ANUL XXII – NR. 41 (957) – 6 OCTOMBRIE 1973

flacăra

— alți elevi, alte ghiozdane

— imagini dintr-un meci dramatic
U-CRAIOVA – FIORENTINA

— joc și imaginație

— o descoperire a poetului Ion Gheorghe

spre viață!

Începînd cu acest număr, revista noastră devine în mod programatic, în **toate** *compartimentele ei, o revistă a concretului, o revistă a vieții reale, o revistă a oamenilor. Începînd cu acest număr, «Flacăra» extinde experiența pozitivă a reportajelor pe care le-a găzduit, de șapte luni încoace, asupra* **tuturor** *rubricilor revistei,* **fără excepție.** *Dorim să fim o revistă a oamenilor, o revistă a adevărului concret, o revistă a argumentelor, o revistă a faptelor! Ne-am săturat și noi, odată cu cititorii, de vorbele goale, de vorbele fără acoperire concretă.* **Cerem colaboratorilor noștri să respecte acest principiu de lucru: vorbind despre muncă, trebuie să muncim! Cerîndu-le oamenilor să muncească, trebuie să dăm noi înșine exemplul muncii noastre.** *Or, munca noastră nu poate fi altceva decît punerea condeielor noastre în slujba directă a vieții, a realității, a concretului! Datorită acestei orientări, mai accentuate decît pînă acum, spre viață — dar nu la modul «perifrastic», evazionist, șmecher — datorită cerinței pe care o formulăm aici, cu solemnitatea unui jurămînt, e posibil ca unii dintre colaboratorii de pînă acum să renunțe la spațiul pe care li l-am acordat în revistă. Nu-i exclus ca unii să nu* **poată** *merge pe teren, în perioadele care urmează, așa cum nu e absurd să considerăm că alții preferă scrisul comod, din marginea vieții, iar nu din miezul ei aprins. Totul e posibil, nu acuzăm pe nimeni, dar, în același timp, sîntem hotărîți să nu dăm înapoi în nici un caz. Vom fi o revistă a vieții, a adevărului și a faptei! Nu vrem să susținem că nu e posibil și altfel și că numai așa se poate face o revistă. Dar trebuie să spunem: astfel gîndim noi această revistă! Și că nu vom face nici un rabat, nimănui! Sîntem de* **această** *credință și vom acționa deci în numele ei:* **în România socialistă sînt fapte, sînt realități care merită atenția gazetarilor și scriitorilor cu mult mai mult decît teoretizările savante și, în orice caz, cu mult mai degrabă decît scrierile din birou, care tot birocrație se numesc.**

Căci dacă Plenara din Noiembrie 1971, a C.C. al P.C.R., a însemnat atît de mult în viața națiunii române, în ceea ce privește călăuzirea tuturor acțiunilor noastre spre viața concretă, spre realitatea plină de necesități, atunci n-ar fi în regulă dacă noi, la acest loc de muncă al nostru, n-am acționa pentru transformarea revistei «Flacăra» într-un fragment de viață fierbinte a României socialiste! Așadar, spre viață!

Adrian PĂUNESCU

via de la miniș

Colecția stațiunii experimentale de la Miniș (județul Arad) conține, pe lîngă viile productive (circa 200 hectare, urmînd ca, treptat, să ajungă la 400 hectare) și o colecție de 240 de soiuri de viță-de-vie.

S-a mai scris despre poezia și dulceața viei românești. S-a mai scris despre toamna bogată în rod, ori despre strugurii ridicați în soare, către care se îndreaptă un zîmbet de codană. Ce-i drept, ar fi și o poezie a viei, în măsura în care opulența, belșugul, lipsa de frînă a naturii dezlănțuite în creștere și dezvoltare, pot fi poezie. Pe mine, unul, orășean get-beget, risipa de putere vitală pe care ți-o inspiră via m-a impresionat ca saloanele luxoase ale unei case regale. A fost o lecție de viață această bogăție a țării noastre, a noastră înșine. Nu știam că avem și firea de partea noastră.

În vălmășagul de senzații pe care îl trezeau în mine: ziua cenușie, cu zarea joasă, aerul umed încărcat de miresme nemaiîntîlnite și totuși știute, plin de culorile estompate ale strugurilor și ale viței propriu-zise — vocea lui Simion Ciudina, tehnician (am aflat de la directorul stațiunii, Gheorghe Calistru, că tehnicianul acesta citește genetică și filozofie — la ce i-o fi trebuind aceasta din urmă? «Niciodată nu știi cum se leagă», a venit răspunsul directorului), îmi explică ce și cum. Mîndria stațiunii este vinul roșu. În special Cabernet-Sauvignon-ul, care el singur are peste 20 de medalii de aur. Apoi, stațiunea are ca menire descoperirea de soiuri noi, studierea și descrierea lor, și, în fine, propuneri pentru darea în exploatare. Chiar cu o zi înainte fusese omologat soiul «Miniș 1», o varietate de Bacator roz (local, rujiță). La început, stațiunea a avut 10 hectare. Era în 1957. Tot atunci a început selecția pentru soiul «Cadarca». Din 25 000 de butuci, prin selecții succesive au fost aleși, în 1963, 2 butuci care, apoi, prin înmulțire au devenit o vie. Expresii ciudate: școală de viță (un fel de pepinieră), soi pruinat (acoperit cu pruină — ca la prunele acoperite cu «brumă»), plînsul viței (primăvara, seva țîșnește prin răni, prin despicăturile altoiului), «am făcut dealuri multe» (s-au amenajat, care va să zică), și așa mai departe.

Stațiunea e mult mai mare. Are cam 800 hectare. Legume. Fructe. Există și o plantație experimentală de migdali. Alături de un castel părăginit, încă locuit, care va fi transformat poate într-un hotel.

Soiul cel mai timpuriu e Perla de Csaba, care se coace pe la sfîrșitul lui iulie. Alți struguri de masă. Regina viilor, Cardinal, Chasslas d'oré, Muscat de Hamburg... Soiuri de vin roșu: Cadarcă, Merlot, Cabernet-Sauvignon, Pinot Noir... Soiuri de vin alb: Mustoasă de Măderat, Riesling italian, Muscat Ottonel... Producția la hectar variază între 6500-20 000 kilograme. Din 100 kilograme de struguri se obțin 70 litri de vin.

Gheorghe Calistru, originar din Moldova, de lîngă Fălticeni, om de 43 de ani, cu un copil, Mugurel, de 9 ani, îmi spune că ar avea nevoie de mai multe investiții. Se pare că la Miniș se va înființa un Combinat de vinificație. Tot Gheorghe Calistru este conducătorul grupului care a descoperit tot ce s-a descoperit la Miniș în ceea ce privește vița-de-vie. Mîna sa dreaptă, omul cel mai priceput și pe a cărui experiență și sensibilitate se bizuie Gheorghe Calistru este Simion Ciudina, tehnicianul, cel care citește cărți de genetică și filozofie.

«Vinoteca». O pivniță plină de butoaie și sticle, mai curate sau mai prăfuite. Dezamăgire: nu-i adevărat, nu-i adevărat că vinul uitat în butoaie sau în sticle devine gros ca marmelada. Nu există astfel de vinuri. Există vinuri, ce-i drept, care se învechesc greu, altele care se învechesc ușor (ce relativ pare timpul, nu?), dar așa, sute de ani, astea-s basme. Păcat. Pivnița datează din 1749. Cum ar fi fost un vin de pe la 1800?

De ce nu există pe piață sticle cu eticheta de Miniș? Producția nu e de lepădat, vinul e excelent, totul e în regulă. De ce, atunci? Foarte simplu. Stațiunea, fiindcă nu are instalație de îmbuteliere, își trimite vinul la Valea Călugărească. Acolo se «cupajează» (se amestecă) cu vinul de Valea Călugărească, și sticlele poartă eticheta întreprinderii care îl îmbuteliază. Asta nu-i piraterie? N-o să mai fie cînd o să aibă și Minișul instalație de îmbuteliere.

Afară, cerul s-a lăsat parcă și mai jos. Totuși, nu pare că va ploua. E cald, e liniște. În curte, în jurul rondurilor cu flori, o grupă de elevi de la liceul horticol face curățenie. Există o pace aici care contrabalansează energia zvîrlită de soare, pămînt, apă și oameni în struguri și în vin.

Alexandru PAPILIAN

De undeva, din stînga, cred că vine iarna... (Const. Marinescu)

Pentru legendă, vezi Dicționarul limbii române moderne: a bîrfi, a cleveti, a sta la taclale, a sporovăi etc... (Elena Ghera)

Ca orice gospodină, Gospodina din strada Academiei întîmpină iarna cu tot ce trebuie. Inclusiv gogoșari. (Elena Ghera)

Chiar în condițiile vieții moderne, arta țesutului se poate transmite de la o generație la alta. Evident, dacă există și o Marie Spiridon. (Emanuel Tânjală)

A împlinit 600 de ani de viață — documentar atestați, cum spun etnografii — satul Șintereag, județul Bistrița-Năsăud. La multe milenii! (Emanuel Tânjală)

VIZITA ÎN ȚARA NOASTRĂ A PREȘEDINTELUI REPUBLICII INDIA, VARAHAGIRI VENKATA GIRI

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, s-a aflat într-o vizită oficială în țara noastră președintele Republicii India, Varahagiri Venkata Giri, împreună cu soția, Sarasvathi Giri.

Această vizită, ca și vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o în India, constituie înalte expresii ale bunelor relații politice, economice, culturale și științifice dintre cele două state, corespunzătoare intereselor lor și cauzei păcii și cooperării în lume. Colaborarea româno-indiană, în necontenită dezvoltare, oferind o pildă de conlucrare rodnică între țări cu orînduiri social-politice diferite, are la temelie principiile de nezdruncinat ale independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

ore calde

Ore calde pe întreg cuprinsul țării. Intrarea în ultimul trimestru al acestui an hotărîtor al cincinalului înseamnă pentru destinul colectiv al poporului nostru nu numai o interpretare lucidă a drumului parcurs, moment de bilanț și de sinteză ci, în același timp, o prospectare lucidă a viitorului, a ceea ce va însemna pentru noi toți o Românie făurită prin armele rațiunii și practicii sociale. Răspunzînd chemării secretarului general al partidului nostru, comuniștii, întreaga noastră națiune a dovedit prin fapte încă din primele zile ale noului pătrar de an că este hotărîtă să-și înzecească eforturile creatoare, prin hărnicie, abnegație și simț gospodăresc, prin realizarea exemplară a sarcinilor curente și de perspectivă. La ordinea zilei: înfăptuirea exemplară a planului la fiecare produs în parte, eforturi notabile pentru ridicarea eficienței economice, ritmuri superioare de lucru pentru recuperarea restanțelor pe șantiere, astfel ca toate obiectivele și capacitățile prevăzute în planul pe acest an să intre în funcțiune la termen.

Crezul și hotărîrea unanimă ale poporului de a înfăptui cincinalul înainte de termen au fost reafirmate cu vigoare și în contextul numeroaselor telegrame prin care colectivele de muncă au salutat strălucita solie a prieteniei, solidarității și colaborării internaționale, istoricul itinerar al șefului statului român, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în America Latină. Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., adoptată în legătură cu această vizită, înalta apreciere a activității rodnice, remarcabile, desfășurată de șeful statului nostru, de strălucita afirmare a politicii externe a României socialiste, exprimă plenar voința întregii noastre națiuni pentru o largă și permanentă conlucrare internațională, în folosul păcii, progresului și colaborării între popoare, pentru o lume mai dreaptă, pentru pace și prietenie.

Ore calde — la propriu și la figurat — și pe ogoarele patriei. Sub un cer albastru, cu soare moicom, primăvăratic, se lucrează intens pentru recoltarea, degajarea și însămînțarea terenurilor agricole. Zile-lumină pentru culesul porumbului, cartofilor și sfeclei-de-zahăr, un timp excelent pentru recoltarea legumelor și fructelor, produse perisabile și prin care unitățile agricole sînt datoare să asigure aprovizionarea piețelor și fabricilor de conserve. O toamnă generoasă dar care reclamă milioane de mîini harnice. Nici un efort nu este prea mare în aceste zile hotărîtoare pentru a asigura succesul deplin al campaniei agricole de sezon, sarcină de excepțională însemnătate pentru economia întregii țări.

Începutul acestei săptămîni a fost marcat și de solemnitatea sărbătoririi și decorării diviziei «Tudor Vladimirescu-Debrețin», cu prilejul împlinirii a 30 de ani de la înființare. Un moment emoționant care se impune inimii și cugetului nostru prin larga și vibranta retrospectivă a trecutului nostru național. Glorificînd lupta plină de sacrificii a poporului nostru pentru apărarea independenței și ființei naționale, elogiind vitezia noastră armată populară, pe bravii săi ostași și comandanți, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președinte al Consiliului de Stat și comandant suprem al forțelor armate, a făcut o amplă și profundă analiză a epocii de reînnoire istorică, a unei Românii în care îndrumările-cheie ale unui partid de guvernămînt au devenit propriile noastre opțiuni și în care crearea unei economii stabile și prospere, bazată pe o consecventă politică de industrializare a patriei, reprezintă principala garanție a progresului multilateral și avangarda independenței și suveranității naționale.

Liviu TIMBUS

de vorbă în munți,

— Sînteți om în toată firea și sînteți un om care nu-și vede capul de treburi, vă întreb totuși: ați visat vreodată la o hartă a tuturor hidrocentralelor posibile în România noastră?

— O astfel de hartă m-a împins către meseria de constructor. Prin '47-'48, elev fiind, am pus mîna pe o schiță, pe un fel de plan de perspectivă al lucrărilor hidroenergetice ce urmau să se facă în țara noastră. Pe atunci vroiam să mă fac electromecanic. Însă dorința de a participa la mari lucrări, de felul celor din schița cu pricina, m-a făcut să mă duc la construcții.

— Iar acum, la 43 de ani, sînteți *directorul general* al unei întreprinderi colos: *Grupul de șantiere Lotru-Sebeș*. Cu alte cuvinte, sînteți șeful unui polișantier întins pe 8 000 kilometri pătrați, *conducătorul masivului colectiv* al constructorilor celei mai mari hidrocentrale de pe rîurile interioare ale României. Trag nădejde — tovarășe *inginer Dan Predoiu* — că aveți sentimentul reușitei în viață. Nu?

— Da, am sentimentul reușitei. Toate lucrările la care am participat mi-au dat mari satisfacții. Sper să se întîmple la fel și cu aceasta de la Lotru. Dealtfel, sînt convins: și lucrarea de aici va da satisfacții la toate nivelurile, începînd cu cel al simplului muncitor și terminînd cu nivelul țării întregi.

— Numiți una sau mai multe din realizările dumneavoastră profesionale concrete.

— Prin anii '56-'58 am fost șeful șantierului de consolidări ale malului de la Constanța. Malul stă și nu se mișcă nici azi, consider asta o reușită de-a mea. O a doua reușită a fost participarea la acel prim efort pe linia realizărilor hidroenergetice naționale care a fost momentul Bicaz. Apoi am mai «dus» două șantiere «de la un cap la altul»: cel al barajului Secu-Reșița și cel de la Mesteacănu-Bălan, din Munții Hășmașului. Și-acum, de vreo cinci ani, mă bat aici, la Lotru.

— Alături de succese ați trecut vreodată printr-un mare impas profesional?

— Lucrările la a căror realizare particip eu sînt de o asemenea anvergură încît nu pot fi socotite lucrări individuale, ci lucrări care se duc la bun sfîrșit mulțumită muncii unui întreg colectiv. De aceea și problemele, mai mult sau mai puțin deosebite, sînt rezolvate tot în colectiv. Un impas poate fi socotit cel prin care trecem acum; planul nostru anual era de a realiza 40 de kilometri de galerii și, după aceste prime opt luni ale anului, avem o rămînere în urmă față de plan, de aproape cinci kilometri. Bineînțeles, ne reorganizăm forțele și vom rezolva noi și această problemă.

— Acum, cînd sînteți un profesionist încercat, vă este rușine de vreo gafă profesională din anii de ucenicie, din anii de început cărora greșelile le sînt în bună măsură inerente?

— N-am ce-mi reproșa pe linie profesională. Nu pentru că n-am spirit autocritic; ci pentru că întotdeauna am tratat problemele profesionale cu maximă seriozitate.

— După Lotru, vă tentează un alt șantier sau un birou prin minister?

— Deocamdată mă gîndesc numai la Lotru; fiindcă ne așteaptă amenajarea întregii sale văi și lucrările, începute dealtfel, se vor întinde pînă prin '79. Și-apoi, chiar și aici, în plin munte, fac în serioasă măsură și muncă de birou.

— Dincolo de meseria de constructor aveți o muncă și de conducere; care-s raporturile dumneavoastră cu subalternii? Aveți vreo cheie specială spre sufletul lor?

— Mi se reproșează blîndețea față de subalterni. Cum se spune, sînt, pentru ei, un șef comod. Trebuie să-mi schimb atitudinea. Oamenii ar fi bine să facă mai mult uz de conștiință în activitatea lor. Dar asta-i teorie. Practic, nu ascultă dacă nu folosești un ton categoric. Nu-mi place dar e un imperativ pentru mine să cîștig în duritate; pentru că mai am ceva ani pînă la pensie.

— De vreo cincisprezece ani încoace constructorii de hidrocentrale trăiesc o mare șansă: aceea a lucrărilor de anvergură. Saltul românesc în această privință mi se pare spectaculos. Cum îl vedeți dumneavoastră care-l priviți din interior?

— Față de nivelul școlii noastre de poduri și șosele, poate nici nu-i un salt. În schimb, saltul este, și încă spectaculos, în realizarea unor lucrări. Școala românească de construcții a avut întotdeauna prestigiu chiar pe plan mondial. Dar, degeaba era școala bună, degeaba absolvenții erau pricepuți, dacă lucrările erau mici. Mă simt totuși obligat ca înainte de a începe orice lucrare să-mi amintesc și de podul lui Saligny. E bine să ne amintim, e bine să păstrăm o tradiție și o memorie. Lucrările noastre sînt de viață lungă, de aceea trebuie executate cu mult discernămînt profesional. Pentru că ele trăiesc cu mult mai mult decît noi. Și noi toți *trebuie să răspundem pentru ele chiar și după moartea noastră*.

— Socotesc că într-o anume perioadă, o anume profesie are *anume mari probleme*. Care ar fi — azi — problema numărul unu pentru constructori? Sau problemele?

— În privința volumului de lucrări nu-i nici una; noi, *constructorii*, avem în față cel puțin douăzeci de ani de muncă intensă la mari lucrări hidroenergetice. Iar în privința construcției de locuințe, vom avea de lucru oricînd. *Deci nu există o problemă de a fi sau a nu fi a meseriei în sine*. Însă există probleme ale perioadei. O lucrare are un termen ce trebuie respectat, dar lucrarea are și o perioadă de execuție. Or, din această perioadă de execuție se pierde foarte mult timp cu formalitățile de început. Apoi, o altă mare problemă o constituie asigurarea condițiilor sociale *pentru constructori*. Pe șantierele unde se știe că va fi de lucru mai mult de cinci ani trebuie să se edifice colonii cu structură definitivă. Or, în această privință ajutorul *pe care îl primim* este încă slab. Și aceasta contribuie la fluctuația cadrelor. Oamenii trebuie priviți în evoluția lor; necalificații de ieri și burlacii de ieri azi sînt oameni *de bază ai șantierului și totodată sînt familiști. Unii cu* multi copii. Recent, la o oră de audiență mi-a venit o femeie care cerea transferarea soțului său, un foarte bun *miner de-al nostru*, de la un lot din vîrful munților, unde oamenii locuiesc în barăci, la un lot ceva mai jos, în apropierea coloniei. Motivarea ei pe mine m-a făcut să-i dau dreptate. Mi-a *spus* așa: «*Primul* copil l-am născut în *rulotă*, al doilea în baracă, al treilea tot în baracă, al patrulea vreau să aibă parte de o casă». Problema trebuie tratată direct de organele de sinteză: Comitetul de Stat al Planificării și organele de coordonare pe linie de construcții. Lucrul nu poate fi rezolvat prin tocmeala dintre ministere, ci prin reglementarea ei *pe linie de stat*.

— În țara noastră se petrece un mare proces socio-profesional: trecerea unui enorm număr de oameni de la munca agricolă la munca industrială. Țăranii se transformă în muncitori industriali. Procesul nu-i comod, ba pentru unii e chiar dramatic. În acest proces șantierul de construcții joacă, în bună măsură, rolul unui loc de trecere, al unui intermediu social. Mă interesează observațiile dumneavoastră personale cu privire la acești oameni care-și schimbă status-ul social în condițiile șantierului.

— Într-adevăr, drumul spre industria uzinală trece și prin șantierele industriei construcțiilor. Pe șantierele noastre vin multe elemente necalificate numai că, de un timp încoace, chiar și pe șantiere se cere muncă serios calificată, fiindcă și noi ne orientăm spre regimuri industriale. Și unii — dintre cei nou-veniți — rezistă, alții nu..Noi încercăm să-i calificăm pe toți. Dar calificarea e puțin speriată de greutatea lucrărilor. Nu-i ușor să învingi — muncind în subteran — pămîntul cu toate capriciile lui. Șantierul nu-i doar un loc de trecere, ci și de refugiu. Oamenii vin aici să-și rezolve niște probleme personale. Șantierul e un loc unde — în condiții grele — se formează familii noi dar și unde se refac familii. Șantierele formează oameni. Chiar dacă unii dezertează nu se poate ca viața de pe șantier să nu lase o urmă pozitivă în structura lor.

— Din păcate, unii dintre copiii celor care avînd funcții de conducere și implicit avînd venituri peste medie, jignesc și sfidează, prin mentalitățile și comportările lor, pe cei mulți care-și cîștigă existența prin muncă proprie. Dumneavoastră aveți și copii, și venituri peste medie. Cum vă educați copiii, ca să rămînă cu picioarele pe pămînt, ca să nu-și piardă bunul-simț?

— Îi mențin pe copii în lumea lui! Copiii trebuie să rămînă la nivelul lor și cu problemele nivelului lor. Și,mai ales, trebuie făcuți să-și dea seama că banii, mulți-puțini, se cîștigă prin muncă.

— Aș fi curios să vă aflu «concluziile de viață»? Firește, pe cele strict ale dumneavoastră.

— Avînd în vedere vîrsta mea,concluziile sînt, să le spunem așa, mai de început. Prima: școala trebuie luată foarte în serios. Mie mi-a intrat în cap de la început să nu-mi fac de rușine profesorii. Și acum sînt mulțumit cînd foștii mei dascăli trimit studenți în practică pe șantierele mele. A doua: lucrările, sarcinile profesionale trebuie luate tot foarte în serios. Peste nimic nu trebuie trecut cu ușurință. Nu există aspecte minore, noi le considerăm — greșit — așa.

— Sînteți, implicit, constructor și de gigantice rezervoare de apă. Din Africa ne parvin cutremurătoare știri despre ravagiile secetei. Nu-i posibil să n-aveți o meditație personală în această privință. Vreți să mi-o împărtășiți?

cu un om plecat din cîmpie

— Omenirea va rezolva și problema secetei africane. Spun omenirea, pentru că ei, africanii, deocamdată n-o pot rezolva singuri. E de datoria omenirii întregi să participe la această mare lucrare. Dar nu trebuie uitat că o asemenea problemă există și la noi; însă în limitele altor proporții și, ceea ce-i mai important, ea este în curs de rezolvare. Ne aflăm într-o zonă bîntuită și de secetă și de ploi. Problema a fost gîndită și, în ordinea lor, fronturile de lucru ar fi cam acestea: desecările, regularizările cursurilor de apă, formarea unor acumulări. O parte din rezervele de apă vor intra în circuitul energetic, o altă parte în cel hidrologic.

— Civilizația lumii contemporane, civilizația zborurilor în cosmos și a spiritului tratativelor, este tulburată de neliniștitor de multe violențe. Munca dumneavoastră este prin excelență pașnică, iată de ce aș vrea să știu ce gîndiți despre duhul rău al violenței, manifestat fie prin deturnările de avioane, fie prin exploziile din Irlanda, fie prin genocidul din Angola, fie prin represiunile rasiste din Rhodesia de Sud, fie prin crima politică din Chile?

— Constructorii sînt oameni pașnici și au nevoie de pace. Pentru că doar așa pot realiza proiecte îndrăznețe. Numai în condiții de pace! Politica de violență trebuie eliminată și asta, cu cît mai repede cu atît mai bine. Omenirea trebuie să-și găsească echilibrul. Principiile noastre sînt clare: ne opunem violenței și — ne opunem — pentru că au trecut valuri peste noi care numai bucurii nu ne-au adus.

— În această epocă de avînt al științei și tehnicii, cei care au o formație umanistică par amenințați de desuetudine. Dumneavoastră, care reprezentați prin excelență realul, ce părere aveți despre cei care aparțin, prin pregătirea și meseria lor, clasicului? Îi stimați, îi disprețuiți, ori aveți vreo poziție intermediară.

— Viața este un angrenaj complex; presupune aportul multor indivizi de diferite formații în realizarea unui obiectiv. Lumea nu poate fi formată doar din cei cu studii clasice și nici doar din cei cu studii reale. Acum, probabil, e o mai mare nevoie de oameni cu realul. Cei care au o formație clasică nu produc direct bunuri materiale. Ei creează bunuri spirituale care nu se vînd la kilogram. Personal n-am subestimat nici o meserie. Cum nu subestimez nici pe cei care încearcă, fără să reușească să finalizeze. Grupul nostru de șantiere e o mică țărișoară, și are, în afara problemelor de construcție, probleme de educație, probleme de dezvoltare socială și așa mai departe. A subaprecia ceva înseamnă a compromite ceva. Părerea mea este că și munca celor cu pregătire umanistică poate să fie de o productivitate mai crescută, și deci de un interes mai mare, dacă se asigură pentru realizarea ei condiții materiale superioare. Exact ca și în industrie.

— Eu unul, am întrebat ce-am avut de întrebat. Poate mai aveți dumneavoastră vreun răspuns fără întrebare, vreo idee la care țineți și de care eu n-am știut să dau?

— Un lucru aș vrea să fie subliniat: aceste mari lucrări hidroenergetice se fac doar prin cumul de pasiuni, fie că sînt pasiuni de mai lungă sau de mai scurtă durată. Ele se fac prin puterea de a nu dezerta în fața marilor dificultăți pe care le întîmpinăm noi, constructorii.

Nelu IONESCU

N.R. Din lipsă cruntă de timp, dialogul acesta s-a purtat într-o dimineață între orele 7,30 și 9,15, într-o Volgă neagră, care alerga de sus, de la Voineasa, spre vale, la Rîmnicu Vîlcea.

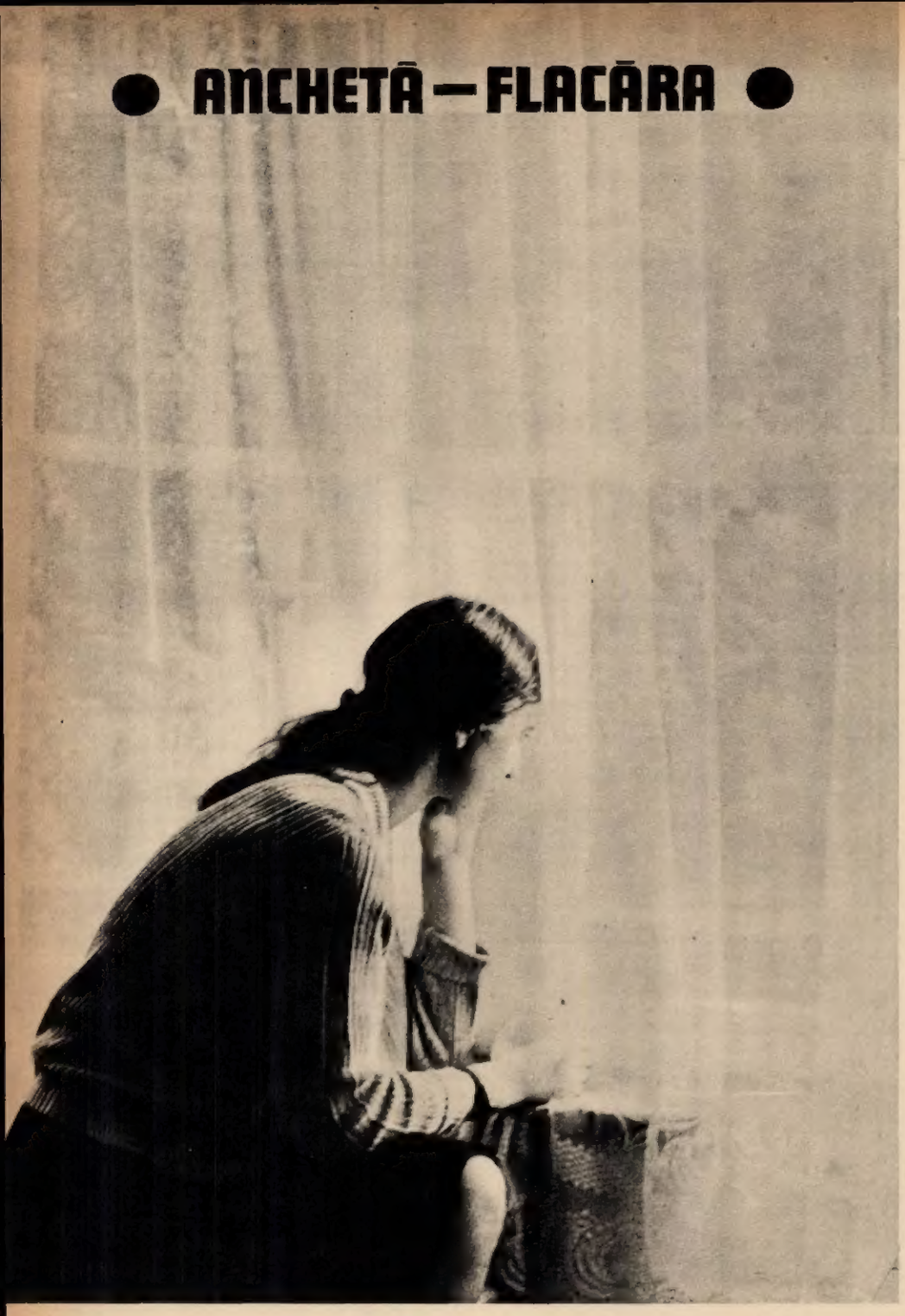

Fotografii de Elena GHERA

chipul frumos al singurătății

CE FACI, MAMĂ: DORMI SAU ȚI-E RĂU?

Cînd a sosit de la principala baie a municipiului București, Natalia Săvescu, născută în 1908, mi-a spus că pe acolo a văzut oameni și apă. A descuiat ușa, am intrat în locuința sa, compusă din două camere așezate, prin vina cine știe cărui proiectant, la demisol și mi-a recomandat să nu mă jenez. Pe peretele pe care-l aveam în fața ochilor, o carpetă spune: Pe soțul meu nu l-am văzut beat. Fiindcă am privit peretele, Natalia Săvescu mi-a spus că mama ei, din păcate moartă, a îndemnat-o la vîrste de copilărie să nu-și plîngă necazurile decît pereților pentru că aceștia nu fug nicăieri să te spună...

Dacă se poate vorbi de singurătate la modul general atunci am discutat. «Pe mine m-a lăsat bărbatul în ziua stabilizării din anul 1947. Nu singură, ci cu trei fete. Singurătate? Te duci acolo singur, te duci dincolo singur, te plimbi cu un prieten, dar întors în camera ta ce înțelegi tu din singurătate și în singurătate?»

Ochii ei mă privesc clar, în față, nu plîng și nici nu cer nimic. Lipsită de prietenia soțului ei luat cu acte în regulă, a crescut trei fete, toate funcționare, cu lefuri în mînă, cu drept de concediu și la băi, cu acces la bibliotecile publice și cu drept la fericire.

*

Uneori, omul de lîngă tine e singur. El poate fi și e de acord cu legea firii, cu legea iubirii, care, ambele spun că familia stă la baza societății, dar este totuși singur. Nici un fel de morală nu poate obliga o văduvă de război să-și recăsătorească trecutul cu un prezent numit «alt bărbat», după cum nici un fel de morală n-o putea obliga pe Natalia Săvescu să-și refacă viața atunci cînd avea trei fete, un soț plecat și o mulțime de lucruri care-i lipseau. Omul înaintat al societății noastre poate fi întîlnit în mină, face oțel, poate să aibă în mîini și un alt pașaport pentru înscrierea în actualitate: a crescut singur trei copii, trei fete, funcționare, cu lefuri, drept de concediu și drept la fericire. De ce să explicăm comunismul pe degete cînd el, de fapt, este în mîinile noastre și doar de noi depinde să ni-l apropiem muncindu-l?

*

— Știi, continuă Natalia Săvescu, că Vasile, fostul meu soț, are acum o pensie, are vecini și stă la Rîmnicu Vîlcea. În ultimii ani a început să devină bolnav și eu l-am ajutat să se interneze, împreună cu fiica lui Lenuș, despre care el nu știe că este mare la suflet și că recent și-a cumpărat o sobă pe bază de petrol lampant. Am ajutat-o pentru o operație și pe actuala lui nevastă și asta pentru că am uitat trecutul și m-am gîndit că Vasile este tatăl fetelor mele. Mi-a fost și îmi este milă de el, mai ales toamna și iarna cînd timpul nu ține cu noi, bătrînii... Cînd l-am vizitat ultima oară la el, la Rîmnicu Vîlcea,

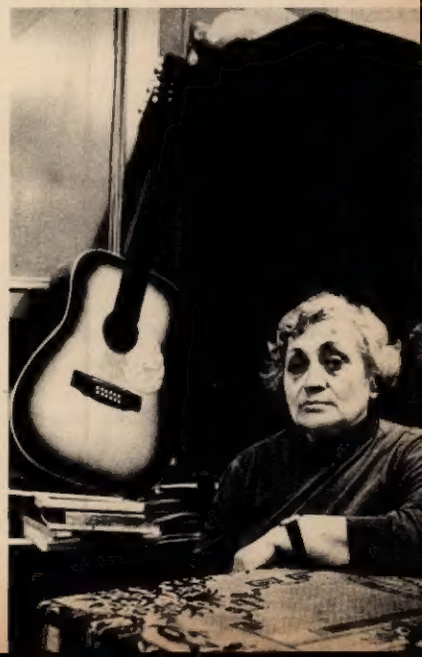

dormeă și m-am gîndit să-l scol. Am discutat, așa ca între noi, despre fete, despre fiecare în parte, și ele sînt singure în această actualitate și Vasile a făcut focul în cameră. După ce am discutat, eu am plecat... Știi, pe cei slabi de fire singurătatea îi îndeamnă la fumat, la băutură sau chiar la răutăți. Cei buni stau în față și de acolo privesc fericiți pe cei fericiți și nefericiți pe cei nefericiți...

În cameră, lîngă mine și Natalia Săvescu, stă, și stă de la vîrsta de luni un tînăr avînd acum 23 de ani, pe nume Octav, fiul uneia dintre fete. Mama sa a încercat să-și refacă viața și a-ți reface viața, singură fiind într-o singură cameră, chiar dacă acolo jaluzelele funcționează mai mult ca perfect, e destul de greu. Și-a încredințat copilul spre creștere mamei ei și a făcut-o pe aceasta, femeie de 42 de ani pe atunci, să aibă un tînăr fiu de 8 luni. Cum s-ar spune nu copiii i-au lipsit în viață Nataliei Săvescu. «O mîngîiere mi-a lipsit. Tot de la mama știu că dacă te duci undeva nu trebuie să rîzi ca un prost, dar îmi vine și să rîd cîteodată».

Ride. A umblat în vreo șapte județe din țară cu fetele mici după ea, a făcut cereri de ajutor regilor Carol și Mihai, a cerut sprijin chiar și fostei uniuni a ceferiștilor. În fața ei sora sa bună «a tăiat un porc cît lumea și nu mi-a dat nici o bucățică».

Mă asigură că a știut întotdeauna să se dea jos din mașina vieții în stația necesară și o cred.

«În concluzie la ce m-ai întrebat. Orice om bun la suflet trebuie să evite singurătatea și să trăiască așa cum e obiceiul acestui pămînt: să aibă soție, copii, mobilă, televizor, să vină de la serviciu direct acasă și concediile să și le facă în mijlocul naturii. La Predeal jumătate, la Constanța jumătate. Eu am fost condamnată să fiu singură, dar la drept vorbind trăind numai pentru fetele mele și pentru Octav n-am avut timp să mă gîndesc la mine. Vreau ca el să-și termine liceul și atunci voi întineri cu 20 de ani».

*

Natalia Săvescu avea cînd am plecat 65 de ani și o figură dîrză. Stă pe strada Slănic nr. 24, în apropiere de Piața Rosetti. A înțeles foarte multe din viață, inclusiv noul sens al ei. Nu are *datorii*, și-a *plătit telefonul* și dacă-i sună la ușă, deschide și în 3-4 ore îți servește gratis o lecție frumoasă despre demnitatea singurătății.

Eugen SECELEANU

Fetele acestea vor ajunge soții, mame, gospodine la casele lor. Trebuie să ne gîndim din timp la aceasta.

ȘI-ACUM, ÎNTRE NOI DOI!

La Iași, încă de pe atunci cînd am devenit colegi, el era un flăcău cam tomnatic. Pe la trei jumătate-patru, după ce terminam treburile la tribunal și toți ne grăbeam spre casele noastre, el își căuta partener pentru un șah lung la «colțul roșu». N-avea de ce se grăbi acasă. Au trecut vreo 15 ani de-atunci, eu am plecat, știu că el e tot holtei, dar nu știu dacă își rezolvă problema singurătății tot la colțul roșu.

La Craiova, sîmbătă seară și duminica toată, băieți *flămînzi* de visul și de dorul de a se plimba cu o fată se foiesc, singuri sau în grupuri, pe străduțele din centru, caută dar n-au cum și n-au unde face cunoștință, în chip civilizat, cu o fată, n-au unde, și n-au cum, și n-au cui da o întîlnire. Lucrurile se repetă în toate localitățile unde *industrializarea* vertiginoasă, aproape bruscă, a adus zeci de bărbătuși venetici.

La Pașcani, o fată cu care am fost coleg, o fată minunată în adevăratul înțeles al cuvîntului, este, în chipul cel mai nedrept, neobservată de o seamă de ex-juni cu pretenții deplasat de mari față de posibilitățile plăpîndei lor personalități. La Pașcani, o fată retrăiește cu propria-i viață experiența «Florii ofilite» de la Vascanii lui Sadoveanu.

La București, un bărbat de 52 de ani, despărțit de două neveste și de-o *logodnică*, mi-a povestit scene din copilăria lui — singura perioadă în care se pare viața i-a fost frumoasă — m-a asigurat că, la vremea lui, dansa valsuri ca nimeni altul, și-apoi, total pe neașteptate, m-a pus în fața unui tablou halucinant: în mijlocul gol al camerei, la muzica tremurătoare a propriei sale voci, cu ochii închiși și cu o expresie de efemeră pace pe chip, a început să valseze, ținîndu-și în brațe, cu o corectitudine de perfect gentleman, singurătatea, adevărata și veșnica lui parteneră.

Peste tot sînt femei singure și bărbați singuri care tînjesc după o viață în doi — doar eu cunosc cîteva zeci — dar care stupid și trist nu reușesc să se întîlnească. Sînt de vină poate prejudecățile, poate ei înșiși, poate... Degeaba, e greu să *stabilești* cu precizie și exhaustiv cauzele maladiei lor, numită singurătate! Poate sociologii ar trebui să-și dea doctoratele alegînd teme mai strict, și mai adevărat, și mai intim umane.

Eu unul știu că în bucățile mele de viață cînd m-a bîntuit singurătatea, comportamentul mi s-a modificat cu certitudine: îmi spuneam, tot mie, cuvinte, propoziții simple, ba chiar și fraze întregi; dobîndeam ticuri; și, ce-i mai grav, mă cîștigau prejudecățile, ba chiar și superstițiile.

Dar toate cele de mai sus nu-s decît observații. Or, de oamenii singuri trebuie să ne apropiem, bunul-simț îmi spune, altfel, mai profund, cu un rost, cu dorința de a face ceva. Problema are nevoie de o anume cheie. Iar eu am avut șansa să primesc în dar această cheie.

*

Am văzut singurătatea profesorului meu de latină. Coana Florica — moldoveancă înțeleaptă, blîndă, gospodină, iubitoare și cu respect față de bărbatul vieții dumneaei — l-a părăsit într-o noapte, săvîrșindu-se cu discreție, fără să se plîngă, potrivit firii sale. Copii n-aveau, și profesorul meu de latină s-a descoperit singur, bolnav și neîndemînatic în cele privind administrația vieții personale. Abia atunci și-a dat seama că munca lui — de distins dascăl — fusese ocrotită de un înger aproape perfect, de un înger care n-avusese decît un singur defect, acela de a fi prea pămîntean, prea muritor. Și-abia atunci a început un timp nedrept pentru profesorul meu de latină: o boală de picioare l-a legat de pat, iar o cataractă l-a orbit; colegii și prietenii, oameni și ei în vîrstă, îl vizitau din ce în ce mai rar și mai scurt; el, nemaiputînd să citească, spiritul său de intelectual se chinuia de sete; fiindcă trebuia să plătească și făcutul focului, și gătitul mesei, și orice altă minimă necesară treabă gospodărească, pensia i-a devenit insuficientă... Mă opresc, pentru că e destul să spun că omul acesta, deosebit de demn, ajunsese să regrete că are o inimă sănătoasă, o inimă care îl deservea prelungindu-i viața pe care el n-o putea accepta decît trăită activ. Singurele căi de comunicare ale spiritului său — erudit, harnic, personal și perfect lucid pînă în cele din urmă clipe — rămăseseră graiul și auzul. Profunde și sclipitoare meditații mi-a împărtășit **Constantin Tucaliuc,** profesorul meu de latină, în reproșabil de puținele ceasuri pe care mi le-am găsit libere ca să stau pe marginea patului dumnealui și să-l ascult.

După această pagină — știu, foarte amară — *țin mult să fiți atenți și să-mi înțelegeți* ultimele rînduri, miezul faptei descrise în ele.

Ultima dată cînd am fost la profesorul meu de latină mi-a dat un pachet pe care-i avea pregătit pe noptieră și mi-a spus:

— Ia-l, te rog! Știu că tu le vei păstra.

În pachet erau cele patru volume cuprinzînd prima traducere integrală, cea din 1931, a comediilor lui Maccius Plautus. Profesorul meu de latină era mai mult decît discret, avea pudicitatea omului demn. Iar dacă mi-am îngăduit să-i fac publice momentele grele și urîte ale vieții dumnealui e numai pentru că — așa — mesajul său optimist poate fi auzit și păstrat nu numai de mine, ci de mai mulți. De cît mai mulți! Și țin să fim cît mai mulți tocmai pentru că profesorul meu de latină a găsit un răspuns la judecata aceea crîncenă care sună cam așa: «Spune-mi că ești bătrîn și singur și-am să înțeleg că toate năpastele lumii sînt pe umerii tăi».

*

Dacă avem luciditatea să luăm singurătatea așa cum este — un mediu străin firii omenești, o boală, o vitregie ca oricare alta dintre cele care pîndesc viața noastră — lucrurile devin cumva simple. Pentru că devine limpede ce avem de făcut vizavi de ea. Nici compătimiri, nici autocompătimiri, ci bătălie rațională și înverșunată! Iată de ce, după toate rememorările și după toate gîndurile înșirate mai sus, am simțit nevoia unui reportaj direct și imediat de pe *unul din fronturile* împotriva singurătății. Și dacă pînă acum am vorbit despre oameni care tîrziu, la maturitate deplină sau la bătrînețe, au căzut în singurătate, acum vine rîndul să vorbesc despre cei care își încep viața sub semnul singurătății, dar pe care societatea nu-i lasă, nu-i uită, și-i readuce în entitatea sa colectivă.

Mai precis, mă refer la copii orfani de amîndoi părinții sau numai de unul, la copii aparținînd unor familii dezorganizate, în general la toți copiii care, spre binele lor, sînt primiți în cămine făcute de societate special pentru ei, ca nu cumva să le rămînă copilăria mutilată.

Casa de copii școlari din Bucium-ul lașilor e înconjurată de livezi și vii, e alcătuită din clădiri și acareturi vechi și noi, dar toate civilizate, e curată-lună, are un parc și împrejurimi unde e loc să te tot joci, ori, dacă ești prin clasele mai mari, să visezi, e dotată fără zgîrcenie și, ceea ce e mai important, are un colectiv de 30 de

(Continuare în pag. 8)

Redobîndirea poftei de joacă.

(Urmare din pag. 7)

cadre didactice — învățători, maiștrii și profesori — de mîna întîi și o directoare despre care — atît tovarășul Gheorghe Barbărasă, vicepreședintele comisiei municipale pentru ocrotirea minorilor, cît și tovarășa Paraschiva Alexandrescu, secretara aceleiași comisii — susțin că e o adevărată mamă care are 441 de fete la cămin și două acasă la dumneaei. Tovarășa directoare *Georgeta Buruiană* știe, atunci cînd trebuie, să și ridice tonul, dar îndeobște are vocea liniștită și caldă:

— Unii spun despre mine că sînt o directoare cu mîini mici dar care risipesc enorm. Eu spun că n-au dreptate. Copiii de aici au pornit în viață cu o traumă, au suferit șocuri; noi trebuie să-i ajutăm să-și regăsească echilibrul, liniștea, încrederea, trebuie să le asigurăm o copilărie normală, lipsită de privațiuni, și nu trebuie să uităm nici o clipă că așa vor trăi și cînd vor fi mari, cum le arătăm noi acum că trebuie trăit. De aceea mă bat! De aceea am ținut ca fiecare cameră-dormitor să aibă cuverturile de pe pat, draperiile de la ferestre și covoarele de pe jos, asortate; de aceea țin la curățenie; de aceea am pus oglinzi mari pe toate culoarele; de aceea... Dar de ce să vi le înșir pe toate? Rostul contează! Or, rostul e să se simtă fetele ca într-o familie și totodată să fie crescute și educate ca într-o bună familie. E frumos acum pe aici, însă n-a fost de la început așa. Ba chiar a fost sărăcie. Poate am să fiu mai bine înțeleasă, dacă am să vă spun că ne-am ales ca zi a școlii noastre ziua de 21 decembrie, pentru că într-un 21 decembrie am simțit primele radiații ale noii instalații de calorifer. În general, am fost înțeleasă și nu prea s-a întîmplat să dau un telefon și să nu mi se răspundă cu mîna de ajutor cerută. Inspectoratul școlar a avut grijă să trimită aici doar cadre foarte bune. Maria Candet, Elena Pîvniceru, Maria Nemțeanu, Maria Ungureanu, Ana Todică, Gica Vornicu, Maria Popovici, Filofteia Mitinea, Nicolae Pantea sînt doar o parte din oamenii care — spun eu — fac aici, zilnic, supremul gest de umanitate. Pentru că — dau un exemplu la întîmplare — închipuiți-vă cît se zdrobește o mamă ca să-și îmbrace și pregătească copilul care trebuie să plece într-o tabără la mare; iar noi, într-o zi-două trebuie să pregătim cîte 80 de copii de-ai noștri pentru care ni s-au dat locuri în tabere. Ne străduim să se simtă copiii ca acasă. Iarna respectăm toate datinile: pomul, colindele, colăceii, răciturile, cîrnații. Acum, toamna, le dăm struguri fără nici o restricție. De Anul nou în oraș n-au fost portocale, dar noi am avut. Rezultatul e că sute de copii cărora li s-a propus să se ducă în familii de oameni care vroiau să-i înfieze, n-au vrut să se ducă, preferînd să rămînă la noi; rezultatul e că, numai în acest an, 93 din fetele noastre au reușit să intre în școli postgenerale.

Închei cu o întîmplare care are miezul ei. Pe cînd parcurgeam clasele, dormitoarele, atelierele, sala de mese și culoarele casei de copii, intrînd pe neașteptate într-un hol, am dat de o fetiță care, nevăzîndu-ne, a continuat să se studieze cu grație, ba chiar și cu un șimbure de feminitate, într-o oglindă. Cînd s-a întors, i-am citit pe chip încrederea în sine, încrederea în viață, încrederea în viitor, încrederea în oamenii din jurul său. Dacă, printr-o personificare vulgară, i-aș fi adus în față momîia singurătății, probabil ar fi zîmbit și ar fi dat această replică:

— Și acum, între noi doi!

Nelu IONESCU

O URMĂ DE BEC PE TALPA UNUI CICLOP

La vîrsta cînd lucrul cel mai greu e să-ți prevezi trecutul, cînd ești tînăr cu alte cuvinte, anul bătăliei de la Waterloo, dacă nu-l cunoști, îți poate schimba ireversibil cursul vieții. Cînd trecutul e ceva care a fost și nu mai aștepți nimic de la viață, te-ai născut de pildă în secolul trecut, mai important decît anul nașterii lui Shakespeare, îmi spune Remus Horneț, pensionar C.F.R., e să știi că pînă la etajul unde locuiești sînt 76 de trepte din scîndură și trei de ciment la intrare, că brînza Homorod se aduce vinerea la Leonida și că pînă-n Cișmigiu autobuzul costă 1 leu, iar troleibuzul numai 60 de bani. Cișmigiul este desigur un parc mititel, dar e mai mare decît grădina Luxembourg. Apele din Tahiti sînt mai limpezi și mai adînci, dar Cișmigiul se acoperă iarna cu zăpadă și are patru anotimpuri. Și dacă acolo singurătatea e naturală și rece, în Cișmigiu o aduc oamenii, pensionarii care n-au să schimbe altceva. În cei 35 de ani de cînd sînt pensionar acesta e adevărul la care țin cel mai mult. Poate credeți că l-am dedus singur și acum mă fălesc cu înțelepciunea mea? De fapt, l-am aflat de la un brutar mai bătrîn ca mine. A murit ieri. Ultimul meu prieten. Aveam întîlnire. Stau, stau, se face o oră de cînd trebuia să vină. Mă, zic, ce-o fi? Dau telefon la gazda lui. Nu răspundea. Am presimțit ceva atunci. După-masă dau iar telefon. «A murit, zice femeia; azi dimineață mi-a spus că se simte obosit și că nu pleacă nicăieri. S-a culcat. La prînz îi duc o cafeluță...»

Cînd l-am cunoscut venea de la un concurs al bucătarilor la care participase benevol. Învățase de la bunică-su să facă pîine în trei colțuri care se usucă mult mai greu. A căzut de la preselecție, cum se zice. Ce a avut pîinea mea, domn' șef?, a întrebat. Ești orb, tataie, i-a răspuns șeful, nu vezi că-i lipsește un colț?

Și mai avea acest Ștefanache o vorbă, că Ștefanache îl chema. Zicea: pe ceea ce a fost omul nu dă nici un ban. La opt ani, povestea, am pus capul în pămînt și mi-am propus să ajung cineva. În concedii dărîmam casa și o ridicam la loc, eram dator la mai toate băncile, ca aici, în Cișmigiu, gîndindu-mă la viața mea și la moartea altora, să constat că se poate trăi bine și onest cu un pat, o masă și două scaune, iar munca s-o iubești pentru ea însăși... Atunci s-a prezentat la concursul bucătarilor, dar n-a avut noroc.

Cînd am ieșit noi la pensie, am ieșit cu o nimica toată. Între timp pensiile s-au mai mărit, dar mă tot văitam. Nu e drept, ziceam, ca după o viață de muncă s-o ducem mai greu ca un tînăr de 20 de ani care are toate drepturile și o viață înainte. Nu uita, zicea atunci Ștefanache, că o dată pe lună cel puțin mai mulți oameni din țara asta scriu, citesc și se pun pe drumuri special pentru Horneț și Ștefanache. Pensia vine acasă, ceea ce înseamnă că oamenii nu ne-au uitat. Și acum revista dumneavoastră. Mare plăcere i-ar fi făcut bietului Ștefanache.

*

Cînd era mic, adică prin 1895, lui Nelu Calistrat i se prezicea o carieră muzicală strălucită. Avea un timbru deosebit, încă de pe atunci, și 1,90 înălțime. Nefiind prea înstăriți, părinții băiatului, ambii profesori de muzică, i-au cumpărat o pereche de ghete uzate de la un țigan cu haine vechi. Albe, din piele de căprioară, ușoare și elegante. Una era ortopedică însă și cei doi părinți și pedagogi au constatat că băiatul lor, atît de talentat și dotat pentru muzică, are un defect la picior. Băiatul se descoperi nițel șchiop la vîrsta de opt ani, iar la nouă a rămas orfan de tată. Părintele lui și cel mai temut profesor de muzică din județul Tutova a încetat să mai dea pe-acasă. Mărișor, băiatul a înțeles că se întîmplase ceva foarte grav și din considerație pentru mama lui n-a întrebat-o niciodată ce s-a petrecut în realitate. Dealtfel, nimeni dintre rudele cu care mai țineau legătura n-a adus vreodată vorba despre omul datorită căruia își descoperise la timp defectul din naștere. Din pricina acestui defect și a unei impostații dobîndite tot cam pe atunci, datorită nepriceperii unui profesor, adică nu mai auzea cînd distona, Nelu Calistrat s-a făcut dulgher la Turnu Severin.

Bătrînul Calistrat se oprește din povestire și-mi spune:

— Aici, lîngă Liceul Lazăr, e locul meu preferat din Cișmigiu. Știi cîte bănci am schimbat de cînd am ieșit la pensie? Îți spun eu: 23. Fiindcă acum, după, iată, 76 de ani de atunci și aproape 86 de viață, nu regret că n-am ajuns cîntăreț. Nu regret decît un singur lucru în viața mea: că n-am copii. Am încercat să mă obișnuiesc și să iubesc altceva, de pildă: diminețile. Știi, dumneata, că nu există două dimineți la fel? Că de peste douăzeci de ani diminețile nu s-au repetat nici măcar o singură dată? Nu coincid nici zilele cînd apar primii muguri... Zilele trecute dau nas în nas cu un om. «N-ai învățat la Lazăr?», îl întreb. S-a oprit oarecum speriat. Am rîs și i-am zis: «Te țin minte de cînd ieșeai în recreații și te jucai cu un titirez mare, roșu cu negru». A plecat. L-am urmărit. Se gîrbovise și n-aveam cum să-i ajut. Într-un anume moment al vieții omului ceva se oprește. Împingi, împingi: degeaba. Nu mai vrea să te ajute. Prin copii îți retrăiești succesele și insuccesele, emoțiile, fără emoții omul e ca o cîrpă.

— Ați fi avut timp, îi zic, de ce n-ați încercat?

— După dulgherie m-am apucat de șoferie. Alergătură multă și m-am însurat. Lucram la un avocat. La el în casă și locuiam. La subsol. N-aveam zi, n-aveam noapte. Nevastă-mea bombănea. Era cu vreo 20 de ani mai tînără, și eu eram oleacă gelos. Într-o zi a plecat. M-am dus după ea. Am lipsit trei zile și cînd m-am întors, cu ea cu tot, nu mai aveam slujbă, nu mai aveam casă. Am tot umblat. Pe atunci mașini erau puține. Înapoi la Turnu Severin, deci. Avocatului i s-a făcut milă sau nu i-a plăcut șoferul pe care îl angajase și m-a reprimit. La Cîmpina, unde am plecat în ziua de Ignat să-i duc copiii, primesc un telefon: ordin să rămîn pe loc. Nevastă-mea mă aștepta la o nuntă. Se făcuse miezul nopții și avocatul nu mai venea. Am ieșit afară în cămașă și am mîncat zăpadă. Vroiam să mă îmbolnăvesc. Și am reușit.

Întreb: îl cunoașteți pe Ștefanache?

— E de vîrsta mea.

— Și pe Remus Horneț?

— L-am văzut chiar astăzi. Era pe aici. Dar ieri ne-am cam certat. Era foarte nervos.

*

— Vedeți să desenați chiar și pe întuneric?, întreb un bătrîn de pe o bancă.

— Nu desenez, colorez.

— Cu atît mai mult. Culorile se disting și mai greu.

— Vreți să vedeți?

Îmi întinde o foaie ruptă dintr-un caiet de desen. Nu-mi dau seama despre ce e vorba. Întreb:

— Ce-i asta, pare o pară răsturnată. Dar de ce în atîtea culori?

— N-ai ghicit. Și asta?

— Probabil o talpă.

— Exact. O talpă de ciclop.

— După ce se vede că-i talpă de ciclop?

— Desenul nu e terminat.

— Spuneați adineauri că nu desenați.

— Nu e desenul meu. E al unui copil. Uneori mă joc cu niște copii care vin cu o nemțoaică. Mă cunosc. Acum după-amiază, vine unul la mine. Zice: Domnule Hanibal, că Hanibal mă cheamă, vrei să-mi colorezi desenul ăsta? Tot așa ca ălălalt, dar să nu-i spui lui tant' Hilde sau lui mama. Da ce reprezintă?, îl întreb. O urmă de bec pe talpa unui ciclop, dar să nu mă spui. Bine-bine, zic, becu-l văd eu, adică para dumitale de adineauri, dar unde-i ciclopul. Nuuu, face, nu-i bec, ăsta-i ochiul ciclopului. Și becul, urma becului, zic, unde e? Păi becul n-are urme, nu se vede.

— Și mie de ce mi-ați spus că nu-i terminat desenul?

— Ca să ne-nțelegem.

— Pentru altceva v-am deranjat. Vreau să aflu de la dumneavoastră dacă există singurătate.

— Părerea dumitale care e?

— Că există.

— Ați mai întrebat și pe alții?

— Nu numărul părerilor pro sau contra mă interesează, îi răspund, ci părerea dumitale.

— Părerea mea e că nu există. Dacă nu punem la socoteală cazurile de boală și pe mizantropi. Dar de ce mă întrebați tocmai pe mine? Cine v-a îndrumat?

— Nimeni.

— Stau alături. Pe Luigi Cazzavillan. Singur de peste treizeci de ani: de la moartea soră-mii. Căsătorit n-am fost niciodată și nici copii n-am avut. Sînt grafician. Lucrez noaptea. Din cauza asta mi-am făcut niște cipici de lînă, ca să nu-i deranjez pe cei de dedesubt. Cînd îmi scutur cearșafurile, dimineața, sun vecinii și-i anunț să închidă ferestrele. Acum, cînd voi ajunge acasă, înainte de a urca la mansarda mea, mă descalț. Scara e șubredă și scîrțîie, iar culoarul e plin de copii, dintre care unii dorm. Sînt singur?

— Nu la asta m-am referit.

— Atîta timp cît gesturile, atitudinea sau vorbele mele provoacă mulțumirea sau, dimpotrivă, necazul oamenilor din jurul meu, nu mă pot numi singur. Dacă totuși ar fi posibil și cazul invers, atunci singurătatea s-ar numi lașitate, fiindcă n-are rost să mai trăiești. Dar așa ceva nu e posibil.

Nicolae CRISTACHE

Lupta împotriva singurătății începe încă la această vîrstă.

Moment din strădania de a transforma relația directoare-elevă în relația mamă-fiică.

Poetul împreună cu doi copii vălenari.

lisandru galbenu

Acuma, că aveam în picioarele mele bocancii ferecați, cei de șapte pogți din basmul neuitat al primilor ani de înțelegere și imaginație, toate drumurile zăpezii îmi erau deschise, și nu numai mie, ci tuturor copiilor tîrgului, care se umplu astfel de larma și ciripitul nostru terestru dar fugitiv, și puteam să ies cu săniuța mea din raza, devenită neîncăpătoare, a pistei noastre din curte, fie ea și prelungită pe strada Mihai Bravul pînă-n țărmurile de piatră ale Vălencii.

Am început deci escapadele prin oraș, trăgînd după mine și săniuța, ca pe-un animal iubit și necesar căci, orice s-ar spune, necesitatea creează iubirea, și iubirea față de ceea ce ți-e drag și-ți trebuie e una din formele primare de animism. Săniuța mea era una cu mine, parte din mine, ființă vie, așa cum calul e o parte, și încă una importantă, din călărețul care-l mînă și-l îngrijește, dîndu-i de mîncare și de băut, țesălîndu-l și mai ales potcovindu-l. Mai ales! Fiindcă, de vreme ce-mi ferecasem ghetele-n ținte cu floare, nu era să-mi las mai prejos săniuța.

Pe Mihai Bravul, aproape de povîrnișul străduței spre apa Vălencii, se afla și se mai află pînă azi cele două rînduri de căsuțe modeste, dintre care una era locuința și cealaltă atelierul lui Lisandru Galbenu, meșter vestit nu numai în tîrgul lui dar și prin satele din împrejurimi de unde veneau țăranii cu boii și cu caii lor ca să li-i potcovească. De ce l-o fi chemat Galbenu pe acest Vulcan al Vălenilor, nu am nici un fel de știință. Țin minte doar că așa am auzit-o pe Mama Leana numindu-l, și nu fără o undă de respect în care intra și nu știu ce fel de ironie geloasă parcă. Fapt e că Lisandru, cu numele lui ca de erou dintr-o dramă de Eschil (sau Euripide?), prezenta o înfățișare impunătoare și nu numai din pricina șorțului lung și lat, de piele groasă de vițel, care-i încingea trupul de la gît pînă-n turloaie așa cum patrafirul îl încinge pe preot atunci cînd iese din altar cu sfintele daruri sau își primește credincioșii îngenunchează la sfînta spovedanie, la acest dialog între ceruri și pămînt în care preotul are rolul nu al unui mediator, ci al unui mesager ales de către păcătos și neimpus acestuia de către nici o putere lumească, nu numai din pricina patrafirului său gros din piele de vițel și mînjit de negrul tăciunilor cu care se juca la fel ca și noi cu bilele sau cu bulgării de zăpadă, ci din întreaga ambianță a atelierului său, mereu întunecos, și cald, și cîntător ca un adevărat loc de repetiții al unei orchestre prometeice, în care ciocanele își răspundeau unul altuia, de la cel mai mic pînă la greul baros, în care foalele închipuiau o mesagerie a lui Eol într-acest templu negru al lui Hetaistos, în care praftorița scuipa năduful apei peste mangalul și fierul înroșit pînă la sîngele unui soare-n amurg, nu numai pentru atelierul, sculele și meseria lui minunată și bezmetică, asemenea celei a unui vrăjitor, își merita Lisandru Galbenu admirația, amestecată cu puțină teamă și mult respect, pe care i-o păstram. Dar cînd îl vedeam ieșind din magherniță lui, unde numai vatra veșnic aprinsă da dovada că acolo se petrece o muncă omenească și nu farmece sau tenebroase conspirații, cînd așadar Lisandru Galbenu ieșea din magherniță lui în curticica de cîteva zeci de metri pătrați în care-și întocmise o schelărie simplă, zdravănă și savantă în același timp, pentru priponitul, strunitul și ferecatul copitelor, oricît de năbădăioase sau puternice ar fi fost ele, atunci ne cuprindea curiozitatea să-l privim și mai ales să-i asistăm munca lui pe cît de gălăgioasă în privința sculelor, pe atîta de tăcută din partea meșterului și-a ajutoarelor sale. Căci nu mai știu dacă avea una sau două calfe ori ucenici. Dar știu că era o adevărată încîntare pentru noi să-l vedem pe acest om înalt, voinic, spătos, negru (mai mult galben, decît negru înfundat, cum bine-l desena porecla lui), cu o bogată mustață lăsată un pic peste colțurile gurii, ca a unui Vercingetorix suburban dar nu mai puțin teribil, cînd își exercita marea lui meserie, aceea de vraci și stăpîn al celor mai puternice din animalele domestice nouă cunoscute. Aș fi stat nu ceasuri dar zile și nopți să-l văd cum potcovește un cal sau un bou. Ce fluid, ce magnet, dincolo de întreaga deprindere a meseriei, îl făcea, adică vreau să zic că-l preschimba pe fierarul potcovar într-un prieten al animalelor cărora le scotea tălpile de fier tocite, ca să le pună altele noi și vinete încă de neîntrebuințare, așa cum ședeau așezate la rînd, covrigi de fier și oțel bătut, pe o prăjină orizontal atîrnată-n două sîrme groase, drept în fața atelierului unde fuseseră modelate de focul, cleștele, ciocanele și nicovala meșterului. Erau niște giuvaeruri primitive și butucănoase, dar făcute probabil cu o mare știință a anatomiei și fiziologiei animalului, într-așa fel ca să nu-i supere nici copita, nici chișița, nici genunchiul, nici sabotul. Era o artă de chirurg veterinar și dentist popular pe care Lisandru Galbenu și-o exercita în fața ochilor noștri nesătui, ca și în fața stăpînului vitei sau a oricărui mai vrea să se uite. O artă ca un oficiu sacru dar dezvelit de taină, care mă duce, nu știu de ce, poate din pricina pacienților, la răpirea Europei sau la carul lui Febus.

Cred că mai țin minte și acum fazele acestui oficiu pe jumătate sacru, pe jumătate păgîn, al potcovirii, îndeplinit ca în perimetrul unui templu, ale cărui coloane de lemn, cît bulamacii sau trunchiurile unor pomi crescuți în dreptunghi, păreau-mi-se că nu s-au mai păstrat din păcate. Era mai întîi extragerea vechilor încălțări de metal ale vitei: cu un clește simplu și banal, Lisandru Galbenu smulgea caielele una cîte una; i le-azvîrlea pe jos ca felcerul niște dinți netrebnici din falca pacientului. Apoi, cu o pilă groasă, rașpelul, urma toaleta copitei, exact asa cum cu delicatele iame de oțel cromat manicureza de la «Lido» ne curăță stratul cornos inutil crescut unghiilor noastre, care n-are ce căuta în mijloacele, nici de luptă, nici de seducție ale unui bărbat modern și serios; pe urmă venea partea cea mai delicată, unde, personal, sufeream cel mai mult compătimind cu animalul-pacient; curățirea dinlăuntrul copitei, probabil echivalentul tăierii bătăturilor sau a pieilor moarte de pe lîngă unghiile noastre. Lisandru Galbenu făcea și această treabă cu dexteritatea și rapida îndeminare a unui felcer exersat: după cîteva minute, talpa copitei arăta curată ca nouă, și nu o dată l-am văzut scoțînd, cu vîrful ascuțit al briciului său de potcovit, nu numai murdăria dar și cîte-o piatră acumulată de bietul cal prin cine știe ce drumuri noroioase sau prundișuri pe unde-i va fi mînat stăpînul său dornic de cîștiguri care-nsemnează și la noi, ca și la englez, scurtarea timpului. Apoi venea dezinfectarea prin foc, cînd părțile de copită socotite inutile nu mai erau cioplite cu rașpelul sau cuțitul, ci cu un fel de mică piramidă de aramă, prinsă-n vîrful unei vergele lungi de fier cu mîner de lemn — și care nu mai țin minte cum se chema. Aceasta, adică piramida propriu-zisă, nu mai mare ca o cutie de chibrituri, era înroșită sau numai încinsă (căci arama e roșie de la naștere ei, și probabil că supusă căldurii prea mari s-ar topi cu totul) în foc, și cu ea Lisandru Galbenu topea straturile ultime de bătături cornoase, redînd astfel piciorului toată sensibilitatea lui cvasinativă.

Astfel pregătită, copita era gata, ca un picior bine pedichiurat, să-și primească noua încălțăminte, bineînțeles după ce-i fuseseră, în prealabil, luate măsurile cuvenite. Atunci focul reintra în acțiune, îndemnat de foale, iar cînd potcoava era înroșită, meșterul o aplica, precis și sigur, pe conturul exterior al copitei ce-o primea sfîrîind și degajînd acel miros de unghie arsă care-ntr-un abator poate fi grețos, dar într-o potcovărie niciodată. Venea pe urmă bătutul noilor caiele, care nu ocupau locul celor vechi, anume, probabil, ca unghia perforată să se refacă, iar cînd totul era gata urma încă o ultimă ajustare a marginii copitei pe marginea potcoavei, grație tot sfîntului rașpel.

Acuma, potcoavă și copită făceau una și de-aia cred că slavii, în felul reductiv la unitate fără prea multe diferențieri, numesc potcoava pe limba lor *kopita*. Sau, dimpotrivă, potcoava o fi avînd în limba lor alt nume, iar noi, mai puțin și mai tîrziu fierari decît ei, am spus copită organului viu al calului, luînd cuvîntul gata făcut și asimilîndu-l altei naturi și funcții decît aceleia pe care el le desemnează în slavă? Cine știe? Treburi de lingviști care știu să descurce și să explice ițe și mai încîlcite.

*

Nu am făcut toată această digresie în potcovăria lui Lisandru Galbenu numai din dragul de-a revedea una din scenele vii rămase-n amintirile copilăriei mele, scenă pe care un Breughel, sînt sigur, ar fi nemurit-o cu siguranță în vreuna din pînzele sale, dacă n-o fi și făcut-o.

Nu, ci am vrut să ajung cu ea la marele eveniment care-a fost potcovirea săniuței mele de pe-atunci.

Tot Lisandru Galbenu a fost autorul. Din doi drugi de fereastră cu secțiunea-n pătrat de vreo 2/2 cm, el mi-a pus la fălcelele de fag niște șine fără seamăn de solide și de lunecoase. E drept că săniuța devenise ceva mai grea, dar ce conta greutatea ei față de rapiditatea cu care se putea deplasa la cel mai mic șoc, trasă ori împinsă de țîncul firav ce eram?

Și că sînt firav într-adevăr, mi-o dovedise întîmplarea următoare.

O dată sania ferecată și alunecînd ca gîndul și ca vîntul, nici nu-nțelegeam să mă despart de ea. Dacă eu nu puteam sta tot timpul afară sau pe loc, puteam cel puțin să mi-o aduc în casă, s-o lustruiesc și s-o șterg cu grijă, cum fac unii proprietari de automobile care, în fond, nu și-au luat un vehicul pentru umblat mai iute, ci o jucărie pentru oameni mari. Dar mai ales în drumurile mele prin tîrg, sania mi-era nelipsită. O trăgeam cu o sfoară subțire, dintr-acelea ce se pun la jaluzele, foarte rezistentă deși nu prea groasă. Mama era atît de bună ca să-mi îngăduie această fantezie și nu-mi spunea nimic cînd porneam prin oraș cu sania de ață, ca și cum aș fi mers cu un cîine-n lesă.

iată ce vă propunem

Acum vreo șase luni am încercat să definitivez una din ideile mai vechi care mă preocupau în legătură cu echipamentul școlar existent, respectiv tot ce aparține inventarului școlăresc, mergînd de la pantofi, la șapcă, la uniformă, la ghiozdan etc.

Din observațiile pe care le-am făcut la mai multe școli am dedus că echipamentul începe sau poate a început de mai mult timp să nu mai corespundă cu ceea ce ar trebui să fie actualmente. Multe din obiectele care alcătuiesc echipamentul școlar al elevului sînt depășite din punct de vedere estetico-funcțional. Exemple s-ar putea da multe, dar în momentul de față vreau să mă leg doar de ghiozdanul școlarului. Așa cum există el în comerț, găsesc că este depășit.

M-am gîndit că ar trebui colorat alt fel și am recurs la culori calde și plăcute cu dublă intenție. Aș pune în primul rînd caracterul securizant al culorilor galben și oranj, culori foarte vizibile de la distanțe mari, culori ce-i fac pe conducătorii auto, în special, să le sesizeze pe străzile și pe șoselele pe care circulă. Aș încerca să folosesc la culoarea oranj un pigment irizant lumogen, din același motiv de vizibilitate la mare distanță. Pe fața mare a ghiozdanului de culoare galbenă am aplicat semnul de circulație STOP, mizînd pe instinctul și capacitatea conducătorului auto de a sesiza semnul de circulație oriunde s-ar afla el. Deci nu numai pe marginea șoselei, ci și pe ghiozdan. Găsesc că prin introducerea acestui semn de circulație și a acestor culori securitatea școlarului este mult mărită, reducînd astfel destule accidente care s-ar putea întîmpla mai ales la școlarii de clasele I—IV, care încă nu prea sînt tentați să uite că sînt copii, deci să zburde și să treacă strada parcă înadins pe acolo pe unde nu există zebra.

Am vrut ca ghiozdanul (și vreau) să fie cît mai mic privit din afară și cît mai mare privit dinăuntru. Pentru aceasta la ghiozdanul I—IV am introdus penarul atașabil pe fața mare a ghiozdanului (în momentul în care școlarul pleacă de acasă și detașabil atunci cînd el ajunge în bancă) folosind acest penar în tot timpul orelor pe pupitrul băncii. Pe cele două capace ale penarului am introdus folosind și aici spațiul, care de obicei s-ar fi pierdut, patru «ecrane» transparente care vor servi după cum urmează: 1) introducerea unei legitimații — act de identitate individual, cu fotografia școlarului, numărul matricol, numele și telefonul (găsesc necesar acest sistem pentru identificarea rapidă în caz de nevoie, accident, pierdere etc.); 2) spațiu pentru orar; 3) spațiu pentru calendar; 4) oglindă (introduc această oglindă în vederea folosirii ei atît de fete cît și de către băieți, la aranjarea coafurii, bentiței etc.). Pe părțile laterale ale ghiozdanului am plasat două buzunare, din care unul va servi depozitării permanente a unei pelerine de ploaie, pelerină ce va fi vîndută odată cu ghiozdanul. Sper să o fac așa cum doresc — foarte subțire, foarte ușoară și într-o culoare vizibilă de la distanță. Celălalt buzunar va servi depozitării unui pieptene, a portofelului sau a altor mici obiecte. Cureaua purtătoare va fi gradata în centimetri, idee pe care o propun atît din punct de vedere funcțional (măsori oricînd, oriunde, orice), cît și estetic (aspect grafic agreabil — cred eu). Cureaua va înconjura ghiozdanul pe trei fețe, preluînd sarcina de greutate, deci poate fi purtat pe un singur umăr sau va putea fi desfăcută și montată în așa fel încît să poată fi purtat pe spate. Lucru necesar pentru nedeformarea coloanei vertebrale în timpul mersului la școlarii mai mici. De fapt, aici aș vrea să propun o altă idee în vederea reducerii greutății mari a cărților și rechizitelor pe care trebuie să le care zilnic un școlar (să ne gîndim că zilnic înseamnă, dacă fericitul purtător are norocul să intre la facultate, nici mai mult nici mai puțin de circa 16 ani), ideea, părîndu-mi-se absolut necesară, constă în posibilitatea de a avea în clasa de studii cărțile pe care ar trebui să le aibă în anul respectiv (chiar o carte la doi elevi), cărți ce ar putea fi depozitate într-un dulap din clasă.

O altă propunere, în acest sens, ar fi editarea de către Editura didactică și pedagogică a manualelor școlare pe cît se poate în dimensiuni foarte apropiate una de cealaltă, ideal ar fi să aibă toate aceleași dimensiuni la toate ciclurile; avînd în vedere că există o planificare a lecțiilor, pe care profesorii le predau în funcție de trimestre, cred că există posibilitatea ca aceste cărți să fie editate în trei fascicule, fiecare reprezentînd un trimestru (cu posibilitatea tehnică de a fi capsate toate trei la sfîrșitul anului, formînd un singur manual, pe care eventual elevul să-l păstreze).

Pentru clasele V—XII am proiectat un alt tip de ghiozdan, încercînd să organizez spațiul pe care-l ocupă într-un mod ordonat, existînd spații distincte pentru cărți, caiete, accesorii și patru ecrane transparente pentru grafică funcțională (legitimație individuală, orar, carnet de note, spațiu pentru hartă, plicuri etc.). Ghiozdanul se poartă cu ajutorul unei curele pe umăr, avînd astfel ambele mîini libere, cureaua posedă aceleași gradații în centimetri în aceleași scopuri ca la clasele I—IV. Sistemul de închidere este foarte simplu, printr-un cîrlig, închiderea fiind securizată prin propria greutate a sarcinii de purtat. Aici culorile vor fi diferite de cele de la clasele I—IV, ele nu trebuie să mai fie foarte vizibile de la distanță, ca la cei mici, deoarece este de presupus că la această vîrstă elevii și-au însușit toate regulamentele de circulație. Nu vor fi însă foarte sobre, purtătorii fiind totuși tineri, gamele fiind de roșu, verde, albastru, mergînd eventual pînă la culori pastelate. «Echipamentul școlar» este subiectul pe care mi l-am ales în lucrarea mea de diplomă pe care o prezint în cadrul secției «DESIGN» a Institutului de arte plastice «Nicolae Grigorescu» din București. În lucrare vor fi expuse multiplele implicații ale echipamentului școlar. Doresc ca în prima zi de școală a toamnei viitoare spectacolul străzii să fie animat de foarte multe pete colorate, gălăgioase și sprintene.

Constantin MARINESCU

alți elevi, alte ghiozdane

Sînt curios cît timp va trece de la publicarea în revista noastră a acestor superbe modele de echipament școlar și pînă la introducerea lor în producția de serie. Vedeți și dumneavoastră cît de frumos poate să arate un ghiozdan, cît de viu colorat și cît de bine proporționate sînt compartimentele din interiorul ghiozdanului. Echipamentul școlar pe care îl propune Constantin Marinescu, un tînăr pasionat și talentat, se află în atenția Ministerului Industriei Ușoare și a Ministerului Educației și Învățămîntului. Mi se pare însă că trebuie trecut de îndată de la atenție la producție! Lumea școlară și-ar odihni ochii — și nu numai ochii — pe acest echipament frumos, util, modern. Nu trebuie decît interes imediat față de acest nou proiect de estetică a lumii școlare. Așadar, copiii noștri ar putea purta de mîine ghiozdanele acestea, genților acestea, ei ar putea folosi penarele acestea. Astea toate cu condiția ca ministerele în chestiune să treacă rapid la studierea posibilităților de punere în producție a «modelelor Constantin Marinescu».

Adrian PĂUNESCU

Construcții montaj... (Elena Ghera)

Ion Marinescu în dublă ipostază, de regizor și operator de film; soția sa, Anda Caropol — asistentă de regie (ca, nu asistă?). Subiectul documentarului — desenele, incomparabilele desene semnate Pitiuță. (Dan Bîrlădeanu)

Titus Popovici caută un partener de scenarii de film. Candidatul Ion Băleșu, la proba scrisă. (Ion Predoșanu)

Mie-mi spui? (Emanuel Tănjală)

Mai muncesc oamenii, mai muncesc, dar mai și mănîncă... Studenți medicinișți de la Tîrgu Mureș la muncă patriotică în agricultură. (Veress Albert)

— Bagaje nu prea am, așa că mîine în zori îmi iau nevasta și plec spre sud. (Sorin Dan)

După unii, asta ar fi o stradă. Cică ar avea și nume: strada Oituz, din Curtea de Argeș. Chiar așa, strada Oituz. E drept, la Oituz au fost niște lupte cumplite. Dar e cam mult de atunci... (E. Munteanu)

Profesorul Dumitru Chiriac sau un președinte de juriu la un festival folcloric. (Angela Popescu)

premieră românească

7 zile

Partenerii lui Mircea Albulescu în «7 zile»: Irina Petrescu și George Motoi.

Nu strică să reamintim că Mircea Veroiu este unul din coautorii acelui zguduitor document «Apa ca un bivol negru»; nu este bine, cred, să trecem peste prilejul de a mai așeza o dată, alături, numele lui Veroiu și al lui Dan Pița și ceea ce urmează automat după ei: «Nunta de piatră». Cinematograful adevărat, oricît o fi el artă modernă, are totuși nevoie de acele declarații care poate că ar fi patetice dacă n-ar fi, în primul rînd, atît de simple, de tipul «te iubesc». Desigur, ideal ar fi fost ca, după acea *Nuntă*... cei doi tineri regizori — care în felul lor reprezintă șansa unei întregi generații — să fie obligați să plece cu aparatul de filmat în lume, vreau să spun în lumea lor de cineaști, căci s-a văzut bine că ea există. Dar pînă la idealurile cu care ne tot ademenește cea de-a 7-a artă trebuie să mai punem și ordine în bucătărie. Oricum, dacă filmul «7 zile», după un scenariu de Nicolae Ștefănescu — colaborator mai vechi și de nădejde al cinematografiei — trebuia făcut, este bine că el poartă semnătura lui Mircea Veroiu care, în mod doar aparent paradoxal, s-a instalat mai confortabil chiar în spațiile goale ale povestirii, hotărînd de acolo soarta filmului.

În fața unui scenariu polițist lipsit de spectaculozitate și întîmplări palpitante, mulți s-ar fi simțit ispitiți să-l peticească, să-i umple golurile cu cocoloașe de hîrtie colorată, în numele acelui ritm care se învecinează prea mult cu prejudecata. Autorul și-a asumat riscul de a lucra de pe pozițiile care îi convin talentului său, întreprindere dificilă pe care, de ce să nu recunoaștem nu toți cei care intră într-o sală sînt dispuși să o urmărească atent, ca pe o realitate de sine stătătoare. O strădanie de captare a bunăvoinței se impunea însă cu deosebire în construirea premiselor acțiunii, în acel început confuz care îngrădește libertatea de a înregistra exact temperatura peliculei, tensiunea sa aparte. Pentru că «7 zile» nu este filmul unor situații trepidante, ci al unei stări de neliniște care își cere dreptul de a fi luată în seamă întrucît ea este însăși prețul neștiut al unei munci. Există, nu se poate, un astfel de tribut fără nume — alături de atîtea altele, precis conturate — al fiecărei trude omenești și faptul că nu stăm mereu cu ei pe buze face parte din noblețea efortului, din conștiința egalității. Dar, din cînd în cînd, trebuie să mai știm unii de alții, să avem idee cu ce preț se intră într-o sală de operație, ca medic, cu ce preț ești forjor, ziarist sau agent secret. Sarcina de serviciu a eroului acestui film, de-a lungul celor «7 zile» (din care, pe ecran «se văd» doar cinci, celelalte două se presupune că sînt absolut la fel), este să stea la pîndă, să aștepte, să adulmece, iar să aștepte, să pornească pe urme, să stabilească conexiuni, să suspecteze obiectele atunci cînd de fapt ar vrea să le mîngîie, deci nimic altceva decît să fie treaz și odihnit chiar atunci cînd omenește ar fi să închidă puțin ochii. Nu este, bineînțeles, o descoperire a noastră această despuiere de măreție a unor profesiuni îndrăznețe, ba chiar se strecoară pe alocuri amintirea unui «Bullitt», a «Filierei»; îndrăznesc să spun că, din cînd în cînd, peste imaginile fără cer de pe ecran coboară însingurarea melvilliană. Eleganța cu care aceste sugestii sînt incorporate în masa filmului îngăduie o receptare a lor dincolo de impresia «am mai văzut și în alte părți». Mizînd foarte mult pe forța eroului principal, filmul a redus celelalte personaje pînă la dimensiunea unor piese necesare unei mișcări, de aceea încercarea de a le pune în spate o dramă conjugală apare superficială, nu se susține decît prin prilejul pe care i-l oferă Irinei Petrescu de a pune stăpînire pe film pentru cîteva momente: atunci cînd lipsește Mircea Albulescu, protagonistul, căruia i s-a îngăduit *mai mult* ca oricînd să fie și *un actor cu mister*.

Îl recunoaștem pe Mircea Veroiu, cel din «Nunta de piatră», în consecvența cu care descoperă peisaje și decoruri insolite, în obsesia unui stil, în încrederea pe care o acordă gesturilor șlefuite cu migală, care se prelungesc unul într-altul (a se vedea cum cercetează Albulescu ceasul roșu, păpușa etc.), în dominarea de către el, regizorul, a imaginii. Este o formă înaltă de dominare, deoarece cadrele nefiind nici neutre, nici sărace, ci de o indiscutabilă autoritate plastică, nu se supun din umilință, ci din convingere. Un operator debutant, Călin Ghibu, își impune numele. Sperăm să-l reîntîlnim pe același generic cu Veroiu.

Magda MIHĂILESCU

actori și roluri

O veste bună pentru admiratorii actriței americane, de origine suedeză, ANN MARGRET: vedeta s-a restabilit complet după gravul accident suferit cu cîtva timp în urmă. În supershow-ul TV cu care și-a făcut reintrarea în lumea nebună, nebună, a spectacolului, Ann Margret dansează ca în zilele ei bune.

cine, ce, unde, cînd ?

● Faye Dunaway (Bonnie și Clyde, Casa de sub arbori) este o actriță foarte ocupată; abia a terminat «Cei trei mușchetari» în Spania, și i s-a telefonat să rămînă pe loc, pentru a începe lucrul la un nou film, *Dincolo de soare*, cu Robert Calp.

● Cîntărețul-actor Massimo Ranieri (în fotografie) este protagonistul unui spectacol TV, *Un oraș la capătul străzii*, în care are drept parteneră pe Scilla Gabel, fostă dublură a Sophiei Loren.

● A fost arestat Mark Freschette, interpretul filmului lui Antonioni, «Zabriskie Point», acuzat de a fi participat la o tentativă de furt.

● *Ce culoare are dragostea?* se numește filmul terminat nu demult de către Zbynek Brynych (Cehoslovacia), o dezbatere despre condiția contemporană a femeii.

● Ivan Andonov, actorul bulgar cunoscut din *Voci în insulă*, *Ocolul*, interpretează rolul unui ziarist devenit detectiv fără voie în filmul lui Borislav Șaraliev *Așteptarea*.

● Monica Vitti și Alberto Sordi sînt din nou parteneri în filmul *Pulbere de stele*.

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXXI)

gheorghe țițeica

În dimineața zilei de marți 25 septembrie s-a deschis, în mica sală a Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România, expoziția închinată amintirii marilor matematicieni Gh. Țițeica (1873-1939) și D. Pompeiu (1873-1954). Panouri și vitrine ilustrează viața și activitatea iluștrilor compatrioți, care prin contribuțiile lor originale au răspîndit în lume faima școlii noastre matematice. Nu l-am cunoscut pe Dimitrie Pompeiu. În *Dicționarul enciclopedic ilustrat Cartea Românească*, din 1931, între rîndurile ce-i sînt consacrate figurează profilul apollinic al lui Cneius Pompeius, adversarul lui Caesar, iar deasupra lor, o casă din Pompei, complet reconstituită. Ironie blîndă a coincidențelor onomastice! Eminentul om de știință, pe care l-am întrezărit de cîteva ori, era un bărbat înalt, de o netăgăduită prestanță, care l-a servit mai ales în calitatea de președinte al Camerei, în timpul scurtei guvernări a lui N. Iorga (1931-1932). Portretul său din *Dictionarul enciclopedic român*, 1965, ni-l arată îngîndurat, ca și cum ar fi fost surprins de obiectivul fotografului într-un moment de adîncire a unei probleme dificile. Același dicționar ne dă chipul senin al profesorului Țițeica, surprins într-un moment de destindere. Așa l-am cunoscut din copilărie, grație relațiilor noastre de familie. Cu cinci ani mai tînăr decît tatăl meu, de care era legat din tinerețe, ilustrul profesor își numise și el băieții, dar în ordine cronologică inversă, Radu și Șerban. Ambii au păsit cu cinste pe urmele părintelui lor, dedicîndu-se de asemenea științelor pozitive. Tînărul meu, Șerban, astăzi academician, vicepreședinte și membru al prezidiului ilustrului corp, ca și tatăl său, membru al mai multor academii străine, este un fizician de seamă. Tatăl era geometru. Mă înfior la auzul acestui cuvînt care îmi amintește de deviza «Aici nu intră decît cine este geometru» După ce mă străbate junghiul în inimă, cu părerea de rău că am trădat matematicile, pentru care în pragul adolescenței înclinam, mă mîngîi cu ideea că•și în specialitatea mea, atîta rigoare cîtă a încăput din parte-mi, va fi fost și ea o altă ipostază a spiritului geometric. Am păstrat însă un mare respect pentru gîndirea matematică, acelei gîndiri deductive, în care însă intuiția joacă rolul aș zice generator și nu-mi pot închipui un mare matematician decît în stilul discreției absolute, ca aceea a profesorului Gh. Țițeica, admirabil înainte de toate ca om și numai apoi ca om de știință. Alții văd știința cu majusculă ca o entitate inumană sau dezumanizată, în orice caz rece și distantă, emițătoare de unde terifice, chiar cînd sînt vindecătoare, în slujba omului. Nu știu cum se înfățișa marele om de știință care a fost Gh. Țițeica, la catedră. Printre multele lipsuri și absențe cîte îmi reproșez, cînd stau singur la scaunul judecății și mă pun sub stare de acuzație, este și aceea de a nu fi răspuns îmboldului de a călca în sala de curs în care profesorul de geometrie analitică își oficia misterul. Cuvîntul nu este exagerat. Dan Barbilian, fostul său asistent, în același timp poetul Ion Barbu, ne-a vorbit și a scris despre «ascendentul aproape mistic al individualității lui» și și-a apropiat eroul, cu forța de asociație a literatului, pentru «smerenia și pacea luminoasă a acestei figuri», de starețul Zosim din *Frații Karamazov*. Nu tot ceea ce este frumos este și adevărat, deși forma supremă a adevărului este frumosul. Gh. Țițeica avea acea «schöne Seele», în sensul schillerian al cuvîntului, acea structură nobilă a spiritului, care ne mai oprește de lunecarea pe panta mizantropiei și a pesimismului. Universul nostru își justifică existența prin acei cîțiva contemporani înaintea cărora ne descoperim cu respect, pentru că îi știm mai presus de orice josnicie, dezinteresați total, devotați unei cauze înalte, într-un cuvînt oameni și nu flare travestite în straie nemțești. Îmi mai reproșez că nu l-am cercetat niciodată acasă, în interiorul său strict, în acea «arrière-boutique» (cămară tăinuită), după vorba lui Montaigne, în care se retrăgea ca să gîndească matematic și să se regăsească astfel pe sine, departe de tumultul străzii. Gh. Țițeica nu era un om de *agora*, fără ca să sufere de agorafobie ca G. Ibrăileanu. Și totuși, întîlnirile mele cu ilustrul bărbat, care păstra fiilor prietenu lui său, inginerul, o dragoste de părinte au avut loc, întîmplător, ce e drept, nu în piețele publice de întrunire, ci pe strada cînd mă descopeream cu respect înaintea lui, iar dînsul se oprea, binevoind să mă întrebe de sănătate (aveam, în juneță, lividități suspecte, care au făcut pe amantul muzei lirice, Liviu Călin, să-mi pună diagnosticul de tip hepatic).

Aș vrea să amintesc cîteva din aceste fugitive încrucișări de pași și fiindcă am pomenit de Ion Barbu, voi începe cu momentul imediat următor apariției *jocului secund*. Cartea poartă data 1930, dar dedicația-catren cu care m-a învrednicit autorul, la Capșa, este «20 Decembre 1929». La scurtă vreme după acest, pentru puțini atunci, eveniment literar, m-a oprit pe Calea Victoriei profesorul Gh. Țițeica. După ce am schimbat binețele și întrebările reciproce de sănătate și de familie, amintindu-și că publicam foiletoane literare la ziarul *Adevărul*, m-a interpelat brusc:

— Ia spune, ai citit *joc secund*?

— Da, domnule profesor.

— Ei? Cum ți se pare? Că mie mi-a dat un exemplar de lux cu o dedicație măgulitoare, am încercat să citesc, dar n-am înțeles nimic. Ia, spune-mi, ce părere ai despre él ca poet? Cred că știi că mi-e asistent?

— Domnule profesor, este un poet excepțional, e singurul nostru poet ermetic de mare valoare. Nu știu cît plătește ca matematician.

— Îmi pare bine de ce-mi spui. Eu nu l-am putut citi pînă la capăt. Mă întrebi de matematician? Are stofă, netăgăduit. Va face carieră mare, dacă se va lăsa de... ale lui (profesorul era prea pur ca să-și exprime gîndul pînă la capăt).

Recitind acum, în Biblioteca pentru toți, culegerea de *Versuri și proză*, îngrijită «con amore» de Dinu Pillat, paginile fragmentare despre profesorul său, mă opresc la acest semnificativ pasaj:

«Poate că în drumurile prin trecut al unei vieți astăzi închinate binelui general, stă o tinerețe entuziastă, oprită cu mirare la desfătarea aparențelor. Bănuim poate caietul de versuri, smuls din alte mîini, și ars, din oroarea de a fi admirat în ceea ce e *încîntător și provizoriu, ca o corolă și nu voit și concludent, ca un rod*» (sublinierea este a autorului, *nota noastră*).

Așadar, Ion Barbu credea că și profesorul său începuse a scrie în versuri, ca și alți mulți adolescenți «entuziaști», și ne-a lăsat o preafrumoasă tălmăcire a renunțării lui.

Nu mă gîndisem la așa ceva, cînd profesorul mi-a cerut părerea despre *joc secund*. Poate că, punîndu-i o astfel de întrebare, l-aș fi văzut roșind de pudoare și mi-ar fi dat un răspuns evaziv.

Profesorul era ridicat din popor. În «date cronologice cu privire la viața și activitatea lui Gheorghe Țițeica» din Seria de biobibliografii inițiate de Biblioteca Academiei, 1955, cu studiul introductiv de prof. G Vrînceanu și cu bibliografia întocmită de Eliza Roman (inițiatoare și a expoziției actuale), citim: «1873. Născut la Turnu-Severin la 4/17 octombrie 1873, fiul lui Radu Țițeica, mecanic la vapoarele de protecție română».

Fie-mi îngăduită o mică rectificare. În corelația dintre stilul iulian (cel vechi) și cel gregorian (cel nou), cînd e vorba de secolul trecut, nu se adaugă 13, ci numai 12 zile. Așadar, Gh. Țițeica s-a născut sau la 5/17 octombrie, sau la 4/16 ale aceleiași luni.

Păstrez amintirea unei alte întîlniri, cînd profesorul mi-a spus:

— Sînt fiul unui hamal din Vîrciorova. Da, tatăl meu a fost muncitor cu brațele. Din munca lui m-a crescut și m-a trimis la școală, pînă ce am obținut o bursă. Cînd am ajuns profesor, l-am luat la mine acasă. l-am dat, la masă, locul de cinste. Stă în capul mesei și cînd am printre invitați un ministru. Și-l prezint: tatăl meu, fost lucrător manual.

Ca toți marii creatori, Gh. Țițeica avea respectul (ca să nu spun religia) muncii. De aceea, nu se rușina de tatăl său, nu-l trimitea să mănînce cu slugile cînd avea musafiri la masă. În paranteză sînt însă perplex. Mă înșală amintirea, consemnînd această amintire, care mi-a lăsat o adîncă impresie? Să fi visat sau sînt victima unui alt soi de confuzie? (Să existe oare și halucinații ale memoriei, alături de cele vizuale și auditive?) În orice caz, nu inventez, nu mă încerc în genul ficțiv al memorialisticii ca un notoriu mitoman, nu demult răposat, martor la scene inenarabile cu marile personalități ale neamului nostru. În aceeași bibliografie citesc că tatăl său «a murit cînd Gh. Țițeica avea vîrsta de 6 ani».

L-am întîlnit ultima oară pe profesorul Gh. Țițeica la Bușteni, în vara anului 1938. Eram cu familia în vilegiatură, dimpreună cu alți confrați, la căminul pus la dispoziția S.S.R.-ului. Profesorul m-a văzut și mi-a surîs:

— Sînt în treacăt prin Bușteni. Mă pregătesc să urc pe Omul. Vii și dumneata?

— Nu, domnule profesor. Nu fac ascensiuni. Nu sînt alpinist.

— Cum se poate la vîrsta d-tale să stai la Bușteni și să nu te sui pe munți?

— Se poate, domnule profesor. Nu pot pleca. Am deschis aici un cabinet *sedentar*.

Profesorul n-a înțeles la început calamburul. Apoi a izbucnit în rîs și m-a dojenit cordial:

— Să-ți fie rușine. Ești aproape cu 30 de ani mai tînăr ca mine și nu-ți place drumeția. Iată, eu m-am operat în primăvară de ulcer stomacal la Viena. Mi-am făcut rezecția unei jumătăți din stomac, dar acum mă simt de minune și mă hrănesc mai bine ca în trecut. Turismul e sănătate și bucurie. Hai, nu vii?

M-am obstinat în atitudinea sedentară la care mă fixasem. Profesorul a plecat singur, mustrîndu-mă în tăcere cu degetul. l-am păstrat această imagine finală, de educator.

Peste șase luni aflam cu durere că marele profesor încetase din viață în urma unei metastaze. Ulcerul fusese canceros și vindecarea iluzorie. Știința matematică pierdea un astru, societatea noastră un om inegalabil.

P.S. Academicianul se credea în glumă nemuritor, dar nu pentru această calitate, nici prin beneficiul operei capitale pe care o edificase. Leontin Iliescu anunțase în *Universul* moartea lui și o deplînsese într-un «entrefilet». Profesorul îl purta în portofel; fusese grav bolnav, în stare precomatică; își citise necrologul după însănătoșire. Mi l-a arătat într-o zi, spunîndu-mi surîzînd

— Cunoști această credință din popor? Cînd i se duce cuiva buhul că a murit, dar lucrul se dezminte, lumea spune: l-a murit moartea!

suporterii și emisiunile sportive

Emisiunile sportive, atunci cînd sumarul lor cuprinde într-adevăr evenimente, sînt urmărite cu o explicabilă sete de a vedea *cum* și *în ce fel* se obțin victoriile, *de ce* și *datorită cărui fapt* înfrîngerile. Atunci holurile hotelurilor din stațiuni, camerele cu televizor ale caselor de cultură, ale internatelor și căminelor studențești devin neîncăpătoare. Întîlnirile fotbalistice de miercuri și simbătă, «magazinul sportiv» de duminică, știrile sportive din cadrul telejurnalelor, toate sînt văzute, la orice oră ar fi transmise, de microbiștii aflați într-o foame continuă de imagini, de date, de amănunte. Ei comentează orice gest sportiv, nu le scapă nimic de pe gazon și din afara lui, dezbat fiecare amănunt în «forumurile» binecunoscute din Cișmigiu sau de aiurea, din grădinile publice, pe locurile unde cîndva cîncau fanfare. Cît de bine sînt informați de cronicari, de crainicii sportivi, de imaginile de pe micul ecran atîta știu. Restul este improvizație și vorbărie. Alții, «Tifoșii», cum sînt dezmierdați de cronicari, pătrund peste tot, interpelînd pe ziariștii sportivi, cerîndu-le argumente în plus pentru unele afirmații din cronicile lor, opresc jucătorii și-i îneacă într-un potop de întrebări sau îi sufocă arătîndu-le admirația lor. Pe micul ecran li s-a rezervat zgomotul de fond de pe generic și grimasele, atunci cînd regia de transmisie își aruncă un ochi în paluze. Dar ei alături de ceilalți privitori ai emisiunilor sportive formează marele public. Ei, în lungi discuții, ajung, nu de puține ori, la soluții judicioase, prin analiza pe care o întreprind în cazul unei înfrîngeri de exemplu, și care pot lua oricînd locul unor false motive, cum au fost cele din cazul meciului de la Leipzig, cu golul din minutul 42. Dar, printre spectatorii emisiunilor sportive nu sînt numai suporterii sportului rege, ci și mulți alții care caută în programele sportive ale micului ecran imagini din tenis, handbal, box, volei, lupte, judo, atletism, natație etc., etc. Sigur că nu pot încape într-o emisiune de duminică (care ar trebui să-și găsească alt loc, deoarece bruiază activitatea sportivă de pe stadioane) toate sporturile. Televiziunea a fost în general prezentă cînd pe plan național sau mondial s-a întîmplat vreun eveniment mai deosebit. Amintim Cupa Davis, meciurile de box dintre Foreman și Frazier, apoi dintre Clay și Ken (nu s-au transmis decît două fotografii din meciul pentru titlul mondial la «mijlocie» dintre argentinianul Carlos Monzon, deținătorul centurii, și francezul Jean-Claude Bouttier). Aducîndu-ne aminte, acum, în preajma campionatelor naționale de box de vechile preocupări ale neuitatului «careu magic» (emisiune care s-e bucurat de multă apreciere și care și-a încheiat carriera fără să-și fi deșertat tot sacul. Iată, de pildă, ne-a rămas dator cu reluări și comentarii mai ample despre meciul în care Marcel Cerdan surclasindu-l pe Tony Zale a devenit campion al lumii, despre marele Ray Sugar Robinson făcîndu-l K.O. pe Rocky Graziano, eroul filmului «Cineva acolo sus mă iubește». Să nu lăsăm să se prăfuiască în filmotecă supranumitul «mitraliera din Detroit», Joe Louis, în partidele cu zidarul italian din Sequlas, Primo Carnera și cu Max Baer. Nici cele două memorabile meciuri Max Schmeling-Joe Louis n-ar fi lipsite de interes. Ar trebui să se reia «careul magic» măcar pentru invincibilul Rocky Marciano în marea partidă cu Joe Louis, și pentru meciul secolului Jack Dempsey-Gene Tuney, care au adus în tribune peste 125 000 de spectatori, cifră neatinsă pînă acum la o reuniune de box. O paralelă între boxul de ieri și cel de astăzi ar demonstra evident că vechile vedete ale ringului au practicat un box mai tehnic, mai spectaculos).

După această lungă paranteză aș mai vrea să sugerez emisiunilor sportive o rubrică de dialoguri (sau de răspunsuri la întrebări, un fel de poștă fair-play) cu telespectatorul sportiv, dezbateri cu sportivii și antrenorii înaintea marilor competiții, informații și reportaje făcute de specialiști despre activitatea sportului de masă, emisiuni pe probleme, profiluri ale sportivilor noștri fruntași sau antrenamente ale marilor performeri într-o școală, de exemplu ș.a.

Coman ȘOVA

breviar

sănătatea și schimbarea vremii

Influența vremii și a factorilor atmosferici, în general, asupra vieții și sănătății a fost intuită și constatată probabil de la primele semne de raționament și conștiință ale omului. Importanța acestora a fost chiar supraapreciată, se pare, în antichitate, cînd nu existau alte posibilități de investigație decît simpla observație și cînd factorii meteorologici impresionau pe om în fiecare moment. Rolul influenței aerului, al schimbării vremii și a anotimpurilor asupra sănătății, bolii și chiar a morții oricărei viețuitoare, inclusiv a omului, a fost sintetizat în concepția, valabilă în bună măsură și astăzi, a lui Hipocrat din Kos, părintele medicinei (sec. V înaintea erei noastre).

De multă vreme se știe că și viețuitoarele înregistrează și chiar presimt schimbarea vremii și se manifestă adecvat. Această sensibilitate la schimbările vremii reprezintă o caracteristică generală a materiei vii. Toate ființele, toate celulele suferă influența factorilor atmosferici, dar în mod deosebit anumiți indivizi și anumite organe, denumite *meteorosensibile*, respectiv *meteorotrope*. Starea de boală favorizează această reacție de meteorosensibilitate

Istoria literaturii universale consemnează o interesantă anecdotică asupra «ciudățeniilor» unor scriitori care manifestau o marcantă *meteorosensibilitate*. Jean Jacques Rousseau, Johann Wolfgang Goethe, Friederich Nietzsche, Alexandre Dumas-tatăl și alții sufereau profunde modificări ale stărilor psihice în funcție de starea timpului. Chiar inspirația artistică și caracterul creației lor erau dependente uneori de vreme.

Reacția este însă caracteristică fiecăruia și din acest punct de vedere au fost clasificate mai multe tipuri de meteorosensibili: unii care reacționează la încălzirea vremii, alții care reacționează la răcirea ei și, în sfîrșit, a trela categorie, formată din cei care reacționează la ambele feluri de schimbări ale vremii. În general, meteorosensibilii reacționează în funcție de structura sistemului nervos vegetativ și hormonal. Cei calmi, cu reacții lente (avînd predominanța sistemului parasimpatic — *parasimpaticotonici)* reacționează la cald, iar cei ce se «aprind» repede *(simpaticotonici)* reacționează la rece.

În prezent, influența oscilațiilor meteorologice, atît asupra organismului sănătos, cît și asupra celui bolnav, este recunoscută în toate domeniile patologiei, cu deosebire în anumite boli, considerate ca avînd un caracter meteorotrop.

Reumatismul articular este boala cu cel mai larg meteorotropism, capacitățile de prognoză ale unor bolnavi fiind confirmate în majoritatea cazurilor.

Dar și bolile acute sînt influențate de factorii meteorologici. Bolnavii cu accese, arsuri, care au suferit inflamații, ori unele operații înregistrează o agravare a stării lor legată de schimbările meteorologice.

Între diferitele boli se stabilește o repartiție sezonieră. Astfel, bolile digestive și dermatologice sînt mai frecvente vara, iar cele respiratorii și cardiovasculare iarna. W.F. Peterson, autorul care a făcut cele mai extinse studii în acest domeniu, precizează că nu numai bolnavii, dar și persoanele sănătoase pot fi influențate de factorii meteorologici. Aceasta, deoarece la schimbările de vreme se modifică numărul leucocitelor și este influențată și viteza de sedimentare a hematiilor, se schimbă timpul de coagulare a sîngelui, suferă modificări secreția și metabolismul unor hormoni hipofizari, tiroidieni și suprarenali.

Medicina modernă a demonstrat științific o mare parte din observațiile atente făcute de numeroase generații de medici din trecut. Demn de remarcat este faptul că după descoperirea barometrului, medicii îl purtau în trusa individuală, dînd bolnavilor prescripții de comportare în funcție de indicațiile acestui instrument meteorologic.

Profilaxia largă, de masă, împotriva influențelor biometeorologice constă în întărirea organismului, în călirea lui printr-o viață trăită în aer liber, sport și activitate fizică.

Unii specialiști consideră dealtfel că acțiunea nocivă biotropă a factorilor meteorologici a devenit mai accentuată în ultimele decenii, urmare a civilizației, ca o lipsă de adaptare a organismului la condițiile ei, în timp ce meteorosensibilitatea este o caracteristică dintotdeauna a omului. Apropiindu-ne de natură printr-un antrenament fizic început din copilărie, evitîndu-i cu grijă unele elemente nocive și folosind în mod judicios aspectele pozitive, vom realiza deplina armonie cu factorii atmosferici de care depind sănătatea și viața omului, a tuturor viețuitoarelor.

Doctor V. EMILIAN

obosim ? de ce ? cum ne refacem ?

Ca urmare a unui exces de activitate fizică sau intelectuală, la care se adaugă astăzi poluarea, automatismul, hipokinezia, greșeli în alimentație, alte noxe (tutun, alcool, medicație), apare la om o stare de oboseală, considerată ca o manifestare fiziologică și tradusă practic prin senzații neplăcute locale sau generale. Momentul apariției acestei stări depinde, bineînțeles, de starea de sănătate, particularitățile individuale, factorii de mediu, particularitățile muncii depuse și ale regimului de viață etc. fiind în același timp într-o strînsă corelație cu bioritmul zilnic al ființei umane sau al organelor și funcțiilor organismului luate izolat.

Oboseala apare, așadar, ca o manifestare acută și cedează la odihnă, spre deosebire de manifestarea cronică (acumularea oboselii în timp), care se definește ca «surmenaj» și care nu cedează la simpla odihnă. Rolul sistemului nervos central în apariția oboselii este unanim acceptat azi, iar odihna activă prin marea influență pe care o exercită asupra refacerii organismului obosit atestă sediul cortical al oboselii.

Date interesante s-au obținut și cu ajutorul sugestiei, explicîndu-se, pe de o parte, influența factorului psihic asupra oboselii și, în același timp, combaterea oboselii cu ajutorul factorilor psihici (sugestie). S-a sugerat unor indivizi că efortul pe care-l fac este foarte obositor (în realitate efortul era neschimbat) și s-au obținut semne nete de solicitare (modificări funcționale și senzații subiective, ca în cazul eforturilor obositoare). Invers, la eforturi extrem de obositoare s-a sugerat (prin hipnoză) că eforturile depuse sînt de aceeași intensitate ca mai înainte (deși ele crescuseră), obținîndu-se modificări funcționale foarte reduse față de solicitările depuse. De asemenea, este știut că masajul, stropirea cu apă rece, sugestia, fac să diminueze senzația de oboseală, iar explicația obiectivă constă în efectul stimulativ transmis de la formațiile senzitive ale pielii la centrii corticali obosiți.

Să facem o mică incursiune prin cîteva sectoare de activitate generatoare de oboseală și să încercăm să sugerăm unele mijloace adecvate, accesibile și eficace, în combaterea unor neajunsuri.

Activitatea profesională unilaterală sau desfășurată în poziții incomode (cizmari, croitori, mecanici de precizie, stomatologi, constructori, tehnicieni în fața planșetelor de lucru, chirurgi, funcționari, vatmani, taxatori, mecanici, filaturiști ș.a.) sau în condiții de microclimat necorespunzătoare (temperaturi înalte sau scăzute, zgomote *mari, medii toxice etc.*) predispune la o oboseală precoce cu scăderea consecutivă a randamentului. Aceste aprecieri vizează atît ziua de muncă dar mai ales, cumularea în timp (săptămînă, lună, an etc.). Odihna activă oferă posibilitatea utilizării exercițiilor fizice prin gimnastică în producție, mers pe jos, culturism, judo, vîslit, înot, mers pe bicicletă, excursii, turism etc. Desigur, nu negăm semnificația odihnei pasive totale (somnul fiind expresia cea mai eficientă pe plan fiziologic) în combaterea oboselii, ca și mijloacele de relaxare neuromusculară și cele balneofizioterapice (duș cald, masaj manual sau instrumental, saună etc.), cărora li se adaugă o alimentație adecvată și uneori o medicație necesară (vitamine, săruri minerale, aminoacizi etc.), cu rol în combaterea oboselii.

Doctor Ion DRĂGAN

poșta medicului

IACOB GHIUȚA, Fălticeni: 1) **Astmul cardiac** este o insuficiență a inimii stîngi și nu trebuie confundat cu astmul bronșic, terapeutica fiind dealtfel diferită. *În cursul unui atac de astm cardiac este bine să fie cunoscute cîteva procedee de tratament pe care le expunem mai jos:*

SFATURI PENTRU BOLNAVII DE ASTM CARDIAC

1. În atacul de astm, primul lucru care trebuie făcut este așezarea bolnavului pe marginea patului, într-un fotoliu sau pe un scaun, cu picioarele atîrnate în jos, aceasta avînd ca efect reducerea dispneei și a tusei.

2. Uneori criza de astm se poate opri prin simpla ridicare în picioare a bolnavului.

3. Dacă dispneea nu a cedat imediat la așezarea pe marginea patului sau pe scaun, se va face cu patru garouri (în lipsă, cu patru cordoane) cîte o ligatură la rădăcina fiecărui membru. Se va strînge atît cît să permită circulația arterială (să se simtă pulsul la arterele radiale și pedioase) și să o blocheze pe cea venoasă. Garourile nu vor fi ținute mai mult de 20 de minute.

4. Dacă totuși atacul de astm cardiac continuă, se va face o venesecție sau o venepuncție, scoțîndu-se între 300 și 600 ml sînge, cantitatea variind după gravitatea crizei și după greutatea bolnavului. După care se va face o injecție intravenoasă cu strofantină.

5. Se mai pot încerca inhalații de vapori de alcool cu un vaporizator special sau de oxigen cu o sondă Nélaton.

6. Se vor limita eforturile fizice, se vor evita mesele prea copioase, se va reduce consumul de sare, se vor administra periodic diuretice (Nefrix, Lasix etc.).

COCONET MARIA, Petroșani: Deși *caracteristica principală a regimului bolnavului de diabet zaharat este reducerea cantității de glucide și, bineînțeles, renunțarea definitivă la dulciurile concentrate, trebuie să vă spunem că nu există un regim standard în diabet. Fiecare diabetic își are dieta lui, relativ puțin deosebită de regimul omului sănătos, aceasta trebuind să fie echilibrată cantitativ și calitativ, în raport cu vîrsta, activitatea, raportul talie/greutate. În general un regim alimentar trebuie să conțină următoarea repartiție a principiilor alimentari: glucide 40%, lipide 35%, proteine 25%, totalizînd 1950 calorii, care vor fi luate din legume, fructe (glucidele = 800 calorii), cartofi și paste făinoase; carne, grăsimi vegetale, ouă, lapte etc. Cea mai corectă repartizare a glucidelor este următoarea: o cantitate mai mică la prima masă de dimineață, o cantitate mai crescută la gustarea de la ora 10, cea mai mare cantitate la masa de prînz, o cantitate mică de glucide la ora 17, o cantitate medie la masa de seară și o cantitate mică înainte de culcare. În rest, există o serie întreagă de tabele cu cele mai importante alimente și cu conținutul de principii alimentari exprimate în grame și calorii pe care este bine să le consultați zilnic la alcătuirea meniului*

PARASCHIV IOANA, Cugir: Problema pusă de dumneavoastră este cu neputință de diagnosticat sau prognosticat pe calea scrisului, atunci cînd specialiștii consultați nu au putut ei înșiși stabili dacă este vorba de un gliom al chiasmei și nervului optic sau de o arahnoidită. Simptomele pe care ni le-ați descris sumar pledează mai curînd pentru cea de-a doua ipoteză. Oricum, pentru a-i alina cît de cît suferințele, încercați și un tratament prin acupunctură.

MAGISTRAT PENSIONAR, Brăila: Vă admirăm pentru luciditatea dumneavoastră la respectabila vîrstă pe care o aveți. Îmbătrîniți frumos. Părerea noastră despre Gerovital și Aslavital este că sînt niște excelente regeneratoare, utile chiar (sau mai ales) și la vîrsta de 83 de toamne, cîte numărați. Multe înainte!

PRESECAN ALEX., Turda: Pitiriazisul uscat al pielii capului — popular numit mătreață — este destul de frecvent la pubertate și adolescență precedînd sau însoțind seboreea. Ca tratament general se va lua: vitamina A (3–4 drajeuri/zi), vitamina B6 (1–2 cpr./zi), Folcisteină U (o fiolă la două zile). Local, după spălarea zilnică a capului cu săpun de sulf-gudron, veți face fricțiuni cu următoarea:

LOȚIUNE ÎMPOTRIVA MĂTREȚEI

Rp.	Acid salicilic		12 g
	Rezorcină		9 g
	Anestezină		3 g
	T-ra capsici		30 g
	T-ra chinae		30 g
	T-ra cantaridae		30 g
	Liq. Hoffmann	ad.	300 g
D.S. — pentru uz extern			

GH. ANDREI, comuna Vernești, județul Buzău: Trombocitopenia, boală *descoperită de obicei* la copii între 4 și 8 ani, cu ocazia unei hemoragii nazale (epistaxis) sau dentare, are o cauză necunoscută, de unde și epitetul «idiopatică» sau «*boala Werlhof*», după numele medicului care a studiat-o. Este încadrată după unii în așanumitul «**hipersplenism**», trombocitopenia producîndu-se datorită unui exces de distrugeri de plăcuțe sanguine (trombocite) în splină; după alții s-ar datora unui mecanism imunologic, ar fi deci vorba de o așa-zisă «**boală autoimună**», autoanticorpii acționînd asupra trombocitelor, pe care le distrug. Toate sînt însă ipoteze destul de nebuloase. De aici și dificultatea instituirii unui tratament specific, cu rezultate certe. Dacă după cel mult 12 luni de corticoterapie (cu Prednison), în cure repetate, hemoragiile continuă, singurul tratament indicat rămîne numai **splenectomia.** Pînă în prezent nu cunoaștem să se fi aplicat altundeva în lume un remediu mai bun care să înlocuiască intervenția chirurgicală.

urgențe

INCONȘTIENTĂ. Vrînd să prindă trenul din mers, Georgescu Cleopatra, 61 de ani, pensionară, este accidentată grav. Adusă imediat cu salvarea la spitalul de urgențe, i se constată că brațul drept este tăiat aproape complet de tren. S-a intervenit prompt și în prezent bolnava merge spre vindecare.

FUGA NU E SĂNĂTOASĂ; E NUMAI RUȘINOASĂ. În timp ce mergea cu motocicleta, Gheorghe Ion, 25 de ani, comuna Corteși, județul Dîmbovița, este lovit de o mașină al cărei conducător fuge de la locul accidentului. G.I. este internat la spitalul din Titu, de unde este îndrumat pentru internare la spitalul de urgențe al municipiului București, cu hemoragie internă, suspect de ruptură de splină. În plus, prezintă fracturi multiple ale membrului inferior și membrului superior sting. După intervenția chirurgicală efectuată, starea sănătății sale se îmbunătățește din zi în zi.

O INTERVENȚIE LA TIMP. Orele 23. O mașină oprește în fața spitalului de copii «Gr. Alexandrescu». Marinescu Mircea, 5 ani, are dureri puternice abdominale, vărsături, febră. Văzînd că durerile și febra nu cedează, părinții au venit la spital. Aici i se constată o peritonită apendiculară. Intervenția chirurgicală trebuia făcută imediat. Copilul e internat și operat la orele 24. «Și acum?», îl întreb pe tovarășul doctor Răducanu, medicul de gardă. «Păi, mîine iese din spital», îmi răspunde el, ca despre ceva de la sine înțeles.

PERIPEȚIILE UNUI COPIL. În ziua de 12 august mama Habdoca Maria din București a născut doi gemeni de 1 400 grame dintre care supraviețuiește numai unul. Crescut cu multă grijă la incubator (în serviciul de nou-născuți al maternității Brîncoveneasc) de către dr. Ioana Bojincă și de cadrele medii Stoian Valeria, Diaconu Ioana, Mititelu Elena, copilul ajunge după o lună la 1900 grame.

În ziua respectivă medicul observă însă la copil o proeminență dureroasă în regiunea abdominală. Copilul este transferat de urgență la clinica chirurgicală «Grigore Alexandrescu» unde medicul chirurg Alexandru Pesamosca, doctor în științe medicale, găsește o apendicită perforată și gangrenată (caz rar în literatura medicală).

Copilul părăsește spitalul vindecat cu greutatea de 2000 grame în ziua de 25.IX.1973.

cronica teatrală

clasicii

Cum citim, azi, clasicii? O lectură nouă, contemporană, a clasicilor. Clasicii se cer citiți cu un ochi nou, sau cu un ochi proaspăt, sau cu un ochi tînăr. Cum reacționează sensibilitatea noastră față de clasici? Cum reacționează sensibilitatea tineretului actual față de clasici?

Iată cîteva întrebări, cîteva din nenumăratele ivite de la o vreme în contextul preocupărilor din ce în ce mai evidente pentru apropierea clasicilor, prin intermediul scenei, de publicul contemporan. Nu mai este nevoie să insist, cred, asupra originalității punctului de vedere exprimat de shakespeareologul polonez Ian Kott în lucrarea sa celebră, intitulată simbolic *Shakespeare — contemporanul nostru*, punct de vedere care a determinat, într-adevăr, o citire nouă a marelui Will.

S-ar putea spune că Ian Kott a dat chiar tonul acestei patimi care bîntuie azi teatrul și care conduce inspirat sau mai puțin inspirat, în atîtea împrejurări, la citirea nouă a clasicilor pe scenă.

Nimeni nu poate nega faptul că fiecare epocă își are un mod al său propriu de a citi și de a interpreta clasicii, lectură și interpretare care vin să acorde valorile universal valabile ale clasicilor cu modul specific unei anumite epoci de a se manifesta aceste valori.

Dar, tot nimeni nu poate nega faptul că oricît de nouă, oricît de proaspătă, oricît de inedită, oricît de originală ar fi lectura unui clasic din perspectiva unei anume generații, ea, această lectură nu poate nega, prin totala răsturnare a sensurilor inițiale, ceea ce a constituit virtutea esențială a unei opere clasice.

Fac această subliniere pentru că nu o dată am asistat la flagrante «deturnări» de sensuri în încercările unor regizori mai ales, de a «contemporaneiza» diverse valori clasice.

Între deturnările care operează, în esență, asupra sensului ideologic al operei, un rol din ce în ce mai energic pare să-l joace «trivializarea» clasicilor, coborîrea lor într-un univers al domesticului promiscuu, al modalităților de expresie scenică apelînd cu precădere la arsenalul inepuizabil al vulgarității.

Nu știu de ce, dar se pare că se ține cu tot dinadinsul să ni se justifice și să ni se explice lumea contemporană printr-un apetit al trivialului. Fals, nimic mai fals și nimic mai lipsit de temei estetic, în aceeași vreme.

Nu prea demult, un regizor român își propusese să-l «citească» pe Caragiale cu un ochi foarte caricatural și foarte bufonard, iar caricatura și bufonada urmau să se manifeste mai ales în direcția căutării cu orice chip a soluțiilor scenice care să lase impresia citirii replicii cu un subtext cel puțin îndoielnic. Se vădea o adevărată și nefericită plăcere a descoperirii și cultivării gustului îndoielnic în orice împrejurare. Tristețea era imensă, comedia își pierduse tot hazul, actorii făceau vizibile eforturi de a se acorda unei viziuni care le era străină.

Publicul însuși era chemat să rîdă și să aplaude la ceea ce era jos și vulgar.

Citirea contemporană a clasicilor — o mare problemă. O mare răspundere. O mare artă.

Fiind pitic, ca artist, nu te vei putea niciodată apropia de o mare valoare decît cu o neputință pitică, ea însăși, prin ea însăși, trivială.

Citirea actuală a clasicilor — o mare problemă de cultură și de cultură națională.

Dinu SĂRARU

capriciile gustului

meseria de om

Au început, nu demult, școlile. Unele disociații, pe această temă, ne apar încă actuale. Albert Camus observa odată că a fi întotdeauna om reprezintă meseria pe fondul căreia urmează a fi practicată profesiunea aleasă. Sîntem educați, de mici, cum să ne comportăm în calitate de oameni și fiecare societate se îngrijește să aibă cetățeni oameni, iar nu roboți. În această privință, artei și literaturii le-au revenit, întotdeauna, o imensă răspundere. Noi subestimăm, încă, rolul complex al unor discipline umanistice, în formarea generației tinere. Vorbim despre necesitatea pregătirii unor specialiști de înaltă calificare, fără să avem în vedere că respectivii specialiști sînt pregătiți să lucreze într-un context social ce nu poate fi confundat cu altul. Desigur, specialistul, indiferent pentru ce domeniu s-ar pregăti, se definește, întotdeauna, mai întîi ca individ cu o pregătire superioară, într-un domeniu determinat de activitate. Specialistul de astăzi se mai definește însă — spre deosebire de imaginea pe care au vehiculat-o secolele trecute, sau primele decenii ale secolului nostru, și pe care ne place să o afișăm și noi, cîteodată — ca om al unei înalte conștiințe. Din funcția pe care o deții, dictezi, practic, destinul a mii de persoane — le dictezi dramele și bucuriile de fiecare zi. A avea conștiința acestor efecte ale propriilor tale acțiuni nu este deloc puțin lucru. Pentru că dincolo de cifre, dincolo de schemele matematice pe linia cărora se înscriu consecințele unei decizii luate, apare problema consecințelor în viața individuală a fiecăruia, a actului pe care l-ai săvîrșit ca specialist. În condițiile societății noastre socialiste, această situație devine și mai complexă. Cît ai dreptul tu, ca specialist, să dirijezi coeficientul de bucurie al fiecăruia? Cît ai dreptul tu, ca specialist, să intervii, pe nevăzute canale, în viața cuiva, provocînd nu numai bucurii, dar și necazuri, cîteodată. Iată de ce formarea viitorului specialist, redusă numai la acumularea unei cantități oarecare de informație, la formarea deprinderilor necesare exercitării unor funcțiuni de înaltă calificare, nu se dovedește astăzi suficientă — cu atît mai mult, în condițiile societății noastre. Viitorul specialist se cere format și ca om uman, ca om al oamenilor, ca om dintre oameni și cunoscînd oamenii. La o anumită vîrstă, mai ales, educația viitorului specialist, în sensul prețuirii valorilor vieții, a valorilor morale, a valorilor politice, devine la fel de vitală ca și inițierea lui în tainele profesiunii căreia urmează să i se consacre. Apare, în această privință, imensul rolul pe care pot — și trebuie — să-l joace arta și literatura, nu pentru a obliga elevii sau studenții la însușirea unor date în plus, ci pentru a-i iniția într-un număr de cazuri umane, dezbătute prin intermediul formelor specifice ale poeziei, prozei, teatrului, în sensul formării lor ca oameni de omenie. Nu poate fi lăsată formarea umană a viitorului specialist numai pe seama interesului său de amator într-ale literaturii și ale artei fiindcă, altminteri, se va prefera, oricît ne-ar plăcea nouă să credem altfel, literatura de calitate inferioară și facilă, arta numai de divertisment, neconcludente pentru situația omului în lume ca existență conștientă. Putem organiza oricîte simpozioane și colocvii cu privire la necesitatea unor raporturi echitabile între membrii societății noastre socialiste; cît timp nu vom cultiva *sentimentul* echității la oameni, mai ales în condițiile societății noastre, ne vom izbi mereu de aceleași dificultăți. Pentru formarea conștiinței socialiste a viitorului specialist de înaltă calificare cred că este neapărat nevoie să nu scăpăm nici o clipă din vedere, în cadrul școlilor, în cadrul liceelor, în cadrul universității, problema formării lui ca om de omenie, prin intermediul unor activități specifice, între care lecturile literare, cultura plastică, cinematografică și teatrală cred că trebuie să ocupe primul loc.

Gheorghe ACHIȚEI

despre muzică
vorbim prin muzică

liviu glodeanu (II)

«SÎNTEM O GENERAȚIE NU PRIN SIMULTANEITATE, CI PRIN IDEI»

— Ai meritul de a fi «descoperit» folclorul muzical așa-numit al copilăriei, mai puțin investigat de către compozitori?

— Am încercat să mă apropii de puritatea jocului copiilor, care are la noi zone extraordinare, unde fantasticul se întîlnește cu realitatea și abstracțiunea gratuită cu sensurile cele mai profunde. Este exagerat a se spune că îmi revine vreun merit. Încercarea nu-i neapărat și merit. Am tratat totul dintr-un unghi diferit încercînd să retrăiesc exaltarea și detașarea de lumea oamenilor mari din interior, fiind pentru o vreme copil.

— Ce înseamnă Sa-ba-ra-ca-li-na?

— Este o invenție stranie din folclorul copiilor.

— Contrar liniștii ce-o inspiri, pari un om complicat...

— Sînt un om *confruntat* și nu complicat; m-am confruntat cu extremele: de la muzica aparent sprintenă și candoarea dezinvoltă a copilăriei la muzica de problematică gravă, dramatică. Acest examen mi-a convenit.

— De ce a fost nevoie să optezi?

— Pentru că am oroare de oamenii care nu se realizează pînă la o anumită vîrstă, ce nu trebuie să întîrzie prea mult. Iar în sinea mea, aceasta capătă o înfățișare de spaimă; totul se oprește în cele din urmă, la întrebarea: am realizat ceva, și mai ales *muzică foarte bună?*

— Riscăm să nu fim înțeleși!

— Muzica foarte bună, comunicare nemijlocită între emițător și receptor; aici nu are ce căuta liberul arbitru și e absurd să te flatezi cu «nu sînt înțeles». Ai reușit? — bine; n-ai reușit? — încearcă încă și cu disperare! Eu văd — cum spunea Camil Petrescu — idei; este dealtfel un mod de a grăi specific generației mele.

— Să nu supărăm memoria portativelor îngălbenite.

— Vreau să înțeleg că sîntem o generație nu prin simultaneitate, ci prin idei; mă vei întreba acum ce înseamnă în muzică o idee!

— Nu asta vreau să te întreb; vorbeai de generație.

— Știu că în alte domenii se fac «împărțeli» pe felii care corespund unor perioade fixate aproape exact; noi nu operăm calendaristic; din generația mea fac parte și un Mihai Moldovan și un Tiberiu Olah, și sîntem contemporani cu marele Enescu; asta îmi dă credința că pentru muzicieni epocile sînt mult mai ample și nu se operează prin *excludere;* mediocritatea este depistată înainte de-a se manifesta, iar cei uitați în tăcere — cum a fost, în altă epocă, Bach — vin învingători și intră în veșnicie.

— Acum, te rog să fii îngăduitor: ce înseamnă în muzică o idee?

— Ceva ce nu-i exterior materiei sonore, dar nu este nici materie sonoră ci o rezultantă în contactul dintre elemente. Mai concret: ceva asemeni unei energii ce devine, printr-un proces oarecare, altceva decît materia care a produs-o. Aici este ideea, inexprimabilă altfel decît muzical, pentru că nu se poate naște altfel decît muzical. Dar nu-i numai atît, de vreme ce trăim cu ardență într-o conștiință contemporană, într-un climat al epocii în care existăm; ne conexăm la o realitate; Lucian Blaga ar fi spus: «o nouă treaptă în templul artei», și asta înseamnă a fi modern. Nu sîntem contestatari, și nu scriem cu orgoliul celui care pornește de la zero. Participăm în felul nostru la ceea ce fac cei din jur. Și sîntem cu picioarele mai pe pămînt decît s-ar crede și ar crede unii opriți la o anumită înțelegere estetică; îți repet că sîntem o generație nu prin inevitabila simultaneitate, de matricolă, ci prin spiritul care ne este comun și care nu ține neapărat doar de muzică, de artă, ci de toate formele manifestării spirituale azi.

Ion TUGUI

poluarea folclorului (XXVIII)

gheorghe zamfir la festivalul george enescu (II)

De multe ori am susținut că încercările privitoare la muzica modernă în vederea găsirii unor noi mijloace de expresie ar trebui prezentate, pînă la dobîndirea definitivă a acestor mijloace, sub forma unor *creații experimentale*. În programul alcătuit de Gheorghe Zamfir s-a produs — pe alt plan — cam același lucru: alături de minunat executate piese strict folclorice, artistul Gheorghe Zamfir *propune noi formule, care îi aparțin lui personal* și care ar fi comportat explicații suplimentare sau, cel puțin, ar fi fost de dorit să fie despărțite de restul programului într-o categorie aparte: EXPERIMENTE GH. ZAMFIR. Fără îndoială că încercările lui Gheorghe Zamfir sînt interesante, după cum mai mult decît meritorii sînt sonoritățile inedite dobîndite la nai de către artist. Am avut prilejul să-l ascultăm pe Gheorghe Zamfir în anumite pasaje de uluitoare virtuozitate, depășind cu instrumentul tot ceea ce experiența, fantezia, imaginația noastră ar putea realiza. Specialiștilor în organologie (studiul instrumentelor), Gheorghe Zamfir le oferă, într-adevăr, obiect însemnat de preocupare, de studii. Ei însă nu vor avea să studieze un instrument popular obișnuit, ci un instrument de origine populară căruia un mare artist îi acordă noi dimensiuni, *trecute dincolo de practica folclorică* și care aparțin doar acestui artist. Ei bine, aceste noi sonorități, aceste noi formule muzicale, cred eu, nu trebuie și nu pot fi integrate în categoria folclorului propriu-zis. Vioara, intrată mult mai tîrziu în practica instrumentală folclorică la noi în țară, a dobîndit, în mîinile artiștilor noștri populari, un caracter popular românesc. Mai mult încă: vioara în mîinile bihoreanului devine bihoreană, sună altfel decît în mîinile lăutarului din Moldova. Acest fenomen extrem de grăitor ne dovedește puterea, vigoarea extraordinară a diferitelor graiuri muzicale regionale din țara noastră cărora, pînă și un instrument atît de generalizat ca vioara, trebuie să se supună. Pornind de la această constatare, credem că e bine să precizăm un amănunt: cu naiul lui Gheorghe Zamfir se produce alt proces. În mîna lui Gheorghe Zamfir naiul nu devine nici mai moldovenesc, nici mai oltenesc, ci pur și simplu *naiul lui Gheorghe Zamfir*. Acel nai care a dobîndit *sonorități inedite, noi mijloace de expresie*, unice dar, în aceeași vreme, inimitabile. Și, după părerea mea, o seamă din efectele obținute se potrivesc, după cum a și demonstrat-o cu prilejul lucrării lui Anatol Vieru, mai bine pentru muzica modernă, pe care Gheorghe Zamfir, de formație clasică (avînd conservatorul la bază), ar putea-o îmbogăți.

Spus în felul acesta lucrurilor pe nume, formula *«inedit de cea mai pură* **autenticitate folclorică»** nu își are acoperirea. Dacă prin această formulare din programul de sală se subînțeleg inovațiile de care vorbesc mai sus, atunci, fără îndoială că ar fi fost mai fericită specificația: *«inedit de cea mai pură* **inspirație personală»**.

Acesta este răspunsul tardiv pe care îl dau spectatorilor ce mi-au cerut explicații la sfîrșitul concertului, dar mai cu seamă cuvîntul pe care îl adresez nenumăraților telespectatori care, în diferitele regiuni ale țării, practică muzica populară. Să înțeleagă că nu trebuie să se lase influențați de încercările personale ale lui Gheorghe Zamfir — oricît de meritorii — ci trebuie să continue, fără a se abate, moștenirea pe care — cu atîta generozitate — le-au dăruit-o predecesorii.

Așa precum a făcut-o odinioară și Gheorghe Zamfir cînd și-a cucerit celebritatea.

Să dăm Cezarului ce e al Cezarului! Lui Gheorghe Zamfir ce e al lui Gheorghe Zamfir, și folclorului românesc ce e al folclorului românesc.

Hari BRAUNER

(Va urma)

Radioteleviziunea difuzează periodic emisiuni și filme, după cum tot ea deține un fond important de înregistrări de jazz autohton popularizat cu fervență; Uniunea compozitorilor vădește un interes crescînd față de această formă de manifestare aparținînd, indiscutabil, ca semnificație estetică și ca mod de percepere, muzicii «serioase»; A.R.I.A. atestă între preocupările sale organizarea unei circulații a valorilor, cu sens biunivoc — turnee ale formațiilor și soliștilor noștri peste hotare și ale muzicienilor din alte țări pe scenele noastre: de menționat, în această ordine de idei că, evaluate summum, prezențele personalităților genului în sălile noastre de concert recompun, în datele sale esențiale, panorama evoluției jazz-ului și a multilateralității evoluției sale internaționale actuale; în plus, la noi s-au tradus cărți, iar cotidiane și reviste de mare tiraj consacră acestui compartiment muzical rubrici permanente și materiale informativ-muzicologice de sine stătătoare. În prezent se află sub tipar, la Editura muzicală, o lucrare binevenită accesibilă, demnă de interes pentru orice meloman, volumul lui George Sbârcea intitulat «Jazz-ul, o poveste cu negri»; sub auspiciile Editurii enciclopedice urmează să apară, anul viitor, un cuprinzător «Dicționar de jazz», elaborat cu admirabilă judicioziitate științifică de Mihai Berindei. Justificat am lăsat la sfîrșit, cît mai aproape de «locul concluziilor», cel mai autentic, mai autorizat, mai propriu mijloc de vehiculare (și totodată de permanentizare) al cuceririlor genului: DISCUL! Au apărut în «Seria Jazz», editată de Casa Electrecord, nouă discuri marcînd maniere interpretative și căutări creatoare dintre cele mai diverse. Sîntem informați că Electrecordul pregătește (pe lîngă promisele apariții discografice ale Aurei Urziceanu, în mare măsură realizate deja ca «înregistrări finite») un «serial» de cea mai largă audiență, rezumînd, într-un album multiplu, istoria stilurilor jazz-ului, urmărită metodic de-a lungul unor secvențe muzicale definitorii, reînregistrate de către formația condusă de Alexandru Imre în aranjamente orchestrale fidel reproduse după modele originale. Lăudabilă intenție! — ce s-ar cere însă conjugată cu efortul de a valorifica, grație memoriei discului, *certitudinile valorice ale jazz-ului românesc;* un termen semnificînd, deopotrivă, ținută artistică, specific autohton al limbajului, maturitate a expresiei. Existența — pe de o parte — a exponenților jazz-ului românesc (apreciat și pe plan internațional, în măsura în care este cunoscut*) și — pe de altă parte — a unui public aflat în plin proces de formare a receptivității față de jazz impune, cu necesitate din acest punct de vedere, stabilirea acelei verigi de legătură realmente eficientă, viabilă, pe care o constituie «documentul sonor» discografic...

Florian LUNGU

*) *Instrumentiști români s-au afirmat prin dobîndirea unor distincții la festivaluri internaționale de jazz.*

...arazaider, adică formația CHICAGO.

cu și fără discernămînt

După ce a curs atîta cerneală frumos colorată pentru muzica pop românească, s-ar putea crede că în acest domeniu totul merge strună din multe puncte de vedere. Nu întîmplător însă am lăudat și promovat, în articolele găzduite de «Flacăra», muzica și formațiile bune, adică produsele adevărate ale genului pop. Dar și în muzica pop există lucruri proaste. Sigur, este greu să creezi o școală pur națională în condițiile în care muzica aceasta a apărut inițial ca o mimare a unui curent ce nu ne aparținea. De atunci, de la apariție, au trecut mulți ani, iar discernămîntul și-a spus cuvîntul, cel puțin în ceea ce privește principalele noastre formații ca *Phoenix, Sfinx, Roșu și Negru.*

Am înțeles cîndva că imitarea unor formații străine care s-au impus pe plan internațional era o etapă necesară, noi neavînd încă, după cum am spus, o tradiție în domeniul muzicii pop. Înțelegem că o operă de valoare a genului, fie și din patrimoniul internațional, merită inclusă în repertoriul formațiilor noastre, dar aceasta nu trebuie să devină deloc o regulă. În fond, dacă posibilitățile componistice și de tehnică instru-

am la fel stau lucrurile și cu muzica folk. Iată au apărut, tot din cauza unor confuzii, unii cîntăreți care fac orice, numai folk nu. Este destul de riscant să definești un gen atît de amplu dar, oricum, ne aventurăm în a spune că muzica folk este în primul rînd o muzică a *mesajului*, expusă, nu totdeauna, prin elemente folclorice. Cîntărețul folk folosește de regulă vocea, și instrumentul doar ca un pretext pentru a spune ceva. Ce ne pot comunica nouă, de exemplu, cei doi frați *Georgescu* (un cuplu de copii nevinovați, în plină ascensiune «artistică») printr-o «Mioriță» impură sau prin șlagăre care se cîntă de obicei la nunți («Hai vino-vino»). Ceea ce înțelegem, și încă foarte bine, este că fenomenele semnalate mai sus pot deveni îngrijorătoare dacă ele ajung să fie popularizate și susținute.

George STANCA

curier

Ioana Vistes — Timișoara și *Rodica Petre — Constanța.* Top corect. *Rață Vladimir — Asău (Bacău).* Componența formațiilor Phoenix, Romanticii, Sfinx o găsiți în numerele noastre anterioare, iar pe cea a «Mondialilor» o veți afla acum: Iuliu Merca — voce, chitară solo, Puiu Hațeganu — baterie (ambii foști la «Cromatic»), Nicolae Enache — orgă (fost Odeon și Metronom), Gabriel Drăgan — voce, Filip Merca — chitară bas, conducătorul formației. *Marcel Cenușă — Iași.* Dinamica greoaie a apariților noilor compoziții respinge ideea unui top de 15 melodii. *Trif Dan — Sinaia.* Top subiectiv, dar corect. *Liviu Bulandra — Galați.* Creedence Clearwater Revival a avut, mai bine de zece ani, componența: John C. Fogerty — chitară, Tom Fogerty — chitară, Stu Cook — bas, Doug Clifford — baterie. Ultimii doi și-au făcut recent o formație separată, avînd deja un L.P. «Doug Cosmo Clifford». *Romeo Șerban — Brașov* Componența «Focus» (Olanda): Thiys van Leer (orgă, flaut), Jan Akkerman (chitară solo, compozitor), Burt Reiter (chitară bas), Piedde van der Linden (baterie). Discografie: «Hair» (varianta olandeză), «In and Out of Focus», «Moving Waves», «Focus III»; Single de succes — «House of the king»(iulie 1973). *Olaru Traian — Constanța.* Am predat scrisoarea lui Florian Pittiș. *Ing. Constantin Ivănescu* — unul din prezentatorii discotecii TOP-32 din Baia Mare — ne anunță că «afluența ascultătorilor oscilează între 200 și 250 de persoane pentru o ședință». Aflăm, de asemenea, că în curînd se va deschide și un POP-Club.

G.S.

dicționar

CIFRAJ — scriere prescurtată a armoniei (a acordurilor), des utilizată astăzi în muzica ușoară și de jazz. Cifrajul cuprinde litere și cifre: literele indică «sunetul de bază», «fundamentala» acordului respectiv («A»=la, «B»=si bemol, «C»=do, «D»=re, «E»=mi, «F»=fa, «G»=sol, «H»=si),iar cifrele reprezintă intervalele la care se dispun celelalte sunete ale acordului, și, de aici, natura, felul său: acord major, minor, mărit, micșorat, de septimă, de nonă etc Abrevierea realizată prin cifraj (întîlnită curent la chitară, pian, orgă și folosită drept «ghid armonic» al improvizației, pentru oricare alt instrument) înlesnește mult citirea rapidă a partiturii.

CIMPOI — instrument popular de suflat, de origine străveche, întîlnit în diferite țări, inclusiv în folclorul nostru. Este compus dintr-un burduf în care instrumentistul înmagazinează aer prin «tubul superior». În partea inferioară sau laterală, burduful este prevăzut cu alte două tuburi — unul emițînd un sunet neschimbat, iar celălalt (un fel de fluier cu orificii), acționat de degetele instrumentistului. Datorită sonorității aparte, specifice, cimpoiul a fost inclus de către compozitorul Constantin Alexandru în orchestrațiile sale de muzică ușoară.

CINELE (de la cuvîntul italian **cinelli** — talere, talgere) — instrument de percuție alcătuit din două discuri metalice care se lovesc unul de altul, producînd un sunet strident, răsunător. Față de acest tip «clasic» al cinelelor «perechi» acționate manual (folosite în muzica simfonică), în muzica ușoară și în jazz apar utilizate frecvent, în cadrul **bateriei**, două variante constructive: un (singur) cinel, suspendat pe o tijă prinsă de toba mare și acționat fie cu bagheta de lemn, fie cu bagheta de timpan (cu pisla la capăt); cinelul dublu (cel inferior — fix, cel superior-mobil), acționat cu o pedală de piciorul stîng al bateristului (vezi **charleston**).

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Pastorală	Roșu și Negru	12
4	2	Seara	Anda Călugăreanu	6
3	3	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	7
2	4	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalis	14
6	5	Ce spui cu și ce spun eu	Iuliu Merca	9
5	6	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	7
—	7	Meșterul Manole	Phoenix	1
10	8	Ploaia	Odeon	13
—	9	O, rămîi	Romanticii	1
7	10	Și cîntau mandoline	George Nicolescu	4

Compozitori: 1. Nancy Brandes; 2. Radu Șerban, 3. Marius Țeicu; 4. Judit Csoma; 5. Mihai Dumbravă, 6. Margareta Pîslaru; 7. Nicolae Covaci; 8. Sorin Vasiliu; 9. Teodor Tufiș; 10. George Grigoriu.
TOP «Flacăra» poate fi ascultat în fiecare simbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București

TOP «FLACĂRA» TALON Nr. 34

teanu publică în 1949 un grupaj de sch
Viața Românească. Debutul editor
1953 cu cartea **Povestiri**. Colaborează la **Gazeta literară**, **Contemporanul**, **Viața Românească**, precum și la unele ziare: **Scînteia**, **Scînteia tineretului** etc.

Scrieri: **Străinul** (1955); **Setea** (1958); **Cuba—teritoriul liber al Americii** (1962); **Moartea lui Ipu** (1970). Teatru: **Passacaglia** (1960); **Puterea și adevărul** (1973); Scenarii de film: **Moara cu noroc** (1956); **Valurile Dunării** (în colaborare cu Francisc Munteanu, 1959); **Furtuna** (în colaborare cu Francisc Munteanu, 1960); **Setea** (1963); **Străinul** (1963); **Pădurea spînzuraților** (1964); **Dacii** (1966); **Columna** (1968); **Mihai Viteazul** (1970); **Atunci i-am condamnat pe toți la moarte** (1971); **Puterea și adevărul** (1972); **Cu mîinile curate** (1972); **Ultimul cartuș** (1973); **Conspirația** (1973); **Departe de Tipperary** (1973, în colaborare cu Petre Sălcudeanu).

Titus Popovici e un scriitor de cărți antologice. Prozele sale sînt chiar de la apariția lor încorporate cu certitudine în istoria noastră literară. Ele obțin de la început un succes clar de public și critică. **Străinul**, romanul său de debut, n-a fost o promisiune, fie ea și a unui autor excepțional, ci o realizare decisivă. **Străinul** a consacrat prezența în literatura noastră a unui scriitor format care se înscria ferm în seria glorioasă a prozatorilor români. Sigur că mai înainte au fost Slavici, Rebreanu, Agîrbiceanu; ardelean, Titus Popovici e mai aproape de matca lor epică. Dar o apropiere rezultată dintr-o structură comună, și nu din imitarea unor procedee literare. Dacă s-ar fi mizat numai pe o simplă calchiere, s-ar fi obținut o proză convențională, fără durată. Dar Titus Popovici a venit în cadrul unei tipologii scriitoricești cu o individualitate proprie, distinctă. Factura prozei obiective e caracteristică și creației lui Titus Popovici. După cum grija pentru o riguroasă construcție epică, în mare cinste la înaintași, nu-l părăsește nici pe urmaș. Mai adăugăm la acestea, și nu în ultimul rînd, coordonatele social-istorice în care se încadrează cu bună știință proza scriitorilor amintiți. Fără a se deroga de la tiparele unei anumite tipologii, Titus Popovici se particularizează printr-o discretă sensibilitate și participare la evenimentele evocate. E, poate, din acest punct de vedere, mai puțin «obiectiv» decît Liviu Rebreanu, dar nu atît de confesiv ca I. Agîrbiceanu. Cu toate vicisitudinile și încrîncenările acțiunilor narate în **Străinul**, impresia pînă la urmă e a unei aurii lumini adolescentine ce învăluie tot romanul. Și aceasta nu numai din cauza prezenței, ca

[illegible] tului de a fixa în imagini artistice epoca timpului său și-a găsit realizarea în **Străinul**, **Setea**, **Moartea lui Ipu**, în cele două piese de teatru: **Passacaglia**, **Puterea și adevărul**, în cîteva din scenariile sale de film. Așa cum s-a remarcat, scriitorul simte o fascinantă atracție spre momentele cruciale, grandioase, din dinamica revoluționară a societății noastre, determinate de partidul comuniștilor. **Străinul** e inspirat de mișcarea complexă socială și politică premergătoare zilei de 23 August, precum și din evenimentele, nu mai puțin complexe, imediat următoare istoricului act. **Setea** e o puternică imagine artistică a reformei agrare din 1945. **Moartea lui Ipu** își desfășoară acțiunea în timpul ultimelor zvîrcoliri ale armatei hitleriste. Dobîndind acea acută conștiință politică de care am amintit, Titus Popovici e însă înzestrat, în același grad de intensitate, și cu una de ordin artistic. Scriitorul e conștient de rostul și responsabilitatea scrisului său, dar e obsedat și de condiția artistică a operei sale. Opera lui Titus Popovici e solid construită, are forța epică și dramatică necesară pentru a rezista eroziunii timpului.

La ediția a IV-a, revăzută, a **Străinului** întîlnim, spre final, următoarele gînduri ale lui Andrei, acum ziarist, ca o continuare a discuției lui cu Holtzmann: «Poate că într-adevăr Holtzmann avea dreptate: în bătălia care se desfășura acum numai ceea ce servea cauzei avea drept la existență. Restul, amănuntele, culoarea, savurosul său tragicul, mai tîrziu. Dar oare, «mai tîrziu» epoca va putea fi reconstituită din generalitățile mobilizatoare cerute de clipa de față?» Ne place să găsim aici unul din mobilurile de a ființa ca scriitor, Titus Popovici. E exprimată în aceste rînduri ambiția scriitorului, de atîtea ori împlinită, de a cuprinde realitatea timpului său în ceea ce are mai caracteristic și esențial. În care realitate, întruchipată în opere de artă, să ne regăsim, mărturie însă, în același timp, și pentru posteritate a ceea ce am fost, pentru ce am muncit și luptat. Din ceea ce ne-a dăruit pînă acum, avem dreptul să așteptăm în continuare fructificarea excepționalelor sale resurse artistice pentru cuprinderea în noi și adevărate creații complexa realitate cu luminile și umbrele ei. Sîntem siguri că aceste creații ale valorosului nostru scriitor nu vor întîrzia să apară, dat fiind conturarea, nu fără dificultăți și rezistențe, a unui climat, în România de azi, propice adevărului, generat de o voință înțeleaptă și de dreapta cîntărire a lucrurilor.

Traian STOICA

[illegible] viguroasă și bolnavă de rafinament în același timp. Descoperiți-l pe Sorin Mărculescu, va fi o «întoarcere» în locul simburelui și al iubirii adevărate, ce cuprinde ființa lumii, ca o stare de grație: «ține întîi aurul și toate cerurile mele/ ia-mi scîncetul de bună-cuviință și grija/ și liniștea reverberantă ți le dau ia-le/ smulge-mi și rădăcinile peisajelor din ochi/ și stratigrafia timpului ia-mi-o/ din carne și sfîșie-mi soarele/ din pumni și ghemuiește-l în tine/ și răstoarnă-mă tot în/ cuvintele tale cu etimologii numerotate/ ia-mi și sexul și moartea și/ oasele și pămîntul care mă va primi/ măturî și petele de umbră/ pe care cîndva le-am lăsat pe pardoseala/ caselor tale și soarbe aerul în care/ îmi sap elasticele racle succesive/ ale ființelor mele umple-te întreg de mine adulmecă-mi generațiile/ și direle pindește tot ce se clatină/ și piere și tot ce se naște și tremură/ ia tot ce mă-ngînă tot ce urmez/ și mestecă-mă și înghite-mă/ și strivește-mă în palme să te pătrundă mai adînc/ datoria plătită în nervi și în oase/ taie luminile în bucăți și vînează atomii evadați din arborescentul meu somn mușcă-ți mîinile care/ m-au atins și m-au dizolvat în tipare/ scoate-ți ochii în care tot mai plutesc/ epavele munților mei nerăsfrînți și înghite-i/ soarbeți marea lăuntrică violată de/ țandăra lor/ încolăcește-te în juru-ți și devoră-te/ în cicluri enorme luptînd amețit/ să mă păstrezi să-mi recîștigi dobînzile/ pînă cînd vei rămîne pulbere-n pulbere/ menghină sticloasă de dinți încleștată asupră-și/ mestecînd și rupînd fără veac din tine/ dumnezeescule zaraf/ închinare». Este o laudă a metamorfozelor fără șir ale întregului, o cufundare în valul oceanului nesfîrșit al realului.

Motivul nunților nu lipsește nici el, fiind reluat în mimarea unor gesturi inițiatice, cu ritmică secretă, cu înțelesuri ascunse, transcrise de poet. Unul din cele mai impresionante poeme are ton de **Cîntare a cîntărilor** prelucrată shakespearian: «Făgăduito ceașu-i de culcare/ azi flăcările s-au prelins mai jos ca ieri/ de sub abside- a curs mai rar pămîntul/ și-au adormit cărbuni halebardieri/ aceleași flăcări mîine te așteaptă/ în patul tău de nuntă liminară/ logodnicul mai mire decît ploaia/ sosește-n simbure să vadă». O stranie boare de neființă învăluie patul logodnicei și visul ei cu burgul vechi, o atmosferă de baladă germanică, cu logodnici morți și fantome, cu presimțire de «nunți liminare». Blestemul este, în această ordine a lumii, neliniștea, imposibilitatea fixării, lipsa unui «loc al simburelui», ca în episodul lui Baltazar: «E noaptea nunții Baltazar și rondul/ și-l schimbă tigrii printre vii tăișuri/ ce plîn și-e patul de gînave calde/ și printre lumi ce morți împingi pe scuturi/ și ce înalți curteni admiră gîngavi/ cinabrul de pe stîlpi cum curge-n tine:/ pe sub tavan pluitesc rotunzii martori/ ochi retractili îți preacurvesc mireasa/ în horbote ascunse și în arcuri/ încopciați cu somnul ei pe scînduri/ și cîte coapse ard în candelabre/ și ce matrice peșteri în potire/ ce de centurii Savaot deșiră/ că prin spasme scrib să le claseze/ ce dreaptă curte-n mîi de mîini te-mpinge/ ca să-ți condamni mireasa cu sămînță/ storcînd din Dumnezeu singurătate/ și totuși te repezi din oră-n oră/ și peste șiru-ntins de dansatoare/ pindești la ușă și asculți cum tigrii/ se schimbă-n vidre-ntîi și se retează/ între tăișuri ca să-ntingă luna/ cu obrintiri de sînge și s-adoarma/ în ape reci ningînd cu fier pe albii/ ce grea podea ce greu gînvan de mare/ ce istovite valuri cad în tine/ ce pietre trag de ceruri de corăbii/ ce roci aprinse fundul mării-n carcă/ și iar se-nvîrt în preajma sălii tale/ legați pe răni de stîlpi cu bete negre/ și iar te-ntorci la nuntă sub curtenii/ ce-n jurul pernei gravitează martori/ străpunși de-atîtea ziduri și iar singur/ păcătuind cu Domnul în femeia/ rostogolită-n timp rotund de tigri». Ospățul regelui babilonian este prilej de a plînge singurătatea puterii și absența *calmului sufletesc*. *Tigrii sînt ca gîndurile* lui Baltazar, sălbăticia supremă populînd un univers paroxistic.

Sorin Mărculescu reprezintă una din contribuțiile importante la adîncirea și diversificarea lirismului actual, pe linia originalității mijloacelor și a unei gestici poetice noi. El refuză meditația pretențioasă și goală, preferînd o poezie a concretului, sub care se află magma indeterminată a unei viziuni esențiale. Între atîtea castele de carton, avem deodată silueta zveltă a unei construcții din piatră adevărată.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

CIVILIZAŢIA OCHIULUI

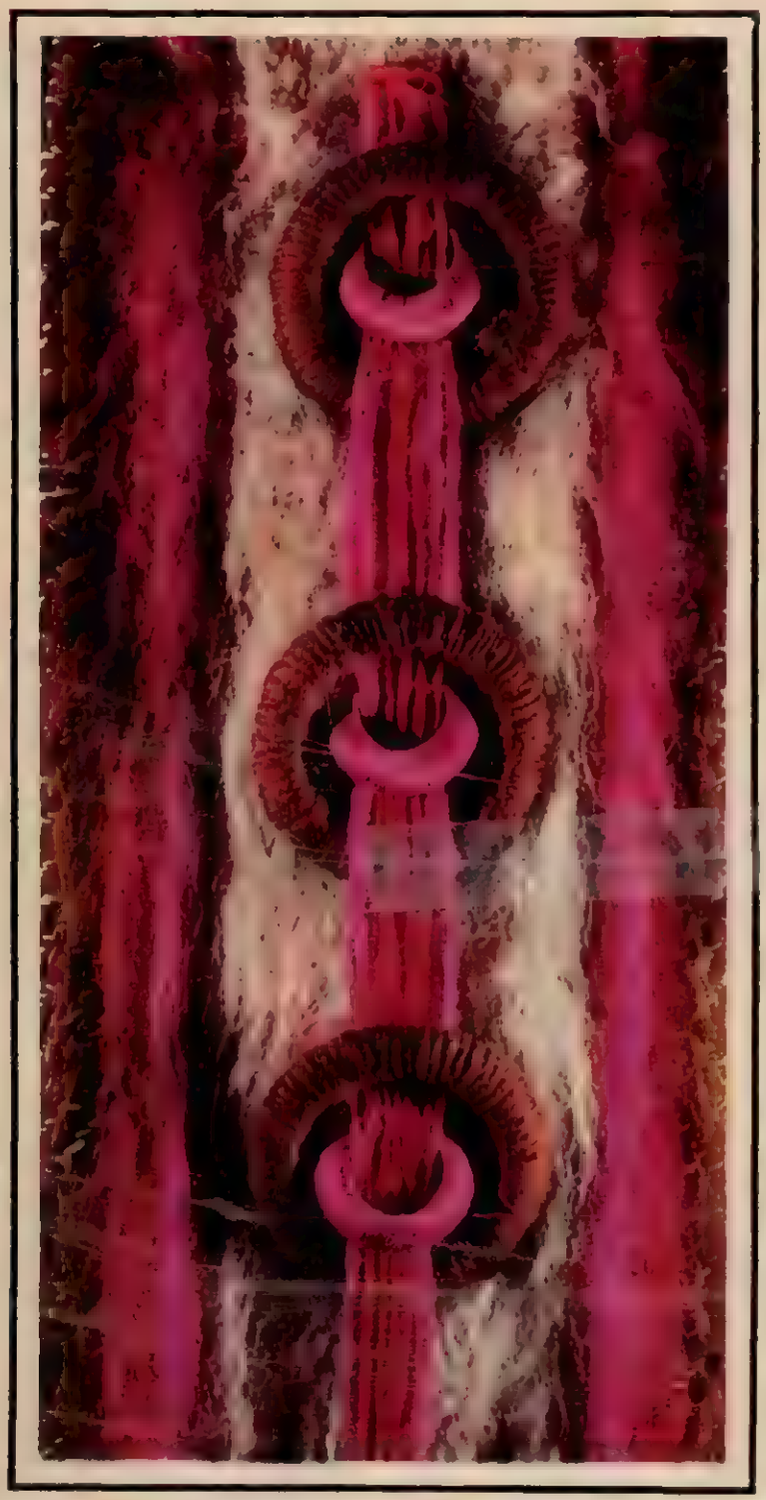

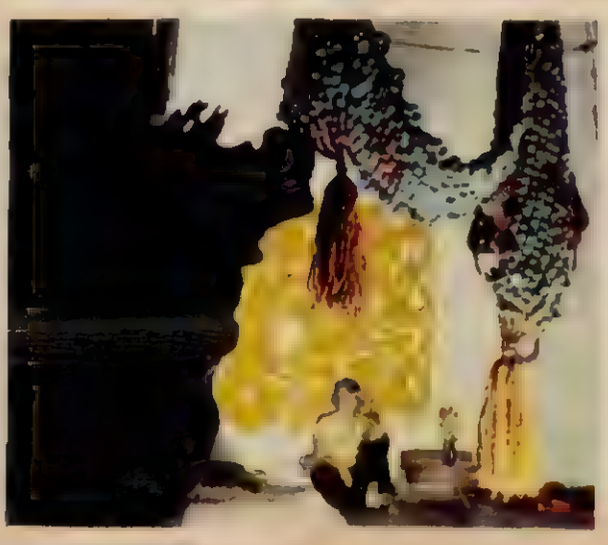

tenis

a sosit ora betonului

Forest Hills-ul își schimbă fața sau, mai bine-zis, suprafața de joc. Organizatorii celui mai mare concurs american renunță la gazonul acela pretențios — pe care trebuiau să-l ude și să-l tundă în fiecare zi și care oricum lăsa foarte des călcat în picioare — după mai bine de o jumătate de secol. Este, dacă se poate spune așa, o primă concesie făcută de conservatorismul marilor concursuri.

Iarba și zgura pierd teren, mai precis terenuri, pentru că tot mai multe cluburi preferă, hai să zicem, un plus de cheltuială la început în schimbul unei întrețineri costisitoare.

În ultimul timp a apărut Tennisquick-ul, MaTeFlex-ul Porosol-ul, combinații de beton, asfalt, cauciuc și materiale plastice, care, fără îndoială, nu vor reuși să ofere desfătarea covorului de iarbă, dar vor reuși să păstreze ascuțită săritura mingii. Pe aceste terenuri cu suprafețe rapide, elita tenisului mondial joacă mai bine de două treimi din concursuri. Adică mai bine de opt luni pe an suprafața de joc impune primilor tenismani din lume acea variantă simplă a tenisului în care mingea nu trece decît de două-trei ori peste plasă. Acea variantă în care totul este fulgerător și se cîștigă sau se pierde riscînd, fără ca momentul hotărîtor să poată fi aminat. Varianta în care ineficacitatea serviciului și returului anulează, din plecare, celelalte virtuți și unde concentrarea dinaintea punctului durează mai mult decît disputarea lui. Acea variantă în care meciuri sau concursuri întregi se joacă pe o singură minge, pe un serviciu, un retur sau vole.

Așadar, nu este greu de anticipat că, mai devreme sau mai tîrziu, se va juca mai ales pe suprafețe de beton, ciment sau material plastic, că jucătorii vor alerga după fiecare minge la plasă și că din antrenamente nu vor lipsi zecile, sutele sau chiar miile de servicii și returi. Eu cred că va trebui să ne supunem acestei tendințe și să începem, odată cu construirea terenurilor, mutarea treptată a concepției, antrenamentelor și concursurilor pe noile suprafețe. Și asta cît mai curînd, pentru că în două din cele patru meciuri pe care le-am jucat împotriva Statelor Unite am simțit duritatea și iuțimea cimentului.

În încheierea acestor rînduri consemnăm cu bucurie că printre primii care și-au propus mutarea pe suprafețele viitorului sînt «Cutezătorii» de la Palatul Pionierilor, care intenționează să organizeze și primele concursuri deschise pe asfalt. Sperînd că ei vor găsi și înțelegerea necesară redobîndirii celor două terenuri afectate în prezent altor sporturi, nu ne rămîne decît să le urăm succes și spor la treabă.

Ștefan GEORGESCU

cronica ringului

furtună într-un pahar cu apă

O furtună într-un pahar cu apă — astea au fost «zonele» din anul acesta. Ne așteptam la o bătălie cu tunete și fulgere, dar nu s-a auzit decît, pe ici, pe colo, pocnind cîte un balon de săpun. Boxerii consacrați s-au «plimbat» printre adversarii întîlniți la Arad, Iași, Drobeta-Turnu Severin și Constanța. Doar doi dintre campioni, «semigreul» Petre Cîmpeanu și «pana» Gabriel Pometcu, nu-și vor mai apăra centurile în turneul final de la Cluj. Primul nu a participat la întreceri, pregătindu-și, se pare, retragerea, iar al doilea s-a accidentat în «zona» de la Iași, într-un meci în care și-a făcut adversarul K.O. Deci, cele două absențe nu sînt de[illegible] de apariția unor noi valori.

În fața reușitei pugiliștilor cu vechi state de serviciu, ne punem două întrebări. Prima în legătură cu favoriții care s-au dovedit de neînvins: au fost oare cu toții chiar atît de bine pregătiți, încît nu i-a putut învinge nimeni? A doua întrebare se referă la sportivii mai tineri care nu au reușit să obțină calificarea: este diferența de valoare dintre ei și consacrați chiar atît de mare încît să fie spulberați la «zone» fără mari probleme? Cea de-a doua alternativă e, cred, cea mai aproape de adevăr. Prea mulți antrenori au prezentat pe ring băieți tineri care nu cunosc mai nimic din tehnica boxului. E trist să o spunem, dar așa este, am văzut și «boxeri» care nu știu nici măcar să stea în gardă. Era clar pentru toată lumea că antrenorii acestora i-au prezentat la «zone» fără speranțe de victorie, ci doar cu intenția de a avea cum să completeze cine știe ce raport la sfîrșitul anului. «Am avut atîția băieți la zone» — este explicația care justifică activitatea multor antrenori fără rezultate serioase.

Slaba pregătire a unor pugiliști i-a determinat să nu se prezinte la «zone», deși au fost înscriși în competiție. La Iași, de exemplu, auzindu-se că Ion Alexe este acolo, top «greii» programați au dat bir cu fugiții. Astfel, Alexe s-a calificat fără să fi susținut nici măcar un singur meci. Au fost cazuri cînd județe întregi (Neamț, Vaslui, Covasna) au... uitat să-și trimită reprezentanții la «zone».

În aceste condiții, speranța că vom avea un «schimb de mîine» valoros începe să pălească. Nu ne rămîne decît să așteptăm generația juniorilor și să dorim ca cei mai talentați să încapă pe mîini bune. Altfel «zonele», întreceri care vorbesc despre vigoarea întregului campionat, vor continua să fie doar o furtună într-un pahar cu apă...

Petre HENȚ

totuși, calul rămîne!

raiduri

F. Fraayssе, 24 de ore pe cal la 84 de ani! Bravo!

O întrecere originală, inițiată recent de un club hipic francez, a reunit 37 călăreți pe un traseu de 200 kilometri, cu multe drumuri și poteci de pădure, traseu care trebuia parcurs în 24 de ore fără întrerupere. La ora 17 s-a dat plecarea. La ora 2 noaptea concurenții au executat o probă de dresaj în cîteva «manejuri nocturne», sub supravegherea unor arbitri specializați. La ora 6,45 (după aproape 14 ore de mers pe cal!) și-au măsurat îndemînarea în partide de polo călare. La ora 10,30 au galopat contracronometru pe un cros de 1 000 metri, iar la ora 17 întrecerea a luat sfîrșit după 24 de ore în șa. Dintre cei 37 concurenți (de vîrste diferite) prezenți la start, 29 au terminat cursa, printre care și 5 călărețe. Ineditul acestui concurs l-a constituit participarea unui călăreț în vîrstă de 84 ani (vezi fotografia) și a altuia de peste 66 ani. După cursă, ei au declarat că principalul scop al participării a fost dorința de a arăta că echitația poate fi practicată la orice vîrstă.

Un alt vîrstnic (54 ani) a străbătut în 6 zile o distanță de 550 kilometri după ce își pregătise calul în mod progresiv.

În Belgia, 50 de călăreți de ambele sexe și de toate vîrstele s-au reunit într-un orășel pentru ca după 2 zile de pregătiri să parcurgă, în grup, un traseu de 335 kilometri.

întrebări și răspunsuri

după leipzig...

Cei 13 tricolori au răspuns la următoarele patru întrebări:

1. Ce a avut și ce n-a avut — în joc — echipa noastră în partida cu formația R.D. Germane?

2. Ce jucători au lipsit — după părerea dumneavoastră — din echipă?

3. Credeți că pe locul pe care l-ați ocupat ar fi putut să joace altcineva mai bine?

4. Ce credeți că trebuie întreprins în viitor?

RĂDUCANU: 1. N-am avut curajul să atacăm. De avut, am avut prea puține...
2. Troi și Boc.
3. ...Se poate, maestre, tocmai lui Rică îi pui dumneata o asemenea întrebare?
4. Să învățăm să jucăm mai bărbătește, mai în forță.

SĂTMĂREANU: 1. Fără discuție, am avut ambiție; ne-a lipsit, în schimb, norocul.
2. Neagu și Dembrovschi — chiar de la început.
3. Este greu de răspuns; vă pot spune însă numele viitorului fundaș dreapta al națională: Nițu.
4. Să avem răbdare, să păstrăm nucleul echipei. Fotbalul totuși n-a început și nici nu se va sfîrși cu acest meci.

ANTONESCU: 1. Nu am avut forță în joc. Nu s-au «bătut» toți așa cum trebuie. De avut...
2. Troi.
3. Poate, da[illegible]
4. Să formăm o echipă nouă, mai tînără.

DINU: 1. Am avut, în repriza a doua, o evoluție cum ar fi trebuit să avem și în prima. N-am avut încredere în așezarea în teren. N-am avut, de asemenea, atac.
2. Boc; mai bine mi-ați fi pus această întrebare înainte de meci!
3. Nu știu.
4. Să se facă promovări — necesare zic eu — bine gîndite. Să ne modernizăm jocul, care să devină mai rapid, mai viguros.

DELEANU: 1. N-am avut atac. Trebuia să atacăm noi, nu să-i lăsăm pe elevii lui Buschner să-și facă jocul.
2. O extremă cu viteză.
3. Aici au cuvîntul antrenorii...
4. Să fie chemați în lot cei mai buni, indiferent de vîrstă.

DUMITRU: 1. Am avut ghinion, n-am avut șansă!
2. Troi și Sameș.
3. Dinu.
4. Deocamdată, să menținem echipa.

R. NUNWEILLER: 1. N-am avut o tactică de joc bună. De avut, am avut necazuri...
2. Bă[illegible]
3. A[illegible] să joace și Beldeanu, dar nu știu dacă mai bine.
4. Ce să zic? Să se schimbe tot ce e rău!

TĂRĂLUNGĂ: 1. Am fost slabi la mijlocul terenului, iar în atac, ca și inexistenți.
2. Boc.
3. Poate, Troi.
4. Să abandonăm jocul de frică. Să ne orientăm mult mai mult spre atac, ăsta este sensul fotbalului modern!

DOBRIN: 1. Am început jocul cum trebuie de-abia în repriza a doua. Din păcate...
2. Troi; cu el am fi marcat golul de care am avut atîta nevoie...
3. Nu știu. Poate, da; poate, nu.
4. Să jucăm ce știm bine, ce putem, ce ne place, pe atac. Să terminăm odată cu jocul de apărare, care este un joc de frică.

DUMITRACHE: 1. Ce-am avut, ce n-am avut, un lucru e clar: au fost mai buni.
2. Dembrovschi, de la început.
3. Mulți atacanți ar fi putut să joace așa cum am jucat eu.
4. Trebuie să ajungem la o concepție mai modernă de joc, mai realistă.

IORDĂNESCU: 1. Am avut, din păcate, prea multe emoții. Ne-a lipsit enorm curajul.
2. Troi, Penea și Boc.
3. Marcu sau, în orice caz, o extremă de meserie.
4. Sînt foarte multe de spus; oricum, să menținem echipa.

DEMBROVSCHI: 1. Am avut multă ambiție, nu am avut noroc.
2. Ne-au lipsit un fundaș central și o extremă veritabilă.
3. Asta e o întrebare de baraj, baraj peste care nu pot trece...
4. Să fie întinerită echipa...

MARCU: 1. Foarte slabe liniile de mijloc și de atac.
2. Boc și Beldeanu.
3. A și jucat.
4. Întinerirea echipei și cît mai multe jocuri internaționale, de omogenizare, de sudare, de profilare a unui «11» puternic, capabil de rezultate din ce în ce mai bune pe plan european.

Anchetă realizată de Cornel CATANĂ

flacăra propune:

«11»-le lui Valentin Stănescu contra unui «11 de rezervă»

Într-un soccer în care antrenorii reprezentativei se plîng, de obicei, de lipsă de valori, se pot alcătui, credem noi, nu una, ci două reprezentative sensibil egale. Iată, de pildă, un «11 de rezervă» care, ne încumetăm să susținem, ar fi în stare să cîștige două meciuri din trei în compania aleșilor oficiali. Un «11» deci al «Flacării», lipsit — pentru demonstrația noastră — chiar și de titularii pentru a căror valoare avem toată stima (Dobrin, Dumitru, Dinu, Dumitrache, Răducanu ș.a.)

Iată «11»-le nostru «de rezervă»:

Adamache — Niculescu, Boc, Deselnicu, Hajnal — Pescaru, Beldeanu — Țărălungă, Mircea Sandu, Oblemenco, Marcu.

Rezervele echipei noastre s-ar constitui (întîmplător) într-un al doilea «11»: *Iordache — Tănăsescu, Bădin, Bolăni, Popovici — Strîmbeanu, Broșovschi — Tănase, Dudu Georgescu, Năstase (Mulțescu), Lică (Györfi)*

Și pentru a nu rămîne în cîmpia atît de neroditoare — în fotbal! — a vorbelor, propunem, concret, un dublu-meci al «echipei lui Valentin Stănescu» cu primul «11» mai susanunțat. Locurile disputării jocurilor: București și Craiova (care dă majoritatea «selecționaților noștri»).

Garantăm vînzarea biletelor!

Numărul mare de scrisori și telefoane primite pe marginea meciului de la Leipzig ne obligă să rezervăm Poștu fair-play din acest număr în exclusivitate acestui eveniment din fotbalul nostru.

V. ANTON — Brăila: Care este părerea dumneavoastră personală despre arbitrajul elvețianului Scheurer?

Pentru mine este clar, Nunweiller a comis o infracțiune (mare, mică — ce mai o dăm pe lîngă regulament: infracțiune) și arbitrul a sancționat-o cu lovitură liberă indirectă. Dar, după cum Gugulovici nu ne-a calificat în Cupa Europei în meciul jucat la București cu Cehoslovacia, nici Scheurer nu ne-a eliminat de la C.M. '74. Deși, între noi fie vorba, Lucescu a pus ca un voleibalist mîna pe minge în suprafața de pedeapsă...

Cînd am jucat greșit, la 0-0, la 0-1 sau 0-2?

De fapt, echipa noastră nu a prea jucat, ea s-a cam luptat cu neputință!

Nu am putut juca mai bine sau nu am știut să jucăm mai bine?

Și una și alta!

N. DRĂGOI — București: Ce părere aveți despre viitoarea configurație a lotului reprezentativ?

ai noștri și ceilalți

chinurile echipei naționale (I)

Ori de cîte ori înfrîngerile coboară în beznă flamura speranțelor noastre, găsim prilejul de a face analize «la obiect», de a incrimina formula de joc sau lipsa ei, fie alcătuirea mai mult sau mai puțin judicioasă a echipei, ieșită din multitudinea sugestiilor «de pe margine», cărora selecționerul sau antrenorul național trebuie să le țină piept pentru a nu schimba «pe ici, pe colo și anume prin părțile esențiale»...

Ca unul care timp de 5 ani m-am lovit de toate aceste necazuri, pot să depun mărturie sincer și fără nici un gînd lăturalnic despre greutățile întîmpinate cu alcătuirea echipei, a unei adevărate echipe.

Multe încercări, multe tatonări, multe căutări am făcut la începutul mandatului meu, cînd am simțit alături sprijinul puternic al lui «Ciogli baci» care, cu experiența, cu calmul și delicatețea lui, mi-a infuzat, pînă la forjarea unui «11» constant și omogen o treptată încredere într-un nucleu de jucători, capabili să formeze structura echipei de pe Wembley și de la Guadalajara. N-au lipsit deloc virulentele atacuri care își luaseră drept țintă persoana mea, obligată, prin consemnele misiunii, de-a nu răspunde nici insinuărilor și nici acuzațiilor nefondate.

Una din aceste acuzații — și cea mai des repetată în ultimul timp — era aceea că *mențin cu încăpățînare o echipă, «veșnic aceeași»*, fără înnoirile spectaculoase reclamate de la meci la meci, după forma aleatorie a unor jucători, care dădeau randament într-o echipă, pentru ca în ceaialtă imediat următoare să cadă într-un cenușiu anonimat. De *cîte ori mi s-a cerut* pe diverse tonuri să schimb fie pe Răducanu, fie pe Radu Nunweiller, fie pe Sătmăreanu sau Deleanu, pentru că la cîte un meci ei lucraseră mai puțin strălucit? Dar, era parcă un făcut, toți acești componenți ai naționalei, călîți în atîtea întîlniri internaționale pe toate stadioanele Europei și Americii Latine, după un joc slab la echipa lor de club, o dată selecționați, se metamorfozau subit, luptînd cu o dîrzenie și cu o eficacitate care schimbau total optica vajnicilor detractori. Totuși, pentru acest «conservatorism» bazat numai pe necesitatea realizării unui «11» bine sudat, de o mare omogenitate, care-și sincroniza perfect mișcările, a trebuit să las cîrma naționalei în mîna altor antrenori, cu alte «planuri», bineînțeles. Perioada tatonărilor, a încercărilor și a căutărilor și-a avut un nou început, căutîndu-se alte formule de echipă. Surprinzător — pentru mine — că după atîtea căutări, s-a ajuns la concluzia că tot vechiul «11», experimentat și călit în atîtea bătălii, ar fi putut să ne aducă mult dorita calificare. *Și acum se pune întrebarea: cînd s-a greșit, atunci sau acum?* Întrebarea își caută răspuns, mai ales că fotbalul își poartă viața înainte, iar noi vom mai susține încă multe meciuri, mai mult sau mai puțin dificil, ca acesta de la Leipzig.

Angelo NICULESCU

cronica de fotbal

matache

Cred că săptămîna care a trecut ar fi trebuit marcată de evenimente mai importante decît cele ce voi scrie eu mai la vale. Să fie numai etapa de simbătă și duminică sau meciurile de miercuri, și tot ar fi trebuit să las deoparte pe omul pe care-l voi picta cu cerneală otrăvită, zău că merită, dacă ne gîndim că asemenea indivizi apar din ce în ce mai des și faptele lor devin un fel de *maladie contagioasă*.

Matache nu e Genghis-han, nu e nici măcar Hitler, este un biet antrenor de la Drobeta-Turnu Severin, pripășit prin cine știe ce mijloace pe lîngă echipa Drobeta din localitatea citată. Matache nu a făcut gaură în cer ca jucător pentru că duhnea de mediocritate și nu se uita nimeni la el. Matache s-a afirmat ca antrenor cu o săptămînă în urmă, cînd în fața nefericitei echipe «Progresul-București», la care a jucat altădată, și-a arătat talentele cu atîta grijă ascunse pînă atunci.

Ce-a făcut Matache?

Matache a bătut niște jucători, a închis arbitri în cabină cu lacătul, i-a amenințat cu moartea și dacă nu era stăvilit ar fi făcut-o și mai lată! Iată, pe scurt, relatarea faptelor sale, de la fața locului, descrisă de doi conducători ai clubului din Doctor Staicovici, chiar în această revistă.

Să fie nebun Matache?

Eu cred că da...

Să fi băut mai mult decît trebuia?

Păi dacă e așa, de ce nu este internat încă la o clinică de dezintoxicare?

Să fi vrut el numai să arate cît ține la echipa care l-a angajat? Și cu ce mijloace? Iată un mister ce trebuie dezlegat urgent. Ce mă surprinde însă pe mine este că pînă la ora de față nu am citit un comunicat scurt și cuprinzător al federației de specialitate în care să se precizeze că acest dement, acest huligan, acest alcoolic, a fost deferit justiției și scos pe veci din sport! Ce așteaptă onorabilii din Comisia de disciplină? Să le moară jucătorul care a fost internat în spital? Să vină «Progresul» cu un piocon în Vasile Conta?

Dacă stăm și judecăm drept, actele de vandalism fotbalistic s-au cam înmulțit. Undeva, un jucător este eliminat de pe teren și *nu iese, reintrînd din nebăgarea de seamă* a arbitrului sau, pur și simplu, din teama de a nu fi linșat. În alt loc, o echipă termină meciul în 9 jucători ca urmare a acelorași proteste interminabile ale jucătorilor, a refuzului lor de a asculta de fluierul cavalerilor în negru.

Dacă mai ține așa, unde vom ajunge? Mă întreb cu o justificată neliniște. Adică să fie arbitrul factorul cel mai neglijabil și nimeni să nu-i apere, nu, să zicem, demnitatea, cît integritatea corporală?

Numitul Matache nu a fost decît picătura care a umplut oala furiei noastre. Vreau să știu: a fost el trimis la lopată? A fost el scos din funcțiile ce cu atîta aroganță le deține?

Dacă nu, ce mai așteptăm? Să ne spargă geamurile casei, să iasă cu cuțitul la drumul mare? O fi el fotbalul un sport bărbătesc, dar asta nu înseamnă că putem să ne facem de cap în numele lui! Sper că Miliția și Palatul de justiție vor avea și ele un cuvînt greu de spus în cazul sus citat.

Eugen BARBU

P.S.

1. Ne pare bine că Soare, crainicul radiodifuziunii la meciul de la Pitești, nu a făcut un infarct în cursul dramaticei sale transmisii.

2. Dinamo a dispus cu un scor astronomic de o echipă de talia **Abatorului**. Oaspeții au adus o mare inovație în joc: au renunțat la fundașii laterali.

3. În deschidere, în timpul partidei **Unirea Tricolor-Venus, 1—0** (meci feminin), am asistat la o frumoasă părulală între jucătoare. La mai mare!

4. În farfuria «Centralului» craiovean, echipa Universitatea a eliminat, după un meci infernal, o mare echipă. Este un mare succes internațional, pe care liderul campionatului nostru îl obține după un sezon extraordinar.

cupa ziarelor

Luni, 1 octombrie, pe stadioanele «Giuleștii» și «Progresul», s-au desfășurat meciurile ultimei etape a competiției fotbalistice a ziariștilor. Pentru susținătorii echipelor combatante, care nu de puține ori au umplut pînă la refuz (!) tribunele stadioanelor, facem cunoscute rezultatele ultimelor două etape: Combinata Satul socialist-Informația—Munca: 3—1; Scînteia—Elóre: 5—1; Agerpres—Scînteia tineretului: 3—1; Sportul—Neuer Weg — la pauză «Sportul» s-a retras după teren (!!) (etapa a VII-a); Scînteia—Scînteia tineretului: 5—0; Combinata Flacăra-România liberă—Neuer Weg: 3—0; Munca—Elóre 1—0 (etapa a VIII-a).

În urma acestor rezultate, situația în clasament se prezintă astfel: 1) **Combinata Flacăra-România liberă — 13 p.;** *2) Agerpres — 12 p.; 3) Scînteia — 10 p.; 4) Neuer Weg — 8 p.; 5) Combinata Satul socialist-Informația — 6 p.; 6) Scînteia tineretului — 4 p.; 7) Munca — 2 p.; 8) Elóre — 2 p.*

Menționăm ca, după etapa a VII-a, echipa ziarului Sportul s-a retras, de bunăvoie, din competiție. În urma acestei retrageri a fost perturbată buna desfășurare a ultimelor etape, apărînd, de asemenea, destule dificultăți în întocmirea clasamentului final. Referitor la clasament, trebuie spus că — așa cum era și firesc — nu au fost luate în considerație rezultatele din meciurile nedisputate ale echipei Sportul, dealtfel ele nici nu ar fi putut influența direct configurația clasamentului în partea lui superioară.

Marian GHIOLDUȘ
membru al Comisiei de organizare

c. teașcă: fotbalul nu se poate însănătoși decît prin... fotbal

Primejdia care pîndește degradarea fotbalului nostru s-a accentuat după meciul de la Leipzig. Aceasta deoarece unii dintre «specialiști» (federația n-a trimis nici un singur antrenor, deși putea să o facă, ținînd cont că locuri în avion s-ar fi găsit, măcar pentru aceia care zi de zi au fost chemați la ședințe ca să dea jucători naționalei) pun în fața opiniei publice scuze care n-au nimic comun cu fotbalul nostru, cu cauzele adevăratei lui rămîneri în urmă.

Să luăm de exemplu **arbitrajul.** El rămîne o problemă care frămîntă lumea mondială. Noi, în caz de înfrîngeri, ne folosim de el ca scuză. (Așa s-a încercat și acum, să ne amăgim cu aluzia că Scheurer este învingătorul nostru!, deși infracțiunea penalizată era cuprinsă în articolul 12 din regulament și, culmea, venea în întîmpinarea «calităților» jocului nostru: dezordonat, lipsit de forță și vigoare, marcat de neputința de a gîndi pînă și la fazele fixe...)

De mult timp ne atribuim și calificativul de mari tehnicieni. Oare ce fel de tehnică au jucătorii noștri care, într-un meci decisiv, de-abia au ajuns să tragă la poartă în prima repriză o singură dată, iar în cea de-a doua de 2-3 ori și toate aceste acțiuni nu au periclitat poarta adversă? Mă număr și eu printre aceia care s-au preocupat într-o măsură mai mică sau mai mare de creșterea și valorificarea talentelor noastre. De aceea să-mi fie permis să spun că **tehnica jucătorilor noștri nu răspunde nici pe departe cerințelor moderne.** Întîi, fiindcă este lipsită de conținut tactic, adică de ceea ce o face constructivă, colectiv-ofensivă. Apoi, pentru că nu se urmărește prin ea să se creeze dezechilibrul adversarului, superioritatea numerică și, în final, eficiența: golul ori evitarea golului!

Ceea ce ne-a mai frapat la echipa noastră națională, și nu numai de astă dată, a fost jocul său tărăgănat, lipsit cu alte cuvinte de accelerări. (Ceea ce produce accelerările în jocul unei echipe care practică un joc modern este cadența paselor, schimbările instantanee de direcții ale jucătorilor). Iar dacă n-avea jucători cu simțul accelerărilor, spontani (deși nu putem spune că nu avem), s-ar fi impus să se exerseze, dar mai ales să se folosească pasa la întîlnire, pasa pe culoar, angajamente decisive pe margini, pătrunderi în spatele adversarilor etc. pentru a se putea șuta nestingherit la poartă.

Trebuie reținut — și aceasta o spun cu experiența unor decenii întregi de activitate pur fotbalistică — că este o mare prăpastie între calitățile fizice detectate prin teste realizate în condiții proprii atleților și calitățile fizice care se exprimă în condiții reale (specifice), proprii fotbalului. Pentru că, dacă fotbalistul ar putea să alerge repede și mult timp, să sară, să arunce, să lovească, aceste calități necesare atleților nu au același sens și eficacitate pentru jocul de fotbal. Inteligența colectivă a echipei, cei mai mulți dintre antrenorii noștri o pun pe planul doi. Ajungîndu-se în această situație, se pune firesc întrebarea: antrenori, voi ce mai faceți?

După cum spuneam, imediat după joc, un meci rămîne totuși un meci, dar aș vrea să completez, de-abia acum, cu ideea că încetîncet s-a pierdut și entuziasmul competițional, datorită diluării diviziilor, a întreruperilor de lungă durată (timp în care federația să instruiască în loc să selecționeze), a scăderii numărului bazelor care sînt cu mult sub numărul echipelor competitoare, a muncii în profunzime la cluburi, a căror existență este vie pe... hîrtie! Toate acestea, cît și altele mă fac să spun: fotbalul nu se poate însănătoși decît prin... fotbal.

În pagina 24, Craiova la ora Fiorentina, text și imagini

poșta fair-play

Exact ca și în 1967 — cînd am fost selecționer unic 3 luni — adică să se ia munca de la început. Indiferent că talentatul I. Chirilă (talentat mai ales în orientare, azi cu A, mîine cu V etc.) ar putea să publice din nou articolul *«Adevăratul curaj»... «Între tentația juvenilă a regizorului, care vrea să schimbe pentru a ieși în evidență și atitudinea bărbătească de a ofen echipei, cu discreție, un suflu nou...»* Amendata tentație juvenilă este — cred eu — pricepere și acum s-ar numi: Năstase, Sandu Mircea, Marcu, Iordănescu, Troi, Dumitru, Cămaro, Anghelini, Mateescu, Iordache..., atunci, în 1967, numindu-se: Răducanu, Boc, Dinu, Mocanu, Strîmbeanu, Lucescu, Dembrovschi, Dumitrache, Cuperman. Cît despre «suflul nou» — l-ați văzut ce vechi a fost...

Cum vă explicați atîtea nepotriviri de opinie ale acelora care-și fac publice punctele de vedere?

Pe timpuri se spunea că reclama este sufletul comerțului. Acum acest fel de a scrie alături de drum, alături de ceea ce toată lumea vede, l-aș putea intitula «scris de serviciu», de răfuieli personale și chiar de nepricepere! De la Mexic ne veneau cîndva vești că Pelé este o «mumătură», iar noi vedeam că este un astru! Aurel Neagu scria în revista «Fotbal» că ochiul «priceput» al lui Teașcă nu l-a văzut pe Vochin în 1971, iar eu, sărmanul, eram pe malul Bosforului în acel an ș.a.m.d. Așa că fac și oamenii ce-i interesează, nu ce interesează...

V-a plăcut jocul lui Răducanu?

Mai mult ca oricînd. Este momentul ca acest «uriaș» să nu mai fie torpilat oricum, altfel riscăm să-l pierdem definitiv.

Cum este posibil ca în coloanele aceleiași reviste, «Flacăra», să apară contradicții de la cer la pămînt în ce privește optica asupra meciului?

Se mai întîmplă, cînd este vorba de colaboratori. Culmea este că nea Jenică Barbu, tocmai el — care-și fixase o linie fermă de scris fotbalistic — a călcat acum în străchini. Poate nu i-a funcționat televizorul decît în primele 15 minute ale reprizelor sau l-a rugat cineva ceva... Oricum însă după aceste cîteva rînduri de răspuns ale mele, cred că va trebui să-mi caut altă publicație-gazdă pentru cartea «Ce rău v-am făcut?»...

S. EUGEN — București: Ce părere aveți despre Valentin Stănescu?

Drăguță...

Dar el despre dumneavoastră?

Una glumească! Și anume că aș fi mai mult «antreprenor» decît antrenor. Aceasta motivată de faptul că, pe unde am fost, bazele sportive afectate instruirii le-am adus la nivelul cerințelor și că de fotbal m-am ocupat mai puțin. Evident că este o optică și eu o respect, fiindcă vine de la un fost portar, care vede totul de la distanță.

V. OCTAV — București: Printre explicațiile furnizate insuccesului de la Leipzig am citit în presa de specialitate următoarea teorie: «...Fenta surprinzătoare și driblingul frumos cedează tot mai mult teren în favoarea atletismului». Ce părere aveți despre acest mod de a gîndi?

Autorul, I. Chirilă, fentează. Atlet și el, între San Francisco și arena Progresul — unde s-a dus să învețe lumea tenis (pentru că se pricepe omul la toate) —, a trecut și pe la Leipzig; înainte de meci a spus una, după meci alta, a descoperit atletismul, care — auzi ce gogoriță! — cîștigă terenul fotbalului. Fente. Ce frumos e să fentezi!

Constantin TEAȘCĂ

bombardierul oltean și-a făcut, din nou, datoria

Obișnuiți cu analizele, cu preanalizele, cu postanalizele, cu para și superanalizele în fotbal, ne permitem rar «rătăcirea» de a gîndi liber. Altfel spus, ne doborîm gîndurile, care uneori ar vrea să zboare, și le băgăm într-o cușcă greu de răsturnat, pentru că e clădită pe indici, pe factori și (mai ales) pe parametri. Și cușca rămîne la pămînt. Iertat să-mi fie, dar în momentul scrierii acestor rînduri nu pot să-mi pun, frumușel, ordine în gînduri, care o iau razna, precum acest nebun accelerat 104, care mă poartă de la Craiova în Capitală.

Ce fel de gînduri? Mă întreb, de pildă, ce s-ar fi întîmplat la Craiova dacă bombardierul oltean nu și-ar fi făcut din nou datoria, înscriind — da, exact acum o oră — golul care a făcut din Oltenia o țară a surîsului? Vorba vine — a surîsului. O țară în care bucuria a explodat ca o bombă cu ceas. Fără acest gol, Oltenia ar fi fost o grădină a tăcerii. Cu el, sute de mii de oameni se vor culca — firește, mai tîrziu ca de obicei — cu inima cîntînd de mulțumire.

Mă mai gîndesc la o fantastică procesiune, numită — în cuvintele noastre de toate zilele — coadă la bilete. Spectacol unic, această coadă la bilete pe care am văzut-o în chiar ziua meciului. Închipuiți-vă, într-o înghesuială de pomina lumii, oameni ajunși cu picioarele în sus și cu mîinile pe pămînt care nu puteau să se redreseze și erau purtați ca pe valuri în poziția aceea demnă de cel mai uluitor ciné-vérité. Mă mai întreb — acum, în tren — cum or fi arătînd cei șase copii care au dormit, în noaptea care a precedat ziua partidei, pe stadion, ascunși în niște cutii Loto-Pronosport, unde nu i-a dibuit nimeni? Ce fericiți trebuie să fie acești Tom Sawyer-i juveți!! Spre deosebire de ei, care au asistat la succesul «squadrei oltene», vreo 200 de tifosi de-ai din categoria «ăi bătrîni», veniți din ajun la stadion cu merinde, cu sticla de țuiculiță, cu table (table de joc) și cu cîte un lămpaș care să le îndulcească năstrușnica veghe pe băncile «Centralului», au trebuit, la intervenția hotărîtă a organelor de ordine, să părăsească cîmpul de bătălie.

Vor mai fi, n-am nici o îndoială, destule zile de carnaval fotbalistic la Craiova, cum a fost și această miercuri, în care, alături de cei din Cetate, au venit olteni din toată țara,— «unde fură împrăștiați ca sarea pămîntului» (cum ar spune romanticul Petre Dragu) —, au venit să-și trăiască un vis, unul din frumoasele lor vise meritate.

Marius POPESCU

P.S. Din dramatica încleștare a celor două echipe, jucătorilor cuvenindu-li-se calde felicitări pentru superba lor dăruire, remarc soliștii care au produs cea mai puternică impresie: Boc, Oblemenco, Marcu, Deselnicu, Ștefănescu (clarvăzător și eficient într-un final de meci în care aportul său a contat vizibil în înclinarea balanței victoriei), respectiv Antognoni (fotbalist de mare rasă), De Sisti și Galdiolo.

P... P.S. Așa cum anticipam, Dinamo s-a plimbat în compania lui Crusaders.

Mult succes celor două ambasadoare ale fotbalului românesc în turul doi!

Minutul 89 al partidei. Același exemplar Oblemenco aduce o victorie visată și foarte muncită.

Luptă fără menajamente, din ale cărei delicii gustă Bălan, sub privirile lui Tarălungă, Marcu și De Sisti.

Un spectator semn de întrebare.

Fotografii de Emil Cojocaru

Un antrenor — Radice — care nu-și crede ochilor. «Am pierdut cu adevărat?»

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Pe strada Egalității ferestrele nu se deschid

Vă scriu în numele mai multor cetățeni din cartier.

1) Locuim în vecinătatea unei întreprinderi numite I.R.U.M. În curtea acesteia a fost montat un ventilator chiar pe partea unde sînt locuințele, care făcea un zgomot infernal. Am reușit cu sprijinul Comitetului județean P.C.R. să-i determinăm să-l izoleze fonic. După terminarea lucrărilor de izolare a acestuia a intrat în funcțiune altul ce evacuează rumegușul dintr-o secție. Prin funcționare produce un zgomot greu de suportat, depășind cu mult numărul de decibeli admiș. Funcționează de cele mai multe ori pînă la orele 23.

2) Anul trecut strada noastră a fost prevăzută a se asfalta. S-au început lucrările și timp de 6 luni nu s-a mai putut circula pe ea. Prin muncă patriotică, prin bunăvoința unor întreprinderi care ne-au ajutat cu utilaje, s-a muncit toată toamna, excavîndu-se astfel 60 centimetri adîncime din vechea stradă. Anul acesta s-au spart trotuarele, s-a cărat pămîntul, s-a turnat un strat de nisip fin urmînd ca în cîteva zile să înceapă asfaltarea. Au trecut de atunci cîteva luni, gropile au început să apară tot mai frecvent, după ploaie apa băltește ca în lacurile de la Dumbravă, trotuarele au rămas sparte.

Dar ce ne supără mai mult este praful. Stratul de nisip fin turnat peste macadam stîrnește ziua un nor de praf de nu se vede nici vecinul.

3) Tot legat de lucrarea de pe stradă a apărut și un alt aspect. Nu știm care este motivul, dar canalul ce trece prin mijlocul străzii emană un miros greu de suportat, miros care a apărut numai după aceste lucrări. Astfel că ziua nu putem deschide geamul din cauza prafului, iar noaptea din cauza mirosului.

Liviu Fărcașu
Sibiu, str. Egalității 26

Răspunsul Consiliului popular al municipiului Sibiu

Urmare adresei dv. nr. 1172/1973 vă comunicăm următoarele.

1) Luîndu-se legătura cu I.R.U.M.-Sibiu, referitor la zgomotul produs de ventilatorul secției de sablaj a acestei întreprinderi, s-a stabilit că se va înlocui actualul ventilator cu un altul care va înlătura în mare parte zgomotul.

2) Starea străzii în momentul de față este bună pentru desfășurarea circulației în bune condiții. Asfaltarea străzii Egalității nu se poate executa în cursul acestui an, deoarece în anul 1974 este prevăzut a se monta o conductă de apă pe această stradă.

După executarea acestei lucrări se va asfalta strada.

3) Referitor la mirosul emanat de rețeaua de canalizare a străzii s-a constatat că acesta provine din aruncarea reziduurilor menajere direct în gurile de scurgere de pe stradă.

S-a pus în vedere locuitorilor acestei străzi a nu mai arunca nici un fel de reziduu menajer în gurile de scurgere, iar cei ce se vor face vinovați, vor fi sancționați cu amendă.

Prim-vicepreședinte,
Constantin Buzdughină

Secretar
Const. Hociotă

Aș vrea să știu dacă am dreptate

Mă numesc Badea Ecaterina, locuiesc în Craiova, strada Republicii nr. 112, căsătorită, am un copil de un an, cu greutăți familiale (sînt la începutul căsniciei). Am lucrat pe postul de contabil la I.I.L. materiale de construcții și produse chimice-Craiova, str. Bucovăț nr. 200, avînd ca pregătire liceul economic, promoția 1969. În ziua de 22 mai 1973 am fost anunțată prin decizia nr. 7 799 că am fost repartizată în producție, deși pregătirea mea corespunde cerințelor decretului. Mi-am exprimat nemulțumirea și totodată nedumerirea. Am făcut contestație forurilor în drept fiind convinsă că s-a făcut o greșeală. Dar spre surprinderea mea primesc răspunsul la contestație (cu nr. 8 504) prin care sînt înștiințată că se menține decizia luată.

Nu mai înțeleg nimic. Mă întreb doar pentru ce am mai urmat cursurile unui liceu de specialitate?

Ecaterina Badea
Craiova

Cu sprijinul Comitetului Județean Dolj al P.C.R., Grupul întreprinderilor de industrie locală răspunde:

La sesizarea nr. 1549 privind pe Badea Ecaterina, salariată la întreprinderea de materiale construcții și produse chimice-Craiova, vă comunicăm următoarele:

În urma verificării efectuate de către Murgan Doru, șeful biroului personal-salarizare al Grupului întreprinderilor de industrie locală a județului Dolj, a reieșit faptul că schimbarea din funcție s-a efectuat în mod nejustificat, salariata în cauză avînd condiții de studii și stagiu în conformitate cu legislația, iar pregătirea profesională fiind corespunzătoare.

În această situație s-a dat indicație conducerii întreprinderii să o reîncadreze în funcția de contabilă, fapt ce s-a și realizat.

Director general
S. Lăpădat

Șef birou personal-salarii
D. Murgan

Despre muzică vorbim prin muzică... Dar cum? (Pe marginea convorbirii dintre Dumitru Bughici și Ion Țugui)

Ni se pare dăunător ca într-o revistă respectată, spațiul pus cu generozitate la dispoziția problemelor muzicii să fie folosit, în numele dorinței de a aduce «muzica mai aproape de oameni» pentru afirmații inexacte și generatoare de confuzii.

Cititorul receptiv, dornic de informație, și-ar putea însuși drept corecte formulări de genul: «Experimentul înseamnă reimprospătare în măsura în care îmbogățește gîndirea armonică». Adică singurul loc al muzicii susceptibil de inovări ar fi «gîndirea armonică»; înseamnă că un compozitor care-și intitulează o creație «Melodie, ritm, culoare» nu a reimprospătat de fapt nimic! Semnificativ pentru ansamblul discuției ni se pare următorul fragment: «În aleatorism nu se mai pune problema melodiei, mai ales cînd acesta se îmbină cu altă pacoste care a căzut pe capul oamenilor, denumită claxere (rep.). — Nu știu cum se scrie acest cuvînt, îl las deci așa, după ureche... dar vă rog totuși să-l traduceți. — O sumă de sunete puse unele peste altele; cuvîntul vine de la claxonul de automobil, asta mi se pare oribil...»

Într-adevăr, oribil, dar termenul reluat de noi caracterizează modul în care se explică noțiunea, probabil este vorba de cuvîntul cluster — mănunchi, grup, iar muzical, inițial suprapunere sincronă a totalului cromatic, apoi procedeu armonic complex, derivat din sensul inițial.

De la noțiunea și etimologia corectă, la derivarea cuvîntului din claxon, e o cale atît de lungă, încît, pe drept cuvînt, este valabilă afirmația cuprinsă în același text, că în legătură cu tendințele actuale ale muzicii, «se scrie puțin și nu totdeauna de calitate».

Liviu Dandara
București, Intrarea Odobești 2, ap. 28

Atenție, I.C.R.A.L.-Colentina, apa se infiltrează în pereți

Pe la începutul lunii iulie 1973, în coloana de apă în blocul în care locuiesc s-a produs o defecțiune. La reclamațiile făcute la data de 17 iulie 1973, s-a prezentat tovarășul Străchinaru de la I.C.R.A.L.-Colentina, sector 2, pentru a verifica cele spuse în reclamație, constatînd o infiltrație de apă în zid din camera băii din apartamentul subsemnatului. S-a apucat după circa 3 zile să spargă. Eu m-am opus acestei spargeri de zid deoarece știu că acestea se fac în prezența unui reprezentant al blocului respectiv, fie comitet sau administrator.

Pe data de 18 iulie 1973 am primit un avertisment prin care eram pasibil de amendă pentru fapta prevăzută — așa cum spune avertismentul, art. 2, lit. a, din Hotărîrea nr. 32 a Comitetului executiv pentru «nepermiterea reprezentantului I.C.R.A.L.-Colentina de a remedia accidentele la instalația sanitară».

În concluzie: eu am primit avertismentul, dar I.C.R.A.L.-Colentina ce avertisment trebuie să primească? Deoarece și la ora și ziua actuală peretele este spart, în continuare apa curge și mai rău (poate chiar și datorită spargerii pe care au făcut-o), curge la etajele de mai jos, deteriorînd pereții blocului.

Petrică Croitoru
București, sect. 2, str. Ștefan cel Mare nr. 31, bl. 29, sc. B, et. III, ap. 45

Copiii au nevoie de liniște

Acum 3 ani și jumătate ne-am mutat într-un bloc, proprietate personală, construit cu credite de la stat.

Un bloc frumos, construit cu migală și trudă de constructori.

Dar ce folos că noi, cei 111 locatari de pe scara B, de atunci și pînă în prezent avem numai necazuri din cauza unei fabrici de cărămidă a I.M.C. «7 Noiembrie».

La numai 30 metri de ferestrele noastre lucrează toată ziua un elevator și un tractor, zgomotul este infernal, cei care lucrăm în ture nu ne putem odihni, oameni valizi pînă a ne muta aici, acum am devenit clienții policlinicilor și spitalelor avînd capacitatea de muncă mult redusă.

Copiii noștri nu se pot odihni, nu-și pot face lecțiile din cauza acestor zgomote.

În numele a 111 persoane de pe scara B și-n special în numele copiilor noștri, salvați-i cel puțin pe ei.

Eugen Soare
București, bd. I. Șulea 58, bloc D1b, scara B, etaj IV, ap. 62

Scrisoare deschisă adresată tovarășului inginer Gh. Arișanu, Serviciul de spații verzi, sectorul 8

Am stat mult și m-am gîndit, dacă e bine să dau glas unui simțămînt de durere pe care l-am încercat după citirea articolului: «Și băncile s-au întors» (România liberă).

Nu vă cunosc vîrsta tovarășe inginer, dar vă doresc ani mulți pentru a ajunge la pensie și a găsi în parcul «Nicolae Bălcescu» sau în alt parc din Capitală o bancă pe care să vă odihniți bătrînețea.

Se înțelege că dumneavoastră erați în exercițiul funcțiunii, cînd manevrați cu destulă dibăcie, băncile din parcul amintit, sau de pe stadion și pentru a vă justifica într-un fel activitatea ați dat fără să vreți, de acarul Păun, transformat în pensionar. Desigur că abia acum v-ați luminat, căci așa cum specificați... «Eu știu cine ne-au reclamat pensionarii, că n-ar fi avînd pe ce să se odihnească». Și mai departe: «După părerea mea, n-au altă treabă...» Aici vă opriți, însă se înțelege, că urma să mai spuneți ceva, poate mai cu tîlc și mai usturător, la adresa acestor bătrîni, care îndrăznesc să se așeze pe băncile plasate prin bunătatea dumneavoastră.

Tovarășe inginer, și eu sînt pensionar și poate că ați trecut și prin fața catedrei mele, sau a altor dascăli, însă la vîrsta mea, îmi permit să vă dau un sfat: respectați bătrînii, căci ei duc pe umerii gîrboviți acte de mare valoare, ale trecutului mai apropiat sau mai îndepărtat. Nu-i disprețuiți prin acuzațiile ce le aduceți sau prin simplele ironii, căci au și ei dreptul, după decenii de muncă, să ocupe un colțișor într-un parc sau în alt loc de odihnă. Mîine, cei de azi, le vor lua locul și în rîndul lor vă veți număra și dumneavoastră.

Gh.I. Jitariu
București, bd. Ion Șulea nr. 49

Un răspuns de la Ministerul Turismului, Inspecția pentru turism

Vă aducem la cunoștință că am cercetat cu multă atenție scrisoarea semnată de Romulus R. Mustețiu publicată în nr. 30 al revistei la rubrica intitulată «Flacăra la dispoziția dumneavoastră».

Din cercetare a rezultat că o parte din cele semnalate de semnatarul scrisorii sînt reale.

Astfel, taxarea suplimentară cu 5 lei în ziua de 25 iunie 1973 se referea la utilizarea aparatului de radio, care deși se găsea în cameră, nu fusese solicitat ca serviciu suplimentar, iar recepționerul l-a taxat din oficiu.

Evacuarea din hotel a familiei tovarășului Romulus R. Mustețiu în ziua de 27 iunie 1973 a fost făcută datorită sosirii a 3 grupuri de turiști străini, dar asupra duratei limitate de închiriere a camerei, semnatarul scrisorii cunoștea încă de la intrarea în hotel, dealtfel și chitanțele emise zilnic dovedesc acest lucru.

Verificîndu-se curățenia camerei 103 ocupată de semnatarul scrisorii s-a constatat că aceasta se prezenta necorespunzător și la data controlului făcut de organele noastre.

Față de cele de mai sus au fost luate măsuri de sancționare a celor vinovați.

Totodată au fost luate măsuri pentru evitarea în viitor a unor asemenea neajunsuri și intensificarea controlului din partea întreprinderii tutelare.

Inspector general șef
Nichita Georgescu

La Făgăraș, preșcolarii dorm pe mese

Sîntem un grup de părinți din Făgăraș și rugăm pe cei în drept ca preșcolarii noștri să nu mai doarmă după-amiază pe măsuțele grădiniței de copii nr. 2 din strada Tudor Vladimirescu.

Motivul: din 1970 a început mărirea spațiului respectivei grădinițe cu încă două clase, lucrare neterminată pînă în prezent. Munca patriotică făcută de părinți a reușit să înalțe camerele pînă în faza de finisaj, iar pentru lucrările finale răspunde Consiliul popular al orașului, dar răspunde cu amînări nu cu fapte, iar copiii noștri merg la grădiniță o săptămînă de dimineață și o săptămînă după masă, chinuindu-se dormind pe bănci și mese, iar în curte este un adevărat șantier. Consiliul nostru popular tace, poate ne va răspunde prin revista «Flacăra».

În numele unui grup de părinți semnează
Maria Iordănescu
Făgăraș

Au trecut 3 ani de la defrișare, cîți ani vor trece pînă la amenajare?

Scriu în legătură cu spațiile de joacă pentru copii din Valea Jiului, care de ani de zile ni se promite că se vor amenaja, dar nu se face nimic. Am vrea să cunoaștem de ce organele Consiliului popular nu se gîndesc la construirea acestor spații de joacă cu ajutorul nostru și al deputaților din cartiere.

Odată cu această problemă vă mai scriu că, dacă pe plan național se duce lupta împotriva poluării mediului înconjurător și a protecției pădurilor, la noi se procedează invers. În Valea Jiului, cea mai poluată zonă din țară din cauza consumului de cărbune în gospodării, în centrale și în preparații, zonele verzi nu sînt păstrate, ci se distrug.

Lîngă Institutul minier din Petroșani a fost o pădure de molizi de cîteva hectare. Din această pădure de aproape 3 ani s-au defrișat circa 3 ha pentru o bază sportivă a I.M.P. Nici pădurea, nici baza nu mai există. Ceea ce a mai rămas din pădure are sute de cioturi rezultate în urma tăierilor. Se poate amenaja aici un parc cu bănci de odihnă pentru mineri, dar nimeni nu o face.

Vasile Ionescu
miner — Petroșani

Din răspunsul Consiliului popular al municipiului Petroșani

Urmare scrisorii semnate de către Ionescu Vasile din Petroșani, vă facem cunoscut următoarele:

Deși în fiecare an în cartierele noi de blocuri au fost amenajate terenuri de joacă pentru copii, conform documentațiilor de execuție și în limita fondurilor alocate în acest scop, precum și din alte fonduri bugetare, ele nu au fost suficiente față de numărul mare al blocurilor construite și al copiilor din aceste cartiere.

În ultimii ani și în special în anul 1972 și 1973, în toată Valea Jiului au fost amenajate în noile ansambluri de locuințe un număr de peste 46 terenuri pentru joacă, pentru copii.

Aceste terenuri au fost amenajate și dotate din fondurile bugetare, contribuția întreprinderilor și cetățenilor, precum și din fondurile asociațiilor de locatari.

În ceea ce privește problema gradului mare de poluare a Văii Jiului, acest aspect este cunoscut, fiind întocmite pînă în prezent mai multe studii privind rezolvarea ei.

În scopul desfășurării activităților sportive de performanță, precum și pentru buna desfășurare a activității sportive a celor peste 1 200 de studenți a fost necesară amenajarea unui complex sportiv în zona institutului de mine.

Pentru executarea lucrărilor de amenajare a acestor lucrări, care au început în anul 1972, a fost necesară defrișarea unei zone împădurite de maximum 2 500 metri pătrați pentru amplasarea și extinderea acestei baze sportive.

Amplasarea acestei baze sportive s-a făcut avîndu-se în vedere respectarea proiectului de execuție, care cuprinde amenajarea în această zonă a unui parc orășenesc.

Lucrările de amenajare vor începe în anul 1974.

Cu toate rezultatele bune obținute, Comitetul executiv apreciază că și în continuare trebuie să acorde mai multă atenție acestor probleme, solicitînd în același timp și ajutorul deputaților și cetățenilor din cartiere.

Prim-vicepreședinte
ing. Traian Blaj

S-a omis tocmai pe sine

Poate nu vă adresam aceste rînduri dacă n-aș fi fost indignat de atitudinea colaboratorului dumneavoastră Sorin Postolache, căruia «Flacăra» (nr. 26/23.VI.1973) i-a acordat aproape o pagină pentru a face cunoscut cititorilor revistei numeroasele desene plăcute de diverși cititori. Pînă aici, toate bune.

Ceea ce m-a indignat este faptul că semnatarul rubricii sus-amintite s-a omis pe sine, plagiind el însuși un desen din «Urzica» pe care l-a publicat chiar în «Flacăra».

Constantin Ciosu
Bacău, str. Mărășești nr. 11

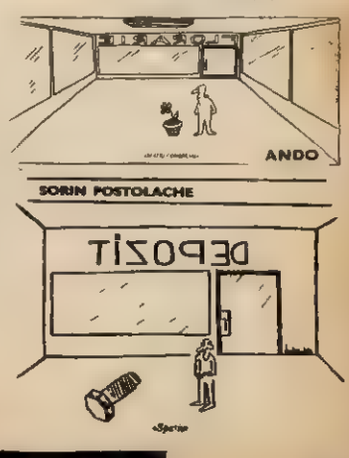

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

ION GHEORGHE

cultul capetelor*)

Constituind o enigmă și considerate încă «jocuri ale naturii», o seamă de corpuri de *gresie* au fost scoase la iveală în săpăturile arheologice, alături de urmele materiale legate de cele mai vechi populații de la Carpați. («Idolul tăcerii» din muzeul din Bistrița.)

Reține, de asemenea, atenția faptul că în preajma depozitelor de astfel de «pietre», precum și în aria așa-ziselor monumente gigantice «in situ», cercetările au dus la descoperirea unor așezări traco-dacice.

Un mare număr de asemenea statuete de betoane arhaice constituie pentru poetul Ion Gheorghe obiectul unei cărți în curs de apariție la Editura «Eminescu», în care autorul formulează ipoteze atît asupra naturii acestor «pietre», cît și asupra rolului ce l-au avut ele în mitologia omului carpato-danubian.

În numărul de față al revistei noastre publicăm imagini ale cîtorva dintre statuetele respective, precum și un fragment dintr-un eseu asupra mitologiei românești al lui Ion Gheorghe.

«Zeus este capul»...

Cercetătorii sînt de acord că Orpheu, filozoful cu ivră al tracilor, a fost unul dintre primii eroi civilizatori care au scos omul european din canibalism. Într-acest fapt își află rațiune numeroasele maxime populare ce evaluează viața și moartea omului după situația în care stă capul lui. Aici, ura cea mare a cuiva se traduce prin faptul că ăla stă să-ți mănînce capul. De asemenea, unul imprudent și depășit de patimă își face de cap. În ceea ce privește sacrificiul suprem, se spune că nu-i bine să-ți pui pentru nimeni capul, să nu ți-l zălogești.

Trecerea de la canibalism la cultul capecelor nu înseamnă altceva decît drumul învățăturii orphice, instituționalizarea sacră a unor precepte și interdicții.

Capul uman, din obiect de pradă și nimicire, a fost, ca să zicem așa, ridicat la rangul de subiect de adorație magico-religioasă, devenind hieroglifa divinității înșăși; se asimilează esenței lumilor, ovalului și sferei.

Cercetînd învățăturile înrudite cu orphismul, descoperim cîteva locuri menite să lumineze bine stadiile ce-au însuflat omului respect și teamă, desigur superstițioasă, în ceea ce privește obiectul asupra căruia meditâm. După una din cele mai vechi învățături indiene, cea de-a noua poartă prin care divinitatea pătrunde în om se află în creștet. Aici, în vîrful capului, unde se măsoară creșterea însăși a omului, așteaptă parecare timp sufletul, înainte de-a se ridica la Brahma.

Pitagora credea că sediul sufletului se întinde de la mimă pînă la creier. Considerînd simțirea și mintea ca pe-un întreg ce este sufletul — filozoful grec are în vedere că partea ce se află în inimă e pasiunea, în timp ce părțile care sălășluiesc în creier sînt mintea și rațiunea.

«Simțurile sînt stropi ale acestora. Mintalul e nemuritor, toate celelalte sînt muritoare. Sufletul se hrănește din sînge, facultățile sufletului sînt sufluri, căci, ca și sufletul, sînt nevăzute, întocmai ca și eterul nevăzut».

Prin urmare, acolo, sus, în zona cea mai ridicată a divinității antropomorfe se află sufletul cu cele două ale sale fețe: mintea și rațiunea — cele divine și nemuritoare, precum și pasiunea și simțurile de natură pieritoare și pămînteană.

Iată de ce tabără omul pe capul omului. Și iată de ce, atunci cînd este însă incapabil i se spune că nu-i nimic de capul lui... și tot din aceleași vechi învățături, dificultățile capului au urmări asupra întregului, dar mai cu seamă unde nu-i cap, vai de picioare — că trebuie să tragă toate consecințele...

Cunoscînd aceste aspecte ale venerării capului, ca sinteză însăși a orphismului, nu ni se vor mai părea enigmatice nici descoperirile arheologice de la Lepenski-Vir, care au dat la iveală un încă neelucidat cult al unor capete cioplite din bolovani de rîu. Nu ne vor mai da atîta bătaie de cap nici craniile de piatră, cu ochi de scoici și pietriș, dezgropate într-o necropolă din apropierea Clujului. Culturii de pe malul sîrbesc al Dunării i-a fost stabilită vîrsta de 9000 de ani înaintea erei noastre.

Celelalte descoperiri de la noi i se atribuie de asemenea recordul în ceea ce privește toate culturile de pe teritoriul românesc al neoliticului, zic arheologii.

Cît privește monumentele gigantice construite *in-situ*, pe cele mai spectaculoase piscuri ale Carpaților, și ele capete de bărbați (Omul), de femei (Babele) și de ființe *plurifigurative* (*sfincșii*), acestea sînt considerate încă eolite, jocuri ale intemperiilor.

Statuetele noastre de betoane arhaice depun mărturie definitivă asupra tezei după care toate acele capete, fie dezgropate din necropole, fie consemnate în peisajul acestei țări, sînt aspecte majore ale cultului orphic, reprezintă monumente menite să ilustreze cea mai veche doctrină europeană asupra Universului ca tot antropomorf.

Betoanele noastre, arhaice construcții tehnice, elaborate în rigorile filozofiei mitologice originare, nu sînt nici ele, în ultimă analiză, altceva decît capete.

Pare ceva de-a dreptul fantastic, incredibil, dar noi deținem zeci de exemplare de *sfincși*, de babe, de oameni, ale căror proporții merg de la cinci, șapte cm pînă la 80 cm. Și-acolo, în teren, pe dealul Istrița, unde le-am descoperit, se află exemplare ale căror dimensiuni se măsoară cu metrul.

Tulburătoare ni se pare într-acest loc însăși mentalitatea celor vechi, de-a nu extrage din ființa umană, pentru monumentalizare și «împietrire», decît capul; de unde și asemănarea cu acele de mult celebre capete din junglele mexicane și peruane.

Pe de altă parte noi, care ne-am dedicat timp de mai mulți ani acestor statuete de betoane vechi, nu putem accepta ideea puerilă și lașă, după care am fi pradă unei supralicitări a unor jocuri ale naturii, nici măcar pentru bănuiala că această mult jucăușă natură nu poate să creeze în serii artizanale aceleași figuri umane și animaliere pe stînca deschisă precum și-n malul de nisip, pe-un corp de cîțiva centimetri, într-un spațiu acoperit, fără contact cu vîntul și intemperiile.

Faptul că toate aceste extraordinare corpuri elaborate de-o tehnică ce uluiește sînt inscrise, comprimate, în tiparele capului de om și de animale, ce semnificație altă depune aici, în spațiul orphic al cultului capetelor, decît însăși ideea de necontrazis că acestea sînt produsul mentalității, și religiei, și construcției filozofice ale lui Orpheu?

Acolo unde chintesența divinității însăși, a totului se enunță că Zeus este capul, ce altă reprezentare figurativă, deplină și în strictă natură a zeului însuși se impunea decît capul?

Capetele și cultul capetelor.

Urme încă nelichidate de timp și credințe păstrează cultului acesta prestigiul nealterat.

Ne referim adică la dovezile ce ni le dau datinile țărănești privind cultul morților, într-acel aspect ce-l la acesta prin ofranda de pîine, numită pomana de capete, ziua capetelor, facerea capetelor.

Ritualul însuși se numește cu obiectul datinei — a căpăta. A primi adică în împrejurări sacre și generoase, magice.

Cum s-a identificat cultul capetelor cu acela al morților nu-i greu de aflat, dacă ne amintim că fenomenul expierii era similar și mai este, în spațiul orphic, cu plecarea sufletului, cu părăsirea de către acest inefabil de natură divină a temniței de pămînt, ce este corpul.

Și cînd se dau morților de pomană capete, aceasta pentru cine se face decît pentru sufletul eliberat? Ca și cum acel cap de pîine l-ar propune ca sediu într-o viitoare resurecție.

Cap, dar și capăt, adică sfîrșit, terminat.

Numeroase sînt în basme locurile ce consemnează capetele ca esența însăși a zeilor morții, a demonilor.

Zmeii, ipostaze infernale ale zeului totului orphic au chipuri și capete cîte sînt zilele și lunile.

Un erou, coborînd pe lumea cealaltă află aceste lucruri despre chipurile zeilor de acolo: «Zmeii ăștia trei sînt foarte tari și foarte bogați. Cel mai mic are șapte capete, cel mijlociu, nouă capete, cel mai bătrîn are douăsprezece capete». Acesta este un Cronos cu de trei ori și încă trei chipuri pe care noi îl vedem cînd vrem, la o anume lumină, într-una din statuetele noastre, de numai zece centimetri.

Iată ce mai aflăm despre cele trei ipostaze de zmeu ale divinității lui Orpheu: «Din cînd în cînd se schimbă, luîndu-și chipuri de oameni, ca și noi, pămîntenii și vin aici, pe lumea pămînteașcă, și-apoi iar se-ntorc în lumea lor».

Sînt astfel translate avatarurile divine pe seama sufletelor morților.

Cît de trainic a fost legat cultul capetelor de sufletele morților se poate constata și-n fragmentul de basm de mai jos: «Muma zmeului dormea numai la nămiezi, cînd soarele stă la cruci. Tocmai adormise, căutîndu-i în cap, slujnica sa... În curtea zmeoaicei erau, de jur împrejur, peri înfipți în pămînt, în fiecare par, cîte-un cap de om, din cei pe carei trăgea ața la moarte.... Numai unul rămăsese fără cap. Și-acela striga Babei — Cap! Cap!. Atunci fiul împăratului, scoase paloșul și-i tăie capul, retezîndu-i de nouă ori (ipostazele zeiței Bendis). Afurisita de Babă, așa, cu capul retezat, sărea prin casă, de colo pînă colo, căutînd cada cu suflete. Ca să le soarbă, dacă n-o găsi, căzu jos!»

Lăsăm cititorilor plăcerea să facă traducerea acestui text, conform cu cheile ce i le-am oferit pînă aici.

Noi atragem atenția doar asupra faptului că am fost martorii consumării mai multor împrejurări care traduc doctrina orphică despre morți, că s-a consumat în fața noastră misteriosul episod al «căutării în cap», ritual arhaic a cărui semnificație nu-i greu de aflat acum. Am mai fost martori la un nelipsit din toate basmele noastre, episod, acela al capului în par — emblemă cultică și macabră a tracilor.

O extraordinară dovadă aduce fragmentul de mai sus asupra momentului orar în care se consumă cel mai misterios aspect al statuetelor noastre. Este vorba de faptul că la lumina dreaptă și tare a amiezii, cînd soarele stă la cruci, statuetele acestea, de betoane arhaice, încetează să mai funcționeze. Adică, la lumina respectivă imaginea zeiței morților, a Mumei, a zmeoaicei Bendis încetează a se arăta.

Este un mister propriu culturii și ritualurilor ce-au inspirat pe artizanii de la Carpați.

La lumina cea dreaptă și tare, zeea morții dispare ca și cum ar adormi.

Desigur, există și-ntr-acest loc o seamă de rațiuni cultice, pe care înnul lui Orpheu ni le dezvăluie.

Înnul dedicat unui idol ce a semnificat totul lumilor. Pan. «El nu-i decît putere unică, stăpîn atotputernic, care îndrumă și ocîrmuiește toate lucrurile: nu-i decît tiparul sacru în care toate lucrurile se-ntorc: focul, apa, pămîntul, eterul, noaptea, ziua».

Adică Zeus este capul.

*) Din eseul «Înainte și după Orpheu».

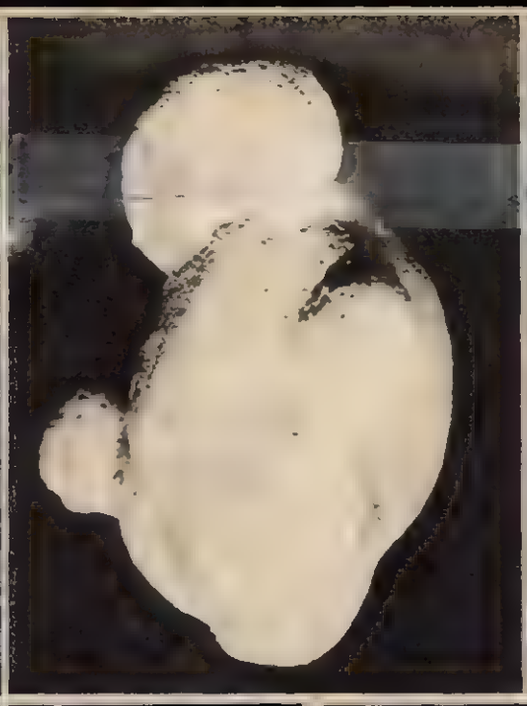

Zamolxe —
ipostază antropomorfă

Jumătate-om-
jumătate-iepure

Prima față a Înțelepciunii

Miorița veghind

Vițelul de bour

Perechea primordială
(Mioritică)

Bourul tînăr

Mumă

Fotografii de
Emil COJOCARU

Practic

Aspiratorul de praf «PRACTIC» vă scutește de efort și vă economisește timpul.

Cu «PRACTIC» se pot curăța: dușumelele, pereții, mobila, covoarele, hainele, tapițeria, radiatoarele și locurile greu accesibile.

«PRACTIC» poate fi utilizat pentru pulverizarea lichidelor neinflamabile.

CONSUMUL redus de energie electrică (15 bani/oră) dovedește că «PRACTIC» este și economic.

PREȚUL de vînzare: 785 lei. Poate fi cumpărat si cu plata în rate, cu un avans de numai 118 lei, iar restul în 8 rate lunare.

- Aspiratorul de praf «IDEAL» vă scutește de efort și vă economisește timpul. Cu «IDEAL» se pot curăța: dușumelele, pereții, mobila, covoarele, hainele, tapițeria, radiatoarele și locurile mai greu accesibile.
- «IDEAL» poate fi utilizat și pentru pulverizarea lichidelor neinflamabile.
- «IDEAL» are un consum redus de energie electrică (15 bani pe oră).

Prețul de vînzare — 800 de lei. Poate fi cumpărat și cu plata în rate lunare.

Ideal

centrul de cercetări și proiectări-deva

Strada Horia nr. 201

Centrul de cercetări și proiectări-Deva, care și-a început activitatea în 1968, execută o varietate de lucrări în laboratoarele sale, menite să stabilească metode optime de exploatare a fiecărui zăcământ, precum și lucrări de automatizare a fluxurilor tehnologice, în diversele exploatări miniere.

Centrul dispune de mai multe laboratoare, printre care un laborator de prepararea fierului prin procedeul de separare magnetică și flotare, un laborator de analize fizico-chimice și un laborator de preparare și analiză a minereurilor neferoase.

viața modernă

puțin ca liniștea

Lumea și orașele ei sînt din ce în ce mai zgomotoase. E din ce în ce mai mult zgomot în jurul nostru. Liniștea a devenit din ce în ce mai puțină, locurile liniștite, din ce în ce mai rare. Nu va trece multă vreme pînă cînd vom ajunge să spunem despre ceva «e puțin ca liniștea». Sursele de zgomot au ajuns numeroase ca microbii și răspîndite peste tot. Puține motoare sînt deocamdată silențioase, dar și mai puțini oameni sînt silențioși. În schimb, toți suferim din cauza zgomotului, toți sîntem vulnerabili la el. Nimeni nu s-a născut rezistent, imunizat la efectul zgomotelor. Nu există vaccin împotriva zgomotului. Nimeni nu se adaptează la așa ceva. S-au adaptat oamenii la atîtea, dar la zgomote, nu. Ne-am obișnuit cu atîtea rele, în afară de răul zgomotului. Între om și zgomot nu există compatibilitate, armistițiu. Zgomotul ne mînează munca, odihna și sănătatea. Ne toacă facultatea de concentrare, auzul și atenția. Creierii noștri suferă din cauza zgomotului, facultățile lor sînt răvășite, scade potențialul intelectual. Zgomotul face dintr-un lucrător bun un lucrător slab, dintr-un om sănătos un nevrozat. Face dintr-un loc propice pentru activități umane și pentru odihnă un spațiu incompatibil cu viața normală. Într-o întreprindere zgomotoasă se realizează mai puțin. Într-un spațiu zgomotos oamenii sînt mai obosiți, mai nervoși, mai devitalizați, mai ineficace. Cu toată demonstrata nocivitate a zgomotului, lumea merge înainte în dispreț față de liniște. Zgomotele inevitabile sînt depășite de către zgomotele evitabile. Proasta creștere produce mai mult zgomot decît motoarele de tot felul. Proasta creștere înzecește gălăgia surselor de zgomot. Proasta creștere se crede singură pe lume, ignoră existența celorlalți și nevoia lor de liniște. Obișnuința liniștii sau obișnuința zgomotului exprimă într-o oarecare măsură gradul de educație sau de barbarie.

De zgomote nu ne putem apăra decît împreună. Degeaba se vor apăra cîțiva, dacă nu ne vom apăra toți. Degeaba ne vom apăra toți, dacă unul singur va face împotrivă. Barbarul modern e omul zgomotos. Un barbar înarmat cu o mașină sau cu un tranzistor poate distruge odihna, gîndurile sau munca a mii de oameni din cartierul prin care trece. Degeaba vom descoperi locuri paradiziace și vom ridica acolo case de odihnă și de creație, dacă vom planta în mijlocul lor poligoane pentru tragere cu pușca. Așa ceva nu este o exagerare, așa ceva există. Mi-am făcut de curînd concediul într-un asemenea loc (Sinaia — Cumpătu), unde multe ore pe zi curgea sînge din timpanele noastre. Oameni veniți după un an de muncă își refăceau forțele pentru următorul an de muncă sub ploaia de bubuituri. Oameni veniți pentru băi de soare, de aer și de liniște erau ciuruiți de zgomot. Oameni veniți să gîndească și să creeze stăteau acolo cu mintea vlăguită de exploziile provocate de către pușlile sportivilor specializați în tir. Ce agresiv și stupid e cîrîitul unui poligon înfipt într-un loc de odihnă! A mai rămas să vedem poligoane lîngă biblioteci, lîngă școli, lîngă spitale. Pînă atunci, revin la ideea că e din ce în ce mai mult zgomot în jurul nostru și că de zgomote nu ne putem apăra decît împreună. Rămîne să înțelegem că de pe urma zgomotelor nu beneficiază nimeni, nici măcar cei care se amăgesc teribilist spunînd că zgomotul reprezintă muzica acestui capăt de secol supratehnicizat și că lor muzica le prieste.

Romulus BALABAN

ce profețim, ce profesăm

«bună ziua!», «ió napót!», «guten tag!»

Ca și cel precedent, comentariul de față e prilejuit de șederea cîtva timp la Covasna, localitate în care trăiesc laolaltă înfrățiți români și maghiari, inclusiv, deși într-un număr mic, o seamă de cetățeni de naționalitate germană.

Oraș în plină expansiune — de la combinatul de prelucrare a lemnului, aflat în construcție, la «uzina de sănătate» reputată care este stațiunea balneară —, Covasna oferă înainte de toate imaginea convețuirii frățești a unei populații diferite ca naționalitate. Pe șantiere, în parchetele de exploatare din munte, la filatura din localitate sau în împrejurările traiului cotidian, mereu aceeași comuniune seculară de gînduri, sentimente și preocupări. Gheorghe și Ioska înfig amîndoi țapinele în uriașul brad abia doborît și el e urnit spre locul unde va fi pripoit de tractorul pe care-l conduce uneori un tînăr cu numele Hans.

Impresionant este să vezi cum, în plin proces al muncii, o limbă sau alta trece ca o unealtă de lucru de la român la maghiar, fie că e vorba de un îndemn de sincronizare a eforturilor, fie de împărtășirea bucuriei unei izbînzi. «Copii fiind, îmi spuneau niște români din Popăuți, jucîndu-ne sau mergînd la școală împreună, ne-am trezit că vorbim două limbi, indiferent dacă eram români sau maghiari. Dar mai mult decît orice ne-a unit acest grai de fiecare zi, lucrul împreună, oriunde l-am face, la pădure, în cîmp sau pe șantier».

Pe aceeași scenă, în sărbătoarea forestierilor din piațul Voinești lor, se învîrtejesc și o «învîrtită» și un «ceardaș», iar unui dintre soliștii amatori, Ion Sabău, culege nesfîrșite ropote de aplauze, cîntînd cînd în ungurește niște focoase cîntece de dragoste, cînd în românește niște savuroase melodii bănățene. La Casa de cultură din Covasna, în spectacolul oferit de Ansamblul Tg. Mureș, publicul bisează cînd pe cîntăreața de muzică populară Maria Precup, cînd niște snoave unguresti pline de haz, cînd un cadril german executat cu multă grație.

Într-una din zile întîlnesc două proaspete profesoare, sosite dintr-un sat vecin, amîndouă absolvente ale institutului pedagogic din Tîrgu Mureș, o româncă din Arad și o unguroaică din Sfîntu Gheorghe. Una e profesoară de fizică-chimie, din cîte am reținut, cealaltă de română-maghiară.

Dincolo de numeroasele exemple de acest fel, pe care viața și le oferă la tot pasul și în fiecare clipă, un sentiment de bucurie și mîndrie, totodată, te stăpînește cu putere: iată ce minuni poate face munca în condiții de deplină echitate și dreptate, cînd umărul se sprijină frățește pe umăr într-un același nobil efort de înălțare a unui grandios obiectiv industrial. Ca o inepuizabilă osmoză, această conștiință a muncii cheltuite spre folosul egal al tuturor, indiferent de naționalitate, acționează din adîncul ființărului, demn și de nimic stînjenită.

Sentimentul acesta vine de demult și de departe, învingînd prin secole nu o dată imprejurări vitrege, încercări de dezbinare națională. Înțelepciunea omului simplu, sufletul său deschis, neumbrit de porniri tenebroase, marea generozitate pe care l-a insuflat-o munca au călăuzit în convețuirea ei aceeași colectivitate de oameni dincolo de caractere naționale specifice, cu atît mai strălucitoare cu cît s-au luminat reciproc. Nimic, poate, nu are o rezonanță mai tulburătoare cînd evoc această trainică tradiție a înfrățirii precum acele cuvinte ale marelui Slavici:

— Cînd întîlnești în calea ta un român, îmi zicea mama, să-i zici «Bună ziua!», dar maghiarului să-i zici «ió napót!», iar neamțului «Guten Tag!»...

Niculae STOIAN

reflexe

de **A. MIHAILOPOL**

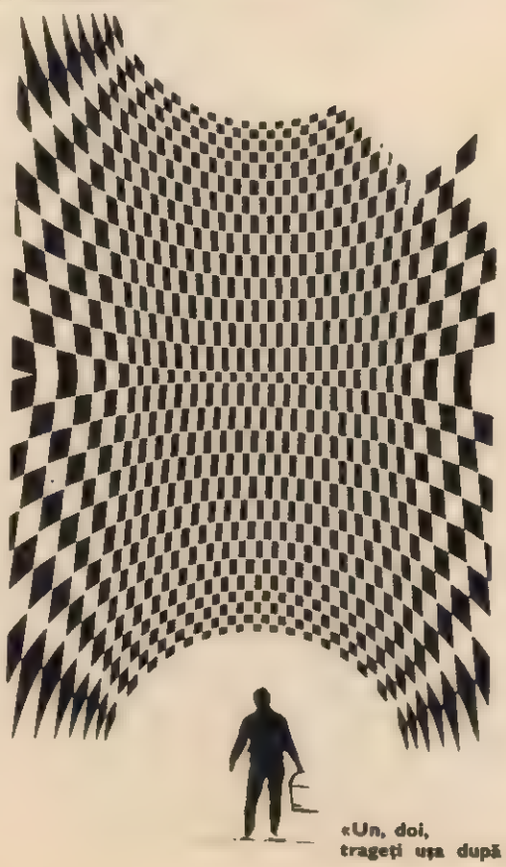

«Un, doi, trageți ușa după voi!»

(W. Saroyan)

problemele oamenilor

un terț care ar trebui chemat în proces

Prin '51, Napoleon Crețu, și familia sa, a fost mutat, cu forme legale — din apartamentul pe care-l deținea, tot legal, în Bulevardul Magheru nr. 29 — într-un apartament din strada Xenopol nr. 3, apartament din care Aspazia Berescu, la rîndul ei, a fost mutată din camera pe care o locuia într-o altă cameră dintr-un apartament vecin. Ulterior însă, între familia Crețu și Aspazia Berescu, care nu era mulțumită de acest nou spațiu de locuit, începe un lung șir de procese, pentru că aceasta din urmă vroia și vrea să redobîndească încăperea în care locuise inițial.

Tovarășul Napoleon Crețu apreciază că în acești 22 de ani au fost vreo 18 procese și vreo 80 de anchete. Majoritatea le-a cîștigat dumnealui, însă lanțul judecăților continuă și oamenii aceștia — mă refer la ambele părți — sînt la capătul nervilor din pricina tracasărilor și, mai ales, din pricina incertitudinii.

M-am uitat și eu prin dosarul acestei lungi judecăți și am dat de un masiv eșafodaj de argumente juridice pro și contra, am dat de încheieri și hotărîri care consemnau subtile argumentări și acute dezbateri, am dat de o enormă muncă juridică făcută cu mult profesionalism, dar întreagă această piramidă cu vîrful în jos avea și are un cusur: un punct de sprijin metajuridic, un punct de plecare strict administrativ.

Pentru că ambele mutări au fost făcute în interesul unei instituții care avea nevoie de spațiul imobilului din Bulevardul Magheru. Mai precis, mutarea familiei actorului Napoleon Crețu s-a făcut nu fiindcă așa ar fi «pohtit» dumnealor, ci s-a făcut pe baza ordinului nr. 23416 din 2 februarie 1951 al Secției spațiu locativ a M.A.I. Bineînțeles, interesul general primează și nu contestăm necesitatea acestor mutări; însă mi se pare neloial ca, în continuare, să fie lăsați să se bată cap în cap cetățenii între ei. Cu alte cuvinte, ceea ce s-a înnodat în '51 printr-un act administrativ poate fi acum, în '73, dezlegat tot printr-un act administrativ. Vreau să spun, prin repartizarea unui spațiu care fie să-l mulțumească pe Napoleon Crețu, fie s-o mulțumească pe Aspazia Berescu, care, la rîndul ei, să-l lase în pace, să-i spunem procesuală, pe actorul Napoleon Crețu, care la rîndul său să-și vadă de menirea dumisale dramatică în liniște și — dramatică — limitat la spațiul scenei.

nu judecăm nababi

Despărțită, în fapt, de șapte ani de soțul său, și după repetate încercări de împăcare, Ileana Butușină a intentat o acțiune de divorț care face obiectul dosarului numărul 3 469/71 al judecătoriei din Constanța. Soțul ei, Gheorghe Butușină, neprezentîndu-se însă la cinci termene, a făcut să se tergiverseze soluționarea cauzei. Prost e că Ileana Butușină locuiește la București și fiecare deplasare o resimte acut în bugetul ei modest, din care trebuie să întrețină și copilul.

E adevărat, Gheorghe Butușină din aprilie '72 e salariat la întreprinderea de pescuit oceanic din Tulcea și mai pleacă din țară; dar nu cumva el exploatează exagerat justificarea aceasta, nu cumva această întreprindere, în chip nu tocmai principial, «își ajută omul», și nu cumva instanța judecătorească n-a depus suficiente diligențe pentru a fixa termenele de judecată la date cînd piritul acesta voiajor e acasă, pe uscat? Mă gîndesc că poate un simplu telefon dat de la judecătorie la întreprinderea de pescuit oceanic — cu toate că asemenea convorbiri nu-s prevăzute în codul de proceduri — ar fi rezolvat de mult problema.

Nelu IONESCU

file dintr-o enciclopedie a muncii

uzina de curat

Primele unități *Nufărul* au apărut la noi prin 1960. Ceea ce înseamnă o întîrziere de cîteva sute de ani față de țările europene. N-are a face. Cînd am pornit, am pornit de la nivelul lor. Ceea ce are a face însă este muntele de haine. E de neînchipuit ce înseamnă orașul! Totul se calculează în tone: tone de produse culinare, tone (metri cubi) de apă, tone de medicamente, tone de materiale de construcție, tone de lenjerie, de îmbrăcăminte... Un om «normal» își spală la spălătoriile publice circa 25 kilograme îmbrăcăminte pe an. Bucureșteanul nu-și spală decît 1-2 kilograme. (Se va vedea de ce.) Și se pare că, firește, cererea lui nu acoperă capacitatea celor 7 mari unități «productive», motiv pentru care *Nufărul* face contract cu sectorul socialist (hoteluri, restaurante, armată). Numai în sezoanele de vîrf (toamna și primăvara — ah! de-ar învăța odată și oamenii ăștia ce înseamnă ritmicitatea producției, de-ar aduce și ei hainele la spălat atunci cînd vrea spălătoria), capacitatea devine neîndestulătoare. Ceea ce înseamnă că, în mod normal, de cînd predai rufele și pînă le scoți ar trebui să treacă 3 zile — iar nu 7, cum se întîmplă în cel mai bun caz, în sezonul mort (vara, iarna). E ceva în neregulă aici. Ce? Încă nu se știe. Ce se știe este faptul că multă lume și-ar încredința rufele și hainele *Nufărului* dacă n-ar trebui să aștepte atît de mult (unitățile «rapide», cu costul aproape dublu, dar încă suportabil, sînt absolut neîndestulătoare) și dacă hainele nu s-ar cam încurca — o față de masă în loc de un cearșaf, o cămașă roz în loc de una albă, și așa mai departe.

Totuși, în unitățile productive se lucrează. Se lucrează mult. Oamenii muncesc ca într-o uzină. Operațiile sînt adesea urmărite de un mic computer. Nu există greșeli de tehnologie. Există numai grija ca lucrul să iasă curat — și să nu se strice. *Nufărul* spală lenjerie și rufe de corp (la care nu prea cîștigă), curăță haine (la care cîștigă bine, bine de tot), curăță covoare, vopsește (grea muncă din vopsitorie!), calcă și netezește perfect, împăturește și ambalează, transportă. Sînt prinși în procesul acesta sute de oameni. Sute de oameni care spală pentru două milioane. Probabil că altundeva, aiurea, sînt o sută de mii de oameni care spală pentru zece milioane — dar cifrele acestea mamut nu mai spun mare lucru. Așa e firea omului. Să-l impresioneze umanul. Și e uman să speli haine, chiar dacă o faci pentru un altul, și chiar dacă nu mai ai impresia că faci o operație menajeră, ci una industrială.

Alexandru PAPILIAN

fetișuri de azi

automobil, antibiotic, magnetofon

Se-nchinau oamenii altor vremi la idoli, își făceau cruce cu limba pentru a izgoni diavolul ori, cuprinși de smerenie, se plecau la pămînt pentru a săruta veșmîntul prelaților. Acte lăturalnice, ridicole, absurde, pentru ochii noștri de azi, dar cu tîlcul lor. Mai-marii păreau și mai mari pentru cei obișnuiți a sta în genunchi.

Iată, ne-am ridicat și, în semeția ortostatismului nostru, ni se pare fiecăruia dintre noi, a fi *primus inter pares* (primul între egali). Vechile fetișuri au rămas în cărțile cu poze. Alchimia, Cabala: goange bune pentru a oferi subiecte poeților. Astăzi știința face parte din mijloacele de producție, arta pătrunde în încăperile uzinale, totul se face la lumina zilei. Au pierit semnele, numerele magice, stelele cu noroc, prevestirile de soarte.

Și totuși fetișurile n-au dispărut cu totul. Automobilul tratat precum o zeiță de porțelan, antibioticul păstrat în dulăpior pentru a alunga gripa, cele patru obiecte electrocardinale ale gospodăriei: magnetofonul, mașina de spălat, televizorul și frigiderul, actualitatea mereu stringentă a proverbului: *haina face pe om*, iată modalități fetișiste frecvente în cotidianul unora din noi. Nefiresc ar fi să ne întoarcem la mersul pe jos, spălatul în albie, prișniță ori togă, dar înlesnirile pe care traiul modern le oferă nu trebuie să anuleze spiritul critic în viața de toate zilele. Pentru că lucrurile poartă dintotdeauna în ele o primejdie subtilă: gata mereu a împrumuta din sufletul nostru, ele exercită o acțiune contrarie, de reificare a ființelor care le însuflețesc. Devenit fetiș, obiectul fură din viața individului și așa destul de scurtă.

Nu numai obiectele ascund însă primejdia fetișizării. Profesiunile de asemenea. Baremul sfertodocției și autodidacticismului se impune a fi depășit nu numai la scara cunoașterii, ci și la aceea a relațiilor. Există savanți bigoți și săpători atei, după cum există ingineri care nu l-au citit pe Cervantes și gospodine care, în Toscana de pildă, toacă vinetele în ritmul terținelor dantești. Ierarhia profesională e necesară: nu poți sili un arhitect să care pietriș cu roaba, după cum nu poți impune unui zidar să conceapă planul unui palat. Ierarhia profesiunilor însă e dăunătoare. Cu atît mai mult cu cît profesiunea nu reprezintă decît cadrul în care se dezvoltă personalitatea spirituală a unui individ. A fi inginer de poduri nu înseamnă încă a fi un ins cultivat. A fi cizmar nu presupune o incultură funciară. Și Jakob Boehme era.

Ideea acestor rînduri se reduce la un îndemn: acela de a căuta modurile cele mai eficace pentru anularea, desfermecarea fetișurilor moderne care continuă să stea în calea unei libere asocieri, în calea instituirii unor legături spontane și neierarhizate între diferitele straturi sociale, aflate încă în relații de subordonare, datorită profesiunilor pe care le exercită și obiectelor pe care le posedă.

L. DIMOV

cuvinte încrucișate

salt spre cosmos

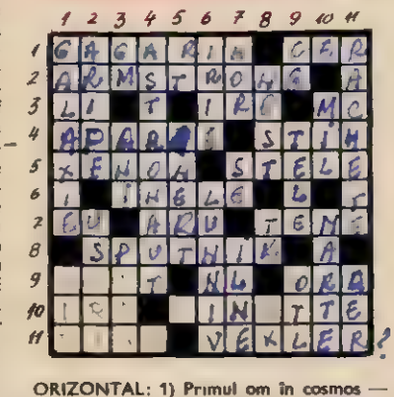

De la un astru la altul. 2) Simbol al legendarilor zburători (poet.) — Aflați în stare de imponderabilitate (fig.). 3) Geme! — Unități de timp pentru distanțe cosmice — Instrument obligatoriu într-un recital cu «Sonata Lunii». 4) Călător printre aștri. 5) Carte! — Este în veșnica nemișcare. 6) Localitate în Japonia — Program spațial sovietic care a împrumutat numele mai multor nave cu destinația Luna. 7) Paravan solar — Apare Selena! — Riu în R.F. Germania. 8) Nostru (pop.) — Traian Kiriţescu — 41,3! 9) Centigram — Prefix în comunicația la distanțe astrale — Simbol standardizat pentru oțeluri. 10) Pămînt cu apă — A patra dintre planetele sistemului nostru solar. 11) *Vehicule cosmice* — Mediu de zbor terestru.

Toma MICHINICI

Dicționar: IRO, IRIE, ILNE.

Dezlegarea jocului PEȘTE LA GRĂTAR, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL. 1) SARAMURA — OM. 2) AVAT — NALUCI 3) LAC — MT — INEL 4) A — IAR — CADA. 5) UP — CEGA — INC. 6) EB — APRET — H. 7) CLEAN — AMAGL 8) RIZEAFCA — HT. 9) ACER — OU — FII. 10) PALAMIDE — OC. 11) INE — PLATICI.

mica publicitate

frumoasele necunoscute

Se înmulțesc zilnic anunțurile de vînzare a automobilelor, semn, printre atîtea altele, de timp sărman cu ploi și zăpezi hodoronc-tronc. Iștegii care au și bani și răbdare n-au de ce să se plîngă, așteptarea lor pare cu folos. Proprietarii de mașini cu carnete, dar fără garaje, ori pur și simplu fără chef de automobilism, iarna, scad prețurile, în timp ce proprietarii de garaje cu carnete, dar fără mașini, le cresc. În oraș, din ce în ce mai multe mașinuțe, pe numele lor de alint Dăcițe, Skodițe, Fiețele sau Trăbănțele, zac sfîrșite în margini de străzi, cu hîrtii lipite de parbrize. Sînt de vînzare săracele limuzine și e mare păcat că n-ai cum să-ți închipui ce-ar putea simți acești cai de concediu, după ce o primăvară și o vară au fost spălați și țesălați în fața caselor. S-au dus zilele în care se fîțîiau între două perle ale litoralului, cu două roți în mare și două pe plajă, ca să le vadă lumea, au murit clipele de răsfăț între brazi și izvoare, nu mai sînt întrebările pline de atenții gingașe: Ce face? Cum merge? Cît consumă? Au pierit din amintire chiar și frumoasele accidente de concediu cu aripile zgîriate. Asemenea despărțiri sînt la noi încă deosebit de triste, mai ales pentru capii de familie, care, odată cu pierderea volanului, pierd puțin și din autoritatea lor firească. Anunțurile de acest fel, oricît ar fi de scurte, păstrează în subtext ceva din melancolia ultimei ore de plajă sau de cățărat pe munte, iar recomandațiile «perfectă stare, ultimul tip, tapițat cu scai negru, scaune rabatabile, stare excepțională» etc. nu sînt făcute numai din dorința de a mai smulge ceva din prețul isteților. Dintre aceste mașini gonite de iarnă din proprietatea personală, cele mai multe sînt vizibile toată ziua nu numai prin ele însele, ci și prin cei care le stau în preajmă din simplă curiozitate. Din cînd în cînd, în mijlocul curioșilor apare el sau ea, cu priviri ce scormonesc în mormanul de cetățeni în căutarea amatorului. Alteori întreprind același lucru de la una din ferestrele casei. Astfel, m-am dus într-o duminică, citind eu în ziar anunțul: «*Vînd Fiat 850, perfectă stare, vizibil în stradă...*» Numărul a fost ușor de găsit, Fițelul alb își aștepta cuminte în fața casei, sub un dud, stăpînul prezent și viitor, pe lucioi capotei cîte o frunză patina cu grație de lacrimă binefăcută. Cîțiva abonați la revistele de automobilism contraziceau un pensionar care afirma cu îndrăzneală avantajele sedentarismului față de beția vitezei. „Lasă, dom'le, am condus și eu un Ford, și știu eu ce știu, mașina și omul nu-s făcuți unul pentru altul, unul e «hăis», celălalt «cea», fiecare trage în partea lui, mașina cere să nu bei, omul cere și el șpriț". Fiind mai mulți, observase asta probabil din curte sau din casă, proprietarul de mașină apăru printre noi. Se lăsă ușor recunoscut prin modul în care verifică portierele, prilej pentru a reflecta astfel ca să fiu auzit: «Se fură mult din mașini, în fiecare zi informația...» «Ei, se fură, făcu proprietarul, se fură de la ăia care-și uită mașina deschisă sau de la străini, din mașina asta nu mi s-a furat nimic». Am profitat de acest început de comunicare dintre mine și el pentru a-l întreba de preț, întrebare care m-a suit pe cîntarul privirilor de sus în jos și, evident, n-am primit un răspuns prea limpede. Se putea distinge ceva între «vedem noi» și «dacă ești om serios», așa că m-am interesat în continuare de kilometraj, de suspensie, de frîne și de cauciucuri, adică de tot ce se poate observa mai acătării la o mașină. *Excepționol* a fost cuvîntul care s-a auzit cel mai bine, cît despre o cît de mică accidentare, nici pomeneală. Spre deosebire de noi, cei care ne scriem autobiografiile zilnic, mașinile noastre au privilegiul de a trece drept niște *frumoase necunoscute* în fața cărora trebuie să te arăți prea mulțumit de minunatul prilej de a le fi întîlnit ca să-ți mai ardă să le pui întrebări neliniștitoare despre trecutul lor aventuros. Prost obicei, care transformă uneori vînzarea-cumpărarea de mașini în înșelătorie, în fiecare înșelat de compătimit existînd un eventual înșelător de huiduit. Și suspiciunea asta, ca să n-o numim altfel, de ce? Numai pentru că mașinile noastre nu au biografii exacte, ci posibile. Între perfectă stare și stare excepțională. De aici și renumita zicală ce circulă pe sub mînă: «După ce s-a răsturnat, mașina-i de mărîtat». Și sînt atîția care vor să se însoare cu ele!

Iulian NEACȘU

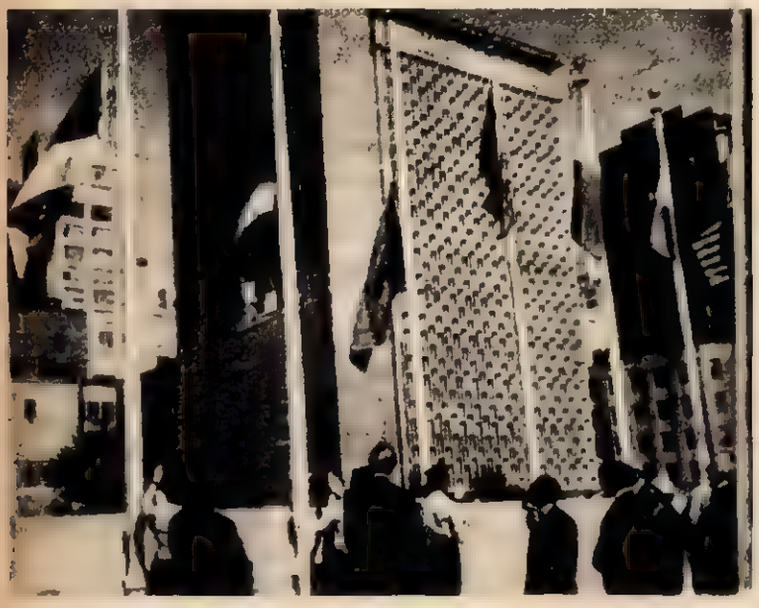

NEW-YORK...

La sediul Națiunilor Unite sînt arborate drapelele de stat ale Republicii Democrate Germane, Republicii Federale Germania și ale Republicii Bahamas, cele trei țări primite în familia națiunilor unite în aceste zile.

... ȘI GENEVA

Ședință de lucru în cea de-a doua fază a Conferinței europene pentru securitate și cooperare.

de la lume adunate

PRECOCITATE. Nadia Ronova este, la 14 ani, studentă. A început să învețe carte la 4 ani cu mama ei, învățătoare; la 7 ani a intrat la școală, direct în clasa a IV-a, la 13 ani și jumătate și-a luat examenul de maturitate, iar acum a reușit cu succes la examenul de admitere la facultatea de istorie-filologie a Universității din Ceboksari, R.S.S.A. Ciuvașă.

CHIAR ȘI CIFRELE SÎNT VICIATE. Americanii vor fuma anul acesta aproximativ 583 de miliarde de țigări, ceea ce reprezintă o medie de 205 pachete pe locuitor în vîrstă de peste 18 ani. Cifra este superioară cu trei pachete celei de anul trecut, dar se află sub recordul anului 1968 cînd a fost de 210 pachete. Datele sînt viciate de faptul că s-au făcut calcule la întreg numărul de locuitori. Așadar, cine fumează, fumează de fapt mai mult de media de 205 pachete.

CITADINII ȘI APA DE PLOAIE. Profesorul Giulio Supino de la Universitatea din Bologna afirmă că marile orașe seamănă cu niște magneți uriași care atrag ploile. S-a stabilit: cele mai mari cantități de precipitații au căzut deasupra marilor orașe, chiar în comparație cu zonele învecinate. După părerea omului de știință italian, acest fenomen se explică printr-un grad mai mare de ionizare a atmosferei orașelor.

MAIMUȚĂ LA EPRUBETĂ. În grădina zoologică din Toledo (S.U.A.) s-a născut primul pui de cimpanzeu, ca rezultat al unei însămînțări artificiale, realizată cu succes de doctorul Charles Joseph Hardin, între cimpanzeul Coco în vîrstă de 31 de ani și femela-cimpanzeu Babette. Pe plan practic, se apreciază că această experiență ar putea fi folosită la înmulțirea, pe cale artificială, a unor animale rare, pe cale de dispariție, la urte ce poate ieși dintr-o maimuță reală!

NEMURITORII FALSIFICATORI. Gianira Mota, o pictoriță braziliană, de oarecare notorietate, prezentă, deunăzi, la o vînzare de tablouri prin licitație a constatat, uluită, că se licitează un tablou al ei însăși, semnat Gianira Mota, tablou pe care ea însăși nici nu s-a gîndit vreodată să-l picteze. Reclamații, proteste, cercetări, concluzii: a fost descoperită o bandă de falsificatori de tablouri, cu lucrări atît de abil contrafăcute încît au primit girul Muzeului de artă din Rio de Janeiro însuși, care le-a și achiziționat.

CEAȚA LONDREI, UN MOFT. «A respira și a muri la Madrid» — își intitulează revista spaniolă «Cambio» un articol extrem de îngrijorat despre poluarea strălucitoarei capitale iberice. Și alte publicații relevă starea intolerabilă în care a ajuns orașul. «Madridul cu cer albastru și atmosferă pură, Madridul parcurilor și al grădinilor, nu va mai fi, curînd decît o amintire» — scrie ABC, iar specialiștii precizează că în timpul iernii indicele de poluare a atmosferei Madridului este de opt ori mai ridicat decît cel al Londrei.

E.D

jurnal parizian (III)

Ies noaptea, după orele 11, să fac o plimbare în cartier. Cobor scara urîtă și murdară, ascult o clipă zgomotele din apartamentul de deasupra (se sărbătorește ceva!), mă uit spre fereastra luminată de vizavi, străbat curtea interioară unde se simte mirosul venit de la cele 6 *pubele* aranjate în ordine ca o flotă, trec prin fața lojei portăresei și apoi ies în strada Bouchardon. La colț, o mică dispută *(salaud, ordure!)*, încheiată cu o bătaie. Femeia țipă ascuțit, bărbatul o lasă și, de la distanță, schimbul de replici continuă: salaud, espèce d'ordure... Femeia rămîne prostită, nemișcată la colțul străzii. Fac la stînga, pe *Rue Rene Boulanger*, apoi ies pe *Bd. St. Martin*. Cîrduri de tineri gălăgioși. Două fete sînt purtate, ca niște trofee, pe umeri. O veselie deșucheată. Ajung în *La place de la Republique*. La cafeneaua *Le president* consumația este în toi. Fețele sînt destinse, oamenii par mulțumiți, au aerul că peste ei n-a trecut nici o nenorocire și nici o nenorocire nu-i așteaptă. Azi a fost prima zi de vară adevărată. Parisul a lepădat veșmintele, femeile umblă în rochii scurte, larg decoltate, unele s-au și bronzat deja. Sînt, firește, frumoase, mișcările lor sînt libere, nu arată nici un complex. Se lasă cuprinse, îmbrățișate, mai des ele își îmbrățișează cu o imensă tandrețe partenerii. Mă simt deodată teribil de singur, intru într-o cafenea de pe *Bd. Magenta*, cer un *demi*, mă uit în jur, mulți oameni singuri, cu ochii în paharele pe jumătate goale. Două prostituate stau călare pe scaunele de la bar și conversează cu barmanul, urmărind în același timp pe tipii din bistro. Surîd larg, cu înțeles. Una e blondă, părul lung, umerii solizi, picioarele atletice. Pare sigură de ea, conduce conversația, povestește ceva despre o amică de-a ei care în week end nu știu ce-a făcut. Cealaltă ascultă cu încîntare, rîde din cînd în cînd și-și aruncă privirile spre sală. Termin de băut berea, ies din nou pe *Bd. Saint-Martin* apoi pe strada *René Boulanger*, ajung la colțul străzii mele, mă gîndesc o clipă, n-am poftă să mă întorc acasă, merg mai departe spre Porte Saint-Denis și, de aici, spre *Bd. Bonne Nouvelle*... Aceeași animație, aceiași tineri gălăgioși, aceiași beții care vor să comunice ceva important, să dezvăluie secrete extraordinar de însemnate pentru destinul lumii, dar nimeni nu vrea să-i asculte... Pe trotuarul de lîngă stația *Rue Montmartre* un exhibiționist înghite săbii și varsă foc. 50 de metri mai încolo, omul-orchestră dă un concert. Cîntă, el singur, din mai multe instrumente, bate toba, lovește talerele (agățate de picioare), toate în același timp. Toba e în spate, talerele, cum ziceam, la picioare, clarinetul, cimpoiul sînt agățate de git, mîinile țin alte instrumente. Lumea ascultă, se uită o clipă, apoi pleacă... Încerc să mă smulg din această atmosferă mai degrabă terorizantă, veselia mă ocolește, singurătatea mă urmează... Iată, îmi zic, toți acești oameni care se amuză sînt ei fericiți cum mi se pare mie? Trăiesc ei cu sinceritate, cu convingere bucuriile lor simple?! Simt ei ca și mine această presiune extraordinară a lucrurilor, singurătatea care te privește de pe aceste ziduri murdare, din cafenele arhipline, de pe strada pe care merg oamenii într-o direcție necunoscută, mereu înainte, spre un punct numai de ei știut?... Și dacă acel punct este neantul, și dacă la colțul străzii ne așteaptă, grăbită, moartea și, dacă nu la acest colț, la celălalt?!... Și dacă, și dacă...

Mă întorc pe cealaltă parte a bulevardului, încerc să fiu atent la ceea ce se petrece în jur, să *văd* lucrurile în dimensiunile lor adevărate, să nu mai simt această *greață de vid*, cum zice un autor contemporan, sau *greață de prea plin*. În definitiv este același lucru. O aglomerare extraordinară de obiecte ne dă senzația de gol, în mijlocul lor ne simțim absenți, abandonați destinului nostru, ca într-un deșert. Ajung din nou la *Porte Saint-Denis* și, de aici, văd Luna, aș putea zice: *luna maiestuoasă*, dar nu spun, n-am nici o plăcere să mă uit acum la Lună și să caut pentru ea un atribut măreț. Lîngă piciorul drept al Porții, o bătrînă vînzătoare de cravate mai ține încă deschisă mica ei prăvălie. Mă opresc o clipă, cravatele sînt ieftine, bătrîna mă îndeamnă să aleg *(o afacere, tinere!)*, sînt pe punctul de a mă hotărî, apoi mă răzgîndesc. Nu acum, altădată, pe lumină! Personajul unui roman pe care l-am citit recent vede oamenii închiși în niște coșciuge transparente. Fiecare om are un asemenea coșciug, merge cu el la lucru, se întoarce acasă, apoi din nou la lucru... Lumea ar fi, deci, în mintea lui, o societate de coșciuge transparente. Relații între un grup de coșciuge și alt grup, relații de ură, de iubire, de afaceri, de forță, de compasiune, sub ochiul vigilent al morții. Sinistră viziune.

La cinematograful de lîngă cafeneaua *Metropolis* rulează un film polițist. Polițist și erotic, bineînțeles. Una fără alta nu merge. Mă uit la fotografii, fotografii cu oameni care își cară pumni, fotografii cu femei care lasă să se vadă fundurile lor mari și goale. Dedesubtul lor, inscripția obișnuită: *quand on aime la vie, on va au cinéma*. Nu, n-o să merg la cinema, nu văd cum filmul acesta m-ar face să iubesc mai mult viața. Alții sînt însă, remarc, de altă părere. S-a și făcut coadă, cupluri încolăcite așteaptă să intre.

Mă întorc, în fine, acasă. Portăreasa nu s-a culcat, e la postul ei, cînd deschid ușa ce dă spre curtea interioară ridică discret perdeaua, mă fac că n-o observ, trec din nou pe lîngă cele 6 *pubele* puturoase, urc scara de lemn, veche, sus petrecerea nu s-a terminat și, înainte de a deschide ușa, aud ceasul cu cuc din apartamentul de vizavi. Nu înțeleg cum cei care au adus în casa lor acest obiect pot trăi liniștiți. Uneori noaptea mă trezesc în cîntecul mecanic, strident, puternic al ceasului. Proprietăreasa mi-a lăsat și mie un ceas care cîntă, în fiecare oră, o arie din Marseillaise. După o noapte de arii patriotice, epuizat, nu l-am mai întors. Însă împotriva ceasului cu cuc n-am nici o putere. E acolo, îl imaginez, prins de perete, din sfert în sfert de oră ușa se deschide și din cutie iese pasărea care scoate strigătele ce mă fac pe mine să sar din somn. În timpul acesta, stăpînii lui, cu nervii mai tari și cu somnul mai bun, visează păduri, cîmpuri întinse și, probabil, cai, cai în galop...

Nu sînt singurul care simte teroarea ceasului cu cuc. De cealaltă parte a curții, la etajul superior, o femeie tînără iese la geam, privește în sus, privește în jos, apoi, văzîndu-mă, îmi face un semn amical. Înalță din umeri, semn că nu-i nimic de făcut, cucul nu poate fi oprit. Îi răspund printr-un gest al mîinilor, în același sens: da, nu-i nimic de făcut, să ne resemnăm. Femeia lucrează la magazinul din colț *(Felix Potin)*, e casieriță, cînd mă duc să cumpăr cîte ceva îmi surîde cordial, ca între vecini. *Ça va? Ça va! Et vous, vous allez bien? Oui, ça va...* Nici o referire la ceasul traumatizant.

Închid fereastra, și cu o clipă înainte de a stinge lumina văd din nou mogîldeața sinistră, aburoasă, a singurătății.

Eugen SIMION

Paris, iunie 1973

valori românești în univers

un poet român de notorietate europeană: ilarie voronca

La *mai bine de un sfert de veac după* moartea sa preatimpurie, Ilarie Voronca este mai prezent decît oricînd în conștiința noastră literară. Două superbe volume de *Poeme alese* (antologie, traduceri și prefață de Sașa Pană, Minerva, 1972) și un interesant opuscul, *Act de prezență* (culegere a principalelor texte ilustrînd activitatea publicistică a lui Voronca, cu un studiu introductiv de Ion Pop, Dacia, 1972), *ne-au oferit* prilejul de a citi ori reciti texte de mult ieșite din circulație și de a redescoperi una din marile voci ale liricii române și franceze din acest veac.

Căci, fără îndoială, poet bilingv — de egală valoare în cele două limbi — Ilarie Voronca reprezintă, în istoria literară, un *caz particular*. O duzină de volume publicate în română și aproximativ altă duzină publicate în franceză (în afara volumelor de proză) i-au adus o legitimă consacrare în cele două literaturi. Dicționarele de specialitate, ca și istoriile literare franceze, vorbesc despre el ca despre un «poet român de expresie franceză».

In studiile ce îi sînt dedicate în aceste lucrări, criticii și istoricii literari nu uită să consemneze sursele *profund* românești ale poeziei sale. Jean Rousselot, de pildă, care-l introduce pe Voronca în panorama critică a poeziei franceze contemporane, *Poètes français d'aujourd'hui*, ca și în dicționarul pe care-l redactează, *Dictionnaire de la poésie française contemporaine*, arată cît de mult datorește acest poet originilor sale. Criticul recunoaște în nuanțele melancoliei nostalgice (am putea spune în *dorul*) preasensibilului Voronca, în tonul rapsodiei și legendar al unor poeme, surse folclorice românești. Nu-l așezase, dealtfel, G. Călinescu, în *Istoria literaturii române*, în capitolul «Tradiționaliștilor»?

De fapt, atît critica literară românească din zilele noastre, cît și cea străină, e sensibilă la dubla apartenență a operei lui Voronca. Temele și motivele «tradiționale» nu ne pot face să uităm modernismul ei funciar. Născut la Brăila în 1903, mort la Paris în 1946, *după ce a fost silit, în urma unor* împrejurări adverse, să se expatrieze, în curba vieții lui prea scurte volumele se înscriu parcă între două insurecții: între revolta literar-artistică a Avangardei și lupta subterană, apoi fățișa *maquis*-ului, a Rezistenței franceze împotriva nazismului. Desigur, anii în care tinerii exuberanți scoteau la București mai mult ori mai puțin efemerele publicații ale Avangardei — *Punct*, *75 H.P.*, *unu* —, anii în care Voronca se întîlnea cu Sașa Pană, Stephane Roll, Victor Brauner și uneori cu Geo Bogza și alții în lăptăria lui Enache Dinu din strada Bărăției 37, au marcat poezia ca și poetica sa. Fără să fie tributară unei dogmatici avangardiste, poezia aceasta — de la peregrinările din *Restriști*, prin naturismul din *Plante și animale*, pînă la meditațiile *lirice din Brățara nopților* ori la imnurile din *Incantații* — reprezintă deopotrivă triumfurile și eșecurile modernismului. E. Lovinescu îl definea pe poetul nostru: «miliardarul de imagini». Acest imagism al său, pe măsură ce treceau anii și se acumula experiența lirică, este subordonat unei viziuni tot mai ample. De aceea, observăm în ciclurile *Zodiac*, *Petre Schiemihl*, *Patmos și alte șase poeme*, ca și în poemele scrise în limba franceză (îndeosebi volumele: *La Poésie commune*, *La joie est pour l'homme*, *Amitie des choses*, *Beauté de ce monde*) o renunțare tot mai pronunțată la haosul imagistic și metaforic, o epurare a discursului liric și o organizare a sa mai riguroasă. Dealtfel, această evoluție a liricii lui Voronca implică și o simplificare tematică, o deschidere tot mai mare spre realul cotidian al lucrurilor și făpturilor comune. Poetul nu va mai clama, ca în primii săi ani, prea zgomotoși, că «poezia nu e pentru toți». El descoperă, odată cu maturizarea vocii sale, nevoia comunicării cu alții, cu oamenii *timpului său*. Îndeosebi nevoia solidarității în apărarea valorilor umane amenințate de norii ce se adunau în anii '30 deasupra Europei, îl face pe poet să iasă din izolarea orgolioasă a începuturilor sale. Poetul Georges Ribemont-Dessaignes, care saluta cu entuziasm publicarea în versiune franceză *(Ulysse dans la cité — 1933)* a volumului *Ulise* (publicat în colecția «Integral», 1929), a sesizat semnificația umanitaristă a poeziei lui Voronca. El vedea în lirica poetului român: «ultima epopee a modernismului, *ultimul* cîntec inspirat de *decorul* vieții cotidiene într-un oraș mare și grijă de a scăpa prin descoperirea pămîntului... Ne aflăm în fața unei ferestre deschise spre aerul liber care va ajuta să se însănătoșeze poezia din părțile noastre. Aceasta miroase stătut pentru că e închisă în întregime între pereții individului care, la ora actuală, s-ar socoti dezonorat dacă ar apela la lumea exterioară».

Ilarie Voronca *nu se simțea nicidecum* «dezonorat» de a recurge la lucrurile comune, la faptele, gesturile unei umanități în care căuta leacul «împotriva singurătății» (cartea poemelor sale din timpul războiului poartă acest titlu: *Contre-solitude*).

După moartea lui Ilarie Voronca un grup de *fervenți*, din jurul prestigioasei reviste *Le Pont de l'épée* (care i-au publicat o parte *din inedite, în volumul Poèmes choisis*, cu o introducere de Tristan Tzara și un portret al autorului de Chagall) i-au închinat un număr al publicației (Hommages à Ilarie Voronca, *Le Pont de l'épée*, nr. 27—28, an VIII, 1965).

Semnatarii — poeți, critici, eseiști francezi relevă *actualitatea* operei lui Voronca. Astfel, Jean Cassou observă: «Poezia sa ne rămîne întru totul prezentă, ea fiind concretă, reală, umană în permanență mișcătoare, asemenea unui tezaur». Să mai amintim cuvintele lui Jean Rousselot, după care, opera lui Voronca, «îl așază în rîndul întîi al poeților din generația sa», precum și interesanta constatare a lui Leon-Gabriel Gios, care în capitolul dedicat lui Ilarie Voronca, din *Présentation de Poètes contemporains*, scria: «pentru a treia oară (după Tristan Tzara și B. Fundoianu) în treizeci de ani lirismul român a infuzat un singe nou Poeziei Franceze». Acestea sînt numai cîteva aprecieri care demonstrează prezența, pe plan european a poeziei lui Ilarie Voronca

Nicolae BALOTĂ

cronica de trei secunde

copilașul

Lui V.D.

...Firește, prima întrebare — ascultînd această povestioară copilărească — va fi: dar ce a fost în mintea lui? De un milion de ori pe zi — privindu-ne semenii — aceasta-i întrebarea; nu «a fi sau a nu fi» — problemă din ce în ce mai neînsemnată, aptă azi doar a bloca mintea cîtorva psihoastenici — ci asta: ce a fost în mintea lui?, întrebare mai puțin tragică, a cărei angoasă e frumos îmblînzită de un haz evident... Ce a fost deci în mintea acestui copilaș italian care...

Care ce?

Mă tem că nu veți crede.

Povestioara e așa: un copilaș italian, în *vîrstă de patru anișori, mergea prin sătucul* lui, să se joace, să se plimbe, să-și vadă și el de-ale lui, ca orice om la patru ani. Deodată, el văzu o groapă și în acea groapă, el găsi un sac, deschise sacul și ce văzu el înăuntru? Înăuntrul sacului erau o mulțime de lemnișoare albe. Peste o sută. Chiar două sute. Nu contează, căci copilașul nu le numără. Dar el ce făcu? El luă sacul, îl deșertă și cu lemnișoarele acelea, frumoase, albe ca sfîntele lumînări, deloc ciudate, el începu să construiască. Ce? Ce să construiască un copilaș italian, cu atîta material căzut din cer? Ceea ce ar fi construit orice copilaș din lume... O căsuță. O căsuță de păpuși. De ce de păpuși? Așa vroia el. Și pentru că avea atît de multe bețișoare, el construi chiar două căsuțe de păpuși. Asta a fost în mintea lui.

După ce înălță palatele sale — o, nu din nisip! — el alergă, ca-orice constructor, ca orice Ioanide, ca orice arhitect, ca orice Corbusier, să le arate oamenilor ceva mai înalți decît ei. O chemă pe doica sa — care, văzînd minunatele locuințe pentru păpuși, era să leșine. I se făcu rău. I se făcu rău dar mai avu puterea să cheme poliția. Veni poliția și ce să vezi? Și poliției i se făcu rău, dar nu leșină, căci rareori poliția leșină... Poliția îngălbeni — trebuie să fi fost grozav să vezi o poliție dîrdîind și îngălbenind — și chemă geniile, nu geniile poveștilor, ci geniile geniștilor, ale celor care se ocupă cu deminarea, cu dezamorsarea bombelor și a dinamitelor.

Fiindcă cele două căsuțe de păpuși erau construite din 220 — numărate! — batoane de dinamită.

...Ce a fost în mintea copilașului? — ne putem întreba cu toții fără să greșim.

Spiritele cele mai lucide și mai realiste vor răspunde calm: Nimic, în mintea copilașului n-a fost nimic.

Dar eu, fără a fi poet sau nerealist, voi spune cu toată liniștea că în mintea copilașului a fost totul. Absolut totul, inclusiv ceva din lumea de azi. Mă tem, repet, că nu veți crede.

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

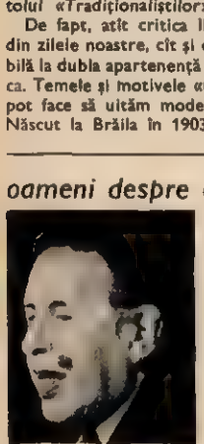

LEOPOLD BENITES, diplomat ecuadorian (născut în anul 1905, studii superioare la Guayaquil, doctor în științe politice și sociale, profesor universitar, ziarist, a intrat în viața diplomatică a țării sale, îndeplinind funcția de ambasador în diferite capitale sud-americane, apoi pe lîngă Organizația Națiunilor Unite; a condus una din lucrările Consiliului de securitate, în 1961), este președintele celei de-a 28-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.

ANNEMARIE RENGER, președinta Bundestagului (născută în anul 1919, studii de comerț și economie, membru al partidului social-democrat vest-german, a intrat în activitatea politică și a fost aleasă deputat, pentru prima oară, în anul 1953; este prima femeie din R.F.G. care ocupă înalta funcție de președinte al Bundestagului). Printre vizitele pe care le face în fruntea unor delegații parlamentare — a fost în anul acesta și în România — se înregistrează actuala vizită în U.R.S.S.

ALVA MYRDAL, ministru suedez însărcinat cu problemele dezarmării (născută în anul 1902, studii superioare la Stockholm, Uppsala, Geneva și în S.U.A., diplomat, om de știință, pedagog, scriitoare, vastă activitate diplomatică în slujba Suediei și a organizațiilor internaționale O.N.U. și UNESCO, a publicat valoroase lucrări de sociologie și educație), va abandona — după cum relatează agenția France Presse — toate funcțiile publice și va pleca temporar în S.U.A. unde va ocupa o catedră universitară și va publica un studiu despre problemele dezarmării.

ANNA MAGNANI actriță italiană de film (născută în anul 1908, studii superioare de artă dramatică la Academia Dramatică din Roma, figură proeminentă a artei interpretative cinematografice postbelice, beneficiară a unei bogate filmografii din care se desprind rolurile de o copleșitoare forță dramatică din «Roma, oraș deschis», «Mamma Roma» (de unde i-a rămas și porecla), «Secretul de la Santa Vittoria»), a decedat în ziua de 26 septembrie a.c., lăsînd în urmă un regret general.

NU-I COMOD, DAR E IEFTIN

La Utrecht, în Olanda, s-au scumpit tarifele tuturor categoriilor de vehicule pentru transportul în comun. Măsura n-a fost de natură, firește, să-i bucure pe cetățeni, care și-au și spus părerea, în fel și chip. Unul din cele mai originale — și, pe cît se pare, mai eficiente — mijloace de protest a fost organizarea, pe diverse trasee ale orașului, a unui serviciu de transport, complet gratuit, cu tricicluri-ricșe.

● BULETIN DE ȘTIRI ●

AMINTIRILE UNUI CĂLĂTOR PRIN LUME. Profesorul Dan Dumitriu este posesorul unui record unic în lume, probabil a străbătut pe jos, între anii 1900 și 1906, peste 100 000 km, trecînd prin toate țările Europei, Asiei, Africii și ale celor două Americi. Recent, muzeul de istorie din Bacău a intrat în posesia documentelor ce atestă această extraordinară performanță. (Gh. Ciobotaru)

BOTEZĂTORII. Fantezia onomastică a celor puși să facă și puțin comerț cu noi este nelimitată. Într-o reclamă adresată (de ce numai?) elevilor, studenților, funcționarilor și profesorilor, Întreprinderea județeană de industrie locală-Sibiu își numește astfel stilourile și pixurile: Gigant, Terra, Diplomat, Emmy (pentru femei, nu?), Jupiter, Rîndunica, Cibin, Ghiocel, Minior (?!), Elev, Rotopix și Bicolor. Ne întrebăm uite-așa, pur și simplu, cum vor reacționa vînzătorii cînd le va cere un «gigant» un «diplomat» sau chiar pe Emmy? (Iulian Neacșu)

DEZMINȚIRE. Tramvaiul 30 nu a fost desființat. El mai merge din cînd în cînd. (Iulian Neacșu)

STAREA GRĂDINIȚELOR ÎN JUDEȚUL BRAȘOV. În județul Brașov toți copiii preșcolari din mediul rural sînt cuprinși în grădinițe, Informează Inspectoratul școlar județean (Margareta Nedelea)

FURÎND PRIN LUMINĂ. Scurtcircuit în locuința lui Anastase Saru din Crîmpoia-Olt. Nu a fost nevoie de doctori sau pompieri. Organele sosite la fața locului au constatat că respectivul furase 8 700 kWh, meșterind contorul de lumină. Acum plătește gras! (Dan Bițică — Pitești)

STRĂMOȘII VORBESC PRIN RELICVE. Munca specialiștilor de pe șantierele arheologice de la Mitoc și Manoleasa (județul Botoșani) a fost răsplătită de două recente descoperiri: un complex de locuințe din paleoliticul superior și morminte, din secolul II e.n., conținînd obiecte de provenință romană. (Gh. Ciobotaru)

ÎNGHESUIȚI ÎN ATELIER. Într-unul din numerele trecute, sesizam în această pagină **gravele** condiții de lucru în care muncesc tinerii meșteri aurari din Caransebeș (spațiu insuficient, lipsă de aerisire, toxicitate, etc!...). Oficialitățile de resort continuă să tacă chitic, iar tinerii artizani continuă să fie înghesuiți și — ceea ce e mai rău — să înghită diverse gaze (împreună cu copiii familiilor ce locuiesc la etajul numitului atelier!). Oare chiar nu se poate face nimic pentru oamenii aceștia?! (Horia Pătrașcu)

UN ARBORE CU STRĂMOȘI ÎNDEPĂRTAȚI. În zona de nord a Carpaților Orientali a fost identificată și pusă sub ocrotire o importantă relicvă din epoca terțiară: **Pinus cembra**, un arbore exotic ce constituie o adevărată podoabă pentru flora munților noștri. Aria sa de răspîndire este: zona lacului Bila-Lala, izvoarele pîriului Giumalău și masivul Călimani. (Adrian Mitu)

MOTORAȘUL FACE ZGOMOT MARE. Întreprinderea de motoare electrice-Pitești trebuia să livreze Întreprinderii de autoturisme, în primele opt luni din acest an, 24 000 motoare EP 3 pentru ștergătoarele de parbriz. Nu a livrat decît o mie. Cauza: tehnologia motorului, deși omologată în 1972, nu a fost pusă la punct. Se spune că motorașul face zgomot mare. Pe cei din întreprindere nu-i supără însă. (Dan Bițică — Pitești)

PIONIERI ARHEOLOGI. De un bun și meritat renume se bucură cercul «Micii arheologi» din comuna Găgești, județul Vaslui. Cu un an și jumătate în urmă un grup de pionieri au descoperit în apropierea comunei un bogat depozit ceramic datînd din secolul al IV-lea. Atunci s-a născut și ideea înființării unui muzeu de arheologie care de atunci și pînă în prezent găzduiește numeroase unelte, vase, arme și podoabe din peste 50 de așezări arheologice investigate de către micii arheologi. (Liviu Timbus)

PENSIONARII ȘI FLORILE. Micul Eden se află pe bd. Republicii nr. 62 în Pitești. Din primăvară și pînă în toamnă tîrziu aici își etalează frumusețea mii de flori. Într-un peisaj mereu proaspăt și fermecător pentru localnici, turiști, dar mai ales pentru cei doi pensionari care le dau viață. (Dan Bițică — Pitești)

CE VITAMINE AU COPIII DUMNEAVOASTRĂ? Întreprinderea Flacăra-Cluj fabrică și livrează un ulei pentru preîntîmpinarea și tratarea iritațiilor pielii la sugaci și copii mici. Bun și căutat. Și, cîteodată, poate fi găsit și prin magazine. (Nu-l căutați la «Romarta copiilor» că nu au mai primit de mult. Dar asta-i altă poveste!). Amuzantă este — chiar și pentru sugari — eticheta care însoțește flacoanele ce conțin acest produs: «Ulei pentru copii cu vitamina F» (!?). Am pune o întrebare celor care au amestecat cuvintele în «retorta» limbii românești: copiilor ce nu dispun de sus-numita vitamină, ca ulei le recomandați? (E. Munteanu)

APARE AZI, APARE MÎINE... Știți povestea mult așteptatei cărți de telefon a Capitalei? Este veche: apare azi, apare mîine... Ultimul termen a fost fixat în luna septembrie. Ultimul, dar nu și cel de pe urmă. Căci o nouă aminare îl fixează în luna decembrie. Motivul emis de Direcția de telecomunicații a municipiului: unele întreprinderi n-au trimis încă noile lor denumiri... Deci să avem răbdare? (E. Munteanu)

CĂLĂTORII VESELE, URMĂRI TRISTE. Celor aflați în căutare de subiect pentru schițe satirice, drame, tragedii, aventuri sau fotografii senzaționale. C.F.R. le oferă, prin gările sale din Basarab și Obor, teme la alegere. Condiția: o călătorie în trenul de Pitești, Pietroșița, Roșiori de Vede sau Oltenița. Iată, dintr-o listă oricînd pasibilă de completare, cîteva fapte: jocuri de noroc, bătăi, ultraje, insulte (regionalisme sau universale), ascensiuni pe vagoane, coborîri prin ferestre, compartimentul și sortimentul preferat de alcool, puleți contra sumei de 1,50 lei. Autorii: navetiștii respectivelor trenuri. Trist, dar adevărat. Oare ce fac conductorii de tren și organele de control ale căilor ferate? Dar miliția feroviară — toți deopotrivă împuterniciți în a combate încălcarea normelor de călătorie? (E. Munteanu)

O INIȚIATIVĂ ABANDONATĂ. Nu o dată a fost elogiată inițiativa unor conducători de mijloace de transport în comun de a anunța cu glas tare stația următoare. Sugerăm ca această inițiativă să devină regula generală. (M. Hetco).

WATT-UL RISIPIT. Despre risipa de energie electrică din unele întreprinderi și instituții s-a mai scris, dar nici cei de la iluminatul public nu s-ar cădea scutiți. Astfel, pe data de 19 septembrie, de exemplu, și nu numai atunci, pe șoseaua Mogoșoaia, care străbate comuna omonimă, ca și pe străzile laterale toate becurile ardeau ca-n miez de noapte. Prin părțile acelea oare noaptea ține 24 de ore? (Ion Constanța)

PLOUĂ ÎN REFUGII. După cum se știe, în diverse puncte cu deschidere mare, deci fără posibilități apropiate de adăpostire, I.T.B. a presărat cîte un refugiu pentru călătorii năpăstuiți de rigorile meteorologice... Asemenea refugii sînt și pe traseul I.T.B. care deservește Buftea. Că sînt este foarte bine, numai dacă toate ar avea și acoperișuri, că așa tot ca afară plouă... cu găleata! (P. Ionașcu)

TROLEIBUZUL 88 a fost reclamat, nu ne îndoim, de zeci de ori. Rezultatul? Același. Circulă precum îi e numărul. Cîte unul-două la 80 de minute! (Gh Ciobotaru)

DE LA FILM LA GUNOI. Nu, nu este vorba de soarta unor resturi mai mult sau mai puțin menajere. La Lira, cinematograf bucureștean de pe linia tramvaielor 3 și 8, soarta aceasta o împărtășesc spectatorii care au nefericita inspirație să vizioneze în acest lăcaș (de cultură) cîte un film. La sfîrșitul lui, părăsind cinematograful printr-o curtegang, spectatorii sînt nevoiți să facă un adevărat slalom printre lăzi pline cu gunoi, adeseori revărsat. Invităm pe unul din maimarii cinematografelor la Lira. (Gh. Ciobotaru)

APĂ CHIOARĂ PENTRU ACASĂ. Zeci de cetățeni din Slatina avînd dorința de a se cinsti cu țuică luată de la «Alimentara» au constatat cu stupefacție, odată ajunși acasă, că sticlele erau umplute cu apă chioară. Cineva, pe care deocamdată n-am avut onoarea de a-l cunoaște, se ocupa cu farse... Sperăm să venim în curînd cu amănunte. (Liviu Timbus)

UN TREN INTERESANT. Există un tren care pleacă de la Ploiești-Sud în direcția Urziceni de la linia a 6-a. Ba nu. Greșesc. De la linia a 4-a. Sau nu. De la linia a 9-a. Sau nu. De la linia a 7-a. Sau nu. Mă iertați. Nu știu niciodată exact de la care linie pleacă acest tren. Interesant este faptul că nici conducerea stației C.F.R. Ploiești-Sud nu știe. Chiar n-o fi știind? (Grigore Ionas)

TOT AȘTEPTÎND, TOT AȘTEPTÎND. De 11 ani tinerii din comuna Licurici asteaptă construirea unui cămin cultural. Temelia s-au pus de-atunci. Clădirea — în schimb — nu există nici azi. Probabil că după alți 11, copiii lor vor trăi visul părinților: casa de cultură va fi poate în stadiul de finisare. (L. Teodorescu)

PIAȚA ȘI CURĂȚENIA. Pentru gospodinele din București toamna aceasta se anunță deosebit de darnică în produse de sezon și de conserve de iarnă. Și activitatea și forfota piețelor confirmă spiritul gospodăresc. Din păcate, grija pentru curățenia piețelor este adesea lăsată pe planul doi, atît de către cei ce vînd, cît și de către cei care cumpără. Așa stăteau lucrurile săptămîna trecută în piețele Ilie Pintilie și 1 Mai. (V. Tudor)

ORI TACE, ORI NU RĂSPUNDE. Cu ceasul în mînă, într-o dimineață am încercat să «prind» la telefon Spitalul de urgență din București la nr. 11.94.90. După 45 de minute încă nu reușisem. Ori era ocupat, ori nu răspundea nimeni. Notați că numărul de mai sus este al centralei telefonice de la acest mult solicitat spital. Gîndim că ar trebui ceva de făcut — ori centrala să aibă mai multe telefoniste, sau să existe mai multe numere pentru ca și această instituție sanitară de prim ajutor să fie ușor abordată. (L. Teodorescu)

PROBĂ DE REZISTENȚĂ LA PITEȘTI. O curioasă așezare a stației de autobuze în preajma gării din Pitești îi silește pe cei ce vor să plece din oraș numai cu trenul la o adevărată probă de rezistență. Să se fi «gîndit» vreun responsabil în transportul piteștean că în lupta împotriva sedentarismului toate mijloacele sînt scuzabile? Și dacă tot s-a gîndit la asta, n-ar fi bine să ne care și bagajele? (V. Tudor)

S-A DESFIINȚAT O PROMENADĂ. Am preluat ofiul colectiv al miilor de cetățeni ai Clujului care, în aceste zile, au constatat înmărmuriți cum municipalitatea a avut năstrușnica idee de a desființa «Corso»-ul din mijlocul bulevardului Petru Groza. Este vorba de spațiul cu bănci și arbori ce însoțește principala arteră a orașului — străvechi loc de promenadă al localnicilor — și pe care (la ideea cui și din dispozițiile cui?) primăria a hotărît să-l transforme în loc de parcare pentru autovehicule. Scimați edili ai Clujului, nu e încă tîrziu să renunțați la această acțiune nemotivată. V-o cer într-un glas concetățenii dumneavoastră. (V. Tudor)

TÎRGU MUREȘ VA AVEA SPECTACOLE PERMANENTE DE OPERĂ. O surpriză pentru melomanii mureșeni: Opera română din Cluj va deschide la Palatul culturii din Tîrgu Mureș prima stagiune permanentă de spectacole de operă, operetă și balet. (V. Tudor)

FRIGĂRUIA E GATA, VINE ȘI POTÎRNICHEA. În pădurile deltei, Letea și Caraorman, sînt colonizate două noi specii de potîrniche — cea roșie, originară din Ungaria, și cea sură, din Banat. (L. Teodorescu)

ULEIULUI DE RICIN i s-a găsit un nou efect binefăcător: sporește mai substanțial ca niciodată veniturile cultivatorilor acestei plante. Totul pornește de la o recentă hotărîre a Consiliului de Miniștri prin care se acordă prețuri de contractare a acestui produs, sensibil îmbunătățite. (L. Teodorescu)

ÎN CARACAL TE RĂTĂCEȘTI UȘOR. Cînd descinzi în gară la Caracal, vezi un panou mare prins de fațada gării, pe care scrie cu litere de-o șchioapă. «Bine ați venit la Caracal!» Cînd pleci, din nou o urare înscrisă pe o pancartă pusă pe zidul din spatele gării: «Drum bun!» Dar cînd mergi prin Caracal, te rătăcești ușor. O sumedenie de străzi nu au plăcuțele de pe care ar trebui să afli numele lor. (Ion Preda)

BEETHOVEN ȘI PERLEA DESCHID STAGIUNEA LA FILARMONICĂ. Concertul de mîine 7 octombrie, orele 20, la Ateneul român, dirijat de Mircea Cristescu, are în program două lucrări ale marelui compozitor german și «Don Quijote» de Ionel Perlea, inaugurîndu-se cu acesta din urmă... astfel ciclul «Prime audiții absolute românești». (Rodica Pop)

O SĂRBĂTOARE A TEATRULUI LA CLUJ. Mai original, Teatrul Național din Cluj își deschide stagiunea cu două premiere (*Meșterul Manole* de Lucian Blaga și *Unchiul Vanea* de A.P. Cehov — ambele în regia lui Alexa Visarion.). O adevărată sărbătoare a teatrului la care participă cu spectacole alături de Teatrul maghiar din Cluj și teatrele naționale din București, Timișoara, Iași, Craiova (între 7 octombrie și 14 octombrie.) Nu lipsește nici critica, prezentă la simpozionul *Dramaturgia clasică și publicul contemporan*. Le dorim succes. (N. Isculescu)

ÎN ORAȘ, DUPĂ OȚET. În aceste zile de toamnă gospodinele au marea bucurie de a asista la un belșug de legume și fructe pe piețele bucureștene și de calitatea cea mai bună, cum nu s-a văzut în anii trecuți. Cu toate acestea, necazuri tot mai sînt. Căci degeaba cumperi, spre exemplu, gogoșari de toată frumusețea dacă alergi zile întregi după oțet pentru a-i conserva. Oare nu se mai produce oțet la noi în țară, sau factorii responsabili din comerț au neglijat aprovizionarea populației la timp cu acest produs? (Alexandru Păsărin)

MÎNĂ DE GOSPODAR. La complexul comercial din așezarea muncitorească Valea Sadului, jud. Gorj, există un restaurant care era criticat foarte mult de către consumatori. Noul responsabil, Nicolae Măroiu, a schimbat lucrurile prin amenajări puțin costisitoare, instalînd o linie de autoservire, diversificînd producția proprie. Astfel, dacă înainte se desfăceau mai mult băuturi alcoolice, acum se pune mare bază pe mîncărurile preparate, dealtfel mult cerute de consumatori în acest centru muncitoresc. Aceasta a contribuit și la creșterea realizărilor la planul de desfacere. (Alexandru Păsărin)

AUR PENTRU DOI ROMÂNI. Traian Orghidan și Dan Coman sînt doi speologi români cărora le-a fost recent conferită Medalia de aur a celui de-al VI-lea Congres internațional de speologie, desfășurat recent în Cehoslovacia. Cei doi oameni de știință s-au făcut cunoscuți prin importante descoperiri speologice și lucrări teoretice asupra carstului românesc, în special. (N. Isculescu)

GEOGRAFIE. Caraiman, Moldoveanu, Someș, Retezat, Jiul, Polar III, Constanța, Marea Neagră, Ialomița, Razelm. Total 10. Zece nave românești pescuiesc, la ora actuală, în apele Atlanticului, în zona de vest a Africii (N. Isculescu)

CE SE MAI ÎNTÎMPLĂ ÎN LUMEA AUTOMOBILIȘTILOR? La 1 octombrie au luat ființă la Casa de cultură a sectorului 2, cursurile de depanare auto, deschise tuturor automobiliștilor. Se speră într-o masivă participare. Mai ales că, în săptămîna imediat următoare (7 octombrie), se va da startul în raliul «Culesul viilor». (N. Isculescu)

NIȘTE TIPI GURALIVI OFERĂ PUNGI «COCOR». După cum știe tot Bucureștiul, nu demult s-a inaugurat marele magazin de prezentare a mărfurilor industriei ușoare «Cocor», Și imediat strada Lipscani a fost invadată de tipi foarte guralivi, care oferă în văzul lumii, la preț de speculă, pungi din plastic cu emblema «Cocor», în care de obicei ar trebui să se ambaleze cumpărăturile celor ce trec pragul acestui supermagazin. Oare cine ar trebui să descurce țițele acestei tenebroase afaceri cu pungi, mai ales că nu este unica. Am văzut altădată de vînzare și pungi purtînd emblema «Comturist», «Gostat», «Romarta». (Ion Preda)

popasuri pe itinerarul

edirne – istanbul

Numeroase comori turistice farmecă pe cei ce se-ndreaptă spre Turcia, țară bogată în contraste, păstrătoare — cu grijă și respect — de vestigii ale unor civilizații străvechi. Turistul automobilist, chiar dacă e grăbit, e sfătuit să-și drămuiască timpul pentru a face, pe lîngă un sejour la Istanbul, și o călătorie în mijlocul monumentelor elenistice și romane din regiunea Mării Egee, cu un climat tipic mediteranean: Izmir (603 km de Istanbul), Pergam (105 km de Izmir), Ephes (75 km de Izmir) și Milet (60 km de Ephes).

În rîndurile ce urmează vă propunem o călătorie cu mașina pe unul dintre drumurile care conduc spre Istanbul. O excelentă șosea asfaltată (E5) înaintează de la fluviul Marița, prin podișul vălurit al Traciei orientale, spre strălucitoarea capitală de altădată a Imperiului otoman. Este celebrul drum roman care mergea — în anii de glorie ai 'mperiului roman — de la Marea Adriatică a Bosfor.

Cînd vii din Bulgaria, primul contact cu viața turcească și arta otomană îl constituie *Edirne* (220 km de Istanbul), desprins parcă din filele ilustrate ale unei cărți de basm; cupolele și minaretele moscheilor își fac apariția în peisajul arhitectural încă de la intrarea pe pămîntul Turciei. Orașul Edirne este vechiul Adrianopol, întemeiat în anul 125 e.n. de împăratul roman Adrian (117–138) pe locul orașului Ushudama. Odată cu așezarea turcilor între zidurile orașului (1360), devine capitala împărăției în 1365, sub Murad I, *și pînă în anul 1453, continuînd să* joace și după căderea Constantinopolului un rol important în expedițiile ce le întreprind sultanii în Europa orientală. Aureola-i istorică se destramă odată cu declinul Imperiului otoman, început în 1829; anul semnifică încheierea aici a tratatului care desființa monopolul turcesc asupra economiei Principatelor Române, produsele noastre luînd calea Occidentului.

Monumentele aflate în zona centrală a orașului, ca Turnul Ceasului, păstrat din vechea incintă ridicată de către împăratul Adrian, geamiile Üçserefeli și Eski, aceasta din urmă construită în perioada anilor 1400–1413 de către trei fii ai sultanului Baiazid, apoi marea moschee imperială Selenuye, cea mai impunătoare, care domină orașul, ridicată de celebrul arhitect Sinan (1569–1575) sub Selim II, sînt cîteva mărturii ale trecutului istoric al Adrianopolului.

Din centru, o frumoasă stradă conducînd printre vile moderne cu două etaje fese din oraș.

Șoseaua trece apoi *prin* localitățile Havza, Babaeski, Lüleburgaz. Înainte de a ajunge la Corlu, se lasă spre dreapta șoselei Tekirdag, oraș situat pe țărmul Mării Marmara veche capitală a regatului Traciei, orașul, cucerit de către romani în 46 î.e.n., a intrat în granițele Bizanțului cînd Imperiul roman s-a împărțit în două. Cu localitatea Corlu, în care se găsește o moschee de pe la 1570, ne apropiem tot mai mult de Marea Marmara, a cărei coastă este bordată pînă la Istanbul cu vile și moderne stațiuni balneare.

Mergînd prin marele oraș, turistul este plăcut impresionat de remarcabilele edificii ale Bizanțului asociate palatelor și moscheilor *din vremea sultanilor care vorbesc de* istoria bogată a acestei vechi capitale.

În anul 326, împăratul roman Constantin cel Mare întemeia orașul, clădind impunătoare construcții înconjurate cu ziduri de cetate care închideau, după *modelul Romei*, șapte coline. Poziția favorabilă a Bizanțului, la întretăierea drumurilor de uscat care uneau Europa cu Asia și la întîlnirea căilor pe apă ale Mediteranei, Egeei și Mării Negre, a determinat pe împăratul roman să mute aici, în anul 330, capitala imperiului.

A doua Romă, cum era supranumit Constantinopolul, avea să cunoască, de-a lungul istoriei sale numeroase căderi și perioade de înflorire. Pînă la zidurile orașului au ajuns multe neamuri. În 1453, sultanul Mahomed al II-lea este cel care îl cucerește, punînd capăt existenței imperiului bizantin Transformat în capitală a imperiului otoman, se va numi de atunci Istanbul.

Întins pe țărmurile Bosforului și ale Mării Marmara, orașul-port face legătura între Europa și Asia Mică.

Numeroasele monumente arhitectonice — mărturii ale diferitelor epoci istorice ale așezării — desfășurate în terase pe țărmurile european și asiatic, lasă o impresie deosebită vizitatorului.

Introdus în atmosfera Istanbulului, turistul se va obișnui repede cu forfota orașului, accentuată de circulația mașinilor ca și de strigătul vînzătorilor care-și oferă mărfurile aproape la fiecare colț de stradă. Va alerga de la o moschee la alta, deslușind elementele artistice deosebite care le dau strălucire. Va rememora istoria Constantinopolului cînd va merge de-a lungul zidului bizantin (scos la iveală astăzi de arheologi) către cetatea celor șapte turnuri. Numită Edicule, de către Mahomed Cuceritorul, cetatea a cunoscut o perioadă de glorie, în special în timpul împărăției bizantine. De la monumentele cele mai vechi (hipodromul din vremea împăraților Septimiu Sever și Constantin cel Mare ca și cisternele ridicate de Justinian) la palatele Dolmabace și Topkapî, păstrate din perioada otomană și organizate azi *ca muzee*, turistul va descoperi mereu alte satisfacții.

O primă vizită merită să fie făcută la *catedrala Sfînta Sofia*, considerată de către arhitecți ca una dintre cele șapte minuni ale lumii.

Ridicată pe locul unei biserici din anul 325 (din vremea lui Constantin cel Mare), catedrala este *opera a doi arhitecți greci din* Asia Mică. Împăratul Justinian a adus din provinciile imperiului, pentru magnificul monument, cele mai prețioase materiale — de la marmura cea mai frumoasă — la coloanele și sculpturile din cele mai renumite temple. Terminată în anul 537, este astfel *cu o mie de ani mai veche* decît catedrala Sf. Petru din Roma.

Transformată în moschee după 1453, ea va deveni muzeu începînd cu anul 1935.

Edificiul de mari proporții are plan de bazilică tradițională, prevăzută *cu o cupolă* centrală și semicupole.

Interiorul este bogat decorat; nartexul conservă mozaicuri deosebit de valoroase artistic, remarcîndu-se panoul timpanului Porții Regale. Alte frumoase mozaicuri acoperă pereții naosului central, ca și ai altor *nișe* ale edificiului; două mozaicuri aflate în loja rezervată familiei imperiale datează din secolele XI–XII, reprezentînd desene de o rară finețe artistică.

Lîngă catedrala Sfînta Sofia se află *moscheea Sultanului Ahmet*, care prin masivitate și cele șase minarete ale sale pare să rivalizeze cu aceasta Bogata decorație interioară, în faianță emailată turquoise, i-a adăugat și numele de Moscheea Albastră, considerată cea mai frumoasă dintre moscheile orașului de pe Bosfor.

Patru pilaștri polilobați susțin cupola înaltă a construcției datînd din anii 1609–1616 Marea cupolă este încadrată de patru semicupole; pereții sînt bogat împodobiți cu mozaicuri în faianță, predominînd culorile albastru și verde.

Între construcțiile Istanbulului se remarcă în mod deosebit *moscheea Kahriye*, cunoscută și sub numele de biserica Chora. Inițial, o creație din secolul al VI-lea,a perioadei de domnie a împăratului Justinian, biserica a fost aproape în întregime reconstruită de Maria Doucas, soacra împăratului Alexis I Comnenul (1081–1118). Restaurată și mărită apoi de către Theodor Metochit (1270–1332), scriitor și om de stat, ea a fost decorată de cei mai buni artiști ai epocii; în același timp *i se adaugă diferite galerii și capele*; într-un mozaic, acest ctitor de mai tîrziu este reprezentat în genunchi la picioarele lui Isus Cristos. Biserica actuală aparține deci unor perioade diferite ale secolului al XII-lea si începutului secolului al XIV-lea. Valoarea bisericii o constituie decorurile cu mozaicuri și frescе celebre, din perioada bizantină, vizibile în special pe panourile din naos; frescele capelei funerare reprezintă cele mai pure capodopere ale picturii bizantine.

După o vizită la una sau alta dintre numeroasele moschei ale orașului, turistul se va simți atras de labirinturile *Marelui Bazar*. *În prăvălii — cu vitrine* scăldate în lumina neonului — sau pe caldarîm, sînt expuse cele mai variate mărfuri, vîndute la cele mai variate prețuri. Atmosfera de bîlci o degajă aici strigătul celor ce-și vînd marfa, tocmindu-se și scăzînd prețul uneori la jumătate, ca și forfota în căutarea de clienți pentru mărfurile lor sau ale patronilor.

Ca să se destindă, vizitatorul orașului poate intra apoi fie la *Muzeul arheologic*, care adăpostește mărturii din piatră ale trecutului, fie la *Topkapi Sarayi*, cel mai mare dintre *muzeele Istanbulului*.

Ridicat pe locul unei vechi acropole bizantine, palatul Topkapî ocupă o mare suprafață pe țărmul Bosforului; este alcătuit din numeroase corpuri de clădiri, închizînd o curte interioară înfrumusețată de grădini, și a suferit modificări și adăugiri în diverse etape. În vechile bucătării reconstruite de Sinan în secolul al XVI-lea, pot fi admirate azi prețioase colecții de porțelanuri, dintre cele mai fine și mari din lume. Obiecte de variate mărimi și aspecte, cu ornamentații florale frumos colorate, de provenință diferită (China, Meissen, Fontainebleau etc.), își dau întîlnire aici. Biblioteca lui Ahmet III, Muzeul miniaturilor, al tapiseriilor și al veșmintelor sultanilor sînt alte obiective care *stîrnesc interesul vizitatorilor*. În secția de arme (ca și în depozitul Ansamblului muzeistic) se găsesc săbii și scuturi românești.

Un scurt timp poate fi petrecut pentru a admira fabuloasa sală a tezaurului, în apropiere aflîndu-se sala în care sînt expuse numeroase bijuterii cu încrustații de pietre prețioase, ca și fascinanta secție a Haremului turcesc.

De pe Bosfor, o foarte frumoasă priveliște de ansamblu asupra acestui palat ca și un admirabil spectacol al satelor riverane se *înfățișează privitorului*.

O excursie care încîntă pe orice turist este cea care urmează calea apei Mării Marmara; terry-boat-ul conduce la *Insulele Prințeselor*. După o oră și jumătate, turistul se află pe ultima insulă, Büyük Ada, în care se găsește o stațiune modernă, cu vile cochete și elegante, situate în decorul vegetației de palmieri, curmali și măslini.

La sfîrșitul acestui itinerar, interesant nu numai pentru iubitorii de istorie, este recomandabil ca întoarcerea să se facă de la *Edirne, prin Burgas* (oraș din R.P. Bulgaria), de-a lungul litoralelor bulgar și românesc ale Mării Negre.

E. RUȘINARU

Bomboane umplute cu gem de fructe, marmeladă superioară, cu sirop, cacao și pralină. Drajeuri cu jeleu și cu sîmburi. Bomboane fine și specialități de ciocolată.

DOSAR FLACĂRA

drama din dosarul de arhivă

«Eroare judiciară» este o expresie teribilă, căreia poate doar «eroarea medicală» să-i fie asemuită. Am înțeles, la fel ca și colegii mei, cît de încărcat de reverberații este fiecare act de dreptate, chiar aparent *mărunt*, pe care îl săvîrșim, cît de copleșitoare este investitura de a hotărî asupra destinelor omenești. și, la fel ca toți, speram să nu cunoaștem niciodată, în ceea ce facem, teribila expresie «eroare judiciară!» Iată însă că mi-a fost dat să o întîlnesc, tulburător, prin intermediul unui dosar de veche arhivă.

FILE DE DOSAR INCREDIBILE

Simțeam o durere aproape fizică citind *filele dosarului* acela și îl răsfoiam mereu, poate și pentru a mă convinge că e real, că nu e «literatură», că e o piesă de arhivă. Și, poate, dacă nu ar fi păstrat în arhivele procuraturii brașovene și astăzi, nu aș avea curajul să scriu despre el, de teamă ca cititorii să nu spună: «E imposibil... Nici chiar așa... Nu se poate... E literatură!»

A fost întocmit de către un comisar de poliție *cu cîteva luni înainte de «concedierea»* lui din funcție, odată cu măsurile de asanare a acestei instituții, luate de foarte tînără putere populară instaurată în țara noastră. Prima filă era un proces-verbal de constatare a morții tinerii Iustina, găsită strangulată în apropierea fîntînii în curtea locuinței. Mai erau trecute, fugar, declarațiile polițaiului F., care a fost chemat la *fața locului de către martorul* Z.F., și declarațiile cîtorva vecini. Apoi, un alt proces-verbal despre găsirea lîngă cadavru a unei jartiere, cu precizarea că bănuitul O. recunoaște că este a lui. Fila următoare era un proces-verbal întocmit la morgă cu ocazia autopsiei, cînd, se preciza, fiind adus și tînărul O., acesta și-a recunoscut vina, leșinînd în clipa în care i s-a arătat inima fostei sale *logodnice*. Într-un alt proces-verbal, încheiat cu ocazia înmormîntării fetei, se preciza că bănuitul O. a fost *adus* și el, arestat, la mormînt, și că a recunoscut că este vinovat, căindu-se și spunînd: «Doamne, ce am făcut!» Urma actul de trimitere în judecată, întemeiat pe găsirea jartierei fostului logodnic al fetei la locul faptei și pe «recunoașterile» despre care am amintit mai sus, și, în fine, o sentință la fel de telegrafică cum era și actul de trimitere în judecată, sfîrșită prin *pedeapsa cu muncă* silnică pe viață.

— Ce naiba o fi învîrtind azi acest domn comisar S.?, l-am întrebat pe căpitanul Bogdan. Pariez că...

— Puteți paria! E contabil la un gostat. O duce mai bine ca noi amîndoi la un loc. Soarele și mama... Iertați-mă...

Dosarul l-am primit, pentru redeschiderea anchetei, de la un coleg *procuror*, care, sosindu-i din penitenciar o plîngere a condamnatului O. (după atîția ani!), a verificat apărările acestuia și a constatat cu emoție că în seara în care s-a săvîrșit crima acesta nici măcar nu a fost în localitatea respectivă! A dispus punerea lui imediat în libertate. Mai era atașat dosarului vechi și un referat din partea conducerii penitenciarului unde fusese depus *în executarea* pedepsei O.; un referat de susținere a cauzei unui condamnat scris cu atîta căldură *cum nu mi-a mai fost* dat să citesc.

— Pot să-l introduc?, m-a întrebat Bogdan, observînd că, din motive pe care nu le sesiza, parcă întîrziam să mă întîlnesc cu cel ce fusese condamnat pe nedrept. Permiteți să raportez, a insistat, omul așteaptă afară *pe bancă*!

— Bine. Spune, te rog, doamnei Luca să prepare cafele.

«SĂ FIE PRIMITĂ PLATA MEA...»

Nu știu care din noi a fost mai emoționat Sincer să fiu, cred că eu. Era un bărbat frumos, cu părul alb (albit prematur), cu mișcări domoale, care mi-a spus un respectuos «Bună ziua, domnule procuror», apoi s-a așezat pe scaunul pe care i l-am indicat.

— Pot să vă servesc cu o cafea și un coniac?

— Mulțumesc, numai cafea. Dacă îmi permiteți, pot întreba pentru ce *m-ați* chemat?

— Colegul care a primit memoriul dumneavoastră a dovedit că nu sînteți vinovat și că ați fost condamnat pe nedrept. Un lucru depășește puterea mea de înțelegere: cum de nu ați invocat aceste apărări în proces?

— M-a mai întrebat și colegul dumneavoastră. E firesc. Vedeți, Iustina era logodnica mea. Era, cum să spun, tot ce aveam pe lume. E adevărat că părinții ei *au obligat*-o să rupă logodna cu mine. Dar sentimentele noastre au rămas aceleași. Cînd am aflat că a fost ucisă și apoi tot ceea ce a urmat, m-am îmbolnăvit, m-am scîrbit de viață. La proces nici nu puteam vorbi. Parcă totul era un vis urît care trebuia să se sfîrșească.

— Înțeleg. Dar din penitenciar de ce ați înaintat un memoriu atît de tîrziu? Aș spune atît de fantastic de *tîrziu*?

— Poate pentru faptul că pentru mine viața nu mai conta. Îmi era indiferent unde mi se scurg zilele. E ciudat, dar acesta a fost adevărul și, dacă vreți să știți exact, dacă nu ar fi stat de vorbă cu mine colegul dumneavoastră, acolo, la penitenciar, poate nici azi nu aș fi întocmit memoriul.

— Încă o întrebare. Știu că fiind logodnicul fetei, *deci venind des* la ea, *mai mult* în lipsa părinților, era firesc să pierdeți acolo o jartieră, *cu o asemenea ocazie anterioară* crimei. Excludeți însă posibilitatea ca să o fi pus în acel *loc* chiar adevăratul vinovat, pentru a orienta cercetările spre dumneavoastră? Mă refer desigur la Z.F.

— Vedeți, și el a iubit-o pe Iustina. El era cel agreat de părinții ei. Chiar mi-a spus că *se va răzbuna cumplit pe dragostea noastră*, dar de aici pînă să afirm, la fel ca și dumneavoastră, că el este vinovatul, e drum lung.

— Noi avem dovezi în acest sens. Doresc să vă citez ca martor în ancheta deschisă *impotriva* lui.

— Nu! Eu nu voi fi martor contra nimănui!

— Poate va înțeleg, dar totuși e timpul să *facem dreptate* și *nu înțeleg* de ce ne refuzați concursul?

S-a ridicat încet, părînd că își caută cuvintele undeva, în adînc.

— Nu o mai puteți învia pe Iustina. Iar pentru mine? Nu este destul că am plătit eu? Chiar dacă nu am fost vinovat.

— Ceea ce îmi spuneți mi se pare bizar.

— Nu vreau să vă supăr. Nici dumneavoastră, nici colegii dumneavoastră nu semănați deloc cu comisarul care m-a întemnițat pe nedrept. Mi s-a comunicat că îmi plătiți și despăgubiri, că mi se dă locuință și altele. Pentru toate acestea vă mulțumesc și vă rog să mă iertați dacă nu voi mai răspunde la nici una dintre citații. Actul de dreptate, pe care spuneți că îl faceți acum, nu mai este al meu. Bună ziua.

FILMUL VOALAT

Bogdan mi-a prezentat dosarul cu dovezile vinovăției lui Z.F. Erau probe suficiente pentru trimiterea lui în judecată, fără posibilitatea vreunui dubiu. Simțeam însă lipsa unei probe decisive, a unei dovezi care să îl dărîme chiar și pe acuzat. Mă gîndisem la un plan și i l-am expus căpitanului.

— Facem așa cum spuneți!, mi-a răspuns. Pregătesc eu totul pentru mîine.

A plecat înviorat, cu toate că altă dată, cînd îi ceream să facem asemenea acte «de teatru», nu era niciodată fericit, fiindcă, deși nu îndrăznea să mi-o spună, avea un fel de teamă față de pasiunea mea pentru regie în anchete.

L-am dus pe Z.F. în orășelul unde s-a comis crima cu atît de mulți ani *în urmă* și l-am rugat să prezinte față de martori versiunea pe care o susținea în apărare. Părea foarte sigur de sine și îmi explica cu gesturi largi:

— S-a înserat cînd am ajuns în fața casei. Am bătut un timp în poarta încuiată, dar nu *a răspuns nimeni*. Am ocolit curtea prin grădina spitalului din vecini ...da, pe aici mergeam... pe aici am sărit *gardul*... și pe cărarea aceasta m-am dus spre bucătărie, fiindcă se vedea lampa aprinsă... Cînd am pătruns, m-a speriat deranjul din bucătărie... Nu era nimeni... M-am speriat, am deschis poarta care dădea spre stradă, am strigat și au venit dînșii (arăta spre fostul polițist F. și spre doi vecini); împreună cu ei am căutat peste tot și aici, lîngă fîntînă, am găsit cadavrul *ei*.

— Deci, aici, i-am spus. Te rog să așezi mantaua căpitanului exact în locul unde spui că ai găsit-o pe Iustina. Așa, ca să pot fotografia.

Am discutat apoi un timp cu martorii și, examinînd aparatul, am exclamat:

— Formidabil! Aparatul meu nu a tras filmul! Trebuie să refacem reconstituirea Nu vă supărați, *mai repetăm* o dată totul.

Un locotenent tinerel, de la serviciul tehnic, a sărit ca ars să îmi raporteze că filmul său este cu siguranță bun. Ca și cum aș fi vrut să mă conving, i-am luat aparatul din mînă și am scos filmul la lumina soarelui. Tînărul locotenent, după o clipă de perplexitate, a încercat să-mi smulgă filmul din mînă *înainte* de a-l derula, dar a simțit pe umăr *mîna* grea a căpitanului Bogdan. L-am auzit bombănind, în timp ce se depărta: «O fi el doctor în drept, dar aparat de fotografiat nu a văzut de cînd...»

Am reluat reconstituirea cu toate momentele ei, fotografiind la fiecare pas. În dreptul fîntînii, Z.F. s-a oprit însă ca fulgerat, în clipa în care ar fi trebuit să calce peste mantaua căpitanului. Înlemniseră și martorii. Nu se auzea decît țăcănitul aparatului meu de fotografiat și, mai des, al locotenentului care, introducînd un nou film, a refuzat să mai fotografieze pînă în această clipă în care a înțeles ce doream. După momentele de derută, Z.F. și-a revenit și a încercat o altă explicație:

— Cred că am greșit. Desigur, nu puteam trece spre bucătărie peste cadavrul fetei, fiindcă... da, acum îmi amintesc, nu am trecut pe aici, ci am ocolit fîntîna, pe aici, pe lîngă gard, și de aceea nu am observat...

— Bine, domnule, i-am spus. Să mergem, am terminat.

L-am chemat apoi la mine pe tînărul locotenent, care acum exagera cu fotografiatul, și *i-am șoptit la ureche să-mi aducă* din casă, împachetat, tabloul de pe perete, în care era fotografiată întreaga familie, în curte, în fața fîntînii; fotografie făcută în anul în care s-au întîmplat faptele.

FOTOGRAFIA DE FAMILIE

Momentul solemn de început al procesului. Înainte de orice, l-am rugat pe celebrul avocat S., un tip sforăitor, cu gesturi și limbaj patetic, să îndepărteze din sală pe cei doi *copii ai lui* Z.F., ambii speriați, *în uniforme* școlare, ținuți de mama lor de o parte și de alta. Apoi i-am predat tabloul de familie, cu precizarea că voi înțelege să mă folosesc în acuzare și de această piesă. L-a privit o clipă, apoi l-a întins acuzatului și a început una dintre scenele lui de melodramă:

— Acuzat! Ești un om respectabil, tată a doi copii, elevi eminenți! Astăzi, în acest proces, *eu voi fi vocea* și *cugetul tău*. De aceea, înainte de orice, înainte ca să-mi pun în *slujba dovedirii nevinovăției* tale toate cunoștințele și puterea mea de convingere, te rog să mai spui încă o dată ceea ce mi-ai spus atunci cînd m-ai angajat ca apărător! Te rog să repeți aici, încă o dată: «sînt nevinovat».

A fost un moment de consternare. Avocatul *rămăsese cu mîna întinsă* spre acuzat, ca într-o solicitare, dar acesta întîrzia răspunsul. *l-a* întins fotografia. Avocatul a luat-o nervos, a privit-o ținînd-o la distanță de parcă ar fi fost o bombă, și, cînd era gata să spună că umblu cu acte de intimidare, cum sînt fotografiile de familie, a observat o săgeată făcută de mine, care indica tufele compacte de liliac, tufe care nu puteau *permite nimănui* să treacă, atunci, printre fîntînă și gard.

...Cînd acuzatul a început să povestească totul despre modul în care a săvîrșit crima aceea, orbit de gelozie, am primit un bilețel de la președintele completului de judecată: «Bine că ai observat că erau în sală copiii lui».

Nu am avut să-i mai pun decît o singură întrebare și anume dacă el a înscenat «proba» cu jartiera. S-a jurat că nu și l-am crezut. A știut însă, atîta amar de ani la rînd, că *altul* ispășește o pedeapsă în locul lui.

EPILOG

La cîteva ore după proces, a venit la mine soția lui Z.F.

— Iertați-mă. Parcă trăiesc un coșmar. Nu numai faptul că m-am căsătorit cu un om care a ucis, nu numai faptul că e tatăl copiilor mei, dar acest om a lăsat ca altul să... Dumnezeule!

— A fost condamnat numai la zece ani. Aș zice, o pedeapsă *blîndă*.

— Ce ciudat vorbiți... Credeți că peste zece ani... Vă asigur că nici eu, nici copiii mei nu îl vom mai cunoaște... Într-un fel a furat, a distrus și viața noastră...

— Nu numai el, doamnă, ci și un anume comisar care, atunci, demult, nu s-a străduit să afle adevărul. Dacă acela și-ar fi făcut datoria, nu ar suferi azi și alți nevinovați, în afară de cel ce a fost condamnat pe nedrept.

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ

O zină de beton arhaic (vezi eseul «Cultul capetelor» paginile 26-27).

Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Lei 5.05

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică: Dan BÎRLĂDEANU

FLACĂRA ALBUM

ROMINA POWER

— fiica regretatului actor american Tyrone Power — are, în afară de film, o nouă și mare pasiune: muzica. Datorită, probabil, și căsătoriei cu apreciatul Al Bano.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII — NR. 42 (958) — 13 OCTOMBRIE 1973

flacăra

Noul magazin universal din Galați își face reclamă cu: mărfurile (asortate), serviciul (civilizat) și scările rulante (care umblă). (Elena Ghera)

Cuvîntul voluptate nu prea e folosit în lumea satului. Nu-i pagubă — și cuvîntul bucurie spune tot ce trebuie. (Em. Tănjală)

Îngemănarea anotimpurilor: în timp ce se află în plin rod, castanii s-au apucat să dea din nou în floare. (Vasile Moldovan)

Lumea se grăbește. Nu mai are timp nici măcar pentru a la minut, poate doar pentru a la secundă. (Ioan Osmulichevici)

Toaleta autotrenurilor (merg peste hotare, de!) nu l-a lăsat indiferent pe inginerul A. Nicolau de la I.T.A. 6 București, care a construit, după planurile sale, o excelentă instalație de spălat auto. (V. Ivan)

Blocurile din Slatina sînt nou-nouțe; deprinderile oltencelor, vechi de cînd lumea. (V. Ivan)

Cleopatra Melidoneanu: Lăsați-mă să cînt. Că am învățat (Const. Cioboată)

Sînt mic, dar stau la Baia Mare. Am cel mai primo «studio» pentru tras la țintă. Poftiți de împușcați mireasa. (Emanuel Tănjală)

Quod erat demonstrandum: *oamenii pot comunica intre ei și fără telefon, dar cu Telefoane. (Ion Predoșanu)*

Must este, pastramă este, mămăliguță este. Scuzați și dumneavoastră de coincidență.... (Vasile Moldovan)

Se spune că autorul acestei capodopere din Str. Mihail Eminescu nr. 182 ar fi propus, în mai multe rînduri, instituirea unui concurs cu premii pentru «cea mai oribilă vitrină». Fiind sistematic refuzat, s-a luat la întrecere cu el însuși și a luat premiul I.(Elena Ghera).

Așa a fost găsit. Cu un cuțit înfipt în inimă. (Elena Ghera)

Avînd în vedere că, în mod cu totul surprinzător, în luna septembrie a început toamna și că — fără ca nimeni să se aștepte — gospodinele au decis netam-nesam, să pună murături, atît industria sticlei cît și comerțul s-au văzut șicanate de multele cereri de borcane și cu toată bunăvoința lor etcetera, etcetera, etcetera. (Octavian Stăcescu)

Mircea Lucescu: decît singur pe extremă, mai bine cu soția în mijlocul melomanilor (Emanuel Tânjală)

exportul de inteligență

statornicia viitorului

• 700 de idei românești brevetate în străinătate
• 300 dintre ele și-au luat startul în ultimii trei ani.

Putem să ne socotim și noi prezenți în lume cu ceea ce-i denumit azi, atît de frumos și atît de sugestiv, exportul de inteligență? Avem sub ochi, în momentul cînd punem această pretențioasă întrebare, un tabel cuprinzînd peste șaptezeci de invenții românești medaliate cu aur și argint la diferite tîrguri, expoziții sau saloane internaționale ce au avut loc în ultimii cinci ani. În afară de faptul că toate aceste invenții sînt deosebit de prețioase, majoritatea din ele sînt deja brevetate în străinătate și, pe cît se pare, unele au și fost valorificate. Așadar, odată cu tractoare, odată cu locomotive electrice, odată cu instalații petrochimice, cu vapoare, automobile sau altele, oferim și plasăm — ca să ne exprimăm în termeni pur economici — și idei. În acest an, o idee românească, intitulată pentru uzul specialiștilor «Instalație mecanizată pentru regenerarea și recondiționarea uleiurilor uzate» (titular Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor — NAVROM), invenția inginerului Adalbert Stoica, a fost brevetată în nu mai puțin de 19 țări — pe lista acestor țări figurînd state puternic industrializate (Anglia, Japonia, S.U.A., Canada, Franța, Italia etc.). Un dispozitiv de protecție pentru ferăstraie circulare de retezat, inventat de către inginerul Nicolae Minetas, premiat cu aur în 1968 la Salonul internațional de la Nancy, are și azi, după cinci ani de cînd a fost expus, căutare în lume.

ÎN TREI ANI, CÎT ÎN ȘAPTESPREZECE

Care sînt factorii oficiali care se ocupă cu promovarea ideilor în străinătate, de valorificarea lor, de ocrotirea lor după ce trec hotarele țării? Care-i stadiul la ora asta a exportului românesc de inteligență? Răspunzînd unor asemenea întrebări pătrundem într-un domeniu mai puțin cunoscut marelui public, dar deosebit de interesant. De aceea ne-am adresat unor specialiști, directorului Oficiului de brevete și invenții pentru străinătate ROMINVENT, Emanuel Holban, și directorului adjunct al aceluiași oficiu, Stelian Marinescu.

Activitatea în export, îndeosebi în sectorul industrial — ne declară interlocutorii noștri — este nemijlocit legată de protejarea drepturilor de proprietate industrială, respectiv a brevetelor de invenție, a mărcilor de fabrică sau de comerț. În acest scop, Camera de Comerț a R.S.R. a creat încă acum două decenii «Rominvent»-ul, oficiu care funcționează și azi, coordonat de tovarășul Hristache Zambeti, vicepreședinte al acestei instituții. Cîte invenții românești au fost brevetate în străinătate? Cu alte cuvinte cîte idei valoroase s-au făcut cunoscute peste hotare, pînă la ora asta? În cifre, dacă ideile pot fi concretizate în cifre, numărul lor se urcă acum la peste șapte sute. Șapte sute de invenții românești puse la dispoziția lumii. Important este — așa cum ni se spune — ca ele să se mențină actuale în vederea exportului permanent de utilaje românești sau a altor produse și în vederea încheierii de contracte, de licențe și cooperare economică. Deosebit de interesant pentru noi este și altceva: din cele șapte sute de idei românești brevetate în străinătate prin «Rominvent» trei sute și-au luat startul numai în ultimii trei ani. În majoritatea lor, aceste trei sute de invenții românești provin din domeniul chimiei, urmate imediat — ca număr — de cele din domeniul industriei constructoare de mașini, adică tocmai din sectoarele cu ponderea cea mai mare în economia națională. Ce s-ar putea demonstra cu acest prilej? Dinamica dezvoltării inițiativelor în domeniul exportului de idei! În anii '50 — ne spun în continuare tovarășii E. Holban și S. Marinescu — nu se depuneau pentru brevetare în străinătate decît cinci-șase invenții pe an; abia după o lungă muncă de lămurire dusă pe lîngă întreprinderi și pe lîngă inventatori, acțiunea de brevetare a unor idei noi peste hotare a început să prindă roade, crescînd anual în proporție de 15-20 la sută, pentru ca în final, acum, să brevetăm anual o sută de invenții. Numărul invențiilor românești brevetate în străinătate va cunoaște desigur în viitor o creștere mai mare și un interes mai deosebit în lumea industrială și comercială din străinătate, ca urmare a cooperării tehnico-științifice cu cît mai multe țări, a contactelor bilaterale cu caracter economic, a schimbului de idei.

A EXISTAT O TRADIȚIE

Am devenit inventatori peste noapte? Bineînțeles că nu! În ultimul secol au pătruns în lume nume de mari inventatori români. Mai e nevoie să amintim de un Henri Coandă sau de un Gogu Constantinescu? De Aurel Perșu, primul creator al automobilului cu profil aerodinamic, de Radu Mărdărescu sau Radu Manicatide, constructori de avioane, de Nicolae Teclu, savant în domeniul chimiei, de fizicianul Nic. Vasilescu-Karpen, primul profesor de electricitate a cărui longevitate (a murit la 94 de ani) i-a permis să contribuie din plin cu invențiile sale la ridicarea științei românești? Era însă o epocă în care statul nu încuraja pe inventatori și cu atît mai mult nu contribuia cu nimic la promovarea peste hotare a ideilor novatoare, lăsînd acest lucru pe seama unor agenții particulare, care se ocupau aproape exclusiv de protejarea și valorificarea invențiilor străine în România. Ceea ce, bineînțeles, a constituit o frînă în calea pătrunderii inteligenței românești în străinătate. O stare de lucruri care a determinat o serie întreagă de inventatori români să-și stabilească sediul activității lor în alte centre ale lumii și unde unii dintre ei au devenit celebri.

PE PROPRIILE NOASTRE PICIOARE

Lucrurile s-au schimbat în zilele noastre. «Rominvent»-ul, adică «invenții românești», dacă anagramăm denumirea, colaborează azi cu 1 800 de oficii similare din alte țări, ține legătura permanentă cu «Organizația mondială a proprietății intelectuale» cu sediul la Geneva și cu alte organisme de acest fel. Ceea ce contribuie la creșterea prestigiului tehnicii românești în străinătate, la asigurarea unei priorități științifice românești, la crearea unei baze materiale pentru exportul de licență și cooperare. Și — deosebit de important — aducînd astfel un sprijin direct comerțului exterior în plasarea utilajelor și produselor românești pe alte piețe. Tot prin «Rominvent» se asigură protejarea legală a drepturilor de proprietate a invențiilor străine în România.

MARCA DE FABRICAȚIE — UN BLAZON DE PRESTIGIU

Nu ne oprim aici. De la invenții trecem la rudele lor bune: mărcile de fabrică. Adică, a semnelor distinctive folosite atît pentru a se deosebi un produs de altul, cît și pentru stimularea îmbunătățirii calității mărfurilor. Cine n-a auzit azi de marca (sau de emblema) de mare prestigiu a Uzinelor «23 August», FAUR, de cea a Uzinelor de tractoare din Brașov, a Fabricii de încălțăminte din Cluj, a celei de strunguri, de porțelanuri, de automobile «Dacia» etc.? Prin protejarea de către «Rominvent» a mărcilor românești în diverse țări și cu caracter internațional la Geneva, produsele sînt ocrotite împotriva imitației, a contrafacerilor. De cîte ori — de pildă — oare nu s-a încercat; în diferite colțuri ale globului, uzurparea prestigiului cîștigat în peste cincizeci de țări de faimosul «Gerovital» românesc? Povestea contrafacerilor sau înlocuirea unui produs «care merge» cu un surogat e foarte veche și foarte interesantă, și merită să fie cunoscută. Primele mărci de fabricație au apărut, pare-se, pe amforele, pe cărămizile și olanele grecești și romane. Marcarea produselor a continuat în evul mediu, cînd asemenea semne distinctive devin obligatorii. În 1266, de pildă, fiecare brutar din Anglia era obligat să aplice un semn pe pîinea pe care o scotea din cuptor. În secolele al XV-lea și al XVI-lea începe marcarea pe scară largă a produselor în Anglia, în Elveția, la Geneva, la Veneția, Anvers și în alte locuri. Uzurparea unei mărci constituia, din punct de vedere juridic, o acțiune păgubitoare, de mare gravitate și se sancționa cu pedepse deosebit de grave. Carol Quintul — ca să oferim cititorilor un singur exemplu — poruncea tăierea mîinii celui care îndrăznea să facă așa ceva. Azi, legi naționale și internaționale protejează marca de fabrică sau de comerț. Semnele distinctive — mărcile — sînt înregistrate și făcute cunoscute pretutindeni pentru ca nimeni să nu îndrăznească să le uzurpe sau să le imite. România are la ora asta aproape opt sute de mărci înregistrate în străinătate pentru produse de export, ocrotite, aproape în aceleași condiții — pe bază de lege și reciprocitate — ca și cele șapte sute de prețioase invenții răspîndite, acum, în optzeci de țări ale lumii.

F. URSEANU

România a trăit zilele trecute fascinanta sărbătoare a roadelor pămîntului său. Intrăm încet în iarnă cu sufletul învăluit de o adîncă și calmă și împlinită bucurie. Roșul și galbenul soarelui vor stărui în frunze pînă tîrziu, uimita lumină va trece dincolo de pînza rece a ploilor, reamintindu-ne că viața este necontenită.

Rid pieptele de culoarea bețugului, a îndestulării.

Dar pămîntul patriei dă și în această toamnă, și în acest sfîrșit de an, o recoltă de un fel deosebit. O recoltă care ne îmbogățește viața, ne dă un spor de robustețe, de mîndrie stăpînită, bărbătească. La începutul lui august, conducătorul poporului român și al partidului său comunist tovarășul Nicolae Ceaușescu, a lansat către oamenii șantierelor o tulburătoare chemare. O chemare a cărei reverberație s-a răspîndit și stăruie în conștiința constructorilor. La marginea orașului Alexandria este în stadiu de pîrgă prima recoltă de rulmenți ai Bărăganului. Miercurea Ciuc a început să adune cele dintîi roade ale Fabricii de utilaje și piese de schimb, în beneficiul industriei forestiere. Se aude că pe șantierul întreprinderii de oțeluri aliate din Tîrgoviște, și anume la laminorul de profile mijlocii și ușoare, în luna septembrie montorii au dublat volumul montajului de utilaje, față de august. Așa încît n-ar fi de mirare dacă prima șarjă de oțel aliat se va preface în șerpi de foc mai devreme cu o lună față de termen, adică față de Anul nou.

Marți, 9 octombrie 1973, cetățenii Galațiului și Brăilei au retrăit starea de spirit a gazdelor care primesc la ei acasă cu aceeași emoție și bucurie un oaspete și un prieten, fără egal între oaspeți, fără egal între prieteni. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, onorînd prin prezența sa aniversarea celor 80 de ani ai șantierului naval din Galați, s-a interesat, iarăși, îndeaproape de mersul treburilor în care sînt angajate principalele obiective economice ale celor două orașe de pe Dunăre. Octogenara «fabrică de nave» gălățeană este deopotrivă bătrînă și tînără. În Șantierul naval este prezentă platforma pe care se înalță noile unități de producție, între care o imensă hală de construcții metalice și o hală de asamblare, unde capătă contur noile nave de capacitate sporită.

Ziarele cotidiene au informat cititorii, în amănunt, asupra caracterului de lucru, de colaborare, pe care a căpătat-o, o dată mai mult, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în cele două orașe dunărene.

Remarcînd succesele substanțiale, concret exprimate, ale siderurgiștilor, constructorilor de nave și constructorilor de mașini, secretarul general al partidului nostru nu a scăpat nici de data aceasta din vedere să dezbată soluții privitoare la devansarea termenelor de punere în funcțiune a noilor capacități de producție — pe șantierul oțelăriei din Galați, bunăoară, constructorii au și înregistrat un avans important.

Recoltele industriale de pînă acum, recoltele industriale ce se adaugă și se vor adăuga garantează statornicia prezentului, a viitorului României, bunăstarea ei și faima tot mai bună dincolo de hotare.

Oamenii șantierelor vor inaugura în curînd ceea ce în limbajul lor se numește «front de iarnă». Constructorii sînt luptători. Constructorii fac politică. Politica de investiții a partidului, a țării. Și pe schelele crescute din pămîntul românesc urcăm toți, fiind susținuți de același ritm, de aceeași sursă a luminii.

Viorica CIORBAGIU

o altă vîrstă a bărăganului

În dimineața aceea, în Bărăgan, bătea vîntul. Vînt de stepă: aspru, întins, deschis spre toate zările. Oamenii se adunau la marginea satului Gh. Doja. Veneau direct peste cîmpuri, cu pași de toate vîrstele. Cînd careul de lîngă uriașele căpițe a fost gata, în înalt au apărut elicopterele. Mai întîi două, care au închis a patra latură a careului. Apoi s-au ivit încă două. Din șuri au zburat vrăbiile și pentru cîteva clipe, în Bărăgan, s-a auzit numai vîntul. Președintele țării a coborît și s-a înclinat în fața drapelului României. Așa a început sărbătoarea recoltei.

Cînd apar aceste însemnări, de atunci va fi trecut o săptămînă. Acum, cînd scriu, n-au trecut decît cîteva ore și întîmplările, proaspete încă, n-au avut răgazul pentru a se ordona. Vii îmi sînt trăirile: m-am aflat întîia oară în apropierea secretarului general. Eram convins că îl cunosc de la televizor și de la mitingurile la care am participat. Lumea se îmbulzea să-l asculte. Prezența printre oameni a primului om al României degajă o căldură ce n-o cunosc decît aceia care i-au stat în apropiere. Unii o luau înainte pentru a-l aștepta la locurile unde bănuiau că se va opri, dar acolo erau alți oameni. În dimineața aceea, în inima Bărăganului, într-un sat ca oricare altul, se consemna un eveniment istoric; după asta, Bărăganul nu va mai fi niciodată cum a fost, dar eu, pierdut în mulțime, împins din toate părțile, condus în șuvoiul de urale și ovații, mă strecuram spre omul ce adusese sărbătoarea în Bărăgan, nu ca să-l ascult, ci pentru a-i vedea zîmbetul. Nu puteam auzi decît *frînturi de fraze sau cuvinte* disparate, și la fel cu mine toți cei din jurul meu; și totuși înțelegeam: după zîmbet.

Mulțimea vibra.

În cîmpia Bărăganului, cu oameni mai bogați decît au fost vreodată, dar încă nu destul în raport cu ceea ce dorim să devenim, se vorbea despre bunăstare. Desigur, este firesc să năzuim către bogăție și o vom avea, dar bogăția, nu trebuie să uităm, înseamnă mai multe grîji, alte grîji, și e nevoie să *educăm de pe acum oamenii pentru clipa* cînd agricultura va deveni în totalitate știință și industrie. Viața ne oferă experiența ei, deci înțelepciunea. Înțelepciunea unui popor care știe că viitorul poartă chipul *oamenilor care-l înalță acum*, pentru oamenii care vor deveni atunci; avem nevoie, în consecință, nu numai de înțelepciune, ci și de erudiție. Învățăm muncind, și muncind avem datoria de a învăța continuu.

«De aceea, chemarea pe care doresc s-o adresez de aici din Cîmpia Bărăganului, tuturor lucrătorilor din agricultură, începînd cu cei din Ialomița, este de a face totul ca anul 1974 să fie un an record pentru producția agricolă, în toate domeniile.»

Niciînd un conducător n-a adresat poporului său un mesaj mai concret de muncă decît acela prin care tovarășul Nicolae Ceaușescu a chemat toate județele să se întrecă pentru a da țării mai multă pîine. Încă de la anul, distincțiile vor fi acordate județelor cu o producție medie de grîu la hectar de peste patru mii de kilograme, și întreprinderilor de stat și cooperativelor care vor obține șase mii de kilograme grîu la hectar

De la anul, odată cu aniversarea a trei decenii de la eliberare, într-unul din sectoarele de bază ale agriculturii, România va trăi deja în «viitor»

Nicolae CRISTACHE

CEAUȘESCU—ROMÂNIA! UN DIALOG VIU CONDUCĂTOR—POPOR, UN MOD DE A SE ROSTI AL DEMOCRAȚIEI NOASTRE

«Din păcate, unii mai consideră că a-ți însuși și aplica marxism-leninismul înseamnă a repeta pur și simplu anumite teze și idei generale, enunțate la timpul lor de clasicii marxism-leninismului, anumite formulări de principiu privitoare la revoluția și construcția socialistă sau diferite documente de partid».

NICOLAE CEAUȘESCU

stop stereotipiei, banalității, comodității de gîndire!

pe același drum, dar tu ești tu și eu sînt eu

Ideea de stas e formidabilă înainte de toate prin necesitatea ei și implicit, firește, a lui, a stas-ului. Într-o lume formată din milioane și milioane de unități umane care produc în colectiv și consumă în colectiv, consensul asupra unor baremuri comune în tot mai multe privințe nu mai poate fi o chestiune de opțiune, ci de cerință obiectivă și imperativă. Și — tocmai fiindcă-i eficient, practic și comod — domnul Stas ne-a cucerit — și continuă s-o facă! — pe noi și viața noastră modernă și rațională

După cum vedeți, nu-l contest, ba îi și recunosc virtuțile. Dar asta nu înseamnă ca accept să mi se suie în cap. Recunosc, am nevoie de el, dar pînă la un punct, pînă la un hotar. Pînă la acel hotar dincolo de care se află sîmburele creator al fiecărui om: personalitatea lui. Domnului Stas îi sînt necesare niște hățuri; domnul Stas are nevoie de un status limitativ.

Și acum, de la teorii generale, să ne adudăm — cu tot,cu judecăți — acasă la noi. Revoluția socialistă ne-a oferit o șansă absolut esențială pentru ființa umană: aceea de a ne putea dezvolta personalitatea individuală — mare, mică, atît cît fiecare din noi o are — în condiții de libertate. Comuniștii țării nu numai că le-au dat cetățenilor națiunii dreptul și condițiile de fapt să-și afirme personalitatea, ci le și pretind să facă asta. Pentru că marea cauză colectivă — construirea comunismului — nu se poate realiza decît umăr la umăr dar fiecare arzînd creator în felul său.

Și totuși, în pofida acestor premise binecuvîntate, adeseori, prea adeseori ne complacem în monotonie și șablon. Fie el de gîndire, de faptă, sau de vorba. Fără îndoială stasul e comod pentru spirit, însă așa — spiritul — riscă să-și piardă strălucirea, să ruginească precum fierul plugului — din poveste — care n-a mai ieșit la arat.

Și, ca să fiu mai convingător în această micropledoarie pentru necesitatea unui status (imaginar, sper că nimeni nu-și închipuie altfel) al stas-urilor, adaug două observații — una critică, alta autocritică — făcute în drumurile mele de ziarist.

*

La o școală pe care foarte de curînd am lăudat-o, pe merit, într-un articol, am vrut să văd, pentru o rotundă lămurire, cum e văzută viața ei, a școlii, nu numai de profesori, nu numai de mine, ci și de către elevi. Mi-am exprimat dorința să dau, într-o clasă, un extemporal pe această temă. Directoarea — am spus-o și o repet acum, o excelentă organizatoare — a fost de acord, m-a lăsat cîteva clipe în compania altor cadre didactice, apoi m-a poftit într-o clasă în care vreo douăzeci și ceva de fete erau gata pregătite cu foaia de hîrtie în față și cu creionul în mînă. Le-am spus ce mă interesează și ele au scris.

Am citit extemporalele abia în tren. Și m-am umplut de mîhnire.

Pentru că toate erau lungi de-o pagină și un sfert — caiet dictando; pentru că toate cuprindeau aceleași idei și în aceeași succesiune; pentru că aproape toate cuprindeau formula «luminoasa noastră școală»; pentru că numai într-unul din aceste extemporale autoarea lui a scris că-i place în școala aceea fiindcă are o colegă minunată, colegă al cărei portret a găsit nimerit să-l și facă.

S-ar putea ca această monotonie de cuvinte și de idei — dealtfel corecte, principiale și adevărate — să fie pur întîmplătoare sau să fie urmarea zelului organizatoric al tovarășei directoare; și eu sper că așa a și fost. Pentru că ar fi crunt dacă mîna aceea de oameni tineri ar gîndi potrivit unor silogisme identice și s-ar exprima cu formulări identice; pentru că spiritul uman nu poate fi confundat cu un biet veston de uniformă școlară, chiar strălucit croită.

*

Tot mulțumită profesiei, am stat de vorbă de nenumărate ori cu cei mai direct producători dintre toți producătorii bunurilor materiale, cu cei care sînt pur și simplu muncitori. Și — cam de prea multe ori — am avut unul și același șoc, mărturisesc întristător: oameni aceștia care prin munca lor realizează concretul planurilor noastre de dezvoltare, concretul și materialitatea socialismului, îți vorbesc despre propria lor muncă, despre propriile lor realizări, despre propriile lor înverșunări, despre propria lor întreprindere, despre propria lor viață profesională, ba chiar și despre cea de-acasă, într-un limbaj, în niște formulări, care — Doamne iartă-mă — prea-s ca la carte, prea-s ca în manual.

Vreau să fiu precis înțeles, e bine, ba chiar minunat, că la noi «omul simplu» contemporan vorbește curgător și cu un vocabular elevat; e bine, ba chiar minunat, că știe care e rostul muncii lui, al muncii colectivului întreprinderii lui, al strădaniei obștești a națiunii noastre: e bine, ba chiar minunat, că nu mai e analfabetul generațiilor de la bunici încolo, că în conștiința sa lucrurile sînt științific elucidate și că, totodată, ți le poate prezenta cu fluența unui profesor de economie politică. Dar altceva mi se pare nefiresc și supărător: faptul că oamenii aceștia se exprimă în formulări stereotipe, prefabricate.

Iar vina de a fi ajuns aici — dacă vrem s-o stabilim a cui e, și eu spun că trebuie s-o facem și pe asta — nu le revine în nici un caz lor. Ci, mă tem, că tocmai nouă, celor din breasla mea, a ziariștilor, și a altora din cei care activează în domeniul propagandei. Firește, nu tuturor, ci doar celor care activează nu numai fără har, dar chiar și fără profesionalism; celor care activează subjugați de rutină și robiți de un vocabular, de un limbaj corect și principial, dar nedrept demonetizat prin folosire fără măsură.

Că așa stau lucrurile o dovedește, cel puțin pentru mine, faptul că după un număr de minute în care muncitorii «cei simpli» se dumiresc, se conving, că și eu, ziaristul, sînt un român normal la gîndire și limbă, abandonează limbajul ăla — să-i spunem, de specialitate — și încep să-mi spună în sfîntul nostru grai românesc, cel de toate zilele, cum stau lucrurile și cu productivitatea muncii, și cu prețul de cost, și cu producția la parametrii proiectați, și cu factorul conștiință în realizarea și depășirea planului, și cu toate celelalte griji și bucurii ale acestor oameni de la care ar trebui să învățăm cum se muncește profesional frumos și în schimb — ar trebui — să-i învățăm cum se vorbește omenește frumos.

Norocul e că și în această privință, a poluării graiului prin tehno-economico-politico-sociologico-academico-neologisme, ridicolul ne mai ajută — prin haz — să revenim cu picioarele pe pămînt. Pentru o încheiere optimistă, dau un exemplu, de rîndul ăsta din împărăția ruralului.

Într-o comună, prin martie, deci încă pe timp rece, am văzut și auzit o femeie de țară, care, apropiindu-se de casa ei și văzîndu-și, prin ogradă, copilul, mic și mai mult dezbrăcat decît îmbrăcat, i-a strigat, c-un elan vădit științific:

— Ai ieșit afară, aveai lipsă de oxigen, ai?

esența unei lozinci originale

Ca să mă puteți înțelege, închipuiți-vă, rogu-vă, o hală imensă din beton și sticlă, o hală cu zeci de mașini-unelte, o hală cu zeci de oameni în salopete, pe scurt o hală industrială modernă, din cele care au apărut în țara noastră, în acești ani ai dezvoltării socialiste multilaterale, cu sutele. Dar o hală care are o particularitate, aș spune chiar, o ciudățenie: mașinile sale unelte, în general vopsite în gri, au părți întregi, mai mari sau mai mici, vopsite în galben. Tie, străin venit din afară, îți trece prin cap că-i vorba de vreo găselniță ergonomică, de felul «dacă vezi galben, crește randamentul muncii tale», însă, dincolo de orice glumă, galbenul din halele uzinei de pompe

«Aversa» din București are într-adevăr o putere mobilizatoare, o putere, o eficiență de lozincă politică. Pentru că el evidențiază limpede cantitatea gîndirii concretizate a oamenilor de acolo, pentru că el indică roadele, palpabile și eficiente, ale activității de perfecționare a utilajelor uzinei, în general ale activității de autodotare; și pentru că, tocmai de aceea, «tot ce-i galben» acolo reprezintă un motiv dintre cele mai palpabile de satisfacție, de mîndrie, dar și de stimulare, de îndemn la noi fapte creatoare.

Descoperind valențele — pe cît de productive, pe atît de tonice și mobilizatoare ale «galbenului de uzină» — sîntem datori să încercăm să-i cunoaștem și să-i înțelegem pe oamenii aceia care — în atelierul denumit eliptic «de execuții autoutilări mașini-unelte» — fac piesele și utilajele ce urmează a fi vopsite în galben. Căutați și dumneavoastră, alături de mine, să le înțelegeți «nebunia» de a sta adeseori în atelier și după terminarea programului și numiți-o, așa cum merită: pasiune profesională. Căutați să le înțelegeți părerea că lucrul cel mai greu de pe lume e «nerăbdarea de a vedea cum merge mașina făcută de tine». Căutați să le înțelegeți exigența și puterea de a spune, înaintea oricui altcuiva din uzină, că «mașina noastră nu e bună, încă nu e bună». Căutați să le înțelegeți bucuria că «greul producției trece mereu mai mult pe seama mașinilor, făcute de noi». Căutați să le înțelegeți satisfacția omenească sută la sută, că-s binecunoscuți și mult stimați în uzină («mai puțin de cei de la cald — de la turnătorie adică — cu care n-avem de-a face» și despre care, adaug eu, a scris, tot în acest grupaj de articole, colegul meu Cristache). Căutați să le înțelegeți gîndurile despre trecut, mîndria că de 7—8 ani produc cam cîte 2—3 utilaje-premieră pe an. Căutați să le înțelegeți gîndurile despre prezent, printre care și acela al grijii veteranilor de a scoate meșteri care să-i înlocuiască, din actualii ucenici, grijii de a asigura continuitatea schimbului, continuitatea bătăliei. Căutați să le înțelegeți gîndurile despre viitor, printre care acela al satisfacției că atelierul lor va dobîndi proporțiile unei secții de producție, că pentru atelierul lor se construiește o hală nouă, dar și acela grav al grijii și responsabilității care-i așteaptă atunci cînd utilajele lor prototip, multiplicate, tot de ei, într-o producție de serie, vor fi supuse exigenței cumpărătorilor din afara uzinei. Căutați să le înțelegeți mulțumirea — simplu omenească și, vă garantez, deloc încrezută — că dau și ei, cei care execută, idei proiectanților; și că acei dintre dînșii care au fost să preia utilaje de la producători străini, de veche școală industrială și de mare prestigiu pe piața internațională a producției de mașini-unelte, s-au dovedit acolo, ei ca tehnicieni, să spun așa, periculos competitiv din punct de vedere al competenței profesionale și mai ales din cel al gîndirii inovatoare. Căutați să le înțelegeți pe toate acestea și o să sfîrșiți, ca și mine, prin a-i iubi și stima pe cei care m-au acceptat — cu indiscreția mea profesională cu tot — cîteva ceasuri în mijlocul dumneavoastră. Căutați să le înțelegeți toate astea despre maistrul Gheorghe Florea și despre strungarul Dumitru Iorga, despre lăcătușul Ivan Marin și electricianul Vasile Vișinoiu, despre lăcătușul Gheorghe Cantea și despre strungarul Constantin Niculescu, despre electricianul Petre Grasa și frezorii Mihai Scarlat și Valeriu Sibiceanu, precum și despre toți ceilalți bărbați ai muncii de-acolo, pentru că numai așa veți ajunge, asemeni mie, la concluzia că o mai minunată lozincă, o mai minunată muncă de propagandă, decît fapta, decît munca, decît exemplul personal, nu există.

Nelu IONESCU

o lozincă la ordinea zilei: fără false lozinci, fără lozinci care nu se adresează oamenilor

Cuvintele spuse clar, adresate omului acolo unde-l doare sau acolo unde este adunată fericirea lui prezentă și viitoare, cele care sintetizează vieți trăite demn și frumos au toate șansele și trebuie să le aibă de a deveni lozinci ale noastre, ale celor care construim socialismul multilateral dezvoltat în România. Nu cred că lozincile trebuie să aibă o viață scurtă și nici una trecătoare. Nu. Ele nu trebuie să-și aibă o viață a lor. Lozincile trebuie să reflecteze viața omului chiar dacă asta înseamnă și viitorul, adică o stare pe care n-ai trăit-o încă. De fapt, aici este esența: o lozincă este un îndemn al viitorului. Ea nu este o promisiune, ci un îndemn. Ea nu-ți cere subordonare, ci acțiune. Multe lozinci încep cu «Trăiască...» nu numai pentru că proslăvesc ceva, ci pentru că viața înseamnă în primul rînd a trăi. Cei care cred însă că lozincile sînt o viață ajung repede la un impas pe care-l resimt mai ales cei care nu cred asta: viața este o lozincă. Am auzit deseori «să terminăm cu lozincile și să trecem la muncă», dar n-am auzit tot atît de des «să încetăm cu lozincile urîte, fade și să trecem la acțiune». Nu, și asta dovedește că între muncă și lozincă nu există nici un fel de contradicție atît timp cît deasupra unei munci utile flutură o lozincă în stare să o reprezinte, ce îi deschide perspectiva. Un ziarist comunist nu poate fi de acord cu coexistența a două lumi, una a muncii și alta a lozincilor, el va căuta să surprindă munca-muncă, lozincile ce-o înnobilează dar și pe cele care de fapt sînt niște emanații ale comodității, superficialității, lipsei de înțelegere a unor lucruri elementare. Așa înțelese lucrurile, Plenara din noiembrie 1971 a P.C.R., strălucit esențializată de cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, dovedește că adevărurile istoriei conștiinței acestei țări au putut deveni fraze-lozinci, adică viață în acțiune. Iată un citat din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu: «*A fi cu adevărat marxist-leninist înseamnă a fi un explorator îndrăzneț și experimentat al drumului nou pe care îl deschide omenirii socialismul și comunismul, un cutezător vizionar al zilei de mîine pornind de la realitățile și cerințele arzătoare ale zilei de azi, precum și de la concluziile, generalizate pe plan teoretic, ale experienței de ieri și de azi*». Peste puțin timp se împlinesc doi ani de la această Plenară a conștiințelor noastre și credem firească, legitimă o cuprindere a vieții spirituale a Capitalei prin prisma a ceea ce am simțit cu toții de atunci, după cum legitim și firesc este actul prim: ce lozinci sînt propuse vieții noastre?

*

La Comitetul de partid al sectorului 5 al Capitalei discut cu tovarășul Gheorghe Dima, din cadrul secției de propagandă, „Întreprinderilor noi le dăm indicația să-și extragă din documentele de partid lucrurile care li se adresează direct. De pildă, la Fabrica «Pionierul» lucrează mulți tineri și cum nu toți sînt grijulii cu avutul obștesc am hotărît ca lozincile de acolo să fie axate pe etica și echitatea socialistă...“

«Uneori, continuă, îi ajutăm noi. Iată o listă de lozincile ce li le-am propus noi». Consult planul. Lozinca 7: De ce te plimbi în secție fără rost? Lozinca 15: STOP! Plimbărețule! Așa respecți hărnicia, cinstea, onoarea și demnitatea colectivului? (pictat un plimbăreț urmat de un semn de întrebare și o mînă care arată plimbărețul). Lozinca 8: Nu mă țineți de vorbă că timpul costă bani. Înainte de a pleca în fabrici, tovarășul Gheorghe Dima mă asigură că nu voi găsi nicăieri lozinca «Să îndeplinim cincinalul înainte de termen» deoarece pentru București există un angajament clar și decisiv: cincinalul în patru ani și jumătate. Apoi, «Știți, acolo unde se lucrează cu metal, sînt lozinci privitoare la metal». Tovarășul Gheorghe Dima nu știe că o lozincă se adresează omului și nu metalului? Nimeni nu e împotriva lozincilor, ci doar împotriva acelora fals mobilizatoare. Muncitorul face cincinalul în 4 ani și jumătate și este plătit pentru efortul său: activiștii și alți tovarăși sînt obligați să concretizeze documentele de partid, să elaboreze lozinci care să conducă la acțiune și sînt plătiți pentru aceasta.

*

La Fabrica «Pionierul», Constantin Durloiu, membru în comitetul de partid din 1961, spune: «Sînt multe lozinci care-mi plac, mă răscolesc. În fața cantinei e una cu etica și echitatea; pe gang, la lift, e una în care se vorbește despre mîndria fiecărui muncitor; la poartă, se vede și de aici din sediu, este una în legătură cu critica; «Să se audă, dar să se și simtă». Prin fabrică găsim lozinci calde, clare. «Am intrat pe sortimentul de ghete USA care este un sortiment destul de greu. Să facem față cu succes». Sau cea care domină secțiile: «Nici *muncă fără pîine, nici pîine fără muncă*». Dar și destule formule: «Tineretul, factor activ în îndeplinirea cincinalului înainte de termen», «Tovarășe, în tot ceea ce faci

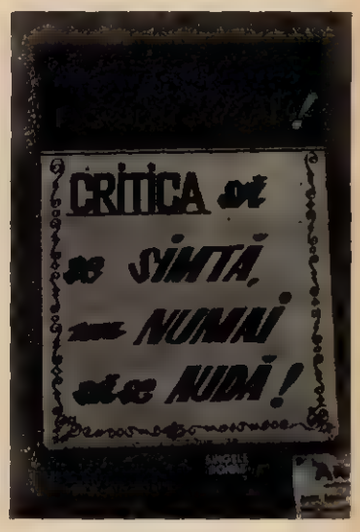

începe cu tine însuți!» Și multe altele care încep cu folosirea, realizarea, executarea, reducerea, organizarea fără ca în final să spună ceea ce trebuie despre efortul aspru, frumos al oamenilor muncii.

Cine scrie lozincile la «Pionierul»? «Mă numesc Beldea Florin, sînt lăcătuș la forje și mă consider un om profund deoarece am patru copii. Fiind fiul tatălui meu îi semăn. El picta și scria mult. Știți, moldovenii au ce au cu poezia, cei din Transilvania cu proza, iar noi, oltenii, socotim bine și repede și scriem frumos. Prin clasa a II-a am scris titlul revistei școlare «Făclia» iar printr-a VII-a mă trezeam desenînd palmieri, crocodili și aventurieri. Nu țin minte conținutul primei lozinci scrise. Cred însă că la unele lozinci cu conținut politic s-a ajuns la o oarecare tipizare. Lipsește deseori fantezia, or, din cîte știu, ea nu e deloc interzisă. Mi-a plăcut la aeroport cînd s-a întors tovarășul Nicolae Ceaușescu din vizita din unele țări ale Americii Latine, că un tovarăș striga lozinca: «Ceaușescu-România-Ceaușescu-Bucuria». Era ceva spontan, exprima momentul: eram bucuroși că s-a întors secretarul general al partidului. Mie mi-ar plăcea să scriu lozinci de genul: Tineri! Fiți atenți cu cei în vîrstă! Tineri, luînd masa la cantină, economisiți bani! Lozinca poate să pătrundă și în intimitatea omului, doar nu degeaba trăim în colectivitate. Aș vrea să fiu lăsat să gîndesc lozincile pe care le scriu, să fiu ajutat și să nu mai lucrez sub imperiul momentului».

La Fabrica de ciorapi și tricotaje «Apolo» situația nu diferă prea mult. Dealtfel, încă de la început secretarul comitetului de partid, Maria Iepure, îmi spunea că: «Avem și lozinci concrete și lozinci generale». Și au. «În tot ceea ce faci începe cu tine însuți». Întreb ce înseamnă asta. Sînt lămurit că dacă, de pildă, un cadru de conducere cere ceva, atunci să facă el întîi lucrul respectiv. Asta, se vede, e altceva și trebuia formulată altfel. Dovadă: deasupra mașinii la care lucrează de cîțiva ani regiorul Ionescu Gheorghe este lozinca «În tot ceea ce faci începe cu tine însuți». Îl întreb dacă știe ce lozinică are deasupra mașinii sale. Nu știe. Îl rog s-o citească și o citește, și-i mai rog să-mi spună ce înțelege din ea. «Să nu reglăm o mașină fără să cunoaștem meseria. Să fii bazat pe ceea ce lucrezi. Dacă mașina e reglată prost, nu se poate da o marfă ca lumea»

*

Societate de elan, de conștiință în acțiune fiind, este absolut normal să ne proiectăm realizările și viitorul în lozinci. Adică în datele esențiale ale sufletului și existenței noastre. Nu este nimic rău în a spune, cu ajutorul unei lozinci, chiar și că sufletul trebuie să crească într-un trimestru cu 12 la sută. Nu. Trebuie însă ca lucrul să fie făcut cu pasiune revoluționară, cu muncă, pentru că și redactarea unei lozinci este o muncă. Să fie deci o muncă pe măsura muncii pentru ci și aici cincinalul trebuie îndeplinit nu doar înainte de termen ci, precis: în patru ani și jumătate.

Eugen SECELEANU

stop stereotipiei, banalității, comodității de gîndire!

imitația de floare e tot atît de monstruoasă ca și imitația de dragoste

Devine tot mai dificil de apărat adevărul potrivit căruia o singură floare, fie ea una simplă de cîmp, dovedește mai mult bun gust și e mai de efect, totodată, decît o duzină de trandafiri artificiali, în vase strident aurite, așezate pe tischleiferele brodate de pe televizor, bufet ori bibliotecă. Industria florilor artificiale proliferează în serii mari și nimeni nu se gîndește la răul pe care-l face. Imitația de floare e tot la fel de monstruoasă ca și imitația de dragoste. Ca tot ce mimează rece și neadevărat ideea de frumos. Emoția sintetică nu se potrivește nici ca glumă. Pe cine păcălim constringîndu-ne simțurile să vibreze în fața beteliilor și fișiilor de polistiren? Fiindcă decorarea unui interior se presupune a fi și este chiar o artă, iar ca orice artă include elementul emoțional autentic.

Magazinele sînt pur și simplu invadate de crini, trandafiri, ramuri de cireș, lalele, liliac, garoafe, ferigi, toate din material plastic. Prețurile sînt exorbitante. Mai grav e că se găsesc amatori. O dată declanșată, molima surogatelor de frumos atițită gusturile mediocre ale unor cooperative meșteșugărești și industrii locale care, avide de cîștig, aruncă pe piață produse inestetice, frizînd grotescul, sub denumiri generice: flori de toamnă, flori de gheață, aplice exotice. Adică subproduse care nu seamănă a nimic. Rebuturi oribile ca formă și respingătoare ca nuanță de culoare care se vînd în numele ideii de frumos, beneficiind de buna-credință și de încrederea în comerț a cumpărătorului de rînd. Patima s-a extins la vînzătorii de la magazinele cu alt profil. Noua casă de mode de pe Calea Victoriei și-a împodobit vitrinele cu flori sau frunze, nu se distinge prea bine ce sînt, desenate pe panouri uriașe. La fel magazinele «Confecția» și «Romarta» din piața Universității. Miresele pozează cu flori artificiale în brațe. La coafură capetele de femei sînt agățate ca reclamă pe imense flori. Biberoanele, simplele și nevinovatele biberoane,sînt și ele făcute în formă de floare. La «Romartizana» florile, ce-i drept,nu sînt din plastic, ci din piele. Ciorapii Adesgo nu se mai vînd probabil dacă nu sînt plasați într-un decor floristic. La fel sutienele, cămășile de noapte, perdelele, curelele de ceas etc., etc. Pe amba-lajul brînzei «Carpați» vacile nu mai pasc iarbă, ci flori. Pînă și cartonașele indicînd prețurile mărfurilor sînt tot după modelul petalelor. În cofetării torturile sînt, de asemenea, concepute în forma crengilor înflorite. Lustrele, scrumierele, abajururile, ascuțitoarele, platourile, fîntînile arteziene, cupolele, pavilioanele au formă de flori. La un magazin de mobilă de pe Gabroveni am întrebat din dispoziția cui și pe ce bani au fost cumpărate florile artificiale de pe exponate. Mi s-a răspuns că din proprie inițiativă și din banii personali ai directorului de magazin. Florile erau prăfuite, murdare și urîte, ceea ce înseamnă că nu dorința de frumos, dragostea pentru flori i-au scos directorului banii din buzunar, ci, mult mai grav, o anume confuzie, inspirată de modă. Motivele florale de pe pahare, farfurii, bibelouri, vaze, platouri, cești, căni sînt desenate în culori care nu-și găsesc obîrșia în nici o altă tradiție în afara acestei furii, pe care am dori-o trecătoare. Industria locală din Brăila merge și mai departe. Pentru nevoia noastră estetică a început să producă ridichi din material plastic. Și nu va mira pe nimeni dacă vreo cooperativă va confecționa din același material conopidă, sparanghel și arpagic. Dacă-i bal, bal să fie. Oricum, brăilenii trebuie felicitați pentru inițiativa lor. Ideea de legume în arta decorativă le aparține. Am văzut pești din plastic, șerpi, broaște, lipitori, chiar și arici. M-am înfiorat cînd în casele unor oameni cu mult bun-simț dealtfel am întîlnit pepeni, gutui, struguri, prune, burdușind vitrinele bufetului. Și am apreciat gestul ca o glumă. Ridichi nu văzusem nicăieri, ceea ce dovedește că se poate și mai rău. Pînă cînd? Educația bunului-gust, cel puțin la fel de importantă ca și disciplina rutieră sau educația fizică, nu poate fi lăsată la cheremul unor meșteșugari care urmăresc în primul rînd cîștigul. Firește, acesta din urmă, nu trebuie neglijat, ci stimulat, el însuși fiind un stimul al muncii noastre. N-ar fi vorba deci decît de respectarea chiar și de producția meșteșugărească a normelor generale ale producției și educației socialiste.

cuvintele,după ce le-ai spus, iau forma tăcerii

La Uzina de pompe Aversa, din spatele halelor Obor, aflu, după pauza de masă a lucrătorilor din schimbul doi, pe la vreo opt seara, că munca politică înseamnă educație lipsită de constrîngere. Și că lipsa constrîngerii nu e totuna cu ceea ce numim de obicei convingere. Așa cel puțin se înțelege în secția turnătorie. Convingerea, uneori, se realizează prin cuvinte. Cine cunoaște cît de cît în ce constă munca la această secție știe că pe un turnător care trăiește toată viața cu silicoza sub nas, nu-l poți convinge spunîndu-i doar ce e bine și ce e rău. Mai ales că de multe ori ce-i spui că-i rău, lui îi e bine. Mai aflu că educația, într-o uzină, nu e cum se crede de cele mai multe ori, că unii educați îi învață pe alții needucați, ci o simplă mișcare spre cunoaștere și autocunoaștere în care viața îi educă pe toți. Firește, pe unii mai repede, iar pe alții mai puțin repede. Pentru a-mi demonstra cele spuse, Constantin Matache, șef de echipă și loctiitor al secretarului de partid din secție, îmi povestește următoarele: La noi, în ultimul timp mai ales, lucrurile s-au complicat. Pe de o parte, țara are nevoie de fiecare om apt pentru muncă. Pe timpul lui Voinea patronul, te supuneai, bine, nu te supuneai — un picior și te trezeai șomer. Pe de altă parte, cînd lucrurile se îngroașă și legea îți dă voie să dai afară, cum e cazul lui Groza și al altora, intervine legea omeniei, îți spui că are patru copii care n-au nici o vină, și-ți aduci aminte de educație. Și cine să facă educația dacă nu noi, cadrele de partid. Dar, se știe, dorința e bună, numai că nu ține locul a ceea ce ne-am văzut siliți să dobîndim cu timpul: experiența. Veneau locuri la școală. Costică, îi ziceam cîte unuia. Am un loc la școală. Dar știam că nu-i arde lui de învățătură, cu cîte are pe cap. Trimite-i pe ăia, răspundea. Tot nu face nimic. Scăpăm de ei. Scăpăm un timp. După care revenea șef. Așa am învățat că la școală trebuie să meargă cei mai buni. Așa le-am învățat pe toate. Dar sistemul se înrădăcinase. Oamenii se obișnuiseră cu ei și numai concepeau altfel. Ce ne pasă nouă că unii ajung șefi, răspundeau cei angrenați pînă peste cap în muncă. Cei tineri se luau după ei. Deși mai am numai doi ani pînă la pensie, m-am înscris eu la școală. Mi-era teamă c-o să rămîn corigent și o să mă fac de rîs. Dar orgoliul e orgoliu și m-am dus. Desigur, nu i-am convins cu asta, dar nu mai au argumente. Le-am închis gura cum se zice. Anul ăsta am dus vreo patruzeci la școală. N-or rămîne ei toți acolo, dar nici nu vor da toți bir cu fugiții. E obligatoriu?, mă mai întreba cîte unul. Da cum, zic, obligatoriu, sigur că-i obligatoriu. Și nu e. Nu e după lege. Dar pentru ei e obligatoriu. Și pentru noi toți. Fiindcă un alt adevăr pe care-l afli în uzină e ăsta: salariul tău depinde de alții și de tine salariul și producția multor altor uzine și fabrici. Și atunci sigur că ești obligat să înveți.

Au trecut multe ore de cînd am părăsit secția turnătorie a uzinei de pompe. Miezul nopții a rămas și el în urmă, iar datoria mă îndeamnă să consemnez și celelalte discuții cu alți interlocutori din uzină. Adevăruri fundamentale despre care vreau să cred că sînt știute. Adevăruri simple despre muncă și despre viață care adunate configurează un climat spiritual despre care îmi place să presupun că există în multe alte uzine și fabrici din țară. Fiindcă vreau să revin la Constantin Matache: micuț, rotund, cu ochelari, șezînd în scaunul lui din hala secției, amintindu-mi de fotografiile cu Isac Babel. Spune: fiica mea e într-a opta. Eu sînt într-a șasea. Un profesor mi-a spus că un elev de-al lui a luat bacalaureatul cînd a ieșit la pensie. Eu mai am doi ani pînă atunci, pînă la pensie adică.

Povestește: i-am spus unui ucenic. Cunosc genul tău. O să ne dai multă bătaie de cap cînd ai să vii în uzină. A rîs. Vezi,i-am spus, după ce i-am desfăcut contractul de muncă. Ți-am prezis. L-am reprimit. Fiindcă știu asta a fost tot.. Lucrurile astea le știu deoarece am fost și eu tînăr. Dar sînt multe altele pe care nu le-am știut atunci și pe care le învăț acum. În concepția noastră, pînă mai ieri, muncitorii trebuiau să lucreze oricum. N-aveau macarale, ordonam: să faceți și munca macaralelor. Așa credeam noi că e bine. Eroism numeam asta. Acum știm că trebuie făcut totul ca să punem macaralele la punct. Munca politică e în primul rînd muncă. Pentru că prin muncă ne educăm toți și datorită ei știm că nu există unii care doar educă, iar alții care se lasă educați. Munca politică la noi este tocmai această atmosferă pe care am creat-o pentru noi, așa cum am fost noi, și cum voiam să devenim.

Nicolae CRISTACHE

v-am chemat azi la tănase, ca-n decorul luminos să cîntăm toți împreună, să cîntăm tot ce-i frumos

Pe Calea Victoriei, într-un colț de stradă în care există o autoservire destul de bine aprovizionată cu chifle și bere, se string de la o vreme minuitorii de instrumente cu ora sau, mai pe înțeles, freacă ușile Teatrului «Constantin Tănase», înșf cu viori sub braț și mustăcioare sub nas. Un spectacol oriental, foarte neplăcut, cum avea să-mi spună tovarășul Dinescu, directorul teatrului, fără a-și putea explica motivele pentru care nu i se pune capăt. Din nefericire tot tovarășul Dinescu avea să-mi spună și alte «întîmplări» inexplicabile din viața primei noastre scene de revistă, întîmplări de neînțeles chiar și pentru cei care le-au provocat. Astfel, deși muzical, Teatrul «C. Tănase» are instrumente, stații și microfoane cu o uzură de peste 110%! În aceste condiții se poate vorbi mai mult de vacarm decît de muzică. O altă «întîmplare» este faptul că orchestra are blocate 4-5 posturi de suflători cărora li se cer certificate de studii de la o școală care nu există pur și simplu! «Ei bine, aceste posturi sînt acoperite de oameni care au derogări mai vechi, tot fără studii și care costă teatrul de trei ori mai mult». Foarte frumos, iată două întîmplări la revistă care nu ne stîrnesc rîsul deocamdată, dar care bine prelucrate de textierii teatrului sînt sigur că ar avea succes de public. Ca orice haz de necaz. Și mai sînt și altele (recuzita săracă, lipsa de colaborare cu A.R.I.A. care îngreunează schimbul de vedete și descompletează de multe ori spectacolele, numărul mic al absolvenților școlii de coregrafie din București care ar dori să danseze la revistă, pensionarea lui Horia Șerbănescu, plecarea Stelei Popescu, apropiata retragere a lui Zizi Șerban, amenințarea anuală a pierderii grădinii de vară ș.a.) Iată paranteza în care există cam înghesuit, sărăcuț îmbrăcat și iubit fără prea multă stăruință un teatru care își plătește slujitorii după aplauze. Trebuie spus că deși poartă numele marelui om de revistă Constantin Tănase, teatrul nu stîrnește pînă acum o suficientă simpatie la cei în măsură să-l ajute, înzestrîndu-l cu tot ce i-ar trebui, de la lucrurile cele mai mărunte (pene, paiete, stămburi) pînă la cei mai buni cîntăreți și cîntărețe, comici, balerine. Teatrul satiric muzical «Constantin Tănase» este totuși în București, iar în București orice s-ar putea spune, dar că n-ar fi iubită revista în nici un caz. Dovadă cei 430 de spectatori la «Trăsnitul meu drag», spectacol ajuns la impresionanta cifră 381 în seara de 3 octombrie. Spre deosebire de acesta, divertisment muzical în 2 acte (28 tablouri), al doilea spectacol al teatrului — «jos pălăria» — mult mai tînăr, este un mozaic muzical. Observăm deci de la bun început absența, măcar în titulatură, a revistei din repertoriul actual al teatrului. Absența este regretabilă și poate fi pusă în primul rînd în seama autorilor, care preferă de multe ori să însăileze «numere», în loc să gîndească o revistă după toate canoanele genului. Mai ușor, mai repede, dar cu un succes oarecare, sînt jucate deci mozaicurile sau așa-zisele divertismente muzicale (ce-or fi astea, totuși?) decît revistele. Se ocolește de fapt ideea de revistă sau mai bine-zis se confundă cu bună-știință revista cu spectacolul pestriț în care să fie cîte puțin din toate, și două-trei bancuri, și niște glumițe, și niște cîntecele. Toate acestea sub generoasa firmă a teatrului care în lipsă de ceva mai bun și silit de condiția rentabilității cu orice preț le acceptă. Cît despre satiră, ce să mai vorbim, același croitor imbecil care ne face hainele prea mari sau prea strîmte, același frizer rapidist, același pletos, același... Accentele de actualitate sînt slabe, deși ar fi fost ușor de presupus că o revistă tocmai cu asta s-ar ocupa, în sensul chemării pe care a adresat-o creatorilor tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara din 3-5 noiembrie 1971: **Folosiți arma umorului, satirizați defectele care se manifestă în societate și la oameni! Faceți din arta voastră un instrument de perfecționare continuă a societății, a omului, de afirmare a dreptății și echității sociale, a modului de muncă și viață socialistă și comunistă.** Autorii de texte pentru Teatrul «Constantin Tănase», cel puțin cei pe care i-am putut urmări în cele două spectacole (Sașa Georgescu, Angel Grigoriu, Romeo Iorgulescu și Cornel Constantinescu), serviți mai bine (Puiu Călinescu, Zizi Șerban, Nicu Constantin și Alexandru Lulescu) sau mai rău (o mulțime) de actori, par a fi foarte obosiți de diversitatea preocupărilor lor umoristice și de altă natură. Un umor căznit, uneori vulgar, scălîmbăiat, săgeți cu vîrful bont, care nici n-apucă să ajungă la țintă de bătrîne ce sînt. Iată o fundație total nepotrivită pe care nu se poate înălța nimic în pofida eforturilor oneste și adevărate făcute de directorul sau de prim-regizorul teatrului (Bițu Fălticineanu) la fiecare spectacol.

Resimțind acest lucru ca pe o mare slăbiciune a teatrului, tovarășul N. Dinescu și-ar dori realizarea unui spectacol cu texte primite de la simpli cetățeni din toată țara, selectate și premiate în cadrul unui concurs organizat cu ajutorul revistei noastre. Idee bună care ar înviora repertoriul și ar lăsa prin ușile astfel larg deschise să intre aerul plin de prospețime al prezentului, amintind direct de marele Tănase. S-ar mai putea prezenta (între două premiere se scurg cîteva luni) și alte modalități, de exemplu, spectacole de autori clasici și contemporani, la solicitări ar fi de dorit ca marii comici ai noștri să răspundă («Cu Toma Caragiu duc de ani de zile o conversație plăcută, el dorește să joace aici, dar este atît de ocupat»), cu mai multă plăcere, inclusiv Stela Popescu, o mare pierdere a teatrului. Cît îi privește pe cîntăreți, înțelegem că un fluture își alege într-o zi flori de 1500 de lei mai degrabă decît de 200, totuși, urmînd exemplul propriilor lor cîntece, ar trebui să pară, dacă nu chiar să fie, mai sentimentali, mai dezinteresați. Desigur, problemele Teatrului Tănase sînt numeroase și multe dintre ele nu se pot rezolva bătînd din palme. Am convingerea însă că, răspunzînd simpatiei evidente a publicului, cei cîțiva entuziaști slujitori ai revistei, cu exigență sporită față de ei înșiși și de colaboratorii lor, vor reuși pînă la urmă să repună genul în drepturile sale firești, în spiritul tradiției îndelungate a umorului românesc.

Iulian NEACȘU

«împletim inutilul cu neplăcutul»

Abia a demarat noul an universitar, iar cluburile studențești și Casa de cultură a studenților sînt în fierbere. Se convertesc noi membri la numeroasele cercuri și cluburi, în cele 11 formații ale Casei de cultură a studenților «Grigore Preoteasa»; cercul studențesc de presă caută un titlu pentru o nouă revistă, corul de cameră repetă, **Teatrul Podu** repetă. Făcînd numai «simultanul» unei singure zile, la Casa de cultură sau la Clubul Universității, te convingi că în ultimii doi-trei ani s-a schimbat mult concepția despre ceea ce trebuie să însemne activitate culturală studențească. Cine a terminat mai de mulțișor studența nu-și poate realmente închipui cum arată azi un club studențesc. Și cu atît mai greu își închipuie de pildă un fost student din timpul avîntatelor brigăzi voluntare de construcție, cînd șantierul ținea loc de casă de cultură. Am zis că nici noi nu știm, și am mers să vedem. O observație generală: față de varietatea inițiativelor, sistemul prin care sînt informați studenții, și prin care ar trebui ei să fie atrași spre asemenea activități, este încă defectuos. Noi am întrebat și am aflat. Lucruri frumoase, interesante. Dar de ce să existe ermetismul acestui sistem informativ? Aceeași situație și la Clubul Universității. Abia am zărit, căutînd insistent pe un afiș aglomerat, că într-o anumită zi studenții de la limbi clasice vor juca în latinește un fragment dintr-o piesă. Te descurci greu prin această multitudine de manifestări, dacă nu vrei să alegi otova doar tradiționala seară de dans. Am luat un club studențesc mai mic, să-i pătrundem tainele. Clubul «ING.» de la Institutul politehnic. La «Centru» se spune că aici sînt cei mai sufletiști studenți, multă însuflețire pentru activități culturale. Are Facultatea de electronică o brigadă de agitație cu adevărat interesantă. Această brigadă a reușit să reabiliteze chiar genul cam ofilit și formalist al noțiunii de brigadă. Brigada, echipa de recitatori, orchestra de cameră, formația folclorică, toate au obținut numeroase premii. Zice Popescu Gheorghe, student în anul IV la Construcții aerospațiale, că pentru a ajunge la asemenea formații există un permanent concurs între facultăți. Formațiile fiecărui an trebuie să dea probe impuse, ca la patinaj, adică să aibă o brigadă, un moment poetic, muzică sau dans popular și teatru scurt. Sînt și probe libere, dar tot spectacolul nu trebuie să depășească trei ore și jumătate. Cine depășește este penalizat la puncte. Întrecerea este vie, participă totdeauna și cadrele didactice, rector, decani, profesori, punctajul este anunțat în plin consiliul institutului. Toată lumea e pe fază. Numai conducerea acestui club este mai defazată. Metodist, cu funcția de îndrumare și conducere pentru toate activitățile de aici, este tovarășul Al. Petrovici. Un om mai în vîrstă, care nu mai simte pulsul studențesc și cerințele studenților, dar care nici nu se străduiește să le afle. Ni se prezintă un program de activități bătut la mașină, titlurile au genul acela neutru și vag. «Ce intenționați să se discute la tema **Valorile moralei socialiste?**» Răspuns: «Despre morala ateistă»! Nu știam că îndărătul unui asemenea titlu se ascunde o discuție despre ateism. Și nici nu mai auzisem despre «morala ateistă». Începe să-mi fie teamă că nu voi ghici adevăratul înțeles al titlurilor următoare. Dacă **Omul, măsura tuturor valorilor** va fi cumva o discuție despre O.Z.N.! Tovarășul asistent Albescu, care asistă la explicațiile metodistului, este la fel de stupefiat. Cu asemenea edificare politică și ideologică mă îndoiesc că pot fi aplicate la adevărata lor tensiune în viață hotărîrile Plenarei din noiembrie 1971, pentru îmbunătățirea activității ideologice și educative în rîndurile tineretului. Nici nu e de mirare atunci că între studenți se spune: la aceste ședințe «împletim inutilul cu neplăcutul».

Există o evidentă discordanță între adevărata mișcare culturală și de informare, pe care o doresc studenții de la Politehnică, și ceea ce le oferă programul clubului. Iar mai mare și mai bizară este nepotrivirea între concepția simplistă și ternă a programului, și ceea ce se înfăptuiește cu adevărat, mai mult prin inițiative din afara programului. În sîmbăta trecută a avut loc, în noul local al institutului, marele bal al bobocilor. Pînă joi la ora 23,30, cînd am găsit aici un grup numeros de studenți care pavoazau holul, tovarășul metodist nu venise nici măcar din curiozitate să vadă ce se întîmplă. Ce face tovarășul Petrovici? îl întreb pe Mircescu Viorel, student în anul V, însuflețit organizator, dar fără a avea altă funcție decît aceea de «student cotizant»? «Metodistul nostru nu are mai mult de trei griji: ne dă transformatorul, face scriptic planul de activități și semnează». E drept că uneori mai pretinde să vadă textul cîte unei brigăzi, sau un spectacol. Dar aceasta se întîmplă de obicei cu un ceas înainte de reprezentație. Așa a fost la deschiderea anului universitar și toți studenții aveau emoții că tovarășul director nu văzuse spectacolul, deși era un spectacol mai vechi, prezentat și altădată. Îl întreb și pe Ionescu Fulger, student în anul V, președintele Comisiei culturale din institut, dacă tema **Valorile moralei socialiste** poate sau nu să se refere la o discuție despre ateism. «A, păi mi-a spus și mie tovarășul Petrovici că sînt programate cinci teme ateiste, dar cînd le-am numărat împreună nu erau decît patru. Nu voia să mă creadă că titlul acesta „nu merge" la ateism». Titluri amorfe, intenții confuze, program alcătuit de mîntuială. Este dealtfel și destul de curios că de un an de zile a fost păstrat vacant cel de al doilea post de metodist. Am plecat, acceptînd invitația la bal. Și după ce am parcurs falsul itinerar din ingenioasul labirint pe care-l pregătesc aici studenții, am dat pînă la urmă de ieșire. E drept că ajutat și de lozinci hazlii care, cel puțin pentru acest labirint, erau o soluție: «vindem morcovi!», «Rectorat — cînd legendele mor», «iar în încheiere vă dorim: haide Sportu'!»

Dinu FLĂMÂND

OMUL NOPȚII (DETALIU).

lemnul cel sfînt din care se fac oamenii

Cînd foarte mulți artiști caută bucuriile creației în lumi ce nu există, cînd viața, moartea, jocul ori fericirile și nefericirile ființei sînt uitate sau disprețuite, mai există cineva, printre cei puțini, care mai crede ca arta în afara ființei umane nu are sens. El se numește Vida Gheza.

Ca să înțelegem opera acestui maestru al sculpturii românești ar trebui, poate, să ne gîndim în primul rînd la străvechea Țară a Maramureșului. Oricît ar părea de ciudat, niciodată n-am plecat cu totul, oriunde ne-am afla pe planetă, din acel loc unde am descoperit pentru prima oară lumina și sunetele, relieful și plantele. Tot așa și Vida Gheza, oriunde a fost, purtat de istorie și evenimente de-a lungul acestei Europe a rezistenței și războiului, el era totdeauna acolo, în Maramureșul său, cu pădurile Gutinului și apele Izei în suflet.

Ca să înțelegem opera lui Vida Gheza ar trebui, în al doilea rînd, să ne gîndim la lemn. Nicăieri, poate, lemnul n-a dominat viața oamenilor ca acolo, în nord. Din lemn era și mai este încă și astăzi leagănul copilului; din bîrne și dranițe casa omului; din lemn — porțile și uneori chiar zăvoarele din lemn — războaiele de țesut și spata; din lemn — cetera și carul, și șaua calului, și copîrșeul, și crucea celor morți. La butini pleacă morosanul, adică la tăiatul pădurii, ca să cîștige un ban. Lemnul e aici viață, sens și existență și civilizație și acest sculptor care se numește Vida Gheza nu putea în nici un fel evada din acest univers.

Se întîmplă cîteodată ca însuși copacii să semene cu oamenii. S-ar putea ca asemănarea să fie numai o părere și doar ochii sculptorului să ghicească sau să vadă liniile unui trup imaginar. Artistul mărturisește că adeseori a ținut seama de sugestiile arborilor. Rob al lemnului, mi se pare că el mai crede, în taină, că orice copac ascunde o formă umană. De aceea, personajele lui se nasc din noaptea lemnului însoțite de bătăile ritmice ale securii și daltei și ale inimii, ca într-un străvechi ritual sacru în care muzica însoțește creația. Securea alungă întunericul care învăluie chipurile, iar dalta, mai potolită, desăvîrșește formele, vibrînd suprafețele volumelor, creînd tensiuni și acel joc definitiv de lumini și umbre.

Întreaga operă a sculptorului, deliberat

FATA PĂDURII.

OMUL DINTRE' FOCURI.

VARVARA, OMUL CU PASĂREA, PLOAIA, OMUL PĂDURII.

CARNAVAL.

sau nu, este o monografie a unui colț de țară, o istorie a unei civilizații care își are începutul în legende și credințe străbune. Din miturile arhaice ei aduce în lumea noastră pe «Omul nopții», ciudată apariție însoțită de dublul său, pe «Omul dintre focuri» sau pe «Fata pădurii», care mai amintește de timpurile dendrolatriei, nud superb de nordică nimfă.

De la starea mitică la fantastic e numai un pas și sculptorul se lasă furat de mirajele acestui imperiu cu fantasme, care-i inspiră ciudatul țăran, cățărind o solomîzdră («Salomonarul»), ori «Vîlva minelor», pasăre rapace, imaginată cu trup de om. Toate aceste personaje sînt guvernate de mișcări instinctuale, au o tensiune telurică, accentuată de masivitatea volumelor. Cînd sculptorul se apropie de oameni, mișcările sînt mai senine, imprevizibilul se estompează și din lemn apar oșenii cei de toate zilele, stînd la sfatul bătrînilor, dormind cu clopul pe obraz, dansînd tropotita, horind sau plecînd spre mină. Și din nou cînd imaginația se dezlănțuie, fascinată de simboluri, opera își schimbă înfățișarea. Mîna creează forme zvelte, pe verticală. Copacii sînt transformați în cariatide, ca «Ploaia» întruchipată de o femeie, ori ca «Varvara», cea care parcă vine din lacrimi. Acum sculptorul visează, acum și durerile sînt dulci, acum e seninătate și împăcare.

Cornel BOZBICI

ELEVII PRIN EI ÎNȘIȘI

îmi pare foarte rău

Îmi pare foarte rău că trebuie să sap la rădăcina «naturii care a sădit flori: FETELE», dar sînt obligat.

Foarte bine spus a *sădit*, căci astăzi... mai rar. Mai rar sensibilitate, mai multă rațiune. Mai multă rațiune, mai puțină poezie, romantism.

Încă o dată îmi pare rău, dar ceea ce am afirmat în legătură cu fetele nu este hazardat. Nu este gratuit, este o constatare de fapt. Vibrația unei plimbări cu o fată, sub clarul lunii, pe o alee mărginită de copaci,este un fruct care mai rar se coace.

Și nu cred că huliganii sînt de vină. Și nu sînt lăudăros dacă afirm că vă cucerim mai ușor. Așa este, nu mai treziți în noi emoția primului sărut, aventura primei plimbări, nu ne mai hipnotizați cu priviri de siameze.

Vă cucerim din ce în ce mai ușor, pretindeți puține lucruri, acceptați multe. De unde atîta luciditate și realism? Cred că atunci cînd vă sărutăm, vă gîndiți dacă într-adevăr Parisul este cea mai mare capitală a Franței. Și uite așa-mi explic eu de ce și băieții nu fac eforturi să aleagă cuvintele cele mai tandre, gîndurile frumoase considerîndu-le desuete. Eu nu zic că pe lîngă fetele noastre italienizate sau franțuzite, prin port și faptă, nu mai există unele care la ora 20 sînt acasă, sau sînt vesele toată dimineața dacă după masă se întîlnesc cu El.

Și fetelor, ce remușcări să mă încerce cînd vă văd pe la ceaiuri și cluburi, în ultimul grad de hipizare, căutînd cu disperare o nouă relație? Cum să nu generalizez cînd voi, fetele, FLORILE NATURII, vă sărutați cu un băiat, iar cu privirea căutați pe un altul?

Am primit multe scrisori, în proporție de 97% de la fete și, tot în aceeași proporție, nici una nu mi s-a adresat în legătură cu ceea ce am scris eu în Flacăra. Și atunci...?! Dacă se dovedește necesar am să înmînez Flacării acele «mult prea minunate» scrisori pentru publicare. Eu îmi dau adresa. Cît despre sfaturi...

Sergiu Filip
Aleea Pădurea Craiului
bl. H2, sc. 1, ap. 14.
București

la revedere în 19...!

A devenit stereotipă această formulă pe panourile cuprinzînd fotografiile absolvenților de liceu. Nimic mai frumos mai dulce și mai romantic decît anii de liceu!

Cîte nu s-au scris — și se vor mai scrie — despre amintirile din viața de liceu!

Ei bine, eu contest farmecul anilor de liceu! O anchetă în acest sens ar dezvălui că nici un colectiv nu este unit și că spiritul colegial necesar este mai mult decît o «rară avis» pentru că... nici nu există!

Desigur, la sfîrșitul celor patru ani au loc despărțiri emoționante. Dar s-a întrebat cineva vreodată cît de reale și veridice sînt ele? A intuit cineva falsele candori din păcate se destramă după trei trimestre, pentru că în anul II se formează clasele paralele, cu profil uman și real. Urmează alte trei trimestre de acomodare care în loc să desfacă barierele dintre diferitele grupuri, le pecetluiesc pentru următorii doi ani definitiv!

A încercat cineva să-și pună întrebarea: «Ce am făcut eu pentru colectivul meu?» Nu! Pentru că toți s-au întrebat: «Ce a făcut colectivul pentru mine?» Cele mai neașteptate situații pot dovedi oriunde că individualismul e în floare și «la zi» e formula: «Ce-mi pasă de ceilalți?»

Desigur ne pasă de prietenii sau prietenele noastre, dar de întregul colectiv?

Adevărat: un colectiv omogen se formează după ani și ani de conviețuire împreună! Să fie acesta motivul pentru care în cei patru ani de liceu prea puțini sînt cei care luptă pentru omogenitate?

O discuție pe această temă în cadrul rubricii puse la dispoziția noastră cu amabilitate de revista Flacăra, ar fi nu numai interesantă dar și folositoare. Am aruncat «mănușa»! Cine o va ridica?

Ion Petrescu
elev, anul IV — F
Liceul «Ion Maiorescu» Giurgiu

Deși toți cei care au scris despre această problemă au fost de acord că ea trebuie rezolvată, nu s-a găsit încă nici o soluție. Poate că citind aceste rînduri, beneficiarii rubricii «ELEVII PRIN EI ÎNȘIȘI» vor fi revoltați, tentați să alcătuiască imediat o replică «usturătoare» la adresa subsemnatului. De acord! Mă întreb cine dintre ei va contesta existența de grupuri în colectivele din care fac parte, pentru că,deși «neoficiale»,aceste grupulețe sînt diviziuni reale ale unui colectiv.

În orice clasă — scuzată-mi fie expresia, dar e necesară — aceste grupuri «se mănîncă» pur și simplu între ele. Explicația fenomenului e simplă și cunoscută. Veniți din școli diferite, cei admiși în liceu formează un colectiv în anul I, care

„de ce?“

Stimați tovarăși de la Flacăra,

În cîteva rînduri pe care am crezut de cuviință să vi le trimit vreau să vă vorbesc despre un aspect cufundat încă în multă umbră și care este aproape consecvent neglijat în școală: educația sexuală din planificatele «ore sanitare», dar care de regulă devin «ferestre». Nu vreau să discut despre acea oră în care, o singură dată în decursul unui întreg ciclu liceal, medicul vorbește despre «bolile venerice».

În cele ce urmează aș vorbi despre ceea ce se face și, cum cred că bănuiți, ceea ce nu se face pentru tînărul care intră în adolescență și ajunge deci la «vîrsta critică», denumire utilizată foarte savant de multă lume și cam atît. Dar ce se face pentru tînărul în cauză? Foarte puțin sau, nimic. La școală problema este eclipsată total de cea a situației școlare, iar acasă prea puțin luată în serios și... lăsată, să treacă. Astfel că într-un moment dificil, tînărul rămîne singur în fața schimbărilor ce se produc cu el. Nepregătit, e nevoit să lupte singur cu noianul de întrebări și probleme care îl asaltează. Să nu uităm că la această vîrstă omul începe să gîndească, să stabilească legături între el și tot ceea ce îl înconjoară — natură, societate. În aceste momente însă școala îi pretinde tînărului activitate intensă, nepreocupîndu-se să înțeleagă starea de spirit în care este tînărul (este tratat tot ca și în clasa a V-a, căci, chiar dacă ești în ciclul superior, tot elev ești). Și într-o astfel de situație pot să apară divergențe pe plan școlar, divergențe din care tînărul la «vîrsta critică» iese mai totdeauna categorisit fără cruțare ca: leneș, indolent, sfidător al învățămîntului.

Sînt sigur că mult zbucium inutil s-ar putea fi înlăturat prin explicarea întregii noi situații, dealtfel foarte normală, pe care trebuie să o depășească tînărul. Și cine ar fi mai indicat pentru aceste lămuriri, decît cel care ar trebui să o facă: medicul școlii. Medic care nu ar trebui să se mulțumească cu «Eu sînt totdeauna la cabinet, dacă aveți ceva de discutat...»

Tot în sensul celor prezentate pînă aici aș mai arăta o situație destul de contradictorie. Mă gîndesc doar că, adesea, în cărțile pe care ni le recomandă școala și ale căror titluri le găsim în programa de bacalaureat nu foarte puține sînt pasajele de care, adolescent fiind, te minunezi că asemenea lucruri pot fi tipărite. Deci, pe de o parte tînărul vine în contact cu astfel de cărți (chiar în școală) în care orice urmă de pudoare dispare, totul fiind scris foarte citeț, dar cînd este vorba de educația sexuală, problema e tratată cu jenă, cu exces de pudoare, ori chiar cu surîsuri imbecile.

Cred că ar fi cazul să se facă lumină și în acest domeniu al vieții unui tînăr. Se pot înseninа frunțile, mințile se pot elibera de gînduri fără rost, obsedante. Ar fi o mînă întinsă adolescentului în ascensiunea sa, într-un moment în care nu trebuie să fie lăsat singur.

M. George
elev — Cluj

Fotografie de Francisc KONRZ

Sufrageria „PERLA“

este formată din bufet, vitrină, servantă, masă, oglindă cu ramă și 6 scaune și are dimensiunile:

— bufetul — 1770×800×560 mm
— vitrina — 1250×1700×460 mm
— servanta — 1200×800×560 mm
— masa — 1180×750×760 mm
— oglinda cu ramă — 1400×760 mm

PREȚUL = 11 656 lei

Magazinele de mobilă asigură cumpărătorilor transportul la domiciliu și montarea mobilei la prețuri avantajoase.

Se poate cumpăra și cu plata în 18 rate lunare, cu un avans minim de 20% din valoarea mărfii.

RECOM

Sufrageria „LIVING“

este formată din bufet, vitrină, masă extensibilă și 6 scaune și are dimensiunile:

— bufetul — 2280×415×1372 mm
— vitrina — 1190×1240×360 mm
— masa — 1495×890×780 mm

PREȚUL = 8 688 lei

Magazinele de mobilă asigură cumpărătorilor transportul la domiciliu și montarea mobilei la prețuri avantajoase.

Se poate cumpăra și cu plata în 18 rate lunare, cu un avans minim de 20% din valoarea mărfii.

RECOM

«sînt obișnuit cu gloria»

Strada Levănțica este una din străzile mai noi ale Bucureștiului. Aici s-a construit cam prin anii 1936 un mic cartier în care casele, aidoma, n-au mai mult de un etaj și o scară interioară. Un alt semn distinctiv, iedera întinsă pînă la streașină și cîte un brad în fiecare curte, bradul fiind adus, bineînțeles, dintr-o excursie pe Valea Prahovei.

Poți ghici astfel vîrsta proprietarilor, după cît de înalți sau scunzi sînt brazii din poartă. Desigur, bradul de la numărul 21 este destul de bătrîn, ori mai bine nu știu, acum cînd scriu nu-mi mai pot aminti cu exactitate dacă era vreun brad acolo, stupi însă sigur că erau, în jurul lor bîzîiau albine ce păreau să nu mă fi recunoscut nici ca prieten, nici ca dușman. «Pe dumneavoastră nu vă înțeapă albinele?» — am început eu cu o întrebare de interes pur personal. «Ba da, drăguțule, ba da, dar să știi că ele nu atacă, ele se apără.» «Și cînd știu ele că trebuie să se apere? Și dacă se apără atacînd?» Apicultorul Victor Panaitescu din strada Levănțica nr. 21 are 87 de ani. Îi împlinește la 29 decembrie, dar ce contează? S-a născut în satul Băjești, în Muscel. De mic copil era înclinat să-și vindece semenii, dar după ce a luat bacalaureatul, tatăl, învățător, i-a expus pe scurt situația familială: 6 copii, dintre care 3 fete nemăritate, avere loc! Urmarea, sublocotenent la Calafat, acum 63 de ani, cu care ocazie (rămas «rob»ai înclinării de vindecător) devine și membru la Société magnétique de France, Fondée en 1887, Dans le but d'étudier le Magnétisme et d'en vulgariser la pratique. «Da' drăguțule, am văzut că n-am această forță și am trecut la plante medicinale și apicole». Pînă la urmă Victor Panaitescu a rămas la apicole și după ce a făcut două războaie «în locuri fierbinți», a fost rănit, decorat, citat, ieșind la pensie colonel. Spirit iscoditor, este autor a 16 brevete de *invențiuni* și a 6 *inovațiuni*, *militare* și apicole, armata și apicultura coexistînd într-însul în mod pașnic și egal. Dintre cele militare enumerăm cîteva, nu numai de dragul enumerării: Sistemul de semnalizare optică «Panaitescu» (drăguțule, am făcut caricatura cuvintelor), Fixător pentru tragerea din pomi cu mitraliera (1915), Transformarea mitralierelor germane Maxim capturate (1917), Desagi și samare pentru transportul materialelor în munți (1925), Metodă și aparate noi pentru tragerea *indirectă cu mitralierele* (1926 — *mare lovitură* cu un numerar de 1 000 000 lei, Cum adică? Uite-așa, drăguțule, după invențiunea mea trăgeai cu mitralierele și peste deal, ca artileria, ploaie de gloanțe cădea pe capul infanteriei, nu altceva!), Metodă rapidă — originală — de alfabetizarea adulților (1930), Cartuș și manșon reductor pentru tragerea redusă în standurile școlare (1938 — ultima inovațiune militară, în acest an V.P. iese la pensie și își îndreaptă toată atenția asupra albinelor). Ca apicultor, Victor Panaitescu își vede încununate eforturile făcute pentru sporirea producției agricole prin polenizare, în 1949, cu un premiu al Institutului de studii româno-sovietice. Inventează singur sau împreună cu alții: Colector de polen (1961), Clur de polen (1961), Colectoare de polen (1962), Cursă de mătci și trîntori (1963) și alte dispozitive pentru uzul apicultorilor. Membru într-o mulțime de comisii apicole, interne și internaționale, conferențiar (Mai ales cînd mă duceam la băi, pe litoral sau la Govora în ultima vreme), Victor Panaitescu se preocupă tot mai mult de valoarea terapeutică a produselor apicole și, pentru «a nu fi depășit», învață la 60 de ani limba rusă, pe lîngă franceză și puțina germană pe care le știa. Uite, drăguțule, americanii au plecat de aici: o larvă de albine primește hrană în primele trei zile lăptișor de matcă, pe urmă trece pe ordinar; o matcă, toată viața, este hrănită numai cu lăptișor de matcă. Le-ai văzut cum arată? Unde mai pui, drăguțule, că albina, săraca, trăiește 2-3 săptămîni și matca 4-5 ani. Ei? În lume s-a dat atenție la asta, s-au făcut cercetări serioase în laboratoare biochimice bine înzestrate, la ora asta 20 de țări au introdus apiterapia în spitale, noi nici acum nu avem o mare creșcătorie de albine proprie și nici nu... Îl ascult pe Victor Panaitescu care este el însuși, la 87 de ani, imaginea efectelor binefăcătoare ale apiterapiei: vedere excelentă, vioiciune spirituală și fizică, umor și optimism debordant. Nu, nu a trăit cu interdicții, a băut moderat vin și cafea, dar nu a fumat și nu a ieșit nici pînă la vîrsta asta din cuvîntul tatălui care i-a spus să nu depășească niciodată limita mîncării și a băuturii. Mie, cînd ajung limită, mi se pune un capac în gît și de la masă mă scol așa, parcă vrînd să mai beau și să mănînc ceva. Nopți am pierdut destule și pe front și în civil, cu cercetările. Nu, nu, eu, drăguțule, nu trebuie să cred că se erijează în om de știință, că ar vrea să ia locul doctorilor. Nici alții să nu înțeleagă asta. Doctor e fiul său, anestezist și reanimator de mîna întîi la Fundeni. Noi, zice, noi, apicultorii, care credem în apiterapie sîntem rîndașii doctorilor, încercăm să-i ajutăm, doctoriile lor sînt așa mai eficace, nu vrem să ne substituim doctorilor și nici eu nu vreau reclamă, drăguțule, sînt obișnuit cu gloria... (sînt însă doctori care nu sînt nicidecum adversarii apiterapiei, dimpotrivă, s-au *convins de binefacerile ei* (ca «pacienți» ai lui V.P.). Camera este mare și, bineînțeles, luminoasă. Răsfoiesc hîrtii și cărți urmărit de gîndul invidiei pe cei care au descoperit dulceața apiterapiei înaintea mea. Să fie aceasta adevărata glorie a «bătrînului» apicultor Victor Panaitescu? Marea invidie a celor treizeci de ani ai mei pentru cei aproape nouăzeci pe care pretinde, fără a fi crezut, că-i are? Să fie aceasta gloria?

Iulian NEACȘU

febra aurului

Anul trecut, pe la sfîrșitul primăverii, mă aflam la Edmonton, capitala statului canadian Alberto. Orașul, învestit cu toate atributele civilizației, păstrează cu orgoliu, precum nobilele familii, rădăcina arborelui său genealogic: o căsuță de acum un secol, străvechiul fort pe vatra căruia au înmugurit crengile vieții moderne. În plus, localnicii sărbătoresc în fiecare an, cu fast de operetă dar și cu respect pentru trecut, așa-numitul Klondyke, în amintirea celor dintîi căutători de aur de acum mai bine de un secol, în fapt întemeietorii așezării. Cu această ocazie se bate și o monedă specială — un dolar din argint, au loc întreceri între cei mai iscusiți călăreți, se cîntă și se dansează în ritmul și în costumele de epocă. Festivitatea, departe de a avea un iz desuet, își propune și reușește să așeze o punte a amintirilor între ieri și azi, ținînd mereu aprinsă flacăra tradițiilor. Am văzut un asemenea spectacol evocator și mărturisesc sincer că am fost plăcut impresionat aflînd că sub veșmîntul vechilor căutători de aur luau parte, cu entuziasm juvenil, inclusiv personalități din viața politică și socială a orașului. Și o făceau cu căldură și sinceritate, dornici să deschidă în fața tinerei generații adevărate pagini din istoria unui trecut nu prea îndepărtat.

Mi-am reamintit de momentul relatat, citind în diferite publicații despre modul cu totul diferit în care în unele state din America se readuce, sub conul de lumină al actualității, «goana după aur», atît de plastic înfățișată în scrierile lui Jack London și în filmele lui Charlie Chaplin.

A devenit o adevărată manie colectivă de a porni pe urmele vechilor căutători de metal prețios, de a răscoli prin locuri de mult lăsate în părăginire, de a cerne nisipul apelor în speranța găsirii grăuncelor strălucitoare. Unii o fac dintr-un simplu «hobby», pentru că e la modă să apuci, la sfîrșit de săptămînă, pe cărări de munte în California sau în Dakota de Sud. Cei mai mulți însă sînt aventurieri, oameni de la periferia societății, afaceriști dornici de înavuțire peste noapte. Și ca în orice «bussines» s-au creat și adevărate societăți, cu specialiști, care urmăresc evoluția prețului aurului la marile burse internaționale. Sînt, de asemenea, în rîndul celor cuprinși de noua și teribila febră a aurului și șomeri, care se agață cu ultimele speranțe de orice șansă de a-și cîștiga existența. Mici așezări situate în zona unde în urmă cu peste un secol s-au deschis mine de aur, abandonate apoi, așezări acoperite de colbul uitării renasc, în venele lor sclerozate începe să curgă din nou sîngele speranței.

Negustori deschid magazine cu utilaje necesare marii aventuri pentru că altele sînt condițiile din zilele noastre, față de trecut. Locul măgarului încărcat cu unelte l-a luat jeep-ul, ba chiar și elicopterul, doar naivii mai folosesc sita pentru cernutul nisipului, pentru că acum există motopompa care absoarbe, metru cu metru, tot nisipul din fluviu. Se înțelege că a înflorit și industria plăcerilor, *saloon-ul* de altădată fiind înlocuit cu *night-clubul*.

Bob Christopher, proprietarul unui mic magazin din Downieville, localitate celebră în trecut pentru sîngeroasele lupte dintre «căutătorii de aur», spune: «Afacerile reîncep să înflorească. Nu numai că zona e plină acum de cei ce-și încearcă norocul, dar încep să vină și mulți turiști. Duminica ajung în oraș familii întregi care încep să răscolească nisipul din fluviu. Nu găsesc nimic, e clar, dar eu am tipărit o broșurică intitulată «Secretele căutării aurului» și numai în ultimele trei luni am vîndut peste 8 000 de exemplare. La doi dolari exemplarul, am ajuns la o cifră frumoasă. Pot spune că am descoperit astfel un adevărat filon».

Goana după aur a devenit o adevărată obsesie. Nu puține sînt și cazurile dramatice, atacurile banditești, crimele. Cînd eșește un loc cît de cît promițător pe m unei ape, de unde speră să scoată cîteva bobițe de aur, doarme acolo, pentru a se asigura că alții nu vor veni să-i «fure» himera. De regulă, se lucrează în grupuri de 2-3 persoane, iar noaptea se face de gardă, ca pe vremuri. O tînără povestește că unul dintre prietenii cu care a venit, Mark Roberts, a fost găsit asasinat, foștii săi tovarăși de aventură răpindu-i viața pentru cîteva grame de aur. Iată, dealtfel, cum descrie ziaristul italian Duilio Pallattelli în revista «L'Europeo» febra aurului, redînd discuția avută cu doi căutători: «Cei doi oameni, un mecanic și un tăietor de lemne din Sacramento, și-au părăsit meseriile și, împreună cu soțiile, au pornit în marea aventură. Sîntem ca drogați, spune unul din ei. Lucrăm fără întrerupere, cu ochii ficși în pămînt, așteptînd să apară grăuntele strălucitor. Chiar cînd te părăsesc forțele fizice, mintea îți rămîne obsesionată de aur. Nimic nu contează mai mult și pentru aur poți chiar să ucizi».

Autorul reportajelor comentează: «Nu e o frază retorică, această idee am d șit-o clar pe fețele tuturor pe care i .. întîlnit. Noaptea, cînd alături de mine era liniște, cînd ardea focul și suna o chitară, am avut tot timpul teamă. Deoarece simțeam că între mine și acei oameni era o barieră de netrecut: dorința nebunească de îmbogățire».

Ion MĂRGINEANU

Singur. Singur cu pietrele și cu iluziile. Din zori și pînă tîrziu în noapte, în căutarea pepitei. Apoi, deznădejde amară...

MIRON RADU PARASCHIVESCU - AMINTIRI DIN COPILĂRIE (XII)

Printre locurile depărtate de casă pe ıde mă duceam, nu erau — curios! — ılcele *sau pîrtii mari* ca să *mă* şi *dau cu* săniuţa, dar era un alt mobil care ne strîngea, vreo 5-6 copii, în casa unei tinere văduve, o *croitoreasă* drăguţă şi *simpatică*, mama unui singur băieţel cam tot de vîrsta mea, unde ne pregăteam recuzita şi repetiţiile *pentru colindul cu steaua*, ce se apropia.

Dar mai mult decît de dragul spectacolului *textual*, destul *de monoton dealtfel*, ca orice mister sacru degradat, ne duceam acolo pentru ca să ne pregătim recuzita: *chivărele înalte, cilindrice, de carton*, îmbrăcate-n culori felurite, din cîte se găseau la librărie, în hîrtie lucioasă, velină, cu mitra regală întocmită *din două fîşii* de carton colorat şi el, cu crucea-n vîrf sau, cînd nu se putea, pe partea dinspre frunte a chivărei, *astfel croite ca să ne încapă peste căciuliţe*; şi mai ales săbiile şi steaua. Dacă săbiile erau arme destul de simplu întocmite, *din cîte-o şipcă bine cioplită, ca un tesac*, cu două tăişuri, cu minerul în cruce, steaua, în schimb, era o mică operă de artă manufacturieră şi plastică. *Încropită dintr-o sită* emailfolosită, şi din care noi păstram doar marginile, unde fixam razele stelei, nişte *conuri tot din hîrtie* cerată şi *viu colorată*, cinci sau şase la număr, cu marginile exterioare ale sitei îmbrăcate tot în aceeaşi *hîrtie*, dar *crestată-n franjuri*, iar *cu discul* din faţă întins ca pielea unei tobe, tot din hîrtie multicoloră şi lucioasă, peste care *lipeam* o poză sau mai multe, cumpărate de la librărie, cum se găseau pe atunci, înfăţişînd naşterea Domnului în ieşle, — pentru ca pe partea cealaltă, *unde sita avea discul* gol, să lipim o lumînare destul de groasă şi de lungă ca să ne-ajungă pentru tot colindul unei seri *întregi*; *în fine, cu un băţ* înfipt vertical în mijlocul foştilor pereţi ai sitei, băţ colorat şi el în aceeaşi miraculoasă *hîrtie colorată şi lucioasă*, — steaua *noastră* era adevărata operă de artă populară şi modern-infantilă în acelaşi timp, arta naivă care *s-a prelungit prin secoli de tradiţie*, aşa cum se vede şi azi la copiii din Polonia ca să nu mai vorbim de cei din Occident care primesc aproape totul *de-a* gata.

Apoi, veneau peplumurile scurte pînă la genunchi, întocmite din fuste, de preferinţă albe, pe care *fiecare şi le-aducea de-acasă*, de la mamă sau soră, obţinute cu stăruinţi şi rugăminţi, dar mai ales cu argumentul suprem: «*altfel nu mă iau şi pe mine cu* steaua...», ceea ce însemna nu numai o durere pentru copiii ce eram, dar şi o ruşine pentru *familia* al cărei *fiu nu s-a* dovedit vrednic să fie măcar crăişor dacă nu mag sau însuşi Irod

Textul pe care, *cum spuseri, nu-l mai ţin* minte **ad litteram,** dar ştiu că era dedus dintr-un mister degradat, începea prin invocarea Crainicului, *de obicei ales cu o voce* mai groasă, deşi cu toţii ne îngroşam vocile cît puteam ca să părem crai adevăraţi, sub mustăţile sau bărbuţele noastre de blană ori vată colorată cu cerneală. Crainicul intra tiptil, cu jumătate trupa-n casă dacă, după *demersurile laice de rigoare*: «*Primiţi* steaua?...», ni se răspundea afirmativ —, şi începea să ureze: «Hei, bună seara, bună seara, cinstiţi mari boieri!... Iată v-am adus această ceată, de regi şi de împăraţi, de la Ierusalim plecaţi, ca să vă aducă mare ştire şi mare bună vestire!...» Apoi, întorcîndu-se către fiecare dintre cei cu chivără şi sabie, şi înveliţi în fustele de împrumut, dar nu atît de scurte ca să nu poţi măcar pe *jumătate ascunde pînă la momentul* potrivit sabia de lemn sub ele: «Da'tu ce crai mare eşti, şi nouă nu ne vesteşti?»... La care întrebatul răspundea cu cea mai răcnită voce de care putea dispune: «Eu sînt Gaspar-împărat, sabia-n mîna dreaptă-am luat, pe cal alb am încălecat, şi după stea am plecat, după Isus-împărat...» După *ce* fiecare din crai îşi declina astfel calitatea şi *rolul*, (*mi se* pare că se adăugau şi versuri ca acestea: «Smirnă cu mine-am adus, pentru Domnul mic Isus»... (sau «cămiie», sau «aur», după numele magului), apărea Irod care, de asemenea, la întrebarea Crainicului, debita cel mai fioros din texte. Pentru rolul de Irod era ales întotdeauna cel mai voinic şi mai bărbătos dintre noi, bun să facă spaimă, cît de cît. Mi se pare că pe vremea aceea, rolul ăsta *îi* revenea lui Mitu Călinescu, feciorul cel mare al perceptorului plăşii, băiat înalt şi spătos, nu un deşirat fără vlagă, care *mi* se pare că *se* şi dădea la fumat ţigări ca să-şi îngroaşe vocea. (Mai tîrziu, el a fost fruntaşul echipei de fotbal a Vălenilor). Textul debitat de el suna aşa

«Eu sînt Irod împărat.
Sabia-n mîna dreaptă-am luat.
Pe cal negru am încălecat.
În Betleem am intrat.
Paisprezece mii de copii am tăiat.
De doi ani şi mai în jos
Ca să-l tai şi pe Christos
Pe Christos nu l-am tăiat.
Dumnezeu l-a apărat!...»

Urma apoi o altercaţie între cei trei crai şi *craiul Irod*, al *cărei text nu-l mai ţin minte*. Ţin minte numai că, la sfîrşitul ei, toţi scoteam cu un gest hotărît spadele pe care *ni* le-ncrucişam în aer, şi scena devenea într-adevăr dramatică şi atît de mişcătoare că eu, deşi mă număram printre magi şi ştiam, *după numeroase* repetiţii, că *nimic* grav nu se va-ntîmpla, mă-nfioram cutremurat pînă cînd cu toţii ne lăsam spadele cu *vîrfu-n pămînt*, *recte în mijlocul* duşmanului, sprijinindu-ne în ele şi astfel compuse, într-o piramidă întoarsă, ca să se-ntîlnească *toate vîrfurile lor în* acelaşi loc. Atunci Crainicul care stătuse mai în umbră, reapărea de afară însoţit de purtătorul stelei şi *urma cunoscutul cîntec liturgic* intonat de toţi actorii, uneori şi de gazde: «Steaua sus răsare, ca o taină mare!...»

*

Dar pentru ca eu să-mi ştiu rolul, pentru ca să *nu mă-ncurc în fusta-peplum*, tocmai cînd trebuia să scot mai abitir spada de lemn, deseori metalizată printr-un strat de *bronz cumpărat* de la prăvălie, pentru ca să nu pierd nici o zi contactul şi bucuriile ce ni le dădea progresul curmeiului sitei în *devenirea ei de stea lucitoare* ce pe cer apare, pentru a-mi construi şi potrivi din vreme chivăra, socoteam că trebuie să fiu nelipsit în fiecare după-masă în casa lui madam croitoreasa, fără de bărbat şi cu un fecior unic, ca şi biata mea mamă.

Această croitoreasă locuia, cum am spus, la mai bine de un kilometru de noi, mai aproape de gară, într-o veche căsuţă în stil subcarpatic, aflată-n poiana poştei, cam pe unde se înalţă astăzi, nu steaua care străluceşte din hîrtie colorată şi lumii vesteşte prin gura însăşi a copiilor că Irod a fost înfrînt, ci blocurile noi cu care tîrgul copilăriei mele s-a îmbogăţit între altele — destul de recent din fericire, fiindcă altfel Neculai Iorga n-ar mai fi dormit, sărmanul, somnul drepţilor martiri ai neamului său, el care s-a luptat şi a reuşit să interzică primăriei vălenene să distrugă fîntînile cu acoperiş ţuguiat ce dădeau nu numai apă dar şi atîta viaţă şi stil oraşelului acestuia, de vechi moşneni şi mai proaspeţi ţuicari şi tăbăcari.

Dar oricît de crai Gaspar, ori crai Melhior m-aş fi numit eu, nu puteam să nu-mi iau cu mine, pe lîngă tributul în hîrtie colorată, gumă arabică şi poze, prietena recentă şi de nedespărţit, sania pe tălpici de fag şi de fier.

Aşa se făcu într-o seară cînd m-am dus cu Călineştii, căci erau doi fraţi cam de aceeaşi vîrstă ce locuiau mai la sud ceva de gura Vălenilor, cam pe vis-à-vis de cimitir, aşa cum îi şade bine unui perceptor ca să aibă argumente convingătoare pentru contribuabilii săi, ca să-şi achite dările la timp, — într-o seară deci, cînd m-am dus cu ei — şi bineînţeles cu săniuţa — pînă prin dreptul gării, să mă văz acostat, pe cînd mă întorceam singur spre casă, de-un domn înalt şi spătos care-mi propuse să fiu bun şi să-i duc eu cu sania mea pachetul sau lădiţa ce-o avea-n mînă. «Am să-ţi plătesc pentru asta»... mi-a spus el şi eu l-am luat în serios. Lădiţa călătorului, tocmai atunci, se vede treaba, sosit cu trenul dinspre Ploieşti, atîrna destul de greu căci, cu toate forţele mele şi cu toate şinele ei de fier, săniuţa mergea destul de greu iar aţa de care-o trăgeam îmi tăia pălmile pentru care neglijasem să-mi iau la plecarea de-acasă, mănuşile.

Dar, în schimb, cîte visuri nu mi-a priciunit acest drum anevoios! Anevoios şi pentru că mergeam spre miazănoapte, adică «în susul» tîrgului şi al şoselei principale Cîte cumpărături nu m-am gîndit că voi face îndată ce voi pune mîna pe banii pentru cărăuşia mea de copil vălenean? Ba la nişte poze frumoase de la librărie pentru lipit pe stea şi pe chivără, ba la nişte prăjituri de la Nea Costică «Capşa», cofetarul unic şi iramplasabil al Vălenilor, ba chiar la o lanternă electrică din care văzusem de curînd la cîte unii din prietenii mei, dar care costa cam mult ca să-mi pot îngădui să mi-o visez măcar, ba la mai ştiu eu ce delicii puerile.

Se înnoptase şi trecusem de mult de casa Mamei Leana, dar taciturnul, înaltul şi spătosul meu muşteriu nu dădea semn că am mai avea puţin de mers. Pînă la urmă, pe-aproape de prăvălia şi casele lui Butu, mi-a dat de veste că sosise şi mi-a pus în palma rebegită de frig şi de strînsoarea sforii, un leu. E drept că era un leu de hîrtie nou, foşnitor ca foaia uscată de ceapă, dar vai!, cît de crud şi de repede s-au prăbuşit toate visele mele! Se vede treaba însă că n-aveam stofă de cooli, fiindcă în faţa marii surprize care-ar fi putut fi o lecţie din care să-nvăţ cît de greu se cîştigă banii, nici n-am găsit cel mai elementar gest de protest. M-am jurat însă, mie însumi ca, de acum înainte, să nu mai caut să fac «afaceri» cu săniuţa mea căreia pentru cu totul alte scopuri îi pusesem eu prima pereche (şi ultima) de potcoave noi. M-am întors zorit acasă, iar umilinţa pe care-o-ncercam era atît de cumplită, că nici n-am mai vrut să-i împărtăşesc şi mamei păcăleala căreia-i fusesem victimă. I-am vorbit desigur despre evoluţia repetiţiilor noastre cu steaua, despre chivără şi sabie şi, probabil, i-am adus la cunoştinţă că am nevoie de-o fustă de-a ei albă, sau măcar de-o jumătate, adică de poalele uneia din cămăşile ei, pentru ca să devin un adevărat mag-împărat.

„îmi place pluto, că-i un cățel haios" !

Mă aflu în incinta grădiniţei Direcţiei de telecomunicaţii a municipiului Bucureşti, înconjurat de două grupe de copii care şi-au ocupat locurile în faţa televizorului. Lucia Popescu, directoarea grădiniţei, punîndu-i în temă, anunţă sumarul emisiunii «Lumea copiilor» (programul I,ora 16,30-17): Meşter Faur, mîini de aur (I), Număraţi cu noi: «10 mîţe» de Tudor Arghezi şi Aventurile neînfricatului Mighty Mightor (III) Cronicarul TV al revistei Flacăra, curios şi mai ales interesat în prospectarea opiniilor, despre o emisiune sau alta a publicului care, prin reacţia sa spontană poate sugera valoare ! Iată-mă, deci, instalat într-un scăunel de o şchioapă, cu genunchii la gură, aşteptînd imaginea micului ecran să se reflecte în ochii inteligenţi şi frumoşi ca dimineţile de la Voroneţ ai micilor mei «interlocutori»; «Mie îmi place Donald, că a pus smoală pe cărare şi veverita şi-a lipit piciorul şi nasul»; «Donald l-a băgat pe regele albinelor într-un borcan şi a închis căpăcelul»; «Mie îmi place Mannix pentru copii»...

Discuţia este întreruptă de generic care arată ora 16,30. Directoarea le spune: «Tăceţi acuma că se întîmplă ceva!»

Şi... povestea întortocheată a «meşterului Faur» în care se vorbeşte mult, se acţionează puţin şi se cîntă pe sponci începe. Mîinile de aur ale meşterului îi învaţă pe copii cum să facă un căţel din ce dă Dumnezeu, cu un singur cusur... acela de a nu semăna cu un căţel!

«10 mîţe» este interpretată de Daniela, după ultimele indicaţii ale claselor de actorie I.A.T.C., secondată de Aşchiuţă. Şi în sfîrşit Mighty Mightor, care prin desen, muzică, mişcare şi ritm a înviorat pe micii mei telespectatori. Trebuie să le descriu reacţia şi bineînţeles le voi da cuvîntul în atenţia lui Floricel Nicolae, redactorul emisiunii. Meşterul Faur-mîini de aur şi Povestitorul, un voinic care face pe modestul, aveau sarcina să-i înveţe pe «dragii copii» cum să-şi facă singuri jucării, ca apoi să le trimită televiziunii, pînă pe data de 3 noiembrie. Da, dar copiii nu-i urmăreau decît cînd îşi cîntau replicile, şi atunci cînd lucrurile se însufleţeau, cum a fost scena cu gemurile... sau atunci cînd se ciocneau cap în cap şi cînd cuvintele trăiau în mişcare, în mimă, în fantastic şi umor.

Frumoasele cuvinte potrivite ale lui Arghezi n-au fost ascultate decît atunci cînd Aşchiuţă spunea rar şi clar şi cîntat textul. Pe Daniela o simpatizează de mult dar, de data aceasta, n-au ascultat-o. O rumoare, o foială, un dor de hîrjoană îi cuprindea pe cei 30 de telespectatori ai mei, ori de cîte ori textul căpăta preţiozităţile unei anumite «arte actoriceşti». Păcat.

Momentul trei, serialul Mighty Mightor, deşi se vorbea o altă limbă, deşi copiilor nu li s-a tradus textul, erau cu toţii o singură răsuflare, în momentul cînd voinicul apărea şi era într-adevăr voinic de se-apuca de toartele cerului şi atunci cînd jivinele preistorice semănau într-adevăr cu nişte jivine de ţi se făcea părul măciucă, iar zmeul erau un zmeu adevărat, nestilizat şi necontorsionat în aşa fel încît să-l poţi bănui că n-ar fi zmeu.

Iată şi ce lucruri mi-au spus copii Victor Tănăsescu, Gabriela Lebe, Enache Dorina, Gabriel Boeru, Cătălina Dumitru, Florin Niţu, Andreea Ruşi pe marginea spectacolului vizionat:

«Are mîini de aur pentru că a făcut ceva din două creioane şi din doi ciorapi şi i-a pus ochi în coadă». «Eu vreau povestea cu cei trei purceluşi, unde lupul le-a sucit capul la iezi şi i-a pus pe fereastră». «Eu vreau Capra cu trei iezi şi desene pentru copii». «Şi eu Scufiţa roşie», şi eu «Motanul încălţat», şi eu «Ursul păcălit de vulpe, că şi-a rupt coada». «Mi-a plăcut povestea lui Mighty că era frumos colorată» (n-a fost colorată!) «Eu o văd colorată!!», «Punguţa cu doi bani şi Mannix». «Şi mie îmi place Daktari că e cu animale adevărate şi cu păduri», «Mie Pluto! că e un căţel haios!» Ce e puţin?

Coman ŞOVA

Viața lui Dimitrie Cantemir

„Vechile drepturi și vechea libertate“

Știind că nu va putea guverna fără sprijinul boierimii, Dimitrie Cantemir a încercat să o rălieze în jurul său, vorbindu-i despre «foloasele unirii boierești... poftind pe cei mai bătrîni ca pre niște părinți, pe cei de vîrsta sa ca pre niște frați, iar pe cei mai tineri ca pre niște fii», la colaborare cu domnia.

Cînd și-a dat seama că o colaborare cu boierimea atotputernică nu era posibilă în condițiile dorite de el ca domn cu veleități autoritare, Cantemir a luat o serie de măsuri energice împotriva marilor boieri, umilind pe marele logofăt Ioan Buhuș, destituind pe hatmanul Antiochie Jora etc.

Dar principala lovitură pe care a încercat domnul Moldovei să o dea marii boierimi a fost transformarea țării într-un stat de monarhie autoritară și ereditară, în care «toată puterea să fie la domn» — condiții cuprinse în tratatul încheiat cu Petru cel Mare, despre care vom vorbi îndată.

Așadar, idealul politic al lui Dimitrie Cantemir era o monarhie absolută, eliberată de sub dominația otomană, pe care o condamnase în *Istoria ieroglifică*.

Întrucît domnul cunoștea bine situația din Imperiul otoman (unde trăise peste 20 de ani) și credea că acesta, slăbit fiind, va putea fi ușor învins de ruși, urmărind eliberarea Moldovei de sub domninația otomană, a încheiat un tratat cu țarul Petru cel Mare în aprilie 1711.

Acest tratat a fost precedat de o serie de legături stabilite între ambasadorul Rusiei la Poartă și Dimitrie Cantemir încă înainte de numirea sa ca domn. De aceea, Nicolae Mavrocordat, domnul Moldovei, va acuza pe Cantemir că «plănuise dinainte trădarea» Porții, deoarece nutrea «gînduri deșarte», adică gînduri de eliberare care pentru Mavrocordat erau, în acea vreme, greu de realizat.

«OPERA DE DEZROBIRE»

După cum spune Nicolae Iorga, Cantemir nu a dorit domnia «pentru vanitatea puterii, pentru plăcerea vulgară de a vedea oamenii care își închină mîndria spre a-și satisface interesele și care-și părăsesc crezul spre a fi văzuți cît mai multă vreme sus, în vîrful societății, ci pentru că de pe tronul Moldovei el putea să lucreze la opera sa de dezrobire ce sta în fundul celor mai dragi speranțe ale sale».

Tratatul cu Petru cel Mare prevedea, printre altele, trecerea armatei moldovene de partea oștirii rusești și neamestecul țarului în afacerile interne ale Moldovei, unde vor domni cu puteri absolute membrii familiei Cantemir, ce forma noua dinastie a țării. În cazul în care turcii ar ieși victorioși, se prevedea că domnul va primi azil în Rusia, unde va fi despăgubit. Tratatul prevedea deci *independența Moldovei în hotarele ei strămoșești*.

Titlul domnului, recunoscut de țar, urma să fie, după cum spune Neculce: «săninatul (adică serenissimul — N.S.) domn al țării Moldovei, samodirjețu (singur stăpînitor) și colegat (prieten) Țării Moschicești, iar nu rob supus».

Tratatul a fost urmat de o proclamație pe care Cantemir a adresat-o poporului, cu scopul de a motiva ridicarea sa împotriva Porții și de a-l chema la luptă pentru recîștigarea independenței pierdute. Învinuirea pe care domnul o aducea Imperiului otoman era călcarea de către turci a așa-numitului tratat prin care Bogdan al III-lea ar fi închinat țara turcilor. Se aveau în vedere asemenea încălcări ca mărirea tributului inițial, stabilit la 4 000 de galbeni, dărîmarea cetăților moldovene, cucerirea unei părți a țării, precum și prădăciunile săvîrșite de tătari.

Moldovenii erau chemați să vină la oaste pînă la 15 iunie: cei care nu se prezentau urmau a fi afurisiți de biserică, iar domnul amenința că li se vor confisca pămînturile.

Tratatul și proclamația către moldoveni sînt două documente de o valoare excepțională, care stau la baza concepției politice pe care Cantemir o va dezvolta mai tîrziu în *Descrierea Moldovei*.

Cînd a comunicat boierilor intenția sa de a trece de partea rușilor, aceștia au răspuns: «Bine ai făcut, mărie-ta, că noi ne temeam că te-ai duce la turci, și așé aveam de gînd că, de te-om vedea că mergi la turci, te-om părăsi și ne-om duce de ne-om închina la moscali». Mai circumspect, bătrînul lordache Ruset a făcut opinie separată, spunînd: «Te-i can grăbit, mărie-ta, cu chematul moscalilor. Să fi mai îngăduit mărie-ta, pîn-li s-ar fi văzdut puterea, cum l-e merge».

Planul bătăliei de la Stănilești (8–12 iulie 1711). După cum spunea un reprezentant al Saxoniei, Petru cel Mare a regretat mai tîrziu că nu a urmat sfatul lui Dimitrie Cantemir în timpul acestei bătălii.

Din nefericire, visurile de eliberare s-au spulberat repede.

Cantemir și-a îndeplinit în mod leal obligațiile asumate prin tratatul încheiat cu Petru cel Mare; el a strîns circa 6 000 de oșteni cu banii dați de țar, a condus trupele ruse spre cîmpul de bătaie, dar nu a putut asigura aprovizionarea acestora, deoarece Moldova fusese bîntuită de lăcuste. Mai tîrziu, în *Istoria Imperiului otoman*, va recunoaște el însuși că lipsa de aprovizionare a armatei a constituit unul din motivele înfrîngerii.

TREI LA UNU, ÎN AFARĂ DE TRUPELE TĂTARE

Oștile ruse și moldovene au fost înconjurate de turci și tătari la Stănilești, pe Prut, unde a avut loc bătălia decisivă (8–13 iulie 1711). Turcii dețineau o supremație numerică covîrșitoare: trei la unu, în afară de trupele tătare. Totuși, armata ruso-moldoveană a reușit să respingă atacul turcesc din 9 iulie, dar dîndu-și seama de superioritatea adversarului, Petru cel Mare a cerut pace — deși Cantemir îl îndemna să continue lupta, pe care o putea cîștiga, deoarece turcii erau demoralizați. Prin pacea de la Vadul Hușilor (12 iulie 1711), țarul căpăta dreptul de a se întoarce în țară cu toate trupele și artileria, făcînd însă o serie de concesii turcilor.

Visurile de eliberare ale lui Cantemir erau astfel spulberate și domnul Moldovei, de teama de a nu fi ucis de turci, a trebuit să-și părăsească țara pe care o iubea atît de mult. Regretele nu mai puteau folosi la nimic.

Cantemir s-a strecurat cu greu printre rîndurile armatei turcești, care-l căuta de zor, ducîndu-se în grabă la Iași, pentru a-și lua familia și boierii devotați. Împreună cu aceștia, la 16 iulie 1711, într-o zi de luni, Cantemir părăsea Iașii pentru totdeauna, îndreptîndu-se spre Rusia, unde va rămîne pînă la moarte.

În urma sa, turcii și tătarii au supus Moldova unui jaf îngrozitor, ca represalii pentru încercarea de a se elibera de sub dominația otomană.

«O CARTE DE LUPTĂ»

Partea cea mai însemnată a operei lui Cantemir, care i-a creat faima de mare învățat, a fost realizată în timpul ședерii sale în Rusia. După cum au observat specialiștii, aici iubirea de patrie l-a determinat pe fostul domn să se preocupe de poporul român cu scopul de a-i face cunoscut în Europa și de a-i pregăti soarta mai bună pe care o merita. Opera sa din această perioadă nu mai are un caracter teoretic, ca lucrările sale de început, și este consacrată aproape exclusiv țării și poporului său. Chiar atunci cînd informa pe țar și puterile europene despre problemele Imperiului otoman, pe care le cunoștea bine, el urmărea un scop politic românesc, și anume să *determine un curent de opinie favorabil reluării războiului cu Imperiul otoman* — război care ar fi trebuit să ducă, după părerea sa, la eliberarea celor două țări române aflate sub dominație turcească.

Cea mai importantă operă de orientalist a lui Dimitrie Cantemir este *Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Othomanicae*, adică *Creșterea și descreșterea curții otomane*, sau, mai scurt, *Istoria Imperiului otoman*. Opera a fost începută foarte probabil încă de pe cînd autorul ei se afla în Turcia, fiind redactată în Rusia în anii 1714-1716, după ce fostul domn al Moldovei devenise membru al Academiei din Berlin — fiind astfel *primul român membru al unei academii străine*.

După cum s-a observat, nu poate fi o întîmplare că Dimitrie Cantemir a scris *Istoria Imperiului otoman* chiar la începutul războiului austro-turc din anii 1716–1718, în care fostul domn al Moldovei a încercat să atragă împotriva turcilor și pe ruși, sperînd că, în urma victoriei acestora, își va putea revedea țara și recăpăta tronul.

Cartea avea menirea să informeze lumea asupra regimului de asuprire din Imperiul otoman, ca și asupra slăbiciunilor acestui imperiu. Dacă ar fi fost tipărită atunci, editarea ei ar fi îmbrăcat — după cum observa P.P. Panaitescu — o semnificație politică: ea devenea «o carte de luptă datorită unui exilat politic, adversar al Imperiului otoman»

A VENIT VREMEA ELIBERĂRII...

Dovedind că acest imperiu este în decădere, Dimitrie Cantemir spera să convingă puterile europene că a venit vremea eliberării popoarelor subjugate de turci.

Această dorință de eliberare este trecută de Cantemir într-un discurs imaginar al lui Ștefan cel Mare, care ar fi spus: «Dumnezeul părinților noștri... va apleca odată mila sa asupra voastră, mișcat de lacrimile robilor săi, și va trimite pe cineva care vă va mîntui pe voi sau pe urmașii voștri de jugul barbarilor și vă va reda vechile drepturi și vechea libertate».

Din nefericire, această dorință nu avea să se împlinească, deoarece puterile străine în care își puneau românii nădejdea de eliberare nu făceau altceva decît să înlocuiască dominația otomană cu propria lor stăpînire asupra unor teritorii «eliberate».

Cantemir cunoscuse bine Imperiul otoman în timpul lungii sale șederi la Poartă, cînd studiase cu atenția mereu trează a omului de știință obiceiurile și moravurile poporului, organizarea curții, dregătoriilor și armatei, cînd cunoscuse personal pe numeroși dregători de vază ai Imperiului, precum și documentele și cronicile turcești. Fără îndoială că încă din această vreme învățatul domn și-a strîns materialul necesar pentru alcătuirea unei istorii a Imperiului otoman.

Tot cu acest prilej, a ridicat el și un plan detaliat al Constantinopolului, publicat în anexa lstoriei.

Dacă prima parte a acestei istorii este o compilație după cronica lui Sadi din Larissa, completată cu alte izvoare turcești, partea în care prezintă epoca sa este o lucrare personală, bazată în bună măsură pe observații și amintiri proprii.

Dintre toate scrierile fostului domn al Moldovei, *această operă a cunoscut cea mai largă răspîndire, fiind tradusă și tipărită în limbi de circulație europeană*: engleză (1734–1735), franceză (1743) și germană (1745). Vreme de aproape un secol ea a constituit izvorul de căpetenie pentru toți apusenii care doreau să cunoască istoria Imperiului otoman.

«A SPUNE ADEVĂRUL ȘI A-L FACE ÎNȚELES»

În afară de valoarea ei informativă, *Istoria Imperiului otoman* are o importanță deosebită și prin concepția autorului ei, care precede cu circa trei decenii pe Montesquieu — considerat a fi «întemeietorul filozofiei istoriei aplicată la dezvoltarea unei mari împărății», filozofie expusă în lucrarea sa *Considérations sur les causes de la grandeur des Romains et de leur décadence* (1734). Chiar dacă nu l-a influențat pe Montesquieu (despre care se spune că nu a avut cum să cunoască lucrarea lui Cantemir, ce nu apăruse încă în traducere franceză), concepția istorică a fostului domn al Moldovei despre «creșterea și descreșterea» unui mare imperiu nu poate fi trecută cu vederea: el a constatat aceste două faze în istoria Imperiului otoman, așa cum Montesquieu le-a stabilit în istoria Imperiului roman, scriitorul francez cercetînd și cauzele de care Cantemir nu se ocupă în lucrarea sa.

Istoria Imperiului otoman a fost foarte bine primită de învățații vremii, care considerau că autorul ei este «un savant judicios, imparțial (care), nu poate fi niciodată bănuit de ură. Faptele povestite sînt scoase din izvoarele cele mai sigure și mai autentice. El așază faptele cu metodă, expune cu exactitate, povestește în chip clar. Dezvoltă acțiunea, zugrăvește pe actori, nu caută să înfrumusețeze subiectul pentru a distra pe cititori, nu rîvnește la alt merit decît de a spune adevărul și de a-i face înțeles».

Se înțelege că mai tîrziu, pe măsura progresului științei istorice, lucrarea lui Cantemir a fost depășită ca informație de altele mai noi. Pentru vremea sa însă, *Istoria* scrisă de fostul domn al Moldovei a constituit singurul mijloc prin care Apusul Europei a putut cunoaște istoria Imperiului otoman.

Pe drept cuvînt, autorul ei a fost considerat drept primul mare orientalist al Europei.

Nicolae STOICESCU

priricipii și năravuri

unde ne duc pașii

Cît de deznădăjduită trebuie să fie o mamă ca să-ți scrie astfel: «O mare nenorocire s-a întîmplat cu fiica mea. În circa trei luni a decăzut așa de rău, încît este fugită de-acasă *în stradă*, mă-tresa...» Întrerup aici strigătul de disperare al mamei care mai explică, printre altele, că fata are 18 ani și jumătate, că se află — probabil — sub influența nefastă a cuiva care o împinge pe drumul cel rău, catastrofal. Poate n-aș fi dat publicității asemenea text, scris — evident — într-un moment de maximă tensiune nervoasă și sufletească, dacă — da, coincidența — n-ar fi făcut în așa fel încît, într-o scurtă perioadă, să mai primesc un astfel de semnal de alarmă. A doua tînără intrată pe panta abruptă a lipsei de simț moral, de echilibru, are în urmă o copilărie nefericită, nu și-a cunoscut deloc tatăl, iar mama și-a petrecut o bună parte a existenței în penitenciare, fiind de... profesiune hoață. Cum personal nu cred orbește în ereditate, deci nici în zicala «așchia nu sare departe de trunchi», consider important să continuu seria detaliilor din etapa așa-zisei copilării: crescută de bunică și de surorile mamei, fata — învățată chiar de propria-i mamă, cînd și cînd «liberă» — s-a apucat să fure, ceea ce i-a determinat pe ceilalți s-o mute de la ei în casă, altminteri goală, a mamei mereu plecate. La vîrsta pubertății, a adolescenței, cînd orice tînăr simte acut nevoia îndrumării, a modelului adult, fata în cauză a trăit singură, singurică, primind doar cîte ceva de-ale gurii. Apoi repetența (școala n-a izbutit — era și aproape imposibil — s-o redreseze moral). Zvonul precum: «ciupește» de oriunde apucă a izolat-o și mai puternic de oameni, astfel încît, încetul cu încetul — dar sigur — a pășit pe drumul rău, abject pentru orice fată care se respectă. În satul respectiv este arătată cu degetul, celelalte adolescente — la urma urmei, *acum*, pe bună dreptate — se feresc pînă și să-i răspundă la salut. (Cîndva, pe la 16 ani, ca s-o... salveze, unii au hotărît s-o trimită la un orfelinat și s-o califice, dar meseria aleasă n-a fost, poate, cea mai potrivită cu putință: ospătăriță. Deci, lucru printre bărbați, și aceștia băutori, dacă nu alcoolici.) Eșecul actual era, așadar, previzibil, în măsura în care măsurile educative și reeducative inițiate n-au fost cîntărite bine, s-au dovedit — simpla bunăvoință nu ajută în asemenea cazuri — ineficiente. Oare n-ar fi reușit un specialist să corijeze orbita pe care evoluează tînăra, traumatizată inițial de absența tatălui, apoi de cea a mamei (și a rușinii produse de irresponsabilitatea și de acțiunile antisociale ale acesteia) etc? E adevărat că de prea multe ori cînd întîlnim tineri — fie și puțini la număr — eșuați din punctul de vedere al integrării lor sociale, am cam luat obiceiul, exagerat, de a arunca *exclusiv* vina pe cei care alcătuiesc mediul lor de creștere, întîi familia, apoi școala și ceilalți. Totuși, cu excepția situațiilor-limită (în care se cere aportul psihologiei, al psihiatriei), restul cazurilor de eșec educativ își au originea, pînă la urmă, *și în personalitatea celui vizat*, căci la 16, la 18 ani, nimeni nu se mai poate socoti scutit de responsabilitate. În chip firesc, o tînără știe că nici o cicatrice afectivă nu justifică «pasul greșit», repetat greșit, pe care-l face. Abdicarea de la poziția integral morală pretinde în replică ajutorul celorlalți, strădania tuturor de a sprijini o redresare morală, însă pretinde, la vîrsta aceasta, în primul rînd, strădania personală a fiecăruia.

Mihai STOIAN

capriciile gustului

producătorii de urît

Orice s-ar spune, va trebui să recunoaștem totuși că noi nu acordăm suficientă atenție acelor forme, cu adevărat eficiente, de combatere a prostului-gust estetic. Ne-am obișnuit cu ideea că pentru combaterea prostului-gust estetic, care stăruie încă în importante zone ale vieții culturale, dacă nu chiar proliferează, cîteodată, sînt suficiente conferințele, dezbaterile sau seminariile organizate cu sprijinul oamenilor de așa-zisă specialitate. Astfel, în timp ce vara litoralul Mării Negre este, practic, infestat cu arta de bîlci, produsă în spiritul celui mai autentic prost-gust cu putință, în cutare oraș, sub auspiciile cutărui for de prestigiu, au loc furtunoase înfruntări de opinii privind necesitatea cultivării gustului estetic superior la marile categorii de populație. Toată lumea este de acord că prostul-gust estetic reprezintă un adevărat pericol social, dar, în realitate, nimic nu se întreprinde pentru combaterea lui.

Producătorii de urît își desfășoară nestingheriți o activitate indiscutabil nocivă însă nu lipsită de rentabilitate. Consiliile populare județene, primăriile localităților turistice se mulțumesc să perceapă doar, prin intermediul administrației financiare, taxa cuvenită pentru negoțul cu produse de «artizanat», calitatea produselor puse în circuit comercial contînd prea puțin. La intrarea în Muzeul Peleș, pe zeci de metri, se află expuse spre vînzare kitsch-uri de cea mai oribilă speță. Oficialitățile culturale ale orașului nu-și permit să intervină întrucît legislația existentă asigură libertatea oricărui negoț autorizat de către administrația financiară.

Comitetul Culturii și Educației Socialiste al județului Prahova a avut o inițiativă cum nu se poate mai lăudabilă: pentru negoțurile cu profil artizanal, înainte de acordarea autorizației de către administrația financiară, s-a considerat necesar avizul estetic al unei comisii avizate. În județul Prahova se practică acest bun obicei de colaborare între forurile de cultură și forurile economice în drept să acorde autorizație pentru orice negoț cu implicații estetice. E greu de spus în ce măsură inițiativa Comitetului Culturii și Educației Socialiste al județului Prahova a dat rezultatele așteptate. Oricum, ni se pare un act salutar de salubritate estetică. Sinaia face parte, cu toate acestea, din județul Prahova. Ne-am interesat cine acordase avizul favorabil pentru kitsch-urile care se vînd în fața Muzeului Peleș. Negustorii erau «străini», aparținînd județelor învecinate, unde nu se știa și nimeni nu se gîndise la o asemenea măsură de avizare estetică a unor produse destinate să intre în rețeaua de obiecte confundabile, pînă la un anumit punct, cu artizanatul. În aceste condiții, inițiativa forurilor culturale de la Ploiești devine contracarată prin lipsa ei de sincronizare cu atitudinea forurilor culturale din «împrejurimi». S-ar cere, poate, unele măsuri inițiate pe plan central, prin Consiliul Culturii și Educației Socialiste, în așa fel încît atunci cînd la Ploiești se interzice producerea urîtului să nu fie permisă sau chiar încurajată la Tîrgoviște sau Brașov. Toată lumea însă se teme, am impresia, de producătorii de urît. Pretutindeni intervine argumentul economic: în măsura în care asemenea activități sînt rentabile, nu le putem opri. Cultura însă nu se poate retrage în fața argumentului rentabilității. Efectele prostului-gust, tolerat pentru prețul unei taxe plătite la administrația financiară, sînt mult prea nocive pentru a nu ne îngrijora. Sîntem cu toții răspunzători de alterarea gustului estetic prin formele «artei de bîlci» și a pseudo-artizanatului, care își etalează nestingherite «valorile» pînă și în preajma instituțiilor artistice de recunoscut prestigiu. *Vorbim despre necesitatea îmbunătățirii* calității estetice a produselor industriei noastre de bunuri de larg consum și vastă utilitate. Un asemenea deziderat nu cred că va putea fi vreodată realizat atîta timp **cît lumea este atrasă, în proporții alarmante,** prin activități de felul celor semnalate mai sus, în zonele prostului-gust ordinar și, indiscutabil, e necesar să se pună cu hotărîre piciorul în prag producătorilor de urît camuflat, inclusiv printr-o serie de măsuri de ordin administrativ. Paralel, urmează să ne gîndim și să găsim soluțiile cele mai eficiente de propagandă a bunului-gust, de propagandă a valorilor estetice superioare nu numai la nivelul artei, dar și la nivelul producției industriale.

Gheorghe ACHIȚEI

reflexe

de **A. MIHAILOPOL**

„De doi bani speranță!"

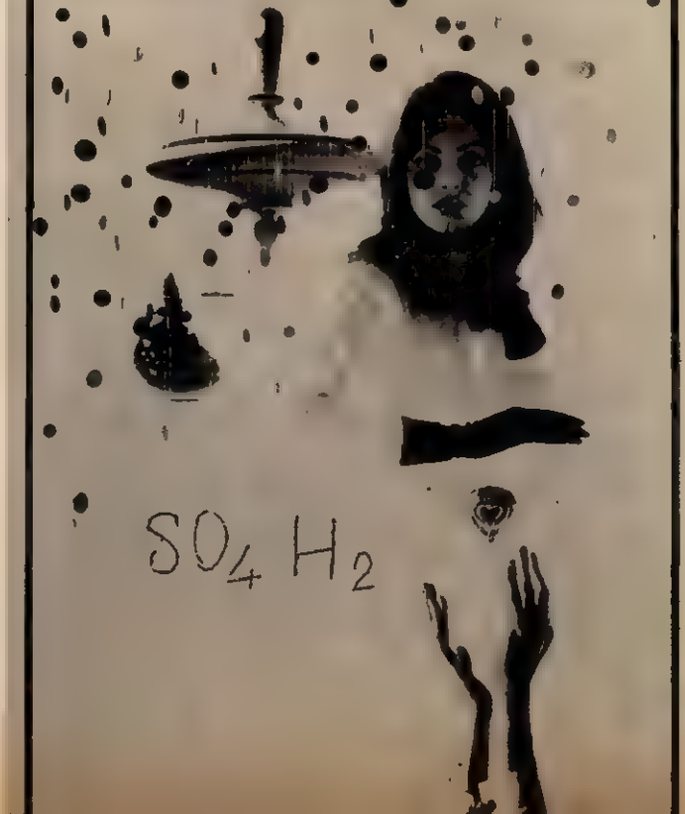

problemele oamenilor

una caldă, una rece

Ca semnatar al acestei rubrici primesc scrisori-ecou de tot felul și cu duiumul.

În numele unui grup de cititori din Brașov, tovarășa *Dana Șora* mă felicită și-mi mulțumește pentru «temerara rubrică».

Tovarășii *Done Flora Cristine* și *Done Pascu* sînt însă de-a dreptul drastici cu mine. Referindu-se la articolul «Raiul la licitație» mă acuză că aș vrea să intimidez și să forțez aprecierile instanțelor de judecată, că anticipez unele soluții, făcîndu-le atmosferă favorabilă, și că am tras concluzii înainte de a asculta și cealaltă parte, adică pe dumnealor. Dincolo de argumentele privitoare strict la cutare sau cutare aspect al situației, care de fapt a declanșat litigiul comentat, țin foarte mult să fiu bine înțeles de tovarășii Done cu privire la o chestiune de principiu:

Sîntem conștienți că unii vor să transforme bunele noastre intenții, pur și simplu, într-o «pilă». Însă prin această rubrică nici revista, nici eu, nu vrem să devenim avocații uneia din părțile unui anume proces, ci avocații adevărului și ai soluțiilor juridice juste.

În articolul cu pricina, de pildă, am pledat — în esență — pe de o parte împotriva soluției licitației în cauzele privind ieșirile din indiviziune și, în parantează spus, de «anticiparea» acestei opinii se face vinovat, alături de mine, și Tribunalul Suprem care a dat o decizie de îndrumare, înțelept argumentată, zic eu, prin care recomandă ca soluția licitației să fie adoptată numai în extremis, iar pe de altă parte, am pledat pentru atribuirea bunului aceleia dintre părți care se dovedește un mai bun proprietar.

Din acest ultim punct de vedere, soții Petru și-au preconstituit cumva — desigur, avantajați **de faptul că au locuit în casa disputată — dovada că știu să facă (cum singuri vă exprimați în scrisoarea-reproș) «ce-i drept, un adevărat rai»** dintr-o simplă locuință. Dar, credeți-mă, dacă dovediți că dumneavoastră — soții Done — sînteți mai buni proprietari decît soții Petru n-am nimic împotrivă să vă fie atribuit dumneavoastră imobilul.

Am pledat și pledez pentru un principiu care, mai ales după război, n-a prea fost respectat și de aceea ne-am trezit acum cu multe, prea multe imobile degradate din pricina locatarilor neglijenți, indiferenți și răi gospodari.

În sfîrșit, tovarășul *Mihai Florin Ionescu*, într-o primă scrisoare, mă bește**lește pentru că nu i-am răspuns «în termenul legal»**, iar într-o a **doua se arată «profund impresionat de modul** în care ați adus la cunoștința opiniei publice cazul meu» și — ceea ce-i mai important — mărturisește că «în urma acestui fapt mă aflu într-o stare morală mai bună, văzînd că problemele noastre personale, care ar părea minore față de altele, își găsesc și ele o rezolvare». Dar ceea ce-i și mai important, tot cu privire la acest caz, e faptul că am primit și o scrisoare din partea tovarășului colonel de justiție N. Iscrulescu, adjunct al procurorului general, șeful Direcției procuraturilor militare, prin care sîntem înștiințați că vinovat de producerea accidentului a cărei victimă a fost Mihai Florin Ionescu se face colonelul Victor Munteanu, care a fost sancționat administrativ, urmînd să răspundă și civilmente pentru pagubele materiale **produse din vina sa. Deci, justiția noastră nu cunoaște categoria specială a «persoanelor marcante», că justiția noastră e într-adevăr democrată, dreaptă și neinfluențabilă, nici chiar de pledoariile unui gazetar dacă ele s-ar dovedi pînă la urmă umbrite de păcatul vreunei greșeli.**

Nelu IONESCU

P.S. *Mai rău decît un răspuns, fie el cald sau rece, e lipsa răspunsului. Așteptăm, de exemplu, și azi răspunsul la propunerea făcută în articolul din 25 iunie «important e adevărul» de a supune unei expertize tablourile Tamarei Lupușor. Repetăm, experții îi aducem noi, doar dulapurile sigilate să ne fie deschise.*

hotel «suceava», hotelul tristeților de toamnă

Articolul 153 prevede că pentru scandal sau urlete ce provoacă conturbarea liniștii publice, vinovatul poate fi amendat de la 500 la 10 000 lei. Există însă invenția unui scandal public, capabil să înnebunească mințile a peste 120 de oameni ore în șir, față de care tovarășul milițian va sta cu articolul respectiv în mînă plin de neputință, deoarece pentru 100 lei de persoană, în care este inclusă și mîncarea plus vinul, zbiereteele sînt legale. Așadar, în acest hotel «Suceava», care-și zice de categoria întîi, avînd serviciul sanitar comun și un serviciu deloc serviabil, nici măcar de categoria a treia, are și un restaurant, unde tovarășul Hulubei organizează nunți, într-un hotel în care problema izolării acustice este nulă, auzindu-se chiar în zile de pace tocmai la etajul doi furculița căzută în bucătărie. Nici tovarășul *Hulubei și nici directorul* O.N.T. județean nu locuiesc pe aproape, așa că nu le pasă prea mult că amărîții ăia de locatari care și-au plătit cinstit patul de odihnă trebuie să suporte șapte ore în șir un scîrțîit de vioară îngrozitor de fals, o tobă care bate ca-n junglă, un pian demențial cît zece și urlete în voie pe puterea plămînilor fiecăruia. Organele locale au datoria de-a interveni neîntîrziat ca să curme această situație care, sub pretenția comercializării, ucide nervii oamenilor. O sută douăzeci de electricieni, mașiniști mecanici, operatori, șoferi, actori, turiști, pictori, ziariști au vegheat, au plîns de nervi, au stat cu ochii roșii pe culoare la trei noaptea amărîți și triști, ieșind afară pe lîngă zidurile hotelului «Suceava», neputînd zice nimic fiindcă totul era legal. Există o socoteală simplă pentru toți acești oameni chinuiți în acea noapte pentru că a doua zi, chiar duminică fiind, a fost zi de muncă (se filma). Randamentul a fost minim. Un calcul sumar ne poate vorbi de circa 100 000 lei pierderi (lămuriri detaliate le puteți obține în plic închis de la subsemnatul).

În acest caz, cine și ce a cîștigat?

Soluția ar fi să se permită tovarășului milițian ca la prima abatere tovarășului Hulubei să i se aplice amenda corespunzătoare. A doua, ca tovarășul sus-numit, împreună cu directorul O.J.T., să fie obligați ca, în nopțile cu nuntă să doarmă dînșii, după ce bine-înțeles și-au plătit camerele, în 128, 127, 126, 125 și așa mai departe. A treia, dacă nu există un local adecvat să se facă unul lîngă cetate. Un han al nunților, sau lîngă Service, că loc este destul. Cu oglinzi, cu ring pentru tobe, cu parking și acolo să organizeze O. J.T. nunțile solicitate.

A. MIHAILOPOL

perla profesorului haddock

În «România literară» de ioia trecută, profesorul Haddock își salvează obligația săptămînala de a pescui perle încriminîndu-mă pentru folosirea cuvîntului contradictorialitate. Și, cu prilejul acesta, face o cozerie — recunosc, nu ca mine, ci fără sare și piper — și mai face și o demonstrație de profundă erudiție, citîndu-i pe Heraclit și Petrarca.

Profesorul Haddock frecventează înalta societate spirituală dar îi scapă un amănunt, un fleac: studenții de la Drept învață — încă din primul semestru al anului întîi — că unul din principiile după care se desfășoară un proces, fie el penal sau civil, este și acela al contradictorialității. Termenul e consacrat în literatura de specialitate cam de multișor timp. Dar cînd nu mai găsim perle naturale, mai apelăm și la perle de cultură. Pentru că, nu mai încape îndoială, de data asta perla profesorului Haddock e de cultură.

Nelu IONESCU

despre muzică vorbim prin muzică

LIVIU GLODEANU (III)

«îmi plac evenimentele și să particip la ele»

— Controversa principală a muzicii contemporane are loc în jurul matematicii; muzică și matematică: ești, după cîte știu, angajat în această discuție.

— Sîntem confruntați cu domenii noi, ajunse la maximă definire, muzica nu poate face abstracție de matematică, și nu numai de matematică. Nimeni, azi, nu poate susține că știința merge pe drumul ei, iar muzica pe drumul ei, amîndouă respingîndu-se atunci cînd se ating. Problema este pusă în termenii următori: corelarea muzicii și a artei, în general, cu tot ce frămîntă epoca noastră, iar matematica este mai aproape de muzică. Dar nu este aceasta o descoperire a noastră. Arta lui Bach, a lui Beethoven s-au corelat, la timpul respectiv, cu ideatica și cuceririle aflate în stratul cel mai adînc al contemporaneității lor. Pentru noi se pune problema de a găsi cît mai exact ce este specific și viabil, ce este de viitor în prezentul nostru.

— Trebuie deci să depășim imaginea artistului inspirat, cu profilul palid pe fildeșul clapelor pianului; nu traumatizăm epocile care au consacrat-o?

— Viața are un ochi în urmă și o sută de ochi înainte. Noi nu operăm doar cu niște date pe care ni le oferă, să zicem, matematica; este vorba de procesul de gîndire, de ordonarea limbajului specific, căci operăm în cele din urmă tot cu muzică, dar această muzică o ordonăm, îi dăm un suport științific încă la baza ei, și nu dincolo de ceea ce reprezintă intuiția, creația, impulsul spontan.

— Îți amintesc că am întrerupt această discuție pentru că te grăbeai să mergi la Cluj unde a avut loc premiera operei Zamolxe; în această operă ai folosit adesea modalități noi, matematice; ce ecou a avut muzica aceasta?

— Este prima mea lucrare de acest gen. Am muncit patru ani ca s-o aduc la forma definitivă. Este vorba de o lucrare scenică inspirată de Misterul păgîn — Zamolxe a lui Lucian Blaga. Nu numai pentru public dar și pentru soliști, orchestră, opera n-a fost ușor de montat și apoi de receptat. Înfățișarea pe care i-au dat-o clujenii este ideală. Legat de această întrebare aș vrea să-ți spun că din păcate la noi, în repertoriul de operă contemporan, este prea puțin abordată opera modernă. Doar orchestrele simfonice mai iau contact cu muzica modernă, apoi publicul de operă rămîne încă la bel canto-ul clasic. De ce să n-o spunem, încă se merge la operă pentru acuta unui tenor; dacă acuta, și bemolul ies, restul operei nu mai contează. Bineînțeles că pentru această situație nu are vreo «vină» publicul, el însuși prin vocație și prin tradiție, muzical.

— Liviu Glodeanu, iubești și altceva în afară de muzică?

— Iubesc în general activitatea. Îmi plac evenimentele și să particip la ele. Sînt un om care trăiește nu numai în muzică; Muzica mea nu este contemplativă, poate că din acest motiv iubesc oamenii, vreau să știu cît mai multe despre ei, să mă bucur cu ei; îmi place sportul deși nu mă duc pe stadion, mă pasionează pictura și poezia și respect știința, în special matematica; îmi place arta viguroasă. În poezie îmi plac Whitman, Carl Sandburg, Maiakovski, îmi place Blaga din tinerețe. Am cunoscut pictura prin impresioniști, apoi am descoperit virtuțile picturii vechi, îmi plac Luchian și Țuculescu. Mă întorc însă adesea la marii greci care au eternizat niște teme de o profunzime ce suscită încă în noi curiozitate.

— După credința aceasta, antichitatea îți poate oferi un tip de artă eternă?

— Biologic, noi sîntem legați de aceleași date. Anticii conexează aproape definitiv niște forțe care țin de omul ca specie și omul spiritual, niște legități ale artei cu legități sociale, și chiar dacă arta înseamnă evoluție, aceasta nu depășește problemele vitale dintotdeauna ale omului și pentru totdeauna.

Ion ȚUGUI

mica publicitate

rochia de mireasă

Se crede că un anunț este un fluture care zboară dimineața și se tîrăște seara în hîrtia mototolită a ziarului. Așa o fi, deși, după cîte știu eu, sînt și anunțuri cărora nu li s-a putut răspunde niciodată, anunțurile ce zăbrelesc marile dureri ale celor ce și-au pierdut, fără putință de a le mai regăsi vreodată, rudele. Fluturi de disperare neagră și lipsă de speranță. Între acestea există anunțurile care dăinuie, cele fără o culoare anume, fluturi care nu sînt priviți niciodată cu prea mult interes, ci cu ușoară curiozitate, ușoară melancolie de-cum-trece-timpul. De exemplu: «Vînd ieftin rochie mireasă lungă măsura 44, parură voal. Tel...». Mă-ntreb cînd își poate vinde ieftin o femeie rochia de mireasă? Și de ce? Cînd oare atunci își va vinde ieftin și scrisorile de dragoste din tinerețe? Și cui? Ce fată dornică de nuntă cu tot dichisul va dori să-și ascundă lacrima tradițională în spatele parurei de voal a alteia? Sînt întrebări la care nu doresc să-mi răspund. Știu, da, știu, din ce în ce mai puține fete își fac rochii de mireasă, le împrumută de la mame sau de la mătuși și prietene. Știu că și viitorii miri arborează costumul negru la nuntă, dar și la ședință. Așa se întîmplă, dar asta nu înseamnă că așa și trebuie să se întîmple, că este chiar frumos să renunți la veșmîntul unei clipe unice numai de dragul chibzuinței. Să lăsăm veșmintele noastre de nuntă să fie tot atît de nefolositoare ca și primul sărut. În sfîrșit, s-ar fi oprit totul aici dacă o scrisoare a unui cititor de-al nostru nu ne-ar fi convins că există anunțuri care trăiesc mult mai mult de o zi, ani, zeci de ani de zile. Astfel, reluat, un anunț din 1930 la rubrica «Lumea de ieri — mica publicitate» cu o tînără de 29 de ani, nefericită, care dorește..., iată că în... 1973 capătă răspuns: «Eu mă numesc Z.I. domiciliat în... str.... of. poș... am găsit ceva în rubrica Flacăra pentru o căsătorie cu acea nefericită la 29 de ani, deoarece am tot 29 de ani, sînt născut în 1944 17.XI... Iar eu nu știu ce reprezintă *(28 septembrie 1930)*... Vă rog a-mi rezolva această problemă». Un ecou tîrziu. Înțelegere greșită a sensului rubricii, desigur, care ne pune în imposibilitatea de a-i face cunoștință cititorului nostru de 29 de ani cu nefericita care avea tot 29 de ani, dar în 1930. Mai mult însă decît atît, o întîmplare care le-ar putea convinge pe mirese să nu-și mai vîndă, orice s-ar întîmpla, rochiile lungi și parurile de voal, după nuntă.

Iulian NEACȘU

file dintr-o enciclopedie a muncii

un pantof să-ți încălzească sufletul

Mă îndemna, nu demult, un săptămînal, să mă uit la «Clujana» de sus, de pe Dealul Feleacului, căci de acolo «Combinatul de pielărie și încălțăminte își impune prezența prin moderna linie a clădirilor sale, firesc integrată în spațiul arhitectural sufu și plin de dinamism». Am ales o altă cale. L-am privit de jos, chiar foarte de jos, de la nivelul pantofilor și al sandalelor — cu sau fără talpă uriașă — care circulă pe străzile orașului. Nu arată rău umbletul clujeanului, nu vreau să spun prin asta că femeile sau bărbații de aici ar purta încălțări cum altele nu-s, dar lasă impresia că pantofii le sînt credincioși. Ceea ce nu e puțin. La combinat, înăuntru, aveam să-mi re amintesc că ar trebui să bat cam multe străzi pentru a afla pe ce lume trăiește, în acest an, pantoful produs de *Clujana*. Străzi din Japonia, Canada, Anglia, Olanda, Belgia, Suedia.

— De fapt — îmi spune directorul combinatului, inginerul Gheorghe Mărinceanu — muncitorii noștri, fiind angajați într-o masivă producție destinată exportului, se întîlnesc cu pretențiile unui director și ale unor clienți necunoscuți lui, de pe alte meridiane. Sîntem prinși într-un joc al unor exigențe cu totul aparte. Competiția pe piața lumii — n-avem încotro — împinge tot mai departe anumiți indici de subtilitate și rafinament. Cînd cineva din altă parte ia un pantof de-al nostru în mînă, trebuie să știe că este din România nu pentru că ar mai avea vreo mică hibă, ci pentru că se supune întru totul acestor indici.

— Trebuind să faceți față unor confruntări din toate părțile, din toate *părțile lumii*, aș zice, *în ce termeni* se poate duce o discuție despre producție, la dumneavoastră; mai concret, ce îi seamnă aici îndeplinirea planului p 1973 la toți indicatorii?

— Termenii nu pot fi decît aceștia, s-ar putea să vi se pară cam duri: viață sau moarte. Da sau nu. Existăm sau nu, cu demnitate, pe piața lumii, în măsura în care cîștigăm în bătăliile calității. Parametrii cei mai greu de atins sînt cei necifrați. Asistăm astăzi la o competiție a inteligențelor tehnice, ce zic eu competiție, la un adevărat război al minților și al posibilităților de adaptare la imperativele modei, ale economiei. Nu avem încă deplina experiență a unui astfel de război fără arme și armuri, doar inteligența noastră de oameni născuți pe aceste plaiuri mioritice, ea singură, nu rezolvă totul. Avem încă foarte multe de învățat în materie de știință și artă industrială. Vrem ca pantofii pe care îi facem noi aici să corespundă nu numai cu fotografia unui model ideal al zilei, ci și luați la bani mărunți să-ți încălzească sufletul. Prin bani mărunți înțeleg chiar și cutia în care sînt așezați, ambalajul, ștampila cu marca fabricii. Există acest prag al autenticii educații industriale dincolo de care trebuie neapărat să trecem.

— Se poate planifica un astfel de salt?

— O planificare la lună, se înțelege, nu este cu putință, dar întrebarea «cît timp ne trebuie», apasă mereu asupra noastră. Dacă ne lungim prea mult răgazul, am rămas de căruță. Eu cred că ne-am antrenat în marea cursă de reducere a decalajului calității în timp util. Dacă numai și numai asta vă interesează în combinatul nostru, să știți că ați venit la vremea potrivită: 1973 va însemna pentru noi trecerea acelui prag despre care v-am vorbit. Confirmările de pînă acum ne dau dreptul la speranță.

Magda MIHĂILESCU

cronica dreptei cîntăriri

bruta se uitase bine la cîntar

M-am dus să văd bruta. În locul meu și dumneavoastră aș fi făcut la fel.

Ocupațiile trecute sau prezente m-au familiarizat cu fapte ieșite din comun, dar un act atît de crud și de absurd precum cel comis de *Gașpar Dănilă* nu mi-am putut imagina.

G.D. e un individ cam sumar și navetist. Sumar e pentru că n-a absolvit decît două clase primare, iar naveta a făcut-o deoarece avea serviciul (vidanjor) la Lupeni și de locuit locuia la Vulcan. Cu lipsa de studii se consolase el oarecum și nici naveta nu era o navetă grea pentru că avea autobuz, iar dacă pierdea ultima cursă, putea s-o ia pe jos. Dar n-avea de ce să piardă ultima cursă, că nu se îmbăta. Cum a băut în seara aceea. Pînă pe la 2 noaptea.

Era zi de salariu. Parcă. S-a îmbătat și a luat-o pe jos. Drumul e greu dacă ești beat. Dovadă că la 4 dimineața G.D. abia ajunsese la marginea Vulcanului. Pînă la el, în Crivaie, mai era destulă cale. Cam obosise. Ce s-a gîndit Gașpar Dănilă trecînd pe lîngă garajul în aer liber al întreprinderii de prestări de servicii-Livezeni? Să fure un camion ca să-și continue drumul. Tot visa el în secret să se facă șofer, dar nu putea pentru că n-avea decît cele două clase primare.

Beat, beat, dar a putut să sară gardul, să descuie cabina unei măgăoaie de mașini și să încerce s-o pornească. Dintr-o dată și-a dat seama că nu va putea sări înapoi peste gard, cu camion cu tot. Trebuia să iasă pe poartă. Or, poarta era încuiată. Cu cheie și cu lacăt. Ce se gîndește Dănilă, redus, redus dar copt: «Unde poat-zi fie gheia degît la pasnic? Unde poat-zi fie pasnicu' degît în gheretă? Ce poat-zi fagă paznicu' în gheretă, decît să...»

Of, of! Tare necaz mi-e pe paznicii pe care-i poți găsi la sigur în gheretă... dormind.

Devenit așa, ca o nouă profesie, ca o nouă diviziune socială a muncii, specialitatea de paznic moțăit. Cu adevărat, paznicul era în gheretă, cu capul pe masă, iar cheile atîrnau deasupra, într-un cui, lîngă un afiș îngălbenit, de protecția muncii. Pînă aici intuiția lui Gașpar Dănilă funcționase perfect. Nu-i rămînea decît să culeagă roadele perspicacității. Dar dacă se trezește paznicul? Dacă scîrțîie ceva și-l deșteaptă din somn? Iată întrebările care frămîntau partea superioară a corpului lui G.D. Soluția găsită eu n-am s-o pot pricepe niciodată, oricît m-aș fi familiarizat cu indivizi răi sau nebuni. S-a hotărît să intre în posesia cheilor în schimbul celui mai scump și mai de neevaluat preț care există.

G. Dănilă a desciuat poarta, s-a suit în mașină și a plecat înspre casă, doar-doar o mai apuca un ceas de somn. Pînă să plece din nou la serviciul lui.

Miliția l-a găsit dimineața în bufetul «Pierd trenul». Bea o țuică. Se dregea. Tribunalul județean Hunedoara l-a condamnat la 20 de ani, 2 luni și 20 de zile de închisoare. O pedeapsă ale cărei subdiviziuni sugerează o pedantă cîntărire.

Apărarea a declarat recurs. E datoria apărării. Vrem să se știe, că, în conformitate cu procedura penală, inculpatul nu avea nimic ce pierde prin judecarea recursului; în cel mai rău caz rămînea cu aceeași pedeapsă. M-am dus în sala de judecată a Tribunalului Suprem, căutînd să ghicesc chipul brutei printre figurile din boxă și să-i aud cum se tînguie să i se scadă fie și măcar 20 de zile.

Dar, cînd s-a făcut strigarea, G.D. ne-a rezervat o surpriză. Tuturor. Inclusiv propriului său avocat. G.D. n-a mai vrut să fie judecat, n-a mai vrut să audă de recurs, deși i s-a explicat că nu are nimic de pierdut. Nu dorea decît să se întoarcă repede, cît mai repede acolo, unde e acum, fără nici o reducere de pedeapsă. Nici măcar de două zile.

Sergiu ANDON

opinia unui alegător

legea și cine o citește pentru noi

E o zicală oltenească, veche, firește, ca orice zicală, după care *important nu e să ai dreptate, important e să ți se dea*, adică să ți se recunoască și să ți se facă dreptatea.

Copil fiind, și curios fiind, și plăcîndu-mi de mic să mă amestec în treburile oamenilor mari și nu o dată în «treaba altuia», am învățat și acest adevăr elementar ca și pe acela mai bisericesc, dar nu mai puțin verificat de viața celor de dinaintea noastră: *«departe mîntuirea de păcătos, ca de pămînt cerul»*.

Ei bine, iată-mă în situația să apăr cauza unui păcătos, care are dreptate și n-are cine să i-o dea.

Personajul meu, autentic, pe numele său *Aurică Căpitanu* din Slătioara Vîlcei, e virtual, personajul unui răscolitor dar și senzațional roman.

La nici 20 de ani, căzut prizonier la hitleriști în luptele pentru eliberarea Ungariei, trăiește undeva, în Germania dinspre Atlantic, debarcarea lui Eisenhower — adică cea mai lungă zi — și, firește, cade prizonier la americani. Prin 1947, la sfîrșitul anului, se întoarce în țară, prin Crucea Roșie internațională, se califică sondor, primul muncitor dintr-o spiță de țărani coborînd dintre soldații lui Mihai Viteazul, slujește petrolul românesc douăzeci de ani, și văduv rămas, și cu copii, și cu greutăți, revine în satul său de munte *pentru a se recalifica țăran*, neavînd încotro.

Dă Dumnezeu peste el o semi-paralizie, și rămîne aproape singur și fără nici un ajutor. Și ce-i dă lui în gînd disperarea? Să ceară pensie pentru cei douăzeci de ani de petrol. Cu eforturi supraomenești, căutînd să se tîrască, după ce o viață mersese ca un brad, se prezintă, cum zice el, *«la comisie»*.

Și o doctorită, de la Rm. Vîlcea, *zice NU!*

Și el se întoarce, cum singur declară: *«să moară acasă, cel puțin»*.

A cui e dreptatea?

Cine i-o dă?

Și cine citește legea? Și cine o citește pentru *El*?

Și cînd ar putea *El*, Aurică Căpitanu, să *apuce* pensia pe care ar merita-o *dacă ar ajunge vîrsta* la care ar avea dreptul să ceară recunoașterea celor douăzeci de ani de slujitor al petrolului.

Aurică Căpitanu, e și el, chiar și așa, bolnav și sfîrșit acum, un alegător.

Așadar, să ne întoarcem și noi la începutul acestei povești adevărate și să vedem cum stăm cu proverbele. Firește, nu «propun» eu, acum, reconsiderarea proverbelor, pentru că ele, dată fiind istoria lor milenară, reprezintă expresia unei experiențe de viață, la fel de milenară. Dar, bine se știe, noi, toți, și prin voia noastră, și nesiliți de nimeni, am intrat într-o lume nouă, pe care tot noi, și tot nesiliți de nimeni, o construim.

Cine ne silește, atunci, să rămînem prizonierii unor prejudecăți aparținînd lumii de care ne tot despărțim rîzînd? Pentru că aici, în povestea aceasta, *nu* ne despărțim de trecut, iar *un om plînge*.

Dinu SĂRARU

cuvinte încrucișate

poetica

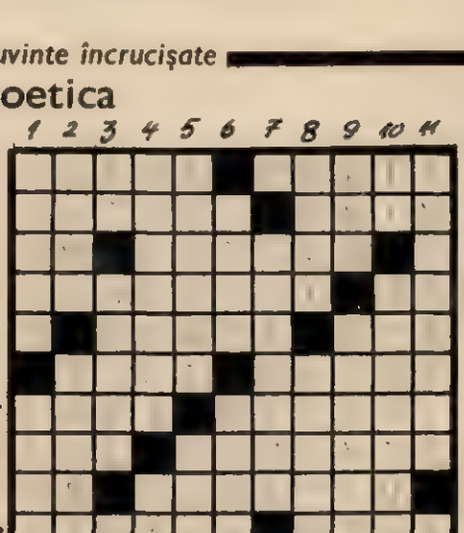

ORIZONTAL: 1) Poet român între ale cărui «Aforisme» îl descoperim și pe acesta: «Cei mai mulți poeți își țin în grajd, în locul Pegasului, un dicționar de cuvinte» — Cei născuți — în tema noastră — după cum susține retorul roman Quintilian. 2) Și tot ei, raportați la propriile opere — Din cap. 3) Cele din urmă! — Măiastră creatoare de frumuseți fără pereche. 4) Specialist italian în hidraulică (1679-1747), autor — surprinzător! — al maximei «Poezia nu moare» — Nu-i chiar tot! 5) «Fecioara din Orléans» (Schiller), piesă încheiată cu versul «Scurtă e durerea, și veșnică-i bucuria», rostit de către eroină în cea din urmă clipă a vieții — Comună în Belgia. 6) Vîrf — «Copil» al lui Diderot pentru... Rameau. 7) Poetă franceză din epoca Renașterii, celebră prin cele 24 de «Sonete» dedicate iubirii — Stări poetice. 8) Fire — Cîntece duioase, sentimentale sau poeme de suet-elegiace. 9) În versuri! — Mare poet latin, autor al expresiilor: «Poezia este asemenea picturii» și «Neamul iritabil al poeților». 10) Luna într-o arhicunoscută imagine eminesciană — Oraș în Australia. 11) A trage aer în piept!!! — Mult e dulce...

VERTICAL: 1) Poeți ai vechilor celți, care compuneau și recitau cîntece războinice și religioase — «Plante cleptomane: fură semnul unora cînd sînt ale altora» (Tudor Mușatescu) 2) Izvor de înțelepciune antonpannescă — Una dintre elementarele forme poetice fixe. 3) Rudă rebusistă pentru Pegas — O mamă nefericită de către Apollo, zeul muzicii, al poeziei și al artelor frumoase — Gina Stan. 4) Sine qua non idilico-poetic în decor venețian (*pl.*) — Interjecție. 5) Loc pentru happy end-ul unei tragedii antice de proporții, potopul — Nume masculin arab. 6) Localitate în Argentina — Personaj din «Rusalka». 7) Un acord ideal (fem.). 8) A pune punct — Fiică a lui Zeus și a Mnemosynei, muza poeziei erotice. 9) «A fost odată...» — Popor de origine latină care a dat poeți de o deosebită valoare precum Garcia Lorca, Machado Y Ruiz, Rafael Alberti. 10) Tei! — «Cuvinte potrivite» (masc. pl.). 11) O parodie... nicidecum originală — Viață la paranteză (sing.).

DICȚIONAR: ȘPA, OONA, RONI, ȚTIN.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului «SALT SPRE COSMOS» apărut în numărul trecut:
Orizontal: 1. GAGARIN — CER. 2. ARMSTRONG — A. 3. LI — T — IRO — MC. 4 APARIE — STIH. 5. XENON — STELE. 6. I — INELE — L — T. 7. EU — ARU — TEME 8. SPUTNIK — A. 9. VOIT — NL — ORA. 10. IRA — LINIȘTE. 11. DINA — KEPLER

o viață obișnuită pentru un mare artist

După angajarea sa, în 1966 la Teatrul Național din Craiova, timp de trei ani Tudor Gheorghe n-a fost distribuit în nici un spectacol, care să-i permită să-și pună în valoare marele său talent. A urmat, ce-i drept, o perioadă *mai bună în care*, regizorii veniți pentru a monta spectacole la Craiova i-au încredințat lui Tudor Gheorghe cîte un rol de 3 secunde. Și pentru că Tudor Gheorghe nu are obiceiul să bată cu pumnul în masă, pentru că n-a eșuat într-o viață de crișmă și colportaj de cafenea, pentru că în locul clasicului rol cu tava a preferat să muncească de unul singur și să realizeze patru spectacole-recital *(Menestrel la curțile dorului, 7 balade, Carul cu flori, Acolo unde's nalți stejari)* pentru care a fost distins cu trei prestigioase premii, pentru toate acestea și mai ales pentru marele artist care este astăzi, Tudor Gheorghe este răsplătit de unele din forurile cărora le face cinste cu o indiferență de necrezut.

Funcționari terorizați de litera nu știu cărui regulament consideră că e drept ca Tudor Gheorghe pentru un recital excepțional de 2 ore să fie *pontat* cu o normă, la fel cu actorul care nu face altceva decît să intre pe scenă pentru a da două replici. Și asta în condițiile în care pentru toate spectacolele-recital susținute sub egida Teatrului Național din Craiova, Tudor Gheorghe nu a primit nici un ban pentru enorma muncă de creație pe care a investit-o în alcătuirea spectacolelor sale. Adică, 100 de *recitaluri susținute de Tudor Gheorghe* și 100 de intrări cu tava pe scenă înseamnă pentru acești funcționari același lucru: 100 de norme!

Alți funcționari uită că artistul Tudor Gheorghe locuiește în Craiova împreună cu soția într-o garsonieră fără baie, fără bucătărie, și că, în curînd, vor deveni părinți. Mi se pare cu totul de neînțeles această indiferență față de condiția unui mare artist, mai ales că ea vine din partea unor foruri care se mîndresc, ori de cîte ori au nevoie, cu succesele lui Tudor Gheorghe, foruri care în alte multe situații se arată binevoitoare, rezolvînd cu operativitate situații la fel de dificile.

Și ar mai fi ceva. Curtat de multe teatre din țară, oferindu-i-se condiții *speciale*, Tudor Gheorghe, născut la Podari, la 6 kilometri de Craiova, continuă să creadă că locul lui este la Naționalul din capitala Doljului.

Pentru un mare artist cum este Tudor Gheorghe, care a dovedit cu prisosință că știe care sînt obligațiile sale, s-ar cuveni măcar o viață obișnuită, căruia nimeni să nu-i schimbe proporția dintre drepturi și obligații.

Dorin TUDORAN

inflataband

În nu mai mult de 10-15 milisecunde, acest tip de centură de siguranță pentru automobiliști, activată automat în caz de impact, se umflă cu un gaz special, sub presiune, și atenuează astfel șocul oricît de violent. Inflataband — așa se numește — pare o invenție extrem de utilă.

pe ecrane

stare de asediu

filmul politic și încrederea spectatorilor

Costa Gavras este un nume de garanție. Un generic pe care se află autorul acelui Z, devenit punct de referință în judecarea destinului contemporan al filmului politic, reprezintă certitudinea unui spectacol care solicită conștiința. **«Am intrat la** Patria — mărturisea unul dintre cei care au cumpărat bilet în prima zi, studentul George **Ioanițescu, de la Conservatorul** Ciprian Porumbescu — **întrucît știam că lui Gavras i se datorează Z. Dacă judec «Stare de asediu» în comparație cu acea memorabilă creație, nu-i găsesc aceeași forță și limpezime a ideilor. Dealtfel, am citit undeva că regizorul vrea să-și încheie socotelile cu cinematograful angajat pe care l-a slujit pînă acum. Ar fi păcat. Filmul mai are încă nevoie de militantismul lui»,**

Este adevărat că autorul a mărturisit că «are chef să treacă la altceva... la o comedie polițistă». Ceea ce nu înseamnă că trebuie să privim această «Stare de asediu» ca pe un «adio» spus unei anumite profesiuni de credință și nici ca pe o încununare a creației sale de pînă acum. Pur și simplu, filmul aflat acum pe ecranele noastre este o nouă și solidă dovadă a unei conștiințe care și-a impus ca, înainte de orice, să priceapă meandrele, zbaterile și sensurile istoriei ce alunecă sub ochii noștri, lîngă noi, sau mai departe de noi.

«Ce este mai important — se spune, la un moment dat pe ecran — să scrii sau să înțelegi?» Iată întrebarea care i-a reținut atenția, pe bună dreptate, spectatorului Constantin Banu, strungar la «23 August». Se pare că pentru Costa Gavras important este să înțelegi. Cineastul încearcă să deslușească în viitoarea evenimentelor dintr-o țară a Americii Latine întrebările esențiale cu care se confruntă cei care își asumă răspunderea punerii în mișcare a unui mecanism revoluționar. Filmul se urnește greu parcă s-ar strecura printre bolovani, dar Costa Gavras acceptă acest risc căci numai dincolo de ei se limpezesc înțelesurile, iar atunci cînd simte primejdia împotmolirii apelează la serviciile unui fel de raisonneur, un observator care trage linia, adună și spune pe nume unei stări de fapte: «problemelor unei societăți aflate în criză li se răspunde prin violență». Autorul este preocupat de chipul ascuns al acestei violențe, de smulgerea măștilor în spatele cărora se ascunde. Ceea ce oficialitățile statului numesc acțiunile unor grupuri teroriste, de fapt încercări justițiare ale unor tineri organizați anarhic, se dovedesc a fi o joacă de copii mari pe lîngă asasinatele puse la cale cu sînge rece chiar de aceste oficialități.

Filmul execută, pe muchie de cuțit, ce-i drept, această punere față în față a celor două tipuri de a activa în numele ordinii: «teroarea» rebelilor adolescentini, care între două sărutări răpesc un demnitar, îi leagă fedeleș într-un covor și barbaria celor care torturează legal, cu metode moderne; «furia distrugătoare» a băieților și a fetelor care smulg difuzoarele ce împrăștie în eter

prea mulți «te iubesc» și omorurile legiferate înfăptuite pe la spate. Anchetarea unui înalt funcționar străin, considerat prieten al țării, ba chiar al acelei părți din omenire cunoscută sub numele de **Lumea a treia,** constituie miezul dramatic al acțiunii propriu-zise. Mergînd înapoi, pe firul biografiei sale de respectabil tată cu șapte copii și de american care ține la condiția sa fizică, secvențele explică funestul înțeles pe care-i la colaborarea internațională atunci cînd se stabilește ca punct de pornire atrocitatea, cooperarea în materie de înăbușire a libertăților unui popor. Profesorul de informatică, surizător și spiritual, era în fapt sfătuitorul și colaboratorul apropiat al poliției. Amărăciunea către care se îndreaptă filmul în final este întreținută de perspectiva unei triste istorii care se repetă: chiar dacă falsul binefăcător a dispărut, dintr-un avion coboară un altul, cu aceleași «smile» și tot tată de familie. **Starea de asediu** devine astfel nu un simplu provizorat, ci însăși condiția unei societăți care își caută răspunsuri proprii la întrebările istoriei.

Secvențele-șoc, construcția aparent liberă a filmului, dar în care fiecare scenă, în parte, se pregătește parcă pentru o paradă finală în care va trebui să devină argument, toate acestea amintesc de **Z** fără a avea însă forța lui de impact asupra spectatorului. Poate de vină este și lipsa unui erou care să țină steagul celor buni. Cu atît mai mult cu cît, în plină ardoare politică, prezența lui Yves Montand pe post de «negativ» stîrnește o explicabilă iritare. Montand vine totuși din **Z.** Costa Gavras știe asta și probabil că tot ceea ce a putut să facă pentru a modifica raporturile actorului cu publicul a fost să nu-l lase să fumeze, cu acel fel al lui inimitabil de a ține țigara ca și cum între un fum și altul s-ar consuma un capitol întreg de existență. Dar, vorba autorului, «Yves Montand rămîne Yves Montand»

Magda MIHAILESCU

actori și roluri

***Twiggy,** manechinul-scindurică de acum cîțiva ani, vedeta musicalului «The Boy Friend» al lui Ken Russel, își încearcă norocul la Hollywood. A fost angajată de producătorul Mel Ferrer (unul și același cu actorul) pentru filmul lui Richard Quine «W».*

cine, ce, unde, cînd?

● **Jean Seberg,** actrița care și-a legat numele de filmul-manifest al lui Godard «La capătul puterilor», cunoscută spectatorilor noștri din melodrama «Caleidoscopul», este protagonista unui film de Denis Berry, «După mine — somnul», «o satiră a valorilor tradiționale ale civilizației occidentale». În ceea ce privește partenerii, autorul oscilează între Lou Castel și Pierre Clementi.

● **Adriano Celentano** — un actor de film tot mai solicitat. Abia a terminat «Rugantino» (regia — Pasquale Festa Campanile) și s-a alăturat echipei lui Dario Argento pentru «Cele cinci zile ale orașului Milano». Din distribuție face parte și Marilu Tolo

● Acțiunea viitorului film al lui Edouard Luntz «Graffiti gang» se va desfășura în întregime în metroul din New York.

● La Budapesta s-a încheiat de curînd **Festivalul filmului tehnic,** în cadrul căruia au fost prezentate 151 de pelicule provenind din 16 țări.

● Se pare că rolul preferat al lui Clint Eastwood este, în mod definitiv, acesta: producător, regizor și interpret al propriilor sale filme. În ciuda unor declarații de anul trecut, cînd se plîngea de dificultățile meseriei de vedetă și regizor, fostul cowboy enigmatic și-a investit din nou banii și talentul într-un film **total,** numit «Tunete și fulgere»

● **«Fata din Petrovka»** este Goldie Hawn (Floare de cactus, Fluturii sînt liberi — fotografia din dreapta) în filmul cu același nume, realizat de casa Universal.

● O stradă din Coney Island (New York) a fost botezată cu numele celebrului compozitor de muzică de film Irving Berlin.

merele au o biografie

Poate ştia că nu-i frumos deloc să te arăţi într-o dispoziţie idilică. Sau poate nu era vorba deloc despre idilism. În orice caz, interlocutorul nostru a precizat că tot ceea ce ne spune are un caracter tehnic. Adică este ştiinţă verificată. Adică, bănuiala de amatorism trebuie exclusă.

— Ştiţi că merele din acest bazin pomicol au o culoare şi un parfum unice în ţară?

I-am răspuns tot cu o întrebare:

— Orgoliu judeţean?

Doctorul-inginer Ion Dumitrache a suris, condescendent. De la acest schimb de replici am început să intrăm în intimitatea biografiei (neromanţate) a merelor. Eram la Staţiunea experimentală pomicolă-Bistriţa. Cît vezi cu ochii numai meri, cu crengile împovărate de rod. Un decor amplu, cu care ne obişnuisem, în parte, încă de la intrarea în judeţ de o parte şi de alta a şoselei naţionale, aceiaşi pomi generoşi, cu fructele dese, date în pîrgă.

O culoare unică? Şi un parfum unic? De ce? Aşa a hotărît natura acestor locuri. Culoarea este fixată vara, prin oscilaţiile de temperatură. În timpul zilei se înregistrează 25-27 de grade, iar noaptea aerul se răceşte pînă la 10-12 grade. Nu numai mărul are un colorit aparte prin Bistriţa-Năsăud, ci şi florile. (Foto-reporterul a început să ciulească urechea.) Am fost poftiţi a zăbovi cu privirea asupra ghivecelor cu muşcate din balconul staţiunii experimentale. Într-adevăr erau de un roşu, poate nu mai intens decît cel obişnuit, dar mai proaspăt, mai strălucitor, ca spălat parcă. Fascinantele culori ale toamnei — de pretutindeni — au aceeaşi explicaţie: diferenţa netă de temperatură dintre noapte şi zi. Am aflat cu acest prilej ca atunci cînd frunzele devin săngerii, sau de culoarea aurului şi aramei, ele sînt încă departe de a fi moarte. Şi că oricine îşi poate da seama de viaţa dintr-o frunză, cînd o rupe de pe creanga ei şi n-o culege de pe jos.

Aşadar, culoarea merelor bistriţene... Ionatan sau Gustav-durabil, Golden-delicios, dublu Red ori Starkimsónul. (În 1950 — anul de naştere al staţiunii experimentale — la Bistriţa erau cunoscute 200 de soiuri, acum se cunosc 450 de soiuri de mere.) Roşu aprins, complet auriu sau şi una şi alta, oricum, însă, dincolo de paleta convenţională, o culoare unică. Aşa este. Ştiinţa nu ne înşală. Şi nici medaliile de aur primite la Erfurt.

Parfumul merelor de Bistriţa este şi el unic (cercetătorul Ion Dumitrache închide ochii şi sîntem siguri că l-ar distinge dintr-o mie; specialitate — ca la degustătorii de vinuri), fiindcă se alcătuieşte sub influenţa unui anumit sol şi într-o anumită condiţie de precipitaţii, care au o temperatură anume. În aşa-numitul brun de pădure, merii îşi staţionicesc radăcinile cu plăcere. Dar nu-i de ajuns atîta. Fiindcă transpiră mult, deci au nevoie de multă umiditate, consumă (pe metru pătrat) 600 litri de apă într-un an. La o ploaie bună, un măr se adapă cu trei-patru căldări pline-ochi. Deci pămîntul, ploile şi soarele Bistriţei dau merelor din livezi un echilibru între conţinutul de zahăr şi aciditate, echilibru care se numeşte aromă.

Să creşti un măr sau să faci om dintr-un copil par a fi lucruri asemănătoare. Merii stau un an în pepiniere, apoi se replantează în şcoala de altoire, şi abia cînd sînt de înălţimea omului îşi statornicesc locul în livadă. De la sămînţă pînă cînd merii ajung să facă mere trec 8 şi chiar 12 ani. Şi-n vremea asta «minorii» trebuie ocrotiţi cu străşnicie. Bunăoară, iarna. Pericolul nu vine de la ger fiindcă în Bistriţa-Năsăud nu-i mai frig decît minus 18 grade (exceptînd anul 1963 cînd temperatura a fost de minus 33°) şi cade zăpadă şi sub zăpadă e cald. Primejdia sînt iepurii şi cerbii şi chiar blîndele căprioare. Ca să ocrotească frageda scoarţă a merilor de aceşti duşmani (vînătoarea e interzisă în zonă) pomicultorii întind plase de sîrmă de jur împrejurul livezilor sau fixează învelitori de nuiele pe lîngă fiecare pom în parte.

În sfîrşit, mărul a crescut, a ieşit pe rod — cum se spune. Dar grijile n-au încetat. Dimpotrivă. Ies la pîndă alţi inamici, fel de fel. Trebuie răpuşi toţi. Şi-n acest scop sînt întreprinse acţiuni, cărora nouă, oamenilor de rînd, ni se pot părea stranii. Fiindcă, să zicem, nu e lucru obişnuit ca să-nchizi în cuscă o insectă, s-o supraveghezi zile şi săptămîni pînă cînd îşi ia zborul către livadă. «Atunci se dă avertisment pentru antonomus». În momentul în care fluturii argintii-diafani (care nu sînt altceva decît viermi ai mărului) încep să joace pe lîngă meri îşi găsesc un mormînt dulce în vasele cu melasă. Dacă mor de dulceaţă zece fluturi într-un vas, e momentul alarmei: se dă în scris, pentru tot judeţul cum că în maximum şase zile să se stropească merii cu o anumită substanţă. Iarna, primăvara şi în timpul vegetaţiei merilor au loc între 12 şi 14 stropiri succesive. Într-adevăr, e trudă multă să creşti şi să menţii în plină sănătate un măr. Dacă ai izbutit, mărul trăieşte 100 de ani.

Toamna aceasta e bogată în recoltă. Livezile în sistem clasic dau 7 000-8 000 kilograme de mere la hectar (sistem clasic, adică pomii cu coroana liberă), iar din gardurile fructifere (merii pitici în cultură intensivă) se culeg pînă la 20 000 kilograme de mere de pe un hectar. Bogăţia rodului nu este însă o surpriză pentru lucrătorii staţiunii experimentale şi nici pentru alţi pomicultori încercaţi — din tată în fiu — ai judeţului Bistriţa-Năsăud. Ştiau dinainte că va fi un an bogat în mere. Ştiau de astă-primăvară cînd au numărat pe fiecare creangă 60-70 de flori. Între flori şi frunze, un raport numeric armonios. Crengile sînt bogate în rod, însă nu supraîncărcate. Au putere şi pentru anul viitor.

Se culeg merele!, merele de viaţă lungă. Mii de vagoane de parfum şi culori unice vor porni de la Bistriţa către noi, ca să ne bucure zilele de iarnă şi primăvară pînă la merele din anul ce vine.

Am scris aceste rînduri despre mere ca să ne bucurăm de existenţa lor, în mod conştient.

Viorica CIORBAGIU

Nicolae Breb POPESCU

DACĂ ESTE...

O dată în viață, în oră, ori în clipă
Poetul cu obrajii să steargă vechiul plug
Al limbii, rostuit din os de Văcărești,
Și să-și pună ceafa, cu mina lui, în jug.

Căci dacă-n ochiul boului e o păsune,
Pe care o arăm și-o spicuim cu biciul,
Și el despre durere nimic nu poate spune
Și ochii-i rămîn limpezi, deci veșnicul supliciu.

Poetul dacă este cu-adevărat o clipă
Se leagă ca de-un sceptru de acest vrednic plug,
Căci nu-i poet aceia ce n-a aprins cuvinte
Cu sînge și cu trudă și n-a urcat pe rug.

CAVALERII MARINI

Sătui să locuiască în țarcul unei tălpi
A cărei roase margini mulți o numeau regat;
Sfîrșit și început urcînd pe zid cu dinții
Cîțiva din ei riscînd pe-un gînd au evadat.

Credință lor că-n haos pămîntul e un ochi
Mai plîns decît al lor, învolburat de apă;
Și cerul ca și tîmpla e-un munte ros de sare
Din care iarba arsă și pleoapa se adapă.

Și-au împletit corăbii cum împleteau la coșuri
Din curpeni, ca să ducă stăpînilor bureți,
Atîta doar că frîntă în două ori în zece
După puteri, din toartă, au iscusit lopeți.

Și unde prora lor s-a fost crăpată-n valuri
La orizont mai lin ori, poate, cu durere,
Și unde disperarea le va fi fost catarg
Și steaua lor să-i țină n-a mai avut putere,

S-au risipit pe rînd în marele pustiu
De hule și maree pietrificate-n vînt,
Și de la-necul lor conturul lumii pare
Un ochi în care vremea zvîrli puțin pămînt.

Ion BĂNUȚĂ

Arghezi de din rege doarme în mahonii
doarme-n cer, în hume, în rînd cu-autohtonii
și doarme-n joc de stele, în Mărțișor, în soare
în vîrfuri de culoare
în nuci și-n de demult cireși
în diavoli dulci, aleși.

Regina doarme-alături în floare de cuvînt
Arghezi o sărută, pămînt lîngă pămînt.
În vișini stă de veghe o boare de speranță
și în descîntul lumii monseniorul Zdreanță.

Arghezi doarme-n «Horă de șoareci», și de vis
în patimă de scris
în ametist de zvon:
Demetrius și Cocea și-un blînd Galaction.

PANORAMA INTRĂRII MĂRȚI-ȘORULUI

Mă uit în culmea vrerii
în spaimele puterii, —
pe ring baroni de sînge
în mantii de păianjen, lungi, nătînge.

Arghezi de din rege doarme în mahonii
doarme-n cer, în hume, în rînd cu-autohtonii.

Mă uit în Primăvară
Arghezi e o Țară.

cum a fost (IV)

Ca de fiecare dată de cînd ne întîlnim luneа la 19,30, în sala din Slătineanu 16 au intrat mai întîi cei care și-au procurat permise. Apoi, pentru ultima oară, s-au mai strecurat cîțiva prieteni anonimi. Despre Ion Bănuță, primul invitat al serii, Adrian Păunescu a spus printre altele: *Acum 13 ani, Ion Bănuță, director de editură fiind, a publicat în mod compact un grup de poeți ai tinerei generații,lucru ce avea să constituie un semn excepțional al înnoirii liricii noastre. Indiferent de valoarea de azi, atunci el au însemnat enorm. Ion Bănuță, care scria o poezie nu de rafinament și chiar rudimentară, a cîștigat din contactul cu poezia acelei generații.* Invitatul, înainte de a citi patru poeme — *Panorama iubirii zugravului, Poarta întrării lupului, Panorama străzii eroilor, Panorama intrării Mărțișorului. (Poeziile fac parte din «Olimpul diavolului», volumul IV. «Panorama iubirii zugravului»),* a ținut să mărturisească: *«Susțin și eu că am învățat de la generația amintită. Ca un tîlhar de codru am furat din tinerețea acestor poeți care au însemnat, de ce nu?, o cotitură în poezia românească.* Poemele citate s-au bucurat de succes și asta numai din cauză că erau foarte bune. Horațiu Paraschivescu a cîntat melodiile *Condiția umană, Trei copile* și *O,Chilei* (pe versurile lui Niculae Stoian, apărute în revista noastră). În continuare, Cornel Bozbici a citit fără emoții, deși textul nu-i aparținea, o prezentare a pictorului George Ștefănescu, scrisă de Traian Stoica, reținut acasă de un grup de viruși înhățați sub ultimul steag al gripei. Despre frumoasele tablouri expuse de George Ștefănescu au vorbit Iulian Neacșu (*Îmi plac tablourile cu pastă mai puțină. Roșul mi se pare cam tare*), George Stanca (*Știu că există o legătură între muzică și pictură. Altceva...*), Adrian Păunescu (*Îmi place roșul din tablourile lui George Ștefănescu tocmai pentru stîngăcia lui. Sigur, acestea sînt flori,dar nu asta e problema, deși, în cazul florilor,important e dacă pictorul reușește să le facă să mai înflorească o dată și pentru noi. Cred că George Ștefănescu face din cînd în cînd asta*»)

Despre poetul Ion Horea, Adrian Păunescu a mărturisit că: *«Dacă aș fi fost întrebat acum 5 ani dacă Ion Horea este unul din poeții mei preferați aș fi răspuns NU. Atunci îmi plăceau modele. Astăzi știu că, deși nespectaculos, destinul poetic al lui Ion Horea reprezintă una din certitudinile poeziei noastre.* Poetul Ion Horea, conform obiceiului împămîntenit de Ștefan Roll, a făcut și el cîteva mărturisiri înainte de a citi (*Intru pentru a 3-a oară într-un cenaclu. Prin '49, după ce am citit la un cenaclu mi-am văzut una din poezii apărută sub numele unui secretar de redacție al revistei cu pricina... Așa sînt eu. Am descoperit că în curtea mea se află un plop de-abia după 6 ani și mai ales că nu ceasul bisericii Sf. Spiridon îl auzeam în fiecare noapte, ci ornicul vecinului de la etajul de deasupră-mi*). Apoi Ion Horea a citit un ciclu excepțional, fapt confirmat de unanimitatea în care cei prezenți și-au manifestat bucuria de a-l fi auzit citind pe poet. Cineva a remarcat cu voce tare că aplauzele au devenit în cenaclul nostru un criteriu estetic.

După pauză a citit Nicolae Breb Popescu. Despre poeziile citite au vorbit Silvia Varvari (*Poeziile, după credința mea, își au geneza nu numai în mintea ci și în sufletul poetului. Îi voi căuta numele în librării*), Teodor Vasilache (*Îl iubesc pe Nicolae Breb Popescu pentru că e un bun poet*), Iulian Neacșu (*Nu e un retrospectiv, cum crede Teodor Vasilache. N.B.P. încearcă să fie un poet profet*), Pia Olaru (*Poetul mi se pare a privi realitatea cu un ochi prea amar*), Ilie Tudora (*N.B.P. este stăpîn pe mijloacele sale poetice.Are un suflu care mă face să cred în viitorul poeziei sale*), Roman Nicolae (*Poeții sînt niște oameni speciali. N.B.P. scrie o poezie a curajului,fapt pentru care îl admir*), Corneliu Șerban (*Poezie de tensiune acută. Mai are de muncit în privința limbajului*), Alexandru Stroiescu (*Accidentul celui din «Trapez» se întîmplă în numele frumosului*),

Înainte de a ne retrage spre casele noastre, l-am ascultat cu plăcere și emoție pe Vali (Sterian) și Carmen (Marin) într-un scurt recital din care n-au lipsit *Prinde ploaia, Cîntec pentru pace, Nopți,* cîntece închinate păcii, dragostei și bucuriei de a trăi.

Dorin TUDORAN

Vali Sterian și Carmen Marin.

Horațiu Paraschivescu.

Ion HOREA

SPRE LUMEA UMBREI COLOSALE

Spre lumea umbrei colosale
Cu tot ce sînt și ce nu sînt,
Din cînd în cînd îmi iese-n cale
Prăpastia unui cuvînt.

Și iarăși toamna-n frunze pale
Și iarăși baterea de vînt,
Spre lumea umbrei colosale
Cu tot ce sînt și ce nu sînt...

Coboară deal ori suie vale,
Fii chip de diavol ori de sfînt,
Tot vei lăsa cîndva cu jale
Aceeași urmă de pămînt,

Spre lumea umbrei colosale.

CU IUBIREA DE MOȘIE

Cu iubirea de moșie,
Unde sînt acei bărbați?

Unde-i zarea sîngerie
Peste umeri de Carpați?

Cronicarul tot mai scrie,
Drum de țară tot mai bați.
Cu iubirea de moșie
Unde sînt acei bărbați?

La Rovine în cîmpie
Ori în codrii cei cornați
Ai Cosminului să fie?
Spune Maică Românie,

Unde sînt acei bărbați?

George Ștefănescu.

Luni, 15 octombrie, cenaclul nostru prezintă prima Antologie Flacăra: *Emil Botta.*

Va vorbi Alexandru Paleologu.

Actori, prieteni ai Cenaclului Flacăra, vor recita din poezia lui Emil Botta.

În aceeași seară:
— în discuție poemele tînărului poet sibian Cornel Brahaș;
— tapiserie de Daniela Goreniuc;
— un recital Mircea Florian.

Ca de obicei, ședința se va desfășura în sala Casei de cultură din strada Slătineanu 16, începînd de la ora 19,30. Accesul în sală numai pe baza permiselor eliberate la redacție, luni, 15 octombrie a.c., între orele 14 și 18.

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXXII)

Charles Drouhet

Titularul catedrei de limba și literatura franceză de la Facultatea de filozofie și litere a Universității din București era fiul profesorului Pierre Drouhet, codirectorul unui pension particular din Bîrlad, iar în urma unui concurs, profesor de franceză la liceul din același oraș. Ca și tatăl său, medicul Charles Drouhet, Pierre făcuse studii de medicină, pe care însă le părăsise, ca să se expatrieze mai tîrziu, din pricini rămase necunoscute și să se stabilească în țara noastră pentru totdeauna. Primi cetățenia română în 1884 și încetă din viață la 16 iulie 1909, cu puține luni înainte ca fiul său, Charles, viitorul profesor universitar, să obțină titlul suprem de doctor în litere de la Sorbona (la 15 decembrie) cu o teză premiată de Academia franceză. Se căsătorise cu Nathalie Olivari, fiica directoarei pensionului din Bîrlad. Publicase în 1868, în tipografia «Junimea» din Iași a societății literare cu același nume, un mic manual de versificație franceză pentru cursul de limbă franceză al liceelor. Învățatul preot I. Antonovici, mai tîrziu episcop la Huși și membru onorific al Academiei române, i-a scris necrologul și l-a republicat în *Documente bîrlădene*, V, 1926. Din partea mamei, se știe că tatăl ei, Georges Olivari, căsătorit cu o Pulchérie, întemeiase în 1839 la Botoșani un pension de fete și în 1842 unul de băieți, iar soția lui, în 1857, un pension de fete la Bîrlad. Fiica lor, Nathalie, născută la Găești (județul Iași, în 1843) și măritată cu Pierre Drouhet în 1864, preluă în 1867 direcția pensionului din Bîrlad și apoi aceea a externatului orașului. Vocația pedagogică era așadar moștenită de viitorul meu profesor dinspre ambii părinți, în mai mult de o generație.

Nu pot ști care erau metodele înaintașilor săi într-un veac în care mai dăinuiau vechile principii pedagogice ale memorizării mecanice, ale recitării în cor, ale compunerilor pe teme de tip clasic, împrumutate manualelor franceze. Era totuși o școală serioasă, de muncă temeinică, în care «umanioarele» păstrau locul de cinste și în care se respectau treptele formale ale retoricii latine, cu progresele ei, de la Cicero și Quintilian încoace. Dizertația scrisă și mai apoi orală, cum se cuvenea, etimologicește, făcea din cei mai buni elevi viitori vorbitori «ex cathedra» sau de bară, iar în vîrful piramidei, de la tribuna parlamentară. Oratoria era solemnă, vorbitorul butonat, la redingotă, iar auditoriul pătruns de însemnătatea învățăturilor primite, care-i îmbogățeau cunoștințele și-i lărgeau orizontul.

Charles Drouhet, ale cărui cursuri le-am urmat în anii universitari 1920–1923, se născuse la Bîrlad la 22 ianuarie 1879, își luase la București bacalaureatul în 1896 și licența în 1900, iar capacitatea în 1904, obținînd catedra de franceză de la gimnaziul Cantemir din București. În același an plecă la Paris cu o bursă și fu numit în 1909 suplinitorul catedrei de franceză de la Universitatea din Iași. Titular din aprilie 1910 și succesor al lui Pompiliu Eliade de la 1 ianuarie 1915, Charles Drouhet păstră catedra din București timp de aproape un sfert de veac. Spre deosebire de predecesorul său, care fusese înzestrat cu un deosebit talent de vorbitor, nu fără a fi suferit influența ilustrului său profesor Ferdinand Brunetière, de la L'Ecole Normale Supérieure din Paris, Charles Drouhet nu era un orator. Își citea cursul în limba română, de pe catedră, cu o voce tăioasă ca și fizionomia sa impenetrabilă, pînă în momentul cînd umorul sec înviora lecția și mai ales seminariile, în care limba franceză era obligatorie în lucrări și discuții. Profesorul nu era foarte comunicativ, dar nici distant. Își primea studenții și studentele în biroul său de acasă, dîndu-le indicațiile bibliografice și alte îndrumări utile, după stricta metodă istorică a lui Gustave Lanson, care fusese profesorul său. Un alt fost discipol al aceluiași, al ilustrului șef de școală și autor clasic de manual de istorie literară, anume Gustave Rudler, lăudase în cunoscuta sa lucrare despre tehnicile istoriei literare, excelența metodei cu care Charles Drouhet, în teza sa secundară de doctorat, despre corespondența poetului François Mainard, stabilise cronologia acesteia. Așadar, profesorul meu era un as al metodelor noi de investigație istorico-literară.

Charles Drouhet a fost și cel mai bun comparatist al timpului său. Studiile lui despre izvoarele franceze ale teatrului lui Alecsandri, ale poeziei lui Macedonski și ale altor opere literare românești au rămas inatacabile și nedepășite. Profesorul meu era un incomparabil «sourcier», cum spun francezii, adică un cercetător înarmat cu metodele cele mai eficace de depistare a izvoarelor literare, nemărturisite de autorii noștri cei mai de seamă din secolul trecut. În acest sens, istoria literară își realizează unul din aspectele sale științifice cele mai spectaculoase. În privința cursului său, aș aminti că, în cei trei ani de universitate pe care i-am urmat, am urmărit romanul francez din secolul al XVIII-lea pînă la naturalism și un curs despre Charles Baudelaire. Mărturisindu-și izvorul, de la Jules Barbey d'Aurevilly citire, profesorul ne-a revelat «arhitectura secretă» a poemelor din *Les Fleurs du mal*, capodopera poetului și la rîndul ei, izvorul întregii poezii simboliste. La seminarii, Charles Drouhet a studiat cu noi texte mai vechi, de la Villon la Rabelais încoace, fără a ne iniția în investigația operelor epice strălucite ale evului mediu francez, puse în valoare de Gaston Paris și de urmașii săi, în frunte cu Joseph Bédier, pe care aveam să-l cunosc personal la Paris în 1927.

La lecțiile de seminar, profesorul ne obișnuia cu literatura contemporană, îndeosebi cu producția teatrală de la sfîrșitul secolului trecut și din primele decenii ale veacului nostru. Era un excelent analizator — ca să nu spun analist — al operelor dramatice și ne-a învățat ce este mecanismul unei piese de teatru. Am luat o parte activă la seminariile lui, fără să mă dedau, ca la acelea ale lui Mihail Dragomirescu, la acțiuni de obstrucție, deoarece conducătorul dezbaterilor nu-și dezvăluia nici un fel de dogmatism sau de exclusivism în evaluările sale. Dintre studenții celorlalți ani, Alexandru Rally, care urmase istoria și franceza, era prin excelență criticul negativ al seminarului, gata să sfîșie în bucăți lucrările prezentate. Avea o masă a lui, în stînga catedrei, și de la acel loc proeminent teroriza pe studenți și pe studente cu un timbru metalic fără replică. Într-un rînd, a susținut o lucrare despre poezia intimistă, dîndu-i sfera largă a propriilor lui preferințe de poet (frecventa cenaclul de la *Sburătorul*). Conferința a stîrnit obiecțiile mele, ca și acelea ale lui Alexandru Beliș, șeful promoției 1919–1922 și mai tîrziu asistentul lui Drouhet, doctor în litere al acestuia și colaboratorul său la manualele didactice pentru cursul secundar. Atît Beliș cît și subscrisul am restrîns sfera intimismului, aducînd totuși elogii lui Rally pentru talentul și verva cu care-și susținuse punctul de vedere. În concluziile sale, profesorul ne-a dat dreptate. Aceasta nu l-a împiedicat pe viitorul eminent traducător al lui Ronsard (poet nu numai intimist!), ca de la locul său, la seminarul următor, să se rostească oarecum în acest fel:

— Mi-am reîntegrat locul meu, aici, la masa criticei...

Am spus că acaparase singur acea masă. Și a continuat:

— deoarece lipsa acesteia a fost dureros resimțită săptămîna trecută.

Alexandru Beliș și cu mine am făcut haz de această ieșire de un savuros egotism, dar restul sălii s-a enervat, manifestîndu-și reacțiunea prin bătăile pupitrelor, pînă ce profesorul, amuzat de acest spectacol la noi insolit, a comandat cu un gest discret tăcere și ca Jupiter a liniștit mînia valurilor fără a fi nevoie să rostească eliptica formulă latină de dojană:

— Quos ego! (în traducere liberă: am să vă arăt eu vouă!)

Spuneam insolit la noi, deoarece în universitățile franceze de atunci, tumultul sălii de cursuri nu-i cruța uneori nici pe profesori, provocînd așa-zisele «chahuts»-uri, cu vociferări ce sileau pe nefericiții de pe catedră să renunțe la cuvînt în acea zi de agitație irepresibilă.

Cu masca sa ironică, profesorul domina ședințele de seminar, în care vocea prin excelență obiectivă era aceea a lui Alexandru Beliș, colegul nostru ceva mai vîrstnic, în timp ce eu, fără a-l concura pe Alexandru Rally, aveam «mon franc parler», adică îmi spuneam fără cruțare părerea, nu numai cînd lucrarea de seminar era proastă, dar și cînd mi se părea mediocră, șablonară, lipsită de personalitate. Eram, așadar, la o distanță simțitoare, după Rally, a doua teroare a colegilor și colegelor ce se mulțumeau să compileze cărțile de critică și să-și confecționeze lucrări de seminar în mozaic, din pietricele furgășite.

Pot să mă laud însă că n-am pus niciodată patimă personală în asemenea operații de extirpare a împrumuturilor furtive, că n-am provocat niciînd reacții de felul aceleia de mai sus, într-un cuvînt, că mi-am ascuțit spiritul critic în acele dezbateri, totdeauna înarmat cu lectura atentă a obiectului în discuție și neinspirat de ce spuseseră, să zicem, în materie de critică teatrală, un Sarcey, un Lemaître, un Faguet, un Doumic sau alții. Citeam enorm la biblioteca facultății și la actuala B.C.U. (Biblioteca Centrală Universitară), ținîndu-mă în curent cu textele înșeși de la curs și de la lucrările de seminarii și făcînd din lectura criticilor numai prilej de confruntare cu propriile mele impresii de lectură și cu judecata de valoare la care mă fixasem fără contraforții autorităților franceze în materie.

Profesorul avea îngăduința surîzătoare. N-am să uit intrarea spectaculoasă a colegei noastre Olguța Hergot, cu un an în urma mea. A intrat la jumătatea orei, într-o toaletă nouă de sezon, cu un mare mănunchi de flori în brațe, a înclinat ușor capul către catedră, a pășit cu pas de zee («Atque incessu patuit dea», — după umblet se recunoștea zeița, Vergilius) și s-a îndreptat spre locul ei

Profesorul n-a spus decît cîteva cuvinte, cu un inimitabil semiton de reproș:

— Un peu tard, mademoiselle.

Răspunsul n-a întîrziat, proverbial:

— Mieux vaut tard que jamais, Monsieur le professeur.

A fost un rîset general, de la care nu s-a abținut nici bunul nostru profesor.

La vîrsta de 60 de ani, cînd boala l-a silit să se retragă de la catedră, elevii săi i-au pregătit un foarte frumos și substanțial volum omagial de *Mélanges* (Bucarest, 1940). Am lipsit din sumar, dar am compensat absența prin obținerea de la Ministerul Învățămîntului a unei subvenții care a permis editarea cărții.

După puțină vreme, înainte de apariția volumului, am avut mîhnirea să conducem la locul de odihnă pe profesorul nostru iubit, care ne-a transmis, cu tact și măsură, metodele investigației și judecății critice moderne.

poluarea folclorului (XXIX)

„genul klayton" în folclor

Retrăiesc clipe fericite legate de problemele majore ale orientării folclorului pe un drum sănătos, în vederea înlăturării unei rutine care a dăunat atîta muzicii noastre populare. Vreau să mărturisesc satisfacția unei reîntîlniri peste timpuri nu de dragul de a așterne sentimente personale, ci pentru că munca la care asist în studiourile Electrecordului în vederea înregistrării unor discuri de muzică bucovineană se cuvine să fie cunoscută. Felul în care a fost posibilă, în Bucovina, realizarea acestei opere de repunere în valoare a unor bunuri artistice, salvarea lor de la dispariție merită a fi subliniată, căci am încredințarea că reprezintă un moment crucial în istoria folclorului acestei regiuni.

Iată despre ce este vorba: analizînd efectele negative sau pozitive pe care le poate avea discul în cultura țării, Electrecordul, unic producător, care pune la îndemîna publicului muzică populară înregistrată pe disc, a pornit conștient la o campanie de înregistrare a folclorului autentic. Desigur că discul, răspîndit în țara noastră în momentul de față într-o măsură nebănuită, devine un factor de mare însemnătate din clipa în care a pătruns într-o casă, în familie. El este ascultat, reascultat, fără vrere învățat, apoi firește cîntat. Și iată cum *tradiția orală*, în baza căreia folclorul s-a păstrat și s-a transmis de-a lungul veacurilor, se adaptează inteligent mijloacelor moderne de difuzare în masă, le stăpînește.

Am observat cu îngrijorare că, în această privință, muzica din Moldova și Bucovina a fost cea mai năpăstuită. Vechile cîntece, melodii de o frumusețe inegalabilă, stilul înflorit s-a uitat încetul cu încetul, cîntăreții profesioniști promovînd în schimb cîntece de o veselie supărătoare, vulgară sau veșnica strigătură. Îmi amintesc că repertoriul ansamblului sucevean mă dezamăgise. Peste măsură.

Pentru seria «Întîlnire cu România», Electrecordul a hotărît să repună în circulație frumoasele cîntece bucovinene, socotite de unii dispărute. Dispărute? E ca și cum ai nega categoric prezența sămînței în pămînt, pentru că ochiul tău nu o mai vede.

În vederea realizării acestei antologii a cîntecului bucovinean a fost consultat și sfătuit *George Sîrbu*, absolvent al Conservatorului din București și de mai mulți ani dirijor al ansamblului «*Ciprian Porumbescu*» din Suceava. El bine, după o muncă susținută, după o activitate prodigioasă de folclorist, George Sîrbu s-a prezentat cu peste 120 de piese, jocuri și cîntece, culese de el. Una mai frumoasă decît alta. Uitate. Nemaicunoscute. Rodul sămînței din semințe de-a lungul veacurilor.

Despre felul în care profesorul George Sîrbu și-a îndeplinit nobila misiune merită să spun cîte ceva. Despre rezistența încăpățînată întîmpinată din partea celor ce — spune el — «au introdus *Genul Klayton* în folclor».

— Ce vrei să spui prin asta?, îl întreb, ce înțelegi prin *Genul Klayton?*

— Acea săracire a folclorului prin scîlcierea lui, deformarea și simplificarea melodiilor care au căpătat un stil liniar, neexpresiv, *fără florile și frunzele populare*.

Mi-a plăcut această expresie — să-i zicem folclorică — ce, pare-mi-se, ar traduce în stil popular ceea ce noi denumim «poluarea folclorului».

Despre comorile pe care le repune în circulație profesorul George Sîrbu și pe care Electrecordul le va reda celor mulți, despre însuflețirea membrilor ansamblului «Ciprian Porumbescu» vom mai vorbi.

Pentru a combate *Stilul Klayton*.

Hari BRAUNER

scriitori de azi

emil botta

Născut la 15 septembrie 1912 în Adjud (județul Vrancea). Școala primară în orașul natal. Liceul la Cluj. Urmează, apoi, Conservatorul de artă dramatică din București, avîndu-l profesor pe Ion Livescu. În timpul studenției e funcționar la Institutul de statistică. După terminarea conservatorului se angajează în 1934 la Teatrul Național din Chișinău. În 1936 îl aflăm în București în cadrul unor companii teatrale particulare. În 1938 intră în rîndul cadrelor artistice ale Teatrului Național din București, pe a cărui scenă debutează în rolul titular din dramatizarea *«Suferințele tînărului Werther»*. Rămîne credincios primei scene românești pe al cărei podium își desfășoară o strălucită activitate artistică. Debutul în presă cu poezie,la revista lui Tudor Arghezi, *Bilete de papagal*,în 1929. Debutul editorial în 1937 cu *Întunecatul April*. Colaborează cu poezie și proză la publicațiile: *Bilete de papagal*, *România literară* (director Liviu Rebreanu), *Discobolul*, *Vremea*, *Viața românească*, *Revista Fundațiilor*, *Gazeta literară*, *România literară*, *Luceafărul* etc. Scrieri: Întunecatul April (1937); Trîntorul (proză, 1938); Pe-o gură de rai (1943); Vineri (1972).

Poezia lui Emil Botta e un lung și titanic monolog. Dincolo de teatralitatea unei atitudini și gestici, cînd solemn ceremonioase ori de autopersiflări și ironie, lirica acestuia rămîne un continuu și grav soliloc. De o mare sinceritate, cu el, poetul se arată la fel de sincer și în expresia sa lirică. Făcîndu-se o forțată apropiere între actorul și poetul Emil Botta, critica, nu de puține ori, a accentuat excesiv partea de regie și spectacol, a poeziei lui. Chiar pătrunzătorul și atît de exactul critic Pompiliu Constantinescu găsea «originalitatea» poetului în «gluma» cu «dramele sale», în faptul că «poetul stă după cortină» urmărind «spectacolul dorințelor sale grandioase». Or, dacă e să folosim mai departe explicarea prin recuzita teatrală, credem că e mai exact spus că poetul nu stă «după cortină», ci chiar în fața ei. «Școlarul durerii» ne apare în poezie un direct și tumultuos confesiv. Patetismul acestei confesii e nedisimulat, relevat puternic de luminile unor reflectoare necruțătoare. Ne spune fără reticențe poetul: «Amar, amar se mai zbate/ soarele meu în asfințit.../ Durerea e fără sfîrșit/ și fără sfîrșit înserarea» («Pe tema nopții»). În, poate, cea mai teatrală poemă «Domnul Amărăciune» care este,în același timp, și una din creațiile de vîrf ale lui Emil Botta, exprimarea obsesiei thanatice cîștigă în pregnanță prin gesturile galant spectaculoase ale personajului. Accentele de umor, ironice sau chiar burlești din poezia lui Emil Botta nu au rolul de a deturna lirismul, ci de a întări dramatismul, pateticul. «Tonul de badinaj», într-adevăr existent în poezia lui Emil Botta, subliniat printre alții și de Dinu Pillat într-un comprehensiv studiu, nu are totuși funcția de a «contrafface» o «sensibilitate exacerbată», rolul acestui ton fiind acela de a intensifica, prin contrast, dramatismul unei viziuni. Deci nu de a ascunde o tensiune, ci de a-i face și mai simțite vibrațiile. Notele burlești nu sînt dominante în poezia lui Emil Botta; neliniștea continuă și sfîșierile lăuntrice îi sînt esențial caracteristice, ele definind structural poetul. Umorul, ironia, persiflarea, atît cît se găsesc în versurile lui Emil Botta, recurgerea la aceste atitudini se face, mai degrabă, pentru imposibilitatea trăirii în permanență într-o stare tensională.

Încă în *Întunecatul April*, poetul simțea nevoia unei descătușări din carapacea obsesiilor: «Astăzi nu vă acord audiență/ disperare, dezamăgire, legiuni crîncene ale morții/ Treceți pe aici altădată, niciodată/ și depuneți galanți cartea de vizită». («Vacanță») Acum cînd avem perspectiva liricii lui Emil Botta, versurile citate își capătă deplina lor semnificație. Poetul nu are răgazul mai îndelungat al unor astfel de vacanțe. Înclinațiile temperamentului său nu-i oferă prea des asemenea ocazii. Instalarea, după scurtele evaziuni, în climatu-i organic e rapidă. Se știe, poetul are o mare capacitate de a visa. Spațiul poeziei lui Emil Botta e populat de un peisaj fantast și de o mitologie personală marcată de transfigurarea visului. În «Legendele mele», se mărturisește poetul «Singur eu te-am făurit, Noapte/ muză patetică, dureroasă iubire:/ adîncă te-am făurit/ pentru setea mea de pieire.// Singur eu te-am plăsmuit, pădure de jad!/ Tu lirică mierlă idolul meu./ ești aievea cum te-am visat./ frenezia mea dulce, arc în ceruri mereu.// Și marea și catargele și cormoranii/ și țărmii lunarelor Lusitanii/ sînt legendele mele, halucinația mea// Nu căuta prea departe cauza stelelor/ din zenit, la nadir».Mai aproape de atmosfera poeziei lui Edgar Allan Poe, visele poetului Emil Botta nu-l proiectează în afară, ci îl scufundă și *mai adînc în universul său* sufletesc. Emil Botta, nu de puține ori, apelează la folclor, simțindu-se atras de libera fantezie a creației populare.

Emil Botta e un tragic. Grimasa lui, atunci cînd apare, e expresia unui fond sufletesc torturat, pe care, prin contrast, o trădează și mai viu dureroasa-i realitate. Și totuși îndrăznim a spune, că Emil Botta nu-i un disperat iremediabil, că poezia sa, deși evoluînd în sumbrele zone existențiale, *nu ne lasă impresia unui* tragism închis, definitiv. Chiar și pe Emil Botta îl bucură unele lucruri. Mai întîi natura, pe care nu o vede ca pe un simplu decor, ci ca pe un loc de refugiu și consolare. La fel, spectacolul-copilăriei îi umple sufletul de lumini. Peisajul patriei îi prilejuiește accente de mari adorații. Poezia lui Emil Botta e și o căutare a absolutului unor virtuți umane. O căutare și un «dor» după un peisaj *în care «mitologia cruntă» formată din* «impostură», «Trufie», «Aroganță», «Ofensă», «Calomnie» să nu mai existe («Ce vis frumos»). Există o parte luminoasă a *Întunecatului April*, constituită din speranțele și căutările poetului: «iubirea însă o caut mereu,/ în ceruri, în adieri,/ printre stele veșnice, printre dureri,/ iubirea o caut mereu». Personalitate poetică puternică și complexă, Emil Botta deține în lirica noastră un loc inconfundabil.

Traian STOICA

conștiință și angajare (I)

Deși referim cu oarecare întîrziere asupra cărții de «convorbiri» cu Marin Preda, semnată de Florin Mugur, nu credem a impieta cu ceva noțiunea de «actualitate» literară, ci poate numai ceea ce se înțelege *indeobște prin* această *noțiune*. «Actualitate» nu vrea să însemne, mai ales din unghiul funcțional al criticii, «promptitudine», «operativitate», consemnarea zeloasă a buletinului editorial, producția «la zi», cum se spune cu o altă vorbă, mai nepotrivită, aparițiilor editoriale. Procedînd astfel, fără discernere, comentatorul de literatură se poate afla, senin și în totală necunoștință de cauză, în plină inactualitate, pentru că recenzînd maculatura, «producția» anostă, insipidă, care nu vorbește timpului și nici nu ridică probleme fundamentale, legate de condiția umană, criticul nu poate afirma cu tărie și cu convingere, pe deplin satisfăcut, că și-a îndeplinit misiunea, că răspunde, cu alte cuvinte, dezideratului «actualității», că se plasează în centrul, în magma fierbinte, în «inima» acestei «actualități».

Lipsește criticii noastre, nu o dată, o dimensiune mai severă, și, deci, mai importantă: aceea de a surprinde «evenimentul» literar, de a-l desprinde din masa producției curente și a-l trata cu toată amploarea cuvenită și a-i extrage semnificațiile. O revistă **(Convorbiri literare)** a avut frumoasa inițiativă de a deschide o rubrică cu această titulatură: **Evenimentul literar** și de a o consacra în mod special aparițiilor editoriale de excepție. În ce măsură «aparițiile» își justifică și comentarea lor în cadrul acestei rubrici, corespund, aitfel spus, titulaturii amintite aceasta este o chestiune care reflectă însuși spiritul critic al publicației respective.

Un eveniment editorial reprezintă, sub toate aspectele, **Convorbiri cu Marin Preda** de Florin Mugur. Și aceasta în primul rînd pentru că avem de-a face cu **dialogul** unei mari conștiințe contemporane cu publicul. Concepută inițial ca o carte de «interviuri», pe diverse teme, cu un singur interlocutor, cu un singur intervievat, Marin Preda, ea s-a transformat, pe nesimțite, după cum mărturisește intervievistul, într-o carte de «confesiune» și aceasta datorită faptului că intervievatul n-a găsit de cuviință să răspundă decît la acele întrebări care pentru el constituie o adevărată «obsesie», permanentă și chinuitoare, ocolind cu bună-știință, sau involuntar, problemele prisositoare, care nu intră în raza de interes, evitînd pe cît posibil și amînînd răspunsurile la întrebările care ridică atari probleme, preluînd, implicit, și cîrma discuțiilor în mîinile sale. Deci dintr-o carte de «interviuri» a rezultat una de «confesiune». Drumul mi se pare cum nu se poate mai firesc. Probabil că lui Florin Mugur îi era necesară, de la început, o anume «prezență de spirit», să prevadă aparent neașteptata evoluție. Nu *putem să-i pretindem totuși acest lucru* lui Florin Mugur, deoarece experiența noastră este destul de limitată în această privință, apariție de această factură, în literatura noastră, fiind adevărate excepții, dacă nu — cum este cea de față — au un caracter de singularitate. Faptul că Marin Preda nu răspunde la orice fel de întrebări, și răspunde numai la acelea care ridică probleme ce pentru el s-au transformat în «obsesii», este însă cum nu se poate mai semnificativ: căci, în definitiv, prin ce se caracterizează o adevărată **conștiință** dacă nu prin delimitare, prin selectarea și fixarea la un număr de probleme, presante, care se întîpăresc cu puterea «obsesiei», angajînd toate resursele interioare ale ființei și așteptînd în mod imperios o «dezlegare». Dintr-o dată, din capul locului, întreprinderea lui Florin Mugur cîștigă în seriozitate și profunzime, prin tonul impus de prozator. Într-un fel e bine că prima carte de acest gen la noi (sperăm că inițiativa editurii «Albatros» va fi preluată și de celelalte edituri, că seria acestor «dialoguri» cu scriitorii contemporani — sau «confesiuni» provocate, cum vrem să le spunem — nu se va întrerupe aici) și-a ales drept partener de discuție pe Marin Preda, un partener de cea mai serioasă conduită intelectuală, întrucît, cum spuneam, Marin Preda a imprimat de la bun început un «ton» întreprinderii, înnobilînd, ca atare, genul. În genere, scriitorul român (avem drept pildă multe dintre interviurile care au apărut la noi în ultimul timp) e predispus a divaga despre orice, cu petulanță, pe diverse teme — unele lipsite de orice fel de importanță — abordează cu prea multă ușurință orice fel de domenii — dorind să se dovedească acoateștiutor — exultă în tot soiul de afirmații, pînă la considerațiile despre modă și sport și despre modul în care-și petrece timpul liber — multe dintre «interviuri» degenerînd un aer nestingherit de frivolitate. Nu ne interesează, de pildă, opiniile cutărui scriitor despre... «sport». De la un scriitor, **care se respectă**, *așteptăm cu* totul altceva.

Dacă dialogul dintre Marin Preda și Florin Mugur a «eșuat», devenind, pe parcurs, o «confesiune» a lui Marin Preda (provocată de Florin Mugur), am cîștigat, în schimb, în cele din urmă, un lucru mai important: dialogul lui Marin Preda cu publicul.

«Convorbiri cu Marin Preda»este, în ultimă instanță, o carte din aceeași categorie cu **Imposibila întoarcere.** Ca și acolo, se confruntă o mare conștiință contemporană cu conștiința publică. La fel ca **Imposibila întoarcere,** cartea de cel mai mare succes a scriitorului, după primul volum al **Moromeților,** «convorbirile» se adresează tuturor categoriilor de cititori. O mare conștiință se destăinuie și aici, ca și acolo, și încearcă să răspundă la problemele fundamentale ale timpului, probleme devenite, pentru scriitor, adevărate «obsesii».

Nu spunem defel o noutate dacă afirmăm că Marin Preda este scriitorul care și-a cîștigat cel mai mult încrederea cititorilor. Și este, în anume sens, scriitorul cel mai îndrăgit de cititorul român. Aceasta din mai multe motive, binecunoscute: în primul rînd pentru că este scriitorul cel mai ancorat în «actualitate» dintre scriitorii de azi, pentru că refuză «paseismul», întoarcerea spre un trecut, mai mult sau mai puțin idilic, și caută să răspundă la întrebările cele mai acute ale timpului, ale epocii, întrebări ce se impun cu o stringentă necesitate (nimic nu e mai detestat de către Marin Preda decît scriitorul de tip evazionist), în al doilea rînd pentru că este un scriitor de atitudine fermă, hotărît subliniată, care a ralnvigorat la noi și a sporit cu dimensiuni noi, nebănuite, **cultul pentru opinie,** pîrghia vieții intelectuale și culturale, pentru că este un protagonist al punctelor de vedere spuse răspicat, tranșant exprimate, pentru că a inoculat vieții intelectuale sentimentul cel mai de preț: sentimentul răspunderii personale, pentru că este, într-un cuvînt, un **scriitor de atitudine,** un **scriitor angajat,** în sensul în care numai o mare «conștiință» poate fi «angajată», cucerindu-și cititorii prin onestitatea viziunii, pentru că nu și-a dezamăgit niciodată cititorii prin **inconsecvența atitudinii** (lucrul cel mai lamentabil dintr-o carieră de intelectual), pentru că nu este — cum bine remarcă Florin Mugur — numai un **scriitor,** ci și un **intelectual** (lucru care ar trebui să se întîmple cît mai des!), pentru că nu a trișat niciodată pe alții și nu s-a trișat nici pe sine, pentru că, în sfîrșit — cum iarăși exact remarcă Florin Mugur — *este un scriitor* pe care *cititorul* s-a *obișnuit să-l* ia în serios.

Toate aceste atribute derivă dintr-unul esențial: **seninătatea conștiinței,** care este cel mai însemnat bun cîștigat al omului-intelectual. Nu sînt cărțile lui Marin Preda o patetică, fierbinte, pledoarie pentru păstrarea **seninătății conștiinței?** Nu ne demonstrează ele că omul poate — și trebuie — să-și mențină conștiința netulburată, «senină», împăcată, peste orice fel de vicisitudini, inclusiv, ca să-i impru mutăm o expresie proprie, mult îndrăgita, peste «vicleniile istoriei», că aceasta este dovada supremă a tăriei, a forței sale, că numai astfel se ridică la înălțimea condiției sale, că numai astfel își recapătă, de fapt, condiția. Prin «seninătatea conștiinței» omul triumfă peste orice împrejurări și își menține, astfel, intactă, nealterată, independența morală, libertatea spiritului.

Cu atît mai patetică devine pledoaria lui Marin Preda, cu cît ea vine din partea unui scriitor — cum observă cu subtilitate Florin Mugur — care nu are acest dar — «seninătatea conștiinței» — ca pe un dat «natural» — ca un Sadoveanu, de pildă, sau chiar ca eroul său: Ilie Moromete — ci ca pe un dat «dobîndit», «cîștigat», într-o dramatică luptă cu sine și cu alții. Că spre deosebire de eroul său, «seninătatea conștiinței» la Marin Preda înseamnă un moment de cucerire a unui echilibru interior («Primordială e starea de „alarmă" a „conștiinței"» — cum spune Florin Mugur) și că tot efortul posterior al scriitorului este de a și-l păstra, în consecință, de a-și apăra, pe deplin conștient, acest moment.

Ov. GHIDIRMIC

(Va urma)

bucureștiul în patru echipe

Radu Nunweiller: Moldovane, dormi sau te doare?

Pe întuneric dar nu pe bîjbîite..

Luna și peluza a doua.

Hai, cuplaju'!

Deși mingea nu se vede este 1:0 pentru Dinamo.

Fotografii de Emil COJOCARU

Și de această dată Tătaru (stînga) se eschivează.

Eu sînt antrenorul secund al echipei Atletico Madrid.

Codrea: Mopsule, dacă ai talent marcă matale din poziția aceasta!

cronica de fotbal

acești negri cavaleri...

Cuplajul bucureștean a fost de data asta cam sfoegit. Să nu fi existat cele cîteva parade ale lui Răducanu și sclipirile de mare jucător ale lui Dumitrache, să nu fi fost senzaționalul gol al **Stelei,** marcat de către Răducanu care a driblat tot ce a întîlnit în cale imediat ce i s-a dat drumul în arenă, precum un taur furios, ne-am fi dus acasă aproape adormiți. Era și un aer tare de toamnă dilie, o lună numai bună s-o tai ca pe un boșar, lume luminată, reflectoare, steaguri și clopote, ce mai, toată lumea pregătită de sărbătoare. Numai lui alde Dinu și lui alde Tătaru li se urîse în teren și visau să treacă și clipa ultimă a meciului la care participau ca să ia drumul grădinilor de vară în care mai fierbe cîte un mustuleț și se mai poate bea o oca de vin pînă dau zorii...

Despre cele două victorii ale lui **Dinamo** asupra unui **Rapid** din ce în ce mai pricăjit, aflat acum în fundul fîntînii clasamentului, de unde cu greu se va mai aridica (apropo de asta: de ce l-a schimbat Macri tocmai pe Bartales, care se dovedise excelent pînă atunci, cu Năsturescu, care e numai inimă și căzături ca la circ?) și cea a **Stelutei** asupra **Sportului,** nu am multe de spus. Încă, echipa din Ștefan cel Mare după acel 11—0, nu arată mare lucru și nu cred că va rezista mult în **Cupa campionilor** pentru că e o echipă fără aripi, Moldovan și Nunweiller fiind numai niște improvizații. Dacă primul mai cară baloane în fața porții, ultimul pare cu totul ostenit și bun de reformă, iar Dinu plătește din ce în ce mai vădit lipsa de viață sportivă, ca și Dumitrache care în afara celor cîteva faze în mare stil, se ascunde de balon, e sufocat după o cursă mai lungă și așa mai departe. În curînd, deie Dumnezeu să fiu prolet mincinos, depozitele echipelor de divizia B se vor îmbogăți cu marfă a întîia, venită de sus, de la A, pentru că toate fericirile trebuie plătite odată și-odată...

Nici **Steaua** n-aș zice că are un joc la înălțimea lotului pe care-l deține. Aici conducerea tehnică este aceea care greșește. Jucătorii militari luați individual, ca nume, reprezintă fiecare o valoare în sine, dar pregătirea lor fizică e precară, asta se vede de la distanță. Pe urmă, unde mai pui că antrenorul Constantin, pe care-l stimăm ca pe un fost mare jucător, este absolut absurd, cînd ține 90 de minute în teren pe Tătaru, care de mult trebuia oferit unei alte echipe și nu-l înlocuiește, duminică seara, scoțîndu-l pe tușă pe Iordănescu. Această schimbare a fost inspirată în măsura în care Răducanu a marcat prin surprindere, dar în ansamblu este limpede că nu există o orientare clară. Mi se pare inexplicabil, de asemenea, să-l văd pe acest N. Ionescu, gras și nădușit, fundaș, cînd **Steaua** are tineri cu mult mai dotați. Cum o fi ajuns sus-numitul în națională, pentru mine este un mister. Chiar Sătmăreanu se află la vîrsta cînd ar trebui să se retragă și așa mai departe...

Ar mai fi de spus ceva și despre Neagu. Vechiul meu Capellini, în care vedeam un al doilea Dumitrache, este o mare decepție. Poate are și mari ghinioane (vezi bara de duminică seara), dar prea nu știe să primească mingea (stînd cu spatele către portarul advers), prea se pripește și prea trage des în plopi...

În sfîrșit să ajungem la oile noastre: arbitrajul. Ziarul de specialitate îi acordă lui Al. Pîrvu cinci stele. De ce? Pentru că a anulat un gol perfect valabil înscris de **Dinamo,** pe motiv de ofsaid, cînd era clar că numai tușierul văzuse această gogoriță?

N. Petriceanu, al doilea cavaler în negru al cuplajului, a primit ce-i drept, numai patru stele, dar cîte a făcut el pentru «**Sportul studențesc**», cum a tras el de un meci nul și n-a reușit, asta era o treabă de zero stele, că doar eram cu toții acolo și ne-am pus mîinile în cap. Huiduielile primite de către acest trist arbitru sperăm că vor pune pe gînduri pe cei de la Comisia de arbitraj și nu vom mai avea ocazia să facem poliție aici...

Eugen BARBU

P.S. *Undeva, jos, în subsolul acestei rubrici, un personaj mic face mare tămbălău. Ba că ni s-ar fi stins televizorul după un sfert de ceas, ba că ne-a rugat cineva să nu înjurăm echipa națională, ba că am călcat în străchini. Micuțul Napoleon, pentru că de el este vorba, se dovedește o dată mai mult, pătimaș și atins de un subiectivism mortal: e singurul care a văzut în decizia lui Scheurer un lucru foarte potrivit. Ca să te duci pînă la Leipzig ca orbetele și să mai și scrii la gazetă o asemenea gogoriță e cam mult! Mai stai acasă, Teșcuță, că e mai cald...*

Cît privește concedierea, de ce l-aș concedia? Îl compromit săptămînal în pagina 15 a Săptămînii pentru ca, după ce și-a încheiat atît de neașteptat cariera de antrenor, să și-o rateze prematur și pe aceea de scriitor...

secretele jocului la club se învață

Există un adevăr axiomatic: jocul reprezentativelor naționale nu este decît suma calităților sau deficiențelor înregistrate (și unele și altele) în campionatul intern. Totuși, uneori, selecționatele unei țări exprimă ceva mai accentuat fie laturile pozitive, fie pe cele negative, care n-au ieșit prea mult în relief în partidele inter-cluburi. Și aceasta depinde, în mare măsură, de o anumită *stare de spirit,* care pune stăpînire într-o perioadă oarecare pe mănunchiul de jucători aleși să reprezinte fotbalul țării respective. Într-un timp ei pot să depășească media comportărilor din jocurile interne, iar în altă perioadă, aceeași interpreți execută o partitură dintre cele mai slabe, indiferent dacă dirijorul orchestrei s-a schimbat sau este tot cel vechi.

Exemplele recente de la Leipzig și Halle nu fac decît să confirme (dacă mai era nevoie...) acest adevăr: indicațiile antrenorilor menite să atenueze unele vechi racile (marcaj insuficient, demarcări aproape inexistente, slaba execuție a loviturilor impuse și dificultățile de apărare, la acest capitol, cînd adversarul adoptă o gamă dintre cele mai variate și mai neprevăzute) n-au fost materializate, jucătorii acționînd tot cum știau ei, de la club. Rezultatul nu putea fi altul decît cel înregistrat pe teren: frînări nedorite ale jocului, lipsa marcajului, neglijarea apărării «om la om» (dusă la un înalt stadiu de adversar), prelungirea exasperată a driblingului, totala ignorare a unei bune execuții la loviturile impuse, ca și a măsurilor de apărare, cînd acestea sînt acordate adversarului.

Pe deasupra, avem condiția fizică precară a jucătorilor noștri și mai mult agravată de refuzul unora dintre «vedete» de a se antrena asiduu în preajma meciurilor, pentru a nu fi obosiți în ziua decisivă.

Am fi lipsiți de realism dacă am cere jucătorilor actuali să presteze un joc în forță, cum practică în mod obișnuit echipele de club sau reprezentative din nord-vestul Europei: anglo-saxone, suedeze, germane, olandeze etc. Dar lipsa calităților atletice poate fi suplinită de jucătorii noștri printr-o mișcare permanentă în teren, prin abilitate și agilitate, prin schimbul dens de pase, singurul care poate deruta puternicii apărători adverși, prin rapiditatea demarcărilor și prin adaptarea unor strategii cît mai adecvate fiecărei situații de joc. În fața unor parteneri înalți, să renunțăm la jocul pe sus, iar atacurilor lor să le ripostăm printr-un presing continuu, dublat de un marcaj ferm, care să nu lase breșe nici unei incursiuni. Fiecare adversar să fie riguros și de aproape supravegheat, prin acel strict marcaj «om la om» pe care, pare-se, jucătorii noștri îl ignoră. «Perechile antagoniste» nu sînt o simplă figură de stil. Ele au ajuns acum să domine în fotbalul tuturor țărilor.

Acestea sînt armele cele mai potrivite și pentru jucătorii noștri, care trebuie să le ascută nu numai în jocurile internaționale, ci și în cele din campionatul intern, ca și în pregătirea de fiecare zi — la club.

Angelo NICULESCU

P.S. Am rămas foarte surprins citind în ziarul Scînteia Tineretului, din 3 X 1973, la rubrica «Sport», o declarație a mea, surpriză explicabilă ținînd seama că eu nu am dat nici un fel de declarație, pentru simplul motiv că nu am fost solicitat. Regret foarte mult că în numele meu au apărut o serie de aprecieri care se referă atît la pregătirea echipei reprezentative, dar mai ales la evoluția și consecințele pierderii jocului de la Leipzig. De asemenea, țin să subliniez că asemenea «practici» nu aduc nici un serviciu fotbalului și eu personal le resping cu toată tăria.

„cupa de toamnă"

Așadar, turul «Cupei ziarelor» a luat sfîrșit. Pentru suporteri, o știre de ultimă oră: înscrierea echipei în actuala cupă se va face sub o nouă dar și mai exactă titulatură: «Flacăra». De asemenea, în cadrul ședinței de vineri, 5 octombrie a.c., comisia de organizare, în prezența... absenței președintelui asociației sportive a lucrătorilor din presă a aprobat, de comun acord cu delegații celorlalte echipe, **noul și unicul regulament,** valabil atît pentru «Cupa ziarelor», cît și pentru «Cupa de toamnă». Spicuim. «Regulamentul jocului de fotbal va fi cu strictețe respectat, cu următoarele amendamente de ordin organizatoric:

— durata partidelor va fi de 60 minute (două reprize a 30', pauza — 10');

— meciurile vor avea loc lunea, cu începere de la ora 15,30 (primul) și 16,45 (al doilea),

— au drept de joc, în fiecare echipă, și cîte 3 (trei) ziariști, angajați ai altor publicații (fiecare echipă va prezenta un tabel nominal cu membrii lotului, tabel ce va fi supus aprobării comisiei de organizare).

— la cel mult două zile de la desfășurarea partidelor, delegații echipelor vor prezenta comisiei de organizare foaia de arbitraj; eventualele contestații, vor fi înscrise obligatoriu în foaia de arbitraj și vor fi discutate de comisia de organizare în prezența delegaților echipelor» etc.

Salutînd inițiativa comisiei de organizare, anunțăm, totodată, data disputării primei etape: luni, 15 octombrie; de menționat că meciurile vor avea caracter eliminatoriu.

poșta fair-play

STANCIU VALENTIN — str. Putnei nr. 23 — Craiova. Antrenorii lotului nu greșeau deloc dacă îl chemau în lot și pe Bălan, că e mai înalt ca Dumitrache...

Ba, dimpotrivă, eu cred că greșeau grav! Momentan, Bălan trebuie să muncească mult, să-și asigure mai întîi locul în echipa de club 90 de minute și după aceea vom vedea. Cît privește criteriul înălțimii, este unul la Craiova (Oblemenco) și mai «înalt» — la propriu și la figurat — care, din păcate, n-a reușit pînă astăzi să joace măcar un minut în echipa națională, deși a fost golgeterul campionatului divizionar A de patru ori.

PETRE GIURGIU — Piața Eroilor Sovietici 3 — Tg. Mureș. Nu știu ce aș putea să vă răspund, fiindcă, de fapt, dumneavoastră numai «filozofați», deși cereți să nu se mai filozofeze așa de mult! Poate titlul materialului trimis să vă ajute să-mi dați dreptate:

«Cam multe aureole pentru un fir de iarbă». Merge? Eu cred că nu!

Dr. RADU ANGHEL — str. Eneas nr. 62 — Timișoara. Ca și dumneavoastră, au mai fost și alți cititori contrariați de opiniile la care vă referiți. În consecință, Poșta Fair-play și-a făcut datoria în numărul precedent, judecînd din punctul său de vedere comentariul respectiv al scriitorului Eugen Barbu.

ENESCU (Ioco). Am citit în «Sportul» că au trecut cu brio primul tur al cupelor europene în special echipele țărilor în care se practică «fotbalul atletic, în forță». Să fie oare acesta singurul adevăr?

Eu cred că diferența de clasă a calificat unele echipe și nu «fotbalul atletic». Să ne reamintim: F.C. Liverpool-Jeunesse d'Esch Luxemburg 1-1 și 2-0; Bayern München-Aatvidaberg 3-1 și 1-3!, prelungiri, și numai după loviturile de la 11 m 4-3!! Wolverhampton Wanderers-Belenenses Lisabona 2-0 și 2-1. F.C. Köln-Eskisehirspor (Turcia) 0-1 și 2-0. Admira Viena-Internazionale Milano 1-0 și 1-2, după prelungiri, adică «valsul» vienez a eliminat «forța» și «forzza» italiene.

Ce părere aveți despre asistența medicală a jucătorilor la echipele de divizia A?

Că a rămas în stadiul de... asistență. Astăzi fiziologia efortului cere control permanent prin aparatură și specialiști. Or, echipele noastre nu sînt dotate nici cu unele... nici cu unii.

I. NICOLAE — Calafat: Oltean fiind, am o adevărată slăbiciune pentru crainicul radio Sebastian Domozină, care reușește prin transmisiile sale să te facă să trăiești dramatic viața nevăzută (de ascultători) a meciurilor. Ce părere aveți de el?

Giurgiuvean fiind, eu n-am o slăbiciune pentru Domozină, dar îl admir și eu, adeseori. Este unul dintre cei mai buni crainici sportivi pe care îi avem.

Constantin TEAȘCĂ

tenis

coloana vertebrală a tenisului nostru de mîine

Nu rareori în activitatea unui jucător de tenis există momente în care plasa capătă dimensiuni neobișnuite, terenul adversarului se micșorează, iar propriul teren devine de neacoperit. Sînt momente în care jucătorii de tenis obișnuiți să se confrunte pentru *gloria proprie sînt puși în situația* să decidă soarta unei întîlniri pe echipe. Responsabilitatea punctului dorit de coechipieri adaugă luptei atribute morale ce pot fi determinante, dezvăluind astfel adevărata complexitate a jocului.

Am urmărit cu interes desfășurarea campionatului național pe echipe pentru juniori, această coloană vertebrală a tenisului nostru de mîine. Reușita actualei ediții avea să-mi întărească convingerea că hotărîrea federației de a despărți juniorii de seniori a fost inspirată. Mai întîi, în ciuda timidității de care au dat dovadă *centrele noi înființate*, s-a înregistrat un număr dublu de participanți. Peste 25 de echipe. Apoi, o mare cotă de interes din partea antrenorilor, care se arată de pe acum preocupați de soarta echipelor lor pentru ediția din anul viitor. Și în sfîrșit, nivelul tehnic al jocului. Au cîștigat elevii lui Nea Cucu Schmidt, demonstrîndu-ne încă o dată că terenurile din Dr. Staicovici, unde și-au făcut ucenicia frații Viziru, frații Năstase, Caralulis, Julieta Boboc și alții sînt încă fertile, în ele încolțind talente, cum sînt frații Mîrza, Tăbăraș, Curcă, Mariana Hagiu și alții.

Iată însă că, oricît mi s-ar părea de paradoxal, viitoarele ediții ale acestui campionat, în care ne punem mari speranțe, sînt amenințate de ambițiile în parte declarate ale Tenis-Clubului. Mai precis, de la un timp încoace acest club se gîndește să *transfere în rîndurile sale cele mai talentate elemente din provincie*. Transferuri facilitate de prezența la T.C.B. a celor doi antrenori ai loturilor naționale de tineret și juniori, ca și de bunele condiții materiale de care acest club dispune. La prima vedere, ideea nu pare rea, pentru că în felul acesta s-ar asigura multor elemente talentate, apărute în diferite centre ale țării, o companie valoroasă care le-ar stimula progresul. Pe de altă parte însă, strîngerea acestor elemente sub emblema T.C.B.-ului ar da an de an un cîștigător sigur, scăzînd însă considerabil *interesul pentru campionatul național*.

În aceste condiții, după părerea mea, soluția ar putea fi următoarea: la T.C.B. să se consolideze un centru permanent de pregătire, sub directa îndrumare a federației, unde cei mai talentați juniori să urmeze stagii mai scurte sau mai lungi, rămînînd însă să concureze sub culorile cluburilor lor. În felul acesta, caracterul de întrecere al campionatului ar rămîne nealterat și sînt convins că rezultatele nu *s-ar lăsa mult* așteptate.

Ștefan GEORGESCU

de sisti: sînteți ca și noi

— Sînteți un nume în fotbalul italian și fără îndoială primul nume în echipa Fiorentina...

— Două avantaje și un dezavantaj.

— ???

— Da, dezavantaj. Pentru că în fotbal numele se face foarte greu și se pierde destul de ușor. Condiția «numelui», a vedetei, este succesul continuu. Or, oameni sîntem și noi, fotbaliștii cu nume.

— Cîți ani aveți?

— 30. Acum un an aveam un răspuns pe... contraatac: am atîția ani cîte meciuri jucate în Squadra azzura. Acum răspunsul a început să fie de apărare.

— Ce părere aveți de Universitatea Craiova?

— Este o soră a echipelor italiene. Joacă italienește. Și joacă bine. Contraatacurile sale pot răsturna firme cu renume în Europa.

— Ce jucători v-au produs o impresie deosebită?

— Oblemenco — un permanent pericol *din umbră*, Boc — *un jucător foarte inteligent*, și două extreme de clasă — Țarălungă și Marcu.

— Care este, după opinia dumneavoastră, viitorul fotbalului?

— Fotbalul se joacă azi pentru rezultate. Nu trebuie să fim naivi și să ne închipuim că mîine va fi altfel. Se va juca, sînt sigur, tot pentru rezultate. Așa este societatea noastră în ansamblu — fotbalul fiind o *felie care-i păstrează integral caracteristicile* — e dominată de lupta pentru rezultate. Pentru a nu rămîne însă fără spectatori, fotbaliștii vor trebui, totuși, să îmbunătățească spectacolul. Astăzi fotbalul este de multe ori doar luptă. Mîine va trebui să fie o luptă frumoasă.

— Ce impresie v-au făcut Craiova și locuitorii săi?

— O impresie plăcută, aș spune chiar familiară. Sînteți ca și noi. Vorbiți mult, vorbiți tare, vorbiți teatral, vorbiți patetic. Aveți pînă și un gen de umor ofensiv *deseori întîlnit la noi. Un exemplu: încă de* la primele ore petrecute în Craiova, pe oriunde ne-am plimbat, toată lumea ne arăta — cu degetele — cifrele 2 și 3. Adică numărul golurilor care urma să ni le înscrie Universitatea...

M.P.

Per i Signori di

Fiacara

Giuseppe da Siena

repriza a treia

fotbalul nostru nu are nevoie de cronici de bal

Spre deosebire de I. Chirilă, care e deranjat de «vocile» ce aduc un «val de reproșuri» la adresa fotbalului nostru, susțin — la nevoie cu sute de probe — că mai mare risipă de flori și de tămîie ca în fotbalul nostru e greu de găsit. Cînd ne lăudăm, ne lăudăm mai rău ca brazilienii, cînd e să recunoaștem cinstit — cum ar fi fost cazul după Leipzig — că am făcut-o fiartă, că am gîndit și am jucat prost acest meci care a ieșit, firește, prost exact din aceste motive, o dăm pe după cireș, inventăm motive și plîngem, emoționați de umanismul nostru de operetă, pe un umăr care are nevoie de sprijin, nu de teatru.

Culmea e că același autor sensibil, ale cărui scrieri despre fotbal au adeseori parfumul, grația și dialectica unor cronici de bal — «o floare ție, alta lui și una mie...» (să nu se supere nimeni)—reproșează «vocilor» taxate drept «ipocrite» (nici mai mult, nici mai puțin!) o dorință pe cît de legitimă, pe atît de rațională, cum ar fi aceea ca «11-le nostru tricolor să fie expresia unui campionat bine jucat, expresia eforturilor deosebite ale cluburilor, expresia unei selecții naturale a valorilor...» Adică de ce — se întreabă în subtext I. Chirilă — să reclame «vocile» această soluție (la urma urmei de bun-simț, după părerea noastră), cînd se uită cu ingratitudine că echipa națională este «singurul club de fotbal adevărat din România»? Păi tocmai pentru că e singurul! Tocmai pentru că regimul exagerat preferențial de care s-a bucurat acest «club» l-a dus, vrînd-nevrînd, la avantajele, dar mai ales la dezavantajele culturii de seră. Urmărindu-se, de pildă, ani de zile doar doi fundași laterali (Sătmăreanu și Deleanu), am ajuns azi să contăm — orice formă ar avea — doar pe ei. Și cazul lor nu este singular. Dimpotrivă.

În loc să facem, așadar, un fetiș din echipa noastră națională — romantism desuet și deplasat — să-i oferim fotbalului nostru, dacă sîntem în stare, raționamente utile, soluții realiste. Așa cum atîtea ramuri economice se dezvoltă și se întăresc prin dezvoltarea unităților productive, a fabricilor și uzinelor, fotbalul nu poate să se dezvolte numai prin dezvoltarea «ministerului»! Vîrful piramidei rămîne, legic, tributar întinderii și forței bazei sale.

Marius POPESCU

P.S. — *Patru echipe bucureștene au jucat etapa trecută acasă și au înscris două goluri. Universitatea Craiova a evoluat în deplasare și a înscris U.T.A.-ei patru goluri. Trageți linia și faceți socotelile.*

● *Impresionantă revanșa anti-Petrolul* reportată de unul din cei *mai temeinici antrenori pe care-i avem, Ilie Oană.*

● *Doi apreciați gazetari sportivi, Mircea Ionescu și Constantin Alexe, surprind în cotidianul de sport fațete ale personalității celui mai nedreptățit fotbalist român, Ion Oblemenco.*

● *Meciul de mîine al naționalei? Un meci frumos, de album. «Ții minte, Cornele, meciul acela din octombrie '73?»*

m.p.

tragerea la sorți a c.m. de fotbal va avea loc la frankfurt

Tragerea la sorți pentru împărțirea pe grupe a finalistelor Campionatelor Mondiale de Fotbal 1974 va avea loc la 5 ianuarie, în marea sală a Radiodifuziunii din landul Hessa, la Frankfurt. Marea sală din «Hessischer Rundfunk», locul centralei de organizare a Campionatelor Mondiale, oferă prin spațiul său și prin dotarea tehnică cele mai bune condiții pentru ca această ceremonie reprezentativă să decurgă și din punct de vedere tehnic foarte bine, astfel ca relatările să poată fi transmise în întreaga lume prin toate mediile.

cronica ringului

să umplem tribunele cu fotbaliști...

Pentru prima dată în istoria boxului nostru, finalele campionatelor naționale nu vor avea loc la București, ci la Cluj. De ce a fost ales tocmai Clujul drept gazdă pentru acest important eveniment pugilistic e greu de explicat, mai ales dacă ne gîndim că de cîțiva ani sportul cu mănuși bate pasul pe loc în acest oraș. Să fi fost, oare, ideea antrenorului federal Alexandru Vladar care e de prin partea locului?

Faptul că tradiția a fost întreruptă de această... inițiativă ar fi lipsit de importanță, dacă nu ne-am teme că se va boxa cu sala aproape goală, dacă nu ne-am teme că, lipsiți multă vreme de gale interesante, clujenilor li s-a stins, poate, pasiunea pentru «nobila artă». Dar, cu spectatori mulți sau puțini, oricum, miercuri va începe marea bătălie pentru titlurile de campioni naționali. După trierea de la «zone», au rămas în cursă 44 de sportivi. Și pe masa juriului nu vor fi decît 11 centuri. Vă imaginați cît de grea va fi lupta? O treabă de bărbați adevărați. Cineva spunea că la asemenea gale ar trebui să umplem tribunele cu fotbaliști, cărora să li se spună că ei sînt mult mai bine recompensați decît băieții aceia din ring, printre care se află campioni și vicecampioni ai Europei...

Ca orice mare competiție pugilistică, și finalele de la Cluj își au favoriții. În primul rînd, frații Simion și Calistrat Cuțov, apoi Constantin Gruiescu, Alec Năstac, Mircea Tone, Paul Dobrescu, Aurel Mihai, Ștefan Băiatu, Marian Lazăr, Octavian Amăzăroaie, Gheorghe Ciochină, Victor Zilberman, Antoniu Vasile, Ion Gyorfi, Ion Alexe. Cei mai mulți se bucură de o binemeritată faimă și pe plan internațional. Dar nici unul dintre ei nu se poate considera învingător de pe acum. Într-un meci de box se pot întîmpla foarte multe lucruri neprevăzute. Mai ales cînd ai de înfruntat tineri ambițioși, dornici de afirmare, cum sînt destui în finalele de la Cluj.

Pentru spectatorul din tribună, întrecerile vor începe miercuri seara. Boxerii, însă, au și început bătălia. Mulți dintre ei luptă în aceste zile cu propria greutate, încercînd să împace acele cîntarelor cu limitele categoriilor. Asta înseamnă mîncare mai puțină, apă mai puțină. Mai ales apă. Și mai înseamnă ceva: efort suplimentar. Cu două săptămîni în urmă, la «zona» de la Iași, am locuit în același hotel cu boxerii. Într-o noapte, tîrziu, m-au trezit niște tropăituri care făceau plafonul să vibreze. Și fiindcă nu mai conteneau, am urcat să văd ce se întîmplă deasupra, unde știam că stau sportivii. Pe culoar, unul dintre băieți, îmbrăcat în trening și cu un prosop strîns înfășurat în jurul gîtului, sărea coarda. «Mîine facem din nou cîntarul — mi-a explicat gîfîind — și nu mai pot să dau jos niște afurisite de 300 de grame». A doua zi era în categorie.

E greu să fii boxer, dar e superb să fii campion. Și asta o știu toți cei 44 de pugiliști care vor lupta în finalele de la Cluj.

Petre HENȚ

POL ATRACTIV CULINAR

„nord" complex și „casa sa de comenzi"

Diversele forme și modalități de servire a publicului, sugerate, propuse și aplicate de cei care diriguiesc destinele comerțului bucureștean, fac ca în cea mai mare parte publicul consumator să fie receptiv la aceste invitații, aplaudînd — atunci cînd inițiativa și-a dovedit utilitatea și eficiența practică — sau, după caz, criticînd și reclamînd, cînd distonanțele sesizate pe rețea au devenit supărătoare.

Una din aceste forme, devenită o prezență cu care de mult sîntem familiarizați, o constituie existența caselor de comenzi și a secțiilor gospodina, aparținînd acestora, unități a căror activitate — atunci cînd își onorează rațiunea pentru care au fost create — este de un real folos pentru publicul consumator, în general, și, evident, pentru femei, în special.

La numărul celor existente în rețeaua unităților «Gospodina», recent, Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București a mai adăugat încă una, care funcționează în cadrul noii CASE DE COMENZI, înființată în COMPLEXUL DE HOTELURI ȘI RESTAURANTE «NORD» din Calea Griviței 143, telefon 50 60 81.

Evident, inițiativa conducerii I.T.H.R. e lăudabilă, dacă avem în vedere fie și numai trei din considerentele care au stat la baza înființării acestei noi unități — în zona Gării de Nord numărul acestor unități era insuficient; un spațiu destinat vînzării exclusive a produselor de patiserie și cofetărie a fost judicios valorificat, aici ființînd și noua secție «GOSPODINA«; realizarea produselor acestei secții în laboratoarele culinare ale complexului, deci garanția aprovizionării unității în permanență cu produse proaspete.

Fiind deservită de un număr redus de personal, cu o pregătire profesională efectuată în cadrul complexului «NORD», noua CASĂ DE COMENZI oferă cumpărătorilor un bogat sortiment de **produse gen gospodina** (circa 30 produse gata preparate): produse în aspic — pate de ficat, ouă cu șuncă, creier, cotlet de porc, fripturi de porc, vacă și pui, cu sosurile respective; (circa 12 semipreparate) carne tocată, cardei și dovlecei umpluți, sarmale în foi de viță și varză, șnițele, chiftelușe; (produse de carmangerie și afumături) mici, cîrnăciori proaspeți, pastramă afumată, (se preconizează și introducerea unui sortiment de tobă de casă și limbă afumată), precum și o diversitate de PRODUSE DE PATISERIE ȘI COFETĂRIE: pateuri cu brînză și carne, foi de clătite, trigoane, bușeuri cu ciuperci sau cu brînză, tarte cu fructe, 3 sortimente de plăcintă — cu mere, brînză sau stafide, strudele; un evantai sortimental de prăjituri, torturi și cozonaci, 5 sorturi de înghețată, în fine, aproape întreaga sortimentație de bomboane din ciocolată simplă și umplută.

În ziua deschiderii, tovarășul Sever Dogaru, directorul Complexului «NORD», ne mărturisea că dorește ca titulatura de «GOSPODINA» să definească, în accepție completă, activitatea acestei secții, interlocutorul nostru precizînd că: «Lucrînd de mult în comerț, am dreptul să știu că de cele mai multe ori clienții noștri nu ne păsesc pragul la întîmplare. Preferința pentru un magazin sau altul, pentru un anume restaurant sau cofetărie, e motivată de ultima impresie cu care a plecat de la ultima vizită. Evident că dacă nu ar fi fost plăcută nu ar mai reveni. Străduința noastră o depunem pentru a avea asigurată, la această nouă unitate, o clientelă care să fie, cum se zice, de-a casei. Și poate o să vă pară surprinzător dar îi vrem nu numai pe cei din zona Gării de Nord. De-abia atunci vom fi mulțumiți cînd vom ști că și cetățeanul din Titan sau Drumul Taberei a venit să cumpere de aici.

Știm însă, tot atît de bine, că trebuie să facem totul — servire exemplară, sortimentație și varietate de preparate, prospețime — pentru ca el să nu regrete drumul făcut!»

Nu ne rămîne decît să-i urăm tovarășului director Dogaru împlinirea acestor dorințe, în interesul, deopotrivă egal, al complexului pe care-l conduce și al cumpărătorilor pe care-i servește.

Emil CIULEI

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Salcîmii au fost plantați de tata

Subsemnatul Berbecaru Ilie din comuna Tătărăștii de Sus, satul Udupu, județul Teleorman, vă aduc la cunoștință următoarele:

Sînt membru al C.A.P. «Zorile socialismului» din această comună din anul 1960, de la înființare. Atît eu, cît și soția am prestat anual zile-muncă în C.A.P. Avem 3 copii.

Am un lot de folosință sau, mai bine-zis, am avut (loc de casă) prin moștenire de la părinți, de 0,14 ha, pe care conducerea C.A.P. mi l-a lăsat în folosință de la înființarea C.A.P. ca lot ajutător. Acest loc a fost plantat cu pomi fructiferi și salcîmi de către părinții mei. Totul a mers foarte bine pînă în luna mai 1972, cînd într-o bună zi vecinii mei, Brezoianu Maria și Ușurelu Ion, au strîns toate neamurile și rudele lor, mi-au tăiat 36 de salcîmi, mi-au stricat împrejmuirea și mi-au aruncat-o în stradă, apoi au împărțit frățește prin două lotul meu, pe care l-au împrejmuit ei cu gard de ulucă.

Cînd am vrut să aflu și eu pentru ce au făcut acest lucru, m-au bătut și pe mine și pe soție în așa hal, de-am avut nevoie de spitalizare și îngrijire multe luni de zile. Și iată de atunci pînă în prezent a trecut un an de cînd eu n-am mai putut beneficia de lotul meu ajutător, pentru care am intervenit la toate organele și care toate au spus că am dreptate, că am fost deposedat în mod abuziv.

Au venit la față locului, în urma sesizărilor mele, organele locale și județene ale puterii de stat, să-mi elibereze lotul, să le strice împrejmuirea lor, dar a fost imposibil să se apropie acolo, fiindcă imediat se adună rudele; și nu se mai poate apropia nimeni. Nu știu ce să cred. Rămîn pe deplin încredințat că la lumina «Flăcării» se va desluși sigur calea spre dreptate și adevăr.

Ilie Berbecaru
comuna Tătărăștii de Sus

Din scrisoarea primită de la Comitetul județean Teleorman al P.C.R.

Vă trimitem alăturat scrisoarea originală privind pe Berbecaru Ilie, împreună cu răspunsul din comuna Tătărăștii de Sus, satul Udupu.

secretar
Tudor Jan

În urma verificărilor efectuate s-a stabilit că într-adevăr cele sesizate de Berbecaru Ilie sînt reale.

Petiționarul a avut în posesie ca lot în folosință o fîșie de teren, care se învecina cu locuitorii Ușurelu Ion și Brezoianu Maria, lot pe care îl folosea ca trecere spre via și suprafața cultivată cu porumb, pe acest loc de trecere avînd plantați salcîmi.

În luna mai 1972 sub pretextul că petiționarul nu a muncit decît foarte puține zile muncă în C.A.P. și pentru a pune capăt deselor certuri și judecăți existente între petiționar și cei doi vecini, organul local de partid și de stat, împreună cu conducerea C.A.P.-ului și instructorul Comitetului județean de partid, a hotărît ca această fîșie de 4 ari, aparținînd lui Berbecaru Ilie, folosită ca loc de trecere, să fie redistribuită celor doi vecini, Ușurelu Ion și Brezoianu Maria.

Această suprafață a fost dată celor doi vecini pentru întreținerea loturilor lor, iar salcîmii au fost tăiați și duși la C.A.P.

Cu ocazia redistribuirii terenului respectiv și tăierii salcîmilor, Berbecaru Ilie și soția sa s-au opus.

Din verificările făcute a rezultat că organele locale s-au orientat greșit cînd au luat această măsură, care dealtfel a fost de natură să înrăutățească și mai mult relațiile dintre Berbecaru Ilie și cei doi consăteni.

Suprafața în litigiu a aparținut părinților petiționarului, iar ulterior, de la înființarea C.A.P., i-a fost dată ca lot în folosință lui Berbecaru Ilie.

Familia acestuia a muncit și muncește în C.A.P.

S-au luat măsuri concrete de repunere în drepturi a lui Berbecaru Ilie, în prezent cei doi vecini avînd retrase gardurile de pe terenul în litigiu, acesta fiind în posesia deplină a terenului.

Salcîmii tăiați de pe acest teren au fost restituiți petiționarului de către C.A.P.

Pentru modul greșit în care au procedat inițial, secretarul comitetului comunal de partid, primarul comunei și președintele C.A.P. au fost atenționați și criticați în cadrul comitetului comunal de partid ai cărui membri sînt.

Se constată deci că scrisoarea lui Berbecaru Ilie este întemeiată.

Ion Tironeac
șef secție MI., MAN și Justiție

La apelul Virginiei Popa cititorii răspund

Iată oglinda greșită a unei mame care vrînd-nevrînd o face publică prin scrisoarea deschisă din «Flacăra» (8 septembrie a.c.). Popa Gh. Virginia are un băiat de 9 ani, care de cinci ani trăiește fără mîngîierea ambilor părinți. Dintotdeauna, mama a fost tentată să creadă că tata nu-i poate iubi copilul la fel ca ea. Dar niciodată nimeni nu va ști care din părinți își iubește copilul mai mult. Apoi nu are nimeni dreptul să-l lipsească pe unul dintre ei de această mare dragoste.

Virginia Popa trebuie să aibă în vedere timpul scurs prin sufletul soțului ei de la despărțire și că omul este supus legilor transformării.

Victor Petrescu — soțul ei — nu poate fi la nesfîrșit brutal și rău, să-și sperie propriul său copil tocmai acum cînd are cea mai mare nevoie de sfatul și educația ambilor părinți, de dragostea lor, de înțelegerea lor... Cuvintele mamei: «îmi distruge copilul» — pot fi puse poate tot atît de îndreptățit și în gura tatălui — dar nici un părinte adevărat nu va recurge la distrugerea copilului său.

Cum poate fi o mamă atît de rea să nu vadă, să nu simtă că însuși copilul ei are nevoie de mîngîierea ambilor părinți, de pronunția cuvintelor: tată, mamă...

I.D. Vergu
Ploiești

Nu, nu merită Victor Petrescu să dispună de viața copilului de unul singur. Cred că trebuia să găsească o modalitate de rezolvare, nu de distrugere a căsniciei, de ce oare vrea să distrugă și viața copilului.

Dacă se continuă pe căi unilaterale de educare a copilului (separat, mamă și tată) e foarte greu ca acest copil să învețe ceea ce e de învățat.

Fiecare din cei doi vor încerca să-l rețină pe copil cît mai mult și astfel va fi derutat. Lăsați copilul să învețe ce e bun de la școală, dacă familia nu-i poate oferi nimic bun.

Sînt tînăr, am 22 de ani, necăsătorit, dar iubesc copiii.

Iubiți-i și dumneavoastră părinți, și creați-le posibilitatea să le fie dragă viața.

Grigore Hori
micro 14, bloc 13 A, ap. 75, Buzău

La auto-service Sibiu instrucțiunile sînt secrete

La data de 5 mai 1973 mi-am cumpărat un autoturism Dacia 1300 de la magazinul IDMS Pitești, cu factura nr. 0022103, seria motor 027096, seria șasiu 652121, carte de garanție nr. 7897, precizînd ca reviziile să-mi fie făcute la Auto-service Sibiu.

Prin luna iulie, la circa 4000 km, au început să-mi bată amortizoarele din spate și să aibă și unele scurgeri de ulei. În data de 2 august, cu 4200 km la bord, m-am prezentat la unitatea Auto-service Sibiu pentru înlocuirea lor, dar surpriză: aici mi s-a spus că pentru schimbarea amortizoarelor defecte au instrucțiuni care prevăd ca ele să fie schimbate numai atunci cînd sînt complet pline cu ulei pe toată lungimea lor. Cînd am cerut să văd și eu aceste instrucțiuni mi s-a răspuns că nu le au la dînșii, că le are numai delegatul uzinei și în concluzie nu am putut vedea aceste instrucțiuni. Totuși pentru a mă liniști mi-au întocmit o foaie de sesizare din care nu mi-au dat nici un exemplar în care să se menționeze că telescoapele bat, iar scurgerea de ulei nu au trecut-o, zicînd că este o transpirație a amortizorului.

Am plecat foarte supărat și pentru a mă lămuri am solicitat pe data de 10 august o consultație tehnică A.C.R., care mi-a confirmat defecțiunile sus-menționate.

Pe data de 11 august m-am prezentat din nou la Auto-service Sibiu și aici nici nu au vrut să stea de vorbă cu mine zicînd că să-mi schimbe A.C.R. amortizoarele că dînșii nu le schimbă.

Acestea fiind faptele aș vrea să fiu lămurit asupra acelor instrucțiuni și ce prevăd ele; de ce în cartea de garanție scrie că toate piesele și subansamblele defecte vor fi înlocuite?

Oare aceasta este atitudinea, față de toți cumpărătorii de autoturisme, a Uzinei de autoturisme Pitești?

Alexandru Netea
Petrila, cart. 7 Noiembrie, bl. 11, ap. 40

O sursă de poluare

Poluarea atmosferei, în cazul ce-l voi descrie a devenit o problemă majoră. Unde locuiesc acum, în spatele blocului Y, Calea Griviței, există o bodegă (restaurant, circiumă, nici eu nu știu cum s-o numesc), care a ocupat trotuarul cu mese și un fel de umbrare ce n-ar incomoda cu nimic, dar are un cuptor pentru fripturi și mici, întreținînd combustibil lichid, motorină sau combustibil special. Cele două coșuri sînt ridicate deasupra acoperișului cu circa $1^1/_2$-2 metri, și în perioada de aprindere sau chiar activitate se lasă în aer niște nori de fum ce emană un miros de gaze nearse, nocive sănătății, ce pătrund în apartamentele multor locatari, care locuiesc în aripa acestui bloc. Focurile se aprind la orele 5 dimineața și cred că vă închipuiți ce plăcere e să respiri la acea oră matinală un aer viciat (chiar nociv) și mai ales duminica, zi cînd vrei să te odihnești ceva mai mult.

Organele de conducere ale resortului comercial din sectorul 8 ar trebui să desființeze această circiumă și să înființeze un magazin de legume și fructe ce ar fi mai util familiilor care locuiesc în acest complex de blocuri (700 apartamente) și din împrejurimi; fac această propunere întrucît, începînd din str. Caraiman cu restaurantul Flacăra, băuturi alcoolice mai sînt la magazinul alimentar «Furnica» — autoservire, unde nu găsești un borcan cu măsline, o sticlă cu Borsec sau un săpun de baie Apolo.

Ștefan Ciobotaru
București

Mulțumesc tuturor, voi face totul pentru copii

În nr. 32 al revistei «Flacăra», sub titlul «ARGUMENT SENTIMENTAL» relatam fapta tragică a morții soției mele și fapta inumană a mamei soției — Cocea Nina — din Iași și a celor doi unchi ai soției care mi-au lăsat casa goală, deși am doi copii (6 ani băiatul și 5 ani fetița). Ceea ce nu a cuprins atunci scrisoarea mea a fost tocmai numele celor doi unchi ai soției, Walerenștein Victor din București și Walerenștein Sergiu din Ploiești, care dacă nu ar fi participat la furt, eu și copiii mei nu am mai fi apelat la bunăvoința nimănui pentru cele necesare.

După publicarea scrisorii mele în revistă, am primit multe scrisori prin care expeditorii, prin cuvinte calde, pline de umanism și încurajări, prin propunerii de a mă ajuta în creșterea și educarea copiilor mei, mă îndeamnă să privesc cu încredere viitorul, mă îndeamnă să fac totul pentru copii și viitorul lor.

Pe această cale, mulțumesc tuturor acelora care mi-au scris, mulțumind în același timp și redacției pentru ajutorul ce mi l-a dat.

Constantin Talapan
Cartier Trivale-Pitești
bl. 18, sc. B, ap. 10

O inițiativă ce se cere aplicată

De la gara Progresul — Șoseaua Giurgiului pornesc trei tramvaie: 17, 12 și 7. Acestea au următoarele trasee: 17: Progresul — Lacul Tei; 12: Progresul — Gara de Nord; 7: Progresul — Mihai Vodă (întoarce).

Ce dorim noi? Ca unul din aceste tramvaie să continue drumul pe Șoseaua Viilor. Adică să se abată din Calea Șerban Vodă, la Bellu, și s-o ia pe viilor unde în continuare sînt foarte multe fabrici. Se cere acest lucru deoarece oamenii urcați gata în tramvai să nu mai coboare la Bellu pentru a aștepta un altul care or veni de pe Olteniței, încurcînd lumea, așteptînd — mai știi cît? — și pierzînd timp.

Deci nu cer lucruri care nu s-ar putea face, continuarea unei linii de tramvai: Progresul — Giurgiului, Viilor, Panduri și... pînă unde ar mai hotărî cei în drept. Puțină inițiativă spre binele colectivității.

Știți celor de la «Flacăra», cît și celor ce vor pune inimă spre binele celor ce muncesc, mulțumiri.

Păun Năstase
str. Preda Buzescu nr. 15, sector V
București

Cu inactivitatea nu mă pot împăca

Eram student anul V, la Facultatea de matematică, cursuri de zi, cînd în urma unei intervenții chirurgicale am rămas cu o infirmitate — mă deplasez greu. Deoarece atunci a trebuit să urmez o serie de tratamente, examenele anului V și examenul de stat le-am susținut la fără frecvență și deci nu am fost repartizat în producție la absolvire așa cum se procedează cu absolvenții de la zi. De mai bine de un an de la absolvire încerc să-mi găsesc un loc de muncă.

Mi s-a recomandat să mă încadrez ca profesor la o casă de copii sau la o școală specială, unde învață tineri cu anumite deficiențe fizice, la aceste școli avînd posibilități de cazare fără să fiu nevoit să mă deplasez prea mult. Am făcut mai multe cereri în acest sens. Ministerul Educației și Învățămîntului mi-a recomandat să mă adresez inspectoratelor școlare județene care au posturi vacante la școli speciale sau case de copii. Mi s-a răspuns că nu au posturi vacante, deși posturile pe care le-am cerut erau publicate vacante. De exemplu, la Școala profesională specială nr. 29 Horia, jud. Tulcea, sînt două posturi și cred că sînt libere și acum. Aș merge oriunde în țară, nu am decît dorința de a ieși din inactivitatea de acum.

Sînt tînăr și posibilitatea de a munci, de a-mi cîștiga singur existența mi-ar da o mare satisfacție sufletească.

Teodor Blidar
comuna Apateu, jud. Arad

În Buziaș se joacă de la mic la mare

Vrem ca prin intermediul revistei «Flacăra» să mulțumim personalului medical de la pavilionul nr. 2 (Phönix) din Buziaș pentru atenția dată bolnavilor.

Dacă pînă aci am mulțumit, avem de adus și unele critici organelor de conducere din orașul Buziaș și chiar ale stațiunii Buziaș. Despre ce este vorba: în orașul Buziaș există o casă de cultură care are o sală de bibliotecă bine dotată și un club, de asemenea, bine dotat cu jocuri. Acest club are un program bine stabilit și un personal amabil și cuviincios, dar ori de cîte ori bolnavii aflați în stațiune vin să joace șah, remy sau alte jocuri nu au loc de localnici care, pe lîngă faptul că ocupă toate jocurile din dotarea acestui club, mai practică și jocuri de noroc sub masca jocului de șah, fără să fie atenționați de cineva sau să le interzică acest lucru, iar atunci cînd un bolnav obiectează este amenințat. Mai dureros este faptul că aici chiar și unii copii practică aceste jocuri de noroc.

De aceea sugerăm organelor locale să transfere o parte din jocurile existente în actualul club la sala din str. Principală, aceasta fiind sub directa supraveghere a organelor locale, iar sala de club de la băi să fie alocată numai pentru bolnavii din stațiune care să poată intra aici numai pe bază de legitimație, care în cazul în speță este cartela de masă.

O altă problemă care ar trebui să fie în atenția organelor locale: în orașul Buziaș există o piață de produse agroalimentare ovind și o listă de prețuri ce se schimbă zilnic, dar pe tarabă producătorii mențin aceleași prețuri cîte zece sau douăzeci zile.

De asemenea pe tot cuprinsul stațiunii Buziaș se practică comerțul ambulant și de speculă dar prezența acestor speculanți pe nimeni nu interesează.

Un grup de pensionari
din comuna Chiselet, județul Ilfov

Băiete, nu mai insista degeaba, n-am dat la nimeni pînă acum și nici nu dăm

M-am născut în 1955. La vîrsta de 3 ani, mi-a murit tatăl. Mama a trebuit să crească 7 copii. La vîrsta de 7 ani am luat contact cu abecedarul. Mi-a fost drag din primele zile, și mi-am pus în gînd să învăț, să am o meserie.

Am urmat școala de mecanici-auto, iar după terminarea școlii am început să lucrez la I.T.A.U.-Craiova. Doresc să-mi continui studiile, urmînd liceul la seral, dar serviciul personal al întreprinderii, în loc să mă ajute îmi pune piedici, nu pot obține o adeverință prin care să se consemneze că sînt solariat, sfătuindu-mă să-mi văd de treabă. Nu știu ce să fac, fiindcă eu vreau să învăț. Poate mă vor sfătui alți tineri cum au procedat dacă au fost în situația mea.

Emilian Stoian
Craiova, str. Teilor nr. 106

În numele nostru, al tuturor, găsiți rezolvarea

Citind articolul «În numele legii, al rațiunii, să apărăm natura» din Scînteia — 29 septembrie 1973, scris de Titus Popovici, am încercat un sentiment de nedumerire și mîhnire.

De cînd am citit acest articol nu-mi mai găsesc liniștea. Nu pot să concep că în condițiile de astăzi din țara noastră, cu o conducere politică înțeleaptă, cu frumoase tradiții și activitate rodnică pe tărîmul ocrotirii naturii, cu legi admirabile în aceste domenii aprobate cu entuziasm de toți factorii de răspundere, este totuși posibil ca din pricina unor «indici de plan» stabiliți la un moment dat, în condițiile de atunci, să acceptăm situația de a asista indiferenți la distrugerea unuia din cele mai fermecătoare locuri din țara noastră — Delta Dunării.

Îmi dau seama, deoltfel rezultă și din rîndurile autorului, că problema aceasta nu-i chiar așa de simplă și ușoară pe cît ar părea la prima vedere.

Dar nouă, comuniștilor, ni se cere să rezolvăm și să găsim soluții tocmai la probleme ce nu sînt simple și ușoare. Noi, comuniștii, am avut puterea și recunoaștem că un lucru care era bun în 1948, sau 1958 ori 1968, în condițiile acelor ani să nu-l mai facem în 1973 dacă nu mai trebuie făcut sau, dacă totuși trebuie, să-l facem în cadrul condițiilor impuse de anul 1973.

Mă adresez dumneavoastră cu rugămintea de a vă alătura acestei cauze ridicate de Titus Popovici și care este o cauză a noastră, a tuturor, și de a o supune organelor în drept și competente de a-i găsi rezolvarea în spiritul principiilor rațiunii noastre socialiste.

Nicolae Groza, ofițer M.Ap.N.
Sibiu, str. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 82
ap. 6

Să fim informați

În revista «Flacăra», prin luna martie 1973, a apărut un articol în legătură cu tăierea prin abuz a plopilor monumentali de pe șoseaua națională București-Pitești.

Anchetele făcute de organele procuraturii Dîmbovița au ajuns, după cîte știu, la evaluarea pagubei la o sumă considerabilă, deschizînd acțiune împotriva celor vinovați.

Noi, toți locuitorii satelor de pe această șosea, am vrea să cunoaștem care-i situația actuală a celor ce s-au făcut vinovați.

Ion Zenovie
comuna Valea Mare
județul Dîmbovița

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu țin în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă

stop la km. 36, pe magistrala București-Pitești!

Vădit imperativ, însă pe-ton protocolar, tonul invitației pe care v-o adresăm nu trebuie interpretat eronat, pentru că nu am făcut-o cu altă intenție decît presupunînd că și după numai 36 de km. rulați pe magistrală, puteți simți nevoia unui popas, să zicem — pentru început — de ordin culinar.

Așadar, după urcarea celor cîtorva trepte ale noului și modernului restaurant-bar «AUTOEXPRES», recent deschis aici de I.C.S. «Comaliment» — București, veți putea comanda după preferință și... timp. Dacă minutele vă sînt numărate, nimic mai simplu decît solicitarea cîtorva preparate, special preambalate pentru drum, care vă vor fi oferite imediat, astfel că problema demarării mai departe a fost rezolvată.

Dacă aveți la dispoziție 15-20 de minute e păcat să nu faceți cunoștință gustativă cu cîteva delicii culinare: minuturi — printre care originala tochitură «turist» sau o gustare frugală, compusă, după preferințe, dintr-un coctail de preparate aperitivante: pastramă de oaie afumată, cîrnăciori oltenești, tobă sau șuncă de casă realizate după rețetele pregătirii ale bucătarului șef, care, dacă îi anunțați: «curiozitatea noastră gurmandă n-a fost pe deplin satisfăcută», vă oferă posibilitatea de a-i cunoaște arta, oferindu-vă alte specialități culinare — în primul rînd specialitatea lui (sărmăluțe în foi de varză, cu costiță), apoi altele, din care se remarcă șnițelul «surprise» și frigăruile haiducești, ca specialități distincte — fie din renumita și bogata bucătărie românească, fie specialități aparținînd diverselor bucătării străine: italiană, germană, iugoslavă, engleză etc., întrucît fiind unul din cei 200 de oaspeți raportat la cele 200 de locuri ale restaurantului-bar «AUTOEXPRES», sînteți în fapt, clientul unei unități fără un specific aparte. Situarea ei pe o magistrală al cărei trafic intens e svabilit și de fluența turiștilor străini, constituie un motiv pentru ca lista de bucate să reprezinte o îmbinare a mîncărurilor clasice cu cele moderne, rețetarul fiind conceput pentru satisfacerea unor multitudini de gusturi și a unui evantai de capricii chiar, începînd cu mîncăruri originale și terminînd cu cele clasice, prioritatea avînd-o, se înțelege, sortimentația specifică unei unități cu servire rapidă.

Și pentru că orice masă bogată se cere a fi stropită cu o licoare, să nu lăsăm paharele să fie doar piese decorative și nici să nu răpim ospătarului plăcerea de a desfunda un Riesling sau un Odobești, un Murfatlar ori un Ștefănești de Argeș (că doar e de la doi pași) — licori «prohibite» bineînțeles pentru conducătorul auto, lui oferindu-i-se delicatesele știute: pepsi, cico, oranjadă, citronadă și alte băuturi nealcoolice.

Imaginînd un posibil dialog cu dumneavoastră ne așteptăm să ni se răspundă: «Și dacă nu simțim nevoia unui popas culinar? Mai degrabă spuneți-ne unde am putea găsi o piesă de Renault?»

Vă vom răspunde că nu numai pentru «Renault», ci pentru toate mărcile de autoturisme, magazinul de piese și accesorii auto, care funcționează tot în acest complex, vă oferă — fiind aprovizionat cu prioritate — orice piesă automobilistică.

Stația «PECO» vă face... plinul și autoturismului dumneavoastră, iar magazinul de artizanat, rezervă celor dragi dumneavoastră un frumos cadou.

— Fiind primul complex auto-turistic de acest gen din țară ne vom strădui — precizează la deschidere tovarășul Trandafir Eugen, directorul I.C.S. COMALIMENT — ca nu numai începutul activității să fie de bun augur, încercînd ca pe tot parcursul existenței sale, serviciile prestate de această unitate să fie irepros-abile.

Acțiunea de alimentație publică, restaurantul bar, unde încercăm să realizăm cel mai scurt timp de servire a clienților, față de celelalte unități similare din țară — sîntem doar AUTOEXPRES, nu? — cît și la magazinul de piese auto, unde intenționăm să avem asigurată, în permanență, o bogată sortimentație de piese și accesorii auto, sau la magazinul de artizanat, vrem ca fiecare oaspete al nostru să devină un client satisfăcut. Ținînd cont de îndeplinirea tuturor criteriilor care pot contribui la acest lucru, printre ele figurînd, în primul rînd: solicitudine, promptitudine, aprovizionare din abundență cu produsele solicitate, sperăm ca dezideratul de azi să reprezinte mîine un fapt împlinit».

Emil CIULEI

Stop la km. 36,
pe magistrala București-Pitești!

Dialog sincer cu

Mihai Constantinescu

(despre florile trecătoare ale momentului)

— Unii au spus că dumneata, Mihai Constantinescu, ai fi un impostor, că n-ai pic de voce, cînți fals etc. Alții, elevi, preșcolari, mai ales, te consideră un cîntăreț al păpușilor și florilor. Dumneata, personal, ce părere ai?

— Se pare că muzica ușoară nu reclamă neapărat voci de operă pentru a fi înțeleasă de public. Ea are mai degrabă nevoie de texte drăguțe, unele de divertisment, altele cu puțină filozofie.

— Fie și de doi bani?

— Ei nu, dar nici ca un tratat de specialitate! Atîta timp însă cît publicul vine cu plăcere la spectacolele mele mă gîndesc că aș avea ceva talent. Fiecare cîntăreț are voga lui. Eu mai sînt încă o modă, iar durata existenței mele ca vedetă, *depinde numai* de mine. Adică de ceea ce ofer publicului în materie de emoții sau sentimente.

— Ce crezi dumneata că înseamnă să fii sincer cu publicul?

— Să fii sincer cu tine însuți.

— Mai explicit?

— Adică să fii același ca în viața de toate zilele, fără o mască de zîmbete și farduri. Nu-i nevoie ca atunci cînd urci pe scenă să-ți spui «acum sînt artist». Trebuie doar să fii tu, omul de pe stradă, același cu publicul.

— Vorbim atîtea despre public, scenă și totuși uităm că dumneata ești un produs al televiziunii.

— E adevărat, deși foarte puțini știu că eu am apărut la TV și mai înainte de emisiunea care de fapt m-a lansat. Recunosc deci afirmația dumitale cu un amendament, «televiziunea» fiind un termen prea general, singura mea șansă de lansare numindu-se Titus Munteanu.

— Îmi aduc aminte că te-am văzut în '71, la festivalul de la Mamaia, deci înainte de lansare. Erai atunci o apariție modestă, impersonală, cu o voce de Anda Călugăreanu.

— Da, în acel festival am fost dezavantajat de multe lucruri și mai ales de faptul că melodiile pe care le cîntam nu erau ale mele, erau alte gînduri muzicale. Am devenit eu cînd am putut să cînt melodiile **mele**.

— În fine, știi însă că faci o serioasă concurență «șlagărelor» clasice ale copilăriei? Că puștii au cam uitat «Hai la groapa cu furnici» și «Melc, melc, codobelc» și fr donează cîntecele dumitale?

— Nu știu, n-am copii.

— Spune-mi, știi cumva cîte flori ai p mit pînă acum?

— Nu, și nici nu mă interesează, pent că florile care sînt azi ale mele mîine v aparține altcuiva.

— Să iubim deci florile momentului!

— Eu aș zice să iubim florile, pur și simp

George STANC

dicționar

COMPOZIȚIE. 1. Disciplină de chintesență care constă în aplicarea în creație a tuturor celorlalte discipline teoretic-muzicale; teoria elementelor muzicii, armonie și polifonie, forme muzicale, instrumentație și orchestrație, estetică muzicală etc.; 2. Rezultatul, «materializarea sonoră» a actului creației — rezultat obținut prin raportarea la coordonatele teoretice ale disciplinei cu același nume.

Termenul, în dubla sa ipostază, rămîne întru totul viabil ca semnificație în cazul domeniilor muzicii ușoare și al jazz-ului.

CONCERT. 1. Executarea, în prezența publicului, a unor lucrări muzicale; 2. Lucrare de virtuozitate, de ample proporții, scrisă de obicei pentru un singur instrument (uneori două sau mai multe) și acompaniament orchestral; există, de asemenea concerte pentru interpreți fără acompaniament, ca și concerte pentru orchestră, fără solișt; termenul nu are aplicare în muzic ușoară, iar în jazz sînt cunoscute exempl sporadice: «Concerto for Cootie» — lucrar dedicată de Duke Ellington trompetistului Cootie Williams.

Florian LUNGI
Dumitru MOROȘAN

Rod Stewart

În epopeea încă nescrisă a rock-ului, se va găsi desigur un loc și pentru Rod Stewart. Considerat de entuziaști ca o stea a rock-and-roll-ului, recunoscut de cei mai exigenți specialiști drept un exponent de seamă al acestui gen muzical, Rod Stewart este înainte de toate o figură proeminentă în muzica pop actuală. Trecînd peste publicitatea excesivă, peste reclama comercială zgomotoasă — de care fără îndoială Rod Stewart s-ar putea lipsi — vom limita aria investigațiilor noastre la muzica, adică, mai precis, la discurile sale. Și, dintr-o dată, dimensiunile valorice ale acestui «rocker» devin parcă altele.

Albumele din perioada în care făcea parte din grupul lui **Jeff Beck**, albumele «**Faces**», sau înregistrările sale «solo», iată cea mai sumară catalogare a discurilor lui Rod Stewart. Primul album care l-a relevat ca vocalist a fost «**Truth**» (Casa Columbia) Rod a făcut o impresie puternică asupra publicului american, care l-a «văzut» pe ex-«**Yardbirds**»-ul, atît de cunoscut ca un chitarist în plină vervă. Dar «Truth» nu s-a bucurat de aprecieri în alte țări.

Din acea perioadă a colaborării sale cu Jeff Beck datează și primul său album solo — **An Old Raincoat Will Never Let You Down** — (Casa Vertigo), acesta fiind de fapt albumul care îl introduce pe ascultător în atmosfera muzicii lui Rod Stewart. Tot la Vertigo, prin 1971, apare cel de-al doilea album solo al său, **Gasoline Alley**, înscris de experți în folk-rock-ul clasic. Pe măsură ce Rod Stewart înregistrează, reacția publicului la muzica sa, devine tot mai contradictorie. Astfel, melodiile din albumul citat mai sus, **Jo's lament** — un vechi cîntec tradițional devenit succes mondial, **Country Conforts** sau **It's All Over Now** au cucerit imediat publicul. Nu același lucru se poate spune despre următorul album al formației sale, «Faces», intitulat **Long Player** (casa Warner Brothers). A urmat **Every Picture Tells A Story** — album care l-a readus pe Rod Stewart în centrul atenției, mai ales datorită reușitei combinații între muzica acustică și cea electronică.

Dar, idolul îi deziluzionează din nou pe cei care așteptau mai mult de la muzica sa; **A Nod's As Good As A Wink... To A Blind Horse** (Warner Brothers) — a fost un album, care deși a lansat un cîntec de succes, **Stay With Me**, *nu a reușit să atingă* o cotă valorică rezonabilă. Un alt album însă — **Never a Dull Moment** (Casa Mercury) — a fost considerat în urma referendumului revistei **Melody Maker** drept cel mai bun L.P. al anului 1972, iar albumul **Ooh la la** cu grupul «Faces» a avut darul de a-l consolida o dată în plus prestigiul de mare cîntăreț. Rareori linia evolutivă a unei personalități a cunoscut asemenea fluctuații. Și totuși, în pofida acestei alternări a succesului cu eșecul, numele lui Rod Stewart se impune cu tot mai multă pregnanță pe firmamentul muzicii pop. Iată chiar de curînd top-urile de L.P.-uri sînt dominate de un nou album al lui Rod Stewart — **Sing It Again Rod.**

Dumitru MOROȘANU

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpret	Săptămîni în top
2	1	Seara	Anda Călugăreanu	7
1	2	Pastorală	Roșu și Negru	13
5	3	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	10
3	4	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	8
7	5	Meșterul Manole	Phoenix	2
6	6	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	8
4	7	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	15
9	8	O, rămîi	Romanticii	2
8	9	Ploaia	Odeon	14
—	10	Negru Vodă	Phoenix	14

Compozitori: 1. Radu Șerban; 2. Nancy Brandes; 3. Mihai Dumbravă; 4. Marius Țeicu; 5. Nicolae Covaci; 6. Margareta Pîslaru; 7. Iudit Csoma; 8. Teodor Tufiș; 9. Sorin Vasiliu; 10. Nicolae Covaci.

TOP «Flacăra» poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

FRONTUL DIN UMBRĂ

Activitățile informative și contrainformative în apărarea independenței Țărilor Române

un sfert de veac deasupra vremurilor

Începînd din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, caracterul efemer al domniilor a constituit una din principalele trăsături ale vieții politice din Țara Românească, Moldova și Transilvania. În acest context, domnia de peste un sfert de veac (1688-1714) a lui Constantin Brîncoveanu apare ca o excepție, a cărei explicație poate fi găsită, pe de o parte, în politica înțeleaptă de echilibru între Poarta Otomană intrată în declin și puterile creștine aflate în ofensivă, iar pe de altă parte, în politica de pacificare a spiritelor în interiorul țării prin eliminarea sau compromiterea adversarilor cu care nu a putut ajunge la înțelegere.

Toate evenimentele mai importante și complicatele urzeli politice, care se succedau într-un ritm infernal, cu puternice repercusiuni asupra Țărilor Române, «așezate în calea răutăților» — după cum observase cu cîteva decenii în urmă marele cronicar moldovean Grigore Ureche — erau urmărite cu atenție de către domn și vrednicii săi sprijinitori.

Știind că ocuparea Țărilor Române a constituit de mulți ani și constituia încă obiectul sau cauza rivalității austro-polone, Brîncoveanu s-a străduit în permanență să găsească mijloacele adecvate neutralizării sau anihilării pretențiilor teritoriale ale celor două mari puteri prin interpunerea Rusiei, care se erija în apărătoarea intereselor tuturor creștinilor din imperiul otoman.

ÎN TOIUL NOPȚII, LA CURTEA VECHE DIN BUCUREȘTI

În viitoarea evenimentelor, care la sfîrșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea amenințau însăși ființa neamului nostru, corabia politicii externe a Țării Românești, condusă cu o inegalabilă măiestrie de stolnicul Constantin Cantacuzino, cel mai apropiat sfetnic al domnitorului Constantin Brîncoveanu, s-a menținut pe linia de plutire timp de peste un sfert de veac. Aceasta datorită ingenioaselor mijloace și metode folosite cu multă abilitate de către toți colaboratorii celor două personalități, ale căror nume vor rămîne pentru totdeauna înscrise cu litere de aur în istoria patriei noastre.

Domnitorului Constantin Brîncoveanu și unchiului său Constantin Cantacuzino stolnicul le era clar că inițierea măsurilor menite să asigure existența Țării Românești ca stat nu era posibilă fără o cunoaștere prealabilă a intențiilor ostile și acțiunilor probabile sau în curs de desfășurare ale dușmanilor din exterior. De aceea ei au acordat o atenție deosebită formării unei rețele informative și contrainformative cu ramificații în toate țările europene.

În toiul nopții, la Curtea veche din București, sub protecția mantiei întunericului, soseau necontenit agenți osteniți de drumuri care aduceau vești bune [illegible] Prelua[illegible]

itor de prînzuri bune, cu feluri alese. stul său rafinat îl făcea să prețuiască tot era plăcut simțurilor și era mulțumit cînd rejurările îl ajutau să îmbine, la mese, atele gustoase cu discuțiile interesante unor oaspeți învățați».

STRANII NEGUȚĂTORI

misarii și agenții guvernelor străine, pri- de domnitorul Constantin Brîncoveanu tolnicul Constantin Cantacuzino în casele mnești de la Cotroceni, Mogoșoaia, Pot- etc., aduceau cu ei știri prețioase, pe re cei doi iluștri bărbați de stat le foloseau interesul lor și al Țării Românești.

Pentru a înșela vigilența agenților turci re mișunau pe străzile Bucureștiului ca să rprindă toate mișcările și în special «lucrăurile» de la Curtea domnească, Constantin rîncoveanu evita să primească la curte cele solii străine care ar fi trezit suspiciuni natură să-i creeze neplăceri. Travestiți deghizați în negustori, emisarii guverne- străine erau îndrumați pe drumuri mai știn frecventate și primiți în toiul nopții ai cu seamă în palatul de la Mogoșoaia. Într-acolo și-a îndreptat pașii într-o noapte tunecoasă din luna aprilie a anului 1689 dislau Csaky, trimisul împăratului de la ena, care, din Brașov, a pătruns pe ascuns Țara Românească, fiind însoțit numai de misul Șerban Vlădescu. La porțile orașului Tîrgoviște cei doi au fost întîmpinați de Pîrvu Cantacuzino, care i-a călăuzit pe un itinerar stabilit cu chibzuință pînă la reședința domnească de la Mogoșoaia.

Tot la Mogoșoaia, în primăvara anului 1688 au sosit în mare taină solii polonezi Mora și Albanio Albanese, fost profesor al stolnicului Constantin Cantacuzino la Universitatea din Padova.

La Curtea domnească din București erau primiți de regulă, fără măsuri de precauțiune, numai emisarii străini cu care se purtau convorbiri ce puteau fi comunicate la Poartă. Ne referim, spre exemplu, la emisarul lui Francisc Rakoczi, care aducea lui Brîncoveanu știri deja cunoscute de la agenții săi din Transilvania și Michel, secretarul ambasadei Franței la Constantinopol, care aducea ajutoare materiale lui Francisc Rakoczi, răzvrătit împotriva Imperiului habsburgic. Primirea făcută separat celor doi emisari și conținutul convorbirilor purtate au fost comunicate la Poartă de către Brîncoveanu, deoarece domnul cunoștea simpatiile acesteia față de răzvrătitul principe ardelean.

CORESPONDENȚĂ ȘI INFORMAȚII SECRETE

Sub acoperirea unor cucernice preocupări curțile lui Constantin Brîncoveanu erau foarte frecvent vizitate și de numeroși călugări, preoți, egumeni și alte fețe bisericești, care în realitate erau curieri diplomatici sau agenți ce aduceau ori duceau informații din și în cele mai îndepărtate colțuri ale Imperiului otoman, Imperiului rusesc, Poloniei, Italiei etc.

De asemenea, călătorii străini care treceau prin Țara Românească erau «exploatați» pe plan informativ de către agenții cancelariei domnești, care nu precupețeau nici un efort în îndeplinirea misiunilor lor.

Întreținerea unei bogate corespondențe cu monarhi și alte personalități marcante ale vieții politice europene a permis, de asemenea, domnitorului Constantin Brîncoveanu și stolnicului Constantin Cantacuzino să fie la curent cu soluțiile care se preconizau pentru cele mai complicate și mai dificile probleme ale vremurilor în care au trăit. O listă incompletă a acestei corespondențe se găsește la Biblioteca Academiei R.S.R. F.XLV 2. Cu titlu de exemplificare vom reaminti despre corespondența purtată cu Ludovic al XIV-lea, regele Franței, Iosif I succesorul lui Leopold I, împărăteasa Eleonora, ministrul Quarrient von Raal, generalii Federigo Veterani, Rabutin, Glockelsberg, Stainville, contele Herberstein și cardinalul Kallonich. În Rusia, corespondența era întreținută cu împăratul Petru cel Mare, miniștrii Golovin și Golovkin, cneazul Golițin și Nicolae Milescu, de la Posolski Pricaz. În Italia s-a corespondat cu ducele A. Giustinian și papa Clement al XI-lea, iar în Polonia, cu regele August al II-lea, hatmanul Adam Nicolae Sieniawski și palatinul Mazovici Stanislav Chomentewski (12 din aceste scrisori au fost descoperite în anul 1970 de istoricul Paul Cernovodeanu în Arhiva Coroanei din Varșovia și Biblioteca Czartoryski din Cracovia). În Transilvania se corespondă cu Francisc Rakoczi II, contele Sandor Karoly și alții, iar în Imperiul otoman cu patriarhul Hrisant al Ierusalimului și mitropolitul Clement al Ianinei. Relațiile cu Anglia erau întreținute prin consulul acestei țări la Constantinopol, Sir William Paget, care aprecia că informațiile cu caracter politic și militar primite de la stolnicul Constantin Cantacuzino, șeful cancelariei domnești din Țara Românească, erau cele mai valoroase.

La rîndul său, Sir William Paget trimitea stolnicului informații secrete despre mișcările de trupe din Imperiul otoman. Schimbul de scrisori dintre cei doi demnitari era însoțit de daruri reciproce. Astfel, lordul Paget a oferit stolnicului stofe englezești, stampe contemporane, un telescop etc., iar stolnicul, odată cu sublinierea «că nu există în toată Valahia un dar care să merite a fi primit», a trimis lui William Paget o minunată blană de samur și un plan al cetății Petervaradin, executat în secția de cartografie a cancelariei secrete a Curții domnești.

C. NEAGU
D. MARINESCU
R. GEORGESCU

(Va urma)

BULETIN DE ȘTIRI

DOI ANI ÎN CĂUTAREA UNUI LOC. O dorință firească a numeroșilor colecționari de timbre este deschiderea unui magazin filatelic central în Capitală. De mai bine de doi ani întreprinderea ROMPRESFILATELIA se ocupă intens cu depistarea unui spațiu corespunzător. Și mai caută încă! Oare nu cred cei în drept că a sosit sorocul să-l găsească? (L. Teodorescu)

SFECLA CARE UCIDE. Patru îngrijitori ai C.A.P. Viziru (județul Brăila) au găsit o metodă cu totul originală pentru îngrășarea vitelor. Pentru a obține sporul în greutate pe care nu izbutiseră să-l realizeze în ultimele luni s-au apucat într-o noapte să îndoape junincile cu sfeclă. Rezultat final: două dintre cornute au murit pe loc, iar șapte au fost de urgență sacrificate. (L. Teodorescu)

E POSIBIL... Pe adresa Ioanei Talpoș din Cluj a sosit de curînd următoarea telegramă: «Primit servieta cu actele și suma de 40 000 lei. Stop. Mulțumiri fierbinți. Stop. Doresc să vă cunosc.» Semnează Iuliu P. Mandache din București, alias păgubașul, care în urmă cu două săptămîni și-a uitat în acceleratul de Oradea servieta cu pricina. Zău că am dori să vă cunoaștem și noi, stimată tovarășă Ioana Talpoș! (L. Voica)

1 000 DE ANI DE MUNCĂ ÎN SLUJBA ADEVĂRULUI sărbătoresc în chiar această sîmbătă absolvenții de acum 15 ani, deci din 1958, ai Facultății de științe juridice din Iași. (Nelu Ionescu)

ȘTIRE VECHE ȘI APROAPE PERMANENTĂ: Continuă să lipsească din farmacii mult necesara vată hidrofilă. (Nelu Ionescu)

ORIGINALITATE. La mustăria din Piața «Alexandru Moghioroș», alături de tradiționala pastramă, se bea bere. De ce n-o fi must în această toamnă cu recoltă bogată de struguri? (Nelu Ionescu)

ORIENTAREA ÎN MARILE ANSAMBLURI NOU CONSTRUITE. Oare cîte rugăminți ar mai trebui făcute municipalității Capitalei pentru a se lua, în sfîrșit, măsuri eficace pentru orientarea oamenilor în marile ansambluri de locuințe nou construite? Dacă vrei să cauți o adresă în Drumul Taberei, Balta Albă, Colentina sau Titan îți trebuie pe puțin o oră de alergătură. Cînd simplu ar fi să se pună la toate răscrucile de străzi din aceste cartiere panouri-hărți, pe care tot omul să localizeze strada sau blocul pe care-l caută. Dar dacă primăria municipiului nu se ocupă de o așa treabă — care nu-i deloc mărunță — de ce nu se ocupă primăriile sectoarelor? (Ion Preda)

ȘOFERII ÎNTÎRZIE, CĂLĂTORII COBOARĂ PRIN SPATE. Tot mai dese sînt cazurile în care autobuzele transportului în comun circulă după bunul plac al unor șoferi: nu se respectă frecvența de 3-6 minute, circulă 3-4 deodată, apoi intervine pauza cea mare care durează pînă la o jumătate de oră. Aceasta se întîmplă mai ales pe ruta Petroșani Aeroport–Petrila. Oare n-ar fi timpul ca șoferii să respecte frecvența între autobuze, să nu pornească toți odată de la capetele de linii? În schimb, călătorii urcă prin față și coboară prin spate și dacă unii călători nu respectă cele mai elementare reguli se vede că nici cei însărcinați cu controlul și ordinea pe autobuze nu prea se întrec să pună la punct anomaliile. (Constantin Băduță, Petrila)

A FOST CÎNDVA ÎN ZIDUL CETĂȚII o cramă care făcea fala Albei Iulii. Ea există, desigur, și acum, dar într-o stare deplorabilă. Mobilier deteriorat instalații sanitare să nu mai vorbim, murdărie, fum, înbîcseală. Cît despre «produse», mai mare jalea. Păcat. Pe cînd spiritul comercial și gospodăresc se va pogorî din nou asupra sus-amintitei locante? (L. Teodorescu)

ZI MARE LA NĂSĂUD. 24 septembrie — zi mare la Năsăud, orașul lui Coșbuc și al lui Rebreanu: s-au bătut primii țăruși ai șantierului viitoarei întreprinderi «Textila Năsăud», cu profil de țesături extralate. Intrarea în funcțiune este prevăzută pentru 1975. (L. Voica)

ȘI LA BISTRIȚA EXISTĂ PASIONAȚI AI SPORTULUI CARE I-A FĂCUT CELEBRI PE NĂSTASE ȘI ȚIRIAC. Și pentru a nu-și mai exercita pasiunea pe unde apucau, tenismenii de la Întreprinderea județeană de industrie locală (despre ei este vorba) și-au amenajat un teren, cu toate cele necesare, la secția de conserve din fructe, pe strada Libertății. (L. Voica)

DESPRE O ANUME FERICIRE. Care anume? Vom afla din noua producție a Casei de filme nr. 5, intitulată chiar așa: «Despre o anume fericire», a cărei premieră va avea loc luni, 15 octombrie. Regia – Mihai Constantinescu, aflat la primul său lung metraj. Scenariul – Constantin Chiriță și Andrei Blaier. (Magda Mihăilescu)

GOSPODARII HARNICI ASIGURĂ FURAJE PENTRU IARNĂ. Cooperatorii din Mocod (județul Bistrița-Năsăud) au recoltat o cantitate de furaje de trei ori mai mare decît cea din anul trecut. Ferice de animalele din Mocod! (V. Tudor)

PANTOFI CU FEREASTRĂ. O pereche de pantofi de damă au fost cumpărați pe data de 20 august 1973 la magazinul «Victoria» din București. La a doua încălțare posesoarea lor a constatat că între talpa și fața pantofului sting s-a deschis o fereastră. Dar constatînd totodată că vara este ireversibilă s-a decis a-l trimite înapoi la producător — adică la întreprinderea «Clujana». Semnalăm cu anticipație sosirea coletului. (Viorica Ciorbagiu)

ODIHNA ÎȘI FACE BILANȚUL. Și în cursul acestui an, grija față de oamenii muncii din bazinul carbonifer al Văii Jiului a stat în atenția Consiliului municipal al sindicatelor din Petroșani, care s-a îngrijit de procurarea biletelor de odihnă și tratament pentru numeroși oameni ai muncii. Un număr de 3 864 de bilete de tratament, precum și 2 109 bilete de odihnă au fost repartizate sindicatelor din unitățile miniere aparținînd Centralei cărbunelui din Petroșani precum și altor categorii de oameni ai muncii din industria Văii Jiului. (Constantin Băduță, Petrila)

SE MĂREȘTE FAMILIA «FRIGERO». Directorul fabricii de frigidere din Găești, inginerul Toma Nuță, ne anunță cîteva noutăți: Pe lîngă cele trei tipuri de «Frigero» cunoscute, tînăra fabrică a pregătit — și s-au omologat — noi modele de frigidere cu compresor, care se vor găsi în magazine la începutul anului 1974. «Frigero-Lux» — cel cu capacitate de 180 l — este produs și în varianta «table-top», adică cu o placă de melamină deasupra, care poate fi folosită ca orice măsuță de bucătărie. Frigiderul de 140 l capacitate se produce și cu o variantă avînd deasupra un bar — totul fiind îmbrăcat în lemn furniruit. Se va mai produce un dulap de bucătărie, care are în partea de jos un frigider de 140 l secționat în două compartimente, așezate pe orizontală. Marele «Frigero-super» are încă un frate — o variantă cu două compartimente separate, așezate vertical. Tot la această fabrică au început să se producă și congelatoare destinate vînzării cu amănuntul a înghețatei — o comandă a Departamentului industriei alimentare. (Ion Preda)

AȘTEPTĂM RĂSPUNS. Noile tipuri de frigidere «Frigero» sînt excelente, dar ce se fac cei care încă mai folosesc frigidere «Fram» (la tensiunea de 220 V), dacă li s-au ars siguranțele? Situația dăinuie de mult. (Aurelia Serbănescu)

DUMINICI CU PÎINE PUȚINĂ. Nu se știu cauzele, nici motivele, de ce în fiecare duminică la complexul din strada Stejarului (Baba Novac) pîinea se termină foarte repede și jumătate (cel puțin) din locuitorii cvartalelor din jur încep o adevărată cursă contra cronometru după pîine, franzele ori chifle. Poate ni se va spune totuși de ce? (V. Tudor)

400 DE SOIURI. Județele Bistrița-Năsăud și Baia Mare se numără printre cele mai bogate zone pomicole din țară. În fiecare toamnă numai la Bistrița se achiziționează sute de tone de mere într-o varietate de 400 de soiuri. Să tot mănînci! (V. Tudor)

MANGALIA-KENT. Într-un decor luxuriant, avînd sub ferestre marea, noul SPITAL UNIFICAT din Mangalia seamănă cu emblema unui castel din Kent.

Localnicii cît și turiștii nu vor mai fi nevoiți să alerge cu sufletul la gură în ambulanțe nebune pînă la Constanța.

Dr. Lupescu Vasile, Mizumsky Cornel, Udrea Paul, Popa Dumitru, Nițulescu Alex. și alții, discipoli ai lui Hipocrate, specialiști în insolații, plămîni, nașteri, oase, inimi, nas-git și urechi «veghează» pe rînd zi și noapte ca metabolismul nostru să-și vadă de treaba lui cinstită.

Tuturor le dorim: o mînă ușoară, diagnostice fără greș, spirt și... tuburi cu oxigen totdeauna pline. Proiecte: se prevăd simpozioane și zile medicale ale orașului Mangalia. (A. Mihailopol)

ACCIDENT TRAGIC: În timpul desfășurării recentului Campionat național, proba viteză în coastă, de pe Dealul Feleacului, unul dintre «bolizii» pe patru roți a intrat în plin într-un grup de spectatori pe cît de entuziaști pe atît de imprudenți, plasați necorespunzător de-a lungul traseului de concurs. Rezultatul: doi morți și 18 răniți! Atenție, stimați admiratori ai curselor auto! (Horia Pătrașcu)

OF, TELEFOANELE! Numai necazuri am cu ele și cred că nu mă urmărește numai pe mine ghinionul! O informație la 03 mă costă aproape tot atît timp cît mi-ar trebui să ajung la persoana respectivă. Mi s-a explicat că de ocupat ce e nu mai sună în nici un fel. Tonul nu vine citeodată decît după minute întregi. Deranjamentele din centrală s-au îndesit. La o comandă la 09 cu indicația «urgent» (de două ori taxa, m-a avertizat telefonista), după mai bine de o oră, o voce indiferentă mă întreba de-abia ce număr doresc de la... Dar taxa-i taxă! (R. Vârvu)

PREFERINȚE ȘI DULCIURI. Două dintre cele mai solicitate sortimente de dulciuri, **prune și struguri trași în ciocolată,** sînt pe cale de dispariție! Din cîte știm, ciocolată se găsește berechet; ce se întîmplă însă cu fructele în cauză?!... **Dorim,** din tot sufletul, prune și struguri trași în ciocolată! Slavă Domnului, nu e vorba de lubenițe!... (Horia Pătrașcu)

SEFUL CARE-L INVOCĂ PE DUMNEZEU. Șeful unității Agrocoop, aflată la capul autobuzului 31, deși are și așa un program de Doamne-ajută, mai mult primește decît vinde marfă. Iar atunci cînd primește, zice: poate să vină și Dumnezeu și tot nu-l servesc. Îi sfătuim pe Dumnezeu să nu cumva să încerce... Mai bine să-i trimită șefului cu pricina pe unul din înlocuitorii săi din conducerea Agrocoop-ului. (Iulian Neacșu)

O STAȚIE PERICULOASĂ. În dreptul Spitalului nr. 2 C.F.R.-București se află una din stațiile de tramvai cele mai nefericit plasate din Capitală. Pe colț, cu un minim spațiu între refugiu și trotuar, stația este un adevărat pericol pentru pietoni, care adeseori coboară din tramvai exact în fața mașinilor. După cîte știm, șoferii au făcut pînă acum dovada unor admirabile reflexe. Pericolul de accident rămîne însă atîta timp cît va rămîne și stația pe prost alesul său loc. (M. Pop)

BILANȚUL LUI TUDORICĂ DIN DRĂGĂNEȘTI OLT. — Făcuși, Tudorică, socoteala de ziseși că o faci? (E vorba de Tudorică I. Vasile, îngrijitor a 13 vaci la Cooperativa agricolă de producție din Drăgănești Olt)

— O făcui.

— Și ce-ți ieși?

— Uite, pe primele șapte luni mulsei de la 13 vaci 32 800 litri de lapte.

— Și cît cîștigași?

— Exact 18 890 lei; împărțit la șapte luni, înseamnă cîte 2 698 lei pe lună. (Ion Preda)

SPORT ȘI CALITATE. Tot mai multe sînt prilejurile în care beneficiarii atestă buna calitate a produselor realizate la Întreprinderea de încălțăminte «Fiacăra roșie». Firesc. De aici a pornit inițiativa «Autocontrolul și controlul calității produselor». Și tot aici, începînd cu 15 septembrie, a fost introdusă gimnastica la locurile de muncă. Își mențin oamenii forma... (E. Munteanu)

DUPĂ CE CĂ FURĂ, MAI FAC ȘI SCANDAL. Leon Voicu din comuna Siliștea Nouă și Doru Șerban din București s-au pornit, mai zilele trecute, pe scandal în barul «Tomis». Firește, organele de miliție au intervenit prompt. Și ce să vezi? Primul, autor a patru spargeri, de două luni ieșit din penitenciar, iar al doilea urmărit de mult timp pentru furturi de bani și acte. De, ghinionul lor. (E. Munteanu)

REALIZATORI PE 8 MM, CE-O FI AIA? Aflăm că în Piața Amzei nr. 13 funcționează un centru metodic pentru amatorii de film, «Ecran util», în cadrul căruia ființează, *un curs ținut de personalități ale regiei de film în scopul formării la amatori a deprinderilor necesare unui realizator pe 8 și 16 mm*». O fi ei filmul arta imaginii, și nu a cuvîntului, dar chiar și realizatorii pe 8, ca să nu mai vorbim de cei pe 16 mm, au nevoie de puțină gramatică. (M. Mihăilescu)

A COBORÎ ȘI A URCA. Pe lîngă multele sale dovezi de adevărată omenie făcute de-a lungul a peste 10 ani de cînd este cabanier la cabana «Pietrele» din Retezat (altitudine 1 480 m), nea Fanu, cum îi zic iubitorii muntelui, dar pe care în realitate îl cheamă Ștefan Vlad, a mai făcut un gest care atîrnă suficient de greu în balanța căsniciei. Își petrece concediul de odihnă, însoțind-o pe soția sa la Sinaia (cota 1400), unde aceasta urmează un tratament. Nu facem haz de necaz (îi dorim soției însănătoșire grabnică), dar parcă tot ne vine a zîmbi. Mai rar un muntean de profesie să-și consume concediul la munte! În fond, deși nea Fanu «retrogradează» 80 de metri, pe o altă scară, a dragostei și omeniei, urcă! (Victor Nițu)

TEZAUR PENTRU FILATELIȘTI. Una dintre cele mai reușite emisiuni poștale ale anului, «Tezaurul de la Pietroasa», s-a pus în vînzare cu prilejul expoziției filatelice AEROMFILA '73. Sperăm că ea va fi difuzată fără întîrzierea obișnuită prin magazinele și ghișeele filatelice. «Tezaurul» se compune dintr-o serie de 6 valori însumînd o valoare nominală de 11,95 lei și o coliță care costă doar 12 lei (Adrian Mitu).

B.C.S. ÎNCĂ ÎN RENOVARE. Despre deschiderea noului an școlar și universitar putem vorbi cu convingere că este un fapt împlinit, motiv pentru care aducem la cunoștința celor interesați că renovarea Bibliotecii centrale de stat, începută în iulie, continuă și astăzi cu succes (Adrian Mitu)

49 DE ANI ÎN SLUJBA FUMĂTORILOR. În ziua cînd a împlinit 60 de ani, Petre Craus, director adjunct la Fabrica de țigarete din București, a fost sărbătorit de tovarășii săi de muncă, la o masă festivă. Nu era o simplă despărțire. Viitorul pensionar a lucrat în această veche fabrică bucureșteană vreme de 49 de ani, de la vîrsta de 11 ani, cînd a intrat ca ucenic să învețe meseria de strungar. Dar fostul strungar a condus fabrica, după naționalizare, ca director, ba a fost chiar și director general în ministerul tutelar, înapoindu-se apoi alături de cei în mijlocul cărora a învățat să muncească. (Ion Preda)

DILEMĂ CU PRODUSE PETROLIERE. La centrele de vînzare a produselor petroliere nu ți se vinde, în ruptul capului, petrol în canistre din material plastic. Există, se zice, o dispoziție veche în acest sens. Dar în comerț nu se găsesc bidoane din tablă (e și normal să se înlocuiască metalul cu plasticul și în acest domeniu). Și-atunci apare teribila dilemă: cum să cumperi petrol cînd n-ai bidon de tablă, ci doar canistră din plastic? (Ion Preda)

DE LA 15 LA CÎT? Cu aproape trei luni în urmă, tot în această pagină, lăudam inițiativa I.T.B. de a înființa linia de getaxuri nr. 1, Titan-centru-gară. De atunci conducerea I.T.B. a făcut și promisiuni, prin alte organe de presă, că va extinde experiența. Dar nu numai că n-au apărut și alte linii de acest gen în Capitală, dar și cea existentă și-a restrîns activitatea. Astfel, la capătul liniei din Titan așteptî chiar și o jumătate de oră pînă apare un taxi. Motivul? Numărul mașinilor s-a redus de la 15 cîte erau la început, la, probabil, 2-3 la anumite ore. Oare de ce? (Alexandru Păsărin)

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Un răspuns de la Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor Inspectoratul auto republican

În revista «Flacăra» nr. 32 a apărut articolul «Tovarăși șefi de autobaze, știți ce fac pe drum șoferii dumneavoastră?», semnat de tovarășul colonel Victor Beda.

În articol era expusă detaliat abaterea gravă săvîrșită de șoferul Noti Samoilă din autobaza Făgăraș care a comis un accident de circulație la data de 22.VII.1973, soldat cu trei morți, un rănit și pagube materiale de circa 100 000 lei.

În legătură cu accidentul de circulație comis și urmările tragice ale acestuia vă aducem la cunoștință că s-au anchetat condițiile în care șoferul Noti Samoilă a putut săvîrși abaterile care de fapt au generat acest accident.

Ancheta a scos în evidență neregulile și din partea organelor din autobază însărcinate cu organizarea transporturilor, selecționarea personalului și controlul acestuia.

S-a putut astfel stabili că datorită superficialității în muncă a inspectorului de personal, în autobaza Făgăraș au fost utilizați la transporturi interurbane de mărfuri șoferi cu vechime sub un an (chiar șoferul Noti Samoilă a fost utilizat pînă la data de 26 iunie a.c. în aceste condițiuni).

Conducerea centrelor de transporturi auto a aplicat sancțiuni disciplinare severe tuturor celor vinovați inclusiv cu îndepărtarea din serviciu a șefului de coloană Popa Gheorghe și a dispecerului autobazei Tuturea Ioan.

Pentru prevenirea unor cazuri de indisciplină în sectorul transporturilor auto din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor au fost stabilite măsuri concrete, atît la nivelul conducerii ministerului, cît și al conducerii centralei de transporturi auto.

În prezent, pin echipe speciale se prelucrează aceste măsuri în unitățile de bază cu toți salariații din transporturile auto.

În legătură cu situația șoferului Noti Samoilă care a dispărut de la locul accidentului, vă informăm că în ziua de 5 august 1973 l s-a găsit cadavrul în riul Mureș în apropierea locului unde s-a produs accidentul (comuna Ilia); s-a stabilit că acesta după producerea accidentului s-a sinucis, înecîndu-se în Mureș.

Inspector șef
Gh. Dumitrescu

Medicul este, dar nu a sosit fișa, avem fișa, dar a plecat medicul

Mă numesc Alexandrescu Dumitru, domiciliat în Craiova, str. Dealul Spirii nr. 69.

În ziua de 9 iunie 1973, la spitalul nr. 2 din Craiova, soția mi-a născut un băiețel declarat prematur din cauza greutății. Pentru aceasta a fost reținută în spital timp de două săptămîni, perioadă în care amîndoi au fost îngrijiți excepțional (sincere mulțumiri întregului personal). În ziua de 22.6.1973 au ieșit din spital și peste trei zile m-am dus personal la circa a III-a sanitară căreia aparținem, deoarece nu venise nimeni din partea personalului medical pentru a vedea copilul și a ne da unele indicații.

Cei de la circă au rămas surprinși, fiindcă nu primiseră fișa medicală a copilului de la spital.!

În data de 4 iulie m-am dus din nou la circă pentru a vedea dacă a sosit fișa copilului, același răspuns.

Peste două zile am fost anunțați la domiciliu de către moașa de la circa medicală că a sosit fișa copilului, dar lipsește medicul, deoarece a plecat în concediu.

Iată că timpul trece și vitaminele ce se administrează sugarilor nu pot fi prescrise nefiind doctorul care este obligat să țină sub observație un copil prematur născut.

Alexandru Dumitru
Craiova

Eu nu pot circula pe devize umflate și nici pe vorbe frumoase

Am 35 de ani. Sînt infirm de vreo 15 ani. Infirm fiind, muncesc în producție de vreo 14 ani, ajutat de un triciclu cu motor pe care mi l-a dat spre folosință Ministerul Sănătății. Acest triciclu, care merge tot de 14 ani încontinuu și vara și iarna, s-a uzat considerabil. Secția prevederi sociale a municipiului din Craiova a trimis la insistențele mele repetate triciclul la reparație capitală la o secție auto-service din orașul Craiova — secție care este profilată pe reparat turisme, iar triciclul meu a fost dat ucenicilor, bănuiesc, să se califice pe el, deoarece reparația ce i s-a făcut practic nu a existat, a existat în schimb devizul bine umflat. Am fost anunțat că triciclul e reparat ca la carte și pot să-l folosesc, dar din primele zile după ce l-am primit s-a defectat. Am reclamat cazul conducerii cooperativei Deservirea, am reclamat la U.J.C.M.-Dolj. Toți, dar absolut toți, m-au înveliș în vorbe frumoase, în timp ce eu mă chinuiesc (sînt pe punctul să fiu scos din muncă deoarece adeseori întîrzîu de la serviciu sau lipsesc din cauză că triciclul meu nu funcționează normal). Și mai este o problemă: cînd aceste tricicluri merg la reparație capitală, noi, infirmii, rămînem fără mijloc de transport cîte 3-4 luni de zile. Nu s-ar putea ca pentru perioada reparației secțiile prevederilor sociale să aibă în gestiunea lor cîteva tricicluri de rezervă pentru a le da celor ce au triciclurile la reparat spre a-și continua serviciul în condiții omenești, normale?

Anghel Frîncu
Craiova
str. Albăstrele nr. 27

Este un abuz în ceea ce mă privește

Mă numesc Ștefănescu Valentina și domiciliez în Craiova, str. Petru Rareș nr. 13.

Sînt absolventă a Școlii tehnice de comerț din Craiova, secția de merceologie a produselor industriale.

Prin Decizia nr. 67/2519/4.04.1973, Trustul de construcții-Craiova, a cărui salariată sînt, m-a trecut din funcția de contabil principal la Șantierul nr. 5 — instalații, în aceea de muncitor necalificat, primitor-distribuitor de materiale categoria a III-a B, la același șantier.

Consider abuzivă decizia sus-amintită, eu avînd o calificare, trustul de construcții are 7 servicii de aprovizionare — unde nu toți merceologii au studii corespunzătoare — și existînd cazuri în același T.C. de salariați rămași pe funcții de contabili, deși au ca pregătire o școală sanitară, merceologie sau liceu și vechimi în funcții economice mult mai mici (vechimea mea în muncă este de 13 ani, din care 5 ani merceolog și 8 ani contabil). Menționez și reducerea salariului de la 1480 lei la 1132 lei.

La contestația mea conducerea T.C. nu mi-a dat nici un răspuns.

Valentina Ștefănescu
Craiova

Din partea Comitetului județean Dolj al P.C.R.

Vă trimitem referatul privind rezolvarea scrisorilor nr. 1357 și 6216/1973 adresate revistei «Flacăra» și respectiv Comitetului județean de partid de către Ștefănescu Valentina, salariată la Trustul de construcții-Craiova.

Ștefănescu Valentina arată în cele două scrisori că în urma aplicării Decretului 162/1973 a fost trecută din funcția de contabil de la șantierul de instalații — pentru care are calificare — în funcția de primitor-distribuitor.

Analizînd cele relatate în scrisoare împreună cu secretarul comitetului de partid și conducerea trustului s-a constatat că această hotărîre s-a luat greșit.

Datorită acestui fapt, începînd cu 1 septembrie a.c. tovarășa Ștefănescu Valentina a fost reîncadrată pe o funcție contabilă la Baza de utilaj și transport, unitate subordonată Trustului de construcții-Craiova.

cercetat,
C. Ungureanu

Locuitorii satului Rica au curent electric, dar nu și contoare

Vă scrie Arvat Alecsandru, membru C.A.P. din satul Rica, comuna Popești, județul Argeș. Locuitorii satului nostru s-au bucurat la începutul anului 1973 foarte mult pentru introducerea curentului electric. Foarte mulți locuitori au și făcut instalațiile electrice în casele lor. Instalațiile au fost montate de întreprinderea de rețele electrice Pitești — exploatarea electroenergetică Argeș.

Dar la o mulțime de săteni nu s-au montat contoare electrice pe motivul că nu au. Personal am apelat la mai multe magazine electrice din țară pentru procurarea acestui contor. Răspunsul acestea le găsim numai la întreprinderile electrice, nemaigăsindu-le în comerț. Prin intermediul revistei «Flacăra» poate cei de la întreprinderea sus-amintită ne vor lămuri în problema procurării acestor contoare, întrucît ne-am cumpărat multe aparate electrice de uz casnic și nu vrem ca taxarea consumului să se facă la aprecierea casierului taxator.

Alecsandru Arvat
comuna Popești, satul Rica

Dacă-i cunoașteți, adresați-vă cooperativei de credit «Grințieșul» din Broșteni, județul Suceava

Ne adresăm «Flacării» rugînd cititorii să ne ajute în rezolvarea unei situații care ne dă foarte mult de lucru, provocîndu-ne și multă aglomerare în lucrările noastre.

Este vorba despre unii beneficiari de credite care după ce au primit banii, bucurîndu-se de încrederea unității, și-au schimbat domiciliul, plecînd fără adresă.

Și toate eforturile noastre de a-i identifica sînt zadarnice.

Unul din aceștia este Dumitrescu P. Viorel, cu domiciliul în str. Speranței nr. 5, sect. 2, București.

În luna iulie 1971, fiind cu serviciul ca miner la Leșul Ursului și locuind în această localitate (comuna Broșteni), a beneficiat de un credit în sumă de 3 000 lei, pentru a-și achita pensia alimentară restantă. În urma deplasării delegatului nostru la sectorul 2 Miliție al Capitalei, s-a reușit ca pe parcurs să fie identificat la domiciliul arătat mai sus. Luîndu-se din nou legătura cu organele de miliție, acesta a înțeles să trimită o parte infimă din banii datorați (400 lei) în luna noiembrie 1972.

Din nou am apelat la conștiința debitorului pentru a-și achita datoria. În loc de a trimite banii, el ne scrie să avem răbdare...

Credem că întreprinderea unde lucrează o să-și spună cuvîntul.

Un alt caz este cel al numitului Fădor Gh. Dragoș, într-o situație asemănătoare. Tot cu buletin din București, tot miner, i s-a acordat împrumut 3 000 lei. Dar din anul 1971 abia am reușit să recuperăm suma de 600 lei. Și el a plecat din Broșteni. La data de 21 aprilie 1973 ni l-a confirmat postul de miliție Frătăuții Noi, ca flotant, în raza sa de activitate, locuind împreună cu mama sa Ileana Gh. Dragoș din aceeași comună. I-am scris, l-am căutat la Direcția județeană Suceava pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale socotind că este pensionar, dar zadarnic!

Ceea ce vă rugăm este de a publica în coloanele revistei «Flacăra» rîndurile de mai sus, în intenția ca printre cititori vor fi și din aceia care-i cunosc și pot da relații, pentru a-i putea urmări legal și a putea recupera sumele restante de mai bine de un an de zile.

Președinte
Vasile Teodorescu

Contabil
Vasile Dumitrescu

Nu știe dreapta ce face stînga? Sau se poate numi și altfel

Sînt absolvent de liceu, cunoscător al limbilor maghiară și polonă. Dorind să urmez cursurile unei școli de specializare postliceală în specialitatea de «recepționer hoteluri» m-am adresat Oficiului județean de turism Hunedoara, pentru a afla modalitatea prin care aș putea urma cursurile școlii, dar spre surprinderea mea primesc răspunsul pe care îl reproduc mai jos: «La scrisoarea dumneavoastră vă înștiințăm că nu avem școală de specialitate postliceală în specialitatea de recepționeri hotel și nici nu avem cunoștință că ar exista asemenea școli»

pentru director semnează
Vasile Furir
inspector personal,
S. Suciu

Ca urmare acestui răspuns, m-am adresat atunci și Ministerului Turismului, la care am primit cele ce urmează. «La scrisoarea dumneavoastră vă răspundem că în subordinea Ministerului Turismului funcționează «Centrul de formare și perfecționare pentru cadrele din industria hotelieră și turism», str. Brezoianu nr. 13, București, unde sînt organizate și cursuri postliceale pentru recepționeri. Recrutarea candidaților pentru concursul de admitere se face numai prin oficiile naționale și județene de turism, precum și prin întreprinderile de turism, hoteluri și restaurante subordonate Ministerului Turismului, în funcție de planul pe care îl au acestea. Este necesar deci să vă prezentați la un oficiu sau unitate de turism — de preferință din județul dumneavoastră — pentru obținerea recomandării necesare înscrierii la concursul de admitere de unde veți primi și amănunte privind locul și data ținerii (în prezent acestea nu sînt încă stabilite)

Director, Ștefan Enache
șef serviciu personal-învățămînt
Gh. Moraru

Ce să cred din aceste răspunsuri? Poate foruriile în drept îmi vor da un răspuns prin «Flacăra la dispoziția dumneavoastră».

Ion Poborena
Lupeni, str. V. Alecsandri nr. 2 B

Va trebui să aruncăm un aparat de cîteva mii de lei pentru o piesă de cîțiva lei!

În anul 1970 am procurat un televizor «Dacia 3» pentru căminul cultural din Hășdat — al cărui director sînt. Nu știu ce s-a întîmplat că prin luna aprilie 1972 s-a defectat detectorul de raport — o piesă în aparență neînsemnată, care costa doar cîțiva lei, dar care nu poate fi găsită nici unde. M-am adresat la magazinele de specialitate din București, la cooperativele meșteșugărești din tot județul Hunedoara, dar fără nici un rezultat.

Nu pot să-mi închipui că aceste piese lipsesc cu desăvîrșire, dar consider că atît magazinele cît și cooperativele fiind vorba de un lucru mic, nu-și dau interesul în a le procura.

Visky Arpad
comuna Hășdat, Hunedoara

Un alt punct de vedere despre S.T. și preocupările sale

A apărut în nr. 38 din 15 septembrie 1973 o discuție condusă de G. Stanca. Spre sfîrșitul acestei discuții domnia-sa a permis să se strecoare o afirmație tendențioasă a lui N. Covaci despre Sorin Tudoran, reputatul chitarist român. Am dori să-l informăm pe N. Covaci — și pe ceilalți iubitori ai muzicii ușoare din țară — că Sorin Tudoran nu s-a depreciat și nu cîntă prin nu știu ce local, ci este profesor la școala populară de artă din localitatea sa de baștină. Este adevărat că după colaborarea sa la «Mondial» (aprilie 1972) a urmat o perioadă în care prezența sa în București nu a mai fost simțită deoarece a suferit o operație, urmată, firesc, de convalescență. Actualmente, Sorin Tudoran compune, imprimă și supraimprimă, studiază diverse efecte sonore cu ajutorul unui mini-studiou de construcție personală. De asemenea a realizat o instalație completă de sunet (stereo), totalizînd 500 W sinus.

Discutînd cu Sorin Tudoran pe marginea materialului apărut în nr. 38 al revistei «Flacăra», precum și despre formația «Phoenix» în special, acesta a argumentat că performanța respectivei formații constă indeosebi în adaptarea folclorului la modern; de asemenea — cum remarca și Dan Aldea — există o oarecare sudură instrumentală, dar nicidecum performanță instrumentală. Totodată, este de părere Sorin Tudoran, se simte tot mai mult lipsa bateristului Toroimac în formația «Sfinx», lipsă care creează evidente greutăți în linia sonoră a «Sfinx»-ului.

În altă ordine de idei, Sorin Tudoran este oricînd dispus la o confruntare artistică deschisă. În acest sens, în ultima sa discuție avută de curînd la București cu Aurel Gherghel și Florin Silviu Ursulescu, Tudoran a propus organizarea unui «jam-session» cu participarea celor mai buni instrumentiști ai genului, unde, printre altele, va putea demonstra temeinicia celor afirmate mai sus. De asemenea se studiază posibilitățile înființării unui supergrup românesc. Dacă i se vor oferi condițiile necesare și potrivite personalității sale artistice, S.T. va da concerte, cu acesta va imprima la «Electrecord» etc., va edita succesele din primele două festivaluri ale formațiilor vocal-instrumentale românești.

Profesor Traian D. Lungu
directorul școlii populare de artă
Rîmnicu Vîlcea

Ne scrie antrenorul Matache

Subsemnatul Matache Constantin, antrenor al echipei divizionare «B» Metalul Drobeta-Tr. Severin, vă rog să binevoiți a-mi permite să vă informez în amănunțime și în mod veridic despre incidentele ce au avut loc pe marginea întîlnirii dintre Progresul-București și echipa pe care o conduc și prin realitatea celor ce voi relata să contest reclamația evident tendențioasă și calomnioasă a conducătorilor clubului Progresul-București, la adresa asociației Metalul Drobeta-Tr. Severin și în special la adresa persoanei mele.

Din această scrisoare, în afară condiții, se detașează ca scop al ei cît bine definit intenția de a cîștiga acest meci la masa verde și trecerea în umbră a faptelor reprobabile ale jucătorilor echipei Progresul-București din timpul și la sfîrșitul jocului și în special ale portarului Giron.

Dar pentru o mai bună edificare am să expliic aici cum a decurs întîlnirea dintre cele două formații pe teren și în afara lui. Jocul s-a desfășurat normal pînă în minutul 70, cînd echipa bucureșteană a conducere prin marcarea unui gol. De aici înainte încep trageriile de timp, prin aruncarea mingilor în tribună, simularea unor accidente, arbitrul anunțînd în aceste condiții prelungirea jocului cu 2 minute. Echipa Progresul se mașează în propriul teren și, ca urmare, inevitabilul se produce — sosește golul egalizator. Aspectul întîlnirii rămîne în general același, deoarece semnalat fiind numai tragerile de timp, exasperante ale bucureștenilor prin aceleași mijloace. În minutul 86 mingea este trimisă printr-un șut puternic în bara transversală a porții Progresului, ea revenind în teren în interiorul porții. La această fază, arbitrul de tușă Crișan face semn să continue jocul, nevalidînd golul, deoarece ce a atras după sine protestele publicului spectator, ba chiar s-au găsit doi inși care să arunce cu obiecte în teren (aceștia au fost depistați și amendați de către organele de miliție). Ca urmare a acestor ieșiri ale publicului m-am scuturat pe banca antrenorului și m-am dus spre sectorul respectiv (în dreptul arbitrului de tușă) pentru a tempera spectatorii. Trecînd spre locul meu i-am strigat arbitrului de tușă

— Nu ai văzut că a fost gol? Sau nu ai vrut să vezi?

Recunosc, ca antrenor nu aveam dreptul să procedez așa, greșeală pe care am recunoscut-o și în fața comisiei de disciplină și pentru care am fost sancționat cu una din cele mai grave pedepse, aceea de a nu putea fi prezent în terenul de fotbal pînă la sfîrșitul turului.

Jocul a continuat normal, în minutul 89 se marchează golul victoriei, gol contestat de către jucătorii echipei Progresul pe motiv de ofsaid. Ca urmare a acestui gol, jucătorii bucureșteni vin la arbitrul de tușă, îmbrîncindu-l, cerînd revalidarea golului. La aceste discuții intervin și jucătorii Metalului în apărarea arbitrului, după care am intervenit și eu și antrenorul Mateianu pentru aplanarea conflictului — menționez că nu am avut nici un contact cu vreunul din jucătorii adverși, așa cum mi se aduc incriminări în reclamație — ci am căutat să-i îndepărtez pe jucătorii mei de la această discuție în timp ce antrenorul Mateianu își tempera jucătorii săi.

După terminarea jocului am ieșit împreună cu arbitrul fără a mai avea discuții sau alte probleme cu vreunul din jucătorii sau conducătorii echipei adverse. Dealtfel, acest fapt este avizat și de declarația arbitrului Oprițoiu în timpul dezbaterilor din cadrul comisiei de disciplină, ca dealtfel și faptul că nu ar fi fost încuiat în cabină în special de către persoana mea.

La plecarea echipei adverse, aceasta a fost condusă de către organele de ordine pînă la gară, au fost necesare aceste precauții deoarece publicul era foarte indignat de atitudinea jucătorilor echipei Progresul, care s-au dedat la ieșiri nelalocul lor.

Acestea sînt întîmplările petrecute la acest joc, întîmplări care au dus la pierderea dreptului de organizare a meciurilor pe teren propriu, o etapă, de către asociația sportivă Metalul precum și sancțiunea ce o consider mult prea severă.

Față de cele arătate mai sus, vă rog să binevoiți a acorda același credit și acestui memoriu, așa cum a fost creditată și reclamația clubului Progresul.

Antrenor, Constantin Matache

să cunoaștem plantele medicinale și întrebuințările lor (I)

În vegetația țării noastre, după cum am mai amintit, se găsesc numeroase specii utilizate pe scară largă în medicina populară și științifică. În vederea cunoașterii însușirilor acestor plante și a folosirii lor în mod corespunzător ne propunem ca, începînd din acest număr, să prezentăm speciile cele mai mult utilizate.

Trebuie subliniat că prin aceasta noi nu urmărim să prescriem tratamente și nici să înlocuim consultațiile medicului, ci numai să introducem pe cititor în lumea plantelor medicinale, să arătăm însușirile lor, pentru ca el să evite unele întrebuințări greșite și să le folosească în mod științific la apărarea sănătății.

Deși există *mai multe criterii* de prezentare a plantelor medicinale, noi am considerat că acela bazat pe denumirea lor populară, respectînd ordinea alfabetică, ar fi cel mai indicat.

Acum, dragi cititori, să luăm împreună bastonul de excursionist, să străbatem cîmpiile, văile și munții pentru a cunoaște plantele noastre medicinale și întrebuințările lor.

Afinul (*Vaccinium myrtillus* L.) este un arbust mic, înalt pînă la 50 centimetri, cu ramurile verzi și cu muchiile ascuțite, care crește în pășunile de munte, prin pădurile de conifere, luminișuri sau creste, formînd adesea tufișuri întinse. Frunzele sînt ovale, iar fructele negre-albăstrui cu gust dulce-acrișor. În scopuri terapeutice se întrebuințează atît frunzele, cît și fructele ajunse la maturitate. Frunzele se recoltează tot timpul verii și nu trebuie să fie pătate sau brunificate, iar fructele se recoltează la maturitate și se usucă în camere încălzite la temperaturi ce *nu* depășesc 70°C. Datorită principiilor active pe care le conțin, fructele și frunzele de afin au proprietăți astringente și antiseptice, folosindu-se în toate formele de diaree, în dizenteria cronică, precum și ca antiseptic urinar și ușor diuretic. Frunzele se întrebuințează sub formă de infuzie sau decoct 0,5-3% și intră în compoziția *ceaiului dietetic*. Fructele uscate se utilizează sub formă de infuzie sau extract alcoolic.

Anasonul (Pimpinella anisum L.) — plantă originară din Asia occidentală și nordestul Africii. Frunzele sînt ovale, cele bazilare, dințate pe margine, iar cele superioare sînt profund divizate în segmente liniare. Florile sînt mici, albe, grupate în umbele. De la această plantă se folosesc fructele (impropriu denumite semințe) ajunse la maturitate, care se recoltează în iulie-august; sînt de formă ovoidă, lungi de 3-5 *milimetri* și late de 2-2,5 *milimetri*; culoarea lor este cenușie-verzuie sau galbenă-cenușie și au miros plăcut, gust dulce, aromat. Aceste fructe conțin un ulei volatil, datorită căruia ele au efecte antispastice (contra spasmelor, convulsiilor), carminative (elimină gazele din intestin, ajută digestia, calmante stomacale și intestinale). Au proprietăți expectorante, stimulează secrețiile pancreatice și intestinale ajutînd digestia, măresc secreția de lapte la femeile care alăptează. Este contraindicat în ulcerul gastric, duodenal și colite.

Se folosește sub formă de infuzie 1% sau sub formă de pulbere 0,5-2 g pe zi, ca stimulent al poftei de mîncare, pentru ușurarea digestiei și ca expectorant.

În concentrații mari produce o excitație a sistemului nervos central, care se manifestă prin insomnii, tulburări de vorbire, veselie exagerată, convulsii puternice, urmată de o stare puternică depresivă.

Fructele de anason intră în compoziția «Ceaiului gastric» și «Ceaiului contra colicilor la copii»

Profesor doctor docent
D.Gr. CONSTANTINESCU

poșta medicului

VIOLETA IONESCU, Tg. Mureș: Vă înțelegem cînd ne mărturisiți că accesele de *nevralgie trigeminală* sînt atît de greu de suportat! Shakespeare este și el solidar cu dumneavoastră atunci cînd emite acest celebru aforism: «Pînă acum nu a existat nici un filozof care să fi îndurat cu răbdare durerea de măsele». Durerea acerbă s-ar datora — se presupune doar — unor leziuni ale ganglionului Gasser sau ale trunchiului nervului trigemen. De aici și absența unei medicații specifice, cu efecte sigure. Rezultatele cele mai bune le dau — paradoxal — unele medicamente antiepileptice, cum sînt Fenitoin, Etotoin, dar mai ales produsul Tegretol-Geygy. Efectele Tegretolului, extrem de rapide, reapar însă în întreruperea tratamentului. De aceea, doza inițială de 1/2 cpr de 2 ori/zi va fi majorată, pînă la dispariția durerilor, în medie cu 3-4 cpr/zi. Ea va fi redusă apoi treptat, pînă la o doză suficientă pentru a preveni exacerbările dureroase. Bune rezultate dă și vitamina B_{12} 1000 gamma sau, mai mult chiar, zilnic, timp de 10 zile, Clordelazinul, Levomepromazin etc., dar cu toate acestea un efect absolut pozitiv nu poate fi garantat. Încercați eventual și ionizările cu aconitină.

VIORICA IOANA POPA, București: *Numai* dacă vă deranjează *fizic (nu estetic)*, negii de pe mînă trebuie distruși prin electrocoagulare sau prin refrigerație cu clorură de etil (kelen).

PAVEL TUDORA, Tulcea: Prin *anexită* se înțelege inflamația acută, subacută sau cronică a trompei uterine (salpinge) și a ovarului de aceeași sau de ambele părți, de unde și sinonimul salpingoovarită, sub care este cunoscută această afecțiune. În tratamentul formelor cronice se asociază două-trei antibiotice, de exemplu: Penicilină G 1 milion unități+Streptomicină 1 g+ Ampicilină, 4 capsule/zi, plus un comprimat Sulfametin/zi, timp de cel puțin 7 zile. Stațiuni balneare de tratament în anexite: Sovata, Amara.

DIM. IOSIF, Roman (județul Neamț): În arsurile de gradul II-III pe suprafețe limitate se administrează preventiv antibiotice (Reverin, Eritromicină, Penicilină G), cura de antibiotice fiind continuată apoi pe cale orală (Clorantenicol, Ampicilină). Se asociază și corticosteroizi, în doze moderate și în cură de durată mijlocie (Prednison), hormoni anabolizanți (Madiol, Naposim). Local, flictenele mari sînt deschise larg și curățate complet de țesuturile necrozate, după care se aplică soluții antiseptice mult diluate, Alfachimotripsină și antibiotice în asociație cu corticoizi sub formă de spray (Terra cortryl). Ulterior se efectuează homo sau heterogrefe, în funcție de întinderea și profunzimea arsurilor.

BOCȘA LINA, comuna Sălciua (județul Alba): Direcția asistenței medicale din Ministerul Sănătății vă încunoștințează că tipul de proteză auditivă de care aveți nevoie se poate procura pe bază de recomandare medicală de la magazinul tehnico-medical din str. Alecu Constantinescu nr. 6, București, la prețul de aproximativ 700 lei. Pentru adaptarea funcțională a aparatului la posibilitățile dumneavoastră de auz este necesar să vă prezentați personal la respectiva unitate.

P. FLOREA, Ploiești: Cauzele mirosului urît din gură (foetor ex ore, halitoză) pot fi igiena bucală deficientă, cariile dentare, ulcerații bucale cronice datorate unor proteze defectuoase, fistule, pioree alveolară, depozite de tartru dentar, resturi radiculare sau rinita cronică atrofică. Iată deci o multitudine de posibilități care trebuie cercetate medical cu atenție, nefiind exclusă nici ipoteza unei gastrite cronice, *diskinezii biliare* sau *hepatite cronice*. Pentru igiena gurii veți utiliza o soluție alcoolică de vanilină 2%, 20 picături la un pahar de apă, soluțiile Clorofila sau Mărgăritar sau sprayul Super Cristal. În fine, mestecînd bine mărar sau cuișoare, esența acestora aromatizează plăcut respirația.

dosar

ce trebuie să știm despre urticarie?

Urticaria este una dintre cele mai frecvente *dermatoze alergice*, caracterizată prin apariția bruscă pe piele și uneori pe mucoase a unei erupții însoțite de mîncărime sau prurit, leziuni ce sînt asemănătoare cu cele produse de înțepăturile de urzică, de unde îi vine și denumirea.

Cu toată banalitatea, urticaria reține permanent atenția specialiștilor, între altele și prin faptul multiplicării continue a cauzelor cunoscute ce intervin în apariția sa și, indeosebi, prin dificultățile serioase de tratament pe care le ridică mai ales urticaria cronică.

Erupția urticariană este caracterizată prin plăci pruriginoase reliefate, cu contur rotunjit, *policiclic sau neregulat*, dar bine delimitate, de culoare roză, în totalitate, sau alb-porțelanie în centru și roșiatică la periferie, de dimensiuni ce variază de la o monedă de cinci bani la un pod de palmă sau chiar mai mari. Elementele urticariene sînt efemere, putînd dispărea după cîteva minute sau ore. Se pot localiza oriunde pe tegumente, uneori și pe mucoase.

Evoluția urticariei este capricioasă, putînd dura cîteva zile, în cazul formei acute, sau luni și ani, cu perioade de remisiuni și recidive, cînd urticaria devine cronică.

După aspectul elementelor eruptive, urticaria poate îmbrăca forme variate, fie *în forma unor plăci urticariene mari cît un* pod de palmă (urticarie gigantă), fie ca o erupție de tip figurat inelară, arciformă etc., ca în boala serului, sau cu elemente buloase, hemoragice, cum se întîlnește destul de mai rar la copii.

Edemul Quincke este o varietate a urticariei ce interesează în special fața (pleoape, obraji, buze) și mucoasele (limbă, faringe, glotă), cu tumefacții importante ale regiunii respective, ce poate antrena și tulburări însemnate de respirație și de înghițire. În ce privește factorii care o provoacă, se poate spune că urticaria este un sindrom alergic multietiologic. Astfel, în urticaria *acută intervine mai des sensibilizarea* la unele alimente precum ouă, pește, crustacee, unele conserve, ciocolată, fragi, căpșuni etc.

O serie întreagă de medicamente (antipirină, piramidon, novocaină, sulfamide, laxative, penicilină, unele seruri) pot declanșa urticarie la persoane sensibilizate. De asemenea, uneori, o infecție microbiană micotică, parazitară, latentă sau manifestă poate în anumite condiții să se complice cu o erupție urticariană. Contactul extern cu substanțe de origine vegetală sau animală, provenite de la urzici, omizi, insecte (viespi, ploșnițe) ce acționează prin *sucurile lor acide sau veninuri, poate provoca* leziuni urticariene locale sau chiar generalizate la persoanele hipersensibilizate. Pneumalergenii, cum sînt praful de casă, puricii etc., sînt cauze rare, dar *sigure*, ale unor urticarii. Responsabilitatea lor este *confirmată prin caracterul sezonier* al tulburărilor și prin asocierea posibilă cu un astm sau o rinită alergică. Există și urticarii de origine fizică, provocate de expunerea *la frig, la căldură, de efortul fizic*, de acțiunea radiațiilor solare sau după o presiune la nivelul pielii. O emoție sau un șoc afectiv foarte viu pot, desigur în mod excepțional, să dea naștere unei urticarii psihogene. Tulburările psihice pot interveni mai adesea în întreținerea unor urticarii declanșate inițial prin alți factori.

Printre factorii care favorizează apariția și întreținerea urticariei timp îndelungat, amintim unele tulburări endocrine, digestive (gastrita, dischinezia biliară, colita cronică), precum și predispoziția familiară.

În ce privește mecanismul ce stă la baza erupției, el constă, în principal, din eliberarea de *histamină*, care *produce vasodilatație*, creșterea permeabilității capilarelor dermice, cu ieșirea serozității din vase și prin aceasta formarea plăcilor urticariene.

Ancheta etiologică de descoperire a alergenului în cauză este etapa esențială în stabilirea unui tratament eficace. Un interogatoriu minuțios, o anchetă aprofundată asupra condițiilor de apariție a erupției urticariene, ca și folosirea altor mijloace de investigație, permit, în general, dar nu întotdeauna, să se pășească la factorul cauzal. Trebuie înlăturat alergenul cauzal atunci cînd este cunoscut și cînd este posibil.

În formele acute, severe, cu erupție generalizată, cu mîncărimi intense, cu stare generală alterată sau localizări pe mucoasa laringiană, este necesar un tratament energic și imediat. În aceste cazuri se folosesc medicamente cu efect vasoconstrictor, precum injecții intramusculare cu adrenalină și preparate cortizonice cu puternică acțiune antiinflamatoare și antialergică. Sînt folosite, de asemenea, foarte larg, medicații antagoniste față de histamină, cu efect competitiv cu aceasta, așa-zisele antihistaminice, dintre care mai cunoscute sînt Romerganul, Feniraminul și, mai nou, Tavegylul. Dintre acestea, unul dintre cele mai bune *calmante ale pruritului este Hidroxizinul*. Tratamentul local are o importanță mai mică și se aplică sub formă de pudraje, mixturi, loțiuni cu efect antipruriginos și decongestionant.

În urticaria cronică, atunci cînd înlăturarea alergenului în cauză este imposibilă, se poate încerca desensibilizarea la alergenul respectiv, iar cînd acesta nu se cunoaște, se încearcă o desensibilizare nespecifică cu diverse metode. Este necesar, de asemenea, să se corecteze tulburările digestive, hormonale, ce pot întreține boala.

Conferențiar doctor
Alexandru COLȚOIU

urgențe

La un spital comunal, cum este cel din Drăgănești-Olt, s-ar crede că chirurgii *medicii cazurilor urgente* — se plictisesc. Ce poate opera un doctor aici? O mînă ruptă, un deget scrintit, rar cîte o apendicită acută. În cazuri grele, pacienții gravitează spre marile spitale de la Craiova, Slatina sau Caracal. Discut cu doctor Nicolae Popa, chirurg cu o practică de peste 20 de ani.

— Ca medic specialist, nu te descalifici într-un spital comunal, doctore?

Ieșise tocmai din sala de operații. Zîmbește și-mi spune ceva ce-mi stîrnește imediat interesul:

— Știi ce-am operat adineauri? O bolnavă, pe nume Maria Tobescu, de 67 de ani. *Diagnosticul preoperator, confirmat* în timpul operației, a fost *litiază biliară*. Starea gravă a pacientei n-a permis transportarea ei. A fost de acord s-o operăm aici. *I-am scos trei calculi din colecist*. Astfel de operații erau apanajul unor specialiști din spitale mari sau centre universitare.

— Cum se simte bolnava acum?

— Excelent.

UN CAZ DISPERAT. Marin Gheorghe, din Drăgănești-Olt, a împlinit 31 de zile cînd a fost instalat pe... masa de operație. Caz disperat. Copilul avea o ocluzie intestinală prin hernie inghinosertală dreapta, strangulată de peste 9 ore. Vîrsta fragedă a pacientului îi *agrava situația*. Operează doctor Nicolae Popa, ajutat de sora Alexandra Pletea. Reușită totală.

OIȘTEA BUCLUCAȘĂ. Marin Dancea, din Vîlcele, 49 de ani, a *fost lovit* în torace de oiștea unei căruțe. A fost adus la spital în stare de comă, cu fenomen de asfixie și cu pulsul slab. În acest timp, un hematom îi creștea pe piept văzînd cu ochii. În puțin timp, începe operația: i se evacuează hematomul uriaș din pleură, i se sutrează vena intercostală a 7-a stîngă. După cîteva zile, pacientul pleacă acasă, pe picioare.

TREI ORE DE LUPTĂ CU MOARTEA. Elena Simionescu, din comuna Crimpoia, de 70 de ani, era pe moarte. Un consult rapid și medicii stabilesc că ultima șansă pentru salvarea vieții ei (amenințată de o gravă peritonită generalizată prin piocolecist perforat de 72 de ore) este operația. Este executată de chirurgul Popa, ajutat de doctorul Dumitru Manta. În timpul intervenției se constată perforația colecistului, scurgerea unei cantități de aproape doi litri de bilă în abdomen, adică apariția temutului *choleperitoneu*, cea mai gravă peritonită. După trei ore de luptă, bolnava este salvată. Un alt caz cu care puțini chirurgi se pot lăuda că *l-au rezolvat într-un* spital de gradul III.

ZDROBIT DE PROPRIUL SĂU TRACTOR. Tudor Matei, tractorist la Izvoarele, de 34 de ani, tată a 3 copii, a fost într-o zi zdrobit de tractorul său care s-a răsturnat. A fost instalat pe masa de operații fără puls și cu tensiunea arterială zero. Avea fractura ambelor oase ale gambei drepte, fracturi multiple de bazin și la femurul sting, ruptură de uretru, hemoragie internă, și, culmea, se descoperă și un hematom retroperitoneal. După o intervenție de 5 ore, medicii Popa și Manta au salvat viața acestui tată.

...Iată doar cîteva cazuri notate în condica de operații a spitalului din Drăgănești-Olt. (Ion Preda)

mitologii contemporane: MADAME SOLEIL

Este surprinzător că Roland Barthes n-a introdus în seria **mitologiilor** contemporane fenomenul reprezentat în viața socială și morală a Franței de Madame Soleil, prezicătoare celebră. Este o personalitate de prim ordin și rivalizează în popularitate cu, să zicem, șeful guvernului sau Brigitte Bardot. Competența și autoritatea ei se întind de la astrologie la psihologie. Ziarele de duminică îi publică regulat portretul, în preajma marilor evenimente politice, sportive, Madame Soleil face pronosticuri și pronosticurile ei sînt luate ca puncte de referință. Madame Soleil e, pe scurt, un exemplu clar de **mitizare** în societatea ordinatoarelor. Știința ei trăiește din incertitudine și începe acolo unde celelalte științe, mai exacte, se opresc. Încercarea de a o concura pe cale electronică n-a dat nici un rezultat. Omul care intră în pasajul «Lido» de pe Champs Elysées și consultă ghicitorul mecanic, pentru a-și afla destinul, pleacă nemulțumit. Madame Soleil descoperă, în schimb, subtilitățile sufletului și dă, în privința viitorului, detalii mai precise. Nu cunosc în amănunt metoda doamnei Soleil, dar ascult noaptea tîrziu, după ora 12, rezultatele ei comunicate pe calea undelor. Căci Madame Soleil se exprimă numai sub protecția întunericului. Clientul se adresează prin telefon, își spune numele și data nașterii, Madame Soleil consultă poziția astrelor, stabilește horoscopul și dă, apoi, toate informațiile cerute. O fată de 20 de ani vrea să se căsătorească, dar nu cunoaște îndeajuns caracterul partenerului și, epuizînd alte mijloace, apelează la competența ghicitoarei. Madame Soleil face, mai întîi, puțină anchetă psihologică. Cum se comportă personajul în chestiune, l-a adus sau nu flori de ziua ei, are sau nu intenții matrimoniale serioase?! Fata se bîlbîie, Madame Soleil insistă și, la urmă, într-un discurs de o perfecțiune absolută, comunică verdictul. Verdictul este favorabil și clienta, fericită, mulțumește. Altcineva e în divorț. Sondajele doamnei Soleil ajung departe, cazul este complicat, femeia nu este nici ea o ușă de biserică și soluția nu poate fi decît împăcarea.

Două sînt, îmi dau seama, însușirile acestui personaj fabulos: o intuiție psihologică fină și o extraordinară artă a oratoriei. Din două-trei detalii ea reconstituie o istorie și intuiește un destin, după care desfășoară retorica ei impecabilă. Sub grindina frazelor, clientul devine o ființă neînsemnată. Madame Soleil stăpînește în chip absolut cîmpu de bătaie, citează încă o dată astrele și anunță triumfătoare, la urmă, trecerea destinului sub alt regim stelar. Viitorul, în fine, nu-i atît de sumbru, viitorul nu trebuie să fie insultat, se poate spera, se poate încă trăi!... Vocea nu șovăie, debitul frazelor rămîne totdeauna egal, din cînd în cînd, ca un mare orator care își calculează dinainte efectele, Madame Soleil își permite o ironie subtilă, cordială, pentru a ataca, apoi, o propoziție mai tragică. .

Citesc undeva că în Franța sînt 100 000 de magi, prezicători, voyants... Ce trebuie, întreabă un reporter pe un mag reputat, să devii mag? Să ai al șaselea simț, i se răspunde. Printre prezicători sînt și șarlatani? Există bineînțeles și șarlatani răspunde cel chestionat, așa cum există în toate profesiunile serioase...

Eugen SIMION

luis corvalan nu se teme de moarte

La 5 octombrie, la Școala militară «Bernardo O'Higgins» unde este deținut **Luis Corvalan,** secretarul general al Partidului Comunist din Chile, a fost vizitat de un corespondent al ziarului britanic «Daily Telegraph». Întrevederea a avut loc în prezența unui ofițer înarmat. Răspunzînd întrebărilor ziaristului, Corvalan a arătat că nu are permisiunea să citească ziare și nici să vizioneze emisiunile TV, că soția și fiul său i-au adus obiecte de îmbrăcăminte, dar n-au căpătat permisiunea să-l vadă. Nu știe cînd va fi judecat, dar speră să aibă dreptul la apărare. Despre evenimentele din Chile a declarat:

Sînt calm, iubesc foarte mult libertatea și iubesc foarte mult viața, dar nu mă tem de moarte dacă trebuie să mor pentru o cauză justă.

Conștiința îmi este foarte împăcată, deoarece, după cum se știe în întreaga lume, noi am organizat o revoluție fără acțiuni violente, fără folosirea armelor. Ne-am dat seama că în 1970 era posibil să cîștigăm alegerile. Mulți nu ne-au crezut. Dar am avut dreptate.

În acel an, Allende a devenit primul președinte marxist din emisfera occidentală, ales în mod liber, conducînd o coaliție formată din cîteva partide de stînga, inclusiv comuniștii. Ulterior, noi am făcut ceea ce am putut pentru a înfăptui schimbări în această țară.

Am făcut greșeli. Nu contest acest lucru. Nu ne absolvim de aceste greșeli. Dar nu cunosc nimic în legătură cu acuzația că noi eram pe punctul de a pune în practică un plan subversiv menit să distrugă forțele armate, să decapiteze instituțiile militare, să asasineze oameni politici și familiile oamenilor politici din partidele adversare Unității populare.

Dacă acest plan a fost real, nu am nici o informație de furnizat. Nu cred că vreun partid al Unității populare a avut un asemenea plan.

ora ceaiului

Pe vaste întinderi din R.P. Chineză s-a trecut în aceste zile la recoltarea ceaiului, a faimosului ceai chinezesc. Recolte remarcabile s-au obținut în multe zone ca, de pildă, pe ogoarele comunei «Lacul de Vest» (în fotografie) unde producția medie s-a ridicat la 1,95 tone la hectar.

harta africii se desăvîrșește

În zilele de 23 și 24 septembrie, Adunarea Națională Populară din Guineea-Bissau întrunită în prima ei sesiune, a proclamat independența Republicii Guineea-Bissau, a adoptat Constituția țării în 58 de articole, a ales Consiliul de Stat, în frunte cu Luis Cabral, și Consiliul Comisarilor de Stat (guvernul), condus de Francisco Mendes.

În fotografie: membri ai Adunării Naționale Populare din noua republică africană depun jurămîntul.

mapamond '73

un bacșiș speranței

Am rămas îndelung să ascult vocea oceanului și geamătul cataractelor montane în fața acelei imense scoici de piatră care este Fontana dei Trevi din Roma. Și m-am retras cu o profundă amărăciune în suflet, căci rare sînt locurile de pe pămînt în care sublimul să-și dea atît de strîns mîna cu urîtul. Erau nopți cînd nicăieri aiurea nu mai trebuia căutat frumosul, cerul însuși parcă încremenea în contemplarea acelei nestemate de ape mișcătoare și statui animate de jocul luminilor țîșnite din havuzuri, trecătorii obișnuiți cu locul își încetineau pasul zăbovind în fața spectacolului știut și totuși mereu altul, torentul automobilistic ocolea piața înțesată de lume, iar splendidele sculpturi care au ieșit de sub dalta lui Nicolas Salvi spre a-și primi botezul apelor în 1762 priveau de peste două veacuri, sobre și reci, focul pe care îl stîrneau în inimile oamenilor.

Fintîna Trevi este prea cunoscută pentru a mai avea nevoie să fie povestită. Filmată în sute de pelicule cinematografice, cărată în tolbele poștașilor cu ilustrate pe întreg pămîntul, evocată cu suspine încărcate de nostalgii nepotolite de către cei ce au păstrat-o în amintiri, această bijuterie a Romei clasice, plină de fast și opulență, nu este o simplă alcătuire din lumină, marmură și ape cristaline, ci o stare de vis.

Șuvoaiele ei se aud din depărtare ca respirația Orașului Etern, plaiurile smulse din piatră seacă de dalta unui poet cu straiele albite de pulberea marmurei parcă vor să țîșnească din loc într-un cutezător și imposibil periplu printre valurile de ziduri mohorîte ale cetății, cercînd să se smulgă din decorul încremenit al palatului ducilor de Poli și să pornească razna spre îndrăgostiți. Rămîn însă pe loc și vin îndrăgostiții din toate colțurile pămîntului spre ele, fiecare năzuind în obținerea fericirii pe prețul unei monede de metal aruncată în apa havuzului mare. Aici începe urîtul. Credința izvorîtă din credulitatea naivilor acoperă fundul fîntînii cu bănuți argintii și în jurul acestei inepuizabile comori de bacșișuri aruncate speranței se dau adevărate bătălii piraterești. În timpul zilei, copiii veniți din mahalalele Romei încearcă să pescuiască obolul trecătorilor căutînd să agațe monedele de metal cu ajutorul unor bucățele de magnet legate cu sfoară. Hîrjoana lor face parte din pitorescul cadrului, dar noaptea, cînd bate începutul unei noi zile, două bande de culegători cu fărașul își dispută în mod organizat prada, arătîndu-și reciproc de pe sub cingători argumentul șișurilor. Atunci, atenția paznicilor ordinii publice — care, probabil, își au partea lor de pradă — este deturnată prin trucuri naive și «casierii» celor două tabere intră în acțiune. Havuzul este împărțit printr-o nevăzută linie de demarcație în două părți egale și doi vlăjgani cu mișcări agile se lasă în apă tîrîndu-se cît mai lipiți de fund și procedează metodic la «curățirea» fîntînii. Pe sub cămăși, fiecare poartă cîte o tașcă în care se răstoarnă fărașul cu arginți adunați cu repeziciune prin mișcări de o uluitoare dexteritate.

Cînd vreunul dintre ei trece linia nevăzută și pesculește la vecin, încăierările izbucnesc spontan, pe tăcute, surd, șișurile crestează pielea bronzată și, uneori, apa cristalină devine rubinie. Se aud țignale și tălpile umede lipăie pe albeața marmurei în căutarea întunericului. Totul nu durează decît cîteva minute. Statuile parcă gem în neputința încremenirii lor, ecoul oceanului hohotește și lumea tace înfiorată.

Apoi orașul adoarme și Trevi își stinge luminile, lăsînd fișicurile reci de metal să se încălzească la pielea măslinie a răpitorilor

Mîine, alți îndrăgostiți își vor da obolul speranței spre îmbuibarea fărașului de plastic.

Ioan GRIGORESCU

valori românești în univers

bogdan petriceicu hasdeu

Cînd ne aplecăm asupra amintirii unui mare om de știință, încercînd să-i definim personalitatea și să desprindem din opera sa o pildă pentru timpul nostru, situațiile care se întîlnesc sînt de obicei acestea:

— a fost un excelent cunoscător al tuturor sectoarelor și aspectelor științei pe care a slujit-o; a stăpînit întreaga bibliografie a problemelor ei, asimilată printr-o neobosită muncă de informare și cu un discernămînt excepțional de fin;

— a emis teorii originale, stimulatoare, avansate în raport cu contemporanii săi din țară și străinătate;

— a unit meticulozitatea analitică și precizia amănuntelor cu ipotezele de ansamblu, sintetice, cele mai îndrăznețe;

— a avut interese științifice multilaterale și cunoștințe solide în numeroase discipline, dovedind o competență enciclopedică și stabilind relații interdisciplinare nebănuite, ce aveau să fie fructificate mai tîrziu.

Una singură din aprecierile de mai sus e suficientă pentru a-i situa pe cercetător la loc de frunte în panteonul oamenilor de știință și a-i asigura admirația și gratitudinea posterității. Ce mai putem spune însă despre Hasdeu, savantul român care a întrunit, în mod indiscutabil, toate aceste trăsături? Orice epitete și orice judecată de valoare înt palide, incapabile să cuprindă excepționalul, genialitatea. Ne vom mărgini deci să spunem că Hasdeu a fost cea mai strălucită personalitate științifică pe care poporul român a dat-o în secolul trecut, comparabilă doar cu Dimitrie Cantemir, între înaintași, și Nicolae Iorga, între succesori.

Opera lui Bogdan Petriceicu Hasdeu (1838-1907) nu încape în granițele unei singure științe, deși el e cunoscut în genere numai ca lingvist. Într-adevăr, Hasdeu a fost și istoric, folclorist, jurist, economist, critic literar, creator de literatură și om politic. În toate domeniile în care a scris — și a scris enorm! — a dovedit o bogăție de informație uluitoare și o excepțională înzestrare și competență, explicabile printr-o forță de muncă titanică și o inteligență scăpărătoare și în același timp profundă.

Marea pasiune a lui Hasdeu a fost istoria neamului, a creațiilor sale spirituale, a limbii. Pentru aceasta a adunat un număr uriaș de documente, în biblioteci și arhive, a întreprins călătorii de informare în străinătate, făcîndu-se repede cunoscut și respectat de cei mai buni specialiști de acolo. Hasdeu e cel care a deschis la noi interesul lingviștilor pentru cunoașterea limbii populare, în toată bogăția și varietatea ei, și în acest scop a făcut o anchetă lingvistică, trimițînd în toate colțurile țării un chestionar cu 206 întrebări. Rezultatele anchetei ocupă nu mai puțin de 18 volume, pe care Hugo Schuchardt — unul din cei mai mari lingviști ai veacului trecut — le-a caracterizat drept «un model de tratare creatoare a acestei materii». Una dintre operele capitale ale lui Hasdeu este «Cuvente din bătrîni», în care se află materiale de o excepțională valoare pentru cunoașterea limbii române din secolul al XVI-lea, precum și un admirabil curs sintetic de lingvistică generală — primul în lume, elaborat în același timp (dar independent) cu «Principiile» lui Herman Paul. Altă operă capitală este «Magnum Etymologicum Romaniae», monumentală deși în mîile sale de coloane n-au fost discutate decît cuvintele de la **a** la **bărbat**. Aici, ca și în multe alte lucrări, găsim rezultate extrem de valoroase privind latinitatea limbii noastre, substratul ei dacic, relațiile ei cu limbile popoarelor învecinate.

Cercetările lui Hasdeu, deși publicate (cu foarte puține excepții) în românește, au atras luarea aminte a unora dintre cei mai iluștri confrați de peste hotare, care au purtat cu savantul român o corespondență bogată. Hasdeu este poate primul om de știință român al cărui nume pătrunde masiv în cele mai cunoscute enciclopedii. În lista academiilor și societăților care l-au ales între membrii lor se numără Academia imperială de științe din St. Petersburg, Academia din New-York, din Belgrad, Sofia etc., Societatea de lingvistică de la Paris, de la Baltimore etc.

Retipărirea, în ultimii ani, a unora dintre principalele studii ale lui Hasdeu și publicarea unor lucrări de reconsiderare i-au readus în actualitate ideile. Dacă îl recitim azi cu atîta respect și veneratie este și pentru că opera sa e luminată de un patriotism înflăcărat și de un admirabil cult al adevărului, căci Hasdeu, cum el însuși scria, a căutat «totdeauna adevărul numai pentru adevăr, fără nici un folos egoist și fără nici o tendință șovinistă». Geniul său nu permite imitația, dar oferă posterității spre meditație și aprofundare nenumărate învățăminte.

Sorin STATI

cronica de trei secunde

alt poem în cer și pe pămînt

Nu e voie, e inadmisibil să ne întoarcem privirea
de la priveliștea poetului mort, de la casa poetului,
întins în sicriul său, cu o față ceruită, în mijlocul
unei camere cu geamurile sparte prin care bate vîntul.
Văduva sa, Matilde Urutia, a cerut ca veghea
în jurul lui Neruda aici să se facă:
în casa devastată înainte de moartea poetului.
Poetul era în agonie și ei îi distrugeau casa,
căutînd ce? «Dumnezeu știe ce și de ce»... scrie
martorul. Totul a fost distrus:
geamurile casei au fost sparte, toate; țevăria
a fost smulsă, camerele inundate, mergi prin noroi.
Nimic n-a mai rămas din biblioteca poetului.
Nimic n-a mai rămas din ceramicile sale.
Nimic din tablourile naive ale naivilor săi.
Firele de telefon i-au fost smulse.
În grădină — o carte de poeme spaniole, aproape arsă,
singura carte muribundă din rugul cărților calcinate,
în grădină. În biroul său, mai sînt întregi
masa de lucru zgîriată adînc cu baionetele
și un orologiu cu cadran de porțelan bleu.
Într-un colț, un exemplar rătăcit din
«Lettres françaises», revista lui Aragon.
Ca să te apropii de sicriu, ca să vezi fața
lui Neruda, trebuie să calci pe bucăți de sticlă.
Poetul a murit în casa sa devastată.
Văduva lui îl veghează în casa fără ferestre,
prin care vîntul trece, fără să îndrăznească
a elabora metafore. Moartea poetului nu e o metaforă.
Cei care devastează casele poeților nu sînt metafore.
A-i urî e supremul poem al unui suflet de om.
Odată cu poetul, a murit și «Arabella»,
păianjenul de pe «Skylab», care a trăit în Cosmos,
alături de oameni. La două zile după revenirea pe Terra,
«Arabella» a murit și ea. De ce? Încă nu se știe.
A rămas de pe urma păianjenului o superbă,
o nemaipomenită pînză, țesută în Cosmos, la doar
două zile după adaptarea la imponderabil.
Nu s-a mai văzut pe Pămînt o pînză ca aceea
țesută de un păianjen în Cosmos...
Trăiască poezia, trăiască orologiile poeților!
Și moarte celor care distrug casele poeților,
legate prin fire, nevăzute, doar de ei știute,
într-o taină de păianjen.

Radu COSAȘU

de la lume adunate

PE SUB DUNĂREA ALBASTRĂ. Sînt frumoase podurile budapestane de peste Dunăre. Frumoase, dar insuficiente pentru traficul intens dintre Buda și Pesta. S-au construit noi poduri, în zonele periferice ale orașului, dar nici ele nu rezolvă problemele centrului citadin unde construirea de poduri în plus nu se pune din pricina configurației arhitectonice din această parte a orașului. N-a mai rămas decît soluția adoptată și pentru Canalul Mînecii: un tunel pe sub bătrînul fluviu. Proiectul preliminar prefigurează cîte trei benzi de circulație, pe fiecare direcție, străbătînd centrul orașului, în zona impunătoarei clădiri a Parlamentului.

BETIVANII PRODUC PAGUBE. Se apreciază că pierderile înregistrate de marile societăți industriale din S.U.A. ca urmare a consumării de alcool în timpul producției, se ridică la 10 miliarde de dolari. Cifra e prea mare ca să nu fi impus măsuri. S-au înființat, pe lîngă marile industrii, departamente medicale speciale însărcinate să depisteze pe alcoolici și să-i oblige să facă tratamente de dezintoxicare constînd în cure psihiatrice și sport, urmate de reciclare profesională.

DEȘTEPȚII DIN MILENIUL III. Compania farmaceutică americană Mac Graw Hill anunță că «pilula inteligenței» nu mai e un secret și că ea se va afla la dispoziția oricui va simți nevoia să devină mai deștept. Comercializarea minunii va începe însă abia în anul 2005. Și pînă atunci?...

CE-I LIPSEȘTE CHELULUI? Miopii și presbiții se vor putea bucura și ei de plăcerile înotului și pescuitului subacval. O firmă franceză a produs ochelari pentru costumele de submersiune, dotați cu sticle cu dioptrii conform prescripțiilor medicale.

ELECTRONICA ÎNLOCUIEȘTE IAURTUL. Sezonul litoralului a trecut, dar vestea e valabilă și pentru anul viitor. Doctorul Luthman, profesor de fizică la Universitatea din Zürich, a pus la punct un mecanism electronic de control al intensității razelor ultraviolete. Un miniaparat prevăzut cu un cadran indică exact timpul de expunere a corpului la soare pentru a nu fi nevoie ulterior de iaurt.

ÎNCĂ UN PAS? Se anunță că oamenii de știință de la Facultatea de medicină a Universității din Rostock (R.D.G.) au obținut un important succes: testul pentru depistarea și diagnosticarea tumorilor canceroase, înlocuind metoda — cu două tăișuri — denumită histologică și constînd în cercetarea la microscop a unei probe de țesut. S-a emis părerea că avem de-a face cu un succes de prestigiu în cercetarea canceriologică, un pas înainte în combaterea dezastruoasei boli.

DACĂ NU S-A SCHIMBAT, SĂ SE SCHIMBE! Forma șosetelor nu s-a schimbat deloc din vremea romanilor și pînă azi. «Nu s-a schimbat? — s-a mirat un fabricant spaniol de ciorapi — păi atunci să se schimbe!» Și a lansat pe piață noul model de șosete cu degete, precum mănușile și care — spune reclama — încălzesc deopotrivă fiecare deget în parte.

PE CÎND DIN NOU LA POȘTALION? În dorința de a oferi publicului un mijloc de transport mai ieftin decît avionul, firma britanică Willowbrooks din Leicester a pus în circulație, deocamdată pe linia Glasgow—Paris, autocarul superlux pentru 30 de persoane: mochete, scaune rabatabile și înclinabile, cabinet de toaletă, bar bine asortat.

NIȘTE IONI CUMSECADE, DEȘI NEGATIVI. Observînd, în zilele cu furtună, efectele negative ale ionilor pozitivi asupra sănătății unor persoane (stări de nervozitate, anxietate, apăsare) oameni de știință francezi au ajuns la concluzia că ionii negativi vor avea efecte pozitive prin favorizarea oxigenării sîngelui. Drept care au creat aparate emițătoare de asemenea ioni, deocamdată în dotarea spitalelor, în curînd și a apartamentelor.

oameni despre care se vorbește

SPYROS MARKEZINIS (născut în anul 1900, studii superioare juridice la Universitatea din Atena, avocat și istoric; a intrat în viața politică, ajungînd șeful unui mic partid cu orientare de dreapta, «Partidul progresist»; deputat din anul 1947, ministru al coordonării economice între 1952-1954; autor al unor lucrări teoretice referitoare la sistemul monarhic din Grecia) a fost însărcinat să formeze noul guvern civil în conformitate cu prevederile Constituției adoptate la 29 iulie a.c.

JENS OTTO KRAG, om politic danez (născut în anul 1914, membru al Partidului Social Democrat din Danemarca, deputat din anul 1947, fost ministru al comerțului, industriei și navigației, ministru al economiei și muncii, ministru al afacerilor externe, prim-ministru în anul 1962), a fost numit șeful delegației la Washington a Consiliului Economic European — Piața Comună — înlocuindu-l în acest important post pe Aldo Maria Mazio.

YAKUBU GOWON, șeful statului nigerian (născut în anul 1934 într-o provincie din nordul Nigeriei; a urmat școala militară în țară și apoi Academia militară din Sant Hurst-Anglia; idealul lui politic este aplanarea rivalităților tribale și unitatea poporului nigerian; în 1967 devine șef al statului), într-un recent discurs a reafirmat atașamentul său față de mișcările de eliberare națională din Africa și — în acest spirit — sprijinul Nigeriei față de noul stat african independent — Republica Guineea-Bissau.

CLAUDE LELOUCH, regizor francez (născut în anul 1937, are o activitate intensă în domeniul regiei de film artistic și documentar; principalele succese — îndeosebi pe plan comercial — «Un bărbat și o femeie» și «A trăi pentru a trăi»), a început la Paris turnările pentru filmul «O viață întreagă», o superproducție — 50 000 de figuranți — cu intenții de frescă a veacului nostru. Muzica filmului, căreia i se acordă o atenție specială, va include melodii celebre ale veacului și sonorități de anticipație.

UȘOARĂ ca fulgul
PRACTICĂ, se spală ușor, nesifonabilă
FRUMOASĂ, prin culorile și nuanțele ei
pastel, roșu, bleumarin, bordeaux, verde, culoarea pielii

MODERNĂ prin garniturile ei variate:
dantelă, volane etc.
Iată calități pentru care
LENJERIA DIN FIRE SINTETICE
întrunește exigențele tuturor.

minciuna tatălui

Tăcănitul călcîielor căpitanului Bogdan mi-a atras atenția că în laborator trebuia să fi intrat un grad mare și, în adevăr, l-am auzit pe șef întrebîndu-mă: «Faci artă fotografică pop, mînzule?», cu ton jumătate amuzat, privind fotografiile de mărimea unor tablouri care acopereau întreg covorul camerei, și cu jumătate ton de reproș, confirmat de un gest spre teancul de dosare pe care mi-l repartizase în dimineața acelei zile și de care nu mă apucasem încă. Nu mi-a prea plăcut zîmbetul șefului deși dacă priveam toate acele fotografii mărite cît cearceafurile, reprezentînd capete de leițe tăiate și așezate cap la cap, cam aduceau cu unele tablouri văzute în unele expoziții. I-am răspunș cam încîudat: «Artă pop, neartă pop, dar eram la un pas de o eroare judiciară! Știam că, deși în procuratură unele cuvinte au dobîndit o circulație «profesională», ca de pildă «crimă» sau «viol», descărcate de teribila lor semnificație și gravitate, expresia «eroare judiciară», adică nedreptatea săvîrșită de noi, cei chemați să cîntărim adevărul și dreptatea, avea un ecou mai adînc decît oriunde ar fi fost rostită. «Bine, bine, mi-a spus șeful ieșind, numai să vezi și de dosarele noi, fiindcă sînt și unele urgente». M-am așezat apoi din nou în genunchi, cu lupa, examinînd modul în care au fost tăiate acele leițe fotografiate, în vreme ce Bogdan mormăia: «Să fiu al dracului dacă au fost tăiate așa cum recunoaște el... aici e ceva putred, cum spunea prințul ăla din piesă...»

URMELE UNEI SPARGERI BANALE

Spărtura din acoperișul clădirii cooperativei a fost observată spre dimineață de către paznicul comunal. Cînd am sosit și noi, se strînsese deja multă lume și a apărut, încurcat, emoționat, și gestionarul cooperativei. Cum nimeni nu văzuse nimic din cele întîmplate în timpul nopții, nu ne rămînea de făcut decît să cercetăm urmele. Le «citeam» împreună cu căpitanul Bogdan, fotografiind și luînd notițe pentru procesul verbal.

Calea de acces a infractorului spre locul spargerii nu putea fi alta decît escaladarea porții și apoi parcurgerea, încălecat, într-o poziție de echilibru destul de dificilă a muchiei porții, a spațiului pînă la acoperișul clădirii. Țiglele dislocate se vedea că le-a depozitat în streașină și apoi a tăiat cîteva din leițele lor de sprijin. «Cam ai naibii de subțirel a fost...». I-am auzit mormăind pe Bogdan, uriașul care nici capul nu și-l putea introduce bine prin spărtura aceea. Poate de aceea, deși mă aflam într-o poziție cam precară, pe un capăt de scară de pompieri, am fotografiat capetele leițelor tăiate una cîte una, de parcă cine știe ce crimă importantă s-ar fi săvîrșit, nu o spargere măruntă. Nu am găsit însă nici o urmă de fotografiat în locul unde infractorul ar fi trebuit să înceapă escaladarea, dar mi-am zis că probabil le-a șters și trebuia să fi lăsat el ceva «amprente» circulînd prin interiorul clădirii.

S-a întîmplat însă că în pod, acolo unde speram să găsim urmele tălpilor sale, prafui gros era foarte atent măturat. Am reușit să fac o fotografie a modului în care a fost măturată podeaua podului. «Al dracului cum a mai măturat», l-am auzit din nou pe Bogdan, în timp ce se ghemuia prin colțurile podului, arătînd a morar, și căutînd zadarnic mătura. «Doar nu a luat-o cu el?!» Înainte de a coborî, s-a mai minunat o dată: «Dacă permiteți să raportez, nu știu cum a putut intra și ieși prin spărtura asta mică» I-am dat una cu palma peste umeri de am stîrnit un nor de praf: «Da ce? Parcă avea umeri ca tine?»

Cum era firesc, am dispus efectuarea unui inventar general la cooperativă și tocmai s-a potrivit, fiindcă în acea dimineață sosiseră în comună revizorii pentru un astfel de inventar. «Al dracului se mai potrivesc!», l-am auzit din nou pe Bogdan în spatele meu, în timp ce se chinuia cu o măturice să-și readucă uniforma la culoarea inițială. Gestionarul, care se tot învîrtea prin magazin de parcă nu ar fi avut stare, mi-a declarat că nu vede să-i lipsească nimic, după cîte poate observa la prima vedere. «Te pomenești că ăla a spart acoperișul numai să-i mături podul!», a comentat din nou Bogdan, încîudat că praful mai rău se imprima în stofa uniformei, decît să se curețe.

DOVEZILE SIMULĂRII

După două zile, cu uniforma strălucitoare, Bogdan țăcănea din călcîie în biroul meu:

— Permiteți să raportez? La inventar nu s-a găsit decît o lipsă de mărfuri în valoare de cîțiva lei. Mai nimic. Și, apoi, dacă permiteți să raportez, mie nu mi-a plăcut chestia cu măturatul urmelor din pod. Parcă ar fi fost măturate de un om care se retrăgea de la locul spărturii spre scara interioară și nu invers. De aceea am căutat mătura. Credeam că o voi găsi pitită pe undeva în interior. E ceva putred...

— Vorba prințului acela... Adică vrei să spui că treaba a fost regizată. Înțeleg, dacă gestionarul ar fi avut lipsă, să încerce să o pună pe seama spargerii. Dar, așa? Am developat și eu filmul și se vede destul de bine că modul în care a fost măturată «cărarea» nu este cel firesc, ci invers.

— Dacă permiteți să raportez... L-am citat pe gestionar să stați de vorbă cu el, fiindcă am aflat că în noaptea aceea nu a fost deloc pe la cumnata sa, cum pretinde. Să-l introduc? Nu știe că l-am dibuit.

— Bine. Vorbești numai la semnul meu.

Gestionarul, un om solid, aproape gras, blond și roșu la față, era mult mai calm decît

— Te-am citat în legătură cu spargerea care s-a produs la magazin, am început.

— Nu a fost chiar spargere, fiindcă nu lipsește nimic.

— Mă rog, încercare, tentativă, cum spunem noi, juriștii, fiindcă există totuși gaura aceea în acoperiș. Spune-mi,te rog, unde ai fost în noaptea cînd s-a produs spargerea?

— În oraș, la cumnata mea. Puteți verifica. Întrebați-o.

Am făcut un semn discret cu mîna.

— Permiteți să raportez!, a intervenit Bogdan. Dumnealui nu spune adevărul. Deși a prevenit-o pe cumnata dînsului, dînsa nici nu poate preciza cum a fost îmbrăcat în noaptea în care susține că a fost la ea, poftiți, aici e declarația ei. În afară de asta, vă rog să examinați aceste declarații din care rezultă clar că dumnealui nu a dat pe acolo.

Am întins hîrtiile, oferite de Bogdan, spre gestionar, dar el nici nu le-a privit.

— Ce ai de spus?, am insistat. În afară de aceasta, din moment ce numai dumneata aveai cheile magazinului, deci pe ușă altcineva nu a putut intra sau ieși, cum explici că urmele din pod au fost măturate de către cineva care nu a ieșit pe spărtură, ci pe scara interioară? Privește și fotografia aceasta.

Omul a rămas un timp tăcut, parcă rumegînd în sine răspunsul.

— Ce doriți de la mine?

— Adevărul. Mai întîi, spune-mi unde ai fost în noaptea spargerii?

— Unde am fost? Am făcut așa cum credeți dumneavoastră. Eu am făcut gaura aceea în pod, ca să se creadă că am fost furat.

— De ce, dacă nu aveai lipsă în gestiune?

— Păi știam că vine inventarul și mi-a fost frică. Dați-mi să semnez că eu sînt vinovat!

— În viața dumitale — ești gestionar de zeci de ani — ai avut sute de inventare și la toate ai ieșit bine?! Cum de ți-a venit acum să săvîrșești un act care, oricum este infracțiune pedepsită de lege? Presupuneai că vei avea o lipsă mare?

— Îmi dați să semnez hîrtia că mă consider vinovat?

— Nu vrei să îmi răspunzi la cealaltă întrebare? Trebuia să fi avut un motiv!

— Nu.

— Dar înțelegi că vei suporta consecințele legale pentru simularea spargerii?

— Știu.

După ce gestionarul a părăsit cabinetul, Bogdan s-a ridicat din nou în picioare:

— Dacă permiteți să raportez. Prea repede a recunoscut. E ceva...

— Știu! Putred! Îmi faci rost imediat de cele mai mari coli de hîrtie fotografică pe care le găsești! Apoi, faci ce știi, dar afli exact ce a făcut tipul în noaptea aceea! E clar că spre dimineață a venit totuși din oraș, deși nu a fost la cumnata lui!

RAȚIUNEA TRISTĂ A MINCIUNII

Am mărit fotografiile care semănau a artă pop și concluzia a fost o surpriză: era evident că leițele podului au fost tăiate din afară, adică din exterior.

— Ce spui de asta bătrîne?, l-am întrebat pe Bogdan.

— A lucrat cu un complice, care a făcut spărtura.

— Și atunci, de ce a mai urcat el în pod și a lăsat și apoi a șters urmele? Ce rost mai avea?

— Aiurea! Lăsați-mă să dibuiesc unde a fost în oraș, mai întîi, și apoi, vă raportez.

Peste două zile îl aveam din nou în față pe gestionar, dar aveam în plus și notița lui Bogdan referitoare la modul în care a petrecut noaptea respectivă.

— Te-am citat din nou, i-am spus, fiindcă m-am convins că declarația pe care mi-ai dat-o, și prin care recunoști că ai săvîrșit spargerea, e mincinoasă.

— Dacă am recunoscut, ce mai vreți?

— Ți-am mai spus. Adevărul! Privește fotografiile acelea mari! Ele dovedesc faptul că leițele au fost tăiate din exterior.

— Păi, eu...

— Nu! Să nu-mi spui că ai ieșit în exterior, pe acoperiș,ca să faci totul plauzibil, fiindcă mai întîi s-ar fi rupt totul sub greutatea dumitale și, în al doilea rînd, nu ai fi putut ajunge în punctul acela, așa gras cum ești, decît cu o scară de pompieri!

— Deci nu mă credeți că am făcut totul de frică să nu fiu descoperit cu o lipsă în gestiune? Poate am mai ciupit și eu cîte ceva, ca omul, și de aceea mă temeam că o să se afle.

Răspunsul lui m-a enervat.

— E stupid! Ești pe cale să recunoști și o delapidare pe care nu ai făcut-o, numai ca să acoperi pe cineva! E stupid și nu merită! Înțelegi? Nu merită!

— Pe care cineva?, m-a întrebat, privindu-mă cu teamă.

— Pe derbedeul de fiul dumitale, care e în camera alăturată; pe care l-ai dus la spital în noaptea aceea! Și, acum, te rog să ne spui adevărul!

— ...

— Bine, atunci îți spun eu. În seara aceea ai întîrziat în magazin după ceasul de închidere, fiindcă știai că vor veni revizorii de gestiune și voiai să verifici totul. Cînd ai urcat din pivniță, ai auzit un zgomot suspect pe acoperiș. Ai urcat în pod, ai observat pe cineva că «operează», ai pîndit, și cînd a băgat capul pe spărtură i-ai tras una cu coada măturii. Apoi, ai măturat urmele dar, după ce ai ieșit, ai mers în curte să vezi ce s-a întîmplat cu cel care a căzut de pe acoperiș ca un sac, fiindcă te temeai că ai dat cam tare. Atunci ai avut surpriza. Cel ieșinat, de o lovitură destul de serioasă, nu era altul decît fiul dumitale. Așa-i?

— ...

— Fiul dumitale căruia i-ai dat tot ce cîștigai, care te mințea mereu că merge la cursuri la facultate și el nici nu reușise la admitere, care te storcea mereu de bani, care în ultimul timp nu mai putea trăi fără motocicletă și fiindcă ai refuzat să-i dai banii ca să și-o cumpere, a hotărît să te prade!

— Dacă știți totul, de ce mă mai chinuiți?

— Ca să înțelegi că e o prostie ceea ce ai încercat să faci!

— Adică, nu se poate să rămînă totul asupra mea? Știți, un tată...

— Știu, dar mai știu că acum o oră, cînd i-am explicat fiului dumitale că ai luat toată vina asupră-ți și că vei face pușcărie în locul lui, nu a schițat nici un gest de remușcare. Dimpotrivă, am avut impresia că se bucură că ești atît de fraier și el scapă! Asta-i! Lasă-l să plătească pentru faptele lui! Nu merită gestul pe care l-ai încercat! Asta trebuie să înțelegi!

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ

Din grădina merelor de aur

Fotografie de D. PRETOR

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii f. Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică:

Alexandru PĂSĂRIN

FLACĂRA ALBUM

MIRCEA FLORIAN este acest băiat tînăr care cîntă, din cînd în cînd, pentru dumneavoastră.

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

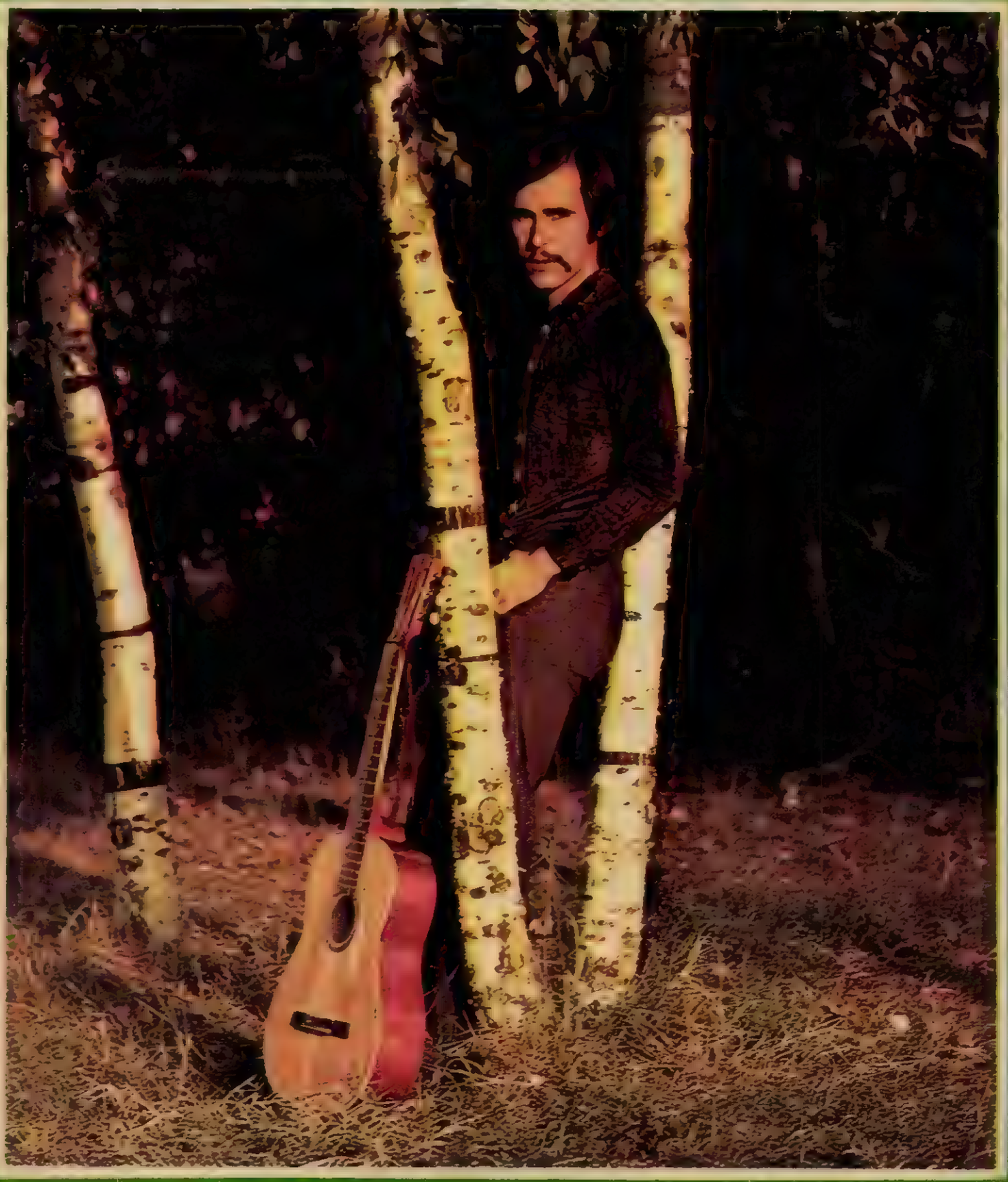

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU

flacara

ANUL XXII — NR 43 (98) — 20 OCTOMBRIE 1973

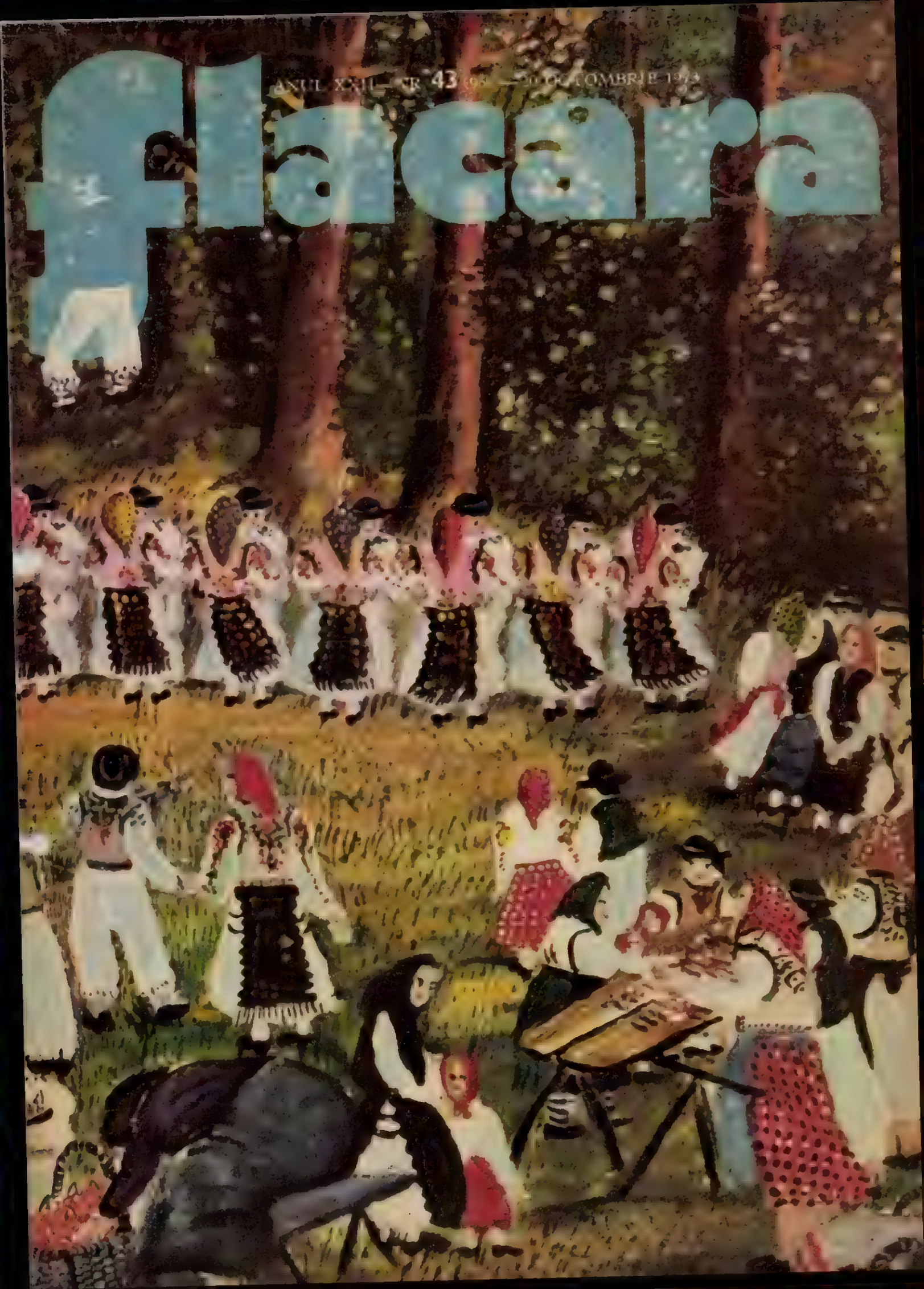

Un răspuns de la Întreprinderea materiale construcții «7 Noiembrie»

Urmare apariției în revista «Flacăra» nr. 41 din 6 octombrie 1973 la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» a articolului «Copiii au nevoie de liniște», vă informăm următoarele:

Întreprinderea noastră are în cartierele Șulea–Titan–Balta Albă un număr de 6 unități producătoare de cărămizi provenite de la naționalizare și având vechimi de peste 45 de ani.

Dotarea tehnică și fluxul tehnologic ai acestor unități sînt foarte vechi și rudimentare, iar rezervele proprii de materie primă (argilă) sînt epuizate de mai mulți ani.

Dacă înainte de începerea construcției cvartalelor Titan–Șulea–Balta Albă, unitățile menționate nu afectau pe nimeni, fiind la limitele zonei periferice de sud a Capitalei (parte din ele chiar în plin cîmp), în prezent ele fiind înconjurate de blocuri de locuințe constituie o sursă permanentă de poluare a cartierelor respective.

Ca urmare, atît întreprinderea noastră, cît și Inspectoratul sanitar de stat al municipiului, Centrala de construcții montaje a C.P.M.B. (forul nostru tutelar) și Comitetul executiv al C.P.M.B au făcut intervenții pentru închiderea acestor unități.

Prin scrisoarea sa din 2.VII.1973, înregistrată la C.P.M.B. cu nr. 019477, Comitetul de Stat al Planificării avizează nefavorabil dezafectarea unităților menționate, acestea primind plan de producție și pentru anul 1974.

Totuși, pentru reducerea surselor de poluare a cartierului înconjurător, s-au luat următoarele măsuri:

— Unitatea nr. 1 din bd. Ion Șulea 94 nu mai lucrează cu utilajele ce provoacă zgomote (presă, buldozer, buldoexcavator) decît într-un singur schimb (schimbul I de la 7 la 17.00).

— Cărbunii folosiți la arderea cărămizilor în cuptorul Hoffmann au fost înlocuiți, eliminîndu-se astfel integral poluarea zonei respective cu fumul de la coșul cuptorului.

Precizăm că paralel cu măsurile mai sus-enunțate vom interveni în continuare pentru dezafectarea unităților respective fără a neglija totodată preocuparea permanentă pentru reducerea surselor de poluare.

Mulțumim revistei «Flacăra», care se face ecoul doleanțelor justificate ale cetățenilor, sprijinindu-i în rezolvarea lor.

Director,
ing. Victor Popp

Dreptatea trebuie să învingă

Subsemnatul Bălășoiu Ioan, domiciliat în Iași, strada Armeană nr. 1, salariat la Institutul de medicină, vă aduc la cunoștință următoarele:

În vara anului 1971, numitul Tudose Ioan îmi ocupă în mod samavolnic o magazie care este proprietatea I.G.L.L., dar care eu o dețin prin repartiție. Văzînd acestea, eu am anunțat organele de miliție și I.G.L.L., după care Tudose Ioan, impus de aceștia, a eliberat-o, dar a continuat cu tot felul de amenințări și comportări necivilizate, căutînd prilej de răzbunare.

În ziua de 15 ianuarie 1972, Tudose Ioan, fiind în stare de ebrietate, alunecă pe gheață și cade cu mîna într-un ciob de sticlă, unde se taie în palmă. În aceeași zi se internează la Spitalul de urgență, unde declară întocmai cum a alunecat și a căzut cu mîna într-un ciob de sticlă, lucru care este consemnat în foaia de observație din clinică.

După ce iese din spital, Tudose Ioan, împreună cu cumnatul său Vîrvea Ilie și cu Mucenica Elena, se gîndește să folosească această cădere ca prilej de răzbunare și mă dă în judecată punînd martori mincinoși pe aceștia, cu scopul de a mă compromite și a profita material de pe urma mea. Este imposibil să mai suport acest chin, sînt aproape doi ani de zile de cînd pierd timpul prin sălile tribunalului.

Aș vrea să înțeleagă că modul de conviețuire este altul decît cel pe care-l practică.

Ioan Bălășoiu
Iași

Cu sprijinul Comitetului județean Iași al P.C.R., Procuratura județeană Iași ne răspunde

Petiționarul Bălășoiu Ioan din Iași, str. Armeană nr. 1, salariat la I.M.F., se plînge împotriva hotărîrilor judecătorești prin care a rămas definitiv condamnat la un an închisoare, cu aplicarea decretului de grațiere, pentru o vătămare corporală cauzată reclamantului Tudose Ioan, deși se consideră nevinovat.

În acest sens, sus-numitul arată că în realitate pretinsa victimă s-a accidentat la data de 15 ianuarie 1972, cînd a alunecat în fața casei sale, în stradă, și a căzut cu mîna într-un ciob de sticlă, rănindu-se.

Faptul, observat de martori oculari, a fost întocmai relatat de către Tudose Ioan medicilor de la spitalul de urgență, unde fusese internat în aceeași, seară.

Ulterior, din răzbunare, în urma unor neînțelegeri de la folosința unei magazii ce nu-i aparținea, reclamantul Tudose Ioan l-a acționat în judecată, acuzîndu-l de vătămare, și a propus martori mincinoși.

În încheiere solicită sprijinul pentru reanchetarea acestei cauze.

Același petiționar a mai prezentat și procuraturii de județ un memoriu amplu în care combate hotărîrile instanțelor judecătorești și aduce noi argumente în favoarea nevinovăției sale, printre care și împrejurarea că exact la orele și în ziua săvîrșirii pretinsului fapt, dînsul se afla la serviciu prestind ore suplimentare de lucru pentru repararea unui aparat de anestezie.

Prin dec. penală nr. 655/30 mai 1973 (ds. nr. 666/1973), Tribunalul județean Iași a respins ca nefondat recursul inculpatului și a admis recursul declarat de partea vătămată în sensul că a pronunțat achitarea inculpatului pentru infracțiunea prevăzută de art. 193 c.p., deoarece constituia o abatere, dar cu trimiterea cauzei la comisia de judecată, întrucît și pentru acest fapt partea s-a plîns comisiei de judecată în mod expres, așa cum greșit nu reținuse prima instanță de judecată.

În motivarea celor două hotărîri, deși se discută martorii apărării, precum și relațiile primite de la I.M.F. — unde inculpatul se afla la lucru la data săvîrșirii faptului — și de la spitalul de urgență — unde victima declarase că se accidentase ea singură — totuși înlăturîndu-se toate aceste probatorii și neadmițîndu-se altele solicitate în apărare, s-a ajuns la concluzia vinovăției inculpatului.

Considerînd soluțiile greșite, și avînd în vedere atît memoriul petiționarului inculpat, cît și actele dosarului respectiv, s-a procedat la efectuarea de cercetări extrajudiciare.

În acest sens s-au obținut relații oficiale suplimentare și s-au audiat semnatarii actelor respective, astfel încît s-a ajuns la dubla concluzie: partea vătămată și-a causat leziunile la mînă prin cădere și rănire în cioburi de sticlă, iar inculpatul exact la orele respective se afla la lucru la I.M.F. pentru repararea de urgență a unui aparat de anestezie.

Astfel fiind s-a făcut propunere pentru declararea recursului extraordinar de către procurorul general, de unde urmează ca petiționarul să primească direct rezultatul.

Procuror șef al județului Iași
Virgil Liciu

În legătură cu dr. Boici primim din partea Ministerului Sănătății

Ca urmare a interesului manifestat de revista «Flacăra», în legătură cu preparatul preconizat de dr. Vasile Boici, în scopul unei informări exacte a cititorilor revistei «Flacăra», vă relatăm următoarele asupra stadiului de etapă referitor la acest produs:

După cum vă este cunoscut, Ministerul Sănătății a organizat experimentarea clinică a substanței și metodei de tratament propusă de dr. Vasile Boici din Timișoara.

În legătură cu aceasta, vă informăm că substanța respectivă și metoda de administrare au fost verificate pe un număr de bolnavi, atît la Timișoara cît și la București.

Din acest experiment, preliminar, a reieșit că substanța pusă la dispoziție de dr. V. Boici are efecte analgetice, ca și alte substanțe din aceeași grupă, dar de intensitate și durată de acțiune mai mici.

Pentru definitivarea aprecierii valorii terapeutice a substanței și metodei de administrare, experimentul făcut pînă în prezent este insuficient, întrucît, în conformitate cu metodologia internațională precum și cea națională, referitoare la acceptarea și generalizarea unui tratament, trebuie îndeplinite o serie de etape absolut obligatorii. Astfel este absolut necesară cunoașterea acțiunilor acesteia, a toxicității acute și cronice, generală sau pe anumite sisteme și aparate, la animal, precum și reproductibilitatea constatărilor, aceste studii impunînd un număr mare de determinări.

În sensul celor de mai sus, conducerea Ministerului Sănătății a hotărît continuarea experimentării clinice și aprofundarea studiului de laborator farmacologic și toxicologic.

Pentru realizarea acestui obiectiv, conducerea Ministerului Sănătății a aprobat ca experimentul clinic să se desfășoare, în continuare, în centrele universitare medicale București, Cluj, Iași, Tîrgu Mureș și Craiova.

Acțiunea va începe la data de 15 noiembrie 1973 și va cuprinde bolnavi în tratament ambulator și bolnavi ce se vor interna în unitățile sanitare pentru a fi urmăriți în mod corespunzător.

Pentru buna desfășurare a acestui experiment clinic, în scopul stabilirii unei metodologii unitare de lucru, Ministerul Sănătății va antrena colectivul Boici și Fabrica de medicamente «Terapia» din Cluj.

În paralel cu desfășurarea experimentului clinic, Institutul de stat pentru controlul medicamentului și cercetări farmaceutice va organiza cercetările experimentale de laborator și farmacologie cu preparatul Boici în vederea standardizării lui, pentru stabilirea metodologiei de control, pentru efectuarea testelor de stabilitate și determinarea toxicității sale, etapă indispensabilă pentru aprecierea și avizarea oricărui produs ce urmează să fie introdus, ca medicament, în practica medicală.

Ministerul Sănătății va comunica periodic și final, rezultatele obținute și va dispune măsurile necesare, pentru ca aprecierea finală să fie făcută în conformitate cu normele științifice internaționale și naționale, pe baza cărora se poate utiliza un anume produs medicamentos sau o metodă de tratament.

director **medic primar,**
dr. Taindel Claudiu **dr. Popescu Porfir**

Spațiu pentru mișcarea artistică de amatori?

Odată cu deschiderea noului Teatru Național vor avea loc cîteva mutații ale unor ansambluri profesioniste de teatru din sectorul 1, în urma cărora va rămîne liber imobilul Teatrului «Ion Creangă».

Iată de ce ni se oferă, în sfîrșit, ocazia să ne formulăm o veche dorință, aceea de a solicita un spațiu adecvat și permanent pentru desfășurarea activităților formațiilor artistice de amatori din sectorul 1 — Casa de cultură.

De ce acest lucru?

Pentru că toate formațiile artistice care reunesc peste o sută de tineri au de luptat cu aceleași condiții nesatisfăcătoare pe care casa de cultură încearcă în zadar să le rezolve

— lipsa unui spațiu adecvat duce la scurtarea și uneori chiar anularea unor repetiții, avînd în vedere varietatea activităților cultural-educative desfășurate în local;

— lipsa unei săli și a unei scene care să fie în permanență la dispoziția formațiilor artistice (montarea pieselor de teatru, dansuri moderne, estradă etc.);

— amplasamentul casei de cultură nu permite desfășurarea unor repetiții ale formațiilor de muzică ușoară, populară, canto clasic după orele 19,30 (cînd artiștii amatori pot participa la repetiții), deoarece acestea deranjează odihna locatarilor din jurul localului, dînd naștere la repetate controverse,

— lipsa unei săli de spectacole care să ne fie la dispoziție periodic pentru asigurarea unor spectacole de ținută artistică și formarea unui public atașat formațiilor de amatori.

Mergînd mai departe cu gîndul, am putea spera și deci propune ca scena Teatrului «Ion Creangă» să devină o tribună de afirmare a mișcării artistice de amatori din Capitală și din țară, prin aceasta înțelegînd formarea unei stagiuni permanente, concursuri, festivaluri etc.

Este timpul ca întregii mișcări de amatori din Capitală, care reunește zeci de tineri pasionați să i se ofere un sediu de ținută unde să-și desfășoare activitățile și să se afirme.

din partea artiștilor amatori
de la Casa de cultură,
sectorul I, București

Cine-i de vină?

Subsemnata Surucel Sorina, domiciliată în comuna Miroși, satul Surdulești, județul Argeș, am fost căsătorită nelegitim cu numitul Dumitru D. Ilie, domiciliat tot în satul sus-menționat, unde am dat naștere la un copil și-l cheamă Dumitru Marian-Florian.

M-am despărțit din 17 iunie 1973 pentru că venea mereu beat, mă bătea și mă alunga din casă.

Ce vreau să arăt. Eu fiind despărțită de el am plecat la Timișoara la mama mea, pe data de 15 iulie 1973 și am stat pînă la 20 august unde am venit la bunici înapoi.

Spun toate acestea fiindcă soțul meu s-a adresat revistei «Flacăra» cu scrisoarea «Aș vrea să știu unde se află copilul meu», apărută în nr. 38 din 15 septembrie 1973, arătînd că nu știe de mine și de copil, ca să-i plătească pensia alimentară. Dar o uitat să scrie că nici alocația de stat nu mi-a dat la copil. Totodată, de ce nu a arătat că el se distrează și pleacă din întreprindere în întreprindere ca să-i pierd urma, să nu dea dreptur ile copilului, știind că este în judecată cu mine pentru pensia alimentară și alocație. De ce numitul Dumitru D. Ilie nu a arătat că pe data de 16 iulie 1973, după o lună de zile de la plecarea mea, s-a dus la bunici și mi-a luat o serie de lucruri personale pentru care l-am dat în judecată?

El mă calomniază, dar nu sînt vinovată cu nimic, iar copilul are o îngrijire corespunzătoare. Aș vrea să-mi publicați și scrisoarea mea, iar cititorii să-și spună părerea.

Sorina Surucel
com. Miroși

Un răspuns de la Consiliul popular municipal Drobeta-Turnu Severin

Privind articolul «Se încheie contracte pe lumină dar pentru întuneric», apărut în revista «Flacăra» nr. 32/1973, vă comunicăm următoarele:

Numitul Popistaș Tiberiu, semnatar al articolului, obține bon de repartiție nr. 776 la data de 19 iunie 1973 și încheie contract de închiriere cu sectorul de exploatare mixtă fond locativ construcții și construcții montaj la data de 28 iunie 1973, cînd se mută în apartament, dată după care numitul pleacă în concediu.

Se confirmă cele relatate că încheie contract cu I.R.E. la data de 8 iunie 1973, contractul nr. 578, fapt pentru care salariatul ce se ocupă cu această problemă a fost sancționat disciplinar, deoarece a încheiat contractul de furnizare pentru lumină fără a solicita bon de repartiție și contractul de închiriere încheiat cu beneficiarul imobilului.

Blocul fiind dat parțial în folosință, adică numai scările 1 și 2, a fost pus sub tensiune la darea în folosință, însă semnatarul articolului a fost racordat la data de 10.07.1973, dată la care se prezintă din concediu.

președinte [illegible]
Ion Radu **Gh. Codăuși**

Ce trebuie să fac pentru obținerea echivalării cursului absolvit de mine?

Doresc să deschid în Lugoj, orașul meu natal, un atelier-școală pentru fete, în meseria de țesut covoare orientale.

Inspectoratul școlar al orașului este de acord, la fel și Inspectoratul școlar județean Timiș, din partea cărora am tot sprijinul, însă nu mi se poate face numirea din următoarele motive: am absolvit, în afară de liceul teoretic, un curs de calificare la locul de muncă în această meserie, iar după doi ani de producție, în care am lucrat ca șefă de unitate, am fost trimisă la un curs de perfecționare cu durata de o lună, după care am primit titlul de șefă brigadă covoare orientale și de atunci am mai lucrat încă un an tot ca șefă de unitate (secție).

Aceste cursuri însă nu echivalează cu o școală profesională, dar menționez că în această meserie nici nu există școală profesională, singura posibilitate de calificare fiind cea de la locul de muncă, după care se dă un examen de absolvire pe care și eu l-am dat. Deci ce trebuie să fac pentru a obține echivalarea cursului absolvit de mine, a cursului de perfecționare și a vechimii de trei ani, cu un curs de gradul II, adică școală profesională, ceea ce am făcut eu fiind de gradul I. Mă întreb de ce în producție fiind, am dreptul să învăț și să calific la locul de muncă zeci de femei și de ce nu am dreptul să fac acest lucru și cu tinere fete, eleve încă, dar care doresc să-și însușească această meserie, necunoscută în Lugoj.

La Lugoj catedra de țesut există, fetele sînt nerăbdătoare să învețe nouă meserie, iar eu nu mă pot apuca de treabă. În prezent lucrez la Moldova Nouă, dar vreau neapărat să duc această meserie și în orașul meu iubit.

Cornelia Barciu
Moldova Nouă
Secția covoare orientale

Vreau puțină înțelegere pînă mă voi însănătoși

Mă numesc Șoancă N. Costică, în vîrstă de 21 de ani, din comuna Vîrvoru de jos, județul Dolj, satul Gabru. Absolvind școala profesională de 3 ani din Craiova, m-am angajat la Întreprinderea de prefabricate din beton din acest oraș, pe un post de lăcătuș-mecanic, dar în timpul în care eram salariat la această întreprindere m-am îmbolnăvit, fiind internat în repetate rînduri la Spitalul nr. 1 Craiova. La ieșirea din spital mi s-a recomandat să respect cu strictețe indicațiile de pe biletul de ieșire din spital, totodată recomandînd dispensarului de întreprindere să-mi schimbe locul de muncă pentru a nu depune eforturi fizice grele sau prelungite și să nu lucrez în ture de noapte. Dar conducerea întreprinderii, în loc să-mi asigure un loc de muncă conform adresei spitalului, o găsit de cuviință să-mi desfacă contractul de muncă. Timp de 7 luni nu am putut să mă încadrez în nici o parte. După această perioadă m-am angajat la Întreprinderea metal-lemn Craiova pe data de 23 martie 1973. Nici la această întreprindere conducerea secției nu a luat în considerație recomandările medicului și nici nu mi-a asigurat un loc de muncă corespunzător bolii mele, procedînd ca în cazul dinainte, desfăcîndu-mi contractul de muncă, iar acum mă aflu fără serviciu. În această situație mă adresez «Flacării» pentru că: 1. Nu vreau să cerșesc o pîine nemuncită de mine, vreau să fiu un om util și folositor societății noastre. 2. Vreau puțină înțelegere din partea conducerii întreprinderilor și organelor care sînt în măsură de a-mi asigura în bune condiții toate drepturile ce le am, pentru a mă însănătoși cît mai repede.

Costică Șoancă
comuna Vîrvoru de Jos

Cu sprijinul Comitetului județean Dolj al P.C.R., Comitetul municipal Craiova al P.C.R. ne răspunde

Privitor la scrisoarea nr. 1456/1973 adresată revistei «Flacăra» de către Șoancă Costică din comuna Vîrvoru, județul Dolj, care solicită sprijin de a fi angajat ca lăcătuș la o întreprindere din Craiova unde să lucreze numai o singură tură deoarece este bolnav, vă comunicăm:

Din cercetările întreprinse a rezultat că Șoancă Costică a plecat de la întreprinderile în care a lucrat deoarece nu i s-a asigurat posibilitatea de a lucra o singură tură. Acest lucru nu s-a putut deoarece întreprinderile își desfășoară activitatea în 3 schimburi.

Începînd cu data de 6 august a.c. a fost ajutat și s-a angajat ca lăcătuș la Întreprinderea de alimentație publică din Craiova, unde lucrează numai un singur schimb.

prim-secretar
Vasile Bulucea

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă

25-31 OCTOMBRIE

SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI

toamna se numără.... economiile

viața în afara orelor de lucru

altă stare a conștiinței

Într-o societate în curs de transformare rapidă ca a noastră, timpul liber nu mai are doar o funcție de destindere sau divertisment ci și, sau poate mai ales, o funcție de creație, căci el trebuie să contribuie la formarea umană, socială și civică. Timpul liber, timpul rămas exclusiv la dispoziția priceperii fiecăruia de a-l folosi, este timpul conștiinței noastre.

Am vizitat recent șantierele hidrocentralelor de pe Olt și ale termocentralei de la Chișcani. Am întîlnit dimineața sudorițe care ar fi trebuit să înceapă lucrul în schimbul doi și am întîlnit noaptea ingineri, simpli *ingineri stagiari*, care își *terminaseră* programul de mult, la mijlocul zilei. Scriind un gînd răzlețit încearcă să le recompună personalitatea, dar nu reușește decît reconstituiri vagi, de care nu sînt sigur că nu aparțin unor tineri întîlniți mai demult pe platforma *industrială a Tîrgoviștei*, în uzinele din Pitești sau Galați. Port cu mine chipul colectiv al unei generații care mă fascinează prin disponibilitatea ei pentru dăruire, dar parcă un alt fel de dăruire: mai destinsă, mai netă și mai decisă spre o finalitate știută și înțeleasă. Niciodată tinerețea n-a fost pînă într-atît ea însăși ca în momentul de față cînd țara chiar se află într-un stadiu de tinerețe. De aceea, o imagine oricît de aproximativă asupra felului în care tinerii își petrec timpul liber nu poate sfîrși în sălile de dans ale caselor sau cluburilor pentru tineret, la intrarea în cinematografe ori în fața porților stadioanelor. Dintr-o astfel de imagine nu pot fi omise mișcarea inovatorilor, cercurile științifice, cenaclurile literare, cursurile de perfecționare, învățămîntul seral și fără frecvență, activitățile obștești și voluntar-patriotice, și, mai ales, activitatea de participare, conștientă și neîntreruptă, a tinerilor la viața social-politică a unităților unde își desfășoară activitatea și a întregii țări. Fiindcă tot timp liber este și acela în care ei își exercită drepturile și îndatoririle sacre de cetățeni ai României socialiste. Exercițiul democratic înseamnă participare. Iar participarea presupune cunoaștere și conștiință. Date cu care nu ne născurăm, ci le dobîndim în urma unei vieți trăite cu adevărat pe tot parcursul ei, înăuntrul sau în afara orelor de program.

Viața spirituală a unei generații nu poate fi și nu este fundamental determinată de capacitatea unei săli de concert, de numărul brigăzilor artistice, de gradul de atractivitate a reclamelor de la casa de cultură, de prieceperea sau ignoranța unor animatori culturali. Plenitudinea stării de spirit o dobîndim în climatul muncii și al preocupărilor colectivelor de oameni în mijlocul cărora trăim, în măsura în care reușim să ne angajăm și să ne implicăm în ea. La Poiana Codrului, într-o fostă comună săracă și năpăstuită, unde numai de viață culturală în înțelesul curent al cuvîntului nu poate fi vorba, s-a dezvoltat în ultimii ani, pe locul unor mai vechi ateliere, o fabrică de sticlă. Inginerii și tehnicienii repartizați aici, toți tineri, și-au adus familiile, soțiile și copiii, și s-au instalat în apropierea fabricii. Cunoscînd în general îngrijorarea intelectualilor în ature împrejurări, nu atît în ce-i privește, cît legată de momentul școlarizării eventuale a odraslelor lor în școlile sătești m-am interesat ce se va întîmpla într-un asemenea caz. Nu se va întîmpla nimic, mi-a răspuns directorul fabricii. În Poiana Codrului există învățători cu mulți trageri de inimă, cu mult mai mulți trageri de inimă decît mulți alți învățători de la oraș, pe care viața i-a învățat multe și la rîndu-le au tras toate foloasele de la ea. Poate nu au tot atîtea cunoștințe și informații, dar îl mai suplinim și noi. Au, în schimb, mai multă căldură și înțelegere și cunosc mai bine sufletul copiilor...

Viața în afara orelor de lucru (plinătatea ei) depinde mai puțin de numărul exponatelor de cultură la care putem privi sau știm că putem privi și o găsim mai ales în noi înșine, fiindcă ea nu se arată cum dorim să fim, ci așa cum sîntem cu adevărat.

Nicolae CRISTACHE

directorul și «incendiatorii»

Oriunde ne-am afla în București și oricît de nestatornici am fi, nu mai putem spune în nici un caz Azi aici, mîine-n Focșani. Rapidul «Ștefan cel Mare» nu face decît 2 ore, 38 minute pînă acolo unde liniștea te asurzește. Pămînt pietruit între vii, vechiul tîrg a purtat multă vreme și fără mîndrie sceptrul unei provincii ce lenevea pe patul morții. Un fel de Veneție autohtonă într-un acvariu în care mai mulți scriitori și-au silit personajele să doarmă o noapte, două, tîrg de podgoreni cărora le plăceau romanțele și nicidecum știrile, Focșani a fost (și nu mai este) un loc în care a citi însemna a sta degeaba. E adevărat, cei care dorea să-și aleagă un loc de casă în Focșani închidea ochii și arunca o piatră, iar străzile se făceau după aceea urmînd întortocherile fiecărei întîmplări în parte. Casele, cum avea să ne spună un Manole din Focșani, au fost făcute după plăcerea oricui, cele mai arătoase, ale moșierilor bineînțeles, copiind vederile din străinătate. Unele, cele care au mai rămas, sînt frumoase și azi și poartă în ferestre melancolia parcă asasină a tuturor fetelor nemăritate, cum ne închipuim noi că au fost ele, atît de melancolice și curioase de imagini bărbătești.

Mai stăruie amintirea vechii urbe vrîncene și fără ea Focșani ar fi un oraș de neînțeles astăzi. Nu, orașul de întîlnire a moldovenilor cu muntenii nu a intrat în Capitală, el își menține aerul provincial și e și firesc să fie așa, e și frumos să fie așa. Focșanii să semene numai cu Focșanii, Alexandria cu Alexandria și Clujul cu Clujul. Ca toate orașele ce se apropie de cincizeci de mii de locuitori, cu dorința ca pînă la sfîrșitul veacului să numere suta de mii, Focșani este un oraș care se reactualizează prin industrie. O fabrică de confecții, o fabrică de matriță și ștanțe, un combinat de prelucrare a lemnului, o întreprindere de industrie locală. Este firesc deci să se construiască, mai bine-zis să se reconstruiască orașul, pentru a-și putea găzdui în cele mai bune condiții pe cei care au schimbat foarfeca de vie sau plugul cu cine știe ce mașină din import. Este firesc ca muncitorii focșăneni, care lucrează cu aceleași mașini ca oricare alți muncitori din alte orașe mai mari, să-și dorească mai mult decît și-ar fi dorit cei dinaintea lor, să-și dorească, dacă se poate, un oraș. Este firesc și așa a și fost înțeles, în Focșani, în ultimii ani au înflorit ca niște nuferi biocurile și orașul pare o corabie ce-și înlocuiește lemnul putred și pînzele. Nu, nu fac o metaforă de dragul metaforei, înălțimea unui nou hotel sau a unui bloc este aici impresionantă, în locul acesta unde atîta vreme cel mai sus se înălța praful, iar trăsura părea un adevărat tanc pe uliță. Graba de a reconstrui Focșanii este graba de a trăi astăzi, aici. Ea nu este o ambiție locală, o maimuțăreală a altora, ci expresia dorinței de a privi lumea din primele rînduri și nu din marginea ei. Poate nimic nu arată mai bine această grabă decît cruzimea de neînțeles a celor din Focșani față de parcurile de altădată, betonul și fierul tăvălind copacii pe sub care și-au plimbat urechile în jurul fanfarei generații de focșăneni. În toată această grabă, cu atît mai de neînțeles este încetineala cu care se desfășoară viața spirituală a orașului. E drept, ziarele și revistele vin la timp acum, se citește mult (biblioteca municipală are o activitate exemplară), librăriile au cumpărători (dacă și aprovizionarea lor s-ar face mai repede și nu cu brațul de cărți...), cinematografele (de fapt un cinematograf și o anexă) nu se pot plînge, televizoare se vînd... Iată că focșănenii nu sînt dintre cei din urmă doritori de a-și petrece timpul și altfel decît plimbîndu-se de sus în jos și de jos în sus pe centru. Dar cum? În Focșani există o casă de cultură care are un program (8-13, 17-20), bun doar pentru salariații săi, pentru că ar fi absurd să credem că oamenii muncii din oraș și-ar putea părăsi vreodată locurile lor de muncă numai pentru a respecta un asemenea orar aberant, care, funcționărește, face din acest lăcaș al culturii un adăpost comod și al cîtorva «culturali» lipsiți de vocație. Cu alte cuvinte, televizorul casei de cultură (pe frontispiciul căreia se vede vechea inscripție «Ateneul poporului») funcționează pînă la ora 20. Directorul Jean Gheorghe ne spune că programul nu se respectă, că se lungește, dar spusa sa poate fi luată cel mult ca o confidență, după cum faptul că dînsului îi e frică în primul rînd de un incendiu provocat de eventualele neglijențe ale amatorilor, veniți «pentru mici întîlniri sau chiar să-și piardă timpul», este deosebit de semnificativ. A gîndi atît de puțin spiritual cultura, a stinge lumina în timpul repetițiilor la ora 8, a o lăsa pe administratoarea Ciolan Clemența să se răstească la membrii formațiilor artistice, a fi doar o bună gazdă de ședințe nu înseamnă deloc îndeplinirea misiunii de adevărat director de casă de cultură. Ca să poți fi așa ceva trebuie să ai mult suflet, să vii primul și să pleci ultimul, să te doară (de pildă) că Mardare Mihai, un tînăr care locuiește de 14 ani în Focșani, «momentan» nu se duce la casa de cultură, pentru că nu știe unde este, dar merge la clubul I.J.C.M., la popicăria de la F.C., la feroметal în timpul liber al lui care este «o distracție» o fată la un dans la liceul Cuza, un film, la baluri (a auzit că «acolo», la casa de cultură, se fac judo, box, lupte...) Să te doară, nu să susții că, așa, sînt o mulțime de tineri care nu știu nimic nici despre ziarul județean «Milcovul». Să te doară cînd te părăsesc artiștii

Clubing sau ingclub? Important e că ne distrăm.

amatori, să suferi cînd vezi ciubul gol, să te baţi pentru fiecare scîndură a decorului, nu să te îngrozească mereu gîndul că vei lua foc din clipă în clipă.

Se pot spune multe despre activităţile singurei case de cultură din Focşani (nu ştiu cît de «totală» poate fi o formaţie bună de muzică uşoară sau o orchestră populară), amănuntele nu lipsesc, mult mai mulţi tineri muncitori focşăneni au ridicat nedumeriţi din umeri cînd i-am întrebat de ea, în schimb au ştiut imediat unde a cîntat Mihai Constantinescu: tot în casa de cultură, desigur. Ceea ce vrem să subliniem este lipsa de pasiune şi pricepere tocmai a celor plătiţi să învioreze sufletul şi mintea oraşului, nepăsarea, «am făcut, am dres», incompetenţa recunoscută dealtfel de director care se întreabă, printre altele, cine poate fi competent în munca asta. Mai cred că existenţa unui teatru foarte frumos fără actori este ceva greu de închipuit, dar că şi folosirea lui numai pentru «şuşe» este de neîngăduit şi minimalizează dorinţa justificată a focşănenilor de a avea un teatru cu actori. E bine să fie un teatru adevărat în Focşani, cei de aici au investit în reparaţia lui peste 7 000 000 de lei şi ar fi păcat de muncă şi entuziasmul lor, ar fi mare păcat, într-adevăr. Sîntem însă siguri că pînă la urmă teatrul va fi dat focşănenilor, dar sînt la fel de sigur că şi focşănenii trebuie să găsească pînă atunci un director de teatru care să se teamă mai puţin de foc şi mai mult de absenţa publicului.

Iulian NEACŞU

de ce nu vin vedetele la reşiţa?

Îndrăznesc să afirm că la Reşiţa tînărul nu se grăbeşte. Perimetrul lui e restrîns nu de limitele oraşului care se află în plină ascensiune şi extensiune urbanistică şi nici de barierele sale psihologice. Posedă aceleaşi trăsături care-i definesc azi generaţia mai dinamică, mai precipitată, cu o inteligenţă mai ascuţită în comparaţie cu generaţiile anterioare. În Reşiţa sînt peste 20 000 de tineri. Numai ei ar putea constitui populaţia unui oraş. Şi încă nu prea mic. Într-o simbătă după-amiază, în aceeaşi simbătă seara, ca şi a doua zi, duminică dimineaţa, în două zile ale acestei toamne, cînd estivalele au apus — îl urmăresc, îl însoţesc, ca să aflu încotro se îndreaptă, ce aleg, pentru ce optează, ce fac ei în spaţiul acesta, cel mai propriu numit timp liber. Dar şi cel mai propriu destinat să proiecteze în spaţiul gîndirii şi al atectului lor fascicule de cultură, de informaţie, de cunoştinţe, de sensibilitate, de valori ce modelează conştiinţele, ce formează personalităţile. Mai întîi ce posibilităţi de opţiune are reşiţeanul, tînărul reşiţean care a mai încheiat o săptămînă rodnică în lupta cu metalul — la combinatul siderurgic sau în marea întreprindere de construcţii de maşini? Cele trei cinematografe (în viitorul apropiat — patru — se află încă unul în construcţie) par a fi suficiente, Teatrul de stat (care pînă la 12 octombrie, data vizitei noastre, nu îşi deschisese stagiunea), Ateneul tineretului, Casa de cultură ce găzduieşte şi biblioteca municipală.

Dar nu m-am lăsat, intenţionat, acaparată de acest aspect să-i zicem formal — deşi nu e deloc formal, ci mai mult e surprinzător că un centru muncitoresc cu tradiţie, un centru muncitoresc în care a luat fiinţă siderurgia românească, unde de 202 ani se fabrică fontă şi se laminează oţeluri nu are o clădire adecvată pentru un club destinat tineretului. M-am lăsat însă acaparată de părerea tovarăşului prim-secretar al Comitetului judeţean al U.T.C. Caraş-Severin, Nicolae Lipschner: «Părerea mea personală, oricîte edificii vom mai face tot nu vor fi pline». De opinia activistului dinamic şi inteligent, a omului de acţiune, care a propus, s-a zbătut să obţină fondurile, şi care se ocupă personal de mersul lucrărilor de construcţie a unui local ultramodern pentru Ateneul tineretului, conceput, cum îi stă bine unui oraş industrial, drept o Casă a ştiinţei şi tehnicii pentru tineret. De ce oare n-ar putea fi, de ce oare nu sînt pline edificiile de cultură pentru tineret? În aparent contrast, de ce totuşi sînt pline, asaltate chiar, de către tineret, sălile de cinematograf? Printre paradoxuri, întîlnim răspunsurile. «N-avem altceva de ales» — ne declară mulţi tineri, peste 50, interogaţi în faţa cinematografelor. Aşa cum nu au de ales nici între filmele propuse spre vizionare. Studiez lista cu programul pe luna octombrie şi mă întreb dacă a fost consultat şi Comitetul U.T.C., cînd întreprinderea cinematografică «a cules» cele 25 de filme, între care predomină filmele poliţiste de valoare îndoielnică. Predomină deci tot interesul întreprinderii cinematografice pentru încasări (boală veche, molipsitoare). Ce valori spirituale dăm unui tineret care produce valori materiale esenţiale ale acestei ţări? Ce pelicule îi oferim într-un timp cînd cinematograful în lume are opţiuni majore pentru filmul politic, pentru filmul de actualitate, pentru dezbateri profunde asupra condiţiei omului contemporan, ale relaţiei om-societate?

Directorul teatrului reşiţean, Alexandru Birsescu, îmi prezintă repertoriul pentru stagiunea jubiliară 1973/74 şi pentru cea de perspectivă, justificînd preponderenţa comediei în cadrul repertoriului cu argumentul: «Ca orice public în formare, publicul din Reşiţa manifestă apetenţă pentru comedie». Apetenţă pentru comedie are orice spectator cu gust oricît de elevat, dar pentru comedia bună, ori dacă analizăm punerile în scenă ale trupei reşiţene nu ajungem la un bilanţ care s-o onoreze.

«Dacă aţi avea posibilitatea să înfiinţezi un club pentru tineret, ce profil i-ai da?» — l-am întrebat pe laminoristul Vasile Birlea. L-am întîlnit în «gura focului» simbătă după-masă în hala laminorului de profiluri mijlocii, dirijînd o bară incandescentă de metal prin agregate şi procese tehnologice complex automatizate.

Are 19 ani, e maramureşean şi se află în Reşiţa de trei ani (2 ani şcoala profesională, de 1 an lucrează la acest laminor). Mi-a răspuns prompt: «De politică. De politică internă şi internaţională. Lumea se precipită. Lumea se schimbă. Numai zilele astea cîte evenimente s-au petrecut şi simt că nu înţeleg totul». Răspunsul lui are legătură şi încă una foarte serioasă şi intimă cu discuţia avută în cabinetul directorial al teatrului. Fiindcă Vasile Birlea e inteligentul tînăr pe care trebuie să-l avem în vedere. Ca şi pe elevii Ioan Turzo şi Ioan Romînu de la Grupul şcolar C.S.R., care au nominalizat în cartea de impresii a expoziţiei de sculptură-pictură a artistului local Gheorghe Pîrvu, cu o extraordinară intuiţie, dacă nu cu pricepere, cele mai bune lucrări, pînzele ce se revelau prin arta culorii şi ideea metaforei. Chiar dacă aceştia nu sînt atît de mulţi, chiar dacă ei nu umplu încă sălile, trebuie să luptăm ca în curînd să fie, în curînd să le umple. Desigur, cum remarcau inginerul Stan Necula şi matematicianul Ion Sandu de la C.S.R. numai prin artă autentică. «Sînt de şase ani la Reşiţa — îmi spune inginerul Necula — dar n-am văzut niciodată Naţionalul bucureştean la Reşiţa». «Citesc în revistele noastre centrale de cultură şi artă despre retrospectivele de pictură şi sculptură ale marilor noştri artişti plastici, spuneţi-mi cîte, după închiderea lor la Bucureşti, au luat drumul Reşiţei? Întovărăşite, de pildă, de un critic bun de artă care să ştie să le prezinte publicului nostru. Sau chiar însoţite de un disc cu un fel de a.b.c. al înţelegerii artei respectivului pictor, care să se reia continuu în sala de expoziţie? Să vă răspund tot eu: nici una. Formalismul şi mimetismul artei omoară deseori cultura de masă».

Iată un adevăr: vedetele nu prea poposesc la Reşiţa. Nu, nu e vorba de vedetele de film ori muzică uşoară — deşi, slavă Domnului, nici acestea nu ştiu cum arată oraşul de 202 ani siderurgic. Nici un reşiţean nu-şi aminteşte să fi cîntat pentru ei, la ei acasă, Nicolae Herlea sau Elena Cernei, să-şi fi spus versurile printre tineri Ioan Alexandru sau Eugen Jebeleanu, să se fi jucat Shakespeare în interpretarea unor prestigioase trupe bucureştene etc., etc.

Şi sînt dornici de mari personalităţi reşiţenii... Dacă se cheltuieşte multă inteligenţă şi inventivitate, dacă se cheltuiesc mulţi bani pentru depoluarea aerului Reşiţei, de ce să nu investim mai multă bunăvoinţă şi iniţiativă, de ce să nu sacrificăm comoditatea ca să nu poluăm spiritele tineretului reşiţean? Pînă cînd vor avea mai multe resurse locale, proprii lor mari vedete: conferenţiari de politică internaţională, regizori, poeţi (de ce nu?!)...

Cici IORDACHE

spectacolul numărul unu: strada mare

Ionel Dumitraşcu, tîmplar brăilean, a donat Clubului tineretului un uriaş acvariu, format din 28 de corpuri. S-ar putea crede că gestul bătrînului Dumitraşcu a fost determinat de o presupusă singurătate. Dar tîmplarul are familie şi copii. Secretarul Comitetului de partid de la Combinatul de fibre artificiale e de părere că transformarea unuia dintre cele mai mari restaurante ale oraşului în club pentru tineret constituie un act de echitate dar şi de îndrăzneală. Nu e desigur de bun-gust să forţăm viaţa şi să presupunem că între aceste două întîmplări, dealtfel disparate în timp, ar exista o legătură de cauzalitate, dar împreună sugerează pe de o parte intenţiile viitoare ale gospodarilor Brăilei, iar, pe de altă parte, gîndurile în raport cu aceste intenţii ale locuitorilor ei.

Gîndurile sînt provocate uneori de griji, şi edilii oraşului au destule. Două din cele cinci săli de cinema s-au surpat. Teatrul, amenînţat şi el de aceeaşi soartă, a fost recent consolidat şi deocamdată pericolul a fost îndepărtat. Se fac proiecte privind locurile de amplasare a noilor edificii de cultură: un nou teatru, mai multe cinematografe, o sală de cultură. Mecanizarea completă a lucrărilor agricole din Insula Mare face stringent necesară construirea unei centuri de şosele asfaltate de jur împrejurul insulei pentru ca pe vreme nefavorabilă recolta să nu fie blocată pe cîmp. Se intensifică procesul de industrializare şi concomitent sporesc problemele şi necazurile social-edilitare. Dar în limita fondurilor disponibile şi cu participarea benevolă a tineretului s-a început construcţia noului complex sportiv prevăzut cu mai multe terenuri pentru jocuri, două bazine de înot, dintre care unul acoperit; în Insula Mare se amenajează un lac pentru concursuri nautice.

Oamenii se îngrijesc nu numai de forţa, ci şi de sufletul oraşului lor. Un suflet foarte tînăr. În cele mai multe uzine şi întreprinderi media de vîrstă nu depăşeşte 24 de ani. Deci tot ce se face şi se plănuieşte a se face îi vizează în primul rînd pe ei, tinerii, precum la fel de adevărat e că tot ce se face, se face cu ei. Este, o ştim, un tineret harnic, mun-

Ne mai distrăm puțin și-am plecat.

citor și muncit. Grăbit spre ceea ce gîndește el că înseamnă viitorul învață la fel cum muncește: în trei schimburi. La fel se odihnește, dar din păcate nu tot la fel se distrează. N-are timp, deocamdată nu prea are unde, dar mai înainte de toate nu știe cum. La C.F.A. aflu că pentru tineri, în special pentru cei veniți din mediul sătesc, sînt prevăzute acțiuni distractive și cultural-educative: vizionări de spectacole, întîlniri cu personalități și altele. Acțiuni mari, periodice, utile fără îndoială, dar periodice, și care, așa cum spunea o tînără muncitoare, prea seamănă cu adunările de producție și că timpul liber înseamnă de la început și pînă la sfîrșit viață personală, pe care nu e ușor să înveți să o trăiești frumos și cu folos, mai ales cînd ai 16 ani, iar ai tăi, părinți și prieteni, se află la sute kilometri distanță de Brăila. Într-un sat de lîngă Botoșani, Suceava ori Alexandria. Pentru acești tineri mai ales orașul oferă prea puțin, dar despre acest puțin află de cele mai multe ori cu totul întîmplător. În nici o școală profesională sau de alt gen din oraș nu am auzit că s-ar preda lecții teoretice sau practice despre istoria și geografia orașului, lecții interesante și cît se poate de instructive.

Pentru tineri, spectacolul numărul unu al orașului, de la ora 18 la 20,30 și chiar ceva mai tîrziu vara, rămîne în continuare Strada Mare. Din centru, de la statuia lui Traian pînă la bulevardul Cuza este «un tur». De la bulevardul Cuza pînă la statuia lui Traian se cheamă «încă un tur». Desigur, atracția străzii scade sau, în cel mai rău caz, staționează, ca să folosesc termenii de la «Cotele apelor Dunării». Motivele sînt multiple și știute: nivelul de trai în creștere, televizoarele, confortul sporit al apartamentelor, mijloacele de transport rapide, apariția altor străzi mari și cartiere, școlile serale, planul de producție etc. Aceștia ar fi factorii de scădere. Invers, parcă acționează obișnuința și instituțiile de cultură locale. Lipsa de fantezie a programelor acestora nu e întrecută decît de lipsa lor de conținut. Cu o cuminție nemaidegrabă înduioșătoare, Clubul tineretului organizează reuniuni dansante numai joia și sîmbăta și, firește, doar seara. Matineele sînt considerate, ca în povestea cu ouăle lui Columb, o soluție prea simplă. Cu religiozitate, spectacolele de teatru sau film încep la aceleași ore de seară sau după-amiaza. Nu s-ar putea spune că în Brăila drumurile te omoară; de la organizația de tineret, de pildă, pînă la Direcția comercială sînt cîteva zeci de metri. Toată vara unul dintre barurile de noapte a stat închis. Mai stă încă și acum; iar dacă se va deschide, acesta, ca și celălalt bar de la hotelul Traian, vor funcționa numai după ora zece seara. Dimineața, sălile ar putea fi folosite de tinerii care nu merg noaptea la baruri. Cu un surplus de fantezie și mai ales de organizare, cu aceeași bază materială, dar cu eforturi concertate, prin diversificare și simplificare, viața spirituală a orașului poate ajunge la îndemîna oricui. Fiindcă tocmai acest «la îndemîna oricui» strînge tinerii pe stradă. Ea, strada, e deschisă tot timpul, nu e costisitoare, nu cere ținută obligatorie. Și totuși, a ripostat cineva, nu te poți prezenta și comporta într-o instituție de artă ca pe stradă. Firește. Dar în acest caz nedreptățim strada și nu e bine, fiindcă ne nedreptățim în primul rînd pe noi. Nu propunem ca strada să intre în instituțiile de artă, ci invers. De ce nu ne-am comporta pe stradă la fel ca într-o instituție de artă? Dualitatea comportamentului presupune ipocrizie. Și nu ne dăunează, cred, dacă sîntem egali cu noi înșine oriunde ne-am afla.

Nicolae CRISTACHE

tinerii participă doar la acțiunile reale

Blocul D-14 de pe Șoseaua Mihai Bravu are nouă scări și zece etaje. Și sute de copii; au crescut și cresc împreună. Cei trei cu care am vorbit se știu din primele clase de școală și acum au buletin. Sînt încă elevi: Laurențiu Roșu (clasa a VIII-a), Horia Barna (clasa a IX-a), Sorin Neamțu (clasa a XI-a).

— Ce faceți cînd nu sînteți la școală?

— Ne plimbăm...

Se plimbă prin cartier și trec de marginile cartierului. De fapt, nu se plimbă pur și simplu.

— «Tehnic-club» sau patinoarul «23 August» — același lucru. După cel mult două ture trebuie să ieși dincolo de mantinelă. De ce? «Măsuri de protecție». «Tehnic-club» organizează așa-numitele seri culturai-distractive, cu dans. Și sînt excepții ocaziile cînd nu se iscă bătaie, în care sînt implicați amatori și neamatori. Probabil asta este partea culturală. Cea distractivă urmează după... Dan, un prieten de-al lor, a stat cu piciorul în ghips. De la patinoar l s-a tras. N-a căzut pe gheață. A fost victima unui elan... sportiv.

Pe Horia și pe Laurențiu nu-i interesează compania fetelor. Cu toate că, zic ei, știu să danseze modern. Cum, adică, modern? Dansuri «pop», explică Horia. Bițiială, în voie. Prin urmare, afișele caselor de cultură, care predau vals, tangou, rock și foxtrot sînt depășite. Cu toate că pentru «bițiială în voie» nu pare să fie nevoie de un curs special.

Apropo de afiș, cei trei băieți se înfl&cără, se înfurie, își mănîncă unul altuia, vorbele.

— Ateneul tineretului își face reclamă prin tramvaie cu jocurile mecanice...

— Flippere!... Grozav de instructiv.. !

— La mare astă-vară toți tinerii își încercau norocul... Se distrau...

— Pierdere de timp și de bani...

— Dacă-ți ies trei așă, iei 200 de lei. Dar cine cîștigă?!

— Jucării cu pocher! Păi, dacă ne-ar prinde pe noi la școală... Sau acasă!

La început, prietenii din D-14 păreau cam acriți. Le-a trecut.

— Un afiș cît toate zilele este și la parcul sportiv Dinamo: «Elevi și eleve, practicați sportul în cadrul clubului nostru, care vă stă la dispoziție în zilele de...» Ne-a luat tare un om de la poartă: bani aveți?! Fără 100 de lei n-ai ce căuta acolo. Sigur că n-aveam.

Și tot plimbîndu-se așa, în prospecție, băieții au descoperit biblioteca «Mihail Sadoveanu» din Piața Amzei. Sînt acolo trei picupuri, două erau defecte, dar unul mergea totuși, norocul lor că se găseau locuri berechet. («N-am văzut nici un afiș în legătură cu asta») Poți asculta acolo, la cască, piese de teatru de Alecsandri sau Caragiale, concerte de Mozart și Beethoven. Se împrumută și discuri acasă. Ar mai fi și expozițiile de artă plastică. Dar, în general, pe cont propriu. Și departe de casă.

Horia le-a povestit prietenilor lui, acolo, în prezența noastră, că știe el, a văzut în Balta Albă, într-un bloc la subsol, un club al tineritor, făcut de ei pentru ei, dar cu ajutorul comitetului de bloc. Joacă șah, ping-pong, fac concursuri, merg la teatru și la filme împreună, cheamă scriitori care vin, «pereții sînt decorați o nebunie! să-i vedeți, era o fericire pe ei!» Și cei trei au nostalgia... copilăriei, cînd traduceau din Pif, și-și făcuseră un teatru al lor, și întreceri de cunoștințe istorice, geografice, literare.

În Balta Albă s-a înființat și baza sportivă «Voinicelul». În orice caz, «Voinicelul» e un lucru excepțional, un complex sportiv-model pentru ce înseamnă folosirea la maximum a tuturor posibilităților. În Balta Albă e ordine. Dacă scrie să nu te joci în orele de odihnă, să nu bați covoarele, e sfînt. La ei, la D-14, cineva, un om mare, a tăiat leagănul de copii cu bomfaierul și cînd n-a mai fost, s-a adus nisip. Sînt vreo șase terenuri de joacă pentru copii și nici un teren de fotbal sau de tenis. Horia a încercat să trateze cu responsabilul blocului, poate există un spațiu cît de mic să-l folosească și ei ca-n Balta Albă. «Nu depinde de mine!» — i-a retezat-o scurt.

În general, ca să concludem, băieții de la D-14 nu prea au ce face cînd nu sînt la școală și și-au terminat lecțiile. «Nu ne rămîne decît televizorul — idolul!» — mi-au spus ei, cu un fel de autoironie amărîtă.

Am discutat, mai zilele trecute, cu tovarășul Anghel Stelian, prim-secretar al Comitetului U.T.C. al sectorului III-București. Între altele, ne-a spus că cei care se ocupă (sau trebuie să se ocupe) cu educația tineretului vehiculează opinia potrivit căreia a fi activist devine tot mai greu pentru că intervin canale noi, moderne de educație. Spre pildă, televiziunea.

«În perioada imediat următoare Plenarei partidului din 3-5 noiembrie 1971 s-au diversificat, au crescut mult ca număr acțiunile menite să formeze conștiințele tinerilor noștri. Dar calitatea? Aici sîntem deficitari. Nu sînt răi tinerii că nu vin la acțiunile noastre. Noi trebuie să ne pricepem destul ca să le facem atractive. Să lăsăm totul în seama televizorului? Creația noastră nu mai contează? Eu nu cred. Așa nu mai merge!»

Subscriem integral la această opinie.

Viorica CIORBAGIU

cei care trăiesc frumos

Nevoia de frumos aparține fără îndoială, mai mult ca oricînd, tinerilor timpului nostru bun. Dorul de frumos devine eficient, căci trebuie să fie și așa, numai atunci cînd el capătă o continuitate, cînd se extinde fericit și în afara orelor pe care tînărul și le petrece zilnic în sfera sa de activitate.

*

Dintre miile de tineri care, săptămînal, frecventează școlile populare de artă, doar cîțiva ajung celebri. Și totuși aceste școli sînt mereu populate și repopulate.

Mariana D. (21 de ani, funcționară) este convinsă că n-are o voce ieșită din comun și totuși urmează în continuare cursurile școlii populare de artă. Și de ce? «Fiindcă mie nu-mi place să croșetez. Da, da luați croșetatul așa, ca pe un simbol, ca pe ceva care ar însemna sedentarism sau «ochii aici și mintea aiurea». Prefer să cînt sau, mai bine-zis să mă prefac doar că aș cînta, fiindcă lucrul ăsta mi se pare mai viu, mai activ. La urma urmei, este vorba despre o mare plăcere, să știi că în afara meseriei care mi-o fac cu seriozitate mai pot face încă un lucru folositor — să cînt, fie și pentru cîțiva oameni din întreprindere, adică să îi destind, să le descrețesc o clipă frunțile».

*

Cornel Stănescu, student în anul I la Universitatea din București vine acles la clubul Universitas. Nu pentru că acolo ar găsi băuturi alcoolice, fiindcă nici nu se găsesc, ci din cu totul alte motive. Unul din ele ar fi acela că, acum student fiind, este bine să-ți ai clubul tău. («Cîntă o formație bună la Universitas. Cartea se numește și e alcătuită numai din fetea). *Și apoi, mai sînt acele interesante seri ale facultăților în care fiecare student, celebritate locală, își arată talentele, recitînd sau cîntînd așa cum pot. În plus, aici poți vedea un decan sau un profesor sever mult mai de oproape și într-o postură mai umană — rîzînd, glumind ori stînd pur și simplu cu paharul de oranjadă în față. Uneori se și dansează, chiar așa, de față cu corpul didactic. Și aici talentul are un rol important, un profesor cu un aparecare spirit de observație te poate remarca și după felul cum dansezi. Bineînțeles, nu asta este condiția promovării unui examen...*

*

În fond, dansul modern nu e altceva decît un exercițiu fizic pe care îl faci nu în cadrul gimnasticii în producție, ci aici, la jaia tineretului, în Casa de cultură a sectorului șapte. Plăcerea exercițiului fizic dansat este infinit mai mare, cînd ai drept stimulent o muzică bună și cu mult ritm. «Acum v-aș ruga să nu credeți că dansul ar fi singura mea pasiune. Dimpotrivă. Mă mai duc uneori și pe la cîte o expoziție. Chestia asta am învățat-o încă din «profesională», cînd pedagogul ne ducea duminica în grup să ne mai clătim ochii, cum spunea dînsul». *Și ca să ne convingă Petre Mihai ne explică diferența geografică dintre «Apollo» și «Simeza», mărturisindu-ne în final că i-au plăcut cîteva tablouri văzute prin aceste locuri.* «Nu știu cum vedeți dumneavoastră că s-ar împăca dansul cu pictura, dar să știți că eu mai am o pasiune, pe care de fapt o împart cu fratele meu mai mare — porumbeii, columbofilia, cum ziceți dumneavoastră. La mine pe volieră puteți vedea moțați, guțani, codalbi» *etc., mă rog, urmează un adevărat curs de specialitate.* «Toate aceste pasiuni, *ne explică simplu și clar Petre Mihai*, le am pentru că, drept să fiu, nu prea îmi place să-mi las banii și tinerețea (cum zice tata) prin circiumi».

George STANCA

filmul, între o sticlă de ci-co și o plimbare pe bulevard

Ne-ar interesa mai puțin soarta cineclubu rilor în grupajul destinat spațiului spiritual al tineretului, dacă, prin însăși definiția sa, filmul, filmul de pe marele și micul ecran sau de pe ecranul cineclubului, nu s-ar adresa unui public foarte numeros și, în majoritatea lui, tînăr. Ce se face pentru acești tineri care se duc la un film ca la cel mai obișnuit mijloc de distracție, aflat pe scară valorică undeva între o sticlă de *Ci-co* și o plimbare pe bulevard? Dacă ei, tinerii, constituie publicul sentimental și naiv pe spinarea căruia se fac afacerile comerciale sigure — filmele de acțiune, cu indieni, cu cow-boy, cu împușcături, cu falsă morală a eroismului, filme înfierate de oamenii de gust sau de cei de specialitate —, atunci nu este firesc să ne întrebăm dacă această formă a culturii de masă, cineclubu rile, nu ar trebui să servească mai mult educării maselor, . publicului spectator?

Departe de a fi o întrebare retorică, ne-o susțin em cu citeva argumente concrete, culese din discuții avute cu tineri între 16 și 26 de ani, muncitori sau ucenici, tineri care alături de aiții se înscriu ca posibili susținători ai balustradelor de pe bulevardele filmului. La Uzina «Vulcan» secre-

nu este obligatoriu să hibernezi la țară

tarul comitetului U.T.C., Alexandru Micu, știe că filmul este distracția de căpătîi a majorității tinerilor și că aceștia se duc *«să vadă filme polițiste, de aventuri, ca să aibă o diversitate; munca lor este atît de statică încît simt nevoia să evadeze»*. Într-adevăr, dorința de a participa la acțiune alături de eroi este criteriul principal și, poate, unicul în selecția filmelor (*«La un film te relaxezi, mai ales cînd simți ceva, ca să te transpui ca și cum acționezi cu eroul, cum a fost la* **Un om în sălbăticie**» — Ion Boțoghină, modelator; *«în timpul liber îmi place să mă plimb, să merg la un film, la filme de aventuri,de spionaj»* — Sofia Crăciun, 16 ani, ucenic; *«Mă duc la un film frumos, de exemplu cum a fost* **Legenda negrului Charley** *sau* **Cu cărțile pe față**. *Am mai văzut filme d-asteo, de aventuri, foarte bune! Nu, nu fac pe stradă așa cum face eroul ăla, da mă duc că-mi place!»* — Gheorghe Bratu, sculer-matrițer).

Nu e nici o deosebire între acești tineri aflați în sînul unei colectivități ce se presupune a fi bine organizată și cei pe care i-am depistat rătăciți la vreun bilet în plus, în fața cinematografului «Capitol», unde rula **Efectul razelor gamma asupra crăițelor.** Aceeași atracție către acțiune, fără dorința de a învăța ceva (*«îmi plac filmele de dragoste, de aventuri. Nu, nu vreau să învăț sau să citesc nimic în plus despre filme. Îmi plac filmele așa cum sînt»* — Ion Petre curelar, 18 ani). *«N-au mai fost de mult filme ca astea, cu bătăi, vreau să spun. Mă simt bine cînd ies de la un film ca ăsta, mă relaxez, mă simt așa mai înviorat. Nu, nu-mi vine să mă bat, vai de mine! Asta înseamnă că-mi nenorocesc copiii mei care-i am acasă»* — Trandafir Dan, 26 ani, muncitor necalificat la Cooperativa prestări servicii manuale).

Dar există o deosebire între primul și al doilea grup: în uzină la «Vulcan», la cîteva zeci de metri de atelierele unde lucrau cei întrebați, funcționează un cineclub. Tinerii de mai sus însă nu știau de existența lui, așa că din punctul lor de vedere filmele sau ce se face acolo este ca și cum nu există. Mai putem avea oare pretenția de a se organiza și informări de cultură cinematografică? Pretenții putem avea, dar cine ne ascultă? Pentru că de un timp încoace însăși cineclubiștii — oameni care fac filme, care sînt deci mai răsăriți din masa comună prin interesul acordat *filmului ca operă de artă* — cer să fie îndrumați de cadre de specialitate. Într-o relativ recentă anchetă avută la radio pe această temă, tovarășul Nicolae Nistor, directorul Centrului de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, remarca pe de o parte că *«s-au înmulțit catedrele de artă cinematografică de pe lîngă școlile populare de artă»*, precizînd:*«aceasta înseamnă* **în acele localități care dispun de specialiști»** (subl. red.). Dar cum ulterior afirmă că este prevăzut în plan ajutor din partea ACIN, *«dar de la vorbă pînă la faptă este un drum lung»*, ne întrebăm cine sînt acești specialiști și mai ales *ce fel* de specialiști sînt ei? Sînt oare capabili să facă atractive și pe înțelesul tuturor posibilele lecții de cultură cinematografică? Uneori nici specialiștilor nu prea le reușește acest lucru, dovadă lipsa de interes cu care este urmărit de marea masă ciclul de lecții din istoria filmului de la televizor.

Totuși, cine trebuie să-și propună inițiative pentru atragerea tineretului într-un cadru cultural care să aibă cît de cît o legătură cu distracția sa preferată, filmul? Cei care sînt plătiți pentru asta, sau numai cei dornici de a cunoaște pur și simplu mai multe despre filme?

Dacă la Pitești există un cerc de Prieteni ai filmului, pe lîngă cinematograful *Dacia*, unde îl se țin, și cu rezultate îmbucurătoare, lecții pionierilor, și dacă la București, pe platforma industrială 23 August se prevede a se deschide pe lîngă cineclub un alt cerc de Prieteni ai filmului, ei bine, se poate spune că nu e nevoie de un miracol pentru a transforma pe cei de la un bilet în plus în oameni civilizați, într-un public care să nu rîdă la scenele de dragoste, să nu mănînce semințe, să nu taie scaunele din sală și să nu fie spaima femeilor. Nu, nu e nevoie de un miracol, ci doar de interes și responsabilitate pentru soarta spectatorului tînăr. Interes și responsabilitate pe care trebuie să le manifeste, poate, și în primul rînd, cei puși să conducă destinele culturii de masă. Cei care au obligația morală să nu rezolve prin rapoarte birocratice îndeplinirea datoriilor funcției pe care o ocupă.

Rodica POP

La cinematograf, un afiș strîmb anunță ultima premieră cinematografică: un film care a rulat în Capitală acum o jumătate de an. Dar chiar și așa, împătimiții după a șaptea artă care au scăpat respectivul film la București sau Tîrgoviște s-ar duce bucuroși să-l vadă, dar bănuiesc că sînt descurajați, așa cum am fost și eu, de aspectul de ruină venerabilă a sus-amintitului lăcaș de culturi. Fiindcă, cel puțin deocamdată, cinematograful din Băleni înseamnă tencuială scursă, geamuri sparte, mormane de moloz și buruieni printre care se mișcă lent, cu un sentiment evident al proprietății, rațe și găște. Am vrut să văd cum este «înăuntru» și, cu oarecare dificultate — avînd în vedere înălțimea geamurilor față de sol — am reușit să arunc o privire în sala cu mobilier sărac și puțin, lăsat în mare dezordine. Mă veți întreba de ce n-am intrat cinstit, cetățenește, pe intrarea principală. Simplu: un lacăt cît toate zilele descurajă orice tentativă de pătrundere. Uite ce este tovarășu', îmi explică Gheorghe Popescu, primarul. Acum sîntem în plină campanie, cine să mai aibă timp de filme? Nu sînt ipocrit, n-am venit la Băleni, la unicul cinematograf din această comună, în speranța de a viziona un film în premieră mondială, după cum eram convins din capul locului că respectiva sală nu dispune de instalații cu aer condiționat, bufet, fotolii îmbrăcate în catifea etc., etc. Dar de-aici și pînă la explicația dată de primar, cum că oamenii din comună sînt prinși pînă peste cap cu treburile și n-au timp de nimic altceva, de unde starea deplorabilă a cinematografului și orarul mai mult decît incert al spectacolelor, este o distanță! O distanță nepermisă. Cum adică? Nea Ion ori fiu-su, în aceste zile, chiar să n-aibă timp ori chef, măcar de la orele 20 în sus, să vadă un film, prinși cum sînt de diverse treburi? Mi-e teamă că și în cazul de față acționează o prejudecată, după care la țară omului nu prea-i arde de cultură și de distracție, ei tot pe cîmp, «în prima linie a bătăliei pentru recoltă», și dacă duminică dimineața ascultă la radio puțină muzică populară ori vede la televizor «Floarea din grădină» îi este absolut suficient.

La căminul cultural, directorul, Victor Manole, om tînăr, din partea locului, îmi povestește o istorie nostimă cu o trupă de revistă bucureșteană venită în turneu și care-l anunța drept cap de afiș pe cunoscutul comic Vasile Tomazian. Numai că individul ce-și spunea Vasile Tomazian era blond, de vreo patruzeci de ani, *eu știu* că respectivul artist are ceva mai multișor, și cînd a văzut că lumea nu se prea înghesuie a făcut scandal — tot el! — și a plecat. Încheie directorul.

De unde, trag concluzia, locuitorii din Băleni nu înghit orice, au televizoare (80% dintre ei, îmi confirmă directorul), radiouri și difuzoare (absolut toți, adaugă tot el) și, în plus, ceea ce este lucrul cel mai important, discernămînt. Mai ales tinerii, fiindcă ei — *aflu* — sînt animatorii vieții spirituale din Băleni, atîta cîtă există, și tot ei sînt cei ce emit pretenții, justificate, dealtfel, în această direcție. Pînă acum vreo trei patru ani ne călcau cu regularitate tot felul de trupe improvizate de saltimbanci și înghițitori de săbii. De la o vreme, nu mai vin. De ce? N-au spectatori. Ne-am emancipat, încheie tovarășul Victor Manole

Așadar, toată lumea este de acord că cetățeanul din comuna Băleni, mai ales tînărul ei cetățean, a ajuns la un anumit grad de cultură ce-i determină să respingă improvizațiile stîngace, impostura. Contribuie la aceasta, desigur, poziția Băleniilor (Băleni Sîrbi+Români), comună bogată, mare, amplasată pe șoseaua București-Tîrgoviște, deci ușor abordabilă, răspîndirea extraordinară a mijloacelor de informare în masă. Atunci, de ce? De ce la căminul cultural, programele vizează doar săptămînile și lunile viitoare, iar la cinematograf, situația este cea care este? Mi se răspunde că nu sînt fonduri, forțe, că oamenii au chef de distracție și culturalizare mai mult în lunile de iarnă cînd și cîmpul se odihnește, ceea ce în parte poate fi adevărat, dar nu justifică o anumită optică, după care, dacă tînărul dintr-o comună vrea și vrea să vadă un spectacol, să citească o carte etc., la autobuzul ori trenul și descinde în orașul cel mai apropiat. În cazul nostru, Tîrgoviște.

Dar la urma urmei, ce zic de toate acestea cei direct interesați, adică tinerii din Băleni? O precizare: tineretul nostru este format în cea mai mare parte din elevi de școală, *nu* știu dacă știți, în 1969, liceul nostru și-a sărbătorit centenarul. Ceilalți lucrează la Tîrgoviște, pe platforma industrială, sînt navetiști. Cînd e vorba să se distreze, merg la Tîrgoviște ori București, mă lămurește primarul.

Se numesc Gheorghe Glăvan, Gheorghița Anghel, Elena Balatoc și Elena Stanciu. Primii sînt în clasa a X-a, Elena Stanciu într-a XII-a, la «reală». Fiind mai aproape de sfîrșitul școlii, o întreb ce vrea să urmeze sau dacă intră în «cîmpul muncii». Se gîndește să se înscrie la o școală de subingineri. Dar și ceilalți știu precis, încă de pe acum, ce vor (*«eu am să dau la medicină!»*, *«eu la filologie!»*, *«iar eu la drept!»*, înregistrez răspunsurile).

Așadar,sînt șanse ca și acești tineri într-un an, doi să părăsească Băleniii și să-l viziteze doar în vacanțe sau, după caz, în concedii. Pînă una alta însă se consideră de-ai locului și îmi vorbesc cu mare însuflețire și forță de convingere de comuna lor care nu-i o oarecare, e cea mai frumoasă comună din județul Dîmbovița! (Gheorghe Glăvan). Ceea ce subscriu și eu, chiar dacă nu într-un mod atît de exclusivist, înregistrînd casele frumoase, magazinul universal, strada principală ținută în perfectă stare.

Aflu că, de fapt, acești copii dau ritm vieții spirituale a comunei. Au tot felul de formații de muzică ușoară și populară, organizează excursii, concursuri de «Cine știe cîștigă» etc., etc. Ei sînt aceia care asigură, din cînd în cînd, o anumită efervescență căminului cultural și tot din rîndul lor se recrutează mare parte din spectatorii cinematografului (cînd există filme și mai ales cînd operatorul catadicsește să le proiecteze) și cititorii bibliotecii comunale (7 000 de volume). De ce atunci forurile în drept nu-i solicită mai mult? Sînt convins, mi-au confirmat-o și ei dealtfel, că ar participa cu însuflețire la restaurarea cinematografului, că s-ar putea — doar sînt forțe! — ca la căminul cultural în fiecare seară să poată fi vizionat un program, și încă unul interesant. Iar balurile ar putea fi ținute nu la două săptămîni, ci în fiecare sîmbătă seară și atunci n-am mai asista la un adevărat exod al tinerilor din Băleni spre cinematografele și Casa de cultură din Tîrgoviște.

Important este să se știe că tinerilor din Băleni, și-n general de la țară, nu le este suficient un televizor și-un aparat de radio. Ei vor să se întîlnească, să discute, să afle, să viseze, să se emoționeze nu la cîteva zeci de kilometri distanță, ci, dacă se poate, la ei acasă. Și se poate.

Doar că, *pesemne*, unii mai cred că din decembrie și pînă-n martie țăranul hibernează, iar restul anului poate fi găsit pe cîmp. Eroare. Țăranul își găsește timp pentru a afla ce se mai întîmplă în lume. Și judecă și ne judecă atunci cînd este cazul.

Mihai HETCO

Unde o fi ieșirea?

ce profețim, ce profesăm

consecvența tinereții

...Așa îmi vine-n cîte-o dimineață
Merindea să mi-o iau și, val vîrtej,
Cu pofta cea mai lacomă de viață
Țîșnind sirenei parcă din gîtlej,

De-a dreptu-n infernala Hunedoară
La Ștefan Tripșa să mă duc ortac
Și-n luptă cu materia primară
Unealta mea de muncă să-mi înfac...

Și iată-mă, *nu* metaforic, ca în aceste versuri ale mele de acum cîțiva ani, ci alevea, în tovărășie de flăcără a vechiului meu prieten Ștefan Tripșa. Chiar dacă progresele organizării muncii și ale tehnicii au mai schimbat cîte ceva pe aici, platforma noii oțelării e cam aceeași. Aceeași spre care în repetate rînduri mi-am purtat pașii ca discipolii filozofiei Zen pe aleile parcurilor de piatră, aceeași pe care într-o de două ori toridă zi de iulie poposeam cu un grup de foarte tineri poeți din care nu lipsea cel ce lansa deunăzi în preambulul acestor pagini îndemnul manifest: *Spre viață!* Nici Ștefan n-aș putea zice că s-a schimbat prea mult, chiar dacă o incandescență la alb, de atîta dogoare în cită a stat, pîlpîie uneori pe la tîmple. O liniște reflexivă și mai mare stăruie în întreaga lui ființă, o liniște de șarjă ajunsă la maturitate, potolită la suprafață, dar cu un imens ciocot interior. «Oțelul are nevoie de liniște» — zice Tripșa, parafrazînd fără să știe cuvintele meșterului de vinuri de altădată al Segarcei care reclama aceeași condiție de împlinire pentru vinul adevărat. Odată însă ce *m-a pus la curent cu parametrii la zi ai oțelului* hunedorean, Ștefan Tripșa începe să-și reverse acel nepotolit ciocot interior pe care l-am admirat dintotdeauna.

— Sînt probleme — ținea să mă convingă vechiul meu prieten de la bun început, la întîlnirea noastră din urmă cu cîteva luni. Procesul de introducere a electrofiltrelor pentru combaterea poluării și recuperarea oxidului de fier se desfășoară prea lent. Copiii salariaților oțelăriei ar avea nevoie de o creșă. Școlile din Hunedoara ar trebui să dispună de profesori mai bine pregătiți pentru ca la Institutul de subingineri din localitate procentul de hunedoreni reușiți să fie mult mai ridicat.

Ce trebuie subliniat este că *oțelarul activist* pe care-l știu nu se mulțumește numai să observe, să semnaleze, să constate, ci știe să se și bată pentru a impune rezolvarea unor asemenea probleme, că deputatul aflat în a treia legislatură consecutivă a Marii Adunări Naționale e totdeauna la dispoziția concetățenilor și alegătorilor săi.

— Ceea ce mă uimește uneori e întrebarea pe care și-o pun oamenii altfel destul de maturi în ce privește viața socială: Ce-o mai fi vrînd și Tripșa ăsta? Erou al Muncii Socialiste este, deputat este, reputație are, slavă Domnului! *De ce l-o mai fi interesînd creșa, cînd fiul său* e mai inaki ca el? Odată, nici n-am apucat să mă întorc bine de la o ședință ținută la București, în care ridicasem niște probleme, că un tovarăș din ministerul nostru dăduse deja telefon să întrebe «cine l-a supărat pe Tripșa». Ca și cînd ar trebui ca o anumită chestiune să te lezeze strict personal ca să te simți dator să te bați pentru rezolvarea ei.

Discutînd cu Tripșa, mă gîndesc că de-a lungul anilor multe s-au scris în mod îndreptățit *despre performanțele* sale productive. Prea puțin totuși despre omul care, în aparent nestingherita lui liniște și bună dispoziție, se frămîntă întotdeauna, cu aceeași *consecvență a tinereții*, care e militarea pentru cauzele drepte.

Nicolae STOIAN

săptămîna politică

bucuriile și exigențele drumului lung

Caut să fac o listă, un borderou lucid și drept al celor mai importante fapte de muncă petrecute în țară în aceste ultime șapte zile, dar nu-i tocmai ușor. Și asta, pentru simplul motiv că de pretutindeni ne vin știri îmbucurătoare.

După acea telegramă — de acum veche! — din 6 octombrie, prin care oamenii muncii din județul Suceava informau conducerea partidului și a țării, informau națiunea că și-au îndeplinit sarcinile economice pentru cei dintîi trei ani ai cincinalului, deci că l-au redus, spre binele construcției socialiste intensive, pe '73 la numai 278 din cele 365 zile calendaristice ale lui, iată că o altă telegramă ne face cunoscut că și județul Vaslui a îndeplinit planul producției globale industriale pe primii trei ani ai cincinalului. Vești similare ne parvin atît din partea județului Vrancea, cît și din partea colectivului șantierului de construcții hidrotehnice speciale — baraj Rovinari, iar pe de altă parte, prin trei telegrame simultane se raportează că în județele Brăila, Dolj și Botoșani însămînțările de toamnă s-au terminat.

De pretutindeni, din întreaga țară, sosesc informații din care rezultă clar că atît în bătălia care se duce în industrie pentru îndeplinirea planului în chip ritmic și integral la toate sortimentele, cît și în bătălia care se duce în agricultură pentru recoltarea, transportul și depozitarea produselor acestei toamne a belșugului, *avem reușite de seamă*.

*

Și tot în zilele acestui miez de minunat octombrie — potrivit cutumei instaurate prin însuși stilul său de muncă — secretarul general al partidului și-a ales ca locuri concrete de muncă întîi Galați, Brăila, Tg. Mureș, apoi județele Buzău și Prahova.

Peste tot s-a interesat îndeaproape de industrie și agricultură, de construcțiile de locuințe și de edificiile destinate artei, de muncă și retribuția ei, de problemele dezvoltării și, mai presus de toate, de problemele oamenilor. Peste tot s-a informat direct asupra mersului lucrurilor, a luat cunoștință de realizările prezentului și de perspectivele viitorului și a făcut recomandări de substanță.

O astfel de recomandare, un astfel de îndemn trebuie să-l alăturăm bucuriei la care ne îndreptățește bilanțul nostru rodnic din această toamnă. Mai precis, mă refer la următoarele cuvinte ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, adresate nouă, întregii națiuni, de la Tîrgu Mureș:

«Succesele pe care le-am înregistrat în realizarea planului în industrie și agricultură sînt, fără nici o îndoială, un motiv de mîndrie și de bucurie pentru toți oamenii muncii, pentru întregul nostru popor, dar nu trebuie să uităm că mai avem încă mult de făcut pentru a străbate drumul lung în vederea ridicării economiei țării noastre la nivelul țărilor dezvoltate, pentru a asigura un grad înalt de dezvoltare a industriei și agriculturii — condiție primordială pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru trecerea la edificarea societății comuniste pe pămîntul patriei noastre».

Cu alte cuvinte, secretarul general al partidului ne îndeamnă la echilibru, la măsură în entuziasm.

Pentru că avem nevoie de reușite deosebite și de acum înainte; și pentru că satisfacția continuă nu se poate obține decît printr-o muncă susținută continuă.

Avem sarcina istorică de a face din România o țară a socialismului multilateral dezvoltat și nu ne e îngăduit să ne lăsăm tulburați nici chiar de omeneasca bucurie a propriilor noastre succese.

Nalu IONESCU

Autorii de invenții și inovații specialiști la curent cu noutățile tehnicii mondiale sînt un fond de aur ce trebuie valorificat.

NICOLAE CEAUȘESCU

fraților Petrescu și problemele lor mondiale

• Marele Coandă ne promisese că o să ne viziteze • **Apărarea vieții! — iată un țel** • Dumneata știi că la noi zăpada e colorată? • **«Florico, cui n-a muncit azi, nu-i pui farfurie!»** • Ideea ne-a venit lucrînd • **«V-ați găsit voi, panaramelor, să rezolvați probleme mondiale?!»** • Dacă ești Ionescu din Răzvad, unii nici nu se uită la tine; dacă ești însă Johnson din Anglia, se pleacă în fața ta de la distanță • **Am putea deschide de aici, de pe Calea Victoriei, ușa garajului atelierului nostru din Tîrgoviște** • Următorul vis-proiect: depoluarea oceanelor de țiței.

— ... Ne bătea de ne usca, dacă nu munceam! De mici, asta a fost viața noastră, munca. Tata, meseriaș și el, mecanic, ne-a transmis în felul lui pasiunea pentru muncă. Dimineața, cînd ne era somnul mai dulce — eram și noi copii, deh! — suna deșteptarea la ora 6 fix. «Mă, vă scarpină soarele pe burtă!» — striga tata. Și țîșneam în sus ca arși. Care se făcea că nu aude, se trezea cu o cană de apă rece în pat. Cînd veneam de la școală, toți treceam la muncă, ciocăneam și noi alături de tata, că eram opt guri la masă și trebuia să ne cîștigăm o pîine. Care nu lucra, sărea prînzul sau cina. «Florico! — îi spunea tata mamei — cui n-a muncit azi, nu-i pui farfurie». Așa ne-am obișnuit să nu sărim nici munca, nici masa.

Ca să-i înțeleg de la început pe frații inventatori Petrescu, le-am pus cea mai omenească întrebare. «Cum v-a venit? Cum v-a venit ideea să construiți instalații tehnice noi?»

Răspunsul lui Tudor Petrescu a fost următorul:

— Ne-a venit din muncă. Ideea ne-a venit lucrînd. Și lucrăm de copii. Tata, săracu', ne-a băgat de mici în cap cultul muncii.

Și a urmat mărturisirea de la începutul acestor rînduri.

După care, o altă mărturisire:

— Puteam s-o facem pe Edisonii, să încercăm să părem mai deștepți decît sîntem. Nu ne e felul. Asta știm, asta facem și asta am făcut. Muncă și iar muncă. Ea ne-a împins mintea înainte.

Stau de vorbă cu frații Petrescu și în timp ce aflu date din biografia lor profesională, îmi fixez cîteva trăsături din portretul lor de «oameni obișnuiți». Le confrunt, pe loc, cu părerile eroilor acestui articol. Îmi confirmă și-mi completează impresiile.

Tudor Petrescu (39 de ani, maistru termoenergetician) — dinamic, neastîmpărat, vulcanic, dă impresia că în timp ce vorbește cu tine îi frămîntă alte gînduri, poate altă invenție. «Eu sînt capul răutăților și tartorul!» — mărturisește el, zîmbind. **Tiron Petrescu** (50 de ani, maistru de exploa-

Panoramă... poluată.

De patru ori Petrescu, în dublă ipostază. În plină activitate și în momente de destindere.

Fotografii de E. TÂNJALĂ

tare la motoare cu explozie, decorat cu Steaua Republicii) — cel mai blajin, mai visător, mai «așezat» într-un cvartet binecunoscut pentru «explozia» sa temperamentală — recunoaște: «Da, Tudor e tartorul!» **Petre Petrescu** (48 de ani, maistru de instalații), cel mai calculat, parcă și vorbele îi ies din gură după ce le-a înmulțit, le-a împărțit, le-a adunat și le-a scăzut. **Damian Petrescu** (44 de ani, maistru la controlul tehnic) «trage mai mult spre Tudor, e repezit la faptă și la vorbă; cînd vorbesc amîndoi, acoperă cu gura 20 de oameni».

Patru frați, patru maiștri tîrgovișteni, patru inventatori.

— Și mai sînt doi: o soră (Lilica) și un frate (Mișu), maistru și el.

— El nu e inventator?

— Nu e.

— E mai slab pregătit?

— Nu, e băiat bun, foarte priceput, dar la munca noastră s-a cam dat absent. Iar noi, frați-frați, dar toți am tras, toți am muncit. Pe el venea nevastă-sa și-l lua acasă de la atelier. Pleca și ne lăsa.

— Dumneavoastră cum rezolvați această problemă cu nevestele? Sau nu vin să vă cheme?

— Vin, cum să nu vină. Femeile-s la fel toate. Dar care cum vine, așa și pleacă. Le spunem: «Mamă, terminăm chestiunea asta și venim rapid».

— Și ce înseamnă «rapid»?

— Rapid înseamnă uneori și 5 dimineața. Și mai înseamnă, alteori, să uiți pînă și de serbarea școlară a fetei tale, care a luat premiu și-ți reproșează apoi, cu lacrimi în ochi, că nu te-ai ținut de cuvînt, așa cum i-ai promis, să vii la școală s-o vezi cu coroniță pe cap.

— Vorbeați de un atelier al dumneavoastră...

— Da, am transformat un fost garaj în atelier. Acolo ne întîlnim cu toții zilnic, la orele 16, și ne apucăm de lucru.

— Tovarășe Tudor Petrescu, am înconjurat prima temă care ne interesează — atît pe dumneavoastră, cît și pe mine — pe cercuri concentrice care se apropie tot mai mult de ea. Înainte de a o aborda, v-aș ruga să-mi spuneți a cîta realizare a fraților Petrescu este instalația antipoluantă aplicabilă fabricilor de ciment și termocentralelor industriale, instalație despre care a aflat la ora aceasta multă lume, deși ea se află abia în probe tehnologice?

— Am realizat peste 20 de inovații și avem 8 brevete de invenții, printre care «arzătorul cu volete» — brevetat în S.U.A., Belgia, R.F.G., «stop-gaz de uz casnic», un semnalizator acustic, un aparat de măsurare a devierilor sondelor de foraj, o ușă cu deschidere telecomandată...

— De cînd lucrați pe tărîmul acesta, al **noului industrial**?

— De 12 ani.

— V-aș ruga acum să-mi înlesniți prezentarea ultimei dumneavoastră creații, instalația antipoluantă. În sala mică a palatului R.S.R., în cadrul **«schimbului de experiență cu inventii și inovații din domeniul construcțiilor și materialelor de construcții»**, macheta pe care ați prezentat-o s-a bucurat — după cîte mi-am dat seama — de regimul unei adevărate vedete. Zeci de curioși, de oameni interesați, sute de întrebări care vă țintuiau sub un tir de baraj căruia am văzut că de abia pridideați să-i faceți față. Care este istoria succesului de azi? De la ce ați plecat? Ce v-a îndrumat preocuparea spre această temă majoră atît de actuală?

— Aș putea să dau un răspuns aproape clasic. Poluarea înseamnă, printre altele, scurtarea vieții noastre. Apărarea vieții! — iată un țel. Și un răspuns. Am să spun însă și altceva. Dumneata știi că la noi, la Tîrgoviște, zăpada e adeseori colorată? Da, colorată de prafurile termocentralei de la Doicești (8–9 kilometri). Zăpada aceasta rănită, ea a fost aceea care ne-a hotărît să ne apucăm de treabă. Restul s-a înfiripat aproape de la sine. Gîndind și lucrînd, ne-am dat seama că putem face o treabă bună, cu un folos mare.

— V-aș ruga să-mi spuneți cum a fost privită inițiativa dumneavoastră?

— În privința opticii față de inițiativa noastră, a existat un proces, să-i zicem, în trepte. Treapta 1 — neîncrederea, persiflarea, batjocura. Oamenii zîmbeau, glumeau cînd era vorba de proiectul instalației noastre. S-a găsit chiar un tehnician cu ifose care la o vizită în atelierul nostru ne-a spus-o pe șleau: «V-ați găsit voi, panaramelor, să rezolvați probleme mondiale?!» Că așa e uneori la noi. Dacă te cheamă Ionescu și ești din Răzvad, unii nici nu se uită la tine. Dacă ești însă Johnson din Anglia, se pleacă în fața ta de la distanță. Treapta a 2-a — încredere și sprijin. Județeana de partid, INCREST, însuși ministrul economiei forestiere și materialelor de construcție, tovarășul Vasile Patilineț, au avut încredere și ne-au sprijinit. Dacă am să vă spun că și tovarășul director general Țintea Teodorescu sau tovarășul doctor inginer Florin Zăgănescu veneau și stăteau uneori cîte 4 ore în atelierul nostru, o să vă dați seama că am avut și norocul de a întîlni în calea noastră oameni excepționali. Altceva ce să vă mai zic? Patru ani de lucru, ani în care de multe ori n-am știut cînd se termină o zi și cînd începe alta. La ora asta, după cum se știe, instalația noastră se află de aproape două luni în probe tehnologice la Fabrica de ciment de la Comarnic.

— Și care este cuvîntul producției?

— Deocamdată instalația reține praf în proporție de 85%. Cam 800 de kilograme pe oră. Sînt posibilități ca randamentul să crească la 95%.

— Care ar fi, în linii mari, foloasele instalației construite de dumneavoastră?

— Un prim folos îl dă prețul: în loc de 2 milioane și jumătate-3 milioane lei valută, numai 200 000 lei cheltuiți aici, acasă. Funcționarea simplă, energia minimă folosită precum și întreținerea ușoară ar fi, după părerea noastră, alte atuuri cu importanța lor.

— Care este principiul tehnic care stă la baza instalației dumneavoastră?

— Atît pentru această instalație antipoluantă, cît și pentru majoritatea invențiilor noastre, inima lor tehnică este efectul Coandă. Să știți că marele savant aflase de isprăvile noastre, de aceea ne-a și trimis, în repetate rînduri, colaboratori de-ai săi, să vadă cum lucrăm; el însuși ne-a pomenit numele într-un interviu și ne-a promis chiar că o să ne viziteze personal. Din păcate, moartea l-a răpit exact în perioada în care își anunțase vizita la Tîrgoviște.

— Ce gînduri aveți pentru viitor?

— Întîi de toate, așteptăm încheierea probelor tehnologice (fixată pentru 1 ianuarie) de la Comarnic; așteptăm e un fel relativ de a spune, pentru că sîntem lansați deja în două acțiuni care ne-au luat pur și simplu somnul. Primul vis-proiect: depoluarea oceanelor de țiței, al doilea: diminuarea efectelor gravitației în timpul... somnului. Asta în afara problemelor mărunte, cărora le căutăm, cum se spune, soluții din mers.

— Ați putea să-mi dați, pe loc, un exemplu de soluție la o astfel de problemă măruntă?

— Așa, pe loc?

— Da.

— Uitați-vă, noi sîntem acum în București, pe Calea Victoriei, nu? Ei bine, ușa garajului nostru din Tîrgoviște am putea-o deschide, prin telecomandă, chiar de aici, de pe Calea Victoriei. Este o ușă acționată prin comandă electromagnetică...

Marius POPESCU

jucătorii n-au somn

Pictura Paulei Ribariu se angajează într-un fel sau altul la o reprezentare a existenței, care e însă departe de similitudine. Imaginile sale vin de undeva din mările interioare ale psihicului, unde abjecția și candoarea coexistă, unde nu există constrîngere, nici imposibil, ci numai libertatea de-a crea forme, unde totul este joc și meditație și jucătorii n-au somn, unde, în sfîrșit, imaginația, suverană, are o singură sursă: potențialul emotiv, și-un singur scop: eliberarea unei metafore. Dacă e adevărat ceea ce Ortega y Gasset afirma cîndva, că artiștii au redat mai întîi ceea ce vedeau, apoi ceea ce își reprezentau mental — în absența modelelor din natură — și, în sfîrșit, ceea ce gîndeau, Paula Ribariu se situează în acest ultim segment din posibilul lanț al creației: ea exprimă metaforic niște gînduri sau poate dorințe. Dorințe pe care le codifică și le trece în realitatea picturii. Imaginile ei nu sînt semnale care vin de undeva din periferiile melancolice ale visului, impulsuri necontrolate sau dicteuri supuse unor automatisme cerebrale. Ele sînt premeditare: o ordine care restituie o semnificație. Un mesaj care transmite o emoție.

Pe ecranele acestea pictate se întîmplă totdeauna ceva, dar în mod inexplicabil o citire fugară nu dezleagă niciodată taina. Ochii caută mereu repere spațiale, dar orice reconstituire a unui loc, cu-

1) **Dualitate**
2) **Cumpăna**
3) **Joc**
4) **Rigoare**
5) **Întrebări**

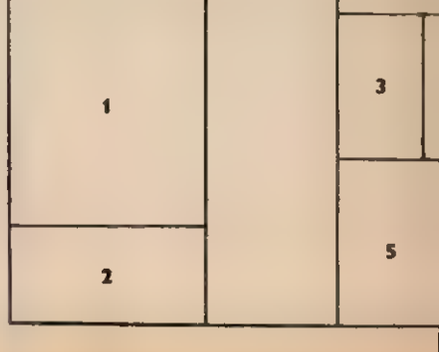

noscut cu ajutorul datelor realității stocate în memorie, e imposibilă. Ne aflăm într-un univers conceptual, premeditat nedefinit prin orchestrarea savantă a culorilor, unde purpuriul dominator a alungat zgomotele și a instaurat tăcere sau albastrul rece a adus o liniște copleșitoare. Sîntem integrați astfel într-un spațiu emoțional pur și pregătiți pentru a primi mesajele acelor personaje ciudate care apar din infinitul culorii. Pentru că totdeauna există acolo o prezență, o făptură angajată într-o acțiune (fie că e zbor, gest sau meditație) sau inclusă în seria unei ordini sau în jocul combinatoriu al obiectelor. Pentru că voit sau nu, unele dintre ecranele picturilor sînt scene în care niște personaje și obiecte interpretează un aforism sau propoziția unei meditații. Asistăm astfel la un joc al transferurilor de simboluri, unde un personaj costumat, rătăcit aici parcă dintr-un joc de-a baba-oarba, poate semnifica o căutare, un cal într-un galop solitar — o patimă dominatoare, ori cuplul bărbat-femeie — o certitudine existențială. Am explicat intențiile simbolice doar dintr-un singur tablou («Întrebări»), dar întreagă această pictură e supusă unor incifrări metaforice, pe care privitorul le recepteză cu o curiozitate nedisimulată. Marele arbitru al jocului în care sînt implicate «personajele-simboli» nu este altul decît timpul, cu șansele și neșansele lui și existența înțeleasă ca o curgere temporală.

Această pictură, în care meditația e suverană și realitatea interioară a omului e pulverizată în nenumărate semne, aduce aminte, citeodată, de interogațiile poetice ale lui Lucian Blaga: «A cunoaște, A iubi/ Care-i drumul, ce te-ndeamnă?/ A cunoaște — ce înseamnă?» Și dacă nu totdeauna răspunsurile dezleagă tainele, e bine că întrebările s-au pus.

Cornel BOZBICI

dreptatea învinge!

Iunie 1970. Pentru modul exemplar în care își îndeplinește sarcinile la serviciul contabilității «Combinatului de materiale de construcții» lui Teodor Cociu i se mărește — în mod excepțional — retroactiv salariul (din mai).

August 1970. Teodor Cociu este însărcinat de conducerea combinatului să răspundă de activitatea unei comisii de inventariere a produselor finite. Se constată o serie de lipsuri la plăcile ondulate, la plăcile presate, la panourile termoizolatoare și la alte produse. Fostul contabil-șef, Filaret Avasiloaie, cere lui T.C. să refacă inventarul și să compenseze lipsurile prin produse rebutate. După cum era și normal, T.C. refuză să comită o asemenea ilegalitate și, de aici, începe cursa contracronometru, contra simțului civic de răspundere și contra eticii și echității socialiste.

În același august fierbinte lui T.C. i se aplică o penalizare de 15 la sută din salariu pentru «modul necorespunzător» în care a lucrat la inventar și este obligat să plece în concediu de odihnă.

Septembrie 1970. Pentru «indisciplină și alte abateri» T.C. este sancționat cu 10 la sută din salariu, după ce este rechemat din concediu.

— T.C. sesizează organele superioare de conducere ale combinatului și ale județului Gorj și de asemenea comisia de control a Ministerului de Finanțe și redacția ziarului «Scînteia». Pentru toate acestea i se pune în vedere că ar fi «mai bine să plece» din combinat. În zadar caută omul în stînga și-n dreapta răspuns la implacabila întrebare: «Dar de ce?»

Și mai are și îndrăzneală să nu plece...!

Octombrie 1970. Cu toate că organele de control care au efectuat ancheta nu găsesc de cuviință că T.C. ar fi vinovat de cele constatate și nu-i propun pe lista celor care urmează a fi sancționați, conducerea de atunci a combinatului consideră util să-i aplice totuși o sancțiune disciplinară și să-i mai administreze și o corecțiune de 20 la sută la salariul pe luna respectivă.

Noiembrie 1970. Din dispoziția comitetului municipal de partid, conducerea combinatului este obligată să organizeze o ședință de analiză a situației lui Teodor Cociu. Tovarășii săi de muncă nu-i pot reproșa nimic în ceea ce privește conștiinciozitatea și pregătirea profesională, ba arată chiar că el este persecutat în urma sesizărilor făcute. În replică, tovarășul Hristu, pe atunci director general, își exprimă nemulțumirea că tovarășul Cociu nu l-a «anunțat» și pe el de acele sesizări și conchide că respectivul nu mai are ce căuta în combinat. (Inutil să mai comentăm o asemenea bizară optică și mai bizara pasivitate a organelor locale față de o atare optică...)

Dar T.C. tot nu pleacă... și pentru aceasta i se ia o parte din lucrările de care răspundea pînă atunci.

Decembrie 1970. T.C. aproape nu mai are ce lucra, deși colegii supraîncărcați și cu lucrările sale vin tot timpul «în particular» și-l consultă cum să le rezolve... (T.C. face o criză de ficat și este internat de urgență la spital...)

Ianuarie 1971: După lunile de penalizare i se deschide și lui T.C. o portiță, și anume portița combinatului și... transferul la «Întreprinderea balneoclimaterică și de turism Gorj», a cărei existență — se știa deja — urma să se încheie peste trei luni, adică la 1 aprilie 1971...

Oricum, era mai mult decît nimic, dar mai puțin decît trebuia, decît așteptau tîrgujienii și mai ales cei doi copii și soția lui T.C. ...

12 martie 1971. «Scînteia» nr. 8 732 publică articolul «După critică, «nota de plată» în care este analizată cazul T.C.» și se cere restabilirea dreptății și trageea la răspundere a celor vinovați.

Aprilie 1971. La intervenția comitetului județean de partid, T.C. este angajat la «Întreprinderea cinematografică județeană Gorj».

. . . . . .

Nu mai punem la încercare răbdarea binevoitoare a cititorilor noștri pentru a face loc epilogului, care începe cu scrisoarea lui T.C. către redacția noastră...

*

La «Combinatul de lianți și azbociment» (noua denumire a fostului combinat) munca e în toi.

Discut de mai bine de un ceas cu tovarășul Brînzan, șeful secției de propagandă, despre realizările gorjenilor și mai ales despre primele bune rezultate ale inițiativei locale de constituire pe circi electorale în mediul rural și grupe sindicale la oraș, a cercurilor de cultură și educație socialistă, ca ultime (sau prime) verigi de muncă practică, directă, operativă pe linie de propagandă.

După acestea, atac și problema Teodor Cociu. Discutăm, analizăm și conchidem că e cazul să aducem problema la cunoștința primului-secretar al Comitetului județean de partid Gorj, tov. Gheorghe Paloș.

Octombrie 1973. Sînt luate în considerare aspectele vechi și noi ale chestiunii. Teodor Cociu este (re)transferat în interes de serviciu la vechiul său post de muncă sau altul similar de la «Combinatul de lianți și azbociment».

I. PĂTRAȘCU

file dintr-o enciclopedie a muncii

firma celta

«Este adevărat, eu sînt inițiatorul, cel ce a pus pe picioare «firma Celta», cum, mai în glumă, mai în serios, de la o vreme cît se poate de serios, i-am spus Cercului de electronică al Liceului teoretic din Alba Iulia. Da, aveți dreptate, totul în jur argumentează că n-a fost un simplu «joc». Aparatura electrică și electronică, pupitrele de comandă, mobilierul specific. Nu sînteți singurul care rămîne uimit că într-un venerabil liceu ființează o adevărată întreprindere, mini-întreprindere, dacă vreți, totuși întreprindere.

Fiindcă nu știu dacă știți, dar producem stații de amplificare, interfoane, alimentatoare didactice pentru laboratoarele de fizică și cîte și mai cîte. Avem contracte. Colaborăm cu vreo 40 de întreprinderi din toată țara. Serios. Cum a început, cum s-a ajuns aici? Parcă v-am spus, din necesități de ordin didactic. Sînt profesor de fizică și chimie și resimțeam acut faptul că elevii mei în orele de practică nu prea aveau ce face. Să tai cu bomfaierul o bucată de țeavă sau să înșurubezi nu știu ce piesă este de fapt tot un mod de a pierde timpul. M-am gîndit să facem realmente treabă, mai ales că aveam elevi foarte bine pregătiți care nu cereau decît să realizeze practic, cu propriile lor mîini, ceea ce învățau la ore. Am dat sfoară în țară, m-am zbătut, am bătut la toate ușile, la început unele s-au deschis mai greu sau nu s-au deschis deloc, și am încropit atelierul. Bineînțeles, am fost priviți cu o oarecare neîncredere, dar cînd treaba a început să se lege — și asta, veți recunoaște, s-a datorat celor 48 de entuziaști din clasele mari, care, ca să zic așa, mănîncă fizică și chimie cu pîine — am început să fim luați în seamă și, într-adevăr, sprijiniți. Dar instalarea și montarea aparaturii, lucrările de tîmplărie, finisajul, noi le-am făcut Cînd? În orele de practică și-n timpul nostru liber. Asta a fost anul trecut, acum «firma Celta» lucrează din plin, sîntem 140 de angajați (moral, firește), era să spun «salariați», numai că sumele provenite din vînzarea produselor noastre sînt cheltuite pentru modernizarea atelierului. Dacă mă pot bizui total pe ei, pe elevii mei? Toată treaba a fost și este chestie de încredere. Șefii de echipă sînt elevi, cei mai dotați, firește. La magazia cu materiale n-avem pază și control și, pînă acum, nu știu să fi lipsit vreun șurub. Dar am impresia că am început să vorbesc din cale-afară de «pozitiv» despre noi și n-avem decît doi ani de activitate, să mai treacă ceva timp, să vedem cum mai evoluăm

Asta da, i-adevărat. Munca în atelier, munca «de-adevăratelea» influențează binefăcător asupra cunoștințelor elevului, îl maturizează, îl deprinde cu o gîndire rațională. De fapt e simplu. Totul este ca elevul să vadă materializîndu-se formulele și teoriile învățate. Și dacă se poate, el să fie acela care să le transforme în realitate. Cu mîinile sale.

Dar lucrurile acestea sînt în general cunoscute, și în destule licee, deci nu numai la noi, se și practică».

Numai că experimentul «Celta» pînă la ora actuală este unic și rezultatele sale de asemenea. Cred că multe licee de anvergură din Capitală ar putea invidia ceea ce se face la «Horea, Cloșca și Crișan» din Alba Iulia. Cu indiscreția de rigoare dăm numele celui care, fără ca cineva să-i ceară, face totul, cîteodată chiar mai mult, pentru ca elevii săi să se îndrăgostească pe veci de fizică și chimie: profesorul Liviu Hebedeanu, 29 de ani, de loc din Roșia Montană.

Mihai HETCO

opinia unui alegător

o invitație la masă

De mai multă vreme, ca simplu consumator, visez la o dispoziție care să-i oblige pe anumiți directori de trusturi alimentare să răspundă o vreme, măcar, de ceva anume, concret. Adică, să zicem de *Restaurantul Bordei* sau de *Restaurantul Doina* sau de *Restaurantul Monte Carlo*, din Cișmigiu, sau de *Motelul nou de la Topolog*. Sau visez că la masa la care mă bruftuluiește pe mine, de obicei, responsabilul restaurantului stă chiar directorul trustului și atunci responsabilul e dat pur și simplu afară. Acum, firește, nu trebuie să vă închipuiți că eu n-am atîta inimă și n-am atîta dragoste pentru aproapele meu, încît țin cu tot dinadinsul să fie lăsat pe drumuri. Dar să ne închipuim o situațiune. O simbătă după-amiaza, din toamna asta superbă și scăldată de soare cu o rară și chiar îngrijorătoare generozitate, o simbătă fericită, de excursie, de odihnă, de bună dispoziție, de tot ce speri la un sfîrșit de săptămînă.

— Aveți pepsi? — N-avem. — Aveți ci-co? — N-avem. — Apă minerală aveți? — Caldă. Băiatul de la bar e imposibil, iar *Motelul Topolog* e o realizare arhitectonică atît de luxoasă, încît nu-ți vine să-ți crezi ochilor și urechilor. Apoi, ca în Caragiale, tevatură, reproșuri de client scandalizat, ridicări din umeri și indiferență de responsabil care se uită la tine disprețuitor cînd tu declari indignat că nu poți crede că au fost cheltuite atîtea milioane pentru ca să nu poți bea o apă minerală, rece, de 50 de bani! În final, o investigație în cămară și cămara motelului plină și cu pepsi și cu ci-co și chiar cu gheață.

Altă situațiune. Duminică dimineața, iar toamna asta superbă, iar cald, iar speranță într-o bere la *Bordei*. Mese afandala, cinci-șase clienți uitați de Dumnezeu, un chelner care nu mai vine. În sfîrșit, îți așezi singur masa, îți dregi fața de masă, îți ștergi paharele, te duci după chelner, obții trei-patru sticle de bere caldă, te cerți zdravăn pentru o pereche de crenvurști care nu sînt, dar care după ceartă apar, îți pui berea singur în pahar, îți cauți sarea pe la alte mese, te mai duci o dată pentru o bucată de pîine la bufet și, la sfîrșit, nota de plată cu *15% serviciu special*, adică lux, adică tu stai la masă și nu mai știi cum să faci față amabilităților și grijii față de tine. Și iar vine responsabilul și țipă la tine, și-ți trîntește scaunul, și-ți spune că dacă nu-ți place poți să pleci.

Nu știu cum îl cheamă pe mai marele acestei instituții uriașe, care este instituția restaurantelor, nu vreau să-i pun să plătească el în locul meu cei *15% serviciu special* cînd acest serviciu nu există, nu vreau decît o simplă explicație. Ce vină am eu, simplu consumator, cînd intru într-un restaurant cu o atît de elementară ambiție ca atunci cînd dau bună ziua să mi se răspundă cu bună ziua.

Pentru că dacă ar avea acest mai mare peste restaurante cea mai mică încredere în ceea ce scriu eu aici, ar veni să luăm masa împreună, ca niște necunoscuți, la un restaurant, și m-ar lăsa pe mine să plătesc *cei 15-20% serviciu special*.

Invitația mea la masă nu este o metaforă gazetărească, nu, e o invitație autentică.

Dinu SĂRARU

cuvinte încrucișate — **personaje**

ORIZONTAL: 1) Nefericitul prinț al Danemarcei, eroul tragediei omonime a genialului Shakespeare — ... — Baba, personaj din «O mie și una de nopți». 2) Personaj legendar grec, eroină a numeroase tragedii, dintre care amintim: «Oedip la Colonos», «Fenicienele», «Tebaida» 3) Carte! — Cunoscuta eroină a lui Flaubert — Personajul feminin din «Nu sînt Turnul Eiffel» de E. Oprou. 4) Altoi (trans.) — Fiica lui Stefan cel Mare, apariție caldă în piesele lui Barbu Delavrancea 5) Pann, «cel isteț ca un proverb» — Ambasadorul romanilor pe lîngă Hanibal. 6) Garantați — Gol. 7) Calif arab — Ghișă Pristanda — 3,14. 8) Tipul ingratului scelerat și perfid din tragediu shakespeariană «Othello» — Ioana d'...,eroină națională a poporului francez, care l-a inspirat pe Schiller, Pégui, Shaw, Brecht ș.a. 9) Unitate de timp — Alecto, Megaera și Tisiphone, geniile înaripate, cu șerpi în plete, din tragediile antice. 10) Supranumele unei cunoscute eroine a lui V.I.Popa — Rocada mare. 11) «Persgnaje» dintr-o apreciată operă de Karel Capek.

VERTICAL: 1) Personaj principal al comediei de caractere «Avarul» de Molière — Club sportiv. 2) Mare pentru mic, de exemplu — Iubita lui Ovidiu la Tomis 3) Munte! — Meursault, eroul inadaptabil din romanul cu acest titlu de Albert Camus. 4) Ciocîrlie Pasăre de curte, eroină de fabulă — Eta! 5) Personaj istoric, olandez de origine, martir al luptei pentru libertate, erou al unei drame de Goethe — Trecut cu vederea. 6) Alimoș, erou de baladă — Personaj istoric dintr-o capodoperă a poeziei eroice ruse. 7) Roman de Emile Zola (1879) — Personaj din Rebreanu, chipul țăranului revoltat, dornic de pămînt. 8) Una, alta! — Pinguin — Polul plus. 9) Cerb. 10) Personaj din «Părinți și copii» de Turgheniev (Vasili).

Toma MICHINICI

Dicționar: POS, ALCO, OOO, AJC.

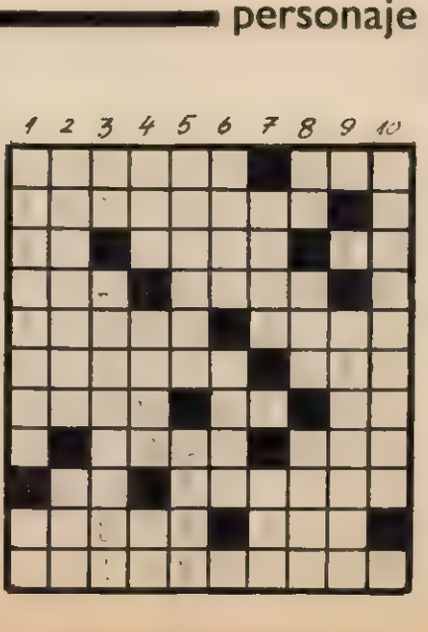

Dezlegarea jocului «POETICA» apărut în numărul trecut:

ORIZONTAL: 1) BLAGA — POEȚI. 2) AUTORI — PRIM. 3) RM — NATURA — I. 4) ZENDRINI — OT. 5) I — IOANA — SPA. 6) COLȚ — NEPOT. 7) LABE — MIRARI. 8) ATE — ROMANTE. 9) UR — HORAȚIU. 10) REGINA — OONA. 11) INSPIRA — LIN.

pe ecrane

efectul razelor gamma asupra crăițelor

Unii — poate chiar destui — dintre aceia care au intrat în sălile de la Capitol sau Luceafărul, atrași de numele lui Paul Newman, au crezut că-i așteaptă două ore de pac-pac-uri. Au citit în grabă și n-au văzut că Newman este regizorul. Alții, chiar destui, știau că vor vedea un film *realizat*, nu jucat, de prestigiosul actor, un film cu o actriță care a luat Premiul de interpretare la Festivalul de la Cannes din acest an, Joanne Woodward, un film «bine primit». Nu le-a părut rău la ieșire. «O poveste caldă, omenească, tandră», o numește spectatoarea Gabriela Radu, funcționară la telefoane. «O creație care spune multe despre fața mai umilă a vieții dintr-o societate hipertehnicizată, dar în care oamenii ajung atît de greu unii la alții» (Codrel Costăchescu, student la Facultatea de comerț exterior).

Este mîngîietor să vezi, și să te convingi, că în lumea vedetelor există — pe lîngă, pe colo — atîta cantitate de seriozitate, care merge pînă la a-ți pune propriile finanțe la bătaie, nu pentru a da o lovitură spectaculoasă, ci pentru a spori zestrea de pelicule, care, înainte de a se război cu marile adevăruri ale vieții, se străduiesc să înțeleagă cum se mai descurcă oamenii pe pămînt, cu micile lor adevăruri. Nu o să spun că este curioasă această consecvență cu care Paul Newman, puternicul, «durul» Newman (la acest capitol îl consemnează unele clasificări americane) radiografiază fragile destine feminine (filmul său de debut regizoral, «Rachel, Rachel», are motive comune cu «Efectul razelor gamma...»). Nu o să spun că este «curioasă», pentru că vreau să lăsăm neatinsă cinstea ce i se cuvine lui Newman, care nu știu dacă merge sau nu pe «drumul lui Elia Kazan» — cum i se părea criticului Michel Delahaye — dar observ că se întoarce mereu pe Coasta de est, în Connecticut-ul pe care îl cunoaște: de acolo trimite mesaje de îmbărbătare nu numai femeilor singure ci, în general, tuturor celor care vor să ia aminte: este bine să știm cum stau savanții cu cercetările privitoare la efectele razelor gamma asupra bărbaților care merg pe lună, dar, în anumite ore ale serii, cînd casa este pustie, iar lumea începe să semene cu casa, este și mai bine să știm că o fetiță de 11 ani, din mohoritul orășel Bridgeport, studiază efectul sus-numitelor raze asupra crăițelor, acele minunate flori galbene, de curte țărănească. Și poate n-am iubi-o atît de mult pe această elevă bucălată, dacă ea n-ar fi ajuns la concluzia concretă că «la radiații moderate, corolele cresc de două ori». Dar ceea ce ne face să o iubim și mai mult este dîrzenia cu care își apără crăițele lîngă o mamă tristă, dezabuzată, părăsită, cu doi copii, mișcîndu-se la întîmplare într-o locuință vraiște, vrînd să pună ceva pe picioare, dar punînd, mai degrabă, mîna pe un pahar, încercînd să facă haz de necaz («De ce mi-am cumpărat o perucă? Pentru că vine o zi cînd o voce lăuntrică îți spune: cumpără-ți o perucă»). Florile fetei sînt nădejdea într-o lume care nu trebuie urîtă, chiar dacă un unchi așezat refuză mamei ajutorul pentru înjghebarea unei ceainării, chiar dacă foștii colegi văd în femeia vulnerabilă și sensibilă «o smintită». Un personaj feminin de zile mari a ieșit din condeiul de scenarist al lui Alvin Sargent, din talentul de regizor al lui Newman și din tot ce face și ce spune această admirabilă actriță al cărei nume nu avem voie să-l uităm: Joanne Woodward. Este una dintre acele interprete pe care o privești cu ochi de îndrăgostit, pentru că în toate gesturile ei există un înțeles ascuns și o încîntare, chiar atunci cînd tună și fulgeră ca să-și ascundă disperarea. Cei puțin două scene sînt, dacă nu de antologie, atunci precis de «cinematecă personală» cu mulți abonați: trezită din somn de țipetele fetei mai mari (de timpuriu dezaxată), mama o liniștește cu un nanani ce nu este la îndemîna tuturor; cîte femei știu să povestească un vis «cu o căruță de legume, dar o căruță albastră, cu cai albi, cu clopoței care zăngăneau sunete ce se împreunau și dădeau pînă la urmă mere, pere, castraveți»? Toate ar trebui să știe de fapt, căci drumul luării vieții de la capăt trece și prin astfel de vise.

În melancolica povestire a lui Newman se face o spărtură și prin ea se strecoară nu o geană, ci cîteva raze de speranță pe care nimic nu mă împiedică să le văd venind de departe, din Scott Fitzgerald. Eu cred că o mamă care, după ce înțelege efectul razelor gamma asupra crăițelor, hotărăște să-și facă ordine în casă și să-și cheme prietenii, se trage de acolo.

Magda MIHĂILESCU

actori și roluri

GENEVIEVE WHITE,

actrița unui spectaculos debut în filmul lui Michael Sarne, «Joanna»

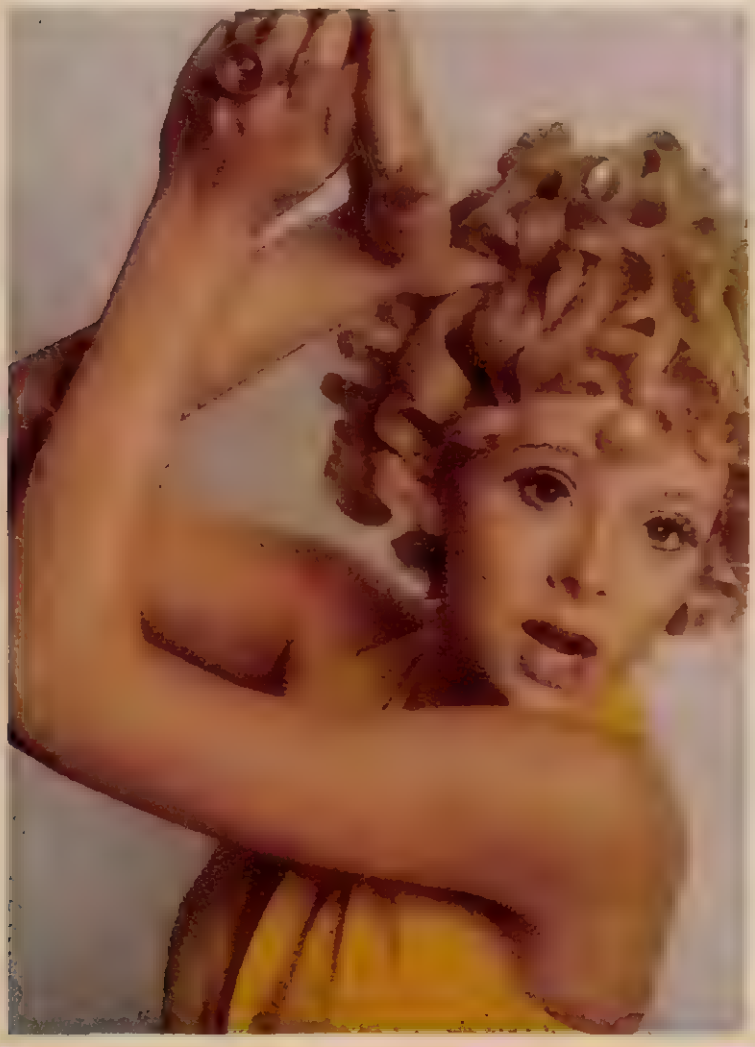

cine, ce, unde, cînd?

● Orson Welles, aflat la Londra pentru postsincronul unui serial TV, declară: «Micul ecran distruge un film. Niciodată nu revăd vreunul din filmele mele la televizor și nu voi permite niciodată familiei mele să se ocupe cu așa ceva. În schimb, îmi plac filmele proaste, realizate special pentru televiziune. Cu cît sînt mai tîmpite, cu atît sînt mai delicioase».

● Rossana Schiaffino (fotografia din dreapta) este partenera lui Stephen Boyd («Căderea Imperiului roman») și a lui Richard Crenna («Polițistul») într-un western «sălbatic, sălbatic», cum îl anunță publicitatea: *Omul numit Noon*. Regia, Peter Collinson.

● Tatiana Lioznova, autoarea acelui frumos film «Tandrețe», realizează un serial TV în 12 episoade: *Cele 17 momente ale primăverii*. Vedeta feminină, Svetlana Svetlicinaia.

● «Acuzatul» și «Crăciun cu Elisabeta» au impus în cinematografia cehoslovacă un interpret de mare forță dramatică: Vlado Müller. În momentul de față actorul se află pe platourile filmului polițist *Frumoasa necunoscută*, alături de echipa lui Andrei Lettrich (studiourile din Bratislava).

● *Din nou pe același generic*, Jane Fonda și Donald Sutherland. După «Klute», filmul care i-a dus actriței Premiul Oscar, cei doi apar împreună în *Steelyard Blues*.

● Norman Jewison («În arșița nopții») pregătește un film politic a cărui acțiune se petrece în Etiopia, cineastul a cerut o întrevedere împăratului Hailé Selassie, în vederea unei documentări riguroase.

● În martie 1974, în localitatea americană Ridgeword va avea loc festivalul «Martin Luther King», închinat acelor creații care dezbat atitudinea umanității față de discriminările rasiale.

● Alain Delon și Burt Lancaster, vedetele filmului *Scorpio* (regia — Michael Winner), au refuzat să fie dublați de cascadori în scenele dificile. În fotografia de jos actorii controlează trăinicia scîndurilor pe care vor trebui să le facă praf.

«dulce iastă dragostea moșiei»

VIAȚA LUI DIMITRIE CANTEMIR

Deși activitatea de orientalist i-a adus o mare faimă, Cantemir nu a uitat nici un moment problemele poporului său, cărora le-a dedicat partea cea mai importantă a timpului său și cîteva din scrierile sale cele mai prețioase din această vreme.

Dintre aceste scrieri, *Vita Constantini Cantemyrii* (Viața lui Constantin Cantemir), scrisă în 1716-1718, este o prezentare caldă, dar idealizată și departe de realitatea istorică a vieții tatălui său, căruia i-a atribuit țelurile de politică internă și externă urmărite de el însuși, aceasta atît din dragoste filială, cît mai ales pentru a arăta lumii savante că făcea parte dintr-o familie înzestrată cu virtuți deosebite, care merita tronul datorită acestor virtuți.

Prin două mari lucrări ale sale din această epocă, *Descriptio Moldaviae* (1716) și *Hronicul vechimei romano-moldo-vlahilor* (1716-1723), scrise la cererea Academiei din Berlin, al cărei membru devenise, Dimitrie Cantemir a urmărit să facă cunoscute lumii învățate a Europei originea romană a poporului său și structura unitară a acestuia.

Scrisă în limba latină și tradusă apoi în limbile greacă, germană și rusă, *Descrierea Moldovei* cuprinde prima prezentare amplă, bine informată și multilaterală a acestei țări, pe care fostul domn n-a uitat-o niciodată și unde a sperat să se întoarcă.

O ENCICLOPEDIE NAȚIONALĂ

Pe bună dreptate putea spune Nicolae Iorga că, în vreme ce Apusul Europei «nu dădea decît capitole răzlețe de însărări reci, ca în geografia lui Buffier... *printul moldovean o dot cea dintîi lucrare geografică în sensul epocii noastre, cuprinzînd, alături de descrierea fizică și politică, tot ce se referă la viața poporului însuși..., o întreagă enciclopedie națională*».

Ca și în alte lucrări ale sale, Cantemir manifestă o anumită înțelegere pentru țărănime, afirmînd: «Dintre toți muncitorii de pămînt, oriciți sînt pe lume, aș spune că țăranii moldoveni sînt cei mai nefericiți, dacă rodnicia pămîntului și a recoltelor nu i-ar salva de la mizerie». Pe acești țărani «nedreptatea boierilor i-a silit să rabde și jugul șerbiei».

În schimb, despre boieri are cuvinte aspre: «Între boierii din treapta cea mai de sus vei vedea deseori oameni trufași, disprețuitori, lipsiți nu numai de pricepere în cîrmuirea țării, dar și de stăpînire de sine în purtări, la care nu vei afla nimic de lăudat».

Cantemir a demascat exploatarea țării de către imperiul otoman, arătînd că banii și produsele cerute de turci Moldovei îi «sînt stoarse cu orice mijloace de la bieții supuși, pentru a sătura lăcomia de nesăturat a Porții otomane». El avertiza că, dacă lucrurile vor continua astfel, «primejdia ruinii definitive este aproape».

Cu multă nostalgie își aduce aminte fostul domn de frumusețile țării sale; el nu poate uita pîraiele limpezi ce se rostogoleau din munți cu un murmur plăcut, cîmpiile care dau roade din belșug, măreția Ceahlăului, pentru el important ca și Olimpul etc.

Pe lîngă prezentarea cea mai completă din cîte ni s-au păstrat a instituțiilor Moldovei în secolul al XVIII-lea, Dimitrie Cantemir expune în *Descrierea Moldovei* și esența gîndirii sale politice, dorința sa de creare a unei domnii autoritare și ereditare, capabilă să înfrîngă atotputernicia marii boierimi. Proiectînd în trecut unele situații dorite de el, Cantemir alterează cu bună știință, într-o oarecare măsură, liniile dezvoltării social-politice a Moldovei din secolele precedente.

«NECURMATA TRĂIRE»

În *Descrierea Moldovei* Cantemir atinge doar în treacăt problemele originii romane, continuității și unității poporului român, probleme ce formează obiectul celeilalte mari lucrări a sa, *Hronicul* amintit.

S-a spus, pe bună dreptate, că *Hronicul* este «cea mai eruditâ» lucrare a lui D. Cantemir, care a fost *primul nostru istoric*. Utilizînd mijloace de informare de care numai un erudit de talia sa putea dispune, el a realuat pe un plan superior problemele de bază ale istoriografiei noastre medievale: *originea latină, continuitatea și unitatea poporului român*, probleme care mai formaseră obiectul de cercetare al unor cronicari români, ca Miron și Nicolae Costin din Moldova sau stolnicul Constantin Cantacuzino din Țara Românească.

În *problema latinității*, Cantemir a fost precursorul Școlii ardelene, care i-a cunoscut opera în manuscris, susținînd că românii sînt numai urmașii romanilor, nu și ai dacilor, care, credea el, ar fi fost distruși. El declară cu mîndrie patriotică: «*poporul romano-moldo-vlahilor... din cetățeni romani, din ostași veterani și din mari familii» s-a născut*.

Una din dovezile cele mai elocvente ale originii noastre romane este limba, care «*din temeiul ei este cea latinească*», fapt recunoscut, dealtfel, de numeroși savanți și scriitori europeni, începînd din secolul al XV-lea. În *Descrierea Moldovei* el afirmase că limba română ar fi mai apropiată de cea latină chiar decît italiana, aducînd și dovezi în sprijinul acestei teze.

O altă dovadă despre originea latină este însuși numele de valah, pe care unii străini îl dădeau românilor, nume asemănător cu acela dat italienilor.

Legată de originea latină este și aceea a *continuității poporului român pe teritoriul unde s-a născut*. Dimitrie Cantemir este primul învățat român care a întreprins o analiză științifică a izvoarelor antice despre părăsirea Daciei de către împăratul Aurelian și despre strămutarea administrației romane la sudul Dunării, pe care le interpretează în sensul unei retrageri parțiale și temporare.

«ROMANI DE LA ITALIA, DE TRAIAN ÎMPĂRATUL ADUȘI»

Cu numeroase știri din izvoare și cu argumente raționale, *învățatul domn dovedește «necurmata trăire» a populației autohtone pe teritoriul României, unde au rămas «înfipți și nesmulși» și de unde «niciodată piciorul afară nu au scos». Neamul românesc «de demult s-au descălecat și de atunci pînă acum necurmat locuiește în Dacia, adică în Moldova, în Țara Românească și în Ardeal»*.

Argumentația lui Cantemir cu privire la continuitate poate fi rezumată astfel: deoarece romanii au trăit în antichitate în Dacia, iar urmașii lor se găsesc în același loc, și cum, pe de altă parte, nici un izvor istoric nu vorbește despre venirea lor de la sudul Dunării, rezultă că românii au continuat să viețuiască aici fără întrerupere.

Un alt argument este dragostea de moșie a românului, care nu și-ar fi putut părăsi pămîntul, «că dulce iaste dragostea moșiei».

În sfîrșit, o altă dovadă a continuității este existența în Transilvania a unei străvechi clase nobile românești, formată în cadrul obștilor și anterioară acelela create de regalitatea maghiară, ceea ce arată că românii nu sînt emigranți, ci băștinași.

O serie de considerații ale lui Dimitrie Cantemir în problema continuității au rămas bunuri definitiv cîștigate ale istoriografiei românești.

O altă idee prețioasă dezvoltată de Dimitrie Cantemir în opera sa este *unitatea neamului românesc din Dacia*, spațiu geografic care cuprinde cele trei țări românești: «*Românii din Dacia, care sînt moldovenii, munteni și ardelenii, sînt de neamul lor romani de la Italia, de Traian împăratul adus*».

Învățatul domn nu uită nici pe valahii de la sudul Dunării, fiind primul istoric român care-i include în unitatea neamului.

Acestea sînt elementele principale ale concepției lui Cantemir despre neamul românesc: *descendența pur romană, stăruința neîntreruptă a romano-moldo-vlahilor în Dacia și unitatea acestora în spațiul carpato-dunărean*.

Fiind un mare patriot, *Cantemir a preamărit ca nimeni altul lupta eroică a poporului român pentru apărarea independenței, luptă prin care ne-am păstrat ființa națională de-a lungul veacurilor, împotriva tuturor vicisitudinilor*.

Cantemir a fost primul nostru istoric care a înțeles importanța europeană a luptei duse de români împotriva primejdiei otomane, în fața căreia au jucat rolul unui zid protector al Apusului Europei.

UN MARE UMANIST

Fără îndoială că aceste două mari lucrări ale lui Cantemir cuprind și unele exagerări și erori. În *Descrierea Moldovei* — de pildă — fostul domn, călăuzit de ideea originii nobile a poporului din care făcea parte, nu poate admite că românii au fost aserviți și de aceea consideră că moldovenii și-au adus șerbi din țările vecine. În *Hronic* el face din familiile domnitoare ale Țării Românești și Moldovei una singură, urmărind să întărească și în acest fel ideea unității de neam și așa mai departe. Așa cum arăta marele istoric Nicolae Iorga, acestea ar fi defecte grave pentru oricine, în afară de Dimitrie Cantemir, «nepot de mazil fălcian, domn al Moldovei, cneaz și senator rus, care vorbea *străinilor de neamul său oropsit, umilit, necunoscut*».

Tot Iorga considera că Dimitrie Cantemir «*voise să le deie (moldovenilor) libertatea și soarta se împotrivise. Libertatea nu se putea cîștiga cum crezuse el. Trebuia ca spiritul neamului să fie viu pentru ca lanțurile robilor să cadă. Și pentru a învia sufletul național ce se cerea altă decît cunoașterea întregă a mîndriei luminoase a trecutului?*», cunoaștere la care învățatul domn al Moldovei a adus una din cele mai de seamă contribuții, așa cum am arătat în seria noastră de articole.

Filozof, sociolog, logician, fizician, istoric, arheolog, geograf, cartograf, etnograf, folclorist, orientalist, muzicolog, filolog, Dimitrie Cantemir ne apare ca unul dintre marii umaniști ai poporului român.

Nicolae STOICESCU

Foaia de titlu a Vieții lui Constantin Cantemir, apărută în limba rusă, și o pagină din manuscrisul în limba latină al aceleiași opere. O povestire simplă, într-o bună latinească, agrementată de anecdote spuse cu haz și plăcere, «Dimitrie Vodă avînd un deosebit talent pentru spunerea lor».

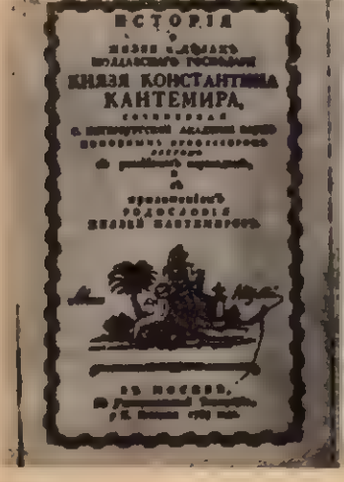
ИСТОРІЯ
ЖИЗНЬ КАЗАНАХЪ
ВОЛАШСКАГО ГОСПОДАРЯ
КНЯЗЯ КОНСТАНТИНА
КАНТЕМИРА,
СОЧИНЕННАЯ
ВЪ ПЕТЕРБУРГСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ
ПОКОЙНЫМЪ ПРОФЕССОРОМЪ
СЕЛЕНГРОМЪ
ВЪ ПРОДОЛЖЕНІИ
ВЪ ПРИЛОЖЕНІИ
РОДОСЛОВІЯ
ЕГОЖДЕ ВЛАДЕТЕЛЕЙ
ВЪ МОСКВѢ,

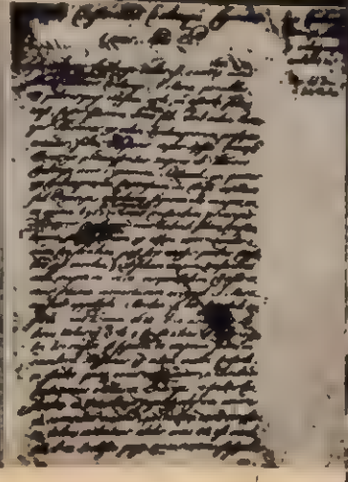

Asediul Vienei de către oștile otomane (1683), **considerat de către Dimitrie Cantemir ca începutul decăderii puterii imperiului turcesc.**

fusese o femeie fără bucurii, dar și fără mustrări de conștiință

Nu știu ce fel de institutoare o fi fost mama cu copiii ei de la școală. Cu cel singur pe care-l avea acasă era severă și, într-un fel, chiar necruțătoare. Nu-mi îngăduia minute de joacă, de ieșire-n curte sau în grădină, de lecturi personale, cîtă vreme nu mă achitam de datoria zilnică: «lecțiile». Și trebuia să știu bine, să răspund cît mai exact, să rezolv cît mai repede problemele ce mi se dădeau. Țin minte că într-o zi mi-a tăiat cu totul porția de recreație cu Nicu și Ștefănică în curte, fiindcă nu am fost în stare să găsesc soluția de principiu a unei probleme. Ea spunea că nu sînt în stare fiindcă «nu de asta-ți arde ție»... Și ca să mă facă să-mi «ardă», ea găsea că soluția cea mai bună e să mă anunțe că-mi va interzice «hîrjoana cu ceilalți derbedei». Căci în asemenea împrejurări, chiar cei mai cuminți copii, cum era prudentul și fonfăitul Fănică al Mamei Leana, oricare copil, fără excepție, deveneau «derbedei».

Nu mai e, cred, nevoie s-o spun: rigoarea ei față de mine era echivalentul sau una din formele rigorii sale față de viață în general. Fusese o femeie fără bucurii, dar și fără mustrări de conștiință. Fără daruri din partea vieții, dar și fără concesii din partea ei. Își propusese, era doară meseria ei, să facă din fiul ei cap de promoție în școală. Oricît m-ar fi costat, oricîte chinuri, privațiuni și plînsete, alt drum nu mai aveam decît evadarea. Ceea ce încă mi-era cu neputință de conceput.

Din cele spuse de mine pînă aici nu trebuie să se-nțeleagă că mama era nepăsătoare față de soarta și de cotidianul meu — dimpotrivă. Mă dorea atît de mult împărat, încît neglija sau uita că mai întîi eram un copil. Azi, cînd sînt destul de matur ca să-i revăd cu un ochi detașat purtarea, parcă aș înclina să cred că mama — Dumnezeu s-o și să mă ierte! — își răsfringea sau își proiecta asupră-mi ceva din ambițiile ei nemăsurate. Era un fel de delir al unei grandori ratate pe care ea încerca să și-o recupereze prin singurul continuator al cărnii, al numelui și-al duhului ei. Și eu eram atîta de puțin făcut pentru asta! Mie-mi plăcea să mă joc cu ceilalți sau numai să casc gura la jocurile lor, eu eram, tot, numai disponibilitate și curiozitate, dar deloc ambițios. Afară numai dacă și curiozitatea de-a vedea și-a cunoaște nu e una din formele cele mai subtile ale ambiției. Dar nu prea-mi vine să cred; fiindcă mai toate curiozitățile mele erau infantile, dar nu și tenace. Voiam să știu, ca orice copil de vîrsta mea, «ce este asta?», «de ce e așa?» «cum se face astălaltă?», dar dacă nu aflam răspunsul imediat sau dacă n-avea cine să mi-l dea, abandonam cu ușurință, aș zice chiar cu grabă, întrebarea ca să-mi caut alte preocupări a căror tenacitate de asemenea ținea numai pînă la următoarea solicitare, mai atractivă decît precedenta.

Dovadă întîmplarea care avea, adică ar fi avut dacă se petrecea altfel decît s-a petrecut, să-mi schimbe poate tot cursul mîcii mele vieți de șapte ani și cîteva luni.

Era în februarie, pe la sfîrșitul lunii, cînd anotimpul se mai joacă încă între iarnă și primăvară, cînd zilele erau călduțe dar de seară pînă dimineața gerul își relua stăpînirea asupra ființelor și lucrurilor. Asupra ființelor, căci cotoiul nostru Țițile, pe care zadarnic se căznise mamă să ne facă să-l botezăm «Mineu», că el tot Țițili sau Țițile a rămas, așa cum îl chema Mama Leana la străchinuța lui cu lapte, venea zgribulit odată cu apusul soarelui și se zorea după soba de cărămidă, fără gînd să mai iasă de-acolo pînă tîrziu, a doua zi pe la prînz; asupra lucrurilor, căci apa topită-n cursul zilei devenea sare de ocnă începînd de cu seara și pînă dimineața.

Printre plăcerile mele și dorința de a fi util era și aceea de-a zori venirea primăverii, pe care probabil o conjuram astfel, distrugînd cu o prăjină țurțurii ce spînzurau la capătul burlanelor de sus, ale streșinii. Un asemenea țurțur, lung și vălurit, destul de gros la bază și subțiat la vîrf ca o căpățînă de zahăr transparentă și-n miniatură, intra în proiectele mele de demolare a iernii. A acelei ierni care se soldase atît de deficitar pentru perspectivele mele pecuniare de culi! Într-o zi deci, pe la prînz, cînd streșinile începuseră să lăcrimeze, m-am înarmat cu o prăjină, căutînd să lovesc țurțurul și să-l desprind de buza burlanului de tablă unde spînzura frumos ca un sugiuc de apă. Dar țurțurul era sus, prăjina grea, iar puterile și priceperea mea, atîta de reduse!... Așteptam cu mare nerăbdare să-l văd căzînd și sfărîmîndu-se cu zgomot pe caldarîmul din curte, cum orice copil așteaptă cu secretă emoție orgia spargerii în cioburi a unui geam, a unui cristal sau a unei farfurii. Mai ales că în cazul de față cristalul era perisabil, de apă, și distrugerea lui nu numai nepăgubitoare, dar chiar de folos. Dar cînd am lovit cu prăjina, din țurțurul lung de vreun metru nu s-a desprins decît jumătatea cu vîrful cel ascuțit, căzîndu-mi drept lîngă adîncitura lacrimală a ochiului și rănindu-mi versantul șeii turcești a nasului, pe care mi l-a julit serios, umplîndu-mi-l de sînge. Am dat fuga la Mama Leana care m-a spălat și m-a tamponat cu o cîrpă. Mama era încă la școală. Dar cînd s-a întors și-a aflat de accidentul meu, pe care n-aveam cum să i-l ascund, a început să ne certe pe toți, pe Mama Leana, pe copii și bineînțeles pe mine-n primul rînd, că mi-am îngăduit și mi-a dat prin cap o asemenea joacă. Și-n timp ce mama mă căina și făcea tot felul de deducții, una mai catastrofală decît alta («ai fi putut să-ți rupi nasul... «s-ar fi putut să-ți scoată ochiul»... «să rămîi chior pe toată viața»... «ar fi putut să-ți găurească obrazul»... ș.a.m.d.), eu priveam cu mult regret la restul sugiucului de gheață, atît de frumos structurat în cercuri paralele și concentrice, și pe care știam bine că de-acum înainte n-am să-l mai pot da jos niciodată pînă n-o să-l dea sfîntul soare. Și-n el jucau într-adevăr culorile scînteietoare ale curcubeului.

... Iar mama, văicărindu-se-n continuare ca și cum într-adevăr aș fi chiorît, mi-a spălat rana cu acid boric și mi-a pus un bandaj cu tifon și plasture, de mă simțeam ca atunci cînd puneam în joacă ochelarii tatii pe nas.

Dar acest mic accident «manqué» m-a mîscat atunci dintr-altă pricină: fiindcă-mi dădea măsura, credeam eu, a dragostei mamei față de mine. Toate țipetele și admonestările ei, fără obiect în fond, nu făceau decît să ne arate tuturor, și mie în primul rînd, cît de mult ținea ea la mine și cît tremura ea de grija sănătății mele.

Abia mai tîrziu, și din păcate ultima oară fără nici un efect, aveam să văd că înclinarea spre prăpăstios și catastrofal ținea de o anumită dominantă a caracterului mamei pe care nimic nu avea să i-l modifice pînă-n ultimul ceas al vieții sale atît de săracă-n bucurii, dar atît de bogată-n mari și pretențioase, iar uneori absurd de irealizabile, aspirații.

capriciile gustului

propaganda estetică

Știm oare noi să utilizăm o serie de mijloace specifice, pe care le avem la dispoziție, în vederea desfășurării unei munci eficiente de educație estetică a publicului cumpărător? Cine urmărește reclamele diferitelor produse expuse pe marile artere de circulație, atît în incinta orașelor cît și în afara lor, nu poate să nu rămînă contrariat de caracterul extrem de simplist și precar al acestora. La radio îți este dat să asculți cele mai anoste versuri și citeodată cele mai bizare anecdote, prin intermediul cărora cineva crede că se face o ingenioasă reclamă noilor produse industriale. Evident, utilizînd mijloacele reclamei nu e posibilă nici un fel de distincție între produsele de calitate estetică realmente superioară și produsele de calitate estetică inferioară, prezentate bombastic, fără nici un fel de discernămînt. Instituțiile care își asumă rolul de a populariza realizările industriei noastre ar trebui ca, dincolo de criteriile comerciale stricte, dincolo de interesele existente, să opereze cu un sistem unitar de criterii, în lumina cărora produsele industriale realmente valoroase să nu ajungă în situația de a fi umbrite de altele, incomparabil inferioare, pentru care însă, în mod miraculos, se găsesc diferite fonduri destinate reclamei. Dincolo însă de fenomenul reclamei, care la noi funcționează, după opinia mea, deficitar, se cer avute în vedere numeroase alte mijloace de propagandă estetică, încă insuficient utilizate în diferite sectoare ale vieții noastre sociale. Recent, la București, Ministerul Industriei Ușoare a avut inițiativa înființării unui magazin de prototipuri și serii mici, pentru produsele de ceramică și de sticlă. Pe Calea Victoriei, în zona pieței Amzei funcționează, nu de multă vreme, magazinul «Stirex» — o adevărată casă a bunului-gust. «Stirex» constituie unul dintre mijloacele cele mai impresionante de testare «pe viu», a gustului pentru frumos la diferite categorii de cumpărători, a interesului public pentru o serie de produse, aflate deocamdată în stadiul de prototip. Desigur, nu ne putem mulțumi doar cu atît. Asemenea case ale bunului-gust sînt necesare în fiecare oraș, în fiecare localitate; rolul lor în realizarea muncii de educație estetică superioară s-ar dovedi, în această privință, imens. Sînt de prevăzut mari complexe comerciale, profilate pe produse industriale diverse, pe familii de prototipuri, în cadrul cărora un personal competent să poată asigura asistența estetică, de înaltă calificare, necesară. Oamenii simt nevoia să li se arate concret de ce un produs e superior estetic altuia, de ce un produs preferat se înscrie sau nu în sfera exigențelor estetice actuale, în funcție de modul cum el urmează să fie folosit. Se dovedesc utile, de asemenea, expozițiile prezentînd cele mai reușite produse ale industriei noastre de bunuri de larg consum și vastă utilitate. Prin intermediul unor asemenea manifestări, vom putea mai ușor face înțeles sensul eforturilor pe care le fac astăzi creatorii din industria de specialitate. Poate că din acest punct de vedere ar fi bine să ne gîndim și la organizarea unor vitrine, în interiorul diferitelor fabrici și uzine, cu produse realizate și apreciate ca reușite din punct de vedere estetic și cu produse realizate și apreciate ca nereușite din punct de vedere estetic, întîmpinînd pe piață indiferența sau refuzul cumpărătorilor. Ceea ce mi se pare demn de semnalat, ca măsură ce trebuie urgent luată, este tipărirea unor pliante sau chiar albume cu produsele reușite ale industriei de profil. Noi tipărim diferite albume privind creația unor artiști mai mult sau mai puțin importanți din trecutul culturii noastre. Noi tipărim o serie de albume privind creația artistică actuală, tipărim monografii și volume consemnînd discuțiile avute de către un autor sau altul cu diferiți reprezentanți ai artei noastre contemporane. Aceasta e, fără îndoială, un lucru bun. Să ne gîndim totuși că pînă acum nu avem încă tipărit un album ilustrînd aspecte ale creației estetice industriale din țara noastră, ilustrînd și popularizînd cele mai valoroase prototipuri de obiecte ce au fost realizate la scară industrială sau care urmează să fie realizate. «Animafilm» s-a preocupat prea puțin, pînă acum, de realizarea unor diapozitive privind creația estetică industrială din țara noastră, astăzi, care să poată fi proiectate oricînd e nevoie să se înțeleagă eforturile ce se fac, perspectivele ce se întrevăd și posibilitățile actuale ale industriei românești, în vederea realizării unor produse de calitate estetică superioară. În cadrul unei recente discuții, care a avut loc la Muzeul Peleș, pe tema: «Frumosul industrial», a fost subliniată, în repetate rînduri, o atare necesitate.

Gheorghe ACHIȚEI

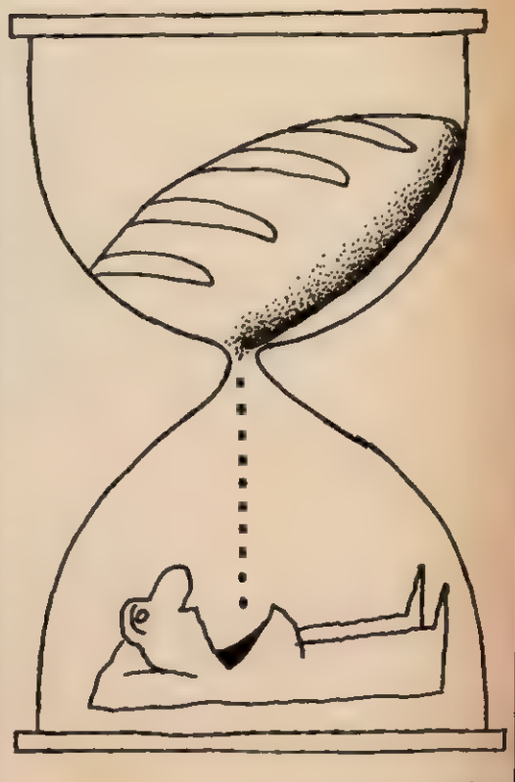

pro și contra

Dacă mi s-ar cere să calific cu argumente «pro» și «contra» sau, altfel zis, să desemnez realități și limite în aprecierea activității muzicii românești de grup, așa cum ne-a fost ea prezentată la Gala formațiilor, aș începe, la capitolul «virtuți», cu: 1) evidența unei diversificări stilistice și problematice, reverberată în mod diferențiat în conștiința publicului: de la muzica accesibil-comercială la experimentul novator; 2) capacitatea avansată de asimilare a lexicului muzical și a modalităților de exprimare cunoscute astăzi pe plan internațional; 3) existența unor reale disponibilități tehnice (ne referim atît la tehnica instrumentului — virtuozitate improvizatorică, simț ritmic, acuratețe intonațională — cît și la dotarea tehnică propriu-zisă, acustic-electronică, a instrumentelor), disponibilități dublate de valențe expresive incontestabile, sinonime cu sensibilitatea, cu talentul, cu dăruirea; 4) calitatea de profesionalism — calitate sesizabilă nu numai la cei care o datorează conservatoarelor și școlilor de muzică, dar și în cazul acelora care au dobîndit-o, treptat, în decursul practicii muzicale.

În continuare, inevitabil, despre carențe: 1) absența (cu puține excepții) a unui specific autohton, care să particularizeze, să impună realizările formațiilor noastre în «concertul» atît de amplu al producțiilor analoage de pe toate meridianele; 2) inconsistența substanței muzicale a unora dintre creațiile originale semnate de componenții acestor grupuri, a calității aranjamentelor (orchestrațiilor) și a modului de structurare a «materiei prime» sonore; 3) aspectul fluctuației instrumentiștilor de la o formație la alta și al restructurării frecvente a grupurilor, de unde neajunsuri în rodarea de ansamblu, lipsa omogenității, dificultatea acreditării unui timbru stilistic propriu, inconfundabil; 4) utilizarea uneori excesivă a efectelor exterioare muzicii, al căror... «efect» vizează escamotarea penuriei de conținut; 5) aspectul deficitar, cvasiimprovizatoric, al argumentului poetic și, în aceeași ordine de idei, gustul îndoielnic al «asezonării» unor versuri românești clasice, inabil «puse» pe muzică.

Raportate confruntării acestor aserțiuni disjunctive, concluziile derivă de la sine. Există o «bază materială» — la propriu și la figurat — a activității formațiilor. Avem un număr de instrumentiști-cîntăreți bine înzestrați, capabili a aborda fără dificultăți majoritatea speciilor muzicale de gen cunoscute azi. Avem, cu alte cuvinte (deocamdată), *interpreți*. Prin diferență însă de contextul așa-numit «tradițional» al muzicii ușoare (adică acela al melodiilor tălmăcite de *soliști vocali* acompaniați de orchestră), context în care identitatea autor-interpret apare drept un caz fortuit, necaracteristic, «estetica» muzicii de grup presupune cu necesitate o asemenea dualitate profesională, complementată eventual și cu funcția de creator al textelor. Căci, în ceea ce are ea mai semnificativ, muzica de grup se definește tocmai prin această simbioză, asigurînd *totalizarea* momentelor succesive ale actului creator — interpretativ, urmărite de la stadiul de «intenție componistică» pînă la materializarea ei în «realitate sonoră». Iată de ce dezideratul major al activității formațiilor românești îl constituie, în prezent, direcționarea eforturilor spre depășirea fazei de «mimetism», o fază, desigur, *inițial* utilă. Se poate vorbi dealtfel despre unele îmbucurătoare premise ale «aflării de sine» în creație; nu puține din realizările de pînă acum ale formațiilor Phoenix, Sfinx, Romanticii se cuvin incluse fără ezitare în sfera compoziției — în accepția efectivă a noțiunii.

Nutrim convingerea că admiratorii genului — tinerii noștri melomani — doresc să asculte muzică pop românească — realizată însă la nivel competitiv — mai curînd decît preluări ale căror modele (fără îndoială, superioare ca realizare în forma originală) le pot audia pe discuri ori benzi de magnetofon.

Florian LUNGU

dicționar

COOL (în traducere directă «rece», «răcoros») — manieră reținută, interiorizată, de interpretare în jazz, opusă emoționalității deschise a expresionismului *hot* (fierbinte). *Cool-jazz* este un termen ce desemnează o tendință a jazz-ului modern grupînd într-o largă arie muzicieni atît de diferiți, precum Miles Davis, Stan Getz, Lee Konitz, Lennie Tristano, Gerry Mulligan ș.a. Interpreții «cool» căutau o anume puritate a expresiei prin intermediul unei sonorități puțin vibrate, aproape detimbrate, al unei fraze relaxate, lipsită de accente puternice, al unei dispoziții temperamentale decontractate în timpul interpretării. Apărut ca o reacție la stilul «bop» (și în genere la excesele expresioniste ale bopers-ilor), jazz-ul «cool», ale cărui prime manifestări se plasează prin anii 1949–1950, pleda pentru decență, pentru discreție și rafinament, pentru un fel de pudoare a exprimării, comportînd, sub aspectul conținutului armonic, evidente îmbogățiri, complexificări și subtilități, necunoscute pînă atunci. Jazz-ul «cool» este deci un jazz rece, nedansabil, cerebral. Chiar dacă Miles Davis apare drept reprezentantul eminent al stilului la care ne referim, iar Lester Young este considerat «părintele spiritual» al acestei maniere interpretative, jazz-ul «cool» rămîne prin definiție o școală a muzicienilor albi (Stan Getz, Gerry Mulligan, Lee Konitz).

Florian LUNGU și Dumitru MOROȘANU

curier

Vlad Marius-Iași. *«După motoare, a doua mare pasiune a mea este muzica». Și după muzică?* **Cristina Coman — Brăila.** *1. Printr-o singură scrisoare ați devenit automat prietena noastră, mai ales dacă doriți (și din cîte am înțeles, doriți) acest lucru. Publicarea adreselor diferitelor vedete, obținerea de autografe sau fotografii pentru fiecare cititor în parte nu intră în preocupările redacției noastre.* **Adriana Ionaș-Oradea.** *Microbiografii muzicale vor mai apărea în paginile «Flacării».* **Trif Dan — Sinaia.** *Evident, radiodifuziunile multor țări au în colecție cîntece românești.* **Ioan Hansel — Craiova.** *House of The Rising Sun — cu formația Animals (inclusiv Eric Burdon).* **Dinu Ionel — Topraisar.** *Materiale despre Hendrix au apărut deja în numerele anterioare ale revistei noastre. Așteptăm top-ul dumneavoastră.* **Romeo Șerban — Brașov.** *Este mai bine ca top-ul să fie radiodifuzat chiar în prima zi de apariție a revistei, deci sîmbătă.* **Nițu Virgil — Slobozia (Argeș).** *Înțelegem admirația dumneavoastră pentru Mihaela Mihai, dar nu-i putem publica adresa fără consimțămîntul său.* **Stan și Dan Iacob — Tîrgu Jiu.** *Speranțe deșarte. Cu anonimii nu discutăm, precum văd că știți.* **Livia Ciupercă — Bereşti, Svetlana-Georgeta Gheorghiu — Brăila.** *Prin tradiție, la radio București top-urile se transmit pe programul III.* **Brittay Adriana — Tîrnăveni, Radu Cornel Moldovan — București, Radu Mihăilescu — Timișoara.** *Scrisorile dumneavoastră au ajuns la Florian Pittiș.* **Angela Dumitru — București.** *Și «Made in Japan» face parte din discografia Deep Purple.*

G.S.

33-45

aura urziceanu

Chiar dacă seria de L.P.-uri consacrate cîntăreților noștri de muzică ușoară nu a fost inaugurată, așa cum era firesc, de un album al Aurei Urziceanu, totuși Electrecordul a reușit în cele din urmă să ne ofere un disc de 33 de ture al celebrei cîntărețe. Realizatorii — *Ștefan Bonea*, redactor, și *Teodor Negrescu*, inginer de sunet — ne propun un disc echilibrat și fără a afișa o notă accentuat comercială, așa cum sînt, de obicei, majoritatea discurilor noastre de muzică ușoară

Fața întîi a discului, cea care ne este recomandată s-o ascultăm «în clipele de liniște sau tumult ale ființei noastre» (vorba meteorologului — azi ori plouă ori nu plouă), cuprinde cinci prelucrări, semnate *Richard Oschanitzky*, după cunoscute partituri simfonice sau folclorice: Arie din suita nr. 3 în re major *(J.S. Bach)*, Capriciul nr. 24 *(N. Paganini)*, Baladă *(Ciprian Porumbescu)*, Cîntec din Oaș, Hai călușar! *(Petre Firulescu)*. Aici, vocea și simțirea Aurei Urziceanu transmit emoția auditoriului la modul cel mai direct, lipsa textului nefiind deloc «un handicap de comunicare», precum ne avertizează Aurel Gherghel pe coperta discului. Ba dimpotrivă, în cazul de față existența textului devine inutilă, chiar pleonastică. Aura Urziceanu nu are nevoie de cuvinte, ea nu trebuie să sufere fals pentru o iubire pierdută ori pentru niște flori ofilite, numai inflexiunile glasului său putînd fi expresive și convingătoare.

Pe a doua față a sa, valoarea discului scade alunecînd către o muzică accesibilă și ascultătorilor mai puțin obișnuiți cu genul pe care-l practică Aura Urziceanu. Tocmai de aceea considerăm o mare eroare să afirmi că aici, pe fața a doua, (care conține trei piese de *dans*), contribuția Aurei este «personală și decisivă». Aura Urziceanu este o cîntăreață de jazz prin excelență, muzica de dans folosindu-i doar ocazional, la sporirea vandabilității discului. Vocea sa, calificată neinspirat cînd cristal sau instrument, cînd transfigurare sau «de tristețe și speranță» (?), rămîne, și pe acest disc, una dintre marile voci ale jazz-ului românesc și nu numai ale lui.

George STANCA

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Seara	Anda Călugăreanu	8
3	2	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	11
2	3	Pastorală	Roșu și Negru	14
5	4	Meșterul Manole	Phoenix	3
4	5	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	9
6	6	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	9
10	7	Negru Vodă	Phoenix	15
8	8	O, rămîi	Romanticii	3
—	9	Amintiri	Progresiv TM	1
9	10	Ploaia	Odeon	15

Compozitori: 1. Radu Șerban. 2. Mihai Dumbravă. 3. Nancy Brandes. 4. Nicolae Covaci. 5 Marius Țeicu. 6. Margareta Pîslaru. 7. Nicolae Covaci. 8. Teodor Tufiș. 9. Ladislau Herdina. 10. Sorin Vasiliu.

TOP «FLACĂRA» poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21.00, pe programul III al postului de radio București.

TOP MUZICAL «FLACĂRA». TALON Nr. 36

La «Comoara» se fac nunți, botezuri și alte chiolhane de trei ori pe săptămînă

Noi, cetățenii domiciliați în jurul bufetului «Comoara» din bd. Uverturii nr. 105, sectorul 7, considerăm că se impune imediata desființare a acestui bufet din nenumărate motive, dar în primul rînd pentru că, fiind amplasat în apropierea locuințelor noastre, este un permanent factor de tulburare a liniștii, a odihnei noastre nu numai de zi, dar mai ales a somnului de noapte, de măcinarea sănătății noastre, devenind un coșmar.

Acest bufet organizează petreceri de nuntă de două ori, și uneori de trei ori pe săptămînă. Uneori organizează deservirea în paralel a două nunți, una în sala propriu-zisă de la stradă și alta în baraca-salon din fundul curții, cu intrarea printr-o ulicioară (Intrarea Timpului).

La aceste nunți, pe lîngă faptul că se aduc muzicanți cu diferite instrumente, unele foarte stridente, se folosesc stații de amplificare date la maximum de intensitate sonoră, care împreună cu vocile așa-zișilor cîntăreți vocali și cu chiotele și strigăturile nuntașilor poluează fonic întregul cartier pînă la distanțe de sute de metri. Nuntile, «tămbălăul» acesta durează întotdeauna pînă a doua zi dimineața, cel mai devreme la orele 6.

Am mai putea adăuga că în timpul călduros, în fiecare noapte după ora 0, un autocamion aprovizionează bufetul cu gheață, această operație făcîndu-se cu gălăgie, neținîndu-se seama de liniștea vecinilor.

Nu se respectă programul de închidere a localului la orele 22 și se permite accesul așa-zișilor muzicanți ambulanți care cîntă beților pînă aproape de miezul nopții.

Dar bufetul «Comoara» este și un focar de infecție, de murdărie. În fiecare dimineață, nemaivorbind după chefurile organizate, în jurul bufetului, trotuarul de pe bd. Uverturii și Intr. Timpului sînt transformate în W.C. de către cei ce se îmbată în bufet.

De asemenea, acest bufet este un factor de imoralitate, de stimulare a viciilor ca alcoolismul, a atitudinilor huliganice. Aci se adună beților și bătăușii. Uneori bătăile se continuă pînă în stradă, oferind spectacole degradante trecătorilor și oamenilor din cartier.

Avînd în vedere cele arătate mai sus, precum și faptul că pe bd. Uverturii mai sînt alte două bufete, iar băuturi alcoolice se vînd și la cele două magazine alimentare și la unitatea de legume-fructe din bd. Uverturii nr. 98, propunem desființarea urgentă a bufetului «Comoara». În cel mai rău caz, să se interzică organizarea de nunți și alte petreceri care ar depăși miezul nopții și să se impună respectarea cu strictețe a programului normal, precum și a celorlalte instrucțiuni de funcționare a unităților de acest gen (categoria III).

Ion Nicolae — bd. Uverturii 107
Stana Predescu — bd. Uverturii 107
Nicolae Dobre — bd. Uverturii 105
București

Salvați fotografia lui Amilcar

I. La cimitirul Săneasca este mormîntul lui Amilcar Săndulescu, orfanul de război, care la cîteva săptămîni după ce a fost hărăzit să-l aleagă pe Eroul necunoscut al României de după război a murit năpraznic înecat în mare.

O mînă sceleratăde vandal a spart fotografia lui Amilcar și cred că dacă nu se intervine, iarna apa pătrunzînd în fisuri, datorită variațiilor de volum, ca urmare a înghețului și dezghețului, se va deteriora ireparabil pasa copilului.

Este păcat să se piardă chipul inteligent al soldățelului ce, precum Mona Lisa, te urmărește cu privirea cînd treci pe lîngă mormîntul lui, parcă bucuros cînd te apropii și trist cînd te îndepărtezi.

Solicit ca «Flacăra» să publice cîteva rînduri despre Amilcar și să sugereze Organizației pionierilor să ia grabnice măsuri să salveze fotografia cît nu este încă tîrziu.

II. Martor al entuziasmului general din ziua și seara meciului U-Fiorentina (pe care-l asemăn cu un bun film polițist ce ne-a ținut încordați pînă în ultima clipă) propun denumirea stadionului nostru AJAX; este «vox populi». Echipa trebuie să se numească Universitatea, dar stadionul poate fi rebotezat. De ce «Central»? Este altul periferic? Este în centrul orașului?

După Leipzig mulți avem alergie la numele «Central».

dr. Valeriu Grubneac
Craiova
policlinica C.F.R.

Fluieratul trenurilor nu se poate limita?

Prin intermediul «Flacării» vreau să fac o propunere, pe care o consider foarte actuală: este vorba de poluarea sonoră.

Locuiesc în Bușteni pe șoseaua principală — paralelă căii ferate — pe unde, normal, trec trenuri atît noaptea cît și ziua, și de fiecare dată în apropierea gării, la circa 600-700 m, toate trenurile (inclusiv mărfarele) șuieră («urlă») sirena de parcă ar fi luat foc trenul.

Nu s-ar putea, așa cum există claxonarea interzisă, să fie cel puțin limitat fluieratul în localități de cîte 3-4 ori la un tren? Mai ales că trece printr-o zonă turistică, unde omul vine la odihnă și liniște. Sau să fie interzis între orele 14 și 17 și 22 și 6 cînd ne odihnim și mai ales copiii.

Marta Popescu
bd. Libertății 236
Bușteni

Bilet în circuit între C.F.R. și O.J.T.

Încrezător în prognoza timpului pentru luna septembrie și în propaganda stăruitoare a oficiilor de turism, m-am hotărît ca în acest an să-mi petrec concediul de odihnă atît pe litoral cît și vizitînd stațiunile de pe Valea Prahovei.

M-am adresat în acest sens Oficiului județean de turism din Iași, obținînd cu ușurință asigurarea unui sejur de o săptămînă la Mamaia. Nu același lucru s-a întîmplat cînd am solicitat și bilet de tren în circuit, cu reducere de 50%, așa cum rezultă din indicațiile publicate în broșura cu mersul trenurilor la capitolul «condiții de călătorie», alineatul 8 (pagina 60). Mi s-a precizat că O.J.T. eliberează numai bilete dus-întors cu reducere, circuitele emițîndu-se de către unitățile C.F.R.

Deplasîndu-mă la B.O.V. primesc relații binevoitoare, explicîndu-mi-se că toate biletele de tren cu reducere pentru călătorii turistice, inclusiv circuitele, se eliberează numai de către unitățile Ministerului Turismului.

Reîntors la O.J.T. după acest miniturism gratuit, m-am adresat adjunctului șefului de serviciu pentru turismul intern. Dumnealui m-a asigurat că solicitarea mea este îndreptățită, dar nu poate fi satisfăcută deoarece nu s-au primit instrucțiunile necesare din partea ministerului. Totodată mi-a declarat că le-aș face un imens serviciu reclamînd cazul forurilor în drept pentru o rezolvare de principiu. Sublimînd modul curios în care O.J.T. dorește să-și rezolve problemele, mărturisesc că nu știu cărui organ să mă adresez pentru elucidarea cazului. Oricum, doresc ca Departamentul Căilor Ferate să știe că în județul Iași nu se eliberează bilete de călătorie în circuit cu reducere 50%, astfel încît textul din broșura cu mersul trenurilor apare ca o dezinformare a publicului. În ce privește Ministerul Turismului este rugat să ia măsuri ca toate informațiile publicate privind serviciile și facilitățile oferite populației să fie aplicate în totalitate de către unitățile sale, pentru a nu le știrbi din încrederea și prestigiul de care trebuie să se bucure. Așa cum nu s-a întîmplat în cazul relatat.

Mircea Popov
Iași, str. Ștefan cel Mare nr. 51

Umilința este mult mai dureroasă decît o pierdere materială

Anul acesta mi-am petrecut concediul în Bulgaria. Din tot arsenalul de obiecte (pe care trebuie să le aibă un turist) îmi lipsea un cort. Am avut satisfacția de a găsi chiar la Suceava acest obiect (cort tip «UTORAL» 3), produs de I.I.L. Urziceni, de care m-am bucurat foarte mult întrucît corespundea dorințelor mele. În fine, instalați într-un camping la renumitele «Nisipuri de aur», bucuria primelor zile petrecute aici ne-a fost curmată de faptul că într-o seară a început o ploaie torențială. Singurul nostru adăpost îl constituia cortul. Nu a trebuit decît puțin timp să constatăm cu multă amărăciune că nu era mare deosebire dintre ploaia de afară și ploaia care pătrundea în cortul nostru.

Dar cel mai greu a fost să suportăm privirile turiștilor străini, care se aflau tot în corturi, și care exprimau o sinceră compătimire.

Dacă pot să uit clipele neplăcute pe care mi le-a oferit acest cort, precum și prețul ce nu poate fi neglijat, de 3 152 lei, nu pot însă să trec cu vederea (și pentru acest lucru v-am scris), că acest cort este produsul țării noastre, o țară care se bucură azi de un mare prestigiu peste hotare, în toate domeniile de activitate.

Îmi vine greu să cred sau să dau circumstanțe atenuante acelor care confecționează niște produse simple (corturi), dar care sînt de o proastă calitate și nu le fac deloc cinste. Consider ca o sfidare și o lipsă de respect pentru munca noastră.

Filaret Chițescu
Suceava
str. C. Porumbescu nr. 1
bloc 1, sc. D, ap. 2

Dreptatea este un act omenesc

În nr. 40 din 29 septembrie 1973 am citit articolul «Din Buzău sîntem, în Buzău ne întoarcem» și sîntem de acord cu articolul tovarășului Seceleanu, referitor la Podosu Gheorghe din comuna Siriu, cantonul Cașoca.

Nici nu ne așteptam noi, locuitorii din comuna Siriu, ca dumneavoastră să veniți și să lămuriți o nedreptate. Așa este, în timp ce familia Podosu Gheorghe locuiește în canton, președintele C.A.P., Olteanu Ioan, are două proprietăți (2 case), deși a fost o dată împroprietărit pe lunca Casocii lîngă pod, apoi abuzînd de funcția de președinte C.A.P. a mai luat un loc central, cu încă o casă modernă, materialul, transportul aproape gratuit. Nu are decît o fată de 14 ani. Și toate acestea fiindcă primarul Leau Ioan este nașul lui și îi tolerează toate abuzurile. Nu mai vă spunem că transportă material lemnos ilegal la cîmp, are oi și miei care nu sînt în evidența contabilă. Toate în avantajul președintelui C.A.P. care în afară de ilegalitățile pe care le comite mai este și bețiv. În fiecare zi este în cîrciumă și abia poate trece puntea peste apă beat.

Pentru aceste abuzuri este prea puțin să fie dat în revistă, nu face cinste C.A.P. și nici comunei. Nu mai vorbim de lînă și brînză pe care le plasează la prieteni. Toate neamurile și prietenii lui trăiesc bine. Jumătate din comună sînt oranjați numai de președintele C.A.P. și de nașul lui care este primar.

Vă rugăm să mai reveniți și cu alte amănunte și ce măsuri s-au luat.

Ștefan Pasea
S. Măhăilescu
com. Siriu

Te-am uitat un an de zile

Este un an de cînd sînt aminat din lună în lună cu plata salariului pe luna mai 1972. În luna iunie (1972), cînd trebuia să iau salariul pentru luna mai, mi s-a spus de contabilul Consiliului popular Independența, județul Constanța, că a uitat să mă treacă pe stat.

A doua lună m-am dus iar la Consiliul popular și mi s-a spus la fel. Te-am uitat. Așa mi s-a spus mereu timp de un an de zile, iar acum mi se spune că a trecut un an și nu-i mai pot lua.

Se poate ca un contabil să uite 12 luni de zile să mă treacă pe statul de plată? De ce nu s-a uitat pe el? Între timp mi-am schimbat și locul de muncă la I.A.S.-Negru Vodă.

Dumitru Ungureanu
com. Cerchezu, sat Viroaga

Răspunsul Consiliului popular al județului Constanța Corpul unic de control financiar intern

Precizăm următoarele în urma verificării efectuate:

Ungureanu Dumitru din satul Viroaga, comuna Cerchezu, județul Constanța, a prestat muncă în perioada 8-31 mai 1972 la circa veterinară Independența, fără să fie retribuit pe această perioadă din lipsa de stat de funcțiuni. În urma controlului, Direcția generală pentru agricultură, industrie alimentară și ape, cu adresa nr. 5042 din 11 septembrie 1973 a trimis plan suplimentar și fond de salarii la Consiliul popular al comunei Independența pentru a se achita drepturile de salariu lui Ungureanu Dumitru.

Au fost atenționați salariații din vina cărora nu s-a achitat salariul lui Ungureanu Dumitru.

vicepreședinte **șef corp C.F.I.**
Ion Calotă **Ion Chipară**

Singura zi de liniște este luna

Mă numesc Ioan Rădulescu din Ploiești, str. 30 Decembrie, nr. 1, sc. A, ap. 10, de profesie proiectant, și vă scriu în legătură cu unele aspecte negative din acest oraș. Bătrînii castani de pe bulevardul orașului (noi, ploieștenii, cîndva ne mîndream cu ei) au început să se usuce. Cei puțin 40 de castani sînt aproape uscați, iar peste un an, cel tîrziu doi, vor trebui tăiați. Și toate acestea din cauza traficului intens de autovehicule, în special de autobuze, care circulă pe acest bulevard.

Pentru salvarea castanilor am o propunere: interzicerea circulației autobuzelor pe întreg bulevardul sau chiar a întregii circulații auto, dirijînd circulația pe cele două artere paralele cu bulevardul, străzile Bobîlna și Democrației.

O altă problemă care interesează atît familia mea, cît și alte 24 de familii din blocul unde locuiesc în vecinătatea restaurantului «Bulevard»: suportăm greu pînă după ora 24, sau chiar mai mult, muzica, strigătele ospătarilor și zgomotul ce-l fac sticlele la manevrare în acele navete metalice (de ce nu se fac din plastic și se strică atîta metal!?)

După ora 23,30 toacă orchestra și încep să se audă cheflii, care nu lipsesc niciodată, și zăngănitul sticlelor. Sîmbăta seara este și mai mult zgomot, pentru că în local se fac nunți și cum vara stăm cu ferestrele deschise, cele două muzici se amestecă.

Sînt familii care au copii nou-născuți sau copii care sînt la școală și nu pot învăța.

De aceea cred că ar trebui, dacă este posibil, mutat restaurantul în alt local mai izolat sau pînă atunci să se interzică cu desăvîrșire muzica din grădină, iar vara nunțile în local.

Am citit în revista «Flacăra» că la Cluj în cele mai multe restaurante remiza s-a desființat fără să se reducă cîștigul întreprinderii printr-o mai bună deservire și diversificare a produselor. Dacă și la Ploiești se va desființa muzica, prin suplimentarea numărului de mese pe ringul de dans și în locul rezervat orchestrei, atunci localul nu va fi în pierdere.

Ioan Rădulescu
Ploiești

Cu sprijinul Comitetului județean Prahova al P.C.R. Consiliul popular al municipiului Ploiești ne răspunde

Referitor la scrisoarea adresată de către Radulescu Ioan, domiciliat în Ploiești, str. 30 Decembrie nr. 1, sc. A, ap. 10, revista «Flacăra» prin care solicită luarea unor măsuri pentru a nu se mai degrada castanii de pe bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej, transportul pe bd. Gh. Gheorghiu-Dej și mutarea restaurantului «Bulevard».

Analizînd problemele sesizate a reieșit că într-adevăr unii castani de pe bd. Gh. Gheorghiu-Dej au început să se usuce, dar cauzele nu sînt cele expuse în sesizare.

Problema a fost verificată de către A.S.P. — specialiști care au arătat că din cauza neaerisirii corespunzătoare la rădăcina castanilor s-a produs degradarea lor.

Este în studiu ca pe o porțiune de 80 centimetri să se scoată asfaltul, pentru a se da posibilitatea de aerisire la rădăcină a pomilor.

Privind propunerea de a nu se mai circula cu autobuzele I.T.P. și autoturismele pe acest bulevard, nu este posibil, deoarece această arteră constituie intrarea principală în orașul Ploiești, atît pentru noi cît și pentru turiștii străini. S-a oprit circulația numai două zile pe săptămînă, sîmbăta și duminica.

În ceea ce privește măsurile ce au fost luate pentru restaurantul «Bulevard», precizăm următoarele.

Pe timpul verii a fost desființată orchestra, care își desfășura programul în grădina de vară a restaurantului.

Personalul de serviciu a fost instruit ca la manipularea ambalajelor să se facă mai puțin zgomot și dacă se poate reducerea definitivă a acestuia.

Privind interzicerea organizării de nunți și banchete în grădina de vară, acestea au încetat, organizîndu-se pe timp de iarnă în sălile localului.

În concluzie, deocamdată localul nu se poate închide sau muta în altă parte, așa după cum ar dori unii locatari din apropiere.

vicepreședinte
ing. Ion Trocaru

Fiule, citind rîndurile de față, poate îți vei schimba purtarea

Subsemnata Farcaș Floare, locuitoare în satul Pria 210, comuna Cizer, județul Sălaj, sînt văduvă, am 70 de ani și sînt mamă a 7 copii, din care 5 trăiesc. Cea mai mare e Irina, care are 52 de ani și e debilă-mintal și fizic, și nu se poate întreține singură, de aceea tatăl ei i-a făcut testament încă fiind în viață. În urma mortii lui s-a făcut proces succesoral și Irinei nu i-au revenit decît 3/16 ca la celelalte fete și la fecior deși ele au primit zestre cînd s-au căsătorit.

Fiul meu Nicolae se poartă foarte urît cu noi, ne amenință cu bătaia și pe mine și pe Irina.

Vecinele noastre nu pot veni la noi numai acelea care vin și la el.

Pe fetele mele le-a bătut și nici ele nu pot veni cînd vor la mine. Ar trebui să vină că eu sînt slabă și bătrînă, iar Irina nu poate lucra. Pe oamenii care vin să ne ajute îi amenință cu bătaia. Scriu aceste rînduri pline de durere și dacă se poate să le publicați, că astfel poate le va citi și el și l-o prinde rușinea și-și va schimba purtarea față de mama și sora lui.

Farcaș Floare
com. Cizer

A uita nu înseamnă, în cazul de față, a nu respecta legea?

Mă numesc Popa Marin, mecanic la Întreprinderea utilaj transport, autobaza 2 Bujoreni. Sînt căsătorit din aprilie 1972, iar soția mea are o fetiță de la primul soț.

La 6 iulie 1973 am depus actele necesare pentru a trece copilul la alocația acordată de stat, la întreprinderea unde lucrez, deoarece soția mea nu are serviciu.

De la acea dată sînt aminat mereu de către șeful contabil, ba la 12 iulie, ba la 27 iulie, la 12 august, la 27 august și așa pînă în prezent. Această alocație trebuie să o primesc de la data căsătoriei mele. Pe data de 15 septembrie din nou am fost uitat cu alocația copilului, iar la întrebarea mea, contabilul șef ripostează același lucru, «am greșit», «am uitat» etc.

Această alocație este acordată de stat, prin lege, și nu înțeleg cum se poate uita.

Marin Popa
București

ce este nou ?

O nouă metodologie de neutralizare a surselor de infecție tuberculoasă. În cadrul unui vast și complex experiment operațional desfășurat în județul Ilfov și municipiul București s-a pus la punct o metodologie de neutralizare a surselor cronice de infecție tuberculoasă, prin noile medicamente Rifampicină și Etambutol. Rezultatele bune au depășit 90% sterilizări durabile ale focarelor cronice. Acest experiment a edificat conceptul de aplicare a chimioterapiei ca măsură primordială de luptă antituberculoasă. Metoda s-a generalizat în întreaga țară, România fiind singura în lume care aplică un program național de chimioterapie cu Rifampicină și Etambutol în tuberculoza cronică, sub conducere și evaluare centrală (Institutul de ftiziologie). La recenta Conferință mondială de tuberculoză de la Tokyo, experiența românească a suscitat un interes deosebit din partea tuturor experților internaționali în acest domeniu.

Fișier național computerizat. Drept rezultat al unei vaste experiențe dobîndite în cercetarea de epidemiologie a tuberculozei și de statistică sanitară, la Institutul de ftiziologie s-a realizat un fișier național computerizat privind cazurile de tuberculoză. Reunind experți epidemiologi, ftiziologi, statisticieni, matematicieni și informaticieni, fișierul reprezintă o realizare de o deosebită valoare, în care calculatorul electronic și-a dovedit un nou și extrem de util domeniu de aplicare în științele medicale.

În cauză, antibioticele. În domeniul cercetării fundamentale cu aplicare practică de perspectivă, în ultimii ani s-au întreprins studii asupra unei noi familii de medicamente (derivați de rifampicină). Cercetători din Institutul de ftiziologie au constatat că acest grup de antibiotice au nu numai proprietatea de a opri dezvoltarea unor microbi patogeni cum sînt cei care provoacă tuberculoza, dar pot opri și procesele imune nedorite (cum sînt cele care duc la respingerea grefelor de organe). Totodată, pe baza unor mecanisme asemănătoare, s-a precizat că există posibilitatea utilizării acestui grup de antibiotice și în tratamentul unor procese tumorale.

urgențe

STATUL PLĂTEȘTE. Boacă Vasile din Schitu Bila a ajuns la Spitalul de urgență datorită fiului său, care l-a bătut în așa hal încît i-a zdrobit toracele, l-a rupt trei coaste și l-a provocat un hemopneumotorax total la plămînul sting. Pe acest tată nefericit îl îngrijesc acum oameni străini. Ne-am interesat cît costă spitalizarea și medicamentația sa. Peste 5 000 lei, mi s-a spus. Nu ar fi corect, oare, ca administrația spitalului să impute fiului nemernic această sumă?

CASCADOR DE DUMINICĂ. Într-o duminică, Nicolae Bara din București (strada Hristache 31) s-a suit pe casă să repare acoperișul. Lucrînd neatent, neasigurîndu-se în timp ce se tot vînzolea pe casă, inevitabilul s-a produs: a căzut în gol. A trecut mai întîi prin geamul unui luminator: sticla groasă l-a tăiat pur și simplu toracele pînă la jumătate. La spital a ajuns în stare foarte gravă cu o hemoragie extremă și cu toracele complet deschis în jumătatea din dreapta. A fost una dintre cele mai grele intervenții din ultimii ani — au spus chirurgii care l-au operat, dr. Pironcoff și Contreanți, medici care văd multe cazuri grave, aici, la Urgență.

ACCIDENT DE MUNCĂ? Pe Ilie Radu, muncitor la I.C.M.-5, șantierul 8, autosalvarea l-a luat chiar de la locul de muncă. Diagnosticul: policontuzii, o plagă adîncă în regiunea lombară, alte plăgi faciale. Tratament: operație imediată, administrare de antibiotice și antitetanice — bineînțeles cîteva zile de spitalizare. Ce a pățit? «M-a bătut șeful de echipă» — a declarat pacientul. «Te pomenești că zilele de concediu le suportă asigurările sociale și că I.R. e considerat la întreprindere accidentat în timpul muncii!?» se întreba dr. Marcela Dumitriu, care l-a operat.

TINE CAII, NICULAIE! Cine nu știe că simbăta pe șoselele naționale circulația e intensă? Niculae Chiriță din Tărtășești, mergînd în căruță, a ațipit. Caii au luat-o razna. Mașini erau berechet pentru un accident. Așa a ajuns N.C. la Spitalul de urgență din Capitală. Doctorul de gardă a scris pe fișa sa, la rubrica diagnostic: «politraumatism cranian, stare de comoție, traumatism toracic». Cîtă durere pentru o clipă de neatenție!

întîmplări adevărate

cea mai grea gardă

În acea zi doctorul Mihail Dragonu operase mult. Era ziua lui de gardă și fusese o gardă infernală. Se uita pe furiș la chipurile surorilor asistente: încercănate, transpirate, obosite. Toți ceilalți chirurgi plecaseră. Mai erau cîteva minute de încordare și-apoi gata!...

Și deodată, ușile sălii de operație s-au deschis: un om este adus pe targă: neinsuflețit, zdrobit, scăldat în sînge. Omul acesta tînăr murise? Bătăile inimii nu i se mai auzeau, pulsul și tensiunea dispăruseră. Tot sîngele i se scursese după accidentul în urma căruia toate vasele de sînge și nervii piciorului îi fuseseră retezați din șold. O ultimă licărire de viață mai pîlpîia în omul de pe targă. Doctorul Dragonu a împietrit. Sudoarea i-a înghețat pe trup. Trebuia să ia imediat o hotărîre, singur, neasistat de nici un alt medic. Să taie piciorul pacientului? Dacă va scăpa, crezierul accidentatului — neîmprospătat atîta timp cu sînge — va mai reveni la normal?!...

— Ce ați simțit în clipa aceea, doctore Dragonu?

— O imensă responsabilitate! O îngrijorare în toată ființa mea, o îngrijorare pe care nu am mai încercat-o atît de acut niciodată; era aproape ca o durere fizică.

A ordonat transfuzie. După 12 flacoane de sînge a apărut primul semn de viață, o tresărire în trupul tînăr al lui Barbu Florea. Apoi, imediat, a început o operație teribil de grea și de lungă. Au cusut toate venele și au suturat nervii tăiați. Piciorul bolnavului a început să se încălzească. Patru ore a durat operația. Cînd au terminat-o, una dintre surorile asistente a leșinat. În ziua aceea, chirurgul Mihail Dragonu, de la spitalul din Caracal, operase 20 de ore încontinuu. A fost cea mai grea gardă de cînd se știe medic. Gardă de care e mîndru: nu numai că salvase, în acea zi, viața a încă unui om, dar nici măcar nu-i amputase piciorul.

Ion PREDA

medicina muncii

praful industrial

Odată cu aerul respirat, prin plămîni circulă desigur cantități apreciabile de praf, dar o nocivitate importantă, în lipsa măsurilor de protecția muncii, o prezintă cel de origine industrială, la locul de muncă.

Cercetările științifice efectuate în institutul nostru au arătat că proporția reținerii în aparatul respirator a prafului industrial crește în raport cu dimensiunea particulelor de la o valoare de 25 la sută pentru particulele avînd diametrul de 0,5 microni, la aproape 100 la sută pentru particule mai mari de 5 microni. Pulberi industriale cu asemenea caracteristici întîlnim la locurile de muncă din subteranul minelor de toate categoriile, în turnătorii, la sablajul pieselor turnate, la dezbaterea manuală și mecanică a aceloraşi piese, la morile de minereu, în carierele de piatră, la săparea tunelurilor, în industria porțelanurilor, în cea de produse ceramice, în industria textilă, la fabricarea frînelor de autovehicule etc., cu tendință de extindere în multe alte ramuri industriale.

Dintre bolile profesionale cele mai importante, provocate de pătrunderea pulberilor industriale în plămîni, o atenție deosebită trebuie acordată pneumoconiozelor (din limba greacă: pneumo = plămîn, conios = praf). În funcție de natura pulberilor care le provoacă, pneumoconiozele poartă diferite denumiri: silicoză (praf de siliciu), azbestoză (azbest), pneumonioza minerului care lucrează la extragerea cărbunelui etc

Cea mai gravă dintre pneumoconioze este *silicoza*, deoarece apare după un stagiu redus de muncă cu expunere la cantități mari de praf cu conținut bogat în bioxid de siliciu liber. Ea produce invaliditate chiar la o vîrstă tînără, boala evoluînd, dacă este avansată, chiar în condițiile întreruperii contactului cu pulberile respective; diagnosticul se stabilește numai de către medici specialiști. Maladia nu beneficiază pînă în prezent de un tratament eficace. Începutul bolii este destul de înșelător pentru subiectul respectiv, deoarece manifestările sale nu sînt specifice: tuse diminuată, cu sau fără expectorație, greutate în respirație, mai ales la eforturi (chiar de minimă intensitate), dureri toracice, intoleranță la mirosuri de grăsime prăjită sau la fum de locomotivă. După un oarecare timp de expunere la astfel de pulberi apar însă tulburări importante în funcționalitatea plămînilor, iar în stadiile foarte avansate, tulburări ale inimii. Adeseori boala se asociază cu bronșita cronică și creează un teren propice pentru grefarea infecției tuberculoase. Diagnosticul se precizează numai prin examen radiografic. Acest examen pune în evidență prezența în plămîni a unor formații mai dense de țesut scleros, reprezentînd nodulii silicotici, precum și alte modificări de aceeași natură ale ramificațiilor bronșiilor, vaselor sanguine, care pot scoate din funcțiune anumite porțiuni ale plămînilor, cu consecințe consecutive.

La noi în țară s-au luat măsuri deosebite pentru prevenirea și combaterea pneumoconiozelor și în special a silicozei. Dar aceste măsuri își pot dobîndi eficiența maximă numai în condițiile în care cei ce organizează, conduc și controlează procesele de producție și muncitorii înșiși contribuie la aplicarea lor în practică. Astfel, în vederea evitării angajării la locurile de muncă cu degajări de pulberi silicogene a muncitorilor a căror stare de sănătate este contraindicată în astfel de munci, este absolut necesară și obligatorie prezentarea la examenul medical de angajare, pentru a li se efectua investigațiile necesare și radiografia pulmonară. Aceeași obligație este și pentru examenul medical periodic, care, pe lîngă alte scopuri, are și menirea de a depista boala în stadiu precoce, singura posibilitate de a lua măsuri de stopare a evoluției sale.

Dacă nu avem încă un tratament suficient de eficace, ne stau la dispoziție măsurile tehnice de combatere a pulberilor chiar la locul lor de formare, măsuri avînd caracter prin excelență profilactic, urmărind eliminarea pulberilor din zonele de muncă și deci a expunerii muncitorilor la această noxă.

Doctor Bernard BARHAD
director adjunct științific al Institutului de igienă și sănătate publică București

poșta medicului

GH. MARINESCU — CONSTANȚA. 1) Din fericire, cartofii nu îngrașă și deci nu figurează pe «lista neagră» a alimentelor interzise. Dar, bineînțeles, și aici se impune o pondere rațională. Cartofii conțin vitamine din familia «B» și «C», potasiu și fier, consticuind un aliment nutritiv și ușor digerabil, care poate înlocui iarna așa-numitele «legume verzi». Cum se pretează la diferite «interpretări» culinare (cunoaștem o cărțulie cu peste 1000 feluri de preparate din cartofi!), vă puteți «salva» în problemele culinare. Vă recomandăm cartofi fierți cu unt (înăbușiți), cu iaurt și cu mărar, fel de mîncare consistent și gustos; 2) împotriva **îngerării gingiilor** (începuturi de paradentoză): frecați-le zilnic cu partea albă a unei coji de lămîie; 3) De acord cu dv., dar cum spunea vestitul scriitor englez Jonathan Swift, părintele lui Gulliver: «Nimic nu e mai constant pe lumea aceasta decît... inconstanța». Sau, parafrazîndu-l pe Einstein: «Totul e relativ — nimic nu e absolut; singurul lucru absolut e... relativul». Succes.

IANCU VICTOR — BUCUREȘTI. Simptomele descrise și — mai ales — excelentele desene trimise sînt edificatoare: dumneavoastră aveți o boală de piele, numită **acnee rozacee** sau **cuperoză**, caracterizată printr-o coloratie roșie-violacee a pometților obrajilor, a aripilor nasului și a nasului, uneori chiar a întregii fețe. Cuperoza este produsă de dilatația vaselor capilare (telangiectazie) fine ale pielii, în urma unor tulburări ale circulației sîngelui, unor boli de ficat, a constipației, a lipsei din organism a vitaminei P, a abuzului de cafea neagră sau băuturi alcoolice, care favorizează fragilitatea capilarelor. Pentru igiena pielii, fața va fi spălată cu apă avînd temperatura camerei, evitînd săpunul, expunerile la soare, schimbările bruște de temperatură. Regimul alimentar va fi bogat în fructe și legume proaspete, fără condimente, mezeluri, conserve, murături, fără tutun, alcool, cafea neagră. Se va combate constipația. Local, se recomandă ușoare tamponări cu următoarea:

LOȚIUNE ÎMPOTRIVA CUPEROZEI

Rp. Acid salicilic	2 g
Ihtiol	3 g
Camfor	2 g
Alcool de 70° ad 100 ml	

D.S. — extern; pentru aplicații locale. În caz de cuperoză rezistentă, se vor face aplicații ușoare de zăpadă carbonică (crioterapie) sau electrocoagulare fină, punctată sau liniară.

RADU COSTIN — PETROȘANI; GRIGORESCU PAVEL — TIMIȘOARA. De multe ori, **colitele cronice** rezistente la tratament se datoresc unor carențe de enzime organice, care participă la digestia unor alimente. Trebuie să urmăriți deci alimentele care vă provoacă aceste alternanțe de constipație și diaree și, eventual, să le suprimați din regimul alimentar (lapte, pepeni, băuturi alcoolice etc.) La medicația pe care o urmați, avem de adăugat o cură prelungită de Mexaform, cîte 1-2 cpr. după mesele principale, asociat eventual cu Mexase-CIBA, 1-2 drajeuri — 3 ori/zi, în timpul meselor.

ARDELEANU RODICA — CLUJ: În **bronșiectazie** (dilatația bronșiilor), în special în bronșiectazii cilindrice — cazul dumneavoastră — prognosticul afecțiunii este favorabil, cu condiția ca să evitați răcelile, să urmăriți evacuarea secrețiilor bronșice prin expectorante și prin drenaj postural. Acesta trebuie făcut zilnic, luînd o poziție înclinată, în raport cu sediul dilatațiilor bronșice, timp de 15 minute, de 1-2 ori/zi. Ca expectorant: hiposulfit de sodiu fie în injecții sau aerosoli, fie în următoarea:

POȚIUNE EXPECTORANTĂ

Rp. Extr. Plantaginis fluidum	15 g
Natr. tiosulfuricum	3 g
Natr. benzoicum	3 g
Alcool 70°	5 g
Sirupus aromatisatus	ad. 150 g
D.S. int. 4-5 linguri/zi	

În perioada anotimpurilor reci (toamna și iarna) este indicat să faceți cure de lungă durată (1-2 luni) de antibiotice (Tetraciclină sau Cloramfenicol, 2 g/zi) asociate cu Sulfametin (1-2 cp./zi).

oare nu ai greșit?

N-ai greșit atunci cînd sfătuind tinerii să-și facă «rost» de oglinda sufletului, a conștiinței te-ai adresat doar celor de 16, 17 sau 18 ani? De ce? Crezi tu că vîrsta îndoielilor și a marilor hotărîri, cînd ești tentat să-ți faci din viață, din viitor, din necunoscut, un ideal, irealizabil ca mai toate idealurile, se poate cuprinde doar între 16 și 18 ani?

Oare eu, noi, cei mai mici, de 14, 15 ani, nu sîntem în stare, nu putem gîndi «puțin» serios? De ce atunci întrebarea ne-a fost exclusă categoric?

Am 14 ani. În pofida anilor, puțini la număr (după părerea ta), m-am gîndit nu o dată la ceea ce pot da, la ceea ce pot obține. Cred că dacă mă obsedează ceva, e această întrebare. Mă școl, învăț, scriu, plîng, rîd și... trece ziua.

Seara, cînd caut căldura și odihna somnului, întrebarea răsare vie, neschimbată, iar răspunsul meu e același: nu știu. Mi-e teamă.

Oriunde aș fi: acoperită de necazuri sau sus pe vîrful coamei succesului, trăiesc același sentiment: TEAMA. Cînd mă aflu jos, deasupra capului meu îngrămădindu-se necazuri, dorințe nerealizate, mă întreb: voi putea străbate acest ocean de dureri? Sînt ale mele, știu, deci trebuie să învinge! Dar voi putea?

Sau, îmbrățișată de succes: e minunat! Dar ce va fi mai tîrziu? Voi putea eu să-mi păstrez un loc stabil aici? Deci, teama de necunoscut. Și cum ar putea fi altfel, cînd însăși viața e neprevăzutul?

Oare eu, sau noi, putem ști «foarte exact, matematic», de ce sîntem în stare?

Azi spun: sînt sinceră, curajoasă, pot și obțin ceea ce vreau. Dar mîine? Mîine nu-mi va aduce oare exact reversul, adică: mint, mi-e frică, nu pot, vreau să obțin, dar nu pot?...

«...să fii o personalitate distinctă»? Da, asta poate da. Însă nu prin faptul că aș ști ce pot da și ce pot obține. Pentru că nu știu, și nu putem ști exact, întotdeauna.

Prin muncă! Muncind, spunînd: TREBUIE să-mi realizez idealul!

De ce neapărat un ideal irealizabil?

Am un ideal, recunosc. Dar nu e irealizabil! Nu poate fi așa! TREBUIE să-l realizez!

Muncesc și spun TREBUIE!

Vorbeai de autocunoaștere?! Tu însăți ești atît de convinsă, atît de sigură de calitățile, defectele, de ceea ce poți da, de ceea ce poți obține? Să nu spui: da! Nu cred! Nu cred să existe om pe lumea asta care să-și poată creiona exact portretul moral! E părerea mea.

Însă MUNCA și cuvîntul TREBUIE pot face minuni. Îți urez și vă urez: succes!

«Nu sîntem anonimi în veșnicie».

Mihaela Tusac
cl. a VIII-a,
Școala generală nr. 7
Galați

cum mergem la școală

Este foarte firesc ca școala să se găsească mereu în atenția celor mari, începînd cu problemele esențiale pînă la cele mai mici amănunte — minore, dar la fel de importante, îndeosebi pentru elevi.

Am parcurs cu satisfacție rîndurile referitoare la echipamentul școlar și am admirat cu plăcere (citiți invidie) soluțiile propuse în paginile revistei. Salut din toată inima preocupările lui Constantin Marinescu și inițiativa redacției în domeniul «fleacurilor școlare». Dar înainte de a vedea în magazine accesoriile proiectate, nu ar trebui mai întîi procedat la o, hai să-i spunem, tatonare a terenului, adică o pregătire a celor care se manifestă împotriva unor astfel de idei «necorespunzătoare scopului școlii»?!? Mă întreb dacă Constantin Marinescu a trecut întîmplător prin fața unei școli la ora opt: ce vom realiza dacă, înzestrați fiind cu un echipament care să ne placă, vom fi dimineața trimiși acasă încă de la ușa școlii pe motivul că «la școală se vine numai cu servietă reglementară»? Oare este, îmi permit să întreb, educativ să umbli pe străzi în așteptarea primei recreații ca să te poți strecura tiptil, hoțește chiar, pentru simplul motiv că servieta este roșie sau se poartă pe umăr? Nu înțeleg de ce sînt admise ca «reglementare» numai culori închise, excesiv de sobre; negru, maro, nici măcar alb. Nu e păcat de vîrsta noastră? De ce se potrivește mai bine negrul, iar culorile îndrăznețe sînt interzise? Să fie acesta un motiv prea bine întemeiat pentru ca elevii să fie întorși de la poarta școlii?

Îmi iau permisiunea **de a mă adresa direct tovarășului Marinescu: nu știu dacă v-ați gîndit la o astfel de problemă, dar după cum se petrec acum lucrurile, veți avea de luptat cu niște prejudecăți. Oricum, cei pe care îi doriți purtătorii noilor creații sînt alături de eforturile dumneavoastră, asemenea părinților și a unor cadre didactice.**

Și în încheiere îmi exprim speranța de a mai găsi în paginile revistei articole ilustrînd astfel de preocupări asupra echipamentului și ținutei elevului, unde mai sînt multe de spus și multe de făcut.

Carmen Băltărescu
Liceul «Mihail Sadoveanu»
București

numai noi ne putem da seama de greșelile noastre

Am să încerc în cele ce urmează să reactualizez momentul apariției primei pagini «Elevii prin ei înșiși». Era o zi de septembrie, ziua începerii «neoficiale» a cursurilor. (Căci, după cum bine știm, ele abia luni 17 septembrie au început.)

Eram tot într-o redacție, a ziarului «Gazeta Gorjului». Era dimineață. Ochii mi-au căzut pe «Flacăra». Am deschis-o împins parcă de un resort nevăzut. Aveam senzația că voi găsi înăuntru ceva nou, ceva foarte bun. Și am găsit în pagina 12: revista inaugura o pagină a elevilor ce va deveni tradițională și săptămînală.

«Am fost cu toții elevi, dar nu am devenit cu toții profesori», se spunea acolo. Eu aș continua: «Am fost și vom mai fi elevi, atîta timp cît se naște ceva nou în știință, artă, literatură. Niciodată nu vom fi profesori cu adevărat. Căci viața e plină de necunoscut. Pe zi ce trece ei ni se dezvăluie puțin cîte puțin».

Să încerc acum să răspund la 3 din cele 4 întrebări puse de dumneavoastră. Căci la întrebarea nr. 2 am răspuns de la 17 septembrie, prin locul pe care-l ocup în rîndul colegilor mei, toți liceeni în ultima clasă.

1. De uitat, am uitat că m-am mai... «fript» de două ori jucîndu-mă de-a dragostea. Căci la 18 ani, oricît de matur te crezi, tot un joc e și dragostea, ca și fotbalul sau tenisul.

De învățat am învățat să cunosc lumea. Lucrînd două luni într-o redacție, am avut prilejul să cunosc fel și fel de oameni. Fiecare cu ideile lui, cu bucuria sau tristețea lui. Am mai învățat că, fiind prea «mic», nu trebuie să-i critici pe cei... mari. (Și la propriu și la figurat)

3. Am văzut în această pagină, încă de la inaugurare, o tribună a elevilor, de la care gîndurile noastre să fie făcute cunoscute țării întregi. Am o propunere în acest sens: redactorul care se ocupă cu primirea, lectura și apoi admiterea scrisorilor ce urmează a fi publicate în pagină să nu mai selecteze, ci să publice totul, indiferent de-i bun sau rău. Numai noi ne putem da seama de greșelile noastre. Să fim puși deci față în față cu ele. Ca într-o oglindă.

4. *Întrebare:* Ce vrei de la viață, ce crezi că-ți poate oferi ea?

Răspuns: Vreau totul, bun sau rău, chiar dacă m-am lovit uneori de rău și m-am rănit fără să mă vindec încă. Viața mi-a oferit abia o infimă părticică din ceea ce i-am cerut. Cred că-mi poate oferi o iubire adevărată, o carieră bună și (de ce nu?) un prilej de afirmare.

Multe fete sau băieți dezarmează la primul insucces. Fie în școală, fie în dragoste (ce asociere ciudată!) nu trebuie întreruptă calea cunoașterii. «O luptă-i viața, deci te luptă!»

Aș încheia, deși aș mai avea multe de spus...

Promit c-am să revin cîndva, cît mai curînd posibil, deși mă lupt mereu cu timpul, să-i țin în loc.

Marius Becherette
anul IV C-Liceul
«Ecaterina Teodoroiu»
Tîrgu Jiu
str. Al.I. Cuza, bl. D,
ap. 3, sc. B

sînt un adept al acestei inițiative

Am marea bucurie de a vă scrie o scrisoare în care țin și eu să vă mulțumesc pentru deschiderea noii pagini, «Elevii prin ei înșiși». De mult așteptam acest lucru, adică barem o singură pagină din frumoasa revistă «Flacăra» să ne fie închinată nouă, elevilor. Sînt un adept al acestei inițiative și sînt ferm convins că în continuare vor fi prezentate aici noi probleme legate de frumoasa viață de elev. Nu știu cum să mă exprim, dar sînt foarte emoționat cînd scriu aceste rînduri.

Cu deosebit respect,
Aurel Birzu
anul IV, Liceul
agricol din Iași

«o excelentă modalitate de comunicare»

Avem nevoie întotdeauna de adevărate puncte de reper ale existenței noastre, furnizate permanent de cei ce ne înconjoară. Și prin conjunctura favorabilă în care se află, tînărul de azi, de 16, 17 sau 18 ani (poate chiar mai puțin sau mult mai mult), are posibilitatea de a recepta tot ceea ce emană — tocmai spre a fi captat — de colectivitatea în care trăiește. Idei și sentimente, idealuri, aspirații spre mai demn, mai cinstit, mai frumos și, mai ales, **mai sincer**; dragoste năvalnică de viață, sete de adevăr, entuziasm ce irumpe în orice moment și pretutindeni, iată ceea ce poate fi considerat a reprezenta cîteva dintre trăsăturile excepționale ale tineretului nostru.

Și așa cum împreună muncim și visăm, ne bucurăm de viață și de tot ceea ce ni se oferă, simțim nevoia unei comunicări strînse și permanente, îndreptată spre o mai bună cunoaștere și spre analiza a tot ceea ce în aceste momente de efervescență și muncă creatoare a întregului nostru popor ne întruchipează și reprezintă «eul» nostru, al tuturor.

Consider pagina oferită nouă de «Flacăra» ca o modalitate excelentă de comunicare între tineri aflați acum în postura de elevi, cu toții animați de dorința de a se cunoaște mai bine și a discuta **absolut despre orice,** pentru că la vîrsta noastră «ORICE» înseamnă viață, viitor, ideal și împlinire.

Sîntem dornici de a ne crea o configurație stabilă și proprie a gîndurilor și conștiinței noastre, iar comunicarea nu poate decît să ne ofere un sprijin solid pentru aceasta.

Primele patru «etape» ale muncii dumneavoastră aflate acum la început s-au dovedit a fi deosebit de fructuoase, prin largul ecou avut în rîndul tinerilor.

Primiți toate mulțumirile noastre! Tineri însetați de viață, așteptăm confirmarea celor propuse și realizate pînă acum.

George Dobrescu
anul IV A, Liceul nr. 2 Lugoj
str. V. Vlad Delamarina nr. 1

poșta candidă

Dată fiind abundența de scrisori sosite la redacție pe adresa acestei pagini și imposibilitatea noastră de a le îmbrăca pe toate în haina tiparului, inaugurăm astăzi «Poșta candidă».

Invitîndu-vă, așadar, să scrieți «Poștei candide», iată primele două răspunsuri:

RADU VANCEA, Oradea. E trist că părinții tăi nu vor să înțeleagă că nu-ți place vioara și că nici n-ai aptitudini pentru ea. Desigur, orice tată ar vrea să aibă un Enescu în familie sau măcar un Fărămiță Lambru, dar una e voința și alta e talentul! Cred că soluția cea mai bună e să stai de vorbă cu tatăl tău, drept, ca între doi bărbați ce sînteți, de vreme ce ai împlinit 17 ani. Apoi, dacă te mai pot ajuta cu ceva, ține-mă la curent.

ANCA RĂDUȘ, București. Desigur, nu e rău că scrii versuri, ba, întorcînd foaia anapoda, e chiar bine, chiar dacă nu ai decît 14 ani. N-aș vrea să te dezamăgesc, dar e greu să devii poet cînd nu-ți sînt încă la îndemînă regulile elementare de gramatică. Cu asta trebuie să începi și cu multe altele să continui, multe, prea multe ca să și le enumer acum pe toate, dar în orice caz cu muncă, cu ambiția și cu perseverența în primul rînd. Și nu te mai speria dacă — scriind versuri — simți «niște palpitații nebune». Poate că nu sînt chiar așa «nebune» și poate nu sînt nici așa «palpitații». Poeții cei adevărați sînt și ei oameni din carne și oase și e chiar real zvonul că un mare poet a fost operat cîndva de tenie, oricît de antimit ți s-ar părea exemplul. Lăsînd gluma deoparte, apucă-te de gramatică și citește, citește cît mai mult și mai atent. Iar dacă «palpitațiile» vor continua, mai scrie-mi.

RED.

viile: rod greu, dens ca o mare viață

Există. Există podgorii și vii. E incontestabil.

Imaginea dealurilor pline de viță în fruct. Soarele. Căldura blîndă, cețoasă, tristă, palidă sau gri. Verdele și ruginiul. Albastrul senin al cerului. Sau alburiul cenușiu al norilor. Liniște. Struguri. Albaștri, vineți, verzi, violeți, gălbui, roșii, pruinați, străvezii, negri. Boabe. Rotunde, alungite, mari, mici. Mari, crocante. Soiuri.

Via de la Cernavodă. 2 000 de hectare. Specialitatea: struguri de masă. Producție: 8 000-12 000 kg/ha. Export masiv. Și de ce nu, mă rog? Numai de la Cernavodă fiecare cetățean al țării, mare sau mic, ar putea primi cîte 1 kg de struguri. Deci ajunge pentru toată lumea.

Vasile Eisler, în partea cealaltă a României, pe Tîrnave, e îndrăgostit pur și simplu de podgoriile unde lucrează ca inginer. Nadeș, Timandru. El are alte coordonate de existență. Iar cine vede cum arată locurile acolo, înțelege. E viață veșnică.

La Buzău s-a luat o măsură. Viile care mărgineau diferite drumuri și șosele locale au fost desființate. Motivele sînt de natură estetică. De unde înțelegem ce rol serios joacă esteticul.

Via și podgoria. Încercări multiple. Iradieri experimentale cu raze ultraviolete sau roentgen. Polenizări artificiale. Lucru manual, migălos. Sînt soiuri la care trebuie rupte staminele fiecărei flori, iar un ciorchine are nu știu cîte boabe, iar un butuc are cine știe cîți ciorchini, iar o vie... Dar astea sînt numai experiențe.

Pulsul vital al viei are două momente de largă amplitudine: cînd e îngropată, cînd e scoasă la lumină. Sinusoidă. Ondulație. Deal-vale. Vale-deal. Soare și crivăț.

Terenuri diferite. Nisip, pămînt roșu. Irigații și amenajări de protecție împotriva torenților. Mecanizare. Și pe orizontală, și pe deal-vale, cînd e nevoie.

Există o rețea de vii și podgorii, la fel cum există una de electrificare, de gaz metan, de comunicații, o rețea hidrografică și așa mai departe.

Strugurii sînt tăiați, sînt deturnați din punctele fixe ale rețelei, și se scurg spre piața internă, spre piața externă. Unii dintre ei se pierd în vin. Există și o rețea a vinului.

Dealurile, rămase fără fruct, așteaptă să treacă lumina puternică (puternic tristă, puternic șovăitoare, puternic înnorată) a lui octombrie, noiembrie. Așteaptă momentul adăpostirii. Așteaptă zilele cenușii sau sclipitoare ale iernii. Viața lor se stinge încet, limpede, calm. Încremenește. Și apoi, dintr-odată, scoase în soare, viața lor țîșnește într-un strigăt mut, dătător de nervi, exploziv și depășind «nevoile» momentului. E momentul cînd timpul și vîrsta nu mai contează, cînd domină înfloririle, cînd toată lumea se scaldă în nerăbdare și tinerețe.

Acum însă totul stă într-un rod greu, dens ca o mare viață, ca o mare iubire împlinită. Și de aici începînd apare și dovada că viile și podgoriile există. Există. E incontestabil.

Alexandru PAPILIAN

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

atenție, șoferi

tulburel, mîzgă, ziua mică

Octombrie continuă să dețină de ani de zile locul II (după august) în ceea ce privește numărul și consecințele accidentelor rutiere

De ce totuși în această lună, cînd traficul scade simțitor pe majoritatea arterelor rutiere, se înregistrează un număr atît de mare de evenimente rutiere.

Mulți sînt înclinați să creadă că factorul principal care determină această situație este apariția tulburelului cu tot cortegiul lui de consecințe negative asupra traficului rutier.

Fără a minimaliza rolul nefast al alcoolului, în această perioadă a anului un sumum de cauze provoacă o evoluție nedorită în dinamica accidentelor rutiere.

Octombrie este luna cînd se execută un volum deosebit de transporturi colective de persoane — în special în agricultură. Profitînd de lipsa de control din partea personalului de conducere din unele S.M.A., ferme agricole de stat etc., preocupați deseori numai de latura economică a problemei, mulți tractoriști și șoferi efectuează transporturile respective cu autovehicule prezentînd defecțiuni sau în condiții necorespunzătoare.

«Merge și fără bănci», «Doar nu s-o rupe obloul (legat cu sîrmă) chiar acum», «Las' că frîna mai ține la drumul ăsta» sînt replici des auzite în această perioadă din partea celor ce conduc autovehiculele sau răspund de verificarea tehnică.

Acum cînd toate mijloacele de transport atît de necesare pentru muncile și transporturile agricole sînt dislocate în cele mai îndepărtate și izolate locuri ale județului, acum se înțelege că trebuie intensificat și controlul folosirii lor eficiente și corecte.

Și totuși nu se întîmplă peste tot așa.

Pe drumul județean Slatina-Drăgășani tractoristul Cristea Puiu transporta în remorcă 6 persoane. La un moment dat, una dintre ele se dezechilibrează și cade pe asfaltul șoselei, decedînd pe loc. Se constată că tractoristul conducea fără permis, că cei șase pasageri și cel de la volanul tractorului erau beți și că de fapt nu veneau de la vreo treabă, ci de la petrecere.

Pe D.N. 22 A, la ieșirea din satul Cataloi, județul Tulcea, se deplasa autocamionul nr. 21-TL-701 aparținînd cooperativei agricole de producție Panduri. Bine dispus (transporta 20 de persoane la o nuntă) șoferul trece cu... vederea o curbă și se trezește cu roțile în sus. Accidentul se soldează cu numeroase victime.

Bogata toamnă a acestui an îmbie pe mulți automobiliști să se deplaseze cu mașina pentru a-și face provizii de iarnă. Nimic rău în aceasta! Necazurile încep cînd posesorii de Dacii, Moskviciuri sau Skode vor să realizeze performanța de a se deplasa sute de kilometri într-o singură zi, cu mașina încărcată pînă la refuz și mai ales cînd nu au tăria de a rezista tentației de a gusta din... unele produse.

În condițiile zilelor din ce în ce mai scurte, pe automobiliști îi prinde întunericul pe șosea cînd mai au de făcut încă mulți kilometri pînă acasă. Obosit de lungimea drumului, moleșit de alcoolul consumat, șoferul apasă mai mult decît trebuie pe accelerator tocmai cînd ar trebui să conducă mai prudent. La dificultățile și așa mari ale conducerii pe timp de noapte se adaugă nu rareori ceața, mîzga, ploile care fac deplasarea și mai anevoioasă.

În acest context au loc accidentele specifice de toamnă, cauzate îndeosebi de excesul de viteză în condiții și locuri unde mașina trebuie pilotată cu un spor de prudență, de oboseala care generează neatenție și nu rareori adormire la volan, de depășiri pe muchie de cuțit determinate de cele mai multe ori tot de graba de a ajunge mai repede acasă etc.

Alcoolul în această perioadă este «vinovat» cam pentru 20% din accidente, fie în forma sa de manifestare «activă», cînd împinge la exces de viteză, la depășiri periculoase etc., fie în forma sa «pasivă», cînd determină neatenție și adormire la volan.

În ultima perioadă s-a înregistrat o creștere simțitoare a cazurilor de accidente produse din pricina conducerii autovehiculelor fără permis.

Îndeosebi după ce gustă vreo licoare, cei în cauză (deși fără permis) își închipuie că știu mai mult decît Jakye Steward. Așa s-a întîmplat cu Constantin Coandă care fără a avea permis pentru conducerea autoturismelor s-a urcat la volanul unei Skode M.B. Colac peste pupăză, și cu defecțiuni la frînă. Din pricina vitezei excesive, a defecțiunilor și nepriceperii a intrat cu mașina în șanțul șoselei, rănind trei dintre pasagerii autoturismului, printre care și fiul său în vîrstă de 5 ani.

Arvat Grigore, de asemenea neposesor al permisului de conducere, aflat la volanul autocamionului nr. 21-CJ-2421 — pe care-l avea în primire fratele său, șofer la Complexul de creșterea animalelor din comuna Mihai Viteazul, județul Cluj — cu acceleratorul apăsat pînă la refuz, ratează un viraj și se trezește pe cîmp, unde din cauza denivelărilor este ejectat din cabina autovehiculului. Cade sub mașină și este strivit de roțile autovehiculului.

Printre capcanele drumurilor, în această perioadă se numără și bicicliștii și căruțașii care se deplasează noaptea fără lumini, precum și pietonii care traversează drumurile la întîmplare, bazîndu-se pe farurile și frînele mașinilor. Ei uită că în acest sezon, datorită factorilor atmosferici sus-menționați, sînt mult mai puțin vizibili pe drum în comparație cu nopțile de vară.

În această perioadă numărul accidentelor poate fi totuși redus, iar consecințele lor ameliorate. Soluția: disciplină și iar disciplină în circulație

Colonel Victor BEDA

Cît valorează o viață? Cîte mii de lei? Familia îndoliată a lui Berbec Constantin, în vîrstă de 17 ani, nu pretinde nici un fel de despăgubiri. Cere numai dreptate. Și s-a făcut.

Memoria copiilor poate păstra și amintiri întunecate. E o confruntare brutală, dar poate că nu strică. Pentru prezent și pentru viitor.

Pare de necrezut! Și totuși cutremurătoarele realități se reconstituie acolo, sub ochii lor.

spectacolul străzii naște tragedii

1 500 de oameni, majoritatea pietoni, la o lecție practică despre viață și despre moarte.

«... Ce căutau pietonii în mijlocul șoselei?» Întrebarea retorică a avocatului apărării a ridicat un val de murmure între cei 1 500 de oameni din sală, care asistau la procesul public. Murmure de protest, nu de încuviințare. O reacție firească, dacă stai să socotești că acolo, în sala clubului T-4 (cartierul Vitan) se dezbătea un caz tragic: moartea a doi oameni și rănirea altor 23, dintre care 15 cu infirmități și traume grave, unele pe toată viața. Vinovatul: Ioniță Gheorghe, care a intrat în plin, cu autoturismul său personal 3-B-3069, într-un grup ce se afla pe Șoseaua Afumați. Accidentul este de notorietate publică. Era deja cunoscut și pe data de 2 octombrie 1973, cînd a avut loc procesul public. În afara celor 1 500 de participanți, pe platforma de la intrare stăteau alte două-trei sute de oameni care n-au mai avut loc în sală. Stăteau încremeniți, urmărind la difuzor dezbaterile și așteptînd să-l vadă, la sfîrșit, pe cel condamnat la 15 ani de închisoare.

Fotografii de Elena GHERA

În breasla șoferilor bîntuie o întrebare înspăimîntătă: «Dacă mi se întîmpla mie?»

«... Ce căutau pietonii?» Circumstanțele îndreptățesc murmurul de protest. Dar fără să anihileze complet înțelesul (din subtext) al reacției. Fiindcă reacția, în sine, este simptomatică.

Ne-am obișnuit cu un anume pitoresc al scenelor de stradă. Un schimb de replici între doi beți, o încăierare, un accident mai mult sau mai puțin grav provoacă o bruscă uitare de sine a trecătorilor, care se adună ca la spectacol. Nu atît ca să intervină în numele opiniei publice, nu atît ca să fie utili, cît pentru a se distra. Să admitem că e pitoresc. Dar hazul se poate transforma în tragedie. Așa s-a petrecut și accidentul de pe Șoseaua Afumați.

La ora opt și jumătate seara, în 30 septembrie 1973, o Dacie s-a ciocnit de un camion cu cai, care transporta struguri. Din fericire, nimic grav. Ca răsăriți din pămînt, o grămadă de spectatori. La opt și jumătate era întuneric. Și nevinovații curioși au uitat că se află pe o șosea cu trafic rutier, că în jurul lor nu clipește nici o luminiță de semnalizare care să-i protejeze. Și nici n-au bănuit că Ioniță Gheorghe care venea de la chef, din comuna Griviță, cu membrii familiei lui, nu-l poate repera din cauza aburului de alcool urcat în ochi și cînd, în sfîrșit, îi vede înaintea parbrizului, nu mai are cum să evite dezastrul, pentru că frîna este defectă. Da, într-adevăr, tragicul deznodămînt n-a putut fi prevăzut. Iar acum este ireversibil. Cei doi morți nu mai pot învia, medicii fac ce pot ca să redea sănătatea celor răniți (nu-i pot însă da un alt picior, în locul celui tăiat, Elenei Buciu, în vîrstă de 62 de ani); Ioniță Gheorghe, vinovatul, tată a patru copii, a fost condamnat și trebuie să-și ispășească pedeapsa.

Am auzit în sală voci care comentau că este un accident stupid. În traducere ar însemna că accidentul a fost prostesc, absurd. Dacă mergi pe un drum de munte se poate întîmpla să-ți cadă în cap o ruptură de stîncă și să te omoare pe loc. În acest caz, accidentul poate fi considerat contrariu cu logica general acceptată. Dar dacă instinctul de conservare funcționează astfel încît să te expui, în întuneric, unui accident posibil, aici nu mai e locul să vorbim despre amestecul absurdului, în accepția de scuză. Un conducător auto, cum bine se spunea la proces, are o riguroasă responsabilitate nu numai față de sine, ci și față de semenii săi. La judecarea lui Ioniță Gheorghe au fost invitați să participe peste o sută de șoferi, care au la activ accidente rutiere sau cărora, datorită unor contravenții, li s-au reținut permisele de conducere. Accidentul de pe Șoseaua Afumați, indiferent de comentarii și interpretări subiective, i-a cutremurat vizibil pe cei din breasla șoferilor. «Dacă mi se întîmpla mie?!» — se vedea pe fața lor înspăimîntata întrebare. Pare imposibil de crezut ca această amintire să piară din ei. Și totuși s-au mai întîmplat și se mai întîmplă accidente tragice. Modalitatea judecării unor cazuri similare în prezența unui public numeros este, neîndoielnic, o practică salutară, cu efect imediat. Condamnarea la 15 ani a lui Ioniță Gheorghe, intolerabila inconștiență de care a dat dovadă sînt, pentru șoferi, date memorabile. Dar pentru restul publicului care a asistat la proces? Majoritatea a fost totuși alcătuită din pietoni. Și pietonii au murmurat. Cu toate că ei nu au în grijă decît propria lor viață. Pentru ca să fie apărată viața noastră, a pietonilor, s-au creat legi, s-au elaborat reguli de circulație. Dacă le ignorăm, nu-i de vină fatalitatea și nu-s vinovați, în exclusivitate, oamenii de la volan. Ei, aceștia din urmă, au reținut învățămintele trebuitoare. Să sperăm. Dar ni se pare că nu-i superfluu dacă repetăm că, nici pentru pietoni, dramaticul proces de la clubul T-4 n-a fost un simplu spectacol.

Viorica CIORBAGIU

Reflectoarele au o lumină prea nemiloasă pentru condamnatul Ioniță Gheorghe.

OARE E AȘA DE GREU... să se fabrice mai multe servicii de bucătărie? Așa se pare. Dacă intri într-un magazin cu articole de menaj la deschidere poate ai șansa să găsești, dacă nu... aștepți. De fapt acesta este și răspunsul unei vînzătoare. (A. Șerbănescu)

VIAȚA ÎN FORMULE. Vreți să felicitați un amic ce se însoară? Vă gîndiți că se întemeiază o nouă familie, o nouă «celulă socială», cum spune Engels, luați așadar un formular de telegramă și scrieți: «Multă fericire tinerei celule sociale»! Ei bine, un asemenea text nu este primit la poștă. Orice text care iese din tiparele standard («La mulți ani», «Vino miercuri la gară» etc.), este respins, așa sînt ordinele direcției. Toată complexitatea vieții acestela trebuie să încapă musai în cîteva formule. Sau să renunți la telegrame. (D. Flămând)

PROMISIUNILE, PROMISIUNI AU RĂMAS. La începutul acestui an mai-marii centralelor industriale care se ocupă cu producția articolelor de uz casnic au anunțat în cadrul unor promițătoare interviuri că vor apărea în magazinele de specialitate numeroase unelte care să ușureze munca gospodinelor — un alt tip de mașină de spălat rufe, un aragaz nou, o mașină de tocat carne, diferită de cea care de o sută de ani se tot produce la noi, un roboțel pentru bucătărie, uscătoare de vase etc. Dar unde sînt? (Ion Preda)

CERAMICA DE OBOGA LA DUMBRAVA SIBIULUI. Aflăm că muzeul popular din Dumbrava Sibiului s-a îmbogățit cu achiziționarea de piese ce ilustrează munca olarilor din Oboga precum și cu vase ceramice reprezentative pentru această localitate. (N. Isculescu)

UNDE-I CAFEAUA? În ultimul timp, în magazinele alimentare din municipiul Petroșani lipsesc sortimentele de cafea «Menado», «Matinal» sau «Cicoarea». S-au făcut oare încercături la aprovizionare? (Constantin Băduță – Petrila)

VREM HĂRȚI! De ani de zile elevii, studenții și nenumărați alți oameni interesați caută în librării hărți ale mapamondului. Și nu se găsesc hărți ale lumii de nici un fel — nici fizică, nici politică, nici pe continente. La cîte decenii o dată este prevăzută tipărirea unor astfel de hărți? (Ion Preda)

FILOZOFII SE ÎNȘALĂ CÎTEODATĂ! Anul I al Facultății de filozofie din Cluj este compus în exclusivitate din studente. Așa au decis cele două examene de admitere. Faptul ne aduce în memorie reflexia cinică a unui ilustru gînditor al veacului trecut: «Îmi vine să rîd cu lacrimi la gîndul că femeia ar putea fi vreodată filozof sau judecător». Bă, da, se mai înșală filozofii! (Florica Manolache)

ȘTIRE DESPRE ȘTIUCĂ. Agerpress: «...pescarii din Delta și de la gurile Dunării au început campania de pescuit de toamnă. La cherhanale au fost aduse primele cantități de babușcă, știucă, biban...» Știucă... știucă... Parcă mi-e cunoscut cuvîntul ăsta (E. Dascălu)

STATUIA STĂ ÎN CURTE. La Sebeș-Alba, în al cărui perimetru este cuprins și Lancrămul lui Lucian Blaga, nu s-a găsit încă un loc pentru amplasarea statuii acestui reprezentant de seamă al culturii românești, statuie (operă a sculptorului Romul Ladea) care este așezată provizoriu, de ani de zile, în curtea din spatele liceului, liceu ce ar trebui să-i poarte numele.

(Radu Cărpinișianu – Sebeș Alba)

ETERN LA POST. Cînd intri în orașul Sebeș, venind dinspre Alba Iulia, pe șosea, la o intersecție importantă, o siluetă de milițian te obligă, dacă n-ai fost atent, să încetinești și, numai după ce te-ai asigurat, să pornești mai departe. Iarnă, vară, la orice oră de zi și de noapte, milițianul cu pricina e la post. De fapt este vorba de un manechin, ingenios plasat la vedere, pentru eventualii neatenți. O inițiativă demnă de interes! (Florica Manolache)

MIROSUL UNOR CĂRȚI. Este foarte dezagreabil mirosul pe care îl degajă unele cărți, miros provenit de la materialele de legătorie. Un singur exemplu, din multe: «Prometeu sau viața lui Balzac» de André Maurois – Editura Univers – 1972.

Deși a trecut destul timp de la difuzarea cărții respective, nu a dispărut mirosul, care îți taie pofta de lectură. Pe lîngă faptul că prețul volumelor legate față de al celor broșate este mai mare și unele se pun în vînzare numai legate, ne lovim și de acest aspect neplăcut. Nu se poate găsi un remediu? (R. Cărpinișianu – Sebeș Alba)

MISTERIOSUL «ETC»? «La Crețești a fost amenajat un centru de închiriere a veselei pentru nunți, botezuri etc.» Extras din ziarul Steagul roșu, acest anunț îmbucurător rămîne totuși cu un semn de întrebare. La ce s-o fi gîndit oare autorul știrii cînd a adăugat la sfîrșit «etc.»? (Constanța Ion)

CASE DE BAGAJE CU CIFRU. Atîtea gări moderne s-au construit în țara noastră dar casele lor de bagaje sînt cu totul și cu totul insuficiente ca spațiu. Ce bine ar fi dacă sistemul caselor de bagaje cu cifru, introdus în Gara de Nord din București ar fi generalizat în toată țara. «Dar vedeți dumneavoastră, cutiuțele acelea cu cifru noi le importăm» — mi-a spus grav unul dintre funcționarii superiori ai C.F.R.-ului. Măi, să fie, facem noi locomotive electrice și avioane și nu putem face un dulap metalic cu cîteva butoane rotitoare! (Ion Preda)

ARTIST AMATOR DIN 1919! Instructorul formației de mandoline de pe lîngă Casa de cultură din Hunedoara, venerabilul cetățean Vladimir Iovlev,, debuta ca artist amator în anul... 1919. Să nu credeți că este o greșeală de tipar! Cîtă experiență, cît spațiu, cîtă istorie, dar mai ales cîtă dragoste pentru muzică și copii (formația de mandoline este compusă exclusiv din copii!) trebuie să aibă acest om prin mîna căruia au trecut generații întregi de iubitori ai muzicii! (Victor Nițâ)

CETĂȚENI, FERIȚI-VĂ! Feriți-vă cetățeni de autobuzul cu numărul 33 B 7539, de pe linia 32. Șoferul are toane ciudate, schimbă traseul, năvălește în pietoni, uită să închidă ușile. Cel puțin așa a procedat vineri 12 octombrie, cînd autobuzul a cotit pe lîngă blocul turn din Piața Palatului, roțile au trecut peste pantofii cîtorva cetățeni, o femeie în vîrstă a fost aruncată de pe scară, ușile nefiind închise. Noroc cu fuga, altfel cetățenii i-ar fi administrat o lecție acestui amator de curse. (Gh. Banu)

CURĂȚENIA PE STRĂZILE CRAIOVEI. Am aflat că în Cetatea Banilor străzile sînt acum mai curate de cum au fost acum 5 sau 10 ani, de pildă. Progresul merită să fie salutat. El nu se situează însă la nivelul pretențiilor de azi. Pentru că azi este firesc să pretinzi ca străzile Craiovei să fie — zilnic — lună de curățenie. Ori sînt zile cînd străzile nu prea sînt curate. Ba, uneori, sînt chiar destul de murdare. Și e regretabil. Și e, mai ales, cazul ca acest regret să inspire reacții eficiente, imediate. (V. Tudor)

UNDE SE POATE REPARA UN ARAGAZ? Unii locuitori ai Ploieștiului se plîng că nu știu unde se poate repara un aragaz. Nici noi nu știm. Oferim un premiu celui care cunoaște adresa unui atelier de reparat aragazuri. Urgent! Să nu ardem gazul degeaba! (Grigore Ionas)

NECAZURI CU PIPETE. Sînt foarte numeroase medicamentele care trebuie drămuite, în momentul administrării lor, picături cu picături. Dar pipete se găsesc foarte rar în farmaciile noastre. Ce-ar fi dacă toate sticluțele în care se ambalează medicamente ce trebuie dozate cu picătura să fie înzestrate cu capace în care să fie inclusă și o pipetă? (V. Tudor)

INSCRIPȚIE pe un monument funerar nou, la Oradea:

Const. Ionescu
și soția Nina
secolul XX.

Ceea ce dovedește că în cimitire tristețea și ridicolul nu sînt totuși obligatorii. (Mircea Fodoreanu)

300 000 DE STRĂINI. Acesta este numărul vizitatorilor de pe mapamond care au parcurs sălile Muzeului de arheologie din Constanța în ultimele luni pentru a admira interesantele exponate descoperite pe pămîntul Dobrogei. (V. Tudor)

ÎNBERBUL AGRESIV. Orteliș Stoica din Medgidia, 14 ani, a fost eroul unui episod care nu-i face cinste. Dojenit de către tatăl său vitreg, drept răspuns a dat foc acoperișului casei. Unde-o fi învățat oare? (V. Tudor)

TOTUL LA CERERE Totul și se dă la cerere în principalul hotel al Giurgiului (numele său este **Hotel**, așa cum scrie pe minuscula firmă). Dacă insiști, și se dau prosoape, perii de haine, iar dacă ai noroc chiar și apă caldă. Femeile de serviciu îți agrementează în plus șejurul cu spectacole matinale pe coridoare. Țipetele lor pe scări sînt un alt punct de atracție al acestui ospitalier hotel. (Gh. Banu)

TOMBEROANELE ȘI VÎNTUL. Ca în multe alte puncte ale Capitalei, la răscrucea Mîntuleasa–Negustori–Plantelor, lucrătorii salubrității își răstoarnă în zori, tomberoanele cu gunoi, formînd o adevărată haldă. Apoi, vine autoutilitara și încarcă. Ce încarcă? Păi, ce a mai rămas după ce vîntul a împrăștiat gunoaiele în patru zări. Strașnică metodă! (Gh. Ciubotaru)

ȘI LA ATENEU SUNĂ DE INTRARE. Concertele duminicale cu caracter educativ pentru elevi, organizate de Filarmonică, pășesc de la inițiativă la tradiție. Frumoasă și generoasă tradiție! Mîine, 21 octombrie, ora 11, redeschiderea stagiunii cu un program Ion Nonna Otescu, Alfred Alessandrescu, Brahms.(Constanța Ion)

ATENȚIE! DIRECȚIA REGIONALĂ C.F.R. TIMIȘOARA. Multe ore sînt irosite de către muncitorii de la preparația de cărbune din Petrila (ne scrie Constantin Băduță) pentru descongestionarea vagoanelor, pentru că starea de curățire nu este conformă cu normativele în vigoare. (Marga Nedelea)

PREȘCOLARII DIN ORBEASCA DE SUS (județul Teleorman) au primit în dar o nouă grădiniță cu 4 săli de clasă, ridicată din fondurile C.A.P.-Orbeasca de Sus. Părinții, cetățenii comunei, au dat și ei o serioasă mînă de ajutor la lucrările necalificate. (Magda Mihăilescu)

STAU ȘI TOT STAU PE ȘOSEA. În satul Băduleasa (județul Teleorman) mașina care descarcă butelii — a depozitului din Turnu Măgurele — nu s-a mai arătat timp de două săptămîni. Timp în care, numeroși săteni au așteptat zilnic, pe șosea, preț de cîteva ore, ivirea mult doritului transport. Timp în care aceiași săteni trebuiau să se afle, de fapt, la cîmp. (Gh. Ciobotaru)

CARNAVAL. Duminica trecută, pe modernele bulevarde ale cartierului Titan din Capitală s-a desfășurat un original carnaval al tineretului din sectorul 4, urmat de programe artistice și sportive ce au avut loc pe estrada din noul parc al cartierului și la baza sportivă «Voinicelul». Carnavalul a marcat începutul activității culturale de toamnă-iarnă în sector. (Alexandru Păsărin)

VEZI, DACĂ NU E UȘĂ! La hotelurile noi și frumoase care au răsărit în unele capitale de județ (**Jiul** din Craiova, **Aurora** din Satu Mare, **Astoria** din Arad) camerele nu au decît ușa de la intrare. Astfel că prin hol și prin marile și spațioasele ferestre se creează un curent și o excelentă temperatură joasă. Ca în garsonierele confort II. (Rodica Pop)

NU MIZAȚI PE GRABA CĂLĂTORILOR! Chiar dacă autobuzul 1 din Satu Mare care leagă gara de centru vine o dată la o jumătate de oră, mai sînt destui amatori dornici de transport în comun. Pentru a reduce înghesuiala, propunem ca acest autobuz să vină o dată la o oră, sau eventual la două. Poate așa s-ar mai obișnui oamenii să meargă pe jos. (Gh. Banu)

TURCUL ȘI PISTOLUL în numărul 30 anunțam, tot în această pagină, că nesfîrșitei renovări a Cinematecii i' s-a fixat, iarăși, un termen final, fiind în fază de finisare. Termenul (august) a trecut, și finisarea continuă, amenințînd să fie, și ca durată, pe măsura infinitei renovări. După cum merg acum lucrurile, poate la anu'... (Mircea Fodoreanu)

POLICOLOR. Papagalii pot fi folosiți în comerț? Răspunsul este da! În loc de cinci salarii plătite în unicul magazin din strada Covaci specializat în vopsele auto și alte antifonice, tot atît de bine un papagal poate repeta: N-avem nimic, n-avem nimic, n-avem nimic. Și, dați-o naibii,și nu ne mai plictisiți, dragi clienți.(A. Mihailopol)

ȘANTIER. Șantierul naval Oltenița stă bine cu totul: cu organizarea, muncii, cu producția de vapoare, cu oameni calificați și chiar cu protecția muncii. Numai bucătăria aceea neagră, urît mirositoare, avînd înăuntrul ei cît și în afară o murdărie de gradul unu, m-a dezamăgit. (A. Mihailopol)

«CUPTORUL DE AUR» — fierbintea și aromata instituție atît de apreciată de bucureșteni — continuă să nu-și dezmintă calitatea de model al panificației din Capitală. Atît doar că în cartierul Floreasca, de pildă, își face apariția destul de rar. Oare se răcește pe drum? (Constanța Ion)

MICUȚELE COPERTINE ALE CUTIILOR DE CHIBRITURI continuă să fie de o inspirație grafică stupefiant de banală, dacă nu ridicolă chiar (vezi de pildă monstruos-stilizatul căluț de mare, reprodus alurea și fără nici o explicație și în tiraje de masă! (Horia Pătrașcu)

«MAI DEVREME CU UN SCHIMB» a însemnat o eficiență economică de aproape 600 000 de lei. Cuptorului siemens martin de la oțelăria C.S.R., după algoritmul preconizat pe calculatorul electronic de către matematicianul Ion Sandu, a fost repus în funcțiune mai devreme cu un schimb. 8 ceasuri de oțel în plus, cîștigat. (F. Manolache)

MANUAL DE LIMBA ENGLEZĂ. După succesul de librărie obținut de volumul III al Manualului de limba engleză editat de Ministerul Comerțului Exterior, anunțăm pe cei interesați că totuși va apărea și volumul II. (Adrian Mitu)

BIG LA TÎRGOVIȘTE. Recent s-a dat în exploatare comercială în municipiul Tîrgoviște, supermagazinul «Big». Amenajat pe principiul autoservirii, noua unitate dispune de o suprafață comercială de 650 metri pătrați în care funcționează o serie de raioane ce desfac atît mărfuri alimentare cît și de uz casnic și gospodăresc. Funcționează de asemenea un serviciu ce asigură comenzi la domiciliu. (N. Iscu-lescu)

LIPSEȘTE O LITERĂ. «Este interzis trecerea pietonilor» stă scris cu litere mari, vizibile chiar la intrarea principală a Cîșmigiului, pe bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej. Dar agramatismul nu este interzis? (M. Hetco)

«CURSĂ RAPIDĂ». Se numește «Cursă rapidă» și străbate distanța București–Băleni (comună situată nu departe de Tîrgoviște) în aproximativ 2 ore (medie orară, circa 30-35 kilometri). Mă trec fiorii gîndindu-mă ce-ar fi fost dacă aș fi prins o cursă obișnuită, normală? (N. Iscu-lescu)

UN CEAI CALD PENTRU NAVETIȘTI! I.R.T.A. asigură în fiecare dimineață o serie de curse rapide pentru pasageri. În jurul orei 6 dimineața în fața Operetei, zeci de oameni așteaptă autobuzele. Pentru toți aceștia, doar două bănci, în sala de bilete și evident, nici o posibilitate de a se încălzi cu un ceai, o cafea fierbinte. Navetismul — în cazul de față — trebuie să fie sinonim cu frig, oboseală și nervi? (Gh. Ciobotaru)

UNDE SÎNT PROZATORII DIN CARANSEBEȘ? Cenaclul literar din Caransebeș are ambiția tradiției. De prin anii 1956-1957 pînă acum nu și-a încetat activitatea. El își face un meritat titlu de glorie că scriitori ca Petru Vintilă, Sorin Titel, Maia Belciu, Horia Pătrașcu și-au mărturisit aici primele neliniști creatoare. Dar de-atunci, cenaclul plînge după prozatori. În ultimii zece ani un singur membru al cenaclului a mai citit proză. (C. Iordache)

PROPUNEM DIRECȚIEI I.T.B. următorul test: să se îmbrace ăin civil» și neștiuți de nimeni, să stea cel mult o jumătate de oră la capătul liniei 31 de la Piața Scînteii, între orele 14 și 16,30. Să vadă cum se adună aici sute de călători, cum unele mașini stau, cum altele se retrag în aceste ore de vîrf, cum controlorul care dirijează traficul se ascunde și cum luptă bieții oameni să se urce în autobuze atunci cînd acestea trag cîteva clipe în stație și apoi demarează valvîrtej. (Ion Preda)

ASOCIAȚIE SPORTIVĂ FĂRĂ SALĂ DE SPORT. Recent a avut loc, la Liceul C.A. Rosetti, ședința de reorganizare a consiliului de conducere a Asociației sportive de cartier-Floreasca. Membrii asociației își exprimă speranța că vor fi ajutați de Consiliul popular al municipiului București și de întreprinderile din cartier pentru obținerea unei săli și a unui teren de sport. (Gh. Banu)

student la drept

N-aș putea spune ce l-a îndemnat pe bunicul meu matern, doctorul Mihail Milloteanu, care mi-a fost tutore, să-mi aleagă cariera juridică. E drept că, în familie, fratele mamei, Mișu, urmase dreptul și funcționa ca judecător de instrucție la Cluj. El apreciase aptitudinile mele la desen și ar fi dorit să urmez bele-artele. Om de spirit, ne povestea că nici nu dădea pe la cursuri, dar că se pregătea cu o lună-două înainte de examene și că se mulțumea să le treacă la limită. Într-un rînd, a intrat în sala în care i s-a spus că examinează profesorul de mai nu știu ce materie. A stat cît a stat, așteptîndu-și rîndul, în ordinea alfabetică. La litera *M*, n-a fost însă chemat. Atunci s-a ridicat, exprimîndu-și uimirea că lipsea din catalog. Profesorul l-a întrebat:

— În ce an ești dumneata?

— În anul întîi.

— Da? Află, tinere, că eu examinez anul al doilea.

— Da?, repetă Mișu și se retrase de-a-ndaratelea, înclinîndu-se în fața profesorului pe care-l vedea pentru prima oară.

Pasămite, frecvența nu era obligatorie și nu puțini erau studenții care pățiseră aceeași confuzie.

Altădată însă, cînd a dat examenul cu alt profesor, la cursul căruia, vorba ceea, nu călcase niciodată, examinatorul l-a întrebat de unde era. Răspunsul a fost:

— De la Turnu Severin.

A urmat întrebarea:

— Dar părinții dumitale?

Mișu s-a executat, dînd amănuntele cerute: tatăl mehedințean, mama doljeancă, din Craiova. La care profesorul i-a dat replica neașteptată, ca și cum ar fi reflectat cu glas tare:

— Știi că era să fiu tatăl dumitale?

Studenții din sală au izbucnit în rîs, dar profesorul a dres-o:

— Vreau să spun că i-am făcut curte mamei dumitale ca domnișoară. Era foarte frumoasă și mă îndrăgostisem de ea. Domnia-sa a făcut însă o alegere mai bună în persoana doctorului Milloteanu, care s-a grăbit s-o ceară în căsătorie înaintea mea.

Mișu ar fi vrut să reacționeze impertinent, dar a preferat să tacă și să ia o bilă albă, după un examen sumar.

Acestea-s cele două amintiri universitare pe care le reții din cîte mi-a povestit Mișu, care avea mare haz cînd dădea «șuete».

Să mă întorc însă la bunicul meu, care a ținut cu tot dinadinsul să mă înscriu la aceeași facultate. Se vede că-și făcuse calculul, ca tutore, că înscriindu-mă la universitate în toamna anului respectiv, 1920, iar eu absolvind-o regulat, după trei ani, în sesiunea de vară 1923, aș fi fost licențiat în drept în ajunul majoratului meu (25 august/7 septembrie) și, găsindu-mi-se o slujbă la stat, el ar fi fost exonerat de sarcina lui, la acea vîrstă înaintată, în pragul celor 80 de ani ai săi. Dreptul, dealtfel, era specialitatea cea mai ușoară și deschidea larg ușile fie avocaturii, fie magistraturii, iar mai tîrziu, politicii. De aceea, numărul studenților ce se înscriau la Facultatea de drept era mult mai mare decît la celelalte facultăți.

Eu însă, simțind că mă trage ața mai mult la litere, m-am înscris în aceeași zi la Facultatea de drept și la Facultatea de filozofie și litere. Cu tot exemplul seducător al lui Mișu, m-am decis să urmez regulat cursurile la ambele discipline. Astfel am călcat cu stîngul, ca să zic așa, la drept și cu dreptul la litere (dacă nu mă înșel asupra vocației mele). Spre deosebire însă de Mișu, am «călcat» la toate cursurile anului I de la drept.

Cel mai plăcut dintre toate era cel de drept constituțional. Profesorul era un bărbat ilustru: C.G. Dissescu, mare avocat și fost ministru într-o formație guvernamentală liberală. În vîrstă de 66 de ani, omul, vestit și pentru un trecut de mare berbant, era uzat și își pierduse aproape complet glasul: lovit de excinție vocală, era afon. Cu mare greutate, la deschiderea cursului, ne-a îndemnat să ne procurăm tratatul său de drept constituțional și să ne înscriem, fiecare dintre cei ce vor să treacă anul fără examen, cu cîte un capitol, pe care ar urma să-l dezvoltăm, expunîndu-l ex *cathedra*, în ora lui de curs. Domnia-sa ne va da și bibliografia de la capitolul respectiv. Studenții cei buni vor avea ocazia să obțină bilă albă, dacă s-ar achita cu succes de obligația ce și-o asumaseră. Se înțelege că în aceeași oră s-au strîns în jurul catedrei un număr suficient de studenți, ca să acopere *tot atîtea capitole cîte avea monumentalul* tratat. Parcă-l văd, broșat, mare și gros, în — 8°, de peste 400 de pagini, cu copertele roșii și cu prețul mărișor, de 100 de lei. M-am înscris și eu cu un capitol, alături de colegii care aveau, mai toți, spre deosebire de mine, să absolve cursurile facultății. La susținerea de pe catedră a lecției ce-mi alesesem am făcut față în mod onorabil. Nu îndrăznesc să-l privesc pe profesor, care ședea alături, pe un scaun, la catedră, în timp ce eu îmi dregeam vocea și citeam cît puteam de limpede lucrarea pe care o făcusem, servindu-mă de cursul său și de alte cîteva tratate străine. Vedeam însă, din cînd în cînd, cum dădea din cap în semn de aprobare. La sfîrșitul «lecției», mi-a strîns mîna și m-a întrebat în *sotto voce*, hîrîit, dacă nu eram craiovean. I-am răspuns:

— Tatăl meu a făcut liceul la Craiova, dar era mehedințean.

— L-am cunoscut pe tatăl dumitale! Nu-l chema Nicolae?

— Da, domnule profesor.

— A fost un om eminent. Dumneata îi calci pe urme. Ți-am dat bilă albă. Ai stofă de jurist. Dă-l 'nainte!

Altă materie ușoară era enciclopedia dreptului. Titularul catedrei, profesorul G.G. Mironescu, cu douăzeci de ani mai tînăr decît C.G. Dissescu, avea să facă o mare carieră politică, de conducere a politicii noastre externe și de șef de guvern. Nu avea un dar deosebit al cuvîntului, dar vorbea cursiv și clar. Ne-a recomandat de la prima lecție cartea unui jurist francez, Edmond Picard, cu titlul *Le Droit pur*. Am citit-o cu profit și mi-a ajutat, alături de cursul litografiat al lui G.G. Mironescu, să obțin la examen o altă bilă albă. Știam că în anul următor aveam să audiez un curs oarecum similar, de filozofie a dreptului, predat de profesorul Mircea Djuvara, distinsul ministeriabil, și ca orb care-și recăpătase vederea). Profesorul nostru încarna nu numai spiritul metodic, dar și geniul clasificărilor și al subîmpărțirii fiecărui obiect de studiu în diverse paragrafe de tipul I—II—III etc., 1—2—3 etc., A, B, C, a, b, c, *idem* ca caractere grecești ș.a.m.d. La examen, dacă problema comporta cinci diviziuni, el nota fiecare răspuns ridicînd degetul respectiv de la mîna stîngă și deschizînd-o astfel treptat, pe măsura răspunsurilor corespunzătoare. La examenul meu, am căzut taman bine pe o astfel de împărțire, cîte degete la mînă. Am răspuns bine la primul punct. A apucat degetul cel mare cu pumnul drept și i-a dat drumul, lăsîndu-l ridicat la verticală.

N-am nimerit răspunsul la punctul doi, sărind direct la cel următor și continuînd tot așa pînă la urmă. Profesorul a ridicat succesiv degetul mijlociu, inelarul și pe cel mic. A rămas strîns lipit de palmă degetul arătător. Profesorul a făcut gestul invers: a închis celelalte degete, a apucat cu mîna dreaptă pe cel arătător, l-a dat drumul și *m-a întrebat necruțător:*

— Ce e ăsta?

I-am răspuns fără șovăire:

— Degetul arătător.

A fost o ilaritate generală. Examinatorul a zîmbit sardonic și m-a anunțat mușcător că mi-a dat bilă roșie.

Profesorul ținea să treacă drept un om de spirit. Astfel, la «bunuri», tratînd despre proprietate și posesiune, ne spunea despre aceasta din urmă, lipsită de titlu juridic, că ea comportă două elemente: unul voliționa*l (animus* — voința de a stăpîni) și altul material *(corpus* — stăpînirea efectivă). Ca să exemplifice teoria, profesorul conspecta fundul sălii, se prefăcea a descoperi pe un student că «piseaz㻠o colegă, și arătînd spre dînșii, încheia astfel:

— Uitați-vă la colegul dumneavoastră din fund, care vorbește cu vecina dumisale! Ce-i spune? Cine știe? Pot să vă spun însă un singur lucru:

Are desigur *animus*. De! ochii văd, inima cere. Elementul voliționa*l* nu lipsește. Observ că n-are și *corpus*. Ce folos că nu-i putere!

Studenții rîdeau, hohotind în silă, ostentativ:

— Hă, hă, hă!

Lui S.G. Longinescu îi datorez faptul că am abandonat, ca sportivii surclasați, cursurile (nu cursa!) de la drept, după ce urmasem și anul al doilea, ba chiar plătisem de două ori taxele de examen (în iulie și în octombrie 1922). În anul următor, al treilea, un coleg sentimental, care curta o studentă din anul I de la drept, m-a convins să intru cu el la cursul lui S.G. Longinescu, de la care dezertasem fără glorie, dar în modul cel mai rezolut. Ne-am așezat în fund, unde-l aștepta dulcineea (el, ca gazdă, s-a așezat la mijloc).

Profesorul a intrat, și-a pus ochelarii și a spus:

— Astăzi, vom vorbi despre posesiune.

După ce a definit cele două elemente constitutive, a *sfredelit* aerul cu degetul arătător de la mîna dreaptă și, arătînd către grupul nostru, a spus cu un ton teatral, de improvizație bruscă:

— Uitați-vă la colegul dumneavoastră din fund, care vorbește cu vecina dumisale! Ce-i spune? Cine știe! Pot să vă spun un singur lucru:

Are desigur *animus*. De! ochii văd...

Și așa mai departe, exact ca în anul cînd îi audiam același curs.

Așadar, gurile rele nu minteau. Profesorul își învățase cursul pe de rost și-l debita stereotip, din doi în doi ani, la altă serie, fără a omite, se-nțelege de la sine, spiritele care stîrneau același succes *boeuf*:

— Hă, hă, hă!

Am uitat să vă spun că S.G. Longinescu purta toamna jobenul gri, iar în anotimpul cald o panama cu borurile largi. Diavolii de studenți o porecliseră «corabia din Asia» (rostit cu dublu ss), cu care profesorul exemplifica așa-zisa «*conditio*» la bunuri:

— Dacă se va întoarce corabia din Asia. Ce s-o fi făcut «corabia din Asia»? Dar jobenul gri?

Dar unde-s zăpezile de anțărț?

poluarea folclorului (XXX)

cîntăreț de muzică populară sau cam așa ceva?

Nenumărate articole vorbesc în ultima vreme despre arta lui Gheorghe Zamfir. Muzicologilor, criticilor de specialitate le-au luat-o cu mult înainte oamenii de litere, ba, m-aș încumeta să spun, chiar supărător de mult pentru unii care, precum Toma necredinciosul, nu s-au prea omorît cu firea preferînd să tacă chitic. În vremea în care numele lui Gheorghe Zamfir era cunoscut și de șoferii Parisului (fapt absolut adevărat), mi-a fost dat să întîlnesc muzicanți români care, întrebați de mine fiind despre Zamfir, să-mi răspundă: «Mi se pare că e un cîntăreț de muzică populară sau cam așa ceva...» (?!?)

Tocmai pe cînd scriu aceste lucruri, inspirate de un portret al lui Gheorghe Zamfir, semnat într-o revistă săptămînală de un scriitor ale cărui articole îmi fac uneori o mare plăcere, îmi mai amintesc de o întîmplare. Acum trei ani, la Paris, «Le domaine musical» prezenta într-un concert, în primă audiție, compozitori moderni dintre acei pe care unii îi socotesc «trăsniți» și care experimentează tot felul de noi formule ce uneori te pun, pe tine ascultător, la mare încurcătură. Te întrebi dacă nu cumva tu ești de vină că te supără uneori pînă la suferință zgomotele asurzitoare pe care nu le poți suporta, dacă nu ai rămas în urmă cu vremea, sau dacă..

În sala de concert își face apariția o prea frumoasă tînără, foarte sigură pe ea, care se așază în fotoliul de lîngă mine. Ascultă foarte interesată — se pare — execuția unei piese «ultraconcrete» în care prin șapte difuzoare (canale sonore diferite) năpădesc asurzitoare zgomote ce concurează instrumentiștii de pe scenă în gălăgia absolut infernală. Nici nu s-a terminat de-a binelea că juna copilă se dezlănțuie în puternice manifestări de admirație «concretizate» la rîndul lor prin urlete, țipete răgușite, bătăi din picioare, ba chiar și din palme. Reacția spontană a vecinei mele m-a pus serios pe gînduri. Împins de o curiozitate ușor de înțeles, încerc să obțin de la entuziasta admiratoare unele lămuriri. Îmi spune că aflîndu-se cu o seară înainte într-un grup de prieteni, aceștia au sfîcuit-o să-și cumpere bilet de concert. Pe cînd îmi dă aceste explicații rămîne cu ochii ațintiți pe scenă și mă roagă să-i spun cum se numește un instrument pe care mi-l arată. Minunat, i-am spus că e un violoncel și, la nelămurirea mea, îmi mărturisește că pășește pentru întîia oară într-o sală de concert, iar că pînă atunci n-a ascultat decît muzică de dans pe discuri. Pe loc am înțeles totul: spre a nu face cumva impresia că e nepriceputâ s-a simțit obligată să urle mai dihai ca lupii...

Elogiindu-l pe Gheorghe Zamfir, aprecierile, oricît de apologetice și străbătute de mare sensibilitate poetică, rămîn «fără acoperire» *atunci cînd sînt* dublate de ignoranță totală a celor mai elementare noțiuni. Nu sînt permise asemenea confuzii mai cu seamă cînd este vorba despre un lucru foarte serios și care dă apă la moară celor care s-au simțit «șifonați» că la un festival atît de însemnat a fost prezentată alături de muzica așa-numită cultă și muzică populară. Hai să spunem că în fuga lui prea mare, condeiul a luat-o înaintea gîndurilor entuziastului cronicar amator. În nici un caz nu îi este însă îngăduit să susțină, în continuare, că la același concert recitaiul unui șambalagiu talentat într-adevăr dar încă foarte tînăr «se înscrie comod în seria de succese interpretative ale Festivalului «George Enescu» (n.n.). Pentru ca binemeritatele elogii la adresa lui Gheorghe Zamfir să poată fi luate în serios, cronicarului nu i se poate permite să-l plaseze comod», alături de Yehudi Menuhin sau Kogan, pe nici unul dintre soliștii care au completat concertul lui Gheorghe Zamfir.

Hari BRAUNER

zoe dumitrescu-bușulenga

valori și echivalențe umanistice

Noua colecție a Editurii Eminescu, **Sinteze**, nu putea să debuteze cu o mai strălucită demonstrație despre ceea ce se numește caracter sintetic în cercetarea literară. Cu un spirit viu, ce participă la mișcarea de idei, și nu se mulțumește doar să le denunțe din exterior, autoarea își propune în scurte articole să urmărească unele direcții ale culturii și literaturii noastre. Demonstrația este lax, fără complicate teoretizări, fără respingerea ostentativă a unor lucruri deja cunoscute, dar cu un plus de nuanță, ce se dovedește de multe ori esențial și inedit. Culegerea are o evidentă unitate interioară, atît prin scurtele incursiuni teoretice în **Ideea originilor în cultura românească**, sau în **Spiritul umanismului românesc**, cît și în articolele despre scriitorii români, în general clasici. Iată, bunăoară, ideea «pendulării între istoricitate și arhaitate», enunțată la început, este urmărită apoi, discret, la Eminescu, Sadoveanu, Arghezi și la alți scriitori în opera cărora transpare organic un specific românesc, acea «temperare față de orice exces».

Fiind un autentic spirit umanist, autoarea se oprește cu evidentă plăcere asupra unor constante de largă cuprindere culturală, ea explică omenește, fără un costisitor arsenal de referințe, care este sursa fantasticului la Eminescu sau la Sadoveanu. În funcție de autorul în discuție, chiar și cuvintele se evidențiază, mai așezate și mai directe, de o aleasă limpiditate. Distincțiile sînt tranșante, fără drept de apel. «Programatic vorbind, romantismul românesc nu apare ca o reacție împotriva clasicismului stingheritor, nu ca o necesitate a unei ruperi de limbaj artistic /.../ La noi, odată cu romantismul, s-a născut, masiv, literatura cultă modernă, pe un fond vechi de bogată cultură populară, cu mituri proprii, în care domină o poezie lirică de pasiuni reținute». În stilul ușor oratoric al autoarei, ironia și umorul subțiază conlucrează; «Doamna de Staël pătrunde în principiile estetice ale lui Boileau», pentru ca nu prea departe să fie elogiate din nou, chiar cu o ușoară ostentație, valorile mari și perene ale literaturii și ale umanismului.

Interesantă este mai ales afirmația că «umanismul românesc nu rezidă într-o republică a literelor construită de intelectuali». Cu această convingere, autoarea înclină să ia în seamă mai degrabă «personalități ca Ștefan cel Mare și Neagoe Basarab, decît acelea ale lui Petru Cercel ori Olahus», adică oameni ai faptei, decît spirite teoretice.

Noua carte semnată de Zoe Dumitrescu-Bușulenga aduce în multe privințe precizări esențiale pentru umanismul și clasicismul românesc, iar «excursul» final prin literatura universală este o dovadă în plus de informație și de bun-gust literar.

Dinu FLĂMÂND

ovidiu hotinceanu

cămașa de apoi

În urmă cu cîteva luni, despre Ovidiu Hotinceanu auzeam cu neputincioasă tristețe că murise. Pe omul Ovidiu Hotinceanu de-abia dacă-l cunoscusem; poetul nu mă entuziasmase niciodată. De aici am început lectura volumului postum, **Cămașa de apoi**, apărut recent în Editura «Cartea românească». Este la îndemînă, după citirea volumului, să faci speculația: poetul și-a presimțit sfîrșitul. Eu mă abțin, spunîndu-mi că dintre toți bolnavii lumii, poeții sînt cei mai ipohondri, chiar dacă, uneori, se dovedește că ei au avut dreptate. Și apoi, pentru poeți, moartea este o eternă temă de meditație prin evadarea de sub legile prea pămîntești.

În **Cămașa de apoi**, este adevărat, predomină o poezie a destrămării, a desprinderii de cele lumești: «Căci tu n-ai glas / Pe mîna ta lumina se usucă/ Și ești numai risipă». Înstrăinarea poetului se naște prin apropierea lui de un alt anotimp fundamental: «Ce caut eu printre voi/ Acum cînd pădurea muge/ Îngenuncheată de zgomotoasă petrecere/ Cînd mîna voastră vajnică/ Păsări de pradă ridică/ Prea lumească voastră mînă, prea dulce». Poetul nu cochetează cu ideea înfrîngerii («Eu am hulit doamnă neputința/ Cu pana mea albă/ În fața muncii uriașe a șingelui/ Cînd toți avem ochiul curat ca benzenul»), dar are puterea să se consoleze sub spectrul iminenței ei («Dar încolțit fiind/ Iată îți spun:/ Nu bărbăția este miracolul, doamnă/ Ci slăbiciunea ei ...»«Căci doamnă, odihna este/ Cea mai perfectă înfrîngere»). Sigur, poetul nu poate primi decît cu o relativă împăcare trecerea sa din viață în celălalt anotimp fundamental. («Cartea mea nu are semne de pace/ Ci oșteni presați cum florile de cîmp»), dar această desprindere se face fără crispări, sub semnul seninătății («Căci în afară de zborul lăstunului/ Ce este mai frumos decît să uiți/ Că oasele tale pling/ Pînă la umeri îngropate în iarbă»). Mai mult, ea îi apare o cuviință obligatorie («E o cuviință stăpînitoare, este o mare cuviință/ Trebuie să și cobori de-acolo unde urci/ Fără ură, trebuie să cobori»). Pentru marea călătorie poetul nu mai are nevoie decît de o ultimă și decisivă purificare («Luminată calea gîndului fără trup/ Luminată calea trupului fără gînd/ Luminată tăcerea cea fără de legi»).

Așa cum le este dat poeților, cămașa de apoi în care a părăsit lumea Ovidiu Hotinceanu este poezia: «Ce simți sufletul meu?/ Dacă te tulbur/ E semn că nu te-am părăsit/ Între degetele mele pîlpîie o lumină scăzută/ Ca niște ochi căutindu-te/ Prin apa uriașă a văzduhului/ Pe umerii mei/ Frigul stă fericit, umilința surîde/ Căci eu port numai, ușoară, „Cămașa de apoi».

Dorin TUDORAN

conștiință și angajare (II)

Florin Mugur își cunoaște foarte bine partenerul de discuție și surprinde, cu precizie și finețe, cărei tipologii scriitoricești se înscrie Marin Preda, într-o caracterizare memorabilă: „Știam că omul pe care-l privesc nu e un scriitor înzestrat cu o înțelepciune de tip sadovenian, înaltă și calmă, permițîndu-i să urmărească în ce fel lucrările propriei sale vieți se încadrează într-un lanț etern, ci un creator care, prin personajele sale, participă la toate luptele, cade «sub vremi» și se ridică apoi deasupra lor, se lasă uneori tîrît de evenimente, pentru a ajunge, prin înțelegere, să le stăpînească. Și iată că, în ciuda tuturor acestor zguduiri, conștiința sa putea totuși să rămînă senină."

Noțiunea de «angajare» — ceea ce înțelegem astăzi prin această noțiune — o presupune neapărat pe aceea de «conștiință». Dar, într-un fel, marii scriitori, ai tuturor timpurilor, fiind în primul rînd mari conștiințe, au fost cu toții niște «angajați». Să nu ne inducă în eroare aparențele Nu putem spune, spre pildă, cu tărie, că chiar Sadoveanu nu ar fi fost un scriitor «angajat». În timpul celui de-al doilea război mondial cînd lucra, aparent neutiburat de ravagiile cataclismului care a zguduit omenirea, la romanul *Frații Jderi*, Sadoveanu dădea, totodată, o replică societății contemporane și timpului său, vrînd să sublinieze, prin însuși actul scrierii unei capodopere, că umanitatea are alte lucruri mai bune de făcut decît războaiele și că ar fi mai bine să se întreacă în lucrări de valoare eternă, neperisabilă, să-și mobilizeze toate resursele în vederea *creației*. Aceasta era înalta lecție a lui Sadoveanu.

Ce impresionează în această carte de «confesiune», pe lîngă numeroasele păreri estetice, filozofice, morale, sociale, politice, emise de Marin Preda, este vastitatea și profunzimea lecturilor literare și filozofice ale scriitorului, fapt ce reconfirmă adevărul că un mare creator apare acolo unde o întinsă «experiență de viață» se întîlnește cu o bogată și aprofundată cultură. Felul cum Marin Preda îi interpretează pe: Sartre, Camus, Malraux, Steinbeck, Faulkner, Hemingway, cum se mișcă cu familiaritate în universul lor, mărturisirea (întărită de interpretarea ireproșabilă a textelor) că «trezirea sa la viață morală» s-a făcut prin lecturile lui Tolstoi și Dostoievski, că la 14 ani a luat contact cu *Discursul asupra metodei* al lui Descartes, îl va fi împins pe Florin Mugur la următoarea prețioasă, pentru istoria literară, reflecție: „Dacă autorul *Întîlnirii din pămînturi* știa multe pentru că le văzuse și pentru că le înțelesese, autorul *Imposibilei întoarceri* știe și pentru că a auzit vocile marilor spirite (...) Spațiul de «agora» din fața fierăriei lui Iocan a fost înlocuit cu «agora» tăcută a bibliotecii. Niculae a ascultat «la pîndă» vocile filozofilor și a acceptat tăcînd că vorbele lor au fost gîndite cu grijă și spuse bine."

Prezența lui Marin Preda în viața noastră intelectuală nu poate decît să inspire încredere, încrederea pe care o transmit marile conștiințe. Este ceea ce simte și autorul acestei cărți de interviuri: «Bătrînul murea fără să fie bolnav, așa, pentru că i se terminase viața, fiul său vorbea tot mai încet, iar *eu* simțeam în clipa aceea că unul dintre puținele locuri în Europa în care puteam să aflu cîte ceva despre existența mea era chiar acela în care mă aflam atunci, ieșind încet dintre umbrele oboselii, cu părul umezit de răsuflarea dinspre stradă a ploii, cu capul înălțat puternic, să aud».

Căci nu poate inspira decît încredere vocea care vorbește dintr-o adîncă cunoaștere a sufletului omenesc: «Cum trăim? Viața poate să se desfășoare într-un profund întuneric sau într-o uriașă lumină. Iar cea mai mare pedeapsă și cea mai mare durere pentru om este să fie surprins de moarte, să fie lovit de moarte într-un moment cînd conștiința lui se află în întuneric, cînd își dă seama că nu și-a trăit viața cum trebuie, dar nu mai are timp să trăiască altfel».

Unii comentatori au minimalizat rolul lui Florin Mugur, ținînd cont de curioasa turnură pe care a luat-o cartea. Dar, ca să ne exprimăm metaforic, este nevoie de prezența unui Cocoșilă ca să-l putem asculta pe Moromete.

Nu ne-am propus să comentăm numeroasele păreri estetice, morale, filozofice, sociale și politice ale lui Marin Preda, însă ne vom opri, în încheiere, numai la două *aspecte*, extrem de importante, ale acestei cărți. Mai întîi asupra excepționalului capitol *Călătorie în Asia*, la care, dacă ar fi să alegem, din suita de «confesiuni» a lui Marin Preda, ne-am opri în primul rînd, care, după noi, constituie unul dintre cele mai frumoase reportaje de călătorie, într-o vreme în care acest gen riscă să ne amenințe cu poluarea (majoritatea însemnărilor de călătorie oprindu-se numai la aspectele exterioare, detalii de relief, climă, la cîte ceva despre «psihologia» locuitorilor, foarte vag, la comentarea incompetentă a monumentelor de artă și la cîteva vorbe de «spirit») și care ni se pare poate tot ce e mai izbutit din cît s-a scris la noi de la *Însemnare a călătoriei mele* de Dinicu Golescu. Reportajul ar putea fi tras în volum separat chiar cu titlul: *Călătorie în Asia*. Este nevoie de talentul unui mare scriitor ca reportajul de călătorie să iasă din cadrul «schematic» al genului, să părăsească niște coordonate osificate, niște trasee bătătorite și arhicunoscute. Numai o sensibilitate complexă și imprevizibilă îi poate asigura prospețime. Pentru Marin Preda, singurul element care poate da viață reportajului de călătorie este «pățania», «peripeția». Farmecul acestui reportaj stă în faptul că o sensibilitate europeană, înzestrată cu antene dintre cele mai fine, înregistrează, cu uimire și curiozitate, fenomene și realități specifice continentului asiatic, reacționează prompt la cea mai mică atingere. Marin Preda extrage semnificații din cele mai banale, în aparență, evenimente, întîmplări. Senzația de comprimare sau de dilatare a spațiului, conform stărilor sufletești, este realizată cu mijloacele scriitorului. Nu putem să citîm — spațiul nu ne îngăduie — din acest reportaj de călătorie, din care se desprind pagini întregi de-a dreptul antologice.

Răspunsurile la întrebările privitoare la soarta țărănimii, la procesul ce amenință latent această categorie socială cu dispariția, în întreaga lume — alt aspect important al cărții — sînt în spiritul considerațiilor din *Imposibila întoarcere*, însă interogațiile sînt mai neliniștitoare ca oricînd. Marin Preda este conștient de iminența dispariției, dar ceea ce-l nedumerește este faptul că societatea contemporană n-a găsit soluția ca dezvoltarea industrială și avîntul tehnocratic să nu se realizeze în contra unei structuri de viață milenare. În sfîrșit, pur și simplu cutremurătoare sînt interogațiile scriitorului vizînd propria-i condiție ontologică: „Uneori, m-am întrebat: La urma urmei, ce sînt eu? În prima clipă, am fost tentat să răspund ca unii scriitori americani care, într-un mod fals naiv, în loc să spună că sînt ceea ce sînt de fapt, adică ceea ce au devenit (pentru că nu știntem numai ceea ce am fost la origine), răspund: «De fapt, sînt un țăran». Am fost tentat să-mi răspund mie însumi într-un mod asemănător: «Eu sînt un simplu țăran și toate acestea nu-mi pot fi mie puse în sarcină, fiind eu însumi implicat în ele, ca un țăran adevărat». Ei bine, în realitate lucrurile stau cu totul alt fel. Soarta care-mi era rezervată ca țăran nu numai că nu mi-a plăcut, dar m-a neliniștit încă din copilărie. Nu împlineam zece ani, cînd doream din tot sufletul să nu mai fiu țăran. Și abia în momentul în care am izbutit prima ispravă pe care am făcut-o nu ca țăran, ci ca altceva (ceea ce devenisem), m-am simțit despovărat de un destin amenințător. Ce devenisem? Ce sînt? Firește că, dacă e să ne gîndim la moravuri, la morală, la sufletul pe care îl păstrăm și la credința pe care vrem s-o transmitem copiilor noștri, în acest sens, desigur, răspunsul meu nu poate să fie altul decît că am rămas țăran. Însă gîndirea și munca mea nu mai sînt cele ale unui țăran, e clar."

Destinul lui Marin Preda este un destin de scriitor asumat.

Ov. GHIDIRMIC

Emil Botta

Ioana Manolescu

Matei Gheorgniu

Simona Bondoc

Dan Tufaru

Cornel Brahaș

capriciu cu urmări

Dascălului i-au crescut nările mamă, nările ca niște tunele
prin care curg formulele chimice confundate.
A venit dascălul și-a vorbit așa de simplu încît
acel personaj se poate confunda cu oricare soldat din zilele
noastre dăruit morții de ultimele războaie mondiale.
Am să părăsesc școala mamă
tabla înmulțirii e tot mai grea, dascălul o spune cu fața în
palme, i-au crescut buzele încît dacii abia răzbesc să ni se
mai arate printre așa prăpăstii disproporționate. Eu îi înțeleg
și-i las acolo în vocea dascălului ce seamănă mult cu cea
de la radio cînd crainicul sportiv anunță victoria echipei
adverse...
Am să părăsesc școala mamă
prea am nevoie de mine și tot singur voi rămîne cu oricîtă
omenire în memorie, la stînga sau la dreapta. Copitele bourilor
ne zgîrie, trag mereu hotare etc.
N-are rost să mai stau la școală
muzica a pătruns în personajele romanelor, pictura a ieșit
din cearcăne rostogolite nervos pe cărbunii poeziei
ușile școlii seamănă cu ale casei, cu ale spitalului
cu ale teatrului
dar degeaba...

cum a fost (V)

Prima *Antologie Flacăra* l-a fost dedicată, luni 15 octombrie, lui Emil Botta. Despre Emil Botta a vorbit Alexandru Paleologu *(În urmă cu doi ani am scris într-o gazetă că numele celui mai mare poet român în viață este Emil Botta. Știam — cum știu și acum — ce riscam. Fiindcă, păstrînd proporțiile, dacă lui Maiorescu nu i-a venit greu să-l declare, deși cu oarecare întîrziere, pe Eminescu drept cel mai mare poet al timpului, pentru mine, cînd există și Philippide, Jebeleanu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Doinaș, Constanța Buzea și alții mai tineri, chiar prezenți în sală, știu ce înseamnă să-l numesc pe Emil Botta întîiul dintre ei, evident primul dintre egali. S-a spus despre Botta că e fantast, dandy, romantic, macabru, cabotin. Sigur, este. Dar peste toate el este doctor în știința melancoliei — ars magna — aceea care ne face să știm că sîntem și mai ales cum sîntem pieritori. S-a spus că Botta poartă o mască. Dar toți artiștii sînt purtători de mască. În teatrul grec masca se numea persona. Ei bine, ceea ce-l detașează pe Botta de toți egalii lui este, în afara lirismului său indimenticabil, o superbă personanță.)* În continuare, Emil Botta a mulțumit pentru seara care i-a fost închinată cerînd voie s-o numească «Duminica mea». Vorbind despre poezia sa, Emil Botta a spus printre altele: *(Mai presus de toate, poezia mea este o mulțumire pe care o aduc oamenilor, munților, apelor acestui pămînt. Este recunoștința pe care i-o aduc țării mele căreia îi datorez totul: graiul, fiorul care m-a făcut să iubesc tot ce e frumos).* Invitatul a recitat *Domnul Amărăciune* și *Oglinzile* după care... a plecat la teatru unde avea spectacol. Cei de față și-au propus să-i sărbătorească în continuare pe Emil Botta și au făcut-o ascultîndu-i poeziile recitate de colegii săi, actorii Simona Bondoc *(Liniște, Leoaica, Revizorul nostru)*, Mihai Dogaru *(Teatrul, Noapte, Glasul)*, Ioana Manolescu *(Cerb, Cuc, Ipotești)*, Cornel Dumitraș *(Toma Necredinciosul, Lucitoare)*, Matei Gheorghiu *(Muzeul, I.O.V., Milu Umilu)*, Lucia Mureșan *(Trifoiul văzut ca o fiară, Schiță pentru infernul meu, Cînd firea nu iartă)* și Dan Tufaru *(Acel eu însumi, Lo colocviul Descartes)*. În finalul primei părți a serii, Aurel Gherghel ne-a produs frumoasa surpriză de a-i aduce la *Cenaclul Flacăra* pe Virgil Ioniță, Ion Moraru, Cezar Ionescu, membrii fostului grup ieșean *Folk Group '73*. Spun fostului, pentru că după pauza ce a urmat recitalului foarte frumos pe care l-au susținut, cei trei moldoveni au anunțat sălii: «De azi, 15 octombrie 1973, formația noastră se va numi *FLACARA FOLK '73*». Ca să fie într-un ceas bun, s-au băut cîteva pahare de apă minerală *Șarul Dornei* oferite de Constantin Popovici. Apoi s-a vorbit despre tapițeriile suspendate ale arhitectei Daniela Goreniuc-Grușevschi. A vorbit mai întîi autoarea despre nevoia de frumos și despre ereditatea estetică a poporului român. Puncte de vedere asupra lucrărilor expuse au exprimat Dan Brezniceanu *(Act de curaj. Rupe cu tapițeria tradițională)*, Al. Paleologu *(Nu e o ruptură cu tradiția, este o sculptură cu un alt material decît cele acceptate pînă acum)*, Pia Olaru *(Văd metafore în aceste lucrări: o ploaie, acolo, o liniște, dincolo)*, Nicolae Breb Popescu *(Artista încearcă să aducă în prim plan, să mărească pentru noi, niște motive populare)*, Dinu Flămând *(E bine că s-a cam terminat cu artiștii imuni la idee. Artista a vorbit ca un eseist)*, Sorin Postolache *(Mie îmi place culoarea, raportul dintre culori)*. A citit apoi poetul sibian Cornel Brahaș. Despre cele 10 poeme citite au vorbit: Eugen Seceleanu *(Deși eu sînt din Făgăraș, și poetul din Sibiu, adică ar fi vorba despre condiții climatice asemănătoare, iată Cornel Brahaș scrie poezie. El e un intelectual și scrie o poezie de mare forță. Numai că genul de poezie pe care-l scrie C.B. trebuie să fie înțeles și de un asistent universitar și de un forjor)*, Iulian Neacșu *(Poezia lui C.B. e un țipăt. Pe mine îmă interesează poetul sub al cărui țipăt văd deschizîndu-se un spațiu. Mă sperie, ca la toți poeții tineri, elaborarea)*, Nicolae Breb Popescu, Dinu Flămând, Teodor Vasilache, Ioan Crișan *(Sper că nu mă bănuiți de competență. Am venit bolnav în acest cenaclu dar plec vindecat. Sînt unul dintre acei tehnicieni și ingineri care copiază cu indigo poezii din cărțile poeților noștri spre a ne servi de ele atunci cînd nu mai reușim s-o facem cu propriile noastre cuvinte. Mi-au plăcut mai ales Capriciu cu urmări și Ultimul descîntec. Unele poezii au fost scrise de Brahaș, altele numai de Cornel)*

În încheiere Mircea Florian a susținut un microrecital, ăsta-i adevărul, mult aplaudat. Pentru reușita celei de-a cincea ședințe a cenaclului, trebuie să-i mulțumim și regizorului Paul Stratilat.

Dorin TUDORAN

De ieri Cenaclul Flacăra se află la Craiova! În cadrul acestei prime ieșiri din București se desfășoară cîteva întîlniri între invitații cenaclului, redactori ai revistei cu iubitorii de muzică și poezie din județul Dolj.
Viitoarea ședință, în București, luni 29 octombrie a.c.

Flacăra Folk '73

Cornel Brahaș

Lucia Mureșan

Alexandru Paleologu

Cornel Dumitraș

Daniela Goreniuc-Grușevschi

Mihai Dogaru

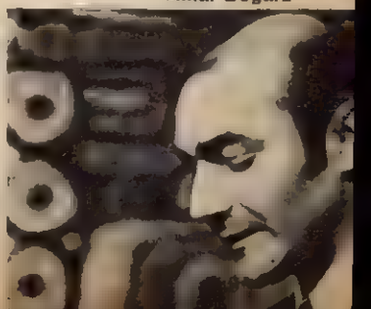

Flori, mereu proaspete, la monumentul de la Tebea închinat lui Avram Iancu, erou mereu proaspăt în amintirea noastră. (Radu Constantinescu)

Ansamblul artistic «Prahova» al Palatului culturii din Ploiești, cu solistul Neiu Stan, s-a repezit deunăzi pînă la Hoorn, în Olanda, la un festival folcloric și s-a întors de acolo cum se cuvine. Cu diplome și premii. (Ioan Diaconu)

E reconfortant să te întîlnești aici, în stațiunea Tușnad, cu oameni care pun în tot ceea ce fac și un pic de suflet, iar cuvîntul inițiativă nu le este străin. (Sorin Dan)

Ultimii mohicani ai unei toamne întîrziate. (Horia Pătrașcu)

Ziceți-i cucuruz, ziceți-i păp'șoi, ziceți-i porumb, ziceți-i cum vreți, că tot același gust bun îl are. (Radu Constantinescu)

Ultimul opus al lui Nicolae Petrișor din Vața de Jos-Hunedoara, artist necunoscut, dar cu talent să mai dea și la alții. (Radu Constantinescu)

Lui George Barițiu, omul politic, ziaristul luminat și revoluționarul patriot de la 1848, omagiul brașovenilor. (F. Urseanu)

Dialog despre Gerovital. (Emanuel Tânjală)

Cooperatorii din județul Satu Mare propun o definiție nouă pentru cuvîntul recoltă: recoltă este ceea ce se află în hambare, pătule, silozuri etc., în nici un caz ce se află încă pe cîmp. (Gh. Iancu — Satu Mare)

A fost o Dacia-1300. Sau poate că altă marcă de autoturism. Și de ce nu mai e? Fiindcă omul de la volan (avea și semnul ! pe parbriz), conducînd cu 130 km/oră, a efectuat și o depășire primejdioasă fără să se asigure. S-a întîmplat ceea ce era fatal să se întîmple (în ziua de 10 octombrie, pe șoseaua București–Oltenița): patru nefericite victime. (Radu Constantinescu)

Pe stadionul din Predeal locurile sînt numerotate. Vă rugăm insistent ocupați numai locurile înscrise pe bilet... (Sima Romulus)

— la și tu o gură de apă. Fac cu cinste... (Sorin Dan)

PE PIAȚĂ, NOI BUNU

Producerea bunurilor de larg consum a fost încredințată Centralei industriale a articolelor casnice și utilajelor tehnologice, care asigură prin întreprinderile sale veselă și articole de bucătărie, cum sînt oale și cratițe inoxidabile și emailate, tacîmuri, aragazuri cu 2,3 și 4 ochiuri, mașini de gătit și de încălzit, ceasuri, articole de sport și voiaj, jucării, ustensile de vînătoare și pescuit și altele, superioare față de multe produse similare străine.

În nenumărate țări, printre care Anglia și Olanda, marca de întreprinderi: METALOGLOBUS, INOX, EMAILUL ROȘU, 23 AUGUST, ARĂDEANCA, VICTORIA constituie un document de prestigioasă garanție. De asemenea, sectoarele de construcții de utilaje sau de accesorii și piese de schimb pentru industria ușoară sînt renumite prin produse de înaltă tehnicitate și căutate, cu interes deosebit, pe piețele străine ca și în țara noastră. Este de ajuns să amintim de TEHNOMETAL-București și METALOTEHNICA-Tîrgu Mureș, METALUL ROȘU-Cluj, NICOVALA-Sighișoara, ISLAZ-Alexandria, F.U.P.S.-Botoșani ca să înțelegem ce arie de servicii utile cuprinde această centrală industrială în economie.

Întrebare: Care sînt măsurile luate de conducerea centralei pentru traducerea în

I DE LARG CONSUM

CONVORBIRE CU CONDUCEREA CENTRALEI INDUSTRIALE A ARTICOLELOR CASNICE ȘI UTILAJELOR TEHNOLOGICE

viață a spiritului în care s-au elaborat normativele noi? Mă refer, desigur, la organigramă și mobilizarea forțelor creatoare ale centralei.

Răspuns (director general adjunct, Mircea Popeanoș): Amplul program de acțiuni aprobat de hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 februarie-3 martie 1973 ca și Decretul Consiliului de Stat privind stabilirea normelor unitare de structură pentru unitățile economice au impus adoptarea măsurilor corespunzătoare în toate unitățile industriale aparținînd centralei. În evaluarea necesității, importanței și dimensiunilor acestor măsuri s-a pornit de la faptul că, în acest domeniu, se manifestau serioase lipsuri și anomalii datorate unor verigi intermediare și dispersării unor sarcini comune pe mai multe servicii, condiții care favorizau în acest fel folosirea în munci administrative a unor specialiști necesari în producție. Efectul îmbunătățirii organizatorice de structură în noua concepție s-a concretizat în reducerea numărului de secții din întreprinderi, de la 110 la 93; creșterea numărului de ateliere de la 25 la 43; reducerea numărului de servicii și birouri independente de la 359 la 170; creșterea personalului de proiectare și cercetare de la 779 la 947; creșterea numărului de ingineri în secțiile de producție și ateliere de la 157 la 175; scăderea personalului de conducere, pe total centrală, de la 1 857 la 940 de salariați.

Întrebare: Gruparea unităților din componența centralei s-a făcut pe criterii de specialitate actuală sau pe specializări de perspectivă? Mă gîndesc la studiul pieței întocmit în condițiile «pieței cumpărătorului» de azi, adică la orientarea producției în conformitate cu structura și dimensiunile cererii.

Răspuns (director comercial Valentina Lazăr): Profilul de bază al Centralei Industriale a articolelor casnice și utilajelor tehnologice este producerea de articole casnice într-o gamă foarte diversificată și de utilaje tehnologice pentru specificul industriei. Gruparea unităților în componența centralei s-a făcut pe baza profilului lor actual, urmînd ca, în perspectivă, să asigurăm un nivel de specializare în condițiile «pieței cumpărătorului».

Activitatea de cercetare și prospectare a pieței, efectuată în cadrul centralei, are ca scop căutarea unor debușeuri pentru produsele deja fabricate, dar și pentru fundamentarea unei strategii specifice de dezvoltare bazate pe cunoașterea anticipată a preferințelor clienților noștri. În vederea adaptării producției la aceste cerințe.

Întrebare: În funcție de această grijă pe care o manifestați față de beneficiarii dumneavoastră, pentru noi, cumpărătorii de rînd, ce noutăți ne pregătesc unitățile centralei? Pe sectoare de producție, pe produse, pe categorii de cumpărători.

Răspuns (inginer Valentina Lazăr, director comercial): Organizarea și dotarea bucătăriei la un nivel superior de confort cu cuptor în consolă și plită separată, care vor fi încastrate în pereții bucătăriei, lăsînd disponibil spațiul respectiv pentru alte obiecte. Nu vor lipsi din bucătării oalele de fiert sub presiune prin a căror utilizare se reduce timpul de pregătire a mîncării și se asigură conservarea valorilor nutritive. Mașinile de gătit cu curent electric vor reduce mult timpul gospodinelor. Pentru acest sistem s-au realizat vase din oțel inoxidabil cu fund placat cu cupru sau vase din fontă emailată cu fund strunjit. Pentru pregătirea mîncărurilor dietetice vom oferi vesela din aluminiu teflonat, care elimină folosirea grăsimii și în același timp este ușor de întreținut. Vă recomandăm mașinile de tocat cu prindere prin vacuum care înlătură unele eforturi de strîngere a șurubului și în același timp deteriorarea mesei de bucătărie. Se vor livra mai multe mașini de tocat cositorite. Tot în ajutorul gospodinei au mai fost create uscătorul electric de rufe, care este pliabil și deci nu necesită spații speciale pentru utilizare, și masa pliantă pe rotile cu multiple utilizări pentru o servire rapidă, comodă și în orice punct al apartamentului. Preocupările noastre nu s-au îndreptat însă numai spre confort în gospodării, ci și spre înfrumusețare, oferind noi articole: mai multe vase în culori diferite; o gamă mai largă de vase din fontă emailată în culori pastel; tăcîmuri argintate și alte articole de menaj ca: tăvi, fructiere, bomboniere etc.; diverse articole din inox combinate cu sticlă pentru aperitive, deserturi etc.; ceasuri de bucătărie montate pe o tavă din suporturi emailate.

Un alt sector în care ne vom concentra forțele este cel de sport și jucării. Din noutățile cu care vom bucura copiii putem menționa: mingi din plastic cu ventil pentru volei, handbal și baschet; patine populare

la un preț accesibil pentru toți copiii; modele noi de păpuși, în primul rînd din cele cu dimensiuni mari, cu ochi mobili și părul implantat; diverse jucării mecanizate inspirate din zborurile cosmice; un model de trotinetă transformabilă în bicicletă și deci cu utilizare dublă. Pentru camping, turism, sport, voiaj am pregătit doar cîteva produse noi, cum sînt de exemplu: tăcîmuri de voiaj «Turist»; garnitură aperitiv «Picnic»; noi tipuri de termosuri; mulinete de rulment; un nou tip de extensoare etc.

Interviu realizat de
C. VALERIAN

oameni despre care se vorbește

HORST SINDERMANN *(născut în anul 1918, de profesiune ziarist; militant în mișcarea antifascistă din fragedă tinerețe; din anul 1945 membru al P.S.U.G., din anul 1963 este membru al Comitetului Central, iar din anul 1967 face parte din Biroul Politic, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri), a fost desemnat de către cea de-a X-a sesiune a Camerei Populare a R.D.G. în funcția de președinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Democrate Germane.*

ALEXANDRE SANGUINETTI, *om politic francez (născut în anul 1913; studii la Colegiul Stanislas din Paris și la Institutul de drept din Cairo; fost ministru al informațiilor în 1959–1961, ministru de interne în 1961–1962, deputat, vicepreședinte al Comitetului Apărării Naționale), a fost ales la 6 octombrie (cu 58 de voturi pentru și 56 contra) în funcția de secretar general al Uniunii pentru Apărarea Republicii (U.D.R.), în locul lui Alain Peyrefite, demisionat.*

SPIRO AGNEW, *pe adevăratul nume Spiro Theodor Anagnostopoulos (născut în anul 1918 la Baltimore; studii de chimie și de drept; profesează avocatura și intră în activitatea politică mai întîi în Partidul democrat și apoi în Partidul republican; în 1966 este ales guvernator al statului Maryland, iar în 1968 este ales vicepreședinte al S.U.A.), a fost silit să demisioneze din înalta funcție din pricina implicațiilor și complicațiilor unor evaziuni fiscale.*

SAMUEL GOLDWYN *(s-a născut în Polonia în anul 1882; mare producător de filme, de numele căruia este strîns legată întreaga dezvoltare a gigan-ticei industrii cinematografice americane; din anul 1923, coproprietar al uneia din cele mai celebre case de filme, «Metro Goldwyn Mayer») își vede opera sa de o viață amenințată de grave dificultăți financiare din pricina cărora e silit să-și restrîngă întreaga activitate la cîteva filme, de lung metraj și de televiziune, pe an.*

mapamond '73

o, calcutta!

Mă trezesc uneori umblînd prin Calcutta, și nu visez, și n-am coșmaruri, ci doar revăd alevea scene pe care le-am trăit în mulțimea larvară a acestui oraș deopotrivă al potentaților și al deposedaților, al opulenței și al mizeriei celei mai negre... Revăd planturoasa statuie a reginei Victoria și marmura ei are culoarea osînzei, iar pe sceptru i se găinățează porumbeii, apoi văd un pumn de femeie implorînd mila cu un prunc gol în brațe, mic cît un pui de pisică, și deseori mă gîndesc la rinocerul domesticit din grădina zoologică a orașului, care alerga ca un tanc, zguduind pămîntul sub labele lui pahidermice, gonit din urmă de un băiețandru de o șchioapă care îi lovea din răsputeri spinarea cu un cablu din sîrme de oțel...

Dar cea mai atroce imagine, cea pe care niciodată n-am îndrăznit s-o relatez, din pudoare sau din sentimentul că atunci cînd am văzut-o poate că am halucinat, este «mortuarul» Maicii Thereza de lîngă templul zeiței Kali, acea uluitoare clădire cu turnurile ca trunchiurile de con, trapeze de piatră cu colțurile rotunjite, acoperite din pragul ușilor pînă la cornișe cu zeci de mii de statuete surprinzînd tot atîtea ipostaze ale celei ce simbolizează forța destructivă a Timpului, Noaptea Supremă, Devoratoarea a tot ceea ce există. Intru renașterea în serenitate și armonie sublimă. 72 de paturi pentru bărbații muribunzi, 72 pentru femeile muribunde, o, Calcutta, cît de puțin poți oferi agoniei tale, și ce neasemuită este splendoarea zeiței Kali în măreața ei operă de devoratoare a durerilor! Mortuarul Maicii Thereza este anticamera veșniciei, sala de așteptare în fața pragului dincolo de care nu mai există decît «dincolo», purgatoriu terestru pentru cei ce și-au petrecut viața în infernul foamei și al mizeriei nereușind să-și răspundă: la ce bun le-a fost dată existența? Imposibilității de a fi, inima caritabilă a Maicii Thereza i-a pus în față posibilitatea de a muri și atunci, căpătînd în atenansele templului cîteva încăperi, preacucernica a înjghebat un loc de murire pentru deposedații Calcuttei. Paturile sînt mai mult niște tărgi, lumina, atîta cît trecerea în lumea întunericului să nu fie prea bruscă, ochii sticloși, capetele rase, mîini scheletice, guri care au renunțat să mai cuvînte, răcoare de criptă, un strop de mîncare, și liniște oarbă, reculegere de cimitir al elefanților, căci aici se vine să se moară, și doar cei care este iremediabil condamnat are prioritatea primirii. Morții sau viitorii morți vin singuri sau sînt culeși de pe străzi, unii care sînt aduși cu sila mai încearcă o umbră de protest fără vlagă, apoi se potolesc și stau cuminți, căci moartea pîndește de prin toate colțurile și nici nu simți cînd vine să-ți tragă lințoliul peste ochi... Iar centrul Calcuttei strălucește scăldat în neon, sărăcimea doarme pe trotuare sau în cocioabe fără closete și Gangele curge pe undeva molcom așteptînd cenușa morților din cîmpia Bengală.

Este o țară frumoasă ca în povești, cu un popor artist, milenar însetat de o condiție umană, iar pe frontispiciul mortuarului Maicii Thereza nu-s scrise decît trei cuvinte: «Mi-e sete». Sete de omenie, sete de viață, sete de libertate, sete de demnitate... Se spune că fiecare moare singur, dar la Maica Thereza din Calcutta se moare în colectiv, pensionarii ei arareori rămîn mai mult de o săptămînă pe paturile care nu apucă niciodată să se încălzească. Femeia, care atunci cînd am cunoscut-o avea vreo 50 de ani — azi trebuie să fie trecută de 60 — își ține pensionatul ultimei alinări pentru suportarea insuportabilului din donații filantropice și din spaima de moarte a celor îmbuibați. Și-a părăsit rasa de călugăriță catolică și a îmbrăcat sari-ul femeilor indiene aruncînd o sfidare zeiței Kali. Ea nu distruge, ci construiește. Efemeră, zidirea ei nu ține nici cît un regret. Cei ce vin să-i moară pe brațe n-au alt avut decît viața lor, ultimul licăr din această avuție pe care poate că nu și-au dorit-o, dar le-a fost dată și acum le este luată înainte de a fi apucat s-o trăiască.

Iar la apusul soarelui clopotele bat grav, se aprind rugurile morților, Gangele se tulbură de cenușa fierbinte, și în centrul metropolei irump spasmodic firmele de neon:

Mi-e sete! O, Calcutta, oare ce-ți poate potoli setea?

Ioan GRIGORESCU

lumea văzută de aproape

nu oglinzile sînt de vină

Orice parc de distracții care se respectă oferă vizitatorilor, pe lîngă noutățile care țin pasul cu evoluția tehnicii moderne, și clasicele, tradiționalele mijloace de amuzament. Printre acestea din urmă se află și labirintul oglinzilor, unde vizitatorul, dacă este mai plinuț, își poate vedea reflectată imaginea corpului redusă la cel puțin jumătate din gabarit, unde figurile apar lățite sau lungite. Nu știu dacă celebra butadă: «Dacă fața este strîmbă, nu dați vina pe oglindă» a fost inspirată de asemenea realități, dar ceea ce este absolut sigur, e că în împărăția oglinzilor strîmbe, deformante ale realității — mă refer la societatea zisă de consum — apologeții ei se străduiesc să polenească adevărul, prezentîndu-l sub cele mai frumoase culori. Toate nenorocirile generate de strîmba orînduire capitalistă sînt pasate, ca o minge de fotbal, spre cauze care nu au nimic comun cu adevărul. Exploatarea, subdezvoltarea, războaiele? Nu, acestea *nu* aduc nenorociri speciei umane. Dacă vrem o lume mai bună și mai dreaptă, profețesc Casandrele moderne prin intermediul ordinatoarelor, atunci să punem capăt creșterii demografice, industrializării accelerate, producției nesăbuite de alimente, exploatării resurselor naturale — după cum sugerează profesorul american Dennis L. Meadows.

Luptăm pentru emanciparea femeii, împotriva șomajului, pentru drepturi egale cu bărbatul, la muncă egală salariu egal, pentru asigurarea locurilor în fabrici, instituții? Ei bine, atunci «mișcarea de eliberare feminină» născută pe meleagurile franței și-a înscris ca puncte cardinale de dezbatere la viitorul ei congres: ce trebuie făcut ca și făzănițele să aibă aceleași frumoase pene aurii ca și ale domnului fazan, ca leoaicele să nu mai fie exploatate, mergînd doar ele la vînătoare pentru a-și hrăni puii și soțul, în vreme ce «regele animalelor» stă într-o permanentă stare de somnolență, precum stăpînii de haremuri.

În mult cîntatul Eden al lumii capitalului, pe care trubadurii săi de duzină îl înfățișează drept imaginea desăvîrșită a «libertății absolute», milenara instituție a căsniciei și-a trăit traiul. Acum, nu mai este nevoie de ei și ea pentru a întemeia un cămin. Acum este nevoie numai de doi EI. Adică numai de bărbați. S-a ajuns pînă acolo cu decăderea morală încît au început căsătoriile între homosexuali. Cu tot dichisul, cu tot fastul, în fața altarului, unde tradiționalul **da**, este pronunțat de epavele umane, de decrepiții care aduc o gravă ofensă însăși noțiunii de om. După Olanda, în Statele Unite la San Diego în California, reverendul metodist de la Chollas View, a unit, ca soți, un ofițer de marină și un recepționer de hotel.

Este cutremurător.

Am mai avut prilejul să vorbesc, în cadrul acestei rubrici, de drama copiilor care la vîrsta cînd alții de o seamă cu ei se joacă, se duc la școală, sînt nevoiți să muncească din greu pentru a-și cîștiga existența, supuși unei exploatări sălbatice. Am citit recent în presa italiană despre cazuri dramatice. La Rutigliano, un important centru agricol în provincia Bari, un copil de opt ani, Vito Marcello, a fost ucis de tractorul ce transporta lăzile cu struguri pe care el le încărca. La Napoli, potrivit oficialităților municipale, un copil din zece lucrează fie ca gunoier, fie ca băiat de serviciu la diferiți negustori sau în fabrici. Aceasta, în vreme ce în întreaga țară aproape un milion de copii nu au săli de clasă!

Am văzut, în împrejurimile Marsiliei, în celebrele «bidonvilluri» unde, de regulă, trăiesc în mizerie muncitorii emigranți din țările Africii, din Turcia, Italia și Grecia copii de vîrstă școlară, lucrînd ca vînzători de ghete, comisionari sau cărînd lăzi cu zarzavaturi.

Am văzut, în New York, în cartierul Harlem, copii și tineri de culoare făcînd cele mai de necrezut meserii, în speranța unui cîștig iluzoriu. Aceasta, în timp ce în același New York, simbol al dezvoltării haotice a capitalismului, în cartierul Upper East Side, doi ingenioși patroni au deschis un restaurant de lux pentru clini, «Animal Gourmet», unde patrupedele celor avuți găsesc cele mai rafinate mîncăruri, inclusiv înghețată specială pentru gusturile lor exigente, după cum remarcă revista «Paris Match».

Nu demult, o anchetă făcută de presa franceză arăta că «Marile familii» de industriași și afaceriști miliardari au un venit anual din care s-ar putea subvenționa toată rețeaua de institute de cercetări științifice cu caracter umanist. Aceasta, în vreme ce la vestitul Institut Pasteur deficitul se ridică la un milion de franci pe an și un număr de 135 de cercetători urmează să fie concediați.

Revenind la titlul articolului, adevărul demonstrează în mod clar că nu oglinzile sînt de vină, înfățișînd realitățile strîmbe în societatea de consum ci ea, societatea nedreaptă a exploatării și a înavuțirii unui pumn de magnați.

Ion MĂRGINEANU

În pragul unei «locuințe» napolitane. «Apa nu este potabilă», declară medicii igiениști ai orașului. Nu e potabilă, dar oamenii o beau. Alta nu este...

valori românești în univers

anna de noailles

Spre deosebire de Elena Văcărescu și de Martha Bibescu, scriitoare de limbă franceză care au afirmat necontenit cu mîndrie și putere originea lor românească, în ciuda sorții care le-a depărtat de pămîntul natal, Anna de Noailles a lăsat distanțele să covîrșească în ea amintirea măruntei dar nobilei sale patrii. Această mlădiță de Brîncoveni, «odraslă basarabă», cum o numea Octavian Goga într-o dramatică *Scrisoare* de mustrare pe care i-o adresa, s-a născut la Paris (1876), a crescut acolo, în lumea galică, și-a făcut ucenicia poetică de foarte timpuriu, încă de pe la vîrsta de treisprezece ani, într-o limbă care nu i-a fost, dar i-a devenit maternă, s-a căsătorit în 1897 cu contele Mathieu de Noailles, s-a mișcat cu eleganță și dezinvoltură, purtîndu-și frumusețea străine, prin lumea aristocrației și a literelor franceze și a fost consacrată ca aparținînd recunoscută a acestora. În calitate de poetă și romancieră de limbă franceză, a avut și cinstea de a deveni membră a Academiei regale belgiene.

Firește, toți acești factori s-au adunat pentru a schimba ceva din biografia scriitoarei și mai cu seamă acel ceva care înseamnă apartenența la o țară mică din sud-estul Europei, lipsită de prestigiul, fascinant pentru mulți, al unei limbi de circulație universală. Poeta n-a trăit între noi și ai noștri, nu ne-a cunoscut bucuriile și suferințele, n-a tînjit, cel puțin mărturisit, după apele și munții țării de baștină.

Goga avea dreptate în toate cîte i le spunea, cu graiul lui simplu și greu de țăran ardelean, dar mai presus de orice, în cîteva vorbe despre *trecut* și despre *sînge*:

...trecutul ne-nfășoară
Oricît de mult l-om surghiuni din minte...
Străbunii-n noi de veci nu vor să moară
Și noi mințim, dar sîngele nu minte!

Într-adevăr, matca nevăzută a ființei este mai puternică decît voința însăși de a părea într-un fel sau într-altul și se exprimă în primul rînd în creație. Poezia contesei de Noailles (ca și proza ei dealtfel, care continuă opera poetică), strînsă în cîteva volume, de la cel dintîi, primit cu entuziasm, din 1901. *Le Coeur innombrable* (Nenumărata inimă), pînă la cel din urmă, din 1927, *L'Honneur de souffrir* (Cinstea de a suferi), a arătat în contextul literaturii franceze un chip cu totul aparte. S-a vorbit despre influența pe care Hugo și Musset, Parnasienii și Francis Jammes au exercitat-o asupra scriitoarei. S-a vorbit despre creația acestei femei atît de rafinate ca despre un produs literar în care romantismul întîrziat face loc unui clasicism de certă nuanță bucolică, despre o operă născută dintr-o viziune păgînă, panteistă, asupra lumii, dintr-un fel de cult naturist. Poeta, care-și atribuia ea însăși un suflet de femeie-faun (*âme de faunesse*), a fost poreclită «muza grădinilor» (*la muse des jardins*) din pricina unei nestinse iubiri pentru natură, strigată mai ales în volumele *L'Ombre des jours* (Umbra zilelor), din 1902, și *Les Eblouissements* (Strălucirile) din 1907, cu accente de fină dar puternică senzualitate. O frenetică participare la viața elementelor se concentrează în sinestezii bogate, echivalînd cu un întins registru de percepții senzoriale, exaltate toate în plenitudine. Poeta își exaltă, adesea pînă la delir, bucuriile lumii, ale cerului și soarelui, ale ierbii și florilor, ale trunchiurilor umede de copaci, ale păsărilor și gîzelor. Privirea mozaicului viu și palpitant care e natura îi dă voluptăți subtile. În acest tărîm se desfășoară, între dimineți, amiezi și înserări, sensibilitatea mereu deschisă, mereu entuziastă a femeii artist, cu temperament îngemănat răsăritean și sudic. Exaltînd impresia, senzația vizuală, olfactică, tactilă, poeta o crește pînă la dimensiunile unui sentiment, ale unei stări puternice care îmbrățișează natura întreagă. De aceea putea spune în cîteva versuri din *L'Ombre des jours*:

Nature au coeur profond sur qui les cieux reposent,
Nul n'aura comme moi si chaudement aimé
La lumière des jours et la douceur des choses,
L'eau luisante et la terre où la vie a germé

Pe de altă parte, în poezia Annei de Noailles, iubirea și moartea apar destul de strîns legate, fiind amîndouă un soroc al tuturor lucrurilor, un fel de a apropia ființa de eternitate. Autoarea volumului *Les Forces eternelles* (Puterile veșnice) din 1920 găsește adevărul său, subiectiv dar spus cu atîta tărie, în invizibila, profunda legătură dintre natură, iubire și moarte, temele permanente ale unei creații pornite dintr-un prea plin al unei sensibilități tipic românești. De aceea putea spune Nicolae Iorga odată, referindu-se la poeta în care strigau totuși forțele pămîntului românesc: «Anna de Noailles a făcut să răsune acordurile misterioase ale sufletului nostru într-una din cele mai mari literaturi ale lumii».

Zoe DUMITRESCU-BUȘULENGA

Al 60-lea Salon internațional al automobilului, deschis la Porte de Versailles din Paris, polarizează atenția celor care sînt posesori de autoturisme, a celor care încă nu sînt și chiar a acelora care nici nu doresc să fie.

cronica de trei secunde

întrebări între unii și alții

Un francuz pleacă la vînătoare cu ogarul său, lasă pușca lîngă un arbore, clinele începe să se joace în jurul puștii, în joaca sa nebună apasă pe trăgaci, glonțul pleacă din țeavă și-l rănește pe vînătorul aflat la doi pași. Clinii de vînătoare își împușcă vînătorii? Un alt om se instalează, la 28 martie 1973, într-un chiocș metalic fixat pe un cablu, la vreo 10 metri deasupra unui magazin din orașul Saint-Etienne. El stă în echilibru, așa, șase luni, îndurînd acolo frigul, canicula, ploaia și vîntul: s-a hrănit normal, a mers deseori pe cablu pentru a-și dezmorți picioarele, l-a supărat deseori frigul, într-o noapte și-a pierdut cunoștința, dar n-a coborît pe pămînt decît după șase luni, toamna.

Alții inventează un aparat cu ajutorul căruia omul va putea auzi — dacă e surd — și cu dinții. În locul unui dinte lipsă se va instala în gură un receptor miniaturizat care va transmite sunetul primit prin maxilarul superior în urechea internă. Vom auzi cu dinții și vom vedea cu urechea?

O firmă engleză lansează la prețul de o liră și jumătate «un amestec pentru conservarea naturii», pachete de cîte 15 kilograme conținînd vreo 30 de varietăți de buruieni, de la urzici la trifoi, avîndu-se în vedere că «minunata cîmpie englezească suferă de pe urma lipsei de buruieni fără de care viața naturii e în pericol». Buruienile sînt deci indispensabile în fericirea ierbii?

Un danez de 29 de ani, Kaj Andersen, campionul de disc al țării, om care a sacrificat pentru sport o carieră strălucită în medicină, se întoarce înfrînt de la olimpiadă, cu groaznice dureri de spate care-i silesc să renunțe definitiv la specialitatea sa sportivă; zdrobit sufletește, pleacă în Franța să se îngrijească într-un spital psihiatric; zadarnic. Discobolul se aruncă din turnul catedralei de la Viborg (Jutlanda). Discobolii se pot sinucide căzînd pe caldarîmul din fața catedralelor?

Într-o țară din Europa occidentală, băștinașii încep să se uite urît și să prigonească pe lucrătorii străini veniți la muncă de peste mare. Unul dintre străini făptuise o crimă, omorînd un băștinaș. Se intră într-o isterie colectivă și violentă față de toți străinii care nu făptuiesc crime... Într-o noapte, un om cade de pe un pod în fluviul care străbate capitala țării. Un polițist băștinaș se aruncă în apă să-l salveze. Îl salvează, îl aduce la mal, îl reînsuflețește, se constată că omul salvat era un străin, și anume chiar unul din acei străini urîți de majoritatea locului.

Oamenii inteligenți, cei care n-au cedat niciodată nebuniei xenofobe, cei puțini care nu ezită să-și pună viața în joc pentru a salva viața altui om, cei cărora nici un semen nu le e străin, nu-l socotesc deloc nebun pe polițistul care s-a aruncat în apă, salvînd un metec. Oamenii inteligenți nu se întreabă niciodată dacă cel care se îneacă e străin sau nu, dacă e «de-al nostru sau de-al lor», dacă s-a născut aici sau acolo... Oamenii inteligenți sînt nebuni?

Radu COSAȘU

de la lume adunate

CUI ÎI PLACE MAI MULT ȘI MAI MULT WHISKY-UL SCOȚIAN? Păi, să vedem ce spun statisticile. Pe primul loc se află S.U.A., cu un import, pe primele opt luni ale anului, de circa 92 milioane de litri; dintre țările Pieței comune, în ordine: Italia, cu circa 10,5 milioane litri, Franța, cu 9,5 milioane și R.F.G., cu 8 milioane de litri. Din urmă vine tare Japonia, al cărei import de whisky a crescut anul acesta cu 227%.

MUSAFIRI DISTRAȚI ȘI CLEPTOMANI DISTINȘI. Proprietarului unui motel din Nashville – Tennessee (S.U.A.) – i s-a restituit, prin poștă, și cu scuzele de rigoare, o cojiță de săpun, luată din greșeală de un pasager distrat. «Cu o coajă de săpun — meditează amar motelierul nostru — nu se face primăvară» și, mai ales, nu se reface trusoul motelului din care alți «distrați» au scos, fără să le mai sturneze: șapte televizoare, 4 500 de prosoape, 30 de perne, 17 cuverturi și altele.

AUTORITATE DE LUCRU JUDECAT. În numele legii, un cetățean din San Francisco a fost condamnat de o instanță judecătorească să i se preleveze din cap 24 de fire de păr. Acestea vor servi la o analiză comparativă cu firele de păr găsite în casca unui motociclist, părăsită de proprietarul ei, presupus autor al unui grav accident de circulație.

PE VREMEA CÎND ERA GRAVIDĂ. Jennifer Stockwell, o infirmieră în vîrstă de 29 de ani, frumușică foc — de unde i se trag și necazurile — și-a văzut într-o zi fotografia pe ambalajul unui produs alimentar nou lansat pe piață. Și poate că ar fi trecut cu vederea această impolitețe dacă... dacă în poză ea nu apărea într-o stare de avansată graviditate. Cum Jennifer n-a fost niciodată măritată, necum gravidă, ci este doar logodită cu un tip gelos, cei ce au lansat fotografia mistificată vor plăti fetei daune substanțiale.

LA ÎNCHISOARE CREȘTE HAȘIȘ. Cîțiva pușcăriași din Lenzburg, Elveția, s-au pus să cultive haș în chiar celula închisorii. Au pus semințe de canabis într-un ghiveci și cînd a crescut îndeajuns l-au replantat în grădina închisorii. Erau gata să prepare praful miraculos cînd un paznic al închisorii, vizitînd o expoziție antidrog din oraș, a văzut — printre exponate — ceva foarte asemănător cu opera botanică a pensionarilor săi. Uitasem o precizare: eroii se aflau la închisoare — ați ghicit — pentru trafic de stupefiante.

«europolia»-momentul britanic

Eveniment neobișnuit între atîtea neobișnuite evenimente cîte pot avea loc în Grand Place...

Din Rue de la Colline, stradă îngustă, păstrată din evul mediu, își făcea apariția un cortegiu care te transporta cu gîndul în îndepărtate timpuri trecute. În mantie neagră, căciulă mițoasă supraproporționată, plastron imaculat, purtînd în mîna dreaptă un sceptru cu încrustații aurii, un bărbat încadrat de sulițași și mușchetari împăunați și cu coifuri strălucitoare, pășea solemn în direcția intrării principale a monumentalului L'Hôtel de Ville. Un episod din ampla gamă de manifestări cul turale britanice desfășurate în Belgia. Personajul, lordul-primar al Londrei, aflat în capitala belgiană cu prilejul inaugurării festivalului denumit «Europolia '73», își prezenta omagiile omologului său bruxellez.

Ce este «Europolia»? Termenul semnifică o inițiativă belgiană. Este festivalul unei țări în Belgia, «festival cultural, un desfășurător amplu a tot ceea ce are mai reprezentativ ca act și laborator de cultură țara invitată». Evenimentul se află la a treia ediție. Începutul l-a făcut, în 1969, Italia, a urmat, după doi ani, Olanda. Anul 1973 consemnează prezența Angliei.

La Palais des Beaux Arts ai sursă de contemplare pentru cel puțin o întreagă săptămînă. Cele trei mari expoziții — De la Henry Moore la Gilbert și George — colecțiile de artă britanică modernă provenind de la «Tate Gallery», «Comori ale castelelor britanice — selecție de obiecte și opere de artă aflate în custodia «Trustului Național al Marii Britanii»; Colecția de desene de la castelul Windsor — aparținînd familiei regale — oferă, la un loc, o vastă panoramă a creației moderne, a picturii și sculpturii din veacurile trecute, a realizărilor de două secole (1640–1840) ale artizanilor englezi ai aurului și argintului, ai lemnului și broderiei, ai cristalului și porțelanului.

Sculptorul Henry Moore nu ne este străin, dar nu poți să nu te oprești îndelung în fața fabuloaselor lui forme dăltuite în bronz, mai ales a acelei tulburătoare perechi intitulate bizar «Regele și regina». Întîlnirea cu Sir Joshua Reynolds, cu George Romney, cu Thomas Gainsborough, cu alți mari maeștri ai portretisticii îți creează sentimentul unei veritabile descoperiri. Acele personaje imortalizate pe pînză, chiar dacă au reprezentat ceva sau nu în existența lor pămînteană, te introduc cu o neobișnuită forță în universul spiritului uman. În materie de portret, școala engleză se situează — fapt recunoscut — pe primul loc în Europa.

Colecția de desene a castelului Windsor reunește opere în creion, cărbune, peniță, lucrări în alb-negru și în culori provenind din epoci diferite și aparținînd multor figuri ale artei mondiale. Peisaje de Claude Lorrain. Persoje de Van Dyck. Un studiu pentru celebrul tablou «Cupidon și Psyché» de Rubens. Leonardo da Vinci, Albrecht Dürer, Holbein...

Arta scenică britanică a debutat, la «Théâtre royal de la Monnaie», cu ultima lucrare a lui Benjamin Britten, «Moartea la Veneția», o transpunere, cu mijloacele operei, a nuvelei, cu același titlu, a lui Thomas Mann, aceeași nuvelă care a stat la baza recentului film al lui Visconti.

Prin «Tattoo is good for you!», bruxellezii au venit în contact cu cea mai autentic-britanică dintre manifestările trecute de englezi peste Canalul Mînecii. Este spectacolul, în aer liber, prezentat de ansamblul «British Military Tattoo», o suită de scene de inspirație soldățească și cu aluzii istorice la Waterloo, la prezente (în alte companii) pe continent ale militarului britanic. «British Military Tattoo» nu are nimic pînă la urmă milităresc, în afară de nume și de uniforme galonate. Ai în față, și te delectează savuros, o armată de muzicieni, de acrobați și de buni actori.

Festivalul culturii britanice în Belgia se desfășoară pe dimensiunile a patru săptămîni, iar programul, într-o redare seacă, a umplut o pagină de ziar. Ce poți să consemnezi mai întîi în niște scurte însemnări începute în Grand Place?

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

Corespondență specială din Bruxelles

cea mai grea luptă a lui berceanu

Spui luptător, pronunți cuvîntul acesta pretențios și faci o pauză, și gîndul îți fuge aproape instinctiv la un colos, la o masă de mușchi împietriți și de tendoane întinse ca arcul, și te aștepți să vezi un munte de om gata să sfarme o piatră de moară între degete...

Cu Gheorghe Berceanu, imaginea de mai sus nu s-a potrivit niciodată, marele campion a intrat întotdeauna primul pe saltea, în categoria cea mai mică, a «omuleților» de numai 48 de kilograme. Acum, imaginea se potrivește și mai puțin: Berceanu e tras la față ca un sfînt bizantin, nu mai are nici numărul de kilograme «competiționale», mă uit la el și am certitudinea că dacă ar ieși pe stradă — dacă medicii i-ar acorda o asemenea permisiune — ar apărea ca un pitic rătăcit printre guliveri, deși trecătorii n-ar fi la urma urmei, decît oameni ca oricare alții.

Dar Berceanu nu iese din casă. Mai mult dormitează, bea numai citronadă și mănîncă numai rasol fără sare... Hepatita l-a biruit, l-a prins de sub centură și l-a așezat cu umerii pe saltea, pe salteaua aceea pe care olteanul viu și puternic n-a simțit-o, de fapt, niciodată în concurs.

«Și cum a fost?», îl întreb; oftează, și oftez și eu, simțindu-mă stînjenit de întrebare. Cum să fie, cînd omul a zăcut 32 de zile în spital, cînd a slăbit ca un ogar și cînd nu știe ce va fi mîine, peste o săptămînă, peste un an, cînd asta este boala, nemiloasă și parșivă. A fost ca dracu', ce mai, asta a fost...

— Într-o vineri, după Universiadă, m-am trezit cu ochii galbeni. M-am speriat, nu mi-a venit să cred că o să mă lovească hepatita tocmai pe mine. Speram că ghinionul o să-mi acorde un oarecare răgaz, după cele două luni de pauză, datorate unei entorse. M-am dus repede la Colentina, să-mi fac analizele, și nu mi-au mai dat drumul. M-au ținut o lună, o lună și mai bine...

Apoi: sper să mă fac bine, să mă-ntorc în sală și să-l pun jos pe Șumakov, cu care am făcut meci egal la Universiadă pentru că icterul mi se plimba deja prin sînge, și să-mi iau titlul mondial înapoi.

— Ești chiar așa sigur?

— Sigur nu sînt, pentru că știu cît e boala asta de rea. Asta-i o treabă în care totul depinde de organism și nimeni nu dă nici o garanție. Nu-ți dă garanție, că o să fii sănătos, darmite că o să te poți apuca de sport.

Discuția șchioapătă. Cuvintele se potic-nesc de ambele părți, pauzele sînt lungi cît niște anotimpuri, mă încumet la o nouă întrebare, și-mi răspunde că mănîncă brînză de vaci dimineața, brînză de vaci la prînz și brînză de vaci seara, cu speranța că peste vreo 12 luni o să i se permită să se încingă la o luptă.

— Și pînă atunci?

— Pînă atunci, aș vrea să iau trenul de la Nord, să mă dau jos la Craiova, să-i schimb cu rața și să mă opresc în sat la mine, la Cîrna, și să-i zic sărut-mîna mamei, că n-am mai văzut-o de mult.

— A aflat că ai stat în spital?

— Atunci n-a știut. Nu i-am scris, că are tensiune și mi-era frică pentru ea, dar cred că a înțeles că nu e în regulă ceva, de vreme ce a citit lista campionilor mondiali de la Teheran și nu m-a găsit și pe mine în ziar. Trebuie să fi fost tare tristă mama în ziua aceea.

L-am lăsat cu capul în mîini, cu gulerul pijamalei boțit, cu gîndurile alungate departe, la jumătatea distanței dintre trecut și viitor, dintre gloria anilor care au fost și speranța anilor care vin. Mă uitam la el și-l vedeam palid și trist, și parcă nu-mi venea să cred că omulețul acesta are cea mai uluitoare carieră din istoria sportului românesc, numărînd în palmares două titluri de campion mondial, trei europene, unul olimpic, unul universitar, două balcanice și cinci naționale...

În ciuda tristeții, o voce complice îmi șoptea că Berceanu va găsi resurse să învingă și în această luptă, cea mai grea de pînă acum.

Ovidiu NEGOIȚĂ

echitație terapeutică

Aceste două cuvinte, deși nu par a fi făcute să fie unite, sînt totuși din ce în ce mai asociate, reprezentînd o realitate. Echitația a fost, nu demult, considerată ca un privilegiu al unei anumite clase sociale. Acum a devenit o disciplină sportivă cu un număr din ce în ce mai mare de adepți. Reeducarea prin călărie este un nou aspect al evoluției activității hipice, este o formă de educație aplicată copiilor handicapați fizic sau mintal, sau amîndouă la un loc. Călăria, ca mod de vindecare, este aplicată și adulților cu deformații fizice în urma accidentărilor sau a unor boli.

Hipoterapia se practică de aproape 20 de ani în R.F.G., Anglia, Elveția, Franța, Olanda și alte țări, cu rezultate din ce în ce mai bune. În R.F.G., de exemplu, după un tratament de 3 luni asupra unui grup de 20 copii bolnavi, s-a obținut un succes peste așteptări care a determinat extinderea sistemului hipoterapeutic la alți 500 copii. Handicapații fizic suferă de tulburări care nu le permit să execute ordinele date de creier și din această cauză nu își pot coordona mișcările. Creierul lor nu-și poate exercita atribuțiile decît în mod sacadat, antrenînd astfel atrofierea musculaturii, mai mult sau mai puțin rău, la toate nivelurile.

Într-un manej acoperit, copiii încalecă pe cai mai mici sau pe ponei, pe șei obișnuite sau chiar direct pe spinarea calului, pentru ca în contact cu căldura corpului calului să se producă o decontractare a grupelor musculare. Mai întîi calul este purtat la coardă de un instructor specializat în hipoterapie, iar copiilor li se protejează capul cu o cască. Ședințele sînt bisăptămînale și durează cîte 20-30 minute pentru a nu produce nici un fel de oboseală. Important este să nu se lase copiilor impresia că fac un tratament, ci că încalecă pentru propria lor plăcere. Copilul, obișnuit să vadă lumea de pe jos sau dintr-un scaun rulant, aflîndu-se la un moment dat sus pe cal, înregistrează senzații noi care îi măresc încrederea în posibilitățile sale fizice. Pasul lent și cadențat al calului, exercițiile de rotații, balansuri, aplecări pe gîtul și pe crupa calului, permit o decontractare cu efecte binefăcătoare asupra oaselor bazinului și pun în mișcare articulații care nu au lucrat niciodată. După ce se renunță la mersul la coardă, micii călăreți sînt învățați să-și conducă

Calul ne ajută să învățăm (sau să reînvățăm) a umbla

singuri cali, fapt care-i face să descopere că în afara obligației de a răspunde numai de ei înșiși, trebuie acum să se preocupe și de mersul cailor respectivi. Ajunși la acest stadiu, devin posibile mișcările obișnuite în manej: opriri, porniri, întoarceri, volte, mersuri înapoi etc.

Descriindu-vă pe scurt acest proces medical (mai puțin cunoscut) de reeducare prin hipoterapie, care de la an la an capătă o mai mare extindere, sper că veți aprecia o dată în plus utilitatea calului.

Cristian ȚOPESCU

un drum -ipotetic- mult dorit

Regulamentul Cupei Davis s-a modificat din nou. Anul viitor, mai mult poate ca pînă acum, adevăratele valori vor fi respectate. Echipa noastră, împreună cu celelalte trei finaliste de grupă, reprezentativele Italiei, Cehoslovaciei și U.R.S.S., intră în competiție direct în semifinalele grupelor europene.

Vom întîlni mai întîi învingătoarea dintre echipele Franței și Noii Zeelande (dacă olandezii aflați pe aceeași parte nu vor furniza o surpriză). Vom juca la București, pentru că reprezentativa Noii Zeelande fiind considerată «echipă de peste mări» (în accepțiunea noastră, de peste ocean), este obligată să joace toate meciurile grupei în deplasare. Față de reprezentativa Franței așezarea pe tablou ne este favorabilă, iar în situația calificării reprezentativei Olandei vom juca de asemeni acasă, fiindcă anul acesta am jucat în deplasare. Cea mai dificilă dintre aceste posibile adversare mi se pare echipa Franței, care pe lîngă un dublu omogen ce s-a arătat superior lui Metreveli și Lihaciov la Moscova, dispune de jucători ca Proissy, Jauffret, Barthes, mai bine clasați în ierarhia mondială decît cel de-al doilea om al nostru. Oricum, va fi o semifinală grea, în care totuși rezultatele de pînă acum ne recomandă ca favoriți.

După această eventuală victorie în semifinala grupei europene, urmează să întîlnim în finală învingătoarea dintre echipele Italiei și Suediei. Cu italienii jucăm în deplasare, pentru că acum doi ani am jucat la București, iar cu suedezii locul este greu de stabilit acum, deoarece nu cunoaștem numărul de deplasări pe care aceștia îl vor efectua în turneele premergătoare.

Fără îndoială că pentru noi italienii sînt mult mai periculoși, întrucît binecunoscutului Panatta i se adaugă doi tineri jucători care au început deja să confirme speranțele puse în ei. Barazzutti este învingătorul lui Kodes la Praga, în Cupa Davis, iar Bertolucci l-a eliminat pe Ashe la Roland Garros.

Cîștigarea grupei ar programa un al cincilea meci România–S.U.A. la București. Și eu cred că pregătirea noii ediții a Cupei Davis ar trebui să înceapă de pe acum. Mă gîndesc că este necesar să alegem unul, doi sau chiar trei jucători care, pe lîngă programul obișnuit, să exerseze zilnic serviciul și returul, voleul și smeciul, astfel ca în primăvară asamblarea dublului să nu ridice probleme de abecedar. Ar trebui să-l trimitem pe Ovici să joace pe suprafețe repezi, singurul mod în care jocul său poate căpăta noi potențe. În sfîrșit, ar trebui să ne îngrijim de amenajarea unei baze încăpătoare, cu instalații moderne, care să devină gazdă permanentă a acestor importante întreceri.

Ștefan GEORGESCU

campionii lui pometcu

Săptămînă fierbinte pentru cei mai buni boxeri din țară. De miercuri, în Sala sporturilor din Cluj, 44 de pugiliști au început bătălia pentru cucerirea titlurilor de campioni naționali. În seara aceasta, pe ring vor urca doar cei 22 de finaliști, sportivi care în actuala competiție nu au cunoscut înfrîngerea. Între ei, cele 11 centuri de campioni ai României. Cine le va cuceri oare?

Cu cîteva zile în urmă, cînd încă nu începuseră întrecerile de la Cluj, l-am adresat această întrebare lui Gabriel Pometcu, «pana» aceea teribilă care ne-a făcut să nu mai uităm campionatele europene de la Belgrad.

— Mi-ați pus o întrebare dificilă — a răspuns Pometcu. *Dacă voi greși pronosticurile la două-trei categorii se va spune despre mine că nu mă pricep la box. Asta mi-ar mai trebui, după toate ghinioanele pe care le-am avut anul acesta.*

— Ce ghinioane?

— Cel mai mare a fost la Belgrad unde, vă amintiți, m-au făcut arbitrii K.O. Iar acum, colac peste pupăză, nu pot să-mi apăr titlul de campion. Cui i s-a mai întîmplat să i se fisureze maxilarul într-un meci pe care l-a cîștigat prin K.O.? Doar mie. Prietenii glumesc pe seama mea, amintindu-mi că și Cassius Clay a avut maxilarul fisurat. Glumă-glumă, dar e trist să fii campion și să nu-ți poți apăra titlul.

— Și acum ce faci în timpul liber?

— Am destulă treabă. Ca orice om care a primit un apartament și care așteaptă să-i nască soția...

— Felicitări. Nu s-ar spune că 1973 a fost totuși plin numai de ghinioane, cum spui.

— E drept. Din punct de vedere extrasportiv, pentru mine a fost un an bun. Am terminat și liceul. Sînt trist însă că nu pot participa la campionate. Va trebui să aștept un an întreg pînă voi avea din nou prilejul să-mi recuceresc titlul. Ce cruzătate, nu? Să recucerești un titlu pe care, de fapt, nici nu l-ai pierdut pe ring! Ce bine ar fi dacă și la noi, amatorii, s-ar putea să-l provoci pe campion...

— Apropo de campioni. Te-am rugat să-mi spui care sînt cei 11 boxeri pe care îi vezi tu cucerind titlurile sîmbătă, la Cluj.

— Credeam că am izbutit să eschivez această întrebare. Văd însă că nu am reușit. Iată cine cred eu că vor fi campioni naționali pe 1973: Ștefan Băiatu (semimuscă), Constantin Gruescu (muscă), Marian Lazăr (cocoș), Octavian Amăzăroae (pană), Simion Cuțov (semiușoară), Calistrat Cuțov (ușoară), Victor Zilberman (semimijlocie), Florea Ștefan (mijlocie mică), Alec Năstac (mijlocie), Ion Gyorfi (semigrea) și Ion Alexe (grea).

Cît de exacte sînt pronosticurile lui Gabriel Pometcu, vom vedea astă-seară. Dacă vor fi și greșeli în lista de mai sus, vă rog să nu-l judecați cu asprime. El, Pometcu, e cel mai bun exemplu că pe ring se poate întîmpla orice.

Petre HENȚ

românia-finlanda: 9-0

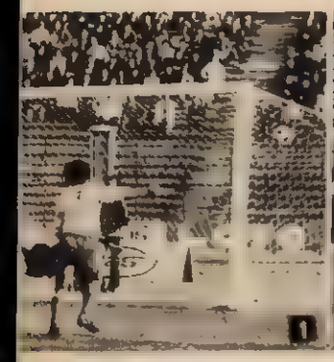
1

2

3

4

9 goluri frumoase, 9 goluri care ne mai dau de 9 bani speranță (un meci egal Albania–R.D.G., vis fabulos), 9 goluri care ne-au adus 9 bucurii. Minutul 8: 1–0 (Dumitru), min. 9: 2–0 (Marcu), min. 25: 3–0 (Sandu Mircea), min. 43: 4–0 (Marcu), min. 45: 5–0 (Dumitrache), min. 55: 6–0 (Pantea), min. 62: 7–0 (Dumitrache), min. 65: 8–0 (Sandu Mircea), min. 82: 9–0 (Dudu Georgescu).

Doi mari prieteni de pe «vremea Rapidului», Răducanu și Dumitru.

«Zece.», «zece!» (goluri) — care tribuna. Las' că au fost bune și nouă...

«Meleu» la parter, cu Dudu Georgescu, autorul golului 9, în rolul vedetei fericite și chinuite...

Fotografii de Emil COJOCARU

5

6

7

8

9

Ultimul meci oficial pe '73 al naționalei a fost, așa cum se anticipa, un foc de artificii. O echipă venind dintr-o țară de schiori și atleți, care ar fi fost învinsă de oricare dintre divizionarele noastre A (și-mi permit să cred că și de cîteva dintre cele activînd în eșalonul secund, Olimpia Satu Mare, F.C. Bihor sau Chimia Rm. Vîlcea, de pildă), a fost un sparring-partner docil, foarte fair, care a fugit 90 de minute. Atît, a fugit. Băieții noștri au marcat 9 goluri (toate frumoase), puteau să marcheze 19, datele problemei ar fi rămas aceleași.

Cu o linie de atac în care au fost utilizați înaintași care se duc spre poartă și au și obiceiul să marcheze goluri, reprezentativa noastră de duminică și-a schițat viitorul, care se va împlini — credem noi — cu sau fără voia antrenorilor care vor avea cîrma «corăbiei cu 11 pasageri» în mînă. «A fost — se spunea duminică la masa presei — ziua lui Marcu». O zi care putea să fie un an, fără supratacticile (care printre altele l-au ținut și pe Marcu pe tușă) care ne-au convins că sîntem adevărați ași atunci cînd e vorba să ne furăm singuri căciula. A mai fost, după părerea noastră, și ziua lui Sandu Mircea, care în obrăzniciile lui o are și pe aceea de a marca goluri superbe, a fost și ziua lui Liță Dumitru, care are clasă să dea la toată lumea, adversari și coechipieri. N-a fost — din păcate — și ziua lui Oblemenco, chestie de ambiție gheboasă; adică de ce să fi marcat tunarul oltean vreo 3-4 goluri (el simțindu-i ca nimeni altul pe Marcu, nemaivorbind de «cracheteles» care pleacă din gheața sa cam în toate meciurile, golurile sale banalizîndu-se aproape prin numărul lor) care să demonstreze ce știm cu toții și ne facem că plouă.

Oricum, distracția s-a încheiat, o luăm de la capăt. Avem înainte 4 ani de judecată, de construcție (nu de eternă reconstrucție) a unei echipe noi, tinere, moderne la chip și la joc. Important este să nu ne amăgim și pe viitor, așa cum sînt tentați să se amăgească unii dintre noi și acum. Pentru că nu am pierdut calificarea la Helsinki, oricît am fi seduși de o aritmetică elementară! Am fost întrecuți în grupă de o echipă care ne-a marcat două goluri pe terenul ei, în timp ce noi i-am marcat doar unul singur la București, am fost întrecuți de o echipă care a avut cel puțin un plus la capitolele omogenitate, pregătire fizică și tactică, forță de șoc. Fotbaliștii noștri au avut (și au) de partea lor un plus de talent, nevalorificat însă de cei care puteau și aveau obligația să-l valorifice.

Asta a fost piesa. Astea sînt concluziile noastre. Rămîne să vedem care vor fi concluziile și măsurile celor care sînt angajați — nu numai moral, ci și cu leafă — să apere în fotbal interesele fotbalului românesc. Punct și de la capăt.

Azi, pe «Centralul» craiovean, vicecampioana țării va căuta să dovedească tuturor că ordinea campionatului trecut a fost o «eroare administrativă» care a făcut abstracție de ordinea valorilor.

Mergem înainte, fotbalul românesc are încă multe de cîștigat.

Marius POPESCU

P.S. — Ne scoatem pălăria în fața performanței echipei Bulgariei, care s-a calificat pentru C.M.-'74 la Lisabona, obținînd, după o evoluție apreciată, rezultatul egal de care avea nevoie.

ai noștri și ceilalți

schimbare de optică

Deși considerat pe bună dreptate că n-ar mai putea îndrepta nimic din situația grupei a IV-a preliminară a C.M., totuși meciul cu Finlanda a dat naștere, în avancronici, la unele speculații timide în genul: ce-ar fi dacă am obține un scor de 9-0? Și au existat ipoteze îndrăznețe: la Tirana un eventual scor egal obținut de albanezi, aduce în prim-plan calculul golaverajului între R.D.G. și noi. Nu erau puțini nici cei care încercau să anuleze scepticismul fabulistului din secolul trecut: «minuni în vremea noastră nu văd a se mai face»... sau reedităm o altă zicală: «n-aduce anul ce aduce ceasul».

Și iată că un ceas și jumătate a putut aduce și cel mai mare scor din istoria întîlnirilor noastre internaționale, acea cascadă de goluri în poarta apărată de Allaja (cel care la Tirana, după spusele antrenorului Olavi Laaksonen, a făcut un joc mare, scutind echipa de dezastru»). Dar ceea ce a fost posibil în capitala Albaniei prietene, n-a mai putut fi realizat la București. Și unul după altul, «șuturile» lansate de Dumitru, Mircea Sandu, Dumitrache, Pantea, Marcu și Dudu Georgescu (cu nelipsitul mare procent de ratări) au realizat prima jumătate din «minunea» abia întrezărită în săptămîna anterioară acestei partide. Și totuși «minunea» are cîteva explicații logice, care țin și de logica jocului și de dialectica unei conjuncturi pe care (și una și alta) le-am vrea instaurate pentru totdeauna în fotbalul nostru.

Explicația logică este că după acel 1-1 de la Helsinki și 0-2 de la Leipzig, jucătorii noștri urmăreau cu ardoare să-și ia revanșa. Iar pentru un asemenea obiectiv, conducătorii tehnici ai naționalei au recurs, tot logic, la transplantul unor inimi tinere care au adus un plus de energie și dinamism în cadrul desfășurării jocului. Toți cei 10 jucători de cîmp s-au dezlănțuit din prima clipă asupra porții apărate de Allaja, eliminînd, într-o mare măsură, toate vechile deficiențe care le atîrnau greutăți de picioare. Au renunțat la driblingurile inutile, excesiv prelungite, adoptînd jocul simplu, direct pe poartă. Au folosit acțiunile prin învăluire, ca și centrările puternice, la semiînălțime, care, în lipsa marcajului «om la om» din partea finlandezilor, i-au făcut pe hotărîții noștri jucători să zburde în voie în zona de finalizare. Pressing-ul atacanților noștri asupra apărătorilor adverși și marcajul strict în propriul nostru teren, au făcut ca jucătorii lui Laaksinen să fie mai tot timpul palide umbre ale celor ce-au jucat la Helsinki și Tirana.

S-a adoptat deci de către echipa noastră cea mai potrivită tactică pentru un joc în care adversarul era depășit chiar din primele minute: să se înscrie cît mai multe goluri pentru a se ajunge la realizarea obiectivului propus: 9-0. Desigur, valoarea acestui adversar (pe plan tehnico-tactic) a permis jucătorilor români să facă tot ceea ce au vrut pe teren. Dacă s-ar crea și la fotbal, exact ca la hochei, categorii valorice după posibilitățile afirmate de fiecare echipă, nu s-ar putea înregistra asemenea discrepanțe între diferitele reprezentative naționale.

În orice caz, comportarea echipei noastre în acest meci este dătătoare de speranțe pentru formarea unei noi platforme de relansare a fotbalului românesc.

Acum, să așteptăm și ziua de 3 noiembrie. Poate că, la Tirana, echipa Albaniei să realizeze și a doua «minune»...

Angelo NICULESCU

cronica de fotbal

k.o.

Cînd scriam cătotuși la Leipzig echipa noastră națională s-a bătut în măsura în care mai avea forța s-o facă după ce fusese executată de către un arbitru ce ar fi trebuit să fie destituit pe loc de către forurile responsabile, mulți oameni pe care nu-i cunosc mi-au scris indignați că nu am văzut nimic din acel meci. Nu laud prea des pe tricolori, poate și pentru că nu mi se dă ocazia, dar atunci, în acel meci, cei unsprezece puși să apere culorile noastre și-au făcut datoria, evident, cu potențialul cunoscut.

Iată, duminică, în fața unui adversar deloc faimos, pe care bine am fi făcut să-l fi bătut acasă, încă din primul meci, din nou s-a vădit că, atunci cînd vor și sînt bine mobilizați, jucătorii români știu să fie și zmei. Mărturisesc că am venit sceptic la meci și că în socotelile mele nu intra mai mult de un 4—0 sau un 5—1, dar incredibilul s-a produs! Ca o mașină de tocat nervii, naționala noastră s-a năpustit literalmente peste adversar și l-a făcut k.o., cum se spune în box. Sigur că rezultatul de la București va produce o oarecare rumoare, mai ales la adversarii noștri indirecți de la 3 noiembrie, și că vor exista comentarii de toate felurile.

Ceea ce este sigur, e faptul că finlandezii s-au opus cît au putut acestui scor și că nu au reușit, pentru că nu puteau să reușească. Nu vreau să spun că am găsit duminică formula ideală, că am lansat o nouă echipă națională, dar meciul acesta a dovedit cît de bine ar fi fost ca antrenorii cei noi să-și fi ținut cuvîntul și să fi imprimat unsprezecelui național acel joc ofensiv pe care realmente putem să-l practicăm, cum s-a dovedit duminică.

Aici aș vrea să dau o explicație, cam brutală ce-i drept, dar totuși concludentă, bănuiesc... Mi se pare că tocmai absența a doi jucători a contribuit la realizarea scorului astronomic propus: este vorba de absența lui Dobrin și de aceea a lui Nunweiller. Ceea ce scriu aici poate scandaliza pe orice om de bună-credință, dar e o realitate. Despre argeșean mi-am spus de multe ori părerea și nu nutresc pentru el nici un fel de antipatie. Este unul dintre cei mai mari jucători pe care i-am avut vreodată. Faptul că a mai încetat cu viața boemă, mă bucură și mai mult. Din nefericire, în stilul preconizat de Valentin Stănescu și Cosmoc, ei nu răspundea prea bine la cele preconizate din motive binecunoscute: în ciuda clasei sale, Dobrin întîrzie jocul. El este un admirabil piston în jocul defensiv, în cîștigarea unui culoar în plus la mijlocul terenului, dar se vede limpede că dacă vrem pe viitor să fim temuți prin combativitate sînt de preferat pasele lungi, directe ale lui Dumitru și Dinu (aceasta din urmă în vizibilă decădere fizică). Despre Nunweiller, care a fost și rămîne încă și el un mare jucător, am mai spus că întîrzie de asemenea jocul prin cărarea ming ei. Ceea ce era o virtute în cadrilul imprimat de Angelo Niculescu, devine o scădere ireparabilă în sistemul ofensiv pe care-l dorim la națională.

Și mai explicit vreau să spun că, la ora asta, atacanți ca Dudu Georgescu, Năstase, Dumitrache sînt cei mai indicați. Nici Sandu Mircea nu e rău și trebuie luat în considerație. Dacă-l adăugăm și pe Iordănescu ne dăm seama că nu de atacanți centrali ducem lipsă, dar, pentru Dumnezeu, nu aș vrea să-i vedem pe toți deodată jucînd unii dintre ei în posturi improvizate. S-a văzut clar ce poate face o extremă de meserie cu Marcu, atunci cînd este jucat, pentru că realitatea este că extremele noastre nu sînt jucate!

Vreau să mai spun că din noua echipă națională nu ar trebui să lipsească craioveanul Niculescu, la ora de față de departe mai bun ca Sătmăreanu, al cărui joc de duminică a crispat asistența. Nici Pantea nu a corespuns, și dacă-l avem pe Troi, de ce nu ne-am mai gîndi la Lucescu sau la cineva mai tînăr și mai dinamic, și cu asta am cam termina cu noul profil, neuitînd că nici Sameș nu are carul de internațional și că lîngă Antonescu s-ar putea găsi ceva mai bun: Boc, acest mare nedreptățit care privea duminică din tribună cu melancolie la cei unsprezece tricolori...

Eugen BARBU

P.S. Luni seara, într-un cunoscut restaurant de la Șosea, Marin Stelian, Codrea și tînărul Bartales, abia lansat în arena Diviziei A, cîntau cot la cot: «C-așa beu oamenii tineri/ De simbătă pînă vineri» în admirația noastră. Înțeleg, Rapidul deține un loc de invidiat în clasament și o mică sărbătoare nu strica veselului trio. A doua zi, marți, am citit în ziare că Dumitriu II, Codrea și Grigoraș au fost suspendați de către clubul Rapid. Asta explică de ce în aceeași zi, la braseria Capșa, Codrea se dregea cu bere Casino. Necazuri și necazuri.

Evoluțiile jucătorilor români în meciul cu echipa Finlandei notate de antrenorii **Constantin Teașcă** *și* **Angelo Niculescu.**

C. Teașcă: Răducanu (fără notă) — Sătmăreanu 6, Antonescu 6, Sameș 6, Deleanu 7 — Dumitru 9+, Dinu 6 — Pantea 7, M. Sandu 9, Dumitrache 8 (Dudu Georgescu 8), Marcu 9+.

A. Niculescu: Răducanu 8 — Sătmăreanu 7, Antonescu 8, Sameș 7, Deleanu 7 — Dumitru 9, Dinu 7 — Pantea 7, M. Sandu 10, Dumitrache 9, (Dudu Georgescu 7), Marcu 9.

poșta fair-play

Crăciunoiu Sorin — str. Mărăști 34 — Băilești-Dolj: Ce părere aveți, provocarea «Flacăra», cu unsprezecele de rezervă, va avea sau nu un răspuns?

În stilul actual de muncă din fotbal nu există o asemenea preocupare. Pe timpuri, pentru a selecționa echipa națională, se făceau trialuri, pe tiparul propunerii revistei «Flacăra».

Gioni Popescu — Pitești: Cum este posibil ca Ion Chirilă să scrie că echipa noastră națională este singurul club de fotbal adevărat din România? Oare jucătorii vin gata formați din cer?

— Uite că este posibil, probabil ca să-mi răspundă mie, care-i spun că în spatele echipei noastre naționale se ascunde o «prăvălie» ce suferă transformări lipsite de conținut fotbalistic. Dealtfel, I. Chirilă scrie cam de mult asemenea «perle». Ceea ce mă face să-i spun că, dacă nu se va schimba optica în sensul producerii adevăratului fotbal (vom avea «miniștri» și nu «fabrică»), va fi vai de noi, fiindcă va învinge mediocritatea. Și atunci, mă voi vedea silit să-i spun — lui Chirilă — cu cel mai delicat «fair-play»: maestre! m-ai învins...

Care este punctul dumneavoastră în privința profesionismului și profesionalizării?

— Profesionismul este de condamnat! Profesionalizarea (adică știința jocului) este de dorit, de cultivat chiar, pentru ca fotbalistul să poată deveni cu adevărat un artist al balonului rotund și nu așa cum se întîmplă acum, un mim!

Nelu Murgea — student, Institutul politehnic-București: De ce nu se contractează jocuri de verificare cu echipe naționale ale țărilor limitrofe — care au un fotbal foarte bun — și se pune echipa națională să joace cu echipe de club ca A.B.C. Natal, Vojvodina, Hirta?

— Federațiile de pretutindeni își alcătuiesc calendarul cu mulți ani înainte, 3—4 uneori. Noi de-abia îl facem de la an la an, deoarece nimeni nu-și asumă răspunderea. Așa că jucăm cu ce prindem din zbor.

R. Crăciun — București: Îmi permit să vă întreb, ca de la om la om: v-a supărat atacul lui Ion Chirilă din «Sportul» la adresa dumneavoastră?

— Regele busuiocului de la «Sportul» nu poate să mă supere. Condeier recomandat mai ales de marea sa imaginație, a fost în stare să scrie, din București, despre campionatul mondial din Anglia, așa cum despre fotbalul românesc scrie de parcă s-ar afla (el, Chirilă) în Anglia. Avînd, se pare, sarcina redacțională să inducă o atmosfera (cînd e cazul), fie că e vorba de fotbal, de tenis, de atletism etc., omul siropurilor speculative s-a avîntat, cu barbă-nainte, la luptă. M-a înțepat puțin, dar nu m-a supărat. E dreptul lui să scrie. Chiar și așa cum scrie...

Vasile Jurj — orașul Dr. Petru Groza, str. Armatei 3/19: Nu credeți că Boc ar trebui să-și reia locul în națională?

— Cred și sînt convins că și-l va relua cît de curînd, mai ales că toți apreciază valoarea lui tehnică.

Ce șanse acordați echipelor «Dinamo» și «U» Craiova, în turul II al «C.C.E.» și, respectiv, «Cupa U.E.F.A.»?

— Fiecare meci al lui «U» Craiova în această etapă a fost o promisiune respectată, ceea ce mă face să cred în depășirea și a acestui obstacol. În privința lui «Dinamo», sînt mai sceptic, fiindcă echipa nu dă încă strălucirea talentului jucătorilor ce o compun.

Cine credeți că va fi fotbalistul nr. 1 al anului 1973?

— Un cuplu: Oblemenco și Adam! Așa cred eu că ar trebui să fie.

Nistor Marin — str. Dr. Petru Groza 47 — Cluj: Și eu aș fi crelonat motivele determinante ale înfrîngerii de la Leipzig (inclusiv notele) tot cam ca dumneata. Iată însă că, pe aceeași pagină, tovarășul Eugen Barbu, cu un titlu din care se deduce că rezultatul ne-ar fi fost furat, are o părere aproape diametral opusă. Asta n-ar fi nimic, dar mai zice: «Cred că nu am făcut de multe ori elogiul unei naționale învinse, dar iată că acești minunați tricolori s-au bătut la Leipzig cum nu am văzut de multe ori». Să o spună oare în bătaie de joc? N-ar fi de mirare. Ar fi în cazul acesta o figură clasică de stil, ce l-ar putea situa în panteonul celor bravi și minunați. Care-i adevărul? Or, cumva, pe undeva se strecoară dilentantism și nepricepere...

— **«Mon verre n'est pas grand, mais je bois dans mon verre»** («Paharul meu nu e mare, dar beau din paharul meu») — ar fi un răspuns. Alte răspunsuri vi le dați chiar dumneavoastră înșivă.

Adrian Popescu — comuna Ciupercenii Noi — județul Dolj: Credeți că începe perioada de glorie a «Universității» Craiova în fotbalul românesc?

— Nu am nici un dubiu asupra ascensiunii ei, cu atît mai mult cu cît în urma unei vizite la fața locului m-am convins că atmosfera creată fotbalului în Craiova este de o înaltă ținută. Felicitări celor în drept.

La ora actuală, noi, românii, avem cinci buni antrenori de fotbal (în ordine alfabetică): C. Cernăianu, Ștefan Covaci, N. Dumitrescu, A. Niculescu și C. Teașcă. Acceptați o asemenea părere?

— Nu, avem mai mulți, dar trebuie să li se dea toată responsabilitatea pe care o presupune numele de antrenor.

G. Mitroi — microbist, București: G. Mitroi scrie într-un săptămînal bucureștean, la rubrica «MICROBISTUL» — deci *singur recunoaște că nu e gazetar sportiv*, ci... microbist. Dealtfel, niciodată nu a tratat problemele fotbalului, ci exclusiv pe ale cluburilor preferate.

Cunosc însă un ziarist care la Leipzig a stat la masa presei în stînga mea și, probabil, i-a fost mai ușor să-și arunce privirea pe notițele mele, decît să priceapă ce se întîmpla, jos, în teren. Noroc că nu i-au apărut a doua zi rîndurile, ci mult mai tîrziu, avînd astfel la dispoziție timpul necesar pasiunii de... microbist!

A. Tănase — Brăila: Cum vedeți prezența scriitorilor în viața fotbalului nostru?

— Excelentă! Mai ales că mă număr printre aceia care au dorit acest lucru, pentru că intuiam că scriitorii își vor face simțită *autoritatea condeiului în rezolvarea* racilelor fotbalului românesc pe alt limbaj decît cel al cronicarului sportiv, lipsit uneori de curajul opțiunii. Și nu m-aș putea plînge că dorința nu m-a costat, fiindcă un vîrf de creion bine ascuțit m-a înțepat de multe ori.

Constantin TEAȘCĂ

un farmacist ardelean în proces cu said-pașa

Deținem, prin bunăvoința familiei, documentele unui proces uimitor.

Ne aflăm în anul 1856, în imperiul otoman. Instanța supremă din Cairo are de judecat procesul intentat împotriva lui Said-pașa, guvernatorul Egiptului (și implicit al Sudanului) — fiul lui Mohamet-Ali, deținătorul celei de-a doua demnități ca importanță în imperiu, temutul guvernator care a restructurat împărțirea administrativă a Sudanului în patru «Mudirehuria», a început construcția canalului de Suez și a ctitorit orașul care și astăzi îi poartă numele — de către un străin oarecare, «necredincios», pripășit pe meleagurile Sudanului, și al cărui nume îl rostea greu, pocindu-l, un înzorzonat demnitar-scrib. Cine era temerarul reclamant?

DISPARIȚIA GINERELUI

Împrejurările în care farmacistul brașovean Francisc Binder a plecat pe drumurile Asiei și Africii nu sînt prea clare. În jurnalul său (intitulat «Comunicările domnului Francisc Binder...», inedit) face vagă referire la «condițiile familiare anevoioase», cu aluzie probabil la recenta lui căsătorie cu fiica farmacistului șef al orașului, care într-un număr al ziarului Kronstädter Zeitung din anul 49 anunță că i-a dispărut ginerele și face apel la cei ce dețin informații despre dispariția să-i anunțe. Vajnicul socru nu îl va revedea însă curînd. Sînt unele indicii în sensul că plecarea lui precipitată a fost determinată și de represiunile următoare anului revoluționar 1848, în această direcție pledînd și împrejurarea că, ajungînd în Siria, tînărul farmacist este ajutat cu o mare sumă de bani de către generalul Bem, care deținea o importantă funcție în imperiul otoman. Și apoi, să nu uităm că ne aflăm într-o epocă a romantismului călătoriilor și căutărilor. Or, pentru viața lui Francisc Binder, dacă există un singur cuvînt care să o poată caracteriza, acesta este «căutarea».

Mai întîi, de la Constantinopol a plecat la Smirna, cu speranța de a ajunge pe linia de caravane Palestina–Bagdad–Persia în Indiile răsăritene, unde se afla fratele său, dar sperata caravană nu s-a ivit. Urmează patru luni de călătorii la Rodos, Cipru, Karim, Nazaret, mănăstirea de pe muntele Karmel, Marea Moartă, Galileea, Canaanul, Muntele Tabor, Ierusalimul, Abukir, Mossul. Banii îmiți i se sfîrșesc și urmează drumuri pe , cu picioarele goale prin lungile deșerturi, protejat de un bizar șef de trib de beduini, atacat cu cuțitul, spre a fi jefuit, de doi pelerini italieni, ajuns în situație de sclav, apoi fugit, o încrîncenată și fanatică «pază» de șase zile și șase nopți în fața bisericii lui Solomon din Ierusalim, spre a o putea, în fine, vizita atunci cînd porțile lăcașului s-au deschis pentru o prințesă olandeză. S-a reîntors la Bagdad, cu speranța formării unei caravane spre Indii, dar și de astă dată în zadar.

Aproape de necrezut, dar în toate aceste peregrinări a fost nedespărțit de cățelul cu care a plecat din Brașov. Îmbarcîndu-se la Alep, cu o recomandare pentru medicul militar al Egiptului, cățelul care știa să facă tot felul de ghidușii a distrat familia generalului Guyon, asigurîndu-i o recompensă care i-a prins foarte bine la sosirea în Egipt, fiindcă medicul căruia îi fusese recomandat fusese concediat între timp de Said-pașa. Îndeplinește tot felul de munci, cîștigîndu-și greu existența și făcînd mari eforturi spre a putea vizita ruinele Egiptului antic.

Pătrunderea lui în spațiile încă necunoscute este ajutată de fantastica repeziciune cu care învață dialectele locale, și modul în care știa să respecte obiceiurile locuitorilor. Devine oaspetele respectat și onorat al puternicei regine negre, legendara Sitti-Nassara, cîștigă încrederea lui Giak, șeful tribului șillukilor, atît de pustiitor lovit de arabi, devine prieten cu misteriosul șeic Dabidon Orbul, cu regele negru Ariodetch, și prestigiul său crește în asemenea măsură, încît va fi «judecător» și aplanator al conflictului dintre triburile kitiș, agal și agjal, atacate de triburile gok și fagok. Deși își organizează o gardă personală de 150 de oameni, este de multe ori în pericol de moarte, în una din aceste situații salvîndu-se prin practicarea unui ritual de «binecuvîntare» a fioroșilor adversari, ritual constînd din scuipatul în zeama unei nuci de cocos și apoi ungerea pe creștet cu acest conținut. Cele mai periculoase confruntări le va avea cu caravanele de pradă și comerț cu sclavi ale arabilor. După un ciudat obicei al său, umbla neînarmat. Astfel, într-o zi, coborînd de pe vas spre a examina un mușuroi de termite, este atacat de un bivol sălbatic. Animalul se prăbușește însă la cîțiva centimetri de el, ca fulgerat. De pe vas, de la mare distanță, trăsese un foc ochit magistral credincioșul său Ali.

ÎN CĂUTAREA LEGENDELOR

Această perioadă a căutărilor sale este de-a dreptul fascinantă. Aflînd despre modul de viață, cu o cultură mult mai avansată decît a celor din jur, al locuitorilor din țara «Djur», deși e bolnav de friguri, Binder pornește în căutarea acelui ținut. Cînd baronul von Barnim și dr. Hartman, vizitînd Sudanul, pun la îndoială unele afirmații despre izvoarele Nilului, le «oferă» o fabuloasă excursie în ținuturi necunoscute încă. Aflînd despre dispariția exploratorului doctor Vogel, colindă prin inima Africii spre a-l găsi, dar fără rezultat. Reușește totuși să-l elibereze pe Cuny și să răscumpere cu daruri bogate pe Abdel-Wahaab-Efendi, plecat și el în căutarea doctorului Vogel.

Pornind de la poveștile înfricoșătoare spuse la lumina focurilor de tabără, studiază și precizează aria de răspîndire a gorilei uriașe, numită de localnici «querid-ei-kebir». Legendele despre mîncătorii de oameni îl poartă spre triburile niam-niam, constatînd că, departe de a fi antropofagi, acei oameni sînt primitori și blînzi. Multe povești, îndeosebi arabe, vorbeau despre negrii pitici. Pornește în căutarea lor, depășind limitele de sud ale Sudanului și, în adevăr, va descoperi și va intra în relații amicale cu pigmeii tribului akka, fiind primul european care va confirma existența lor.

Ca să îndeplinească o promisiune făcută pe patul de moarte nobilului francez scăpătat Alfonz de Malzac, preia stabilimentul Ronga și pornește în căutarea fantastică a fiicei unei sclave negre care, în realitate, era moștenitoarea nobilului francez. Deși ajunge la paralela 5° nord, nu va putea să-și îndeplinească promisiunea solemnă de a o găsi și înfia.

Farmacistul ardelean va consemna imaginea dureroasă a șirurilor de oameni, mînați cu bice din piele de hipopotam, cu brațele întinse legate la capetele unor trunchiuri trecute peste umeri, astfel încît caravanele cu sclavi i se păreau șiruri de crucificați.

Cel ce se opun comerțului cu sclavi sînt puțini. Cel mai însemnat adversar al sclaviei, guvernatorul de origine armeană Arkel-bei moare (sau este ucis) înainte ca măsurile preconizate de el să își producă efectul. Consulul Sardiniei la Khartoum, Alexandre Vandey, este ucis în 1853, la Gondokoro, de către vînătorii de sclavi. Medicul francez Piney, care răscumpără o sclavă neagră, o botează Maria și se căsătorește cu ea, italianul De Bono, sau Cantarini, care se string în jurul lui Binder, nu reprezintă o forță. Chiar pildele pe care el le dă, cum a fost aceea cu după o expediție costisitoare să renunțe la mărfurile pe care i le procură Mohamet Cher, aflînd că acesta le procură prin pradă, nu găsesc ecou.

Totuși, nu descurajează. Cu ajutorul consulului austriac, dr. Natterer, și mai ales al credincioasei și disciplinatei sale gărzi personale, întreprinde o temerară acțiune militară, recucerind fosta mănăstire misionară Gondokoro (numită ulterior Lado), pe care arabii o transformaseră într-un punct strategic de legătură al comerțului cu sclavi. Preluînd apoi stabilimentele cu aparținuseră lui Malzac, eliberează sclavii din aceste baracoane și le transformă în puncte de schimb de mărfuri, ca fildeș, gumă arabică etc.

...Acesta era «străinul», «necredinciosul», care a cutezat să cheme în judecată pe preaputernicul Said-pașa.

PROCESUL

Faquizii, înțelepții juriști musulmani, păzitori ai rînduielilor și preceptelor Coranului, cu bărbile lor albe și turbanele înalte împodobite cu giuvaeruri, ascultă, așezați în semicerc, acuzația pe care Francisc Binder o rostește împotriva lui Said-pașa. Cunoscînd uimitor de bine ritualul, formulele și limba judecății, «străinul» argumentează limpede, fără pasiune, disimulîndu-și însă intenția cu care a declanșat procesul. Vorbește numai despre despăgubirile ce i se cuvin. Transporta din Cairo spre Khartoum un important lot de mărfuri, dar, ajuns la Korosco, nu a mai găsit cămilele necesare pentru a străbate deșertul, fiindcă au fost rechiziționate de trupele lui Said-pașa, deplasate în vederea unei misiuni de represalii în Sudan.

Cum era firesc, pîrîtul a ripostat pornind de la argumentul că mișcările trupelor sale nu pot fi puse astfel în discuție și nu s-a întîmplat așa ceva de cînd există imperiul preaputernicilor sultani. Reclamantul alunecă acum pe o pantă pe cît de curajoasă, pe atît de periculoasă. Au fost oare acele acțiuni armate de pradă sistematică a teritoriului Sudanului cu adevărat acțiuni de război? Care este distincția dintre jaful sistematic și vînătoarea organizată de oameni într-un teritoriu cucerit și acțiunea propriu-zisă de război? Acuzația atît de gravă a împărțirii Sudanului în «loturi» de vînătoare organizată de sclavi și de pradă este rostită însă voalat, în exprimări metaforice, îndrăgite și, poate de aceea, atît de bine înțelese totuși de către înțelepții divanului de judecată. Puternicul pașă argumentează în sensul că deplasarea trupelor a fost legitimată de răscoala unor triburi. Reclamantul insinuează întrebarea: Dar de ce s-au răsculat, de ce au tulburat liniștea și pacea imperiului? Nu oare pentru că...

Said-pașa este înfrînt și, prin sentința înțelepților, obligat să-i plătească lui Binder o despăgubire de 60 000 de piaștri. Victoria farmacistului ardelean are însă o semnificație mult mai adîncă decît plata acelor despăgubiri.

...ACEST OM CIUDAT

Reîntors în Europa, după ce este oaspetele împăratului Austro-Ungariei și prezintă o serie de comunicări la solicitarea unor instituții și societăți de studii europene, refuză toate ofertele ce i se fac, stabilindu-se în Vînțul de Jos, împreună cu tînărul său servitor, un fost sclav eliberat, care nu a voit să-l părăsească.

Cînd i se amintește numele, se face îndeosebi referire la colecția africană donată muzeului din Sibiu (pe atunci cea mai bogată colecție de acest gen din Europa), uitîndu-se a se face referire la colecția donată baronului von Barnim (doctor Robert Hartman: «Călătoria baronului Adalbert von Barnim...», pagina 315) sau la cea cedată doctorului Natterer. Farmaciștii și botaniștii îl amintesc atunci cînd vorbesc despre plantele «binderiene», în mare număr colectate pentru prima dată de Francisc Binder, și parte dintre ele varietăți cu totul noi (Th. Kotsky: «Plante binderiene...», Analele Academiei Cezaro-crăiești, Viena). Deși este primul european care cercetează zona izvoarelor Nilului, nu este citat ca atare decît de doctorul Hartman în cartea sus-amintită). Sînt ignorate medicamentele pe care le-a preparat folosind procedeele terapeutice ale triburilor sudaneze; studierea ariei de răspîndire a arborelui denumit «hămrah», a bambusului uriaș, a bananului sălbatic, a oissusului etc.; cercetarea și combaterea ravagiilor produse de musca țețe (surrița), urmărirea modului de înmulțire și a bolilor pe care le provoacă viermele filaria; descrierea și conservarea a diverse specii de lilieci, a clinelui «frumos», a risului alb, a diverselor specii de antilopă, a grațiosului «cal de munte» din regiunea Nilului Albastru superior și a speciilor de rinoceri din zona Nilului Alb; descrierea diverselor specii de struți, a șerpilor din pădurile tropicale, a hipopotamilor, a diverselor specii de pești care în perioadele de secetă se ascund în găuri adînci și umede; semnalările lui — primele de acest gen — despre viața pigmeilor, despre cuptoarele de «fabricat fier» ale locuitorilor ținutului Dar-Fungarebului, despre activitatea meșteșugarilor din Wadai, propunerile sale pentru exploatarea rațională a arborelui de cauciuc și pentru îmbunătățirea unor rase de animale, promovarea unor meșteșuguri și înviorarea vieții economice a unor ținuturi atît de cumplit lovite de comerțul cu sclavi și incursiunile sistematice de pradă.

Poate pentru faptul că acest om ciudat a făcut totul singur, fără să aibă acreditarea și protecția unor savante instituțe de specialitate, mînat doar de setea lui de căutare... Dar, poate dincolo de descoperirile sale ca explorator, numele lui merită să fie amintit, chiar și numai pentru ceea ce a făcut împotriva comerțului cu sclavi.

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ

Nedeie sau fantezie «n... iv...» de N. ROMAN.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPĂRUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică: Mircea FODOREANU

Redactor șef: ADRIAN PAUNESCU

ANUL XXII–NR. 44 (960) — 27 OCTOMBRIE 1973

flacăra

FERESTRE DE PORUMB ÎN UNIVERS

Această toamnă care n-are preț
Și care nu primește soare strîmb,
Această toamnă tînguie măreț
Cîntecul ei de frunză și porumb.

Ferestre de porumb în univers,
Ferestre galbene, pervaz aprins;
Cît aur din acesta ne-a premers
Și cît porumb pe noi în veac a nins.

Nu ne-a rămas atîta timp nimic,
Nici aur, nici petrol, nici diamant,
Totu-i furat cel mare celui mic,
De-i rămînea numai porumb garant.

Porumb — ca o-nflorire de vulcani,
Porumb — ca aurul victorios,
Porumb — povestea unor triști țărani
Ce-n țara lor priveau numai în jos.

Să ne uităm acuma și la ei,
Cum ne uităm adeseori la noi,
Că dulcea lui bucată de drapel
Flutură sfînt pe țărmii toamnei goi.

Nu, nu va trece nici un soare strîmb,
Nu vor lovi triști și deznădejdi,
Transeea luminată de porumb
A Țării și-a Duratei Românești.

Roșul și-albastrul stau în jurul lui
Ca niște frați cu umăr protector,
Și-astfel porumbul poate că nici nu-i
Decît galbenul miez de tricolor.

Adrian PĂUNESCU

Pasaj. (Gh. Vinţilă)

No, bagă la cap! Alcoholul e beutura ghiavolului. (Em. Tânjală)

Înainte de a fi cămaşă, bumbacul este atita şi atita producţie la hectar. (C. Lavric)

Iată cît de serios poate fi un trombonist. (Gheorghe Vinţilă)

Facem şi noi ce putem. (C. Lavric)

Comisia de împăciuire deliberează. (Emanuel Tânjală)

Cînd nu ştii cît fac 5 şi cu 4, îi descoperi pe 3. (C. Lavric)

Să vedem ce hotărăşte arbitrul. (Emanuel Tânjală)

La Tg. Mureș, Thaliei i s-a repartizat spațiu locativ corespunzător. (Vasile Moldovan)

Savel Stiopu a pus mina pe un scenariu. Bun — zice el. Să vedem — zicem noi. (M.D. Mureșan)

Nocturn la Țăndărică. Dansează Raluca Ianegic, o acompaniază Wolfgang Guttler, virtuos contrabasist, confirmat ca atare la un recent festival muzical la Geneva. (M.D. Mureșan)

Fie ploaie, fie vînt
Eu cînt... (C. Lavric — Slatina)

Repriza a III-a a derby-ului etapei la fotbal sau «colțul microbiștilor» din Cișmigiu. (Virgil Ulieru)

Ultimul hobby al oșenilor — cu transatlanticul pe lacul de acumulare de la Călinești. (Gh. Iancu)

cum se obține concret o diplomă de țăran

condiția elevului, pe flux

În loc de moto:
Să învățăm potrivit fluxului producției; nu despre grîu, ci despre tehnologia grîului.

Începutul a fost frumos, ca o reîntoarcere în copilărie. Liniștea și culorile acestei toamne frumoase; elevul de serviciu care avea în gestiune carnețelele cu «biletele de voie» în oraș ale colegilor săi și care — înainte de a mă conduce la «clădirea veche» unde se afla directorul liceului — m-a rugat să-l aștept să sune de intrare; părinții veniți de la țară cu sarsanale și coșuri; veselia paradoxal respectuoasă a elevilor; dormitoarele internilor; ordinea și curățenia; zarva și totodată calmul acestui cuprins de învățămînt chemat *Liceul agricol din Iași*.

Apoi însă lucrurile s-au mai urîțit pentru că, depășind privirea sentimentală și ajungînd la cea lucidă și analitică, am aflat — mulțumită tovarășului director *Nicolae Ciobanu* — că viața elevului de liceu agricol e grevată de aspre handicapuri:

La intrarea în liceu, destui copii provenind din mediul rural «vin slăbuț pregătiți la cultura generală și profesorii îi iau cam de la zero». Copiii care au avut norocul să fi avut în satul lor învățători buni, se disting imediat.

În timpul liceului handicapul este de ordin material. Pentru că, spre deosebire de toate celelalte licee, tot de specialitate, care-s patronate de ministere ori întreprinderi industriale, deci mai cu stare, mai cu dare de mînă, liceul agricol nu dispune de o bază materială la fel de îndestulătoare.

După absolvire, uneori, el este handicapat ca pregătire generală și handicapat și psihic. Ca pregătire generală, pentru că anul trecut, de pildă, absolvenții de la cadastru s-au pregătit și știau serios topografie, dar aproape în ultima clipă s-au trezit că la Facultatea de geodezie — acolo *unde era firesc să intre* — s-au introdus ca materii pentru examenul de intrare fizica și matematica; și așa, sigur că elevii liceelor de cultură generală au fost avantajați și le-au luat-o înainte; și uneori intră la Facultatea de agronomie fiul unui doctor sau al unui inginer, care-i orășean get-beget, care n-are de gînd să se «îngroape» la țară după ce a terminat facultatea, dar care «o face» ca să fie și el licențiat în ceva. Și în sfîrșit, handicapat psihic, pentru că elevul de liceu agricol, venind dintr-o lume neurbană, fiind un străin care nu a avut cînd și unde afla realitatea mediului universitar, pur și simplu se chinuie, mai ales în ultimul an, cu o întrebare fundamentală pentru el: «O să fie greu, am să fac eu față?». Și uite așa, datorită uneia sau *mai multora din aceste motive unii absolvenți de liceu agricol se duc în producție. Iar acolo încă un handicap: lipsa de statut profesional*. Pentru că nu există un nomenclator de funcții la nivelul calificărilor; pentru că locul absolventului de liceu în I.A.S. ori C.A.P. nu-i precizat; pentru că acolo, în unități, mai sînt și retineri față de tinerei ăștia cu școală, care vin să ia locul brigadierilor ori al contabililor fără prea multă școală dar cu vechime, cu ani mulți de practică; și în sfîrșit, pentru că acolo, în unități, mai ales în C.A.P.-uri, mai sînt și relații nu tocmai principiale dar întărite prin rudenii.

Și-acum să trecem la capitolul doi: să vedem ce se face pentru modificarea în bine a condiției elevului de liceu agricol. În această privință datele le-am dobîndit de la un om care are motive să fie informat, tocmai pentru că se ocupă exact de genul acesta de probleme: tovarășul inginer principal *Vasile Dorca* din Ministerul Agriculturii Industriei Alimentare și Apelor, Departamentul agriculturii de stat, direcția controlul personalului.

O primă preocupare este aceea de a dezvolta baza materială a liceelor agricole. Și aceasta se realizează prin crearea de ferme didactice pe lîngă fiecare unitate școală. Fermele acestea sînt și vor fi dotate continuu cu utilaje corespunzătoare celor din unitățile agricole producătoare, sînt tutelate și deci ajutate de mari unități producătoare, și au sarcini de producție precise. Se urmărește ca absolventul de liceu, cînd ajunge în producție, să știe ce are de făcut, pur și simplu să se descurce, să n-aibă nici un fel de soc al necunoscutului. Mai trebuie știut că, bănește, sumele alocate pentru utilarea modernă a unităților de învățămînt școlar agricol sînt de ordinul multor milioane și că ele-s de la an la an mai mari. Și tot serios substanțiale sînt și fondurile destinate construcțiilor de noi școli, cămine, cantine, laboratoare.

O altă preocupare este aceea a îmbunătățirii calității muncii cadrelor didactice din rețeaua acestor școli. Chestiunea are un dublu aspect. Pe de o parte, cadrele de cultură generală nu-s dintre cele mai grozave pentru că inspectoratele școlare își asigură rețeaua lor cu oamenii cei mai bine pregătiți și apoi alimentează, cu ce rămîne, și liceele de specialitate. Suplinirile și completările de norme sînt frecvente la liceele agricole. Pe de altă parte, e vorba de cadrele didactice de specialitate care sînt depășite de tehnologiile la zi ale producției. De aceea, la cursurile de perfecționare a șefilor de fermă și a inginerilor au început să fie chemați și profesorii. Pentru că și unii și alții trebuie să vorbească aceeași limbă.

O a treia preocupare ar fi aceea a încadrării absolvenților de licee agricole ori ca tehnicieni, ori — dacă aceste posturi lipsesc în unitățile de producție sau sînt ocupate — ca muncitori calificați, însă nu în treapta a doua, ci a patra. Tot pentru ameliorarea condiției absolvenților în producție o constituie și noua regulă a policalificării încă din școală. Cu alte cuvinte se urmărește diversificarea paletei de posibilități și deci de încadrări favorabile a absolvenților.

Și aici e locul să revin la vorbele tovarășului director Nicolae Ciobanu, vorbe care nu pot decît să meargă direct la inima noastră

de români, ai căror părinți, bunici, ori măcar străbunici au fost țărani:

Trebuie făcut totul pentru acești copii buni! Pentru acești copii care vin în școală gata obișnuiți cu munca, pentru acești copii care știu ce-s greutățile și știu că trebuie să învețe ca să-și învingă condiția modestă de la care au pornit; pentru acești copii care nu-și îngăduie acte de indiferență — ca unii copii ai orășenilor — tocmai pentru că știu eforturile pe care le fac familiile lor ca să-i țină în școală; pentru acești copii care aparțin mediului rural și în care simt nevoia să se reîntoarcă, pentru acești copii care, în ciuda vîrstei lor, au sentimentul responsabilității sociale.

Nelu IONESCU

și o școală la locul ei are „probleme"

Pe cît este de bine gîndită, amplasarea Liceului agricol din Livada (județul Satu Mare) — aflat într-o comună unde există un C.A.P. și o stațiune experimentală — pe atît de puțin este această amplasare bine folosită. Nu ar putea oare inginerii și cercetătorii din domeniul zootehniei de la stațiunea experimentală să fie, măcar cîteodată, și profesorii elevilor de alături?

Din păcate, directorul Liceului agricol, inginerul Zenobie Racolța, ne lămurește că, în prezent, acest lucru nu se poate, deoarece «tovarășii cercetători sînt ocupați exact cînd elevii sînt și ei ocupați și sînt liberi cînd elevii sînt liberi».

Mai constatăm și alte inadvertențe. La 110 000 hectare de irigații existente, și alte 12 000 viitoare, județul ar avea nevoie, anual, de 25–30 de oameni pentru executarea și întreținerea lucrărilor. În această situație, clasa de îmbunătățiri funciare se desființează *«din lipsă de utilaj, din lipsă de aparatură»* precizează directorul Racolța, adăugînd: *«mai avem 17 elevi care urmează să absolve anul acesta, dar vă dați seama ce necesități sînt în județ și ce putem oferi noi?»*

Dacă noi ne dăm seama, dacă cei de la liceul agricol își dau seama, dacă cei de la îmbunătățiri funciare își dau și ei seama, *atunci cine nu-și dă seama* și de ce?

Ce nu există însă deloc la liceul agricol, și deci nici nu pot fi desființate, sînt clasele cu profil de agricultori, clase ai căror absolvenți după eventuale cursuri de conducere și mai ales după practica de rigoare în C.A.P. să poată fi încadrați ca brigadieri. Nevoie de ei este în județ, pentru că această *funcție continuă să fie ocupată de oameni* mai în vîrstă, oameni care au avut la vremea lor în gospodărie cîte o vacă sau cîteva hectare, dar care acum ar trebui să organizeze și să conducă sute de animale și de hectare conform principiilor unei agriculturi intensive, principii pe care necunoscîndu-le, nici nu le pot aplica. Pentru aceștia nu există încă o formă de învățămînt (în *lunile de iarnă, la fără frecvență de pildă*) care le-ar permite să-și ateste și să-și îmbunătățească experiența prin îndelungații ani de lucru pe ogoare.

Pînă atunci, pînă cînd se vor lămuri lucrurile într-un fel sau altul, Zenobie Racolța exclamă: *«Asta-i nenorocirea, că nimeni nu vrea să înțeleagă că degeaba ai profil de agricultură la Salonta, la Sibiu sau la Șimleu, că absolvenții de acolo caută orice posibilitate să rămînă tot acolo. Nu-ți vine nici unul să se stabilească în alt județ!*

Corelarea între producție și învățămînt trebuie totuși făcută *aici și acum*. Neputînd folosi în momentul cînd au nevoie muncitorii calificați prin liceul agricol, pentru că ei nu există, multe unități își califică la locul de muncă oameni; iar cînd tînărul absolvent de liceu are intenția să se încadreze în producție găsește locul ocupat. Dar au această intenție majoritatea absolvenților de liceu agricol?

Anual, de la liceul agricol pornesc în viață aproape 200 de tineri calificați în diverse meserii și cum această școală există de peste zece ani, ar trebui, la o superficială ipoteză, ca fiecare al doilea muncitor agricol să fie un *calificat*. În realitate, lucrurile stau altfel; nu există grădinari, nu există muncitori pentru întreținerea irigațiilor — calificați.

Unde se duc totuși absolvenții? Directorul Racolța este mîndru că 40 din elevii liceului său, promoția 1972/1973, au devenit studenți ai Institutului agronomic. Dar cei care nu reușesc la facultate și au o profesie, se integrează ei în munca productivă?

Iată rezultatele unui extemporal dat la o clasă din anul IV zootehnie: din 19 elevi (9 cu părinți muncitori, 7 cu părinți țărani și 3 aparținînd unor familii de intelectuali), un număr de 10 vor să dea la facultate și chiar dacă nu reușesc nu au de gînd să urmeze această meserie; nu le convine că vor fi încadrați ca muncitori calificați («Nu prea e convenabil ca după patru ani de liceu să ajungi tot acolo unde ajung cei care au terminat 8 clase și s-au calificat la locul de muncă» — E. Morar, 18 ani, județul Maramureș, părinți muncitori); un număr de 7 vor rămîne în producție, dacă nu reușesc la facultate; iar doi sînt hotărîți să-și schimbe meseria.

Nu și-au ales oare acești tineri bine meseria? Dacă nu îi suspectăm de nesinceritate, și nu avem motiv s-o facem, ei bine, din cei întrebați 11 declară că au venit la acest liceu din proprie inițiativă și pentru că iubesc animalele («iubesc foarte mult agricultura și am crescut de micuț tăt cu animale și de aceea am dat examen la acest liceu în profilul zootehnie» — Vancea Gheorghe, 18 ani, județul Maramureș, părinți țărani). Atunci, schimbarea de atitudine survenită după absolvire nu se datorează cumva atît faptului că în timpul practicii nu se face o suficientă popularizare și astfel meseria ce urmează a fi îndeplinită ca simplu muncitor *calificat nu își justifică rostul pentru* modul de gîndire al tînărului absolvent de liceu, cît și faptului că remunerarea în unele funcții la unele C.A.P.-uri se face la sfîrșit de an și cu o parte de produse în natură?

Contabilii, cei care sînt sau ar trebui să fie absolvenți de liceu agricol, în marea lor majoritate sînt plătiți în bani și nu sînt denumiți muncitori calificați. Nu militățm *pentru proliferarea unor funcții* administrative. Dar dacă absolventul clasei de zootehnie face munca unui brigadier de ce să nu fie denumit brigadier zootehnist? E numai o modestă sugestie care ține cont și de psihologia tinerilor, un dat de loc neglijabil dacă vrem ca învățămîntul integrat dezvoltării armonioase a țării să poată da rezultatele cerute de toate domeniile de activitate.

Rodica POP
Mihai SAS

„eu nu cred că un funcționar este mai important decît cel ce veghează la nașterea pîinii"

La Ciumbrud, la doi pași de Aiud, ființează unul din cele mai vechi, dacă nu cel mai vechi liceu agricol din țară. Cîteva clădiri, înconjurate strîns de o vegetație bogată, la poalele dealurilor de ilustră faimă ale Aiudului. Vechime nu înseamnă neapărat și calitate, dar în cazul de față, cei doi termeni sînt sinonimi. Și afirm aceasta, nu numai după o scurtă vizită prin ville și livezile grele de rod, îngrijite și acum culese de cele cîteva sute de elevi ai liceului, ci după o întîlnire, pentru mine plină de semnificații, cu viața și activitatea acestei școli, cu preocupările dascălilor săi. Și trebuie să afirm din capul locului că faima liceului, care mă însoțea peste tot prin județul Alba, oriunde poposeam și aduceam vorba de el, este pe deplin întemeiată.

Printr-o spărtură a bolților de viță, zăresc Mureșul leneș, nemișcat. E o glorioasă zi de început de octombrie, simt în aer febrilitatea pregătirii culesului viilor (cînd apar aceste rînduri, valurile de culegători vor fi ajuns pînă-n creștetul blîndelor dealuri și noul «...curgător aur crud/ vin de piatră, soi cald de Aiud», este pe cale să se nască), se aud lovituri sonore date cu maiul în butoaie pentru a le întări cercurile, pe șosea trec lent căruțe și remorci încărcate cu ciubere.

Ștefan Fülöp este directorul adjunct al liceului și predă matematica de vreo 28 de ani. De unde poate precizia și concizia răspunsurilor.

— Așadar, tovarășe director *adjunct*, ce înseamnă un liceu agricol?

— În cazul nostru înseamnă 480 de elevi, băieți și fete, care vor deveni legumicultori, pomicultori, viticultori, vinificatori și tehnicieni floricoli. Asta în cazul băieților, mai ales, fiindcă fetele care reprezintă aproape jumătate din numărul elevilor, au optat în mare majoritate pentru specialitatea *contabilitate și merceologie*. Deci, *noi pregătim* tehnicieni agricoli în șase ramuri!

— Am aflat că deși licee agricole sînt mai în fiecare județ, dacă nu în fiecare, la dumneavoastră vin copii nu numai din Alba, ci și din județele Cluj, Mureș, Harghita, Arad...

— Sincer să vă spun, pun aceasta pe seama renumelui liceului nostru, ai cărui absolvenți, oriunde au fost repartizați, au dat deplină satisfacție.

— Evident, acum am să vă întreb care este «secretul» (dacă există vreunul) bunelor sau foarte bunelor rezultate obținute aici la dumneavoastră fiindcă, nu știu dacă știți, sînt destule licee agricole în care treaba nu se prezintă întocmai.

— Lucrul cel mai important, cred eu, este că marea majoritate a profesorilor sînt «vechi» la noi în școală, mulți locuiesc chiar în incinta ei, în urmă cu ani am primit teren unde ne-am construit locuințe. Sîntem, adică, tot timpul în mijlocul elevilor, s-a format o adevărată coeziune sufletească (termenul s-a uzat, dar așa este!), cînd survine o problemă, oricare dintre noi poate fi găsit. Dealtfel, și ceilalți profesori locuiesc la Aiud, adică la doi pași, oricînd se poate apela la ei. Apoi, din prima zi cînd elevul pășește pragul școlii noastre, căutăm să-l convingem că odată alegerea făcută, el va trebui să muncească pe cîmp, în vii, în livezi, nu o dată — ci de foarte multe ori! — punînd mîna pentru a arăta țăranului cum trebuie executată cutare operație.

— Și îi obișnuiți repede cu gîndul acesta?

— Să știți că marea lor majoritate vin în școală conștienți de faptul că la absolvire vor lucra într-un I.A.S. sau C.A.P. Dealtfel, sînt aproape toți fii de țărani, obișnuiți cu munca grea a cîmpului, pe care dealtfel îl și iubesc și-l înțeleg.

— Dar «ceilalți»?

— «Ceilalți» nu prea există. Și să știți, cînd ne vine în școală vreun orășean, nu ne prea bucurăm. Din motivele de mai sus.

Între timp soneria anunță recreația. Curtea se umple de copii. Mișcări de înviorare. Sandvișuri mîncate cu poftă. Îl cunosc și pe directorul «plin» al liceului din Ciumbrud, Alexandru Mezei. De formație inginer agronom. Afirmarea calificării sale de bază este și punctul de plecare a discuției noastre.

— Notați că în ce privește liceele agricole, se mai practică încă o discriminare pe cît de neînțeles, pe atît de nefastă!

— ?!

— În multe cazuri, la asemenea școli de specialitate, *repet, de specialitate, sînt repartizați* ingineri agronomi slab pregătiți profesional, fără calități pedagogice, care aleg ora de clasă numai pentru a scăpa de cîmp. Vă imaginați ce rezultate «strălucite» vor obține astfel de profesori făcuți, iar nu născuți.

— Cu alte cuvinte, se confirmă faptul că la anumite niveluri și competențe, supraviețuiește părerea că un liceu agricol este un fel de cenușăreasă a școlii, că aici oricine e bun să predea, doar băieții și fetele acestea, ce vor deveni, tehnicieni agricoli, mare lucru!

— Discriminarea de care amintiți se face simțită și în felul cum sînt dotate liceele cu mașini agricole. Noi, de pildă, am avea nevoie de asemenea utilaje moderne, pentru ca *elevii să se deprindă* încă de pe acum cu ele, fiindcă altfel vor fi handicapați. Gîndiți-vă, ei învață felul de funcționare a unui tip de utilaj agricol, și în C.A.P. sînt puși în fața altui tip. Cineva, Ministerul Educației și Învățămîntului, direcțiile agricole județene etc., etc., ar trebui să răspundă mai prompt necesității dotării liceelor agricole cu asemenea mașini moderne. Noi, de pildă, *ducem dorul utilajelor* specifice horticulturii și a calculatoarelor (pentru secția contabilitate). Și, după cîte știu, nici în perspectivă nu sînt șanse să le obținem.

— Deci este o problemă de bani. Și de încredere.

— Evident. Și cine își imaginează altfel, pierde. De fapt, toți pierdem. Pierdem, trimițînd în agricultură tehnicieni insuficient pregătiți, pierd cîmpul, sera, livada, exploatate într-un mod necorespunzător.

— Așadar, am ajuns la momentul contactului absolventului de liceu agricol cu terenul!

— Și aici este o problemă încă insuficient clarificată. Nu există o remunerare unitară a absolvenților de liceu agricol. Într-un fel îi plătesc C.A.P.-urile (mai puțin în bani, mai mult în produse...) într-altul, I.A.S.-urile. Or, avem de-a face cu oameni cu o anumită calificare, ar trebui să se țină cont de aceasta printr-o lege, pentru ca absolventul să nu fie la bunul plac al oricărui președinte de C.A.P. sau I.A.S.

Eu nu cred că un funcționar, să zicem, este mai important decît cel ce veghează la nașterea pîinii. Dimpotrivă.

...Afirmație la care subscriem și noi în finalul unei discuții ce s-a prelungit în mijloc de livezi și vii, în parfum de poame coapte, argument suprem al seriozității și responsabilității celor din Ciumbrud.

Mihai HETCO

o afacere rentabilă: mai multe ore practice în locul poveștilor

Dacă nu ești atent, poți să crezi că ferele care deretică dimineața curtea Liceului agricol din Bistrița stau cu gîndul la «Steaua fără nume» sau la Margareta Pîslaru, într-atît cunosc de bine, «pe dinafară», ultimul ei șlagăr, dificilul *blues* «Dacă ai ghici». Ar fi păcat, nu pentru că melodia cu pricina nu ar merita să fie fredonată chiar și la Bistrița, ci întrucît gîndurile sus-numitelor fete, ca și ale băieților, dealtfel, sînt — cel puțin în timpul orelor de școală — la pomi. Elevii de aici au privilegiul de a se supune unei «programe analitice», cum nu se poate mai frumoasă, în esență, pentru că, fără voia ei, *merge* pînă acolo unde întîlnește înțelepciunea unui proverb: «Orice om adevărat trebuie să sădească un pom, să ridice o casă și să lase în urmă măcar un copil». Ca elevi, bistrițenii au început, bineînțeles, cu ABC-ul. Și pentru că au norocul să fie bistrițeni, ABC-ul lor se numește pomul. În profilul horticol al liceului, pomicultura este cea care dă tonul. Ceea ce nu înseamnă că elevii nu vor ști, la terminarea școlii, să se îngrijească și de soarta unui butaș de viță sau a unei firave legume. Chibzuit din fire și din experiență, inginerul Alexandru Petringel, directorul liceului, a împărțit lotul didactic în 3 diviziuni, după principiile unei severe autogospodăriri: pomicultură — pentru specializare, viticultură — pentru o bună stăpînire a unui domeniu secundar, legumicultură — pentru cantina școlii. Dealtfel, conducătorul acestui liceu pare pornit pe economii de tot felul și din tot ce spune înțelegem că una din ideile care nu-i dau pace este legată de o economie de un tip special care, dacă ar trebui să-i găsim o formulă, ar suna astfel: «Mai puțină risipă de ore teoretice în favoarea aplicațiilor practice». Sau, tot atît de bine: «Mai multă elasticitate în alcătuirea programelor școlare, mai multă supunere la obiect în materie chiar de obiecte».

Propuneri concrete există și nu de dragul lor, în sine, ci al inteligenței prin care li s-a dat un temei, desprindem una: dacă exploatarea îmbunătățirilor funciare ar putea fi comasată cu topografia — și vom vedea mai încolo că se poate — s-ar împușca doi iepuri dintr-o dată, s-ar parcurge totul în 3 ore săptămînal.

O topografie răsfățată, prezentată cu prea multe amănunte, nu este de trebuință viitorului absolvent, meseria lor nu va fi aceea de a măsura și, în afară de asta, școala nu-și poate permite luxul aparatelor complicate despre care este vorba în cărți. «Este o materie peste care uneori alunecăm ca peste o poveste» — ne spune directorul. A schimba o poveste — și încă una săptămînală — cu cîteva ceasuri bune de practică este o afacere rentabilă.

— Adevărul este că nu numai programele școlare trebuie revizuite pe ici, pe colo, ci o întreagă concepție asupra destinației acestor licee agricole, școli cu o condiție specială, chemate să așeze mai realist și mai eficient legăturile dintre teorie și practică.

De fapt, cum se numește absolventul unei astfel de școli?

Asta este, ce este el, tehnician? Lăsăm la o parte faptul că unii părinți și l-ar dori chiar subinginer; «L-am dat la școală să fie domn», am auzit adeseori asta. Pe diplomă scrie atît: «Absolvent al... cu specialitatea...» Cînd se pune problema încadrării începe cîntecul. Locuri de muncă sînt, sigur că sînt, dar cum pot fi retribuite? În actuala structură organizatorică nu există atîtea posturi de tehnicieni. Apare inevitabila tendință de fugă spre alte meserii, după terminarea școlii. Nu este un fenomen în stare să ne alarmeze, dar pe gînduri tot trebuie să ne pună puțin. Este mai odihnitor pentru noi, ca profesori, să-i știm pe foștii elevi acolo unde le este rostul în stațiuni experimentale, la ferme, în grădini botanice, unde este nevoie de specialiști. Pentru că, din cînd în cînd, trebuie să ne întrebăm: «Ce-am făcut noi la urma urmei? Da, liceul agricol este o realitate la care trebuie să ne gîndim».

Bine spus. Mai ales exact. «Să ne mai gîndim». Adică nu numai profesorii sau directorii, ci și colegii de resort de la Ministerul Educației și Învățămîntului care, ce-i drept, oferă prilejuri de gîndire dar altora, iar uneori sub forma bătăii de cap. Printr-un ordin al ministerului se prevede zonarea strictă a recrutării candidaților din anumite județe. Vrea omul din Maramureș să vină la Bistrița — nu poate. Liceul are voie să-și deschidă porțile doar celor din Mureș, Harghita și, bineînțeles, din Bistrița. Toate bune și frumoase, dar ce te faci dacă cei din Harghita, ținut de munte, unde stă la mare cinste, în primul rînd, cartoful, nu prea vor să audă de pomicultură?

Liceul agricol, trăind nu numai pe pămînt, ci mai ales pentru pămînt, are șansa de a fi de două ori legat de muncă și de viață. Cu condiția să nu se ajungă la concluzia că și o singură legătură este de ajuns.

Magda MIHĂILESCU

să simți mirosul pămîntului

Agricultură în București? Cine pretinde așa ceva poate să treacă, fără efort, drept un om cu umor. Și totuși, Cooperativa agricolă de producție Jilava este inclusă în teritoriul Capitalei. Prin urmare, cum se face producție agricolă în București? Greu! — ni se răspunde, cu amprenta de năduf respectivă în glas. Și iarăși îți vine să bănuiești o tentație către anecdotică. Dar nu! Greul este real și serios.

C.A.P.-Jilava are 1 200 de familii de cooperatori și 1 600 de hectare teren arabil. Dar în cooperativă lucrează practic 250–300 de familii, iar terenul agricol rămîne același, trebuie muncit, ferma zootehnică trebuie să producă lapte pentru bucureșteni, cea de păsări să dea cît mai multe ouă, grădina de legume și zarzavaturi (cuprinsă pe 200 de hectare) să scoată legume timpurii și tîrzii, mai sînt și secții industriale, care fac perii și mături. Mai sînt, în general, o mulțime de activități pe care le presupune o mare gospodărie. Și e greu. Diferența de la 300 la 1 200 de familii trebuie căutată nu prea departe: oamenii din comună, imensa lor majoritate, lucrează aproape de casă, la Combinatul de cauciuc, la tăbăcărie, la TUG și chiar la Arhiva de filme. Aflăm de la președintele Vasile Voicu, precum că C.A.P.-Jilava este ca un șantier, și chiar mai rău, în special vara. Dacă nu pleacă dis-de-dimineață cel puțin cinci camioane ca să aducă sezonieri de la Stoienești, Vlad Țepeș ori Siliștea (pe o rază de peste 50 km) înseamnă că în ziua aceea, practic, n-au cu cine lucra. Se face greu agricultură în București și din alte motive. Bunăoară, din cauza apei. În legumicultură, cum știe toată lumea, fără udatul din belșug nu faci nimic. Or, apa este necesară, în primul și-n primul rînd, pentru industrie. «Fură» C.A.P.-Jilava din conductă ca să ude roșiile, dar tăbăcăria ori secția de tuburi prefabricate din beton «se prinde» că nu-i în ordine și fură, la rîndul lor, apa C.A.P.-ului. Cu toate greutățile care apasă asupra ei, cooperativa agricolă din Jilava nu se lasă. Și drept urmare a rezistenței sale și-a cîștigat un loc lăudabil între cele 14 C.A.P.-uri din municipiul București.

Secrete? Unul ar fi prezența specialiștilor, prețuirea lor. Președintele este, în afara talentelor organizatorice, un foarte prețuit grădinar legumicultor — «Din tată-n fiu tot grădinari am fost». La C.A.P.-Jilava mai lucrează un inginer-șef și alți doi ingineri — șefi de fermă la cultura cerealieră și zootehnică. Șef al fermei de legumicultură este un tehnician. Și, în ultimii doi ani, cooperativa a primit, la cerere, trei absolvente ale liceului agricol. Era nevoie de ele? «Dacă n-ar fi fost nevoie nu le-am fi cerut», ne confirmă tovarășul președinte. Ba mai mult încă, pentru Florica Tontu, fată de țăran din apropierea Jilavei, C.A.P.-ul a plătit întreținerea în liceu pînă anul acesta în septembrie, cînd a fost angajată cu contract. A costat 20 000 lei fără 200 certitudinea cooperatorilor că tehniciana, specializată în protecția plantelor, va fi omul lor stabil.

Florica Ciubuc, absolventă din 1971 a Liceului agricol, este de fel din București, are 20 de ani, s-a măritat și locuiește tot în București. E navetistă. Acum doi ani, cînd a venit la C.A.P., îndată după ce a luat cunoștință, pe rînd, despre activitățile cooperativei a fost numită ajutor de șef de fermă la cultura mare. În liceu n-a învățat, nici n-a auzit barem ce ar putea să însemne un jurnal de recoltare sau o evidență primară a producției. Dar a fost obligată să învețe, mai cu seamă în vara și toamna aceasta. Șeful de fermă, inginerul agronom, nu se mai ocupă cu treburi mărunte de birou, decît în măsura în care ajutoarea sa nu-i încă îndeajuns familiarizată cu ele. Și se va familiariza curînd, bineînțeles, dacă va rămîne la C.A.P. Fiind orășeancă (din Ferentari) a avut o mare surpriză cînd, astă vară, în timpul treierișului, a văzut că trebuie să stea pe arie pînă pe înnoptate. Tatăl ei (maistru mecanic), și nu soțul ei, cum te-ai fi așteptat, a venit într-o seară s-o ia acasă, uimit și revoltat, făcîndu-i morală președintelui că o ține atît de tîrziu la lucru. N-am aflat exact care a fost dialogul, nu știm dacă președintele l-a spus tatălui că în agricultură se muncește zi-lumină, nici dacă l-a întrebat de ce și-a dat fata la liceul agricol, dacă nu știa nici atîta lucru. Fata ne-a

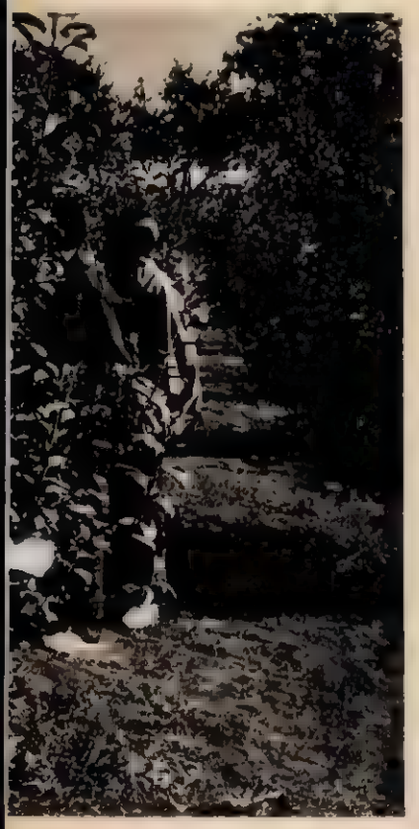

informat că majoritatea fostelor ei colege de clasă lucrează acum în industrie, ca pontatoare. Am întrebat-o dacă ea rămîne. Iată ce ne-a răspuns: «Într-o zi ne-a prins ploaia pe cîmp! Acuma spun că voi rămîne la ceape. Eu știu ce idei îmi mai vin-!»

Ajutoarea șefului fermei de zootehnie, Gabriela Zamfir, a împlinit și ea doi ani de cînd lucrează la C.A.P.-Jilava. Se ocupă, în special, de ferma păsărilor. Are în grijă 15 000 de găini ouătoare și 3 700 de puicuțe, care au început și ele să ouă. Gabriela începe lucrul la ora șapte și cît e ziua de mare ea n-are timp să observe. Dimineața controlează cum sînt hrănite găinile, dacă există o rezervă suficientă de furaje combinate, dacă nu,se interesează de comandă,ba se și duce, personal, să supravegheze transportul furajelor. Funcționează bine dozatoarele de hrană și adăpătoarele automate? Lucrătorii fermei îi spun da sau nu, ea îi crede sau nu, dar tot controlează. De două ori pe zi se adună ouăle din cuibare (aproape 4 000). Gabriela notează, ține evidența. Mai sînt livrări, contracte. Inginerul Victor Ciobanu spune: «Datorită ajutorului Gabrielei pot să mă gîndesc mai în voie la rentabilitate, la perspectivele fermei noastre zootehnice».

Tehniciana cu protecția plantelor, cu un stagiu de-o lună și ceva,se ocupă acum cu stîrpirea dăunătorului denumit buha verzei. E inimoasă, dornică să se pliătească față de oamenii cărora le datorează cei cinci ani de învățătură. Dar e și puțin speriată: «Nu cunosc toți dăunătorii dacă-i văd la fața locului. În școală nu prea aveam material didactic. Desenam insecte, le copiam, adică, de pe pliante pe caiet...»

Președintele Vasile Voicu nu e tare îngrijorat că «fetele lor» nu au încă destule cunoștințe practice. Învață, pe rînd, că toți au început cu începutul. Ar fi bine dacă la liceele agricole s-ar face mai multă practică, dacă specialiștii cu pregătire medie și chiar cu studii *superioare* ar simți încă *din* școală mirosul pămîntului.

Am fost îndemnați stăruitor să consemnăm, în plus: 1) C.A.P.-Jilava le plătește cu salarii lunare, în bani, pe cele trei absolvente ale liceului agricol. Nu în produse, cum se întîmplă în alte părți. 2) Pentru C.A.P.-Jilava tehnicienii agricoli au fost și sînt necesari și prețuiți. Pentru că-s un ajutor la greu. Și-i greu să faci agricultură în București!

Viorica CIORBAGIU

învățămîntul agricol sau o condiție a agriculturii prezentului

Modernizarea în agricultură începe și trebuie să înceapă de la pregătirea cadrelor pentru tehnologiile noi și numai în raport cu acestea. O concepție înaintată și generoasă, iată ce a stat la baza înființării liceelor agricole, licee în care, pe lîngă o largă și solidă cultură generală, elevii capătă și o înaltă calificare în agricultură. La absolvire, explică tovarășul Teodor Marian, directorul direcției de personal, învățămînt și propagandă din Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, elevul nostru are calificarea echivalentă titlului de muncitor specialist și va putea lucra imediat în agricultură ca șef de echipă, crescător de animale, ajutor de șef de fermă (după 3–4 ani de practică) sau contabil. Mai mult, el are și un carnet de conducere, deoarece, odată cu mărirea ponderii mecanizării în munciile agricole, noi sîntem datori să asigurăm cadre corespunzătoare: mecanic-agronom, mecanic-horticultor, mecanic-zootehnist.

Bineînțeles că în ceea ce privește învățămîntul agricol s-au făcut greșeli și cei în drept nu ezită în recunoașterea lor, considerîndu-le de la bun început pe deplin remediabile pentru îmbunătățirea continuă a activității privind pregătirea cadrelor necesare agriculturii în lumina Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973.

Unele dintre aceste greșeli par astăzi de neînțeles. De exemplu, recrutarea elevilor *din București și din orașele mari*, situație care a făcut, spune tovarășul director, ca la absolvire aceștia să cutreiere coridoarele ministerului în căutarea unui post de agricultor al asfaltului. Astăzi situația e mult schimbată în bine, peste 90 la sută din absolvenți fiind proveniți din mediul rural, adică vor lucra în agricultură numai aceia care vor cu adevărat să lucreze acolo, nu excursioniști pușI pe mirări și întrebări puerile despre viața la țară. Mai mult, se prevede ca în următorii 2–3 ani toți absolvenții liceelor agricole să fie proveniți din mediul rural. Ar mai fi practica, obiect esențial la liceele de specialitate, care în urmă cu cîțiva ani ocupa doar 20% din programă și se-făcea, începînd din 1972 cînd bazele proprii de practică ale școlilor au fost preluate în mod greșit de Gostat, mai mult formal. Astăzi, constatîndu-se greșeala, s-au înzestrat din nou școlile cu loturi didactice, *pe care elevii să învețe chiar să și strice*, unitățile agricole apropiate punîndu-le la dispoziție teren pe care elevii să-l cultive trecînd prin tot ciclul calendarului lucrărilor agricole. Din păcate, deși normal ar fi ca viitorii mecanizatori să învețe să conducă ultimele tipuri de mașini agricole, mașini pe care le vor întîlni încă în prima zi de muncă în producție, peste 50 la sută din utilajele, mașinile și instalațiile din dotarea unităților școlare sînt învechite, rare pe cîmp, numeroase în amintirile agronomilor vîrstnici. De această problemă conducerea ministerului, tovarășul ministru Angelo Miculescu personal, se preocupă în mod deosebit, pentru că este firesc să pregătim specialiști pentru ce și cum se face astăzi în agricultură, oameni capabili să facă față *în prima linie a agriculturii încă din clipa în* care părăsesc școala. În același cadru se înscrie și pregătirea cadrelor didactice, pînă mai ieri lipsite, dacă nu de pregătire profesională, de vocație pedagogică. Pentru că este greu de crezut că pot fi profesori convingători cei care la urma urmei nu au dorit nimic altceva decît să iasă din cîmp, din noroiul cîmpului în care an de an aurea bobul de grîu, cei care, înapți fizic sau profesional, își făceau din școlile agricole locuri de stat și de răsfăț. Cei îndreptățiți să spere în perfecta funcționare a învățămîntului agricol știu că, pînă în anii din urmă, în liceele agricole nu predau prea mulți profesori foarte buni, sănătoși, apți pentru munca de teren, cu mulți ani de producție la activ. Și tocmai pentru că știu și recunosc acest lucru pot susține astăzi că — deși mai sînt profesori slabi, cu rezultate directe slabe (Turnu Măgurele, Bistrița, Seliniceni), deși din 98 la sută promovați peste 50 la sută dintre absolvenți au medii între 5 și 7 (iar la unele licee procentul de admiși în învățămîntul superior a fost foarte mic — Maiu-Mare, Cernavodă) — lucrurile sînt în curs de îndreptare, că prin testări și instruiri repetate profesorii buni sînt din ce în ce mai numeroși (liceele din Dragomirești-Vale, Buzău, Salonta, Șimleul Silvaniei, Craiova, Ciacova, Mizil, Ciumbrud, Blaj, Palas). Se înlătură astfel prejudecata de mare întindere a unora care au crezut că a învăța într-o școală agricolă nu înseamnă nimic altceva decît a te plimba cîțiva ani prin fața unor catedre pline de blîndețe ca să primești note și certificate ce-ți vor permite, aproape în mod fraudulos, să pretinzi la angajare (indiferent unde, nu neapărat în agricultură) posturi bine adăpostite, călduțe și confortabile. Ar mai rămîne să se reglementeze ferm pentru absolvenții liceelor agricole regimul de repartiție, deoarece încă mai sînt C.A.P.-uri care se opun la angajarea lor, atît *din* neîncredere, cît și dintr-o nefirească înțelegere a intereselor proprii. Faptul că toți acești tineri muncitori agricoli de înaltă calificare nu au altă dorință decît aceea de a munci așa cum au fost învățați nu trebuie să pară unor conducători de unități agricole ca o prea mare grabă în a le nega munca, metodele, și meritele, ci, cum și este adevărat, ca o mare dorință de a se afirma ei, și prin ei de a afirma viitorul unei agriculturi moderne, imposibil de gîndit altfel decît aici și acum!

Iulian NEACȘU

capriciile gustului

muzee

În curînd, la Sinaia, în cadrul Secției de artă decorativă a Muzeului Peleș, urmează să se deschidă o expoziție cu cele mai reușite — din punct de vedere estetic — prototipuri pentru industrie. Pentru prima dată la noi asistăm la o încercare de reabilitare estetică a produsului industrial, sub auspiciile uneia dintre cele mai prestigioase instituții de cultură: muzeul. În accepțiune tradițională, muzeul de artă se justifica, pe plan cultural, doar în calitate de «colecție de capodopere», cum ar fi spus Mihail Dragomirescu. Orice dubii cu privire la valoarea artistică a unui obiect făceau imposibilă atașarea acestuia la categoria obiectelor demne să fie expuse sub auspiciile muzeului. (La Luvru, arta modernă, de la impresioniști încoace, nici pînă astăzi încă nu a putut pătrunde!). Prin opoziție cu atitudinea conservatoare a muzeului tradițional de artă, au luat ființă o serie de muzee noi, propunîndu-se conservarea, popularizarea și explicarea fenomenului artistic modern. Așa au luat ființă și s-au impus diferitele muzee de *artă modernă*, devenite astăzi celebre în toată lumea. Dar paralel cu evenimentele survenite pe planul creației artistice propriu-zise, asistăm totodată, în secolul XX, la dezvoltarea fenomenului cunoscut astăzi sub denumirea de design.

Design-ul, în accepțiunea sa strict estetică, privește cea de-a doua dimensiune a obiectului industrial contemporan. În condițiile în care între mai multe produse,avînd aceeași valoare funcțională, eu trebuie să optez pentru unul singur, criteriul estetic este cel care urmează să-și spună cuvîntul. Prefer un produs în condițiile în care el vine nu numai în întîmpinarea unor trebuințe de ordin util, ci și în întîmpinarea exigențelor mele estetice. Creația industrială contemporană de mașini, de obiecte de uz comun și vastă utilitate, a ajuns să posede astfel, alături de dimensiunea sa funcțională, inerentă,și o necontestată dimensiune estetică. E limpede că obiectul destinat a fi consumat sau utilizat, chiar dacă satisface și unele preferințe estetice ale mele, nu poate fi confundat cu opera de artă, care se sustrage, prin definiție, consumului și principiului utilizării. Problema locului pe care obiectul industrial contemporan, posedînd pe lîngă dimensiunea sa utilă și o dimensiune estetică, îl ocupă pe planul culturii, formează, de mulți ani, obiectul celor mai controversate discuții. Unii propun formula: «artă industrială» pentru prototipurile urmînd a face obiectul unei expoziții găzduite de un muzeu. Ideea mi se pare riscantă: Nu ne putem juca cu termenii, pronunțînd «artă industrială» cu ușurința specifică celor care sînt convinși că există, alături de muzică, de literatură, de artele plastice și o «artă culinară» sau una «militară». Design-ul apare drept altceva decît arta; și chiar în condițiile în care porțile muzeului se deschid și pentru noul tip de creație — gest ce trebuie salutat, întrucît e vorba de *produse posedînd* și o dimensiune estetică — el nu trebuie confundat cu arta. Inițiativa Muzeului Peleș reprezintă doar un prim pas făcut într-o asemenea direcție. Să ne gîndim că noi, pînă la ora actuală, nu avem colecțiile de prototipuri posedînd atît o valoare utilă cît și o anumită valoare estetică, nu de pe parcursul veacurilor, dar măcar de pe parcursul ultimelor decenii. Nu putem face o comparație între ceea ce era de bun-gust la 1950 sau la 1960 și ceea ce este astăzi. Prin inițiativa de la Muzeul Peleș muzeografii sînt solicitați astfel la o muncă anevoioasă de studiere a prototipurilor care s-au succedat la nivelul creației estetice industriale de-a lungul anilor. Să sperăm că această muncă nu va întîrzia să-și arate roadele așteptate.

Gheorghe ACHIȚEI

sînt vinovați numai ciobanii ?

La 10 octombrie primim la redacție o scrisoare prin care inginerul zootehnist Romeo Cosoroabă, cercetător la Stațiunea experimentală Șimnic-Craiova, ne relatează o întîmplare dramatică și face un apel: «...În după-amiaza zilei de 20 septembrie a.c. am întîlnit la Judecătoria Craiova doi dintre ciobanii cu care lucrasem în urmă cu circa 10 ani. Sesizat de cele povestite de ei am asistat la un proces unde au fost condamnați la 5 luni închisoare și recuperarea unei pagube de circa 12 500 lei. Am fost foarte dezgustat că se aruncă în spinarea unor muncitori simpli o serie de neglijențe pentru care nu sînt vinovați, fapt ce m-a făcut să iau hotărîrea să solicit sprijinul celor care ar mai putea să facă lumină și dreptate...»

Ceea ce vom face și noi prin rîndurile de față, fiindcă avem certitudinea că, dacă o sentință e nedreaptă, mai există atîtea foruri și instituții anume destinate «să facă lumină și dreptate», menite expres să apere echitatea socialistă, obligate chiar, prin însuși rolul lor, să deschidă porțile adevărului care să ne inunde curat conștiințele, fortifiindu-le. Judecătoria Craiovei a pronunțat o sentință dar nu cea definitivă, nu fără drept de apel. Respectînd un drept al cetățeanului din țara noastră, respectînd o lege a justiției — și poate chiar anume repere ale conștiinței completului de judecată că peste această întîmplare mai planează încă nedumeriri — a dat drept de recurs împricinaților. Deci, cauza nu-i pierdută, căile de reabilitare a celor care, poate fără vină, sînt acuzați nu sînt închise.

Cu aprobarea juristului Liviu Jura, președintele judecătoriei, cercetăm voluminosul «Dosar nr. 7231/1973 de urmărirea penală a tehnicianului veterinar Nicola Virgil și a ciobanilor Filigean Gheorghe și Geoancă Dumitru pentru săvîrșirea în luna octombrie 1972 a infracțiunii de neglijență în serviciu, prevăzută de articolul 249, aliniatul I, Cod penal, în dauna părții civile C.A.P. Livezi-Podari, jud. Dolj, și ocazionarea unui prejudiciu de 28 400 lei». Care sînt faptele? Pe 26 octombrie, tehnicianul veterinar îl anunță pe președintele C.A.P., Nicolae Trăsnitu, o anunță pe șefa fermei zootehnice, inginera Popa Cornelia, că a doua zi, în 27 octombrie, urmează să facă tratamentul cu «Fasciozan» la oi. Anunță că va aduce oile în sectorul zootehnic, fiindcă în strungă n-are condiții. Îl avertizează, în treacăt, și pe ajutorul șefei de fermă, pe Lohon Alexandru, rugîndu-l să-i mai asigure oameni căci ei singur, cu cei doi ciobani, nu va izbuti la un ciopor de 500 de oi. Cere șareta președintelui (acesta i-o dă) și pleacă sus între dealuri să le spună ciobanilor să pună oile la regim, începînd cu orele 18,00 să le închidă în obol, fără mîncare, iar a doua zi să le coboare în sectorul zootehnic, unde să le facă tratamentul împotriva fasciolozei (gălbeazei). Bun și făcut, ciobanii îl ascultă, închid oile în obol, iar dis-de-dimineață pornesc cu ele spre sat, cale de 5 kilometri. Cum specifică toți în declarațiile scrise date la postul de miliție, inclusiv șefa fermei, la orele 7-7,30 s-a început tratamentul. «Nu cunosc în ce imprejurare au ajuns oile în sat în sectorul zootehnic — notează inginera Popa Cornelia — dar le-am văzut în dimineața zilei de 28 octombrie 1972 (o mică eroare de dată — n.n.) la orele 7,30, aduse de ciobanii oilor și la venirea mea se aplicase tratamentul respectiv la circa 5-6 oi». Au lucrat cei doi ciobani, tehnicianul, ajutorul șefului de fermă și încă doi cooperatori sub supravegherea inginerei așa încît la 10-10,30, erau gata. Au mai fost ținute cele 500 de oi la regim, închise fără mîncare, pînă pe la 12,30-13,00 (orele au importanța lor chiar și în medicina veterinară, fiindcă indicațiile prescriau patru ceasuri de dietă), «după care — declară ciobanii, Nicola Virgil și șefa fermei — ne-au spus să luăm oile și să plecăm la stînă, lucru ce am și făcut. După ce am plecat cu oile din sat, am trecut calea ferată și le-am mai lăsat să pască printre pomii livezii încă vreo două ore, după care am pornit spre stînă», adică din nou 5 kilometri, departe de sat, acolo, izolați între păduri și dealuri. Spre seară și în cursul nopții o parte din oi au început să dea semne de boală gravă, semne de moarte. Ca să nu se piardă, bacii — care nu erau baci de ieri de azi, știau semnele cînd animalul e răpus fără scăpare — au început să taie. «Să sacrifice de necesitate» — cum se spune în termeni veterinari. Tîrziu în noapte, boala prindea alte și alte oi și atunci unul tăia, iar altul a luat-o la fugă peste dealuri, spre sat. Către zori, pe la 5, îl anunță pe ajutorul șefului de fermă, îl anunță pe președinte, acesta pe tehnicianul veterinar și aleargă toți cu sarete cu cai, acolo sus la stînă. Spectacol dezolant: 30 de oi tăiate, se continuă pînă la 71. Ba nu, 74, dar 3 erau ale oierilor și ale lor nu contau la pagubă. Au fost duse la Abatorul din Craiova, au fost valorificate, și împreună cu despăgubirea primită de la ADAS se recuperează din valoarea oilor 15 906 lei. Incontestabil s-a adus un prejudiciu avutului obștesc, incontestabil s-a făcut o pagubă șeptelului de animale al statului, incontestabil suma totală trebuie recuperată. Dar cine-i de vină de acest «accident», cum îl numesc toți, cărui fapt se datorează? Cine-i bun de plată? Începe ancheta, încep probele de laborator, încep expertizele, începe procesul. Și se găsesc cei trei vinovați. Oare întru totul ei? Oare numai ei?

După ce am studiat atent, foarte atent, dosarul am fost la Livezi, am cerut să mi se povestească totul încă o dată și încă o dată, am refăcut drumul oierilor și nedumeririle persistă... Se înnoadă într-un păienjeniș de neglijențe, de indiferențe, de fugă de responsabilitate ale altora decît ale oierilor. Aș spune fără teamă că greșesc că ei sînt cei mai puțin vinovați. Li s-a spus să vină cu oile în sectorul zootehnic, au venit în sectorul zootehnic. În declarația sa, inginera Popa Cornelia, șefa fermei, cea mai în drept să ia decizii, scrie: «De asemenea, cunosc că trebuia o furajare specială înainte de aplicarea tratamentului, bogată în substanțe proteice (prospectul precizează că în calciu n.a.), pentru prevenirea accidentelor». Deci, cunoștea că un asemenea tratament comporta riscuri, dar cum a fost anunțată, așa trăsnet, că se va aplica tratamentul, nici nu s-a interesat dacă această furajare s-a făcut ori ba. Atunci, avea sau nu competența să hotărască amînarea aplicării respectivului tratament?

E adevărat, graficul presa, tratamentul trebuia făcut în septembrie, cum tot dînsa notează. «Cunosc că tratamentul trebuia aplicat înainte de venirea ploilor, adică în luna septembrie 1972, de asemenea trebuia constituit un lot de probă, la care să se administreze cu 24-48 ore înainte de tratamentul în masă». Iar ploile începuseră, iar fascioloza amenința cu epidemia, bacilul ei crește într-o fantastică explozie pe vreme de ploi, iar pășunile din partea locului sînt supradozate, infestate pînă la refuz cu acest oribil flagel. Și a închis ochii... Să spunem că tehnicianul ar fi fost un încăpățînat, un indisciplinat, dar circumscripția veterinară, dr. George Popescu, șeful ei, nu era așa departe... Nu era imposibil de găsit. Numai că între inginera zootehnistă și medicul veterinar nu există prea bune relații profesionale.

Cei doi ciobani au fost în situația să treacă oile, dus-întors, pe o muchie de cuțit: într-o parte teren de sfeclă furajeră absolut contraindicată, în alta pășune tratată masiv cu îngrășăminte chimice (azotat și superfosfat), care n-a fost marcată (cum este obligatoriu) decît după ce se fripseseră cu ciorba, abia în 11 noiembrie 1972. Probați cu reconstituirea și vedeți dacă este posibil ca doi oameni, numai doi, să reușească performanța să nu lase oile, dar absolut nici una, să treacă granița, nici în sfeclă, nici pe terenul toxic. De ce completul de judecată n-a solicitat o reconstituire? Este iarăși o nedumerire. Dealtfel, cu toate probele de laborator făcute, cauza mortalității este încă un mister. Sfeclă s-a găsit în cantități prea mici ca să provoace intoxicații mortale, semnele toxicelor din îngrășăminte n-au apărut. Există și suspiciunea că probele s-au dus prea tîrziu la laborator, cînd organele erau alterate.

Să mergem mai departe, pe firul faptelor; inginera declară: «Nu cunosc dacă s-a aplicat tratamentul cu «Fasciozan» ovin în cursul anului 1972...» Și e vorba de ferma de care răspunde. Desigur, normele veterinare sînt în sarcina circumscripției medicale, dar chiar un inginer agronom profilat pe zootehnie de 9 ani, cum este ing. Popa, poate rămîne complet străin? La Direcția agricolă județeană-Dolj am pus această întrebare: «Spuneți-mi, un inginer zootehnist trebuie să cunoască sau nu, măcar în general, norme veterinare?» «99 la sută da», a fost răspunsul. În primul rînd pentru că la Facultatea de agronomie se predă, ca disciplină de învățămînt, și se dă examen la medicină veterinară». Culmea culmilor, în timp ce un inginer de fermă zootehnică îmi declară și îmi susține sus și tare că nu este obligat și nici nu are indicația să cunoască norme veterinare, în contractul de angajare al celor doi ciobani, pe care l-a semnat și ing. Popa, se specifică: «...sînt obligați să-și dea toată stăruința pentru a se îndeplini *sarcinile conform planului de producție* și să respecte toate indicațiile zoo-veterinare pentru păstrarea efectivului planificat». Așadar, doi ciobani cu 4 clase elementare trebuie să cunoască norme veterinare științifice în timp ce un inginer nu! Așadar, doi ciobani execută niște dispoziții date de superiorii lor, iar un tehnician lucrează necontrolat de nimeni. Nu este oare normal ca și medicul Popescu George să fi știut dacă s-a făcut sau nu testul de probă, să asiste la un asemenea tratament în masă? Iar o șefă de fermă se disculpă total, afirmîndu-și în fapt incompetența, prin declarația scrisă, cu vădita intenție de a da integral vina pe tehnician și pe ciobani.

«Încă un element de regret — și-l exprimă medicul veterinar Lazăr Buciu de la Direcția agricolă județeană Dolj, pentru că au fost condamnați ciobanii — este faptul că acești oameni muncesc în condiții vitrege, bătuți de vînturi și de ploi, izolați de sat și de familii, fără un minimum de amenajări din partea C.A.P. Se găsesc greu ciobani pentru oi. Iar cei din părțile Novacilor sînt recunoscuți pentru priceperea și conștiinciozitatea lor. Sînt compromiși ei, dar și C.A.P.-ul. Ei nu vor mai găsi ușor de lucru în altă parte, dar nici alții nu vor mai veni la acest C.A.P. În fond, oricîți specialiști am avea noi, tot ciobanii hrănesc și îngrijesc oile». Atunci, cînd acești oameni sînt fără antecedente penale, cînd pînă la acest accident nimeni nu le poate reproșa nimic, și cu toată grava lui prezență cooperativa și-a îndeplinit și depășit planul de producție pe 1972, ocupînd locul doi pe județ în sectorul ovin, de ce nu s-a găsit altă modalitate de sancționare a «neglijenței lor în serviciu», fără judecătorie și proces?

Desigur, prejudiciul adus avutului obștesc trebuie compensat. Dar nu de trei acari Păun, ci de toți vinovații. Cu ce sînt oare mai mici «neglijențe în serviciu» dezinteresul față de sectorul pe care îl conduci, incompetența, învăluirea lașă în «nu cunosc», «nu mi s-a spus», «nu mi s-a adus la cunoștință»?

Cici IORDACHE

un sfetnic util: autonemulțumirea

Am revenit în marea uzină de utilaj chimic «Grivița roșie» pentru a fi martorul unui eveniment sărbătoresc: îndeplinirea planului pe primele 10 luni cu o depășire de 22 milioane lei la producția globală și 8 milioane la producția marfă, precum și realizarea integrală a sarcinilor la export. Înștiințîndu-ne telefonic despre toate acestea, secretarul comitetului de partid, tovarășul Ilie Bologa, a ținut să adauge că «prin aceste înfăptuiri se devansează cu 3 luni angajamentul asumat de îndeplinire a cincinalului cu 7 luni mai devreme».

Așadar, realizări notabile prin care constructorii grivițeni lăsau în urmă nu numai sarcinile de plan propuse inițial, ci, chiar, și propriile lor angajamente reînnoite la începutul acestui an.

De fapt nimic senzațional, nimic ieșit din comun. Succesele erau raportate de către colectivul de la «Grivița roșie», aici unde ființează de mai mulți ani cea mai strălucită școală de sudură românească și unde, în laboratoarele uzinale, zeci de specialiști pasionați inventează și perfecționează de la o lună la alta metode și procedee tehnologice originale, dintre care unele înscrise la capitolul «premiere mondiale». (În parantează fie spus, cu vreo cinci luni în urmă, după publicarea în «Flacăra» a unui reportaj consacrat activității desfășurate de un grup de cercetători inimoși, m-am pomenit cu o misivă redactată în termeni drastici prin care eram foarte aspru certat de către reprezentanții unui institut de cercetări din Timișoara care nu vroiau nici în ruptul capului să-mi ierte rîndurile prin care afirmam că un specialist de la «Grivița roșie» a fost nevoit să pună la punct de unul singur un procedeu original de sudare, deoarece colegii din Timișoara refuzaseră să-i acorde concursul... Mă rog, oameni sensibili și, fără îndoială, cu mari disponibilități în domeniul autocriticii.)

Am pășit, deci, pragul întreprinderii pentru a descrie mai puțin toasturile festiviste și congratulările reciproce ci, în primul rînd, pentru a reface prin solicitudinea slovei tipărite drumul parcurs aici în ultimele 11 luni, spre folosul tuturor celor care doresc să cunoască îndeaproape experiența acestor constructori bucureșteni. Iată, de ce nu mică mi-a fost mirarea cînd în locul atmosferei sărbătorești am găsit pretutindeni, și asta chiar de la început, fețe încruntate și priviri piezișe, un soi de du-te-vino cu bărbați încordați, scumpi la vorbă și, după toate aparențele, cătrăniți foc.

— Ce se întîmplă, tovarășe Bologa?

— Se întîmplă așa că nu e bine deloc.

Și din nou agitație și obrazuri crispate. Încăperile comitetului de partid gemeau de lume. Muncitori, maiștri, ingineri, sudori și turnători sosiți de cîteva clipe din halele de execuție, cu fețele și palmele cernite de zgură. Se discutau probleme curente de producție și se rosteau cu voci de stentor comenzi scurte, milităresti. Aici, la «Grivița roșie», zgomotul puternic din halele de cazangerie și turnătorie i-a obișnuit pe oameni să vorbească tare și în cuvinte puține și o fac chiar și atunci cînd se găsesc în birouri cu uși capitonate și flori la ferestre.

Tema dominantă a dezbaterilor: îmbunătățirea calității produselor aflate în execuție. Se discuta aprins, se făceau propuneri și se prezentau soluții de extremă urgență. Totul în conformitate cu indicațiile ferme formulate în această privință de către secretarul general al partidului nostru cu ocazia vizitelor de lucru întreprinse în județele Mureș, Buzău și Prahova. Se lucrează de asemenea intens la întocmirea unui plan de măsuri care să asigure respectarea riguroasă a prevederilor legale ce stabilesc ca uzinele furnizoare să efectueze, cu exigență, înainte de livrarea utilajelor, toate probele privind funcționarea acestora.

Mă adresez din nou tovarășului Bologa:

— Considerați că după criticile adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu constructorilor de utilaj chimic din Ploiești se impune o revizuire a activității generale și în întreprinderea dumneavoastră?

— Nu avem reclamații chiar atît de vehemente din partea beneficiarilor noștri. Dar lipsuri, indolență și lucru făcut de mîntuială există și în uzina noastră. Am fost și noi, la fel ca și colegii ploieșteni, preocupați mai mult de realizarea sarcinilor curente și de perspectivă, fără să instituim ceas de ceas un control sever, interfazic, în domeniul execuției și calității produselor.

— Îmi dați voie să public lucrurile acestea?

— Vă rog chiar. Nu ne speriem să ne facem publice lipsurile. La urma urmei toți avem de învățat unii de la alții, atît din merite cît și din greșeli.

— Și pe urmă, vorba juriștilor, o greșeală recunoscută e pe jumătate iertată.

— ... Sau pe jumătate remediată, spunem noi constructorii. Dar aici o precizare. Într-un colectiv de muncă toată lumea trebuie să participe în masă la înlăturarea greutăților. Criticile și admonestările între patru ochi și la adăpostul zidurilor mute seamănă a spovedanie popească. Veniți după masă la plenara activului nostru de partid.

Spuneam cîteva rînduri mai sus că la «Grivița roșie» zgomotul puternic din halele de producție l-a obișnuit pe salariați să-și vorbească pe scurt, pe un ton răstit și cu voci de tunet. Adăugați la toate acestea faptul că aici, în ședințe, participanții își spun gîndurile exact așa cum li se izvodesc în minte, că nu se tem să-și scuture superiorul și nici să se sperie de criticile colegului de muncă — și veți avea în mare imaginea unei plenare a comuniștilor grivițeni.

Nici o fărîmă de critică poleită, dar nici de patimă dezlănțuită. Oamenii își spun verde în față, părerile, neiertători. Un stil de a gîndi, de a vorbi, de a acționa. Asta e tot.

Astfel stînd lucrurile și cunoscîndu-i pe comuniștii de aici nu de ieri de azi, nu m-am mirat deloc cînd am găzut în informarea prezentată în ședință că meritele și succesele au fost expediate în cîteva rînduri, iar restul spațiului (vreo 10 pagini) a fost rezervat unei critici virulente la adresa întregii activități din ultimele 10 luni. S-a arătat între altele că, în acest răstimp, au fost înregistrate 26 de reclamații din partea beneficiarilor, că nu puține utilaje au fost livrate cu grave defecțiuni de fabricație, că nu întotdeauna s-a ținut seama de prevederile legale de a se executa utilaje complet asamblate și verificate cu exigență pe standurile de probă din întreprindere. Au fost astfel expediate la Pitești coloane și schimbătoare de căldură cu deficiențe de montaj și talere sudate necorespunzător. Greșit executată s-a dovedit și coloana pentru sinteza amoniacului, livrată Combinatului chimic din Slobozia. A mai fost amintită reclamația sosită din partea Combinatului chimic din Rîmnicu-Vîlcea prin care s-a dovedit negru pe alb că echipamentul auxiliar al celulelor de electroliză avea serioase carențe de execuție. S-a vorbit apoi pe larg despre pregătirea necorespunzătoare a unor salariați, oameni rămași de căruță, cu o gîndire tehnică depășită, și care nu mai pot astăzi rezolva problemele complexe ale noilor utilaje aflate în construcție. În sfîrșit, s-a discutat mult și amănunțit despre mașinile-unelte cu grad mare de uzură, despre rabotezele, presele și vaițurile mizere, hodorogite, cu stop cardiac care nu asigură nici productivitatea scontată și nici precizie și rigoare în prelucrarea diverselor piese.

Iată în continuare pe scurt, foarte pe scurt, și cîteva păreri exprimate de cei prezenți.

Inginer Gheorghe Stan (șeful CTC): Lipsurile constatate să fie imediat discutate la locul de muncă în prezența celor vinovați și cu participarea factorilor de răspundere: maiștri, șefi de echipă, ingineri.

Inginer Anton Moldovan (invitat din partea Ministerului Industriei Chimice): Uzina are restanțe serioase față de beneficiar: circa 1 250 tone. Întîrzierile au dus la neintrarea în funcțiune a pirolizei și rafinăriei II de la Combinatul Pitești, care la rîndul lor frînează încă alte 11 instalații.

Florea Oprescu (maistru la cazangerie): Nu se poate învăța meserie din moment ce sudorii calificați își lasă ucenicii să lucreze singuri, îi distribuie la lucrări autorizate pentru care nu au pregătirea corespunzătoare, în loc să se ocupe îndeaproape de creșterea lor.

Inginer Dumitru Manolache (șeful secției proiectare): Avem nevoie de o concepție unitară a planului de execuție. În clipa de față se lucrează diferit și fără tipizarea necesară.

Ștefan Nițulescu (maistru turnător): Secția noastră a ajuns copilul vitreg al întreprinderii. Nici o modernizare în ultimii ani. Să se mărească responsabilitatea fiecărui individ în parte, iar inginerii să nu fie transformați în dispeceri, ci să fie lăsați să-și facă meseria.

A fost întocmit un plan de măsuri, din care reținem în mod deosebit preocuparea expresă pentru înființarea grabnică a standurilor de probă și a platformelor de montaj, precum și a unor cursuri de calificare și reciclare la toate nivelele.

Trei ore cu fulgere și tunete, dar după terminarea ședinței oamenii se prezentau cu fețele destinse, privirile limpezi, rîdeau și aveau chef de vorbă. Mulți dintre participanți au trecut vizavi, la «Feroviarul» unde au continuat discuțiile. Așa ca între prieteni. Am fost și eu prezent și am constatat din nou că aici autonemulțumirea constituie un fel de meteahnă de lux, eficientă și care mai cu seamă are meritul de a reteza din față aripile rutinei și mulțumirii de sine.

O metodă originală, un stil de muncă sau mai degrabă o profesiune de credință născută din conștiința colectivă a unei uzine cu vechi tradiții de muncă și luptă muncitorească, a unor oameni care-și gospodăresc cu exigență comunistă avuția materială și intelectuală, într-o luptă permanentă cu inerția și capcanele neprevăzutului. Din tot ce am văzut și am constatat, n-avem decît de învățat.

Liviu TIMBUS

nu ne afumați !

Admonestarea a bubuit prin ferestruica deschisă a ghișeului, prin care ieșeau, în viteză, cănі aburinde cu ceai.

— Dar nu... scuzați-mă... nu-i aprinsă...

Cel admonestat, un tînăr în ținută de oraș, cu cravată, și-a scos automat dintre buze țigara super-long. Avea o expresie uimită, intimidată, interzisă. Asemenea tratament din partea unei gazde! Fiindcă «puștiul» care servea cealiurile era, evident, pe post de gazdă. Sigur.

— Un ceai! trei ceaiuri! un ceai! două ceaiuri! Un coniac, vă rog! Încălzește șîngele.

În circa zece minute, prin ferestruica ghișeului au trecut peste cincizeci de ceaiuri, vreo 15 coniacuri (cineva a vrut Bitter cu lămîie), s-au fumat cel puțin 20 de țigări. S-au fumat totuși. Pe urmă zarva s-a potolit. Grupul de tineri turiști — grup organizat prin O.N.T. — a luat drumul înapoi la Sinaia.

— Crezi că se cuvine să fii nepoliticos cu oamenii care urcă pînă aici, la 2 507 metri? Crezi că e drept?

— Aștia nu-s oameni de munte!

Și după ce i-am spus că scriu la o revistă:

— Dumneavoastră ziariștii!, ar fi bine să nu scrieți numai despre cabanieri și meteorologi... I-ați văzut, nu? Urcă la cabană să fumeze și să bea. Acum n-a fost nimic. Se fac bețiii în lege. Și-și aduc tranzistoare. Și vin în pantofi de lac. N-au văzut nici Colții Morarului, nici Văile, nici apusul soarelui. Nimic. De ce nu scrieți că muntele trebuie respectat? De ce nu-i trimiteți să se plimbe pe bulevard, pe aceia care cred că la munte se merge ca la chermeză?!

A tăcut brusc.

Ion Amuza este supranumit în Bucegi «copilul munților». A terminat liceul și a făcut de curînd armata, apoi a absolvit un curs al Ministerului Turismului, la Sinaia. Tatăl lui a fost 25 de ani cabanier. Fiul a venit de un an la Omul. Face parte din «Salvamont». A scăpat oameni de la înghet, de la moarte.

— Ai de gînd să trăiești toată viața în cabane?

— Nu m-am gîndit încă...

Greu de crezut. Nu din indiscreție, ci cu totul întîmplător am văzut pe masa lui un caiet cu exerciții de algebră. Poate e o pasiune gratuită. Poate.

De fapt, pe Ion Amuza l-am întîlnit în drum spre Omul. Avea un rucsac greu. Nu știam că e cabanier sau că aduce pîine de la Babele. Abia într-o să de munte, înainte de începerea urcușului pieptiș, cei din grupul nostru și-au dat seama că ne însoțea cabanierul de la Omul. Acolo, în șaua muntelui, era o stivă mare de navete cu sticle goale de Pepsi și apă minerală. Niște oameni i-au spus băiatului că a doua zi va veni mașina cu marfă. Zeci de kilograme urmau să fie cărate de el cu spatele, cîteva drumuri dus-întors, la cabană. Așa cum cară și apă de băut în bidoane de plastic de la Obîrșia Ialomiței, dintr-un izvor care picură încet, că a fost o vară cu arșiță, sus. Apa de izvor cărată cu puterea umerilor pentru ceaiuri. Și chiar pentru bărbieritul unor turiști, care nu-și dau seama ce lux mare înseamnă, acolo, această banală operațiune de toaletă.

În ziua cînd am coborît la cabana Mălăiești am hotărît că, în ciuda recomandărilor sale («nu scrieți despre cabanieri!») ar fi nedrept dacă n-ar ști lumea că există la Omul, un tînăr grav, de-o rară și minunată seriozitate.

Cabanierul Ion Amuza e foarte tînăr. Și foarte singur. Sînt acolo, pe Vîrful Omul, și meteorologii. Ei mai beau cîte o «tărie» împreună, mai pufăie un Snagov, joacă uneori cîte un... șeptic. Dar cabanierul nu bea și nu fumează. Pentru ei e păcat de moarte. Păcat față de munte.

Viorica CIORBAGIU

celebrînd frumusețea eternă

PORTRET

PRIMĂVARĂ ETERNĂ

Cînd florile sau naturile moarte nu-i mai spun pictorului nimic, ori jocul imprevizibil al tuselor și autonomia culorilor încetează să-i mai lascineze, mai există regiuni ale realității spre care pictorul se îndreaptă cu speranță: cele ale sufletului și ale visului. Dealtfel, el se întoarce spre un loc firesc, spre ținuturile tainice ale emoțiilor și imaginației nelimitate, care fertilizează totdeauna creația. Toate acestea mi se păreau a fi adevărate pentru Sever Frențiu, urmărind în expozițiile ultimilor ani lumea din tablourile sale. Părăsind pura descriere cromatică a obiectelor ori cea a aranjamentelor florale (eternele motive ale oricărui pictor, sau poate ale oricărui început, cînd încercările de virtuozitate tehnică obsedează artistul), el s-a îmbarcat pe imperialele imaginației, călătorind spre universul realității interioare, unde nu există limite, nici imposibil, unde îndrăzneala distruge canoanele și puterea de evocare a fanteziei reconstituie lumea îmbogățind-o cu noi semnificații.

Poate această întoarcere spre realitatea sufletului, unde gama emotivă predomină, nu explică integral imaginile de pe ecranele pictate de Sever Frențiu. El nu e întru totul supus dictaturii afectelor și nici nu este robul unui loc plasat în afeliul lucidității. Pictura sa conține, pe lîngă iluminările de-o clipă, și acea necesară elaborare mentală care poartă în ea, deghizată cu prudență, și ceva din munca geometrului care aruncă în actul creației calcul și premeditare, rigoare și rațiune. Exegeza l-a clasat adeseori printre artiștii suprarealității, nu fără oarecare dreptate dacă ținem seama că el face apel adeseori la puterea magică a figurației. Dar discursul său nu violează totdeauna legile ordinii naturale, nu e supus unui dicteu, nu are nimic terifiant sau halucinant. El reface lumea într-adevăr după un «model interior» și atribuie visului valori reale și absolute, folosind astfel tehnici psihologice proprii suprarealismului, dar și unei anumite poetici care-și bazează reprezentarea pe transferuri de semnificații. Cred că trebuie să acceptăm ideea că înainte de toate Sever Frențiu este un pictor al metaforelor.

Imaginile lui deschid larg porțile analogiilor poetice. «Non omnis moriar» e portretul unei femei, sau mai degrabă celebrarea frumuseții eterne. Pictorul parcurge un drum lung de la cuvînt la imagine. Cel care a declanșat-o este un celebru vers al lui Horațiu: «Non omnis moriar...» («Nu voi muri cu totul...»). Metafora din cuvinte e transferată unei permanențe uma-

O PICĂTURĂ DE LUNĂ

ne frumusetii feminine, pe care timpul o pîndește, dar n-o poate distruge, pe care ciclul biologic al vîrstelor o ame[illegible], dar n-o înfrînge, pe care convulsiile existențiale o asaltează, dar n-o descompun, așa cum conotează pe rînd cercelul ceasornic, fluturele de noapte sau perlele care picură lacrimi. Celebrînd frumusețea, ei slăvește în același

UITARE.

AFORISM.

PRIMĂVARA.

timp puterea vieții — singura care dă sens duratei temporale — și puterea magică a visului.

Apelînd la puterea evocatoare a memoriei și la jocurile nelimitate ale imaginației, Frențiu dă sensuri noi termenilor realității și creează lumi în care primează miraculosul și adesea feericul. Peisajul e supus unor metamorfoze care ne aduc aminte de narațiunile din basme: copacii se transformă în ființe ori în arborescențe ciudate, cîmpia se personifică în statui și dintr-un minuscul lac, ca odinioară din mitologica mare, apare Venus, de astă dată statuie albă și plină de grație, transmisă posterității de antichitate. Tot acest peisaj, *ireal prin raporturile dintre lucruri*, e dominat de cîntecul unui fluture pierdut printre nori («Primăvară eternă»). Citeodată, jocul metaforei se apropie de evenimentele care au fascinat lumea în care trăim, ca în «O picătură de lună», transpunere plastică a cuceririi Selenei.

Pictura lui Sever Frențiu, cu simbolica și alegoriile sale, trebuie acceptată și judecată ca orice convenție. Ea conservă ideea convertirii realității interioare în metaforă. Invizibilul sufletului sau al memoriei devine vizibil. Poate nici nu e nevoie de mai mult cînd vrei să dai frumosului o imagine.

Cornel BOZBICI

criză de proteine ?

Fără proteine n-ar exista viață, n-ar exista multe, n-ar exista om. Existăm fiindcă există proteine, trăim mîncînd proteine. Toți avem permanentă nevoie de proteine, în vreme ce rezervele clasice de proteine devin neîndestulătoare. Deocamdată, lipsesc 3 milioane tone de proteine pe an. Atît ar fi deficitul mondial. Atît ar fi necesar ca fiecare pămîntean să aibă rația lui zilnică de proteine. De regulă, în asemenea situații, toți ne întrebăm ce zic savanții, ce propun savanții? Savanții spun că va crește producția de carne pe întreaga planetă. Una la mînă. Dar, carnea animalelor, considerate în epoca noastră comestibile, nu va ajunge să acopere niciodată cererea de proteine a lumii. Se știe că nu va fi nici posibil și nici rentabil să crească la infinit producția de carne a planetei. Un hectar de pămînt va produce doar 480 kilograme carne pe an și va da, la concurență, 5 000 de litri de lapte și 50 chintale grîu, adică 3 500 kilograme de făină. Astea sînt datele, pămîntul ne trebuie și pentru altceva, nu doar pentru pășuni de hrănit vitele care să ne dea carne. Savanții sînt de părere că deficitul mondial de proteine poate fi combătut în multe chipuri. Ei, care au născocit înlocuitori pentru numeroase lucruri, propun înlocuitori și pentru carne. Atîtea lucruri au azi înlocuitori, a venit și rîndul proteinelor animale. Agricultura, de pildă, ne va furniza proteine vegetale. Carnea de la animale va ajunge să fie anevoie deosebită de carnea din vegetale. Doar marii degustători vor mai fi în stare să le identifice. Tot pentru învingerea crizei de proteine, noi, oamenii, va trebui să ne despărțim de niște prejudecăți. Și vom trece peste ele, garantează ei, savanții, pentru simplul motiv că prejudecățile n-au cum să țină loc de proteine. Astfel, vom începe să nu mai considerăm drept necomestibile o serie de animale, cum ar fi cerbii, elanii, cangurii, cali și altele, mergînd pînă la ei, care așa cum stabilea un mare poet sînt făcuți din miei digerați. În fond, sînt de părere savanții, proteine putem scoate de peste tot, numai să le acceptăm în lumea alimentelor noastre. Savanții propun și petrolul ca sursă de proteine. Se cultivă levuri pe hidrocarburi și totul se transformă în proteine. Levuri, adică niște ciuperci microscopice, blînde și cu putere de înmulțire fantastică, pe hidrocarburi. La carnea de la animale și la carnea din vegetale se va adăuga curînd carnea din minerale. Savanții au obligat microciupercile să lucreze pentru noi, poporul infinit al microciupercilor va fi mobilizat pentru producerea proteinelor noastre. Savanții mai au încă o idee formidabilă. Să sintetizeze proteine din aer, mai precis nu din tot aerul, ci din azotul aerului. După carnea din carne, carnea din vegetale și carnea din petrol, va urma carnea din aer. Vom mînca aer. Plantele știu să facă asta, animalele și mai ales omul, nu. Pîi să aibă plantele în laboratoarele lor savanți mai pricepuți decît omul în laboratoarele sale? Să nu poată omul ce poate o buruiană? Deficitul de proteine, garantează savanții, va fi atacat din toate aceste direcții, din toate plus una. S-a descoperit că aborigenii din Noua Guinee creează singuri proteinele de care au nevoie. Ei nu mănîncă aproape deloc proteine, dar organismele lor nu duc lipsă de proteine. O specie de bacterii, întîlnită doar în intestinul lor, sintetizează proteine din azotul aerului dizolvat în plasma sîngelui. Din acest punct de vedere, aborigenii din Noua Guinee sînt mai apropiați de plante decît de om. Și dacă deficitul de proteine nu va fi neutralizat total prin mijloacele și prin înlocuitorii propuși de către savanți, atunci, într-un viitor, în care greu va mai răzbate amintirea unora dintre noi, cei mai bine o vor duce aborigenii din Noua Guinee, cu organismele lor mai apropiate de plante decît de om.

Romulus BALABAN

sarmis '73

Festivalul hunedorean, care pînă acum îmbrățișa activitatea artistică complexă a județului, a consacrat cea de-a IV-a ediție în exclusivitate folclorului.

Vreme de o săptămînă (23-30 septembrie), platourile hunedorene au răsunat de obiceiuri (unele socotite de mult uitate, altele chiar necunoscute), de străvechi cîntări interpretate de sănătoasele, viguroasele voci ale sătenilor aduși din cele mai îndepărtate locuri, cîntece care, dacă părelnic dispăruseră, s-au dovedit a fi neîncetat păstrate în memoria poporului. Foarte mulți gîndeau că nu mai este cu putință să găsești locuri în care să mai joace doar la sunetele cimpoiului, așa cum am văzut că se petrec lucrurile în comuna Muncelul Mare. Formația de la Uricani a prezentat pentru prima oară jocurile «momîrlanilor». Compusă din oameni maturi — perechi căsătorite — în portul lor străvechi, pe care nu l-au părăsit, cu opinci mari muntenești, bărbații purtînd pieptar și breton sub căciula ciobănească «țăiată». Aparițiа încîntătoare, de o desăvîrșită demnitate în atitudine și mișcări, a «momîrlanilor» a arătat ceea ce înseamnă folclorul autentic de odinioară. Privindu-i, aveai impresia că o veche stampă sau o fotografie din secolul trecut a prins viață. Reacția unui stadion cu peste 7 500 de spectatori, aplauzele puternice, bucuria dezlănțuită au dovedit preferințele, bunul-gust, totuși nepoluat, al celor mulți.

Despre festivalul «SARMIS '73» se cuvine a se vorbi mai amănunțit. Gîndindu-mă bine, ajung la concluzia că, dacă toate județele mi-ar oferi surprize, pe măsura celor oferite — cu atîta trudă și dăruire — de către Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Hunedoara, ciclul rubricii noastre («Poiana» folclorului») nu și-ar mai găsi rostul.

Programul festivalului a fost conceput într-un fel neobișnuit, care dovedește seriozitatea preocupărilor celor ce l-au organizat. În ultimele două zile au fost concentrate toate echipele și formațiile ce s-au prezentat de-a lungul festivalului pe diferitele scene ale județului. În seara de sîmbătă, sala «Arta» din Deva a găzduit spectacolul «La lunciile soarelui», așa-numit «experimental», în care s-a prezentat folclorul într-o formă — să spunem — pură, adică fără intervenție din partea instructorilor sau, mai bine-zis, cu permanenta lor grijă pentru autenticul neștirbit de diferite influențe dăunătoare.

Acest modest intitulat «Spectacol experimental» a dat posibilitatea participanților și spectatorilor să cunoască frumusețile incomparabile ale unei arte care a reapărut în toată puritatea ei.

Ne-a impresionat deopotrivă grupul numeros al Casei de cultură din Hărțăgani, reconstituind acțiunea grîului» la primul secerat, după cum ne-a încîntat «strigarea peste sat» a celor din Almaș-Sălișe, ca reeditează vechiul obicei în care pe dealuri, la mare distanță, grupurile de tineri, cu un umor discret, «strigă» vrednicile celor buni și satirizează cusururile celor ce s-au lăsat pe tînjală.

Ne-a mișcat — în aceeași măsură — sărbătorească prezentare a nunții pădurenești din Dăbica. Desfășurarea scenică, mișcările firești ale sătenilor artiști amatori, lipsa de încîntare profesională te făceau să te simți în mijlocul lor, petrecînd în veselie la ei în sat, după toate canoanele, cu cîntece, jocuri, strigături rituale, proprii ceremonialului nupțial.

Grupul din Dîncu Mare, cu fete și feciori, ne-a dat prilejul să cunoaștem vechiul obicei «Popelnicul» (popelnic este o plantă tocotică magică, ce nu se vestejește de-a lungul anului, culeasă de fete într-o anumită zi a anului). Însoțit de anumite cîntece rituale specifice, acest obicei a fost aflat în urma cercetărilor întreprinse în ultimul timp și adus pe scenă pentru prima oară cu prilejul festivalului. (Spunem că ar fi fost mai potrivit să lipsească acordeoanele, atît de puțin dorite mai cu seamă în prezentarea unui obicei străvechi.)

Celebrii «Călușeri» din Boiu Homorodean (a nu se confunda cu călușarii), cu vătaful de 60 de ani, cu saluri negre aruncate pe umăr (caracteristice celor «de dincolo de Mureș»), mult mai bogați în «ponturi focloreștii», se străduiau să concureze, prin ale lor «bătăi dubie», admirabila formație de călușeri din Romos, care — la rîndul lor — au prezentat întregul obicei, așa cum se desfășoară la sărbătorile de iarnă în casele sătenilor.

Cine oare ar fi în stare să descrie frumusețea fluierașilor vîrstnici, cu chipurile lor statuare, săpate în granit, care își cîntau doinele și jocurile ciobănești sub conducerea talentatului Sînzian Bradea, mare cunoscător al tainelor construcției instrumentelor populare?

Îmi este cu neputință să-i pomenesc pe toți cei ce au adus obolul lor de artă curată, preluat cu atîta dragoste de la înaintași.

Îmi vine în minte tabloul celor patru păcurari care, în lungile lor «țundre», căutau «antifonic» (fraza muzicală reluată în timpul cîntării de la primul grup), una dintre cele mai îndepărtate și fermecătoare versiuni ale «Mioriței». Impresionantele grupuri de «dubașă» hunedoreni, cîntîndu-și la ritmul puternic al celor 10 dube străvechile melodii de preamărire a muncii, vredniciei și cinstei — așa cum o fac la vremea sărbătorilor de iarnă în casele gospodarilor — îmi mai răsună, cu toată prospețimea lor, în urechi.

«La lunciile soarelui», «experimentul» hunedorean, a scos la lumină și a redat circulației bunurile artistice ale străvechii culturi populare. Este, fără îndoială, un punct de onoare pentru toți cei ce au contribuit la reușita acestui inedit spectacol.

«Nestemate folclorice», al doilea mare spectacol cu a încheiat seria manifestărilor festivalului «Sarmis '73», s-a desfășurat pe stadionul din Deva. Spectacolul nocturn a fost precedat de o impresionantă paradă a costumelor. Bogat brodatul port al pădurencelor, încă atît de bine păstrat, cu vii și vesele culori, contrastînd cu sobrele costume ale celor de pe Valea Jiului, încîntau privirea.

Acompaniat de mari «taraf»uri, orchestre populare, în ritmul jocurilor cu chiuituri și strigături, măreț cortegiu s-a îndreptat spre stadion. Peste 700 de dansatori, instrumentiști, cîntăreți s-au perindat în fața spectatorilor. De dată aceasta și-au făcut locul pe scenă marile formații ale întreprinderilor, ale școlilor, mari orchestre populare, într-un spectacol ce dovedește dragostea și prețuirea hunedorenilor pentru cîntecul și jocul popular au apărut și formațiile ce au obținut nenumărate premii și trofee la diferitele festivaluri și concursuri din țară și străinătate.

Am avut prilejul să ascultăm celebrul «taraf» din Vața de jos, compus din 19 săteni și muncitori, alături de marea formație (26 persoane) instrumentală a Casei de cultură din Brad. Renumita echipă de dansuri a Combinatului siderurgic din Hunedoara s-a ferit să includă jocuri străine regiunii, realizare pozitivă ce merită a fi subliniată pentru toate formațiile prezentate la festival (printre care și ansamblul folcloric profesional «Hațegana» din Hunedoara).

Echipa gloriosului Liceu pedagogic din Deva ca și grupul Institutului de mine — Petroșani dovedesc, prin prezența lor, preocuparea învățămîntului de a sădi în sufletele elevilor dragoste pentru muzica și jocurile lor, legătură puternică între viitorii intelectuali și satul părintesc. Vreinicii călușei din Geoagiu au adus copilași îmbrăcați în aceleași pitorești costume cu ale vîrstnicilor. Înaci laolaltă, subliniind în felul acesta nobila preocupare de a transmite celor ce îi urmează bunurile preluate de la strămoși.

Ar fi multe, foarte multe de spus... Să nu ne ia în nume de rău cei pe care — din lipsă de spațiu — nu i-am putut pomeni. Sînt deopotrivă de buni în străduințile lor lăudabile.

În încheiere desfășurare a acestui prestigios festival, omniprezentul maestru coregraf a strălucit printr-o atît de discretă prezență încît — paradoxal — aveai impresia că e absent. Așa pentru că neobositul tovarăș Vasile CHEVEREȘAN, și-a înțeles rolul însemnat ce îi revine de a interveni pe nesimțite, cînd este nevoie, înlăturînd cenzințele și greșelile ce fatal se strecoară și care ar putea dăuna. V. Cheveresan își poate desfășura în acest fel activitatea pentru că în afara talentului înnăscut și-a dat osteneala să afle, să descopere, să cunoască. Tocmai datorită acestui fapt este respectat, iubit iar sfaturile îi sînt urmate cu încredere. Dar profesorul Cheveresan este unul dintre cei mulți care, în județul Hunedoara, luptă pentru a păstra la mare înflorire arta poporului căruia îi aparține.

Însuflețitul profesor Petre ȘTOICAN, președintele Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al județului Hunedoara, profesorul Clemente CONSTANTIN, directorul Centrului de îndrumare, profesorul Victor MUREȘAN, inspector la C.C.E.S. Hunedoara, m-au inițiat în tainele muncii care a dus la aceste rezultate binefăcătoare.

Dar despre asta cu alt prilej.

Festivalul SARMIS '73 înseamnă o lecție de dragoste rodnică, o pildă pentru oricine înțelege să pună umărul la menținerea și transmiterea celor mai valoroase înfăptuiri artistice ale geniului popular.

Hari BRAUNER

Începe parada costumului popular.

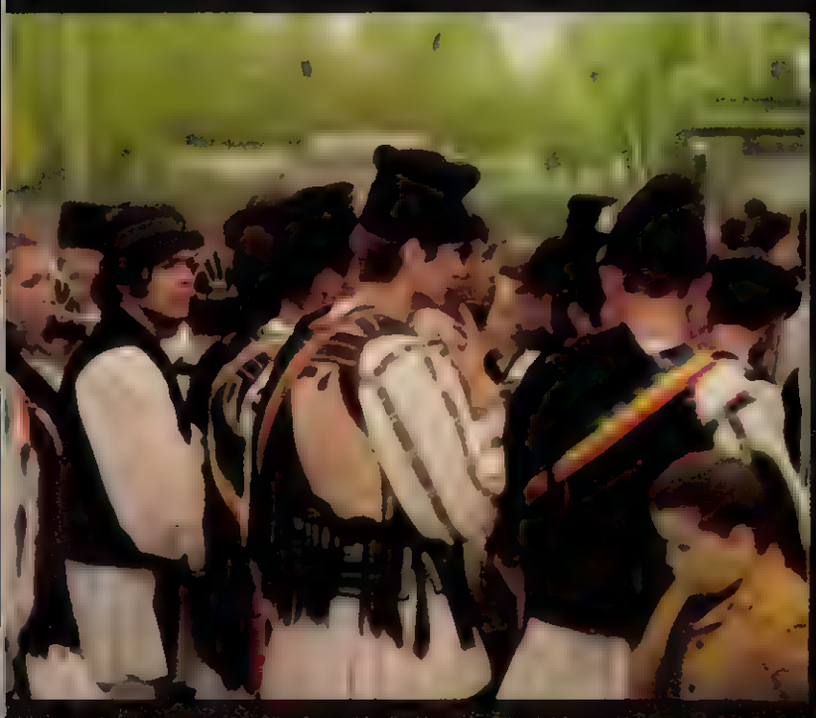

Aici călușerii cîc și pădurenii sînt mesageri ai autenticului.

Momîrlanii sînt un veac hotărît poluării folclorului.

Gura Oborului.

Lume pestriță. Larmă. Iarmaroc. Tîrgoveți. Unii grăbiți din cale-afară, alții tacticoși, așa cum îmi închipui c-ar fi trebuit să fi fost mandarinii chinezi pe vremuri. Fotografi ambulanți, care trag poza cît ai zice pește și te scot viu și *natural*, și un atelier pretențios, «La Florida», din vitrina căruia mirii își arată ceasurile, acelea despre care am crezut mult timp că se vînd în Elveția la kilogram, pentru ca odată ajuns acolo să constat că nu era decît un basm cu cocoșul roșu.

Gura Oborului, și undeva, la etajul I al unei case împovărate de cărți, într-o atmosferă călinesciană, din care nu lipsesc o pendulă, o pisică, o lupă și dulcețurile de rigoare, stau de vorbă cu Nicolae **Topor.**

Nicolae Topor, meteorologul, profesorul, omul care de vreo 30 de ani ne amenință cu timpul probabil, tatăl, bunicul și așa mai departe.

M-a primit cu precauție, tovarășe Topor, am venit să vă solicit un interviu, s-a uitat neîncrezător și mi-a deschis ușa cu fereală. A acceptat să-mi vorbească abia după cîteva minute de studiu, ca în box, n-am voie să depun eforturi, mi-a spus, am făcut două *congestii cerebrale, la ultima era cît pe-aci* să mă curăț, înțelegi, tinere. Mă întreabă, și eu simt nevoia să dau din cap. Încuviințez. Oare ce poate fi așa greu de înțeles în faptul că un om a făcut două congestii cerebrale și a fost la un pas de moarte.

— Ce faceți acum?

Îmi arată poruncitor dulceața. Aș vrea să protestez, aș vrea să-i spun că nu-mi plac dulciurile, dar Nicolae Topor — îl numesc așa, cu numele întreg, pentru că nu știu cum să-i zic altfel, profesor e prea pretențios, doctor nu e pentru că, îmi mărturisește, n-a ținut niciodată la titluri și onoruri, și apoi așa îl cunoaște toată lumea, Topor, Topor și gata — nu pare să admită replica.

— Sînt născut la Brăila, în 1911, la 21 februarie. Ziua aceea a fost foarte călduroasă. Au fost 14 grade — spune — și simt din prima clipă deformația profesională și mă afund în fotoliu, cu stoicism, bănuind ce urmează, cifre, grade, hărți, barometre, limbajul acela ciudat de la televizor, cînd tot omul așteaptă să i se spună dacă mîine va fi soare sau va ploua și i se spune că frontul ocius va face sau că anticiclonul va drege.

Omul este însă scurt, cu vorba dreaptă ca un fir cu plumb:

— Elementara am trecut-o ca gîsca prin apă. Venise războiul, școala se transformase în baie publică și nu-i ardea nimănui de carte. Așa că am fost un fel de școlar cu termen redus și am ajuns în clasa a IV-a fără să știu bine să citesc. Am urmat apoi liceul și facultatea de științe naturale, *pe care am terminat-o în 1936.*

— Și pasiunea pentru meteorologie cînd s-a declanșat?

Urmează un moment de tăcere. Poate unul singur, poate mai multe. Își șterge ochelarii, își îndreaptă papionul de modă veche, lung, care îmi sugerează un avion gata de zbor, mănîncă o vișină zaharisită, papionul o fi pus special pentru mine, mă întreb cu vanitate, dar vine răspunsul, picurat, parcă vine de departe, de la capătul lumii:

— Meteorologia n-a fost pentru mine o pasiune. Am vrut să fac medicină și am audiat cursurile vreo doi ani. Apoi am renunțat și am terminat «naturalele»... În '36, n-aveam serviciu, era o epocă de șomaj crunt și într-o bună zi am citit un anunț în ziar, se căutau amatori pentru prima școală românească de observatori meteorologi, înființată în cadrul Subsecretariatului de Stat al Aerului. Sperînd să-mi rezolv unele probleme materiale, m-am dus la școală, căci elevii primeau o indemnizație, mai mică decît cea de astăzi, dar oricum,era mai bine decît șomer. M-am dus cu gîndul că rămîn în meteorologie cîteva luni și am rămas toată viața.

Își aprinde o țigară.

— Pînă în 1939 am fost meteo-observator, un fel de tehnician în meseria asta. După trei ani de ucenicie am devenit meteorolog, meteorolog sînt și meteorolog o să mor. În urmă cu șapte ani, pe cînd funcționam ca director tehnic în cadrul Comitetului de Stat al Apelor, m-am pensionat după a doua congestie, dar de lucrat, lucrez zilnic. *Cu siguranță că asta voi face pînă la sfîrșit*, poate pînă mîine, poate încă 10 ani, de fapt nici n-aș putea să fac altceva pentru că nu știu.

I-am replicat că nu mă dumiresc cum stau treburile, cum de a început-o cu aerul și a terminat-o cu apa, a făcut un gest cu mîna, a *lehamite*, de parcă *m-ar fi dojenit că sînt* greu de cap, și a început să-mi dea lămuririle de rigoare. Pînă nu demult, meteorologia a depins de aviație, și era normal să fie așa, de vreme ce ea condiționează în fiecare moment activitatea aviației, dar de cîțiva ani a trecut în subordonarea Ministerului Agriculturii Industriei Alimentare și Apelor și, uite așa, munca Institutului meteorologic s-a îngreunat, pentru că rețeaua s-a bifurcat, și iarăși mă întreabă dacă am înțeles. Dau din cap, da, ca o santinelă în post.

— E grea meseria de meteorolog?

— E dificilă — mi-a răspuns, și trebuie să recunosc că mi-a plăcut la nebunie alegerea sinonimului. Adică e dificilă, adică nu e grea, ceea ce mă încumet să cred că înseamnă cu totul altceva. Și au urmat detaliile:

— Fantastic de utilitară, meteorologia rămîne o disciplină a mișcărilor dezordonate, în care matematica n-a reușit să pună ordine. În lumea modernă, tot mai supusă formulelor și ecuațiilor, *meteorologia nu acceptă* decît parțial necesara tiranie a matematicii. Ea rămîne un sector al parametrilor variabili în timp și spațiu, teritoriu pe care domnesc regulile și nu legile. Meteorologia seamănă foarte mult cu medicina sau cu biologia, doar că e o disciplină mai publică și de aici *derivă toate neajunsurile.*

Mă fac că nu pricep.

— Nu cred să existe, astăzi, vreo disciplină mai luată în rîs ca meteorologia. Unii ne zic ghicitori, alții ne fac escroci, și este penibil că uneori ți-e teamă să ieși în lume și să spui că ești meteorolog, pentru că riști să te la cineva pește picior. Lumea uită că dintre toate disciplinele relative singura care îndrăznește să facă prognoze este disciplina noastră, și mă întreb ce s-ar întîmpla dacă m-aș adresa unui medic, rugîndu-l să-mi spună ce epidemii crede că vor apărea peste două săptămîni sau peste două luni. De bună seamă că omul m-ar crede nebun, dar meteorologii au această nebunie în fiecare zi, în fiecare oră, și foarte des răsplata ce li se acordă este o ironie sau o replică grosolană. Prognoza reprezintă o culme a activității științifice a meteorologilor și enunțarea ei coincide cu un act de mare curaj, din păcate nu întotdeauna înțeles ca atare.

Nicolae Topor lasă să-i cadă ochelarii, cu zgomot, mai soarbe o gură de cafea, bate darabana cu degetele îngălbenite de tutun și continuarea vine de la sine. Mă întreabă dacă știu în cît timp se formează un bun meteorolog și recunosc că habar n-am, încerc cu obișnuitul în cîțiva ani, dar stratagema eșuează. Mă aleg doar cu o privire metalică.

— Există o școală post-liceală de specialitate la Arad. Durează doi ani, dar e prea puțin... Meseria asta se învață într-o viață de om, pentru că în meteorologie este ca în dragoste: nu poți conta niciodată pe lucruri fixe. Situațiile de starea vremii sînt atît de variate, încît — asemenea infinitului — nu izbutești să le cataloghezi niciodată, și puțină lume știe, de exemplu, că în fiecare an masele de aer circulă pe alte traiecte decît în anul anterior. Pur și simplu, aerului nu-i place să treacă de două ori pe același drum.

În perete bate o pendulă, sacadat. S-a scurs o oră. A venit vremea să trec la atac, atmosfera s-a destins, doar eu sînt aceia care pune întrebări...

— Înțeleg ce vrei să afli. Ei bine, pentru fixarea unui buletin meteo, care are șapte rînduri într-un ziar sau durează două minute la televizor, lucrează 40 de oameni timp de 4 ore, analizînd peste 100 000 de telegrame codificate primite din țară și din străinătate. E o muncă uriașă, migăloasă, plină de răspundere.

— Și totuși nu toate prognozele se adeveresc.

La fiecare șapte prognoze bune, una e rea. Asta e situația în toată lumea și nici la noi nu e altfel. Chiar dacă meteorologia din România poate concura, ca sistem de organizare și ca amploare a prognozelor, cu cele mai avansate din lume, realizările ei fiind recunoscute și respectate pe plan mondial, uneori o mai nimerim și noi pe alături. Explicația acestor greșeli este simplă: *sau meteorologul n-a fost bine informat*, sau a apreciat eronat informațiile pe care le-a avut la dispoziție. Din păcate, în elaborarea unei prognoze există o mare doză de relativitate, datorată faptului că mai mulți factori de timp sînt uneori imposibil de determinat.

Încerc să schimb vorba. Îl întreb cum a devenit cel mai cunoscut meteorolog român, redevine duios și mă bucur că n-am greșit cu întrebarea. Ei bine, zice, în iarna lui '46-'47 am îndrăznit prima prognoză pentru un anotimp. Lumea nu m-a crezut, m-a ironizat care pe unde a putut, păstrez și acum o epigramă violentă semnată de un oarecare Loțodă în «Universul». Prevăzusem o iarnă extrem de călduroasă și așa a fost. N-a picat nici un fulg de zăpadă, iarna aceea a fost blîndă și lumea a botezat-o, din simpatie, «iarna lui Topor». Oamenii au fost bucuroși că am avut dreptate, mai ales că problemele aprovizionării cu lemne nu erau simple pe atunci, nu m-au uitat și, cum numele meu e așa ușor, iată primul pas pe calea unei celebrități cu două fețe. Să am eu atîția bani în buzunar de cîte ori m-au înjurat la telefon diferiți binevoitori, supărați că — anunțînd ploaie — le-am stricat ziua de pescuit.

— Dar de greșit, cînd ați greșit cel mai rău?

— În octombrie 1966. Am pronosticat o lună foarte ploioasă și prognoza mea s-a dovedit foarte exactă pentru... Polonia! La noi n-a căzut nici măcar o picătură, toată luna a fost secetoasă și parcă văd privirile încărcate de reproșuri ale vecinilor care obosiseră tot purtînd la ei inutilele umbrele.

— Dacă tot sărim de la una la alta, aș vrea să-mi spuneți de ce mama, care e reumatică, nimerește uneori mai bine timpul probabil decît o face buletinul meteorologic?

O nouă tăcere, o nouă țigară. A cîta pentru un om bolnav? Apoi răspunsul, lung și frumos, nu, vremea nu e mai anapoda astăzi decît altădată, ce amestec să aibă aici experiențele nucleare, nici vorbă de așa ceva. Oamenii care au un țesut alterat, reumaticii, de exemplu, sînt mai meteorotropi decît ceilalți, adică au o anumită sensibilitate față *de schimbările din aer. Presimțirea* aceasta are o bază biologică naturală, chiar dacă oamenii sînt mai puțin sensibili decît celelalte animale. Explicația? Omul își consumă cea mai mare parte a vieții într-un mediu artificial, de aceea sensibilitatea lui la schimbările de mediu a scăzut și continuă să scadă. Oamenii de la munte au instinctul meteorologic cel mai dezvoltat, pentru că trăind în mijlocul naturii au nevoia să colaboreze mai mult cu ea.

— Și animalele?

— Uite, vrăbiile, cocoșii sau chiar porcii înregistrează cu mai multă fidelitate eventualele schimbări din atmosferă, le presimt. Se zice în popor că atunci cînd umblă porcul cu paiul în gură se schimbă vremea, și așa este, doar că nu este vorba despre o superstiție, ci de un fenomen natural. Datorită schimbării umidității din aer, firul de păr de pe pielea porcului se lungește, fiind higroscopic. Porcul simte, vrea să-și facă un cuibuș și trage la paie.

Mă ridic să plec. Pendula a mai bătut o dată, sau poate de două ori, cine să mai știe. Nicolae Topor are invitați la cină, dar se rupe greu de conversație, continuă să-mi explice despre obiceiurile acestea care nu sînt vrăjitorii și care au fost repudiate pe *nedrept*, în *numele unei false* științe, vorbește acum despre vrăbiile care se strîng, gălăgioase, în același copac, prevestind schimbarea timpului, și în clipa aceea îmi vine o idee care să salveze despărțirea:

— Ce-ar fi dacă mi-ați da prognoza pentru această iarnă.

Înaltă din umeri, de parcă s-ar scutura de o povară.

— Am să ți-o dau, chiar dacă voi fi înjurat o dată mai mult. Atît cît m-au lăsat puterile, am adunat date meteorologice din ultimii 80 de ani, am stabilit periodicitatea circulației aerului și cred că sînt sigur de prognoza iernii care vine. O asemenea prognoză nu poate fi stabilită decît prin comparații, la birou. Pentru că pe calea cercetării directe timpul nu poate fi prevăzut decît pentru o perioadă de maximum 16 zile. Așadar, prima jumătate a lunii noiembrie va fi frumoasă, pentru ca timpul să se strice în a doua jumătate, cînd va cădea prima ninsoare. Două săptămîni din decembrie, cam înaintea Crăciunului, vor fi extraordinar de friguroase, temperatura putînd să coboare pînă la minus 30 de grade. Vor urma o banală lună ianuarie și un februarie amestecat. Dar frigul neobișnuit din decembrie merită să fie întîmpinat cum se cuvine.

— Și ce-i de făcut?

Rîde de-a binelea:

— Nimic. Poți să nu crezi.

Cobor în stradă. Gura Oborului. Aceeași lume pestriță și fascinantă peste care a coborît înserarea. Acolo, la etajul I al unei case bătrînești, cocoțat deasupra zvîrcolirii de oameni și culori, Nicolae Topor privește lumea cu ochi indiferenți, căutînd numai la nori, pentru a găsi acolo secretul zilei de mîine: va ploua sau va fi timp frumos?...

Ovidiu NEGOIȚĂ

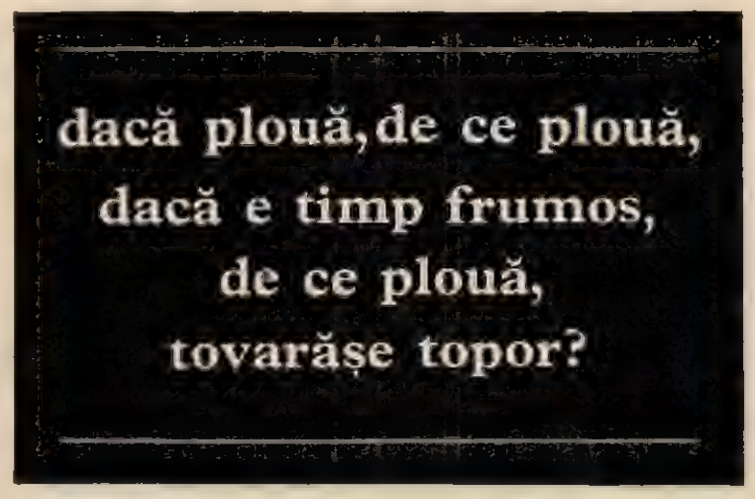

MIRON RADU PARASCHIVESCU - AMINTIRI DIN COPILĂRIE (XIV)

văduva de război

Trecuseră mai multe luni, vreo șase, de cînd ne mutasem la Mama-Leana, și majoritatea celor ce fuseseră pe front se întorseseră la vatră. Numai «omul ei», cum își evoca ea bărbatul, întîrzia să vină. Bineînțeles, gazda noastră știa să-și acopere mîhnirea cu un borangic de glume și isnoave dar, sub toată această aparență, era vădit sentimentul apăsător de care era dominată. Perspectiva situației unei «văduve de război» nu era nici pe departe dintre cele mai de invidiat. O surprindeam pe mama încurajînd-o și căutînd să-i explice «que pas de nouvelles, bonnes nouvelles», pînă într-o zi cînd le-am surprins (în odaia noastră de sus ori în bucătăria de jos, anexă a grajdului vacii?) vorbind în șoaptă, în timp ce Mama-Leana-și ștergea ochii albaștri-deschis cu colțul șorțului de gospodină, în care era-ncinsă.

— Nu se poate, Leano! Nu-ți mai face sînge rău *degeaba*... Îl spunea mama.

— Dacă-ți spui, Coconiță, că l-am auzit cu urechile mele! ...Iar după o pauză... Și mi-a spus că nici nu știe ce pensie o să-mi dea...

— Nu se poate, Leano! — reintra mama — asta ar fi prea din cale-afară! De unde să știe ei ce-a făcut el pe front.

— Păi dacă le-a venit hîrtie de-acolo de la domnii ăia mari... de la generalu' Averescu, cică...

— Ți-a spus ție primarul asta, Leano, sau începi să-ți ții singură basme?

— Nu, Coconiță, să mă ferească Dumnezeu, numai de așa basme nu-mi arde mie acuma cînd îmi perpelește inima ca pe jar...

— Știi ce?, a conchis brusc mama, am să-i întreb eu pe primar. Iar dacă e vorba de Averescu, mai avem noi cu cine vorbi!...

Și aici izbucni răspunsul, resemnat și blajin, al Mamei-Leana:

— Ce să mai vorbim, Coconița mea, că el o fi putrezit de mult!... Putrezi-l-i-ar baliga de vacă, uite că era să-mi dea laptele-n foc!...

Și cu același aer firesc cu care-ar fi vorbit despre ultimele noastre isprăvi, Mama-Leana trecu la preocupările gospodărești la care-o adusese într-adevăr ceasul de mămăliguță gata să se ardă și cratița cu lapte de pe plită.

Mama continua să fie indignată, ba chiar indispusă de vorbele Mamei-Leana:

— Bine, Leano, dacă ai *ajuns* să crezi asta nici nu știu ce mai avem de vorbit...

— Ba avem, Coconiță dragă, că au de gînd să mă lase și fără un franc de pensie și cu doi gealații ăștia pe cap...

«Gealații» erau Nicu și cu Ștefan, «fonfăitul mamei» cum îl dezmierda ea pe ultimu-i copil, evident mai drag inimii sale decît primul.

— Cum să te lase fără pensie?... sări mama ca o cloșcă arțăgoasă de pe ouă...

— Păi dacă zice că rumânu' meu a fost d'ăla... cum îl zice?...

— Bolșevic?... întrebă mama, încercînd s-o completeze.

— Ba nu, lovi-i-ar bolșevicu' unde știu eu să-i lovească, mai rău!... Trîntor, sau așa... nu țiu bine minte cum a zis... îl întreb matale pe primaru', lasă.

Aici mama avu una din octavele ei stridente care-mi displăceau atîta, mai mult decît bătaia, cînd mă admonesta, că nu-mi făcusem lecțiile:

— Trîntor? Ce trîntor?... Apoi brusc iluminată: TRĂDĂTOR, vrei să zici, Leano?...

— E, Coconița mea, așa i-a zis, cum spui matale.

Mama o mai fi exclamat ceva, cum știa ea, iar eu nu le-am mai urmărit fiindcă n-aveam în minte decît afirmația Mamei-Leana, că bărbatul ei o fi putrezit de mult... Deci e clar că *fusese dat mort pe front*. Dar atunci de ce-i era așa de grijă Mamei-Leana că n-avea să-i dea pensie? Doar nu era și ea văduvă de război și cu doi copii mărunți pe deasupra?

Dar misterul ăsta avea să-mi rămînă un mister toată viața. Știu numai că în mai puțin de-o săptămînă i-a sosit Mamei-Leana înștiințarea că bărbatul i-a murit pe front, în luptele de la Cașin, țin bine minte numele localității, azi istorice, și peste vreo două săptămîni ea-și număra plîngînd, în poală, primii bani primiți ca pensie pentru o văduvă de război: niște monede nu prea mari, tipărite pe hîrtie proastă într-o cerneală roșie ca sîngele, mai degrabă violetă.

Am știut atunci că pe tatăl prietenilor mei nu-l voi cunoaște niciodată.

*

Nicu, băiatul cel mare al Mamei-Leana, care, după fotografiile mortului ce-ncepuseră să circule pe la noi prin casă ca niciodată pînă atunci, semăna leit cu cel care-i fusese tată, Nicu, zic, era mai pătruns de durerea ce se abătuse asupra casei lor. Fănică era încă mult prea mic, umbla-ntr-o cămășuță ca o fustuliță, ce-l făcea să semene a țînc de 2–3 ani, iar nu de cinci pe cît mergea el acum.

Se apropia toamna, și cu ea perspectiva unei ierni prelungite și pline de zăpadă și de gheață pe care să *ne* dăm iarăși de dimineață pînă noaptea, cu bocancii noștri ghintuiți cu țințe-nflorate și uscați pe sub sobă.

Dar noi crescusem cu un an, eu împlineam acum șapte ani și intram în clasa a doua primară, căci pentru prima dădusem examen particular la școala de băieți unde era director domnul Dumbrezeanu, cum i-am spus eu, fără nici o intenție de ironie, cînd i-am văzut semnătura, mare și citeață, dar neîntreagă, care vrea să spună Dumitru Brezeanu, așternută pe certificatul meu de absolvire a clasei întîi cu media generală zece, așa cum fusese ambiția mamei. Dar cîte privațiuni și, chinuri, cîte jocuri răpuse și cîte palme după ceafă, cîte amenințări răstite și necruțătoare din partea mamei primisem ca să ies cu o asemenea medie, numai eu și cu Nicu știam.

Îndată, la începerea toamnei și a cursurilor școlare, fusese înțeles că nu voi mai învăța acasă, «în particular», ci voi fi dat la școală, lucru de care mă bucuram nespus încă de pe la Sfînta Maria care, la noi la Văleni, însemna de fapt începerea toamnei, căci nu ne mai puteam scălda-n Văleanca a cărei apă se făcea tot mai rece, cu toate barajele de piatră ce le construiam împreună cu Nicu, foarte dibaci în asemenea treburi, ca să o facem mai adîncă și să ne-ajungă măcar pînă la buric.

*

Dar pînă atunci mai era. Era mai întîi culesul grădinii.

mica publicitate

iarba verde de acasă

Pe Costică Porumbolu, lăcătuș în construcții metalice la 18 ani, l-am cunoscut în accelératul 532. Era foarte supărat, pentru că pierduse o angajare prin concurs la Întreprinderea locală din Focșani și acum se întorcea la Craiova unde trebuia să-și privească în ochi părinții. În sfîrșit, chiar și la 18 ani înfrîngerile au fiere în ele, dar nu asta era foarte important, cîte concursuri n-au lăsat în urma lor numai tristețe în mimile adolescenților nepregătiți sau ghinioniști. Cu C.P. povestea însă nu este chiar atît de simplă: un adolescent a citit un anunț de concurs pentru angajare, s-a prezentat și n-a reușit. Nu. De loc din Suraia, comună din apropierea Focșanilor, era firesc să fi rămas să muncească pe acolo. Dar...

Unchii lui Costică, doi pare-mi-se, au insistat ca nepotul lor să se facă lăcătuș în construcții metalice la Craiova, deși acesta ar fi vrut să urmeze o școală de bobinatori, la Focșani. Unchii au obținut cîștig de cauză, băiatul a *absolvit școala profesională* în 1971, an de cînd, prin contract, lucrează la I.L. Craiova. Bineînțeles că părinții, amîndoi pensionari, n-au vrut să-și lase băiatul singur, de capul lui și neîngrijit, în Craiova, așa că... și-au lăsat casa din Suraia în grija unei bunici și au venit în Bănie, să stea împreună, toți trei într-o singură cameră închiriată la un preț destul de mare. Au trecut astfel doi ani în care moldovenii aceștia au trăit printre olteni, ani în care, *exceptînd* locuința și îndepărtarea de neamuri, s-au simțit atît de bine, încît C.P. a devenit chiar un mare suporter al Universității, echipă mare, de națională, care anul ăsta, ehe, ia campionatul tropăind pe toate alilante. Iată însă că bunica a murit și casa lor de lîngă Focșani, ca orice casă părăsită, a început să se tăvălească prin iarbă, ciugulită de păsări. Zilele trecute băiatul a citit anunțul mult visat și a încercat să facă marele pas: să intre lăcătuș la I.L. Focșani și astfel să se reîntoarcă împreună cu părinții acasă, în Suraia. Concediu fără plată, examene, la teorie 7, la practică 4! O mare uimire însoțește amărăciunea lui Costică. De ce? se întreabă el, piesa pe care a făcut-o nu era în nici un caz de patru, chiar și tovarășul inginer, la început... Explicația lui e cît se poate de omenească. Are cineva ceva cu mine, poate fostul meu cumnat care e sudor acolo și i-ar fi putut șopti ceva maistrului care mi-a dat 4. Mă rog, cine nu are cu cine? Altceva vreau eu să mă întreb după ce faci școala profesională, muncești și-ți cîștigi ca lăcătuș pîinea în Craiova, poți lua 4 la practică? Sau: cu cît a păgubit statul un lăcătuș de 4 atîta timp? Și la urma urmei crede cineva că poți fi promovat la Craiova și declarat repetent la Focșani? Eu unul n-o cred și n-aș vedea de ce ar crede-o și alții, poate doar dacă ne-am închipui că oltenii ar fi așa, mai miloși decît se obișnuiește. Cred mai degrabă explicația lui Costică, lăcătuș la 18 ani, care *nu vrea nici zece* și a pilit destul ca să nu ia sub 5. Și mai vorbesc unii de fluctuația forței de muncă, vorbesc și tot vooorbesc, anunță concursuri ca să pună pile foștii cumnați, ori să angajeze azi pe cei cu ochii căprui, mîine pe cei cu genele mai lungi. Costică Porumbolu a mai căutat de lucru prin Focșani și n-a găsit. Dacă găsea ar fi venit cu toții de unde au plecat Ar fi fost mai mulțumit și ar fi dat diferențe să facă și liceul. Ieri însă nu era mulțumit, era chiar foarte trist și se ducea la Craiova să-și ia actele și să plece la Tecuci, la Bîrlad, *oriunde mai aproape* de casă. Cine de la I.L. Focșani a vrut ca un tînăr lăcătuș să meargă oriunde, numai în casa lui nu? Și cine l-a lăsat s-o facă?

Iulian NEACȘU

probleme în actualitate

Țara noastră are multe frumuseți naturale recunoscute de străini și încă nepuse în valoare.

Nu demult, celebrul arheolog peruvian Daniel Rutzo, cercetînd munții noștri, cu care ocazie a realizat un film documentar «Mistere în piatră» (film realizat de studioul Alex. Sahia, 1969), declara într-un interviu: «Am cercetat înălțimile munților de pe cele cinci continente, dar în munții din România am găsit monumente unice, ceea ce dovedește că aici a existat *o veche civilizație necunoscută nouă*».

Înainte de el, N. Densușianu în cartea sa Dacia preistorică: «Statuile gigantice de pe platoul Bucegilor sunt cele mai celebre *monumente* religioase ale lumii sculptate de mîna artiștilor daci după victorioasa războ*i* împotriva împăratului roman Domițian» (dacă ar fi să acceptăm punctul de vedere al lui Daniel Rutzo, monumentele de pe Bucegi provin dintr-o epocă și mai veche).' Și se crede că aci, lîngă aceste statui, se adunau dacii la mari praznice în amintirea strămoșilor, datină pe care țăranii noștri de la munte o mai practică în diferite regiuni ale țării și azi.

Cu ocazia săpăturilor de la Hidrocentrala Porțile de Fier, pe malul sîrbesc, în localitatea Repenski Vir s-au găsit sculpturi de piatră de mare frumusețe plastică, vechi de zeci mii de ani.

Aceasta înseamnă că ne găsim în fața unui clasicism al artei dacilor înainte de Elada. Cunoșteau oare vechii daci, cu mii de ani înainte, aceste proporții clasice care și azi ne uimesc?

Aplicînd grila de proporții a lui Leonardo da Vinci se poate ajunge la concluzia că monumentul de pe Bucegi, pe care noi îl numim Sfinxul, nu este altceva decît Zeul Zamolxe, sau Decebal. Alții susțin că ar fi Zeul Cerului și al Pămîntului.

Monument al naturii sau monument istoric, trebuie luate grabnic măsuri de protecție. Pentru aceasta propun următoarele: montarea unui paratrăznet pe partea stîngă, împrejmuirea *cu un gard metalic*, plăcarde care să explice turiștilor importanța istorică a monumentului, consolidarea și apoi restaurarea monumentului la părțile lipsă. Trebuie să mai amintim un detaliu mai puțin cunoscut; în timpul războiului, un dezechilibrat mintal (ca acela care a distrus Pietà de Michelangelo, azi restaurată) a tras cu arma în cunoscutul «Sfinx din Bucegi», distrugînd ceea ce nu vom ezita să numim nasul și bărbia uriașului cap de piatră. Dispunem la ora actuală de o lege care prevede pînă la cele mai mici amănunte protecția naturii *și a mediului înconjurător, dar măsuri energice* încă nu s-au luat. «În numele legii și al rațiunii să apărăm natura și monumentele ei» (Scînteia nr. 9645/73).

Constantin IORDACHE
sculptor

«noi știm poate mai mult a iubi oamenii»

Nu pot să încep decît prin sincere mulțumiri aduse întregului colectiv de redacție pentru excelenta și originala idee de a înființa o astfel de rubrică «fără vîrstă», cum s-ar spune, pentru noi, «viitorul de mîine». Încerc pe cît e posibil să dau răspunsuri adecvate întrebărilor dumneavoastră, răspunzînd și elevei Olteanu Liliana la întrebările puse: 1. În mod sigur, am uitat tot ceea ce bănuiam a-mi fi neplăcut, spre a avea o vacanță, hai să-i spunem... frumoasă. Ce-am învățat în vacanță? Am învățat să-mi sistematizez timpul, cred că mai bine. Spre a putea face și a avea de toate.

2. O zi ce — după consumarea primelor ore — te va face să-ți amintești că a fost «un concediu» binemeritat poate!

3. Propriu-zis, un singur lucru; ca toți cei ce scriu să fie sinceri, foarte sinceri altfel...

Dragă Liliana

Îți scriu fiindcă am rămas impresionat văzînd că se mai găsesc și-n alte localități elevi ce-și simt sufletul puțin apăsat de această «apropiere în plus» a elevilor «realiști».

Bănuiesc că ești, la fel ca și mine, umanistă. În primul rînd, ca umanist trebuie să fii un bun realist; de ce?, fiindcă noi (îmi scuzi acest noi), umaniștii, știm poate mai mult a iubi oamenii, a crede în ei, și puțin cîte puțin să le oferim din... fericirea noastră.

Privind didactic, poate că merită să fii puțin invidioasă, dar privind realist, nu.

La cea de-a doua întrebare, nu știu precis ce ți-aș putea răspunde...

După părerea mea și pentru mine «a fi modern» înseamnă a avea o gîndire adecvată, principială, oglindă a mediului în care trăiești; o ținută morală și... vestimentară demnă; într-un cuvînt, personalitate.

Încheiu cu mulțumirile de rigoare întregului colectiv de redacție. (Vă rog respectuos să-mi iertați scrisul, dar scriu în tren.)

Cu stimă,

Sandu Bogdan
elev, anul III, secția umanistă,
Liceul Nicolae Bălcescu, Pitești
str. Negru Vodă, bloc C. 2,
sc. D, et. 4, ap. 20

poșta candidă

ALEX. ȘTEFĂNESCU-DOBROMIR — București. Iată răspunsul la cele două întrebări care te frămîntă 1. Bowling-ul este un joc de origine americană, un fel de popice, numai că numărul popicelor este de zece, față de cele nouă tradiționale. Ca orice joc care se respectă, bowling-ul are reguli foarte ferme, fiecare popic avînd — de exemplu — 38 centimetri înălțime (nici mai mult, nici mai puțin...), iar bilele de aruncare trebuind să aibă un diametru între 18 și 32 centimetri. Fiind vorba așadar, de un joc ca oricare altul, nu văd de ce te-ai mira că o modernă pistă de bowling există și la Medgidia. 2. În reportajul «Renașterea unui oraș» folosirea termenului de «limbă moldovenească» constituie o licență a autorului, lingvistica notînd, la această oră, doar existența unui grai moldovenesc, vorbit desigur și în județul Botoșani. Îmi permit doar să-ți reamintesc ce este graiul: o unitate lingvistică subordonată dialectului, caracteristică pentru teritorii mai restrînse, posedînd unele particularități de ordin fonetic și lexical.

Sincere mulțumiri pentru frumoasele cuvinte scrise la adresa paginii noastre. **ARIADNA BERBINSCHI, Liceul Ion Luca Caragiale, București.** Trebuie să recunosc că responsabilul paginii mi-a interzis să citez în cadrul acestei poște, dar iată — ispitit de căldura și sinceritatea rîndurilor tale — încalc prohibiția pomenită. Deci: «În vacanță, am învățat cum se muncește la țară și am înțeles că nu trebuie să neglijez nimic din ceea ce îmi place în viață; or, mie îmi place pămîntul, pămîntul pe care trebuie să-l semăn, căruia trebuie să-i dau apă și soare. Este vorba de pămîntul pe care îl iubesc cu pasiunea îndrăgostitului».

Cum aș putea să comentez? Pămîntul acesta românesc, pe care au trăit moșii noștri și pe care trăim și noi, muncind și sperînd în fiecare zi, este bogat, generos, curat. El merită din plin această pasiune de îndrăgostit, de care vreau să cred că nu te vei dezice niciodată.

RED.

îți pare foarte rău?

Poate că înfloresc salcîmii printre sunetele de catifea ale unei anume «vocații» ce încearcă să răzbată «caligrafia ornamentațiilor tîrzii» sau poate că lirismul zîmbetelor despletite din cine știe ce unghere va deveni cîndva ecou. Depinde numai cît de «eterne» vor fi aceste relative statuete de iluzii.

Nu știam că există niște FLORI ALE NATURII atît de săpate la rădăcini. (Chiar dacă port ochelari, sper că văd destul de bine pentru a renunța la acele... caligrafii) Nu crezi totuși, dragă Filip Sergiu, că din prea multă «dăruire» veleitățile arheologice (oricît sînt ele de veleități) sînt mult, mult prea forțate?

Era cîndva un filozof care, fiindcă nu reușea niciodată să ajungă la curtea regelui, a zis că nici nu exista o asemenea reședință regală, că totul e numai o închipuire de moment. Departe de mine gîndul de a crede că «florile naturii» sînt chiar așa de «momentane închipuiri». Dar cred că adesea unii încearcă să pară puternici în spatele unor ziduri de... mătrăgună sfioasă (cum ar zice în limbajul acela sforăitor «un mare prozator»).

Și iarăși nu știu dacă bunicul a făcut eforturi «cu dumicați de negară sub clar de lună» pentru a-i spune bunicii vorbe tandre. Am vrut să-l întreb eu de ce a avut atîtea gînduri frumoase și nu ne-a mai lăsat și nouă din ele, dar nu știu cum se face că m-am răzgîndit.

Iar cît despre sfaturi... chiar așa, cît despre sfaturi ce-ar fi dacă nu le-am mai clădi pe palide cuvinte «spirituale» și «mult prea minunate» căutări?

Ionuț Cristache
anul IV E, Liceul «Ienăchiță
Văcărescu»-Tîrgoviște — județul
Dîmbovița

de ce atîta blazare ?

Și mie îmi pare rău (sincer) necunoscutule Sergiu că o ființă atît de simțitoare ca tine care evocă romantismul și poezia la tot pasul, a ajuns atît de repede la blazare, la resemnare.

Mă faci să cred că ești victimă a metempsihozei, că într-o ulterioară existență ai trecut prin toate, dar absolut toate problemele vieții care astăzi nu te mai încîntă.

Și, bineînțeles, vinovate de această blazare a ta, de sarcasmul și scepticismul tău sîntem tot noi, fetele, florile naturii.

Ce să-i faci dacă noi nu sîntem pe măsura unui atoatecunoscător, dacă nu știm să simțim deopotrivă ca și tine vibrația unei plimbări sub clarul lunii?

Ce să-i faci dacă după ce ați cunoscut emoția primului sărut, noi refuzăm să vă trezim o a doua emoție a primului sărut?

Ce să-i faci dacă noi credem într-un singur prim sărut?

Nu, Sergiule dragă, oricît de distrate am fi, nu ne gîndim atunci cînd ne sărutați dacă într-adevăr «Parisul este cea mai mare capitală a Franței» pentru că știm (ce să-i faci, sîntem «prea lucide»!), că Franța are o singură capitală: tot Parisul!

Am vrea însă noi, fetele, florile naturii, să-ți punem o întrebare:

— De ce cauți poezia și romantismul «pe la ceaiuri și cluburi»?

Sau crezi că moderna formulă «anti» (antipoezie, antieleganță, anti...) aici nu are voie să funcționeze cu un «romantism» după sus-amintitul anti?

Și o rugăminte: decît să înmînezi «Flăcării» «mult prea minunatele scrisori în proporție de 97%, mai bine le-ai înmîna pe cele în proporție de 3%, măcar de dragul originalității.

Să vedem ce mai scriu și ceilalți băieți!

Rodica Monilău
anul IV E
Liceul Mihai Eminescu — Botoșani

Cunoscînd marele interes pe care revista dumneavoastră îl acordă elevilor cu preocupări extrașcolare deosebite, îmi iau permisiunea de a vă trimite cîteva fotografii și desene de la expoziția personală de artă plastică, deschisă în luna august 1973 la Casa de cultură «Friedrich Schiller».

Rugămintea mea este de a analiza posibilitatea publicării unora din ele în revista dumneavoastră.

Cu această ocazie vă trimit și un catalog al expoziției. (Din care — odată cu publicarea unor exponate — reproducem și cîteva rînduri — N.R.)

Cu mulțumiri, în așteptarea răspunsului dumneavoastră
Pantea Rareș Cristian
elev, anul II, Liceul I.L. Caragiale, București
domiciliat în str. Boteanu nr. 3 b etaj VI, ap. 18, sect. 1, tel. 16 30 54

PANTEA RAREȘ CRISTIAN

Născut în anul 1957, se dedică unei munci plastice extrașcolare de la vîrsta de 12 ani, realizînd peste o mie de lucrări în ulei, tempera, grafică, metaloplastie, linogravură și sculptură.

Munca și talentul îi sînt răsplătite prin expoziții personale în București la: Școala generală 96, Liceul Gh. Șincai, Palatul pionierilor, Teatrul Ion Creangă, Liceul Ion Luca Caragiale și în orașele Buzău, Alexandria, Sibiu și Tg. Ocna, dar și prin premiile obținute:

— 1969 — premiul III, «Romarta copiilor», pentru lucrarea în tempera «Peisaj de iarnă».

— 1970 — premiul special, «Rozetele cutezătorii», pentru desene în creion.

— 1971 — premiul I, revista «Cutezătorii», pentru linogravura «Pasărea măiastră».

— 1971 — premiul NEHRU — India — pentru desenul în ceracolor «Revoluționarul».

— 1972 — premiul I, Consiliul popular al municipiului București pentru pictura în acuarelă «Sînt un bun gospodar».

«LOGODNICII» (metaloplastie).

«PASĂREA DE FOC» (metaloplastie).

«AGLOMERAȚIE DE CUNOȘTINȚE» (tuș).

«RĂTĂCIRE» (tuș).

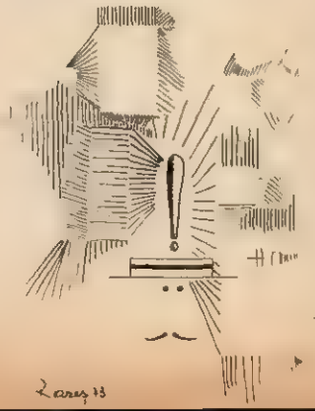

Țiriac, te poftesc să te echipezi în vestiarul jucătorilor, nu aici!

Cînd mă gîndesc la toamna anului 1962 mi se pare uluitoare repeziciunea cu care se poate schimba soarta omului. Atunci aveam să devin, peste noapte, dintr-un proaspăt profesor de liceu, antrenorul echipei naționale, egal în drepturi și îndatoriri cu maestrul Bădin. Și, tot așa, peste noapte prietenii mei deveneau elevii mei, iar fostul meu antrenor, de pe vremea cînd eram în lotul național, devenea colegul meu.

La sfîrșitul anului 1962, pretențiile echipei naționale de tenis erau mult mai modeste decît cele din toamna lui '72. În 1959 trecusem primele două tururi în Cupa Davis și asta reprezenta pe atunci maximum, iar victoriile lui Țiriac din primăvara lui '61 nu-și găseau încă o explicație clară.

Pentru mine totul a început cu o ședință, unde printre multiplele probleme ce mi le notam cu conștiinciozitate s-a anunțat și schimbarea numelui meu din Georgică sau Fane în tovarășul antrenor Ștefan Georgescu.

Noaptea care a urmat botezului am petrecut-o printre cursuri de metodică, baschet, atletism, cîteva reviste franțuzești de tenis pe care reușisem să pun mîna și printre slăbiciunile tehnice ale lui Țiriac, Mărmureanu, Bosch, Bardan care deveneau propriile mele slăbiciuni.

Dimineața am vizitat pe foștii mei profesori și am plecat de la ei cu încrederea în ideile și principiile mele de la care se aștepta un suflu nou. Am început lucrul șapte zile mai tîrziu, mai precis pe data de 21 noiembrie, la Dinamo. Era o după-amiază neobișnuit de frumoasă, iar îngrijitorul se lăuda că reușise să facă terenurile ca-n palmă, cu tot înghețul din noaptea trecută. Băieții veneau după trei săptămîni de vacanță, dornici să bată mingea. Marin Bădin oscila între tentația de a fructifica timpul prielnic pentru a face un antrenament de lovituri și respectarea programului care prevedea o primă ședință de pregătire fizică. Am lăsat cele șase terenuri libere și ne-am apucat să alergăm pe aleile asfaltate ale parcului, preț de vreo două ceasuri. Nu știu dacă astăzi aș mai face la fel în virtutea experienței pe care am dobîndit-o.

După o săptămînă tare, în care băieții apăreau ca trași în țeapă din pricina mușchilor blocați de febră, a izbucnit primul conflict. La unul din antrenamente Țiriac sosește în ultimul moment pe *jawa* lui de doi-jumate, năvălește în vestiarul antrenorilor și începe să-și arunce grăbit lucrurile din sac. Era evident că dorește să se dezbrace acolo. Gîndul că echiparea lui în vestiarul antrenorilor putea fi interpretată ca o lipsă de autoritate din partea mea, m-a determinat să-i spun pe un ton serios:

— Cred că ai greșit camera, vestiarul jucătorilor e alături.

— O fi, îmi răspunde el, dar sînt jucători și jucători și apoi, nu crezi că ai cam întrecut măsura?

— Dacă am întrecut-o sau nu, rămîne de văzut. Deocamdată eu sînt antrenor, iar tu sportiv și te poftesc să te dezbraci alături

— Nu înțeleg.

— Ar fi trebuit să înțelegi asta în momentul în care s-a anunțat că vom lucra împreună.

— Dă-mi voie să mă îndoiesc de calitatea antrenorului care lasă terenurile goale pe un timp așa frumos și mă aleargă ca pe hoții de cai pînă fac spume la gură.

— Lucrăm după un program și el trebuie respectat.

— De ce? După el i-ai antrenat pe Laver și pe Newcombe?

— Nu. Pentru că el a fost aprobat de Colegiul antrenorilor, iar eu cred în el, în vreme ce tu nu ești încă nici Laver, nici Newcombe.

— Oi fi crezînd tu în el, dar nu uita că Hopman este mare fiindcă există Emerson, Stolle, Newcombe...

— Mai sînt trei minute pînă la începerea antrenamentului și te poftesc încă o dată să te dezbraci alături.

Am ieșit pe teren și în timp ce primeam raportul am auzit demarajul nervos al *jawei* lui Țiriac. Am petrecut cîteva zile pline de îndoieli, de regrete și de speranțe. Autoritatea mea trebuia plătită cu prețul pierderii unor vechi prietenii și asta mă făcea să-mi pun întrebarea dacă nu greșisem atunci cînd primisem noua funcție. Aș fi vrut ca totul să se întîmple altfel, dar acea variantă era exclusă, fiindcă prea de multe ori mi se atrăsese atenția asupra pericolului de familiarism cu jucătorii, ce mă pîndea la fiecare pas.

Conflictul avea să se aplaneze, cîteva zile mai tîrziu, la federație, unde Marin Bădin a pledat magistral cauza mea. Parcă-l aud și-acum: «Taurul trebuie luat de coarne și trebuie să terminăm odată cu ifosele de primă-balerină ale campionului nostru. Numai așa vom putea face treabă bună...»

Mi s-a dat dreptate și asta pentru mine a însemnat foarte mult. Era un prim pas pe cît de formal, pe atît de necesar. Pentru că astfel în ochii celorlalți jucători învingătorul lui Fraser, Iovanovici și Merlo și al concursului de dans prilejuit de serata de la Alexandria, trebuia să se supună vrînd-nevrînd noilor precepte.

Nu peste mult timp, Bardan, reținut la serviciu după program, a întîrziat cinci minute. Eram convins că avea dreptate, dar i-am trimis la federație pentru a fi judecat, iar acolo i s-a dat un ultim avertisment atrăgîndu-i-se atenția asupra pericolului de a fi dat afară la o nouă întîrziere.

După trei săptămîni în care reușisem să cunoaștem gîfîind toate potecile și treptele parcului, am început conform programului perfecționarea tehnică. Jucam în sala Dinamo între 5-7,30 dimineața, fiindcă nimeni nu se gîndea pe atunci să pună la dispoziția lotului național de tenis alte ore. Pînă la 6,30 lucram singuri, apoi în jurul nostru se învîrteau ca într-o horă nebună fondiștii Grecescu, Vamoș, Barabaș, Mustață și ceilalți elevi ai lui Tibi Tintorescu. Am coexistat sub același acoperiș o iarnă întreagă, deși era evident că ne incomodam reciproc.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

zece ani în slujba maiestății sale tenisul românesc

Într-una din săptămînile trecute, mai precis marți 16 octombrie, am vîrît capul pe ușa întredeschisă a biroului redactorului șef Adrian Păunescu, ca să-i spun bună ziua celui care de mai bine de 30 de numere acordă găzduire rubricii mele de tenis în «Flacăra».

Ca întotdeauna, m-a poftit să intru, mi-a întins mîna și mi-a arătat un scaun pe care să mă așez. A vorbit despre Năstase, despre Cupa Davis, despre echipa de fotbal a revistei «Flacăra» și din nou despre Năstase și despre Țiriac.

La un moment dat, îl simt preocupat. Înțeleg că este momentul să plec și vreau să mă ridic. Îmi face semn să mai stau și apoi mă întreabă cîți ani am lucrat cu Țiriac și Năstase. Îi răspund că vreo zece. Urmează o nouă pauză în care am impresia că socotește ceva, după care îmi spune:

— Ce-ai zice dacă ți-aș propune să scrii ceva despre acești zece ani. Așa, un fel de serial. Ce părere ai?

Așa s-a născut ideea serialului care debutează astăzi. La serviciu, Ștefan Georgescu.

viața și moartea lidiei jiga

dresoare de lei, tigri și pantere (I)

ANIMALE DRESATE

Ar trebui lirismul unui Richepin sau Rostand pentru a evoca toată veselia, ironia și splendoarea strălucitoare cuprinse în aceste cuvinte magice: animale dresate!

Cît de repede au bătut inimile noastre de copii la lătratul sonor al cîinilor în manej, spărgînd cercuri de hîrtie în salturi! Cît am rîs de maimuțele care jucau comedia umană! Cît am admirat caii cu gîtul arcuit, cu coama aidoma unei pieptănături, care traversau arena în două picioare, cu cele dinainte forfecînd aerul ca și cum ar fi urcat niște trepte de nori! Și cîtă teroare însoțită de admirație am încercat la spectacolul uriașelor feline, așternîndu-și docil trupurile ca un «covor» la picioarele bărbatului sau femeii, care, cu o biciușcă și o furcă de fier în mînă, le ordonau să execute figuri neobișnuite!

Desigur, canișii și spiții nu s-au născut bipezi precum cei din circ, și nici caii nu au fost creați pentru a dansa polca! Și, bineînțeles, nici elefanții indieni nu s-au născut pentru a învîrti cilindri și a încăleca tricicluri, după cum leii și tigrii nu sar în existența lor de toate zilele prin cercuri de foc!

Toate aceste «minunății», precum și altele, le întîlnești numai la circ, loc care își conservă apanajul prezentării spectacolelor ciudate.

V-ați întrebat vreodată în ce constă pasiunea dresajului, de ce unii oameni se dedică acestei periculoase profesiuni?

Un dresor — ca și oricare alt artist de circ, un acrobat, de pildă, care realizează cu propriul său corp, în fața publicului, exerciții extraordinare — trăiește plăcerea de a crea, de a forma ființe vii care se vor dovedi a fi diferite de celelalte.

Poetul creează «flori mai frumoase»; dresorul realizează, formează animale cu facultăți fizice mai dezvoltate.

Dresajul este în esență o cercetare pasionată a noului în acțiunile animalelor; el reface creația.

S-ar putea lua în considerație încă multe alte aspecte dintre plăcerile pe care le procură dresajul. Acesta poate fi privit, la fel ca și acrobația, ca o completare a sculpturii: este o artă a formelor armonioase în mișcare. Iar apoi, exercițiile unui cîine alcătuite din «timpi» și «reprize», pașii, mersul în cerc al unui cal, mișcările de «balansare» executate de elefanți în «tempo», creează ritmuri. Lecția de manej înseamnă tocmai potrivirea armonioasă a mișcărilor dintre cal și călăreț.

În sfîrșit, figurile de înaltă școală se execută într-o măsură bine cadențată, într-un timp determinat, reglate prin legile armoniei. Aceasta explică și pasiunea multor muzicieni, pictori și poeți pentru circ.

Toți dresorii care-și iubesc arta au un simț admirabil pentru ritm, ceea ce le procură o plăcere conștientă.

Este foarte curios să constați — așa cum remarcă zoopsihologii — că și animalele sînt la fel, probabil însă fără a fi conștiente de aceasta. Regăsim aici legea care cîrmuiește toate fenomenele vieții și care dă ritmicitate tuturor funcțiunilor, tuturor mișcărilor materiei vii. Oare răsucirile tigrilor și leilor în cușcă, balansarea interminabilă a urșilor și elefanților, săriturile jderilor închiși în menajerii sau grădini zoologice, nu sînt ele ritmice ca bătăile inimii, ca respirația?

LIDIA JIGA SAU PASIUNEA DRESAJULUI

Mulți se întreabă ce elemente psihologice alcătuiesc pasiunea dresajului.

Problema este complexă. Trebuie mai întîi să izolezi gustul dresajului de orice sentimente și idei care îl însoțesc deseori. Astfel, dragostea de animale trebuie să fie mult diferențiată. Unii practicieni, adesea remarcabili, nu sînt deloc atașați de elevii lor. Ei nu iubesc în aceștia decît talentul pe care-l dezvoltă. Pentru ei animalul nu e decît un material oarecare pe care-l prelucrezi, nu simt că au de-a face cu ființe vii. Aceasta nu înseamnă însă că dresajul este incompatibil cu dragostea de animale, nici că duce la insensibilitate. Poți fi dresor și să iubești mult sau să nu iubești deloc animalele pentru ele însele. Dar, ca și poeții, dintre care unii sînt niște desăvîrșiți tehnicieni iar alții mistuiți de focul sacru, dresorii sînt și ei practicieni reci sau mistuiți de pasiune.

Lidia Jiga, dresoare de lei, tigri și pantere a circului bucureștean, care pînă la moarte a fost o apreciată artistă pe plan internațional, avea pasiunea dresajului, a fost și a sfîrșit prin a fi (iertе-mi-se acest macabru dar inevitabil joc de cuvinte) «devorată» de propria ei pasiune...

A. IOSEFINI

(Va urma)

ce profețim, ce profesăm

devotamentul față de obște

Nu demult am fost martorul uneia din acele analize care intră de obicei în reflexul lucrurilor cotidiene, comune, astfel încît nimeni aproape nu-i conferă nici o însemnătate. Nimic mai simplu decît să chemi în fața forului unei organizații niște colective anume destinate să se ocupe de soluționarea unor probleme ale colectivității. Forul care analiza nu era altul decît biroul Consiliului Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din centrul universitar Cluj, iar obiectul analizei îl constituia activitatea desfășurată de un colectiv de studenți talentați și entuziaști în cadrul studioului studențesc de radio ca și în sistemul mai larg de informare prin intermediul diferitelor publicații locale și centrale asupra realităților universitare clujene. Seriozitatea cu care cei analizați și-au prezentat munca, exigența în numele căreia colegii lor din forul conducător al organizației studențești și-au formulat observațiile, ba chiar reproșurile, n-au mai dat nimănui răgazul să remarce că de fapt se evaluau strădaniile dezinteresate, voluntare, materializarea devotamentului față de obștea studențească a unor tineri care, ca toate celelalte mii de colegi, trebuiau și ei să meargă la cursuri, să se pregătească pentru seminarii și laboratoare, să-și îndeplinească obligațiile practice în întreprinderi sau la catedre. Ba nu numai să și le îndeplinească oricum, ci mai totdeauna strălucit, pentru a avea autoritatea morală necesară de a se adresa comunității universitare sau de a fi purtătorii ei de mesaj. Printre cei foarte din scurt luați uneori se numărau matematicianul Octavian Știreanu, filologul Cornel Nistorescu, medicinistul Liviu Gîrbea sau fizicianul fotoreporter Viorel Cap. Nu numai dintr-o pornire sentimentală a omului care de ani îndelungați admiră entuziasmul devoțiunii obștești a unor asemenea tineri mă simt obligat să atrag atenția asupra unei laturi a acestei activități. Tot ce fac pentru obște acești minunați tineri nu intră în obligațiile lor universitare nemijlocite, fiind numai expresia devotamentului lor total dezinteresat. Și cînd spun aceasta mă gîndesc la un întreg șir de entuziaști din ani nu prea îndepărtați care după absolvire, chiar dacă din cînd în cînd își mai amintesc de pasiunea din anii studenției, își văd de profesia lor de medici, ingineri, dascăli. Faptul că timpul studențesc și l-au drămuit fără preget între cursul universitar și corespondența pentru o publicație, apariția pe scenă sau organizarea nu știu cărei excursii sau reuniuni n-a contat, sub aspectul realizării vreunui beneficiu material sau profesional, în promovarea lor în vreo funcție sau rang. Unica lor satisfacție — aceea de a fi putut aduce niște servicii dezinteresate, de un nobil devotament colectivității în care au trăit și muncit.

N-am putut însă să nu observ că tocmai acest devotament, această răspundere pe care și-au asumat-o cu pasiune, față de interesele colective nu numai că i-a înălțat în ochii obștii, ci și în propriii lor ochi, le-a dat o siguranță în viață și în profesie care greu se cîștigă fără această cataliză a angajării. Dar oare acest sentiment al devoțiunii obștești nu e chiar trăsătura distinctivă a tînărului comunist, nu e acest entuziasm al angajării cea mai bună școală a maturizării politice, nu reprezintă însuși răspunsul dat peste veac acelui îndemn al lui Bălcescu adresat tinerilor de a se pătrunde de «sfinția vieții sociale»? Oare nu merită ca de fiecare dată cînd sîntem în fața unor asemenea exemple de devotament pentru comuniunea noastră de muncă și de viață să avem noblețea, dacă nu de a rosti, cel puțin de a nutri gînduri ca acestea?

Niculae STOIAN

după turnul din pisa, cel de la suceava...

Printre străvechile monumente ale Sucevei rămase încă în picioare se află și turnul Sfîntu Dumitru, ridicat de Alexandru Lăpușneanu în secolul al XVI-lea. Avînd o înălțime de peste 40 de metri, a fost folosit ca foișor de foc și drept clopotniță a bisericii aflate în imediata apropiere. De curînd, turnul a fost restaurat de către Direcția monumentelor istorice și de artă, refăcîndu-i-se zidurile exterioare și acoperișul, urmînd să se treacă apoi și la restaurări în interior. Lucrările au fost însă sistate. Cauza? S-a constatat că turnul are o înclinație de 3% în spre sud-est. Ea pare să se fi produs din cauza tasării solului, fapt care provocase și unele fisuri. După cum ne informează tov. Simion Juncan, șef al șantierului de restaurări, Direcția monumentelor istorice și de artă a solicitat sprijinul arhitecților sau al altor specialiști în vederea găsirii unor soluții care să împiedice creșterea gradului de înclinație a turnului și pentru consolidarea lui fără a fi nevoie de ridicarea unor contraforturi. Deocamdată, turnul — interesant obiectiv istoric și turistic — este vizitat doar pe din afară.

F. U.

cuvinte încrucișate

despre iubire

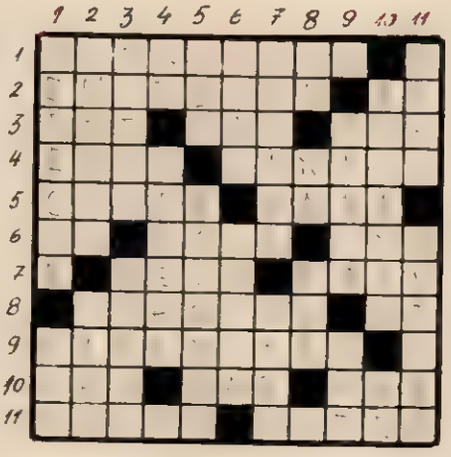

ORIZONTAL: 1) Capodoperă a lui Dante Alighieri care se închele cu celebrul vers «Iubirea care mișcă soarele și celelalte stele». 2) Marele nostru poet național, autor al inegalabilului «Luceafăr» — Pentru doi. 3) Orășel în Suedia — Luat pe după umeri cu căldură — Un sentiment curat. 4) Frumosul, înaripatul zeu antic al iubirii — Iubita lui Poseidon, zeul mării, cu care a avut mai mulți copii. 5) Zeița agriculturii și a roadelor pămîntului, care, iubită de Zeus, a avut o fiică, pe viitoarea stăpînă a Infernului, Persephone — Capitolul din «Cele patru anotimpuri» de J. W Goethe, unde întîlnim expresia «Trebuie să trăim și să iubim». 6) Horia Stancu — Diviziuni administrative în vechiul Egipt — Întreprinderea de transporturi București. 7) Frumoasa frumoaselor — Centru minier moldovean. 8) Trădătorul poetului Cornelius Gallus, a cărui dragoste o cîntă Vergiliu în «Egloge» și în legătură cu care a scris versul «Iubirea învinge toate» — Curte! 9) Tînăr și talentat actor român, unul dintre cei mai recenți interpreți ai rolului lui Romeo. 10) Un ceas întors! — Sat în Maramureș — Prietenele de noapte ale Penelopei. 11) Frumoasa eroină din romanul abatelui Prévost — Boală de... mai!

VERTICAL: 1) Iubitul și iubita sa — Cu aproximație. 2) Operă a lui Ovidiu în care (cartea 2, cîntul 5, versul 9) apare cugetarea «Fericit cel care cutează să apere cu putere ceea ce iubește» — Nimfă care a dat în vileag dragostea lui Iupiter pentru Iunona. 3) Gură de aur! — Celebru poet englez (1788-1824) care reia într-un context dramatic din «Pelerinajul lui Childe Harold» expresia lui Terențiu din comedia «Andria», «Amantes, amentes» («Îndrăgostiți, smintiți»). 4) Primit cu un sărut sincer — Filozof, scriitor și om de stat roman, autor al maximei: «Dacă vrei să fii iubit, iubește». 5) Abundent — Înțeleptul antic, faimos mai ales în urma unei cunoscute și drepte judecăți în care a pus la încercare dragostea de mamă. 6) Regretat poet ardelean — Contesa Walewska, soția poloneză a lui Napoleon, așa cum i-a spus întotdeauna împăratul după prima lor întîlnire. 7) «Femei cu trup de noapte și miez de soare-aprins» (Ion Pillat, «Poeme într-un vers») — Localitate în Italia. 8) Unu și-unu! — Nea! — Asociația sportivă «Recolta». 9) Tînărul care, răpind-o pe Elena (cea mai frumoasă femeie a antichității), declanșează lungul război troian — Vuiet (pop.). 10) Un bărbat meșter la gătit — Început de declarație! 11) Ginerică — Poet englez, autor al versului «Amorul e un copil răsfățat pe poeți», metaforă care l-a inspirat pe Bizet în crearea cunoscutei arii din «Carmen», tradusă la noi prin «Amorul e-un copil pribeag».

Toma MICHINICI

Dicționar: BOT, OAR, ITBI, UIT.

starea comerțului

pentru apărarea vieții bacteriilor de oțet

Nu se găsește oțet de aproape două luni. Motivul de căpetenie se ghicește ușor: fiindcă nu există. Cea mai bogată toamnă legumicolă din istoria nescrisă a gogonelelor, morcovilor și ardeilor grași a încurcat toate borcanele, la propriu și la figurat (nu se găsesc nici borcane), a triplat cererea de oțet și, implicit, a scos din anonimat, uitare și resemnare, năpăstuita industrie a oțetului. Directorul Fabricii de oțet din Capitală se numește Enache Otrocol. Bunicii lui se numeau Tudoran. Mai departe nu știe. Numele de Otrocol mai poate fi întîlnit în amintirile din copilărie ale lui Ion Creangă. De oțet se ocupă de puțină vreme. Amabil, povestește:

— Procesul tehnologic al oțetului începe unde sfîrșește tehnologia vinului. Fermentarea se obține în urma acțiunii unor bacterii. Aceste bacterii trebuie hrănite. Ca omul. Spre deosebire de om însă, bacteriile nu se dau în vînt după puf: se nasc și cresc în talaș. E drept, un talaș de un fel deosebit. Dacă acesta nu-i de calitate, bacteriile slăbesc, se ofilesc și mor. De inaniție. Sînt cunoscute numeroase cazuri. La noi în țară, talașul pentru bacteriile de oțet se fabrică la o cooperativă din Reghin, județul Mureș. Această cooperativă deține unica mașină de talașat din România. Lobdele, adică materialele lemnoase necesare, sînt livrate de U.E.I.L. Mîneciu, județul Prahova. Conform contractului, U.E.I.L. Mîneciu a livrat acestei cooperative cîteva vagoane de materie primă, dar calitatea acesteia a fost total necorespunzătoare și cooperativa a refuzat-o. Pe scurt: fabrica n-a obținut talașul cerut, condiție primordială pentru viața bacteriilor. Cooperativa din Reghin, care știe ce înseamnă o viață de bacterie, a folosit rezerva de lemn proprie, dar tot n-a fost de ajuns. S-a trecut la recondiționarea talașului vechi, dar durata fermentației s-a prelungit de la patru zile, în mod obișnuit, la 10 zile. După cum se știe, Mîneciu e mai aproape de noi decît de Reghin. Am copiat mașina de talașat și am comandat-o unei fabrici din Tg. Mureș. În noiembrie va fi montată în fabrica noastră, aproape de bacterii. Tot aici în curte se află și fabrica de vermut; n-au probleme. N-o să mai avem nici noi. Dacă există soluții? Ar fi una, simplă. Iarna, primăvara, și chiar vara lucrăm numai cu o parte din capacitate. Dacă beneficiarii și-ar face stocuri în tot timpul anului s-ar evita aglomerația din trimestrul trei, cînd nu putem prididi. Dar poate n-au spațiu de depozitare...

— Livrați oțet și în alte județe?

— În Ilfov, Teleorman, Tulcea, Constanța.

— Și probabil că în București se aduce oțet din Tg. Mureș?

— Nu. Din Tg. Mureș nu cred. Mai binezis, nu știu. Pe piață am văzut însă oțet din Mizil, Topoloveni (Argeș) și or mai fi și alte județe, dar n-am văzut. Știu că topolovenii, de pildă, livrează și la Constanța, unde livrăm și noi.

— Nu e complicat? În București se aduce oțet din Topoloveni. Oțetul de la fabrica dumneavoastră pleacă la Constanța, dar Constanța primește oțet și din Topoloveni?

— E complicat. Dar nu ne putem amesteca în treburile Ministerului Comerțului Interior.

— Dumneavoastră, nu. Desigur.

De la cei care răspund de destinele comerțului aflu că în curînd se va găsi oțet. Bruma din ultimele zile a degradat calitatea legumelor, le face adică necorespunzătoare pentru murături, cererea va scădea și etc.

Nicolae CRISTACHE

comandate de revista de moda și ...
de la Adam! Dar Adam este doar un exemplu. Într-un singur județ am găsit o sincronizare aproape perfectă între modelele recomandate și cele din magazine. Dar eu să fiu primar în Buzău aș da în judecată, pentru calomnie, pe cei care au făcut reclamă *unor* astfel de *modele* ca acelea pe care le-ați putut vedea chiar în paginile acestei publicații, modele și manechine care lăsau să se înțeleagă că la Buzău toate femeile *sînt* grase și se îmbracă fără *nici* un fel de gust, ceea ce, să fim drepți, nu poate fi adevărat. Ceea ce este însă adevărat este că modelele trase în serie sînt fără gust. Ca simplu plătitor, stau și mă întreb: nu se poate face chiar nimic pentru ca să arătăm cum merităm, adică bine îmbrăcați? Nu se poate să ne îmbrăcăm în 1974 cu haine de serie realizate după modele ținînd seama de moda lui 1974, măcar în liniile ei mari? Dacă aș putea, de pildă, pe toți directorii și pe toți șefii fabricilor de îmbrăcăminte și pe toate neamurile lor *i*-aș îmbrăca numai cu modelele puse de ei în vînzare și le-aș pune și pe piept o tăbliță: cine o mai face haine ca mine, ca mine să ajungă să-*fie* îmbrăcat!

Dinu SĂRARU

P.S. *Și cînd mă gîndesc că dacă aveam valută aș fi putut să-mi cumpăr la Amsterdam o haină făcută la București, după ultimul strigăt al Modei!*

...etă — i-a spus: — De ce să nu reușești? mi dai trei mii și te fac să intri la liceul agricol din S.

E momentul să precizăm că promisiunea lui Tomescu era cu totul hazardată. El nu cunoștea pe nimeni la liceul cu pricina, și n-avea nici cea mai mică posibilitate să influențeze examenul. Se baza pe un calcul simplu al celor două probabilități: reușește — crede c-am ajutat-o, nu reușește — îi dau banii înapoi.

Fata a reușit, în condițiile amintite pentru ceilalți 98 de candidați, convinsă după un salt atît de ameților în sfera unor note demult uitate, că intervenția lui D.T. a fost răscolitoare. Escrocul a rămas cu banii și cu reclama atotputernicilei. Cu acest ascendent, bazat pe același simplu calcul al probabilităților, D. Tomescu i-a mai făcut și pe alții să reușească, ba la școala sanitară din Pitești, ba la școala de șoferi din Cîmpulung, ba chiar la un institut medico-farmaceutic transilvan. Ajunsese să pară în ochii consătenilor atît de indispensabil, încît un tînăr de 29 de ani i-a promis 3000 de lei, 10 l de țuică, o damigeană cu vin, o pasăre mare și șase zile de lucru la construcția casei ca să-l susțină la un examen care nici măcar nu avea loc, acceptarea la cursuri făcîndu-se numai pe bază de înscriere.

De curînd, atoateputernicul Tomescu a fost arestat, fără să fie în stare să intervină pentru el însuși. Odată cu condamnarea lui s-a dovedit și faptul că favoritismul poate să fie numai aparent. Dar sîntem în măsură să ne întrebăm, ar putea oare exista cultul intervenției, fie și ca o superstiție, dacă peste tot și în toate împrejurările ar fi practicată exclusiv aprecierea obiectivă, fără nici o abatere, indiferent de acuratețea justificării?

Sergiu ANDON

hunedoara, oamenii și fumul

DACĂ AR FI MAI PUȚIN FUM

La Hunedoara, cu Ioan Dobre, prim-furnalist la furnalul nr. 5. Îl întrebasem doar așa, ca să începem discuția, cîte ceva despre munca lui de la furnal. A urmat, pe nerăsuflate, un răspuns «impetuos» al cărui sfîrșit l-am consemnat: «Noi avem niște sarcini precise, importante și ele nu se rezolvă de la sine». Drept să spun, m-a cam impresionat această exactitate a «lecției» despre conștiința și disciplina muncii, mai ales că la ora aceea, era 7 și jumătate dimineața (Ioan Dobre tocmai ieșise din schimb, fusese de «noapte»), eu nu voiam decît să stabilesc cu el o oră de întîlnire pentru după-amiază. Era obosit (*i se citea pe ochi*) dar, dacă *n*-am alte planuri, sînt invitat la el acasă. Accept, deși mă cam sîcîie gîndul că nu e prea uman să-l întreb cîte și mai cîte, după *ce omul* a tras «la șaibă» o *noapte*-ntreagă. Dar hunedorenii sînt... mai ales siderurgiștii! Ioan Dobre zîmbește (de ce mi-s dragi oamenii care «te iartă» cu un surîs cald, plin de omenie?!), zice: lasă, nu-i nimic! — și vorbește despre el, despre alții, despre Hunedoara. A fost brigadier pe șantierul Salva-Vișeu, a venit la Hunedoara prin anul 1949. De atunci aceeași meserie — furnalist. «Asta mi-o plăcut mie, furnalist!» Ioan Dobre a fost de față cînd, sub una din clădirile orașului muncitoresc a fost îngropată o piatră de temelie pe care scria: «1949, Hunedoara, primul oraș socialist al țării.» Chiar așa scria? îl întreb eu. «Mi se pare că mai erau și alte cuvinte, dar eu atîta-mi amintesc. De-atunci s-au construit multe, multe...» Moment nostalgic, sentimental, cu o ușoară notă de regie, dar autentic. Ioan Dobre iubește Hunedoara. «*Pentru mine* Hunedoara este totul. Dacă ar fi mai puțin fum, Hunedoara ar fi un oraș foarte frumos. Chiar și așa, cu fumul care încă mai este, *dar care n-o să mai fie, sînt sigur*, Hunedoara mea și-a noastră încă e frumoasă. Avem o grădină zoologică și, lîngă ea, un parc al copiilor de toată frumusețea. Apoi, verdeața asta, apărută mai ales în ultima vreme...»

CE-NSEAMNĂ «ÎN ULTIMA VREME»?

Desigur, discuțiile purtate cu Ioan Dobre, au atins și alte aspecte, dar ne rezumăm să explice acel «mai ales în ultima vreme». Pînă acum 3-4 ani, Hunedoara era ca un fel de vulcan asediindu-se pe sine cu fum, zgură și gaze. Dar oamenii au început marea ofensivă a depoluării. S-au montat, deocamdată experimental (adică de ce ar mai fi nevoie de experiențe?!) electrofiltre la două (de ce numai la două?!) coșuri de oțelărie, au fost înlocuite vechile locomotive cu aburi și (cu cea mai sporită eficiență!) a început o masivă plantare de arbori, adevărate pompe vii care să filtreze și să purifice aerul viciat. Este adevărat că uneori, cînd sînt anumite condiții meteorologice «nefavorabile», fantoma fumului încă își mai desfășoară nefasta-i aripă, dar, la ora actuală, vegetația Hunedoarei lucrează din plin. Atotbiruitoarea mamă natură, susținută de hărnicia și entuziasmul hunedorenilor, s-a arătat a fi cel mai prețios aliat al omului. Iată cîteva cifre: între anii 1970-1973 au fost sădite aproape două milioane de flori, 150 mii de trandafiri, 180 mii de arbuști ornamentali, 20 mii de arbori; de menționat că aceste cifre respective reprezintă aproape o treime din totalul a 14 ani de luptă împotriva poluării. Dacă la această stare de lucruri s-ar adăuga următoarele: montarea de electrofiltre și la celelalte 6 coșuri ale oțelăriei electrice, la furnale, dacă Fabrica de preparare a minereului de la Teliuc, sau dacă Fabrica de dolomită din Zlești (două localități foarte apropiate de Hunedoara) ar beneficia și ele de randamentul permanent al acelorași electrofiltre atunci, Hunedoara, prin efortul entuziast al miilor de locuitori, ar putea (și trebuie!) să devină mai frumoasă, pe măsura frumuseții oamenilor ei.

GRĂDINA ZOOLOGICĂ

Dorim să ilustrăm hărnicia hunedoreanului care, ca orice locuitor al unui oraș superindustrializat, iubește *natura*, deci iubește frumosul. Argumentul concret și elocvent îl constitue amenajarea prin muncă voluntară, a unui impresionant complex recreativ care cuprinde o «bijuterie» de grădină zoologică și un parc al copiilor, cu un trenuleț al lor care înconjoară liziera pădurii Chizid, cu niște avioane ieșite la ...pensie (dar pe care copiii le-au cam deteriorat), cu o scenă de teatru în aer liber (din păcate prea rar folosită) și cu tot felul de prezențe necesare într-un parc al copiilor. De dimineața și pînă seara, o hărmălaie fără de capăt stăpînește, fără drept de apel, poalele pădurii Chizid. Tovarășul Viorel Răceanu, prim-vicepreședintele consiliului municipal, ne spune că amenajarea complexului se datorează în exclusivitate pasiunii de care au dat dovadă, de-a lungul a 300 000 de ore de muncă patriotică, toți locuitorii orașului. «Noi, ne spune acest adevărat gospodar al Hunedoarei, am întocmit toate planurile și devizele pentru extinderea acestui complex cu încă 10 hectare. Avem planuri mari, aș zice, ambițioase, dar ele nu se vor realiza dintr-odată. Sîntem siguri că din partea cetățenilor vom primi același răspuns—interes și pasiune totală. Cît despre grădina noastră zoologică, despre care eu cred că este una dintre cele mai frumoase ca proiectare și execuție (la această idee au subscris foarte mulți hunedoreni, și nu numai dintr-un patriotism local, n.n.) pot să vă spun că ea se va îmbogăți în continuare. Chiar și așa, la ora actuală, noi ne putem mîndri că vizitatorul, în special copiii, pot să vadă-n carne și oase o sumedenie de animale cum ar fi: urși, lei cerbi, păsări exotice, lupi, cîini dingo, maimuțe, vulpi, nutrii, capre de Camerun, veverițe, iepuri belgieni, un iak (vom aduce și o «iakiță») precum și multe altele. Doresc să spun, prin intermediul revistei «Flacăra», că ar trebui înființat, la nivel republican, un oficiu care să înlesnească schimbul de animale de «surplus» între toate grădinile zoologice din țară, deoarece noi am fost obligați să sacrificăm anumite surplusuri pe care n-am avut unde să le plasăm».

A nu se-nțelege că masivele plantări de arbori, trandafiri și realizarea complexului recreativ de sub poalele pădurii Chizid, au îndepărtat fumul de deasupra Hunedoarei. Pentru că sînt hunedorean, pentru că iubesc Hunedoara, pentru că Hunedoara poate și trebuie să fie mai frumoasă, am scris aceste rînduri despre Hunedoara, oameni și... fum. Ar mai trebui să spun, apelînd la un fel de metaforă, că, sub poalele pădurii Chizid, hunedorenii, într-un restaurant cochet numit «Ciuperca», cu o bere în față, asistă la nunta de fiecare noapte a Hunedoarei. Respectînd metafora, vom spune că furnalele ridică flăcări albastre, oțelăriile răbufnesc spre cerul nopții porți de jăratec, iar dinspre laminoare se-aud necontenite bufnituri, țipete de păsări stranii, turnuri de-ntuneric năruindu-se peste-ntuneric spre a naște lumina, simbol al biruinței omului.

Victor NIȚĂ

paradisul

De la *Paradisul*, publicul iese cu o anumită nemulțumire. Aceasta se simte din privirea oamenilor, din felul în care-și pun hainele pe umeri. L-am întrebat pe Valeriu Moroianu, elev la Grupul școlar sanitar, cum a primit filmul: «Deși îmi plac filmele de acțiune, am acceptat *Paradisul*, cu toate că ratarea este o problemă pentru oamenii trecuți de 30 de ani. Pe tineri îi lasă indiferenți. Așa cred eu. Fiind vorba de o acțiune realistă, mi-am dat seama că în sistemul american dacă n-ai bani pînă și relațiile de dragoste se transformă; pentru că boxerul e părăsit de soție tocmai pentru asta». Întrebat dacă știe cine este John Huston, tînărul îmi răspunde — nu.

Vrem, nu vrem, în cazul numelui lui John Huston, autorul *Paradisului*, sînt necesare recapitulări. Pentru că orice film, bun sau rău, care poartă o semnătură de calibrul acesteia, nu trebuie expediat cu ușurință. Eșecul, ratarea, sînt probleme universal valabile. Ele intră în contextul realității umane și capătă semnificații sporite în societatea unde omul este înlocuit cu banul.

Eroii filmelor lui Huston parcurg drumul speranței, al efortului inutil, al dorinței de adaptare, la capătul căruia pîndește întotdeauna eșecul. Reamintim pentru exemplificare doar două din peliculele oferite de Cinemateca și televiziune: e vorba de *Șoimul maltez* (1942), film ce deschide tipologia eroului învins; și nu putem trece cu indiferență nici peste *Inadaptații* (1960), în care celebra Marilyn Monroe, obosită de violență și viață, își pregătește cu zîmbetu-i rănit dispariția.

La aproape 70 de ani, John Huston se integrează curentului realist al filmului american, atitudine meritorie pentru un realizator ce aparține altei generații. Și revenind la *Paradisul* sîntem de acord cu cele spuse de Carmen Nicovici, studentă la Academia de studii economice, că «filmului acestuia i lipsește o anumită vigoare; dar, cînd cei doi boxeri se îmbrățișează pe ring la capătul puterilor, sentimentul de suferință umană este atît de puternic, încît șterge monotonia primei părți a filmului».

Într-adevăr, chiar dacă filmului îi lipsește ritmul susținut, antrenant, dramatismul personajelor sale convinge prin durerea lor.

Rada PREJBEANU

cine, ce, unde, cînd?

● Unul din best-sellers-urile anului literar (din Franța), romanul lui Michel Déon «Taxiul violet», va fi ecranizat de către Yves Boisset, autorul «Atentatului». O distribuție internațională îi reunește pe Philippe Noiret, Peter Ustinov, Vanessa Redgrave, Dominique Sanda, Trevor Howard, Michael York. Filmările vor avea loc în Irlanda.

● Juan Buñuel, fiul marelui Buñuel, și-a făcut cunoscute două proiecte regizorale: «Trompe l'oeil», a cărui intrigă urmărește un drum dificil, între serios și fantezie, și «Leonor» o transpunere pe ecran a unei povestiri gotice, scrisă de Michel Nurisdany, văzută de tînărul cineast ca «un documentar despre viața cotidiană în evul mediu».

● Curd Jürgens intenționează să regizeze și să interpreteze un mare film politic, cu Hardy Krüger și Romy Schneider. După părerea sa, «cinematograful vest-german trebuie să-și regăsească demnitatea».

● Directorul artistic al Companiei «Teatro Stabile di prosa» din Trieste, Sandro Bolchi, s-a specializat în adaptarea pentru micul ecran a unor capodopere ale literaturii ruse. După «Frații Karamazov» a început, de curînd, filmările viitorului teleroman «Anna Kareninа». Protagonista — Lea Massari.

● Bekim Fehmiu, căruia filmul lui Petrović «Am întîlnit țigani fericiți» i-a deschis o frumoasă carieră internațională, a fost solicitat de debutantul în regie Michele Massa (Italia) să fie partenerul Carlei Gravina în «Jocul adevărului», «o exemplificare dramatică a unui dat înfricoșător al timpului nostru: refuzul adevărului».

● Robert Hossein și Claude Jade — aceasta din urmă revenită pe platouri după doi ani de absență — apar împreună în filmul lui Denys de la Patellière «Preoții interziși».

● Părintele james bond-urilor cinematografice, cineastul englez Terence Young, va ecraniza în primele luni ale anului 1974 romanul lui John Le Carré, «Un orășel în Germania».

● O recentă statistică ne informează că recordurile de popularitate ale filmelor produse de Casa Warner Bros, de-a lungul istoriei sale, sînt: *Casablanca*, *Șoimul maltez*, *Cui îi e frică de Virginia Woolf*, *Un tramvai numit dorință*, *Comoara din Sierra Madre*. O remarcă: primul, al doilea și al cincilea titlu au, pe generic, numele lui Humphrey Bogart.

actori și roluri

Claude Jade («Dragoste conjugală») a ajuns la concluzia că tot mai bine este pe platouri.

Hardy Krüger, actorul «marelui film politic» pe care și-l dorește colegul său Curd Jürgens.

rînduri pentru un chitarist

Ne-a bucurat scrisoarea profesorului Traian D. Lungu, directorul Şcolii populare de artă din Rîmnicu Vîlcea, scrisoare din care aflăm, în sfîrşit, ce face sau ce ar vrea să facă Sorin Tudoran, unul dintre cei mai buni chitarişti solo ai ţării. Ne-am fi bucurat şi mai mult dacă aceeaşi scrisoare, cu aproximativ acelaşi text, ar fi fost semnată chiar de cel «incriminat», adică de Sorin Tudoran.

Fără îndoială, S.T. este un reputat chitarist,şi acest lucru este confirmat de însuşi faptul că el a constituit subiectul unei discuţii, deloc tendenţioasă, purtată de cîţiva dintre muzicienii de frunte ai pop-ului românesc — Dan Aldea, Nicolae Covaci, Iosef Kappl.

Îl cunoaştem de mult timp pe Sorin Tudoran, îi ştim chiar foarte bine activitatea, cel puţin pînă la momentul autoizolării sale. El a fost într-adevăr una din figurile proeminente ale muzicii pop româneşti. Spunem «a fost» pentru că existenţa unui artist, *ca artist*, rezidă numai din activitatea sa, adică în ceea ce face el acolo unde îi este menirea. Or, noi nu credem că menirea lui este numai aceea de a da lecţii unor tineri îndrăgostiţi de chitară. Este, într-adevăr, apreciabil faptul că unul din marii noştri chitarişti împărtăşeşte din experienţa sa altora însă, din cîte am înţeles, activitatea lui se rezumă numai la atît. Pentru că în ciuda faptului că S.T. compune, imprimă şi supraimprimă, marele public nu l-a mai văzut de mult pe o scenă. Cunoaştem concepţia lui S.T. despre muzica pop şi faptul că el este adeptul «pulsaţiilor» şi în general al muzicii în forţă. Mai ştimde asemeni că, deocamdată, el nu a reuşit să se înţeleagă cu nici una dintre formaţiile cu care a colaborat pînă acum, poate nu numai din vina lui. Îl ştim însă pe S. Tudoran ca un om perseverent pînă la încăpăţînare şi *sîntem convinşi că, în ciuda* greutăţilor pe care le-a avut pînă acum, el îşi va continua totuşi drumul. Iar dacă Sorin Tudoran «este oricînd dispus la o confruntare artistică deschisă» una din serile cenaclului nostru îi stă la dispoziţie.

George STANCA

semnale

● O iniţiativă lăudabilă a luat «Emisiunea literar-artistică TV» prin acordarea unui spaţiu cîntăreţilor de muzică folk, prezenţi cu creaţii realizate pe versurile poeţilor noştri. Seria microrecitalurilor a fost deschisă de DORU STĂNCULESCU printr-o tălmăcire excelentă a poeziei «Şi dacă» de Toşin Tudoran. Din păcate, titlul poeziei şi numele poetului au fost omise din prezentare. Găsim de cuviinţă că o prezentare completă a cuplului compozitor-poet ar fi necesară şi obligatorie ori de cîte ori poezia îşi dă mîna cu muzica. ● Prima emisiune de varietăţi a sezonului s-a desfăşurat nu demult la Sala Palatului. Printre participanţi s-a numărat şi formaţia SFINX. Aceasta însă pe scena sălii, adică acolo unde o categorie de spectatori-plătitori au venit numai pentru acest grup, fiindcă la reluarea spectacolului pe micul ecran microrecitalul Sfinx a lipsit cu desăvîrşire. «Alte toamne, alte melodii», dar aceleaşi obiceiuri. ● DEEP PURPLE beneficiază acum de aportul bateristului GLENN HUGHES (ex-Trapeze) şi al solistului vocal DAVID COVERDALE (ex-Fabulosa Brothers). ● În cadrul clubului bucureştean «Universitas» şi-a făcut apariţia o nouă formaţie de muzică pop — SINTETIC — alcătuită din studenţi ai universităţii: Valeriu Sterian — baterie, şeful formaţiei (este vorba de cunoscutul cîntăreţ folk din grupul Vali şi Carmen), Mihai Ciobanu — chitară bas, George Stănescu — chitară solo, Tudor Ionescu — voce, Ion Raicu — orgă.● Latin-rock-ul, reprezentat de grupul Santana, mai are acum un susţinător — formaţia MALO, condusă de Jorge Santana, fratele cunoscutului chitarist pop. ● ATM şi MIHAI CONSTANTINESCU — două nume devenite incompatibile cel puţin după aprinsa dispută publică de anul trecut. Iată însă că la concertul ATM-ului din toamna aceasta, capul de afiş se numeşte Mihai Constantinescu. Cum le rezolvă el, timpul, pe toate. ● Referendumul «POP POLL 1973», realizat de revista engleză Melody Maker, a dus la următoarele rezultate: **Secţia engleză** — *Solişti vocali:* 1. DAVID BOWIE. 2. Rod Stewart.3. Robert Plant. *Soliste vocale:* 1. MAGGIE BELL. 2. Sonja Kristina.3. Sandy Denny. Grupuri: 1. YES. 2. Emerson, Lake and Palmer. 3. Pink Floyd. *Discuri single:* 1. JEAN GENIE cu DAVID BOWIE. 2. Drive în Saturday — David Bowie. 3. Virginia Plain — Roxy Music. *Albume:* 1. DARK SIDE OF THE MOON — PINK FLOYD. 2. Aladdin Sane — David Bowie. 3. For Your Pleasure — Roxy Music. *Speranţe:* 1. NAZARETH. 2. Greenslade. 3. Wizzard. **Secţia internaţională.** *Solişti vocali:* 1. ROBERT PLANT. 2. David Bowie. 3. Jon Anderson. *Soliste vocale:* 1. CARLY SIMON. 2. Maggie Bell. 3. Joni Mitchell. *Grupuri:* 1. YES. 2. Focus. 3. Emerson, Lake and Palmer. *Baterişti:* 1. CARL PALMER. 2. Billy Cobham. 3. John Bonham. *Basişti:* 1. JACK BRUCE. 2. Chris Squire. 3. Greg Lake, *Keyboards(pian, orgă* etc.) 1. RICK WAKEMAN. 2. Keith Emerson. 3. Elton John. *Chitarişti solo:* 1. JAN AKKERMAN. 2. Eric Clapton. 3. Steve Howe *Speranţe:* 1. BECK, BOGERT and APPICE. 2. Focus. 3. Nazareth.

G.S.

JEFF BECK nu mai este de mult o speranţă a muzicii pop, chiar dacă revista Melody Maker situează grupul său, BECK, BOGERT and APPICE pe primul loc la capitolul speranţe.

dicţionar

CONTRABAS (sau, prescurtat — bas) — cel mai mare,şi cu cel mai grav timbru, instrument cu coarde, ale cărui sunete sînt produse fie cu ajutorul arcuşului (a cînta *arco*), fie prin ciupirea corzilor cu degetele (a cînta *pizzicato*). Are patru corzi acordate la distanţe de cvartă *Mi, La, Re, Sol* (unele tipuri au o coardă în plus, *Do* — cu o terţă mai jos decît coarda *Mi*). Date fiind dimensiunile instrumentului, contrabasistul cîntă de obicei stînd fie pe un scaun înalt, fie în picioare. În mod convenţional, notele sînt scrise cu o octavă mai sus decît sunetele care se aud. În orchestrele sau formaţiile instrumentale de muzică uşoară şi de dans, contrabasului (minuit cel mai adesea în *pizzicato*) îi este atribuit rolul de *fundal sonor* al armoniei. Deşi instrument de o construcţie greoaie, cu posibilităţi tehnice limitate, investirea lui în jazz cu funcţie solistică a dezvoltat o adevărată şcoală de contrabasişti virtuoşi (dintre care cunoscuţi sînt între alţii Ray Brown, Scott la Faro, Charlie Mingus, Paul Chambers, francezul Guy Pedersen, iar la noi Johnny Răducanu).

CONTRATIMP — înlocuirea printr-o pauză a unui *timp accentuat* sau a *părţii accentuate a unui timp*, sunetul producîndu-se pe timpul slab sau pe fracţiunea slabă (neaccentuată) a timpului, care în acest caz primeşte ea accentul. Spre deosebire de *afterbeat* («după timp») care înseamnă un *contratimp accentuat* produs exclusiv în cadrul secţiei ritmice, contratimpul poate fi folosit (în jazz) de oricare dintre instrumentele sau secţiile orchestrei.

CORNET — «corn de poştă» perfecţionat, apărut în jurul anului 1830, în Franţa. Este un instrument de suflat din alamă, de o construcţie foarte asemănătoare trompetei,dar diferind de aceasta prin dimensiunile tubului rezonator (*mai scurt şi mai larg*) ca şi *prin* înlocuirea «ventilelor» (supape) cu «pistoane» (ventile verticale de construcţie specială, înzestrate cu mecanisme cu pompă). Dispune de mari posibilităţi de virtuozitate şi are un timbru ceva mai dulce decît al trompetei. A fost utilizat frecvent în jazz-ul vechi şi se utilizează uneori şi astăzi. Tehnica şi digitaţia cornetului, similare trompetei, fac instrumentul abordabil şi pentru trompetişti.

Florian LUNGU
Dumitru MOROŞANU

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Seara	Anda Călugăreanu	9
4	2	Meşterul Manole	Phoenix	4
2	3	Ce spui tu şi ce spun eu	Iuliu Merca	12
3	4	Pastorala	Roşu şi Negru	15
7	5	Negru Vodă	Phoenix	16
5	6	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	10
8	7	O, rămîi	Romanticii	4
9	8	Amintiri	Progresiv TM	2
6	9	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	10
—	10	Străinul	Dida Drăgan	1

Compozitori: 1. Radu Şerban. 2. Nicolae Covaci. 3. Mihai Dumbravă. 4. Nancy Brandes. 5. Nicolae Covaci. 6. Marius Ţeicu. 7. Teodor Tufiş. 8. Ladislau Herdina. 9. Margareta Pîslaru. 10. Petre Magdin.

TOP«FLACĂRA»poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21 pe programul III al postului de radio Bucureşti.

scriitori de azi

al. rosetti

În răspunsul său la cuvîntările rostite în aula Academiei R.S.R., cu prilejul sărbătoririi celor 70 de ani de viață profesorul Al. Rosetti își începea astfel alocuțiunea: «Uneori în deplasările mele duminicale la munte, mi s-a întîmplat să mă întîlnesc, la capătul unui urcuș, cu un om din părțile locului, care, întîmpinîndu-mă cu oarecare sfială, mă întreba ce vîrstă am. Eu îi răspundeam invariabil, că nu-mi cunosc vîrsta, ceea ce îi creștea nedumerirea; iar pentru a evita vreo altă întrebare, îl părăseam pe dată, mărind pasul... Răspunsul meu era sincer, și pot spune că pînă mai deunăzi, cînd am fost informat despre intenția dumneavoastră de a-mi înscrie cu litere de aur mileximul zilei de naștere, numărul anilor acumulați în urma mea nu a constituit niciodată pentru mine vreo preocupare». Trebuie să recunoaștem că mărturisirea profesorului, rostită în acel solemn moment și auster cadru academic, conținea un element de surpriză, menit a «crește nedumerirea» nu numai a simplului și ocazionalului său interlocutor întîlnit cîndva în ascensiunile sale montane. Dar, prin spusele sale, profesorul nu urmărea defel efectul unei butade. Era afirmată, sincer și firesc, o trăsătură esențială a spiritului său: tinerețea. Deoarece tinerețil îi e indiferentă «acumularea» anilor. Tinerețea, pe care profesorul și-a păstrat-o uimitor de proaspătă în multiplu și substanțiala sa activitate intelectuală. Anii nu i-au alterat profesorului atributul cel mai caracteristic al tinereții, de a fi întotdeauna pe baricada noului, a acelui nou hărăzit să declanșeze progresul. În activitatea sa de om public, științific, literară și editorială, Al. Rosetti și-a menținut exemplar pasiunea și luciditatea pentru tot ce era novator.

«Membru al întinsei familii voievodale a Rosettești lor (pe ramura Bălănești)», cum enunță G. Călinescu, Al. Rosetti se naște în București, la 20 octombrie 1895. Studiile secundare, la liceul «Gh. Lazăr». În 1920, licențiat al Facultății de litere și filozofie din București. Pînă în anul 1928 îl aflăm bursier la Paris, unde își pregătește tezele pentru diploma Școlii de înalte studii istorice și filologice și diploma de doctor în litere. Va păstra o vie recunoștință profesorilor și îndrumătorilor săi din țară și străinătate: Ovid Densusianu, Ion Aurel Candrea, abatele Rousselot, Jules Gilliéron, Antoine Meillet, Mario Roques, Vigo Bröndal de la Universitatea din Copenhaga, Roman Jakobson de la Universitatea Harvard din America. În 1928, conferențiar, iar în 1932, profesor la Facultatea de filozofie și litere din București. În 1938, decedînd Ovid Densusianu, devine titular al catedrei de limba română, funcție pe care o va onora cu strălucire timp de peste un sfert de secol. În 1948 este ales membru al Academiei Române. Decan al Facultății de litere și filozofie (1945-1946), rector al Universității (1946-1948). În 1963 îl aflăm la conducerea Centrului de cercetări fonetice și dialectale. Valoarea remarcabilelor sale lucrări lingvistice și filologice, o bună parte apărute și în limbi străine, e recunoscută și în afara granițelor țării noastre. Al. Rosetti e doctor honoris causa al Universității din Montpellier, pentru a numi numai unul din titlurile sale de recunoaștere internațională. Al. Rosetti e autorul unui impresionant număr de laborioase și inedite cercetări lingvistice și filologice. Pentru ilustrarea originalei sale contribuții științifice vom spicui cîteva caracterizări din cuvîntul profesorului Boris Cazacu, ținut cu prilejul amintit la începutul acestor rînduri: «Îndelungata activitate didactică și științifică a lui Al. Rosetti s-a desfășurat multilateral, într-un larg domeniu de preocupări... el a cuprins aproape toate ramurile lingvisticii și filologiei, s-a pronunțat asupra unora dintre cele mai de seamă probleme ale disciplinei noastre, acordînd însă o predilecție deosebită foneticii, fonologiei, lingvisticii generale și, mai ales, istoriei limbii române... În special, acest din urmă volum (*Lingvistica*, 1946 n.n.) relevă unul dintre aspectele caracteristice personalității lui Al. Rosetti: permanenta preocupare de a vehicula și promova ideile noi din lingvistică, de a incita curiozitatea spre direcțiile moderne ale cercetării... opera fundamentală a academicianului Al. Rosetti, care încoronează întreaga sa activitate științifică, rămîne cunoscuta *Istorie a limbii române* (I.L.R.) ...această sinteză prezintă descrierea stadiilor de evoluție a limbii române («singura supraviețuitoare a latinei vorbite odinioară în Peninsula Balcanică și provinciile dunărene ale imperiului roman») de la începuturile ei pînă în secolul al XVII-lea».

Profesorul Al. Rosetti e și autorul unor «note» de călătorie și lucrări memorialistice (*Note din Grecia*, *Diverse*, *Cartea albă*). Lectura acestor însemnări de călătorie e oricînd profitabilă prin asociațiile inedite și aprecierile substanțiale asupra locurilor vizitate și a operelor de artă întîlnite. În memorialistica sa, Al. Rosetti se relevă și un fin portretist. Impresionează aceste scrieri de călătorie și memorialistică prin stilul lor lapidar, concentrat. Emoția artistică și afectivitatea sînt filtrate printr-o economie a mijloacelor verbale reduse la esență.

Ajungînd, în finalul acestor rînduri, la activitatea editorială a profesorului, cu greu ne reținem exprimarea unui entuziasm exploziv. De numele editorului Al. Rosetti e legată direct apariția unor piscuri în peisajul literelor românești: ca director al editurii «Cultura Națională» (1930-1933) și apoi la Fundația pentru Literatură și Artă, Al. Rosetti a desfășurat o excepțională activitate. În ceea ce ne privește, întotdeauna ne vom aminti cu înfiorare de această tulburătoare relatare a profesorului: «La înființarea editurii «Cultura Națională», în 1930, am făcut imediat apel la Ion Barbu, care mi-a încredințat pentru tipar manuscrisul volumului *Joc secund*. În acest fel, percutant de simplu, e consemnată una dintre apariții le decisive pentru destinul poeziei românești. Continuă apoi profesorul: «Lectura manuscrisului mi-a produs o impresie atît de puternică, încît mi-au trebuit cîteva ore de reculegere pentru a pune ordine în mintea mea tulburată». Deschiderea omului de cultură spre ceea ce e cu adevărat nou și valoros, gustul său sigur în sesizarea autenticei creații literare l-au făcut să iasă în întîmpinarea unor personalități artistice precum: Tudor Arghezi, Camil Petrescu, G. Călinescu, Lucian Blaga, G. Bacovia, Tudor Vianu, Mihail Sebastian, Matei Caragiale, Al. Philippide, Geo Bogza, Eugen Jebeleanu, Mircea Eliade... Editorul Al. Rosetti inițiază primele ediții critice de scriitori români, printre care ediția monumentală Eminescu, îngrijită de Perpessicius. Editorul Al. Rosetti a propulsat, prin inegalabila lui competență, o perioadă de aur a literelor românești. Opera savantului, scriitorului, editorului Al. Rosetti e, în întregimea ei, rodul rezultat din lucida sa dragoste pentru fenomenul de limbă și cultură al poporului nostru. Cuvintele de față, departe de a constitui sfîrșitul unui profil, se înscriu doar ca un respectuos omagiu adus unei luminoase și complexe personalități a spiritualității românești.

Traian STOICA

Răspunzînd chemării noastre «Spre viață», Aurel-Dragoș Munteanu renunță la «Cronica literară» și inaugurează în schimb nouă sa rubrică:

viața cărților

Titlul, ales de noi în mod intenționat, figurează în mai toate paginile revistelor literare și culturale, desemnînd o rubrică neglijată, cu semnături întîmplătoare, unde se consemnează apariții le de nivel comun. «Locul reginei» aparține însă cronicii care nu mai există decît pe stelele îndepărtate din galaxia noastră și acolo unde știți și dumneavoastră că a mai supraviețuit, ca reziduu al criticii judecătorești. În marile hebdomadare ale lumii și-a făcut loc recenzia scurtă și nervoasă, diagrama sensibilă a gustului contemporan, inconoclastă și vie, certînd autoritățile literare ale zilei și propunînd scriitorii noi, dacă se poate scriitorii de mîine ai unei țări. Ce argument am putea găsi pentru metamorfoza genurilor tradiționale ale publicisticii? Știm un singur lucru, că problema cărții implică însuși destinul cultural al contemporaneității și că nu este de ajuns să ne plîngem peste tot că lumea se îndepărtează de carte, ci trebuie să vedem ce așteaptă publicul de la noi și să apropiem, de asemenea, cartea de cititor. A tot discuta între noi poate să însemne o treabă cît se poate de plăcută, și nu voi fi eu acela care să neg valoarea sympozionului și a comunicării între spiritele alese. Ca scriitor, mă interesează totuși, în primul rînd, să ne facem drum către inima cititorilor, să știm exact cum privește ei munca noastră, ce ecou real au diferitele ambiții artistice. Viața cărților este cea mai importantă pentru un autor, și nu întîmplătoare sînt reacțiile acelora ce speră o revanșa din partea cititorilor, pentru a birui inerția și opacitatea criticii. Să o spunem deschis: există foarte adesea o discrepanță prea vădită între gustul public și cel exprimat prin reviste. Ca om ce ține la subiectivitatea sa, voi spune că nu mă grăbesc să dau dreptate nimănui, înainte de a cerceta faptele și a mă edifica. S-au văzut cazuri cînd succesul nostru corespundea celei mai crase nulități, după cum unanimitatea în a refuza un autor a putut să devină o probă de opacitate. Sînt sigur că șansa aparține fiecăruia, după cum aș dori ca propriul meu fel de a vedea lucrurile să fie cel mai aproape de adevăr. Promiținî că nu vom sluji decît pe cititor, am făcut un pact de austeritate și devotament față de «fratele și semenul nostru», care ne constrînge acum să abandonăm pentru moment exercițiul solitar al lecturii, în favoarea unui dialog mai amplu și mai strict, a unei dezbateri publice a cărților.

Am citit nu demult o anchetă internațională cu privire la lectură. Unul dintre cei mai renumiți avocați din Europa spunea că abia citește o carte de literatură pe an. Directoarea unui colegiu prestigios se încurca în numele scriitorilor contemporani, în timp ce elevii săi din ultimele clase îi devorau pe sub bancă. Am verificat personal, de nenumărate ori, sentimentul unor specialiști de înaltă ținută, după care preocupările artistice țin de un efort cu totul particular și de încordare a voinței. Oameni pozitivi, ei se cheltuiau în întreprinderi direct productive, refuzînd loisir-ul complicat al lecturii. Filozofi respectabili au prevăzut sfîrșitul «galaxiei Gutenberg» și intrarea în epoca unui alt tip de comunicare. Fără a crede că ne aflăm în pragul unui apocalips cultural, chiar dimpotrivă, este bine să ne întrebăm totuși asupra îndreptățirii unei asemenea atitudini și să căutăm sensul de evoluție al culturii. Fiindcă este limpede pentru toată lumea că s-a schimbat ceva în ultima jumătate de secol și că sensibilitatea a suferit de pe urma exploziei informaționale și a întregului complex de evenimente științifice, politice și sociale. A ne retrage în cochilia noastră, nepăsători, ar fi o tragică eroare. De fapt se citește enorm, citesc mai ales tinerii, dar cu o putere de selecție și un instinct atît de sigur încît nu putem păstra pasul cu înțelegerea teoretică a unui fenomen incontestabil. Problema este ce se citește și de ce se citește ceea ce se citește? Ion Caraion, unul din cei mai importanți poeți de după cel de-al doilea război, este citit, dar cu cîteva nobile excepții nu există în conștiința criticii actuale. De ce? Aceasta e întrebarea! Petru Popescu, despre care ne-am pronunțat chiar în coloanele revistei *Flacăra*, este autorul preferat al unei categorii de tineri.Fenomen cu atît mai interesant, în legătură cu care îi rugăm pe cititori să-și spună cuvîntul. În critica literară de la noi au reapărut lucrări de retorică, bucurîndu-se de o largă discuție, găzduită mai ales de revista *Luceafărul*. Fără îndoială, neoretorica, promovată cu autoritate și cu mult farmec de profesorul Vasile Florescu, este «la ordinea zilei». Să nu uităm însă că preocupările profesorului Florescu nu sînt deloc recente și că multă vreme pasiunea sa a părut ciudată și că a trebuit o confirmare internațională și două tiraje din *Retorica și neoretorica* pentru a primi drept de cetate în revistele literare. Va aștepta oare tot atît de mult Vera Călin, autoarea cărții *Omisiunea elocventă*, pentru a-și vedea validate cercetările? Mai departe, am vrea să atragem atenția asupra ignorării de către o bună parte a cititorilor «oficiali», să le spunem, adică a criticilor de la publicații, a literaturii noastre vechi. Doar Al. Piru își continuă excursul său în peșteri cu comori a literaturii vechi. Epuizarea ediției de la Minerva a *Învățăturilor lui Neagoe Basarab* este de bun augur, dar ce ecou mai larg au cercetările lui Dan Zamfirescu, însumate în cartea publicată recent, cu subtitlul *Probleme controversate*, unde problema *Învățăturilor* are dimensiuni naționale? Nu mai avem de-a face cu o carte oarecare, mai mult sau mai puțin valoroasă, ci cu însăși justificarea evului mediu cultural românesc. O nouă biografie a lui Eminescu, pe de altă parte, viu discutată și în presa literară, devine un eveniment, pentru că Eminescu este mai mult decît un poet, este unul din miturile noastre esențiale, fără de care literatura română nu ar mai fi ea însăși. În legătură cu Eminescu, orice discuție devine publică, orice se spune despre opera sa interesează pe fiecare cititor din România!

Așteptăm deci opiniile dumneavoastră! Nu vom căuta un consimțămînt de ordin plebiscitar, ci o discuție francă și capabilă să orienteze în hățișurile multelor întrebări care confruntă conștiința artistică modernă. Judecăților și «clasamentelor» factice ale criticii săptămînale le preferăm acum dezbaterea. Ne amintim cu plăcere că mai de mult era considerată singura cale ce duce la adevăr!

Aurel-Dragoș MUNTEANU

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXXIV)

N-am isprăvit cu lista profesorilor mei din anul întîi al Facultății de drept. Profesorul de drept civil era George Plastara. Familia sa, la origine, era grecească sau, mai larg vorbind, balcanică. O găsesc oarecum cruțată, fără obișnuitele invective ale paharnicului Constantin Sion, în *Arhondologia Moldovei*. Iată ce divulgă necruțătorul genealogist, la rubrica «PLASTARA»: «Grec, înaintea revoluției grecești de la 1821, era în Iași un bacal Plastara, ținea băcălie în dughenele Trei-sfetitelor, după sdrobirea grecilor volintiri, au fugit în Basarabia și nu l-am mai văzut decît mai tîrziu, tocmai pe la 1835, au venit doi ficiori ai lui, unul Alecu și altul Dumitrachi. Alecu s-au însurat cu o fată a unui Marcachi grec tiutiungiu, și au luat moșie în posesie (arendă, n.n.). Celalt ce mijloace va fi întrebuințat nu știu, că pe la 1848 l-au făcut căminariu». Pitacele de boierie, sub Mihail Gr. Sturdza, se cumpărau. Așa, desigur, și-a procurat același grad în boieria de treapta a doua și tatăl lui Mihai Eminescu, Gheorghe Eminovici. Din acești mici boieri ai domniilor pămîntene înainte și după Eterie, s-a recrutat apoi așa-zisa noastră burghezie mare, cu case mari la oraș și cu moșie.

Profesorul nostru era urmașul obosit al unei astfel de familii. N-avea nimic de *graeculus*, în aspectul fizic sau în inteligență. Deși cred că nu trecuse de vîrsta de 45 de ani în 1920, își purta cu greutate masa de cărnuri și vorbea cu o elocuție iritant de lentă. Era singurul profesor al nostru, la ale cărui cursuri stenografiul aștepta în poziție confortabilă de repaus, pentru că profesorul, care nu-și citea lecția, elabora foarte lent și *punea pauze în interiorul* aceleiași propoziții. Materia pe care o preda era poate cea mai importantă. Profesorul și-o stăpînea, dar își deschiește greu gura, parcă și-ar fi ferit-o de cleștele dentistului. Avea însă o faimă de mare savant, în contrast *izbitor cu neinlesnirea* sa la cuvînt. Studenții rămîneau încremeniți cînd aflau că profesorul lor cucerise *în tinerețe un număr impresionant de diplome* de licență și de doctorat, în țară și în străinătate. Era, care va să zică, tobă de carte. Bărbatul fusese frumos, dar materia îl copleșise, îngreuindu-i trupul și bălăbănindu-i mersul. Mă urmărește mai ales privirea ochilor lui întunecoși, rătăcind mai mult în vag *decît fixîndu-se*. Capul era mare și păstra ceva din frumusețea de altădată. Ca avocat, profesorul părea căutat pentru știința lui de carte, dar mă întreb ce efect putea avea la bară vorbirea sa cu încetinitorul, în duel cu adversari limbuți și îndrăzneți. La examene, scotea serii lungi, punea întrebările, dar încurca notele trecute ulterior, trîntind cîte un student care răspunsese bine și, invers, notînd cu bile albe pe altul care fusese «tufă de Veneția». Mie mi-a dat o bilă roșie. Nu-mi amintesc altceva, deoarece pregătisem, ca mulți alți colegi, din ajun și nu eram perfect stăpîn pe materie. Alți colegi ai mei au făcut însă contestație, pentru că se treziseră afișați cu bilă neagră, cu toate că răspunseseră bine. Nu le-a fost de nici un folos — profesorul nu revenea asupra notelor.

La litere, am *urmat în anul întîi, printre* altele, cursul lui Ovid Densusianu. Era un bărbat scund, claudicant, care se plimba în cursul prelegerii de la un capăt la altul al lungii catedre, dîndu-și din cînd în cînd la o parte șuvița de păr care i se lăsa peste ochi. Vorbea graseiat. Nu făcea mare impresie la *prima vedere. Infirmitatea sa și ariditatea* materiei, cînd făcea studiul comparativ al cîte unui cuvînt în toate limbile și dialectele neoromanice, erau piedici la receptarea ușoară a cunoștințelor noi. Îmi amintesc totuși cu emoție admirabilul său curs, dacă *nu mă înșel, din anul universitar* 1920–1921, de semantică. Se știe că sub acest nume se ascunde unul din sectoarele cele mai impresionante ale lingvisticii, care ne revelează evoluția sensurilor unui cuvînt de-a lungul vremii. Disciplina fusese introdusă la noi de învățatul Lazăr Șăineanu, discipolul atît de *personal* și de *multilateral al genialului* Hasdeu, dar el o numise *semasiologie*, dedicîndu-i un studiu întins, pînă astăzi nedepășit de știința noastră lingvistică. Frecvența mea la curs era destul de rară, lucru pe care mi-l reproșez de mai multă vreme. Am pierdut prilejul să mă inițiez de tînăr în tainele *minunatei noastre limbi* și a trebuit să treacă mulți ani ca să recuperez, de unul singur, ceea ce mi-ar fi dat catedra și marele om de știință care a ilustrat-o. Sensibil la comic, n-am uitat, în schimb, examenul din anul în care făcuse un curs despre Dante, cu ocazia celui de-al șaselea centenar de la încetarea din viață a autorului *Divinei Comedii*. Profesorul descoperise în cursul litografiat de un student fraze pe care nu le rostise. Mi-amintesc că la examen ne-a vorbit cam așa:

— Scrieți liber, orice vreți, despre Dante...

A urmat o pauză, în care se lăsase o mare tăcere, studenții nesesizînd motivul pentru care profesorul, în genere riguros și sever, dădea subiecte grele, cerînd cunoștințe numeroase și exacte. Profesorul a continuat, cu vocea sugrumată de emoție:

— *Pentru că redactorul cursului mi-a pus* în seamă niște enormități...

Altă pauză, în care, vorba aceea, se putea auzi musca bîzîind în arșița lunii de vară.

Curiozitatea ne-a fost în sfîrșit satisfăcută. Profesorul ne-a divulgat una dintre acele «enormități».

— Am putut citi fraza: «Dante nu s-a cramponat de literatură».

O altă pauză și apoi, pe un registru înalt, vocea lui Densusianu a repetat, scandalizată, silabisind răspicat:

— Dante cram-po-nat! Dante cram-po-nat!

La examenul său, se copia pe capete. O studentă *primise* de la un coleg din alt an fițuicile, savant grupate pe materii și însoțite de tabla lor, pe foi mici, din optimi de jumătate de coală. Se pregătea, după darea subiectului de către profesorul însuși, prezent în sală, să caute pe acelea care răspundeau la tema propusă. Nenorocire! În urma unui gest greșit al studentei, care se așezase la capătul dinspre coridorul dintre bănci, toate micile fițuici i-au scăpat din mînă și s-au răspîndit ca frunzele în bătaia vîntului, acoperind acel coridor pe care tocmai se plimba profesorul, ca și cum ar fi controlat corectitudinea studenților. Studenta a înlemnit. Era vinovată. Avea să fie eliminată pentru fraudă. Ce rușine! Va fi de rîsul tuturor colegelor de an și mai ales al celor din cămin... Ei bine, n-a fost așa! Profesorul, întorcîndu-se în direcția ei, a spus cu un *timbru mat*, fără *nici o iritație în glas*:

— Ridicați hîrtiile, vă rog!

Studenta a respirat ușurată. Se produsese miracolul la care nu se aștepta. Profesorul se arătase «un domn». Nu catadicsise a înțelege și a sancționa.

Acesta a fost șeful școlii noastre lingvistice din București, în timp ce la Iași își crease o legendă temutul Alexandru Philippide, iar la Cluj, în noua universitate, strălucea Sextil Pușcariu. Puțini dintre noi știau că profesorul nostru era și șeful unei școli literare, că promova poezia nouă, literatura citadină și *cultul civilizației latine*, fără prejudecățile latiniștilor de peste munți, de unde descălecaseră tatăl său, Aron și fratele acestuia, Nicolae. Îl ignoram pe poet, adică mai bine zis, nu-l citisem încă, dar l-am descoperit în acel curs de semantică, în care *intuiția* poetică sărea în sprijinul interpretării avatarelor diferite ale unuia și aceluiași cuvînt din limba noastră.

Un alt profesor, în felul său remarcabil, era G.G. Antonescu, care deținea catedra de pedagogie. Era un bărbat cu părul blond-argintiu, *dar cu o ținută impozantă* și cu gesturi studiate, care-i făceau mai interesant decît obiectul cursului său. La catedră, vorbea cu eleganță în atitudine și în elocuție, dîndu-ne egale plăceri optice și acustice. Ne plăcea, așadar, să-i urmărim gesturile și frazarea de școală maioresciană, dar nu și cursul, *bunăoară, despre Herbart, filozoful* care și-a sistematizat, în modul cel mai rebarbativ cu putință, principiile pedagogice. Profesorul nostru se străduia să le limpezească și să le pună într-o ordine accesibilă, dar nu reușea pe deplin. Flancat de cei doi asistenți ai săi, oachesul și tuciuriul Ștefan *Șoimescu și I.C. Petrescu*, succesorul său la catedră, profesorul trona cu demnitate și prestanță.

Eram datori să dăm un singur examen la pedagogie, după doi ani de frecvență (vorba vine!).

Mi-amintesc că mi-a căzut subiectul «Pedagogia lui Nietzsche».

Citisem cursul, cunoșteam subiectul, ba chiar îl citisem și pe autor în cîteva din principalele lui cărți.

Am început cu fraza:

— *Friedrich Nietzsche nu a fost un pedagog de profesie*, nu a scris tratate de pedagogie, dar din opera sa putem deduce idei directoare în pedagogie.

Am surprins un surîs ironic pe masca întunecată a lui Ștefan Șoimescu, care ședea la dreapta profesorului.

Cum eram foarte colțos, mi-am întrerupt expunerea și m-am adresat direct ironistului mut:

— Mă rog, de ce zîmbiți? Am spus o prostie?

— Nu, dimpotrivă, am găsit introducerea inteligentă. Sînt curios să vă ascult mai departe.

— Atunci, de ce ați surîs ironic?

Asistentul a tăcut, iar eu am răspuns mai departe foarte satisfăcător, obținînd de la profesorul G.G. Antonescu bilă albă.

Mai tîrziu am aflat că distinsul pedagog era fratele fostului ministru liberal Victor Antonescu. Acesta rămăsese întipărit în memoria generației mele de cercetași și a celor **de luptători în primul război mondial** prin celebrele cuvinte ce le-a rostit la ieșirea din consiliul de coroană ținut la Sinaia, în ziua de 15 august 1916, cînd s-a hotărît ieșirea noastră din neutralitate. Acele cuvinte memorabile, adresate ziariștilor, au fost următoarele:

— E lată rău! Am intrat în război!

Eram un cititor pasionat al lui Caragiale. Devoram și toate ziarele care veneau la Turnu Severin. Am luat act de istorica declarație a ministrului din cabinetul I.I.C. Brătianu. În minte îmi suna parcă o frază din operele complete ale lui Caragiale. Am alergat la exemplarul meu (Ed. II, Minerva, 1913). *Și iată ce am găsit în bucata cu titlul Ultima oră...*, care începe cu cuvintele:

«Mă aflam în toiul conflictului româno-bulgar, în parcul de la Sinaia...»

În acel moment de psihoză belică, din fericire depășit, un reporter își încheie tirada cu aceste cuvinte:

«Să-ți spun ce am aflat acuma la telefon din București... E lată rău! Războiul e declarat».

Mi-am dat seama din acel moment (eram de 14 ani) că exista un univers caragialian, care îngloba o largă parte din viața noastră publică, de la periferia gazetăriei pînă la, inclusiv, vîrfurile vieții politice. Fratele lui G.G. Antonescu trăia evenimentul cel mai de seamă din istoria neamului nostru la același nivel al expresiei cu reporterul din 1900 (*Universul*, 18 august!). Coincidența mă tulbură și astăzi, *după mai bine de o jumătate* de veac de istorie modernă și contemporană. Mă rog, nu e... lată rău!

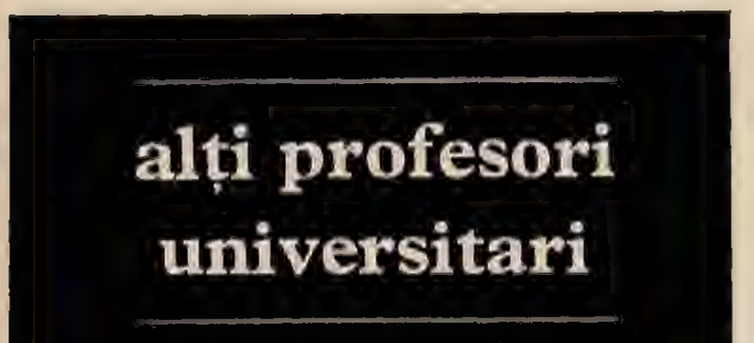

cronica tv

interlocutorii nu mă aprobă

Mă aflu în una din secțiile Institutului de medicină internă «Nicolae Gh. Lupu», alături de medicul de gardă Sebastian Mitu și pacienții Rodica Mihu, Ion Spireanu și alți doi bolnavi, care preferă anonimatul, pentru a viziona împreună «Panoramic științific» (program I, ora 20,05, vineri 19 octombrie). Subiectul pe care îl urmărim prezintă interes atît pentru medicul în specialitate cît și pentru bolnavi. În emisiune se punea întrebarea (o ipoteză a unui medic român) dacă insuficiența vitaminei C în alimentație provoacă apariția pietrelor la ficat — și se primea un răspuns: cercetările desfășurate în alte țări confirmă această ipoteză. Emisiunea a fost lapidară, strict informativă, fără rețete, fără liste de bucate și, fără amănunte despre această... (intitulată în programul TV) descoperire. Desigur că aș fi vrut să văd alevea toate acestea, *m-ar fi interesat de exemplu și cum a* ajuns medicul român la descoperirea sa, metodele de aplicare a ei etc. Nu este la îndemîna oricui să facă o descoperire care poate însemna mai puțini bolnavi cu pietre la ficat sau deloc și asta numai prin grija întocmirii unor *meniuri care să conțină obligatoriu*, așa cum obligatorii sînt caloriile în hrana sportivilor de performanță, o cantitate prescrisă de vitamina C. Interlocutorii mei nu mă aprobă! Susțin că faptele arătate pe micul ecran *sînt suficiente* pentru o ipoteză. Este exact cît trebuia. «Televiziunea are rolul de popularizare a lucrurilor în mare și apoi oricine știe care anume aliment conține vitamina C; orice gospodină, orice bucătar poate căuta în cărțile de specialitate, în almanahuri, (sînt și reclame la aprozaruri) care dau și modul de preparare pentru păstrarea vitaminei C» (Dr. Sebastian Mitu). Ca informație este foarte bună.

«Dischinezie biliară aveau foarte mulți studenți pe vremea mea, pentru că se *mînca* pe *sponci*. Pe deasupra, eu, după terminarea facultății de chimie, am mai făcut și o navetă nenorocită: iată-mă acum operată de piatră la ficat (se confesează medicului). Cred că pietrele s-au format în timpul sarcinii».

— Da este adevărat, dar există factorul predispozant. Cei care fabrică pietre au ceva genetic. Factorii ereditari au un rol...

— Pot eu să mănînc salată și măcriș, vitamina C deci pînă nu mai pot, că tot mama e de vină.

— Și psihicul influențează, factorii adjuvanți care concură la instalarea bolii. S-a constatat că civilizația, stress-ul plătește tribut prin frecvența anumitor afecțiuni tocmai datorită lipsei factorilor naturali. Marinarii fac scorbut din cauza absenței crudităților din alimentație, dar nu știm dacă dau și cel mai mare număr de litiaze.

Pacientul Ion Spineanu se întreabă ce procentaj de bolnavi cu pietre la ficat există în țările cu multe citrice. «Nici la noi vara nu se poate vorbi de o carență a *vitaminei C din alimentație*. Atîta timp cît nu știm patogeneza litiazei (producerea pietrelor) este greu să găsim mijloace de prevenire și de tratament» (dr. Sebastian Mitu).

Deși intitulată «descoperire» emisiunea nu a reușit să suscite interesul celor de față. Vitamina C într-adevăr are importante roluri metabolice dar e greu de spus dacă această vitamină influențează în cazul pietrelor la ficat. Se vor face studii de laborator, experimentări, analize și după aceea vom putea spune în ce măsură este o descoperire. Personal doresc să fie.

Coman ȘOVA

Pentru tot ce mișcă, zboară și visează, Mircea Florian

Mihaela Mihai și (ceva) Doru Stănculescu.

Venit cu un tren de noapte, Florian Pittiș

Zîmbește pentru dumneavoastră Ion Bănuță.

Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, amintindu-și copilăria unui poet.

Programul Cenaclului Flacăra *de luni, 29 octombrie, va fi următorul*
— Antologie Flacăra — Nina Cassian. Prezintă Nicolae Dragoș.
— În discuție:10 balade ale poetului George Țărnea.
— Pictură de Paula Ribariu.
— Microrecital Cornel Ionescu (muzicuță).
— Din nou cîntă la cenaclul nostru Valeriu Sterian și Carmen Marin.
Ședința va avea loc în București, strada Slătineanu nr. 16, la ora 19,30.

cum a fost (VI)

Vineri, 19, și sîmbătă, 20 octombrie, **Cenaclul Flacăra** a susținut două întîlniri cu iubitorii de muzică și poezie din Craiova. Și pentru a se prezenta cît mai bine în fața craiovenilor, **Cenaclul Flacăra** a sosit în capitala doljeană cu un autocar plin ochi cu **capete de afiș.** Craiova i-a primit pe oaspeți cu flori și, mai ales, cu o evidentă și emoționantă poftă de poezie și muzică. Prima întîlnire, desfășurată la **Casa de cultură a tineretului,** i-a adus pe invitați față în față cu o sală arhiplină (cam 3 oameni pe un loc), frenetică și (pe alocuri) gălăgioasă. Cînd nu s-a aplaudat s-au recitat poezii (Ion Bănuță, Nicolae Stoian, Nicolae Dragoș, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu), s-a cîntat (Mircea Florian, Mihaela Mihai, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Flacăra Folk '73 și Sfinx). Deși n-a răspuns în versuri la întrebările adresate din sală, deși a călătorit pe locul cu numărul 13 în autocar, deși Ion Bănuță a declarat că el, Ion Bănuță, este «genial» pentru că a făcut armata la geniu în Craiova, Constantin Teașcă a fost vedeta serii, chiar și după ce a recunoscut că n-are noroc la fizic. În timpul pauzei, la standul din curtea Casei de cultură s-a vîndut **Flacăra** nr. 43, s-au dat autografe pe revistă, s-a discutat; toată lumea a fost mulțumită, deși nu s-a dansat.

A doua zi dimineață, între orele 10,15 și 13, în sala noului Teatru Național, în prezența organelor de conducere ale județului Dolj, s-a desfășurat cea de-a doua întîlnire. Față de programul primei întîlniri, spectatorii au avut bucuria de a-i asculta pe Tudor Gheorghe și pe Florian Pittiș, sosiți special în cursul nopții de la București. A fost tot atîta liniște în sală și atunci cînd a recitat poetul Ion Gheorghe și cînd au cîntat excelenții instrumentiști de la Sfinx. S-a aplaudat cu plăcere și după poeziile lui Niculae Stoian și după recitalul fraților Mihaela Mihai și Doru Stănculescu (ambii cu bunici stabili în Goicea Mică). Pentru că nu au făcut armata la geniu și pentru că nu se simt nenorocoși la fizic, Eugen Seceleanu și Dorin Tudoran au uitat să citească textele pregătite cu migală la București. S-a făcut și o scurtă pauză pentru a se permite jucătorilor de la Universitatea (aflați, pînă atunci în sală) să plece la masă. Dealtfel, dacă nu ar fi fost derby-ul de la ora 15, întîlnirea de la Teatrul Național s-ar fi prelungit mult după ora 13. Așa, însă, invitații Craiovei s-au suit în autocar și au plecat la stadion, unde au fost trup și suflet susținători ai formației locale, cunoscută în redacția **Flacăra** sub numele de **Campioana unei mari iubiri.** Cu toate comentariile entuziaste ale lui Constantin Teașcă, Universitatea a egalat abia spre final. Făcînd un ultim tur al orașului, autocarul și pasagerii săi s-au îndreptat spre București, unde participanții la cele două întîlniri de la Craiova au adus amintirea unui public iubitor de poezie, muzică, polemică. Dar cea mai plăcută surpriză îi aștepta la București, unde, la prima oră a dimineții, aștepta o scrisoare a studentului Mihai Juncu, Electrotehnică, anul V, în care, printre altele, stă scris: «Vă mulțumim pentru minutele petrecute împreună, vă mulțumim pentru poezia patriotică pe care am priceput-o și înțeles-o... Am fost prezenți acolo cu inima, cu urechea, cu ochiul și tot ce am auzit a găsit loc în mintea noastră... Vă rugăm să mulțumiți tuturor, să veniți nu peste cinci ani, ci peste cinci zile și vă asigurăm că vă vom primi la fel, adică cu tot ce e mai frumos și mai bun în noi!»

Iată destule motive pentru ca întîlnirile **Cenaclului Flacăra** cu iubitorii de muzică și poezie să fie așteptate cu maximum de interes, în primul rînd de cei care-l constituie azi.

Dorin TUDORAN

LA CRAIOVA

Merge!

Ion Gheorghe!

Chiar ați venit?

Din nou la Craiova — Nicolae Stoian!

Cîntă Flacăra Folk '73!

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

Recită Nicolae Dragoș.

C. Teașcă: Dați-mi-o pe Ajax și cîștig Cupa României.

Muzică, flori și Sfincși.

cronica de fotbal

și cu brînză și cu mac...

Simbătă am stat cu toții în jurul televizorului ca mița la gaura șoarecelui. Pe micul ecran trebuia să iasă minunea, marele meci al campionatului, cel mai tare cu cel mai tare, **Dinamo,** *campioana țării, împotriva liderului autoritar din zilele noastre. Presa a făcut vîlvă cît a putut, locuri mai erau pe* **Centralul** *craiovean, pe la poalele tribunelor, după cum s-a văzut bine, lumea n-a mai zis nimic după golul lui Lucescu, cadou oferit acestuia de Boc, printr-o lene de a gîndi inexplicabilă la acest jucător, pîndit, ca și Neagu, de un negru ghinion...*

Așadar cum a fost acest meci?

Mie mi-a plăcut pentru că s-a luptat epuizant pentru fiecare minge, în teren era o tensiune de mare partidă și focul bătăliei avea loc mai ales în fața careului dinamovist, mereu asaltat, mereu punctat de ambiția craiovenilor, din păcate, într-o schiță ce se repetă pînă la exasperare: pătrundere pe aripi, centrare și de-acolo, cap la Oblemenco sau mai ales, șut nesigur la acest norocos Bălan care înscrie cu o regularitate de ceasornic, deși nu are stofa unui mare jucător.

S-a scris săptămîna aceasta destul despre schemele fumate ale **Universității Craiova,** *acuzîndu-se mai ales previzibilitatea lor tactică. Nu știu ce să spun: dacă bucureștenii au beneficiat de forma excelentă a lui Sătmăreanu II, care e înalt și sare la fel de bine la cap ca și* **cunarul** *craiovean, poate că în alte locuri, unde centimetrii apărătorilor sînt mai în suferință, avantajul jocului pe sus poate fi fructificat. Dar ceva este adevărat și în observația că nu se joacă și pe jos, în scurte schimburi derutante și că micuțul Balaci a sosit de pe tușă cu golul egalizator în bocanc, el pătrundu-ni-se ceva straniu în mașinăria cam greoaie a înaintării craiovene, cel puțin de data asta...*

Acestea spuse, să vedem ce mai constatăm: o diminuare a numărului de spectatori: în **Giulești,** *10 000 de suflete, pe* **Republicii** *numai 3000! De ce și-or da cluburile în pungă nu înțeleg, dar e treaba lor, la urma urmelor...*

Steaua, *meci nul la Timișoara. E un rezultat care spune multe; poate că inimoasa* **Poli** *de pe Bega să crească în valoare de la meci la meci, poate că, în continuare,* **militarii** *nu scot punctele pe care le doresc și le-ar merita la valoarea numelor care alcătuiesc* **unsprezecele roș-albastru!** *Oricum, pentru timișoreni rezultatul este cît se poate de onorabil.*

Îmi place de pe acum duelul continuu dintre **F.C. Constanța** *și formația craioveană. Totul supravegheat, desigur de ochiul atent al* **dinamoviștilor** *care, între altele, au jucat excelent în Bănie. Pe urmă nu cred că* **Steaua** *va rămîne mereu la jocul acesta șters, fără personalitate și că o formulă, nu știu care va fi, va impune această formație de mare tradiție în competiția pentru primul loc.*

Rapidulețul *a luat o gură de aer în* **Giulești** *și a sărit pe locul 13, e ceva, dar nu e tot. Acolo, sub podul Grant, se petrec lucruri curioase. Autoritatea lui Macri nu place leneșilor, dar eu sînt de partea lui Tache. Prea multă boemă peste tot, prea multe* **Crame,** *must și mititei*

Eugen BARBU

P.S. La trei zile după meciul frumos de la Craiova, Dinamo București a apărut în fața publicului său într-o mizerabilă stare fizică, practicînd cel mai urît joc pe care l-am văzut de cînd știu această formație. A reieșit încă o dată că mai toate echipele noastre se dedau unui joc strămoșesc, lent, fără vreo șansă în Europa. Nefericirea temporizării, învățată ani la rînd la Națională se răzbună pe această formație. Evident, a cîștigat Atletico Madrid, care știe să joace balonul dintr-o bucată și practică un marcaj sever care a incomodat vizibil pe jucătorii noștri neobișnuiți cu viteza, cu ruperea ritmului de joc. ș.a.m.d. Mai ar fi de menționat că, așa cum cineva remarca în tribună, la ora de față Dinamo este o echipă de mijlocași, practic cu numai doi atacanți.

La Liège, Universitatea Craiova s-a bătut curajos, arătînd mult mai multe lucruri frumoase decît bucureștenii, pierzînd la un scor recuperabil. Părerea mea e că putem avea speranțe la returul din Bănie!

cronica ringului

finalele în 9 reprize

● Cu două săptămîni în urmă, în cadrul acestei rubrici, îmi exprimam temerea că la Cluj finalele campionatelor naționale de box nu se vor bucura de atenția și interesul pe care, normal, îl merită. Din fericire, și o recunosc cu plăcere, presupunerile de la București nu s-au potrivit cu realitățile de la Cluj. Nu știu dacă rîndurile scrise atunci au avut efectul unui catalizator asupra gazdelor campionatelor, dar organizatorii sportivi ai orașului au făcut totul ca lucrurile să iasă bine. Pentru a asigura o atmosferă sărbătorească acestei competiții, ei au apelat și la serviciile unui cunoscut regizor clujean. Și totul a fost excelent. Felicitări!

● Încrîncenarea pugilistică de pe ringul clujean a avut și urmări tragi-comice. Plecînd de la prima gală semifinală, antrenorul emerit Ion Chiriac s-a trezit la hotel, unde locuia împreună cu boxerii săi de la Steaua, fără sacoșa cu echipament. Cu gîndul la cine știe ce tactici de luptă, cunoscutul «om de colț» și-a uitat sacoșa în stația de autobuz din vecinătatea Sălii sporturilor. Și se spune doar că boxerii...

● Pentru a asigura o cît mai exactă împărțire a dreptății pe ringul campionatelor, federația de specialitate a avut bună inițiativă de a invita și doi arbitri străini: italianul Talarico și irlandezul Thomson. Acesta din urmă este unul dintre numeroșii suporteri ai echipei (oare cum se numea?) pe care Dinamo a surclasat-o la București cu 11–0. Thomson s-a dovedit a fi, însă, un adevărat «cavaler al ringului», apreciindu-i pe boxerii dinamoviști la justa lor valoare, fără nici o intenție revanșardă...

● Frații Calistrat și Simion Cuțov, vedetele unui film pentru tineret. O echipă de filmare condusă de regizorul Timotei Ursu i-a urmărit în zilele campionatelor de la Cluj pe cei doi ași ai ringului. Inițiativă lăudabilă, care îmbogățește destul de săraca noastră filmotecă sportivă.

● Printre spectatorii la finale a fost și un veteran al boxului românesc, inginerul clujean Virgil Salvanu, în vîrstă de 83 de ani. În 1919, el a participat la întrecerile pugilistice din cadrul jocurilor interaliate care au avut loc pe stadionul Pershing, din Paris, fiind primul boxer român prezent la o competiție internațională. «Cel mai bun boxer din ultimul deceniu — a declarat octogenarul clujean — este, fără îndoială, Calistrat Cuțov.»

● Cea mai mare surpriză a campionatelor a oferit-o tînărul constănțean Ibrahim Faredin, care a primit decizia de învingător în fața campionului european Constantin Gruiescu. Faredin a reușit să-l păcălească nu numai pe Gruiescu, ci și pe arbitrul din ring, I. Szacacs, din partea căruia ar fi trebuit să primească avertisment pentru refuz de luptă.

● Meciul cel mai spectaculos și mai dramatic l-au oferit, așa cum ne așteptam, Calistrat Cuțov și Paul Dobrescu. Cuțov, cu fantezia sa strălucitoare, a învins, păstrîndu-și cenzura de campion. O revanșă între cei doi rivali ar umple tribunele oricărei arene din țară.

● Centurile de campioni naționali pe anul 1973 au fost cucerite de acești 11 «magnifici»: Categoria semimuscă — Mihai Aurel (Farul), muscă — Ibrahim Faredin (Farul), cocoș — Marian Lazăr (Steaua), pană — Gheorghe Ciochină (Steaua), semiușoară — Simion Cuțov (Dinamo București), ușoară — Calistrat Cuțov (Dinamo București), semimijlocie — Victor Zilberman (Steaua), mijlocie mică — Ștefan Florea (Steaua), mijlocie — Alec Năstac (Steaua), semigrea — Ion Györfi (Dinamo București), grea — Ion Alexe (Dinamo București).

● La această ediție a campionatului s-a boxat cu mănuși fabricate la Reghin. Piele bună, moale, formatul fără cusur, să juri că sînt renumitele «Berg», nu alta. Din păcate, după prima gală trei perechi s-au stricat. Au plesnit la cusături! În plus, să vezi și să nu crezi: în pachetul expediat de fabrică, o pereche era formată din două mănuși pentru mîna stîngă. Le-o fi plăcînd celor de la Reghin numai directa de stînga?

Petre HENT

poșta fair-play

M.N.D.-București:

1. Ce spuneți de o colaborare Traian Ionescu – Constantin Teașcă (în ordine alfabetică) la cîrma echipei naționale?

Atît timp cît «electricităților» de același fel se resping nu văd posibilă o asemenea coabitare nici chiar la pitici. Fizica rămîne... fizică!

2. Părerea dumneavoastră despre schimbările de la «Sportul studențesc».

Care dintre ele, de conducere sau de antrenori? ...Păreri am, dar... să mai așteptăm!

Crăciun Mariana — 17 ani — Buzău:

1. În ce localități din țară sînt echipe de fotbal feminin și cum aș putea face parte și eu dintr-o asemenea echipă? Vă asigur că am talent.

...cred că și la Buzău există! Dacă nu, așteptați!

2. Cum de nu scrieți și la revista «Fotbal»?

Cîndva am fost membru al Colegiului de redacție. Dar numai pe hîrtie, fiindcă nimeni nu ținea cont de părerile mele. Am demisionat în scris.

3. Credeți că ne mai putem califica pentru C.M. din 1974?

De ce nu? Mai ales că în acest fel s-ar stinge și aprecierea că lipsa noastră de la această confruntare finală s-ar datora... orașelor Helsinki sau Leipzig și nu... fotbalului prestat!

4. Vi s-a propus vreodată să fiți salariatul vreunei publicații sportive? Și dacă da, de ce nu ați primit?

Da! Săptămînalul «Flacăra» la începutul lunii august. Am refuzat oferta pentru a nu mă compromite și ca... ziarist. Colaborator fiind, ai circumstanțe atenuante, mai ales cînd ești controversat ca mine.

5. După meciul de la Leipzig v-ați spus părerile competent zic eu, în două materiale și în poșta fair-play. M-ar interesa (cred și pe mulți alții) opiniile dumneavoastră și după meciul cu «poeții de la Polul Nord»?

De la început resping părerile tuturor acelora care mi-au șuierat pe la ureche că ar fi fost un «abandon» voit! Ca antrenor vorbind, a fost un foarte reușit antrenament în condiții «directe de joc», o cursă contracronometru, o alergare cu handicap. Cu Oblemenco în linia de înaintare, scorul putea să fie ca la volei. Mai m-au satisfăcut golurile marcate la puncte fixe, explozițiile și cursele aripilor (deși Pantea s-a văzut numai repriza a doua, adică atunci cînd a fost jucat și sprijinit) care, fără forță atletică dar cu rafinament tehnic au masacrat adversarii, și căldura celui mai minunat public de pe mapamond, dispus să uite toate necazurile pe care cu toții i le-am pricinuit de multe ori.

6. Credeți că dacă jucătorii vechii garnituri ar fi fost sănătoși, ar mai fi jucat cei noi?

Faptele confirmă că nu. Dar, la drept vorbind, nici nu putem spune cu precizie cum că «vechea» formulă n-ar fi înregistrat și ea un succes similar.

P. Costea — str. Rozelor, 14, Timișoara:

Vă rog să-mi răspundeți la cîteva întrebări tehnice.

1. Cînd admiteți pasa lungă?

Singura pasă lungă valabilă este aceea care prinde adversarul pe picior greșit sau care profită de un dezechilibru deja creat.

2. Gogorița «fotbalului atletic», plimbată prin Europa, a început să fie popularizată și la noi. Ce părere aveți?

Pregătirea contingentelor de combatanți capabili ca prin fizic să înfrunte apărările defensive a dus fotbalul la acest nivel scăzut. Se caută să se exploateze o singură ocazie de gol și cu asta gata meciul. Singura sursă de progres rezidă în întoarcerea la spiritul jocului și cînd valoarea se bazează pe tehnică apare incontestabil și respectul.

3. Ce valoare practică au actualele teste oficiale, care par specifice atleților?

Trei mari specialiști ai lotului brazilian — campania Mexic — pe nume Perreira, Chiroi și Coutinha au avut imprudența să publice testele lotului luate înainte de campionat, subliniind că succesul s-a datorat pregătirii fizice. Pe distanța de 50 de metri Pele cu 5,7" se clasase pe locul 10, iar Jairzinho cu 6" pe locul 17; în schimb pe primul loc era plasat Dirceu Lopez (acesta pînă la urmă a fost înlocuit, n-a mai făcut deplasarea fiind necorespunzător!). Testul Cooper, probă ce conta pe rezistență, a situat pe Pele pe locul 9, Jairzinho 16, iar Tostao 17. Oare cei care au văzut meciurile pe viu sau pe micul ecran să fi avut cumva impresia că în timpul meciurilor din Mexic lui Pele și Jairzinho le-a lipsit viteza sau că lui Pele, Jairzinho și Tostao rezistența? Bineînțeles că nu.

Constantin TEAȘCĂ

tenis

paradoxul lui năstase

Au trecut patru ani de cînd Federația internațională de tenis prelua de la J. Kramer, una dintre cele mai valoroase idei pe care acest ilustru promotor le-a pus în slujba dezvoltării tenisului mondial. Patru ani în care Grand Prix-ul, conceput inițial pentru a stăvili trecerea masivă a jucătorilor în grupul profesionist patronat de L. Hunt, avea să devină mai cuprinzător și mai puternic. Și iată că acum, opt luni pe an, elita tenisului mondial gustă fără excepții, din duritatea unei adevărate curse de regularitate în care tempo-urile moderate ale turneelor de categoria B și C alternează cu sprinturile concursurilor de categoria A și A.A., cotate cu punctaj maxim.

Imediat după startul său în ediția din acest an, mai precis odată cu strălucita victorie de la Roland Garros, Năstase devine lider incontestabil cu aproape 100 de puncte avans. În continuare, victoriile din Cupa Davis ca și cele de la Gstaad și Cincinnati îi măresc diferența față de principalii săi urmăritori: Kodes, Orantes, Panatta Urmează o perioadă grea în care Parun, Pattison, și de două ori Okker, la Los Angeles și Chicago, îl obligă să se mulțumească cu poziții secundare. Ilie sesizează inteligent momentul critic al cursei și se retrage pentru a acorda refacerii forțelor sale prima săptămînă a lunii octombrie.

Revenirea de la Barcelona avea să însemne un nou triumf, care includea două prețioase victorii, asupra lui Orantes și Kodes și o consolidare substanțială a poziției de lider. Astfel că, acum, cu mai bine de o lună înaintea actului final de la Boston, unde își vor da întîlnire laureații, victoria lui Năstase nu mai poate fi pusă la îndoială (chiar dacă Okker l-a învins din nou la Madrid). Este al doilea succes consecutiv al inegalabilului nostru campion, și ar fi putut fi al treilea dacă o lacună regulamentară — în primele ediții nu se acordau puncte întîlnirilor de Cupa Davis — nu l-ar fi frustrat, în 1971, de o izbîndă în fața lui Smith.

Pentru mulți dintre noi, categoricele și repetatele succese ale lui Năstase în aceste adevărate maratoane tenisistice care înconjoară în fiecare an pămîntul de cîteva ori, pot părea paradoxale. Pentru că e greu să acorzi jocului lui Ilie atribute de constanță și perseverență.

Eu cred că tocmai acest paradox demonstrează excepționala sa clasă.

Ștefan GEORGESCU

repriza a treia

mai avem totuși o speranță

După înfrîngerea usturătoare — nu atît prin scor, cît mai ales prin manieră — suferită de Dinamo, am așteptat cu speranțe transmisia T.V. de la Liège. Campioana noastră fiind ca și eliminată după meciul-tur, călătoria ei rămînînd o elegantă obligație protocolară, am crezut în garda defensivă a echipei oltene, «gardă care moare, dar nu se predă!» (Aici, în țară). Nici la Liège nu s-a predat, a luptat cu admirabilă dăruire pînă la capăt, din păcate însă întreaga dăruire a fundașului Niculescu nu a fost suficientă pentru a-l stopa pe excelentul atacant iugoslav Rora (diferența de clasă și-a spus cuvîntul), care a făcut pe partea sa repetate breșe în dispozitivul craiovean de apărare.

Dealtfel, nu credem că greșim susținînd că victoria echipei belgiene a fost decisă de singura confruntare directă evident dezechilibrată valoric, duelul Rora-Niculescu.

Pentru a nu ne amăgi singuri, este bine să recunoaștem și cu mintea ceea ce am văzut cu ochii, și anume că Standard Liège a jucat bine, este un adversar puternic, un adversar care a binemeritat victoria obținută.

Spre mîngîierea gîndurilor noastre, înfrîngerea echipei oltene s-a produs la un scor care — teoretic și practic — poate fi răsturnat în partida retur de la Craiova.

Puse într-o ecuație, condițiile calificării Universității sînt, după părerea noastră, următoarele: *inteligență* (în pregătirea jocului și apoi tradusă în evoluția echipei la 7 noiembrie) + *ambiție* (va fi destulă, n-avem nici o îndoială, ba chiar va depăși, credem, tot ce a văzut pînă acum Craiova în materie de fotbal) + *șansă* (pentru că în acest joc orice echipă are nevoie și de șansă).

Oricum, Universitatea Craiova speră, iar speranțele sale au un suport real, pe care, din păcate, nu-l mai pot avea speranțele dinamoviștilor, care se mai pot califica doar printr-un miracol, iar în fotbal miracolele sînt foarte, foarte rare.

La numai patru zile după apreciata lor evoluție de la Craiova, unde răspunseseră bine la *fecția apărării*, dinamoviștii au ieșit la tablă la *lecția atacului*. Profesor examinator — Atletico Madrid. Examenul l-am văzut cu toții. Băieții din șoseaua Ștefan cel Mare ne-au arătat că nu cunosc lecția la care *au fost ascultați* miercuri. Șapte mii de pase în dreapta și în stînga, șapte mii de preluări și de potriviri ale balonului, numai spre poartă nu. O singură circumstanță atenuantă: a lipsit Dumitrache. Iar fără Dumitrache atacul dinamovist este ca un tun de salon, cu obuze de carton.

Va fi, nu ne îndoim, miercurea care a trecut un nou prilej de învățăminte pentru cei care *slujesc — într-un fel sau altul — fotbalul* românesc. Prilejuri, asemenea prilejuri, au mai fost, nu ne putem plînge că ne-ar fi ocolit. Învățămintele însă, ele, nu prea le-a tras nimeni.

un meci de referință: românia-finlanda

Trecerea mea la conducerea tehnică a echipei Sportul studențesc ar putea să nască unele comentarii legate de faptul că antrenor la o echipă de club fiind, parte integrantă în desfășurarea campionatului nostru intern, îmi voi pierde obiectivitatea necesară.

Situația este însă — pot să-i asigur pe toți cititorii acestui colț de pagină — mult mai clară decît înainte. Aprecierile ce le voi face asupra fotbalului nostru cel de toate zilele sînt mult mai descătușate de anumite obligații «colegiale» care nu admiteau imixtiuni în domeniile ce le sînt strict rezervate... Voi putea comenta, atît plusurile, cît și minusurile fotbalului nostru, fără a căuta să fug de răspunderile ce mi le impune pregătirea lotului studențesc, răspunderi legate și de catedra de fotbal de la I.E.F.S., pe ambele înțelegînd să le servesc cu toată demnitatea, oficiind deopotrivă și la lecțiile de ordin practic și de ordin teoretic, dar și la acest al treilea sector, cel publicistic. Și după această profesiune de credință, pentru a da cititorilor o primă dovadă de obiectivitate, voi spune că odată reveniți la campionatul intern, trebuie să constatăm că prea puține din caracteristicile etalate în meciul cu Finlanda au fost păstrate în etapa de duminică (fragmentată prin partida de sîmbătă de la Craiova). Singură întîlnirea dintre lider și campioană a arătat, prin elanul craiovenilor, prin finișul lor impresionant, prin dezlănțuirea permanentă spre poarta dinamoviștilor, ca și prin contraatacurile acestora, că și în meciurile interne s-ar putea lupta mai mult. Așa cum echipele noastre de club, sînt obligate s-o facă în compania unor formații renumite ca Standard Liège sau Atletico Madrid. Noi, cei care avem datoria să ridicăm ștacheta fotbalului românesc, nu putem urmări decît un singur model: jocul cu Finlanda. Acest meci să nu rămînă doar un exemplu, ci să fie generalizat la toate eșaloanele fotbalului nostru. Jocul în viteză, demarcarea lucidă, ca și marcajul și presingul de mare rigoare să constituie formula cu ajutorul căreia toate echipele noastre să poată demola baricadele apărărilor adverse. Ceea ce s-a putut realiza în fața Finlandei, trebuie încercat și împotriva altor formații mai puțin modeste, deci mai puternice. Acea luptă memorabilă să constituie etalonul pentru orice altă partidă din țară sau de peste hotare — pe care echipele noastre o vor susține — fie că ele se numesc «U» Craiova sau Dinamo, F.C. Constanța, Sportul studențesc, Chimia Rm. Vîlcea sau Gloria Buzău.

Aceasta este datoria antrenorilor echipelor noastre (printre care mă număr și eu), dar și datoria de onoare a jucătorilor, care toți la un loc, trebuie să avem ca punct de plecare și termen de referință, jocul celor 12, care au dovedit că atunci cînd **vrei, poți.**

Angelo NICULESCU

la craiova

dinamo a jucat, universitatea s-a zbătut

Marele derby a fost pînă la urmă un derby chinuit. Și răspunderea pentru această reprofilare îi revine — în exclusivitate — Universității Craiova. Da, ei — marea nedreptățită a trecutului campionat, da, ei — echipa care de astă-vară visează în fiecare noapte revanșa.

Încercînd să fim foarte drepți, nu vom băga, firește, toți jucătorii în aceeași oală. Boc, acest fotbalist de rasă, are încă *un* orgoliu infantil, care poate «curăța» oricînd, în orice meci, propria-i echipă. Nu știm, nu ne amintim să fi văzut la marii stoperi care au evoluat pe stadioanele noastre — fie că a fost vorba de un Picchi, de un Bobby Moore sau de un Apolzan — nu ne amintim să fi văzut în jocul acestor mari vedete jongleriile ieftine care-i plac lui Boc. Cine-i va scoate, oare, definitiv din cap acestui fotbalist *pursînge «cultul fleacurilor»?*

Așadar, Boc și-a băgat primul corabia la apă, dar nu este mai puțin adevărat că toți ceilalți — jucători și antrenori — n-au fost în stare s-o readucă pînă la sfîrșitul meciului la linia de plutire. S-au zbătut ei Marcu, Balaci, Oblemenco, Boc, Ștefănescu și Velea să întoarcă soarta partidei, dar pînă și zbaterea lor (nu mai vorbim de a celorlalți, care arătau ca «speriați de avioane») a fost surdă și lipsită de orice lumină (și de orice scînteie) a ceea ce se cheamă concepție de fotbal. Zeci de «centrări ploaie» în careu — pentru angajări-berbece ale lui Oblemenco, Bălan, Deselnicu și Boc — au fost măturate de un singur jucător, Sătmăreanu II, înalt cît casa și tare ca piatra, care a fost seniorul careului dinamovist, și după părerea noastră omul nr. 1 al meciului.

Am fi tentați și noi, ca și alții, să spunem că gafa lui Boc a dezarticulat echipa sa, șocul ei «luînd mințile» — pentru moment — coechipierilor, care pierduseră orice busolă. Dar ar fi înțelegerea cea *mai comodă* și pe deasupra și falsă. Pentru că a venit repriza a doua (după reculegerea, bănuită, din pauză), și asediul din fața porții lui Cavai a fost tot orb. Dar lucrurile acestea nu s-au petrecut *duminică în premieră*. Meciurile cu Politehnica Iași și cu Farul au fost foarte aproape de jocul de duminică. Și ca să nu mai lungim vorba, hai să spunem ceea ce se vede foarte clar: la ora actuală Universitatea Craiova este o foarte bună echipă *de deplasare* (unde joacă excelent trio-ul de fundași centrali Boc-Deselnicu-Bădin, iar extremele își valorifică deplin personalitatea și valoarea) și o echipă încurcată *acasă* (culmea, în fața extraordinarului său public!), unde cam joacă invers. Cu un «11» alcătuit de obicei fantezist — ca să nu spunem neinspirat sau greșit — formația olteană își dă pe propriul teren (uneori) impresia unui uriaș cu picioare de lut. Jocul se leagă greu, mingea e «cărată» la nesfîrșit, frontul de atac se restrînge în loc să fie desfăcut larg pe cele două aripi etc.

Nu vrem să ne erijăm în nedoriți sfătuitori de circumscanță, dar ne permitem să observăm că în timp ce «Universitatea din deplasare» este o echipă cu alură de campioană, aceea de acasă este o formație de pluton, în stare, e adevărat, «să moară pe teren», dar de pomană...

Referindu-ne la Dinamo, inteligent pilotată de strategul dintotdeauna care a fost Nunweiller III, vom sublinia cele ce ni s-au părut a fi merite evidente în jocul său. 1) A început, surprinzător dar bine calculat, jocul cu un atac prelungit cam 25-30 de minute, contrariind «Centralul» craiovean — echipă și public. 2) A cules prompt fructul greșelii lui Boc, golul i-a *întărit moralul*, iar sfaturile de la pauză i-au limpezit și jocul tactic, excelent în repriza a doua.

Sătmăreanu, Lucescu, Dinu și Cavai au jucat — în condițiile concrete ale acestei **partide — fără greșeală.**

Desigur, oricine poate să invoce la infinit circumstanța gafei lui Boc. «Dacă n-ar fi greșit Boc...».

...Dar ce-ar fi fost dacă n-ar fi greșit Dudu Georgescu și Moldovan? Ce-ar fi ieșit dacă aceștia ar fi marcat din mingile pe tavă pe care le-au avut?

Ce să ne mai jucăm cu vorbele? Așa e întotdeauna. Dacă n-ar fi, nu s-ar mai povesti.

Marius POPESCU

la răscruce de sporturi

am rămas mai săraci: a murit nurmi

N-a fost un aviator care să fi survolat primul mările sau oceanele lumii, și totuși la moartea lui s-au adunat 200 000 de îndoliați, veniți din toate colțurile Europei, oameni pe care, într-o majoritate covîrșitoare, nu i-a văzut niciodată, de la care n-a așteptat nimic și pe care — dacă ar fi să-i ascultăm pe cei ce i-au vegheat trista bătrînețe, tiranizată de o nemiloasă paralizie — nici nu i-a iubit prea mult.

N-a fost un arhitect de geniu, n-a ajuns primul nici la pol și nici la tropice, n-a avut admiratorii declarați ai lui Rudolf Valentino, și totuși în ziua morții sale, într-o cețoasă dimineață de octombrie, toată suflarea celor 1 000 de lacuri a lăsat să-i cadă, din colțul ochiului, o lacrimă duioasă și curată, mare cît o picătură de rouă.

Nu, omul acesta n-a fost nimic din cele de mai sus, n-a practicat nici una din meseriile în care gloria se adună cu repeziciune, uneori într-o singură clipă, și totuși a fost — și este — considerat una din primele mîndrii contemporane ale Finlandei, alături de arhitectul Alvar Aalto, fiind *unul dintre puținii oameni* care în timpul vieții a putut să așeze un buchet de garoafe pe soclul propriei statui.

Paavo Nurmi a funcționat ca simplu învățător, la Turku, dar gloria lui — se zice că finlandezul de rînd, acest om răspicat și aspru, se pleacă în fața bronzului meșteșugit de Aaltonen ca un hindus la poarta unui templu — nu s-a datorat catedrei, ci pistei de atletism pe care, timp de un deceniu și *jumătate*, Nurmi a înconjurat-o cu neostenea unui apucat și cu devoțiunea unui bigot, luptînd cu adversarii, cu acele cronometrului și — mai ales — cu propriile-i limite, el, cel pe care ziariști de pretutindeni continuă să-l socotească «cel mai mare sportiv al tuturor timpurilor».

A fost un vegetarian diabolic și un însingurat plin de ciudățenii. S-a ferit toată viața de gazetari. Nu le-a suportat nici laudele și nici întrebările scormonitoare. N-a știut decît să alerge și să alerge, asemenea unei mașini, indiferent la tumultul tribunelor, cu ochii pironiți pe cadranul ceasului din mînă, pe care îl arunca înaintea ultimei linii drepte, ca și cum s-ar fi descotorosit de un muc de țigară, chemîndu-și brațele în ajutor pentru un finiș sălbatic.

Făcînd înconjurul stadioanelor pe lungimi istovitoare într-o vreme cînd se credea că distanțele mai mari de un kilometru distrug organismul, «finlandezul zburător» a spulberat o mentalitate, a depășit o epocă — anii dulci ai foxtrot-ului și filmului mut — cu dezinvoltura și încăpățînarea unui precursor, lăsînd în urma lui 9 titluri de campion olimpic și 18 recorduri mondiale, *dintre care cel al orei* — 19 210 *metri* acoperiți în 60 de minute — va rămîne în picioare timp de 17 ani!

La funeraliile sale, naționale prin ordin și prin respectul pe care oamenii nordului *au învățat să-l acorde* celor ce-și petrec viața alergînd, pe picioare, pe patine sau pe schiuri, un adversar de altădată a apreciat că moartea a venit la timp pentru atletul trăit în legendă, eliberîndu-l de o boală apăsătoare, care l-a ținut paralizat în ultimii 15 ani, izolîndu-i și însingurîndu-l. Nu știm ce va fi fost moartea lui Nurmi pentru el însuși, un nepăsător de 76 de ani, și la urma urmei la ce-ar mai ajuta, oare, să știm, dar vrem să credem că pentru lumea sportului — de acolo sau de aiurea — plecarea aceasta fără întoarcere a însemnat o pierdere de neînchipuită tristețe.

La moartea acestui om pe care nu l-am văzut niciodată și care s-a născut pe vremea copilăriei bunicilor noștri, ne simțim parcă mai săraci, cu umerii mai îngușți și mai nedumeriți.

Pentru mulți dintre noi, învățătorul din Turku era un ultim supraviețuitor al romantismului, al alergării de dragul de a alerga, de a te bucura de viață, de a fi sănătos...

Omul a murit. Simbolul rămîne.

Ovidiu NEGOIȚĂ

terom®

—MEZINUL FIBRELOR SINTETICE—ÎN COMPETIȚIE CU CEI MAI BUNI POLIESTERI CUNOSCUȚI PE MERIDIANELE GLOBULUI!

«terom» înlocuiește cu succes lîna, bumbacul, inul;

Cum se explică marele și rapidul succes al «terom»-ului, atît pe piața internă, cît și pe cea mondială?

Prin înalții săi indici calitativi;

Prin paleta largă a utilizării lui;

- «terom» — excelentă lînă sintetică de 3 și 4 den
- «terom» — excelent bumbac sintetic de 1,3 și 1,5 den
- «terom» — excelent în sintetic de 6 den
- «terom» — fire textile de 45 și 88 den pentru țesături subțiri, cu aspect mătăsos, lucru plăcut, folosite la confecționarea lenjeriei, perdelelor, cămășilor bărbătești etc.
- «terom» — fire texturate de 150 den, vopsite în culori moderne, pentru producții de tricotaje cu tușeu plin, lînos, cu aspect frumos, care pot fi spălate mai ușor și uscate rapid, fără a-și pierde dimensiunile inițiale.
- «terom» — fire tehnice grosiere de 250 den și 1 000 den, simple sau multiplicate, cu remarcabilă stabilitate, mare elasticitate și alungire mică, excelente pentru producția curelelor de transmisie, confecționarea plaselor pescărești etc., iar cele tratate special pentru aderență la cauciuc, indispensabile în industria cordului pentru anvelope.
- «terom» — un produs românesc ideal, de prima calitate, cu multiple caracteristici și întrebuințări.

De curînd, noi mărci de fabrică, «Moldalen», «Dacilen», «Dunatex p.p.», și-au semnat certificatele de înmatriculare, depășind cu rezultate excelente fazele de cercetare și laborator, înscriind noi succese, alături de fibrele și firele poliesterice «terom», în palmaresul uzinei și definind producția de rășini poliesterice și fibre polipropilenice românești.

Adresați comenzi, solicitați asistență tehnică pe adresa:

COMBINATUL DE FIBRE SINTETICE
ȘOSEAUA TUTORA NR. 27
IAȘI — ROMÂNIA
Exportator al produselor cu marca de prestigiu «terom»
CENTRALA INDUSTRIALĂ DE FIBRE CHIMICE SĂVINEȘTI — ROMÂNIA!

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

De la Consiliul popular al județului Hunedoara

La scrisoarea tovarășului Pamfil Gheorghe din Hunedoara, str. Mureșului nr. 4 (bloc C 41, ap. 79), care sesizează zgomotul produs prin jocul copiilor din cartier, vă facem cunoscut următoarele:

— În toate cartierele municipiului Hunedoara s-au amenajat spații speciale pentru jocul copiilor, majoritatea dotate cu diferite obiecte specifice (leagăne, balansoare, gropi cu nisip etc.).

— În același scop, prin grija Comitetului Executiv al municipiului Hunedoara s-au creat spații special amenajate pentru jocul copiilor în pădurea «CHIZID», loc de odihnă și agrement amplasat în imediata apropiere a orașului.

— Pentru evitarea zgomotelor neplăcute provocate în apropierea blocurilor, la care se adaugă și acelea produse prin jocul copiilor, prin asociațiile de locatari s-au stabilit norme de convețuire în comun, precum și programe de respectare a liniștii necesare odihnei.

vicepreședinte,
inginer Stelian Popescu

De ce nu ni se permite și pe alte trenuri?

Începînd din 1971 sînt salariat al Întreprinderii «1 Mai»-Ploiești și, deoarece am domiciliul în București, fac naveta zilnic pe ruta București-Ploiești, împreună cu alți colegi și prieteni.

Trecînd peste faptul că în acest răstimp mersul trenurilor s-a înrăutățit permanent (contrar asigurărilor date în presă de către conducerea C.F.R.), considerăm că la virsta pe care-o avem naveta nu este prea obositoare, dar ne deranjează în mod deosebit un aspect ilogic al situației.

Noi, navetiștii bucureșteni, avem dreptul să circulăm — fără a plăti diferențe «de loc» și «de viteză» — doar pe acc. 531 (dimineața, plecarea din București orele 5,41) și acc. 522 (după-amiaza, plecarea din Ploiești ora 18,50). Dar funcțiile pe care le avem — ingineri — implică rămînerea frecventă peste programul normal de lucru sau deplasarea urgentă la București pentru rezolvarea rapidă a unor probleme.

Oare nu ni se poate permite să circulăm și pe alte trenuri accelerate sau rapide fără a plăti diferențele respective?

De ce nu pot, de exemplu, să revin în București cu accceleratul 532 sau rapidul 26, în loc de accceleratul 522? (fără diferențe, evident). Pentru un am care la ora 5,30 este în gară contează foarte mult să ajungă acasă la ora 19 în loc de ora 20 și, mai ales, cu primul tren găsit în gară. Insistăm să ni se ia în considerare cererea.

inginer Sorin Florescu
București,
str. Episcop Ambrozie nr. 2-4

Cred că se poate, dacă ar exista puțină bunăvoință

Am o problemă care cei în drept spun că nu se poate, dar după mintea mea nu pot să-mi închipui că așa ceva nu se poate.

Mă numesc Dragomirescu Natalia și locuiesc în București, strada Mielilor nr. 24, sect. III.

Sînt în pragul pensionării și sînt salariată în cadrul UCECOM-ului, femeie de serviciu, nu am decît 5 ani vechime în muncă. Din această cauză nu pot primi pensie, decît un ajutor social sau o pensie socială destul de mică.

În anii 1962-1967 am lucrat la C.A.P.-Dudești-Cioplea sub numele de Ion Natalia ca muncitoare agricolă. Pe această perioadă am primit salariu pe zi-muncă pe stat de plată unde am semnat.

M-am prezentat la sediul C.A.P. în Dudești-Cioplea să cer o adeverință pentru acești 5 ani munciți, să mai adaug și eu la anii de pensie și dînșii au spus că nu pot să-mi elibereze această adeverință.

În această situație ce pot să fac, pentru a primi un drept al meu. Dacă însumez 10 ani de serviciu, pot primi și eu o pensie mai mare.

Natalia Dragomirescu
București

Din nou despre poluare

În revista «Flacăra» nr. 28/1944 din 7 iulie a.c., un locuitor al orașului Comănești a scris despre poluarea atmosferei datorită termocentralei și locomotivelor de manevră. S-a promis de către edilii orașului că se vor lua măsuri, dar pînă acum nu se prea cunosc. Iată despre ce este vorba: Cetățenii de pe str. 7 Noiembrie se bucurau din cele mai îndepărtate vremuri de binefacerea riului ce trecea paralel cu strada. Apa aceasta, cu o limpezime de cristal, este de nerecunoscut din dreptul așezării Miricel. Aceasta din cauza Întreprinderii miniere Comănești, fiindcă apa ce este scoasă se varsă direct în acest riu.

— De ce nu s-au luat măsuri să se facă un bazin de captare a apei miloase ce o face să fie nefolosibilă, dispărîndu-i chiar și fauna ce o avea (acei pești de munte)?

Să nu uităm că locuitorii acestei așezări au în preajma caselor animale, pe care nu au unde să le adape.

Am scris aceste rînduri deoarece și eu mă numesc cetățean al acestei așezări, deoarece pînă în 1960 am locuit și muncit aici, acum prin natura meseriei și a profesiei sînt în orașul Bacău.

Mihai Croitoru
Bacău
Cornișa-Bistriței, bloc 25 ap. 4

Cinemateca este vitregită

Am următoarea nemulțumire și în același timp nedumerire.

După ce de cîțiva ani sîntem privați de o demnă Cinematecă unde să poată fi vizionate filmele dorite în bune condițiuni, în ultimul timp aceasta, așa cum e ea de incomodă, a mai venit și cu «o modernizare dureroasă» și discrepantă: filmele nu mai sînt scrise, ci vorbite cu o voce incalificabilă, goală, fadă, insipidă, fără nici o nuanțare, care o ține pe același ton de la cap la coadă, fără semn de mirare, întrebare, stop. Consider că a viziona filme ca: «Paganini în arcușul fermecat», «Simfonia pastorală» etc. în astfel de condiții este o profanare. Să se renunțe la ele fiindcă în timpul vizionării sînt completate de șughițuri și alte interferări și strigăte ale spectatorilor ca o răzbunare împotriva ingratei, disonantei și nemuzicalei voci care umbrește întreg spectacolul.

Și o propunere: circulînd mai mult cu autobuzul 34 am auzit adeseori vocea șoferului printr-un modern microfon, care făcea anumite intervenții către călători ca: «Avansați, domnul de la ușă să ia bilet, urcați de la scară» etc. N-ar fi bine ca, folosind acest sistem, să fie anunțate pentru marele public călător — divers — și stațiile care urmează? Sau cel puțin principalele stații, așa cum pe vremuri făceau pașnici taxatori, ba chiar și birjarii de mai în urmă cu ani?

profesor Marieta Sava
București,
bd. 1 Mai, nr. 321

Pe cînd frații Chivu în fruntea unei întregi rețele?

În ziua de 6 octombrie a.c., avînd drum la București, împreună cu soția, am ținut să verificăm la fața locului renumele bun al restaurantului condus de frații Chivu. De obicei nu servesc masa decît la restaurante cu autoservire, dar am zis că o excepție nu-mi va ruina bugetul, ținînd cont că restaurantul aplică prețuri de categoria a II-a. Încă de la intrare am fost conduși, cu atenție, la mesele de două persoane.

Am comandat un «mușchi a la Chivu» și «mici à la Chivu». Mai pe furiș, ajutați și de cadrul intim din local, am împărțit porția de mușchi cu soția și de asemenea și micii, pentru a-mi da seama de calitățile ambelor feluri.

Pe lîngă serviciul prompt și calitatea preparatelor, m-a surprins și stilul de muncă. Unul din frații Chivu, într-un moment al vizitei printre mese, a observat cum o ospătăriță s-a aplecat să ia o sticlă pentru a turna în pahare la alți consumatori. Imediat i s-a odresat: «Tovarășa, să nu mai stai cu spatele, vezi că dînsul (adică eu) dorește ceva». Într-adevăr, doream să achit consumația, nici 30 secunde nu am așteptat, dar suficient pentru ochiul format, pentru a-și da seama de situație. A fost o observație în liniște, discretă, dar severă în același timp, și doar pentru faptul că ospătărița a stat cu spatele și nu a fost atentă la o dorință a consumatorului, neexprimată însă, ci doar intenționată.

Consider și eu că locul acestor Chivu este de a conduce destinele nu numai ale unui singur restaurant, ci întreaga rețea. Mă tem însă că excepția (restaurantul «Minion») care confirmă regula va dispărea în acest caz, dar va cîștiga întreaga rețea a alimentației publice cu încă 25-30 la sută peste media actuală a servirii și calității preparatelor. Trebuie să ne folosim de capacitatea acestor oameni îndrăgostiți de meseria lor.

Tin să aduc și eu pe această cale felicitări fraților Chivu.

Șerban Constantin
Pitești
str. G. Coșbuc nr. 10

Asigurînd prezentul, putem vorbi de viitor

În «Flacăra» nr. 36 a fost abordată o problemă esențială, care preocupă mult pe părinții copiilor mici, în special sub 6-7 ani.

Și, mai ales, au fost date soluții. De aici rezultă rolul important ce revine «Serviciului de evidență și stabilire a drepturilor personalului casnic» în selectarea cadrelor și cunoașterea lor pentru a le putea recomanda spre angajare solicitanților. Adică să existe o garanție că lași copiii pe mîna unei persoane corecte și pricepute.

În acest sens am o propunere: să aibă drept la angajare și pensionarele. Tocmai prin faptul că ele au lucrat ani de zile în producție, au o conștiință mai ridicată și fiind la virsta «bunicuțelor» se vor comporta ca atare.

O altă remarcă: așa cum este organizată astăzi primirea copiilor în creșe consider că este nesatisfăcătoare.

Personal, am dat copiii la creșă, dar după numai două zile s-au îmbolnăvit și a trebuit să-i iau acasă, să primesc concediu medical pentru îngrijirea lor (deci scoaterea mea din serviciu) etc.

Este drept că la primirea copiilor la început de an se cer o serie de analize și avize medicale (destul de multe), dar ulterior copiii merg în familie în fiecare săptămînă. Or, a lăsa sănătatea copiilor pe seama unui certificat, eliberat (poate corect) cu luni de zile în urmă, este un formalism prea riscant. Cum nu se pot pretinde certificate săptămînale, propun să existe pe lîngă fiecare creșă o persoană (cu pregătire sanitară medie) anume, însărcinată pentru a ancheta continuu situația sanitară din familiile copiilor din creșă — ținînd legătura și cu circa sanitară respectivă — pentru a avea o evidență din mediul respectiv (bloc, stradă etc.). Iar copii ce vin sau merg într-un mediu suspect din punct de vedere sanitar să fie ținuți separat (în «izolare») sau, după gravitate, să nu mai fie primiți la creșă.

Maria Grigorescu
București, str. Tiglina nr. 29

Caracterul social al medicinei trebuie extins și perfecționat continuu

Vă scriu aceste rînduri pentru că ar fi nedrept ca anumite erori (de fond sau chiar de exprimare), strecurate în anumite coloane, să dea naștere unor comentarii. Concret. În nr. 25, în «Operația nr. 3 000» se spune că: «Sasit în stare foarte gravă, în ziua de 2 mai, cu diagnosticul hernie inghinală dreapta strangulată, declanșată cu 3 zile în urmă, pacientul este operat la trei zile după internare». Dacă autorul acestei fraze ar fi chirurg și ar face exact așa cum a scris (adică ar opera după 6 zile (3+3) o hernie strangulată), ar fi excomunicat din corpul medical în 24 de ore (în cel mai fericit caz). În nr. 28, în «A vorbit după respirația gură la gură» se menționează că «...electrocardiograma de urgență indica mereu puls zero». Electrocardiograma evidențiază grafic contracțiile cardiace; pulsul este expresia periferică a contracțiilor cardiace (efectul lor periferic). Dar pentru autorul acestor rînduri, cauza și efectul unui fenomen sînt totuna. Tot în același număr la «A vrut să sugrume somnul altuia» apare, în diagnosticul menționat, termenul de «politraumatism cranian». Nu există așa ceva, pentru că «politraumatism» înseamnă lezarea a cel puțin două părți deosebite ale corpului. Că bolnavul respectiv era un politraumatizat este cu totul altceva, dar termenul de «politraumatism cranian» nu este medical.

Și exemple ar mai fi, dar mă opresc aici permițîndu-mi să nu fiu de acord nici cu modul de selecție a cazurilor prezentate. Unele sînt menționate ca mari premiere medicale sau ca gesturi terapeutice disperate, deși sînt de mult intrate în arsenalul terapeutic ce ne stă la dispoziție și reprezintă activitatea noastră cotidiană. Iar altele nu-și ating scopul, nici de senzațional, nici de educație prin puterea exemplului, scăzînd astfel din caracterul util al rubricii. Din dorința ca rubricile din pagina «Războiul sănătății» să devină din ce în ce mai utile cititorului îmi permit a vă face o propunere: să se facă o intensă educație sanitară a populației de toate vîrstele, în vederea deprinderii de către orice individ a primelor gesturi necesare în fața omului a cărui viață este în dificultate.

Sau subiecte de discutat. Care este latura negativă a îngerării actuale (cantitate) de medicamente, aparent inofensive; Aspecte deontologice în relația bolnav-medic; Interviuri cu personalități ale lumii medicale, abordînd unele aspecte morale ale profesiunii medicale, ca problema bolnavilor incurabili, aspectul profund umanitar al donării de organe de la decedați (pentru transplantul de cornee de exemplu, care a luat amploare azi la noi în țară) etc.

În spiritul acestor idei, cred că pagina «Războiul sănătății» din revista «Flacăra» ar putea juca rolul pe care și l-a propus și în alte domenii ale vieții noastre sociale.

locotenent colonel doctor
Armand Novatsek,
medic specialist
București, șos. Ștefan cel Mare 226 ap. 8, sect. 2

S-a desființat fiindcă era util

Sînt student la Facultatea de industrie a lemnului Brașov. De curînd mi-am vizitat satul natal. Am întîlnit aceiași gospodari harnici, mereu la muncă, dar cu un necaz. De curînd s-a desființat singura cale de comunicație rapidă din sat — telefonul — care a fost preluat la particular de pădurarul comunei.

Acest telefon deservea satele Cacova și Zmeurăț și era foarte util. Tocmai pentru că era atît de util a fost desființat.

Acum dacă are loc un incendiu, dacă un om este grav bolnav trebuie să se meargă circa 8-10 kilometri pe jos pentru a anunța pompierii sau salvarea. Pînă la sosirea acestora se scurg circa 2-3 ore. Pădurarul (cel ce a luat telefonul) permite doar rudelor și prietenilor să aibă convorbiri telefonice. Aș vrea ca prin intermediul «Flacării la dispoziția dumneavoastră» să-i întreb pe cei care au desființat telefonul din satele Cacova și Zmeurăț, județul Vîlcea, dacă s-au gîndit suficient cînd au luat această hotărîre și totodată cer în numele cetățenilor reinstalarea telefonului.

Gheorghe Ștefan
student, Facultatea de industrie a lemnului, Brașov

Cînd și cine va înțelege?

Legarea școlii de viață, de practică — prin orientarea conținutului muncii ei spre nevoile vieții și ale practicii — a devenit un adevăr atît de evident, de apodictic, încît nu poți rosti această propoziție fără teamă și jenă de a spune un truism, un loc comun. Și totuși, cît de greu se realizează, cît de anevoie se traduce în viață acest principiu de bază, această cerință elementară, în unele domenii ale vieții școlii!

Voi exemplifica: Necesitatea pregătirii temeinice a cadrelor didactice s-a formulat de multă vreme. În ultimul timp însă acest deziderat general a început să dobîndească niște contururi mai precise prin sarcini special formulate de documente de partid privitor la acest lucru. «Fiecare educator, învățător și profesor din întregul sistem de învățămînt trebuie să fie atît un bun specialist în domeniul său, cît și un bun educator comunist» — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la Plenara din noiembrie 1971. Această presupune ca în planurile de învățămînt ale facultăților care pregătesc viitori profesori disciplinelor ce asigură pregătirea teoretică și practică pentru munca de educator ar trebui să li se acorde aceeași pondere (sau măcar aproape!) ca și disciplinelor care realizează pregătirea de specialitate.

Cum se prezintă în realitate lucrurile?

În planurile de învățămînt ale facultăților a căror «producție» o constituie cadre didactice de toate specialitățile, disciplinele care concură la formarea lor ca educatori (psihologia, pedagogia, metodica) ocupă abia 3%! Pentru cei mirați și pentru sceptici dăm în detaliu numărul de ore: psihologia (copilului și pedagogică) — 1/2 oră (adică 2 ore, din două în două săptămîni, un singur semestru!), pedagogia 2 ore + 1 oră sau 1/2 oră (la unele facultăți) de seminar, metodica 1 oră (la unele specialități 1/2 oră)... Și această pregătire — anemică! — teoretică e dublată de 3 ore de activitate practică (pedagogică) în două semestre. Cu asemenea pregătire teoretică să nu fie de mirare că practica nu poate fi decît empirică.

În ce mă privește — predau cursul de psihologie — doresc să menționez că acest curs avea un statut mai prestigios și o poziție ceva mai solidă în vechile planuri de învățămînt, în care existau cîte două ore de curs, un an întreg (deci două semestre!), și în plus o oră de seminar. Cu actualele planuri de învățămînt, viața școlii superioare (care pregătește cadre didactice) este încă departe de cerințele vieții.

Cînd însă cei care au operat asemenea «amputări» în planurile de învățămînt, scoțind disciplinele psihopedagogice pe post de... cenușăreasă, vor cita chiar din aceste documente. Cînd însă vor înțelege că drumul școlii spre viață trece neapărat prin viața școlii?*

Ion Drăgan,
doctor în psihologie
Timișoara

P.S. *În incinta universității noastre se va instala un laborator de orientare școlară și profesională în săptămînile care vor urma. Mă întreb însă: cum vor putea face practică în acest laborator studenții facultăților și secțiilor care au prevăzut în planul de învățămînt doar o jumătate de oră de curs pe săptămînă (în formularea planului: 2 ore din două în două săptămîni în semestrul I)?*

* *Decani ai facultăților în cauză și membri ai consiliilor profesorale.*

Aș vrea să aflu și eu unde s-au rătăcit?

Subsemnatul Gherase Ioan, bolnav în sanatoriul T.B.C. Bisericani, județul Neamț, vă relatez următoarele: Șantierul de construcții și instalații petroliere, strada Filimon Sîrbu nr. 45, Constanța, unde lucram ca muncitor, mi-a expediat prin poștă, la data de 20 iulie 1973, suma de lei 540. Banii au ajuns la Oficiul Bisericani, însă eu lipsind în acea perioadă, banii au fost returnați la Constanța, la șantier.

Fiind din nou transferat la Bisericani, am cerut prin corespondență șantierului din Constanța să-mi trimită iarăși cei 540 lei. Șantierul îmi comunică, prin telefon, că banii (540 lei) au fost expediați la 20 iulie 1973 la Bisericani și pînă în prezent nu s-au înapoiat. S-au rătăcit. Banii sînt lichidarea pe luna iunie 1973.

Ioan Gherase
Sanatoriul Bisericani, salonul 6, secția chirurgie

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

CENTRALA CIMENTULUI BUCUREȘTI

realizări și perspective

Se poate oare construi fără ciment? Practic, imposibil! Zeci de mii de apartamente, uzine, clădiri cu caracter social-cultural, altele cu caracter agrozootehnic — într-un cuvînt, tot ce vedem azi înălțat de-a lungul și de-a latul țării — se construiește din beton. Adică cu ciment. Cît e, așadar, de justificată atenția pe care conducerea partidului și a guvernului a acordat-o și continuă s-o acorde dezvoltării industriei producătoare a acestui prețios material de construcție. Înainte de naționalizare — ca să oferim un singur exemplu — în întreaga țară se producea în total cam o treime din cît produce azi doar o singură fabrică de ciment, cea de la Medgidia, construită în anii puterii populare. În luna aprilie a acestui an a luat ființă CENTRALA CIMENTULUI–BUCUREȘTI. De aici este coordonată întreaga activitate a tuturor combinatelor de ciment, lianți și azbociment — C.L.A., cum se numesc ele pe scurt —

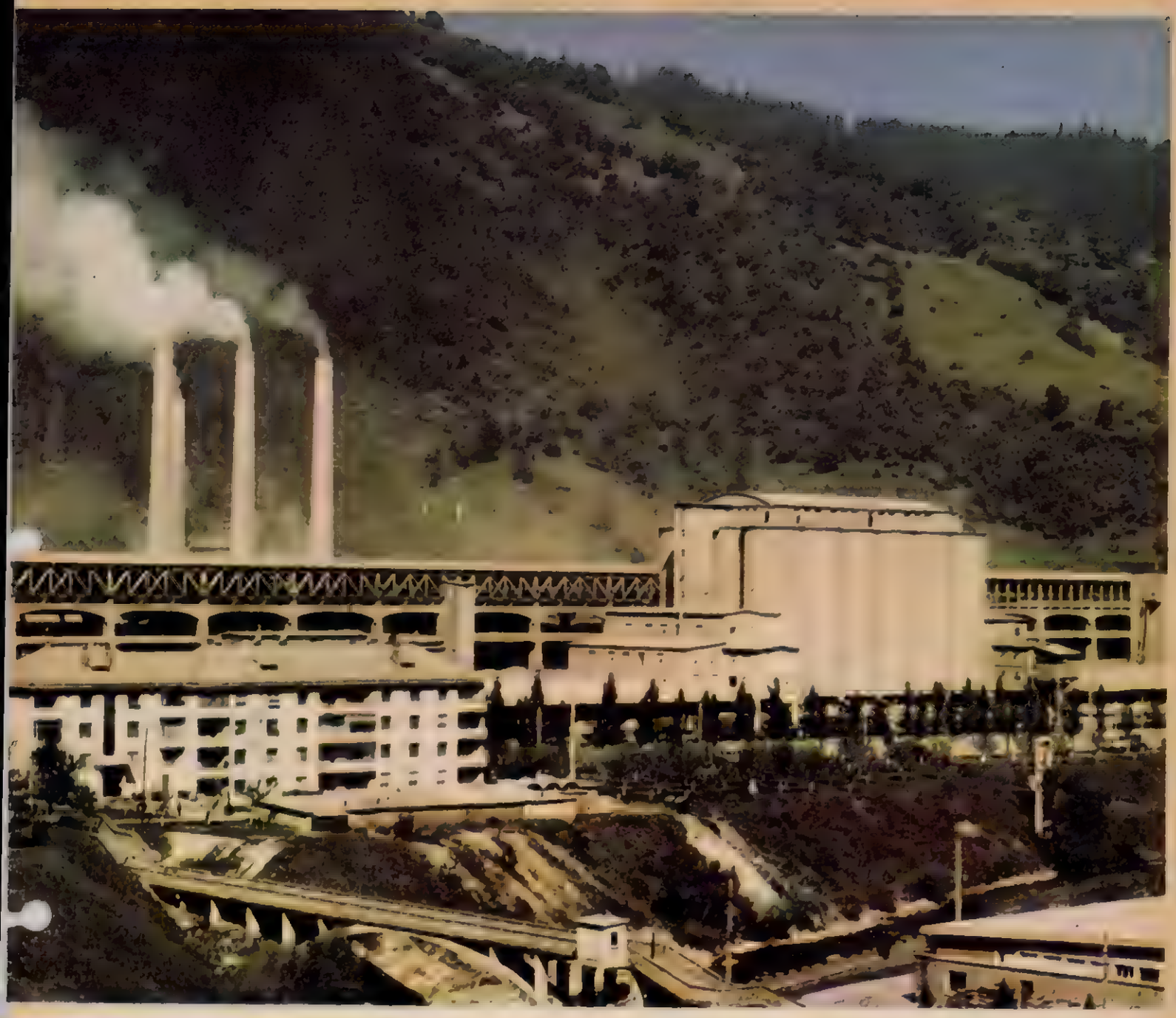

răspîndite în întreaga țară, acolo unde, bineînțeles, există materia primă necesară.

Care sînt aceste unități? Ce perspective de dezvoltare există în domeniul industriei cimentului, avîndu-se în vedere ritmul alert în care se desfășoară opera de edificare socialistă a țării?

— După cum se știe — ne declară tovarășul Ion Marinescu, directorul economic al centralei — ponderea mare de producție în industria cimentului o au azi o serie de combinate noi, cum sînt cel de la Aleșd (Bihor), cel de la Cîmpulung (Argeș), de la Tg. Jiu, Medgidia, Bicaz. Mai sînt în plină exploatare capacitățile de producție vechi, dar dezvoltate și reutilate, de la Turda, Fieni, Brașov, Cernavodă, Brăila, Comarnic.

Ce produc aceste unități? Circa 20 de sortimente de diferite tipuri și mărci, apreciate pe piața internă cît și în străinătate (exportăm în 18 țări ale lumii). Mai producem plăci de azbociment și tuburi de azbociment, var pentru construcții, ipsos, produse refractare pentru șamotarea cuptoarelor industriale. Unul din materialele de construcție cele mai noi — adaugă interlocutorul nostru — îl constituie panourile termoizolatoare cu miez de polistiren. Fabricate în diferite dimensiuni la Combinatul pentru lianți și azbociment de la Tîrgu Jiu, aceste panouri pot fi folosite cu eficiență atît în construcțiile industriale cît și în construcțiile civile sau cu caracter agrozootehnic. Asemenea materiale se găsesc permanent la dispoziția celor interesați.

Baza de activitate a noii Centrale a cimentului se va dezvolta în continuare într-un viitor apropiat, cînd vor fi date în folosință două noi mari combinate, unul la Hoghiz (județul Brașov), care va avea o producție cu 40 la sută mai mare decît fabrica de ciment de la Bicaz, celălalt la Mintia (județul Hunedoara). Ambele, aflate acum în construcție, sînt dotate cu linii de fabricație de mare capacitate, putînd produce de aproximativ zece ori mai mult decît produc fabricile de ciment de la Cernavodă sau de la Brăila. Va crește de asemenea capacitatea de producție a combinatului de la Cîmpulung prin intrarea în exploatare a liniilor de fabricație V și VI.

Deși construite de nu prea multă vreme, fabricile de ciment de la Aleșd, de la Cîmpulung-Argeș, de la Tîrgu Jiu, Medgidia, Turda, Bicaz au fost înzestrate cu utilaje mai noi, cu tehnologie avansată, obținîndu-se în scurt timp indici superiori de funcționare. Lucrurile nu se vor opri desigur aici. Față de ponderea mare pe care o deține sectorul producției de ciment în domeniul materialelor de construcție, este prevăzută alocarea unor importante fonduri în vederea construirii unor noi capacități de producție. În acest fel, producția românească de ciment se va dubla la sfîrșitul acestui cincinal față de ce s-a realizat în 1970.

În momentul de față, în toate unitățile de producție ale centralei, se depun eforturi deosebite pentru satisfacerea tuturor cererilor de ciment și ale altor materiale de construcție de care este atît de multă nevoie în vederea realizării cu succes a planului național de investiții. O atenție deosebită se acordă, concomitent, planului de export pe care — așa cum aflăm — CENTRALA CIMENTULUI—BUCUREȘTI l-a depășit în primele nouă luni ale anului.

F. URSEANU

CENTRALA CIMENTULUI BUCUREȘTI - strada Bibliotecii nr. 2
Telefon 15 64 90, Telex 011249 sau 011240

FRONTUL DIN UMBRĂ

activitățile informative și contrainformative în apărarea independenței Țărilor Române

o veste de taină

Triumful politicii lui Constantin Brîncoveanu a fost asigurat pe o perioadă de peste două decenii de coeziunea care a existat între el și cei mai apropiați sfetnici în frunte cu unchiul său, stolnicul Constantin Cantacuzino.

Disensiunile intervenite între domnitor și frații Cantacuzino au constituit cauzele sfîrșitului tragic al tuturor. De această dată mijloacele și metodele specifice muncii informative și contrainformative au fost folosite în scopuri distructive.

Cu toate că discordia dintre Brîncoveanu și frații Cantacuzino era de natură să înlesnească Porții otomane mazilirea domnului Țării Românești, totuși nu s-a trecut la luarea acestei măsuri: domnul fiind cunoscut ca unul ce era bine informat, nu se putea risca o acțiune a cărei desconspirare — cum am spune azi — i-ar fi dat posibilitatea să se refugieze în Transilvania, unde cumpărase multe moșii. De aceea trebuia dusă mai întîi o intensă muncă de dezinformare a lui Brîncoveanu cu privire la intențiile înaltei Porți față de el.

Acțiunea a fost începută în anul 1712 printr-un firman confirmat și de către muftiu, prin care se dispunea «să fie lepădat de legea mahomedană» oricine va spune că domnul Țării Românești este ghiaur, adică necredincios împărăției. Șiretlicul și-a produs efectul scontat deoarece Brîncoveanu, dînd crezare acestor aprecieri, a adoptat o atitudine mai intransigentă față de Cantacuzini.

O PLÎNGERE FALSĂ

La rîndul lor, boierii Cantacuzini, după ce au procurat de la Brașov copii de pe sigiliile marilor boieri aflați încă în dregătorii, au alcătuit, ca din partea acestora, o plîngere împotriva lui Brîncoveanu. În acest document fals era exprimată «nemulțumirea și indignarea» întregii țări pentru necredința domnitorului față de Înalta Poartă, necredință manifestată în: întreținerea unei corespondențe secrete cu marile puteri europene ostile Imperiului otoman; obținerea dreptului de a se refugia pe teritoriul Imperiului habsburgic; cumpărarea de moșii în Transilvania și transferarea multor obiecte de valoare la Brașov; depunerea unor mari sume de bani la băncile din Veneția și din alte țări; acordarea de mari împrumuturi bănești chiar unor personalități din Imperiul otoman; consimțămîntul dat lui Toma Cantacuzino de a se alătura rușilor și de a ataca Brăila în anul 1711; instituirea unor dări excesive în scopul de a se îmbogăți, ruinînd prin aceasta țara etc.

Plîngerea a fost trimisă crudului vizir Gin Ali Pașa, cumnatul sultanului Ahmed al III-lea, printr-un om de încredere al Cantacuzinilor.

După primirea plîngerii false, vizirul a hotărît să treacă la mazilirea lui Brîncoveanu.

SCRISOAREA MEDICULUI

Tot de la Dimitrie Cantemir și de la Anton Maria Del Chiaro aflăm că despre această hotărîre a vizirului a luat întîmplător cunoștință și medicul grec Anton Corai (Corea), rezident la Constantinopol. Acesta, chemat fiind în casa unui caimacam bolnav, în timp ce prepara un leac din niște ierburi a auzit șoapte. Ce se întîmplase? Secretarul vizirului, aflat în vizită la acel caimacam, îi șoptea, printre altele, că vizirul a hotărît să prindă și să ucidă pe Brîncoveanu împreună cu toată familia lui. Cunoscînd limba turcă, medicul a reținut această informație deosebit de importantă și, după ce s-a sfătuit cu mai mulți prieteni, a comunicat-o lui Constantin Brîncoveanu.

Primind vestea, domnitorul a adus-o la cunoștința doamnei Maria, devotata sa soție, care și-a exprimat părerea că ar fi bine ca, pentru o anumită perioadă de timp, curtea domnească să fie mutată de la București la Tîrgoviște, de unde le-ar fi mai ușor să se refugieze la Brașov.

Consfătuindu-se și cu o parte dintre dregătorii săi, aceștia i-au povățuit să rămînă pe loc. Referindu-se la informația primită de la medicul Corai, stolnicul Cantacuzino, «pentru a risipi orice bănuială din partea domnului, îi spune cu un aer indiferent că grecului i-or fi trebuit bani, sărbătorile Paștelui fiind aproape». Lăsîndu-se convins de netemeinicia informației primite, domnitorul a dispus scrisoarea fără a răspunde medicului binevoitor, care dealtfel nu-i solicitase nici o recompensă!

Și astfel s-a făcut că **vestea de taină** care ar fi putut salva viața domnului a fost ignorată.

FIRMANUL

Între timp și-a făcut apariția la București capugiul Mustafa aga însoțit de 12 ciohodari înarmați, care au răspîndit zvonul că merg la cetatea Hotin cu porunci din partea vizirului. Întrucît era vechi prieten al lui Constantin Brîncoveanu, cererea demnitarului turc de a fi primit la Curtea domnească n-a trezit nici o suspiciune.

Cînd a intrat în sala cea mare, unde a primit din partea domnitorului tradiționalele urări de bun venit, el a scos o năframă de mătase neagră și a pus-o pe umărul acestuia. Era semnul mazilirii, care pe domnitor și pe o parte din dregători i-a încremenit.

A doua zi (6 aprilie 1714) la ora prînzului a sosit în București îmbrihorul, care a instalat ca domn al Țării Românești pe Ștefan Cantacuzino, fiul stolnicului Constantin Cantacuzino.

Transportat la Constantinopol împreună cu toată familia și cu bogățiile încărcate în 24 care, Brîncoveanu a fost închis într-una din celulele faimoasei fortărețe Edicule, transformată în închisoare de stat. După îndelungate torturi aplicate în scopul de a obține declarații cu privire la locurile unde erau ascunse sau depuse prezumtivele bogății care în imaginația turcilor dobîndiseră proporții fantastice — din moment ce îl numeau de multă vreme Altîn bei, prințul aurului — la data de 15 august 1714 Constantin Brîncoveanu împreună cu cei patru fii ai săi și vistiernicul Ienache Văcărescu au fost decapitați în public într-una din piețele din apropierea seraiului sultanului. La sinistrul spectacol a asistat însuși sultanul Ahmed al III-lea, precum și reprezentanții diplomatici ai Rusiei, Austriei, Franței, Angliei, Veneției, Olandei, Poloniei și Suediei.

O soartă asemănătoare au avut și stolnicul Constantin Cantacuzino și fiul său Ștefan, numit domn al Țării Românești în locul lui Brîncoveanu. Ei au fost ridicați de la palatul domnesc din București în seara zilei de 13/25 ianuarie 1716. La Constantinopol au fost întemnițați tot la Edicule și apoi uciși în noaptea de 6/7 iunie 1716.

Colaborarea rodnică dintre Constantin Brîncoveanu și stolnicul Constantin Cantacuzino a ridicat timp de peste două decenii prestigiul Țării Românești față de marile puteri europene. Dimpotrivă, discordia dintre ei le-a hărăzit un sfîrșit tragic și a făcut să se abată asupra țării cumplite nenorociri.

o dispariție misterioasă

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea se manifesta o creștere considerabilă a interesului puterilor apusene față de bogățiile subsolului Țării Românești și Moldovei. Pentru a culege informații cu privire la eventualele posibilități de exploatare a diverselor zăcăminte, numeroși «exploratori» vizitau aceste țări, sub diverse acoperiri.

Din această categorie de vizitatori a făcut parte și Ernest Frederic Kőnig, originar din Breslau, care studiase dreptul și limba latină la Universitatea din Halle. Timp de aproape zece ani el a locuit în Moldova, îndeletnicindu-se cu meditarea odraslelor domnitorilor Grigore Ghica, Constantin Moruzzi, Alexandru Mavrocordat (Deli-bei) și Alexandru Mavrocordat (Firaris).

MISIUNILE LUI ERNEST FREDERIK KŐNIG

Cînd a apreciat că «profesorul» Kőnig și-a creat suficiente relații în Moldova pentru a îndeplini anumite misiuni cu caracter secret, guvernul Prusiei i-a numit consul la Iași. Faptul s-a petrecut în a doua jumătate a anului 1784, în timpul domniei lui Alexandru Mavrocordat.

Bucurîndu-se de simpatia și protecția domnului Moldovei, Kőnig și-a început activitatea de consul fără a aștepta sosirea *beratului* (patentei) de la Poartă. În același timp, el a fost folosit de Alexandru Mavrocordat la traducerea scrisorilor din limba germană și la îndeplinirea unei misiuni politice în Ungaria, de unde a cules informații în favoarea Imperiului otoman.

Sub acoperirea calității de consul, Kőnig a desfășurat în Moldova o intensă activitate de spionaj. Pentru a nu trezi suspiciuni prin frecventele plecări din Iași, el a arendat o moșie în apropierea orașului.

El se introducea în cercurile sus-puse, purta corespondență cu miniștri, țesea intrigi, spiona, întreținea agenți, cifra și descifra mesaje, într-un cuvînt desfășura o autentică muncă de culegere, de obținere și transmitere a informațiilor.

Problemele politice, intrigile de la curtea domnească, din cercurile apropiate domnului și din rîndurile opoziției erau cu deosebită abilitate urmărite și raportate de Kőnig. Este deosebit de edificator în această privință raportul din 18 februarie 1785, prin care el a descris împrejurările înlocuirii domnitorului Alexandru Mavrocordat (Deli-bei) cu Alexandru Mavrocordat (Firaris), intrigile urzite în acest scop de absolutismul țarist și iminența unui nou război între rusi si turci.

La 3 mai 1785, Kőnig a trimis un alt raport la Berlin în care era prezentată personalitatea noului domn al Moldovei, Alexandru Mavrocordat, care se arăta foarte binevoitor față de corpul consular din Iași, «dar săracul este sărac în consecință...»

FUGA

În prima jumătate a anului 1787, prin mai multe rapoarte, el a descris cu lux de amănunte fuga domnului Alexandru Mavrocordat din Moldova în Rusia, situația averii acestuia, lăsate în Moldova și întîlnirea de la Cherson dintre împărăteasa Ecaterina a II-a și împăratul Iosif al II-lea al Austriei.

În luna septembrie 1787, Kőnig a informat Berlinul despre arestarea viceconsulului rus la Chilia de către autoritățile turcești, iar în noiembrie, raportînd despre măcelul organizat de turci la Iași și despre implicațiile acestui eveniment, a făcut unele aprecieri demne de reținut cu privire la despotismul Imperiului otoman, la rapacitatea și atrocitățile trimișilor și trupelor sale.

Datorită activității sale Kőnig era invidiat și supravegheat de consulii celorlalte puteri. Astfel Raicevich i-a furat patenta și a căutat să difuzeze prin ziare informații compromițătoare despre el; Metzburg îl ponegrea în corespondență; Mavrogheni, domnul Țării Românești, «bun turc și bun prusian», îl primea în mod prietenesc la București, însă Alexandru Ipsilanti, noul domn al Moldovei, îl ținea la distanță la Iași.

O SITUAȚIE DELICATĂ

În urma războiului ruso-turc izbucnit în august 1787, dascălul-spion se văzu pus într-o situație delicată.

Ortalele și spahii turci, care făcuseră nemaipomenite urgii la Iași în noiembrie 1787, au voit să-i fure caii, pe care numai intervenția sa cu arma în mînă i-a scăpat.

În aceste împrejurări, el s-a hotărît să plece din Moldova într-un loc mai sigur, de unde să se întoarcă la intrarea rușilor.

Se afirmă că la începutul lunii februarie 1788, Kőnig, pretextînd o vizită la moșia sa arendată lîngă Iași, a fugit la Camenița, de unde i s-a pierdut urma pentru totdeauna. Dispariția misterioasă a lui Kőnig a fost explicată în mod diferit.

Astfel diplomații Prusiei au atribuit lui Alexandru Ipsilanti răpirea și asasinarea lui Kőnig, deoarece acesta din urmă ar fi denunțat turcilor intențiile domnului de a-i trăda. Dealtfel, Kőnig nu se afla în relații bune cu Ipsilanti, fapt atestat și de Metzburg, care arăta că Ernest Frederic Kőnig supraveghea activitatea domnului și informa Poarta. După fuga consulului, fiica acestuia, căsătorită cu un anume Săndulachi, a rămas la Iași și a fost arestată din ordinul lui Ipsilanti, care dorea să demonstreze turcilor că le-a rămas fidel.

Pe de altă parte, s-a emis ipoteza că Ernest Frederic Kőnig a fost ucis de turci, cu prilejul unei incursiuni a acestora în Moldova, fără știrea și amestecul domnului.

Ambele alternative sînt posibile, deși prima pare mai verosimilă.

Cert este că la 23 februarie 8 martie 1788, marele vizir Iusuf-pașa, printr-o poruncă vizirală, a cerut lui Alexandru Ipsilanti să informeze Poarta în legătură cu fuga și dispariția acestuia din Iași. Vizirul arăta că va fi pus în mare încurcătură dacă ambasadorul Prusiei la Poartă va întreba de soarta consulului. De aceea el a cerut domnului Moldovei să cerceteze toate potecile și toate cărările ce duc la graniță și să-i răspundă de îndată.

La data de 18 martie 1788, marele vizir a confirmat primirea notei prin care Ipsilanti, explica strania dispariție. Poarta nefiind însă mulțumită de cele comunicate de domn, i-a cerut să întreprindă noi cercetări pentru clarificarea cazului, arătînd totodată că Prusia începuse să adune oști la graniță.

În asemenea împrejurări misterioase își încheia activitatea Ernest Frederic Kőnig, primul consul al Prusiei la Iași...

C. NEAGU
D. MARINESCU
R. GEORGESCU

Strîmbeanu, ca victimă a lui Radu Nunweiller

Balaci grăbește curgerea lui Deleanu spre pămînt.

Lucescu îl depozedează de echilibru pe Niculescu.

meciul campionatului văzut prin căderile sale

[illegible] – DINAMO BUCUREȘTI 1-1

Dinu se ține cu brațele și cu faulturile de unul din posibilii săi înlocuitori în națională: Deselnicu.

Involuntara așezare în patru membre a lui Bălan.

Fotografii de Emil COJOCARU

Moldovan și prăvălirea lui Ștefănescu.

Dudu Georgescu încearcă să-l doboare pe Ștefănescu

Căderea (temporară) a unei glorioase galerii: tace Craiova.

Cade artistic Boc

Căderea lui Cavai: oltenii au egalat

Sus piciorul drept!

Lucescu mîngîiat de Deselnicu.

Cade și Oblemenco.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

De la Administrarea Asigurărilor de Stat

Referitor la nota din nr. 38/15.IX.1973 a revistei Flacăra, privitoare la greșeala de ortografie dintr-un panou de agitație vizuală ADAS de pe cuprinsul județului Olt, vă facem cunoscut că s-au luat măsuri de corectarea textului.

Din relatarea sucursalei ADAS-Olt rezultă că în nota de comandă textul a fost corect, însă graficianul a făcut greșeala, iar unul din lucrătorii noștri de la Slatina a făcut o recepție superficială.

Vă mulțumim pentru sesizarea dumneavoastră.

director,
A. Minzină

Cereri, amînări, audiențe pentru rezolvarea unui lucru legal

Subsemnatul inginer Simion Constantin, domiciliat în București, Drumul Taberei, aleea Bujoreni nr. 2, bloc. P-1, et. I, ap. 87, vă scriu următoarele: De 6 luni de zile, după cerere, înregistrare, audiențe și scrisori de reclamație, aștept (fără nici un rezultat) eliberarea unui act de înstrăinare a imobilului proprietate personală pe care îl posed și care a fost abia acum 6 luni eliberat de chiriași, fiind propriu pentru vînzare.

Eu mă aflu în următoarea situație:

1. Am găsit cumpărător pentru imobil.

2. Doresc să-mi cumpăr locuința (chirie-stat) în care am locuit forțat, prin faptul că imobilul posedat de mine era ocupat.

3. Nu pot poseda două imobile, trebuie să înstrăinez unul.

4. În cazul în care mi se va cere sînt de acord și cu vînzarea lui către stat.

Constantin Simion
București

Răspunsul primit de la municipiul București Consiliul popular al sectorului 8

Urmare scrisorii tovarășului Simion Constantin din aleea Bujoreni nr. 2, apart. 87, sectorul 7, referitoare la eliberarea unei autorizații de înstrăinare pentru imobilul din str. Miron Costin nr. 37, sectorul 8, vă comunicăm: în urma invitației serviciului nostru, petiționarul s-a prezentat și a ridicat autorizația respectivă.

șef serviciu, **tehnician principal,**
inginer A. Duda **V. Bălteanu**

Băicoi este unul singur

Impulsionat, să nu spun înflăcărat, de ajutorul ce se acordă prin rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», m-am hotărît să vă scriu.

Sînt născut în anul 1921 în Băicoi, Prahova, comună ce era deservită de gara Băicoi. La școală am învățat că Mihai Viteazul în jurul anului 1600 ar fi cedat moșia Băicoiului ploieștenilor. Am apelat la istorie pentru a justifica cele ce urmează: de cîtva timp, numele gării Băicoi a devenit Florești-Prahova, la propunerea unui tovarăș din comuna Florești, unde este adevărat, se află Uzinele de cauciuc Victoria.

Nu înțeleg de ce s-a renunțat așa de ușor la vechea denumire, Băicoi este un singur oraș în țara noastră. Florești, se numără cu zecile —deci de ce să nu complicăm noi lucrurile, cînd puteau fi simple? Riscăm să se piardă scrisori, colete, poate chiar vagoane, pentru că un tovarăș din patriotism local a dorit gara Florești-Prahova, în loc să rămînă așa cum am pomenit-o și cum este mai simplu: Băicoi.

Gheorghe Marinescu — Băicoi

Omenia — atunci cînd există — e mai presus de orice

În 9 iulie 1973, fetița Vlad Liliana, în vîrstă de 4 ani, din comuna Cornul Luncii, județul Suceava, se afla pe marginea șoselei, pe partea necarosabilă, în dreptul podețului din fața curții noastre. La un moment dat, noi am auzit o izbitură, un țipăt și un scîrțîit de frîne. Autoturismul cu nr. 1-IS-449 se oprise de acum la circa 25-30 metri de copilul nostru, ce se zvîrcolea în șanț.

Conducătorul auto, respectiv Leonte Ana Romana din Iași, urma să ia legătura cu părinții, să anunțe organele de miliție, dar, în primul rînd să transporte victima la primul punct sanitar, aceasta din urmă impunîndu-se în primul rînd pentru că era un copil al cărui picior fusese rupt și se ținea doar în piele.

La apelul nostru conducătoarea auto Leonte Ana Romana a refuzat să transporte copilul accidentat la primul post medical, pe motiv că este foarte grăbită, noi fiind nevoiți să cerem șoferilor diferitelor camioane care treceau destul de rar să ne transporte la un spital copilul care țipa înfiorător.

Mai mult, în timp ce noi am plecat cu fetița la spitalul din Fălticeni, Leonte Ana Romana a tratat cu o vecină și cu alți martori încît la anchetările ce au urmat nu s-a făcut lumină.

Indiferent că se ridică sau nu niște pretenții din partea părinților, dar suferința copilului, presupunînd că ar fi vina lui, a mamei sau a tatălui care nu au supravegheat-o, trebuia răsplătită măcar cu un zîmbet din partea celei care a comis accidentul.

Oare dumneaei nu este mamă? Nu a mustrat-o conștiința în toată perioada în care știa că o fetiță de 4 ani, pe care a accidentat-o suferă într-un spital? Că are piciorul prins în niște tije și fixat în ghips?

Noi nu i-am cerut decît puțină omenie — să ne transporte copilul în stare gravă la spital — lucru care dealtfel era și un apel obligat prin lege.

Zilele nemuncite de noi în C.A.P. și cîte nopți nedormite de copil și de mamă în perioada spitalizării pot fi răsplătite? De această răspundere a fugit Leonte Ana Romana?

părinții Rodica și Aurel Vlad,
comuna Cornul Luncii,
județul Suceava

Un răspuns de la Oficiul județean de turism, Tulcea

Referitor la semnalul critic, publicat în numărul 37, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» și intitulat «Am fost dați afară din hotel fără drept de apel», relatăm următoarele:

Hotelul «Delta» din Tulcea este un hotel turistic ce deservește cu prioritate turiști români și străini (în grupuri organizate), care vin să viziteze Delta Dunării.

Ineditul și frumusețile deltei atrag an de an un număr din ce în ce mai mare de turiști, iar hotelul «Delta» nu poate satisface întotdeauna cererile de cazare. Pentru a putea face față acestor cereri, Oficiul județean de turism Tulcea a omologat un număr de 140 locuri cazare la case particulare și 32 locuri cazare în cabine pe navele «Tudor Vladimirescu» și «Solidaritatea», toate au un grad de confort ridicat.

Sînt situații cînd pentru grupurile de turiști străini evacuăm hotelul de pasageri individuali, dar asta nu înseamnă că îi dăm pur și simplu afară. Pasagerilor evacuați din hotel le asigurăm, tot prin recepția hotelului, cazare la case particulare (omologate de noi) sau cabine pe vapor.

Semnatarii scrisorii au exagerat cînd au afirmat că au fost pur și simplu dați afară din hotel.

În plus de aceasta, personalul hotelului este în permanență instruit de felul cum trebuie să se comporte cu pasagerii. Semnatarii scrisorii au omis să indice etajul unde au locuit pentru a putea controla care cameristă a avut asemenea atitudine, cu toate că acestea lucrează în aceste funcții de 5-6 ani și, repetăm, nu au putut avea asemenea atitudine.

Avînd în vedere această situație, Ministerul Turismului a luat măsura de a mai construi în orașul Tulcea un complex hotelier ce va fi pus la dispoziția pasagerilor în semestrul I 1975, rezolvînd problema cazării în orașul Tulcea.

director adjunct O.J.T. Tulcea,
George Oprea

O greșeală ce trebuie îndreptată

În «Flacăra» nr. 39 la «Buletinul de știri» de la pagina 15 s-a strecurat o greșeală destul de frecventă, dealtfel, și în alte publicații.

În «O barză la Turcenii» se arată cum o astfel de pasăre «a fost electrocutată mortal atingînd firele de curent puse sub tensiunea de 20kW.»

La București tensiunea se măsoară în kW, nu în kv (ca multiplii ai watt-ului respectiv voltului)? Atunci puterea electrică în ce se mai măsoară?

În rest, deosebite aprecieri pentru conținutul în general al revistei și părerea de rău că brigada de redactori ai Flacării (sau alta) care a alcătuit reportajul de la Slatina (același număr al revistei) nu a făcut un popas și la Balș, la Întreprinderea de osii și boghiuri, unde cu siguranță ar fi avut lucruri interesante (bune, dar și rele) de relatat.

Eugen Pantelimon
Întreprinderea osii și boghiuri, Balș

Cine trebuie penalizat?

În luna iulie 1972 ne-am înscris, soția și cu mine, într-o excursie în Munții Apuseni prin B.T.T.-Iași. Cînd ne-am prezentat pentru informații la agenție, ni s-a spus că excursia nu se mai face, deoarece nu s-au completat locurile. Am înțeles că agenția nu putea pierde, dar n-am înțeles de ce ni s-a reproșat nouă că nu am popularizat excursia și nici de ce în concepția unora tineretul poate pierde (timp, bani, nervi).

În 1973 agenția B.T.T.-Iași a anunțat două excursii în Cehoslovacia (pe 2 și pe 16 august). Ne-am înscris la prima. Cînd ne-am prezentat pentru ultimele formalități am aflat că nu mai sîntem pe listă. Fuseserăm aprobați la miliție, dar șterși la ...B.T.T. De ce? În locul răspunsului, ni s-a oferit o promisiune: «Vă iau în Cehoslovacia pe 16 august», precizîndu-ni-se că trebuie să venim pe 13 în Iași. Pe 13 august am sosit în Iași și am aflat că e prea tîrziu. Actele fuseseră trimise, iar noi fuseserăm (din nou) șterși de pe listă pentru că ...nu se știa dacă mai vrem să mergem sau nu!

După două concedii mai mult sau mai puțin stricate și avînd în vedere că mulți au plătit la fel, credem că avem dreptul la cîteva răspunsuri:

— Există sau nu un regulament precis după care funcționează această agenție? Dacă da, de ce nu este afișat?

— Tactica de a spune una și de a face alta este oare conformă cu principiile eticii socialiste?

— Cine a plecat în locul nostru și de ce?

— Este echitabil ca turistul care nu-și respectă angajamentul să fie penalizat cu reținerea a 30% din prețul biletului, iar cînd agenția își calcă angajamentul să nu plătească nici o despăgubire (ba încă să se și rețină taxele de înscriere)?

Alexandru Sever Vlad — asistent la catedra de limbi moderne a Institutului politehnic «Gh. Asachi» din Iași
Cristina Vlad, cercetătoare la Institutul de chimie «Petre Poni» din Iași

Cu sprijinul Comitetului județean Iași al P.C.R., Comitetul județean Iași al U.T.C. ne răspunde

La scrisoarea nr. 4465/1973, cu privire la Vlad Alexandru, complexul studențesc T. Vladimirescu, orașul Iași, vă trimitem alăturat referatul întocmit de către tovarășul Morăraşu Gheorghe, prim-secretar al Comitetului județean U.T.C.-Iași.

prim-secretar,
Vasile Potop

Analizînd sesizarea trimisă de tovarășul Vlad Alexandru, am constatat că faptele relatate corespund realității, salariații Agenției B.T.T. nerespectînd indicațiile și instrucțiunile în vigoare.

Ca urmare a acestor constatări, secretariatul Comitetului județean U.T.C. a hotărît sancționarea cu scoaterea din muncă a tovarășului Nițâ Costică, vicepreședinte al Agenției B.T.T., și a luat toate măsurile ca pe viitor asemenea situații să nu se mai repete.

prim-secretar,
Gh. Morăraşu

Un om minunat

Miercuri, 17 octombrie 1973, dinamoviștii bucureșteni au poposit pe malul Oltului, în orașul Slatina, pentru a susține o partidă de verificare cu «frații» lor mai mici, dinamoviștii slătineni, înaintea marelui meci de la Craiova (se pare cel mai interesant din turul campionatului).

Zi splendidă de toamnă, spectatori record pe stadion, dornici să vadă pe viu pe campionii României la fotbal. La apariția pe gazon, campionilor le este făcută o frumoasă primire de publicul slătinean, mare iubitor al fotbalului.

Jocul începe, fazele se succed cu repeziciune de la o poartă la alta. În minutul 20 bucureștenii înscriu un gol. În minutul 32, la o fază în fața porții bucureștene, un atacant slătinean conduce destul de vizibil mingea cu mîna, după care înscrie. Arbitrul acordă golul. Tabela de marcaj arată 1-1. Un apărător bucureștean se îndreaptă în viteză spre tușier, îi smulge fanionul din mînă și-l calcă-n picioare. Spectatorii dezaprobă gestul.

De pe bancă se ridică acest om minunat care se numește Nelu Nunweiller și cu un gest hotărît îl trimite la vestiar pe fundașul supărat cu fanionul. Spectatorii aplaudă gestul acestui mare sportiv și mai ales al acestui mare am despre care renumitul portar al Turciei, Seren Turgay, spunea că prin prezența sa ca sportiv și am a stîrnit respectul și admirația spectatorilor turci, iubitori ai jocului cu balonul rotund, că a fost un ambasador desăvîrșit al țării sale.

Încercați tineri fotbaliști să urmați exemplul lui Nelu, atît pe gazon, dar mai ales în afara lui. Avem nevoie de fotbaliști și mai ales de oameni-fotbaliști.

Vasile Neagoe
Slatina — bl. B14, ap. 6
Progresul II

P.S. *Jucătorul de la Dinamo Slatina care a comis hențul în fața porții dinamoviste se numește Zamfir, iar cel bucureștean care a călcat fanionul tușierului în picioare se numește Sandu Gabriel.*

Sînt singură și puterile nu mă mai ajută

Subsemnata Cosma Rada, domiciliată în localitatea Bușteni, Poiana Țapului, str. Cringului nr. 7, în vîrstă de 78 de ani, văduvă, declar că nu am nici un venit și sînt total lipsită de sprijin material.

Menționez că am lucrat ca îngrijitoare la vilele din Timiș, acum 10 ani, timp de trei ani.

Am făcut nenumărate cereri la ocrotiri sociale și la Consiliul popular Bușteni. Ca urmare am primit de 3 ori un ajutor social, dar sînt 10 luni de cînd n-am primit absolut nimic, iar la Consiliul popular mi s-a explicat că nu au fonduri.

Aș ruga cu lacrimi în ochi să mi se asigure și mie un ajutor social pe care să-l primesc regulat.

La vîrsta mea puterile nu mă mai ajută pentru a-mi asigura existența.

Rămîn cu speranța că-mi veți înțelege și mie zbuciumul, iar organele competente să nu mă mai piardă din vedere în trimiterea cu regularitate a ajutorului promis.

Cosma Rada
Bușteni

Din partea Consiliului popular al județului Prahova, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale

Cercetînd situația numitei Cosma Rada din orașul Bușteni, str. Cringului nr. 7, care solicită sprijin material, s-a constatat că aceasta este în vîrstă de 80 de ani, văduvă prin deces din anul 1960 și nu beneficiază de pensie de urmaș întrucît soțul său nu a avut calitatea de angajat sau pensionar la data decesului.

Din căsătorie nu au rezultat copii, însă soțul petiționarei a avut 3 copii dintr-o altă căsătorie, din care în prezent doi sînt căsătoriți și locuiesc în comuna Timbolești, județul Buzău, cărora nu le cunoaște situația nefiind în relații bune, și o fiică (respectiv cel de-al treilea copil) locuiește în orașul Bușteni în aceeași gospodărie cu petiționara, însă fac menaj separat. Această fiică îi acordă lunar suma de lei 30 și în limita posibilităților o mai ajută și cu hrană. Alte venituri nu are și nici alți susținători legali care să-i poată acorda sprijin material.

Avînd în vedere vîrsta înaintată, situația materială și familială a petiționarei, D.P.M.O.S., județul Prahova, prin oficiul asistență socială i-a aprobat un ajutor bănesc în valoare de 400 lei pe care-l va primi cu mandat poștal la domiciliu în luna octombrie 1973.

director, **șef oficiu,**
inginer Gh. Tănăsoiu **Ion Olaru**

Ceea ce am văzut eu este mult mai frumos

Am citit în nr. 38/15.09.1973 al revistei «Flacăra» articolul Elenei Secoșan despre arta Mariei Spiridon, în acel timp mă aflam la odihnă în Avrig. Încercasem mai înainte s-o vizitez pe Maria Spiridon, dar mi s-a spus că este plecată.

Cu o săptămînă înaintea apariției articolului, am rămas profund emoționată cînd am văzut pe străzile Avrigului zeci de femei în tradiționalele lor costume populare. Cutreierînd cîteva după-amiezi prin Avrig, la nenumărate porți am văzut fete tinere, fetițe chiar, concentrate cu seriozitate asupra unor lucruri de mînă. În nenumărate case am văzut războaie de țesut, dar un lucru nu reușisem să văd — rodul acestor mîini harnice ale femeilor din Avrig. O localnică (Maria Pușcașu) mi-a satisfăcut dorința, chemindu-mă să-i vizitez casa. Mi-e greu să exprim în cuvinte bogăția culorilor și frumusețea, finețea țesăturilor sale, toate aranjate într-un interior tipic avrigean.

Ceea ce vreau să vă spun este aceasta: dacă este reprezentativ artei Mariei Spiridon ceea ce ați reprodus în revistă, atunci ceea ce am văzut eu este infinit mai frumos. Iar realizatoarea acestora, la cuvintele mele de admirație, mi-a răspuns că lucruri ca ale ei au în sat zeci și zeci de femei. Spunea aceasta ca o mîndrie, nu personală, ci a tuturor femeilor din Avrig. Și de atunci mă preocupă un gînd, o întrebare atît pentru dumneavoastră, cît și pentru televiziune: de ce dintr-un sat cu o tradiție a artei populare, în care zeci și zeci de femei și fete își dăruiesc cu pasiune și talent tot sufletul în aceste țesături, de ce oare 'ni s-a vorbit numai de Maria Spiridon din Avrig, cînd în Avrig există atîtea femei la fel de talentate. De ce televiziunea română nu face un film cu munca și arta femeilor din Avrig. De ce aparatul dumneavoastră de filmat și fotografiat nu arată publicului ceea ce au moștenit, au învățat și au realizat aceste avrigence atît de vrednice și talentate? Ar fi păcat să se creadă că arta unui întreg sat este realizată numai de Maria Spiridon, așa cum am crezut eu și așa cum cred că a înțeles și publicul din ceea ce presa și televiziunea au prezentat pînă acum.

Elena Enescu
Ploiești
str. 23 August nr. 263

să cunoaștem plantele medicinale și întrebuințarea lor (II)

Anghinara (*Cynara scolymus* L.) este o plantă originară din sudul Spaniei, care se găsește la noi numai cultivată. Are tulpina viguroasă, înaltă de 60-180 cm, acoperită cu peri deși alb-argintii. În primul an de cultură se formează rozeta bazilară de frunze, iar în al doilea an, tulpina floriferă. Frunzele sînt mari, de culoare cenușiu-argintie și cu gust foarte amar. Frunzele de anghinară se caracterizează prin acțiunea lor asupra bolilor de ficat și rinichi, mărind secreția biliară a colesterolului. Stimulează diureza și funcția antitoxică a ficatului. Se recomandă în toate cazurile în care este nevoie de o stimulare a fluxului biliar și a diurezei, precum și în cazurile în care se urmărește să se influențeze metabolismul colesterolului. Paralel cu aceste efecte, frunzele de anghinară se bucură și de proprietatea de a diminua zahărul din sînge, dînd rezultate mulțumitoare în unele forme de diabet.

Se folosesc sub formă de infuzie 0,5–1 g%; intră în compoziția produselor Anghirol și Boldocholin.

Arnică (Arnica montana) — cunoscută și sub denumirea de «Carul pădurilor» — este o plantă medicinală folosită la noi din timpuri străvechi pentru vindecarea rănilor; crește în regiunea de munte, fiind răspîndită în special în nordul țării. Are tulpina dreaptă, cilindrică, păroasă, de culoare brun-roșiatică, înaltă de 50-60 cm, purtînd în vîrf o inflorescență formată din cîte trei capitule de culoare galben-portocalie. Înfloreste din mai pînă în august. Inflorescențele formează partea de plantă care se întrebuințează în scop medicinal și se recoltează în iunie-iulie, la începutul înfloririi.

Florile de arnică conțin ca principiu activ un ulei volatil galben. Din florile acestei plante se prepară o tinctură care se diluează în apă și se aplică pe umflături, contuzii, cu condiția ca pielea să nu aibă leziuni.

Preparatele destinate uzului intern se vor întrebuința ca stimulent nervos numai cu avizul medicului, procurînd tinctura de la farmacie.

Profesor doctor docent
D.Gr. CONSTANTINESCU

poșta medicului

TEODORESCU ȘTEFAN — București. Homeopatia nu este o «modă nouă», cum credeți dumneavoastră. Originea ei este foarte veche; o întîlnim în antichitate (Hipocrat) și în epoca medievală (Paracelsus). Reluată de medicul german Hahnemann la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, această doctrină medicală se opune medicinei clasice. Aceasta combate «contrariile prin contrarii» (de exemplu inflamațiile prin aplicații reci), motiv pentru care a fost denumită și «alopatică» (grecește: *allos* = altul, *pathos* = boală). Prin opoziție, homeopatia preconizează medicamente analoage, susceptibile să provoace aceleași manifestări ca și boala la omul sănătos (principiul de bază al acestei doctrine fiind «similia similibus curantur», ceea ce pe românește ar însemna parafrazînd: «cui pe cui se scoate»). Medicamente, toxice în doze mari, sînt folosite de homeopați în doze extrem de mici. Marele filozof francez Montaigne a pus în problema homeopatiei punctul pe i afirmînd că: «Așa cum se întîmplă cu unele răni, sînt și boli medicamentoase salvatoare».

BALOTĂ VASILE — București. Starea dumneavoastră credem că poate fi definită ca un «preinfarct», un stadiu de trecere, intermediar între angina pectorală și infarctul de miocard. În primul rînd, alungați ideea că starea de infarct este egală cu o invaliditate totală și definitivă, care condamnă omul la inactivitate. Cu asemenea «sabie a lui Damocles» deasupra capului vă condamnați singur la o existență dezolantă, tristă, care generează traume psihice mai grave decît infarctul propriu-zis. Dimpotrivă, străduiți-vă să vă autoeducați cu sprijinul medicului, în sensul unei vieți din ce în ce mai active, practicînd mișcarea și exercițiile fizice, care aduc reale servicii organismului și psihicului. Dieta trebuie să fie cumpătată, limitînd consumul de grăsimi animale și glucide (să nu depășească 120—140 calorii/zi) și suplimentînd-o cu vitamine C și vitamine din complexul B (în special B_1, B_2, B_6 și P). Ca medicație veți utiliza: Oxiflavil, Agozol, Clofibrat, eventual Redergin și Rutosid, în doze și durate indicate de medic.

COVACI ION — comuna Goleștii-Focșani, județul Vrancea. Este într-adevăr posibilă recidivarea ulcerului, postoperatoriu, sub forma gastrojejunală (impropriu numit «ulcer peptic»), care apare în vecinătatea liniei de sutură chirurgicală. Recidivarea nu se datorește de obicei unei tehnici operatorii imperfecte, cum cred bolnavii, ci hiperaciditățiii foarte ridicate, pe care n-o poate reduce suficient nici actul chirurgical. Ca tratament, pentru neutralizarea aciditățiii utilizați:

PRAF ALCALIN ÎMPOTRIVA HIPERACIDITĂȚII	
Rp. Magnezie calcinată	20 g
Bismut subnitric	10 g
Bicarbonat de sodiu	40 g
Extract de beladonă	0,30 g
D.S. Intern, o linguriță la sfîrșitul meselor (de 2–3 ori pe zi)	

Un foarte bun inhibant al secreției gastrice este și preparatul Neopepulsan-Chinoin sau, eventual, Ulcomplex (3–4 comprimate/zi). În problema pensionării dumneavoastră: asupra ei nu poate decide decît comisia medicală de expertiză a capacității de muncă din cadrul policlinicii teritoriale de care aparțineți.

TĂNASE TUDOR — comuna Călinești, satul Izvoarele, județul Teleorman. Problemele pe care ni le ridicați sînt greu de rezolvat de la distanță. În general, cauza determinantă a tuturor traumatismelor vertebromedulare, frecvente mai ales în timp de război, este fractura șirei spinării, produsă fie prin arme de foc, fie prin loviturii cu obiecte grele, fie, în fine, prin căderi de la mare înălțime pe cap (plonjoane, căderi din copac), în șezut sau în picioare etc. În funcție de intensitatea traumatismului sau de rezistența sistemului vertebromedular, tulburările funcționale — și în primul rînd paraplegia spastică sau flască — ce se instalează pot fi definitive sau parțial recuperabile. De obicei, celelalte tulburări — sfincteriene (micțiune sau defecație involuntară), hipotonie vezicală, chiar durerile atît de greu de suportat — în cele din urmă cedează la un tratament medical sau chirurgical. Nu știm dacă la nivelul fracturii produse (T_{10}–T_{12}) întreruperea măduvei spinării a fost totală sau parțială. După cîte reiese din scrisoare, după probabila laminectomie efectuată, prezența unor reflexe, precum și persistența sensibilității dureroase la apăsare cu degetul ar constitui semne de bun augur pentru păstrarea conductibilității nervoase medulare. Oricum ar sta lucrurile, nu numai medicii eminenți care vă îngrijesc, dar mai cu seamă dumneavoastră aveți datoria să înfruntați lucid, bărbătește, perspectiva unei invalidități iremediabile, definitive. În funcție de aceasta, sîntem de părere că durerile adeseori atroce pe care le suportați ar putea dispărea printr-o cordotomie medulară propusă de cei ce vă îngrijesc.

sfaturi pentru tinerele mame

folosirea optimă a concediului natal

Într-o zi, Adriana mi-a dat un telefon: nu era vorba de copilul ei, care era rumen și voios și își sugea cu poftă laptele din biberon, ci era vorba de ea: avea dificultăți la serviciu cu programul de lucru. Copilul ei avea șase luni; concediul prenatal și postnatal — care totalizează 112 zile, din care se dau 45 zile înainte de naștere, iar restul după naștere — și-l luase după obicei. Majoritatea mamelor care lucrează preferă să aibă însă un concediu mai lung după naștere (legea prevede că dacă s-a născut copilul înainte de termen și mama nu și-a luat cele 45 de zile înainte, are dreptul să-și ia în continuare, după naștere, diferența pînă la 112 zile de concediu). Este bine totuși pentru sănătatea ei și a copilului care se va naște să respecte perioada de concediu dinainte de naștere, neefectuînd însă acasă munci prea grele, pentru a nu declanșa o naștere prematură.

Necazul Adrianei era că de la serviciu i se cerea în fiecare lună să aducă o adeverință de la circa de copii, din care să reiasă că are un copil care pune probleme de îngrijire. Numai în urma acestei patalamale i se acorda programul redus de șase ore muncă. De asemenea, i se plăteau șase în loc de opt ore.

Codul Muncii prevede însă clar: orice mamă care are copil mic are dreptul, pînă la 9 luni, indiferent de starea de sănătate a copilului și indiferent dacă alimentația este artificială sau naturală, la program redus de lucru, de șase ore, primind însă salariul întreg, ca pentru opt ore.

Deci drepturile de program redus trebuie să fie obținute de la fiecare instituție pe baza certificatului de naștere a copilului pentru care se poate face o copie legalizată chiar de către instituție, copie care va fi suficientă pentru cele nouă luni de program redus.

Dacă însă între nouă luni și un an tînăra mamă dorește să obțină program redus (au dreptul numai mamele cu copii născuți prematur sau care sînt distrofici, rahitici, debili, bolnăvicioși), în acest caz, și numai pentru afecțiuni bine determinate, are nevoie de avizul lunar al medicului de circă, aviz pe care îl va prezenta la instituție.

După împlinirea acestei vîrste de un an, sau pentru mame care au doi-trei copii mici pînă la 6-7 ani, mamele pot fi încadrate într-un program cu jumătate de normă: 4 ore pe zi, plătite corespunzător numărului de ore prestate.

Nu știu dacă lămuririle mele i-au spulberat Adrianei necazurile, dar în cazuri similare de nerespectare sau de necunoaștere a drepturilor e bine să ne adresăm juristului instituției, care are documentația necesară.

Medic primar,
Doctor Ioana BOJINCĂ
Maternitatea Spitalului Brîncovenesc

lumea vorbește despre chefir

NICOLAE MARIN din comuna Bascov, jud. Argeș, CHIRITESCU GHEORGHE din Arad, str. Cernei nr. 1, și PQLEACU NICOLAE din București, str. Godeni 37, sect. 7, ap. 17, solicită lămuriri asupra modului de preparare a chefirului. Există mai multe rețete de preparare a chefirului, unele folosind chiar buretele (ciuperca) introdus într-un săculeț de tifon, legat bine la gură cu o ață lungă care să atîrne afară cînd va trebui să-l scoatem din vasul cu lapte, altele propun folosirea chiar a chefirului preparat. După ce se fierbe laptele și se lasă să se răcească la 18-20° se adaugă la un litru 12 linguriițe de chefir în timp de iarnă și numai 6 linguriițe vara. Conținutul se toarnă apoi într-o sticlă, în prealabil bine spălată cu apă fierbinte și care după umplere se închide ermetic, și se lasă timp de 24-48 ore la o temperatură de 18-20°. După 48 de ore chefirul devine concentrat, gras; înainte de consumare se scutură sticla și se strecoară chefirul printr-o sită de masă plastică. Laptele folosit pentru chefir nu trebuie fiert în vase de aluminiu, iar linguriița cu care se amestecă ciuperca la strecurat trebuie să fie din masă plastică.

RODICA POPA din Zlatna jud. Alba, Bloc D, scara A, etaj III, ap. 14, ne întreabă dacă chefirul este indicat pentru boala Basedow și cum se poate păstra buretele de chefir? Chefirul este un remarcabil calmant al tulburărilor nervoase și neurovegetative, specifice hipertiroidismului, fără să se substituie însă medicației specifice. După prepararea chefirului, în cazul cînd dorim să facem o pauză, punem săculețul cu chefir într-o căniță de pămînt ars, plină cu lapte fiert și răcit, și-l ținem în pivniță sau frigider cît timp dorim — după care procedăm din nou la prepararea chefirului.

urgențe

MICROINTERVIU

— Care sînt cazurile care vă dau cei mai mult de furcă în aceste zile?

La această întrebare răspunde doctor Aurelian Necșescu de la Spitalul județean Argeș.

— Accidentele de circulație și bețiile. Autostrada face multe victime. Iată, într-o singură gardă de 4 ore, doctor Gh. Șerban a «recepționat» șase accidentați de automobile. Cît despre beție, vin unii la noi beți turtă și se miră că se trezesc la spital.

DUBLĂ ARSURĂ. Explozia unui cazan de la Întreprinderea «Argeșana» din Pitești i-a provocat lui Nicolae Andreescu o dublă arsură a corpului: calorică și chimică. A fost adus la spital. Peste 60 la sută din piele îi era distrusă. Acum pacientul este în afară de orice pericol și este pregătit pentru un masiv transplant. Zeci de tovarăși de muncă de-ai lui Andreescu s-au oferit să-i doneze piele.

«DISTRACȚIE» LA VALEA URSULUI. La Ioan Dincă din comuna Valea Ursului s-a încins un chef strașnic în familie. Apoi a început cearta. Epilogul chefului: trei răniți în stare gravă, operați și apoi spitalizați multe zile în șir. Și culmea, salvarea vieții lor se face pe seama pungii statului și costă *multe mii* de lei!

UN TRACTORIST NEATENT. Marin Turculescu, tractorist la I.M.A.-Izvor, lucra cu tractorul pe marginea unui siloz. Deodată a pierdut controlul motorului, iar tractorul a căzut cu șenilele în sus. Dedesubt l-a prins pe tractorist. Tot toracele l-a fost zdrobit. A fost operat într-o gravă stare de șoc, vreme de trei ore, timp în care doctor Ovidiu Tufeanu de la Spitalul județean Argeș s-a întrecut pe sine: i-a sudat coastă cu coastă, i-a «reparat» sternul așa de bine, încît în curînd pacientul se va urca iarăși pe tractor.

PLIMBARE TRAGICĂ. Soții Ion și Ioana Tănase din Pitești au plecat cu motocicleta la plimbare. Dar au ajuns la spital. Ion Tănase gonea cu viteză și se uita mereu înapoi în timp ce vorbea cu soția. S-a izbit de un pod — unde și-a lăsat un picior, rupt literalmente în momentul coliziunii. Al doilea picior i s-a amputat la spital.

TOCMAI TRENUL I-A FĂCUT-O. Nu se poate spune că Marin Zorzolan, din Costești, nu este obișnuit cu trenurile. Era doar de mulți ani în slujba căilor ferate. Dar într-o zi, în loc să se ducă direct acasă, cînd și-a terminat tura de serviciu s-a pus pe băut. S-a suit în tren, dar a căzut sub roți. Sub privirile îngrozite ale partenerilor de băutură și-a lăsat în locul accidentului ambele picioare. Pierzînd mult sînge, în spital a trebuit să se desfășoare o adevărată bătălie pentru a i se salva viața.

:a MARKOVICI:

. este lipsită de morală, ,e împarte ceva mai greu

Desp[illegible]ii, se cade a se vorbi numai [illegible]um despre Stevan Markovici s-a vor[illegible] de mult, am putea considera că s-a vorbit aproape *de bine*, dacă încercările de a i se face dreptate post-mortem nu ar dezvălui — alături de corupția strălucitoarei «lumi bune» care l-a generat pe asasin (sau unealta sa) — și imoralitatea victimei.

Băiat de viață, secretar și dublură a lui Alain Delon, Stevan Markovici pare-se că a avut ambiția de a se identifica întru totul vedetei: de la locul cuvenit soțului lîngă Nathalie — descoperirea și iubita anterioru-lui secretar al lui Delon, Milos Milosevic, asasinat și el, dar la Los Angeles împreună cu noua lui iubită, soția lui Mickey Rooney — și pînă la dorința de parvenire în lumea bună.

«*Frumos, dar teribil*» — îl caracterizează Delon-tatăl pe Delon-fiul. Iar tot acest teribilism a însemnat impunerea vedetei în puternica lume de afaceri, a însemnat ascensiunea de la băiatul dintr-o măcelărie la tînărul milionar care își poate permite să cumpere avioane Boeing 707, pînze semnate de Durer sau Rembrandt, un castel în insula Leo Ferré și să impună în jungla de afaceri, uneori sîngeroase, a[illegible]boxului pe amicul său Bouttier. Sfidînd presa, sfidînd lumea, de care se temuse cîndva, Alain Delon, fostul combatant din Indochina (*«Veneam dintr-o junglă pentru a mă găsi într-o alta mai îngrozitoare. Îmi era frică de oameni, de mișcare, de zgomot, de animație, de tot acest du-te-vino»*), Alain Delon, milionarul, se impune fără jenă în tot ceea ce poate fi elită în lumea capitalistă.

Iată o lecție pe care mulți tineri aventurieri, porniți asemeni lui, fără un ban în buzunar, și mai ales fără nici cel mai mic eșafodaj moral, dar cu o față plăcută, cu mușchi și pumni puternici, au învățat-o suspinînd de invidie. Stevan Markovici, mai norocos decît alți secretari trecători ai lui Jean Marais, Jean Gabin și, evident, Alain Delon, a încercat să profite din plin de rolul pe care un destin norocos, se părea, i l-a dat sa-l împlinească. Eroarea lui însă a constat în lipsa sa de scrupule; nu a respectat totuși regula jocului. Arătînd unui prieten 19 fotografii și trei jurnale cu însemnări zilnice, tînărul organizator de orgii, jocuri de noroc și trafic de droguri, s-ar fi lăudat cam așa: «Dacă aș publica astea, toată lumea ar tremura!» S-a întîmplat însă ca primul care să tremure să fie el însuși, Markovici, care presimțind ceva îi scrie fratelui său: «*Pentru tot ce mi se va întîmpla și pentru toate greutățile voi să-l considerați vinovat pe Alain Delon. Vinovat 10 000 la sută. Complicele său, Marcantoni, m-a amenințat... Eu voi întreprinde ceva, care probabil mă va costa viața*».

Ce a vrut să întreprindă Markovici nu știm încă, dar cert este că profeția lui s-a împlinit. În ziua de 1 octombrie 1968 era descoperit lîngă Paris un cadavru învelit într-o husă de nailon. După o săptămînă era identificat fostul secretar al vedetei, omorît cu un glonte în cap. Se stîrnește un imens scandal care îi aduce pe Alain, Nathalie Delon și pe Marcantoni în fața tribunalului. Alain Delon este achitat, avînd atunci un puternic alibi: cică ar fi filmat la Saint-Tropez în «Piscina» cu Rommy Schneider. Din lipsă de probe este eliberat și Marcantoni din detenție preventivă, deși era ultimul care a *fost văzut în compania lui Markovici* și deși fusese dovedit că a cumpărat înainte de descoperirea crimei niște huse de nailon ca acelea care învăleau cadavrul.

După cinci ani de zile însă alibiul lui Delon se devalorizează (există probe că nu fusese la Saint-Tropez în ziua fatală, ci din contra, la Paris, deci ar fi putut participa în mod direct la crimă), iar fostul cerșetor, martor al căsătoriei sale cu Nathalie Delon, corsicanul Marcantoni a fost din nou arestat și apoi din nou pus în libertate: totuși se expertizează husa în care a fost găsit cadavrul, comparativ cu cea a saltelelor Treca, cumpărate de Marcantoni. Vina continuă să planeze și asupra numelui său. Apar noi acuzatori și noi dovezi de vinovăție.

Pînă la descoperirea adevărului — dacă aceasta se va întîmpla — este bizar că «afacerea Markovici» a fost revitalizată în ajunul meciului Bouttier-Monzon. Și mai bizar este faptul că un bun organizator, de talia și de rafinamentul lui Alain Delon, ar fi putut comite cîteva erori grosolane: să se ocupe personal de lichidarea incomodului Markovici și să mai și trimită o carte poștală de la presupusul loc al crimei, la care ar fi venit pe furiș cu un bilet de avion cumpărat pe numele altcuiva.

Viața unui om nu este fără îndoială un divorț care poate avea sau nu loc între două celebre vedete. Omul a murit, este sigur, și nu de dragul de a-i face publicitate lui Delon. Dar a-l învinui pe Alain Delon de asta pare a fi *mai degrabă o metodică* încercare de a-l coborî și explica public pe cel mai bine plătit actor francez. Este puțin probabil că omul despre care anuarul lumii bune, *Who's Who*, vorbește ca despre un lord, se va lăsa doborît de pe piedestal. Dacă acest lucru se va întîmpla — cercetările sînt în curs — va fi într-adevăr triumful dreptății asupra falsei onorabilități. Dar să nu anticipăm. Pentru că, așa cum se prezintă lucrurile pînă acum, dreptatea, în acest caz, înseamnă a constata care dintre vinovații de corupție și de imoralitate este cel mai puțin vinovat.

Rodica POP

Una din puținele poze care au păstrat imaginea lui Stevan Markovici, așa cum se obișnuise el să trăiască în lumea vedetelor (în fotografie, primul din dreapta, alături de Nathalie Delon, cu spatele, și de Sylvie Vartan),

mapamond '73

coandă și vîntul

Treceam într-o zi din mijlocul lui septembrie pe bulevardul parizian Saint-Michèle și parcă mă urmărea o umbră. Am privit îndelung în urmă și m-am trezit în fața casei lui Henri Coandă, acolo unde fusesem condus de savantul român care, în toamna lui 1970, se întorsese pentru cîteva zile la Paris spre a primi din partea Franței înalta distincție «Aripile de argint», decernată marilor pionieri ai aerului. Era o căldură moleșită, platanii se încărcau cu o rugină vegetală și frunzele lor ca niște palme obosite se pogorau să mîngîie pămîntul. Adia dinspre Jardin de Luxembourg o boare de gazon stropit și *vacarmul fluxului automobilistic* era punctat de țăcănitul ca de ceasornic al aspersoarelor din parc. Iar omul acela mergea acum înainte, cu pași de atlet îmbătrînit, cu fruntea socratiană încununată de părul alb ca un nimb care reflecta luminile scînteietoare ale orașului, cu un surîs încărcat de nostalgii nemărturisite, ca și cînd ar fi descoperit, cu o nejustificată întîrziere, perpetua sărbătoare a Orașului-lumină. Dar nu era așa. ci vîntul era cel care îl îmbucura. Mi-a spus «Vezi, totul părea încremenit în ciuda freamătului orașului și, deodată, parcă firea întreagă s-a pus în mișcare. E vîntul, cel mai uluitor miracol al naturii. Cînd eram copil, abia venit cu părinții mei de la București la Paris, am avut o ceartă cumplită cu unul *dintre tovarășii mei de joacă și ne-am luat* la bătaie. El zicea că apa era elementul cel mai important din natură, iar eu susțineam că prima forță e vîntul. Aerul era pentru mine stăpînul a toate...»

Aripile date omului pentru dominarea aerului, acest atotputernic și omniprezent «stăpîn», i-au adus celebritatea. La argintul din părul albit de șase decenii de căutări și trudă, Franța îi punea în acea toamnă a firii întregi și a vieții lui, simbolice aripi de argint pe umeri. Noul Icar care, înainte de toate, i-a învățat pe alții să zboare punîndu-le în mîini manșele primelor avioane cu reacție, putea zbura după pofta inimii în lumea visului. Iar lumea aceasta era pentru el o perpetuă stare de spirit, o neliniște creatoare în căutarea de *noi orizonturi*, o insațiabilă foame de spații, o certitudine cu îndoielile mascate — o, cîte au fost! — în fiecare gest.

Coandă nu era un om, ci o permanentă stare de vrajă. Un vrăjitor al tehnicii, constrînsă să devină instrument al izbîndirii celor mai cutezătoare vise ale omului. A privit întotdeauna natura contemplînd-o, dar încercînd totodată s-o înțeleagă și s-o oblige la colaborare. Contemporan cu frații Wright, membru fondator al Aero-Clubului Francez, a fost unul dintre primii «nebuni zburători» ai începutului de secol. Nu s-a închinat decît unui singur zeu — lui Eol, stăpînul vîntului. Cunoștea toată poezia în care l-au cîntat poeții, de la barzii chinezi din epoca Tang, la Shakespeare, Lenau și Verhaeren... «De unde vine vîntul toamnei?/ Fremătător, fremătător, ducîndu-ne stolurile de păsări/ Care ni se opresc o clipă prin arbori.../ Cine le-a văzut mai întîi? zburătorul solitar...».

În copilărie, pe care nu și-o reamintea, ci o retrăia în plină toamnă a vieții «jucăria» cea mai de preț a fost pentru el zmeul de pînză sau de hîrtie, trimis pe aripile vîntului. Coada acestui zmeu, unduindu-se prin văzduh și dînd stabilitate scutului cu frîie de sfoară i-a fost prima lecție de aerodinamică. Mi-a povestit că prin 1908 l-a rugat pe celebrul constructor francez Gustav Eiffel să-i facă o balanță aerodinamică cu unghiul de atac variabil pentru a putea măsura de pe botul unei locomotive în viteză capacitatea de zbor sau de frînare a aripilor. Toată iarna din 1908-1909 a repetat, noapte de noapte, experiențele călătorind pe locomotiva accleratului Paris — Saint-Quentin pentru a studia reacția celor mai diferite aripi b[illegible] bate sau plate, sub forța curenților de [illegible]. În 1907 îl cunoscuse pe Louis Blériot căruia îi arătase un model de motor cu reacție cu care a făcut apoi primele încercări, în 1908, undeva, lîngă București. La «Supaero» — Școala superioară de aeronautică — a pus la punct primul avion cu reacție pe care l-a experimentat la Issy-les-Moulineaux, pe aceiași cîmp de pe care își luase zborul Traian Vuia. Era strămoșul «jet»-ului din zilele noastre. Aparatul s-a înălțat, a început să prindă viteză, dar flăcările de eșapament, în loc să țîșnească în linie dreaptă înapoi, s-au «prelins» către înainte, în lungul fuselajului, spre uluirea pilotului care, jenat de mișcarea lor ondulatorie și-a terminat zborul în capătul izlazului, unde avionul fără elice și-a frînt aripile. Contuzionat, zăpăcit de efectul devierii fluide, Coandă a ieșit dintre sfărîmăturile aparatului strigînd: «Evrika!» Descoperise ciudatul «efect Coandă», cel care transforma o posibilă catastrofă a prezentului, evitată în ultimul moment, într-o victorie a viitorului.

Aerul nu fusese numai învins, ci învățat să colaboreze cu temerarul zburător [illegible] de gaze și foc care în loc să se îndepărteze de aparat se «lipea» de el creînd un vid relativ în lungul fuselajului, mărea de cîteva ori puterea de înaintare a avionului demonstrînd că un vehicul poate fi înălțat și pus în mișcare printr-un procedeu contrar celui specific mijloacelor de propulsie convențională. Se născtea reactorul și murea elicea. Coandă avea 25 de ani cînd făcea această descoperire menită să revoluționeze tehnica aviatică.

...Se apropia de 75 în acea seară de neuitat din toamna lui 1970 cînd, din nou, cu aceeași uimire de copil, în ciuda atîtor secrete smulse naturii, se minuna pe Boul-Mich de frumusețea mereu triumfătoare a vîntului...

Ioan GRIGORESCU

Paris Saint-Cloud, sediul central al INTERPOLULUI, organism internațional pentru combaterea delincvenței pe plan mondial, care a împlinit la 4 octombrie 50 de ani de existență. Amintim că de puțină vreme, țara noastră a aderat și ea la această utilă instituție socială.

panică la castel

Un medic francez abandonează medicina și se face genealogist • Puțină curățenie în aristocratice treburi • Nobili cu vechime din secolul... XX și cu titlul plătit cu 100 000 de franci • Între 12 000 și 15 000 de falși nobili • Scandaluri în lanț.

Timp de aproape 14 ani, medicul francez Dugast-Rouillé s-a îndeletnicit, pe lîngă profesia de bază, cu investigații de genealogie, mai bine-zis de heraldică. N-a fost la mijloc pur și simplu un capriciu sau un violon d'Ingres. Pasiunea pentru acest studiu a izvorît din ceea ce el însuși numește «dezgust față de falsuri». În lumea unei părți a clientelei sale pariziene, doctorul Dugast-Rouillé auzea adesea «scumpul meu conte», «dragul meu marchiz», «iubite duce» și așa mai departe. De unde atîția duci, conți și marchizi — se întreba iritat doctorul — cînd în Franța există doar trei sute de adevărați aristocrați cu titluri nobiliare de origine română. Este clar, a conchis medicul, că falsul și minciuna cele mai nerușinate stau la baza multora dintre aceste aristocratomanii. Dar treaba la care s-a angajat — de a face puțină curățenie în aceste grajduri augiene — l-a absorbit într-atîta, încît de curînd a abandonat profesiunea de medic pentru a se consacra exclusiv ducerii la bun sfîrșit a operei sale de demascare a falsului și fanfaronadei. Materialul strîns pînă acum — incomplet, după cum afirmă el însuși — a fost inclus într-o lucrare în două volume intitulată «Nobilimea Franței». O carte al cărei spirit bîntuie — asemenea fantomelor — multe castele, o carte care a dezlănțuit panica printre mulți impostori. Între 12 000 și 15 000 de familii din Franța — spune autorul cărții — care se pretind nobile sînt fals nobile. Secolul al XIX-lea, cu răsturnările și restaurările sale — monarhia absolută, republica, imperiul napoleonian, și din nou monarhia — a favorizat un larg trafic de titluri nobiliare. Ca să devii conte costa 20 000 de franci; ca să fii duce, 100 000 franci ș.a.m.d. Odată cu demascarea impostorilor, autorul citează și exemple de oameni care, avînd drepturi autentice la titlu, nu fac caz de ele. Un muncitor de la Uzinele Saut-du-Tarn, bunăoară, este un veritabil conte de La Panous, dar asta îl lasă rece.

Retras la Alicante, în Spania, doctorul Dugast-Rouillé pregătește acum volumul al III-lea al incendiarei sale lucrări, un volum care va conține — printre altele — lista nominală a circa 15 000 de megalomani, împăunați cu false titluri aristocratice.

Așadar, la Paris și în provincie, vreo 15 000 de familii — cu tata, mama, tatamare, mama-mare — tremură. Tremură de-a binelea. Tremură, de ce? Ar fi și naiv și greșit să credem că **doar** din pricină de sentimente, oricum s-ar numi ele: orgoliu, vanitate, jenă sau snobism. Nu, pricinile sînt ceva mai pămîntești. În Franța, titlurile de noblețe autentice (evident, pînă la proba contrarie) sînt aducătoare de venituri frumușele, ba chiar frumoase. Nu se știe prea bine de ce pragmaticii capitaliști francezi oferă onorabile fotolii în onorabile consilii de administrație purtătorilor de nume cu sonoritați istorice, cu particula de în cap. Mai pe românește spus, niște sinecuri gras plătite. Încît, atîc aspirația spre blazoane, cît și teroarea de-a nu fi despuiat de ele, apar mai puțin nobile, ba chiar burgheze sadea, mercantile și ariviste, adică

E. DASCĂLU

oameni despre care se vorbește

GERALD FORD (născut în anul 1913; studii superioare la Universitatea din Michigan, Universitatea Yale și Școala superioară de drept; coasociat al firmei de avocatură Ford și Buchen; între anii 1942-1947, în serviciul forțelor navale ale S.U.A.; deputat, membru al Uniunii interparlamentare, aparține Partidului Republican și din 1965 deține funcția de lider al minorității republicane în Camera Reprezentanților) a fost desemnat de către președintele Nixon pentru funcția de vicepreședinte al S.U.A. în locul lui Spiro Agnew, demisionat.

PABLO CASALS Născut în anul 1876, studii la Școala municipală de muzică din Barcelona și la Conservatorul din Madrid; virtuos violoncelist, compozitor și dirijor, fondatorul orchestrei simfonice barceloneze, care-i poartă numele; doctor honoris causa din Edinburg și Barcelona, cetățean de onoare al Madridului și Barcelonei, înalte titluri onorifice spaniole, engleze, austriece, italiene, sovietice. A încetat să bată inima unuia dintre cei mai mari muzicieni ai veacului. Plîng violoncelele din toată lumea în cel mai îndurerat unison.

JACKIE STEWART (născut în anul 1934 în Anglia se dedică din fragedă tinerețe sportului automobilistic și își înscrie numele printre așii acestei categorii de sportivi. Este de trei ori campion mondial și deținătorul a 26 de Mari Premii, prin aceasta obținînd și titlul de recordman absolut, în întrecere cu defunctul Jimmy Clark — Scoția, care a realizat performanța de numai 25 Mari Premii) a anunțat la 15 octombrie retragerea sa din activitatea competițională.

cronica de trei secunde

care extratereștri?

Nu înțeleg nici în ruptul capului de ce se face atîta tapaj în jurul celor două ființe extraterestre aterizate în statul american Mississippi. Cei doi docheri care l-au văzut cu ochii lor sînt storși în nu știu cîte interviuri:

— I-ați văzut?
— I-am...
— Cum sînt?
— Sînt!
— Cum?

Și iar începe povestea: că parcă n-au păr, că parcă sînt totuși blonzi, că sînt înalți, puternici, că au mîinile cu degete în formă de rac, că i-au luat (pe ei, pe docheri) în nava lor de inveidărși și l-au fotografiat după care le-au dat drumul... Că... Tot ce aud despre ei amalgamez fără nici o atenție și logică în capul meu brunet: raci, draci, că mîncau fragi, că nu erau draci, bat și eu cîmpii — reținfoarte precis că aveau aparate de fotografiat. Dacă aveau aparate de fotografiat e indiscutabil că erau ființe și nu lucruri... Dar tot nu înțeleg de ce se face atîta tapaj. Savanții vor cu orice chip să ne convingă că ne-au vizitat extratereștri. Că există extratereștri. Că nu sîntem singuri în Univers care avem aparate foto. Savanții insistă inutil. Îi cred. Sînt convins.

Am văzut cu ochii mei extratereștrii pe Pămînt. Nu unul, nu doi. Mai mulți. Amestecați printre oameni. N-am bătut darabana, n-am dat interviuri, nu m-am dus la savanți să le comunic descoperirea mea. Nu i-am comunicat nici iubitei mele, ca să n-o sperii. Nu i-am spus nimic nici psihanalistului — în lungile asociații pe marginea viselor mele care l-au plictisit cîteva luni. M-ar fi crezut — mai ales psihanaliștii sînt convinși că oamenii coexistă cu extraoamenii. Căci e indiscutabil: printre oameni există neoameni, oameni veniți de pe alte planete, trăind, acționînd și chiar murind inuman, extrauman, extraterestru,

Ca să nu mă credeți nebun, voi da pe față primul semn descoperit de mine că mă învîrtesc printre extratereștri. Aveam 15 ani. Era în 1945. Bomba atomică explodase la Hiroshima. Un japonez scapase cu viață din acea explozie care ne proiecta pe toți în altă lume. El fugi de ajuns de fericit de la Hiroshima la Nagasaki. Peste trei zile, la 9 august, căzu peste el, acolo, a doua bombă atomică.

Prea puțin mă interesează cine a fost extraterestru în această poveste. Aviatorul, bomba, japonezul sau chiar povestea. Dar că ne învîrtim printre extratereștri sau invers: că extratereștri, oameni în afara legilor noastre pămîntești, se învîrtesc printre noi, pentru mine nu suferă îndoială, și ce au văzut cei doi docheri din Mississippi mă lasă cu desăvîrșire rece. Terre-à-terre cum sînt, realist prozaic, eu aș vrea să știu — ca Stănică Rațiu din Călinescu — cînd și dacă acești extratereștri vor da și ei, «ceara mă-sii», un Eminescu, un Mozart...

Radu COSASU

de la lume adunate

ÎNTREBARE CU TÎLC. După ce reverendul T.E. Edmunsen, de la biserica baptistă Rose of Sharon din Detroit-S.U.A. și-a încheiat predica duminicală, i-a întrebat pe enoriași — după obicei — dacă nu au de pus vreo întrebare. Ba da — avem o întrebare. Doi cetățeni s-au apropiat de amvon și au întrebat (ținînd în mînă cîte un pistol): banii sau viața? Banii — a preferat reverendul, și în mîinile celor doi «drept-credincioși» au trecut 70 de dolari din farfuria cu chetă, 10 dolari din buzunarul reverendului și 50 de dolari din buzunarele celor două ajutoare ale sale.

O STATISTICĂ NIȚEL CAM SUBCULTURALĂ. 76,4 la sută dintre locuitorii Austriei, în vîrstă de peste 14 ani, nu au fost, în tot cursul anului 1972, la nici un spectacol de teatru, la nici un concert, la nici o expoziție de artă. Autorii anchetei dau întreaga vină pe televiziune. Oare? Dar prețurile piperate ale biletelor de intrare la spectacole să n-aibă chiar nici un amestec?

TOT FELUL DE PERFECȚIUNI. Descindere polițienească la domiciliul din Paris al lui Jules Piazza, zis domnul Jo, posesorul unui variat cazier (hoț, traficant, proxenet, șantajist, escroc etcaetera). S-au găsit — printre altele — 1 000 de acte de identitate, 100 de permise conducere auto și alte acte, evident falsificate. De asemenea, un stoc serios de bancnote a 10 dolari, a căror falsificare se apropie de perfecțiune — au declarat specialiștii.

EXPERIENȚA ALUNGĂ TRADIȚIA. Din anul 1780, bătrîna lady din Threadneedle Street — cum i se mai spune, la Londra, Băncii Angliei — este păzită de un detașament de soldați, îmbrăcați în roșu și înarmați «pînă în dinți» cu mijloacele veacului XVIII. Experiențele ultimilor ani au dovedit însă că o asemenea pază, oricît de pitorească, e îngrozitor de ineficace. Drept care, încă o tradiție londoneză e pe cale să pice.

EVADATUL. Din grădina zoologică din Las Vegas — California, a plecat, fără bilet de voie, o căprioară. Element periculos și antisocial, ea a convins un hipopotam să-i fie complice la evadare. Sfidînd orice măsură de precauțiune, cei doi au traversat centrul orașului îndreptîndu-se spre periferii, cînd au fost ajunși din urmă de paznicii grădinii. N-a fost nevoie s-o întoarcă din drum decît pe autoarea principală a evadării. Resemnat și docil, hipopotamul a urmat-o pînă la vechiul domiciliu.

Faimoasa «Stîncă a Diavolului» din trecătoarea St. Gotthard a fost, zilele trecute, mutată din vechiul său loc, din cauza lucrărilor de construcție a unei căi ferate. Stînca va fi plasată la circa 60 de metri distanță față de vechiul ei loc.

frigiderele cu compresor • 140 l • 180 l • 240 litri

FRIGERO

FRIGERO — consum redus de energie electrică — numai 0,18-0,30 lei în 24 de ore
FRIGERO — realizează o temperatură de —12°
FRIGERO — funcționare sigură și silențioasă
PREȚUL DE VÎNZARE: FRIGERO — 140 l: 4 110 și 4 150 lei;
FRIGERO-super — 180 l: 4 800 lei; FRIGERO-lux — 240 l: 5 740 lei

FRIGERO — se poate cumpăra și cu plata în 18 RATE LUNARE, cu un avans minim de 822 lei!

legenda și scheletele castelului

Un coleg, procuror, mi-a povestit cea mai interesantă dintre anchetele sale:

UN BILEȚEL DE ALARMĂ

Într-o amiază de vară, la un popas într-o excursie cu mașina, am urcat să vizitez castelul care domina culmea dealului. Am urcat un drum pietruit, atît de abrupt încît mă întrebam cum l-au putut urca odinioară trăsurile contelui. Am dat de o poartă cu lacăt, de un portar vajnic și abia după legitimare am reușit să pătrund.

Parcul înflorit al castelului era frumos, cu aleile îngrijite, iar priveliștea văii era plăcută. Grupuri de copii se jucau, dar cumva încîlcit, iar femeile care se plimbau prea izbucneau în rîs fără motiv. Cu «Dumnealui zice că îi oficial și vrea să vadă», portarul m-a prezentat unei profesoare, care mi-a explicat că este un azil de alienați mintali într-o stare mai ameliorată, un fel de casă de odihnă pentru ei. Era angajată aici de la transformarea castelului în ospiciu și îmi dădea explicații cu amabilitate. Am întrebat-o cum se face că e și duminica aici, și mi-a răspuns simplu: «Aici locuiesc».

Cînd un grup de femei au privit spre țigara mea aprinsă, m-a îndemnat să le las toate țigările, cu explicația că, uneori, mai ales duminica, vin vizitatori care le împart daruri. Avea un aer de tristețe, cînd mi-a spus: «Dar nu de țigări și bomboane au ei nevoie. De afecțiune sinceră, caldă, îndelungată...». Mi-a arătat o fată frumoasă care se plimba singură. A chemat-o și a venit supusă spre noi, făcîndu-mi un compliment. Fata știa o poveste. Cu o floare crescută la marginea drumului pe care oricine vrea o rupe, o mîroase și apoi o aruncă.

— Un șir de decepții în dragoste, mi-a explicat profesoara, după retragerea fetei. De aici obsesia cu povestea ei tristă. Ar vrea destinul unei flori păstrate cu grijă, în glastră.

— E vindecabilă? — am întrebat-o.

— Desigur. Aici avem numai bolnavi vindecabili.

S-a scuzat apoi, fiindcă a văzut că lîngă un boschet plîngea o fetiță, despre care mi-a spus în fugă că a avut parte în familie de un tată beției, care o maltrata și pe ea și pe mama ei.

Surpriza s-a produs atunci cînd, înainte de ieșire, o femeie, pe care nici nu am văzut-o bine, mi-a strecurat în mînă un bilețel, șoptind: «Nu-l deschideți aici». Cînd l-am deschis, am citit:

«Sînt în pericol de moarte. Voi fi ucisă!».

Nu am dat atenție bilețelului nebunei. Doar mai văzusem o femeie care discuta cu un copac și alta care spunea că este cosmonaută și a văzut pe lună tot felul de minuni.

ȘI TOTUȘI UN CADAVRU...

Mi-am amintit însă de acel bilețel peste cîteva luni, cînd șeful m-a trimis în satul unde era castelul, fiindcă se găsise un cadavru.

Era o casă veche. Trei laturi clădite și un zid de cărămizi foarte vechi închideau curtea cu castani bătrîni. Domnul L.C., proprietarul imobilului, se agita teribil, cu părul invîlvoiat, povestindu-ne cum voise să sape o groapă pentru un bazin cu apa în curte, dar la o oarecare adîncime destul de mare s-a dat peste cadavrul unui bărbat.

La prima examinare a medicului judiciar, s-a putut preciza că omul a fost îngropat cam de cinci-șase luni și că murise în urma unei lovituri în craniu, aplicată cu un corp *dur, tăios («ceva ca un topor sau ca o sabie»).*

Mai ciudat era faptul că ofițerul de miliție m-a informat că a luat legătura telefonică cu serviciile de specialitate și că nu se semnalase nici o dispariție pe întreg cuprinsul țării. Bineînțeles, nimeni din acea comună nu știa al cui este cadavrul. Locatarii imobilului nu ne-au putut da nici o lămurire, cu toate că mi se părea absolut inexplicabil cum cineva a putut îngropa un cadavru într-o curte spre care, din trei laturi, dădeau ferestrele apartamentelor. Două bătrînuțe care ocupau apartamentul cel mai apropiat m-au pus și mai mult pe gînduri cînd mi-au spus că în urmă cu cîteva zile le murise cîinele de pază, pe care îl țineau legat lîngă geam. După ce prin minte mi-au trecut mai întîi scenele unui film american (sau englez?), cu două babe care și-au umplut pivnița cu cadavre, le-am întrebat dacă acel cîine lătra, sau era un cățel de salon? «O! Era un dulău care nu lăsa pe nimeni să se apropie!». Bun! Aveam deci un cadavru îngropat într-o curte cu puzderie de locatari și cu un cîine care lătra la orice zgomot!

Am urcat la castel cu regretul că am aruncat acel bilețel. Directorul m-a primit foarte puțin amabil, enervat de faptul că l-am întrerupt de la niște tratamente. Cînd i-am spus că bănuiesc că am găsit ucis pe unul dintre pacienții săi, a strigat la mine: «Dar ce, domnule, noi avem aici gîște sau mai știu eu ce animale care să ne fugă peste gard și să nu le observăm lipsa?!

La insistențele mele, s-a făcut totuși un fel de apel al internaților și am suportat privirile disprețuitoare ale directorului la constatarea: «Nu lipsește nimeni!». Poate tocmai asta m-a înfuriat și am început să trec prin toate camerele castelului. Nimic deosebit. Numai că nu am văzut nici o femeie care să semene cu aceea care mi-a dat bilețelul. Dealtfel, nici nu o văzusem prea bine, ca să pot afirma ceva cert. Eram atît de încăpățînat, încît am intrat pînă și prin pivnițele imense ale castelului, folosind lanternele puternice din trusele de anchetă. Poate a fost doar o părere, sau, poate a fost adevărat, nu știu, dar de cîteva ori am avut senzația că ne pîndește o umbră. I-am spus asta ofițerului de miliție care ne însoțea și care a repetat căutarea, dar fără rezultat.

Coborînd de la castel, am observat însă că linia care unea castelul cu fortificațiile care împrejmuiau biserica trecea peste curtea unde se găsise cadavrul.

ȘI SCHELETE MAI VECHI

Se înserase și a început să cadă o ploaie măruntă și rece, cînd am dispus să se adîncească săpăturile în groapa unde a fost găsit cadavrul. Era așa cum am bănuit. Cazmalele și lopețile săpătorilor au dat de o boltă de cărămizi vechi. Deci, un tunel foarte vechi, de refugiu, de comunicație între cele două puncte fortificate.

Imediat ce un ofițer de miliție a intrat în tunel, a constatat că era închis cu surpături de pămînt în ambele direcții. Mai mare mi-a fost însă surpriza cînd a ieșit precipitat cu exclamații de uimire.

Descoperise încă două schelete!

Poate eram prea obosit, sau poate prea mă pătrundea ploaia aceea rece care făcea să mă înfior, nu știu ce s-a întîmplat dar pentru cîteva secunde am avut senzația că picioarele mi se înfundă în pămînt, trecînd printre straturi de oseminte.

Cînd am vrut să mă așez pe banca de lîngă trunchiul castanului, l-au auzit pe proprietar strigîndu-mi: «Nu! E putredă și se rupe!».

M-am retras în apartamentul bătrînelor care mi-au pregătit o cafea neagră excelentă.

LEGENDA SCHELETELOR

Directorul antipatic plecase la oraș, așa că am expus situația unui medic de serviciu tînăr, cu figură inteligentă, și profesoarei.

— O! Deci le-ați găsit?! Fantastic! a exclamat profesoara atît de entuziasmată, încît mi-am adus aminte de cei care spuneau că medicii și personalul spitalelor de nebuni încep de la o vreme și ei să...

— Da, i-am răspuns. Dar, de unde știți?

— Sînt schelete vechi, foarte vechi, nu?

— Da, aștept să vină medicul judiciar după care s-a telefonat, dar este evident că sînt foarte vechi.

Eram oarecum agasat de seninătatea cu care îmi vorbea despre găsirea celor două schelete noi, cînd un țipăt disperat de femeie m-a făcut să tresar. Fulgerător, ofițerul de miliție care mă însoțea a dus mîna la buzunar, am auzit țăcănitul piedicii revolverului și a țîșnit pe ușă înaintea mea, în direcția în care țipetele femeii cereau ajutor. Am tras zăvorul camerei de unde se auzea țipătul și am rămas în prag, uimiți. Femeia era singură și țipa în fața geamului cu zăbrele. Se pare că apariția noastră a speriat-o și mai mult. Profesoara și medicul de serviciu au discutat cu ea aproape o oră, pînă s-a calmat. Mi-am dat seama că este femeia de la care primisem bilețelul.

— Ce se întîmplă cu ea? am întrebat-o pe profesoară cînd s-a reîntors.

— Dintre toate bolnavele, este în starea cea mai gravă. După cîte știu, soțul ei, avînd bănuieli că l-ar fi înșelat, a încercat să o omoare, dar a scăpat cu prin minune. Directorul se ocupă în fiecare zi de ea cîteva ceasuri la rînd, dar e nevoie de multă răbdare.

— Ați început să-mi povestiți despre scheletele acelea.

— Credeam că este numai o legendă, sau o închipuire a unui profesor de istorie bătrîn care e internat la noi. Se spune că fiica unuia dintre conții care au stăpînit castelul s-a îndrăgostit de profesorul ei de latină. O dragoste cu păcat, pe care aprigul conte a pedepsit-o crunt. Fiindcă cei doi se întîlneau în tunelul care duce de la castel în sat, a pus ca profesorul de latină să fie închis de viu în tunel și a zidit gura de intrare a tunelului. Legenda mai spune că fiica acelui conte, în loc să îndeplinească porunca de a se duce la mănăstire, s-a ascuns în tunel, pentru a fi zidită împreună cu iubitul ei. Nu se mai știe unde a fost intrarea în tunel, deși se vorbește că domnița s-a gătit în rochie albă de mireasă și cu toate bijuteriile.

— Cum?! am exclamat din nou. Dacă intrarea în tunel e zidită și nu se mai știe unde e, cum a fost dus acolo cadavrul care aparține unui om care a fost viu acum cîteva luni?!

— Să vă conduc la profesorul de istorie. Poate știe el mai multe.

Era un bătrîn cu figură impresionantă. Plete albe îi cădeau pe umeri. Vorbea ciudat, într-un mod care îți amintea de «nebunii» din cartea lui Guga.

— Cercetez, îmi spunea, sentimentele profesorului tînăr care a fost zidit de viu. Ce credeți că a simțit cînd vedea cum zidul care închidea intrarea în tunel se ridică încet? Dar, mai ales, ce o fi simțit cînd în întunericul adînc în care urma să moară, a văzut că se apropie de el o siluetă albă. O fi crezut că visează, nu? Credeți că s-a bucurat cînd și-a dat seama că iubita lui e aievea, lîngă el? Poate, fiindcă murea în brațele ei. Dar, eu cred că a fost un suflet mare și l-a durut jertfa ei, alături de el. Cred că a murit nefericit.

— Ați putea să-mi arătați intrarea în tunel?

M-a privit ciudat, furios, apoi a refuzat să mai discute cu mine.

Nu m-am reîntors bine în biroul medicului de serviciu, și unul dintre milițienii lăsați de pază a șoptit la urechea ofițerului care mă însoțea: «Un bătrîn cu părul alb a intrat în pivnița castelului.»

Din nou am sărit în picioare, în timp ce profesoara striga după noi: «Nu cumva să-i faceți rău».

L-am pîndit de la distanță, văzînd cum la lumina unui felinar, muncește de zor, deschide cu lopata un fel de intrare prin peretele pivniței și dispare în tunel. «Lăsați-mă pe mine,» mi-a șoptit medicul de serviciu, și înainte să-l pot opri a pornit în urma bătrînului. Ofițerul de miliție mi-a cerut permisiunea din ochi și a fugit în urma lui. După un timp, s-au reîntors din adîncul tunelului, cu bătrînul dezarmat de lopată și stăpînit cu greu.

Ne-a trebuit o noapte întreagă să aflăm adevărul. Profesorul, care se constituise într-un fel de paznic al scheletelor, a observat la un moment dat că un om sapă mereu prin pivniță noaptea. Cînd a ajuns la schelete le-a răvășit, de parcă ar fi căutat ceva. Bătrînul nebun nu a putut suporta o asemenea profanare și l-a izbit cu lopata în cap. Apoi, l-a îngropat în peretele lateral și a surpat o porțiune de tunel, ca să nu mai apară și alți profanatori. Într-un colț al pivniței, am găsit ascunse și ustensilele profanatorului. Era un tip fugit peste granță în timpul celui de-al doilea război mondial, care venise în chip de «turist» să caute bijuteriile fiicei contelui. Furios că nu a găsit ceea ce căuta, a răvășit scheletele și a găsit moartea.

— Ciudat paznic al scheletelor aveți, i-am spus profesoarei spre dimineață, înainte de a pleca.

— Nu... Nu este paznic al scheletelor. Ceea ce păzește el este legenda, frumusețea ei... Scheletele acelea îmbrățișate în moarte. A înnebunit atunci cînd l-a părăsit soția...

Emil POENARU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică
Alexandru PĂSĂRIN

FLACĂRA ALBUM

TUDOR GHEORGHE
sau un mod de a înțelege poezia.

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXII — NR. 45 961 — 3 NOIEMBRIE 1973

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Grija față de om o consider mai presus de orice

Mă adresez «Flăcării» cu rugămintea de a acorda atenția cuvenită unei probleme care aparent ar putea fi apreciată «de interes minor», dar care pentru mine este o problemă de viață, de muncă.

Am stat în spital aproape două luni. Cînd m-am reîntors, am rugat colegii de atelier să-mi acorde posibilitatea de a lucra în altă parte a biroului, nu lîngă fereastră, deoarece recomandările medicului îmi cereau acest lucru. Că nu am găsit înțelegerea cuvenită din partea colegilor, se mai întîmplă! Fiecare își apără, ca să zic așa, cu dinții locul. Dar aceeași indiferență am găsit-o și la organele sindicale din instituție, iar aici, îmi recunosc neputința de a înțelege! Nemaivorbind de faptul că mi s-a dat să înțeleg să-mi caut serviciu în altă parte.

Las la o parte faptul că în timpul spitalizării tovarășii din conducerea sindicatului s-au rezumat doar să-mi facă o vizită acasă — pentru a vedea dacă nu cumva chiulesc — reînvrednicindu-se să vină și pînă la spital, unde eram. Deci nu-i interesa starea sănătății mele, ci dacă chiulesc sau a fost pur și simplu o motivație că își duc la îndeplinire sarcinile sindicale, controlînd prezența sau absența mea la domiciliu?

Repet, nu aceste «mici necazuri» am vrut să le relev. Ceea ce vreau să aduc în fața opiniei publice este această situație — care este remarcată în diverse întreprinderi și instituții (e drept, tot mai puține) — și anume dezinteresul pentru grija față de om, pentru grija față de condițiile în care lucrează, pentru grija de a-i păstra întregul potențial de muncă pe care îl are omul — capitalul cel mai de preț — după cum afirma Marx

Petruța Lipianu
București

Iubesc apele țării mele și de aceea propun

În țara rîurilor, lacurilor, a Dunării și deltei, a Mării Negre nu există un club nautic național. Ce ar trebui să fie acest club.

— un propagandist (prin contact direct) al frumuseților României;

— un propagator al odihnei active, contribuind la crearea de noi generații de oameni sănătoși, la menținerea sănătății tuturor;

— un apărător al frumuseților naturii, un apărător al mediului natural, un dușman al poluării sub toate formele;

— un organizator al vacanței pentru copii și tineret contribuind astfel la dezvoltarea aptitudinilor, a înțelegerii, a imaginației, a spiritului organizatoric, prin: construcții de ambarcații, adăposturi sau refugii, organizarea de tabere, baze etc. Lista rămîne deschisă.

Problema bazei materiale o cred soluționabilă. Dacă este cazul, se mai pot discuta și pune la punct multe lucruri în sensul organizării, scopurilor și justificării necesității și existenței. Nu urmăresc nici un scop personal, în afară de acela de a vedea sute de bărci pe apele noastre, să pot opri în excursiile mele în locuri pe apă unde să fiu ca la mine acasă, să încetez de a mai fi în multe părți (eu) o curiozitate, și altele.

Vorbă multă, sărăcia omului. Iubesc apele și mi se pare anormal să fac Oltul, sau Dunărea, sau delta, de la un cap la altul și să nu întîlnesc decît turiști străini.

Florea Codreanu
București
str. Sfinții Apostoli 25

Avem și noi dreptul

Se știe că în perioada anilor 1957-1959 în țara noastră au fost multe cazuri de poliomielită. Pentru recuperarea urmărilor nefaste a acestei boli ce prevestea infirmități pe viață, prin grija acordată de statul nostru s-au înființat o serie de centre de recuperare a sechelelor postpolio, cît și a unui număr restrîns de stațiuni balneoclimaterice specializate în tratarea în mod gratuit a repercusiunilor acestei boli, în centrele: Timișoara și Sibiu și în stațiunile: 1 Mai-Oradea, Gura Ocniței și Techirghiol. Dar în anii 1962-1963 s-au desființat total sau parțial și aceste centre și sanatorii.

Noi, cei cîteva sute de bolnavi postpoliomielitici din întreaga țară, ne întrebăm dacă acest lucru este normal? Întrebare care rezultă din faptul că nu există boală în țara noastră fără să nu fie tratată, în afară de sechelele postpoliomielitei la adulți (peste vîrsta de 16 ani) și de asemenea ne întrebăm: oare specialiștii nu știu că această boală virotică nu este de 5 ani, ci de o viață de om? Nu se știe oare că întîrzierea în vîrstă are un atu în poliomielită? Iar noi ce ne facem? Rămînem schilozi pe viață?

S-a condiționat în primii ani acordarea de bilete de tratament pentru reumatologie, prin comitetele de sindicat din unități, dar ne-am ales doar cu: «mai așteaptă» și «nu avem».

Am dori constituirea în sezon a 1-2-3 serii de preferință în noul sanatoriu de la Techirghiol în condițiuni specifice de tratament.

De asemenea, nu se poate ca Ministerul Sănătății împreună cu Consiliul general al sindicatelor să ajungă la o înțelegere în ceea ce privește reînființarea acelor centre și sanatorii de recuperare a sechelelor postpoliomielită; nu se poate oare găsi o soluție de nominalizare a biletelor de tratament și pentru poliomielită cum sînt pentru reumatologie, ginecologie, cardiovasculare, nevroze, digestive etc.?

Ioan Duma
sat Cuvin nr. 122
com. Ghioroc
județul Arad

Răspunsul Ministerului Sănătății

În legătură cu scrisoarea tovarășului Ioan Duma, vă comunicăm următoarele:

Deoarece în țara noastră, de peste 10 ani, datorită vaccinărilor efectuate, nu au mai existat cazuri de poliomielită, sanatoriile: 1 Mai, Gura Ocniței și Techirghiol au fost profilate pentru alte afecțiuni ale copiilor și din acest motiv nu pot fi internați adulți în aceste unități.

În ceea ce privește tratamentul unor sechele de poliomielită la bolnavii care au suferit în copilărie de această afecțiune, el se poate efectua fie în serviciile de fizioterapie și recuperare din unitățile sanitare teritoriale, fie în cazul cînd este indicată o intervenție chirurgicală în sanatoriul postcurs de ortopedie și recuperare din Eforie Sud. De asemenea, acești bolnavi pot beneficia și de tratament balnear de recuperare în unele stațiuni în cazul cînd sînt salariați sau pensionați pe caz de boală.

În prezent, Ministerul Sănătății se preocupă de dezvoltarea tratamentului de recuperare la adulții deficienți motori, urmînd să fie construite spitale profilate special pentru tratamentul acestei categorii de bolnavi.

director, **inspector general,**
dr. Taindel Claudiu **dr. Dene Aurelian**

Se spune că frații mei au două case, este adevărat, dar nu afectează cu nimic

Subsemnatul Olteanu Nicolae din comuna Siriu, județul Buzău, cu respect și încredere vin în fața dumneavoastră cu rugămintea să se verifice și a se dezminți articolele din revista dumneavoastră «Flacăra» nr. 40 din 29 septembrie 1973 și cele din nr. 43 din 20 octombrie 1973, intitulate «Dreptatea este un act omenesc» scrise pe paginile 6-7 și respectiv 17, pentru următoarele motive. Podosu Gheorghe nu a fost calomniat, pe terenul unde este construită casa sa, și se află și la data actuală, mai există încă 20-25 locuințe care nu ridică asemenea pretenții. Dacă tovarășul Podosu a lăsat casa în «paragină» locuind la cantonul «Cașoca» și în momentul de față nu-i mai place să locuiască în această construcție nu este vina Consiliului de conducere al C.A.P. sau al meu personal.

La audiența avută, cînd tovarășul Podosu Gh. a solicitat loc de casă, i s-a explicat că dînsul nu este membru C.A.P. și potrivit prevederilor art. nr. 6 din statut nu i se poate atribui asemenea lot de construcții dar să prezinte acte de unde să rezulte că este calomniat. Refuzînd să prezinte asemenea acte a reacționat spunînd că el are pe dl. Benone Sinulescu și cu sprijinul lui ne va ști și «dracu», lucru care s-a și confirmat cu ocazia publicărilor false de mai sus. Nu știu cum se poate exagera așa cînd se spune că fiul lui Podosu Gh., pe nume Gheorghiță, cară mîlaiș și băuturi la muncitori și că doarme cu muncitorii. Să se facă anchetă la sectorul său și lucru care îl tutelează pentru a dezvălui adevărul.

Tot în primul articol se spune că frații mei au două «case». Este adevărat dar nu afectează cu nimic C.A.P., ei nu este membru C.A.P. avînd proprietate personală de care în condiții legale poate dispune. Faptul că primarul îmi este naș este adevărat dar felul cum mă protejează îl veți afla dacă veți face o opinie de masă asupra relațiilor «Olteanu Nic.-Savu Ion» la oameni din Siriu.

Rezolvarea urgentă a denunțului este o problemă destul de serioasă care mă va face să cred că în momentul cînd se face uz de «dreptate ca act omenesc» să luptăm pentru aceasta cu toți și să întîrîm răspunderea și altora față de aceasta, de felul cum să o respecte în spirit legal.

Olteanu Nicolae
comuna Siriu

Președintele C.A.P. din comuna Siriu, Olteanu Nicolae, ne-a rugat să-i publicăm scrisoarea exact așa cum a scris-o. Ceea ce am și făcut.

Patru, într-o fostă magazie

Mă numesc Roșu D. Gheorghe, am 22 de ani, locuiesc în București, sectorul 1, str. Tudor Ștefan nr. 12, și sînt sudor la Fabrica «Eliade între Vii».

Cînd aveam 14 ani, tata ne-a părăsit pe mama și pe mine. Mama s-a angajat la o familie nemaiavînd locuință, iar după cîteva luni, cînd tata și-a luat altă femeie, m-a ganit și pe mine. Din munca mamei am cumpărat căsuța de la adresa de mai sus, compusă din cameră, antreu și două magazii de pămînt. De atunci eu cu mama locuim într-una din magazii, deoarece în cameră și antreu locuiește o persoană de 83 de ani — Maria Georgescu. Pînă acum a fost așa cum s-a putut, că eram numai eu cu mama, dar acuma, după ce m-am întors din armată și mi-a născut soția un copil, stăm cu toții, noi trei și mama mea în aceeași magazie de 9 metri pătrați.

Am vorbit în prealabil cu fiica Mariei Georgescu, care are apartament, să o ia pe mama d-sale, ca să ne putem muta noi în camera noastră, sau să se mute mama d-sale în camera noastră și să luăm noi antreul și camera. Nici într-un fel nu vrea să ne ajute.

Am fost la spațiul locativ și am indicat de două ori două camere care erau disponibile și puteau să fie atribuite bătrînei, dar n-am fost băgați în seamă.

Gheorghe Roșu
București

Din partea Municipiului București Consiliul popular al sectorului 1

Urmare adresei dumneavoastră nr. 1831/1973 referitoare la scrisoarea numitului Roșu Gheorghe din București, str. Tudor Ștefan nr. 12 — sectorul 1, vă facem cunoscut următoarele.

Din verificările efectuate s-a constatat că Roșu Gheorghe, împreună cu soția, un copil nou-născut și mamă, ocupă la adresa de mai sus, drept locuință, fosta magazie amenajată în cameră de locuit. Antreul și dormitorul sînt ocupate cu forme legale de Georgescu Maria, în vîrstă de 83 ani, pensionară. Cu privire la cele sesizate de petiționar în scrisoare că serviciul spațiu locativ al sectorului 1 nu a repartizat chiriașei sale Georgescu Maria locuința din str. Tudor Ștefan nr. 56, vă informăm că nu a fost posibil, deoarece spațiul în cauză a fost repartizat, cu respectarea dreptului de opțiune, conform art. 7 din legea 10/1968, unei pensionare care locuia tot într-o proprietate particulară.

Cererea petiționarului se află în evidența serviciului de spațiu locativ al sectorului 1, pentru a fi soluționată conform art. 64 din legea 5/73 sau din cota de apartamente ce va fi repartizată Consiliului popular al sectorului 1 pentru pensionari, avînd în vedere că Georgescu Maria, chiriașa sa, este pensionară.

vicepreședinte, **șef serviciu,**
Vasile Iovan **Dumitru Gionca**

Să răspundă pentru actele săvîrșite

Subsemnații Ceteanu Petru, Munteanu Margareta, Cozac Ioan, Costea Nicolae, Andruș Ioan și Cizmaș Oliviu, membri ai Cooperativei meșteșugărești «Retezatul» Hațeg, județul Hunedoara, lucrători în cadrul secției foto a acestei cooperative vă aducem la cunoștință unele fapte nedemne săvîrșite de șeful secției foto — Ristea Mircea — care au fost constatate, la data de 27 iunie 1973, de o comisie de anchetă care a întreprins cercetările în urma referatului înaintat de noi conducerii cooperativei «Retezatul»-Hațeg.

După cum reiese din procesul verbal, Ristea Mircea a fost găsit cu 1 300 lei plus de casă, sumă care pînă la urmă a recunoscut că reprezintă lucrări neînregistrate.

În afară de aceasta s-a constatat că, folosind o metodă foarte ingenioasă, și-a creat, numai în cursul unui interval de timp foarte scurt, un plus de materiale peste 1 300 coli fotografice, pe care bineînțeles, că urma să le folosească în scopuri personale.

Metoda folosită era următoarea: la comenzile mari, în special de la școlile din raza Țării Hațegului deconta, de exemplu, în loc de 100 fotografii tip reportaj a 4 lei bucata, 200 fotografii amatori 2 lei bucata, astfel că își crea dreptul, deși totalul valorii rămînea același (în cazul acesta 400 lei) de a avea materiale pentru dublul fotografiilor (adică deconta material pentru 200 de fotografii în loc de 100 cît era de fapt). De asemenea s-au mai constatat și alte fapte nedemne săvîrșite de acest cooperator.

Față de aceste stări de lucruri, dînsul a fost schimbat din funcția de șef de secție, urmînd ca să lucreze aici ca simplu cooperator.

Nu s-au luat alte măsuri, deși s-au făcut cercetări și a rezultat cu prisosință că este vinovat. După cîte știm noi, un element care comite abateri grave, indiferent cine ar fi el, trebuie să răspundă penal de ele, astfel în zadar vom mai vorbi de etică și echitate.

Petru Ceteanu
Margareta Munteanu
Ioan Cozac
Nicolae Costea
Ioan Andruș
Oliviu Cizmaș
Hațeg

Cu sprijinul Comitetului Județean Hunedoara al P.C.R., Comitetul orășenesc Hațeg al P.C.R. ne răspunde:

Cercetînd cele relatate de către lucrătorii din cadrul secției foto a Cooperativei meșteșugărești «Retezatul» Hațeg, am constatat: În mare parte cele semnalate cu privire la activitatea lui Ristea Mircea — șeful secției foto — sînt adevărate, fapt ce a determinat cercetarea acestuia de către organul de miliție din localitate.

Pînă la terminarea dosarului de anchetă și trimiterea lui Ristea Mircea în judecată — Biroul orășenesc de partid Hațeg a hotărît scoaterea lui din conducerea secției foto a Cooperativei meșteșugărești «Retezatul» și transferarea lui la Cooperativa meșteșugărească «Hațegana» — secția Firme.

Cele de mai sus au fost discutate cu toți cei 6 semnatari ai scrisorii adresate dumneavoastră de către secretarul Comitetului orășenesc de partid Hațeg, aducîndu-li-se la cunoștință că Ristea Mircea va fi deferit organelor de justiție care vor hotărî în speță.

Scrisoarea a fost rezolvată de Zamora Nicolae — secretar al Comitetului orășenesc de partid Hațeg, urmînd ca după pronunțarea sentinței de către Tribunalul din Hunedoara să vă informăm.

secretar
Nicolae Zamora

Oprirea alocației pentru copii este legală?

Subsemnatul Circiumărescu Lucian, domiciliat în București, str. Sf. Niceta nr. 24, sectorul 1, salariat la Întreprinderea de fabricație și montaj ascensoare-București din șos. Giulești nr. 8, sectorul 8, vă scriu următoarele: copilul meu, Circiumărescu Dan-Ilie în vîrstă de 10 ani, este înscris la școala ajutătoare nr. 3 din sectorul 5 din Șplaiul Unirii nr. 111, unde urmează cursurile din anul 1970.

La începutul anului 1971 direcția școlii a dat la copii, în cadrul pomului de iarnă, îmbrăcăminte și efecte corporale.

Părinții copiilor au întrebat chiar de atunci dacă se plătește această îmbrăcăminte primită. Direcția școlii a răspuns că lucrurile acestea sînt plătite dintr-un fond special.

În luna aprilie 1973, fără a fi anunțat, au fost trimise la întreprindere adrese pentru reținerea alocației pentru copii, pentru acoperirea cheltuielilor făcute pentru aceste lucruri primite de copii în anul 1971. Menționez că această poprire pe alocație este cerută începînd cu data de 15 septembrie 1970 pînă în prezent.

De asemenea menționez că pentru întreținerea copilului în școală, comisia tutelară a sectorului 2 m-a impus la plata sumei de 100 lei lunar, în funcție de salariul pe care îl am, ce reprezintă contribuția mea către școală. Plata acestei sume am făcut-o lunar prin secția financiară a sectorului 2, în baza unei chitanțe la rolul respectiv al clădirii.

Pentru anul școlar 1973-1974 am fost înștiințat oficial printr-o somație de plată de la secția financiară a sectorului 2, să achit suma de 1 100 lei «contribuție minoră». De asemenea, alocația de stat mi se oprește în continuare.

Față de cele arătate aș vrea să știu dacă oprirea alocației de stat pentru copii este legală și dacă este legală de ce nu a fost reținută începînd cu anul 1970-1971.

Lucian Circiumărescu
București

Un răspuns de la Direcția județeană de poștă și telecomunicații-Dolj

Urmare scrisorii semnate de Emil Gheorghiță din Craiova, apărute în nr. 39 al revistei, vă facem cunoscut următoarele.

În urma unor lucrări de construcții executate pe Calea București din Craiova, cablul telefonic care alimenta blocurile C-7 și C-8 a fost afectat, fiind necesare lucrări de întindere ale unui nou cablu telefonic.

Întrucît s-a prevăzut ca lucrarea să se execute în timp de 3 luni, s-a trecut la suspenderea celor 60 abonați telefonici existenți în aceste blocuri pe o perioadă de 3 luni, continuîndu-se încasarea abonamentului telefonic în acest timp, conform reglementărilor în vigoare, urmînd ca după restabilire să se acorde scădere la 50% din valoarea abonamentului.

Datorită unor infiltrații și altor greutăți neprevăzute, lucrarea nu s-a putut executa în termenul stabilit, astfel că s-a trecut la desființarea abonaților în cauză cu scăderea integrală a abonamentului de la data suspendării — 10 mai 1973.

La data de 5 octombrie a.c. terminîndu-se lucrarea, abonații în cauză au fost reinstalați, iar sumele încasate în perioada de nefuncționare au fost trecute pe credit în facturile respective.

director
ing. Dumitru Preda

Vă anunțăm, stimați cititori ai revistei «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă

REALITATEA ILUSTRATĂ

Trei iezi — din care unu cuculet. (Gh. Iancu)

Între cer și Olt. (Emanuel Tânjală)

Toamnă cu soare. Șomează umbrelele. (Gh. Vințilă)

Cînd arta culinară e artă... (Octavian Stăcescu)

«Acordarea acestor înalte decorații șantierului, precum și conducătorilor centralei și unor muncitori, ingineri și tehnicieni, constituie de fapt o apreciere a activității întregului colectiv, a tuturor oamenilor muncii de la Șantierele navale-Galați, a rezultatelor pe care le-au obținut în dezvoltarea construcției navale»...

Din Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU rostită la marea adunare populară de la Galați cu ocazia a 80 de ani de la înființarea Șantierelor navale

«pînă la urmă am reușit, pentru că nu se putea să nu reușesc»

Urc. Urc cu opinteli scara prinsă pe șoldul viitorului vapor. Vreau să ajung sus, pe puntea etalon a cargoului în lucru, acolo unde mi s-a spus că s-ar putea să-l găsesc pe Gheorghiță Nicu Macovei, maistru principal al atelierului de asamblat-montaj din Șantierul naval-Galați, constructor distins recent cu titlul de Erou al Muncii Socialiste și cu medalia «Secera și ciocanul», și nu știu despre «subiect» decît faptul că arată la vreo 50 de ani și că are pe cap o cască de altă culoare decît ceilalți, dar nu mi-aduc aminte exact ce nuanță. O cască de maistru.

E o zi cu vînt, o după-amiază tulbure. Ajung cu chiu, cu vai pe puntea suspendată și descopăr acolo o animație surprinzătoare: sudori, lăcătuși, tîmplari, meseriași de tot felul și de toate vîrstele. Se lucrează la cîțiva metri deasupra Dunării, și fluviul se zvîrcolește neputincios la piciorele uriașei schelării care va deveni, curînd, un carbonier respectat pe toate mările lumii. Dunărea pare supărată pe destinul ei de apă curgătoare și vrea să evadeze din matcă, și pentru o clipă mă cuprinde teama, căci șalandul Gorgova, ancorat alături, seamănă cu un bîrlet țintar, afumat, pe lîngă colosul pe care mă aflu.

— Tovarășul Gheorghiță Nicu Macovei? — fac o încercare, și omul se uită mirat, îmi cîntărește hainele de stradă cu vădită neîncredere, apoi zîmbește cu o blîndețe ce nu se potrivește în nici un fel locului acesta de muncă încordată și aspră. Nu se potrivește și pace, chiar dacă pînă la sfîrșitul programului n-au mai rămas decît cinci minute și primele țigări au început să se aprindă pe furiș.

— Eu sînt Macovei. Macovei Nicu. Așa mă știe lumea, că pe aci nu prea se folosesc două nume de botez. Doar că naș-mea a fost o femeie fudulă. Moașă.

Îi spun pentru ce am venit și sînt martor la o a doua mirare, sinceră, nejucată. Adică de ce să scrieți la revistă despre mine, începe, eu nu-s mai breaz decît ceilalți... Dar dacă tot ați urcat pînă aici, atunci n-ar strica să vă notați ceva despre munca noastră. Înțelegeți, *construcția unui vas nu e treaba unui singur om, e treaba* unui colectiv, și colectivul nostru e harnic, despre asta puteți scrie, și despre altele. Uitați-vă acolo jos, în dreapta, vedeți, au început lucrările unui nou bazin de armare și n-o să treacă multă apă pe Dunăre și o să facem noi și un doc uscat, unul de ispravă, cum ne stă bine, că nu ne mai încăpem.

Sună sirena. Ziua de muncă s-a sfîrșit și Nicu Macovei se apucă să-și zorească oamenii. Măi, băieți, mai duceți-vă și pe la casele voastre, și tu, mă Augustine, ia și șterge porcăria aia de pe mașină! Mă uit nedumerit să văd ce porcărie poate fi scrisă aici, la 30 de metri deasupra Dunării, și Augustin șterge cu mîneca «mă, care ai găsit două chei de lăcăt, lasă-le la poartă», dar Nicu Macovei promite, cui promite, aerului, Dunării, mie, nu știu, că o să-l afle pe pezevenghi și-o să-l ardă. Doar Augustin nu-l crede, lasă, meștere, că-n-ai matale inima aia, că te cunosc!

— Aveți multe probleme cu tineretul? — îl întreb, încercînd să prind un fir.

— Nu. Eu conduc vreo 450 de oameni, din care peste 300 *sînt tineri veniți din toată țara. Băieți muncitori*, de nădejde, unii nici n-au făcut armata și au și ajuns șefi de echipă.

— Tovarășe Macovei, pentru că tot vorbim despre tinerețe, ce-ar fi să mi-o povestiți pe-a dumneavoastră?

Mă întreabă dacă trebuie, e chiar musai, zice, da, da, chiar așa, îi răspund, și omul se urnește agale, ca înaintea unui drum lung:

— M-am născut în '27, la Măstăcani, lîngă Galați. Am îndeplinit șapte clase și am luat-o din loc, la meserie, că părinții o duceau prost. Eram șase copii, era război, așa că n-aveam timp de pierdut. Am venit la Galați și am intrat în șantier, ca ucenic, la 14 ani. Meserie am învățat greu, cu bătăi, cu frig, cu șobolani, că așa era pe-atunci. Și de pe vremea aia a rămas vorba că meseria nu se învață, ci se fură. A rămas așa, nu știu de ce, de florile mărului, că n-ar fi trebuit să rămînă. E o vorbă proastă, care nu se mai potrivește. Azi, meseria de constructor de nave se învață, nu se fură, și ucenicii au de toate, ba chiar au prea multe, și uneori îmi vine să cred că greșim că nu le spunem mai pe șleau cum era la patron, cum nu ne săturam niciodată, cum ne lua naiba de frig.

Începe să plouă. Ne retragem sub un cozoroc metalic și îmi explică, răbdător, ce va deveni carcasa asta. Un carbonier, tovarășe, de 18 000 de tone, pe care îl vom livra Indiei, al doilea dintr-o comandă de șase bucăți, spune, și simt că omul din fața mea posedă un alt etalon al măsurilor, bucata de care vorbește e lungă de vreo 120 de metri, dar vocea continuă imperturbabilă:

— Prima navă de acest tip am lansat-o acum o lună, în cinstea tovarășului Ceaușescu, care ne-a onorat cu prezența cînd am sărbătorit 80 de ani de la înființarea șantierului. A fost mare bucurie aici, și tovarășul Ceaușescu ne-a spus unele cuvinte de laudă și a și decorat pe unii dintre noi.

Aș vrea să aflu de ce spune *pe unii dintre noi* și nu spune, direct, m-a decorat și pe mine, aș vrea să fac treaba asta, dar o amîn, căci maistrul mi-e dator cu o continuare. Se întoarce însă spre tinerețe anevoie, de parcă s-ar înhăma la o căruță plină cu pietre de moară.

— După ucenicie am devenit nituitor, apoi am lucrat în planificare, un timp am fost șef de echipă și-acum sînt ce știți că sînt... Pe cînd eram nituitor, m-am însurat. Atunci mi-am zis că e mare rușine să rămîn fără carte. Mi-am zis, Nicule, dacă s-a schimbat lumea, trebuie să te schimbi și tu, și așa am făcut liceul, la seral, după care am terminat și școala de maiștri.

— Și n-a fost greu?!

Întinde mîna să se lămurească dacă mai plouă. Nu, a stat. Mă invită să coborîm de pe navă. Nu-și mai aduce aminte exact, dar crede că n-a fost ușor. Ziua nituia cu *pistolul pneumatic, la normă*, iar seara trebuia să se concentreze asupra lecțiilor. Cu toate mai mergea, recunoaște, doar cu geometria nu. Asta a fost. Tot atunci am intrat în partid, în '55, îmi mărturisește, și asta m-a obligat mai tare, am tras pe rupte, și la șantier, și la școală, și pînă la urmă am reușit, pentru că nu se putea să nu reușesc. Era musai, și luate, una peste alta, cred că nu m-am făcut de rușine.

Coborîm scările cu băgare de seamă și Nicu Macovei se miră, se miră cu toată ființa pentru *a nu* știu cîta oară, cum adică, gîndește cu voce tare, de ce am devenit membru de partid, auzi și la dumneata întrebare, dacă mă întrebi de ce-am devenit comunist, e ca și cum m-ai întreba de ce respir.

Jos, pe platforma șantierului, sîntem aproape singuri la această oră a înserării. Socotesc că trebuie să fie trecut de cinci, și ne prelingem pe sub *o macara uriașă*, de 40 de tone, încremenită în malul fluviului, asemenea unui mastodont halucinant venit să se adape în timpuri primordiale. Nicu Macovei îmi povestește cît de fericită a fost ziua aceea cînd șantierul a lansat prima navă *maritimă*:

— Mi-aduc aminte că-mi venea să mă arunc în apă și să înot în urma vaporului. Ce a fost după aceea? M-am obișnuit, și cred că am participat la vreo cincizeci de lansări pînă acum.

Îl întreb ce simte în clipa cînd o navă, la care a lucrat zile în șir sau poate luni, se duce și dusă e, îi pun o întrebare despre nostalgie, și omul acesta foarte serios recepționează întrebarea la modul foarte serios.

— Vezi, dumneata, eu am meseria asta de constructor de nave înrădăcinată în mine, dar n-aș zice că-mi pare rău cînd pleacă un vapor. *Din clipa cînd a coborît la* apă, îl uit, mă gîndesc la următorul, mă frămînt ce să fac ca treaba să meargă bine, fără greutăți. Doar mai tîrziu, cînd văd o navă de-a noastră trecînd pe Dunăre, parcă mi se ridică un nod în gît.

— *Vorbeați despre greutăți*. Ce greutăți?

Se uită la mine de parc-aș fi picat de pe planeta Marte, vocea i se îngroașe, trădînd o neascunsă supărare, greutăți, probleme, probleme de zi cu zi, ce-ar fi oare viața noastră fără probleme, mă întreabă sau se întreabă. Își scoate cascheta și se șterge de sudoare. Se uită la ceas și-mi spune că nu-i nevoie să-mi cer scuze, nu pleacă niciodată mai devreme de pe șantier. Parcă după încetarea lucrului văd totul mai bine, zice, lucrez și la cîte o inovație, desigur, am făcut cîteva, dar nu singur. Doamne ferește să scrieți așa ceva, am realizat vreo 3-4, dar în colectiv. Am adus economii de aproape 400 000 de lei, revine, și pronunță patru-sute-de-mii-de-lei, cu glas egal, ca și cum ar vorbi despre un pol sau despre o sută, și senzația aceea ciudată cu o altă ierarhizare a valorilor persistă.

— Meștere, aș *vrea să-mi spuneți cum a fost în ziua* în care ați primit «Secera și ciocanul».

— În prima clipă nu mi-a venit să cred. De fapt, n-am știut decît cu o zi înainte, cînd mi s-a spus că o să stau la prezidiu, și eu am zis că de ce, și-atunci mi s-a explicat că am să fiu printre decorați. Am întrebat de ce să fiu decorat tocmai eu, ce, sînt mai breaz ca alții, și mi-au răspuns că da, dar nu cred, mai sînt aici în șantier o puzderie de oameni destoinici și pricepuți. Uite, Angheliu sau Papuc, apăi ăștia au crescut ca și mine, odată cu șantierul, și numărăm toți vreo 100 de ani petrecuți aici... M-am dus acasă și nevastă-mea a început să plîngă, dar am potolit-o repede, că i-am spus că nu e sigur.

După o clipă de gîndire, reia:

— A doua zi, cînd tovarășul Ceaușescu mi-a strîns *mîna, mi-am dat seama că-i adevărat, dar nu decorarea* m-a bucurat atît, cît faptul c-am stat alături de șeful statului și l-am ascultat cu atenție, și mi-am zis încă o dată, eu, Nicu Macovei, fiu de țărani lipiți pămîntului, mi-am zis atît cît mă duce pe mine capul că nu există în lume conducător ca al nostru, că vorbea despre șantier cu atîta pricepere și înțelepciune, de parcă dînsul ar munci aici de cînd lumea, și nu noi! Știa o sumedenie de lucruri mai bine decît mine și ne-a luminat în multe privințe, ne-am luat angajamentul că vom lansa de-aici, în curînd, prima navă românească de 40 000 de tone, și eu nu-mi aduc aminte, în ăștia 32 de ani, ca navaliștii din Galați să fi făcut vreo promisiune și să n-o fi respectat.

S-a înserat de-a binelea. Nu se vede nimic. Nici măcar Dunărea nu se mai distinge, doar se simte, i se aude glasul mînios și răguș. Sînt gata de plecare și Nicu Macovei îmi vorbește despre cei patru copii ai lui, despre apartamentul din Țiglina, ăla mare s-a făcut inginer chimist, mi se destăinuie, dar al doilea e aici, în șantier, ca electrician. Tare aș vrea să rămînă, cînd oi ieși eu la pensie, să muncească măcar un Macovei în șantierul ăsta.

— Meștere, te plimbi des cu navele pe care le construiești?

Vorbă tăioasă, dar deghizată prost, de circumstanță:

— Nu m-am plimbat niciodată cu vaporul. Nu-mi place. Mie îmi place doar să le construiesc.

Ovidiu NEGOIȚĂ

- Azi, meseria de constructor de nave se învață, nu se fură
- Mi-am zis, Nicule, dacă s-a schimbat lumea, trebuie să te schimbi și tu
- Dacă mă întrebi de ce-am devenit comunist, e ca și cum m-ai întreba de ce respir
- În curînd vom lansa de aici prima navă românească de 40 000 de tone.

Marea adunare populară din Zalău.

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚELE SĂLAJ ȘI CLUJ

«Forța principală a construirii socialismului și comunismului este omul!»

La începutul acestei săptămîni locuitorii județelor Sălaj și Cluj au avut din nou marea cinste și bucurie de a-l avea în mijlocul lor pe conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Convorbirile purtate de către secretarul general al partidului nostru cu făuritorii bunurilor materiale, cu oameni de știință și cultură, cu activiști de partid și de stat au imprimat vizitei un pronunțat caracter de lucru. Amplul dialog dintre partid și popor, prețioasele îndrumări și indicații date de către conducătorul partidului și statului nostru au deschis noi orizonturi în activitatea colectivelor de muncă, constituind, deopotrivă, un puternic imbold în activitatea curentă și de perspectivă a întregului nostru popor.

Se vizitează marea întreprindere «Industria sîrmei» din Cîmpia Turzii.

Întîmpinat după datina străbună de către locuitorii județului Sălaj.

În mijlocul făuritorilor de bunuri materiale de la întreprinderea de cazane mici și arzătoare din noua zonă industrială a Clujului.

Pretutindeni, oamenii muncii și-au exprimat marea lor bucurie de a-l avea din nou în mijlocul lor pe secretarul general al partidului nostru.

«În socialism lupta între vechi și nou are, de asemenea, un rol important și constituie o forță motrice a dezvoltării societății. Această luptă se poate desfășura însă fie în mod stihinic, fie în mod organizat și conștient. Pentru a dirija în mod corespunzător acest proces dialectic, este necesar să se sesizeze la timp nou și să se acționeze împotriva vechiului în așa fel încît să nu se ajungă la ciocniri».

(Din Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971)

afirmarea noului — act prezent, concret și anevoios

vă rog foarte mult, tovarășă prim-secretar, apăsați pe butonul inovațiilor

Gheorghe Jercan, maistru la C.I.L.-Pipera, mai are șase ani pînă la pensie și în curînd se va muta în casă nouă. Cea veche se demolează. Cînd se întoarce pe scaun să vadă cine ne deranjează, încăperea se clatină. Era să ajungă inginer, cînd s-au înființat școlile de ingineri, dar ministrul de atunci l-a spus să-și vadă de treabă și el s-a conformat. Principiul roților de tren l-a captivat pînă într-atît încît multe din cele peste patruzeci de inovații și invenții se bazează pe el. Cînd e obligat să fie sincer recunoaște că nu prea se pricepe la teorie, fiindcă n-are școală. Spune: Eu, unul, nu știu să explic la alții ce-mi trece prin cap. Spun fie prea puțin, fie verzi și uscate. Pentru fiecare mecanism nou fac un prototip în miniatură. Înainte îl mîgîlesc de zeci de ori. Folosesc ce găsesc: cartofi, jucării, bețe de chibrit. Nu fac nimic altceva. Încerc pe orice, oriunde și tot timpul. În final prezint o jucărie care reproduce la milimetru ce să zic așa, deși uneori merge pînă la microni, mașinăria mare. Oamenii o văd, o cercetează, se conving fără ca eu să am nevoie să vorbesc prea mult. Uneori, anumite piese le comand. Plătesc din buzunar. N-am prezentat niciodată o propunere care să fie executată de altcineva decît de mine. E drept că ideile mele nu merg mai departe de industria forestieră. Am văzut oameni care spărgeau mese fiindcă nu executaseră bine găurile. Preferau să le dea rebut. Eu am făcut o inovație, o mașină care se mișcă în orice plan. Muncitorul apasă pe un buton etc. De atunci nu s-a mai rebutat nici o masă. La nasturi la fel. Costau enorm: 2,50 lei. Cu mașina făcută de mine un nasture costă numai 36 de bani. Am făcut ca ușile la vopsit să fie ridicate mecanic, joagărele să nu se mai încălzească și așa pînă la patruzeci; nu pot sta nici o clipă. Chiar dacă stau îmi umblă mîinile: potrivesc, încerc, urmăresc mișcarea și compunerea obiectelor din jur. Nu pot spune că oamenii sînt fericiți cînd vin eu și le spun că la noua mașină din import poate fi schimbat sistemul de acționare astfel ca tăietura să nu mai fie de 4 mm, ci numai de 2 mm. Știți cum e: să ne mai consultăm, vă mai gîndiți dumneavoastră, ne mai gîndim și noi. Dar cînd vii cu jucăria și o pui pe masă e altceva. Se bucură, fiindcă sîntem, oameni, iar oamenii sînt făcuți așa că nu rezistă cînd le place un lucru. E nevoie de curaj, și nu numai din partea celui care are ideea. Curajul trebuie împletit însă cu puțină cunoștință. Nu e greu de sărit; mai trebuie să știi și să cazi. E drept, unora le vine mai ușor, iar altora mai greu. Învățăm.

Cu o idee filozofică e mai ușor. Ai înțeles-o, ți-a plăcut, îți aparține. E a ta. Îți dai viața convins că niciodată n-ai gîndit altfel. Pentru o idee privind recuperarea rumegușului, care nu le aparține, oamenii se încăieră mai greu decît dacă ar trebui să susțină sau dimpotrivă să conteste caracterul trecător al vieții pămînt. Gheorghe Jercan nu crede în rea-voință. Doar în dezinteres: dezinteresul celui neimplicat. Noutatea tehnică nu e validată de posteritate, ci de contemporani. Ea este un act prezent, concret și practic și trebuie stimulată atît la cei în stare de a o crea cît, și uneori mai ales, la cei în măsură s-o apere și să o susțină. De aceea la prima întrevedere cu primul-secretar al sectorului, Lina Ciobanu, îi va spune: Vă rog foarte mult, tovarășă prim-secretar, apăsați pe butonul invențiilor și inovațiilor. Numai ele ajută la problema planului. Cînd fiecare om în țara noastră va fi folosit după cît îi taie capul, îi vom întrece și pe nemți și pe toți. Oamenii nu sînt încurajați îndeajuns. Eu știu mai bine, fiindcă trăiesc printre ei. E atît de complicat și de încîlcit deseori sistemul aprobării unei inovații încît oamenii se lipsesc. Dacă se plătesc milioane pentru idei din afară, de ce creatorii noștri să fie amînați și insuficient plătiți? Cînd alții fără nici un efort cîștigă de zeci de ori mai mult la loto sau pronosport? Sînt mulți oameni care ca și mine ar fi realizat patruzeci de inovații și invenții. Vă dați seama cît s-a pierdut? Dumneavoastră ne reprezentați pe noi. Vă rog foarte mult, tovarășă prim-secretar, apăsați pe butonul inovațiilor. Așa o să-i spun. O inovație atrage după sine o altă inovație. Cînd se vede. După ce a zăcut ani de zile prin dosare, chiar dacă revine, găsește alți oameni.

Nicolae CRISTACHE

dincolo de gloria și paragina unei idei, există vidra și voineasa

«Deci mii de oameni s-au suit în munți. Deci, un nou șantier. Mai precis, un nou grup de șantiere. Iar barăci, iar viață dificilă, iar privațiuni....

Nu! De data asta, nu! Totul se datorează unei idei simple dar excelente.

Investițiile pentru baracamente s-au mărit cu 20%-30%, s-a profitat de faptul că în munți există deja un constructor de elită și, în loc de o colonie care urma să se desființeze la sfîrșitul lucrărilor, s-a înălțat, și procesul continuă, o adevărată stațiune montană formată din vile și construcții social-edilitare, toate desenate, proiectate, după ultima cerință a bunului-gust modern.

În aceste vile — de-a dreptul elegante — azi locuiesc constructorii.

Iar cînd miile de oameni își vor isprăvi lucrul și vor pleca, în urma lor va rămîne țării, ne va rămîne nouă, o stațiune ultramodernă într-o regiune de o frumusețe sălbatică superlativă».

Cam așa am scris într-un reportaj din '71. Recent, acum o lună, am fost din nou la Lotru și am constatat cu stupoare — am văzut cu ochii mei — că lucrurile sînt la fel, că nu s-a mai făcut aproape nimic. Ba chiar am avut senzația lăsării lor în paragină.

— La minister mi s-a spus că dumneavoastră, tovarășe inginer *Victor Sobovici* — fiind șeful proiectului complexului construcțiilor hidroenergetice de pe Lotru și al stațiunilor Voineasa și Vidra — sînteți cel mai în măsură să-mi spuneți istoria cam amară a acestei idei a înlocuirii pe anumite șantiere a barăcilor cu viață scurtă, cu edificii folosibile și după plecarea șantierului.

— Ideea are două premise. Prima: pe șantierele cu termene lungi de lucru și aflate în zone de munte, unde umiditatea e mare, construcțiile de lemn nu pot rezista. A doua: trebuie folosit timpul în care există o organizare de șantier — fabrica de ciment, stația de sortare și așa mai departe — și există și un interes din partea constructorilor.

— *Voineasa* poate fi folosită ca loc de odihnă pentru copii și pentru tratamente postastenice, fiindcă-i vorba — la cota 650! — de o zonă de brad, ceea ce-i un lucru neobișnuit; bradul crește la cote mai mari, dar la aceste cote tocmai altitudinea le e dăunătoare bolnavilor. *Vidra* n-a fost gîndită ca o stațiune de locuit, cum e Sinaia, de pildă, ori chiar Voineasa, ci ca o stațiune de sport. O stațiune la nivelul superior al celor din Franța, Austria ori Spania, o stațiune care poate găzdui o competiție olimpică, o stațiune în care vara lacul oferă posibilitatea practicării sporturilor de apă, dar mai ales o stațiune de iarnă, pentru că acolo 7-8 luni pe an temperatura este negativă și pentru că acolo configurația terenului permite să se facă pîrtii lungi. S-a mai prevăzut și construirea unor moteluri pentru turiștii care ar fi vrut să stea mai retrași; nu s-a făcut decît cel de la Patrimanu și acum unii vor să-l impute constructorilor.

— O precizare, vă rog! Cui aparține proiectul lucrărilor, inclusiv al celor, să le spunem așa, de esență turistică; cine l-a făcut deci? Și cine a investit bani pentru realizarea lui?

— Proiectul e făcut în întregime de noi, cei din I.S.P.H.; iar lucrările s-au făcut numai din banii alocați Ministerului Energiei Electrice. Se pune deci doar problema finisării acestor construcții și a dotării lor. Or, aici e aici, pentru că Ministerul Turismului mereu a tot ezitat să cupleze.

— Și acum, într-o mare măsură, nu-i cumva prea tîrziu? Avantajele ideii de la care am pornit nu cumva sînt ratate?

— Fără îndoială. La Vidra, de exemplu, constructorii și-au terminat barajul și acum vor pleca. Dacă lucrările de ordin turistic ar fi fost pornite în paralel cu cele hidrotehnice, ele ar fi fost acum și gata, și realizate cu mult mai ieftin. Acum va fi nevoie de alți constructori duși în munți, de alte unelte și agregate, și de o altă organizare materială de șantier, pentru că aceea a constructorilor hidroenergeticieni e de-acum sub apele lacului. E adevărat că Ministerul Turismului a avut, în ezitările sale de a contribui la investițiile de la Vidra, și o justificare: spre această viitoare stațiune sportivo-turistică nu există un drum modern. Și în această privință vina trece asupra Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor care, în ciuda H.C.M. care prevedea modernizarea drumului Voineasa-Obîrșii-Petroșani, n-a făcut lucrul acesta. Iar urmările au fost multiplu păgubitoare: parcul auto al constructorilor s-a hîrbuit; lucrările de întreținere a drumului forestier au costat enorm; și, ceea ce e mai grav, nu există încă un drum de acces sigur și rapid spre o lucrare de anvergura barajului înalt de peste 100 de metri de la Vidra, un drum spre o lucrare care de-acum înainte pretinde o întreținere continuă, un drum spre o lucrare care, teoretic cel puțin, poate necesita la un moment dat o intervenție imediată. Eu unul spun că modernizarea drumului acesta putea fi făcută doar cu banii care s-au pierdut prin viteza redusă de transport cu care au fost nevoite să circule vehiculele constructorilor.

— Și totuși, dincolo de motivul deocamdată întemeiat al inexistenței unui drum modern spre Vidra, de ce nu cuplează Ministerul Turismului?

— Cei de acolo au fost cînd entuziaști, cînd pesimiști. Tovarășul ministru Cosma, personal, a subscris la idee, dar unii tovarăși din minister mai puțin. Se tem că nu vor putea face rentabile cele două stațiuni. Și aceasta pentru că se gîndesc la finisaje de lux și se gîndesc exclusiv la turismul dinafară, uitînd că există și un turism intern. Problema costului finisărilor e în funcție, la urma urmei, de pretențiile dumnealor. Iar cheltuielile, socotim noi, se pot etapiza. Adevărul e că le revine o sarcină pentru care nu-s pregătiți și-n care nici nu cred. Unii și-au făcut păreri negative dar nici măcar n-au venit pe șantier să se convingă de adevăratele posibilități de exploatare turistică a locurilor și stațiunilor. Documentația privind capacitatea finală a stațiunilor, termenele de execuție a lucrărilor — care, repet, sînt mai ales de finisare — precum și toate celelalte date privind preluarea de către Ministerul Turismului și trecerea la exploatarea turistică a stațiunilor, trebuia trimisă spre aprobare la C.S.P. din ianuarie '72, dar a fost trimisă abia acum și — trimisă — fără pic de entuziasm; vreau să spun, fără o documentare completă și fără o susținere convingătoare.

— Deci s-a făcut un lucru doar pentru că era planificat. De fapt, ce s-ar mai putea întreprinde acum, imediat și într-adevăr cu eficiență? Cu alte cuvinte, ce s-ar mai putea recupera din avantajele unei idei care n-a fost de toți înțeleasă la timp?

— Încă vreun an de zile constructorul, împreună cu organizarea lui de șantier și cu toate posibilitățile lui materiale, mai este acolo, în zonă; apoi va rămîne tot pe Lotru dar se va îndepărta de Vidra și Voineasa. Trebuie terminate construcțiile, adăpostite de intemperii, finisate. Voineasa a fost concepută ca în '74 să intre în rețeaua turistică; deocamdată o mai țin constructorii ocupată, însă ei nu plătesc nici un fel de chirie și deci într-un fel nu-i rentabilă. Pe de altă parte, se mai face o greșeală. Fiindcă regiunea e, într-adevăr, deosebit de frumoasă, se aduc turiști străini acolo, de la Sibiu zilnic vin cam cîte două autocare — dar stațiunea nefiind terminată, turiștii nu găsesc acolo nici măcar un chioșc de răcoritoare și nici măcar instalații sanitare; încît sînt siliți să se poarte, cum să vă spun...

— ...ca în sînul naturii.

— Lucrul este grav pentru că o stațiune care pînă la urmă va fi într-adevăr modernă și dotată modern, deocamdată este compromisă. Motelul de tranzit și casa de oaspeți ar trebui terminate și date în folosința turismului cît mai urgent. Noi am promovat o idee rentabilă, ideea a fost însușită de către forurile conducătoare ale țării, dar cînd s-o realizăm iată că au existat terți care n-au colaborat. Prost e că ideea se poate pierde, dacă nu cumva s-a și pierdut, și pentru celelalte locuri unde facem hidrocentrale.

— Și totuși, independent de toate — de entuziasm și prudențe, de ofensive și șovăieli, de optimism și scepticism, de colaborări fericite și de contacte care scîrțîie, de fluxuri și refluxuri — există Vidra și Voineasa. Există două chipuri concrete ale unei idei noi. Există o victorie. Și dacă am ajuns la esența procesului, orice vorbă în plus ar fi de prisos.

Nelu IONESCU

inventatorul este dator să lupte

Cam pe vremea asta, dar cu trei ani în urmă, revista «Flacăra» a publicat o anchetă consacrată activității productive din Întreprinderea de materiale de construcție «Cesarom». O uzină nouă, modernă, și care debutase sub bune auspicii în cadrul producției naționale de ceramică, ajunsese, în ultimii ani, coada cozilor, împovărată de datorii

către beneficiari, strangulată de rebuturi și compromisă prin proasta calitate a produselor executate. Vinovați pentru această stare de lucruri — au ținut să-mi declare numeroși salariați ai întreprinderii — se făceau, în primul rînd, fostul director și fostul inginer-șef. Mi s-a vorbit pe îndelete și cu sufletul la gură despre proasta organizare a muncii, despre nepricepere, decizii pripite și hotărîri arbitrare și mai cu seamă despre faptul că cei doi reprezentanți ai conducerii nu acordaseră nici un sprijin ideilor generoase, oamenilor însuflețiți de dragoste și pasiune pentru meseria aleasă, inginerilor și tehnicienilor porniți, să împrospăteze activitatea uzinei prin invenții și inovații, prin procedee tehnologice originale. Argument suprem: numeroși ceramiști de valoare părăsiseră uzina.

M-am întors la redacție cu o mapă încărcată vîrf cu declarații și cu zeci de metri de bandă magnetică, de-a lungul căreia numeroși vorbitori își vărsaseră cu năduf gîndurile, indignarea și cereau răspicat intervenția forurilor în drept. Ancheta a apărut. Cei vizați, dar în primul rînd fostul director al întreprinderii s-a dovedit atît de uluit și speriat de eventualele consecințe încît a hotărît să-mi incrimineze rîndurile în fața instanței de judecată. Am fost acuzat de calomnie. Procesul a avut loc la Judecătoria sectorului 1 și, în recurs, la Tribunalul Capitalei. Rezultat final: reclamantul a trebuit să suporte dezamăgirea nereușitei iar pîrîtul, alias subsemnatul, și-a văzut mai departe de treburile sale.

De atunci au trecut, așadar, trei ani. N-am mai aflat pe unde lucrează și cum o duce cu viața fostul director de la «Cesarom». Dacă între timp s-a acoperit de merite și glorii meritate, îi trimit de la distanță cele mai calde felicitări. Gîndurile mi s-au întors însă,în acest sfîrșit de toamnă cenușie, la numeroșii ingineri ceramiști care, părăsind la acea dată uzina, porniseră să-și caute un loc sub soare în alte întreprinderi sau instituții. Am pornit pe urmele lor și am avut marea bucurie de a-i găsi — cum se zice — bine și sănătoși. Inginerul chimist Emil Barna lucrează la Centrala materialelor de construcții și a devenit între timp coautor (împreună cu foștii săi colegi Vladimir Fodoreanu și Tamara Alexenco) la o rețetă de glazură pe bază de silicat de zirconiu, aplicată cu succes la Cluj, București și Ploiești, și datorită căreia se obțin economii anuale de circa 4 500 000 lei. Rudolf Szladek, alt ceramist de valoare, a devenit cercetător la Institutul de cercetări și proiectări pentru materiale de construcție din Capitală și este și el unul dintre realizatorii obiectelor sanitare din porțelan de complexitate ridicată.

Am stat mai mult de vorbă cu Vladimir Fodoreanu, în prezent cercetător la I.C.P.M.C.

— Ne-am cunoscut acum trei ani în condiții cam vitrege pentru cariera dumneavoastră.

— Ce-a fost a trecut și bine c-a trecut. Principalul e că bunele mele intenții de atunci n-au rămas la stadiul de proiect, ci au ajuns să se înfăptuiască la scara realității. Am găsit oameni inimoși și am primit tot sprijinul necesar pentru a verifica procedeul «de sinteză rapidă a porțelanului», care la ora actuală a primit brevetul de invenție. În prezent, am marea satisfacție de a-mi experimenta metoda chiar în halele de producție de la «Cesarom»

— Consider util să-i informez pe cititorii noștri că aplicarea la scară industrială a invenției dumneavoastră — care reclamă investiții minime — poate dubla producția unei întreprinderi.

— Vom vedea la sfîrșit...

— Un ilustru reprezentant al meseriei pe care o practicați, Bernard Palissy, creatorul glazurii monolite, și-a sfîrșit zilele în Bastilia, acuzat de vrăjitorie. Friedrich Böttger, realizatorul ceramicii de Meissen, și-a încheiat zilele sărac lipit pămîntului, prigonit și neînțeles de mai-marii potentați ai vremii. Dar toate acestea s-au petrecut cu vremuri în urmă,cînd inventatorii erau nevoiți să îndure privațiuni enorme, blamul și nerecunoștința contemporanilor, să apară în fața ignoranței publice drept șarlatani, vînduți necuratului sau, pur și simplu, oameni inutili. Dar astăzi? Astăzi cînd știința și tehnica se bucură de respect și considerație unanimă, cum e posibil ca un cercetător să îndure neîncrederea și nerecunoștința?

— Ignoranța și neștiința n-au dispărut cu totul. Dar marile piedici, cele mai crude și ocărîte sînt: invidia, calomnia și lăcomia de bani. Apoi,creatorii de orice natură sînt oameni dificili și nu rareori mai greu de înțeles. Sufletul omului nu se măsoară cu riglă de calcul. Inventatorul este dator să lupte și astăzi. Conflictul dintre justiție și injustiție, dintre adevăr și minciună nu s-a încheiat.

Liviu TIMBUS

doi ani pentru un lucru recunoscut drept bun și necesar

În urmă cu doi ani de zile am asistat la o ședință organizată de Centrul de calcul-București la Întreprinderea de aprovizionare din construcții. Se încerca explicarea avantajelor aplicării sistemului informațional la întreprinderea mai sus-menționată, adică obținerea unei mai mari operativități în complicatele operații de aprovizionare a șantierelor de construcții ale Capitalei.

S-au înșirat planșele cu săgeți, cu cifre și litere, iar o tovarășă cu un betișor explica cum și ce trebuie codificat, care e ordinea și care e rezultatul.

Dar, în fața rigorii logice, puțini au fost cei care și-au deschis sufletul și înțelegerea. Un tovarăș zîmbea ironic, superior, protestînd prin cuvinte de duh la această intervenție robotică.

Pe atunci, directorul Centrului de calcul (acum Centrul de informatică și organizare, CINOR), inginerul Dinu Anastasiu mărturisea: «Chiar dacă una din aceste întreprinderi de construcții din Capitală devine beneficiarul nostru, chiar dacă noi îi calculăm organizarea științifică, de multe ori inginerul sau maistrul, cel care trebuie să citească fișele și graficele noastre, renunță la a mai face această operație. De ce? Nu este obișnuit, i se pare foarte complicat. Și decît să-și bată capul cu citirea a noi semne, preferă să muncească după sistemul tradițional al «las-c-om-vedea-noi». Dealtfel, chiar dacă o întreprindere ar aplica acest sistem ar fi oarecum inutil, lucrurile nu pot să meargă bine, decît dacă la nivel de centrală se va face o programare pentru toate întreprinderile și pentru toate etapele».

▪

Peste doi ani de zile deci pe șantierul nr. 3 din Drumul Taberei, al Întreprinderii de construcții și montaje nr. 5, inginerul șef de lot, Ion Roman, descoperea acest adevăr, din viața sa de zi cu zi, de pe șantier.

— Termenul inițial, pe care noi îl știam la început cînd am făcut graficele de lucru, nu mai corespunde. Blocul ăsta avea predarea la 20 octombrie și la începutul lui septembrie s-a zis: «blocul se predă la 30 septembrie». În această situație chiar dacă erau calculate operațiile și acordurile globale pe echipe, ele nu mai pot fi aplicate.

— Și oamenii cum sînt plătiți?

— Normatorii aplică acordul global pe baze pur empirice. Se dă o scară întreagă la o echipă, chiar dacă se știe dinainte că ea nu poate face față. Dacă echipa produce 30 000 lei pe lună, ea nu poate acoperi toți într-o lună, o lucrare, la care valoarea manoperei este de 100 000 lei. Dar pentru că trebuie să predăm totuși la termenele acestea care vin peste noapte, concentrăm forțe suplimentare, renunțăm la acordul global încheiat pe alte blocuri, aducem muncitori peste muncitori, peste alte acorduri globale stabilite — și deci noțiunea de acord global nu mai e valabilă.

— Există posibilitatea ca să calculați științific dar să și respectați acest calcul al acordului global?

— Cred că asta nu se poate decît dacă s-ar porni cu convingere la aplicarea sistemului de programare, lansare și urmărire a producției. Cred că ar trebui să luăm exemplu de la Trustul de construcții-montaj din Bacău care a trecut și de faza asta incipientă — au ajuns ca programarea, lansarea, urmărirea și raportarea s-o facă cu ajutorul calculatorului. La noi nu se mai face nici măcar, cum era acum doi ani de zile, o programare manuală.

— Se obțin rezultate mai bune lucrînd în sistemul de astăzi, vorbesc din punct de vedere al cetățeanului care așteaptă apartamentul?

— Se predau blocurile mai repede. Însă consumul de energie umană și nervoasă este colosal.

— S-ar putea obține aceleași rezultate pe baze științifice?

— Aceleași, dar calitatea lucrărilor ar fi net superioară calității pe care noi o putem realiza cu o concentrare de forțe, pe care noi nu o mai putem urmări.

— După predare, cît timp se mai lucrează la remedieri?

— Lucrările ar trebui să iasă în forma finită la nivelul pretențiilor locatarilor. Dar datorită ritmului acesta, calitatea este mult inferioară și astfel rezultă foarte multe remedieri care trebuie făcute după așa-zisa terminare a lucrărilor și raportare a blocului.

— Din 50 de apartamente, să zicem, la cîte ar trebui făcute remedieri?

— La toate. Este imposibil să nu existe remedieri de făcut în fiecare apartament.

— Ce se cîștigă aparent la darea mai repede în folosință, se pierde la remedieri?

— Asta pot s-o spună numai cei care centralizează datele. Apoi lipsa programării se resimte și în aprovizionare. Dacă eu nu am pe centrală și apoi pe întreprindere și apoi pe șantier, și apoi pe punctul de lucru, la fiecare bloc în parte o programare din care să-mi rezulte un volum de lucrări bine calculate de la începutul anului, de la începutul semestrului, de la începutul trimestrului, sau la începutul fiecărei luni — termenele astea schimbîndu-se, sigur, nici în aprovizionarea materialelor nu poate să existe o linie dreaptă. Și s-ar putea calcula științific, la nivelul Centralei de construcții-montaj, cîte apartamente putem face cu forța de muncă de care dispunem.

▪

Tot peste doi ani, tovarășul Dumitru Dumitru, secretarul comitetului de partid de la I.C.M.-5, îmi spune:

— Față de anii trecuți, situația este alta. Și aceasta datorită intervențiilor Comitetului municipal de partid și în mod deosebit a tovarășului secretar Matei, care a chemat la ordine pe fiecare să-și facă datoria. Astfel, în afara problemelor mari, care nu stăteau în putința noastră spre a fi rezolvate — avem acum eliberate amplasamentele, finanțările deschise, documentațiile necesare — a intrat și în probleme mărunte. De pildă, a repartizat activiști de partid, cadre cu munci de răspundere pe fiecare obiectiv, ca să vadă toate necazurile pe care le are constructorul și să ajute operativ în rezolvarea unor probleme.

— Mai are rost să vorbim despre necesitatea unei mai bune organizări?

— O mai bună organizare a procesului de producție ar ajuta la reducerea efortului fizic pe care trebuie să-l depună oamenii pentru a îndeplini planul la 15 decembrie. Avem încă lipsă de unele categorii de muncitori, dar probabil cu o mai bună organizare i-am putea folosi mai bine pe cei care-i avem.

*

De la aceeași întreprindere l-am solicitat și pe tovarășul Petre Stan, contabil-șef.

— Cum se aplică acordul global?

— Se aplică, dar modul de lucru produce perturbări în sistemul de plată, pentru că la un moment dat trebuind să respectăm graficul de predare sîntem obligați ca la un obiectiv să băgăm echipe peste echipe.

— Ar putea rezolva introducerea unor metode științifice aceste dificultăți?

— În primul rînd ar trebui o refundamentare științifică a normelor. Nu s-a ținut seama în plata muncii de faptul că introducerea unor tehnologii noi ușurează considerabil munca, productivitatea crescînd pînă la 150%, se cîștigă mult și repede, iar dacă muncitorul își face suma respectivă în mai puțin de 8 ore, de ce ar mai lucra el după asta? Nu este o cointeresare **corectă.** S-a ajuns astfel ca un maistru să cîștige mai puțin decît un șef de echipă, iar autoritatea, trebuie s-o spunem, se impune și astfel. Dar dacă nu se reglementează problema normelor la nivelul centralei, noi nu îndrăznim să umblăm la ele, ca să nu ne plece muncitorii.

*

În martie 1973 între Centrala de construcții-montaj București, în calitate de beneficiar și între Centrul de informatică și organizare, în calitate de executant, se încheia contractul cu nr. 1072 pentru realizarea sistemului de informatică și planificare în construcții (SIPLAC).

Am da dovadă de o imensă candoare dacă am considera că odată depășită etapa tatonărilor pentru impunerea noului acesta, cu toate subsistemele lui, ar rezolva problemele aprovizionării, acordului global, termenelor de predare, de la șantier pînă la centrală.

— Va fi un instrument perfecționat de informare și de decizie, spune inginer analist-sisteme Ecaterina-Rica Ciurel, și va putea fi folosit, sperăm noi, din anul viitor.

— Dar vor putea inginerii și tehnicienii din producție să utilizeze sistemul pentru că se știe că această operație presupune un minimum de cunoștințe de specialitate.

— Atîta timp cît acest sistem a fost ordonat și acceptat de Centrala de construcții-montaj, și verificat etapă cu etapă pentru a corespunde cerințelor realității, noi sperăm să fie eficient. E adevărat că oamenii cunosc încă puține lucruri despre informatică, dar cu mai multă instruire, care se poate face și din mers, se vor putea pune la punct pentru a exploata acest sistem, atît de necesar.

Dacă a fost și este necesar, sistemul de planificare pe baze informatice s-a impus, a devenit o realitate. Chiar dacă au trebuit doi ani ca oamenii să înțeleagă că economiile nu se fac prin reducerea lucrărilor de concepție («4 luni a zăcut într-un birou, unul din subsistemele în problema transporturilor, pentru ca oamenii să se gîndească bine, să vadă pe ce dau banii», povestește inginerul Anastasiu).

Dar cu victoria configurării SIPLAC-ului se deschide de-abia un nou început de drum. Pentru că acest sistem trebuie nu numai să existe, dar trebuie să fie și folosit. Folosit altfel decît telefonul, decît dosarele sau cererile, iar aceasta presupune și necesită un mai mare efort de concepție, de înțelegere. Care de-abia de acum încolo urmează a fi făcut.

Rodica POP

ambiția profesorului ioan mănăilă

Ioan Mănăilă nu se întreba dacă este sau nu un om statornic. A venit în urmă cu 11 ani în acest sat Pădureni, apoi a început să predea istoria României și alte istorii. A venit în Pădureni, și a rămas. De 11 ani este directorul școlii din sat, a condus-o cum a putut, a văzut atîția alți dascăli venind și plecînd din Pădureni, dar el a rămas. S-a ambiționat să facă o

școală bună, s-a ambiționat să atragă copiii spre învățătură și, încet-încet, a reușit. Poate că era mai greu cu 11 ani în urmă, dar carte tot se făcea. Era mai greu și să umbli pe ulițe cînd ploua, copiii pășeau pe catalige prin imensele noroaie; *pădurenii dădeau în fiecare toamnă ploioasă* acest trist spectacol de mers acrobatic. S-a obișnuit Mănăilă cu toate.

După 11 ani de «directorat» orice om se poate mîndri cu vechimea lui, dar Ioan Mănăilă nu o face. Și-a amintit însă de acești ani, și de vechime, de cîteva săptămîni, cînd cuvîntul său de cinste a fost pus la grea încercare. Iată necazul lui Mănăilă: satul Pădureni aparține de comuna Triteni, o comună ceva mai răsărită, *nu departe de Cîmpia* Turzii. Aflat cam pe granița dintre Cluj și Mureș, el a fost administrat odinioară de fosta regiune Mureș, după care a trecut la județul Cluj. «Centrul» nu i-a prea copleșit cu atențiile pe pădureni, dar oamenii au răbdare și așteaptă să se mai îmbunătățească unele lucruri și în satul lor. Acum, de vreo cîteva luni, așteaptă fapte și inițiative concrete din partea noii conduceri a Consiliului popular Triteni. Așteaptă, bunăoară, să-și vadă *ulițele pietruite* căci, dacă nu se mai umblă pe catalige, cizmele de cauciuc abia răzbat deasupra noroaielor. Ioan Mănăilă speră și el să obțină cîteva îmbunătățiri absolut necesare pentru localul școlii Niște scaune pentru grădiniță, care să înlocuiască actualele bănci ce au fost scoase la reformă cu ani în urmă, o sală pentru material didactic, o instalație sanitară (e vorba de cea mai simplă instalație sanitară care se află îndeobște pe lîngă fiecare casă!). Apoi, *copiii cresc, spațiul de școlarizare* este insuficient, iar peste un an, doi, va fi absolut imposibil să se generalizeze învățămîntul de 10 clase în aceste condiții. Iată, așadar, față în față niște oameni vechi și o conducere nouă, plus probleme de rezolvat. Conducerea nouă a aflat cîteva din aceste doleanțe, dar a tot amînat lucrurile, pînă cînd a pierdut termenul limită de obținere a fondurilor necesare. Așa că cel puțin încă un an tovarășul primar Ceclan Mihail va da din umeri (a pagubă, dar și a nepăsare). Ca să-i arate însă directorului de școală că există, conducerea consiliului a făcut altceva. A intervenit «energic» în problema angajării unei femei de serviciu la școală, dispunînd angajarea Victoriei Sencovici, cînd deja exista Maria Burciu pe acest post. Maria Burciu este o femeie săracă, locuiește într-un soi de bucătărie de vară, are și un copil. Este însă foarte harnică. În cele trei luni de vară a pus școala la *punct, după introducerea* instalației electrice și după ultima zugrăveală. Impresionat de hărnicia ei («pînă și frunzele le adună din curte cu «mîna»), directorul Mănăilă a propus consiliului popular, de acord cu celelalte cadre didactice, angajarea pe locul rămas vacant După ce în septembrie școala strălucea de curățenie, se hotărăște în octombrie angajarea celeilalte femei, fără ca directorul școlii să fie consultat și fără să se ceară avizul directorului coordonator ce răspunde din partea inspectoratului de învățămînt cu asemenea probleme, anume profesorul Rogoz Traian din Triteni. Ioan Mănăilă refuză să concedieze femeia de serviciu care muncise, după ce ea figurează deja de patru luni pe statele de plată, refuză pentru că altfel i-ar crăpa obrazul de rușine. «Dacă așteptam eu pînă în octombrie angajarea unei femei de serviciu, și acum ar fi fost în clase mormane de moloz», spune Mănăilă. Chestiunea apare mai clară dacă faci constatarea că Victoria Sencovici, acum în urmă propusă de consiliu, este mătușa președintelui C.A.P. și soră cu soția secretarului organizației de bază de la C.A.P. Toate aceste persoane nu au practic nici o legătură cu școala, dar nu e greu să ne imaginăm în ce fel au fost regizate lucrurile. Problema Mariei Burciu a luat acum proporții, oricine merge acolo află de ea. Trebuie să recunoaștem că tovarășii Ceclan Mihail și Naghiu Maria, secretara *consiliului, au știut să dea o rezolvare* într-adevăr «competentă» acestei chestiuni. L-am întrebat pe tovarășul primar cum vede domnia-sa rezolvarea acestui caz și mi-a răspuns cu o contraîntrebare.

«De ce se ambiționează atîta directorul școlii?»

Chiar, de ce s-o fi ambiționînd Ioan Mănăilă să nu arunce un om afară din slujbă, de ce s-o fi ambiționînd să-și țină cuvîntul? De ce se încăpățînează să mai creadă în ideea că *după 11 ani de muncă, muncă de răspundere, ar putea* să aibă o cît de mică inițiativă în școala pe care o conduce? Cum o să trăiască el în continuare la Pădureni cu aceleași idei «învechite» despre omenie și corectitudine? Iată o altă întrebare la care știu însă răspunsul. Ioan Mănăilă va trăi cinstit ca întotdeauna, chiar dacă îi mai sînt încă rezervate cîteva nopți de insomnie pînă la rezolvarea prezentului caz, chiar dacă indignarea îl va face încă să tremure de furie, așa cum se întîmpla luni, 22 octombrie 1973.

Dinu FLĂMÂND

între a vrea și a nu te-ndura

Răspundere totală. Iată o împerechere de cuvinte care nu-ți dă frisoane. Cel puțin, nu în circumstanțe obișnuite.

«Am început cu podurile de cale ferată. La recepție, încărcătura maximă cu un convoi de locomotive. Și proiectantul stătea sub pod împreună cu cîțiva executanți Podul făcea o săgeată, se încovoia, simțeai cum îți bate inima în cerul gurii... Mai tîrziu am evoluat; recepția are loc «în prezența» proiectantului și-a celorlalți...»

Evocările inginerului Alexandru Nourescu, directorul Institutului de studii și proiectări hidrotehnice, au aerul unei paranteze neutre. Din care paranteză începe să se încarneze, parcă, un mit. Și cele două vorbe obișnuite — răspundere totală — se încarcă de fiori, veniți nu se știe de unde.

«...Apoi au urmat barajele. Și apa este cel mai necruțător control de calitate. Apa nu scapă nici un amănunt, fiindcă nu are chef să se oprească nicăieri...»

După acest preambul despre adevăruri simple și veșnice, directorul I.S.P.H.-*ului s-a gîndit, o vreme, în* tăcere. Pe care dintre căutătorii noului să mi-i prezinte?

«Noi, aici în institut, alcătuim un fel de orchestră. Sînt unele instrumente mai stridente, altele mai armonioase Cît despre vioară... Ei bine, vioara poate fi pusă în valoare, cîteodată, chiar de toba mare». Tovarășul Nourescu se hotăra greu. În cele din urmă alegerea s-a oprit, între alții, asupra unui cercetător.

La *numai cîteva minute după ce l-am cunoscut pe inginerul* constructor Ion Toma am resimțit un fel de nerăbdare: la ce instrument o fi cîntînd? Directorul îl recomandase pe următorul temei: un om cu preocupări de cercetare, în sine, care vede construcțiile în viitor. Dacă-și muncește mintea pentru descoperirea noului înseamnă că nu l-au ocolit piedicile, n-a fost scutit de luptă. Chiar nu-i nimic de povestit? După toate aparențele, nu. Cînd *nu mai e nici o nădejde, inginerul Toma se hotărăște,* brusc:

— Dacă vrei să faci cercetare, bine. Dacă nu vrei, nimeni nu te obligă.

— Cum vine asta?

— Cercetarea este o capcană în care intri de bunăvoie Odată intrat, nu-ți mai vine să ieși. Păcat că timpul fuge. Sînt bătrîn (n.n. — are 40 de ani (?!). M-ați întrebat de lupte, *de împotriviri. Poți să te lupți cu tine însuți. E mai dramatic* decît dacă intervin obstacole exterioare. Dar după ce se așază certitudinea, dramatismul dispare...

Pe vremea cînd se construia hidrocentrala de pe Argeș s-a constatat că, la noi în țară, nu există modele structurale de baraje. Cineva a propus să se facă încercări în Italia. Costa prea scump. S-a renunțat la ideea aceea. În schimb, de-atunci, de pe vremea Argeșului, inginerul Ion Toma s-a apucat de-o treabă *care era socotită temerară. Să încerci,* în condiții de laborator, pornind de la zero, trăinicia barajelor, să le garantezi proiectanților, prin argumente scrise și semnate, că pot lansa în construcție coloși de beton? Și asta știut fiind că apa este cel mai nemilos controlor!

După ani de cazmă (de toate felurile), astăzi laboratorul de modele are standuri de încercare ca lumea.

Modelele structurale, machetele s-au născut și s-au *hrănit din viața, din anii inginerului Ion Toma.* E ca o legătură de sînge. Și totuși este pe cale de a renunța la ele Este ca și cum ar fi renunțat. Cînd s-a săvîrșit desprinderea a fost momentul acela de luptă, pe dinăuntru.

— Și nu vă pare rău?

— Îmi pare. Dar majoritatea machetelor vor fi înlocuite de calcul. E o lege de la care nu poți să te sustragi.

Aparatele de măsură ale cercetătorilor de la I.S.P.H. au fost *prezente și pînă acum pe teren.*

Dar activitatea de laborator se va extinde substanțial, în exploatare. Măsurătorile vibrațiilor din baraje sau poduri capătă alte dimensiuni. E nevoie de coeficienți, care nu se obțin din machete. Dacă-i dai materie primă, dacă-i oferi premise adevărate, calculatorul e cel mai devotat colaborator. Un lucru nou? Iată unul dintr-o serie fără limite: prezența lacurilor de acumulare provoacă microseisme *care determină schimbări și în structura barajelor.* Ce fel? După ce vor fi atent măsurate, fișa de carton va da un răspuns fără echivoc.

Cercetătorul Ion Toma se gîndește de-acum peste 30 de ani, la viața viitoare a construcțiilor. De aceea i se pare că e bătrîn. N-am deslușit limpede, nici pînă la sfîrșit, din ce instrument cîntă în «orchestra» I.S.P.H.-ului. Dar surdina este o întoarcere în afară a unei riguroase concentrări *asupra melodiei pe care și-a ales-o. Și căreia îi rămîne* credincios.

Viorica CIORBAGIU

«unii au rîs, au făcut bancuri, apoi n-au mai rîs deloc, ba chiar m-au felicitat!»

Păr încărunțit, ochelari de vedere pe care-i scoate atunci cînd stă de vorbă cu cineva, dintr-un fel de cochetărie, cred, mișcări mai mult lente. O siluetă robustă, mîini mari, puternice. Cele notate mai sus par mai mult elementele constitutive ale unui portret-robot, și-mi dau seama că pînă la un punct așa și este. Am văzut la poarta «Vulcanului» la ora ieșirii din schimb, zeci de asemenea siluete, de asemenea figuri comune, cum cu superficialitate ne-am obișnuit să spunem, lăsînd să se înțeleagă că nici viața interioară a unor astfel de oameni nu cuprinde nimic deosebit. Un muncitor de pe acum în vîrstă, și atît. Numai că Ion Andreescu, lăcătuș-mecanic, dincolo de datele comune, chiar convenționale, ale fizicului său, este un personaj, și pentru a-ți da seama de aceasta este suficient să vezi felul în care lumea îl salută, modul respectuos — un respect datorat calității intime a acestui om și nu vreunei funcții administrative pe care, dealtfel, n-a deținut-o niciodată — în care unul sau altul i se adresează.

— Sînteți în uzină?...

— ...De 21 de ani. Și de atunci lucrez în același atelier de reparații mașini grele.

— Știți că sînteți un personaj? Că atunci cînd am vrut să cunosc pe cineva care realmente a făcut și face treabă, care se bate să se facă treabă, aici, la «Vulcan», primul nume, rostit nu de unul, ci de doi-trei-patru factori de răspundere, a fost cel al dumneavoastră?

— Se poate. Adică nu mă miră prea tare. Acum, să nu credeți că sînt lipsit de modestie, am 52 de ani, treburile astea cu popularitatea nu m-au prea interesat niciodată. Dar dacă dumneavoastră spuneți că sînt foarte cunoscut în uzină, apoi asta se datorează probabil unor motive foarte întemeiate

— Adică!

— Dom'ne, pe mine meseria m-a prins ca pe puțini alții. O visam și noaptea. Ca lăcătuș-mecanic trebuia să cunosc la perfecție utilajele ce urmau să fie întreținute ori reparate. De unde ideea perfecționării unora dintre ele. Așa am ajuns să realizez o serie de utilaje care la timpul lor nu numai că au ușurat munca, dar i-au sporit și eficiența Sînt în prezent autorul a peste 30 de inovații.

— Și cu mașina de îndoit țevi cum a fost?

— Acum patru-cinci ani ne-au sosit niște mașini de îndoit țevi din import. Pentru executarea unei comenzi foarte importante de cazane de un tip cu totul deosebit. Comandă tot pentru export. Numai că mașinilor importate le lipsea un dispozitiv. Pînă cînd să fie achiziționat și montat și acesta, trebuia să se aștepte. Atunci ce mi-am zis? Să fac eu un asemenea dispozitiv!

— Care a fost reacția celor din secție?

— Unii au rîs de mine. «Cum, nea Ioane, faci matale ce-au făcut nemții cu greu, care nemți, știe toată lumea, se nasc cu șurubul în mînă?!» M-a durut neîncrederea lor. Că să lucrez în liniște, m-am mutat în alt atelier. Am lucrat la mașină vreun an și ceva. În această perioadă n-am mai știut ce-i aia casă, masă. Nevastă-mea, săraca, nu știa ce să mai creadă. Plecam în zori, soseam noaptea, mă închideam în bucătărie să mai analizez vreun detaliu. Nu-mi găseam timp nici să schimb o garnitură la robinet.

— Și?

— Și, uite așa, încet-încet, mașina a început să se înfiripe, ăi de făceau glume pe socoteala mea, cum că mi-a intrat în cap că sînt inventator, au rărit-o cu bancurile și într-o zi am putut să-l anunț pe director că mașina este gata, să vină lumea s-o cerceteze, dacă-i glumă ori nu.

— Ce s-a întîmplat mai departe cu dispozitivul inventat de dumneavoastră?

— A fost omologat ca invenție. După unele calcule, cu ajutorul său se realizează economii de circa 3 000 000 lei valută.

— Pe viitor, ce vă propuneți să faceți?

Pauză. Privire atentă, iscoditoare, acum îmi dau seama că dacă totuși ceva frapează în înfățișarea lui Ion Andreescu este privirea vie, percutantă, cîntărind, analizînd parcă totul într-o secundă.

— Secret!

— Chiar așa, secret?

— Dom'ne, de mine au mai zis unii că sînt cam așa... (gest semnificativ), și au făcut tot ce-au putut să mă descurajeze. Numai că la mine nu ține! La mine acasă, eu îi am pe etajeră, la capul patului, și pe Newton, și pe Pascal, și pe Lomonosov și știu ce au pătimit pînă și-au impus ideile. Așa și cu mine. Greutățile nu mă sperie. Lucrez la o idee a mea în privința recuperării energiei. O chestie senzațională. Atît. Foarte vag, știu. Dar dacă aș da detalii, unii specialiști m-ar considera nu tocmai... Iar eu cred în ideea mea. Și pentru ea voi trăi de aici încolo. Chit că nu voi avea viață liniștită. Cînd o fi ceva, vă anunț!

Mihai HETCO

poluarea folclorului (XXXII)

după patruzeci de ani...

Avea 14 ani. Doi ochi mari și o vioară. Așa mi-i amintesc cînd a venit, cu patruzeci de ani înainte, la București. Sosise tocmai de la Capu Cîmpului pentru a înregistra, la Arhiva de folclor a societății compozitorilor români, doinele și jocurile bucovinene învățate de la «ai lui», pe care le cînta cu atîta pricepere și dăruire încît aveai impresia că ai de-a face cu un artist în toată puterea cuvîntului.

«Ai lui» erau muzicanți vestiți, iubiți plaiurilor sucevene.

După peste patru decenii mă reîntîlnesc cu ALEXANDRU BIDIREL. Copilul înzestrat de odinioară, astăzi prețuitul violonist bucovinean, a venit din nou la București, tot pentru a-și înregistra doinele și jocurile la «Electrecord».

Cîntecele lui sînt cele învățate cîndva de la urmașii celor de la care și *Ciprian Porumbescu* le-a deprins în primă tinerețe.

Alexandru Bidirel îmi povestește multe în vreme ce se pregătește să imprime «*doina la mireasă*», «*hora lui Vindireu*», «*doina bucovineană*», cîntată de tatăl său, «*hora lui Pîrzină*», multe cîntece și jocuri bătrînești învățate de la tatăl său și de la alți rămași pînă astăzi neuitați. Căci *Alexandru Bidirel* este din neamul renumitului trompetist IONICĂ BIDIREL alături de care Ciprian Porumbescu a cîntat, în același taraf, cu renumitul violonist *Pîrzină*. Acestea se petreceau la *Stupca*, locul copilăriei marelui compozitor. Dar Bidirel este și nepotul celebrului *Vindireu*, socotit odinioară «*lăutarul Sucevei*», de la care, pare-se, Ciprian a cules și a notat primele melodii populare. Pe cînd VINDIREU conducea cel mai bun taraf din oraș, Ciprian Porumbescu urma liceul. De la el Ciprian a învățat să mînuiască cu virtuozitate vioara și tot el, îmi spune Bidirel, i-a transmis dragostea pentru muzica populară, căci pe VINDIREU Ciprian Porumbescu l-a ținut la mare cinste. De multe ori Ciprian a cîntat în taraful acestuia, mai cu seamă cînd era angajat la așa-zisele «Serenade», la care se cînta și muzică populară. Îmi mai spune Bidirel cum tînărul Ciprian, la hramul mănăstirii Putna fiind, într-un moment de mare însuflețire, a pus mîna pe vioara lui Vindireu și a început să cînte cu foc în fruntea tarafului de 30 de muzicanți. Alexandru a aflat de la ai săi întîmplările acestea pe care le povestește cu întemeiată mîndrie. Stau emoționat și îi sorb vorbele... Am norocul să trăiesc minunate pagini de istorie. Lîngă mine se află vestitul *Alexandru BIDIREL*, ajuns azi la rîndul lui «lăutarul Bucovinei», cel pe care o lume întreagă îl prețuiește, îl venerează. Pentru arcușu-i măiestru. Pentru perlele neîntrecute cu care își împodobește doinele. Pentru gingășia cu care cîntă străvechile jocuri. Pentru respectul și dragostea nețărmurită față de cîntecele lui, ale familiei sale, ale satului cu care îmi spune cineva — ca ținut legătură nezdruncinată. Această nezdruncinată legătură o menține prin pasiunea cu care a păstrat moștenirea primită încă din fragedă copilărie de la înaintași.

Cum oare să nu fiu bucuros cînd văd că întreaga-i comoară de cîntece va fi săpată pe valorosul disc, neștearsă mărturie a faptei unui artist ce își îndeplinește cu cinste menirea?

Repertoriul bogat și foarte variat conferă discului lui ALEXANDRU BIDIREL valoare de adevărat document folcloric.

Hari BRAUNER

MIRON RADU PARASCHIVESCU — AMINTIRI DIN COPILĂRIE (XV)

pomii pot fi ca oamenii și copiii...

Și de-abia acuma văd că n-am scris mai nimic despre adevăratul paradis al copilăriei mele, care era, a fost și va rămîne pentru totdeauna livada Mamei-Leana, «grădina» cum ziceam noi cu toții, mai modești și nepretențioși. Deși grădina putea fi, cu tot spațiul ei restrîns, numită livadă. Căci creșteau în ea, în nici jumătate de hectar, sau un pogon cum se măsoară locul pe la noi, tot felul de fructe și flori mirositoare, de la liliac pînă la soc și salcîm. Dar nu atîta florile de liliac, soc și salcîm ne interesau pe noi, cît cireșile, nucile și merele, aceste prime și ultime fructe ale pămîntului care marchează prin coacerea lor începutul și sfîrșitul verii.

Cireșii erau, în grădina Mamei-Leana, mult mai buni și mai puțin înalți decît cei dintr-a Domnului Costică Dima, așa că o cădere dintr-înșii n-avea nici o importanță, afară doar dacă te-ai fi dus de-a berbeleacul pînă-n gard, căci grădina era un mare tăpșan triunghiular ale cărui două laturi principale se scoborau în pantă, una pînă-n Văleanca, alta pînă-n strada Mihai Bravul. Dar pe părțile-n pantă, destul de abruptă pentru niște copii ca noi, nu mai creșteau pomi cu fructe atrăgătoare, ci doar salcîmi și iarbă pentru vacă, deși țin minte că, îndată după strînsul porumbului, din care un lan se întindea drept în fața casei, aflată pe latura ce-ar fi putut închipui baza acelui triunghi, îndată după strînsul porumbului, așadar, soseau în curte la Mama-Leana niște care încărcate cu fîn mirositor, pînă sus în vîrf, și care erau descărcate astfel de-a dreptul în podul grajdului, larg și primitor: era hrana, *nutrețul*, cum îi spunea Mama-Leana, pentru vaca ei pe toată iarna, fiindcă iarba din părțile-n vîlcea ieșea prea puțină și destul de plină de bălării, ca bozii și cucuta.

Dar să revin în grădină, adevăratul nostru loc de întrecere și reculegere pioasă în același timp. Căci dacă ne jucam din toată inima-n bătătura din fața casei, în grădină intram, în schimb, cu smerenia hoțului în casa pe care și-a pus în gînd s-o prade. Căci după cireșile de mai și iunie, veneau vișinele în iulie, cînd ne-ntorceam negri și uzi ca niște «ghiavoli», cum ne certa Mama-Leana, ca să ne cățărăm în ramurile vișinilor cu care ne umflam burta pînă nu mai puteam.

Între cireșe și vișine existau încă atîtea lucruri bune și la-ndemînă, tufișurile de coacăze cu micii lor ciorchini de sînge, ca niște giuvaeruri rubinii, cele de zmeură în care nici nu mai băgam de seamă înțepăturile, și cîteva brazde de căpșuni pentru ai căror consum plăteam în natură, cu cea mai nesuferită dintre muncile agricole: plivitul, nu numai al căpșunilor, dar și al porumbului care ne răsplătea și el, e drept, cu știuleți fierți dar mai ales copți pe jăratic, așa cum ne plăceau îndeosebi. Veneau apoi merele dulci și perele văratice pe care le mîncam, și pe unele și pe altele, mai mult verzi, piatînd și aici în schimb cu plivitul buchetelor de salată verde sau ai cuiburilor de ridichi și cartofi.

La toate aceste treburi eram învățat nu numai de Mama-Leana, dar și de dom' Petrică Petrescu, cel care, împreună cu Ioan Ștefănescu, era slujbaș de cîtva timp la Serviciul de agronomie al plășii Teleajen, aflat într-o clădire frumoasă și solidă, ce se poate vedea pînă azi, pe strada Mare, puțin mai spre miazănoapte, exact atîta cît să nu stea-n fața casei noastre. Cei doi funcționari semănau între ei mai puțin decît soarele cu luna. Pe cînd Dom' Petrică era voios, rumen și plin de haz, celălalt, Ștefănescu, era posac, sanchiu, slab și scofîlcit, cocîrjat și acru la vedere, că de auzit nu știu să-l fi auzit mai mult de două ori spunînd bună ziua, că se și închideau în odaia lor pe care-o închiriaseră în «casa mică», adică în partea din fund a casei, de cînd Mama-Leana, odată cu ieșirea din iarnă și cu primirea tristei vești a văduviei sale, se retrăsese cu Nicu și Ștefan în bucătăria de lîngă grajd.

Apoi, din cînd în cînd, rar și fulgerător, mai apărea și tata. Atunci era bucurie mare, — nu mai mare totuși decît atunci cînd îl vedeam pe Dom' Petrică, în carîmbii lui de piele neagră și lustruită peste ghetele lui cu bombeuri maro și pantaloni bufanți, rămași, după toate probabilitățile, din militărie.

Toți, dar mai cu seamă el, ne învățau — mai bine spus ne dădeau tonul — pentru plivitul semănăturilor din grădină — și tot el, Dom' Petrică, duhul bun al acelor ani, ne sălta de subțiori urcîndu-ne în pomi și scuturîndu-ne astfel de osteneala cățărării ca maimuțele și pisicile.

...și pisicile!... Iată că am spus vorba pe care ezitam atîta să o rostesc. Fiindcă ea reprezintă unul din întîile mele acte de cruzime conștientă și deliberată.

Cel dintîi fusese atunci cînd mi-am construit împreună cu Nicu (și cu tata? și cu Dom' Petrică? nu mai știu și nu vreau să mi-i asociez la această ispravă!) un leagăn din frînghia de rute sub creanga orizontală a unuia din cei doi mari meri creștești de lîngă puț. De-a lungul frînghiei agățată-n U pusesem o șipcă sau o scîndurică, exact atît cît să nu ne tale șfoara. Și ne dădeam plini de mulțumire-n leagănul nostru improvizat. Bineînțeles, eu mă dădeam mai mult decît Nicu care era ținut să vadă și de treburi mai serioase ale gospodăriei: să dea apă vacii, să-i schimbe sarea, să-i dea fîn și chiar s-o păzească la păscut în rarele dăți cînd o scoteau prin fundul grădinii. Atunci, neavînd cu cine-l împărți, căci Fănică era prea mic pentru asemenea distracție, mă dădeam cît puteam în leagănul de frînghie agățat de craca mărului cel creștesc, și cu atîta pasiune, încît, încet-încet, ochiurile cu care frînghia era legată de craca se frecau și se adînceau în coaja încă umedă și moale a pomului. Ceea ce Mama-Leana observînd într-o zi, mi-a spus cu un ton ce nu-l pot uita pînă astăzi, în care mustrarea era preschimbată într-o-ntrebare rostită parcă-ntr-o doară, cu glasul ei tărăgănat și dulce: «Tu nu crezi, Lucică băiete, că și pe pomul ăsta-l doare ca și pe tine cînd îi rozi atîta craca și i-o smucești și i-o rupi cu frînghia aia?»

Atunci am aflat pentru-ntîia oară că pomii pot fi ca oamenii și copiii, ființe simțitoare și vii, deși dovada vieții pomului o aveam în însuși sporul frunzelor și-al fructelor lui. M-am simțit cam umilit și sigur culpabil de pe urma întrebării zvîrlite de Mama-Leana și de atunci mărul cel creștesc a fost tot mai rar frecventat de noi pentru leagănul agățat de creanga lui, care nici nu știu ce-o fi devenit. L-o fi dezlegat cineva, sau i-o fi putrezit singură frînghia, bătută de ploi și de soare?

Dar asta nu fusese decît o primă cruzime, copilărească și ea, și cu totul întîmplătoare mai ales că, dacă fusese cruzime, o făcusem fără nici cea mai mică bănuială că poate fi socotită astfel. Nu știam, pur și simplu, că pe pomul mare și vînjos îl poate durea ca și pe mine craca sugrumată de-o frînghie.

Atunci, pentru întîia dată ca-n «Metamorfozele» ovidiene am avut viziunea antropomorfă a arborelui și a chinului său, căci ramura de care-mi legasem leagănul mi se părea un braț de-al lui întins pînă aproape deasupra fîntînii.

Adevărata, marea, deliberata, conștienta și — fără nici un fel de glumă — «științifica» noastră (și mai ales a mea) cruzime a fost alta.

REFLEXE

de **A. MIHAILOPOL**

Constituire

Obiectivare

Ipostaze

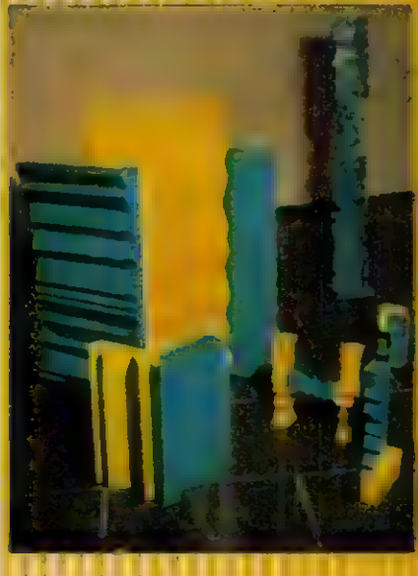

posibilul fără bariere

— Barbu Nițescu, ați expus acum cîtva timp două serii de lucrări: obiecte spațiale, și lucrări grafice cu aluzii figurative. Care serie de lucrări vi s-a părut că a interesat mai mult publicul?

— Publicul nu este omogen nici în preferințe, nici în aprecieri. Dar stînd în sala de expoziții, mereu în contact cu oamenii, am constatat că «Genul proxim» a atras cel mai mult. E o lucrare cu profiluri umane plasate pe o formă elipsoidală. Mi se cereau explicații și mi se propuneau semnificații la care nici nu m-aș fi gîndit.

— N-ar trebui să vi se pară surprinzător.

— Sigur. Ceea ce am observat este faptul că mulți încercau să înțeleagă lucrarea pornind nu de la întreg, ci de la o parte, adică de la un profil. Dar sensul simbolic rezidă în întreg, în mulțimea profilurilor; luate una cîte una ele n-au o semnificație. La fel ca în geometrie, unde cercul este locul geometric al punctelor din plan egal depărtate de un punct fix. Or, nu poți analiza un cerc dacă te oprești numai la un singur punct.

— Sînteți pictor și văd că pe nesimțite am intrat în imperiile geometriei. Dar sînt tentat să nu văd nimic neliniștitor în acest transfer. Mai neobișnuită mi se pare preocuparea dumneavoastră pentru obiectele spațiale. Credeți că lumea modernă impune uneori pictorului să-și părăsească șevaletul și să opteze pentru alte modalități ale creației?

— Părerea mea este că sînt rare azi cazurile cînd pictorul rămîne credincios doar șevaletului. El este supus unei duble necesități. Prima este aceea care-i cere să se realizeze ca artist complet și în acest caz el este interesat să cunoască și să utilizeze diverse tehnici de creație și modalități de reprezentare. A doua necesitate derivă chiar din starea artei în lumea noastră cînd ea tinde să devină cît mai socială.

— Aș vrea să fiți mai explicit.

— Nu cred că pictorul trebuie să producă numai lucrări care să stea în camerele colecționarilor. O operă ar trebui să fie la îndemîna tuturor. Mă gîndesc uneori la calcanurile caselor. Decorarea lor ar duce nu numai la realizarea unei lucrări plăcute din punct de vedere optic, dar și la o igienă a orașului. Așa cum se întreține spațiile verzi sau florile de pe marginea trotuarelor, tot așa ar trebui să întreținem aspectul vizual al aglomerărilor urbane. Uneori mă gîndesc ce transformări extraordinare s-ar putea realiza dacă, de exemplu, locurile de agrement nu ar mai fi amenajate din punctul de vedere al arhitecților peisagiști, ci al artiștilor plastici.

— Ne propuneți un posibil fără bariere, ceea ce este, de fapt, în spiritul epocii noastre. Dar să revenim la obiectele create de dumneavoastră.

— În acest stadiu ele sînt machete, dar gîndite pentru a fi realizate din materiale definite (plastic, fier etc.) și la o altă scară. Deocamdată sînt construcții din lemn placate cu plastic. Le-am imaginat totdeauna plasate într-un spațiu deschis, verde, dar la dimensiuni monumentale, avînd nu numai un rol pur decorativ, ci mai ales unul funcțional. Ele sînt concepute pe principiul modulelor și oferă infinite posibilități de combinare. Îmi imaginez adeseori un parc sau un spațiu liber care să fie populat de aceste obiecte devenite construcții. Și chiar dacă formele sînt neobișnuite, cred că oamenii s-ar simți fericiți să le populeze.

Comel BOZBICI

Genul proxim

ELEVII PRIN EI ÎNȘIȘI

extemporal flacăra (I)

1. *Cînd a început și cît a durat războiul de 100 de ani?*
2. *În ce an a avut loc răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan? Care sînt păturile și clasele sociale care n-au participat la ea?*
3. *Unde este înmormîntat poetul Mihai Eminescu?*
4. *Cui aparține pictura «Cina cea de taină» și unde se află ea în prezent?*
5. *Care este dovada nepieritoare a prieteniei ce i-a legat pe Nicolae Grigorescu și Ștefan Luchian?*
6. *Ce înseamnă «logic»? Dar «necesar»? Dar «fortuit»? Dar «lucrativ»?*
7. *Care sînt afluenții Oltului?*
8. *În ce localitate apare (sau a apărut) revista «Tomis», de cîte ori pe an și cine îi este redactor-șef?*
9. *Ce înseamnă cuvîntul «folk»?*
10. *Știți cumva care au fost primele cuvinte rostite de Columb cînd a descoperit America?*

Trifan Mariana

1) A început în jurul anului 1450 între Franța și Anglia, cunoscut sub numele de «războiul celor 2 roze».

2) Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan a avut loc în anul 1784.

La această răscoală n-au participat micii meseriași și feudalii

3) Poetul Mihai Eminescu este înmormîntat la cimitirul Bellu din București.

4) Pictura «Cina cea de taină» aparține marelui pictor Michelangelo și se află la Paris, în Franța.

Este o pictură foarte reușită, pe care am avut ocazia s-o admir la Muzeul artelor din București.

5) Nu cunosc. Îmi place și ador pictura, însă nu am avut ocazia să studiez amănunțit istoria artelor.

6) Logica este o parte a rațiunii, a gîndirii omenești.

Necesar este ceva util, ceva de care ai neapărat nevoie (de care nu te poți lipsi).

Fortuit = ceva fortat.

Lucrativ = ceva care poate fi prelucrat.

7) Afluenții Oltului sînt: Riul Doamnei.

8) Revista «Tomis» apare în orașul Constanța, lunar.

9) Cuvîntul folk își are originea de la cuvîntul englezesc «volks», care înseamnă popor.

10) Mărturisesc sincer că pînă în prezent nu mi s-a mai pus o asemenea întrebare și ca atare nici nu m-am gîndit la ea.

În tot cazul Columb a rostit în momentul cînd a descoperit America cuvîntul «pămînt»

Popa Anca Maria

1) A durat 100 de ani. Au participat Anglia și Franța și mai este cunoscut și sub denumirea de «războiul celor 2 roze». Cred că a început în jurul anului 1450. N-a fost un război propriu-zis care să dureze 100 ani — a fost întrerupt — ci au avut loc o serie de conflicte foarte puternice.

2) Răscoala condusă de Horia, Cloșca și Crișan a început în anul 1719.

3) Mihai Eminescu este înmormîntat la cimitirul Bellu din București, alături de George Coșbuc și alți scriitori.

4) Pictura «Cina cea de taină» aparține pictorului Rembrandt.

5)

6) Logic=un raspuns dat ca rezultat al gîndirii la o temă dată. Un răspuns spontan care să nu necesite o pregătire prealabilă

Necesar = noțiune care definește un fapt psihologic, independent de voința umană. Ex. este necesar să mîncăm pentru a avea metabolism, pentru a gîndi și în consecință pentru a trăi.

Lucrativ = experimental.

7) Afluenții Oltului: Oltețul, Vedea, Sadu, Lotru

8) Revista «Tomis» a apărut la Constanța. Apare lunar. Nu-mi încarc memoria cu astfel de nume.

9) Folk = numele unui gen muzical, muzică folk, foarte popular printre tineret Nu pot da o definiție termenului pentru că n-am studiat fenomenul folk.

10) Noua Indie.

Părere personală

Dacă ne-am încărca memoria cu astfel de noțiuni pe care le consider în parte abstracte ar însemna să devenim niște personalități zilnice la curent cu tot ce se întîmplă dar nu am avea în acest fel timp să ne profilăm într-un anumit domeniu.

Consider că societatea în care trăim are nevoie nu de astfel de cunoștințe, ci de oameni pregătiți, care să răspundă perfect la toate întrebările dintr-un singur domeniu.

Ce să-i facem, știința a evoluat într-atît încît ne e, cred eu, imposibil să devenim sacerdoți precum a reușit să o facă Pitagora sau Tales la vremea lor.

Cred că e mai bine să trăim în secolul XX cu astfel de noțiuni incomplete din punct de vedere general, decît să ne reîntoarcem la secolele XI î.e.n. pentru a căpăta titlul de «doctor onorifiansa» în toate științele.

Ion Georgeta

1) Știu că acest război a avut loc între Franța și Anglia între sec. XV și XVI.

2) Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan — 1784; nu a participat nobilimea și o parte din intelectualitate.

3) Mihai Eminescu este înmormîntat la cimitirul Bellu.

4) «Cina cea de taină»— Michelangelo și se află în Italia (Florența).

5) Prietenia dintre Grigorescu și Luchian este reprezentată printr-un tablou, dar nu știu numele tabloului.

6) Logic = a gîndi cu ușurință.

Necesar = impunerea unor anumite reguli.

Fortuit, nu am auzit de această expresie

Lucrativ, nu am auzit de această expresie

7) Afluenții Oltului — Oltețul, Cibinul, Jiul Gilortul, Topolog.

8) Revista «Tomis»a apărut la Constanța dar nu știu cine este redactorul șef.

9) Cuvîntul folk. Acest cuvînt l-am auzit întrebuințat în muzica ușoară.

10) Primele cuvinte care au fost rostite de Columb cînd a descoperit America «Pămînt, pămînt».

Vîlnoiu Dumitru

1) A început în anul 1450.

2) Răscoala condusă de Horia, Cloșca și Crișan a început în anul 1784

3) Poetul Mihai Eminescu este înmormîntat la cimitirul Bellu.

4)«Cina cea de taină» aparține lui Rembrandt,

5) Pictura.

6) Logic — ceva care se deduce.

Necesar — un lucru este necesar cînd ai nevoie de el.

7) Oltețul.

8) Apare în Constanța.

9) Folk — inspirație din folclor.

10) . . . . . .

Titu Victoria

1) Referitor la războiul de 100 de ani știu că a avut loc în Franța «războiul celor două roze» (sec. 16) dar nu știu data.

2) Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan a avut loc în jurul anului 1848, data exactă nu o mai reținu. La această răscoală nu a participat, bineînțeles, moșierimea.

3) Cel mai mare poet al neamului nostru, Mihai Eminescu, este înmormîntat la cimitirul Bellu.

4) «Cina cea de taină»aparține pictorului Michelangelo și se află în Italia.

5) Nu știu care este ———— celor doi pictori deoarece nu-mi place pictura.

6) Logic = ceva de la sine înțeles, gîndit.

Necesar = ceva de primă importanță, indispensabil.

Fortuit = nu știu ce înseamnă.

Lucrativ —

7) Afluenții Oltului: Cibinul, Oltețul, Gilortul, Jiul.

8) Revista «Tomis» a apărut la Constanța probabil lunar, redactorul șef din păcate nu-l cunosc.

9) Cuvîntul folk derivă de la cuvîntul folclor acest cuvînt l-am auzit în general *la muzica ușoară «folk».*

10) Primele cuvinte pe care Columb le-a rostit cînd a descoperit America au fost: «Pămînt, pămînt». «Evrika».

Dragomir Luminița

1) Cînd a început și cît a durat războiul de 100 de ani.

Am auzit de acest război dar nu-mi aduc aminte perioada desfășurării.

2) În ce an a avut loc răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan, care sînt păturile și clasele sociale care nu au participat.

Nu știu, în jur de 1700 și ceva.

3) Unde este înmormîntat poetul Mihai Eminescu. La Bellu (București).

4) Nu știu.

5) Nu știu. Fiind amîndoi pictori probabil că între ei au luat naștere relații destul de intime.

6) Ce înseamnă logic?

Logic: = ceva dedus

Necesar: ceva ce trebuie făcut pentru îndeplinirea unui scop. Sau a unui obiectiv.

Fortuit = Sinceră să fiu n-am auzit pînă în acest moment de această noțiune.

Lucrativ = probabil ceva ce se poate lucra (prin derivare de la acest cuvînt poate a luat naștere și cuvîntul lucrativ)

7) Afluenții Oltului: Lotrul, Sebeșul etc. Nu sînt în posibilitatea de a-i enumera pe toți din lipsă de cunoștințe.

8) Nu știu. N-am citit-o niciodată, citesc mai mult ziarele și revista «Lumea».

9) Folk — muzică inspirată (sau mai bine spus pusă pe versuri populare).

Derivație a cuvîntului folclor. O definiție savantă nu știu.

10) Columb a descoperit America în 1492 dar ce-a spus... îmi pare rău, dar nu știu.

Răspunzîndu-vă aproape la fiecare întrebare cu acel nu știu mi-am dat seama de cunoștințele mele care sînt la pămînt.

Tîlciu Virgil

1)

2)

N-au participat

— nobilimea (au luptat împotriva răscoalelor)

— mica pătură a meseriașilor

Cred că în jurul anului 1725 sau 1750.

3) La Bellu.

4) Nu știu și nici nu am auzit niciodată de așa ceva. Liceul economic are așa cum arată și numele profil economic și nu plastic sau ceva în acest gen!

5) Nu știu. De ce? Nu am luat niciodată contact cu așa ceva sau să-mi inspire interesul.

6) Logic = ceva rațional, ceva normal.

Necesar = ceva aproape indispensabil, neapărat.

Fortuit = obligat, neavînd altă soluție

Lucrativ = !

Părerea mea despre acest test?

7) Cred că este bun venit dar întrebările par totuși hazardate (de ex. despre artă, mai precis pictură).

8) De ce nu au fost întrebări mai apropiate nouă (de ex. literatura română, fizică sau chiar matematică).

9) În fond arată (testul) nivelul nostru de cunoaștere a unor probleme generale.

Cred că acest cuvînt vine de la folclor, prin urmare popular în cazul muzicii, o melodie inspirată din folclor.

10)

poșta redacției

Continua să sosească, fără întrerupere, tot mai multe scrisori pe marginea celor două «cazuri» dezbătute în această pagină, Petrescu și Filip. Trei dintre corespondentele noastre, Anca-Daniela COSTACHE, de la Liceul «Aurel Vlaicu» din București, Silvia CONSTANTINESCU, din Constanța, și Dorolina CONSTANTINESCU, de la Liceul cu predare a limbii spaniole din București, îmi trimit cuvinte frumoase și vibrante, dar — din păcate — fără observații noi referitoare la cele două teme, întoarse și pe-o parte și pe cealaltă de scrisorile anterioare. Ceva în plus apare la A.D.C. care este convinsă că — în timp ce sărută fetele — «băieții se gîndesc la ultimul tip de Alfa Romeo sau la locul pe care stă Dinamo în clasament». N-aș vrea să dezgrop din nou securea de război, așa că nu-i mai întreb pe băieți ce părere au?! Ar fi însă trist ca în locul unei dezbateri deschise și utile pe marginea problemelor generației voastre, schimbul de scrisori — publicate sau nu — să se transforme într-o bătălie tipografică dintre băieți și fete. Ar fi trist și — raportat la problemele tineretului nostru — neadevărat.

UNUI GRUP DE ELEVI din anul III-A, Liceul economic-Craiova. Deși rîndurile voastre — pe care le numiți, cu simțul măsurii, compunere — m-au emoționat, emoția s-a datorat îndeobște temei. Din păcate, nivelul artistic al amintirilor care vă leagă de fostul diriginte, reșit recent la pensie, nu face compoziția voastră publicabilă. Ca să mă explic, iată o mostră: «Degeaba alții ne vorbesc/ Crezînd că ne simțim mai bine/ Dar inimile noastre sînt/ Cuprinse de o mare mîhnire». Uneori este mult mai sănătos să fii mîhnit și să nu faci versuri.

ION PETRESCU, anul IV-F, Liceul «Ion Maiorescu»-Giurgiu. Multă bătaie de cap îmi dai, Ioane! De data asta, problema pe care o ridici — aceea a proporției dintre creațiile literare ale elevilor și cele ale profesorilor lor, în cadrul revistelor școlare — pare să fie reală. Am răsfoit și eu de curînd o asemenea publicație, și am rămas surprins de puținătatea semnăturilor datorate elevilor. Pînă nu-mi scrii nimic concret, nu știu însă despre ce este vorba și nu te pot ajuta. Revino.

TUTUROR corespondenților acestei pagini, care ne-au expediat rînduri de prietenie sau felicitări pentru inițiativa revistei, le mulțumim sincer pentru frumoasele aprecieri

RED.

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

dialog sincer

cu dan andrei aldea despre «sfinx» în special și despre muzica pop în general

— Dan Aldea, te avantajează noua formulă, aceea de patru, a «Sfinx»-ului, cînd voi erați prin tradiție un trio?

— Da, mă avantajează soluția asta, mă ajută chiar. Simt că îmbătrînesc și nu mai pot cînta singur. Tocmai de aceea am lărgit formula și mi-am luat un baterist deja format.

— Noii membri ai formației dumitale nu prea îmi inspiră încredere. Să spun și de ce: Petre Iordache este pe picior de plecare, iar Mihai Cernea, format în cu totul alt climat decît al dumneavoastră, se gîndește, mult prea mult, la bani. Or, din cîte mi-amintesc trio-ul «Sfinx», de exemplu, făcea artă dezinteresat.

— Cît timp Cernea este un baterist mai bun decît alții, mi se pare legitimă dorința lui de a fi remunerat așa cum se cuvine. E un deziderat care mie mi se pare a fi firesc.

— Dacă tot vorbim despre acest lucru, m-ar interesa să aflu ce pretenții ai dumneata care, oricum, ești un muzician mai complet, mai bun.

— De cinci ani, de cînd cînt la chitară, nu am reușit încă să am un instrument ca lumea. Veșnic mi se ard difuzoare, stații, veșnic trebuie să investesc mai mult decît obțin. Vreau numai să-mi amortizez cheltuielile investite în instrumente. Și pînă acum n-am reușit acest lucru.

— Dar să revenim la «Sfinx».

— ...Rămăsesem la Petre Iordache. El este un foarte vechi component al «Sfinx»-ului și îmi place să-l am alături de mine în orice condiții. Este un bun muzician și cîntă, ca și mine, la mai multe instrumente. Iar dacă Petre Iordache părăsește formația «Sfinx», nu-i nimic, o iau lărăși de la început. N-ar fi nici prima, și cred, nici ultima dată cînd aș face-o.

— Se pare că, în ultima vreme, pe unii dintre muzicienii noștri pop îi tentează posibilitatea de a cînta într-un local din străinătate. Ai un asemenea gînd?

— Bineînțeles, nul însă atîta timp cît formații ca *Locomotiv GT* sau *Sirius* din Ungaria, *Ialla* din U.R.S.S., ori *Ceslaw Niemen* din Polonia pot da concerte și în alte țări, chiar dacă valoric nu ne depășesc, nouă nu ne mai rămîne decît să ne mulțumim cu ceea ce ni se oferă — cîntatul într-un local, eventual din străinătate. Mă doare mult faptul că mari trupe ca *Emerson, Lake and Palmer* sau *Johnny Winter* au ocazia să prezinte lumii pop-ului prelucrări după toiciorul nostru; în timp ce noi nu putem face acest lucru deși sîntem români.

— Spune-mi, este adevărat că ai abandonat ideea muzicii necomerciale?

— Nu, nu este deloc adevărat.

— Știu însă că viitorul dumneavoastră disc va avea un aspect eminamente comercial.

— Oriunde pe lumea aceasta existența unei formații care face muzică de calitate este posibilă doar cînd alte cîteva sute de trupe cîntă numai pentru atingerea supremației în top-uri. Cum noi avem numai 10-11 grupuri mari și iate, sîntem nevoiți să facem și muncă de salahori muzicali.

George STANCA

MAHAVISHNU JOHN McLAUGHLIN AND CARLOS SANTANA „love devotion surrender" (columbia)

Doi mari chitariști alături — CARLOS SANTANA și JOHN McLAUGHLIN MAHAVISHNU.

Progresul muzicii lui McLaughlin de la «DEVOTION» (Devoțiune) la «BIRDS OF FIRE» (Păsările focului) a însemnat un drum spre certitudine. Pacea interioară obținută a dus la o încredere crescîndă în muzică. Pe măsură ce MAHAVISHNU atinge fericirea senină, muzica lui sună corespunzător stării sale de spirit.

CARLOS SANTANA este încă într-un proces de dezvoltare și schimbare. «CARAVANSERAI» este un album plin de subtilitate și de variate modalități de expresie. Bineînțeles că există și neîmpliniri, dar nobil este faptul că s-a încercat în permanență. Albumul de față marchează un important punct de tranziție în carierele celor doi muzicieni.

Influența lui COLTRANE domină albumul, așa cum nu domină nici un alt album rock. Și muzica aceasta este o muzică rock, puternică și insistentă, structurată pe note lungi, susținute și pe moduri simple extrem de potrivite sentimentelor expuse. Primele două melodii sînt ale lui COLTRANE «A LOVE SUPREME» (O dragoste supremă) dobîndește un tratament plin de energie. După o introducere fără măsură, organistul KHALID YASIN (LARRY YOUNG) expune tema, frumos și delicat nuanțată, urmată de un dialog de chitare ce se încălzește rapid. (CARLOS, în cea mai mare parte, pe canalul din stînga, iar JOHN pe cel din dreapta, cu toate că în multe momente se amestecă). Atunci cînd cei doi chitariști termină ce au de spus pe instrumente, continuă cu partea vocală originală a lui COLTRANE, colorată cu sensibile părți de orgă. Melodia lui COLTRANE, intitulată «NAIMA», probabil cea mai frumoasă compoziție a lui, este înțelept transpusă de cei doi chitariști într-o scurtă și minunată versiune acustică. «THE LIFE DIVINE», compoziție necaracteristică a lui McLAUGHLIN, pare în părțile improvizatorice un «jam» extins pe o singură bază, iar partea vocală reprezintă doar o modulație la ostinato-ul «A Love Supreme».

«LET US GO INTO THE HOUSE OF THE LORD» (Hai să mergem în casa stăpînului) este un aranjament SANTANA and McLAUGHLIN, mult prea apropiat de aranjamentul lui LONNIE LISTON SMITH al aceluiași imn tradițional. Din nou cei doi muzicieni se exprimă pe note lungi. Cam pe la mijlocul melodiei, McLaughlin intră într-o fierbinte dispoziție sufletească și îl copleșește pe SANTANA cu o serie de părți extrem de rapide. Aici, în momentul lui cel mai inspirat, McLAUGHLIN este plin de bucurie. CARLOS SANTANA nu reprezintă un concurent pentru el, din punct de vedere tehnic — notele lui alese cu grijă și felul în care-și organizează frazele sînt mult mai limitate și ușor de prevăzut. Și totuși, cea mai mare parte din «feeling»-ul pe care acest album îl posedă — simțire exprimată prin nuanțe, inflexiuni, șovăieli, bun-gust — provine din momentele solo ale lui CARLOS sau KHALID. Ultima imprimare este o frumoasă și luminoasă compoziție a lui McLAUGHLIN, cu SANTANA la chitară acustică și McLAUGHLIN la pian. Secția ritmică este plină de forță pe întreg albumul: marele ARMANDO PERAZA la congas și BILLY COBHAM, DON ALIAS, JAN HAMMER (!) și MINGO LEWIS la baterie și percuție. DOUG RAUCH din formația SANTANA este un basist solid și de stimat.

«LOVE DEVOTION SURRENDER» (Dragoste, devoțiune, cedare) este un album care se apropie de perfecțiune, bine cîntat, extraordinar mixat și în multe privințe superior albumelor «BIRDS OF FIRE» și «CARAVANSERAI». El oferă un excelent prilej de încîntare și bucurie fan-ilor lui SANTANA și McLAUGHLIN și iubitorilor chitarei rock în general, dar nu poate reprezenta un înlocuitor pentru originalele versiuni ale melodiilor care nu aparțin lui MAHAVISHNU. Dacă acest L.P. indică ascultătorilor lui să caute sursele primare, va deveni un album mult mai importanț decît pare acum să fie.

Florian PITTIȘ

dicționar

CORNY (ad litteram «pompier») — denumire peiorativă a efectelor demodate «pompieristice», folosite în jazz-ul anilor 1920-1930.

COUNTRY BLUES desemnează forma cea mai veche, primitivă, de blues, anume aceea de «blues rural». Se opune acelora de «blues orășenesc» (City blues).

CULISA (de la verbul francez «coulisser» = a aluneca), partea mobilă (tub metalic în formă de U) a trombonului care prin alunecarea sa în interiorul tubului fix al instrumentului mărește (lungește) sau micșorează (scurtează) coloana de aer, permițînd astfel emiterea unor sunete mai grave ori mai înalte.

CUPLET 1. — sinonim cu «strofă», secțiune a formei (specifică îndeosebi rondo-ului) care nu se repetă, spre deosebire de «refren» care rămîne de obicei identic. În muzica ușoară vocală de formă A-B-A- cupletul corespunde «strofei» de text în timp ce refrenul este partea în care versurile se reiau întocmai (în structura textului aceste versuri se numesc tot refren). 2. — gen muzical revuistic de divertisment, în care actorul sau cîntărețul «dizează» versuri, de cele mai multe ori cu conținut distractiv-satiric.

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Seara	Anda Călugăreanu	10
2	2	Meșterul Manole	Phoenix	5
3	3	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	13
5	4	Negru Vodă	Phoenix	17
7	5	O, rămîi	Romanticii	5
8	6	Amintiri	Progresiv TM	3
4	7	Pastorală	Roșu și Negru	16
6	8	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	11
10	9	Străinul	Dida Drăgan	2
9	10	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	11

Compozitori: 1. Radu Șerban. 2. Nicolae Covaci. 3. Mihai Dumbravă. 4. Nicolae Covaci. 5. Teodor Tufiș. 6. Ladislau Herdina. 7. Nancy Brandes. 8. Marius Țeicu. 9. Petre Magdin. 10. Margareta Pîslaru.

TOP «FLACĂRA» poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București

TOP «FLACĂRA», TALON NR. 38

urmașii lui horia, la ei acasă

Fotografii de Elena GHERA

● «— Nu te urci, bade, în Mocăniță? — Nu, că azi mă grăbesc, merg la tîrg!» ● «Pîinea nu-i atît de rea ca să nu o poată mînca oamenii» — iată o gîndire fundamental greșită ● Vorbele directorului Giura și confirmarea lor în curba descrescîndă a indicilor de morbiditate ● Cît a fost Horia împărat/ Nobilii n-au mai mîncat Nici la masă n-au mai stat ● Legendarul Costinas sau sfidarea foștilor stăpîni ● «Nu-i ziceți la colivia asta, a noastră, lift! Sună fals. Iar minerii or să spună că ați făcut reportajul sus, în birouri» ● Pui de moți repetînd în cor: «c'est la poupée», «c'est le chaperon rouge», «c'est l'ourson» ● «Tratat după metoda Boic sau Boici, mă simt de parcă m-aș fi născut din nou» ● Două săptămîni nu s-a găsit sare în Baia de Arieș ● «Am propus și propunem: să le asigurăm minerilor o masă la intrarea în șut» ● «Producția globală anuală va fi realizată la 10 decembrie. Cincinalul? Cu siguranță în patru ani și jumătate — ăsta-i cuvîntul nostru, și noi, minerii, avem un singur cuvînt!»

Urc la munte, de la Turda spre Abrud, cu o Mocăniță de seară. O vestită Mocăniță, tren-copil printre expresurile din zilele noastre, un copil bătrîn care-și trage și azi, ca și acum 29 de ani, cu greu răsuflarea, urcînd opintit, pe Valea Arieșului, spre inima Țării Moților. M-am așezat cu emoție în acest trenuț care circulă pe aceeași linie lată de numai 76 de centimetri. Da, același drum pe care îl fac azi l-am făcut ultima oară acum 29 de ani. Fugind din calea nemților care ocupaseră Turda, o Mocăniță salvatoare ne dusese (pe părinții mei și pe mine), în acel sfîrșit de august, în Țara de piatră, care avea să ocrotească mii de familii refu-

alcătuiesc comuna Corbi din județul Argeș, sate risipite prin văile și pe dealurile dintre Cîmpulung și Curtea de Argeș. Oamenii se consideră însă musceleni. Comună de ciobani și pomicultori, mai ales ciobani și mai ales oieri. Oieri de faimă, de vin delegați de prin județele Ardealului, Dobrogei, Banatului să-i angajeze la stînile ceapeurilor și iaseurilor de prin acele părți.

Un flăcău din Stănești, Niculae Costache, n-a rîvnit la gloria aceasta a oierilor și s-a făcut șofer. Șofer la Vinalcool din Pitești. De adolescent încă, lui Niculae îi plăcea de Măria Gheorghe, fata frumușică a unui gospodar așezat din sat. Nici Măriei nu-i era indiferent Niculae, flăcăul înalt și drept ca bradul. Părinții Măriei chibzuiau însă lucrurile după niște pravili mai vechi, adică după legile vremurilor cînd oamenii de la țară se stratificau după avere iar încuscrire între chiaburi și sărăntoci nu se prea pomenea. Niculae, ce e drept avere n-avea, nici pere, nici pruni, nici oi, că nici autocamionul pe care muncea nu era al lui, ci al Vinalcoolului. Așa că părinții Măriei n-au fost «de acord» — cum se spune la oraș — să i-o dea pe Măria lui Niculae, declanșînd drama. Drama nu trebuie nici ea prea dramatizată, fiindcă Niculae, după ce a mai încercat o dată să-și convingă viitorii socri și n-a reușit, n-a mai așteptat să i-o dea ei pe Măria, ci și-a luat-o singur. Mai ales că Măria, avînd 19 ani împliniți, se cheamă că și prevederile Constituției republicii au fost respectate, Măria putînd hotărî singură dacă și cînd și cu cine să se însoțească pe viață. Și după ce Niculae a răpit-o pe Măria și și-a adus-o acasă, adică la cîteva curți mai încolo, directorul școlii, tovarășul Ungureanu, fiu al satului și respectat de toți, i-a împăcat pe beligeranți iar nunta s-a făcut duminica trecută (de fapt a început de sîmbătă și s-a terminat luni), după dichisul nunților de ciobani argeșeni.

«Dichisul» ăsta trebuie și el privit și înțeles în lumina realităților sociale ale satului de azi. Asfaltul, automobilul, televizorul, telefonul (cu manivelă pînă la Pitești și cu relee de la Pitești în colo) ifetul, magazinul universal și alte atîtea lucruri înrîuresc viața satului în toate sectoarele iar nunta, fenomen specific al relațiilor sociale, nu putea să rămînă sub aspectul tradițional pur al nunților ciobanilor daci — să spunem. S-a păstrat însă, în fel și chip, *esența* căsătoriei rurale, fenomen profund de întrajutorare umană — de omenie, cum spun țăranii. Locuința mirilor, bunăoară, este construită cu ajutorul nemijlocit al neamurilor, vecinilor, prietenilor; relațiile miri-nuni sînt relații de întrajutorare reciprocă, de obligații pe toată viața. Ce să mai spunem de ospățul de nuntă, uneori de proporții gigantice, cînd aproape tot satul mănîncă și bea și pe de altă parte îi ajută pe tinerii căsătoriți cu daruri utile și bani? La nunta lui Niculae și a Măriei au fost poftite aproape 400 de familii. Au fost sacrificate — ca la nunțile domnești — o vacă și un porc gras. O întreagă brigadă de gospodine au dat ajutor la prepararea ospățului, desăvîrșind 3500 de sarmale, fripturi, tocănița ciobănească, ciorba de bureți, prăjituri, cozonaci. De băutură ce să mai vorbim, acasă la țuica de Pitești și la vinul de Ștefănești? S-au respectat, mai mult sau mai puțin și alte datini strămoșești de nuntă: fedeleșul, un fel de logodnă sărbătorită sîmbătă seara la Căminul cultural, cu joc și lăutari pentru tineret (sîrba, hora, Ca la Brezza și — uneori — dîrladada). S-a respectat și instituția nunilor și a vorniceilor, circulația intensă a ploștilor cu țuică și altele.

— Ilie, ți-a plăcut nunta ciobănească de la noi?

— Da, mi-a plăcut. E cu totul altfel decît la noi în Somalia. Fiindcă Ilie e un student somalez care învață la noi medicina veterinară, e coleg de cămin și prieten cu un văr al mirelui și a fost și el poftit la nuntă. Îl cheamă de fapt Keilye, dar colegii i-au românizat și prescurtat numele într-un mai lesne pronunțare.

Să nu uităm, la nuntă s-a băut, peste rație, un păhărel sau două sau chiar mai multe, pentru neașteptatul piocon de pe stadionul 23 August unde — chiar în ziua nunții — argeșenii i-au aranjat pe cei de la Steaua cu 3—0.

E. DASCĂLU

în cămara zînelor

Primarul Vasile Boldea își mîngîie ceafa cu latul palmei: «Apăi, mirii is cam bătrîni»

Parcă ne-ar fi udat cu apă rece. Adică nuntă oșănească la bătrînețe? Pentru asta am tăiat noi țara de-a curmezișul? Nu prea mai avem chef de nimic, întrebarea-i de formă: «Cît de bătrîni?» «Mireasa are 22 de ani și mirele merge pe 29» — răspunde primarul. Dialogul acesta a avut loc în dimineața zilei de 27 octombrie 1973. Ziua de cununie a lui Ionici Iacob și a Irincăi Benea, mai sus-numiți.

În bătătura casei mirelui se taie un berbec negru. Ultimul din cei patru, care încep să fiarbă în oale mari de tuci, deasupra focului așternut pe pămînt. Din casă iese prin ferestre și uși tînguitul egal și subțire al ceterei. La steagul nunții legat cu panglici și flori și verdeață se mai adaugă un clopotel Un stegaș îl încearcă pe lemnul pragului și din buchetul de culori se scuturâ o cascadă voioasă de sunete. Pălinca umblă în sticle de-un kil. Sîntem îmbiați s-o încercăm fiindcă îi un pic mai acră ca laptele. Acră nu-i, dar pe gîtlej coboară un foc și nu mai trebuie explicat de ce-i zice «șepte trăznete». Socăcițele își văd de oale și de colaci, în vreme ce soacra mare plînge mai către o căpiță de fîn. Că vezi, ne spune printre suspine, feciorul a furat-o pe fată de-acum trei luni și ea, mama lui, n-a știut nimic.

Urcăm spre casa miresei. Pe costișele cu otavă de-a treia, printre merii culeși ne-ntîlnim cu bărbați și femei îmbrăcați în cioareci, în sugne și cojoace. (E soare, dar noaptea dă brumă și îngheț.) Înaintăm de paro-am sta locului într-o tipsie pe vatra cuptorului. Dom' birău ne arată c-un bețigaș de jur împrejur: Cetățeaua Mare, Cetățeaua Mică, Afinet, Ceslășel, Goronete, Holmu Mare, Grohotiș, Geamăna... Is tot Munții Oașului, sigur, numai că aici, la ei, e altă poveste. Cu peste 700 de ani mai înainte au venit tătarii cu topoarele-n mîini să vadă pînă-n care margine trăiesc oamenii din Oaș. Cînd au ajuns pe locul ăsta închis de munți și dealuri și după ce au văzut minunile de fete i-au zis locului «Cămara zînelor». De aici numele comunei, care a devenit Cămîrzana. Primarul Vasile Boldea zice că-ți trebuie o zi întreagă să umbli prin tot satul.

Am trecut de multe fînețe, am intrat prin multe grădini și după un podeț îngust, ajungem la casa miresei. Ceterașii cîntă în surdină. Dinaintea casei, mireasa-i gata, cu cununa oșănească pe creștet. Părul negru și lung a fost împletit, ca o sculptură măruntă de meștera Cuță a Homii. Două nopți a dormit mireasa cu fruntea-n jos.

Stăm de povești cu cîțiva nuntași mici și mari. Ne interesăm ce fel de fată-i mireasa și de ce-o fi plîngînd soacra mare. Irinca? Deșteaptă, serioasă și priceputâ. A-nvățat de la tatăl ei, șapte ani de-acasă, cum se coase și se brodează hainele oșănești, oricînd poate lucra chiar la Mondiala din Satu Mare. Viitoarea soacră plînge că fata-i săracă. Săracă? Bulgăr de aur! O face om din fecior că toți din familia Ionici au tras de bani care-ncotro, degeaba-s bogați și au mere multe. Irinca e a treia fată care se mărită, dintre cele patru fete ale lui Vasile Benea. Socrul mic, un bărbat înalt, cu ochi albaștri, de-o stăpînită frumusețe, ne dă oarecare deslușiri: «Au fost destule vorbe-n sat. Iacob a furat fata. Dar cînd n-o furi, nu iese nuntă. Că dacă-ncepi cu peițul într-alții pe fir și se pornesc dezbinări».

Soarele stă să asfințească. De goană, obrajii stegașilor nu se văd, numai ciucurii steagului de nuntă sar, neastîmpărat, prin aerul arămiu. Mireasa-i ascunsă în casă. Stegașii o găsesc. Au venit s-o ia. Cer să fie neamurile toate de față. Mura, sora cea mică, singură de-acum la părinți, are fața subțire ca petala de trandafir și e aprinsă ca jarul. Aprinsă de lacrimi. Trebuie să zică «bolcigul» de rămas bun, în locul miresei. Irinca i l-a scris pe hîrtie, ca să nu se-ncurce mezina. Mura citește și tot se-ncurcă și tot se-neacă de plîns. Și odaia întreagă hohotește. «...Mîndru-i steagu arză-l focu/ Nu știu cum ți-o fi norocu/ Trî și patru au noroc/ Celelalte ard în foc./ Rămas bun mamă și tată/ Și fii bine și mă iartă...»

Stegașii sînt neînduplecați. O strigă-n cor pe socăciță că: «Ori paie să ne culcăm/ Ori drumul să ne ducem». Și cetera zvîcnește în tropotitul oșanilor, în țipurîturile lor de cîntec. Alaiul miresei pornește la vale să-ntîlnească alaiul mirelui. Sîmbătă a fost o nuntă și duminică altă nuntă, aceeași Fripturi și fierturi și cocâturi la casa miresei și altele la fel, în casa mirelui. N-am stat pînă la capăt pentru că luni dimineața, la ceasul cînd s-au așternut pe hîrtie aceste rînduri în București, nunta din Cămîrzana încă nu s-a sfîrșit. Am urmat vorba datinei oșănești: «...la un struț de busuioc/ La mulți ani și bun noroc». Să-i ajungă pe miri ultima noastră urare, de la distanță.

ceardaș plus tangou

Nagy Nicolae are 22 de ani și e șofer la S.M.A. Cehu-Silvaniei. Meszaroș Elisabeta are 18 ani și este de profesie cooperatoare agricolă. De fapt, la ora aceasta fata este nevastă și numele ei de familie a devenit tot Nagy, prin cununia săvîrșită acum o săptămînă. Aflăm că ea și proaspătul ei soț «vorbesc laolaltă» de mulți ani, stînd la numai vreo cinci case unul de celălalt, în comuna Bogdand, județul Satu Mare

Bogdan înțelege toată lumea, dar adaosul acelui «d» este, probabil, neînțeles de nimeni, cum a fost și pentru noi. Fratele miresei, profesorul Pișta Meszaroș s-a gîndit și el mult ce-o fi însemnînd acea literă de la sfîrșit. Căutînd în documente și-n cunoștințele proprii a tras concluzia că d-ul fiind semn al genetivului în limba maghiară, Bogdand înseamnă «a lui Bogdan». Adică, pămînturile voievodului se întindeau pînă aici. Și fiind vorba despre istorie, tînărul profesor ne încredințează un secret al familiei Meszaroș: «Mi-a povestit bunica — uitați-vă, aceea în negru de lîngă stîlpul coridorului — ce i-a spus bunica ei. Într-o noapte a tras la casa lor un drumeț. A plecat a doua zi dimineața către Corund, însă a lăsat sub pernă un bilețel, pe care era scris: «Pe aici a trecut Kossuth». Și după opt zile s-a făcut revoluția. Kossuth era prieten cu Bălcescu știți, nu-i așa?».

Așadar, duminica trecută, la căminul cultural din comuna Bogdand a fost nuntă mare. Începînd cu ziua de joi un vőfély (citiți — chemător) din partea mirelui și unul din partea miresei, ambii purtînd în mînă cîte-o năfrămă roșie cu picățele albe, au colindat pe la porțile invitaților din sat spunîndu-și poezia, care se încheie invariabil cu «...și să ne dați cîteva mii de ouă». Cîteva mii nu capătă într-un singur loc, dar se adună joia și sutele se-nmulțesc vinerea cînd fiecare familie încuviințează că primește invitația printr-o legătură cu făină în care stau îngropate, la vedere, patru ouă. Răspunsul invitației se confirmă și prin darul unei găini, din partea fiecărei familii. Drept care, la nunta Nagy-Meszaroș au fost mii de țîmpi (copane) și atîta carne albă din piept de găină încît parcă tot izvorau de undeva și nu se mai gătau. Ca să nu mai socotim, cei doi porci de aproape 100 kg unul, care s-au transformat în 400 de fripturi, 2 000 de sarmale etcetera. Coșarcile cu pișcotă, cornulețe, cozonacii cu nucă și mac cîntăriseră peste 120 de kile. Și toate se puteau uda, fără milă, cu 120 de litri de pălincă, circa 500 litri de vin și, la nevoie, cu 400 sticle de borviz. (Borviz în ungurește înseamnă apă pentru vin. Dar nu-i obligatoriu...) Băutura nu se consumă în Bogdand cu paharele, toată lumea bea din uiagă să nu iasă vorbe gazdelor că dau de băut cu porția. Ar fi rușine!

Ei, dar dacă băutul este «de voie» felurile de mîncare nu se înghit altfel, decît după ce sînt cîntate. Cei doi vőfély nu-și termină rolul odată cu chematul la nuntă. După începerea ospățului preced alaiul socăciților nu numai cu prezența, ci și cu vorba. Au de zis nenumărate strofe (cu rimă împerecheată) înainte de zupă, de carne, pentru carne, după carne. Un ceremonial complicat în care se amestecă hazul, cu fantezia de mai multe feluri. Din cauză de spațiu și timp, iată doar o mostră pe care am tradus-o în proză: «...Venim în fugă din Persia, ne urmează convoiul de cămile, aici i-am prins pe hoții de carne, dar ne-am bătut degeaba cu ei pentru că fripturile dv. stau agățate în pomi. V-am adus în schimb scheletul unui vițel, oile dintr-o turmă beată, găinile furate din trei sate vecine...» Risul se întețește după fiecare vers și pofta de mîncare nu scade, ci se întețește și ea.

După masa de amiază, nuntașii joacă și dansează ceardaș și tangou. Sînt îmbrăcați ca la oraș, «fiindcă așa-i acum fazonul». Din portul tradițional maghiar al Bogdandului a rămas doar un singur costum bărbătesc — ne spune secretarul Consiliului popular — care costum a fost vîndut acum o lună la Casa creației populare din Satu Mare. Nevasta secretarului vine cu o contrazicere netă, știe mie în sută că Szabo Iuliana are și ea un costum femeiesc pe care îl păstrează ca să se îngroape cu el. Pînă la urmă ne uităm la o fotografie de-acum 40 de ani ca să ne lămurim asupra portului cu poale plisate de cînepă și zadie colorată. Dacă altu-i «fazonul» astăzi, ce să-i faci!

Viorica CIORBAGIU

nunta, cu ocazia botezului

Cu ocazia botezului copilului lor, sîmbătă, 27, duminică, 28, și luni, 29 octombrie, în satul Gîrcea, comuna Coșoveni, județul Dolj, a avut loc și nunta lui Marian Simion și a Marinelei Dumitrescu. Sigur, de marți, 30 octombrie noua familie va fi condusă de tînărul electrician Marian Simion, dar pînă atunci, nunta și botezul s-au desfășurat sub conducerea socrului mic, Constantin Dumitrescu, care este și socru mare, întrucît ginerele n-are tată. Așadar, în mod firesc majoritatea datelor despre nuntă i le-am solicitat lui Constantin Dumitrescu: «Nunta o fac așa cum a fost nunta mea, că am un singur copil. Nu o fac pe interes. Nu. Omul vine, dă un singur dar, ce-o vrea el, dar mănîncă de trei ori: sîmbătă, duminică și luni. Și or să fie toate obiceiurile. Călușul la poartă, jucat așa cum vreau eu, că eu țin nunta, geamparalele cu țuică fiartă, iar luni dimineața nu trece nimeni prin fața porții fără să bea o ceașcă de țuică fiartă».

Sub șoponul amenajat în curte pot petrece — ușor — 300 de persoane, dar azi, sîmbătă, nu se vor strînge mai mult de 150, adică mai mult rude. Pe o masă conviețuiau pașnic un magnetofon, un picup și o stație de amplificare închiriată (18 wați) de la Craiova. Asta nu-i împiedica pe cei 5 instrumentiști angajați să cînte liniștiți și să nu-și facă probleme în legătură cu rolul ce le va reveni și cu celelalte două zile ale nunții. De fapt, nimeni nu-și făcea nici o grijă. Doar socrul mare îmi spunea oarecum neliniștit: «Știți, luni dimineața, rudele astea ale mele, m-or prinde, m-or bărbieri cu toporișca și m-or sui pe mine și pe nevastă-mea pe cîte un măgar și ne-or plimba prin sat». Presupunînd că luni, Costică Dumitrescu o să fie destul de obosit și s-ar putea să cadă pe pe măgar, i-am împărtășit teama mea. Cum îi stă bine unui socru mare, Costică Dumitrescu mi-a spus liniștit: Dacă oi pica, sînt bun picat. Nu mor eu din asta. Dacă oi muri, sînt bun murit. Mi-am lăsat copilul aranjat, cu nunta cum știu eu că se cuvine și cu un botez pe cinste pentru al mic.

Dorin TUDORAN

la noi, banul pus jos, e ban pus...

Peste Valea Largă din nordul Năsăudului bîjbîie amurgul de sîmbătă. Domol, picurat dinspre vîrfurile Rodnei. Oamenii din «George Coșbuc», satul natal al poetului, se pregătesc de nuntă, și unde se ține, întrebăm,

vremea nunților

Stegarii desprind cununa de sub streașina căminului cultural

d-apăi unde, la cămin, și cînd începe, bade, îl scormonesc, eu nu mi-s bade, eu mi-s flăcău, *se burzuluiește*, și nunta o începuț de la prînz.

Trecem podul de lemn de peste Sălăuța și nimerim repede căminul cultural, orientați după muzică și după bătut de picioare, zgîlțîit *nu glumă*, ca la cutremur.

Care e mirele, care e mireasa, ne adresăm unui bătrîn, mirele e ăla de colo, Aurel Cosmi, de lucrează la Dej, dar mireasa nu e, la noi, mirii se văd în ziua nunții abia la Sfat. Și petrecerea a început așa devreme, întreb, dar omul se trage speriat de lîngă mine, iată că iese mirele de după masă, află despre ce-i vorba și ne invită:

— Apăi să stați cu noi la închinare, să beți un pahar cu țuică și dacă vreți să ardeți și-un joc.

Mirele e la cămin de la prînz. A venit cu lăutarii — fac o paranteză, dar ce lăutari, nea Ionică Țîncă are o Zarază de-ți fug urechile cu ea pînă la Năsăud, să mor, e a-ntîia pentru Electrecord, se laudă violistul — a venit cu lăutarii și cu o farfurie adîncă, în care fiecare flăcău sau fiecare fată, ei nu zice fată, ci droaște, pune cîte 10-15 lei, cît îi lasă inima și chimirul, pentru care primește un pahar de țuică, unul singur, dintr-o sticlă împodobită cu fundă, și dreptul de a juca. De băut, tinerii din Coșbuc nu prea beau, dar de jucat, joacă de mama focului, cu tragere de inimă și cu o pasiune care trebuie să coboare, socotesc, din multe generații. Mă uit la ei, la hainele lor de basm, la picioarele lor care zvîcnesc la atingerea dușumelei, și îmi vine să rîd la gîndul că după vreo două ore de astfel de închinare aș putea ajunge la București desculț de-a binelea...

Pun și eu 10 lei în farfuria de supă. Vine nașul, Ioan Cosmi, eu mi-s frate cu mirele, se recomandă cu importanță, și alaiul iese *în uliță, cu stegari, cu flăcăi, cu droașteu cu tot*, și-o cîrmește spre Primărie. E o nebunie de culori și de vorbe, costumele naționale îți descoperă, cu fiecare privire, migală și splendoare, mirele plînge și-l întreb de ce, îmi spune că-i pare rău că se desparte de familie, dar parcă *matale stai la Dej de cîțiva ani, mă mir, omul se șterge la ochi* și zice că da, așa e, dar oricum, da, oricum, *incuviințez*, înțelegînd că lacrimile acestea sînt mai mult pentru ochii curioșilor... În sfîrșit, la Primărie, apare și mireasa, adusă cu autobuzul de rudele ei care se numesc la această ocazie chemători, e laborantă la Fabrica de pîine din Bistrița, ne întîmpină cu un zîmbet plăcut și o coafură modernă, conștientă de faptul că, în clipa aceea, ea este începutul și sfîrșitul lumii.

Îl întreb pe mire ce-o să fie după Primărie. Îmi răspunde că se vor duce la cămin, cu toți nașii, adică cu doi ai lui și doi ai miresei, or să bea dintr-un pahar cu miere, ca să le meargă bine, și-apoi o să se pună pe nuntă.

— Cu dar?

— Da. Pe la trei din ziuă lăutarii or'să strîngă darul și cadourile.

Nu mă dumiresc, cum, și bani și cadouri, e rîndul lui Aurel Cosmi să nu mai înțeleagă, alaiul este gata să intre la Primărie, mă uit la mire, la mireasă, la nași, mă rog, la toate oficialitățile nunții, sînt îmbrăcați toți ca de la Romarta, și omul abia mai apucă să-mi explice:

— Da' păi cum?! Care dă cadou, dă și dar

— Și nașii?

— Nașul meu o să mă dăruie cu trei mii.

— Și cîți îi dai matale înapoi după aia?!

Îmi spune că nu-i dă nimic, că la ei banul *pus jos e ban pus*, și că speră să vină vreo 250 de perechi, adică de familii, și să se distreze bine, că totul e pregătit ca la carte și să scoată la 25 000, băsca adunatul cadourilor, dar să nu credeți că e cine știe ce afacere, *mă liniștește, pînă acum m-a costat* vreo 15 000.

Se termină solemnitatea de la Primărie, mai curg cîteva lacrimi, se trece pe la biserică, și ne întoarcem la cămin, în pragul căruia *mirii sînt așteptați de părinți cu cîte o* ciocolată, de care, întreabă o muiere, d-apăi amară, zice unul, care e așezat mai în față. Apoi se sting luminările de tavan și se reia jocul, cu mai multă furie, parcă mecanic, ce mai, acum sînt mai mulți ochi care privesc.

Încercăm s-o ștergem pe furiș, dar mirele nu-i de acord, las-o, domne, naiba de hepatită și *mănîncă o sarma*, doar o dată se însoară omul, te-nsori matale, nu eu, îi zic, și omul e de acord, da, da, eu mă-nsor și chiar cu o fată din Telciu, știți că fetele din Telciu fac copii mulți, ei, să-ți trăiască copiii și casă de piatră, mirele chiuie, de, l-o fi ajuns atîta închinare... Un moșneag ne ia în primire, sînteți de la Radio, nu, sîntem de la Flacăra, se laudă Postolache, apoi să scrieți că pe la noi s-au cam spurcat obiceiurile de nuntă.

Ovidiu NEGOIȚĂ

o lingură de dulce

Transformîndu-și o zi de duminică într-o zi de muncă-lumină, vreau să spun lungă din zori și pînă-n noapte, doctorul Alexandru Avasilcăi ne-a purtat — cu o caldă bunăvoință și o tonică bunăvoie — pe drumuri bucovinene, în căutarea unor nunți cu adevărat românești. Cu alte cuvinte, noi, cei de la «Flacăra», împreună cu acest coautor ad-hoc — bun cunoscător al locurilor unde oamenii încă mai poartă cojoace albe cu margini dublate cu acel fascinant tighel străbun care-i blana de jder cea roșcată ca rugina aruncată de această minunată toamnă peste acele minunate păduri și plaiuri — am pornit spre izvoarele de-acolo ale obiceiurilor de nuntă.

În satul în care s-a născut Ciprian Porumbescu nu era nici o nuntă; doar pe partea dinafară a zidului bisericii, o veche pictură înfățișa o și mai veche scenă: Eva întinzîndu-i mărul cu pricina lui Adam. Omul de treabă care are grijă de casa părintească a lui Porumbescu al nostru ne-a dăruit niște mere din grădina ei, niște mere care parcă aveau farmecul muzicii în ele. Le-am luat să le ducem în satele în care vom găsi nunți.

În Pălținoasa, pe drumul mare, un șir de căruțe — cu roți de camioane însă frumos împodobite și încărcate cu perne și alte cele din zestrea miresei — o așteptau pe ea, Viorica Mintari, și pe alesul ei, Nuțu Isaia; deci o imagine ca de demult. Dar în apropiere, pe o ulicioară strîmtă, jucau — ce-i drept tot cu foc românesc străbun — fete cu pantaloni ori cu fuste plisate și băieți cu pantaloni cadrilați și evazați. Deci eram în drum spre obîrșii dar pe undeva la hotarul dintre vechi și nou, dintre autentic și poluat.

Calea bună ne-a arătat-o Casandra Onoi, din comuna Mănăstirea Humorului, azi o bătrînă de 84 de ani dar fostă cîndva și ea mireasă. De mult și totuși nu prea de mult pentru că s-a măritat «tocmai la 24 de ani pentru că mi-a plăcut dansul».

În cuprinsul zidit al Mănăstirii Humorului trăim și chiar fotografiem visul mîndru al unei nunți parcă din vremea lui Ștefan cel Mare. Totul ar fi alevea dacă mireasa și mirele — mai precis tricoteza Domnica Petengheia de 17 ani și 4 luni și brigadierul silvic Filip Anchidin, de 30 de ani — n-ar fi îmbrăcați ca după revista «Moda '73». Dar vorba ceia, asta-i situația! Pentru că, alături de zeci de fete «îmbrăcate-n național», tot la Humor am întîlnit și două virtuale mirese — Maria Cupcea și Lenuța Hojbotă ce aveau o îmbrăcăminte absolut bucureșteană.

În comuna Vama, la nunta cu zece perechi de nași, a Vioricăi Sincar și a lui Vasile Bosancu, iau un interviu bucătăresei numărul 1 a ospățului, Emilia Baying:

— Ce-ați pregătit pentru nuntași?

— Meniu adică?

— Meniul! Ce bucate puneți pe masă?

Întîi fructierele cu 18 feluri de prăjituri. Apoi tartine, patru feluri: cu gogoșari, cu pește, cu brînză, cu pateu de ficat. Apoi, porții în fiecare farfurie de cîte 4-5 feluri de mezeluri, cu pîine, cu muștar și cu hrean. Apoi friptură cu salată orientală. Apoi se *închină*, adică *se string* banii și nașii capătă prosoape. Apoi dăm iar meniuri: răcituri și sărmăluțe în foi de viță.

— Și de băut?

— Cum intră omul în casă i se dă o sticlă de rachiu fiert; una la două persoane. Apoi vin, bere și joc pînă a doua zi la amiază.

— De cînd munciți pentru masa asta?

— De miercuri, de dimineața pînă noaptea, cu două ajutoare.

Afară, în curte, o orchestră alcătuită din doi saxofoniști, doi trompetiști și un baterist, bagă draci în picioarele oamenilor. Intră și joacă oricine poftește. Un flăcău transpirat, cu șuvițe de păr ieșite de sub pălărie și lipite de frunte, învîrte cu disperare, de parcă s-ar sfîrși pămîntul, o fată îmbrăcată în frumosul port al obcinelor bucovinene și proaspăt coafată «permanent». Flăcăul are galoși peste pantofi și răcnește strigături dace. Nunta își parcurge frumos viața ei de cîteva zeci de ore. Vecinii munți au straiele alb-roșcate ale sfîrșitului de toamnă și ale primei zăpezi. Aerul rece îmbată mai rău decît rachiul fiert.

La Cîmpulung, profesorul colecționar Ion Țugui ne lasă să-i fotografiem 7 din cele 4 800 de lingurii ale lui: cele două ale logodiților (față-n față), cele două ale mirilor (strîns lipite), cele două ale căsătoriților (spate-n spate) și cea cu clopoței, a bărbatului cu femeie guralivă. Apoi ne spune o strigătură de nuntă:

O zis mama ci m-o da
După Gheorghe fleandura
După dînsu nu m-oi duce
Că mă suduie de cruce
Pentr-o lingură de dulce.

O lingură de dulce! Nu-i așa că asta poa fi socotită o frumoasă definiție a unei nunți!

Nelu IONESCU

pe valea gurghiului se mai găsesc păstrăvi, căprioare, urși și datini

Mireasa are 18 ani. E gătită «ca o floare», vreo trei-patru femei mai bătrîne se-nvîrț în jurul ei, potrivindu-i cînd șurța, cînd cătrința, cînd năframa viu colorată, casa-i larg deschisă, primitoare, oamenii în curte au început să se adune și, bag seama că ea, mireasa, între două rîsete și-o glumă, își mai șterge o lacrimă, lacrimă absolut reală nu de parafină, întreb de ce, «cum de ce? doar se desparte de părinți!», vine răspunsul. Nu mai stau să calculez că pînă la cas. acestuia să tot fie doi kilometri, n-are rost, îmi dau seama că, de fapt, cu aceste lacrimi a început nunta, cu tot tipicul ei, aspru respectat în și mai aspra Vale a Gurghiului unde în această duminică bruma are trei degete grosime, ceea ce nu împiedică pe nimeni să rîdă tare și chiar să se descheie puțin la piept. Alaiul inundă curtea, a venit de fapt toată comuna, mai precis satul Ibănești Pădure, sute de bărbați, femei și copii, ei, bărbații, în cămașă înflorată cusută cu mîna, în nădragi albi, ori cioareci, încinși cu curele de Bistrița, pe deasupra cămășii purtînd pieptare, tinerii, viu colorate (roșu, albastru, negru, parcă și niște verde), bătrînii, mai sobre. O sută de pălărioare negre se agită, dar și aici aflu că flăcăii doar au vole să poarte zgărdane și pană de păun ori fazan la ele, cei însurați de curînd și n-au copii, numai zgărdane (din mărgele viu colorate), iar cei însurați și cu urmași, își poartă pălăria simplă, în semn de renunțare la orice intenție de crailic (adică omul își vede de familie, e serios și atît!). Muierile tinere au cămăși cu umăr și poale din bumbac, șurță cu o pană și cătrințe în negru, alb, roșu și o nuanță de verde. Cele mai în vîrstă, năframe negre. Poarta e «legată», starostele parlamentează în versuri în care metaforele abundă, feciorii mai înfierbîntați scot la iveală sticlele cu vinars, s-au făcut la prune și la mere pe Valea Gurghiului, să îmbeți o lume, în sfîrșit, părinții conced să arate mireasa, să o dea starostelui, ceteraș*ii cîntă cîntecul miresei*, se organizează jocul. Prietenul cel mai bun al miresei joacă steagul (basma înflorată, legată de un băț împodobit cu panglici, iar în vîrf cu un buchețel din pene de struț, cu zurgălăi), toți

dansatorii trec pe sub steag, se merge apoi la mire acasă, drumul «se leagă», mirele (21 ani, muncitor la o întreprindere din Reghin), îi «plătește» pe cei ce-l leagă să-l lase să meargă mai departe, se formează un cortegiu impresionant de vreo 15-20 de căruțe. Acasă la mire, mama acestuia își poftește nora înăuntru, dar înainte de a trece pragul, îi așază pe creștet un colac și o sticlă de țuică, iar în odaia din față se află surorile mirelui care îi stropesc pe cei doi tineri căsătoriți cu busuioc și aruncă grâu, semn al fecundității.

Soacra își poartă nora prin casă, să ajungă și ea «gâzdoaie», vine și căruța cu zestrea miresei, sora acesteia (sau o verișoară) «vinde» zestrea mirelui, se încinge jocul miresei, noi, «domnii» de la oraș, privim cu destulă invidie dezlănțuirea dansatorilor, cine să se-ncumete să între, aici trebuie știință, se cer ponturi executate negreșit, primașul, cu degetele țepene de frig, are o privire cam sticloasă, dar a fost pe lume ceteraș care să întrerupă un joc? Se-ntunecă, dinăuntru năvălesc spre noi arome de bucate, primașul și ai săi parcă au mai prins «coraj», e un sfîrșit de toamnă bogată, în Gurghiu mai sînt păstrăvi, diminețile pe brumă la malul rîului, se mai pot distinge urme de sălbăticiuni venite să se adape, mirii sînt tineri, frumoși și sănătoși. Și trăiesc una din acele clipe curate, adevărate, care te ajută să înfrunți gerurile și să scapi, eventual, fără degerături, intact.

Mihai HETCO

nu e nuntă fără sarmale și dobroge fără geamparale

Nuntă mare în Satu Nou, lîngă Medgidia. Ionașcu Ștefan, șofer la C.A.P., o «ia» pe Moroianu Nuți, economistă la aceeași unitate. Sîmbătă spre seară tot satul chiuie din răsputeri, sînt nu mai puțin de trei nunți, iar dacă socotești că se face nuntă și la socrul mic, atunci sînt șase. Criză de lăutari, cîntă doi acordeoniști, doi saxofoniști și o tobă — «jasul». La Ionașcu în ogradă e o horă îndrăcită, acordeonistul, adus tocmai din Constanța, este și *gurist*, are adică mare trecere pentru că știe să zică și de *Nuneasca*, și *Cîntecul stolnicilor*, și *Cîntecul bradului*. Dar nici toboșarul nu e un oarecine; «vezi don'șorule, cum țin eu jasul, nici la muzica de stat nu auzi». Drept e, fără jas nu se poate la geamparale, așa cum nu există nuntă fără sarmale. Sarmalele fierb în curte, în trei căldări, soacra mare a tăiat și 110 găini, pe lîngă cele tăiate la soacra mică. S-a făcut și vinul roșu din anul ăsta, mare păcat cu vinul, nu stă deloc în gură. O duci așa cu vin și cu sarmale pînă la «berberitul» mirelui. Ginerică șade frumos în odaie, acordeonistul îi cîntă de *sentiment*:

Pusei briciul să mă rad
Unde-i mama să mă vadă,
Cînd eram la tata june
Spălam șeaua cu săpune,
Plîngeți voi și lăcrimați etc. etc.

Berberitul e numai așa... Un «cavaler» îl săpunește bine pe ginerică și apoi se face că-l rade cu o custură de coasă, sau cu o brișcă ruginită. Agitație, forfotă, flăcăii și-au turnat pe ei tone de parfum. «Acum, zice acordeonistul, ar trebui să fie și cîntecul bradului, dar brazi nu mai sînt pe aicia». Merge și fără brad, plecăm să o luăm pe mireasă, apoi cu toții la «salon», adică la sala căminului cultural. Se dă acum, sîmbăta, o seară pentru tineret, horă și tangouri. Sticle cu vin roșu peste tot, noaptea e subțire, foarte subțire, nici nu știi cînd se face dimineață. Îți mai tragi răsuflarea duminică dimineața cam pînă pe la prînz faci de mai multe ori drumul de la o ogradă la alta. Mare agitație în rîndul stolnicilor, mai marii peste bucate. Mirelui i-a fost trimisă între timp cămașa, în sfîrșit, pe la ora 2 ginerică vine la mireasă cu lăutarii și cu tot alaiul. Cîteva mașini rezolvă necesitățile de transport, la portiere fluturâ prosoape flausate, care vor fi fost, pe vremuri, probabil ștergare făcute de mînă. Primire la mireasă, alt acordeonist cîntă cîntecul miresei.

Astăzi ești cu fetele
Mîine cu nevestele etc.
. . . . . .
Căci mila de la părinți
Anevoie ai s-o uiți,
Dar mila de la bărbat
Tot cu pumnii peste cap etc.

Ca să mai atenuieze perspectiva sumbră, acordeonistul o mai dă și pe «De ziua nunții tale-ți scriu», apoi încheie totuși cu îndemnuri de îmbărbătare:

Și din al dragostei amor
Fă-ți zi de sărbătoare...

După lacrimi și suspine, după despărțirea de prietene, lumea mai răsuflă ușurată și se așază la mesele din curte. Este ciudat că în Dobrogea temelie stau la o masă separat, prezidate de nuna mare, iar bărbații, la rîndul lor, la altă masă, sub președinția nunului. Oricum, taberele se vor împăca duminică seara, adică la adevăratul ospăț de la salon. Nunul mare devine personaj central, i se cîntă o *Nuneasca*, el dă de băut stolnicilor, îl ține protector de mîre lîngă el, este curtat de muzicanți. Strălucește nunul mare în capul mesei, el personifică de fapt însăși seriozitatea bugetară a viitoarei familii. Dar mai mult au strălucit mirii, așa cum zicea și cîntecul:

Ce mai lună luminoasă
Ce mai mireasă frumoasă
Ce mai soare luminos
Ce mai ginere frumos.

Și vor mai fi strălucind încă, dacă nu s-a încheiat pînă azi nunta.

Dinu FLĂMÂND

ia-ți mireasă ziua bună

Melodie cîntată nu de Mihai Constantinescu, ci de lăutarul Bacriu, în timp ce Petruța, mireasa, este gătită de către nașă. Nu plînge că-și părăsește casa părintească, așa cum era pe vremea lui moș Voicu, care-și aduce aminte de nunțile de pe vremea sa, cu brad, colăceri, frate de mînă și mai ales de fîntînă, singura dealtfel din sat, la care miresele erau duse la apă (simbol al unirii pe viață). Astăzi, Petra, îmbrăcată în rochie de dantelă, lucrată la București, cu mănuși, tot de dantelă și cu găleata în mînă, s-a dus la apă, nu la fîntîna de pe vremea lui moș Voicu, ci la cișmeaua din centrul comunei Drăgănești-Teleorman, una din comunele fruntașe ale județului.

O întreb pe mireasă ce semnificație are mersul la apă, nu știe, știe doar că trebuie să îndeplinească unele ritualuri, că așa s-a pomenit în comună. Mirele, Micu Petre, cu reținere îmi spune: «Ce să facem, asta este, trebuie să le facem pe toate. Eu cu Petra ne-am luat că ne-am plăcut, nu-i ca pe vremea bătrînilor, dacă părinții cădeau la învoială pentru zestre, tinerii se căsătoreau, dacă nu, nu».

— Ce zestre îți aduce mireasa?

— Frumusețea, tinerețea, iar eu îi ofer dragostea mea. Nu am nevoie de nimic. Am serviciu la București, am și apartament. Așa cum v-am spus, facem nuntă, încă nuntă mare, satisfăcîndu-i și pe părinți, că așa-i tradiția, să nu fie considerați oameni de nimica, mai ales că se bucură de multă prețuire în C.A.P.

— Faceți nuntă cu dar?

— Da. Fiindcă așa se obișnuiește.

— Și dacă nu scoateți banii pe care i-ați cheltuit?

— Nu-i nimic, îmi spune Micu, au bătrînii, și ai mei și ai ei, anul acesta au cîștigat bine la gospodărie.

Dealtfel, cîștigul de care-mi vorbește Micu este reflectat în bețugul oferit la nuntă, în voia bună a mesenilor și chiar și a lăutarilor, care au și o miniinstalație cu microfon pentru solistul vocal.

La kilometrul 61 pe șos. București-Alexandria, drăgănesteni petrec la nunta lui Micu și la încă 3, fiindcă-i vremea nunților.

Marga NEDELEA

ne-am cunoscut la baie

...Peste cincizeci de păsări, doi godaci trecuți de prima tinerețe și sacrificați întru desfătarea culinară a invitaților, 200 kilograme de țuică și încă atîtea de vin — iată un sumar bilanț al unui prezumtiv consum alimentaro-bahic, intrat ca punct esențial în programul de pregătiri al nunții. Pregătiri ce au durat nici mai mult, nici mai puțin de o lună de zile («Mai rău ca la ocnași, dom'ne!»).

Vasile Mizun, mirele, abia a împlinit un sfert de secol și este șofer la Întreprinderea de rețele electrice Timișoara (secția Caransebeș), și a obținut — prin recuperare — 5 zile libere în vederea nunții. («Nu e jucărie, zilele astea uneori la noi valorează milioane!»). Soția sa, recenta și actuala sa soție, Maria, are 20 de ani și, se pare, nici o zi «recuperabilă» întrucît este lucrătoare în O.C.L. Ceea ce nu o împiedică însă să-și manifeste din plin bucuria, fericirea albă (este un soare năpraznic în această duminică, rochia de mireasă a tinerei strălucește, într-adevăr, alb — în vîrtejul jocului încins aici, unde mă aflu, strălucirea asta albă, imaculată, fulgeră parcă la intervale prin negrul destul de pestriț, dar sobru, al bărbaților), bucuria albă asadar, și mîndră, a celui intrînd în viața dintr-o dată conform altor criterii!

...Sînt peste două sute de participanți la nuntă, aici, în incinta primitoare a Clubului C.F.R. din Caransebeș, închiriat anume în acest scop; pînă aici nuntașii au făcut un drum destul de lung, pe jos și în coloană: este un obicei specific locurilor, acela de a merge încolonați, mai întîi perechile de cavaleri și domnișoare de onoare — viitoare certe și după acte perechi, cine știe?! — apoi mirii, nașii, muzicanții, în sfîrșit tot restul, asistați și conduși de mulțimea entuziastă a orășelului.

— Unde și cînd v-ați cunoscut? — îl întreb pe Vasile Mizun, convins fiind că răspunsul va fi cel obișnuit în astfel de cazuri: uite însă că nu-i așa:

— Ne-am cunoscut la... baie!

— ....?!

— Pe rîul Sebeș...! Locuiam amîndoi aproape, în colonia minieră. Așa ne-am cunoscut, la baie... și, gata!

— ...?!?!

— Ne-am hotărît încă de atunci ...!

— ...?!?!?!

— ...cum creștem, gata: ne luăm!

— Poftim?!

— Cum creștem, da: cred că aveam șase sau șapte ani!

...Mirele mă privește senin și ușor amuzat de surpriza pe care mi-o citește pe chip. «De ce vă miră?! Sînt unii care se hotărăsc în două zile, darmite noi în atîția ani!»

Ne întrerupe Florian Budureanu, șeful serviciului sistematizare al orașului, care îmi transmite cu o deosebită satisfacție că vechiul centru al Caransebeșului *nu va fi dărîmat* pentru a se ridica alci blocuri; că se vor face, ele, și blocuri, dar astea către Sebeș, acolo unde se va ridica dealtfel viitorul centru «modern»; că, de asemenea, *nu se vor tăia superbii arbori seculari din parc* (căzuse o cracă peste mașina nu știu cui sosit într-o inspecție, o zgîriase puțin, și omul propusese automat tăierea tuturor pomilor...!?), că pentru toate astea s-a dat o luptă permanentă de către diverse foruri, în sfîrșit lucrurile s-au limpezit. Caransebeșul are așadar un viitor frumos și posibil, nu sînt ele discuțiile astea chiar caracteristice nunții, dar ține și el, omul, să-și spună pășul, în concluzie; mirii sînt niște tineri admirabili, iar apa minerală *nici măcar în papuci nu-i bună!*»...

...Lui Vasile Mizun îi place viața, și copiii, și mîncarea («de la mămăliga în sus!»), îi mai plac filmele, și-i plac tinerii de astăzi. Și... *nu e gelos!* (La urma urmei, la ora cînd am stat de vorbă cu el, avea abia două ore de căsnicie!).

o nuntă de aur

...o nuntă puțin mai altfel, o festivitate mai restrînsă — o mică adunare familială și intimă, de grup: soții Ana și Gheorghe Suru își sărbătoresc «nunta de aur»!

E ciudat cum, uneori, bucuriile pot purta și o undă de tristețe, de melancolie mai bine zis; sînt bucurii robuste și mai ales depline, și totuși ceva — ceva straniu, consumat în tăcere, numai din priviri — plutește în jur; plutește neumbrind festinul, ci dîndu-i o savoare aparte: căci aici, acum, este VIAȚA, cu toate implicațiile ei. Cu greșelile consumate, sau cu marile ei satisfacții! Doi oameni își sărbătoresc o jumătate de secol de convietuire! Doi oameni care nu mai sînt de mult niște tineri, dar care au rămas cu umerii drepți, purtîndu-și cu demnitate, și chiar cu un măsurat simț al umorului, povara împlinirilor trecute...

Sînt prezenți cei doi copii ai lor, Victor și George, sînt prezenți nepoții, e prezentă pînă și nașa, Catarina Braun. Victor (37 ani) a sosit cu mașina de la Orșova, e inginer acolo, la Întreprinderea minieră («Apa la noi continuă să fie cea mai bună din țară, în schimb ne omoară problema poluării, blestemata asta de silicoză».) George, fratele mai mic (33 ani), e profesor la Liceul nr. 1 din Caransebeș și poet în același timp. În ultima vreme s-a dedicat educării copiilor ce prezintă grave malformații.

Pentru părinți, acești doi tineri, în puterea vîrstei sînt încă doi «copii»; părinți care se consideră a fi, fiecare dintre ei, «o bucată de carne din carnea copiilor» — și nu invers!.. Ei reprezintă adevăratul AUR al acestei tîrzii, și mai ales frumoase, nunți.

Am mai aflat de la acești oameni că la 75 de ani de convietuire se obișnuiește a se serba «nunta de diamant». Aur sau diamant însă — dincolo de simbolul unei reciproce și înalte prețuiri — există în aceste tradiții ceva demn de mit, există acea mare înțelepciune a poporului de a-și serba, *de a-și stima prin tradiție*, fiii și fiicele demne de respect, trecînd prin viață, consumîndu-se odată cu ea, dar neîmbătrînind niciodată!

Horia PĂTRAȘCU

nunta lor va fi la anul

S-au cunoscut în urmă cu șase ani în orașul Fetești. El înalt, frumos, în plină ascensiune profesională: șef serviciu comercial. Ea, mică de statură, frumoasă și delicată. «Ei m-a plăcut de la prima vedere. Mereu mă aștepta pe la colțuri. L-am iubit pentru că era corect și cinstit». După cîtva timp, el, Petre Tudor Gheorghe, și-a adus aminte că este absolvent al I.A.T.C. și cum-necum s-a reangajat la Studioul «Alexandru Sahia» ca operator categoria a III-a. S-a mutat și în București și firește a luat-o și pe ea, Ioana Stănescu. El a început să lucreze cu plăcere și talent, să facă subiecte bune pentru jurnalul de actualități mai ales atunci cînd avea șansa de a colabora cu regizorul Marcu Brătescu. Recent a primit un apartament cu două camere pe care și l-a mobilat cu mult bun-gust și cu niște bani împrumutați. Sînt ceea ce se cheamă o pereche potrivită.

vremea nunților

se iubesc și se ajută ori de cîte ori e cazul. Cînd ea mai intră în spital, el îi dă telefon, o vizitează și-o asigură că totul va fi bine. Ea îi spală rufele, trece cu vederea că fumează țigări scumpe și nici nu se supără că face mult teren. Au un băiat frumos și binecrescut care se numește Alexandru, dar ei îi spun Al. Acești oameni n-au făcut niciodată nuntă, dar vor face la anul. Ea își dorește neapărat rochie albă, iar el nu-și dorește nimic.

Doar dacă vrem să nu vedem adevărul nu vom scrie și despre asemenea familii, adică fără acte. Este, desigur, un lucru nedorit, dar real. Poate este și mai important să scriem totul despre acești oameni, să-i ajutăm cum putem și cu ce putem, decît să ne facem că nu-i vedem.

Eugen SECELEANU

Zestre tradițională pe roate de cauciuc.

5

4

2

3

1. Cu fîşuri şi cravate la o nuntă ciobă-
nească.
2. Mireasa mai tropoteşte încă şi cu al
feciori.
3. Ceardaşul trebuie întreţinut şi cu pă
lincă.
4. Pui cu geamparale.
5. La mănăstirea Humorului, ca pe vr
mea lui Ştefan cel Mare.
6. Cetăţeanul Nicolae Costache si cetă
ţeana Măria Gheorghe, ambii din Sta
neşti au fost declaraţi uniţi prin căsăto
rie.
7. Azi nu-i nimic, să vezi mîine...
8. De acum ce-o fi, o fi.

Fotografii de Elena GHERA, Radu CON
STANTINESCU, Ion PREDOŞANU
Emanuel TÂNJALĂ

8

6

7

cum a fost (VII)

Cea de-a doua *Antologie Flacăra* a sărbătorit-o luni, 29 octombrie, pe Nina Cassian. Despre poezia invitatei cenaclului o minuțioasă analiză a făcut poetul Nicolae Dragoș. Reamintindu-ne itinerarul liric parcurs de poetă din 1947 pînă la «Lotopoemele» din 1972, Nicolae Dragoș a spus printre altele: *«Nina Cassian a avut norocul de a-l cunoaște, încă înainte de debut, pe unul din vracii cuvintelor: Ion Barbu. Încă din poeziile debutului («La scara 1/1»), se presimte nemulțumirea de mai tîrziu că nu totul se petrece în zonele perfecțiunii și purității. Aspirînd spre absolut, spre stări absolute, hipersensibilă și hiperlucidă, poeta va observa și retopi în imagine contradicțiile inevitabile dintre real și ideal. Acest conflict dintre este și a fi se naște în poezia Ninei Cassian în multe planuri... Poezia Ninei Cassian este atît un spectacol în aer liber, cît și un grav examen de conștiință».*

Mulțumind conducerii *Cenaclului Flacăra* pentru gestul de prețuire pe care l-a făcut față de poezia domniei-sale, Nina Cassian a observat că selecția poeziilor este unitară, dar și unilaterală. Adrian Păunescu, ca autor al antologiilor Flacăra, a asigurat-o pe Nina Cassian că el poate trece peste multe, dar nu și peste sine. În continuare, actorii Tamara Crețulescu, Ilinca Tomoroveanu, Florina Cercel, Olga Bucătaru, Ovidiu Iuliu Moldovan, Sorin Gheorghiu și Costel Constantin au recitat cele 34 de poezii ale antologiei. Succesul a fost atît de evident, încît Nina Cassian, foarte emoționată, a mărturisit: *Se poate trăi la paroxism cinci minute, dar nu un ceas. Ce să spun? E atît de frumos! Poate e adevărat.*

A urmat un excelent, dar prea scurt, recital susținut de Cornel Ionescu, despre care se bănuiește că ar fi cel mai bun muzicuțist român. Tehnica sa strălucită a fost evidentă și în parodierea stilului *de a cînta corect* și în interpretarea, așa cum o propune Cornel Ionescu, a muzicii la muzicuță.

După pauză, Cornel Bozbici a prezentat tablourile expuse de Paula Ribariu. *(Imaginile Paulei Ribariu vin, în același timp, din mările sufletului și din imperiile gîndului.... Personajele și obiectele, în jocul lor simbolic, interpretează un aforism sau propoziția unei meditații)* Despre tablourile expuse au mai vorbit: Iulian Neacșu, Sergiu Andon *(Descompunerea a ceva ce e materie)*, inginerul Horia Gheorghiu *(Pictura Paulei Ribariu mă ajută să progresez, să fiu fericit)*, Tamara Crețulescu *(Interferența orizonturilor, universurile se continuă unele pe altele. Tablourile sînt și misterioase)*, Sorin Gheorghiu, Titi George Cîmpeanu *(Cea mai frumoasă descalificare a spațiului uman. Lampa rațiunii există, creează spații noi)*.

În continuare, poetul George Țărnea a citit un foarte aplaudat ciclu de balade. Despre poeziile sale au vorbit: Nicolae Dragoș *(Un poet cu cultul imaginii și al cuvîntului. Pericolul — autoîncîntarea. Versul extraordinar e pregătit prea mult. Un efort de neînțeles către virtuozitate. Oricum, o poezie care poate ajunge la împliniri)*, Dinu Săraru, debutînd în critica de poezie *(Poet teatral. Are talent și deci îi putem reproșa totul. El cîntă monoton și exterior. Are și acea veselie exagerată cu care ne-am cam învățat să ne prezentăm în lume. E o poezie petrecăreață)*, Iulian Neacșu *(Poet de montaj)*, Dorin Tudoran, care a fost mult prea sever, dacă ne gîndim și la faptul că el l-a propus pe poet cenaclului *(Poezia lui G.Ț. se mulează prea lesne pe orice eveniment. Este G.Ț. un poet pe înțelesul tuturor lucrurilor care-l iau apoi în stăpînire. O poezie cam județeană)*, Adrian Păunescu *(Furia împotriva poeziei citite vine și din prea multele aplauze pe care poetul le-a obținut. Dar, să nu uităm că e vorba totuși de un poet autentic. Sigur, toate observațiile critice au fost exacte, aș putea vorbi de un regal de observații critice. Poetul mi se pare interesant cînd este autoironic, el nu și-a găsit încă drama existențială care să-l fierească de un limbaj poetic, jenant, pe alocuri. Oricum, îl așteptăm cu plăcere pe G.Ț. în altă ședință a Cenaclului Flacăra)*, Doru Moțoc *(Am venit de la mare distanță să-l aud pe G.Ț. pe care-l prețuiesc ca poet. Ciclul citit m-a dezamăgit și pe mine, dar G.Ț. nu s-a prezentat aici cu ce are mai bun)*.

Finalul serii a fost încredințat Marcelei Saftiuc și lui Traian Cosma, care au susținut un foarte apreciat recital pe textele (mai puțin consistente) ale Monicăi Mărgineanu. Mulțumim regizorului Nae Cosmescu pentru realizarea montajului antologiei.

Au absentat: Vali și Carmen, bolnavi și avînd, cum a anunțat Adrian Păunescu, fiecare cîte 38°.

Dorin TUDORAN

Luni, 5 noiembrie, începînd de la ora 19,30, în prezența a 500 de elevi, CENACLUL FLACĂRA va fi oaspetele Liceului «Gheorghe Șincai» din București.

Nina Cassian: Poate e adevărat.

Marcela Saftiuc și Traian Cosma ascultînd poezie.

Muzicuța noastră numărul 1: Cornel Ionescu.

Nicolae Dragoș

Marcela Saftiuc

Tace Paula Ribariu

Florina Carcel

Tamara Crețulescu

Ilinca Tomoroveanu

Ovidiu Iuliu Moldovan

Olga Bucătaru

BALADA HOȚILOR DE VIN

se sparge-n crucea zării la scăpătat de cale
văzduhul fără milă strivit sub armăsari
și trece haiducește o sete prin pocale
cînd joacă-n salba toamnei un pumn de icusari

la pivnița domnească de sus din Cetățuie
pe vatră ferecată în pietre de opal
haiducii-și fierb păcatul și fură din cățuie
mireasma tămîioasă de vin episcopal

sub grînzile de miere pun stelele la pîndă ,
și leagă-ntre icoane o poteră mai rea
să nu le strice sfinții priveliștea plăpîndă
cît mătrășesc hoțește comoara toamnei grea

apoi se pierd spre Lotru pe vrarnă de uitare
spălați pînă la creștet cu vinul vechi de Râm
și-n urma lor se ține lătrîndu-i tot mai tare
un vîrcolac de cîine din celălalt tărîm.

George TĂRNEA

viața cărților

cum citim?

Săptămîna trecută, *România liberă* a publicat, sub semnătura Tiei Șerbănescu, un semnal de alarmă cu privire la felul de a citi un roman, așa cum se reflectă el în lucrările unor elevi din ultima clasă de liceu. Ce crimă o fi ispășind Camil Petrescu, alta decît aceea de a fi scris *Patul lui Procust*, nu știu, dar este sigur că tratamentul pe care l-au aplicat romanului tinerii voioși de la clasa de umanistică vizitată de Tia Șerbănescu poartă însemnele unei răzbunări. Se vede că noocrația autorului i-o fi supărat pe imberbii noștri, visători la profesii lucrative, sau dorința lui de autenticitate lezează vîrsta prea bovarică a clasei a XII-a. Oricum, este bine să ne oprim puțin la felul cum au gîndit elevii realitatea romanului, fiindcă operația este plină de neprevăzut.

Așadar, iată «povestea»: «În centrul operei stă figura tinerei fete Emilia care se căsătorește cu un tînăr inginer care avea o carieră frumoasă și împreună cu el pleacă în Germania. Peste cîțiva ani divorțează și se întoarce din nou în sat unde îl întîlnește iar pe domnul D. Se întîlnesc în fiecare zi și își amintesc de anii copilăriei». Este limpede! *Tînărul sau tînăra* care a scris se exprimă de fapt în argou. În limbajul afectiv, satul nu reprezintă altceva decît Bucureștiul, adică locul natal, înconjurat de căldura amintirilor de la vîrsta fragedă. Tot așa se vorbește la telefon: «Auzi, dragă, ieși azi în sat? Hai să ne vedem la Nestor!» Mai departe, «inginerul care avea o carieră frumoasă» poate fi un reprezentant al comerțului mondial, aflat în delegație, cu apartament la *Athenée Palace* sau la *Intercontinental*. De fapt, extemporalul nostru povestește articolul lui Ilie Tănăsache, *Fără happy end, fetiță naivă!*, din *Scînteia*, care se ocupa de un caz asemănător. Prin ce fel de transfer psihologic a ajuns într-un extemporal este mai greu de spus, va trebui desigur să întrebăm un medic. Criticul literar, preocupat și de atitudinile sociale, va înțelege doar că interiorul modern și ființa «septică» a doamnei T. s-au dizolvat în patul profesional și în lejeritatea Emiliei, compunînd tipul de cocotă fascinată de numărul străin al mașinii. Dar să continuăm cu citatele oferite de colega de la *România liberă*: «În roman este vorba de invitația lui Fred Vasilescu la Emilia. Fred cînd intră în camera Emiliei privește fiecare lucru din cameră și spune că-i place, în acest fel măgulind-o. Fred este rugat de Emilia să rămînă la ea. Emilia se dezbracă de rochie, de combinezon, apoi și-a dat jos centura cu portjartierul, după cum spune Camil Petrescu: «Emilia dezbrăcată părea ca un cal tînăr cu carnea crudă de pe care s-au luat hamurile». Fred Vasilescu stînd în pat cu Emilia aștepta să li se aducă cafelele de către Valeria, sora Emiliei. Aceștia stau cu șampanie la gheață răsfoind în teancul de scrisori (...) Treptat Fred Vasilescu se îndrăgostește de doamna T, o americancă. În același timp se îndrăgostește și George Ladima tot de aceeași doamnă, astfel încît se ajunge ca între ei să se desfășoare un puternic conflict». De data aceasta, avem de-a face cu tot protocolul unor amorezi de mahala. Codul manierelor elegante prevede invitațiile, strip-teas-ul, șampania și cafelele. Americanca este pentru decor, în epoca turismului generalizat. Fred Vasilescu este șmecher, a stat și în Grant, știe cum se iau fetele, lăudînd lucrurile din cameră, multe cumpărate «din pachet». Mai reproducem o singură perlă, la fel de semnificativă: «Ca și în «Ultima noapte de dragoste» în acest roman femeia apare în viziunea scriitorului un personaj care duce la distrugere, un personaj care cade ușor în capcana societății corupte care nu este capabilă decît să ofere lucruri, uneori josnice, și în care personajele sînt preocupate numai de relații ușoare. Acestea le dovedește chiar Emilia, pentru care scrisorile citite de domnul D. o fac oarecum mîndră de poziția ei, fără a încerca un sentiment demn de numele de om. Ea comentează aceste scrisori în brațele domnului D, aducînd pe deasupra și amănunte, fără a-și da seama de gravitatea acestei situații. Scenele povestite de ea în legătură cu Ladima îl impresionează într-un anume sens pe domnul D... Pentru Emilia el nu are nimic, decît dorința de a-și satisface plăcerile fizicești». Lucrarea aparține tipului de adolescentă care plînge la film, impresionată de suferințele «eroilor», care citește pentru a învăța din «experiența altora». Pentru ea, Anna Karenina există cu adevărat, ca o vecină de bloc, cu slăbiciuni care o împing în păcat: «L-a iubit, dragă, era o fată bună, dar a vrăjit-o locotenentul ăla...» Simțul moral, educat în familie cu exemple de pe stradă («Ai văzut ce-a pățit cutare?»), și o anumită pudoare, colorată cu reziduuri de predică ascultată mai demult («plăcerile cele fizicești»), fac din autoarea extemporalului o persoană aptă de certuri în tramvai, cu părerea întotdeauna formată, înțelegînd gravitatea vieții și avînd chiar o anumită îngăduință, probabil mai accentuată peste un deceniu sau două.

Ne oprim aici cu comentariul nostru, dintr-un adînc sentiment de amărăciune și de neputință. Un om cu asemenea înțelegere a cărții de literatură va rămîne toată viața un infirm, incapabil de vreo comunicare cu arta. S-ar putea spune că poate ajunge un *bun cetățean* și fără să citească romane sau poezii, fără să asculte muzică și să frecventeze expoziții. Mă îndoiesc! Înainte de toate trebuie să fie om și pentru aceasta nu este de ajuns să te naști, trebuie să mai și înveți. Dealtfel, exemplul tuturor societăților umane arată că studiul literaturii naționale a fost considerat întotdeauna un element de coeziune a cetății și este mai grav să pierzi un poet decît zidurile de apărare. Dar toate cărțile lumii sînt moarte în fața acestei obtuzități. Este nevoie să înțelegem că personajele unei cărți nu sînt oameni de pe stradă și că operele de ficțiune au o altă realitate decît cea a vieții de toate zilele. Tudor Vianu îi spunea «arealitate», pentru a o deosebi în egală măsură de irealitate. Regret că trebuie să facem aici pedagogie estetică în loc de comentariu mai subtil, dar simt că ne aflăm din nou la vîrsta maioresciană a separării apelor de uscat. Aș vrea să afirm că tinerii aceștia nu sînt de vină, ci noi, cei care nu ne interesăm în nici un fel de soarta cărților sau de felul cum sînt scrise manualele de literatură. Este o răspundere națională, în egală măsură. Critici literari și scriitori, sîntem încă absenți, deși lipsa de participare la discuțiile privind învățămîntul a dus, între altele, care nu mai depind de noi, la cazurile amintite mai sus.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

George Țărnea

Sorin Gheorghiu

Cornel Constantin

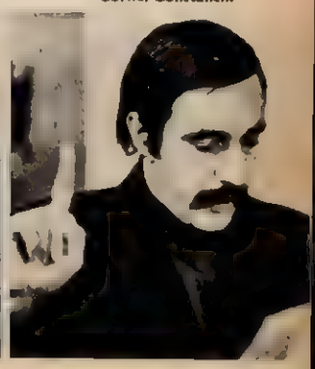

BULETIN DE ȘTIRI

ELEVI ARHEOLOGI. Au avut loc recent importante săpături arheologice în satul Cipău, județul Mureș. La aceste lucrări au participat elevi ai școlii generale din localitate. Vestigiile din epocile bronzului și fierului, descoperite cu acest prilej, au constituit un excelent mijloc de îmbogățire a cunoștințelor elevilor. (V. Tudor).

TEHNICA DE CALCUL CÎȘTIGĂ TEREN. De data aceasta, în Institutul agronomic «Nicolae Bălcescu». Pentru anul IV al Facultății de îmbunătățiri funciare s-a introdus un curs facultativ (de ce facultativ?!) de inițiere în limbajul de programare **Fortran** la care au aderat, deocamdată, 25 de studenți. Autorii cursului nu sînt profesori universitari, ci profesori de la Liceul de informatică din București: matematicianul Ion Mitrache și ing. Valeriu Pătârlageanu. (Nicoleta Isculescu)

PERFORMANȚĂ PREȘCOLARĂ. La Craiova, 74% dintre copiii între 5 și 6 ani sînt cuprinși în grădinițe. O reală și rapidă traducere în viață a indicațiilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973. (M. Voinescu).

EXCEPȚII SAU REGULI? Cu excepția celor 5 teatre naționale (București, Iași, Craiova, Cluj, Timișoara) și a cîtorva teatre din Capitală și din provincie (Teatrul Mic, Nottara, Al. Davila-Pitești, George Bacovia-Bacău ș.a.), toate celelalte lăcașe ale Taliei continuă să se numească pleonastic: teatre de stat (Oradea, Arad, Tg. Mureș etc.) sau, la fel de neinspirat, teatru de dramă și comedie (Constanța) sau dramatic (Brașov). (M. Voinescu)

PÎNĂ CÎND? Zilele trecute s-au dat în folosință blocurile de tip I de pe bd. Uverturii. Apa caldă nu curge, căldură nu este, dar oamenii s-au mutat. Apartamentele au multe defecțiuni — zugrăveli necorespunzătoare, instalații sanitare înfundate, linoleumurile deteriorate, ba lipsesc chiar întrerupătoarele electrice și uși. Dar reprezentantul I.C.L.V. de pe acest șantier, tov. Ionescu, tranșează foarte original această stare de lucruri: — Cui nu-i convine ceva, s-aștepte! Și oamenii se mută; că de-aia și-au făcut casă pe banii lor. (V. Tudor).

INOVATORII VĂII JIULUI. În cadrul Centralei cărbunelui din Petroșani din cei 225 inovatori, 109 sînt muncitori care lucrează direct în procesul de producție. Cele mai valoroase inovații au fost aplicate la minele din Lupeni, Paroșeni, Lonea, Petrila, Întreprinderea de utilaj miner-Petroșani și altele. (Constantin Băduță)

NICI O FRIZERIE! Pe bd. Șuțea — artera principală a cartierului Titan, unde funcționează o puternică rețea comercială — nu există nici o frizerie! Iată un prilej de .. perdaf pentru forurile în drept. (Gh. Ciobotaru)

ATENȚIE, LA DEMOLĂRI. Spitalul «Grigore Alexandrescu» din Capitală are nevoie de extindere; foarte bine, dar în acest sens sînt mai multe propuneri între care și aceea privind demolarea unor clădiri de pe strada Grigore Alexandrescu, una dintre cele mai frumoase străzi ale Bucureștiului. Ar fi păcat. Poate se adoptă o altă variantă. (Gheorghe Ciobotaru)

AVERTISMENT. Cînd ajungeți în Gara Giurgiu-Nord nu căutați vreun telefon public — nu există. Să nu sperați să vă încălziți în sala de așteptare — foc nu se face. Nu încercați să deslușiți mersul trenurilor afișat pe peron — i s-au amestecat literele și cifrele. Să nu cumva să așteptați vreun autobuz care să vă ducă în oraș — nu circulă vreun asemenea vehicul pe această rută, nici măcar la orele cînd sosesc și pleacă trenurile internaționale. (Gh. Banu)

TRUPA-I PLECATĂ; SUFLEORUL S-A RĂZBUNAT? Toată presa cotidiană a anunțat că în seara zilei de 24 octombrie a.c. la Teatrul Giulești se joacă piesa «Răzbunarea sufleorului». Dar acest spectacol n-a mai avut loc. «Trupa este plecată» răspundeau cei de la teatru celor contrariați de asemenea dezinformare. Să se fi răzbunat într-adevăr sufleorul? (Ion Preda)

O MIE DE FAZANI va da — în plus — «exportului» Inspectoratul silvic-Vrancea. Cu alte cuvinte fazanii noștri au căutare în străinătate. (Ion Constanța)

ÎN CELE TREI TRIMESTRE ALE LUI '73 colectivul Combinatului pentru lianți și azbociment din Bicaz a obținut o depășire de peste 20 milioane lei la producția-marfă vîndută și încasată. Deci o temelie serioasă pentru alte — de dorit — sporuri. (Ion Constanța).

CICLOP DIALOG frecvent între CLIENT și Întreprinderea CICLOP:

— Aveți?

— N-avem!

În această situație Întreprinderea Ciclop apelează către toți inventatorii de a-i propune schițe și soluții de piese de schimb din plastilină sau argilă de Crevedia pentru a soluționa astfel problema planului lunar. Apelul este disperat pentru că nici cea de-a 333-a ședință superoperativă de lucru a I.D.M.S.-ului n-a rezolvat acest deziderat.

Deoarece pe N-AVEM și VÎNT toată lumea va da... nimic. (A. Mihailopol)

CINE A FURAT OXIGENUL PEȘTILOR DIN OLT? O anchetă întreprinsă în județul Brașov de reprezentanții unor laboratoare de hidrochimie și toxicologie, a stabilit că mortalitatea piscicolă din rîul Olt și distrugerea fondului de pescuit sportiv pe o lungime de circa 100 kilometri a fost cauzată de intensa și cronica poluare a apelor. Faptași: Combinatul de hîrtie și celuloză-Zărnești, întreprinderea «Coloromo» din Codlea, Fabrica de zahăr-Bod. Toate aceste unități beneficiază de stații de epurare a apelor dar care sînt defectuos sau intermitent folosite. O situație intolerabilă! (I. Andreescu)

ADIO BATERII DE 9 VOLȚI. Adio transistoare! Ce-i drept, e drept, bateriile de 9 volți erau slabe, nu ajungeau nici la jumătate din durata garantată de fabrica producătoare. Reclamațiile repetate ale cumpărătorilor au alertat comerțul, comerțul a încercat să alerteze producătorul iar fabrica a luat notă. Ca să nu-și mai compromită marca înscrisă elegant pe elegantele dreptunghiuri numite baterii de 9 volți, a încetat deocamdată fabricația lor. Bună măsură, nu? (I. Andreescu)

GREȘEALĂ DE CALCUL? Unde s-a produs oare, la Ministerul Educației și Învățămîntului sau la cel al Comerțului Interior? Cert este că absolvenților promoției 1972-1973 de la Liceul economic nr. 3 din Capitală, cu profil de finanțe și contabilitate, nu li s-au putut asigura locuri de muncă în specialitate. Așa că, elevi cu cunoștințe de calcul integral, elevi excepționali ai școlii vînd azi pește și zarzavaturi. Nimeni nu spune că acestea nu sînt ocupații serioase, dar există un liceu special de comerț. Atunci pe această unde-i plasăm? (T. Lefter)

BANCNOTE BUCLUCAȘE. Prin București continuă să circule hîrtii de 3 lei, scoase, pe cît se pare, din uz. Unele casierii le dau ca rest, altele nu le primesc. Și în general hîrtiile buclucașe circulă numai într-un singur sens — de la casierii către public. (T. Lefter)

200 DE AUTOTURISME PE ZI. Restanțier la îndeplinirea eșalonată a planului anual, colectivul Întreprinderii de autoturisme-Pitești a întocmit de curînd un plan complex de măsuri pentru reabilitarea grabnică a situației și recuperarea neîntîrziată a rămînerilor în urmă. Organizarea judicioasă a muncii a permis într-un timp record realizarea unei cotituri decisive, astfel că în prezent uzina fabrică peste 200 de mașini pe zi. La un alt sortiment, cutiile de viteză Estafette, destinate exclusiv exportului, planul a fost depășit cu 1 142 bucăți. (Tudor Vasilica)

ADUNARE CU AMINTIRI. Fiii satului din Măceșu de Sus (județul Dolj) s-au reîntîlnit la inițiativa comitetului de partid, primăriei și școlii din comună. O revedere impresionantă care a reunit circa 200 dintre fiii satului, care sînt azi răspîndiți în întreaga țară și au diverse profesiuni de la muncitori cu înaltă calificare, pînă la conferențiari universitari (și un general!). Împreună cu aceștia și-au depănat amintirile și un mare număr de intelectuali originari și stabiliți aici în comună. (Nicoleta Isculescu)

UN VAGON DE STRUGURI LA HECTAR. Sau cantitatea record pe care a dobîndit-o în această toamnă Stațiunea experimentală viticolă din Blaj. Această recoltă de zile mari a fost obținută, e drept, și prin concursul naturii generoase, dar în primul rînd prin intervenția specialistului: solul a fost fertilizat cu o cantitate de 1 800-2 000 kilograme îngrășăminte cu azot, fosfor și potasiu la hectar, a fost generalizată mecanizarea lucrărilor și s-a dus o campanie hotărîtă împotriva dăunătorilor. (T. Lefter)

NOAPTE DE GROAZĂ LA BĂICOI. Nu știm deocamdată cine a avut oribila idee de a înființa în apropierea orașului Băicoi «Paralela «45 » o bodegă, perete în perete cu stația PECO. Acum cîteva zile a luat foc acoperișul localului, dar incendiul a fost stins prin intervenția promptă a pompierilor. Vina aparține responsabilului Ilie Tecu care la ora 22, închizînd localul, a uitat să stingă focul din sobă. Dar incendiul putea izbucni și în miezul zilei din moment ce grinzile plafonului au fost montate fără strat protector și din moment ce **acel cineva** a gîndit și a izbutit să lipească o circiumă de peretele unei stații PECO. (Gh. Cjobotaru)

START ÎN RALIUL ARGEȘ. Concurs de rezistență și îndemînare organizat de serviciul circulației din cadrul Inspectoratului județean Argeș. S-a ținut în ultima duminică a lunii octombrie. Din păcate, mașina asistenței tehnice (grăbită) a lovit (și a făcut țăndări) farurile concurentului cu nr. 9. În final, premiile oferite de ADAS, ACR, IAP, Combinatul chimic, C.E.C. etc. au împăcat și capra și varza. Raliul e deschis tuturor proprietarilor de autoturisme din țară. (M. Voinescu)

CU PENELE DE LA POȘTĂ... să nu vă încumetați a scrie ceva. Penițele ce se găsesc îndeobște pe mesele din holul clădirilor poștale par mai degrabă unelte de tortură decît de scris. E drept că și costă mult o peniță pentru toc, ca să nu mai spunem cît de greu este să le înlocuiești pe cele uzate! (Nicoleta Isculescu)

ÎN SFÎRȘIT, DE LA RUBLIOV LA DISNEY. În sfîrșit, la cinematograful **Doina**, care, zice-se, ar fi al copiilor, a fost programat un film pentru ei: «Albă ca Zăpada și cei șapte pitici». S-a ajuns cu greu la această performanță, dacă ținem seama că pînă la Walt Disney ecranul a adăpostit filme care numai spre bucuria celor mici nu sînt: **Rubliov, Unchiul Vania, Clovnii.** E drept, cu **Eglantine** începea deja să se ivească o speranță. (M. Voinescu)

PENTRU FIECARE NOU NĂSCUT, UN LIBRET DE ECONOMII... Cu o depunere simbolică de 100 lei. Acesta va fi cadoul pe care îl va face Casa de economii și consemnațiuni de Ziua mondială a economiei tuturor cetățenilor patriei care vor vedea lumina zilei la 31 octombrie 1973. (Gh. Banu)

ARMONII VECHI. Și frumoase — muzică de Telemann, Loeillet, Abel, Haendel pentru clavecin, blockflöte și viola de gamba. Cu alte cuvinte, cîteva ore de înaltă spiritualitate la «După-amiezile muzicale ale tineretului» dăruite de Filarmonica bucureșteană. Mîine, la Ateneul român. (Ion Constanta)

DUPĂ GREUTĂȚILE INERENTE ÎNCEPUTULUI, sporurile de producție garantează că Întreprinderea de vagoane din Caracal va putea produce la capacitatea proiectată a primei sale etape de dezvoltare. Citîm din fișele centralizatoare: producția globală a fost în iunie de 12 milioane lei, în iulie de 20, în august de 32, și în septembrie de 40 milioane lei (P. Pașteа)

250 MILIOANE LEI va fi echivalentul bănesc al producției suplimentare pe care scontează și promite să o realizeze pînă la sfîrșitul anului 1973 colectivul Întreprinderii de confecții din Brăila. Premise semnificative: îndeplinirea sarcinilor primilor trei ani ai cincinalului, doar în 2 ani și 7 luni. (P. Pașteа)

ȘI TOTUȘI SE IMPORTĂ. În laboratoarele fabricii «Dermatina» din Timișoara s-a realizat piele artificială pentru cizme pe bază de poliuretan. Fabricarea în loturi experimentale, solicitată de întreprindere, întîrzie. În schimb continuă să se importe mari cantități de materiale cu o compoziție similară. Cum s-ar zice scump la tărîțe, ieftin la mălai! (P. Pașteа)

FAMILIA-ORCHESTRĂ. În comuna Ionești, jud. Vîlcea, există o formație de muzică populară, alcătuită în întregime din membrii unei singure familii — Caliu. Nouă instrumentiști și două soliste vocale. La festivalurile la care au participat au obținut succese deosebite. (Gh. Banu)

UN ANUNȚ CIUDAT am avut ocazia să citim pe panourile oficiului poștal din Bistrița: «Drepturile de autor cuvenite compozitorilor pentru baluri, nunți, petreceri și alte spectacole și manifestări cu muzică din județele Cluj și Bistrița-Năsăud se depun în contul...», etc., etc. Chiar așa, ca nu cumva să nu primească «compozitorii» cele ce li se cuvin după o nuntă sau după un botez!! Filiala din Cluj a Uniunii compozitorilor se arată foarte grijulie față de enoriașii săi... (Ion Andreescu)

TATĂL ȘI FIUL. La Tg. Mureș s-a organizat o expoziție cu machete (în miniatură) de palate, cabane, case în diferite stiluri. Toate realizate din bețe de chibrituri. Autori, Victor Mortu, ajutat de fiul său. (Balaure Paula)

ELECTRIFICAREA CU LAMPĂ. Satul Pădureni din județul Cluj este electrificat, dar pe lîngă magazinul sătesc trece degeaba firul electric, lumina vine aici tot de la lampă. De un an și jumătate instalația este făcută, s-a pierdut însă dosarul cu devizul de cheltuieli pentru această instalație. Cooperativa din Cîmpia Turzii nu vrea să opereze un simplu branșament (muncă de o jumătate de ceas), dacă nu i se plătesc cîteva mii de lei, ca și cum ea ar face din nou instalația gata făcută. Chestie de răbdare, nu trebuie să scazi din preț dacă ești negustor serios! (Vasilica Tudor)

PESCUIT AERIAN... — Se face iarnă și vacanțele oamenilor mari s-au terminat și mor chiar tîntarii în deltă. Ca să putem supraviețui pînă în sezonul anului ce vine, ca să ne mai treacă dorul cărărilor de apă, aeroportul din Tulcea inaugurează, începînd cu 27 octombrie 1973, zboruri de agrement pe deasupra deltei. (Mihai Constantin)

ASCENSIUNE SPRE NIMIC. Stațiunea Cheia își merită reclama. Muntele Roșu are culori pe măsura numelui. Numai săgeata către Ciucaș e o farsă grosolană, care dăinuie de ani de zile. După trei ore de urcuș nimeni nu te-asteaptă cu un ceai fierbinte sau cu bună ziua în compensație urlă vîntul printr-un simulacru de cabană, prin țăndările geamurilor și scîndurile rare ale clădirii părăsite. Urc ca să ai de unde cobori încă trei ore pînă-n Cheia. În total șase ceasuri. Merită! (Vasile Donescu)

UNDE-S CINSTITELE CARAMELE CU LAPTE? Nu sîntem împotriva inovațiilor nici măcar cînd e vorba despre dulciuri. Nu ne supărăm că au apărut caramele cu fructe, care n-au gust, caramele cu cafea, care nu seamănă nici cu cicoarea, caramele cu mentă, caramele cu... Să fie! de toate sorturile! Dar nu înțelegem pentru ce sînt pe cale de dispariție cinstitele caramele cu lapte? (Balaure Paula)

CORUL FILARMONICII «George Enescu» din București putea fi văzut zilele trecute — la o oră de dimineață — traversînd, cu tot calabalîcul, de la Ateneu către sala mică a Palatului R.S.R. Explicația acestui «exod» nedorit ne-a furnizat-o maestrul Ion Pavalache, directorul Operei din Iași, invitat să dirijeze corul amintit: «Trebuie să mutăm repetiția din cauza unui compresor. Face atîta zgomot încît corul nu se mai aude deloc». (Gh. Banu)

ÎN ULTIMA ZI A TRADIȚIONALE! manifestări culturale dobrogene **Pontica**, Teatrul de dramă și comedie din Constanța a prezentat premiera stagiunii 1973-1974, **Răzvan și Vidra** de B.P. Hasdeu. Ceea ce vrea să spună că viața culturală pe malul mării este continuă. Întocmai ca mișcarea mării. (Mihai Constantin).

ce profețim, ce profesăm

snobismul decorativ

De bună seamă multă lume a remarcat în ultimul timp o pasiune stranie a unor tineri ai noștri de a etala pe reverul hainei, în medalion de carton desenat, figura sumbră a odiosului Manson, șeful bandei hippy care a ucis-o pe actrița Sharon Tate sau chipul chinuit al cîntărețului toxicoman Jimi Hendrix. Nu demult, în tramvai, pe cozorocul șepcii jerpelite a unui tînăr, mare mirare dacă nu era chiar student, am văzut imprimate insemnele «Comandor, U.S. Army». Și mai frecvente sînt bluzele, tricourile, ecusoanele pe care sînt imprimate numele unor firme occidentale sau reclamele acestora, de la societăți de automobile pînă la cele de lactate. Mi-a fost dat să întîlnesc într-o zi un tînăr, altfel destul de serios, cu o ocupație prestigioasă, care cedase și el unei asemenea tentații snoabe, și dintr-o călătorie într-o țară străină își adusese un costum bălțat cu cele mai năstrușnice sloganе comerciale. *Se uita lumea ca la urs după el.*

Ciudat este și faptul că uneori asemenea insemne jignitoare pentru demnitatea noastră umană și cetățenească sînt confecționate rudimentar și vîndute pe sub mînă de indivizi dubioși care, speculînd moda acestui snobism pernicios, își fac o sursă de venituri ilicite dintr-o asemenea îndeletnicire, evident antisocială. Dacă din acest punct de vedere, al traficului cu manufactură de coloratură cosmopolită, organele noastre de stat ar fi cazul să depisteze pe toți acești bișnițari care infestează peisajul nostru cotidian cu aceste produse ale prostului-gust și snobismului umilitor, mă întreb însă de ce rămîn complet impasibile față de asemenea tentații ale unor tineri familiile acestora, colegii, colectivele în care muncesc sau învață, organizațiile de tineret? Întrebat într-o zi un tînăr dacă știe ce isprăvi a făcut insul al cărui medalion îl poartă *cu fală în piept (respectiv Manson), a fost foarte surprins* cînd a aflat despre ce e vorba. Surprinzător e că uneori remarci asemenea stigmate ale descompunerii morale din societatea de consum chiar pe uniformele școlare ale unor elevi, fapt care contrastează în mod flagrant cu ținuta impusă de regulamentele școlare.

Din toate aceste motive se cuvine a fi făcuți atenți factorii educativi, nu pentru a declanșa nu știu ce campanie febrilă, cu efecte contrarii scopului urmărit, ci în vederea abordării cu mai mult discernămînt a unui fenomen nociv precum cel semnalat. Oare în fața explicației răbdătoare și penetrante a dezonoarei pe care o afișează asemenea snobisme decorative se vor găsi tineri care să se încăpățîneze în a le purta mai departe? Prea puțini. Tolerarea lor e în orice caz un semn de pauperitate educațională.

Situația aceasta mă determină să mă întreb de ce oare, dacă tinerii noștri nutresc pasiuni de acest fel, nu găsim posibilitatea de a veni în întîmpinarea dorințelor lor? De ce, de pildă, cum mai toate liceele au un nume celebru, elevii n-ar purta o insignă cu chipul patronului liceului respectiv unde învață, ecusoane sau embleme? De ce n-am avea insigne reprezentîndu-i pe marii noștri eroi și cărturari? În genere trebuie spus că mîndria pentru școala, profesia, clubul nostru cultural sau sportiv se cultivă prea puțin și prin aceste mijloace agreate, se pare, de către tineri, cu precădere de adolescenți.

Merită de aceea reflectat asupra acestei predilecții a unor tineri și găsite modalități profund culturale, educative, de a cultiva aceste pasiuni în chip inteligent și creator, de a spori demnitatea profesională și morală a tinerilor noștri și nu de a-i lăsa la cheremul traficanților de prost-gust și snobism cosmopolit.

Niculae STOIAN

fetișuri de azi

lanțurile

Grea mai e cumpăna vexacurilor! Se cer a fi golite coșurile din cînd în cînd, oricît de rău ți-ar părea, mai trebuie dată jos cobilița de pe umăr. Altminteri ne-am trezi într-un Turn Babel la infinit. Gîndeam la adevărul acestei constatări trecînd, de dimineață, prin așa-zisul bilci al Oborului, decolorat și scîrțiitor vestigiu al Moșilor de odinioară.

E bilciul astăzi un fetiș relict și ridicol în dezolarea-i? *Rămîne el un impuls lăuntric* și colectiv al unor stări și vîrste inferioare? Tradiția e întreruptă de un provizorat care mai durează: vechea baracă de iluzii cu femei șarpe și paingi cu cap de Citeree e covîrșită de un fel de ultramodernă caracatiță purtînd în vîrf de brațe avioane ondulînd pe baza aerului comprimat: un joc de copii cu numai copii în carlingă.

Alături însă, grecoaie, uriașă parcă, pictată de sus pînă jos cu imagini de kitsch grotesc (am recunoscut — vai! — pe Olympia lui Manet, pe nefericitul rege Carol I al lui Van Dyck, pe fiul risipitor al lui Rembrandt jucînd hora cu vesele țărăncuțe și hlizită arnăuți), adăpostind un grup de sufletori ce cîntă la răstimpuri, turla rotitoare a «lanțurilor».

— *Te dai în lanțuri!*, șoptește gnom colbăit de undeva din cuget.

— Mă dau!

Privesc în jur: forfota mulțimii mă anulează, nu mai sînt insul cel greoi, chel și mustăcios cu vagi pretenții de vîrstă și onorabilitate. Plătesc și sui în scaun.

O! cum încep a defila și baraca, și mașinuțele, și — mai aproape, mai aproape!—zebra fără nici o dungă! Și La cu-ca-ra-cha! La cu-ca-ra-cha! sirena urlă, mitralierele de la bordul avioanelor răpăie, sufletorii trag la Valsul dimineții, mereu mai iute, mai sus, mulțimea rîde, mă arată cu degetul, sînt cineva!

Nu, senzația de zbor din «lanțuri» nu-i doar o joacă. E un fel de memorie genetică precum senzația de cădere din clipa cînd adormi: se spune că, trăind în copaci, strămoșii noștri mai cădeau jos cînd îi fura somnul. Cam amețit, m-am dat jos și eu pierzîndu-mă foflenc și terfelog prin forfota mulțimii. Surideam de parc-aș fi făcut cine știe ce ispravă.

Nu făcusem decît să privesc pentru o clipă, pe fereastra nevăzută a unei lumi străvechi, o lume a imponderabilității și a zîmbetului general. Iată adevăratul fetiș: zîmbetul de rigoare în această parcelă a subbaremului, cu zugrăveli ridicole, cu ghipsuri hîde, cu șarlatani și limonade.

E ciudată tenacitatea cu care această supapă a mahalalei Oborului fluieră întru siguranța unui viitor cartier modern. Va rezista oare bilciul fervoarei urbanistice a sistematizării? Nu, desigur, după cum n-au rezistat nici casa lui Eliade, spulberată într-o clipă cu buldozerul, nici circiumile faimoase încă de pe vremea lui Filimon.

Leonid DIMOV

cronica tv

12 bătrîni liniștiți în fața micului ecran

Duminică după-amiază mă aflam în compania pensionarilor de la Căminul de bătrîni nr. 3, într-o vilă frumoasă și liniștită de pe strada Schitu Darvari. Televizorul este instalat într-un hol încăpător, bine încălzit, cu oglinzi și șemineu. Am luat loc pe un fotoliu alături de pensionarii căminului, oameni între 70 și 94 de ani, pentru a viziona împreună «Albumul duminical». Doisprezece bătrîni au urmărit cu răbdare și atenție egală emisiunea «Mozaic», pînă la momentul comediei cinematografice «Ce vrăji a mai făcut nevasta mea»; aici gazdele s-au animat, și-au apropiat scaunele de micul ecran. Urmărind acțiunea filmului au subliniat-o cu exclamații și comentarii. După film, Aneta Butache a stins televizorul, mi-a oferit o cafea și am început discuțiile: televizorul reprezintă pentru ei singura legătură cu lumea. Rar ies pînă în parcul Ioanid să se plimbe cîte puțin. Ochii lor văd prin această *fereastră ce se întîmplă afară. Urmăresc telejurnalele unde* află ce se petrece pe la noi, prin industrie, agricultură, politică. «Legătura noastră cu lumea este televizorul» (Aneta Butache). «Aici unde sîntem e bine, are grijă de bătrînețile noastre doctorul Olteanu, avem mîncare, haine, medicamente și tot ce ne trebuie pentru că niște oameni de suflet ai acestei țări, cu respect pentru vîrstele noastre înaintate, pe care-i vedem și la televizor, ne-au creat un cămin cum nu cred că mai există pe undeva» (Petrică Lazlo, 84 ani). «Ne-ar plăcea să ascultăm romanțe dar se dau prea tîrziu — ce e frumos se dă prea tîrziu» (Dumitrescu Filoftea, 80 ani). «Mi-au plăcut caii de aseară, ca niște îngeri erau caii de aseară, și ceasurile de la teleenciclopedie. Am văzut ceasul lui Hasdeu și mi-o închipuiam pe Iulia ascultîndu-i tic-tacul; ceasul lui Brîncoveanu care cred eu că a stat atunci cînd i-au tăiat feciorii» (Oprescu Margareta, 80 ani). «Tare frumoși caii aceia albi de aseară, cu cozile ca trena mireselor». (Ungureanu Gabriela, 74 ani). «Mă uit mai rar la televizor, numai cînd e ceva distractiv, dar la etatea mea nu mă mai distrează nimic. Mai curînd citesc o carte. Sînt foarte grei anii bătrîneții, sînt născută cînd trăia Eminescu și am fost zece ani contemporană cu el» (Alexandrina Andronescu, 94 ani). «Am apărut și noi cu căminul nostru la televizor pe data de 8 octombrie. *Au stat vreo patru zile pe aici și ne-au filmat cînd noi habar* n-aveam. Petrică Lazlo nu credea că e el, părea mai tînăr. S-a dat și cum lucrăm noi broderii, mileuri, carpete, semne de carte, am avut și expoziție cu lucrușoarele făcute de noi. Ne pare rău că nu s-a dat și activitatea noastră din grădină. Avem o grădină aici, au filmat și acolo dar n-a apărut nimic cu grădina». (cor vorbit)

Dumitrescu Filoftea, 80 ani, Ana Sulcină-Tuttman, 77 ani, Tacu Maria, 70 ani, Simion Dumitru cu soția sa Vilma, Icos Gheorghe și soția sa Kata, Costăchescu Maria, au avut cuvinte de apreciere pentru programele TV, remarcînd bogăția informațiilor din telejurnale, din emisiunile științifice, sfaturile medicale, anchetele sociale, teleenciclopedia, muzica simfonică ș.a. Ar vrea să vadă operete transmise direct din sala de spectacol și emisiunile pentru copii, cu desene de Walt Disney, «care ne bucură ochii și nouă, bătrînilor».

Un ochi deschis spre lume deci, este micul ecran, într-un *teritoriu al liniștii, al amintirilor, al nopților calme* și uneori albe, care ține atenția trează și îndreptată către faptele prezentului. Căutînd ceva distractiv dar care nu mai distrează, căutînd aventurile neîntîmplate în realitate dar posibile în seriale Mannix, gazdele mele își petrec ore lungi în fața imaginilor filmate.

Cînd am plecat plutea un aer de romanță peste o duminică de octombrie, iar pe micul ecran alergau turme de reni pe un alb imaculat de dincolo de Cercul Polar...

Coman ȘOVA

vorbe

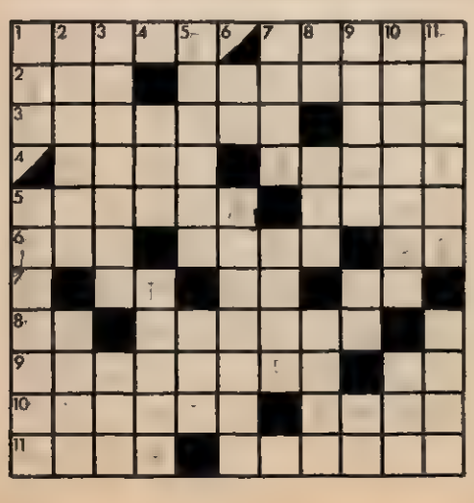

ORIZONTAL: 1) Mare general al Revoluției franceze a cărui deviză era «Fapte, nu vorbe» — Exagerat de lapidar, referitor la un text. 2) Localitate în Franța — *Cuvînt* înainte! 3) Eseist, autor de pamflete și polemist francez sub semnătura căruia s-a răspîndit expresia «Vorba e de argint, dar tăcerea e de aur» — Cuvinte încrucișate concret. 4) Am spus! — Un fel de abecedar în materie de calcul matematic (pl.). 5) Îți vine peste mînă — Cu umor. 6) La început a fost... găina (dim.) — Ironie — Început de declarație de dragoste! 7) Și... așa mai departe! — Dezaprobarea chibiților — Liant lingvistic. 8) Se dă peste cap! — A lua pe sus. 9) Poet și dramaturg german care în piesa «Piccolomini» pune în gura generalului faimoasa replică: «Totdeauna vorba e mai îndrăzneață decît fapta» — Cale! 10) A arunca o vorbă... ca nuca în perete — Mare pictor clasic român născut la Cîmpulung-Muscel, în așa-zisa casă a «condicarului». 11) Hai... la operă! — Scriitor umanist englez (1821-1904), autor al aforismului: «Cuvintele și pilda influențează tinerețea în bine și în rău deopotrivă» («Fă-ți datoria»).

VERTICAL: 1) Veche putere sacramentală a preoților de a oficia actele de cult — Nu spune mai nimic despre ea. 2) Mare poet latin care în «Fastele» scrie versul «Nu-i nevoie de vorbe, credeți faptele» — A așterne vorbe pe hîrtie. 3) Vorbe, vorbe, vorbe... — Nu-i frumos. 4) Astea fac totul să se învîrtească — Nu se spune. 5) «Am descoperit», *faimoasa expresie a lui Arhimede!* — Sublocotenent (abr.). 6) Rocada mică transmisă în plic! — Piesă de Racine în care este prelucrat dictonul latin «Res, non verba» astfel: «E nevoie de acțiuni, nu de vorbe». 7) A cînta într-un cunoscut stil de interpretare a muzicii ușoare — Sala savantelor prelegeri (pl.). 8) Un cuvînt de asmuțit — Țap (ban.) — A fi în viață. 9) Celebru medic spaniol, laureat al Premiului Nobel, erou al ecranizării «Salt spre glorie» — Binemeritat șezlong pentru povestitori — Camel! 10) Cei buni de gură — Diminutiv masculin. 11) Aurul temei de față — Se ține de cuvînt!

Dicționar: AVU. BIC.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului «PERSONAJE», apărut în numărul 43

ORIZONTAL: 1) HAMLET — ALI. 2) ANTIGONA — V. 3) RT — EMMA — EA. 4) POS — OANA — N. 5) ANTON — ALCO. 6) GIRATI — CAV. 7) OMAR — GP — PI. 8) N — IAGO — ARC. 9) AN — ERINII. 10) CIUTA — OOO. 11) SALAMANDRE.

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXXV)

iarăși despre capriciile memoriei

M-am obișnuit să aud spunîndu-mi-se că am o memorie «fenomenală». De unde mi s-a tras această faimă, nu știu. Am povestit cîndva acel *lapsus* din adolescență, cînd întorcîndu-mă acasă de la fierărie, unde fusesem trimis să chem un lăcătuș să dreagă o broască, am uitat să spun că văzusem în atelier casa noastră de bani ce ne fusese furată în timpul refugiului și că mi-am amintit de acest într-adevăr fenomenal accident abia peste vreo douăzeci de ani, dacă nu și mai tîrziu.

Ei bine, cu trecerea anilor mi-am dat seama că memoria mea nu reține o mulțime de mici întîmplări din viață: vizite făcute sau primite, chipuri de cunoscuți și mai ales numele lor, chiar dacă i-am văzut de mai multe ori, cuvinte spuse de mine sau care mi-au fost adresate etc. N-am, prin alte cuvinte, o memorie integrală, necum una fenomenală, așa cum mi-o atribuie fie vechi prieteni, fie mai recenți cunoscuți.

Astfel, nu-mi aduc deloc aminte de majoritatea examenelor prin care am trecut pînă am obținut după trei ani licența în filozofie și litere. N-au fost multe: cu toate, cincisprezece. Din autorii de la licență, patru la număr, dați de profesorul Charles Drouhet pentru a le studia opera, sînt sigur numai de trei: Montaigne, Pascal și Molière. Ezit asupra celui din urmă: poate La Bruyère. Spre marea mea decepție, după ce-i «pioșasem» pe tuspatru o vară întreagă, profesorul mi-a dat tema cea mai ușoară, în legătură cu comediile lui Molière.

Mă pasionasem de *Essais*-urile lui Montaigne, care mi-au rămas cartea de căpătîi, *per fas et nefas* (și-n vremuri bune și-n vremuri rele). Într-o vreme de șomaj, m-am apucat să și le tălmăcesc, dar n-am dus la capăt decît cartea întîi. Mi-amintesc că le-am citit cu însemnări de școlar și cu trimiteri, ca la cărțile sfinte, ca să-i surprind autorului coordonatele gîndirii și ceea ce aș numi «constantele» lui, precum și expresiile favorite, laitmotivele tematice. M-am abținut de a citi orice critică despre Montaigne și ceilalți, ca să nu mă las influențat de opiniile «autorizate», înainte de a-mi fi făcut una proprie. Le-am citit și recitit, aceste neprețuite *Essais*-uri, de zeci de ori, și — fenomen iarăși ciudat al memoriei de lectură — de cîte ori reiau un capitol sau parcurg numai o pagină, două, între două treburi, descopăr mereu sensuri noi, cu plăcerea oarecum a ineditului. Dar asta, vorba românului, e altă căciulă.

În continuare, după ce mi-am luat licența, în toamna anului 1923, ca să mă pot înscrie la capacitate și să obțin titlul de profesor titular provizoriu, cum era pe atunci, m-am înscris la Seminarul pedagogic. Director era bunul profesor universitar de pedagogie Ion Rădulescu-Pogoneanu, care m-a scutit de numărul legal de ore de asistență și m-a primit la examen așa de repede, încît n-am pierdut termenul de înscriere. M-am prezentat la capacitate cu franceza ca obiect principal și româna, secundar. Și aici îmi mărturisesc o carență aproape totală a memoriei. Prin alte cuvinte, nu mi-amintesc nici examenele prin care am trecut — cîte probe și la ce obiecte — nici întrebările și răspunsurile.

Mi-aduc totuși aminte că nota obținută la lecția practică de franceză a fost cea mai slabă și mi-a redus simțitor media, cu cîteva puncte sub 8,50. N-am strălucit și nici n-am ambiționat acest lucru, dar am fost totuși cap de promoție la băieți (fetele au luat note mai mari și au fost promovate, dacă nu mă înșel, două sau trei cu aceeași medie generală, peste 9, *ex aequo*). Ca să fiu sincer, mi-amintesc totuși micul titlu de gloriolă cu care m-aș putea mîndri, dar evenimentul s-a petrecut la proba orală de literatură română, la comisia prezidată de Mihail Dragomirescu. În comisie mai erau Gh. Adamescu (autorul unei populare istorii a literaturii române, apărută în mai multe ediții, și al unei bibliografii a literaturii noastre în patru volume) și Alexe Procopovici, membru corespondent al Academiei Române, victima lui E. Lovinescu prin pamfletul pe tema «meritul de a nu fi scris nimic». (Enciclopedia Minerva, Cluj, 1930, face însă din el un personaj, îi dă portretul și-i consacră peste 20 de rînduri). Am mai povestit cîndva norocosul eveniment, dar, vorba bancului, dacă n-am spus-o, o repet. Președintele comisiei, chemat de un ușier, pentru că-l chemase cineva, a ieșit un moment din examen. Atunci mi-a prezentat Procopovici un bilet pe care era transcris de mîna sa un vers și m-a întrebat cine cred că este autorul. Fără să șovăi, i-am răspuns:

— Dimitrie Anghel.

În acel moment a reintrat în sală președintele, ocupîndu-și din nou scaunul. Alexe Procopovici i s-a adresat, plin de uimire, spunîndu-i:

— Extraordinar, domnule Dragomirescu! I-am dat domnului candidat să identifice versul inedit al unui autor român și l-a nimerit! Am luat acest vers dintr-o poezie *pe care o citise Dimitrie Anghel într-un* turneu prin Bucovina, în 1911. Poezia a rămas, cum vă spuneam, inedită. Extraordinar! a repetat profesorul.

— Nu te mira, i-a răspuns Mihail Dragomirescu. Cioculescu este un produs al Școlii mele.

Am pus majuscula justului orgoliu al dascălului care-mi iertase mizeriile ce-i făcusem și mă îngloba în «direcția nouă» cu care se lăuda de vreo cincisprezece ani încoace.

Aș fi putut totuși greși. Dacă profesorul mi-ar fi spus:

— Te înșeli!

aș fi rectificat:

— Alexandru Macedonski.

Într-adevăr, acesta cel dintîi și Dimitrie Anghel, după ei, au scris versuri lungi, de 18 silabe, și au cîntat florile. Versul cu pricina era de acea factură și conținea un nume de floare. Ambele indicii m-au ajutat să dau răspunsul cel bun. Amicul meu Crohmălniceanu s-ar bucura să fixeze de la acea dată vocația mea de detectiv literar.

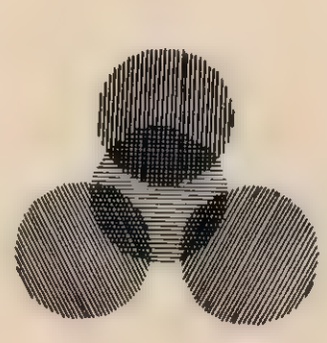

Cu aceasta am epuizat tema «fenomenalei» mele memorii, în care descopăr mai multe goluri decît găurile din vestitul articol alimentar, șvaițerul.

În vară am fost chemat la Ministerul Instrucțiunii Publice să-mi aleg catedra. Catedrele vacante fuseseră afișate și beneficiam, în calitate de modest cap de promoție (eram urmat cu 4 sutimi de un coleg mai vîrstnic, asistent al lui Dragomirescu), de dreptul de a-mi alege primul localitatea cu catedra dorită. Nu știu ce-aș fi ales, dacă n-aș fi fost din vreme «prelucrat». Mă vizitase directorul gimnaziului de băieți din Găești Dimbovița și mă momise cu o serie de irezistibile avantaje din care citez pe cele principale: un număr *ad libitum* de ore suplimentare și abonament gratuit, clasa I, pe căile ferate române între București și Găești. Aceleași condiții, dealtfel, erau asigurate și celorlalți profesori, în majoritate «navetiști», deoarece *distanța dintre orașul-capitală* și Găești (de 70 km) se parcurgea cu personalul în două ceasuri. Interesul meu era să rămîn în București. A trebuit totuși, în anul școlar care a urmat, 1924-1925, ca păstrîndu-mi domiciliul din București, să-mi iau și cameră în tîrg, deoarece făcusem prostia să mă înham la 40 de ore pe săptămînă. Le făceam în cinci zile consecutive, de luni dimineața pînă vineri seara, cînd plecam în *week-end* la București.

Gazda din Găești n-ar fi fost neplăcută, dacă n-aș fi asistat la un spectacol kafkian (avant la lettre). În aceeași casă modestă, de mică provincie, proprietăreasa, o femeie infernală, între două vîrste, îl specula pe un bătrîn bogat altădată, pe jumătate ruinat, fost exportator de grîne, acum neputincios, paralitic, așteptîndu-și moartea cu groază, dar și cu speranța de a scăpa de tutela înfricoșătoarei scorpii, care-l bruftuluia și-l teroriza în chipul cel mai trivial. Am trecut peste neajunsurile celelalte ale tîrgului nepavat, cu noroaie în care-ți pierdeai galoșii, cu străzile neluminate, cu drumul prin hîrtoape, de la gară la școală sau în oraș. Mă înarmasem cu un revolver, de teama nu atît a hoților, cît a cîinilor de la casele oamenilor, care nu se mulțumeau să apere avutul stăpînilor, dar mai și săreau peste garduri și se dădeau la trecători. Într-o astfel de noapte oarbă, l-am simțit pe dulăul de la casele *avocatului D. Ionescu-Pătroaia sărind gardul*, de înălțimea unui om, și pregătindu-se să mă muște de picior. Am tras la întîmplare și am auzit un geamăt. Trecusem norocos examenul de tir cu ținta în neunde, cum ar spune poeții noștri de astăzi. Peste cîteva zile, trecînd la lumina zilei pe aceeași stradă, am întrebat o slugă a avocatului de ce nu se mai aude glasul cîinelui. Mi-a răspuns:

— Nu știu ce are de la o vreme încoace, că se tîrăște în trei picioare și i-a pierit cheful.

Îl lovisem în picior. A fost singura mea ispravă de acest gen. Peste cîțiva ani depuneam arma la poliție, după asasinarea lui I.G. Duca de către legionari. Revolverul prinsese rugină, dar încărcătorul păstra cele 5 gloanțe de calibrul 6,35, neîntrebuințate.

Mi-am schimbat gazda după un an școlar, exasperat atît de spectacolul barbar la care asistam de cîte ori mă întorceam ziua acasă, cît și de grațiile unsuroase ale muierii, care se arăta plină de grijă față de «Domnul profesor».

Dealtfel n-aveam să rămîn decît puțină vreme la Găești. Despre acest mediu inenarabil, în care am hălăduit zile și ani de plictis îngrozitor, pînă la transferarea bunului meu prieten Vladimir Streinu, urmărit de un destin didactic paralel, îmi rezerv să-mi adun cîteva amintiri hazoase. Așa face românul haz de necaz.

vîrstele

În vremea noastră, vîrstnicii nu mai sînt neapărat bătrîni. Un om de 60 de ani e mai puțin uzat și mai puțin bătrîn, în multe cazuri, decît un om de 60 de ani de altădată. Un om de 60 de ani începe să nu mai semene cu bătrînul tradițional. Durata vieții a crescut nu prin menținerea unor epave pe o chinuită linie de plutire. A crescut prin păstrarea mai îndelungată a sănătății și resurselor biologice. Capacitățile individului au devenit mai durabile. Vîrsta înaintată începe să nu mai însemne decrepitudine și inutilitate. Tot mai mulți oameni care au depășit vîrsta de 60 de ani nu devin inapți pentru activități și trăiri de tot felul, nu mai așteaptă într-o vegetativă imobilitate îndeplinirea formalităților de stingere din viață. Vîrsta înaintată încetează treptat să mai fie echivalentul neputinței, sclerozei, existenței încremenite sau larvare. Potențialul biologic și intelectual al multora nu caută spre zero după depășirea unei jumătăți de secol de viață. Cunosc un matematician, acad. Octav Onicescu, de o mare vigoare fizică și mentală, om care gîndește și creează cu o forță impresionantă la peste 70 de ani. Cunosc un chirurg, prof. dr. Ștefan Gîrbea, cu o vitalitate și o putere de muncă formidabile, a cărui mînă nu tremură deloc și incizează cu o excelentă precizie în cele mai delicate operații, deși a trecut de 65 de ani. Pe oameni ca ei și pe mulți alții, dacă i-am judeca după clișee, dacă i-am smulge din activitate și i-am trimite pe băncile pensionarilor din grădinile publice, i am traumatiza enorm. Ei sînt vîrstnici, nu bătrîni, capacitățile le sînt încă mari și asta le dă dreptul să le investească tot ca mai înainte, să nu fie împinși la marginea activității, acolo unde începe spațiul privitului pasiv. Nemaivorbind de faptul că e în interesul nostru, al tuturor, să fie menținute în activitate, atîta vreme cît pot, personalitățile științei și culturii, oameni aceia greu de înlocuit sau de neînlocuit pentru mintea lor fertilă și erudită, pentru talentul și capacitatea lor, amîndouă irepetabile.

Tot în vremea noastră, tinerii nu mai sînt doar tineri. Sînt și maturi. Nici ei nu mai seamănă cu adolescentul de altădată, cu adolescentul tradițional. Nici ei, sau mai ales ei. Tinerii se formează, se împlinesc mai repede decît înainte. Acumulează mai devreme un mare număr de cunoștințe, în ei se dezvoltă mai repede capacitatea și dorința de a făptui, precum și de a exercita responsabilități. Părinții și societatea trebuie să se familiarizeze cu gîndul că indivizii în vîrstă de 15 ani, spre pildă, nu mai sînt copii, ci aproape oameni în toată firea. Copilăria și adolescența sînt repede depășite, școala și familia au datoria să nu întîrzie recunoașterea acestui adevăr. Perioada de învățare pură, de dependență materială totală au devenit mai scurte. Tînărul aspiră să învețe, dar să și muncească mai devreme, în paralel cu frecventarea școlii, tînărul aspiră, de asemeni, să-și cîștige viața chiar mai înainte de 20 de ani, nu să fie îndopat pasiv cu informații la școală, cu hrană și vitamine acasă. Nu să-i fie pus totul cronic la dispoziție. De aceea, el trebuie ajutat să se manifeste și ca individ care acumulează și se formează, dar și în postură de om cu oarecare funcții și responsabilități sociale. În vremea noastră, la polii vieții individului s-a adunat o realitate nouă. Tinerii nu mai sînt doar tineri, bătrînii nu mai sînt doar bătrîni. Vîrstele s-au modificat pe dinăuntru. Starea de maturitate se dilată la o extremitate și la cealaltă. Pătrunde în perioada adolescenței și în perioada bătrîneții. Sîntem apți să debutăm mai devreme și să părăsim mai tîrziu scena vieții active. Trebuie neapărat crezut în această transformare a noastră, pentru a evita pierderi și conflicte.

Romulus BALABAN

medicina școlarului

școlarul «obosit»

Pare paradoxală preocuparea pentru «oboseala» elevilor acum cînd ei se află abia la începutul școlii. Dacă facem totuși această este pentru a preveni situații nedorite care apar frecvent către sfîrșitul trimestrului sau al anului școlar.

Oboseala este un fenomen psihofiziologic normal — consecință a unui efort susținut, intelectual sau fizic. Poate să apară la sfîrșitul zilei de lucru, cu osebire în perioada tezelor sau examenelor. Oboseala aceasta este firească și legată de însuși procesul muncii și activității școlarului. Nu se însoțește de simptome morbide; odihna de după-amiază și de noapte permite revenirea la starea normală, organismul se reface ușor, devine capabil de reluarea activității cu aceeași intensitate și eficiență.

Starea de oboseală — numită curent «surmenaj» — apare cînd activitatea sistemului nervos — intelectuală și musculară-fizică — se prelungește dincolo de capacitatea de rezistență la efort a organismului. Se însoțește de simptome patologice, se resimte continuu, nu dispare decît dacă se iau măsuri energice, adecvate.

Școlarul «obosit» este ușor recunoscut. Surmenajul se manifestă în primul rînd prin diminuarea capacității de lucru, elevul fiind obligat — la o inteligență normală — să depună eforturi din ce în ce mai intense pentru a învăța, pentru a-și prega lecțiile; atenția scade, se «concentrează» greu; notele obținute sînt din ce în ce mai mici deoarece capacitatea de memorizare și de reproducere a lecțiilor se diminuează, expunerea devine greoaie, întreruptă; calculul și scrisul sînt cu multe erori. Apar și tulburări ale funcțiilor vegetative: cefalee (durere de cap) aproape permanentă, chiar dimineața la sculare; senzații neplăcute în regiunea precordială (palpitații, înțepături, puls rapid — hiper sau hipotensiune arterială), amețeli, somn agitat, întrerupt, alteori somnolență — pierderea senzației de foame. Este influențat și caracterul copilului: devine irascibil, plîngăcios, se supără ușor, este neliniștit, agitat, într-un continuu neastîmpăr; alteori, dimpotrivă, apatic, indiferent, anxios, neascultător, de neînțeles cu părinții și cei din jur. Uneori prezintă «reacții paradoxale»: dacă sînt certați aspru, reacționează prin mutism, neclintire, indiferență, sfidare; dacă sînt luați «cu binișorul», izbucnesc în plîns.

Cauzele care pot spori nefiresc oboseala școlarului pînă la trecerea la starea de surmenaj sînt numeroase și variate, efectul lor nociv făcîndu-se simțit dacă acțiunea se prelungește: condiții de mediu fizic nefavorabile (aer viciat, frig sau căldură excesivă, lumină nepotrivită în camera elevului); organizarea necorespunzătoare a activității de pregătire a lecțiilor, imediat după masă, durata prelungită a orelor de studiu, fără pauze la fiecare 40-50 minute, zgomot; monotonia programului zilnic prin lipsa de varietate și de alternare între activitatea intelectuală și fizică (sport, gimnastică, lucru fizic ori gospodărie); prea multe activități în afara obligațiilor școlare; mediul familial psihic-afectiv necorespunzător (familie dezbinată, carturi, lipsă de interes și de stimulare din partea părinților pentru activitatea elevului, lipsă de afecțiune din partea familiei; presiuni excesive din partea unor părinți ambițioși pentru obținerea unor situații (note mari, premii, burse); amenințări și pedepse pentru note mai slabe; stări de neliniște și teamă ale elevului datorate propriei emotivități (agravate de mediul familial necorespunzător).

Desigur că la cauze egale unii elevi se «resimt» mai repede decît alții. Intervine încă și sistemul nervos al fiecăruia, mai puternic echilibrat sau mai slab; condiția fizică, organism nativ mai rezistent sau mai slab la eforturi; starea de sănătate (mai ales boli cronice), perturbări endocrine (hiper sau hipofuncția tiroidei, suprarenalelor), trecerea la perioada de creștere intensă din pubertate.

Cele mai multe din cauze pot fi prevenite sau înlăturate.

Să acordăm o mai mare atenție elevilor care se plîng de oboseală, mai ales dacă este durabilă și prezentă de dimineață, după somnul de noapte, precum și cînd randamentul școlar scade.

Dacă starea se prelungește, pot să apară tulburări nevrotice, astenizări grave, cu imposibilitatea de a continua școala și cu implicații terapeutice deosebite.

Conferențiar doctor docent
V. Coman PETRESCU

cazul cel mai dificil

Inaugurăm astăzi în cadrul acestei pagini o nouă rubrică — a cazului medical cel mai dificil — invitîndu-l la cuvînt pe Dr. Nicolae ISTODOR, medic primar al Spitalului clinic de boli infecțioase-Colentina.

— Cazul cel mai dificil din cariera mea? Vedeți, dumneavoastră, gazetarii, aveți această dulcoasă nebunie a superlativelor. În multe domenii povestea merge, dar în medicină e mai greu, fiecare săptămînă aduce un alt caz altfel, mai complicat decît anteriorul, inedit, neîntîlnit pînă atunci.

— Totuși...

— Ei bine, am să vă povestesc un asemenea caz, poate nu cel mai dificil, dar în orice caz cel care m-a obsedat cel mai mult, aproape jumătate de an, m-a neliniștit și m-a solicitat pînă la epuizare. A fost un caz dificil și dureros deopotrivă.

— Intenționați să-mi vorbiți despre un eșec?

— Povestea s-a întîmplat în '55, dacă mi-aduc bine aminte. Intr-o dimineață, tocmai începusem să lucrez aici, am găsit în salon un tinerel, blond și frumos de li se scurgeau surorilor ochii după el. Băiatul părea zdravăn. I-am întrebat ce are și mi-a spus că nu se simte bine de la un furuncul. Pur și simplu și-l spărsese și se infectase.

— Cel mai greu caz e legat de un furuncul?!

— Da, totul a plecat de la acel furuncul blestemat, de la care puștiul — Guțulescu îl chema, dacă mi-aduc bine aminte, era de undeva din Teleorman și avea 18 ani — a făcut o septicemie stafilococică, localizată la șold și la genunchi, aliată cu o bronhopneumonie purulentă și cu endocardită. Cazul părea pierdut. Pe vremea aceea, spitalul n-avea nici aparatura, nici personalul de astăzi; l-am cărat pe Guțulescu în spate pînă la radiologie de nu știu cîte ori, pentru că nu exista nici un brancardier în schemă, i-am făcut puncție pleurală cu seringa, n-am dormit nopți întregi gîndindu-mă cum să-l salvez, chiar dacă unii colegi îl considerau de mult fără scăpare. Și uite așa, trăgînd de viața lui ca de o ață de papiotă, care se putea rupe în orice clipă, l-am salvat. S-a făcut bine, e sănătos, are copii.

— N-am înțeles de ce acest caz a fost și dureros.

— Tot cărîndu-l în spate pe Guțulescu am făcut o hernie de disc, care mă supără și acum și o să mă supere toată viața. Dar nu-mi pare rău, cu începutul de hernie de atunci am salvat o viață.

Ov. NEGOIȚĂ

lumea vorbește despre chefir

Așadar, articolele despre «virtuțile» chefirului, derivat lactat cu multiple efecte curative, care au fost publicate în cîteva numere ale revistei noastre, au stîrnit — cum era și firesc — interesul cititorilor. Numeroaselor întrebări puse în legătură cu modul de preparare, cu durata curei, indicațiile și «dozele» acestei băuturi medicinale le răspundem mai jos, după cum urmează

MOSORAN ALEXANDRINA din Brașov, str. Berzei nr. 40, Cabana nr. 8, ap. 6, suferindă de «rinichi, colită și nervi», ne întreabă dacă și în aceste afecțiuni chefirul aduce vreun folos. În toate aceste boli, chefirul în cantitate de un litru pe zi, proporționat la trei mese și consumat cu cel puțin o jumătate de oră înainte de masă, în cure de 2-6 luni, are remarcabile efecte pozitive. În special, insomnia, această atît de frecventă tulburare nervoasă, se rîndește fără a mai fi nevoie de ajutorul altor medicamente soporifice.

Cum se poate procura chefirul? Combinatul de lapte din București, de exemplu, a avut lăudabila inițiativă de a introduce în procesul de fabricație industrială și noul sortiment de «lapte medicinal». De ce n-ar proceda la fel și fabricile de produse lactate din orașul dumneavoastră și din alte orașe ale țării? Pînă atunci însă sugerăm posesorilor de chefir din Brașov, cărora — cum se spune — le cam prisosește acest burete, să ofere un fragment, nu mai mare decît o alună americană, solicitantei de mai sus.

AVRAM DUMITRU din Sibiu, str. Azilului nr. 4, dorește să urmeze o cură de chefir, suferind de nevralgii intercostale, hipertensiune arterială și miocardoscleroză, dar nu știe durata și modul de administrare a tratamentului. «Doza» pentru hipertensiune și aterosclerozâ este de un litru pe zi, jumătate dimineața și restul seara, pe o durată de un an sau chiar doi. Ameliorarea simptomelor este simțită foarte curînd după începerea tratamentului, iar sclerozele, chiar și cele mai avansate, rămîn în stadiul în care s-au aflat la începerea curei.

poșta medicului

ACHINFA ANDREI – Botoșani: Stomacul deplasat și hipoaciditatea (la fel ca și hiperaciditatea) pot fi într-adevăr răspunzătoare de violentele epigastralgii de care vă plîngeți. Ar fi necesare cîteva examene de laborator (tubaj duodenal, coprocultură, radioscopie gastroduodenală) pentru precizare de diagnostic. Pînă atunci vă putem recomanda, pe lîngă «clasicul» Scobutil, următoarea:

POȚIUNE ÎMPOTRIVA CRAMPELOR ABDOMINALE

Rp. Apă de mentă	60 ml
Apă de melisă	60 ml
Apă cloroformată	60 ml
Novocaină	0,50 g

D.S. int. o lingură la 1-2 ore, în crize dureroase

De asemeni, repaus psihic (foarte important!), comprese calde sau alcoolizate pe abdomen, regim necondimentat și fără conserve.

O MAMĂ ÎNGRIJORATĂ – București: Scrisoarea dumneavoastră seamănă cu două picături de apă cu începutul admirabilei monografii a doctorului Jean Rousselet «Adolescentul, acest necunoscut» (Editura politică–1969) pe care vă sfătuim s-o citiți cu atenție. Adolescența, această «vîrstă a tunetelor pe un cer senin», cum o numește sugestiv autorul francez, această «vîrstă a întrebărilor» nu este o boală așa cum o suspectați la fiul dumneavoastră. A-l trata ca pe un «bolnav» ar fi o fatală eroare! Fiul dumneavoastră trece printr-o criză morală, o criză sexuală, însă o criză «pozitivă», am zice noi. Căutați deci să vă apropiați de el, să-i înțelegeți (și dacă se poate să-i și rezolvați) taineiele probleme ale vîrstei. Sfătuiți-l să citească unele lucrări extrem de utile, apărute recent, cum sînt cartea lui Rousselet, «Viața sexuală» de V. Săhleanu și I. Macavei, «Educația relațiilor dintre sexe» de Mihai Peteanu (Editura didactică), Educația sexuală de P. Penciu și V. Pavlid, și cu discreția unei mame tandre respectați-i micile «suferințe tinerești» care, sîntem siguri că vor avea un final pozitiv. În fond, așa cum e, mai bun, mai rău, se apropie ceasul însurătorii și este datoria dumneavoastră de mamă să vă apropiați de fiul dumneavoastră nu cu medicamente chimice (de tipul Bromoval, Napoton, Diazepam etc., etc.), ci cu «leacuri sufletești» călăuzindu-l spre acest pas salutar.

VILI VL. – Cluj: Nu putem răspunde întrebărilor ce ni se pun decît numai în spațiul rezervat rubricii «Poșta medicului».

CIOBANU VALERIA – Iași: Lombosciatica de care suferiți este cauzată, în cazul dumneavoastră, fie de o spondiloză lombară, fie de o hernie de disc. O veste bună în ce vă privește: în curînd — aceasta înseamnă începutul anului 1974 — casa de medicamente Terapia-Cluj va lansa în farmacii prima «șarjă» de Boicil-forte, serul «minune» produs după rețeta doctorului V. Boici din Timișoara. Tratamentul cu acest nou produs se va face sub supraveghere medicală, preferabil în spital. Pînă atunci, clasica medicație antalgică: Clorzoxazon (ca decontractant), Indometacin, asociat cu acid acetil-salicilic sau Piran, eventual infiltrații cu xilină și Hidrocortizon și, în fine, fizioterapia (curenți dia-dinamici, ultrascurte, ultrasunete etc.) au o verificată eficiență curativă.

STĂNESCU LAZĂR – Cîmpina: Am înțeles cît se poate de clar: dumneavoastră doriți să vă lăsați de fumat, dar nu puteți fără țigări. Sau cum ar fi zis Oscar Wilde: «Pot rezista la orice, în afara... tentației». Încercați să urmați tratamentul cu Lobelină, despre care s-a amintit într-un număr recent al revistei noastre. Pentru celelalte probleme, recitiți cu atenție «Poșta medicului» din numerele apărute pînă acum; s-au dat la această rubrică răspunsurile care vă interesează.

urgențe

«Să nu credeți că numai chirurgia deține monopolul cazurilor de urgență în care medicul dă o luptă acerbă de cîteva minute sau ore pentru a salva vieți omenești — spune dr. Dumitru Dumitrescu, directorul Spitalului unificat din orașul Găești. Zăboviți puțin la secția de pediatrie sau la cea de obstetrică și veți găsi cazuri cu adevărat dramatice, cînd medicul se luptă pentru salvarea a două vieți deodată — a mamei și a copilului».

Și urmînd sfatul, am consemnat de la acest spital dîmbovițean rîndurile de mai jos.

CÎND UN FĂT ESTE NEASTÎMPĂRAT! De-abia sosise salvarea care a adus din comuna Morteni o femeie gravidă, în stare muribundă, și o altă mașină a plecat în viteză la gară, pentru a o aduce pe doctorița Niculina Stellea, navetistă din București. Așa s-a făcut că tînăra obstetriciană a ajuns de la gară direct în sala de operație. Pacienta, Aurica Stoica, de 25 de ani, gravidă în luna a noua, prezenta o ruptură uterină completă. După o intervenție de 3 ore, s-a înregistrat nașterea unui băiat dolofan de 3,400 kg greutate, iar în condica de operații s-a notat, laconic: atît mama cît și copilul sînt în afară de orice pericol.

ACCIDENT ÎN BUCĂTĂRIE. La începutul lui septembrie, salvarea aduce la spitalul din Drobeta Turnu-Severin pe Udrea Florica, în vîrstă de 10 luni. Aproximativ un sfert din suprafața corpului său prezenta arsuri produse de răsturnarea vasului în care mama îi pregătea mîncarea. Starea generală la internare este foarte grea. Mica pacientă face edem pulmonar. Timp de trei ore, medicii Edita Sima, Silviu Gamală și Jan Ciuciu întreprind totul pentru salvarea copilului. Este readusă la viață și devine o adevărată fiică a spitalului, urmînd ca în curînd să ajungă la părinți și la cei doi frați ai săi din Jiana — Mehedinți.

BUNICA OCTOGENARĂ CIRCULĂ NEREGLEMENTAR. Floarea Boroancă, de 82 de ani, este surprinsă de un autovehicul în timp ce traversa ulița principală din Rogova. Adusă la spital cu traumatism cranio-encefalic acut, fractură de boltă craniană, de bazin și o contuzie abdominală, accidentata care prezenta și insuficiență cardiacă, cu fibrilație, este operată imediat de medicul primar Ion Baba. Intervenția prompta la care se adaugă grija ce i-a fost acordată în continuare au făcut ca bunica octogenară să se afle în prezent în afară de orice pericol. (Prin telefon de la Marin Coandă)

O MAMĂ FĂRĂ SUFLET. Maria Pătrașcu, așa se numește femeia din comuna Hulubești — județul Dîmbovița care a dat naștere la doi gemeni și pe care apoi i-a îngrijit atît de rău încît după numai cinci săptămîni copiii erau pe moarte. I-a adus la spital bunica lor: mama refuzase să se internească cu ei. Aveau o bronchopatie gravă, cu hemoliză. Au fost ținuți 12 zile în camera de reanimare și în permanență transfuzie de sînge. A urmat apoi un lung tratament făcut cu pasiune și răbdare de o altă femeie, doctorița Gherghina Ivaș. Căci mama lor, cu toate că pînă la urmă se internase în urma insistențelor celor de la spitalul din Găești, îi părăsise după alte cîteva zile. Acum cei doi flăcăi sînt în afară de orice pericol, au cîștigat în greutate, mănîncă virtos și gunguresc.

A DOUA NAȘTERE A LUI MARIAN. În urmă cu șase luni la spitalul din Găești s-a născut copilul Mazilescu Marian, în greutate de 2 450 grame. Și după șase luni de zile a fost adus din nou la spital — în stare extrem de gravă. Era în comă, nu urinase de 10 ore, avea colaps și prezenta sindrom de deshidratare acută; respirația abia i se mai auzea, iar temperatura îi crescuse la 41,2°C. O îngrijire proastă și o alimentație complet neraționalâ l-au adus pe copil în pragul morții. Mama, Nița Silvia din comuna Vișina, îl lăsa singur în casă, nemîncat. În șase luni era a patra oară cînd acest copil a fost dus la medicii pediatri: la trei luni avea furunculoză, la patru luni — pneumopatie acută, la 5 luni — dispepsie. Cele două pediatre care s-au ocupat zile în șir de el — dr. Paula Lalescu și Gherghina Ivaș — pot spune că după șase luni, Marian s-a născut a doua oară. (Ion Preda).

VIAȚA ÎN BANI ȘI SÎNGE. Gheorghe Mihai, docher în portul Orșova, este lovit de un șlep care îi produce un politraumatism grav. Transportat la spitalul din localitate, unde i se acordă primul ajutor, ajunge după cîteva ore la Drobeta-Turnu Severin. Deși un caz foarte grav — bolnavul prezenta șoc hemoragic și traumatic, insuficiență respiratorie acută, fracturi multiple și volet costal — este în cele din urmă rezolvat. Pacientul căruia, printre altele, i s-au administrat 4,150 l sînge, precum și diferite medicamente în valoare de circa 20 000 lei, a părăsit unitatea urmînd ca peste puțină vreme să se înapoieze în mijlocul covîrșitor de muncă. (Prin telefon de la Marin Coandă)

CEL DE-AL 8-LEA COPIL VA SOSI ÎN CURÎND. Mamă a 7 copii, Bertha Varga, 37 de ani, comuna Bercu, a fost adusă cu salvarea la spitalul din Satu Mare. Gravidă în luna a cincea, bolnavei i se pune diagnosticul de placentă previe centrală, cu abundentă hemoragie, sarcina fiind compromisă. După reanimare, se intervine chirurgical pentru a-i se salva viața femeii. În urma tratamentului, mama celor 7 copii este în afara oricărui pericol.

CE PUTEA SĂ IASĂ DINTR-O PNEUMONIE? Maria Viland, 20 ani, muncitoare la cooperativa arta populară Satu Mare nu și-a dat seama cît de gravă poate fi o pneumonie. Cea dublă mai ales. Internată în ultimul moment, de urgență, acum, în urma tratamentului care i s-a aplicat, este în afară de orice pericol.

ȘI ȘOFERII PROFESIONIȘTI POT FI VICTIME. Emerich Bör, 37 ani, din Carei, șofer profesionist, a căzut victima unui accident de circulație, ajungînd la spitalul din Satu Mare în stare foarte gravă: ruptură de intestine și fractura gambei drepte. În urma operației, acum, poate din nou să viseze la șoselele nesfîrșite înghițite din goana vitezei.

este aspiratorul de praf necesar căminului dumneavoastră. Dimensiunile reduse ale aspiratorului portabil «Junior» fac să fie folosit comod la curățatul încăperilor mici și al autoturismelor, cu minimum de efort fizic.

Aspiratorul «Junior» este economic; consum de energie de 10 bani pe oră.

Preț de vînzare: 520 lei.

Se poate cumpăra și cu plata în rate.

caloriferele sînt atît de calde încît, punînd mîna pe ele, simți că nu sînt reci

Fotografii de Elena GHERA

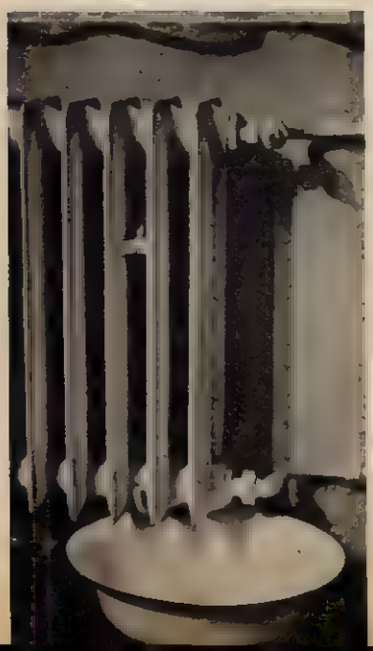

Ziua de 23 octombrie a fost o zi rece în care puteai să-ți vezi suflarea chiar în casă, lîngă un calorifer. Suflai tare și observai caloriferul care, dacă nu părea de gheață, sigur părea de zăpadă. Ca să te încălzești totuși, încercai să te speli cu apă caldă, dar, ce ciudat, aceasta nu curgea nici în dimineața aceea, nici în altele. Ca să-ți revii nu doreai nimic altceva decît un pahar cu apă rece. Apa însă, nici chiar rece, nu curgea. Cei de la administrație, unde reclamai, mai că nu plîngeau: «Le dăm telefoane, tovarăși, ne ducem zilnic pe la ei, nu ne anunță cînd închid apa, oamenii, după ce văd că apa nu curge, uită să închidă robinetele și, vă închipuiți, cîteva apartamente au fost inundate, numai necazuri avem cînd vine frigul, an de an se-ntîmplă asta, dați telefon și dumneavoastră, cetățenii, la numărul 21 32 83 să vedeți cum vă răspund». Dau nu un telefon, dau 138 de telefoane, însă nu reușesc să vorbesc. Ocupat, ocupat, ocupat. Împreună cu Pascali Mircea, împuternicitul. Pe-urile din șoseaua Mihai Bravu 29-35, m-a-propii de telefonul ascuns după un ghișeu, la stația de termoficare Titan. Aaa, zice cineva de-acolo cu o mîndrie păguboasă, noi primim zilnic mii de reclamații la telefonul ăsta, sună încontinuu, de-aia e mereu ocupat. Să știți că nu e ceva care să fie, eu știu, secret, dar asta este situația. Noi vă luăm reclamația dar să știți că vine și nu se rezolvă nimic. Dacă termocentrala nu ne dă presiune pe retur, nu putem face aerisirea. Urmează o discuție tehnică, cu coloane de presiune sau cam așa ceva, cu intervenții și paraintervenții, mi se arată un registru frumos caligrafiat, sînt învinovățiți cu hotărîre cei de la termocentrală, nimeni însă nu-mi poate răspunde acolo la cea mai simplă întrebare: De ce este încasată cota de căldură și de la cei care nu au parte de ea? Problema îi depășește, pe inginerul Marica, șeful secției de termoficare, îl depășește atît de repede, încît, pur și simplu, refuză să stea de vorbă cu noi, trimițîndu-ne la conducere. Dînsul are o dispoziție, bineînțeles nescrisă și de undeva, nu de la cineva anume, să uite în fața noastră cu ce se ocupă, de ce răspunde, pentru ce ia salariul. Nu răspunde, dar ne lasă să înțelegem că sînt și mulți «reclamagii» în zonă. Or fi, dar ce facem cu cei care reclamă că nu au căldură? Dă din umeri, pune un birou între noi și ne trimite în Cavafii Vechi nr. 15 la conducere, la tovarășii directori Enescu, Rădulescu, Pop. Îl rog să-mi răspundă ca simplu cetățean pus în situația de a plăti ceva care nu există, în cazul de față de a plăti, fără s-o primești, căldură. Inginerul Marica însă, deloc impresionabil, îmi vorbește de regulamentul de ordine interioară al «ideghebeului», care... Renunț și plec furînd cu coada ochiului un afiș colorat care-i invită pe salariați la un spectacol de varietăți. Se distrează băieții...

Tovarășul Constantinescu, directorul Termocentralei București-Sud, nu are de ascuns nimic și ne declară ferm: «Noi sîntem dotați să funcționăm cu capacitatea necesară furnizării căldurii pe timp de iarnă. Capacitate avem. În momentul de față livrăm căldură după un studiu făcut de I.S.P. la cererea I.D.G.B., și la cererea acestui beneficiar ne conformăm întocmai. Eu, personal, stau în Balta Albă, și la mine caloriferele nu sînt calde, adică dacă pui mîna pe ele simți că nu sînt reci. Dacă sînt cetățeni care nu primesc căldură, aceasta e o deficiență de planificare a I.D.G.B., nu a noastră. Noi răspundem de furnizare și la ora actuală avem exact debitul și temperatura solicitate. Deci, tovarășul Constantinescu nu acceptă motivele celor cu care am vorbit, consideră că toată această situație provine dintr-o deficiență de reglare pe rețea, deficiență remediabilă, care se repetă an de an, deoarece cei de la I.D.G.B. sînt, cam, neglijenți. De exemplu, procentul de duritate (0,8) al apei este foarte mare, deci pe undeva apa de oraș intră în apa de pe rețea, ceea ce înseamnă că în punctele termice există neetanșeitate la schimbătoarele de căldură, și asta pune în pericol cazanele de apă fierbinte. O primă concluzie, vara, cînd gospodarii căldurii ar fi trebuit să facă verificările necesare, s-a stat degeaba, cu gîndul «lasă, c-o să treacă și iarna asta, noi banii și așa îi luăm de la oameni». În Cavafii Vechi, vocea unui secretar ne-a adus la cunoștință că, în afara contabilului șef, toată lumea a plecat pe teren. Nu de altceva, dar toți, de la cel mai mic pînă la cel mai mare ideghebist, s-au gîndit să rezolve problema pînă diseară. I-am felicitat pentru gîndire și m-am dus în apartamentele din Mihai Bravu să aștept, împreună cu mai mulți muritori de frig de la ultimele etaje, minunea. Privind caloriferele aveam o vagă senzație de căldură, fapt confirmat și de Radu Eugenia («Dar știți ce-am cremurat zilele astea?»), care gătește cu pardesiul pe ea pînă în decembrie. Mihăiță, nepoțelul Georgetei Croitoru (femeie în vîrstă, pensionată de boală), nu înțelege de ce nu are voie să se joace cu ligheanul de sub calorifer, mai ales că dacă te joci, te poți încălzi, nu? Ruxandra, o fetiță de șapte luni, a plecat cu mama ei la Ploiești, la bunici, să se încălzească, iar tatăl ei, tînărul ofițer Ștefan Toporan, stă mult pe lîngă aragaz. («Plătim caloriferul ca să ne încălzim la aragaz?») Președintele comitetului blocului P-3, Cistian Mircea, își pregătește lecția pentru învățămîntul politic, totuși ne spune că aici căldura e o problemă, mai ales că, deși anual se plătește o taxă de verificare a instalației de termoficare de 2 000 de lei, nu vine nimeni s-o facă. Verifică stația, dacă sînt prezenți oamenii lor la hidrofor și gata, ce să mai aerisească, să schimbe robinetele uzate, puțin le pasă, iau banii și pleacă. Podașcă Miltiade iubește foarte mult florile, se teme pentru ele. («Eu mai pun ceva pe mine, dar ele...»).

Trecem dintr-un apartament într-altul, e frig, bătrînii și copiii suferă cel mai mult, în privirile lor surprinzi cea mai simplă dintre toate întrebările lumii: De ce e frig? Și dacă e frig, de ce nu e și cald? Ce ai putea să le răspunzi aici, în București, între atîția pereți și atîtea calorifere, cu cotele de căldură plătite? Că între cei ce ne dau căldura iarna și noi există un intermediar care crede că oamenii se pot încălzi numai ascultîndu-le motivele, cauzele, situațiile? Că simpla lor prezență într-o condică de serviciu alungă guturaiul și gripa din apartamente? Că faptul că-și recunosc din cînd în cînd «lipsurile» este suficient pentru a-i absolvi de lipsa de răspundere cu care an de an nu-și îndeplinesc cu onestitate îndatoririle specificate în contractul dintre ei, cei plătiți, și cetățeni, cei care-i plătesc. Sînt domenii în care nu se admit din principiu «lipsurile». Altfel ce ne-am face dacă n-am mai primi pîinea după ce-o plătim? Așa, dintr-o «lipsă» a unor brutari care, să vedeți, tovarăși, e greu, grîul a fost semănat, a dat în spic, a fost secerat, măcinat, dar noi nu ne-am gîndit, deși vrem din tot sufletul...

În registrul fochistei Gomoi Filița scria citeț: instalația din S.C.P. 3 Vaselor P 10 Foișor și U 1 Avrig funcționează normal pe regim de iarnă 4 atmosfere. Și-n acest timp, în apropiere, mai multe familii sufereau de frig. Să fie aceasta o «funcționare normală» în concepția celor care răspund de căldura sau hîrtia atotacoperitoare de scaune comode pe care stau cîțiva inși pentru care frigul nu există decît în cine știe ce situație frumos colorată? Soarele, prietenul nostru, a mai strălucit cu putere cîteva zile. Poate ne vor încălzi pînă la urmă și caloriferele noastre atît de decorative astăzi. Poate și în acest an «problema» va fi rezolvată în cea mai mare grabă și ar fi bine să se-ntîmple așa, măcar că unii dintre noi vom aștepta cu aceeași spaimă frigul de la anul. Pînă atunci însă o întrebare absurdă mă sperie: dacă «ideghebeul» se extinde și preia și soarele în exploatare? Dacă, să zicem, vom fi siliți să primim căldura soarelui prin această teribilă întreprindere tot anul?

Iulian NEACSU

ITM

industria

Şos. Berceni nr. 8 Bucureşti,

este o întreprindere care a dobîndit, în decursul celor peste 50 ani de activitate, un prestigios renume pentru produsele sale şi, totodată, confirmarea înaltei pregătiri tehnice a specialiştilor români din sectorul industriei de aparatură şi instrumentar medical.

Îmbogăţind necontenit gama sortimentală, prin asimilarea celor mai moderne tipuri de utilaje, I.T.M. asigură pentru unităţile sanitare din ţara ustensilele şi aparatele necesare pentru fiecare ramură a medicinei:

— mese de operaţie, lămpi scialitice de plafon sau pe stativ pentru iluminarea fără umbră a sălilor de operaţii, aparate de narcoză, aparate şi instalaţii de sterilizare în mediu uscat sau umed, aparate şi instrumentar pentru farmacii şi laboratoare, pentru tehnica dentară, obstetrică, ginecologie,

tehnico-medicală

sectorul 5, telefon 83 59 30

O.R.L., stomatologie precum și pentru diferite specialități chirurgicale.

Aparatul de narcoză, portabil, realizat de specialiștii români, a fost premiat cu Medalia de aur la salonul internațional de invenții de la Viena în anul 1972.

Multe alte produse ale întreprinderii sînt dealtfel solicitate la export apreciindu-se calitatea lor superioară.

Unul din secretele succesului obținut de aparatura medicală românească îl constituie, fără îndoială, stabilitatea și pasiunea profesională a salariaților I.T.M.

Un exemplu grăitor ni-l oferă maistrul Ion C. Marin care timp de 49 ani — fără întrerupere — a muncit aici și a crescut multe generații de tineri deveniți, azi, specialiști cu înaltă calificare.

C. VALERIU

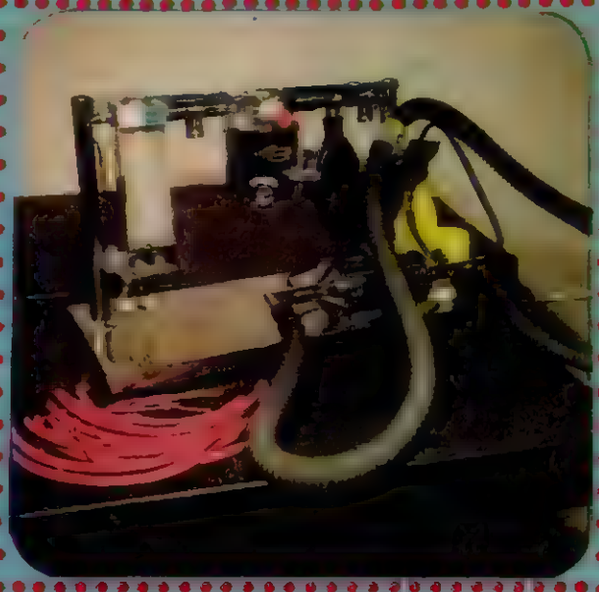

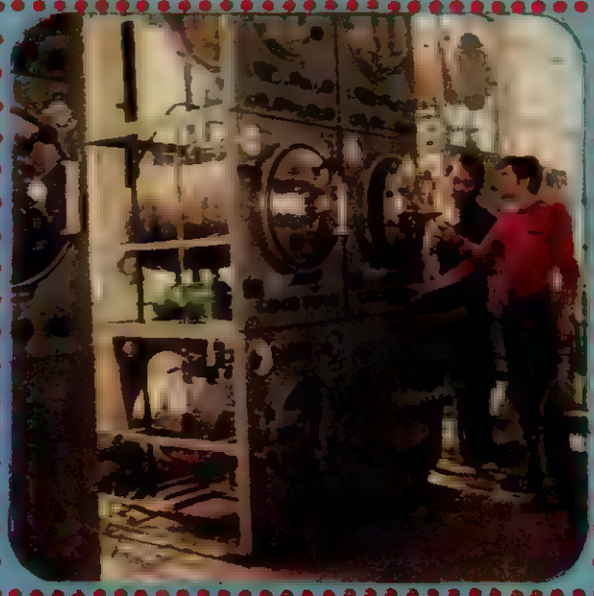

cronica ringului

gala de sîmbătă seara

Sportul cu mănuși are în București o lume a lui. O lume pentru care cîteva meciuri, fie ele și de juniori, reprezintă un «spectacol de sîmbătă seara» mai tentant decît, să spunem, «Mannix». Oameni asupra cărora cuvîntul «box» are un efect magic sînt prezenți în jurul ringului nu numai la importantele întreceri pugilistice interne și internaționale, ci și la modestele gale de cartier. La «Progresul» sau la «Giulești», la «Turturelele» ori la «Semănătoarea» întîlnești de fiecare dată aceleași figuri cunoscute. Iubitori ai nobilei arte care vin să-l aplaude și să-l încurajeze pe juniorul debutant, pasionați ai sportului cu mănuși care știu că nu există spectacol mai trist decît o gală fără spectatori.

Am fost sîmbătă seară la «Progresul». Micuța sală din strada dr. Staicovici găzduia finalele Cupei Voința, o competiție la care au luat startul aproape o sută de pugiliști juniori. Cînd am intrat, m-a întîmpinat ca un autentic maestru de protocol Vasile Topșa. Îl știu de ani de zile om de ordine în sălile de sport și pe stadioane: «Mă scuzați, locul dumneavoastră e pe rîndul acesta...» sau «Mă scuzați, aici nu puteți sta, e rezervat pentru oficiali...»

Sala era plină. În primele rînduri, așa cum mă așteptam, oameni din lumea boxului. Au venit și de data aceasta mai devreme ca să poată ocupa locurile din apropierea ringului. Îi văd printre spectatori pe antrenorul Constantin Cionoiu. Nu poartă bluza de trening, semn că nu are băieți în competiție. E îmbrăcat într-un costum de culoare închisă, cămașă albă, cravată neagră. Știu că socotește boxul un spectacol de gală, la care trebuie să te prezinți și să te comporți ca atare. Nu departe de el, medicul Ștefan Sihota, un vechi și statornic prieten al boxerilor. În jurul lor, multe alte figuri cunoscute. Oameni care se întîlnesc, poate, doar la box, și se salută fără să-și cunoască numele.

În colțurile ringului, cu prosopul și buretele în mîini, tineri antrenori, mulți dintre ei foști campioni într-un trecut nu prea îndepărtat: Ion Monea, Vasile Mariuțan, Dumitru Gheorghiu, Mihai Nicolau, Constantin Anton ș.a. Își urcă elevii pe ring, le dau sfaturi și-i îngrijesc în pauze, sînt veseli la victorie și triști la înfrîngere. Ar fi greu să spui cine e mai dornic de afirmare: elevul sau antrenorul? Și în ring urcă pereche după pereche. Reținem numele cîtorva învingători: Dumitru Bumbăr, Mihai Ștefan, Ion Efta, Petre Chitacu, Alexandru Dobrescu (încă un Dobrescu!), Ion Vieru, Gheorghe Enache, Eugen Chiricuță, Marian Nedelcu. Va îmbrăca, oare, vreunul dintre ei tricoul echipei naționale? Ne vom mîndri, oare, cu vreunul la campionatele europene sau la Jocurile Olimpice? Întrebările acestea nu ascund un optimist exagerat. Campionii de totdeauna, oricît de mari au fost, au început prin a fi eroii anonimi ai unei gale de sîmbătă seara...

Petre HENȚ

tenis

mari prieteni, mari rivali, mari sportivi

O întîmplare fericită pentru tenisul australian a făcut ca în același an, 1934, în aceeași lună, noiembrie, în același oraș, Sydney, și în același cartier să se nască doi dintre cei mai mari campioni ai tuturor timpurilor: **Ken Rosewall** și **Lewis Hoad**. Rosewall și Hoad încep să joace tenis în același an și în același club și, împreună, în 1953. La numai 18 ani, debutează și cîștigă Cupa Davis. Repetă succesul în 1955 și 1956, învingînd de două ori, de data aceasta la un scor categoric, 5—0, același adversar — Statele Unite cu Tony Trabert și Victor Seixas, ambii cîștigători ai Wimbledon-ului în echipă. În sfîrșit, în 1957, la 22 de ani, trec tot împreună la profesionism.

Mai bătrîn cu trei săptămîni, Rosewall — brunet, de talie mijlocie, care în afara terenului pare un modest funcționar ce trece neobservat — este tatăl a doi copii, care împreună cu soția îl întovărășesc adesea în lungile-i turnee. La 18 ani, Ken Rosewall cîștigă în Australia și Franța, fiind considerat cel mai tînăr învingător de la Roland Garros. Este de două ori finalist la Wimbledon, pierzînd în 1954 la Drobny, iar în 1956 la eternul său rival și prieten, Hoad. În 1956, cîștigă Forest Hills-ul. În perioada sa profesionistă este declarat de șapte ori campion al lumii. Cîștigă primul «open» de la Roland Garros în 1968, adăugînd la titlul de cel mai tînăr învingător și titlul de cel mai bătrîn cîștigător, pe care îl cucerește la 33 de ani! Singurul titlu care îi lipsește este cel de la Wimbledon.

Ceea ce n-a reușit niciodată Rosewall a reușit în schimb, de două ori, Hoad. În 1956 și 1957, finala din 1957 fiind considerată ca un spectacol fantastic care n-a durat decît 58 de minute, în ciuda încercărilor uneori reușite ale lui Ashley Cooper. Îndemînarea și forța sa neobișnuită în braț i-au permis să folosească, cu-i drept foarte rar, o lovitură inaccesibilă celorlalți jucători. Este vorba de un fel de smeci executat cu dosul palmei, știind cu spatele spre plasă. Anul de glorie al lui Hoad a fost fără îndoială 1956, cînd, după ce a cîștigat, pe rînd, marele concurs din Australia, Roland Garros-ul și Wimbledon-ul, a ajuns în finală la Forest Hills. Pentru mulți finala era considerată drept o formalitate, fiindcă nimeni nu credea ca Rosewall, nedespărțitul său prieten, să-l împiedice să cîștige al doilea Grand Chelem din istoria tenisului. După cum se știe, primul fusese adjudecat de către Donald Budge, în 1938.

Contrar așteptărilor de culise, a fost o finală dramatică, cîștigată după o luptă îndîrjită, dar superbă și prin exemplu-i de mare sportivitate, de către Rosewall. Dincolo de rezultatele excepționale pe care le-a generat, rivalitatea dintre cei doi ași ai rachetei rămîne un exemplu de fidelitate față de actul sportiv.

Ștefan GEORGESCU

poșta fair-play

RĂDULESCU FLORIAN — *strada Palici nr. 13, Timișoara.*

Personal, îl consider pe Eugen Barbu un scriitor bun, cu reale calități, dar pentru ce atîta polemică pe seama dumneavoastră?!

Sînt întru totul de acord cu dumneavoastră în ceea ce privește aprecierea făcută scriitorului Eugen Barbu. Explicațiile în contradictoriu s-au rezumat numai la meciul de la Leipzig. În rest, **Nea Jenică** este alături de adevăratul fotbal, îl servește cu prețul unei mari risipe de energie și crede în steaua lui, ca și mine

DRĂGHICI AUREL — *comuna Brazi, Prahova.*

1) De ce F.R.F. nu intervine energic și cu promptitudine în rezolvarea urgentă și fără tergiversări a unor grave abateri ce au avut loc în ultimul timp pe terenurile de fotbal (cazul Matache, valurile masive de eliminări etc.)?

În cazul Matache, federația s-a pronunțat, iar revista «Flacăra» a publicat chiar punctele de vedere ale «beligeranților». Să-mi dați voie să mă supun și eu deciziei forului suprem fotbalistic. Cu privire la sancțiunile ce se dau jucătorilor însă faptele stau cu totul altfel, și anume de foarte mult timp federația se dovedește un arbitru incorect. Nu «fluieră» întîi infracțiunea, ci apreciază «suprafața» unde s-a comis și mai ales de către cine! Așa se explică de ce, pentru aceeași infracțiune, pedepsele sînt date în funcție de x sau y, de categoria A, B ori C...

2) Nu înțeleg de ce au existat atîtea opinii diferite ale comentatorilor și ziariștilor în privința jocului de la Leipzig?

Poate pentru că toți credem că ne pricepem la fotbal numai pentru că știm cînd este henț.

3) Nu credeți că unele echipe românești de club în afară de goana nebună după gol (de cele mai multe ori haotică) nu prea oferă spectatorilor mare lucru?

Eu nu prea am văzut că echipele noastre sînt așa de «nebune» după gol, după cum n-am văzut încă nici măcar un singur club să aibă 10 000 de membri cotizanți lunar

M. IONESCU — Pitești

1) Care ar fi echipa națională după dumneavoastră la ora actuală?

Răducanu (Iordache) — Niculescu, Boc, Dinu, Lucuță (Porațchi) — Dumitru, Beldeanu (Balaci)— Troi, Dobrin, Sandu Mircea, Marcu.

2) Este adevărat că vă reîntoarceți la Pitești, dacă pleacă Rapaport?

Am pierdut la Pitești o bătălie, nu vreau să pierd și războiul!

BOTĂREANU BOGDAN — str. Liviu Rebreanu 11, bl. 49, ap. 26, sect. 4 — București.

1) Care este cauza jocului slab practicat de echipa «Rapid»?

Dacă m-ați fi întrebat după primele două etape, n-aș fi știut ce să vă răspund. Acum îmi este ușor să vă spun că ea joacă exact la nivelul valorii jucătorilor ce o compun și al mentalității șubrede a unora de-acolo.

2) Cum vedeți dumneavoastră o îmbunătățire sensibilă a jocului echipei «Rapid»?

Să mai descopere încă 8-9 jucători ca Rișniță și să-i ulite pe cei de tipul Nițâ, Strat

3) Cu ce echipă țineți dumneavoastră?

Numai cu aceea la care sînt antrenor și atîta timp cît lucrez. Pe vremuri, am ținut cu Ripensia, dar ia-o de unde nu-i!

N. DIIMĂRESCU — str. Viitorului, bl. 41, ap. 58, Petroșani.

1) Care a fost perioada cea mai grea din viața dumneavoastră și care a fost cea mai fructuoasă?

După meciul pierdut cu 0-6 la Madrid, nu se mai apropia nimeni de la federație de mine, parcă eram lepros. Satisfacții destule: cîștigarea turneelor de juniori din Italia și Ungaria; finalist în «Cupa României», în 1960, cu Dinamo Obor; construirea echipelor «U» Cluj și C.S.M.S.-Iași; promovarea echipei Dinamo-Bacău în divizia A; salvarea de «cancer» a lui F.C. Argeș; locul II cu Fenerbahce Istanbul, fără nici un transfer și cu 8 fundași într-o echipă care a marcat dublul golurilor cu care încheiase precedentul campionat.

2) Ce părere aveți de Nițu, fundașul dreapta al Jiului, ca posibil înlocuitor al lui Sătmăreanu?

Nu-l cunosc prea bine. Oricum, înlocuitorul lui Sătmăreanu se cere să fie cel puțin egal lui. Și nu știu dacă la ora actuală Nițu ar putea emite asemenea pretenții. Dar cum viitorul este al tinerilor...

3) Cum vă explicați sezonul excepțional al fotbaliștilor din cetatea Băniei?

Datorită omogenității (marea majoritate a lotului joacă împreună de o bucată bună de timp), prin «piombele» reușite (citiți vă rr transferurile lui Bădin, Boc, Ștefănescu, Marc Țarălungă ș.a.) din ultimii ani, prin pregătirea făcută, sub toate laturile, dar mai ales prin atenția ce i s-a dat de sus în jos și invers. Deci dacă diletantismul pedepsește, munca pasionată răsplătește. Și fiii lui Brâncuși muncesc cam de mult...

Constantin TEASCĂ

la răscruce de sporturi

lecția seriozității

La ceasul la care mustul mai fierbe încă în cazanele calificării pentru campionatele lumii, fotbaliștii polonezi și bulgari își împachetează echipamentul pentru München.

Doi outsideri. Două echipe considerate fără șanse chiar și de generosul calcul al hîrtiei. Două garnituri compătimite, socotite fără noroc, de vreme ce nemila sorții le hărăzise adversari viguroși, unora — Anglia, celorlalți — Portugalia.

Și totuși, două echipe calificate, chiar dacă Bulgaria mai are de jucat un meci, contra Ciprului, căci nimeni nu poate să creadă că această ultimă confruntare a grupei va reprezenta altceva pentru vecinii noștri de dincolo de Dunăre decît ocazia ideală de a aprinde torțele bucuriei peste stadionul «Vasil Levski».

După primul moment de stupefacție, după acel 1—1 de la Londra și acel 2—2 de la Lisabona, au început să se îmbulzească întrebările, și comentatorii și-au prins capetele în mîini, căutînd cele mai nimerite explicații. Cum? De ce? În ce fel se explică aceste neașteptate succese, între care cel al Poloniei capătă dimensiuni de basm, căci una e să lași acasă, la televizor, ostenita echipă a lui Eusebio, ei înșiși cu genunchiul întărit ca o creangă, și alta să elimini — pentru prima oară în istoria acestui joc nebun, care rămîne capricios numai pînă la un punct, după care începe stăpînirea firescului, a normalului — trufașa Anglie, și încă la ora la care echipele de club ale insulei fac ravagii în competițiile continentale.

Evident, aș putea să mă strecor, să speculez sau să încerc caligrafii pe marginea întrebării de mai sus, dar n-am să fac toate astea, ci am să scriu curat, negru pe alb, că în spatele acestor două calificări-șoc funcționează o singură explicație: SERIOZITATEA.

Polonia a pregătit îndelung asaltul de pe Wembley. Și-a trimis echipa națională — nota bene, fără Lubanski, adică fără Dumitrache și Iordănescu luați împreună și, poate, înmulțiți cu ceva — într-un turneu nord-american de 35 de zile, de-a lungul cărora terenurile n-au fost prea comode și adversarii n-au fost prea blînzi. Apoi, direct de la New York, fotbaliștii polonezi au traversat grăbiți oceanul, oprindu-se la Varna, Lato a înscris două goluri în poarta Bulgariei și «expediția» s-a întors acasă, unde n-au așteptat-o nici superlative și nici flori.

Înaintea Wembley-ului și împotriva «gurilor rele» care explicau eliminarea campioanei din Mielec prin extenuarea celor patru internaționali din echipă, reprezentativa Poloniei a contractat un foarte dificil meci amical, la Rotterdam, cu Olanda, după care jucătorii au luat din nou avionul de Varșovia, pentru a pleca spre Londra exact cu 48 de ore înaintea confruntării decisive. Acolo, în «templul fotbalului» din marginea unui cartier londonez, fotbaliștii polonezi n-au fost nici obosiți și nici apatici, s-au băcut pentru fiecare minge cu o «vitalitate uluitoare» — expresia aparține nefericitului Ramsey — izbutind cea mai senzațională calificare a preliminariilor.

Exemplul Bulgariei este la fel de semnificativ, poate doar mai vechi. Fotbalul bulgar — lipsit și el de Asparuhov și Kotkov, pierduți într-un accident de automobil, adică fără Dumitrache și Iordănescu iarăși înmulțiți — a știut să treacă cu înțelepciune peste momentele critice, n-a făcut o dramă din pierderea «amicalului» cu Polonia, și-a concentrat toate forțele pentru bătălia decisivă a unui război care este, înainte de toate, al nervilor și al stăpînirii de sine.

De ani de zile, lucrînd într-o atmosferă din care critica necruțătoare nu lipsește, dar din care lipsesc vorbele goale și dulcegăriile, antrenorii bulgari izbutesc calificarea echipei reprezentative la reuniunea elitelor, demonstrînd — de fiecare dată cu un prestigiu sporit — că în fotbal, ca și în artă, nu contează decît rezultatele finale.

Ovidiu NEGOIȚĂ

ai noștri și ceilalți

fotbal și arbitraj la nivel internațional

Apartenența la o formație de club sau la reprezentativă creează obligații morale generale. Cu atît mai mult cînd apartenentul nu este simplu suporter, ci mai are și răspunderea de a conduce pregătirea echipei, de a o purta într-un loc cît mai onorabil în clasament, de a o face să joace din ce în ce mai bine și mai eficient.

În cele două săptămîni de cînd cu colegul meu Ion Voica am trecut la cîrma echipei «Sportul studențesc», greutățile sînt altele decît cele depistate de spectatorul din tribună sau de cronicarul care înregistrează, cu un cîntar foarte sensibil, și plusurile și minusurile ivite în jocul echipei. Bineînțeles, e prematur să formulez judecăți definitive. Totdeauna apar pe parcurs alte noi dificultăți create de diferențele de valoare și de personalitate din lotul studențesc, ca și de însăși complexitatea jocului de fotbal, care reclamă mereu alte forme de pregătire, căci ele trebuie să se țină în pas cu vremea noastră, cu tot ceea ce apare nou în fotbalul mondial. A te închista într-o formulă de joc care azi e bună, dar mîine poate deveni falimentară, înseamnă a te cantona într-un conservatorism nociv. Și nimic nu poate fi mai vechi și mai retrograd în fotbal decît să te cramponezi de o idee, fie ea «temporizare», fie joc de așteptare, fie «nucleu ofensiv», fie «placă turnantă» etc. Valabile în acest sport capricios sînt numai cîteva adevăruri: să joci cu toată convingerea, într-un ritm cît mai înăcrit, fiind mereu peste adversar («primul la minge»), alternînd combinațiile colective cu isprăvile individuale (gen Rora), diversificînd cît mai mult modalitățile de atac prin explozie, recurgînd la tot ceea ce poate să-ți asigure superioritatea asupra adversarului, superioritate în care factorul psihic este tot atît de important ca și cel tehnico-tactic, iar rezistența fizică se cere la fel de mare ca și viteza utilitară de joc.

Or, degeaba ridicăm noi imnuri de prosławire marcajului «om la om», cîtă vreme el nu este executat de întreaga echipă pe tot timpul meciului și pe toată suprafața terenului, cu precădere în zona de pedeapsă. Așa s-a întîmplat și cu «elevii» noștri de la Arad, unde marcajul nesimultan și nesincronizat oferea adversarului culoare largi de pătrundere, iar trecerea din atac în apărare (și invers) se făcea greoi, cu o mare încetineală. Sau, jucătorii noștri, în loc să caute soluțiile cele mai simple pentru cîștigarea terenului, își complicau acțiunile, le întîrziau, dînd posibilitate apărătorilor adverși să se regrupeze și să ridice noi obstacole de netrecut. Și mai este o problemă de arbitraj: dacă «foarfeca» este admisă în fața porții chiar atunci cînd atacantul are în apropiere un apărător a cărui integritate corporală este vizibil amenințată? Arbitrii noștri nu se racordează, oare, la pulsul arbitrajului impus de F.I.F.A.? Au, oare, alte indicații decît cele date pe plan internațional? Așa cum dorim ca prin joc să atingem nivelul cel mai de sus al fotbalului mondial, trebuie ca și în pregătirea arbitrilor să năzuim la aceeași cotă.

În ceea ce privește driblingul, să ținem seama că alta este factura driblingului lui Rora (Standard Liège), care nu întîrzie ci, dimpotrivă, accelerează jocul, și alta a driblingului lui Marcu, care încearcă să depășească un mănunchi de 2-3 jucători, întorcîndu-se de mai multe ori în toate direcțiile și culminînd cu intrarea directă în adversar

Angelo NICULESCU

repriza a treia

un simbol numit dobrin

Contraperformanțele fotbalului nostru din ultima vreme i-au cam zdruncinat moralul. Așa cum unii boxeri au bărbia slabă, fotbalul nostru are moralul slab. Două-trei lovituri și sîntem gata să recunoaștem că sîntem la pămînt, că totul este la pămînt, că nu mai este nimic de făcut etc.

Admițînd că dricarii fotbalului sînt sinceri, — și cred ei înșiși în plînsul lor —, noi neputîndu-le intenta un proces de intenție, nu putem împărtăși «soluția» înfrîngerii (nici n-am avea dreptul s-o împărtășim!) atîta timp cît fotbalul românesc are multe rezerve prost exploatate sau chiar neexploatate.

Și pentru a nu fi acuzați, la rîndul nostru, de teoretizări care se vor constructive, dar sînt o simplă emisie de cuvinte, vom pleca de la două exemple reale. Două exemple legate — nu întîmplător — de numele lui Dobrin. Simbăta trecută, la București, acest mare jucător a învins o echipă. Deși F.C. Argeș se tot caută în această toamnă, deși Steaua se arătase pe cale de a se replasa pe orbita performanței, Dobrin a spulberat «calculele hîrtiei», făcînd din formația sa o învingătoare, detașată, pe toate planurile. «Artistul» ineficient, «cavalerul fentei de dragul fentei» a fost la originea celor trei goluri și ar fi putut fi coautor la alte trei-patru, dacă jucătorii coechipieri l-ar fi înțeles. Alt exemplu, ceva mai vechi. La meciul de adio al lui Gento, una din marile personalități ale partidei a fost «europeanul» Dobrin, aplaudat la scenă deschisă, acompaniat cu repetate «olé»-uri la fiecare din driblingurile sale de mare rafinament. Nu degeaba a încercat insistent Real Madrid, ulterior, să-și apropie serviciile acestui străluciț fotbalist român. Și spaniolii știa se cam pricep la fotbal, după cum am putut bine vedea și din ultima lecție «predată» de Atletico.

Ce vrem să spunem cu aceste momente-Dobrin? Că avem o țară în care talentele (a căror anvergură ne șochează uneori) răsar și în fotbal, talente autentice, talente numeroase, talente neîngrijite, risipite, pierdute! Ziarele amintesc — ciclic — numele **tinerilor-mari speranțe** ratați, consemnînd finalul ireversibil al unui proces care se petrece sub ochii noștri. Acum, azi, mîine, nu facem însă mai nimic pentru tinerii care au nevoie de sprijin, de promovare, de îngrijire și îndrumare metodică. Centrele de copii și juniori sînt — la ora asta chiar — *mai mult formă și mai puțin conținut*. Scriam, cîndva, că un fotbalist ajuns titular într-o echipă de divizia A a costat 1 milion de lei (!), el fiind singura creație — pe o lungă perioadă — a unui centru de copii și juniori. Și cazul era departe de a fi izolat.

S-a schimbat ceva?

Marius POPESCU

P.S. Felicitări echipei Universitatea Cluj, care a reușit o eclatantă CONFIRMARE a ultimului joc disputat (la Cluj) în compania dinamoviștilor. Asta ca să se lămurească toată lumea cum stăm cu **facerea campionilor.**

Merituoasa echipă constănțeană s-a instalat confortabil în fotoliul nr. 2 al clasamentului. Toată stima pentru Em. Hașoti!

m. p.

fotbalul ca fenomen social

Ne va interesa în acest colț de pagină fotbalul, nu în aspectele lui tehnice, la care Constantin Teașcă și Angelo Niculescu se pricep bineînțeles mult mai bine ca oricine dintre cei ce scriu, ci în esența lui omenească, fotbalul ca fenomen social. Ne va interesa deci nu numai sportivul, ci și ambianța în care el se manifestă.

*

Una dintre minciunile cele mai periculoase ale fotbalului nostru de astăzi: «*calificarea s-a pierdut la Helsinki*». Dar noi am pierdut 2 (două) puncte la Leipzig, în luptă cu adversari față de care trebuia să fim mai buni, pentru a merge noi, nu ei, la Campionatul mondial. Va să zică noi trebuia să ne calificăm prin ricoșeu, nu direct? Dacă totuși ne vom califica, îmi îngădui să susțin că ne-au calificat norocul și jocul partenerilor, iar dacă nu — atunci e limpede: calificarea a pierdut-o Valentin Stănescu. În orice caz, nu Valentin Stănescu ar urma să fie, cred eu, antrenorul naționalei noastre de mîine.

*

Splendidă echipă F.C. Constanța! Fără ambiții prea mari cu privire la promovarea jucătorilor din pepiniera proprie, F.C. Constanța a realizat o formație solidă și tehnică, în măsură să dea de gîndit tuturor

Am fost la Tg. Mureș la meciul A.S.A.-Universitatea Craiova. Cine va fi curios va vedea (cum poate a și văzut pînă azi în presă) în volumul meu de publicistică «Lumea ca lume» (în curs de apariție) că am fost, ori de cîte ori s-a ivit prilejul, alături de valorile reale ale fotbalului românesc, nedreptățite (ziceam eu) ba de colegul nostru de azi, Angelo Niculescu, ba de (probabil) viitorul nostru coleg, Valentin Stănescu.

Am scris *pentru* Pescaru și *pentru* Győrfi, am scris *pentru* Kun și *pentru* Marcu. Între alții, am încordat cobza și am lăudat și cîțiva jucători de la Tg. Mureș: Hajnal și Bölöni. Pe merit, cred și azi. Dar după tot ce am văzut duminică, încep să regret că am lăudat, înainte de a-i vedea în *toate* manifestările lor, în deplasare și acasă, pe niște jucători de fotbal.

Ei nu sînt neapărat Hajnal și Bölöni. Dar m-a cuprins o imensă amărăciune cînd am văzut că și ei, și acești tineri și talentați fotbaliști, pot deveni «flare», atițați de o patimă inexplicabilă în plan sportiv.

Am văzut la Tg. Mureș pe Czako lovindu-l brutal pe Țarălungă și, lîngă mine, în tribună, spectatori aprobînd zgomotos gestul. Am văzut pe fundașul Grigore aruncîndu-i în groapa de nisip pe Marcu și am auzit voci din galerie răcnind: *«mîncați-i pe olteni, ham-ham»*. Același aplaudat Grigore l-a călcat în picioare pe tînărul Balaci și niște huligani răgușiți strigau: *«Aaașa! Jos oltenii! Hai prazul!»*

Am fost înjurat, pe acel stadion, pentru vina de a nu mă fi bucurat că arbitrul Aurel Bentu (despre care cred că este, într-adevăr, cel mai aberant, mai răuvoitor și mai antisportiv arbitru din acea duminică) *nu* a acordat 11 metri pentru Craiova, cînd la începutul meciului Marcu a fost trîntit în careul mureșenilor. Am fost hămăit și insultat, am fost anchetat de mamă de un anume Zoli de sub tribuna oficială. În tot acest timp, oamenii de ordine rîdeau a satisfacție. Și, dacă e de înțeles să mai existe și la Mureș, cum desigur există peste tot (inclusiv la Craiova), huligani care, în loc de a-și încuraja echipa favorită, încearcă să o timoreze pe cea adversă, mi se pare inadmisibil că, de la înălțimea responsabilității de organizator de meci, *nu* se ia o atitudine corectă, obiectivă, favorabilă adevărului. Sînt gazetar și nu accept să fiu insultat, în exercițiul funcțiunii mele, de nimeni, cu atît mai mult de oameni investiți cu autoritatea organizării unor întreceri sportive. Ce fel de sport e acela în care sînt antrenate patimi bolnave care cer «moarte oltenilor» cu voce tare, sub blînda tutelă a organelor de ordine? Ce să mai zic de aceste organe de ordine, dacă unul din reprezentanții lor mi-a declarat inițial că n-am ce căuta în tribună, că acolo nu sînt valabile decît abonamentele de la Tg. Mureș, *nu cele de la București*? În teren, în această vreme, arbitrul Bentu părea toropit de acțiunea unei stranii ficori. El și-a bătut joc de meci, nedreptățindu-i cu impertinență pe olteni, și nu pentru că erau olteni, ci *pentru* că jucau în deplasare. La Craiova, Bentu ar nedreptăți, cred, pe mureșeni.

Amărăciunea mea a fost și mai mare cînd, ca la un ordin, în repriza a doua, tinerii ostași care strigaseră spontan în prima repriză: «Hai oltenii» au tăcut. Erau, se vede, tineri olteni ce-și fac armata în Transilvania. Păcat că nu știu ce anume nu le-a mai permis să-și strige pe nume echipa favorită și, în acest fel, dorul de casă.

N-aș mai vrea să văd ce am văzut la Tg. Mureș. Acela n-a fost meci. Aceia n-au fost organizatori. Acela *n-a* fost arbitru.

*

Răul obicei de a se organiza petreceri zgomotoase în hotelurile unde sînt cazate echipele-oaspe trebuie să dispară. Mi-aduc aminte fețele topite de oboseală ale jucătorilor constănțeni după noaptea de nesomn trăită de ei la Hotelul Jiul din Craiova, în care se răsteau la destin două nunți voioase.

În hoteluri ar fi cel mai indicat să se doarmă, nu să fie torturați oaspeții care încearcă să treacă geană prin geană.

Adrian PĂUNESCU

Ne jucăm de-a prinselea, Florian Dumitrescu?
Fază stranie din memorabila partidă Dinamo-Universitatea Cluj.

Fotografie de Emil COJOCARU

LUI PETŐFI CINSTIRE! În localitatea Pápa, ținutul Veszprém din Republica Populară Ungară, a fost dezvelită de curînd o statuie omagiind pe marele poet Petőfi Sandor (1823-1849). Monumentul este creația sculptorului Ioszef Somogyi.

PER ASPERA AD ASTRA. Vreți să vă faceți geologi, sau speologi, sau hidrologi? Îmbinați studiile de specialitate cu serioase exerciții de alpinism și echilibristică. Dacă nu ne credeți, priviți mai atent această fotografie înfățișînd activitatea unei echipe de hidrogeologi chinezi în regiunea Kwangsi.

UN MARE ARTIST ȘI O MICĂ PANTERĂ. Ca în fiecare an, începînd din 1954, Charlie Chaplin (84 de ani) s-a dus la spectacolul inaugural de la Geneva al Circului național elvețian și — ca în fiecare an — a fost înconjurat de dragostea și respectul artiștilor circului. În cinstea evenimentului, unui pui de panteră în vîrstă de 3 săptămîni i s-a dat numele de Charlie.

mapamond '73

resturi de montaj

Comentînd pelicula filmată în vara lui 1971 și în toamna tîrzie a lui 1972 la Paris pentru serialul de televiziune intitulat «Spectacolul lumii» am constatat că o bună parte din ceea ce aveam de spus mi-a rămas în resturile de montaj, secvențe întregi, scene de stradă și de interior, pe care, din pricina unor rigori autoimpuse, nu le-am putut include în episoadele prezentate. Asta mi se întîmplă destul de des; atunci cînd vreau să mă mărturisesc febril și total, o parte din esențial rămîne nedivulgat, nu atît din pudoare sau din autocenzură, cît dintr-o mare dificultate de exprimare după canoanele concizie și ale sintezei. Marile spirite au posedat întotdeauna arta de a spune mult în cuvinte puține; pe mine însă m-a urmărit mereu regretul că încă și încă ceva a rămas nerostit, că nu m-am mulțumit a lăsa să se citească restul printre rînduri, că am vrut s-o declar singur, clar și răspicat. Din păcate, cu resturile acelea de montaj nu mai e nimic de făcut. La un colocviu pe tema reportajului ca gen gazetăresc, unul dintre confrații de breaslă m-a întrebat dacă filmele difuzate în ciclul parizian sînt considerate de mine reportaje. A trebuit să mă explic, arătînd că n-am vrut altceva decît să surprind o anumită stare de spirit a unei mari metropole occidentale și că pelicula filmată de mine nu reprezenta altceva decît niște notații ilustrate,, iar comentariul, simple explicații pentru imagini. Reportajul ar fi impus alte rigori, pe care nu mi le-am dorit. El ar fi cerut respectarea unor legi care, deși nu sînt scrise, rămîn în stima profesioniștilor gazetăriei filmate, or, eu tocmai de acele canoane și calapoade m-am ferit. Pur și simplu, trăind o atroce singurătate într-un mare oraș în care aveam zeci de prieteni, vroiam să-mi regăsesc propria solitudine în solitudinea celorlalți, cu tot ce implică actul de a fi singur în mulțime: vidul, reflecția, contemplarea, avantajul de a vedea fără a fi prea văzut, trista bucurie de a surprinde și reține imagini conservate de peliculă, cu atît mai răscolitoare de nostalgii înăbușite dar nestinse, cu cît revelatorul din baia de developaj se dovedea mai capabil să dea la iveală detalii pe care, chiar dacă le-aș fi dorit uitate, au rămas. N-am filmat ca un profesionist, ci ca un vînător. Purtam întotdeauna cu mine aparatul de filmat, acea miraculoasă jucărie care fusese unealta de lucru a unui corespondent de presă american trimis să filmeze războiul din Vietnam și încercam s-o reînvăț a vedea viața. De ce am făcut-o? Nu știu. Un scriitor își are uneltele lui și nu trebuie să se lase tentat de dorința de a deveni «om-orchestră». M-am uitat mult la secvența cu un muzicant solitar din Montmartre care avea în spinare o tobă, în brațe o chitară, la gură o muzicuță, deasupra tobei două timpane. Cînd cînta, stătea într-un singur picior, căci celălalt era dresat să tragă de o pîrghie care manevra bătătorul tobei, săltînd în același timp discurile de alamă ale timpanelor. Degetele îl alergau pe strunele chitarei, iar buzele îi alunecau pe pătrățelele muzicuței fixate pe un suport în dreptul gurii. Și mai avea și o maimuță care juca tontoroiul în jurul pălăriei puse pe trotuar, în calea trecătorilor. L-am filmat, dar l-am lăsat în «resturile de montaj». Parcă prea mă asemănam uneori cu el, ca să-l divulg. Și n cînta decît melodii de o tristețe răscolitoare, iar singura vietate cu ureche muzicală din preajma lui părea a fi necuvîntătoarea aceea cu coada îmbîrligată ca un semn de întrebare, căci trecătorii cu treburi mai importante îi ocoleau ori se făceau că nu-l observă. Iar el avea o privire de statuie rece și un neg ca o lacrimă îi înghețase pe obraz. Spunea: „Oameni buni, opriți-vă o clipă... Un «chanson d'amour» vreau să vă cînt, cel mai frumos «chanson d'amour!»...Nu vă opriți măcar o clipă?... Un «chanson d'amour», oameni buni!..."

Ioan GRIGORESCU

de la lume adunate

Mama Volga și fiul ei. S-a descoperit recent că paralel cu Volga trăiește un fluviu subteran a cărui albie atinge în unele locuri 15 kilometri lățime. Cum rîul subteran nou-descoperit curge la numai circa 100 metri distanță de suprafața solului, și cum zona respectivă este destul de secetoasă, se înțelege că această surprinzătoare sursă de apă va fi folosită în scopuri corespunzătoare.

Jos pornografia. Printr-o ordonanță, municipalitatea Parisului a hotărît ca librăriile și magazinele care difuzează lucrări pornografice și obiecte licențioase să-și opacizeze vitrinele, pentru a nu mai atrage atenția trecătorilor. Coroborată cu faptul, de netăgăduit, că și în Danemarca, patria «porno-shop-»urilor, comerțul respectiv înregistrează pierderi serioase, măsura semnalată dovedește că împotriva valului imund al pornografiei se ridică vocea bunului-simț.

Viitorul este al bicicletei. Belgia, țară ale cărei orașe, ca și ale altor țări, sînt gîtuite de «ambuteiaje», numără circa 3 milioane de bicicliști, cam o treime din populația țării. Lucru ce i-a determinat pe edilii belgieni să elaboreze un plan vast de construire a unei rețele de piste ciclabile, care să lege între ele marile orașe ale țării. În creștere este și numărul centrelor de închiriat biciclete. De asemenea, în Franța, Elveția și R.F. Germania «zeul bicicletă» capătă noi prozeliți.

Locul I, cu 1 520 000 puncte... «Îmi permiteți, «regele ilustratelor» nu este domnul Angoretti din Florența, așa cum s-a anunțat în presă, ci, eu, Antonin Kocenda»... Într-adevăr, față de numai 1 500 000 ilustrate cîte posedă colecționarul italian, cetățeanul ceh Antonin Kocenda din Bucovice, Moravia, are o colecție de 1 520 000 ilustrate, adunate în 40 de ani de viață, depozitate în patru camere și cîntărind circa 7 tone. Să-i dăm deci cezarului ce e al cezarului...

«Banii sau... sîngele». În mod curent contravenționile de circulație erau sancționate în orașul american Lexington (Massachusetts) cu o amendă de 30 dolari sau cu 30 zile închisoare. În prezent însă contravenienților li se pune alternativa: «Banii (adică amenda) sau sîngele» (adică o donație de circa 0,5 l sînge). Și astfel cei care încalcă legile circulației îmbogățesc în mod substanțial tezaurul «Băncii sîngelui» din Lexington.

Inflație de toreadori. 10 000 de *toreros* profesioniști în Spania, mulți dintre ei fără lucru, iată un tablou sumbru, descris chiar de autoritățile spaniole, care sfătuiesc pe tineri să se gîndească bine înainte de a-și alege profesiunea: «Cine nu are în sînge vocația arenei — se spune — să se apuce mai bine de altceva».

Freddy, muncitorul anului 1977. Un grup de cercetători de la universitatea din Edinburgh l-au creat pe Freddy, robotul care, grație mîinilor sale (mecanice), ochilor săi (o telecameră), creierului său (electronic), este în stare să monteze automobile, avioane, bărci cu motor, deocamdată de proporții reduse. Părinții lui Freddy însă și-au exprimat speranța că pînă în 1977 fiul lor va putea fi utilizat în industria britanică, la banda de montaj.

Adio, mici furtișaguri! Comerțul vest-german era păgubit ani de-a rîndul de mari sume de bani, ca urmare a faptului că în automatele care funcționau cu monede de două mărci erau introduse monede străine, egale ca mărime și greutate, dar de valori mult mai reduse. De curînd însă cotcarii au primit o lovitură decisivă: automatele au fost dotate cu un dispozitiv magnetic care «identifică» imediat noile monede de două mărci, respingînd pe toate celelalte, egale ca formă și greutate.

Luminopunctura, terapeutica de mîine? Bazîndu-se pe principiile medicale ale acupuncturii, savanții sovietici sînt pe cale de a găsi o nouă metodă terapeutică. Inovația lor constă în folosirea, în locul tradiționalului ac, a unui fascicul extrem de fin de raze laser, aplicate, timp de cîteva secunde, asupra pielii. *Luminopunctura* este nedureroasă și absolut sterilă.

sfîrșitul unui blestem?

Prezentată de la tribuna celui de-al 6-lea Simpozion internațional de cercetări în domeniul leucemiei (Nagoya-Japonia, septembrie 1973), teoria profesorului Sol Spiegelman de la Universitatea Columbia din S.U.A. a părut multora de-a dreptul o provocare. *Cancerul nu este ereditar* — afirmă profesorul american — *ci este produsul unui virus. Și încă al unui virus cît se poate de banal.* Pentru cei mai mulți dintre participanții la simpozion, afirmația era pur și simplu aberantă. Leucemia — spuneau ei — este forma de cancer justificînd în cel mai înalt grad teoria oncogenică, adică a transmiterii cancerului — cel puțin ca predispoziție — de la părinți la copii. Iar virusul, dacă există așa ceva nu numai că nu poate fi unul banal ci — atît cît rezultatele cercetărilor îngăduie pînă în prezent să se știe — este unul atît de special încît se camuflează în însăși materia vie, se confundă cu materialul genetic, se transmite de la celula-mamă la celula-fiică și declanșează atacul atunci cînd îi convine. Nimeni n-a văzut virusul cancerului la nici un fel de microscop electronic, așa cum a fost văzut, bunăoară, virusul poliomielitei. În plus — argumentează oncogeneticienii — experiențele pe șoareci s-au soldat cu crearea unor *linii*, subiecți de leucemie.

Profesorul Spiegelman recunoaște, cinstit, că nici el n-a văzut în viața lui vreun virus de leucemie. Dar asta nu înseamnă nimic. Martorii profesorului american nu locuiesc în microscop, ci în uzina biochimică, cum denumește el celula și nucleul ei. Și nu tocmai oncogeneticienii vor avea curajul să-i contrazică afirmația că întregul program de fabricație al acestei uzine este comandat de materialul genetic din nucleul celulei, patrimoniu ereditar format încă de la nașterea unei noi vieți prin unirea ovulului cu spermatozoidul. Dar acest patrimoniu este conservat intact în *toate* celulele organismului apărute în urma divizării oului. Și dacă e așa, *fiecare* din aceste celule ar trebui să ofere detectivului biochimist indicații de cancer sau predispoziție canceroasă. Realitatea însă — confirmată de experiențe — arată cu totul altceva. Profesorul Spiegelman dezvăluie rezultatele autopsiilor efectuate de el și de colaboratorii săi în numeroase cazuri de deces, cauza fiind cancerul. Pentru ce — se întreabă el — în toate aceste cazuri *numai unele celule* sînt marcate de cancer, iar altele nu? Teoria oncogenică ori explică totul, ori nimic. De ce dacă *mutațiile* biochimice sînt comandate de nucleul genetic ele nu apar decît la *anumite celule și nu la toate?* Continuîndu-și perseverent experiențele, profesorul a expus cazul a doi gemeni — opera deci a *aceluiași ou* — din care numai unul suferă de leucemie, iar celălalt nu prezintă nici un semn, cît de cît suspect de «predispoziție», nemaivorbind de vreo aberație biochimică.

Optimismul profesorului Spiegelman merge mai departe. Deși stadiul actual al experiențelor sale nu o confirmă încă, el afirmă că virușii leucemiei (și ai cancerului în general) n-au nimic special. Niște viruși banali, vreo douăzeci la număr, și care vor putea fi reduși la tăcere de un viitor vaccin-cocteil.

Dacă și cînd asemenea fericite prezicem se vor adeveri, nu se știe. În orice caz, oamenilor li se oferă o speranță în plus, și asta nu-i puțin lucru. Este de reținut și observația revistei franceze «L'Express» că experiențele doctorului Spiegelman au darul să aducă liniște în sufletul celor care văd în misterul cancerului un blestem de familie.

E. DASCĂLU

cronica de trei secunde

diminețile lui casals

Moartea lui Pablo Casals ar fi trebuit să aibă un alt decor decît cel pe care omenirea nemuzicală i l-a oferit cu perversă dărnicie. Acest patriarh al muzicii *n*-ar fi trebuit să fie îngropat printre blindate dezlănțuite, printre tunuri care bubuie, printre alarme mondiale, printre flote de portavioane gata de decolare. Nu hărți strategice ar fi fost cazul să-i *punem pe mormînt, nu mapamondul* însingerat și în armură de luptă ar fi trebuit să-i vegheze ultimul său somn. O cu totul altă alarmă ar fi trebuit să răsune în lume la moartea lui Casals. Un îndelung sunet de violoncel — emis de toate posturile de radio, de radar și chiar, într-un elan suprarealist, de cele antiaeriene — ar fi fost nimerit să se audă peste întreaga lume, peste oceanele, canalele și piraiele ei. Toate armele ar fi trebuit să cadă în acea zi pentru a lăsa ca un sunet de violoncel să înfioare lumea, amintindu-i acestei omeniri nemuzicale că a *murit* cel mai bătrîn muzician al ei, cel mai integru și cel mai incoruptibil violoncelist al ei. Dar omenirea nemuzicală nu știe să-și numere violonceliștii, iar dacă aceștia sînt și bătrîni, *generozitatea ei nu merge mai departe decît* a-i socoti în afara numărării rezerviștilor apți de luptă.

Lumea ar fi trebuit să arunce armele măcar la moartea lui — dacă n-a făcut-o cînd îi asculta Partitele lui Bach. Omenirea nemuzicală ar fi trebuit să renunțe la războaiele ei — așa cum au fost violoncelișții onești care au renunțat să mai cînte la violoncelul lor, după ce l-au ascultat pe Casals. Sau, dacă toate aceste argumente par prea pioase și umaniste — să fie măcar sinceră, să-și abolească ipocrizia și să proclame cu tot cinismul: dat fiind că nu putem realiza gîndul lui Casals ca Bach să fie cîntat și ascultat într-o perfectă stare de curățenie sufletească, dat fiind că nu sîntem perfect curați, să nu mai auzim de Bach! Ar fi fost — fie și crud — un răspuns la somația incoruptibilă a lui Casals.

Căci fiecare zi din viața minunată a violoncelistului a fost o somație divină la adresa omenirii nemuzicale. O somație fără compromisuri — acea lipsă de compromis deloc inumană care l-a făcut pe Thomas Mann, alt om de excepție care a încercat să trăiască fără portavioane și permise de portarmă, să-l socotească pe Casals drept un «fenomen uman».

Prin moartea lui Casals a încetat să existe un fenomen uman. Nu mai avem ureche muzicală pentru a auzi cutremurarea pămîntului cînd se sfîrșește un fenomen uman care a găsit esența creației în modestie și nu în orgoliu? Nu mai auzim și nu ne mai înfricoșează decît cutremurele Terrei sub bombe?

Cînd un idiot — fie el mare actor de filme *cu cow-boy* — a îndrăznit să spună, ca un omagiu adus forței războinice, că zgomotul bombardierelor B-52 «conține sunetul arcușului lui Casals», înțeleptul din Prades l-a strivit cu fulgerul minții sale, atît de rar și de decisiv scoasă din teacă; dacă omenirii nemuzicale i-a fost imposibil să înțeleagă pacea la care Casals a chemat-o aproape 100 de ani — nu i se poate cere să prițeapă măcar această scurtă izbucnire de *furie a celui care a îmbunat pînă și moartea*, silind-o să-i dea putere de viață și de muzică timp de-un secol?

Ce-ar fi dacă am spera? Dacă am spera, ca ori de cîte ori îl ascultam violoncelul, dimineața, cînd trezindu-mă din somn îmi spuneam — precum m-a învățat Arthur Rubinstein în lecțiile sale pentru iubirea vieții — «ziuă e lumină», și adăugam, de la mine putere, «e lumină și Casals trăiește...»

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

LE DUC THO (născut în anul 1910 în provincia nord-vietnameză Nam Ha, studii superioare de drept; în anul 1930 devine membru al Partidului Comunist din Indochina, tovarăș de luptă al lui Ho Și Min; din 1956 este membru al Biroului Politic al Partidului celor ce muncesc din Vietnam, secretarul C.C. al partidului; a reprezentat Vietnamul de Nord la convorbirile de la Paris pentru încetarea războiului din Indochina), distins cu Premiul Nobel pentru pace, a declarat că-i va accepta numai atunci «cînd vor tăcea armele și o pace reală va fi instaurată în Vietnamul de Sud».

GAAFAR MOHAMMED EL NIMEIRI, președintele Republicii Democrate Sudan (născut în anul 1930 la Omdurman, lîngă Khartoum, studii la Colegiul militar din Sudan; a făcut o remarcabilă carieră militară; din anul 1969 este președintele Consiliului Revoluției, comandant șef al armatei iar; în același an devine și prim-ministru; din 1971 este președintele Republicii Democratice Șudan) a emis un decret prin care se constituie un guvern provizoriu pentru regiunea de sud a țării, format din 11 membri sub conducerea vicepreședintelui țării Abdel Aller.

EDMOND Jules Isidore LEBURTON, primul-ministru al Belgiei (născut în anul 1915, studii superioare social-politice la Universitatea din Liège, ocupă funcții de seamă în învățămînt; membru al Partidului socialist, activitate în rezistența antifascistă din Belgia, deputat din 1946, ministru în 1954-1958, 1961-1965 și 1965-1966, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri în 1968, iar din ianuarie 1973, prim-ministru), a făcut recent declarații importante politice. Printre altele, a anunțat crearea Comitetului de politică generală.

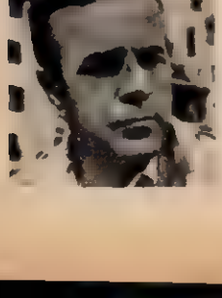

FRANCO ZEFFIRELLI, pe numele adevărat Franco Corsi (născut în anul 1923 la Florența, a urmat cursurile liceului artistic din acest oraș; regizor și scenograf cu bogată activitate pe scenele teatrelor dramatice și lirice și pe platourile de filmare; e cunoscut la Covent Garden, Old Vic din Londra, Scala din Milano, la Roma, Paris etc.; deținător al prestigiosului «Prix des Nations»), pregătește versiunea filmică a capodoperei lui Dante «Divina comedie», în distribuție cu Alberto Sordi, Marlon Brando, Alec Guiness, Liz Taylor.

La 14 ani după ce a fost pusă piatra fundamentală, noua clădire a Operei din Sydney, plasată în golful Wooloomooloo, a fost inaugurată în prezența reginei Angliei și a primului-ministru al statului New South Wales. Realizarea arhitectului danez Jörn Utzon este decretată de unii ca «operă de geniu», de alții ca «o nerușinare», dar toată lumea este de acord — trebuie să fie — că e cea mai costisitoare operă din lume, prețul construcției ridicîndu-se la peste o sută de milioane de dolari.

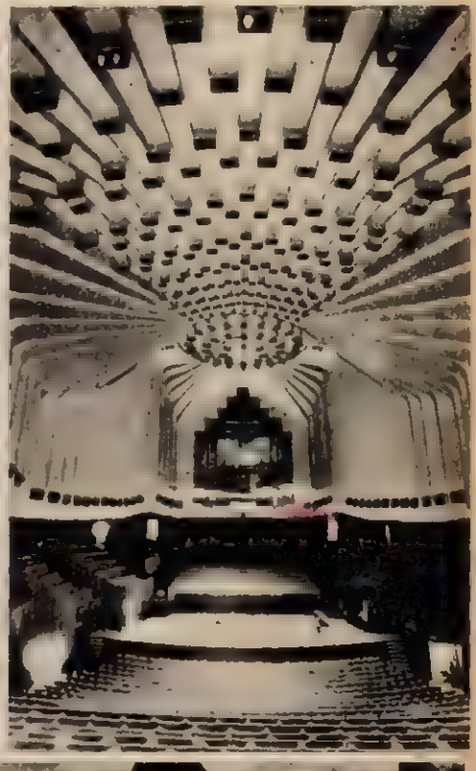

VIAȚA ȘI MOARTEA LIDIEI JIGA, DRESOARE DE LEI, TIGRI ȘI PANTERE (II)

FETIȚA ȘI PUIUL DE URS

Lidia Jiga, eroina noastră, care în decursul strălucitei sale cariere avea să realizeze «Cel mai frumos număr de fiare sălbatice din lume» («Die schönste Raubtiernummer der Welt», cum efectiv glăsuiau programele din 1968 ale marelui circ german Willy Hagenbeck din R.F.G.), a fost o dresoare care iubea animalele. Și animalele simțeau asta. Căci ele simt cînd cineva le iubește, au încredere în el și devin ascultătoare. Așa s-a întîmplat și cu celebrul «dompteur» francez Jean Baptiste Pezan.

Argat la o fermă din nordul Franței, acesta a fost celebru la vremea lui prin puterea și forța de dominare pe care o avea asupra animalelor: vacile furioase, caii, taurii se domoleau subit în fața lui. Cînd a cumpărat odată un leu, s-a prezentat singur la căpitanul vasului care-i transportase «marfa» în portul Marsiliei și singur a luat leul, legat doar cu o zgardă și un lanț...

Lidia Jiga a avut o copilărie tristă, de fetiță orfană. La șase luni și-a pierdut mama și se poate spune că și tatăl, pentru că acesta se recăsătorește și pleacă din satul unde la 1 mai 1932 i se născuse o fetiță.

Aceasta e crescută pînă la vîrsta de 12 ani de bunici și de unchii dinspre mamă. Copilărește acolo, în Veneția de Jos, sat frumos, așezat sub poalele Făgărașului, lipsită de o afecțiune maternă și de căminul familiei. În loc de păpuși se joacă cu animalele și orătăniile din gospodărie: un dulău lățos, ciinele de pază al ogradei, un pisic, pui de găină... Era prietena mînjilor și a vițelor, îngrijea vaca.

Din ograda casei bunicilor, pe o costișă, începea pădurea. Rătăcea adesea pe acolo uitîndu-se după veverițe, iscodind în căutarea vreunei sălbăticiuni pe care să o privească sau cu care să se împrietenească.

Într-o zi găsește un pui de urs rătăcit de vizuina lui. Îl ia în brațe și-l aduce acasă. L-a îngrijit și hrănit mult timp pînă ce, crescut mare, ursulețul o părăsește reîntorcîndu-se printre ai lui.

Povestea totdeauna apoi că această întîmplare a avut semnificația unei opțiuni.

CHEMAREA IREZISTIBILĂ NUMITĂ VOCAȚIE

Fetița cu păr arămiu (de un blond «venețian», dar după numele satului natal și nu din ținutul lagunelor italiene) crește, își termină școala primară în Veneția de Jos, urmează liceul la Deva și Cluj. Își caută un rost în lume, un loc care să fie al ei și numai al ei, poate un răspuns chemării surde ce o ademenea. Se decide să devină actriță.

Singură și fără sprijinul unei familii încearcă zadarnic să se descurce în viață.

În 1953 vine la București și încearcă să intre la Institutul de teatru. E nevoită să facă figurație pentru a-și cîștiga existența, la Teatrul Armatei și la Municipal.

Circul nu-l cunoștea, nu văzuse niciodată unul pînă atunci. Pe locul unde se înalță astăzi clădirea noului Teatru Național și a Hotelului Intercontinental, în inima Capitalei, se instalase Circul Krateyl, ultimul mare circ particular din țara noastră.

Seară de seară era aici privind spectacolul care o fascina. O atrăgeau mai ales fiarele sălbatice și dintre acestea urșii cu care se simțea familiarizată. Erau niște exemplare uriașe de urși bruni carpatini și printre aceștia și un pui, atît de aidoma cu cel pe care-l crescuse cînd era copilă încît i se părea că e același, pierdut de mult și regăsit.

Directorul Emil Krateyl, dresor de cai și pătimaș iubitor și el de animale, o angajează pe un post de îngrijitor la urși.

Pentru Lidia Jiga destinul se preciza, căpăta contur. Intrase în circ, într-un loc care avea să-i devină și casă și adevărata familie.

În toamna acelui an, Circul Krateyl este donat statului și devine Circ de stat. La 15 august 1959 Lidia Jiga e angajată în noua instituție ca elev dresor. Se ocupă de urși, pînă ce o întîlnește pe Dina Mihalcea, o actriță de teatru care a devenit prima dresoare de lei din țara noastră.

Devine asistenta ei și își transferă dragostea și interesul pentru leii africani din această dresură

Dina Mihalcea, frumoasă, temerară, l-a servit drept model și exemplu. Să devină dresoare de fiare sălbatice era acum idealul ei. Dar nu avea pentru asta nici o pregătire și Lidia simțea că o dresură nu se realizează doar cu bunăvoință. Exista o «știință» a dresajului, trebuia să existe o seamă de cunoștințe pe care nu le avea. Dacă ar fi trebuit să și le cîștige doar prin propriile ei observații nu l-ar fi ajuns o viață întreagă; or, ea era nerăbdătoare să devină dresoare. Ar fi făcut orice sacrificiu în acest scop.

Prilejul i se oferă în 1959, cînd la Circul de stat din București, vine în turneu cu Circul «AEROS» din R.D.G. celebrul dresor italian Francesco Capri.

Impresionat de insistența fetei, acesta acceptă să-i dea lecții.

Dar lecțiile erau dure ca și profesorul care le dădea, renumit pentru brutalitatea sa. Adesea o explicație era urmată de o palmă sonoră aplicată pe obrazul ucenicei. Lidia rabdă fără să crîcnească și cu fiecare vînătaie de ghiont sau de pumn își acumulează cunoștințe și experiență.

La sfîrșitul turneului Circului «AEROS» își încheie și ucenicia și totodată pregătirea profesională. Este dresoare de lei în Circul de stat.

A. IOSEFINI

(Va urma)

Alergătorii de fond au un fel de cult al efortului pe care cred că ni l-au transmis atunci și nouă. Angajarea băieților noștri era totală, iar capacitatea de muncă a lui Țiriac imprima lucrului o trenă infernală. Fiecare avea sentimentul că poate mai mult și de aceea toți cei opt jucători terminau leoarcă antrenamentele. Se muncea pînă la istovire. Cine nu juca tenis, alerga, iar cine nu alerga ridica greutăți. După-amiaza urmau alte două ore de pregătire fizică pe care le încheiam adesea cu pasionante jocuri de fotbal. Bosch și Constantin Năstase se străduiau să joace la piasă, Dumitru Viziru să-și șlefuiască serviciul, iar Țiriac și Sereșter să-și potențeze dreptele.

După o vreme diabolicul program avea să facă prima victimă. Rakosi s-a îmbolnăvit de icter mecanic și ne-a părăsit. Mă așteptam la o perioadă de reflux, dar momentul a trecut aproape pe nesimțite.

Duritatea programului spărsese gheața de început și acum numele meu se schimba din nou. Pentru cei mai tineri deveneam dom' profesor, iar pentru cei de-o vîrstă cu mine sau mai mari «profesore». Se auzea despre intenția conducerii de a renunța la Cupa Davis și la o parte din deplasări, ca și de eșecurile cu care se soldaseră intervențiile lui Gogu Viziru, pe atunci secretar federal, pentru obținerea unor condiții mai bune de antrenament.

Era clar că nu ne bucuram de nici un fel de credit. 0-5-ul de la Hanovra, în care Țiriac și Constantin Năstase nu reușiseră să ia nici un set lui Bungert și Buding se situase undeva la periferie în ansamblul vieții noastre sportive.

La lipsa de valoare se adăuga acuzația că băieții noștri nu duc viață sportivă. Se vorbea despre unele abateri disciplinare ale lui Mărmureanu, dar nu se știa nimic precis. După un antrenament în care mi s-a părut puțin obosit, l-am luat deoparte pe Petre și i-am întrebat:

— La ce oră te culci seara?

— Pe la nouă jumătate cad frînt. Am și uitat de cînd nu m-am mai culcat peste ora zece.

— De băut, bei?

— Ce să beau? Apă?, îmi răspunde el rîzînd.

— Băuturi alcoolice, bei?

— Doamne ferește! Dacă beau două pahare de bere dorm trei zile.

În următoarea perioadă, cam pe la mijlocul lui ianuarie, am fost

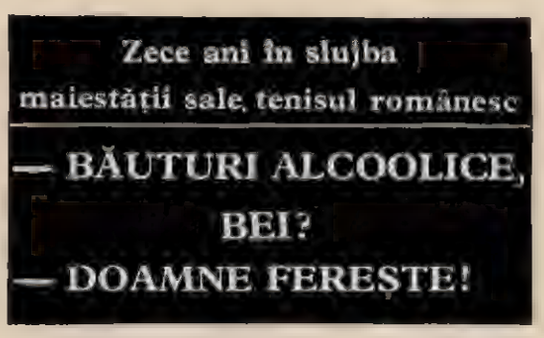

convocați la o ședință de analiză unde am prezentat o informare detaliată în care subliniam marele volum de muncă și rîvna băieților. În timpul expunerii aveam să surprind zîmbetul cîtorva dintre cei care voiau să insinueze că scot cifrele din mînecă. Aș fi preferat să mi se spună că vînd gogoși și să încep lupta pe față. Dar fiindcă ei tăceau a trebuit să continui și să amîn confruntarea.

În cuvîntul său,unul din membrii biroului federal mă face de cîteva ori să înțeleg că se îndoiește de multe din lucrurile spuse acolo, apoi spune: «Și ca să vă dovedesc că este așa, am să-l întreb pe tovarășul Mărmureanu de unde venea marțea trecută, pe bulevardul 6 Martie la o oră în care sportivii serioși dorm? Aș vrea să aflu răspunsul pe loc». Luați prin surprindere, înghețăm cu toții. Mărmureanu se ridică încet, parcă urcîndu-se pe-o scară și după ce-și așază nodul de la cravată, răspunde: «Marțea trecută, pe bulevardul 6 Martie, la o oră cînd sportivii serioși dorm, adică la patru jumătate dimineața, plecam de-acasă și mă duceam la antrenament». După care adaugă pe același ton serios: «Dealtfel nu înțeleg de ce mă întrebați tocmai de marțea trecută, fiindcă eu trec în fiecare dimineață pe acolo». Rîdem cu poftă, iar cei ce erau hotărîți să ne mustruluiască, nu-și pot ascunde mirarea. Spusele lui Mărmureanu au prelungit ședința cu încă o oră. Ne-am despărțit de cei ce ne hotărau soarta cu promisiunea că nu se va renunța la Cupa Davis și la nici una din deplasările programate. Mai mult, ni s-au acordat două săptămîni de cantonament, cu casă, masă și scoatere din producție.

În următorul interval, la începutul și sfîrșitul lunii februarie, două deplasări: Budapesta și Cairo. Cîte două locuri pentru fiecare. Așteptam o nouă perioadă de avînt în fața acestei perspective, dar reacția băieților a fost exact pe dos. Nu înțelegeam ce se întîmplase. Constantin Năstase, rămas decan de vîrstă după îmbolnăvirea lui Rakosi, avea să-mi lămurească totul: «Degeaba te agiți, se știe cine pleacă și de aceea am lăsat-o cu toții mai moale».

Atunci mi-am dat seama că respectul impus pe care-l mai simțeam uneori formal trebuia să capete greutatea încrederii lor totale în mine. Biletele de avion trebuiau cucerite și nu primite cadou. Era singurul mod în care treaba bună începută cu două luni înainte putea să continue. Selecția excludea orice subiectivism și m-am bătut pentru ea ca un nebun. Am cîștigat în acest moment de răscruce și așa aveam să păstrez încrederea băieților.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

vina de a fi cumpărător

Dintre multele și complicatele prevederi și norme ale comerțului, una surprinde prin claritate. Pentru produsele care se vînd cu termene de garanție (frigidere, televizoare, tranzistoare etc.) unitatea comercială și uzina producătoare se desolidarizează de cumpărător în clipa următoare încheierii contractului. Ieșit pe ușa magazinului, vina de a fi cumpărat devine imprescriptibilă. Cumpărătorul poate constata orice defecțiune, îl privește. Poate constata că s-a dezlipit o sîrmuliță sau arderea unei lămpi, cum tot la fel de bine își poate da seama că din cine știe ce viciu ascuns aparatul pur și simplu nu funcționează. Norma nu prevede nici o derogare, în fața ei toate defecțiunile sînt egale.

«Vin cumpărătorii la mine — îmi spune șeful serviciului comercial de la magazinul «Victoria» — și se plîng. Știut e că pentru a cumpăra un Frigerc sau un televizor Saturn nu e suficientă o singură chenzină. Unii se înfurie și mai strigă: hoțule, mi-ai băgat mîna în buzunar, ori mai știu eu ce. Norma comercială apără fabrica nu pe cumpărător. Le explic atunci că nu-i o nenorocire chiar așa de mare, că există cooperative de reparații care sînt obligate să remedieze orice defecțiune la timp, bine și pe gratis. Dar au și ei dreptate cînd pretind ca pentru banii munciți și agoniși de ei să nu cumpere de la început un lucru cîrpit».

Ar fi de așteptat, în atare condiții, ca unitățile de reparații să existe într-un număr corespunzător și dotate cu tot necesarul de piese de schimb. La I.C.L.-Tehnometal din Piața Sfîntul Gheorghe, vînzătoarea Bălin Eugenia afirmă însă că pentru repararea frigiderelor, de pildă, ființează un singur centru, în strada Avrig. În strada Avrig aflu de la cei prezenți că o reparație poate dura și cîteva luni de zile, cum e în cazul frigiderelor care au compresoarele defecte. La cooperativa Radio-Progres din strada 30 Decembrie stau de vorbă cu Maria Cristescu și Dan Bădicioiu. De la ei aflu că în general televizoarele noi, cum e «Saturn» de exemplu, sînt bune și foarte bune, sau dacă vreți la fel de bune ca televizoarele fabricate de firmele recunoscute din străinătate. Există încă unele defecțiuni firești datorate rețelei electrice a abonaților: arderea siguranței sau a unei lămpi; ele sînt reparate în cîteva ore. Pentru viciile mai grave însă cooperativa nu dispune de piesele de schimb necesare, deși ele sînt produse de serie ale uzinei «Electronica». Pentru obținerea unui selector sînt necesare note complicate de evidență, parcurgerea unei filiere încîlcite pe traseul căruia cooperativa se găsește în ipostaza solicitantului neavenit, de parcă altcineva și nu uzina trebuie să răspundă pentru propriile ei greșeli și rebuturi. Obținerea unei piese durează uneori și trei luni, timp în care posesorul aparatului defect nu are decît satisfacția de a plăti abonamentul, fiindcă și cei de la abonamente dispun de o optică identică cu a fabricii de televizoare considerînd că obligațiile revin exclusiv cumpărătorilor. O astfel de dispoziție globală, nediferențiată și anacronică nu servește nimănui, nu e echitabilă în primul rînd și nici stimulatorie atît pentru uzina producătoare cît și pentru unitatea comercială sau cumpărător și, firește, nu se potrivește climatului de echitate instaurat în țara noastră de la care nici măcar comerțul nu poate abdica.

Nicolae CRISTACHE

premieră românească

În rol generos pentru Ion Caramitru, un rol ingrat pentru Tamara Crețulescu.

despre o anume fericire

Fără să aibă o distribuție «trăsnet», fără să atragă prin vreun nume de regizor debutant despre care să se fi vorbit încă din anii studenției, ultima producție românească «Despre o anume fericire» cheamă publicul; de unde se vede, încă o dată, că filmul de actualitate reprezintă, deopotrivă, pentru spectatori și profesioniști, pentru noi toți, un centru de interes vital, încrederea că, odată, cîndva — dacă nu acum — în această zonă a contemporaneității trebuie căutată adevărata măsură a unei cinematografii.

Se înțelege că pretențiile publicului sînt mult mai mari în fața unor creații care își asumă răspunderea de a capta pulsul zilei de azi, judecățile — mai hotărîte, disponibilitatea de a face concesii de dragul unui amănunt sau altuia este serios redusă. «Despre o anume fericire», film — după părerea noastră — modest dar necesar, care încearcă să extragă, dintr-o poveste cu doi absolvenți ale căror drumuri se despart, simburele unei dezbateri etice despre libertatea de a-ți construi destinul profesional și social, acest film, spun, are privilegiul unei astfel de primiri din partea spectatorilor.

Atenți la termenii dezbaterii, la consistența morală a argumentelor, la autenticitatea crîmpeielor de viață surprinse pe ecran, unii dintre ei au remarcat valabilitatea punctului de pornire, premisele atent construite, lipsa de ostentație a tonului cu care cei doi eroi ai filmului, tineri ingineri, își prezintă cartea lor de vizită: alegerea locului de muncă. De partea cui va înclina balanța viitorului, a celuia care «se duce la dracu-n praznic», sau a celuilalt, care vede într-o catedră universitară o șansă?

«Filmul este bine lansat — declară inginerul constructor Ovidiu Măcriș — pregenericul are toate datele unui mic film care a rezumat deja două vieți. După despărțirea din gară a celor doi prieteni, bărbătească, fără cuvinte, dar încărcată de emoție, frumos rezolvată, așteptam, sincer să fiu, o altă creștere a peliculei, mai puțin complicată prin tot felul de adaosuri, de întîmplări menite să lege sau să dezlege o situație, mai dispusă să surprindă meandrele sufletești ale protagonistului care s-a dus, de bunăvoie, acolo unde știe că este nevoie de el. Oare timp de trei ani viața sa s-a confundat doar cu imaginea acelei mașini care devine calul de bătaie al filmului? Cred că și actorii, regizorul Mihai Constantinescu, scenariștii Constantin Chiriță și Andrei Blaier au simțit că este nevoie și de altceva, de aceea au lipit eroului un hobby, alergările de dirt-track».

«Astfel de filme solicită un asentiment al spectatorului — este de părere farmacista L. Munteanu și filmul se îndreaptă limpede către aducerea, în sfera interesului nostru afectiv, a protagonistului, omul care trăiește aspru și gîndește aspru, dar credincios lui însuși. Acest personaj, interpretat cu o sobră distincție de către un actor mai puțin cunoscut nouă, Ovidiu Iuliu Moldovan, conține în sine suficientă forță de a ne convinge că este în stare să înfrîngă obtuzitatea și lașitatea unui director birocrat, nu văd de ce filmul a trebuit să fabrice niște bețe în roate în plus, să amplifice și să complice inutil disputa dintre «nou și vechi». Un aer de nedorită artificialitate se instalează, la un moment dat, pe ecran, amănuntul cu propunerea unui nou proiect al directorului este greoi, de prisos, contrafăcute sînt și luările de cuvînt în ședințe. Este păcat, pentru că astfel s-a mîncat din timpul și spațiul destinate notațiilor inspirate, firești, cum ar fi scenele din casa eroului, prima reîntîlnire a celor doi foști prieteni».

Descopăr, în spusele interlocutorilor, acel glas — aproape răgușit — al criticii, al acelei critici care a amintit, de atîtea ori, teama cineaștilor noștri de o anume simplitate, neîncrederea în viețile fără complicații.

«Despre o anume fericire» și-a zdruncinat serios echilibrul, «și-a mîncat din spațiul său vital» și printr-o poveste sentimentală de planul doi, surprinzător de stîngaci inserată, printre picături. Aparițiile unei fete grațioase (Tamara Crețulescu), iubită de unul, neiubită de celălalt, sînt menite mai mult să ne informeze ce se întîmplă cu cei doi, decît să ne aducă în fața unui alt destin.

„De ce nu avem curajul să facem un film de bărbați? — întreabă inginera Iuliana Cirjeu — dacă motivațiile interioare ale unei teme permit asta, dacă problematica, fie ea și «de producție», poate stîrni interes? De ce se apelează obligatoriu la accente sentimentale?"

Încercînd să îmbogățească acțiunea, autorii au sărăcit filmul. O dovadă în plus este și faptul că dialogurile, în general mai îngrijite și mai la obiect decît în multe alte filme din urmă, nu fac deloc corp comun cu personajul fetei. Vorbele ei au de-a face cu maximele, cu sentințele și frazele decisive. Cuvintele lui Ovidiu Iuliu Moldovan și ale lui Ion Caramitru (într-un rol bine scris, excelent interpretat) au de-a face cu viața.

Magda MIHĂILESCU

pe ecrane

tu și eu

De obicei, un astfel de film se vede cu o sală goală; de cele mai multe ori cei care intră să-l vadă se adăpostesc ori de ploaie, ori de plictis. Surpriza se înregistrează la sfîrșit. Observi, la spectatorii care se îndreaptă liniștiți spre ieșire, că în locul indiferenței s-a instalat participarea. *Tu și eu* este un film static, fără o deschidere a acțiunii în sensul seducător al cuvîntului: urmăriri, suspense sau poveste de dragoste cu finaluri fericite. Filmul este ca o miniatură despre un El și o Ea care trec simultan printr-o criză de existență. Acest bilanț îl fac niște oameni trecuți de prima tinerețe. Pentru Ea începutul și motivul principal al neliniștii pornește de la enunțul: «El nu mă mai iubește ca înainte». Pentru El, impasul profesional la proporția unei crize de conștiință; și ca în celelalte filme ale «genului» (amintim în treacăt afinități întîlnite și în *Cléo de la 5 la 7* sau *Noaptea* lui Antonioni) faptele din jur, oameni, lucruri și întîmplări sînt trecute prin filtrul lucidității treze a eroului, prin introspecția nemulțumirii de sine. Un bărbat plîngînd în hohote pe ecran este un *lucru rar*. Plînsul lui, eliberare și neputință în același timp dă semnele unui reînceput de viață, dar în sensul amar al cuvîntului. Pentru că ochii bolnavei care-l fixează cu speranță și încăpățînare sînt invitația la o viață ce trebuie mereu trăită și mereu începută.

«Eram sceptic la început — îmi mărturisește inginerul Vlfor Barbu. Pentru mine semnătura unei femei pe generic, (regizoarea sovietică Larisa Șepitko) nu prezenta garanția unui film de rezistență. Dar filmul acesta, cu aparențe modeste, are profunzimi nebănuite».

Rada PREJBEANU

cine, ce, unde, cînd ?

● Edouard Molinaro filmează la Nantes «Ironia soartei», după romanul lui Paul Guimard. În distribuție — Marie Breillot, Pierre Clémenti, Claude Rich, Pierre Vaneck, Juliette Mills, Jean Desailly.

● **«Elvis Museum». Elvis** — de la Presley. În curînd va exista și așa ceva în orașul de baștină al cîntărețului, Memphis. Autorul și, în același timp, finanțatorul ideii unui muzeu — domnul Veron Presley, tatăl vedetei.

● Krzystof Zanussi («Structura cristalului») filmează la Hollywood. Debutul american al cineastului polonez va fi, în mod surprinzător, «un polițist», o ecranizare după James Hadley Chase, «Act de violență». Interpreți — Ann Wedgeworth, Horst Buchholz (foto 1), Luise Clark.

● Literatură despre Marilyn Monroe, filme despre Marilyn, piese. Exploatarea fostului mit începe să semene cu o afacere rentabilă. În toată lumea se caută interprete pentru M.M. Un teatru din Los Angeles a angajat o actriță engleză, pe frumoasa și bruneta Joan Collins (foto 2).

● «The National Cowboy Hall of Fame» a primit, pentru prima dată, în rîndurile sale o femeie, actrița Barbara Stanwyck.

● «Dreptul de a iubi» ne-a făcut cunoștință cu un tînăr autor francez, Eric Le Hung, care, în momentul de față, realizează un film despre aventurile dezastruoase ale unei bande de hippies. Vedeta feminină este o actriță lansată de televiziune, Françoise Dorner, debutantă pe marele ecran.

● Jack Lemmon consideră că ultimul său film, «Salvați tigrul», este cel mai bun din întreaga sa carieră.

● Marcello Mastroianni în conflict cu Carlo Ponti! Actorul, care interpretează un rol de mică întindere în filmul lui De Sica intitulat «Călătoria», finanțat de Ponti, pretinde ca numele său să fie trecut pe generic cu litere de mărimea celor cu care sînt scrise numele vedetelor principale, Sophia Loren și Richard Burton.

Producătorul nu este de acord și ce va urma vom vedea.

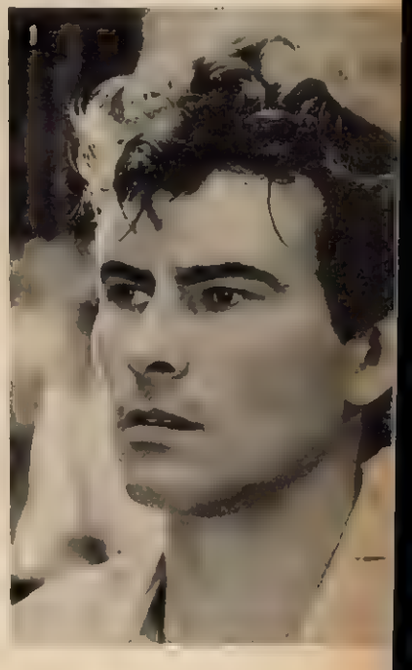

1

2

Nici un drum nu e lung...
Nici un drum nu e greu...

Cu motoreta românească

mobra 50

PENTRU DRUMURILE COTIDIENE,
PENTRU SPORT, TURISM, VACANȚE, CĂLĂTORII
MOBRA 50: 50 cmc
MOBRA 50: patru cai putere
MOBRA 50: suspensie hidraulică
MOBRA 50: stabilitate și confort
MOBRA 50: parcare fără dificultăți
MOBRA 50: depiasare rapidă și agreabilă, în deplină siguranță, cu un consum foarte redus — 100 km relaxare cu numai 8 lei!
MOTORETA MOBRA 50 SE POATE CUMPĂRA ȘI CU PLATA ÎN 24 RATE LUNARE, CU UN AVANS MINIM DE 950 LEI.

DOSAR FLACĂRA

mărul de toamnă

Căsuța de la marginea cartierului, cu poarta tăiată într-un gard de lemn jos, mai mult simbolic, încît puteai trece peste ei ușor, cu bolta de viță, cu un cîine în relații de leneșă prietenie cu pisica, aducea cu acele miniaturi din poveștile copilăriei. Era căsuța Liviei, căsuța de unde pleca în fiecare dimineață în zori, dusă de mînă pînă la stația de autobuz de mama ei. Ghiozdanul era pregătit de cu seara, ca dimineața nimeni să nu facă zgomot, fiindcă bunicul dormea. Un bunic, o mamă rămasă singură, o fetiță cuminte, cu micile lor necazuri și bucurii, pînă în dimineața în care...

A FOST PREA TÎRZIU

Abia îmi așezasem pe birou dosarele după care urma să întocmesc referate, cînd miliția mi-a anunțat accidentul. Un accident de circulație, banal și stupid ca toate accidentele. O fetiță și mama ei au fost surprinse pe un drum de la marginea orașului și lovite în plin, cînd încă abia se îngemănau zorii.

Urmele existente la fața locului nu prea erau concludente. În timp ce ofițerul de la «tehnic» făcea măsurători, mulaje de ghips, strîngea niște cioburi de sticlă (probabil de la un far), iar eu dictam datele pentru procesul verbal căpitanului Bogdan, nu știu cum de a apărut și un tînăr sergent cu un splendid cîine lup.

— Ce dracu vrea să facă aici cu cîinele? l-am întrebat pe căpitan.

— Să-l «lanseze» după urme, că ăștia cred în cîine ca-n sfinți! Doar n-o să găsească cîinele tocmai camionul gri, fiindcă, uitați, mulajele arată că a fost camion, și, vedeți, aici e o mică urmă de vopsea gri.

— Permiteți? Permiteți? Mă tot sîcîia în cap sergentul care abia mai stăpînea cîinele în lesă, și mai mult ca să scap de el i-am spus că sînt de acord.

Cîinele a țîșnit aproape tîrîndu-l după el pe sergent, l-a purtat în lungul străduței, a sărit gardul scund de lemn, a înspăimîntat un cîine pașnic și o pisică ce dormeau împreună pe pragul căsuței și l-a trezit pe bătrîn, care, astfel, prin năvala cîinelui și explicațiile vecinilor, a înțeles greu, buimăcit de somn și de bătrînețe, că fiica și nepoata lui sînt în stare gravă, la spital.

Am vrut să-i spun cîteva tînărului sergent, dar era atît de dezamăgit de rezultatul acțiunii cîinelui, încît am renunțat.

După ce am transmis celor de la «circulație» indicațiile referitoare la un camion gri cu un far spart și o mică zgîrietură pe aripa din față-dreapta, am plecat la spital, cu gîndul că poate victimele sînt în viață și își amintesc amănunte. Eram intrigat și de faptul că urmele parcă indicau că acel camion s-a oprit, că femeia a fost ridicată din locul unde a fost aruncată de izbitură și că s-a încercat ștergerea unor urme, de aceea mulajele erau atît de neclare.

Portarul spitalului și-a amintit de «transportul» (expresia lui) la care ne refeream și ne-a îndrumat la secția de reanimare.

Un grup de medici cunoscuți tocmai comentau cazul care ne interesa.

— Vă rog... Aș putea sta de vorbă cu femeia, cu mama fetiței? am întrebat.

— Nu...

— E atît de grav?

— E deja la morgă.

— Fetița?

— E în operație. Sperăm că ea va scăpa.

Medicul înalt, solid, care,după felul în care își dădea jos halatul încheiat la spate, se deducea că a operat-o pe mama fetiței, părea înciudat.

— Prea tîrziu, domnule! Înțelegi? Prea tîrziu! Dacă ar fi fost adusă imediat după izbire, poate am fi putut opri hemoragia internă, poate... De ce nu a fost adusă cu maximă repeziciune?!

Se uita la mine de parcă eu aș fi fost vinovat.

— Era o străduță de la capătul orașului, cu puține case, și a fost găsită tîrziu. Cel care a provocat accidentul, a fugit.

În timp ce medicii au început să discute cu mine despre «crima» celui care a fugit de la locul accidentului, deși văzuse două ființe pe moarte, căpitanul Bogdan mi-a cerut permisiunea să dea un telefon din biroul directorului spitalului. I-am făcut semn afirmativ. Știam că va vorbi cu cei de la circulație și dacă îi vor spune că încă nu au prins șoferul camionului care a provocat accidentul, le va spune, la rîndul lui, că nu sînt buni nici să conducă un concurs de trotinete la grădiniță și altele de acest gen.

VINOVATUL

Raportîndu-mi asupra repeziciunii cu care s-a desfășurat munca grea de verificare a tuturor camioanelor gri din oraș și de identificare a camionului care a produs accidentul, locotenentul de la circulație arunca din cînd în cînd cîte o privire triumfătoare către căpitanul Bogdan. L-a introdus apoi în birou pe șoferul camionului. Surpriză! Acesta se jura că nu a părăsit casa în noaptea și dimineața aceea, că nu știe nimic despre cele întîmplate, cu toate urmele demascatoare pe care le prezenta camionul său. Spre a ne convinge, a propus mărturia membrilor familiei sale.

— Bine! Vom verifica apărarea ta, i-am spus, și, în adevăr, am plecat imediat la locuința lui, însoțit de cei doi ofițeri.

Primul lucru care ne-a dat de gîndit a fost faptul că locuința lui era nu departe de locul accidentului, adică dacă ar fi venit cu camionul din exterior spre oraș, ar fi trebuit să treacă pe strada cu locuința victimelor, unde s-a produs și accidentul.

Cei cu care locuia însă spuneau cu toții același lucru, și anume că nu a lipsit de acasă în noaptea aceea, plecînd dimineață după ora accidentului. Eram destul de iritat din cauza acestei încurcături, cînd a apărut și sergentul cu cîinele lui. Cineva spusese ceva la sediu despre o cercetare și tînărul sergent mă privea încurcat, cu cîinele culcat cuminte la picioarele lui, și fără să aibă curajul să mă mai sîcîie cu «permiteți?»

— Dacă o fi pe aici vreo urmă? m-a întrebat căpitanul Bogdan. Nu dispuneți să facem o percheziție în camera șoferului?

— Dispun, dispun, dacă zici... Să încercăm și asta.

În timp ce Bogdan a început percheziția după toate regulile tratatelor de criminalistică, pornind de la premisa că din moment ce șoferul a deplasat victimele din locul unde le-a lovit, nu ar fi exclus să se fi pătat pe haine, tînărul sergent a dat cîinelui să miroasă o salopetă a șoferului și apoi s-a lăsat condus de acesta pînă în fundul grădinii. Sub niște tufe de zmeură cu frunzele uscate, cîinele a început să sape cu labele din față repede de tot, pînă a scos ceva cu gura. S-a întors apoi dînd din coadă și depunînd la picioarele sergentului o poșetă de damă, murdară de pămînt.

— Bogdane! am strigat spre casă și, apoi, cînd uriașul căpitan a apărut, am continuat: «Sfîntul» cîine ne dă lecții de percheziție!... Gata. E poșeta victimei, după toate probabilitățile, și, atunci, totul e clar.

Deși poșeta s-a dovedit prin conținutul ei că era a victimei, totuși lucrurile nu erau atît de clare, fiindcă martorii propuși de șofer în apărarea sa își mențineau declarațiile chiar și în fața acestei descoperiri, iar șoferul o tinea întruna cu: «Sînt vinovat, dar nu eu le-am lovit cu camionul», refuzînd orice altă explicație.

FETIȚA ȘI MĂRUL DE TOAMNĂ

La garderoba spitalului, unde conform regulamentului îmbrăcam halate albe (al lui Bogdan cam crăpa peste uniformă), căpitanul a introdus în servieta mea alături de cutia de bomboane două mere, unul galben și altul roșu, cu adevărat fantastic de mari și de frumoase. «Mi le-a adus un coleg de la Tîrgoviște», mi-a spus de parcă voia să se scuze.

Medicul șef al secției de ortopedie, un bărbat înalt, suplu, cu zîmbet plăcut, ne-a prevenit:

— Vă rog să nu o obosiți. A trecut peste operație, a trecut peste șoc, dar, fiindcă bănuiește ceva cu mama ei, e într-o stare... Înțelegeți, nu?

I-am promis că vom avea grijă și am pătruns în salonul unde celelalte femei priveau spre noi într-un fel anume, văzînd că ne apropiem de patul fetiței cu ambele picioare în ghips.

— Ce facem, domnișoară Livia? a început discuția medicul șef, cu vocea lui plăcută și odihnitoare. Nu se mai poate să plîngem la vîrsta asta! Ai dureri?...

— Nu plîng... Mă răzbun... așa...

— Uite, au venit să te vadă două cunoștințe. Lasă-mă pe mine să îți șterg nasul, așa. Doar am și eu două fetițe care seamănă cu tine.

— Domnișoară Livia, am început și eu cu modul de a vorbi al medicului, am auzit că în curînd o să ieși din spital și că te simți mai bine.

— Da. Nu vă supărați. Nu îmi aduc aminte.

— O! Erai foarte micuță cînd ne-am cunoscut.

— Înseamnă că o cunoașteți și pe mama. Ați fost pe la ea? Spune-ți-mi, vă rog, sînt mare acum. i-am spus și bunicului că o să îl îngrijesc eu, imediat ce mă fac bine.

Eram încurcat și simțeam parcă și mai pironite privirile rugătoare ale celorlalte bolnave din salon.

— Uite, Livia, am spus evitînd răspunsul, ți-am adus o cutie de bomboane și două mere, mari și frumoase, cum nu ai mai văzut.

I-au plăcut merele. Părea că le cîntărește pe fiecare într-o palmă și, după ce i s-a părut că acela roșu este mai mare și mai frumos, mi l-a întins.

— Vă rog să duceți mamei mărul acesta. Mie toată lumea din spital îmi aduce fructe, dulciuri, de toate.

— Mămica ta are și ea, am început, dar m-am împotmolit în cuvinte. Fetița ridicase acum cu ambele palme și întindea spre mine mărul acela nespus de frumos.

— Vă rog frumos, a continuat. Cînd omul acela cu mustață a vrut să o urce în camion și apoi a lăsat-o, mămica a spus să mă ridice întîi pe mine, apoi nu a mai spus nimic. Ea e mai grav, nu?

Am luat mărul, l-am trecut medicului șef, iar acesta la rîndul lui unei asistente medicale, care a simțit brusc nevoia să iasă din salon, fiindcă i se umeziseră ochii.

Cred că atunci, în clipele acelea, noi, oamenii mari,am făcut-o, fără să vrem, să înțeleagă adevărul. Am încercat să-i vorbesc despre colegele ei de la școală care o așteaptă, Bogdan i-a promis o păpușă mai mare decît ghipsul ei, medicul a încercat să glumească, dar fetița nu a avut să ne mai spună nimic decît despre faptul că după ce se va vindeca îl va îngriji ea pe bunic...

La ieșirea din salon, am găsit o asistentă medicală cu boneta pe frunte, ca un soldățel, discutînd cu asistenta cu ochi mari, negri, umeziți de emoție, uitîndu-se amîndouă la mărul acela superb. L-am luat, fără să le spun nimic.

ADEVĂRUL

— Uite, vreau să îți dau mărul acesta! i-am spus cu furie șoferului arestat. L-am dat fetiței căreia i-ai rupt cu camionul tău ambele picioare, dar ea mi-a spus să-l duc mamei ei. Femeia aceea, la care te-ai uitat cînd ai coborît din camion, pe care o puteai salva dacă ai fi avut inimă de om, ducînd-o imediat la spital. Ca să scapi, ai fugit, lăsînd-o să moară, acolo, în drum, lîngă fetița ei cu picioarele frînte.

Șoferul s-a încovoiat, s-a strîns. Mîna în care țineam mărul întins îmi devenise grea.

— Nu! Nu! a început să strige convulsionat. Sînt vinovat, dar nu ucigaș! Sînt vinovat că i-am dat camionul șefului, deși nu are carnet de conducere. Vinovat că l-am ascultat să iau totul asupra mea, fiindcă îmi spunea că tot voi intra la pușcărie, și, măcar să rămînă el să-mi ajute nevasta și copiii. Dar nu puteam face așa ceva! Nu puteam face o adevărată crimă! Mă credeți?!

— Tipul, vreau să spun, șeful ăsta al tău are mustăți? l-a întrebat căpitanul.

Șoferul a înclinat din cap în sens afirmativ.

— Bogdane! Adu-l imediat, arestat!

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ

Vremea nunților

Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1, Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică:

Dan BÎRLĂDEANU

FLACĂRA ALBUM

NATALIA FATEEVA

o Tină Karamiș de neuitat
în filmul «Bătălie în mars».

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII — NR. 46 (962) — 10 NOIEMBRIE 1973

flacăra

povestea unei mame cu 16 copii

ACESTA ESTE NĂSTASE

Aurel Mihailopol, ferice și distins. Distins cu medalia de argint decernată de FIAP (Federația internațională a artiștilor fotografi) la al 9-lea Salon internațional de artă fotografică de la București.-(Radu Constantinescu)

De cînd a plecat din Cîmpulung Muscel, toate i-au mers pe dos. (Em. Tânjală).

Rîzi Anda Caropol, rîzi! Rîzi că-ți stă bine. (C. Cioboată)

Corneliu Leu la șantierele navale Oltenița, nu ca să-și comande un iaht proprietate personală, ci pentru o nouă producție a Casei de filme nr. 4. (C. Cioboată)

Dacă i-o fi sete după gura asta de fîn, rezervorul cu benzină e pe aproape. (Em. Tânjală)

Iubitorii poeziei lui Mihai Beniuc așteaptă nerăbdători îndeplinirea promisiunii Editurii Eminescu de a tipări în '74 volumul de inedite din lirica poetului militant. (Emanuel Tânjală)

...Și se sfătuiră
La apus de soare
Ca să mi-l omoare
(Timpul, cu-o cîntare)...
(Dorel Demetrescu)

Omul de la Meziad continuă și va continua etern, să-i uluiască pe toți cei ce-l privesc. (Emanuel Tănjală)

Scandal la Predeal. (Sorin Dan)

Cumetrele. (Horia Pătrascu)

Bisericuța din Jgheaburi-Argeș, săpată în peretele stîncii, monument istoric vechi (sfîrșitul veacului al XV-lea) și de o rară frumusețe. Nu este inclus în fondul turistic. Oare de ce? (Radu Constantinescu)

De-abia cînd e în pom, Pavel Gheorghe e cineva! Pavel Gheorghe fiind pîndar de vie la Nalbant — Tulcea. (Mihai Băcanu)

tovarășe primar, sprijiniți-mă !

vin la dumneavoastră fiindcă v-am văzut ochii luminoși și deschiși

Am urmărit timp de șase ore cortegiul cetățenilor sosiți să-și spună păsurile, să ceară cu timiditate sau insolență rezolvarea *unor of-uri personale*; oameni de vîrste și profesiuni extrem de diferite, cu drame zguduitoare sau pretenții absurde, cu vocea strangulată de amărăciune sau, dimpotrivă, dezinvolți și explozivi ca niște oratori de carieră.

«Tovarășe primar, ajută-mă!» Sau formula de început a celor presați de durere «Domnule primar, vă importunez, știu, dar...». Sau un mod de petiționare propriu bătrînelor de «condiție», cu vocabule graseiate și fard printre riduri. Alții se erijează în psihologi imbatabili confecționînd introduceri de tipul: «Tovarășe Dumitru Gheorghișan, vin la dumneavoastră fiindcă v-am văzut ochii luminoși și deschiși...»

...Mă rog, oameni și oameni.

L-am urmărit toată vremea și pe bărbatul care trebuia să discearnă adevărul de injustiție sub această avalanșă continuă de revendicări drepte sau fanteziste. I-am admirat tactul și politețea, dar mai cu seamă promptitudinea prin care izbutea să stabilească, de la caz la caz, *nu numai îndatoririle* și obligațiile fixate prin lege, ci totodată să deconspire cu o intuiție remarcabilă și simburele conflictual al unor relații de serviciu din cele mai diverse *compartimente* ale muncii. Un vînzător de flori cere cu pălăria în mînă reducerea impozitului. O actriță pensionară incriminează activitatea celor de la ARIA în cadrul unui monolog patetic. Două fetișcane, surori de suflet, cer locuință uitînd că, la angajare, au semnat o declarație prin care renunță la orice pretenții în această privință. Cine are dreptate, reclamantul sau pîrîtul? Cum poate fi găsită busola justiției în aceste «perorații pro domo»; ce se ascunde de adevăratelea în dosul lamentațiilor bîlbîite sau după cortina discursurilor avocățești? A face dreptate înseamnă să fii înzestrat cu talent și perspicacitate, dar în primul rînd să dovedești o cunoaștere atentă și profundă a vieții în desfășurarea și confruntarea ei dialectică.

Vom încredința tiparului cîteva exemple. Doar cîteva, și cititorul va înțelege, totodată, că pudoarea și barierele bunului simț ne împiedică să citățm de fiecare dată nume de oameni, instituții și amănunte ușor de atribuit *unor persoane reale*.

Iată, de pildă, una dintre numeroasele cereri privind reglementarea spațiului locativ. În cauză, un ofițer superior, general maior Traian Dafinescu. O personalitate, deci. Cu toate acestea, petiționarul nu a invocat un regim preferențial ci s-a înscris pe lista de audiențe și a așteptat la rînd ore în șir ca orice alt cetățean. Cererea dumisale s-a dovedit perfect îndreptățită: un schimb de locuință, un apartament de două camere (în casă locuiește în prezent cu nevasta și socrii) pentru o locuință de patru camere unde intenționează să-și mute și fata, ginerele și prezumtivul nepoțel.

— Șapte persoane în patru camere?

— Pentru noi e de ajuns. Trebuie să asigurăm locuințe pentru toată lumea.

— Țin însă să vă informez că apartamentul *în care locuiește fiica dumneavoastră* va reveni fondului locativ de stat.

— Cunosc legea 4 și 5 din 1973.

Am notat acest exemplu de remarcabilă modestie și conștiință civică, gîndindu-mă toată vremea la suita de cereri nefondate, la toți cei care pretind cu dezinvoltură spațiu excedentar, suprimarea unor magazine și transformarea lor în locuință (caz real!) sau chiar camere pentru crescut cîini și pisici). Revedeam în minte aceste cazuri absurde și pe toți cei care, cu legea în mînă, speră totuși încălcarea ei, tocmai prin «solicitudinea» primăriei.

Iată-ne apoi față în față cu o femeie care cere pur și simplu ca soțul ei să fie mutat *în alt serviciu*, deoarece trăiește într-un «mediu nesănătos» care l-a făcut să cadă în patima beției. Un denunț calomnios? Nu, se pare că reclamanta are dreptate. Ce caută *un bărbat în toată firea, de profesiune inginer instalator*, pe postul de ghid la A.C.R.? De ce la aeroport, pentru primiri oficiale, la banchete și în voiaje turistice, cînd meseria sa este atît de cerută pe șantiere și în fabrici?

— Vom cerceta cazul, vom sta de vorbă și cu soțul dumneavoastră și, dacă faptele corespund adevărului, vă asigurăm că vă vom sprijini.

Iată-i în audiență și pe Maria și Ștefan Dobrică, de profesiune vînzători ambulanți de flori.

— Vă rugăm tovarășe primar să ne reduceți impozitul.

— Adică să încalc legile țării? Am o altă propunere: vă trimitem să lucrați la «Horticola». Aveți leafă și ați scăpat de beleaua impozitului.

De ajuns pentru ca petiționarii să se facă nevăzuți cît ai bate din palme.

Ne adresăm în final tovarășului primar Dumitru Gheorghișan:

— Cîte cazuri ați rezolvat de la începutul anului și pînă în prezent?

— Aproximativ 1 200. Din păcate, marea majoritate aveau toate șansele de a fi soluționate pe alte trepte ierarhice: reglementări de spațiu locativ, cereri de telefon, reclamații calomnioase, petiții absurde care consumă din atît de prețiosul timp rezervat audiențelor. Dar nu numai cetățenii sînt de vină. Principala cauză, comoditatea, fuga de răspundere, lipsa unor decizii prompte și eficace din partea salariaților noștri din cadrul serviciilor către populație, a unor lucrători din miliție sau a unor cadre de răspundere din instituții și unități industriale.

Liviu TIMBUS

de toate, și de casă, și de suflet

Există, trebuie să existe, o stare de veghe nu numai la căpătîiul faptelor noastre de toată ziua, *ci și la acela al vorbelor, o grijă* frumoasă pentru destinul unor expresii pe care noi le-am ales, la un moment dat, să spună ceva despre noi și pe care le controlăm uneori, să vedem dacă nu cumva conținutul nu se mai simte în largul lui dincolo de coaja acelor cuvinte pe care i le-am hărăzit. Chiar dacă definiția umană a *audiențelor* nu se schimbă de la un an la altul — nici n-ar fi bine să se întîmple așa — merită să consemnăm că la întrebarea adresată unui primar de sector, «cu ce fel de probleme vin oamenii la dumneavoastră» nu ți se răspunde «cu probleme majore», ci «cu de toate, și de casă și de suflet». Se întîmplă, bineînțeles, ca sufletul să se întîlnească și cu casa, și invers. Bărbați care se despart de neveste — chestiune de suflet! — cer rezolvarea acelui «unde stau eu, unde ea»

În ziua în care am fost martorii audiențelor *președintelui Comitetului executiv* al Consiliului popular al sectorului 5 al Capitalei, tovarășul Gheorghe Dumitru, am cunoscut însă altfel de suflete.

Iordana Gheorghe muncește de 37 de ani la Bumbăcăria românească-Jilava, locuiește într-o garsonieră de confort III. Își dorește — și i se cuvine — o cameră cu bucătăria închisă. A venit doar să se lămurească dacă este cu putință să obțină ceva de la mișcarea a II-a. A vorbit puțin, i s-a răspuns în bine, pe loc, și s-a mai uitat o dată la noi înainte de a închide ușa.

Marcel Guță, de la Grupul școlar de alimentație publică, locuiește împreună cu soția și copilul într-un hol improvizat, la un proprietar care «s-a strîns» cît a putut, dar acum nu mai are încotro, îi cere să plece. Omul vrea să depună acontul pentru cumpărarea *unei locuințe, are nevoie de o* urgentare.

Vin la tovarășul Dumitru nu numai cei din sectorul 5. Cosma Giuros, merceolog la Electromontaj București, locuiește în altă parte. A auzit însă că în sectorul 5 există un apartament liber, undeva pe Magistrală, nu știe bine unde, stă necorespunzător, cu o fată de 16 ani, un băiat de 13 și soția. Este chemat la telefon directorul întreprinderii, tovarășul Macioc, se discută despre ordinea priorităților. După spusele solicitantului, tovarășul director l-ar fi recomandat, mai demult, răbdare.

O poveste doar de suflet pare a fi cea a inginerei Asandei Georgeta de la Ministerul Construcțiilor Industriale. Avea un memoriu de vreo 10 file în mîini și lacrimi în ochi. Se prezintă singură ca «o femeie cu capul sus», bună profesionistă, a fost ani în șir la panoul fruntașilor, a plecat și în străinătate, are doi frați comuniști în județul Suceava, dar acolo unde lucrează ea nu este stimată și apreciată atît cît merită, din cauza tatălui ei. Femeia vrea să i se analizeze, în detaliu, întreaga activitate, să însemne ceva pentru cei din jur doar prin ea însăși. În dreptul numelui ei, în carnetul omului de dincolo de birou, subliniat cu două linii: «se va sta de vorbă cu cei care o cunosc».

Ca să ceri un ajutor pentru ieșirea dintr-un impas — sau din ceea ce ți se pare că este un impas — trebuie să ai încredere în dreptate nu numai așa, în general, ci și în dreptatea ta. Tînărul Toader Dumitru (26 de ani) nu este de această părere. Sau, poate, dreptatea sa se numește «așa mi-e mie bine». Iar la ora aceasta, fostului ajutor de maistru de la Adesgo i-ar fi nu bine, ci foarte bine, ca ajutor de ospătar la Unitatea Popești-Leordeni. Dealtfel, a și părăsit fabrica, s-a înfățișat aici, la audiențe, pentru a găsi înțelegere, vrea să-și schimbe meseria; ce, n-are voie, și ca ospătar este folositor societății, apoi are și un copil de o lună, e greu în trei schimburi. Tovarășul Dumitru îi propune cîteva locuri de muncă, unul și unul, în întreprinderile cu renume ale sectorului, îi telefonează directorului general de la U.M.G.P. tovarășului Nicu Constantin. «Am un băiat voinic, frumos, pentru dumneata, îl puteți primi oricînd, nu?» Tînărul cu haină de piele stil Alain Delon în «A fost cîndva hoț», face o mutră la care cel mai bine se pricepe dracu' cînd vrea să fugă de tămîie: «Dacă era să merg în uzină, nu veneam la dumneavoastră». Pleacă grăbit.

— Există și audiențe pozitive, ca să zic așa?

— *Din cînd în cînd*. Alaltăieri a venit cineva să ne propună amenajarea unui loc de joacă pentru copii.

— Aveți idee ce zic oamenii după ce ies de la audiențe?

— Știu că unii ne trimit scrisori de mulțumire. Cînd ne revedem, le spun că cea mai bună mulțumire ar fi să dea o mînă de ajutor la treburile cartierului.

— Sînt și dintre aceia care, după ce solicită o audiență nu mai vin, se răzgîndesc?

— Sînt, sînt, mulți vor doar o lămurire sau alta, își dau seama, pe drum, că o pot afla și altfel, că există și alte porți deschise.

— Cît timp se așteaptă, la o audiență, pînă să-ți vină rîndul?

— Mai deloc. Vineri dimineața se anunță cei mai mulți, alții cu o jumătate de oră înainte, la 14,30.

— *De fapt, una peste alta, cam cîte audiențe* aveți, într-o lună?

— Cam 20. Dar sînt zile cu 30 de cazuri, altele doar cu 6–8.

Magda MIHĂILESCU

care-i necazu'?

În fiecare vineri, de la ora 14 încolo, *președintele Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 7* are audiențe. Azi, 2 noiembrie — chiar în fața mea — a vorbit la telefon cu un ministru, scuzîndu-se că nu poate participa personal la o ședință de interes comun, tocmai pentru că *are audiențe*.

Tovarășul *Dumitru Necșoiu*, primarul, are multe fire de păr cărunt, cearcăne sub pleoape de om obosit, răbdare de înger și voce calmă. Vădit, e *informat pentru că* știe mai multe chiar decît cetățenii veniți să-și spună păsul; și, tot vădit, e inteligent pur și simplu, pentru că nu se lasă amăgit de unii care, pentru a-și pleda cauza, îngroașă argumentele. Vorbește folosind pluralul, dar în toiul discuției folosește un «măi omule» foarte cald, care apropie și care aduce discuția la nivelul bunului-simț.

*

— Care-i necazu'?

Răspunde un bărbat emoționat, dar și care își cunoaște interesul:

— Am făcut un coteț fără autorizație. M-au amendat. Puteam să fac cerere pentru autorizație, pentru că știu să scriu și ușile-s deschise la toată lumea. Am făcut cotețu' cu estetică și am crezut că nu mai e nevoie de autorizație. Știu c-am încălcat disciplina în construcții dar pentru altele am avut autorizații și eu am fost întotdeauna devotat.

*

— Care-i necazu'?

Răspund, completîndu-se, doi soți în vîrstă

A discerne adevărul de injustiție înseamnă în primul rînd o cunoaștere atentă și profundă a vieții în desfășurarea și confruntarea ei dialectică.

și care arată a intelectuali (au depus, spre deosebire de toți ceilalți înscriși pe lista de audiențe, o cerere compusă și dactilografiată ireproșabil!);

— Iată de ce ne-am permis să vă deranjăm. Locuim într-o cameră de 21 de ani. Un colocatar din același apartament a decedat; am vrea să cerem noi una din cele două camere pe care le ocupa, pentru că soția mea, fiind bolnavă, avem dreptul la două încăperi. Soția defunctului însă vrea să facă un schimb.

Primarul promite o anchetă rapidă. Și totuși cînd să iasă din birou, ea începe să plîngă, iar el o bate cu tandrețe pe umăr.

*

— Care-i necazu'?

Răspunde un bărbat cu mustăcioară à la Eroll Flynn și șmecher de crapă pielea pe el:

— Am vrut să-mi fac un garaj. Mi s-a dat și aprobare. Dar cei de la cooperativă au avut interesul să-și facă planul și mi l-au făcut mai mare, în loc de trei pe cinci l-au făcut de cinci pe șapte. Acum, după ce-i gata, cei de la primărie cică să-l demolez! I-am întrebat: da' de ce, fratele meu? Sînt de acord în totul cu dumneavoastră, o bucătărie nu trebuie să aibă un hectar și un garaj nu-i un atelier de tinichigerie auto, dar eu nu făceam acolo reparații auto. Am primit mașini, pentru că-s om bun și nu pot refuza un alt om dacă mă roagă să-i țin mașina cîteva zile, dar asta nu înseamnă că le-am reparat. Nu folosesc alți oameni, dar să știți că nu-i atelier în care să nu existe la orice oră unu-doi care se uită la tine cum lucrezi, deci stau să mai schimbe o vorbă. Sînt de acord în totul cu dumneavoastra, și amplasarea e altfel decît cea de pe schiță, dar a greșit arhitectul de la primărie. Tot omul poate să greșească, chiar și arhitectul. A ieșit garajul mare fără voia mea; îl refac, dar vine iarna și-s bolnav, și n-am nici ban încît dați-mi o pășuire. Da, m-ați păsuit din primăvară dar...

Un primar își pierde 40 de minute din timpul său cu menire socială pentru un contravenient șmecher și pomanagiu. Uneori, ne costă prea mult democrația.

*

— Care-i necazu'?

Răspunde o femeie cu gură de mahalagioaică, totuși o femeie bătrînă și cu grij

— E adevărat, am avut 26 de procese cu proprietăreasa — și penale și civile — dar în afară de două le-am cîștigat pe toate. Nu vreau decît o cameră, pentru că m-a aruncat în stradă cu toate că eram în toate exemplară.

*

— Care-i necazu'?

Răspunde o duduie frumușică și elegănțică:

— Locuiesc cu soțul meu și cu mama, care-i foarte bolnavă, într-o singură cameră. S-a făcut în același apartament un spațiu liber, am vrea să ne extindem noi, însă un alt colocatar...

— De ce nu vă faceți un apartament?

— Soțul zice că astea noi sînt prea departe, să așteptăm să se înceapă pe Dorobanți.

— Credeți că pot locui două milioane de oameni doar pe Calea Victoriei?

*

— Care-i necazu'?

Răspunde o femeie sărmană tare:

— În dumneavoastră am toată încrederea, vă spun ca la un frate...

*

În fiecare vineri, de la ora 14 încolo, un primar de sector are audiențe. Tovarășul Dumitru Necșoiu are toată bunăvoința de pe lume dar, la urma urmei, i se poate adresa și dumnealui întrebarea aceea cu care își începe dialogul cu fiecare cetățean intrat în birou «la audiențe». I se poate pune întrebarea «Care-i necazu'?», pentru că și dumnealui are unul: nu poate răspunde la toate cererile. Și mai ales la cele privind capitolul «acoperișuri».

Asistînd la o audiență lungă de trei ceasuri și jumătate, am priceput de ce-i înțeleaptă și necesară măsura de a ne face casă *și cu banii noștri, nu numai cu cei ai statului.* Pentru că trebuie să fim conștienți de un lucru: sînt concetățeni de-ai nostri care încă o duc foarte greu. Oameni tineri care s-au însurat și au făcut copii, fără să aibă mai întîi o meserie; oameni bătrîni care au rămas singuri, oameni peste care a dat nenorocirea unei boli; și așa mai departe. Pentru ei societatea trebuie să facă ceva, trebuie să le întindă o mînă de ajutor; dar la efortul acesta — pe care societatea îl face — fiecare din noi trebuie, în chipul cel mai conștient, să pună umărul și personal. Să fim mai realiști, mai modești și mai generoși — de fapt asta am vrut să spun.

Nelu IONESCU

Confidențe și sfaturi reciproce în sala de așteptare.

Ore de audiență la Primăria sectorului 1.

vinovați nu sînt — numai șoferii

Maiorul de miliție Ion Manolescu s-a lăsat de fumat. De trei ani. Îi admir culoarea de om sănătos; regretă că nu-l pot auzi tușind ca pe vremuri. În stînga, lîngă Fabrica de cărămidă-Chitila, o macara se învîrtește bezmetică în jurul axei sale. Macaragiul Nae Stan și șoferul Tudor Popa se joacă de-a forța centrifugă sau care scapă de care. Îi scăpăm noi pe amîndoi. Pornim. În urmă, șoseaua se întinde ca și în față, netedă, curată și pustie. Bucăți din ce a rămas din Codrul Vlăsiei cad pe parbriz, putrede, rupte de vînt. Denivelările șoselei anunță întreprinderi, ferme, uzine. Ieșirile în șosea seamănă a curse cu obstacole. Soare.

În cadrul general al anchetei, obiectivul nostru îl constituie garajele. La Inspectoratul județean Argeș aflăm că l-am ales bine. Cazurile de indisciplină a șoferilor care efectuează transporturi clandestine s-au înmulțit. Cu urmări, uneori, tragice. Cu numai cîteva zile în urmă, șoferul Puiu Nicolae a sustras din garajul Întreprinderii de utilaj transport o autobasculantă fără ca paznicul să aibă habar. Oboseala și alcoolul l-au proiectat într-un gard. Fratele șoferului a rămas în șanț. Mort. Puiu Nicolae a introdus mașina în garaj la fel cum o scosese. N-a mai trecut pe la locul accidentului. Știa de fratele mort, știa că va fi prins, nu s-a gîndit că va scăpa, pur și simplu dintr-o dată nu i-a mai păsat de nimic. S-a dus acasă și s-a culcat.

Garajul Întreprinderii de transport (secția Bascov). Seara. Ion Sămăreanu face pază dublă. Se explică: e singur, dar stă de două ori mai mult decît programul normal. Ușa căsuței de paznic n-are clanță, geamurile sînt sparte, e frig, un godin zace desfăcut în mijlocul încăperii, hîrtii aruncate, registre unsuroase, cîrpe, dezordine, praf și murdărie.

În realitate, garajul e cîmp deschis: se observă urme ușoare de gard. Ion Sămăreanu este de fapt mecanic și ține locul paznicului plecat în concediu. Nu știe cîte mașini sînt în garaj. Nici cîte nu sînt în garaj. Și cu atît mai puțin cîte urmează să se întoarcă. Predarea garajului nu se face cu proces-verbal. Nu știe cum ar acționa în caz de incendiu. N-are telefon. E unul în biroul șefului de secție, dar nu știe să-l folosească. N-are cheile mașinilor și nu știe unde sînt. Pe scurt: asta-i situația. Din biroul șefului de secție, care după dezordinea de pe birou pare a fi plecat numai pentru cîteva minute, îl. colonelul Lazăr de la județ telefonează la sediul central al întreprinderii: «Aveți un accident pe șosea. Șoferul e rănit! Trimiteți ajutoare» Dar de serviciu e dactilografa Popescu, care e recent angajată, nu știe ce și cum etc. Nu cunoaște nici numerele de telefon ale membrilor conducerii. Ne sfătuiește să telefonăm la celălalt garaj al întreprinderii, mai bine organizat. Cu paznicul Florea Popa de la celălalt garaj repetăm discuția avută înainte cu Ion Sămăreanu. Ne oprim în continuare la sediul Întreprinderii de transporturi auto. Răspunsuri: nu știu, nu mă pricep, mai e cineva dar a plecat, avem dar nu știu unde e, normal ar trebui să fie, dar nu e, nu știu de ce, nu e de resortul meu, sînt nou...

La baza tubulară și transporturi petrol (secția Bascov) discutăm cu șoferul Gheorghe Geantă. Cînd a plecat în cursă era simbătă dimineața. Lucrează la sonde. Uneori noroiul îl imobilizează în cabina mașinii. E tractat de buldozere. N-apucă să mănînce nimic toată ziua. Cînd revine, e simbătă seara și duminică dimineața are altă cursă. Spre alte sonde. În comuna Bogați îl așteaptă soția și copilul; împreună așteaptă al doilea copil. Sînt 15 șoferi din Bogați dar nu li se asigură navetă. Noaptea rămîn în dormitoarele comune. Gheorghe Geantă spune că lucrurile se vor aranja. Dacă termenul n-ar fi prețios și în egală măsură demonetizat i-aș numi pe acești tineri ca și pe mulți alții eroi. Sînt, desigur, unii dintre ei, numai că la 18 sau chiar 24 de ani, pe acești eroi îi apucă dorul de casă, îi rod poate bănuielile sau pofta de cîștig. Și riscă totul, postul și banii, și viața, după cum am văzut. Pe a lor și pe a altora. Nepăsarea și neglijența celor plătiți ca să-i conducă și să le organizeze munca îi implică moral în viața ca și în moartea acestor oameni. Și nu numai a lor, ci și a noastră, a tuturor celor care circulăm pe șosele. Fiindcă disciplina nu e un moft estetic, ci o necesitate a ordinii și conviețuirii sociale.

Nicolae CRISTACHE

circumstanțe atenuante — pentru un mire

Dacă ați fi fost în locul meu și vi s-ar fi spus — de la centru și la fața locului — «este un județ cu o circulație rutieră cuminte» v-ați fi grăbit să credeți? Eu mărturisesc că nu am prea crezut. De ce? Cel puțin pentru motivul pentru care nu crezi, să zicem, un părinte care-ți recomandă băiatul său și-ți spune că-i cuminte, iar tu vezi că are amîndoi genunchii zdreliți. Al doilea motiv ține de reflectarea circulației rutiere în conștiința noastră, bombardată de toate informațiile mass-mediei pe această temă. Nenumărate statistici de mortalitate, pe ani, pe luni, pe săptămîni, pe zile și chiar pe ore, pe care le receptezi — în val continuu — pe toate canalele, presă, radio, televiziune etc. Și-atunci poți să înghiți, așa, fără apă, pastila *circulației cuminte*, fie ea și în județul Bacău?

...E simbătă, e ora prînzului, e cer senin, e soare, drumul național nr. 11 Bacău — Oraș Gh. Gheorghiu-Dej — Brașov e curat, e uscat — ce s-ar mai putea spune? — mai bun decît în ziua respectivă nu poate fi în altă zi. Și totuși, iată-ne, pe căpitanul Eugen Negrea și pe subsemnatul, uluiți în fața unui accident produs pe Măgura cu aproximativ 15 minute înaintea sosirii noastre, întîmplătoare, la fața locului. La o curbă relativ dulce, fără probleme, inginerul Bulinariu Victor — salariat la laboratorul de pedologie și agrochimie-Bacău, un om în toată firea, cu păr cărunt — a luat un senzațional viraj «à la Fittipaldi», ieșind (cu o Dacie 1300, mașină proprie) de pe șosea, ajungînd în șanț și sărind — miraculos — un puț destul de adînc de captarea apei, unde dacă ar fi căzut cu mașina astăzi i-am fi găsit, probabil, numele într-una din rubricile de triste anunțuri de la România liberă. Omul e palid, dă din mîini mecanic, nu-și dă seama cum s-a întîmplat, nu și-a revenit încă din șoc. Mașina e ca și îngenunchiată. Roțile din față distruse, direcția la fel.

— Nu știu, nu-mi dau seama cum a fost! — repetă în surdină inginerul Bulinariu.

Nu-și dă seama cum a fost, dar își dă seama că moartea i-a trecut pe la ureche. După formalitățile de rigoare și un apel către A.C.R. Bacău ne continuăm drumul.

— În loc să frîneze, a ambalat — poveste veche, devenită clasică — și a fost la un pas să ambaleze în rai, îmi spune cu un umor grav căpitanul Negrea.

O autocamionetă plină cu «chiori» (terminologie de șofer, desemnînd categoria de drumeți «ia-mă nene») ne atrage atenția prin veselia ei neobișnuită și prin balansul periculos al unui bătrîn, aparent băut, care ar putea să cadă, din clipă în clipă, din vehicul. Autocamioneta cu nr. 21-BV-807, aparținînd Fabricii de produse refractare «Răsăritul», e stopată. *Timpul 1 al controlului:*

— Numele?

— Mihalache Neculai, vin de la Roman cu țevi.

— Cine sînt pasagerii?

— Rudele mele — frați, cumnați, părinți — Mihalache Vasile, Popa Ioan, Popa Anica, Dumbravă Maria, Mihalache Costel, Mihalache Dumitru, Mihalache Aurel, Mihalache Emilia.

— Sînt înscriși pe foaia de parcurs?

— Da, uitați-o.

— E falsă!

Timpul 2:

— Spune-mi cinstit, nu-i așa că ai avut hîrtia ștampilată și ai completat-o singur cu cerneală?

— Așa-i, tovarășe căpitan.

— Știi cam cît te costă afacerea asta, cu amenzile pe număr de oameni? Vreo 2 000 de lei.

— Mergem la nuntă, tovarășe căpitan. Am și eu o nuntă. Mă însor mîine. Mi-am luat neamurile.

— Ai cerut voie la întreprindere să faci acest transport?

— Da.

— Cui i-ai cerut?

— Șefului de transport Dumitru Moscu.

— Și nu ți-a aprobat, bineînțeles?...

— Nu. A zis: «Pe mine nu mă interesează, faci ce știi și răspunzi».

— Ei, uite că acum o să răspundă și el

— Mă duc la nuntă, tovarășe căpitan...

— Te duci, mă, băiatule, dar de ce nu te duci cinstit? De ce nu-ți aduci neamurile cu trenul, cu autobuzul?

— Am greșit. Mă însor și eu o dată, tovarășe căpitan...

Epilog. Lucrătorii din aparatul miliției sînt și ei oameni, mai oameni chiar decît sînt dispuși să creadă unii dintre noi.

— Nu te amendez, ăsta-i cadoul nostru de nuntă. Îți dau un avertisment care la următoarea abatere — pe care nu ți-o doresc — îl vom lua în considerare și pe el. Pînă atunci, mult noroc în căsnicie!

Actul de omenie apropie pe oameni. Fie chiar oameni care n-au știut unul de existența celuilalt pînă acum o jumătate de oră. Clujean, «adoptat băcăuan» de familie, căpitanul Negrea, bărbat tînăr, de o agerime în gînd care-ți face o reală plăcere în discuție, trece printr-un filtru personal discret dar bine nuanțat subiectele care ne vin în fuga mașinii.

—...Ați terminat Dreptul, și eu sînt în anul V, la fără frecvență. Oare de ce ni s-o fi dat, la facultate, să alegem între Criminalistică și Medicină judiciară? Nu se poate să lași vreuna deoparte. Ba, dimpotrivă, cursul universitar e de-abia un punct de plecare. Problemele acelea specifice trebuie să le aprofundezi mult ca să te poți descurca, mai ales la noi, în miliție.

Împărtășesc fără nici o rezervă întemeiatul punct de vedere al colaboratorului meu de o zi.

O ultimă întîmplare care mi-a dat de gîndit și-atunci, pe șosea, în comuna Tîrgu Trotuș, și la care mă mai gîndesc și acum, în momentul scrierii acestor rînduri.

...Urmărim cu Dacia Miliției autoturismul cu nr. 1-SV-628. Sîntem în plină comună, viteza mașinii noastre este de 80 kilometri la oră, dar nu ne putem apropia de autoturismul de Suceava pentru că aleargă — în localitate — cu 85,90km/oră! Oprire, după o energică depășire, la marginea drumului. Căpitanul Negrea se îndreaptă spre șoferul sucevean, care recunoaște că a mers cu viteză nepermisă. În același timp, de lîngă șofer coboară un civil care vine la mine — și nu la căpitanul Negrea! — recomandîndu-se: «Sînt locotenent-colonelul M.I. Tafalan Vasile, vin de la Timișoara, de azi dimineață, îmi transport mama bolnavă.»

Un om cu o înfățișare pe cît de serioasă, pe atît de sinceră. Nu-mi pot opri, totuși, două gînduri. 1) De ce nu s-a adresat tovarășul locotenent-colonel căpitanului care-l oprise — și care-și făcea serviciul — și mi s-a adresat mie, un civil? N-a «trecut» oare peste gradul inferior, gîndindu-se că problemele pot apărea de la civilul necunoscut pe care-l întîlnea («cine știe cine o fi civilul ăsta?!») 2) Crezîndu-l și atunci — și acum — pe ofițerul Tafalan că mama dînsului, pe care o transporta cu mașina, era bolnavă, m-am întrebat și mă întreb: venind cu autoturismul tocmai de la Timișoara (de la cinci dimineața, după spusele dînsului, iar ora întîlnirii noastre a fost 15), ce rost avea să meargă cu o viteză excesivă — repet, la ora 15 — prin comune? Dacă era o urgență, s-ar fi oprit, fără îndoială, pe parcurs, la spitalul primului oraș întîlnit. Și în fața unei urgențe — cînd este în joc viața unui om — oricine se înclină, ba chiar ajută, dacă poate, cu ceva. Gînduri absolut legitime pe marginea unei întîmplări cu fațete delicate, în măsură să-i dea, sper, de gîndit și locotenent-colonelului cu înfățișare serioasă și sinceră, Tafalan Vasile.

Marius POPESCU

Raid-anchetă organizat cu concursul Direcției circulației din cadrul Inspectoratului general al miliției.

sîmbătă seara și duminică dimineața pe șoselele din județele argeș, bacău, dîmbovița, dolj, iași, maramureș, mureș, olt, prahova, vrancea

Dialog care invită la un civilizat comportament pe șosea, chiar și în curbe (județul Mureș).

...scurt tratat de biologie rutieră

...Pucioasa. Județul Dîmbovița. Noapte. Frig. Destul de frig. Pe șosea, o frînă taie brusc discursul liniștei. O minicăruță cu tracțiune umană (**Maria Tudor** — 15 ani), încărcată cu varză, a scăpat de accidentare datorită frînei de care vorbeam mai sus. Flacăra unui chibrit din dotarea personală ne ajută să observăm că felinarul vehiculului nu arde. Încă un băț sacrificat și se constată că felinarul chiar lipsește. Numărul de înmatriculare este însă la locul lui, pe spate, dar cifrat: «Făcut de Gogu pe 2 bani». Cetățeanul Gogu din Pucioasa n-a fost încă identificat.

...Iarăși Pucioasa. Județul Dîmbovița. Noapte. Etc. Incidentul relatat mai sus se poate transforma într-un veritabil accident, dacă, prin absurd, în datele povestirii, pe locul căruciorului punem una dintre numeroasele biciclete găsite fără «ochi de pisică» și far, iar în locul misteriosului tovarăș Gogu îi punem pe **Tudorache Constantin, Mihai Nedelcu** sau chiar pe **Despa Constantin,** sanitarul din Aninoasa.

...Ghiulbaba, ostara, săpunari, cam așa sînt numite pe plan local unele sorturi de cartofi, expuse pe marginea drumului național care străbate, printre altele, comunele **Malu cu flori** și **Lunguleț**u (jud. Dîmbovița). Bineînțeles, cartofilor le stă mai bine alături de varză, morcovi sau dovlecei turcești. Iar ca tabloul să fie cît mai complet, de ce să nu punem alături și o butelie de aragaz, fie și pentru vînzare. Cumpărători se găsesc, slavă Domnului. Ei sînt, în special, conducători de autoturisme, care vin tocmai din București pentru a parca aici, în plină șosea. Circulația nu este însă deranjată decît pe timpul desfășurării ciclului, întrebat-negociat-achitat-încărcat. Numai atît. La primăria din Lunguleț**u**, depistată de noi, împreună cu maiorul **Haralambie Cioinea,** după un reper precis («casa aceea, peste drum de coșul cu morcovi»), se cunosc bine consecințele rutiere ale zarzavaturilor. Personal, tovarășul primar le-a propus, încă de anul trecut, oamenilor să-și țină marfa în curte și, eventual, să-i anunțe existența printr-o varză pusă pe bulumacul porții. S-au dat și amenzi. Inutil. Problema se va rezolva destul de repede, dat fiind caracterul profund perisabil al legumelor expuse.

Am comite însă o mare nedreptate botanică dacă ne-am ocupa numai de partea legumicolă. Adică, am critica numai zarzavaturile. Fructele (mere, pere, nuci) își au și ele partea lor de vină. Dar asta în nordul județului Dîmbovița, pe șoseaua Tîrgoviște–Voinești–Cîmpulung. Aici, efectul rutier al fructelor este clar, recunoscut, și mai ales armonios completat prin aportul regnului oarecum opus — cel animal. La fiecare kilometru, mașina noastră este salutată, uneori de-a dreptul întîmpinată, amical de diverse animale cunoscute în termeni mai populari sub numele de cai, oi, vaci și, de ce să n-o spunem, chiar măgari. Totuși, aceste aspecte nu-l împiedică pe șoferul **Roman Nicolae (21-AG-3836)** să meargă cu o viteză mai mare decît cea permisă de legile în vigoare. Nimic nu-l împiedică nici pe căpitanul de aviație **Cuțoi Victor (1-BZ-1277)** să circule pe stînga, chiar în comuna Voinești, unde, pe cît se pare, are un frate primar.

...E un gest omenesc să-ți ajuți prietenii la greu. Să-i transporți, spre exemplu, cu mașina la nuntă. E recomandabil însă ca mașina să fie, pe cît se poate, personală. Cu un camion proprietatea statului îți mai trebuie și unele forme legale. Iar șoferul **Șerb Dumitru (21-AG-3709)** nu prea le are. «E nuntă tovarășe maior! Pe cinste de onoare vă spun, să trăiți, nunta și înmormîntarea e o treabă». Și amenda e o treabă... Da, e o treabă valabilă pentru oricare contravenient. Chiar și cînd se numește **Popa Gavril (5-B-4145)** și este decanul Facultății de medicină veterinară din București. Și chiar dacă te faci vinovat numai de o «triplare», iar nu de jocul zglobiu al cailor de pe șoselele județului Dîmbovița.

DIALOG CA ÎNDREPTARE

— Unde duci porumbul?
— La bază.
— E al dumitale?
— Păi am eu bază?
— Dar acte ai?
— Să vedeți, am, dar etc.

. . . . . .

— Am făcut mare greșeală tovarășe maior. Mi-e rușine, că sînt om serios, nu beau, nu sînt afemeiat după țigări. Asta o să rămînă ca o îndreptare pentru mine.

George STANCA

boul meu din dreapta, după cum văzurăți, e vacă și are năluci

Semn al sincroniei cu fenomenul rutier contemporan, mașinile care circulă pe raza județului Dolj au volanul pe stînga. Altfel spus, traficul rutier doljean, asemenea celor din mai toate colțurile lumii, se desfășoară cu sensul de circulație **pe dreapta.** Căruța sa neavînd volan nici pe stînga, nici pe dreapta, Constantin Oprea circulă pe stînga împotriva fluxului normal al șoselei. Întrebat de ce, omul ne spune adevărul adevărat:«Boul meu din dreapta, după cum văzurăți, e vacă și are năluci. De-aia, mai ales cînd e pe vreun pod, trage căruța cu totul în partea aia. Așa că merg pe stînga ca să nu mă dea în șanț ori în apă.»La sugestia că decît să circule neregulamentar mai bine ar schimba vaca din dreapta cu boul din stînga, omul zice că la asta nu s-a gîndit, dar dacă așa zice domn' maior, o să se mai gîndească el și poate face schimbul acesta între cele două animale.

Fie că merg cu mașina, fie că stau de vorbă în căruță ori pur și simplu călătoresc cu piciorul, oamenii de prin Dolj nu poartă la ei acte. Mai cu seamă buletinul de identitate la care țin foarte mult, motiv pentru care îl păstrează acasă printre rufele curate. Unul dintre ei este Aurel Mateescu, biciclist din comuna Leu. De ce nu are buletinul la el?«Păi ce, să-l murdăresc? Ori să-l rup?» «Bine, spune maiorul Ion Voicu, șeful serviciului circulație al județului Dolj, dar dacă dă ceva peste dumneata, mai ales că n-ai nici lumină la bicicletă, și te omoară, cum află oamenii cine ești ori cine-ai fost?» Aurel Mateescu zîmbește, apoi răspunde liniștit: «Domn' maior, m-am gîndit eu la toate. Păi dacă mă calcă aci, în comună, nu e problemă că mă știu toți cine sînt și al cui și pe cine țin de nevastă. Dacă mă calcă la Craiova, iar nu e problemă că eu cînd plec la oraș îmi iau buletinul tocmai d-aia că dacă mă omoară vreunu' să știe lumea unde să mă ducă. Așa că vedeți dumneavoastră, nu-s eu așa, unul din ăia care să nu gîndească la viața lui» (?!) Cam la fel cu Aurel Mateescu **gîndește** și Nicolae Drăghici, tot din Leu, tehnician la Complexul intercooperatist avicol–Cașoveni, om cumsecade care n-are nevoie de buletin deși merge noaptea pe șosea exact cum nu trebuie. Dar Nicolae Drăghici nu crede în ghinion și mărturisește liniștit:«Eu, tovarășe, contez pe frîna conducătorilor auto!» Tot fără acte circulă și muncitorii de la Avicola Craiova, înscriși pe lista șoferului care conduce autobuzul 31-DJ-5538. Acești oameni fără acte susțin că se numesc, unul Fiertu Gheorghe, altul Fiertu Ion și numai faptul că seamănă unul cu celălalt ne convinge că sînt rude și că-i cheamă, probabil, la fel. Important este, de fapt, dacă-i cheamă Fiertu, adică sînt cei înscriși pe listă și nu alții.

În fața casei Antoniei Mitru din Leu, pe partea carosabilă, șoferul unui autocamion a lăsat remorca cu numărul 21-DJ-2764 fără vreo lumină, cu un ochi de pisică acoperit de noroi, și a plecat la Craiova. Antonia Mitru este o femeie sărităoare și încearcă să ne liniștească: «Tovarășe comandant, lăsați că o tragem noi, trei bărbați (!!), remorca în fața porții.»Pentru că nu era o propunere realistă, singurul lucru ce s-a putut face a fost acela de a-l trimite pe Grigoriță, un puști la vreo 10 ani, să aducă un felinar pe care să-l pună la cîțiva metri în spatele remorcii, nu de alta, dar să nu dea peste ea tocmai șoferul cu pricina, cînd s-o întoarce de la Craiova.

Sigur, faptul că maiorul Ion Voicu și căpitanul Vasile Irian, din cadrul Inspectoratului general al Miliției, ar fi putut da atîtea amenzi sîmbătă și duminică, 27-28 octombrie, încît să se strîngă o sumă mai mult decît consistentă, dovedește că în județul Dolj mai sînt multe de făcut pentru educația rutieră a oamenilor. Deocamdată, cele mai multe probleme le pun localități ca Armășeștii de Sus, Brădești, Almaj, Podari, Dăbuleni, Perișor, în care s-au înregistrat cele mai multe accidente. Deși în Dolj s-au închis încă 180 de drumuri laterale, s-au construit 82 de refugii pentru mijloacele de transport în comun, s-au amenajat 82 000 mp de trotuar în mediul rural, circulația este departe de a se desfășura fără probleme deosebite. Majoritatea accidentelor înregistrate în acest an s-au datorat în județul Dolj: vitezei excesive, consumului mare de alcool (conducătorii auto și bicicliștii), neatenției la traversări, deficiențelor tehnice, depășirilor neregulamentare. Iată, așadar, enumerate cauzele principale care îngreunează desfășurarea normală a traficului rutier în mediul rural într-un județ de mărimea și cu ponderea economică a Doljului.

Dorin TUDORAN

unde începe joaca, — unde sfîrșește viața

între ieri și mîine, — circulăm

Este limpede că elevii de azi știu mai multe decît cei de ieri, ca să nu mai vorbim de cei de alaltăieri. Eu una nu garantez că dacă acum 10-15 ani cineva ne-ar fi întrebat, la școală, «ce persoane se pot transporta pe o bicicletă», nu s-ar fi găsit printre noi romantici care să-și închipuie că unei iubite — sau chiar unei soacre — poți să-i faci liniștit hatîrul de a o plimba cu tine, pe vehiculul cu două roți. Astăzi și un copil are idee că tot acest sentimentalism se întîlnește în cele din urmă cu paragraful «contravenții». Desigur, exemplul nostru are un caracter de floare la ureche pe lîngă cele ce învață — acolo unde învață cu adevărat — elevii de azi, în materie de ocrotire a vieții. Viața lor și, mai tîrziu, viața altora.

Dacă nu avem încotro, să-i spunem *educație rutieră* acestei materii care, «pe vremuri», se putea îndestula doar cu sfatul părinților «Ai grijă cum treci strada. Uită-te frumos și la dreapta și la stînga». În vîrtoleala de azi a mașinilor, în «pădurea de simboluri» ale circulației, în graba celor mari, în atîtea și atîtea dat-uri, ieșitul din casă al unui copil devine un gest responsabil. Ca să ajungem la această concluzie nu trebuie să ne gîndim bine. Ajunge să ne gîndim. Cu toții. Nimeni nu poate face totul pentru noi, ceilalți. Deși, la drept vorbind, există și oameni care se străduiesc să facă totul. Nu sînt în măsură, la ora aceasta, să spun cum stau elevii de la Iași cu istoria universală, să zicem. Am însă suficiente motive să afirm că în ceea ce privește educația rutieră nu se face economie de pași înainte. Chiar dacă nu există o materie ca atare cu acest nume, chiar dacă dispozițiile Ministerului Educației și Învățămîntului înghesuie aceasta oră — educația rutieră — de cîteva ori pe an, la dirigenție, ca pe orice «acțiune» care ar încărca programul.

Serviciul circulației din Inspectoratul județean al miliției-Iași nu așteaptă ziua unor norme școlare ideale. Ca și unii profesori, foarte mulți, dealtfel. În această privință, cuvîntul *acțiune* nu are nimic de ochii lumii în el. Iașul este orașul și județul unor *acțiuni* dincolo de care se vede ceea ce ar trebui să se vadă peste tot: nu numai datoria profesională, ci suflet și, mai ales, convingerea că tot se mai poate face ceva în plus. De aceea, concursurile «Cum circulăm» nu sînt pentru a fi, *ci pentru a se ști*. Și se știe. La Liceul industrial pentru construcții de mașini unde am fost — premii să se mai fi găsit, că așa în circulație erau destui. Cît despre Liceul agricol, îndrăznesc să spun că aici există un adevărat hobby. E drept, elevii sînt și direct interesați, ei pot obține un permis de conducere a tractorului (iar de la tractor la mașină, ce mai e...), dar tot atît de drept este și că au o profesoară inimoasă, pe nume Monica Pîrvulescu. Cu mîinile dînsei a confecționat tot felul de machete, o tablă magnetică pe care chiar și problemele complicate ale mersului pe jos și auto devin o joacă. Serioasă.

Iar dacă miliția (adică serviciul circulației) împînzește școlile cu afișe care nu plătesc tribut dădăcelii, ci au de-a face direct cu fantezia creatoare, este normal ca unele școli să dea replica, să răspundă tot fără șabloane. Concret: dacă tovarășul de la miliție vine cu o grafică pe care scrie nu pur și simplu «circulați cu atenție» ci, oarecum în spiritul celor din Săpînța, «un pas greșit, o șovăire, și devii o amintire», școlarii nu se lasă mai prejos și lansează lozinca «nici cu trotineta mea, nu e voie pe șosea». Locul acțiunii — Școala generală ajutătoare. Desigur, trotineta este doar un simbol.

Concursuri, filme educative realizate cu forțe și inspirație proprie, cercuri auto, patrule școlare (locul întîi pe țară în '72), parc școlar auto condus de maestrul sportului Dumitru Prisăcaru (păcat că nu pot scrie aici despre vedeta preșcolară Robert Kramer, de 4 ani, care *conduce* cartul și face și slalomuri, chit că nu știe încă nici «Căteluș cu părul creț»). Totul pentru că, așa cum bine spunea locotenent colonelul Ion Tarcan, «Aici nu se poate greși de mai multe ori». Ei, cei mici, trebuie să știe de foarte mici unde începe joaca și unde se sfîrșește viața.

Magda MIHĂILESCU

Prima parte, mai lungă, nu e veselă.

La ieșirea din Tîrgu Mureș, pe șoseaua ce duce la Cluj sau, în termeni azi foarte la modă, DN 15; sîmbătă, 27 octombrie dimineață, soare cu dinți. Filtrul aproape total, 4 echipaje ale miliției municipale. Maiorul Dumitru Tabarcea face semn și invită șoferii să tragă pe dreapta, pe aria betonată a refugiului. Sînt controlate toate mașinile urîte (mai încolo se va vedea legătura dintre *urît* și *primejdios*), dar și multe dintre cele care arată bine.

Cine n-a vorbit măcar o dată cu vehemență despre severitatea regulamentelor de circulație! E destul însă să asiști la un astfel de filtru, ca să începi a vedea lucrurile altcumva, să ajungi la concluzia că uricioasele regulamente sînt un «rău» necesar. Foarte, foarte necesar.

Joc de volan aproape 90° (deci, la nevoie, nu poate coti prompt), semnalizarea luminoasă a frînei defectă, ștergătorul de parbriz stîng (în fața șoferului) nu funcționează, plus alte defecțiuni constatate la control. Șoferul mașinii (camion Bucegi, proprietate I.T.A. Tîrgu Mureș, 21-MS-2055) pare un om sincer, chipul lui mă convinge că nu are o viață roz. Zice: am punct de lucru la ceapa Vaidei, acolo și parchez, muncesc din zori în noapte; revizie? vine din cînd în cînd (trec și săptămîni uneori) cineva de la coloană, la garaj dacă bagi mașina nu se gată revizia nici în două luni dacă nu stai lîngă ea, lîngă mașină.

O fi, nu spun nu. Însă, dincolo de eventuala-i dreptate și dincolo de necazurile lui vădite, este totuși un inconștient care circulă nu numai prin hîrtoapele din Vaidei, ci și pe șosele, pericol potențial, bazîndu-se pe îndeminarea lui și pe noroc, mai plătind cîte o amendă.

Cam la fel vorbește conducătorul autotubei 31-MM-1850, plină cu încălțăminte fabricată de cooperativa Mogoșa din Baia Mare. Susține că frîna îi merge la a doua apăsare, dar milițianul constată că doar la a treia. Cauciucuri șterse? Asta-i fleac, ale lui par niște roți de cașcaval devorate de șoareci. Și altele. Aflu de la el că-i un băiat bun și necăjit, că abia ieri a mai plătit 100 lei amendă, la Gheria, pentru aceeași frînă șovăitoare, că șeful garajului se numește Varga Ștefan și îi semnează pentru starea vehiculului fără măcar să se uite; de ce să se uite, ar fi pierdere de timp, nu este mecanic și nici măcar conducător auto; asta nu-i vina lui, numitul e pantofar, merceologul cooperativei, dar și șef de garaj trebuie să fie cineva. Bine, dar el, *șofer*, *om de meserie*, de ce nu *refuză* să conducă asemenea mașină? Nu poate refuza, și-ar pierde serviciul. Cine are urechi de auzit să audă, să cerceteze și să facă eventual ceva.

Exemplele ar putea continua cu autocamionul Bucegi 21-AB-406 al O.C.L. Blaj, o mașină atît de urîtă că pare scoasă de la fiare vechi; lunga listă a defecțiunilor, stabilită de controlul miliției este rezumată de un șofer din asistență: «sîcriu pe roate». Vine și un băiețaș de «18 ani și două luni», șofer de 4 zile, tîrînd după camionul lui, 21-MS-2916, o hardughie de remorcă; își începe cariera cu contravenții: semnul ① din spate acoperit cu noroi și ascuns de remorcă, 2 pasageri clandestini; amenda cea mai mică posibilă, numai datorită indulgenței înțelegătoare a milițianului...

După 2 ore de filtru: 32 amenzi (total 3 070 lei), 13 certificate de înmatriculare reținute condiționat, 3 permise de conducere suspendate. Bilanțul se arată neîmbucurător dacă adăugăm că cifrele se raportează la un total de aproximativ 250 vehicule controlate și că au mai fost mașini urîte ai căror conducători, pentru norocul lor puțin grave, au scăpat doar cu o morală.

Partea a doua, mai scurtă, e pe bune.

Larmă veselă și îmbulzeală de omuleți pe străzi în miniatură, cu marcaje albe pe asfaltul negru, cu semne de circulație și chiar semafoare electrice pe măsura lor. Curbe, intersecții, zebre, trotuare — toate la dimensiuni liliputane. Pietonii sînt copii de grădiniță; la fel, șoferii de pe trotinete, tricicliete, bicicliete; la fel și agenții de circulație. Semnele anunță curbe la dreapta și la stînga, diferite priorități, trecere pietoni, ocolire, curbă deosebit de periculoasă etc., etc. Cele 4 stopuri clipesc verde, galben, roșu. Forfota omuleților e mai degrabă

Deși indicatoarele «Atenție nuntă!» n-au fost încă brevetate, în comuna Bădeni hora se poate ține și pe șosea.

opincile bat încă pămîntul, — chiar dacă acesta este acoperit de o șosea națională

De curînd, pentru iubitorii volanului, Baia Mare a depășit zona interesului trecător al unui oraș care poate găzdui *punctul de control* al Raliului Eliberării. De curînd orașul Baia Mare este fericitul posesor al unui parc-școală, bun nu numai pentru concursurile de carturi ale copiilor, dar, așa cum ni se spune, bun și pentru a găzdui pe viitorii conducători auto. Totuși, acest parc pare a fi, pentru început cel puțin domeniul în exclusivitate al celor mici. «Nu vreau să-i obișnuim pe copiii noștri să fie doar niște bolizi ai volanului, dar pot prin participarea la acțiuni pe parcul-școală să devină niște cetățeni familiarizați cu unul din cele mai specifice elemente ale civilizației de astăzi, automobilul. Adică să învețe și cum să se comporte față de el pe o șosea» — își traduce scopul zelului său maistrul instructor Vasile Oniga. Despre el, la serbarea de inaugurare a noului parc-școală, cîțiva băimăreni se exprimau cam așa: «Am zis că-i punem un cronometru lui Oniga ăsta, la picioare, să vedem cîți kilometri face pe zi! No, uite la el, atît cît strigă nici n-o să mai poată vorbi mîine! Păi, fără el cred că nu reușeam să facem parcul aista!»

Cert este că lîngă gară, pe locul unde se află acum pistele de asfalt, 80 de semne de circulație, semafoare și un turn de comandă, pe acest loc, în urmă cu mai bine de două luni, cîntau broaștele. Și dacă acum pîrîie *carturile*, *este fără îndoială meritul nu numai al lui Vasile Oniga*, dar și al edililor orașului, al multor întreprinderi locale și nu mai puțin al tinerilor care au muncit cu toții să transforme mlaștina în asfalt.

228 de metri altitudine față de nivelul mării nu înseamnă prea mult, dar iată că Baia Mare știe totuși să fie la înălțime. De la Inspectoratul județean al miliției și de la Organizația județeană a pionierilor aflu că și la Borșa au început lucrările pentru un asemenea parc-școală, iar la Sighetu Marmației se duc tratative.

Foarte bine, pentru că unul din concurenții celei de-a 14-a ediții a Cupei castanelor la carturi, Gheorghe Banc, 13 ani, din Sighet, exemplifică cu o demnitate pîndită la fiecare cuvînt de lacrimi de ce a fost dezavantajat («Nu am făcut nimic, am derapat din cauza nisipului și a noroiului adus pe pistă. Nu sînt învățat cu asemenea traseu. Noi n-avem un loc ca ăsta, ne antrenăm pe zgură»).

Atunci, dacă parcul-școală constituie unul din primii pași pentru a crea viitori cetățeni capabili de a respecta o civilizație a șoselelor, ei bine, atunci s-o facem. Cu interesul ambelor sau chiar al mai multor părți — miliție, primărie, pionieri — și cu resursele locale care, inevitabil, există în fiecare colț de țară.

Pentru că dacă este adevărat că în județul Maramureș, atît cît am putut noi să-i străbatem în două după-amieze (pînă la Sighetu Marmației și pînă la Firiza), am găsit, în general, șoselele frumos amenajate, îngrijite (adică lucruri bune în ceea ce privește efortul edililor), tot atît de adevărat este că mai sînt încă pete de noroi. Fie la propriu — așa cum am întîlnit premisele mizgă, sub forma resturilor de noroi lăsate de căruțe, în comunele Sat Șugatag și Desești; fie la figurat, prin comportamentul unor șoferi care încă sînt în dispută cu disciplina (1-MM-2633 intră în autostradă fără să acorde prioritate, sau necunoscutul care a avariat grav camionul 31-MM-196 și apoi l-a abandonat). Din fericire pentru efectivul patrulelor de circulație ale județului, marea majoritate a posibililor contravenienți de sîmbătă seara își transportă încă butoaiele de vin cu doi cai sau doi boi putere, și merele, în prea frumos împletite coșuri de nuiele, încărcate pe spate. Numai copiii, mai sprințari, dar încălțați încă în tradiționalele opinci, mai riscă timide sărituri în fața mașinilor.

Rodica POP

Acești nevinovați saci nu ne pot spune cît de clandestin au fost aduși de autocamionul 31-AG-1516.

bolile o.r.l. azi și cîteva recomandări

— Ce este otoscleroza, conferențiar doctor Dănilă Cincă? Ați scris o carte despre această boală. De ce?

— Otoscleroza este un fel de surzenie progresivă, răspîndită pe scară foarte largă și întîlnită în egală măsură atît la vîrsta de 17 ani, cît și la aceea de 60. Acum 20 de ani, otoscleroza era un coșmar de nerezolvat. Astăzi, majoritatea cazurilor sînt operabile. Oameni care au purtat două infirmități, surzenia și complexele ei psihice, sînt, după operație, recuperați pentru muncă și sănătate.

— Bolile O.R.L. sînt azi mai frecvente sau mai rare?

— Se observă o scădere a unor boli ca otita, sinuzita, în genere a maladiilor supurative. Asistăm însă la apariția unui nou fenomen: tratamentul antibiotic generează o nouă patologie. De exemplu, un tratament masiv cu streptomicină, administrat unor copii cu afecțiuni pulmonare, are drept consecință o surditate de percepție. Copiii sînt vindecați pulmonar, dar capătă o altă boală.

— Atunci, eliminăm antibioticele?

— Nu le eliminăm. Ar fi imposibil; le raționalizăm științific, în funcție de tratamentul respectiv. Se cere o supraveghere riguroasă în acest sens.

— Se știe, chirurgia O.R.L. înregistrează astăzi progrese vădite...

— Nu numai progrese, ci și o nouă modalitate de abordare. Medicul O.R.L. tinde spre o chirurgie cît mai funcțională.

— Adică?

— În boli frecvente, cum sînt otitele medii sau otomastoiditele, ne interesa înainte doar înlăturarea focarului de infecție. Astăzi eliminăm infecția, dar salvăm și funcția, adică auzul bolnavului. Aceeași concepție o avem și în ceea ce privește tratamentul chirurgical al unor tumori ale laringelui.

— Pentru că sînteți și cadru didactic superior, ce problemă ridică învățămîntul medicilor de specialitate?

— Tindem spre o instruire multilaterală a medicilor. Adică, spre un învățămînt integrat. Aceasta s-ar traduce ca o legătură strînsă între învățămînt, practică și cercetare. Toate aceste convergînd spre un scop precis: ameliorarea sănătății bolnavilor.

— Ce ați recomanda celor care nu dau importanță afecțiunilor O.R.L.?

Mai întîi, părinților le-aș recomanda o atentă observație a copiilor, ca să poată sesiza din timp eventuale deficiențe ale auzului. Există, în acest sens, centre de reeducare pentru copii, care reușesc să amelioreze și chiar să vindece atari defecțiuni. Adulților le-aș recomanda o igienă elementară, evitarea umezelii, a răcelilor repetate. Dacă se poate și aceea a zgomotelor. Urechea e foarte fragilă, trauma sonoră provoacă scăderi ale auzului, hipoacuzie, cum o numim noi, medicii.

— Care sînt cele mai senzaționale descoperiri din ultimii ani, în domeniul dumneavoastră?

— Senzațională este descoperirea tratamentului chirurgical al surdității, apoi rezolvarea chirurgicală, oto-neurologică, a unor boli ale labirintului și terapeutica reușită efectuată într-o serie de boli ale labirintului, cum sînt de exemplu tumorile canceroase, stenozele, paraliziile...

Rada PREJBEANU

urgențe

UN OM, UN CAL ȘI O MAȘINĂ. După ce a băut zdravăn, Ion Iofcea a încălecat pe un cal, a tras o chiuitură de halduc și a împintenat bidiviul; dar acesta s-a speriat și de călăreț și de mașină. Călărețul turmentat a căzut în plină cavalcadă. La spitalul din Giurgiu a ajuns în stare foarte gravă. Era în comă, cu un șoc hemoragic după traumatismul toracico-abdominal provocat de căzătura de pe cal. Hemoragia i-a fost agravată de o ruptură de splină. După o transfuzie cu peste 4 litri de sînge a fost supus unei operații care a început seara după ora 22 și s-a terminat aproape de 3 dimineața. S-a vindecat complet.

CÎND SE RUPE VENA CAVĂ. Un caz rarisim a fost rezolvat în mod strălucit tot de chirurgul Șerban Iliescu de la spitalul din Giurgiu. Ecaterina Petre din Frățești, datorită unui traumatism banal, a făcut o ruptură a venei cave inferioare. Cînd a fost instalată pe masa de operație avea o puternică hemoragie, n-avea tensiune și nici puls. O atentă sutură a venei cave — intervenție rară, riscantă și dificilă — a salvat însă viața pacientei, mamă a mai mulți copii.

MULTE NOPȚI ÎN COMĂ. Călin Neguț din satul Găujani a fost doborît de o boală pe care medicul de circumscripție o considera a-i fi fatală: avea o hernie hiatală strangulată pe fondul unei ciroze hepatice. La spitalul din Giurgiu a fost însă salvat. O operație curajoasă urmată de un atent tratament de reanimare. Pacientul a stat în comă multe zile și nopți, timp în care a fost vegheat, în ture, cu o deosebită grijă de medicii și asistentele spitalului. 20 000 de lei a costat tratamentul lui C.N.

RĂZBUNAREA ULCERULUI. Deși avea un ulcer de mai mulți ani, Dumitru Dobrescu din Giurgiu îl trata cu indiferență. Și într-o zi l-a doborît. Salvarea l-a predat chirurgilor în stare de comă, fără puls și fără tensiune. În timpul operației s-a găsit că avea ulcer cu fistulă arterială. Acum este pe deplin sănătos. Lecuit însă și de indiferența pentru îngrijirea sănătății sale.

TRAS PE ROATĂ. Un pas greșit, o clipă de neatenție și Traian Cobzaru a căzut în angrenajul unor roți dintr-o moară în timp ce măcinișul era în toi. A fost pur și simplu tras pe roată, mai ales piciorul stîng i-a fost zdrobit; oasele sparte, arterele rupte, mușchii sfîșiați. Doctorul Iliescu a muncit aproape trei ore să-i salveze piciorul, să sutureze arterele, să-i lipească oasele, să-i coasă mușchii sfîrtecați. Și a reușit de pe deplin; azi T.C. este un om întreg, complet «reparat» după acea îngrozitoare tragere pe roată.

poșta medicului

ICLEANU ION — Timișoara: GH. I. PANTAZI — Ștefănești — Pitești, jud Argeș; AUREL MIHAI — București: Cromoglicatul disodic (numele produselor farmaceutice străine: Lomudal, Intal), se prezintă în capsule sub forma unei pulberi albe, cu gust ușor amărui (20 mg pe capsulă). Se administrează pe cale inhalatorie cu ajutorul unui aparat special, portabil, numit Spinhaler. Medicamentul acționează printr-un mecanism diferit de cel al bronhodilatatoarelor, antihistaminicelor și corticosteroizilor. Experimentat pe 36 de cazuri, în cadrul clinicii de alergologie a spitalului Carol Davila din București, Lomudalul a dat succese la 75% din lotul de astmatici tratați, permițînd o reducere a dozajului celorlalte medicamente. Se menționează în special acțiunea cromoglicatului disodic în prevenirea crizelor de astm (2–3 capsule/zi) și în facilitarea expectorației.

P. FLORIN — Lehliu-Gară, jud. Ialomița: 1) Ca să scăpați de timiditate, principalul este să... vă faceți curaj, fiind vorba de o trăsătură de caracter și nu de o boală; 2) Înainte de a vă recomanda medicația hormonală pentru creștere în înălțime, trebuie să vă faceți radiografiile la cot și genunchi pentru a se vedea dacă mai sînt încă deschise cartilajele de creștere; 3) **Somnambulismul** (sau în termeni științifici: automatismul ambulatoriu nocturn) reprezintă o manifestare nocturnă de origine psihoreactivă, care apare de obicei la copii și adolescenți instabili, fricoși, la care intervin o serie de emoții negative sau traume psihice legate de mediul familial școlar sau social. În acest sens, ar fi bine ca înaintea administrării unei medicații corespunzătoare (Clordelazin, Levomepromazin, Napoton etc., etc.) să vă faceți o electroencefalogramă la un serviciu clinic de neurologie.

SIDONIA — Brașov: Scrisoarea dumneavoastră avînd caracterul unei modeste ficțiuni narative — trebuie de fapt adresată unei «poște a inimii», deoarece problemele ce vă tulbură sînt de ordin afectiv și nu medical. Ca să fim sinceri, încă, confesiunea dumneavoastră nu ne-a făcut plăcere, amintindu-ne fără voie de rîndurile unui vestit moralist francez. La Rochefoucauld care, cam misogin din fire, glosa: «Există femei care cred că iubesc, cînd de fapt nu iubesc. Preocuparea legată de o intrigă, emoția stîrnită de o aventură amoroasă, predispoziția naturală spre plăcerea de a fi iubită și greutatea de a refuza, le fac să creadă că iubesc, cînd de fapt nu-s decît cochete». Să fie oare așa? Păcat!

N.G. — Craiova: Acneea juvenilă este o dermatoză cronică foarte răspîndită în rîndurile adolescenților și tinerilor și se datorește unei hipersecreții a glandelor sebacee, la care se supraadaugă o infecție locală cu germeni specifici. În afara unor factori ereditari este evidentă corelația dintre apariția coșurilor acneice și instalarea pubertății la băieți și fete. Afecțiunea are deci o cauză net hormonală, «vinovații» fiind hormonii androgeni la băieți și cei estrogeni la fete. În această situație este logic ca în tratamentul acneei dumneavoastră să fie indicată foliculina (Ginosedol B), în injecții de 1 mg la 2-3 zile în prima jumătate a ciclului menstrual, timp de 2-3 luni. Se poate administra de asemenea Estradiol, în doză totală de 15 000 - 25 000 U.I. pe serie sau Sintofolin 3–5 mg pe serie, fracționat, asociat cu Acetoxiprogesteron, comprimate de 25 mg 1-2 tablete pe zi, timp de 5 zile consecutiv, între a 17-a și a 22-a zi a ciclului. În doze moderate puteți folosi și corticosteroizi (Prednison 20-30 mg/zi) asociați eventual cu antibiotice (Cloramfenicol sau Ampicilină). Local veți face tamponamente pe zonele atacate cu

LOȚIUNE ÎMPOTRIVA ACNEII

Rp.	Sulf precipitat	10 g
	Talc	20 g
	Oxid de zinc	20 g
	Glicerină	20 g
	Apă	20 g
	Alcool (50°)	30 g
		D.S. Extern.

Veți aplica apoi Synalar N sau Locacorten în timpul nopții, după spălarea feței cu apă fierbinte. În fine, terapia fizică prin raze ultraviolete în cure de 6 săptămîni, radioterapie superficială, 8–10 ședințe de 80–100 r pe ședință, cîte una la 7 zile interval, sau zăpada carbonică sulfurată pot de asemenea avea rezultate pozitive.

cel mai greu caz

Invitatul de astăzi al rubricii noastre este doctorul Dan ȘTEFĂNESCU, medic primar neurolog în cadrul Spitalului municipal Brăila.

— Nu, nu trebuie să mă gîndesc prea mult pentru a vă răspunde, dar ceea ce am să vă spun nu va fi un răspuns absolut fidel întrebării, ci mai degrabă o relatare a cazului în care am fost implicat cel mai mult din punct de vedere sentimental.

— Nu contează. V-aș ruga să continuați.

— Era în 1964, în toamnă. Terminasem contravizita și ajunsesem de cîteva minute acasă, cînd telefonul m-a rechemat la spital. Aveam un caz grav. Un copil fusese lovit de un vehicul chiar în fața spitalului și prezenta o fractură femurală aliată cu o stare de șoc cu semne hemoragice. Fractura era, desigur, o problemă rezolvabilă în timp, dar ceea ce ne preocupa era chestiunea eventualei hemoragii interne. S-a intervenit chirurgical și în abdomen nu s-a găsit sînge. S-au constatat însă, o fractură de bazin, o rupere a uretrei și o retenție de urină în bazin, în spațiul extraperitoneal. În momentul acela, noi, cei cîțiva medici alertați de starea băiatului, care nu avea decît 5–6 ani, am început să susținem fiecare un anumit punct de vedere, dar majoritatea propuneau ideea unei derivații a urinei, efectuarea unei cistostomii.

— Și s-a făcut o cistostomie?

— Nu. Deși abia venisem la Brăila și eram încă destul de tînăr pentru meseria noastră, mi-am luat răspunderea suturării imediate a capetelor uretrale, suturînd într-un singur timp, mai rapid decît în mod obișnuit. Am introdus apoi o sondă, ca tutore, pentru cicatrizare, și boala a evoluat normal. Băiatul s-a însănătoșit, e bine, după cîte știu urmează cursurile școlii profesionale de la Uzina «Progresul».

— L-ați mai văzut de-atunci?

— Evident. I-am făcut o serie de controale și, într-un fel, ne-am împrietenit. Citeodată venea să mă vadă fără nici un motiv. Da, da... un moment. Îl chema Viorel, Viorel Bănică, și ceea ce m-a impresionat, din primul moment, a fost faptul că a stat tot timpul în spital, cam 50 de zile, împreună cu bunicul său, un bătrîn cît un munte, cu niște mustăți uriașe, pe care mi-a mărturisit că le-a lăsat să crească din 1916! Pierduse un pariu.

OV. NEGOIȚĂ

nu uitați mierea!

Ca adjuvant în diferite afecțiuni — astăzi este îndeobște cunoscut — mierea, în combinație cu produsele secundare: lăptișor de matcă, polen, propolis și venin de albine, administrate rațional, prelungesc viața omului, constituind un tonic și o hrană superioară pentru organismele deficitare, nevroze astenice, slăbiri postoperatorii, în convalescențe, în procesul îmbătrînirii etc.

Ele acționează în general asupra celulelor epuizate, îmbătrînite, accelerînd regenerarea lor, ajută la mărirea forțelor de apărare ale organismului și la restabilirea unui metabolism dezechilibrat.

Lăptișorul de matcă (L.M.), polenul și mierea, au o acțiune chimică favorabilă dovedită asupra deficientelor traiectului digestiv, precum și asupra restabilirii funcțiilor ficatului bolnav, care este laboratorul central al metabolismului uman.

Produsele apicole, după caz, așa cum arată referatele medicilor clinicieni din diferite țări (prezentate la congresele internaționale de apicultură «APIMONDIA»), sînt folosite cu succes într-o lungă serie de afecțiuni, ca de exemplu (citez): astm bronchial, ateroscleroză în diferite stadii, bolile ficatului, stări post infarctice ale mușchiului cardiac și tulburări coronariene cronice, nevroze astenice, îmbolnăviri ale sistemului nervos central, sindroame neurotice, artrite reumatoide, hipotrofie, distrofie și tulburări de nutriție în pediatrie, dermatoze, eczeme etc.

În afară de influența directă asupra bolii, medicii cehoslovaci, care aplică produsele apicole în spitale și policlinici, susțin că lăptișorul de matcă influențează și starea generală a pacienților.

În toate cazurile, acțiunea biologică a produselor apicole mărește eficacitatea medicamentelor specifice, recomandate de medicină, constituind un prețios și necesar adjuvant al tratamentelor clinice.

Victor PANAITESCU
cercetător apicol amator și membru fondator al Asociației crescătorilor de albine din R.S.R

viitorul

Printre atîtea lucruri care ne alungă somnul, iată că trebuie să trecem și ceașca. Cu o sută de ani în urmă, forma locomotivelor mina nopțile unui celebru estetician,considerînd-o monstruos de urîtă. Dar dacă astăzi nimeni nu mai contestă grația locomotivelor, ele intrînd în patrimoniul de frumusețí ale civilizației, tot mai multă lume e preocupată de obiectele care ne înconjoară, de invazia lor în micul univers al casei. Cînd primele automobile au apărut, în secolul trecut, ele semănau cu niște trăsuri, dar prea puțini se gîndeau la forma lor; uimirea o stîrnea mai degrabă absența cailor. Și locomotiva și automobilul erau forme noi și poate stîrneau îndreptățitele interogații și uimiri. Dar o ceașcă, obiect milenar, să mai creeze atîtea neliniști?

Poate e un semn al timpului nostru că în lumea lucrurilor are loc o mica revoluție. Din cînd în cînd se ridica cineva în marea aulă a creației și contestă frumusețea unui obiect, declarînd-o vetustă și propune o nouă organizare vizuală a formei. Urîtul și frumosul sînt puse în balanță. Prejudecățile invocă expresia anterioară a obiectului care a folosit atîtor generații. Dar noii creatori atacă tocmai pe acest front al cerințelor de ordin estetic. Oricum, se pare că fiecare epocă trebuie să aibă formele ei. De aceea viitorul e totdeauna vacant.

Omul, ca posesor de bunuri, cu toate prejudecățile sale, e tot mai convins, pe măsură ce timpul trece, că nu poate exista un conflict între frumos și util, că valoarea trebuie dedusă și din raportarea obiectului la funcția și destinația sa. Am încercat să probăm aceste adevăruri după ce am vizitat expoziția Vioricăi Colpacci.

— Cum a reacționat publicul la noile forme pe care i le-ați propus?

— Am constatat o plăcere nedisimulată pentru lucrurile inedite și mai ales interesul pentru relația obiectului

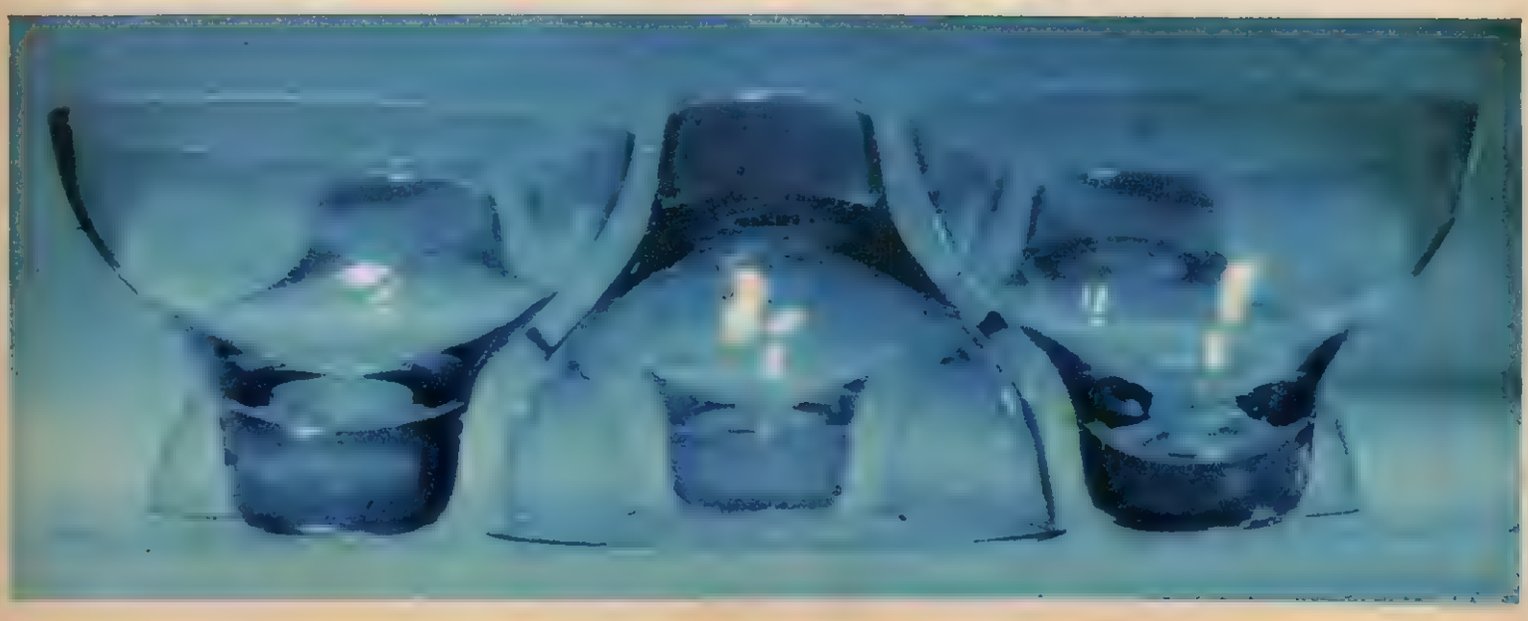

vacant

cu spațiul, obiect care are menirea să-l coloreze și să-l facă mai frumos. Apoi o preferință pentru formele decorative.

— Credeți că există o atitudine nouă față de obiecte?

— Fără îndoială, cel puțin din partea creatorilor. În ceea ce mă privește n-am fost preocupată cu tot dinadinsul să neg o formă, ci să-i regîndesc funcționalitatea. Mi se pare că multe dintre obiecte și-au pierdut personalitatea. Treci pe lîngă ele fără să le mai vezi și îți oprești privirile asupra lor numai atunci cînd ai nevoie de ele. Lumea a uitat să le mai vadă. Și e într-un fel și trist și semnificativ. Asta înseamnă că a sosit momentul, fie că vrem, fie că nu vrem, să intervenim ca să alungam această indiferență. Dar creatorul se află dintr-o dată în fața unor mari dificultăți: el constată că nu poate face intervenții definitive, nu poate distruge o formă. El o reactualizează, regîndind-o și respectînd cîțiva factori destinația funcțională, materialul, tehnologia de fabricație și într-un anumit sens raportul cu forma anterioară.

— Am impresia că uneori creatorul trăiește o dilemă între util și frumos.

— Aparent. Sînt două atribute ale lucrurilor care nu cred că mai pot fi despărțite. Și apoi funcționalitatea e multiplă. De pildă un serviciu de cafea, într-o anumită organizare, poate fi transformat într-o sculptură miniaturală, adică el nu numai că are o formă proprie frumoasă, dar printr-un acord premeditat de compunere se transformă la un moment dat într-un obiect decorativ, adică intră în dialog cu spațiul. Acest dialog mi se pare azi esențial, numai el alungă urîtul din jurul nostru, numai el ne va îndupleca să privim cu o anumită dragoste o ceașcă de cafea sau un pahar. De aceea, zic eu, că fiecare lucru trebuie să aibă o frumusețe proprie, nu numai o destinație precisă.

Cornel BOZBICI

Fotografii de Elena GHERA

Fotografii de Sorin POSTOLACHE

■ Oamenii de la deal sînt ca pomii, au gura mută.

■ Noi venim 6 fraţi la şcoală, că sîntem toţi studenţi în vale, la Coşbuc.

■ Pentru Maria Ilie Bucureştiul este un fel de capătul lumii.

■ Am o părere proastă despre femeile care nu fac copii.

■ Cu drepturile astea, o ducem bine, şi copiii cresc, sînt sănătoşi.

„am 8 băieţi şi 8 fete, să-mi trăiască, dar ce vă uitaţi aşa, ce, sînt mulţi?!“

Mă uit la ceas şi nu-mi vine să cred. A trecut o oră şi au mai trecut alte 20 de minute de cînd am lăsat, în stînga, ultima casă a satului George Coşbuc, luînd-o peste dealuri, pe umeda Vale a Fîntînii, spre locul unde trăieşte «ielea Maria», mamă eroină cu 16 copii, şi s-au scurs — iată — aproape 100 de minute şi nu mai ajungem. Peisajul este de o frumuseţe sălbatică, tulburătoare, pentru bucureştenii care sîntem, urbanizaţi pînă în măduva oaselor, şi pe care ordinele meseriei ne-au adus, într-o noapte, tocmai aici, pe străvechile pămînturi ale poetului, la nord de Năsăud, spre socîul de granit al Rodnei.

Mai e mult, întreb, şi ghidul nostru de ocazie, Aurel Gavriloaie, zidar din neam în neam, îmi spune că sîntem ca şi ajunşi. Oftez, picioarele încep să nu mă mai asculte, am mai auzit placa asta de cîteva ori, unde e casa pe care o căutăm, uite-acolo, ne-o arăta, peste pădurica aia, şi treceam pădurica şi mai aveam o apă, şi treceam apa şi mai aveam un deal, ascultă, nea Aurică, matale chiar ştii unde stă ielea Maria, d-apăi cum, doar eu mi-s frate cu bărbatu-său, cu Ilie, ce fel de frate, nu mă dumiresc, mai jos spuneai că n-ai pe nimeni, sîntem fraţi de sînge şi de corp, îmi explică, adică Ilie şi cu mama se trag din aceiaşi părinţi.

— Mai avem mult? — întreabă şi Postolache, care a venit să facă nişte poze mortale, cum se fudulesţe, şi omul clatină din cap, apăi dacă mergeţi ca pe bulevard ajungem odată cu noaptea, ce-i pasă, el bate coclaurii ăştia toată ziua, şi-apoi a împlinit armata la vînători de munte, chiar aşa o fi sau se laudă, mă întreb. Lungim pasul, aşa, acum ne stă bine, îl aud, mai repejor, să ne ducem ca hoţii de cai.

La punctul numit Borlan, ajungem din urmă un copil. Să tot aibă vreo 10 ani, socot, şi Gavriloaie îmi spune că e de-al Mariei, al cîtelea eşti tu, Griguţă, îl întreabă, dar copilul priveşte cu neîncredere la figurile noastre necunoscute, spune, al cîtelea eşti, şi Griguţă tace, cu ochii aţintiţi pe aparatul de fotografiat. Mă mir că tace ca un peşte, dar Gavriloaie nu se miră, ba chiar mă ia la rost, adică nu înţelege de ce ne mirăm, aşa-s oamenii de la deal, cum sînt, cer lămuriri, uite aşa, ca pomii, au gura mută. Mergem cîteva minute în tăcere, dar omul nu renunţă, hai copile, ia spune-i tu unchieşului, în ce clasă eşti?

— Într-a doua.

— Îţi place şcoala, Griguţă? — mă amestec, dar copilul se închide în muţenia de adineauri şi călăuza îmi face un semn discret, un fel de nu vă grăbiţi, şi aştept. Un minut, două, trei.

— Îmi place şcoala, dar mai mult îmi place drumul.

— Dar iarna nu ţi-e frică să mergi prin ripele astea?

— Nu mi-i frică. Noi venim 6 fraţi la

școală, că sîntem toți studenți în vale, la Coșbuc. Așa că ne ținem de vorbă pe drum și nu ne e urît.

Îl întreb pe Gavriloaie dacă sînt lupi prin locurile astea, unde casele stau răzlețite la sferturi de oră de mers între horn și horn, asemenea unor pălării absurde înfundate peste creștetul dealurilor. Griguță aude discuția și mă lămurește:

— Astă toamnă, a dat ursul la *drum*, dar m-a lăsat în pace. Tata zice că a ris de mine că-s mic, dar eu nu cred că a ris. Eu cred că a fost un urs bun.

— Griguță, ce vrei să te faci cînd vei fi mare?

Ridică spre mine doi ochi uriași și simt că mă cuprinde un fior, o tremurare, ceva ce nu prea știu să meșteșugesc în vorbe e atîta curățenie și atîta liniște în ființa acestui copil pe care mama și natura l-au crescut deopotrivă, e atît de senin...

— Vreau să mă fac domn.

— ?!

— Vreau să urmez pedagogicul și să-mi iau o bicicleta.

Urcăm ultimii metri. Fiecare se gîndește la altceva, cîțiva cîini ciobănești ne dau tîrcoale, cu lătrături amenințătoare. Griguța îmi mărturisește că-i e foame și că nu știe ce-or să aibă la masă, dar el ar vrea, ptiu ce-ar vrea, să mănînce cîrnați cu zeama de cartofi.

*

— Cum te cheamă pe matale, lele Maria?

— Maria, cum să mă cheme.

— Maria și mai cum?

— Maria Ilie, și am 16 copii pe care i-am născut și toți sînt la viață. Am 8 băieți și 8 fete, să-mi trăiască, dar ce vă uitați așa, ce, sînt mulți?!

— Și cîți ani ai, lele Maria?

— La nouă octombrie am împlinit 43, chiar în spital, la Năsăud, unde s-a născut Danieluța. Ea s-a născut pe ziua de șase

Mi-o arată pe ultima născută, cu mîndrie, dar n-o văd. E înfofolită toată. Seamănă cu o păpușă, doar că respiră. Grigută trage cu ochiul și își face de lucru pe lîngă noi, înțeleg ce vrea să fie intimitatea asta, doar sîntem prieteni, dar maică-sa îl alungă, merg la lectiile tale, și-apoi îmi explică, i-au mai rămas acasă doar noua copii. Cealalți sînt prin lume, trei fete lucrează tocmai la București, și zice București cu un oftat prelung, este sigur că pentru Maria Ilie Bucureștiul este un fel de capătul lumii, un băiat e în armată, altul e buldozerist, la școală îmi răspunde, sînt numai șase, restul sînt prea mici. Ei, de toți sînt mulțămită, dar mai ales de fete, de, fetele rămîn fete, uită mai greu casa, și-apoi sînt frumușele, zău că sînt nu că le-am făcut eu!

— Lele Maria, vrei să-mi spui cum îi cheamă pe copiii matale?

— Să-i luăm la rînd. Vica, Dumitru, Ion, Maria, Floarea, Ana, Dochia, Remus, Nistor, Dan, Dumitru, Rodica, Grigore, Saveta, Viorel și Daniela. Au ieșit 16?

Îi confirm că au ieșit, doar că nu înțeleg ce e cu Dumitru, a pronunțat numele ăsta de două ori, nu, n-am greșit, ne-o plăcut nouă numele ăsta, chiar dacă așa s-o chemat primul meu bărbat, cu care i-am făcut pe Vica și pe Dumitru. Ne-am lăsat, că era altfel decît mine și pe urmă m-o bătut mult.

— Și actualul soț e bun?

Brusc devine serioasă, plină de importanță:

— E ca miezul de pită. Ce, altfel îi făceam 14 copii?

După o clipă de tăcere reia, un gînd oprit parcă, suspendat la jumătate din cine știe ce motive ascunse.

— Cea mai mare bucurie a vieții mele e să nasc un copil. Am născut 16 și dacă oi mai avea de născut, oi mai naște. Am o părere proastă despre femeile care nu fac copii. Soră-mea Dochia n-a făcut și-i pare rău de moarte, dar ea n-a putut, săraca. Dar familia noastră, că noi sîntem din Telciu, a ieșit fără rușine, că am făcut eu copii și pentru soră-mea.

Maria Ilie își cere scuze că trebuie să mă lase o minută, dar vrea să meargă pînă dincolo, să-i spună bărbatului ce să facă și ce să dreagă ca magiunul să iasă bine. O să umplem trei-patru oale, să crape copiii înainte de a pleca la școală. Aveți mulți pomi, o întreb, da, avem ceva pruni, numai pruni nu, nu, așa se zice pe la noi, mă pune la curent, noi zicem pruni chiar dacă este vorba despre meri sau peri.

Rămîn singur puțin, răgaz insuficient pentru a admira migălitele farfurii care încunjură camera, asemenea unui brîu. Mă aflu într-una din cele două încăperi ale casei, și șeful familiei, Remus după prenume, vine să-mi țină de urît, și-mi spune că o duc bine, au ceva oi, o vaca cu viței, doi porci ce mai, *gospodărie de oameni cumsecade*, cîteva găini, vreo trei, nu mai multe că le duce vulpea, apoi este pensia lui de fost lucrător la C.F.R., alocația copiilor, indemnizația de mamă eroină, în sfîrșit, ar trai omenește dacă n-ar fi așa departe de sat și copiii ăștia care trebuie să bată 10-15 kilometri pe zi să ajungă de acasă la școală și înapoi. Cu asta aș vrea să ne dați o mînă de ajutor, mă roagă, să scrieți la revistă c-am vrea și noi să ne tragem mai în comună, am avea unde, e acolo o cosmelie de la bătrînii mei, dar oamenii de la consiliu nu vor s-audă, știu eu, poate îi convingeți să ne sprijine.

Îl întreb dacă porumbul a ieșit bine anul ăsta, îl întreb mai mult ca să schimb vorba și ridică din umeri. Nimic, n-am porumb, aici sînt numai viroage. Pămîntul e sleit, uscat, ca o iască.

Reintră Maria Ilie, bărbatul dă să iasă, se oprește în prag:

— Trăim în casa asta de 21 de ani. Bine rău, mă rog, cum-necum, trăim... Dar dacă nu era tovarășul Ceaușescu, să dea drepturi mari la copii, atunci noi eram de murit, dar dînsul a chibzuit bine și s-a gîndit la oamenii simpli, de la țară și de pe dealuri, s-a gîndit cu știință. Cu drepturile astea, o ducem bine, și copiii cresc, sînt sănătoși, învață carte sau meserie, sper să ajungă oameni de nădejde nu derbedei, și tocmai de-aia mă crucesc cînd aud că unii nu vor să aibă copii. Oamenii care nu iubesc copiii trebuie să fie tare puțini la inimă.

Mă ridic să plec. Mă gîndesc, oarecum stînjenit, că nu ne va fi ușor să ajungem în sat pe întuneric, dau mîna cu gazdele, nu, nu vreau nimic, abia am mîncat, Grigută se angajează să ne însoțească, aveți grijă, ne avertizează Maria Ilie, băgați cu seamă la lunecuș, și drum bun. Să mai veniți pe la noi peste vreo cinci ani.

Mă întorc din cărare, de ce tocmai peste cinci ani, vreau să știu, și Maria Ilie îmi explică cu glas domol, sprijinindu-se peste umărul bărbatului:

— După socotelile noastre, prin '78 o să fim 20. Și-atunci, *trebuie musai să fim coborîți în sat* că aici nu încăpem decît 16 la masă Că e masa mică.

*

Am fi putut încheia reportajul acesta mai sus, mai rotunjind două cuvinte, mai punînd două culori, lăudînd-o pe Maria Ilie, lăudîndu-i copiii, scriind că așa e bine și e frumos...

N-o să facem așa, chiar cu riscul de a rata finalul. Desigur, grație legilor noastre, familia mamei eroine este protejată, și Maria Ilie trăiește omenește împreună cu copiii ei. Nedumerirea noastră se leagă de faptul că diriguitorii comunei George Coșbuc, din județul Bistrița-Năsăud, nu par prea receptivi la păsurile familiei cocoțate peste Valea Fintinei. Dacă n-ar exista vecinii, în multe cazuri, Maria Ilie s-ar descurca cu greu, căci nimeni din Consiliul popular nu-i acordă — și de fapt nu i-a acordat niciodată — vreo atenție deosebită. După părerea noastră, care nu sîntem specialiști, nici situația alocațiilor pe care le primește nu este prea clară, după informațiile pe care le avem, Maria Ilie avînd dreptul — garantat de lege — la mai mult.

În timp ce mama eroină își face, cu devotament și generozitate, datoria de cetățean, născînd și crescînd pentru această țară și pentru pămîntul ei 16 copii, niște oameni de la poalele dealului pe care trăiește o privesc cu indiferență.

Datorită lor, și împotriva voinței noastre, finalul acestui reportaj rămîne trist.

Ovidiu NEGOIȚĂ

«Îmi place școala, dar mai mult îmi place drumul».

baladă pentru acest pămînt

Aplaud ideea unei emisiuni despre inestimabilele frumuseți ale naturii patriei, despre necesitatea apărării monumentelor naturii, a acestor comori unice, teritorii de baladă cu fauna și flora lor fabuloase care trăiesc în cîntece, în dor și bucium, și fac parte din corpul cuvintelor cu care s-au plăsmuit și se plăsmuiesc poemele frăției de veacuri a românului cu munții, cu poienele, cu apele și cu fîntînile și cerbii codrilor, care încă mai păstrează fantomele zimbrilor din steme. O emisiune, sperăm, permanentă în apărarea naturii, — natură ce nu va putea fi ocrotită dacă omul nu-i va arăta dragostea sa, căci la urma urmei (și asta se uită adesea) ea este o parte inseparabilă a sufletului nostru. A trebuit intervenția hotărîtă a *unui mare fiu al acestor pămînturi* ca să se oprească tăierea — dupâ bunul plac al oricărui individ —, a arborilor, a pomilor de pe marginea șoselei, devastarea aleilor de tei, a bîtcilor cu cireși amari, defrișarea la întîmplare a pădurilor etc. Campania de împăduriri, acoperirea cu spații verzi a uscăciunii și a... gri-ului dintre blocuri, sensibilizarea edililor la nevoile de aer, de frumusețe, de ambianță a omului civilizației noastre, este una din cuceririle acestui an. Le Corbusier spunea că pe una din tablele legii urbanismului contemporan trebuie să se afle înscrise cele trei imperative ale naturii: aerul curat, soarele și verdeața. Personal subscriu cu entuziasm și încredere la pledoaria pe care și-o propune noua emisiune TV întru apărarea naturii, în spiritul legii recent votate de Marea Adunare Națională privind păstrarea și apărarea mediului ambiant.

Ca de obicei, nu am urmărit singur prologul «Baladei pentru acest pămînt» (programul I, ora 22,15, 2 noiembrie). Printre invitații la discuție se află și Nicolae Toniuc — secretarul Comisiei pentru monumentele naturii din cadrul Academiei, doctor inginer Constantin Traci, inginer Aurel Mărcoiu de la Institutul de cercetare, proiectare și documentare silvică și alții, — oameni care și-au făcut o profesiune din apărarea și cercetarea naturii și care, iubind cu ardoare natura, contribuie la păstrarea, nestirbită, a frumuseților sale. Spunîndu-și cuvîntul, au găsit că emisiunea este binevenită, cu un început promițător, reușind să treacă în revistă o serie de monumente ale naturii care, probabil, vor fi reluate detaliat în emisiunile viitoare. Nicolae Toniuc propune un film în acest sens despre Deltă, apoi despre Peștera Scărișoarei. Inginerul A. Mărcoiu găsește că ora este nepotrivită (22,15), ținînd seama că emisiunea ar trebui să fie urmărită de școlari, dar chiar și pentru telespectatorii maturi ora este tîrzie. Propune ca teme: floarea de colț, pelicanul, Poiana Narciselor și caracterizează emisiunea drept un «serial de etalare și ocrotire a frumuseților patriei, înaltă școală de atașament față de natură, de educație patriotică». Pe doctor inginer Constantin Traci nu l-a *impresionat în mod deosebit emisiunea*. O vrea mai diversificată, tema aleasă mai aprofundat tratată, să nu se piardă în generalități, considerînd că numai astfel poate deveni interesantă, căutată de public.

«Sîntem datori față de cei ce vor veni după noi să le lăsăm o natură vie, intactă și nu o natură în albume sau împăiată. Egretele, călifarii roșii sau pelicanii să zboare și *atunci pe cerul plumburiu de deasupra* deltei. N-am vrea să-i vedem cu zborul înghețat în muzee cu eticheta: «Specii dispărute» (Dana Constantiniu, studentă). Din comentariul bun, ușor poetizat, am reținut niște cifre ascunse printre cuvinte care mi s-au părut demne de subliniat. Cum s-a putut întîmpla ca în deltă, în mai puțin de 15 ani, de la 4 000 000 de păsări să se ajungă la 700 000? Asta înseamnă că peste o sută de ani eticheta «specie dispărută» ar putea fi pusă peste întreg teritoriul dintre Chilia și Lacul Razelm...

Coman ȘOVA

cum a fost (VIII)

CENACLUL FLACĂRA

Răspunzînd cu plăcere și promptitudine invitației elevilor, *Cenaclul Flacăra* a fost — luni, 5 noiembrie — oaspetele Liceului Gheorghe Șincai din București. Întîlnirea, desfășurată într-un amfiteatru arhiplin, a durat mai mult de trei ore, timp în care muzica și poezia au fost aplaudate la scenă deschisă. Respectîndu-și scopul propus încă de la înființarea sa — educarea gustului public prin intermediul binelui, adevărului și frumosului — *Cenaclul Flacăra* s-a prezentat în fața celor 500 de elevi cu o *Antologie Flacăra* cuprinzînd 30 de poezii ale celor mai reprezentativi poeți români de azi și cu un program muzical din care nu au lipsit Irina Loghin și Benone Sinulescu, Tudor Gheorghe, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Mircea Vintilă, formația Phoenix.

Începutul i-a aparținut tînărului Mircea Vintilă, cîntăreț sensibil și în plină ascensiune, care a interpretat *Lordul John*, pe versurile lui George Coșbuc, *Cheia* pe versurile lui Tudor George și *Un om pe niște scări*, pe versurile lui Adrian Păunescu. După ce au încetat meritatele aplauze, a urmat un prim recital de poezie în care Irina Petrescu, Ion Besoiu, Aimée Iacobescu, Virgil Ogășanu, Olga Tudorache, Octavian Cotescu și Florian Pittiș au recitat poezii de Constanța Buzea, Al. Philippide, Virgil Teodorescu, Nichita Stănescu, Nina Cassian, Mihai Beniuc și Al. Andrițoiu.

Sosiți direct de la gară, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat au oferit tinerilor lor admiratori un microrecital compus din: *Ai hai*, *Baladă de copilărie*, *Veselă tristețe* și desuet-fermecătorul tango *Moartea lui Don Juan* pe versurile lui Ion Minulescu.

În timpul audiției acestei ultime melodii, semne de mare satisfacție se puteau citi pe chipul spectatoarei Anda Călugăreanu.

A urmat un al doilea recital de poezie în care aceiași străluciți actori numiți ceva mai înainte au recitat poezii de Ioan Alexandru, Leonid Dimov, Petre Stoica, Ilie Constantin, A.E. Baconsky, Ion Caraion, Ion Horea, Gabriela Melinescu, Ana Blandiana. În încheierea primei părți a programului, trubadurul Tudor Gheorghe a interpretat *Riga Crypto și Lapona Enigel*, *Baladă de copilărie*, *Plîngi Moldovă* și *Ursul românesc*. Ca întotdeauna, Tudor Gheorghe a mai ridicat cu cîteva grade temperatura sălii. De aceea, a și trebuit să facem o pauză.

Dar în pauză, invitații n-au apucat să iasă din sală, devenind ținta curiozității și întrebărilor tinerelor gazde. După 12 minute s-a reluat programul. Această a doua parte a debutat cu un excelent recital de muzică populară românească susținut mai întîi de Benone Sinulescu, apoi de Irina Loghin (care nu avea decît 39°!) și, în final, cum era firesc și cum așteptau toți cei prezenți, de foarte apreciatul cuplu muzical Irina Loghin și Benone Sinulescu. I-a acompaniat tot timpul, fidel și profesional, un acordeonist pe al cărui acordeon scria *Edouard*. Succesul a fost, cum se zice, monstru!

Al treilea recital de poezie a cuprins: O snoavă populară, *Vine iarba* de Ion Gheorghe, *Jurnal imaginar de campanie* de Geo Dumitrescu, *Aci se odihnesc* de Niculae Stoian, *Bălcescu la gurile Dunării* de Adrian Păunescu și o tabletă semnată în «Flacăra» de Radu Cosașu, prozator denunțat ca poet de Florian Pittiș.

Ion Caramitru, victimă a blocării cu ceață a aeroportului din Cluj, nu a reușit să-și facă apariția, așa încît *Mistrețul cu colți de argint*, de Ștefan Aug. Doinaș, *Convertiri* de Eugen Jebeleanu și *Copacul-animal* de Gellu Naum au rămas nerostite, dar secretarul cenaclului a lăsat în sală cîteva exemplare dactilografiate ale acestor poezii. În încheierea ultimului recital poetic, Adrian Păunescu a recitat poezia *Da, mai avem*.

Primită cu ovații prelungite, formația timișoreană *Phoenix* a susținut un recital excelent, adică pe linia evoluției sale. Dacă electronistul grupului ar fi optat pentru o intensitate mai blîndă, poate că din melodiile cîntate s-ar fi înțeles mult mai mult, iar timpanele noastre n-ar fi fost (cîteodată) zdrențuite. Oricum, Phoenix-ii s-au prezentat la nivelul unei formații de primă mînă, cu piese de mare virtuozitate, secînd sala de aplauze.

Dorin TUDORAN

Irina Loghin ▲

Benone Sinulescu ▼

Tangouri celebre cu Doru Stănculescu ▲ și Sorin Minghiat.

Și în amfiteatrul Liceului Gh. Șincai, Tudor Gheorghe a adus Ursul românesc. ▼

◀ Florian Pittiș

Octavian Cotescu ▼

Olga Tudorache ▼

Ion Besoiu ▼

Anda Călugăreanu, spectatoare la cenaclu. Deocamdată. ▲

Ion Besoiu: «Țineți-mi pumnii, debutez la cenaclu!» ▲

Formația Phoenix n-a cîntat Negru Vodă. ▲

Fotografia din stînga: Încă un student printre elevi, Mircea Vintilă.

Irina Petrescu ▼

Virgil Ogășanu ▼

Luni, 12 noiembrie, cenaclul nostru vă oferă o **Seară de folclor românesc.**

— Prezintă Hari Brauner

— Balade interpretate de Alexandru Mica

— Cîntă taragotistul Dumitru Fărcaș

Antologie Flacăra: Poezie populară românească interpretată de actori, prieteni ai cenaclului Flacăra.

În discuție poezii de Claudiu Iordache.

Expune pictură și sculptură în lemn arhitect Dan Mihai Brezniceanu.

opinia unui alegător

ura față de cumpărător

Tremur de frig într-un bloc nou din Piața Iancului, bloc frumos, construit bine, trainic, cu ferestre mari, cu o perspectivă, în cazul meu, splendidă *vara, dar îngrijorătoare iarna, căci privesc spre partea dinspre crivăț a geografiei*, și văzînd că nu pot să ocolesc binefacerile termice ale electricității mă duc, grăbit, să cumpăr un radiator de la cel mai apropiat magazin «de specialitate», cum ne place să spunem, de la o vreme

Stau civilizat la rînd și calm cum i-am văzut pe englezi, recent, la Londra și aștept clipa cînd tînăra de la raionul meu mă va întreba, tot ca în capitala Albionului: *«Dumneavoastră?!»* Și mă gîndesc la — sau mai exact îmi imaginez — posibilul ei zîmbet căci este o fată de nici 19 ani, reușită, bine îmbrăcată, cu unghiile îngrijite cu gust, adică vopsite în ton cu discreta culoare a rujului de buze. Și mă surprind că am și uitat de ce ar trebui să-mi zîmbească, aștept doar zîmbetul acela imaginat de mine și mă surprind de asemenea, că am uitat, și faptul că la mine în bloc continuă să fie frig și chiar mă pedepsesc în gînd pentru cît de repede pot să uit, dar n-apuc să mă pedepsesc pînă la capăt, cum aș merita în locul acelui zîmbet sau — și mai exact — din gura pe care eu așteptam, romantic, să înflorească zîmbetul, se strecoară șuierată o voce încărcată de ură la adresa cumpărătorului dinaintea mea. Acesta, nenorocitul, vrea să cumpere nici mai mult nici mai puțin decît *8 metri* de șnur electric iar tînăra vînzătoare vrea să-i vîndă *10 metri și jumătate* altfel nu-i vinde nimic. Omul se uită descumpănit la nevastă-sa, aceasta, la rîndul ei, confirmă că soțul n-are nevoie decît de 8 metri, dar tînăra le pune repezit și fără drept de apel următoarea întrebare care pe preopinenți îi lasă fără răspuns: *«Și cu cei doi metri și jumătate care îmi mai rămîn din șnur ce să fac?! Altceva?!»* «Altceva nimic, zice cumpărătorul dinaintea mea, 8 metri de șnur și atît» «8 metri nu vînd! Altul, la rînd!» Așa vrînd să însemne zîmbetul pe care îl așteptam eu stînd civilizat și calm la rînd ca englezii aceia de la Londra. «Bine, încerc eu să-mi dau cu părerea, dar n-am mai auzit astfel de legi comerciale. Și continui, deși observ în ochii frumoși ai tinerei noastre o ură cumplită, acum la adresa mea. Eu, zic, știam că un vînzător vinde ce îi cere cumpărătorul, nu-i pune condiții.» «Așa să faci dumneata cînd îți vei deschide dumneata magazin personal!» Nu zic nimic, fiindcă îmi amintesc că printre alte atribute societatea noastră îi are și pe acela de a fi desființat negustorii particulari și, deci, eu nu-mi pot deschide magazin personal astfel încît trebuie să suport consecințele urii cu care vînzătorul mă privește pentru că îndrăznesc să îi cer în loc de 10 metri și jumătate 8, cît am eu nevoie. Firește, discuția continuă, intervine și responsabilul care se răstește la bietul cumpărător, dar pînă la urmă reușim să ne impunem punctul de vedere *și, în bloc, mai mulți cumpărători*, să determinăm vinderea unui șnur de 8 metri la magazinul de specialitate din *Piața Iancului*, adică chiar din perimetrul circumscripției electorale unde sînt și eu alegător.

Rămîn să mă întreb, aici, adică public, de unde ura aceasta față de cumpărător la niște vînzători, sau cine se ocupă de familiarizarea acestora cu mediul cumpărătorilor, pentru că astfel stînd lucrurile riscăm să fim obligați să începem o pregătire foarte serioasă a cumpărătorilor care, crescînd nivelul de trai, se înmulțesc și ne apar din ce în ce mai dezarmați în fața vînzătorilor. Aceștia însă, indiferent de specialitate sînt, se vede bine, niște duri gata să facă față oricărui cumpărător

Dinu SĂRARU

P.S N-am primit încă nici un răspuns la invitația adresată mai marelui restaurantelor de a lua masa împreună cu mine, eu urmînd să plătesc cei 10–15 la sută serviciu special. Aștept.

cu ochii deschiși

a murit judy

O știre inserată nu demult pe ultima pagină a unui ziar central, la rubrica diverse, ne anunță laconic moartea micuțului și totodată bătrînului cimpanzeu — veritabil cap de afiș al unui serial TV de duminică dimineața — îndrăgit de către toți copiii lumii; animalul murise feroce, dar mai ales stupid: cineva, un paznic, «a uitat» să-i lase deschisă minuscula ferestruică de aerisire a cuștii. Drept pentru care, această mică «bijuterie» filmică, și a dat duhul așa, hodoronc-tronc, asfixiată fiind de gazul pătrunș într-o încălzire și vise plăcute (Apropo: cimpanzeii pot, oare, visa...?!).

Maimuțica noastră cea de duminică dimineața continuă încă să ne amuze atîta timp cît benzile de celuloid i-au păstrat imaginea *vie* — nimeni însă nu cunoaște cine e, care e numele acelui paznic *ce a lăsat fereastra închisă!*

În superba și totuși complicata noastră lume, moartea unui erou îndrăgit de către copii poate avea, în general, rezonanțe tragice. Indiferența însă — *blestemata asta de indiferență* ce a putut duce la un astfel de accident — ar trebui să ne preocupe pe toți! Judy — de cele mai multe ori, pe parcursul serialului TV — își sălta de obicei un braț în sus, amenințînd cu pumnul strîns cerul și nedreptatea și scoțînd strigăte nearticulate, dar mereu aceleași, își manifesta astfel revolta față de nedreptate și de ce nu, față de prostie! Nonșalanța primitivului animal te trimite cu gîndul la «supernonșalanța» criminală a celor responsabili de un genocid practicat calm și mai ales calculat, în fața unei lumi întregi; căci ne-am obișnuit (de ce am ascunde-o...?!) să primim cu sînge rece, să recepționăm adică știri despre execuții în masă, pe străzi sau în plin deșert, fără a ni se tulbura cu nimic — unora dintre noi, oamenii — apetitul dintre două feluri de mîncare!...

Judy devenise așadar un mit al copiilor și al copilăriei, ea — maimuțica asta nostimă și cu chipul brăzdat adînc de riduri unei înțelepciuni surprinzătoare — *vorbea cu noi!* Ne explica adică, precum un filozof născut în etuvă, că nu întotdeauna e bine ce facem; și mai ales că, nu întotdeauna, ceea ce facem — facem bine! Iar în mod paradoxal, avea și simțul umorului, animalul: recunoscîndu-ne de cele mai multe ori greșelile noi, spectatorii, ne căzneam să izbucnim în rîs...! Pentru ca în final Judy să se cațere mulțumită de gîtul nostru, să ne sărute, sau să ne dea un buchet de flori...

Cineva, un om — un anonim — *a uitat* să lase deschisă o fereastră anume; cine mai poate ști însă oare de cîte ori — către zorii acelei zile ce i-au răpit sfîrșitul — Judy nu și-a ridicat MÎNA în sus, către cer, cu pumnul strîns, blestemînd astfel oribila indiferență a celor care-i fuseseră prieteni?!..

Judy — maimuța, prietenul sau animalul cum vreți să-i spuneți — rămîne, cred, un simbol naiv al copilăriei pure; un simbol retezat brutal de către extrem de periculoasa resemnare pașnică a unor contemporani obosiți. Obosiți și neutri, sau poate că pur și simplu bolnavi de «civilizație»!.. Bolnavi, cu alte cuvinte, de propria noastră indiferență și poftă de mîncare...!

Horia PĂTRAȘCU

ce profețim, ce profesăm

unde sînt entuziaștii susținători ai poeziei ?

Entuziasta și nu îndeajuns de prețuita inițiativă a mai tînărului meu tovarăș între trubadurism modern și politică a poeziei, Adrian Păunescu, concretizată în deplasarea multitalentatului cenaclu literar artistic *Flacăra* la Craiova, dincolo de memorabilul său succes n-a putut să nu lase măcar o umbră de nostalgie în sufletul celui pentru care de aproape douăzeci de ani orașul din Bănie a fost și o Cetate de Scaun a iubirii pentru poezie. N-aș putea spune că, în multe privințe, mai proaspeții împătimați ai verbului poetic nu și-au adus prinosul lor de entuziasm față de poezie, fie la Casa de cultură a tineretului, fie la noua și atît de moderna reședință a Thaliei craiovene. N-aș putea să nu observ însă că această mărturie de simpatie a fost oarecum complice folk-ului sau chitarelor electrice, suport deloc dezonorant mai ales atunci cînd s-au dovedit demne exponente ale simțirii românești și contemporane.

Ceea ce l-a iritat pe animatorul acestui deliberat dialog al poeziei cu publicul său, și undeva chiar m-a rănit pe mine, vechi și nedezmințit partizan al poeziei cu «voce tare», a fost tocmai imposibilitatea propagatorilor ei, activiștii culturali chemați să fructifice din plin o asemenea posibilitate a prezenței masive a unei echipe de poeți și cîntăreți în mijlocul tinerilor din acest vechi focar de spiritualitate românească.

Mi-am amintit atunci o «Săptămînă a cărții», din decembrie 1955, în care autorii sosiți din București au trebuit să fie flancați de miliție pentru a putea pătrunde în sala unde era programată întîlnirea, sau de o întîlnire pe care conducerea Sfatului popular regional o programase prin februarie 1960 la orele 8 dimineața, în chiar incinta sediului, pentru ca toți lucrătorii să nu piardă întîlnirea cu poezia. Ca să nu mai spun, că în același an, doi prim-secretari de partid, au purtat un dialog contradictoriu pentru a înclina balanța unei prezențe de o oră a poeților în unul sau altul din raioanele limitrofe.

Și fiindcă tot e vorba de Oltenia, chiar dacă nu neapărat de Craiova, cum să uit că într-o seară de iarnă poetul Radu Boureanu, a trebuit, timp de peste o oră, să țină isonul unei săli, la Caracal, pentru a acoperi întîrzierea restului grupului de poeți aflați într-o mașină rămasă în pană? Dar cîte neuitate impresii aș putea reînvia din dovezile de tulburătoare stimă și susținere a poeziei nu numai din partea publicului oltean — nedezmințit în vibrația sa lirică — ci și a unor pasionați mijlocitori ai acestei comunicări a poeților cu publicul lor impresionant, între care conștiința și inima mă obligă să o amintesc pe vicepreședinta cu problemele culturale de atunci, dăscălița Ioana Stancoveanu.

Știind că pentru acest — să-i zicem! — hiatus spiritual, pe care începem să-l resimțim, sîntem vinovați și noi, poeții, ca și lipsa noastră de inițiativă în această direcție a lărgirii «cercului de aleși», nu pot să-mi reții, evident și cu o anumită nuanță de imputare, un villonian «Mais où sont-elles les neiges d'antan?»

Niculae STOIAN

reflexe

de A. MIHAILOPOL

Secretul pădurii bătrîne (Dino Buzzati)

starea comerțului

pentru cine se fac hanurile

Cei mai mulți au răspuns cît se poate de sincer: *«Cum, pentru cine?»* De parcă i-aș fi întrebat: *«De ce merg tramvaiele pe șine?»* La hanul Valea Ursului (Argeș), un șirop ca toate siropurile, vișiniu-mov, în dreptul căruia scrie însă «citronadă» (!?), costă 2,10 lei, iar o ministicluță de băutură răcoritoare, 3 lei Pentru cine se fac hanurile? Pentru popasul turistic de pe autostrada București-Pitești, cooperativa de consum din Topoloveni a cheltuit 700 000 lei. Restaurantul, fiindcă de fapt e vorba despre un restaurant, nu e prevăzut cu încălzire, ceea ce presupune că are o destinație estivală. Atîția bani, deci, pentru cîteva luni pe an. Dar acest restaurant nu dispune nici de aparatură frigorifică și atunci întrebarea devine: pentru care anume anotimp s-a construit popasul turistic și de ce se numește așa? Hanul Mătăsaru (Dîmbovița) este prevăzut cu o sală de recepție pentru care cooperativa de consum din Găești a cheltuit o sumă echivalînd cu valoarea a 20 de căsuțe din zid, inclusiv încălzirea corespunzătoare. Și iarăși: *pentru cine se fac hanurile?* Fiindcă sala de recepție e folosită rar sau chiar foarte rar, iar popasul turistic duce lipsă de dormitoare; sau și mai exact: nu dispune de nici un fel de locuri de dormit (iarna). Dar pentru că suma trebuia într-un fel recuperată, cooperativa din Găești, prin reprezentanții ei din conducere, a deliberat cu dare de mînă și a promovat popasul în restaurant categoria întîi, unde aceeași ministicluță de băuturi răcoritoare de la Valea Ursului costă 3,50 lei (cînd există), iar o ciorbă 6,10 lei. Prețurile dau ținută localului, dar nu dau apă și încălzire, deoarece în ciuda costurilor exorbitante puțul de apă s-a înfundat, combustibilul pentru încălzit nu a fost adus, iar raportul Inspecției comerciale de stat din județul Dîmbovița consemnează: «Unitatea s-a prevăzut bine pentru sezonul de iarnă cu excepția combustibilului care nu i-a primit, iar apa potabilă nu s-a asigurat cantitativ. Mobilierul grădinei de vară este asigurat pentru la iarnă». *Pentru cine se fac hanurile?*

«Mă numesc Dumitru Filipov și lucrez la Autobaza 3 Tulcea. Lucrez fără întrerupere toată săptămîna. Pînă la Pitești transportul durează patru zile. La întoarcere la fel. La început am dormit în mașină. Hrană rece. De acasă sau de la magazinele din drum. Acum nu prea mai rezist. Vina e a mea că n-am fost în stare să învăț altă meserie. Autocamioanele *pe care merg eu nu le pot parca în oraș*, iar aici, după cum vedeți, nu sînt locuri pentru dormit. Nici la cantine nu putem mînca din același motiv. Cantine mai găsim adică, dar ce facem cu mașinile? Acum, pentru ce am mîncat aici am plătit 24 de lei, dar de cîte ori într-o săptămînă pot face asta? Acasă am nevastă și copii...»

Spre lauda cooperației de consum, apar tot mai multe hanuri, popasuri turistice sau moteluri. Unele seamănă cu adevărate palate administrative și toate seamănă între ele. Lipsesc meniurile simple de cantină și băuturile ieftine (răcoritoare). Exploatarea lor are în vedere un singur fel de vilegiaturist, într-o țară unde în primul rînd se muncește și muncesc deopotrivă toate categoriile de oameni ai muncii. Exemplul este Dumitru Filipov. Meseria lui e la fel de utilă și de respectată ca oricare alta și asta ar putea-o ști și cei dispuși să construiască și să patroneze hanuri și moteluri.

Nicolae CRISTACHE

viața modernă

o nouă facultate

Sub ochii noștri se naște și crește la Craiova o nouă facultate de medicină. Există doar de 4 ani. Prima ei promoție de medici va absolvi abia în 1976. Facultatea are doar un început de bibliotecă, n-are încă profesori, conferențiari sau asistenți pentru toate catedrele, n-are încă o serie de clinici, nici amfiteatru încăpător. În schimb, are potențial să devină cea mai bună facultate de medicină din țară, după opinia ambițiosului ei decan, conferențiar doctor Traian Roșca. Ce-i drept, n-are tradiție, e lipsită de un arbore genealogic de nobilețe științifică, dar și un asemenea handicap poate fi transformat în șansă. Și începe să fie transformat. Se încearcă exploatarea tuturor avantajelor unei nașteri pe loc gol, împotriva dezavantajului de a nu avea înaintași. Mai întîi, dascălii sînt selecționați *dintre oamenii cei mai dotați* din toată țara, lipsiți pentru o vreme de cale liberă în alte facultăți. Ambițioase capacități fără cîmp de manifestare deplină au concurat pentru Facultatea de medicină din Craiova. Tineri, moderni prin informare și mentalitate, refuzînd patronajul unor corifei cu orizont puțin flexibil, în stare să realizeze o școală medicală modernă. Conferențiar doctor Petre Georgescu: *«Recrutarea cadrelor didactice se va face și în viitor numai pe criterii obiective. La Facultatea de medicină din Craiova, asistent sau profesor se va ajunge intrînd pe ușa din față. Într-o curată atmosferă de concurs. Noi nu vom deveni, la rîndul nostru, patroni niciodată, nu vom îngrădi talentul și entuziasmul nimănui. Concepem activitatea științifică doar sub semnul colaborării și al colegialității».*

Cele patru serii de studenți admiși pînă în prezent au fost sever și onest selecționați Profesor doctor Raul Robacki: *«Studenții au înțeles dificultățile unei facultăți tinere. S-au considerat, alături de noi, pionieri. Încet, încet, entuziasmul profesorilor și studenților s-a transformat în spirit de echipă. Mediciniștii din Craiova sînt cei mai sîrguincioși studenți din oraș».*

Nimic din dotarea acestei facultăți nu este perimat. Nici o carte, nici un aparat. Facultatea de medicină din Craiova începe să aibă, încă de pe acum, condiții de învățătură și de cercetare mai bune decît instituțiile de învățămînt medical vechi.

În primii trei ani, învățămîntul a fost preclinic. Acum, au apărut primele clinici. În spitalul din Craiova, cel mai mare și mai modern din România, s-a lucrat bine și pînă acum, dar transformarea lui în clinică, adică în școală medicală, va însemna condiții de diagnostic și de îngrijire superioare. Conferențiar doctor Traian Roșca: *«În primii ei ani de existență, facultatea n-a influențat viața orașului, asistența populației. Acum începe. Începe confruntarea cu oamenii, iar noi știm că prestigiul unei facultăți de medicină e condiționat de prestigiul clinicilor ei».* Conferențiar doctor Petre Georgescu: *«N-am venit să dărîmăm ce a fost mai înainte. Vrem să adîncim procesul științific de îngrijire al bolnavilor, facultatea să aibă repercusiuni favorabile asupra rețelei sanitare locale.»*

Organizația Mondială a Sănătății vrea să sprijine Facultatea de medicină din Craiova. Ajutorul de înaltă ținută științifică realizat prin specialiști, cărți, aparatură, sugestii de programe va începe să se realizeze efectiv simțit din 1974.

Romulus BALABAN

cronica dreptei cîntăriri

o dreptate care să convingă

S-ar putea ca pretențiile Mariei Marinescu din Tîrgu Cărbunești să fie neîntemeiate. Spunem «s-ar putea», deoarece nu abordăm fondul chestiunii. De ce-am face-o noi, cînd cei competenți după lege au reușit să evite ani și ani de zile să se pronunțe: «albă ori neagră». Pînă s-a prescris și mama eventualului drept.

În anul 1964, conducerea Casei de cultură din Cărbunești a hotărît să stimuleze îndeminarea și talentele localnicilor, drept pentru care a înființat cercuri de pictură, vioară, acordeon și croitorie. Pentru conducerea lor s-a căzut la învoială cu unii profesori de specialitate, să presteze activitate remunerată. Penelul și arcușul nu i-au atras pe gilorteni, acordeonul a răsunat un timp și a trecut, prosper a fost doar cercul de croitorie. Prosper pentru cursanți (care au cîștigat.. *experiență*), *pentru conducătoarea cercului* și *pentru* nelipsitul contabil șef, care a încurcat actele de încasări și a băgat în buzunar banii. Proces, arestare.

În situația creată, profesoara metodistă a restituit proviziu 5 340 lei. Curînd, M.M. a fost disculpată din punct de vedere penal. Fiind declarată nevinovată, a început să umble să-și recapete banii, rămînînd ca paguba să fie suportată de cel care-o cauzase.

Mai întîi s-a adresat fostei comisii pentru soluționarea litigiilor de muncă; i s-a răspuns că trebuie așteptată hotărîrea penală definitivă asupra întregii cauze (momentul 1). Cînd procesul penal a fost definitiv judecat și s-a cerut C.S.L.M.-ului decizia așteptată, noul răspuns a fost că, de fapt, nu e nevoie de nici o decizie (momentul 2). Creditoarea a apelat în această situație la tribunalul fostului raion Gilort (momentul 3). Pînă să se judece litigiul, s-a produs reorganizarea teritorial-administrativă și, la sugestia oficiului juridic al Consiliului popular județean, cauza a ajuns pe rolul Judecătoriei Tîrgu-Jiu, care a respins acțiunea (momentul 4). Tribunalul județean Gorj a admis recursul și a dispus rejudecarea cauzei de către... Comisia pentru soluționarea litigiilor de muncă de la Consiliul popular Tîrgu Cărbunești (momentul 5). Și aici dosarul a rămas nerezolvat pînă la o altă reorganizare, cea a organelor obștești de influențare și jurisdicție (momentul 6). Ajuns pe rolul organului nou creat — comisia de judecată — se constată că, prin valoarea lui, litigiul este totuși de competența... instanței (momentul 7). Hai la judecătoria Tîrgu Cărbunești! (momentul 8.) Aici se produce o nouă declinare de competență, în favoarea Judecătoriei Tîrgu Jiu (momentul 9). Recurs la declinarea competenței. Tribunalul județean (momentul 10) investește instanța din Cărbunești. Se descoperă altceva: lipsa unui contract scris (momentul 11). M.M. face din nou recurs, arată că nu e vorba de nici un contract, tribunalul admite recursul, dar respinge pretențiile creditoarei pe motiv că... acțiunea fusese prescrisă (momentul 12). M.M. se plînge împotriva întîrzierilor produse din vina comisiei de litigii, arată că există acte ce materializează întreruperea curgerii termenelor și face cerere de revizuire în acest sens. Consiliul popular refuză să-i elibereze Mariei M. actele doveditoare (momentul 13), revizuirea este respinsă ca neprobată (momentul 14), alte organe *impun* primăriei eliberarea copiilor cerute (momentul 15), se judecă în sfîrșit recursul și se reține că n-a existat nici o probă în mîna părții adverse din moment ce... actele au fost totuși eliberate (momentul 16). Momentele 16, 17 și 18 se consumă la nivel ierarhic superior, de unde M.M. a fost îndrumată din nou la comisia de judecată. Între timp a operat într-adevăr prescripția.

Prefer să admit că Maria M. n-avea dreptate. Dar, pentru ca actul de justiție să convingă, trebuie să fie operativ și pe cît e posibil să rezolve *conținutul* situației deduse judecății Oricît de nedrepte ar fi pretențiile Mariei M., de injustețea lor nu vor convinge niciodată cele 17 hotărîri luate în 18 momente, dintre care nici una nu s-a pronunțat: i se cuveneau sau nu acei bani.

Sergiu ANDON

Anton DRAGOȘ

«Condamnat la viață»

gîgă școlar

Soclu.

Sorin POSTOLACHE

(din lucrările unor elevi)

● *«Izvorul nopții» de Lucian Blaga:*

«Frumoaso
ți-s ochii-așa de negri încît mama
cînd stau culcat cu poala-n
capul tău...»

● *«O scrisoare pierdută» se află pe vîrful dramaturgiei lui I.L. Caragiale...*

● *Poetul D. Bolintineanu s-a făcut cunoscut mai ales cu poezia «O fată tînără pe patru morți»!...*

● *«El (adică Arghezi), cunoscînd materialismul dialectic al lui Marx, face o combinație senzațională între filozofie și religie».*

● *«Această divinitate dispare întotdeauna în clipa în care apare poetul...» (Este vorba de «Psalmii» lui T. Arghezi)*

● *«Hrisovul cel dintîi este cartea pe care poetul o așază pe o treaptă superioară, unde se urcă oamenii ca să scrie cele întîmplate...» (E vorba despre poezia «Testament»).*

● *«Cînd odată Dinu a intrat în camera Duducii, ei au făcut dragoste pe... păturică!...» (romanul «Ciocoii vechi și noi»).*

● *În «Zburătorul» ne este descrisă căderea unei seri și o vară la țară...*

● *Sentimentele interne torturează sufletul Floricăi...*

În prima parte a poeziei «Zburătorul» este arătat sub forma unui dialog, adică fata vorbește singură, spunîndu-i mamei sale ce simte ea...

● *În aerul proaspăt al înserării taurii, și ei mai murmură!...*

Profesor Ilie SANDRU
Liceul Toplița

cuvinte încrucișate

cu efect

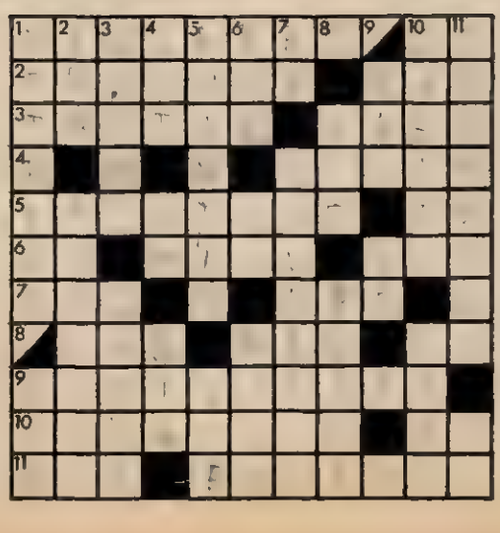

ORIZONTAL: 1) Discipol de început al lui Corot, viitor cunoscut impresionist, autor al pînzei «Insula Lacroux Rouen» «Efect de ceață» (1888) — Se întrevede scopul! 2) Mare umanist olandez (1469-1536), autor al cugetării «Superficialii cred în noroc și împrejurări, oamenii tari cred în cauză și efect» — Grija înțeleptului pentru vara ce va veni. 3) Desfășurat în cunoștință de cauză, deci în scopul producerii unor anume efecte — Josnicul stegar al lui Othello care i se adresează la un moment dat lui Rodrig cu cuvintele: «Se pregătesc multe în pîntecele vremii și vor ieși la iveală». 4) Oraș în S.U.A. 5) Produs... în temă — Tennessee Williams. 6) Cere! — Marele Shakespeare, autor al piesei «Doi tineri din Verona» în care Antonio îl povățuiește pe Panthino: «Experiența se capătă prin sîrguință» — Imperiul lui Bachus. 7) Unul dintre cei trei judecători din Hades — Cunoscută colecție în care a apărut, printre altele, și «Locul unde nu s-a întîmplat nimic» de Mihail Sadoveanu (abr.). 8) Bucătarul negru din «Insula misterioasă» de Jules Verne — Obraz sub efectul fricii — Bile! 9) Cu efect! 10) Cel mai mare poet latin, autor al «Georgicelor» în care apare și maxima «Fericit acela care a putut cunoaște cauzele lucrurilor» — În afară! 11) Localitate în Franța — Din nou... cu efect.

VERTICAL: 1) A se produce, a se efectua (fig.) — O cursă prin apă! 2) Personaj feminin din «Citadela sfărîmată» de H. Lovinescu — Popor din al cărui tezaur de înțelepciune *desprindem proverbul* «Vrei ouă, suportă cotcodăcitul găinilor». 3) «Noli me tangere» (fem. pl.) — Un sens general. 4) Produce liniște — Christ Walter — Mare magazin bucureștean din Titan. 5) Reprodus din memorie — Orășel în Franța. 6) Rîd la joc (pop.) — Primele dinte ultimele! — Roade unghiile. 7) Curse! — Din copilăria omenirii, necunoscător al legilor naturii, al relațiilor dialectice dintre cauză și efect. 8) Formă poetică pentru iată — «Omului deștept îi ajunge o vorbă», sună una dintre maximele acestui poet comic latin, care explică astfel că omului ager la minte nu-i trebuie prea multe explicații. 9) Incitatus («Asmuțitul»), de exemplu — Victor Tănase. 10) Intrată în expresie în legătură cu vechii parți care deveniseră mai periculoși în retragere decît în atac *prin efectul dezastruos* pe care-l provocau asupra dușmanului trăgînd cu arcul peste umăr din fuga calului (pl.) — Bătrînul rege shakespearean nefericit de către propriile-i fiice. 11) Om politic din Anglia, de pe la mijlocul secolului al XVII-lea, de numele căruia se leagă faimoasa expresie «Grăuntele de nisip al lui Pascal» care s-ar traduce liber prin «Buturuga mică răstoarnă carul mare», adică micile cauze pot provoca uneori efecte mari — A exista.

Dicționar: AZE, VIF, BUC.

Toma MICHINICI

LOCURI DE ODIHNĂ ȘI TRATAMENT PENTRU TRIMESTRUL IV 1973

Filialele de turism din București, Bd. Republicii nr. 4 și 68, au pus în vînzare locuri de odihnă și tratament în următoarele stațiuni: Sinaia, Predeal, Bușteni, Tușnad, Borsec, Slănic Moldova, Călimănești, Căciulata, Olănești, Vatra Dornei, Sovata, Herculane, Bazna, Pucioasa.

De reținut faptul că în această perioadă în majoritatea stațiunilor menționate se practică tarife reduse de cazare și masă.

În stațiunile Sinaia, Bușteni, Predeal, Borsec, se pot oferi bilete și pentru serii de odihnă pe o durată mai scurtă de 12 zile.

Informații suplimentare și rețineri de locuri la filialele Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante București.

un model îngenuncheat de voința și capul lui țiriac

Rezultatele selecției au fost respectate. La Budapesta au plecat Țiriac și Mărmureanu, iar la Cairo Țiriac și Bosch.

La Budapesta, o minge norocoasă îl ajută pe Gulias, cotat pe atunci printre cei mai buni europeni, să câștige la el acasă o finală dramatică împotriva lui Țiriac. A fost unul din momentele cînd, pus să aleagă între tenis și hochei, Ion opta pentru cele trei finale ale Cupei Davis de mai tîrziu.

La Cairo, Țiriac și-a confirmat numai în parte rezultatele făcute cu un an înainte, bătîndu-l pe Bungert. A pierdut împotriva spaniolului Arilla, după ce a condus cu un set și cu 5–0 la ghemuri. La întoarcerea acasă, maestrul Bădin avea să ne mărturisească: «În meciul cu Arilla, Țiriac a plătit scump trufia sa. Asta ar trebui să-i servească drept lecție o viață întreagă. Bosch nu a jucat rău, dar am văzut încă o dată că în apropierea piesei se simte stinghera».

În timp ce la Cairo, Ion își regreta îngîmfarea, gîndindu-se că aceasta ar putea impieta asupra programului viitor, la București jucam pe sărite, întrerupți de înghețuri și ploi. Tragerea la sorți în Cupa Davis ne opunea în turul întîi Elveția, la București. Înainte de această întîlnire, în care anticipam o victorie ușoară, un mare examen. Primul meci al unei suite de confruntări amicale România — U.R.S.S. Așteptam meciul cu sovieticii ca pe un mare eveniment. Momentele de încredere alternau cu cele de teamă, pentru că imensa risipă de energie și speranțe din iarna aceea nu fusese decît o încercare. Un singur lucru era limpede, toți băieții alergau mai repede și mai mult, în rest...

Rezultatul a fost catastrofal. Din cele 19 meciuri ale întîlnirii, noi am cîștigat trei. De două ori prin Țiriac, la Metreveli (care avea atunci 18 ani) și Moser, și o dată Bardan l-a învins pe același Moser. Deși victorios contra lui Moser și Metreveli, Țiriac avea să piardă în aceeași întîlnire de două ori în fața lui Leyus.

Acum, cînd mă gîndesc că înfrîngerea de atunci era prima și ultima dintr-un lung șir de confruntări cu sovieticii, am toate motivele să cred că am învățat dintr-o înfrîngere mai mult decît din zece victorii. Ne convinsesem pe pielea noastră că fără serviciu și retur celelalte lovituri devin neputincioase, creîndu-ne din plecare complexe de inferioritate.

Așa am început să exersăm ore și zile în șir serviciul și returul, astfel că două săptămîni mai tîrziu, Țiriac, Bardan — care în urma meciului cu sovieticii îi luase locul lui Bosch în echipă — și Mărmureanu jucau contra elvețienilor și cîștigau cu 5–0, pierzînd doar două seturi.

Două săptămîni mai tîrziu am jucat cu Africa de Sud, care cu numai doi ani în urmă nu ne lăsase nici un punct și nici o speranță, dar care ne lăsase, în schimb, imaginea jucătorului modern în persoana redutabilului Segal.

Întîlnirea cu sud-africanii avea să însemne pentru ascensiunea lui Țiriac cîteva zeci de trepte urcate din doi pași uriași. Unul dintre ei, cel mai mare, împotriva aceluiași Segal, despre care ne obișnuisem să vorbim cu deferență. Meciul a început surprinzător. După numai o jumătate de oră de joc, Țiriac cîștigase primul set cu 6–1. Începutul setului doi marchează o luptă încîlcită, cu greșeli și opinteli, explicată doar de complicata psihologie a tenisului. La 5–5, lui Segal începe să-i meargă jocul. Îi intră cu regularitate primul serviciu, iar unghiurile loviturilor lui se deschid, mărind considerabil cursele lui Țiriac.

Aspectul jocului este plăcut. Se joacă în linie, cu mingi razante, iar finalizările la plasă ale lui Segal sînt uneori fulgerătoare. Hărțuit dintr-un colț în altul al terenului, mă gîndesc cu îngrijorare că Ion nu va rezista mult. Reușește, totuși, cu prețul unor eforturi disperate, să mențină echilibrul pînă la 8–8. Marin Bădin, de pe scaunul de căpitan, cere pentru Ion zahăr, lămîi și cafea, iar de lîngă mine Seresțer sare ca ars să le aducă. Mă așteptam ca Segal să facă două gheme și să cîștige setul. Dar tocmai atunci Ion începe să-și ajute picioarele cu capul. Înalță mingea și jocul devine mai lent. Greșelile lui Segal se înmulțesc, iar egalitatea persistă: 9–9; 10–10. La 11–11, campionul nostru scoate la iveală o nouă armă. După două-trei mingi înalte urmează un atac gratuit. Segal, iritat, nu găsește replică și Ion cîștigă cu 13–11.

Ultimul set ridică tribunele în picioare, iar jocul campionului nostru adaugă la satisfacția victoriei plăcerea de a-l vedea pe cel care, doi ani de-a rîndul, ne-a servit ca model, îngenuncheat de voința și capul lui Țiriac.

Victoriile lui Țiriac împotriva sud-africanilor determină trimiterea sa la Paris și Londra.

La Roland Garros pierde greu, în patru seturi, la unul dintre favoriții turneului, Bob Hewit, iar la Wimbledon avea să se convingă pentru a doua oară de ironia cu care-i tratează *covorul verde pe cei lipsiți de serviciu și voleu*.

După Wimbledon, în drum spre casă, cîștigă fără probleme Zinowitz-ul, iar ceva mai tîrziu, la Katowice, împotriva lui Gansiorek o finală plină de întreruperi și greșeli de arbitraj.

În timp ce Ion ridica tribunele în picioare la Progresul, Boaghe și Popovici erau preferați lui Ilie Năstase pentru zona Cupei Galilea din Italia. Și fiindcă o nenorocire nu vine niciodată singură, tot atunci băiatului aceluia cu mîini lungi și picioare subțiri i s-a furat bicicleta. E drept că nu avea ea nici aripi, nici far, nici măcar frînă de mînă, dar ce importanță aveau toate acestea cînd el putea să se țină cu ea, străzi întregi, după Skoda roșie a lui nen-su Țiri. Cel mai sensibil la noua nenorocire a fratelui lui Costel s-a arătat Ion, care preț de o jumătate de oră s-a învîrtit în jurul cantinei sportivilor, întrebînd în dreapta și-n stînga dacă nu a văzut cineva o bicicletă fără aripi și fără far.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (III)

viața și moartea lidiei jiga

dresoare de lei, tigri și pantere (III)

MĂIESTRIA SE ÎNVAȚĂ TEMEINIC

Dresoare la 26 ani, Lidia Jiga înregistrează primul său mare succes cu ocazia turneului Circului bucureștean la Varșovia, în 1960. Polonezii, renumiți dealtfel în dresura de fiare sălbatice (dresorii lor de lei, Wawrzyniak, Dules ș.a. sînt cunoscuți în întreaga lume) au prilejul să aplaude *științific, ilustrată în mod atît de remarcabil de* școala sovietică de dresură al cărui reprezentant de frunte era însuși profesorul ei.

S-a lucrat cu 10 animale, lei și tigri, în care erau incluse și o tigroaică tînără de 4 ani precum și doi pui de leu și tigru.

Alexandrov procedează metodic, dezvățînd-o întîi de tot ce-și însușise greșit și pe *frumoasa dresoare* românică, stilul său propriu, de o mare temeritate.

Dar pentru stăpînirea deplină a acestei primejdioase meserii nu e nevoie numai de curaj. Curaj avea tînăra dresoare să împrumute și altora. Însă numărul ei se prezenta încă sub forma unei improvizații, purta pecetea dilletantismului și empirismului, dar și acesta nedesăvîrșit pentru că nu era susținut de o vastă experiență.

Energică, ambițioasă curajoasă, tînăra dresoare nu avea mai ales experiența dresajului cu animale noi.

Apreciindu-i-se însă calitățile, conducerea Circului de stat hotărăște să o trimită la specializare în U.R.S.S.

Timp de aproape un an de zile, în 1964, dresoarea românică lucrează în țara care a dat lumii dresori de mare clasă, ca Boris Eder, Filatov, Durov, Buglimova și alții.

La început îl are ca maestru pe T. Buslaev, dar dresura nu reușește din cauza morții unor animale. Repartizată la Circul din Iaroslav, Lidia Jiga își începe școala cu A.N. Alexandrov-Fedotov, artist emerit al R.S.F.S.R., care o inițiază în tehnica dresajului *combătînd mai ales* nerăbdarea artistei de a realiza cît mai repede trucurile experimentate.

«Orice dresură — spunea el — se bazează în primul rînd pe răbdare», își amintea de Oleg Popov, cunoscutul clovn, care pentru a-și dresa cățeluța a lucrat cu ea un an de zile.

Apoi dresura se bazează pe observație statornică și atentă. Un dresor trebuie să cunoască perfect firea animalelor, trăsăturile lor psihologice particulare, pentru că fiecare animal — posesor al însușirilor globale ale speței — este totodată marcat și de o specificitate, destul de greu, e drept, dar nu imposibil de sesizat.

Alexandrov îi recomandă Lidiei să stea cît mai mult timp cu animalele, să fie prezentă atunci cînd sînt hrănite și chiar cînd sînt îngrijite de doctor.

Îi aranjează un scenariu, compunînd figurile dresurii și realizînd montajul.

«GRUPA VESELĂ DE ANIMALE DRESATE»

Cu acest număr, Lidia Jiga se prezintă la examen în Circul din Iaroslav la 10 decembrie 1964.

Din comisie fac parte: F.G. Bartian, director general al Uniunii circurilor din U.R.S.S., directorul circului românesc, de atunci, Mircea Avram, artistul emerit al R.S.F.S.R. maestrul dresor A. N. Alexandrov-Fedotov, artiștii Oleg Popov și V. Durov, directorul circului din Iaroslav B.I. Grivkov și alții.

Concluziile comisiei, în urma vizionării și examinării, sînt formulate astfel în actul-protocol încheiat cu acel prilej:

«Numărul demonstrează prin el însuși o desăvîrșită operă de artă, o nouă realizare a școlii sovietice în ceea ce privește dresarea animalelor».

Dresura Lidiei Jiga, compusă din patru lei, trei tigri și doi leoparzi, cuprindea 14 combinări de trucuri dintre cele mai interesante, ca de pildă: piramide, «covor» (culcarea animalelor unul lîngă altul), sărituri peste postamente (ale tigrilor și leoparzilor), balans pe sticle (tigri), săritura leopardului printr-un cerc de hîrtie ținut în mînă de dresoarea care stă călare pe un leu, hrănirea tigrului, cu carne și lapte (pe care acesta îl suge din sticlă) etc., etc.

Dresura este gata și la înapoierea în țară Lidia Jiga își începe seria turneelor triumfale, urcînd zi de zi și tot mai sus treptele măiestriei.

A. IOSEFINI

(Va urma)

HÎRTIA ÎNNO
PERLA „PALA
DIN CONST

Întreprinderea de celuloză și hîrtie «Palas» din Constanța este o unitate economică tînără, care s-a impus foarte repede pe plan național, cîștigîndu-și un meritat prestigiu. Valorificînd paiele de cereale — izvor nesecat de bogății al imenselor întinderi dobrogene — produce de la simpla hîrtie albă de scris, pînă la hîrtiile superioare, înnobilate de culori și compoziții chimice multiple, atît de necesare industriei alimentare și ușoare. Înființată în 1971, secția de hîrtii înnobilate a reușit în numai doi ani să acopere, prin producția sa, necesitățile pieței interne, eliminînd complet importul și astfel aducînd economii de valută importante.

Beneficiind de o tehnică și tehnologie moderne, de specialiști cu înaltă pregătire în acest domeniu, Întreprinderea de celuloză și hîrtie «Palas» a reușit să exporte 54 la sută din producția sa. Hîrtiile înnobilate, purtînd marca «Palas» Constanța, sînt din ce în ce mai apreciate peste hotare.

BILATĂ SULUI“ ANȚA

Zilnic, aici se prelucrează zeci de tone de paie, ceea ce înseamnă tone de celuloză, care se transformă în hîrtie înnobilată. Cele 4 linii tehnologice realizează peste 75 de sortimente de hîrtie și cartoane înnobilate cum ar fi: hîrtie metalizată, cașerată cu aracet, microceruri și lăcuite, folosite la ambalarea alimentelor alterabile; hîrtii acoperite cu parafină și polimeri sintetici, hîrtii anticorosive, hîrtii silicoase, etc.

Gama sortimentelor de hîrtie și cartoane produse aici este mult mai bogată și capabilă să răspundă tuturor solicitărilor atît ale beneficiarilor interni, cît și externi.

tenis

parcă am cinat cu ilie duminică seara

Așadar o nouă victorie. Ilie cu Gisbert îi bat pe Ashe și Tanner, cîștigînd ghemul hotărîtor pe fundul terenului. Cristian Țopescu anunță apoi alte rezultate sportive. Eu mă așez la masă și vreau să scriu. Dar nu...

...Cobor din tribuna Coubertin-ului și mă îndrept spre vestiar să-l aștept pe Ilie. Mergem împreună cu cîțiva prieteni, ca de obicei, la un restaurant italienesc să mîncăm. După ce comandăm de mîncare, Ilie mă întreabă:

— Ți-a plăcut, profesore?

— Eu zic că meciul cu Smith l-ai cîștigat la 2—2 în setul decisiv, cînd el avea 40-15 pe serviciul tău. După ce ai egalat și ai reușit să iei ghemul, mă așteptam ca apoi să iei tu breck-ul.

— L-am și făcut la 15 sau 30.

— Nu, l-ai făcut la zero. Mai mult decît asta, a fost una din puținele dăți în care l-am văzut pe Smith descumpănit. S-a oprit de cîteva ori la jumătatea terenului, iar la ultima minge a rămas pe linia de fund, dacă-ți amintești.

— Setul 4 și 5 mi-a mers foarte bine returul. Pe al doilea serviciu al lui Smith am intrat cu regularitate cîțiva pași în teren și asta m-a ajutat să-l surprind.

— Setul 5 a fost foarte frumos, dar eu zic că în setul 4 tu ai jucat extraordinar. A fost un set record pentru întîlnirile voastre. L-ai bătut cu 6—0, ai făcut 3 breck-uri la rînd, dintre care două la zero și nu a durat decît 20 de minute. Începutul mi s-a părut însă puțin crispat.

— Am vrut să-l bat. Îl așteptam de vreo două luni.

— M-am uitat la voi cînd v-a prezentat arbitrul. El a zîmbit, știu zîmbetul acela al lui, iar tu ți-ai lovit pantofii cu racheta și ai bătut mingea în pămînt.

— Voiam să încep cît mai repede. Ai văzut ce semn i-am făcut cînd m-a trecut cu lobul acela liftat.

— Da. I-ai arătat că de la tine l-a învățat, iar el a zîmbit. Știi cînd mi-a fost teamă să nu te încurci? În setul 5, după ce ai pierdut serviciul la 2-0.

— Știu, trebuia să atac atunci. Dar am greșit de cîteva ori primul serviciu și nu mă puteam duce în față fiindcă mă pasa.

— Ce s-a întîmplat în setul trei? Am văzut că la un moment dat ai luat ceva de jos, un obiect, l-ai băgat în buzunar și după cîteva mingi l-ai dat unui arbitru.

— Am făcut o glumă cu unul din arbitrii de linie, cărula îi căzuse portvizitul pe jos.

— Tu te ții de glume, iar noi ne îmbolnăvim de inimă. Am auzit că s-a transmis meciul la București.

— Asta e foarte bine, fiindcă cred că m-am mai reabilitat puțin în fața celor de-acasă după cele trei înfrîngeri la Okker.

Îl simt pe Ilie că se relaxează, gustă cîte ceva, bea multă citronadă și apoi plecăm la hotel.

...Între timp programul de televiziune s-a terminat. Închid televizorul, închid și ochii și mă gîndesc. Mă gîndesc ce meci mare a fost, mă gîndesc ce mare campion este Ilie al nostru, mă gîndesc cu mîndri trebuie să fim de el. Bravo, Ili' Năstaz!

Ștefan GEORGESCU

cronica ringului

cuțov — un năstase, dobrescu — un smith

S-a dat la televizor un filmuleț cu cei doi frați Cuțov. Surprinzătoare pentru iubitorii boxului, a căror pasiune ar merita poate mai mult din partea celor ce alcătuiesc programele transmisiunilor sportive. Pelicula amintită intenționa să ne prezinte doi mari campioni ai ringului, doi sportivi de excepție. Dacă în privința lui Simion Cuțov încercarea regizorului Timotei Ursu a reușit, aceasta s-a datorat mai ales faptului că cel mai mic dintre Cuțovi a izbutit acum cîteva luni, la Belgrad, să cucerească titlul de campion continental, evenimentul fiind încă proaspăt în memoria tuturor amatorilor de spectacole pugilistice. Mai puțin convingătoare a fost prezentarea lui Calistrat Cuțov, a cărui centură de campion al Europei, obținută în 1969, nu mai strălucește, după patru ani, cu aceeași intensitate. Și totuși Calistrat Cuțov se menține în atenția iubitorilor scrimei pugilistice, deși nu a mai reeditat succesul din 1969. Ba, mai mult, specialiștii careului magic, nu numai de la noi, îl consideră drept cel mai bun boxer român la ora actuală.

Cui datorează Calistrat Cuțov această popularitate, această apreciere elogioasă? Iată ce nu explică filmul lui Timotei Ursu, care ne invită să credem, fără să cercetăm, că marele Cuțov este într-adevăr mare. Răspunsul la întrebarea de mai sus poate să surprindă, dar eu consider că rezultatele obținute pe plan internațional de către Cuțov (deci și renumele său) ar fi fost insignifiante dacă nu ar fi avut alci, acasă, un adversar ca Paul Dobrescu. Rivalitatea neîmpăcată dintre ei i-a determinat să se pregătească mai mult și mai bine, i-a ajutat că urce spirala măiestriei sportive pînă la o cotă la care puțini pugiliști pot ajunge. Deși implica permanent riscul tristei înfrîngeri, teribila rivalitate Cuțov-Dobrescu i-a ambiționat să rămînă în cadrul aceleiași categorii de greutate.

Rivalitatea aceasta l-a călit pe Calistrat Cuțov, făcîndu-l cel mai bun «semiușor» din Europa în 1969, aducîndu-l în finala «europenelor» din 1971. Rivalitatea aceasta l-a ajutat pe Paul Dobrescu să cucerească titlul de campion balcanic, rivalitatea aceasta i-a adus pe cei doi colegi de club în finalele «Centurii de aur» și ale campionatelor naționale din ultimii cinci ani.

La incontestabila valoare sportivă pe care o au, Calistrat Cuțov și Paul Dobrescu au ajuns străbătînd drumuri diferite. Primul, un talent rarisim, a adus pe ring fantezia strălucitoare, celălalt, o voință de fier, a lansat în careul magic forța și măiestria acumulate cu ambiție în nenumărate ore de antrenament. Mutînd comparația pe planul tenisului, am putea spune că Dobrescu e un fel de Stan Smith, iar Cuțov un Ilie Năstase. Păcat că în boxul nostru nu mai avem, la nici o categorie, sportivi de valori atît de mari și de apropiate. O rivalitate ca cea dintre Calistrat Cuțov și Paul Dobrescu nu poate duce, firesc, decît pe podiumul «europenelor» sau al Jocurilor Olimpice.

Petre HENT

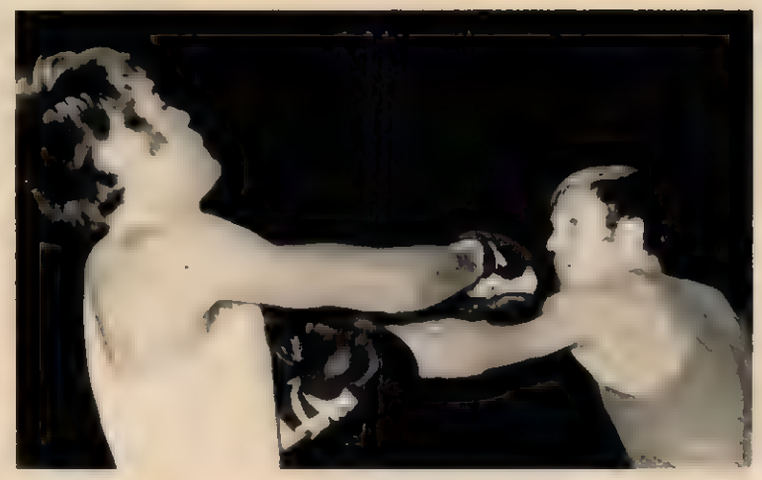

la răscruce de sporturi

ultimul soldat de la marathon

În ultimii patru ani a stat imobilizat într-un scaun de paralitic. Cei care l-au văzut în acest răstimp au notat, stingheri, că din toată ființa lui păreau să trăiască doar ochii, adînci lacuri de munte într-un corp disiocat, exprimînd liniștea podișurilor abisiniene, pe care se născuse, și acceptarea tuturor nenorocirilor acestei lumi, prin care a trecut asemenea unui martir.

L-a chemat Abebe Bikila, cu Abebe înainte, căci ăsta îi era prenumele, și a fost dublu campion olimpic al celor 42 de kilometri, a cîștigat cea mai istovitoare concurență a Jocurilor, la Roma și la Tokio, stupefiind o întreagă lume cu fuga sa descuiță, cu fantasticul instinct al curselor sale, cu rezistența supraomenească a unor picioare pe care un cumpătat ca Marcel Hansenne nu s-a sfiit să le numească «cele mai celebre din istoria maratonului».

A apărut la Roma, în '60, ca o năluca. A plecat primul din fața Capitoliului și a ajuns primul sub Arcul de Triumf, în 2 ore, 15 minute, 16 secunde și 2 zecimi, surprinzîndu-i pe specialiști, uluiți de izbînda etiopianului fără nume, fără palmares, fără antrenor. S-a reîntors patru ani mai tîrziu, la Tokio, și a repetat victoria cu superioritatea unui mare campion, cu știința alergătorului dibace și cu vanitatea celui ce devenise — într-o noapte de triumf — cel mai cunoscut cetățean al țării sale după însuși Negusul, trecînd în dreptul numelui său o performanță unică în istoria de pînă astăzi a atletismului: dublu campion olimpic de maraton.

Isprava din îndepărtata Japonie apare acum — peste ani — cu atît mai vrednică, cu cît timpul realizat acolo, 2 h 12:11,2, a fost cu patru minute superior aceluia al engiezului Heatley, al doilea clasat, și cu cît Abebe s-a prezentat la start împotriva recomandărilor medicilor, la numai cîteva săptămîni după o complicată intervenție chirurgicală.

În 1969, însă, nedreptatea sorții — îmbrăcînd haina unui accident rutier — l-a lipsit pe Abebe tocmai de picioare, și campionul s-a transformat peste noapte într-un martor trist dar lucid al vieții, cu trăsăturile celor 37 de ani brusc îmbătrînite și cu acea mîndrie tragică în ochi, de ceară, cu care ne privesc indiferenți, de sute de ani, sfincșii primitivi din picturile Evului Mediu.

La sfîrșit de octombrie, lună blestemată pentru atletism de moartea lui Paavo Nurmi, Abebe Bikila a încetat din viață la spitalul Agede din capitala Etiopiei, răpus de o congestie cerebrală, cu puține ore înainte de a fi transportat — din ordinul personal al împăratului Hailé Sellasié — la Londra, la celebra clinică Stokemandeville.

Am citit undeva despre funeraliile lui. Despre vorbele înecate de plînș ale Negusului. Despre onorurile pe care garda imperială a ținut să le prezinte la mormîntul celui ce rămăsese un simplu soldat, chiar dacă pe umeri îi străluceau epoleții de căpitan. Despre tristețea unei țări care l-a iubit și respectat pe atletul al cărui nume însemna, romantic, floarea care crește. Despre disperarea din ochii celor patru copii...

Abebe Bikila tocmai a plecat într-un lung maraton printre umbre. Închid ochii și-l văd alergînd, descuț ca la Roma, neobosit ca la Tokio, și string pumnii pentru etiopianul acela timid, cu siluetă de trestie, care rămîne în inima multora ultimul supraviețuitor al Marathonului antic, iar Abebe aleargă ascultător, printre năluci, pentru că asta a fost adevărata lui vocație, împotriva destinului: să alerge, să alerge fără răgaz.

Ovidiu NEGOIȚĂ

nu-i încă tîrziu

O fericită ocazie mi-a dat posibilitatea de a viziona multe pelicule, începînd cu cele incluse în jurnalele de actualități și terminînd cu cele comandate, al căror subiect nu a fost altul decît sportul.

Memoria peliculei păstrează mult prea puține momente din activitatea destul de bogată a sportului nostru din perioada postbelică. Și poate faptul că îmi iau ca puncte de comparație două festivaluri de filme sportive vizionate la Tokio și München, mă face să afirm că majoritatea secvențelor păstrează mai mult simbolic imaginea sportivului, echipei sau a momentului.

Pe primul campion olimpic al României — Iosif Sîrbu — memoria benzii de celuloid ni-l redă numai pentru cîteva secunde. Un film despre el (mai ales că sportivul nu mai există) ar fi foarte greu de realizat astăzi. Ca dealtfel și despre alte stele ale sportului nostru, retrase nu demult de prin arene. Greu este însă și pentru cei ce s-ar încumeta să realizeze — la comandă — un film (fie de numai 15-20 de minute) despre Gheorghe Berceanu, Ivan Patzaichin sau Ilie Năstase, sportivi în plină glorie la această oră.

Cine pleacă la treabă cu o astfel de idee va fi nevoit să apeleze la ajutorul unor fotografii și al unor secvențe deja filmate (sosiri, finaluri de competiții). Apoi va începe filmările propriu-zise.

Ei (eroii) se vor face că luptă, că înfruntă sau că trec prin emoții. Se vor face numai. Ei nu pot «juca» clipele, stările, momentele prin care trec înainte, în și după competiții. Totul va fi fals sau aproape fals. Poate nici un alt gen de film nu impune pentru realizarea sa un așa mare număr de secvențe cinévérité ca filmul sportiv.

Peisajul nostru sportiv ar trebui îmbogățit cu personajul cu aparat de filmat, care să surprindă munca, clipa fericirii, a prăbușirii (fiindcă există pe traiectoria unui sportiv și astfel de clipe!), a pregătirii performanței.

O arhivă cu asemenea secvențe ar căpăta valori deosebite. Într-o conferință de presă organizată ad-hoc în holul studioului de radio special amenajat pentru transmisiile J.O. la München, celebrul regizor Claude Lelouch, întrebat despre viitorul său film, a răspuns: «Nu știu încă nimic. Voi filma tot ce voi reuși să surprind în întreceri, înainte, după, pe stradă, în satul olimpic, poate și-n camere, dacă aș ști că nu voi fi observat. Filmul sportiv numai așa se poate naște.»

Avem cîțiva oameni minunați, buni meseriași-operatori și regizori îndrăgostiți de sport. Hai să ni-i apropiem, să-i luăm și să fie alături de noi. Nu-i încă tîrziu.

Octavian VINTILĂ

NELU MURGEA — student — *Institutul politehnic* București.

Considerați cele 16 echipe calificate în turneul final al C.M. și cele mai bune 16 echipe din lume?

Nici nu poate fi vorba de așa ceva, mai ales că împărțirea echipelor pe grupe geografice elimină din start posibilitatea ca cele mai bune echipe (mai bine-zis în formă la acea dată) să se califice. Totuși, Angliei nu-i era permis să rateze calificarea. Mă bucură însă prezența Poloniei, pentru că la conducerea echipei este amicul Gorski — antrenorul din 1955 al juniorilor, pe care i-am învins pe «Republicii» cu 8-0 și care și el a pățit multe pînă l-au uns definitiv la cîrma navei lor.

Cum vă explicați eșecul englezilor în tentativa de calificare în turneul final?

Prin obținerea acelui 1-1 cu Polonia, pur și simplu!

Ing. GH. GLISICI — București

V-am răspuns pînă acum la multe din *problemele* ridicate. Poșta «fair-play» a dovedit, credem noi, totală principialitate, chiar și atunci cînd s-a apucat să răspundă cronicarilor sportivi. Mi-ar fi plăcut însă ca și dumneavoastră să fi scris în «Sportul» (unde ați mai publicat) măcar o parte din cele trimise mie. Nu de altceva, dar eu sînt curios să vă citesc și în presă nu numai în scrisori intime.

D. PETRESCU — str. Tițeiului nr. 4 — Lugoj

Cum vedeți dumneavoastră primele 5 clasate în turneul final al «mondialului» 1974?

Dacă vă răspundeam mai repede, riscam să trec printre favoriți și pe englezi, care pînă la urmă vor privi «mondialul» la televizor! Așa că este mai bine să așteptăm echipele calificate și mai ales seriile de la München pentru a vă satisface curiozitatea. Nu vă așteptați, totuși, la un răspuns prea exact, fotbalul rămîne fotbal iar eu nu sînt Mafalda.

Fiindcă dumneavoastră sînteți mai aproape de *inimile* antrenorilor și mai la curent cu problema, ce spuneți, Valentin Stănescu are vreo răfuială personală cu Boc?

Vă rog să fiți liniștit, el personal nu are nimic cu Boc. Mai mult a avut Boc cu Boc în decursul anilor decît vă închipuiți că ar avea Valentin cu el. Dar, cum se spune, «dă-mi Doamne mintea românului de pe urmă», se pare că Sandu Boc și-a adus aminte că are minte!

Ce părere aveți, va reuși Covaci cu Franța ce a reușit cu Ajax?

Franța joacă acum meciuri de agrement, fiind eliminată din competiția mondială. Ajax a jucat numai pe mîză și era cu totul altceva. Eu cred în Covaci, dar nu cred în echipa Franței. După cum am crezut pe timpuri mai mult în Moratti, președintele lui Internazionale, decît în Herrera. H.H. la Roma a fost numai un biet antrenor, în timp ce la «Inter» era un... mag. Parcă e o mică diferență.

O. ȘTIREANU și G. VALENTIN — Cămin 1, camera 42, Complex I — în numele unui grup de studenți din anul IV, Facultatea de matematică-mecanică, Cluj:

***După Leipzig, I. Chirilă afirmă* că a sosit «era» fotbalului atletic. Asentimentul nostru la această părere este dovedit de propunerea de echipă națională «atletică» pe care vă rugăm să o publicați. Sperăm că înălțimea componenților să ducă la mult dorita ascensiune a fotbalului nostru!**

Haidu — Birău, Stoker, Penzeș (Stoica), Czako — Sătmăreanu II, Caraman — Bălan, Adam (Oblemenco), Doru Popescu (Bungău).

V-am făcut plăcerea! Rămîne să propuneți și antrenorul, eu unul nu cred că Valentin Stănescu ar accepta aceasta funcție

galoanele neputinței

...Privesc și acum muntele Dajti, care din minutul 62 — cînd Löwe marca golul trei — parcă s-a ridicat în pinteni pînă în catapeteasma cerului, punînd stavilă ambiției noastre orgolioase. Calificarea pentru jubiliara ediție a X-a a campionatului mondial de fotbal s-a năruit văzînd cu ochii, ea trăindu-și la Tirana, pe stadionul «Qemal Stafa», ultima pilpîire a flăcării aprinse la Mexic, dar neîntreținută așa cum se cerea...

Am fost martor ocular la partida Albania-R.D. Germană.

Deși albanezii *s-au* «bătut» eroic cu liniile lor de înaintași și mijlocași, lipsiți fiind de experiența internațională (fundașii și portarul — niște visători, fugind cu toții după «proprietarul» ocazional al balonului, lăsînd adversarii liberi) și conduși infantil de proprii lor antrenori (care la 1-3 schimbau... portarul!), au capotat la un scor care scutește, pe toți cei ce nu au fost la meci, de prea multe comentarii. În ciuda acestor aspecte, eu nu voi ezita să spun că în teren, zeci de minute în șir, au acționat mai combativ *învinșii*, că ei au pus multe probleme adversarilor care, de exemplu, din aproape 100 de acțiuni la mai bine de 70 au greșit continuarea din prima pasă!!

Nu am de gînd să fac din acest meci o dramă la pătrat, vreau numai să reamintesc că a sosit timpul să dăm jos fardul de pe fața fotbalului nostru!

Prezența noastră în Mexic nu s-a produs ca urmare a unui salt calitativ, iar ceea ce a urmat după Mexic a fost expresia unei centralizări excesive, a încălcării unor principii esențiale.

Cu nu prea mulți ani înainte, fotbalul nostru ieșise de sub tutelă, trecînd apoi la majorat, urmînd să se maturizeze. Diriguitorii lui, escamotînd adevărul, l-au înfeudat din nou și, prin același veșnic recital al cedării, al neputinței, al lipsei de curaj, și-au pus singuri pe epoleți, în fața întregii opinii, galoanele neputinței!

Nu am de gînd să pun oamenii la stîlpul infamiei, nici măcar să-i supun judecății arbitrare a opiniei publice, înfierbîntată la victorie și ucigătoare la eșec (așa cum mi-au făcut mie alții, în două importante momente ale carierei mele profesionale!), ci *judecății faptelor*. *Subliniind faptele*, mai mult ca sigur că se vor căuta autorii în jurul lor și apoi în ele. Pe oameni, zic eu, trebuie să-i apărăm, să-i respectăm, altfel îi împiedicăm să lupte și ei împotriva propriilor greșeli.

Așadar, putem acum să întrebăm: cine răspunde că de aproape doi ani Comitetul federal n-a fost convocat niciodată? Cui i se va imputa haosul competițional, diluarea diviziilor, ajungîndu-se ca jocurile să fie un fel de «serbări galante»? De ce s-au făcut transferări fără dezlegare? Cum este posibil ca din 18 echipe la 16 să figureze «antrenori-sugari», ce-și fac ucenicia direct pe «cobai» de primă ligă, deși parcă se fixaseră anumite criterii? Pentru ce s-a ajuns la această criză de autoritate, jucătorii subordonînd conducătorii și antrenorii? Și așa mai departe. Această sinteză a lipsurilor subliniază pregnant că fotbalul nostru are urgentă nevoie de mult oxigen, de libertate, de expresie, de spirit de răspundere, de echitate...

Constantin TEAȘCĂ

după 3 noiembrie

Sîmbătă 3 noiembrie s-a spulberat ultima șansă. Din secvențele meciului de la Tirana transmise de televiziunea noastră a ieșit la iveală că, în pofida luptei ambițioase a echipei Albaniei, reprezentativa R.D.G., prin potențialul ei fizic superior, dar și printr-o mai bună organizare a jocului, n-a lăsat nici albanezilor și nici nouă, românilor, măcar de «doi bani speranță». Așa este cînd lași ca întreaga ta șansă să fie decisă de lupta altuia, în loc să depindă numai de lupta ta, de potențialul tău. Acum, mulți vor face afirmații apăsate, că am pierdut calificarea ba la Helsinki, ba la Leipzig, cînd, în realitate — *din păcate* —, fiecare joc și-a adus contribuția lui, mai mare sau mai mică.

După ce ultima lămurire ne-a venit de la Tirana, trebuie să ne gîndim, cu toată seriozitatea și responsabilitatea, la ceea ce este de făcut, la ceea ce trebuie neapărat întreprins pentru ca fotbalul nostru să stea pe *picioare proprii*, pe un fundament puternic, spre a nu mai fi supus fluctuațiilor, empirismului și improvizațiilor existente. Tangajul din competițiile internaționale (de la 11-0 cu echipa irlandeză Crusaders și pînă la 0-2 în fața echipei Atletico Madrid, pe teren propriu) nu ilustrează numai inconstanța și deficiențele din jocul dinamoviștilor, ci ale întregului prim eșalon al fotbalului nostru. Rezultatele contradictorii, de la o etapă la alta, dovedesc labilitatea — fizică și psihică — a echipelor noastre, ca fruct al unei dispoziții capricioase de joc, al lipsei de preocupare pentru promovarea «noului» intervenit în fotbalul modern, al dezinteresului pentru pregătire și pentru recuperare.

Excelente calități native se pierd din ce în ce mai mult pe drum, din cauza că lipsește înțelegerea reciprocă antrenor-jucător, conducere-antrenor, federație-club. Cînd acest consens se păstrează măcar între unii dintre factori, avem excepțiile cu totul binecuvîntate ale echipelor Universitatea Craiova, F.C. Constanța sau C.S.M. Reșița, care nu întîmplător dovedesc o mai mare constanță în joc, o mai puternică armătură morală, toate ducînd și la rezultate corespunzătoare. Acel 5-0 în fața ceferiștilor clujeni ne-a arătat că studenții craioveni au trecut un hop psihologic ce putea deveni periculos. F.C. Constanța, care a avut o comportare constant bună în acest sezon, a putut fi învinsă, duminică, numai datorită unui plus de hotărîre, de tenacitate și grație unei permanente mișcări (aceasta, bineînțeles, gîndită și nu haotică). La rîndul său, C.S.M. Reșița își arată forța, expresie a unui colectiv bine sudat, care știe ce vrea.

Aceste trei «provinciale», instalate în plutonul fruntaș al clasamentului, constituie modele demne de urmat pentru toate celelalte echipe ale primei divizii.

Angelo NICULESCU

balonul de săpun s-a spart

Copiii-bătrîni ai fotbalului românesc au rămas cu buza umflată. După ce au hrănit — în ultimele săptămîni — un vis pe care numai Vrăjitorul din Oz ar fi putut să-l acrediteze cetățenilor noștri care de obicei sînt instruiți în grupa a doua a preșcolarilor (cei din grupa întîi sînt mult mai circumspecți și nu mai acceptă ușor copilăriile celor mari), *Tirana 3 noiembrie 1973* a pus punct și-i-a readus pe toți cu picioarele pe pămînt. Călătoreau, copiii-bătrîni ai fotbalului românesc, într-un colorat balon de săpun și visau München-ul. «S-au mai văzut de-astea în fotbal!», «Mingea este rotundă și pe teren nu se știe niciodată» și alte asemenea copilării scrise (ceva mai rar) sau spuse (mult mai des) de oameni între care unii au îmbătrînit în fotbal sau pe lîngă fotbal. Spectacolul dinaintea simbetei din 3 noiembrie era aproape înduioșător. Nu-ți venea să crezi ceea ce vezi și ce auzi! «Avem șanse reale!» — decretau oamenii cărunți, cu ochelari, oameni cu copii și cu nepoți. Nu mai spun cîte speranțe se legau de «misiunea F.C. Constanța», buna noastră echipă de pe litoral, trimisă să-i fie un util sparring-partner reprezentativei albaneze. Ei bine, știm cu toții ce s-a întîmplat. Balonul de săpun s-a spart. Așa cum se sparg toate baloanele de săpun, indiferent că sînt *fabricate* de gîgîlicile de la grădiniță sau de filozofii-copii ai fotbalului nostru.

Valoarea, forța s-au impus net. Simplu, logic, normal. Cel mai puternic te bate oriunde, te bate și pe strada ta și chiar în fața casei tale pentru că este mai puternic. Și la fotbal este exact așa. Valoarea net superioară se impune oriunde, oricînd, la ora 3 după-amiază, la 10 dimineața și la 12 noaptea. N-ai ce-i face. Cel mai puternic, mai bun, își impune punctul de vedere. Cel mai bun — în cazul nostru — a fost «11»-le lui Ducke, Vogel et comp., care a binemeritat să se califice la turneul final de la München, pentru simplul motiv că a fost cel mai bun din grupa a patra. Să fim sportivi și să-i felicităm pe elevii lui Bůschner, cu atît mai mult cu cît reușesc pentru prima oară invidiata *performanță a calificării la turneul final al unui* campionat mondial.

Revenind la ale noastre, de-acasă, să recunoaștem, pentru Dumnezeu, ceea ce vedem cu toții! Că am ajuns să vedem una pe teren și să spunem alta la ședințe. La seniori mîncăm bătaie — dar sîntem foarte tehnici (!); la juniori mîncăm bătaie (vezi recentul dublu-meci cu Bulgaria) — dar promitem mult. Echipele bucureștene joacă în cîrje, dar dau majoritatea componenților lotului național, pentru că așa ne-am obișnuit de mulți ani de zile: 5-6 jucători de la Dinamo, 4-5 de la Steaua, cîte 1-2 de la Rapid. Cînd a fost vorba de o valoare din provincie (vezi cazul clasic al lui Dobrin), a trebuit să învingă nu numai «concepțiile» afumate ale unui birou federal bucureștean, ci și țesătura mingilor trimise peste capul său de coechipieri incomodați de clasa noului venit.

S-au făcut multe greșeli în fotbalul nostru.

Și s-au spus multe vorbe.

Si se mai spun.

Păi, pînă cînd?

Marius POPESCU

flacăra în finala cupei de toamnă

Cupa de toamnă a debutat greu, aproape misterios, și iată-ne de-abia acum în situația de a vă anunța calificarea echipei noastre în finala competiției. Deși această toamnă, mai mult decît îngăduitoare, ne-ar fi permis să jucăm și 4 meciuri pe zi, prima partidă pe care a trebuit s-o disputăm a avut loc în urmă cu două săptămîni, după tărăgănări repetate. Este vorba de meciul Flacăra-Scînteia tineretului, pe care l-am cîștigat cu 4-0. Au marcat Păunescu (2), Catană și Tudoran.

Semifinala — *disputată luni, 5 noiembrie, în compania* Agerpresului — ne-a adus o nouă victorie. Așadar, **Flacăra-Agerpres 7** (șapte)-0! Au marcat: Tudoran (3), Catană, Balaban, Neacșu și Păunescu.

Așteptăm finala!

Minciuni, șantaj și vorbe despre omenie

Scrisoarea publicată în revista «Flacăra», referitoare la comportarea mea cu prilejul accidentului din 9 iulie 1973 din comuna Cornu-Luncii este plină de neadevăruri și insinuări care trebuie lămurite în spiritul celei mai depline echități. Fetița Vlad Liliana, în vîrstă de 4 ani, nu se afla «pe marginea șoselei, pe partea necorasabilă», așa cum se afirmă în scrisoare, ci traversa în fugă șoseaua, așa cum au văzut toți cei care au fost de față și cum a reieșit și din cercetarea întreprinsă de organele de miliție. În locul recunoașterii acestui adevăr sînt acuzată de acțiunea de-a dreptul criminală de a fi lovit un copil aflat în afara spațiului obligatoriu pentru circulație. Așa cum s-au petrecut însă faptele, în condițiile de umiditate a șoselei, ar fi fost suficientă o singură clipă de neatenție din partea mea și urmările ar fi fost tragice.

Nu este adevărat că «am refuzat» să transport copilul la spital ci, în condițiile găsirii unui alt mijloc rapid de transport, am lăsat mașina la locul accidentului, în poziția în care era oprită, tocmai pentru a oferi anchetei datele reale ale faptelor, fără nici o posibilitate de a le mistifica. Dacă și cu această probă a poziției mașinii, Aurel Vlad mă acuză că am ieșit din partea carosabilă, ce s-ar fi întîmplat dacă aș fi plecat de la locul accidentului?

În sfîrșit, sînt acuzată că «am tratat cu o vecină și cu alți martori încît la anchetările ce au urmat nu s-a făcut lumină». Etica mea este deci, din nou contestată. Cum aș fi putut să «tratez» cu martorii cînd se adunase atîta lume, și organele de miliție își începuseră ancheta și cum de nu s-a găsit nimeni care să-mi atribuie vina unei acțiuni pe care n-am săvîrșit-o? Cum se explică atunci că la reconstituirea provocată de Vlad Aurel, la aproximativ două luni de la accident cînd a invocat și alți martori decît cei care au depus imediat după accident, rezultatele anchetei au fost aceleași. Am «tratat» oare dinainte și cu acești martori fără să știu de existența lor, cum nu-i cunoscusem nici pe cei care au depus prima oară? A face lumină înseamnă a restabili adevărul și nu a încărca un om cu o vină care nu-i aparține. Această înseamnă «omenia — atunci cînd există» — și ea nu e compatibilă nici cu minciunile și insinuările din scrisoarea publicată în revista «Flacăra», nici cu amenințările și șantajul din scrisorile pe care Aurel Vlad mi le trimite acasă.

Ana Leonte
Iași

Am fost asigurați că se vor face amenajări, dar cînd?

Intrăm în al 4-lea an de cînd noi, locuitorii de pe strada Oituz sîntem chinuiți de praf și mizeria de pe această stradă datorită lipsei de interes și atenție din partea forurilor competente.

Iată cum se prezintă situația: pentru a descongestiona circulația din oraș, s-a dispus ca pe strada Oituz să circule autovehicule de mare tonaj (peste 2 tone), nimic alarmant pentru acest lucru, dar faptul că strada este neamenajată pentru o asemenea circulație, ne provoacă acest lucru cele mai mari greutăți și anume.

Praful te orbește și nu poți să stai în curte sau să întinzi o rufă la uscat că în mai puțin de 5 minute sînt îmbibate de praf, iar în încăperile noastre de asemeni se depune sub formă de sediment.

— Se parchează autovehiculele chiar sub semnul «Staționarea interzisă» îngreunînd și mai mult circulația.

— Pietonii circulă cît se poate de anevoios pe o mică potecă pe lîngă garduri.

— Accidentele de circulație se țin lanț datorită curbei și pantei înclinate neamenajate în acest sens rupînd gardurile din două în două case.

— Balastul împrăștiat pe stradă te împroașcă și te lovește, oricînd și poate provoca accidente. Menționez că pentru această situație ziarul nostru local a intitulat un articol sub titlul «Farfuriile zburătoare» din strada Oituz în care atenționa pe edilii din Slatina despre situația după această stradă.

N. Boiangiu
Slatina
str. Oituz nr. 54

Un răspuns de la Consiliul popular al orașului Slatina

În cursul anului 1971, Comitetul executiv al Consiliului popular al orașului Slatina în colaborare cu organele de miliție și cu proiectantul schiței de sistematizare a orașului a întocmit un studiu cu privire la stabilirea traseelor pentru traficul greu și ușor, precum și pentru traficul din tranzit în scopul descongestionării zonei centrale a orașului, care din cauza traficului intens nu mai poate satisface în bune condițiuni circulația orășenească pe arterele existente.

Cu această ocazie s-a stabilit ca tranzitul dinspre Craiova spre Pitești și dinspre Pitești-Craiova, precum și autocamioanele și basculantele care deservesc șantierele de construcții de pe platforma industrială să circule pe varianta str. Dealul Viilor, Oituz și Prelungirea Pitești, traseu care asigură o mai bună organizare a traficului de circulație a orașului Slatina.

În baza studiului întocmit, Comitetul executiv al Consiliului popular al orașului Slatina a reamenajat acest drum încă în cursul anului 1972 și a obătut circulația pe acest traseu, descongestionînd cu această ocazie circulația grea din zona centrală a orașului. De asemeni, încă în cursul aceluiași an, Consiliul popular oraș Slatina a comandat la I.S.A.R.T. București proiectul pentru amenajarea în soluție definitivă a acestei ocolitoare, proiect care a fost terminat în trimestrul IV-1972 și avizat de toate forurile competente.

Ca urmare a necesității realizării acestei variante, organele competente au aprobat ca obiectivul acesta să se includă în planul anului 1974. În consecință, în cursul anului 1974, strada Oituz și strada Dealul Viilor vor fi asfaltate.

Pînă la începerea lucrărilor, Comitetul executiv al Consiliului popular al orașului Slatina a luat măsuri de reprofilare a străzii, îmbalastarea ei, iar pentru reducerea cantității de praf care se formează prin circulație a stropit strada cu reziduuri din țiței.

Problema ridicată privind oprirea circulației de pe traseul arătat mai sus nu este posibil, deoarece dacă s-ar obate din nou circulația grea prin zona centrală, traficul nu s-ar mai putea desfășura în mod normal, deoarece străzile 23 August și Revoluția din Octombrie au o lățime necorespunzătoare și în concluzie nu au capacitatea de a prelua acest trafic.

vicepreședinte
N. Dubcovetschi

Întreprinderea bere, spirt și drojdie Mărgineni-Bacău ne răspunde

În numărul 34 al revistei «Flacăra» am fost criticată de către tovarășul Ioan Tighiliu din Onești, str. 13 Septembrie, nr. 8, pentru modul necorespunzător de spălare a sticlelor de bere.

Conducerea întreprinderii a prelucrat imediat acest articol cu factorii de răspundere din fabrică și a luat măsuri urgente pentru sporirea exigenței pentru controlul sticlelor goale la recepție, precum și la benzile automate de îmbuteliere a berii la sticle.

Fără a încerca a justifica că s-au putut strecura sticle cu urme de ulei, arătăm că întreprinderea a propus ca această ocazie Centralei berii, spirtului și amidonului București, să se intervină ca în sticlele tip «Euro» de 0,500 l să nu se îmbuteliece decît bere. În prezent, din informațiile pe care le deținem, se continuă totuși a se îmbutelia în astfel de sticle, atît ulei de către Fabrica de ulei «Unirea» din Iași, cît și «Detox și Detexan» de către fabrica din Timișoara.

Considerăm necesar ca Departamentul industriei alimentare să ne sprijine prin măsura ca în sticlele tip «Euro» — brune sau verzi — de 0,500 l, care corespund stasului 5670/70, să se îmbuteliece numai bere, fapt ce ar elimina greutățile și neajunsurile la îmbutelierea acestui produs.

Sesizarea din revista «Flacăra» ne-a mobilizat, făcîndu-ne să luăm noi măsuri în creșterea exigenței privind controlul modului de spălare și îmbuteliere a berii la sticle.

director,
inginer Maria Titianu
șef C.T.C. laborator,
inginer Lucia Adămoaie

Risipa de curent electric se datorește uneori și lipsei de contoare

Să vă spun păsul nostru: în ziua de 18 octombrie a.c. s-a schimbat tensiunea pe strada pe care locuiesc. Toate bune și frumoase pînă în momentul cînd s-a pus problema contoarelor.

Nimeni din cei care au venit să ne anunțe schimbarea, nu știa nimic în privința schimbării contoarelor vechi care — după spusele celor care le-au înregistrat — fiind tipuri vechi nu pot fi rebobinate.

În fine, lucrurile s-au lămurit într-un fel, spunîndu-mi-se că avem 2 posibilități: 1. cumpărarea unui contor nou; 2. plata curentului la pașaj.

Procurarea unui contor nou este o problemă pe care o ridică mulți locatari, iar plata la pașaj depinde de mai multe lucruri: de numărul becurilor, de voltajul lor și de toate aparatele electrice pe care le ai în casă!

De ce este necesar să dăm 300-350 lei pentru contoare? De ce nu se asigură acest lucru din moment ce nu noi sîntem cei care hotărîm schimbarea curentului?

O altă problemă: în curtea unde locuiesc există 1 contor general care alimentează 9 contoare pasante. De fiecare dată cînd se făcea citirea contoarelor pasante, totalizarea kilowaților consumați și scăderea lor din totalul kilowaților per curte rămînea o diferență de 50-60 lei pe care o suporta persoana care are contorul general și pe numele căreia este.

Întrebînd la I.D.E.B. cum s-ar putea proceda ca să nu se mai repete acest lucru, i s-a răspuns că doar punîndu-și un contor pasant separat de cel general. Dar dacă se vor înregistra din nou kilowați în plus la contorul general diferența cine o plătește?, am întrebat noi.

Ni s-a răspuns că persoana pe numele căruia este contorul general! Deci facem o cheltuială în plus ca tot același am să plătească?

Normal ar fi ca să existe 2-3 contoare generale pentru a nu se mai înregistra această pierdere de curent. De exemplu, ultima oară locatara pe numele căruia este contorul general a plătit aproape 180 lei/3 luni.

Nu ar fi mare lucru dacă în casă ar locui mai multe persoane, dar sînt numai 2, de 83 de ani, și 63 de ani, care practic nu au cum să consume mult curent electric.

Paula Grindei,
str. Tunari nr. 66
București

Am greșit, acum ce să fac?

Am citit în «Flacăra» ancheta «Chipul frumos al singurătății». În încheiere se scrie: «...atunci singurătatea s-ar numi lașitate, fiindcă n-are rost să mai trăiești. Dar așa ceva nu e posibil». Mi-am zis: Așa este. De aceea am scris rîndurile de față.

Am 38 de ani. Sînt căsătorit. Am doi copii, o fată de 18 ani și un băiat de 17 ani. Soția are 37 de ani și este contabilă. Eu lucrez ca pictor-decorator. Am dus-o și mai bine și mai greu. Ne-am cumpărat aproape tot ce se cere astăzi în orice gospodărie simplă, de oameni cu servicii și salarii modeste.

Partea rea la mine a fost că, o perioadă, am băut. Recunosc că am făcut rău. O spun deschis și nu ca o justificare.

Soția mea este o fire rece față de dragostea mea, față de familie. Nu o dată au fost cazuri cînd mă jucam cu copiii, cîntam, săream. În jocul nostru căutam s-o antrenăm și pe soția mea... Întotdeauna mă brusca, ceea ce mă făcea să-mi pierd buna dispoziție și chiar și pe copii îi întrista. Sînt o fire mai vioaie. Pictez, îmi place foarte mult să citesc, să cînt, să spun bancuri.

Toate acestea și altele, mai mari sau mai mărunte, m-au făcut să beau, cum se spune să-mi înec amarul în băuturi. N-a fost bine și nu este bine. Am făcut rău că am băut, deoarece băutura nu aduce decît ceartă, cuvinte jignitoare și e cu atît mai rău în familiile unde sînt copii.

Acum că sînt singur, ce pot să fac? Dorm singur într-o cameră. Soția mea doarme cu fata în altă cameră. Nu vorbesc cu mine. Băiatul este la o școală de meserii în altă localitate. Nu vorbesc decît la serviciu. Singur îmi fac mesajul. Am căutat să îmbunez lucrurile, prin diverse atenții. Tot degeaba. Nu am avansat cu nimic. Simt că parcă mă răcăcesc» și eu și nu mai sînt atît de legat de familie.

Acum nu beau. Oare ar trebui să mă apuc iar de băut? Să mă mut în altă parte? Doar tot sînt singur. Să înaintez divorț? Motive poate că avem amîndoi.

De aceea scriu și cer ajutor de la oameni cu mai multă experiență în viață, în dragoste, în familie. Cum să procedez, ce să fac?

Vreau să fie bine și să nu destram ceea ce am reușit să împletim în acești ani. Sînt convins că voi primi, la apelul meu, lecții și îndrumări bune și pentru acestea mulțumesc din tot sufletul, tuturor celor ce mă vor ajuta.

V.B. — Suceava

N.R. Respectînd dorința cititorului care ne-a trimis aceste rînduri, nu-i publicăm numele. Rugăm pe cei ce doresc să răspundă apelului lui, să-i scrie pe adresa redacției.

Ideal fără tub flexibil

Din aprilie 1973 caut prin toate magazinele de obiecte electrice din Valea Jiului — începînd cu Lonea și terminînd cu Lupeni — un tub flexibil pentru aspirator «ideal». M-am adresat și comerțului prin coletării din București, str. Sergent Nuțu Ion 8-12, dar mi s-a răspuns că nu livrează asemenea obiecte.

În ziua de 17 octombrie 1973, responsabilul magazinului de obiecte electrice din Petroșani mi-a spus că în acest an nici nu a primit acest accesoriu al aspiratorului care este foarte solicitat, dar că a auzit că în depozitul de la Deva ar fi intrat recent acest obiect, însă nu s-a repartizat nimic pentru Valea Jiului.

Îi rog pe cei în drept să-mi răspundă la ce se mai poate întreburința aspiratorul «ideal» fără tub flexibil, deoarece reclama acestui aspirator prin presă — chiar și în revista dumneavoastră — la radio și televiziune te îndeamnă să îl cumperi arătîndu-ți avantajele și utilitatea lui.

Ileana Berta
Petroșani
str. Viitorului 35, ap. 7

Doctorul Mircea Constantinescu precizează

Subsemnatul, doctor Mircea Constantinescu, medic primar, domiciliat în Cîmpulung, județul Argeș, str. Piața Republicii nr. 9, am citit articolul «Două întîmplări cu oameni și locuințe» publicat în revista «Flacăra» din 29 septembrie 1973 și țin să fac unele precizări.

Cele două camere locuite de familia Bacu (mama și fiica) sînt în perfectă stare, în suprafață de circa 20 mp fiecare. Dovadă — faptul că una din ele era în fiecare an subînchiriată la 2-3 elevi sau 2-3 eleve. Camera solicitată, la etajul clădirii unde locuiește familia Bacu, aparține subsemnatului, cu contractul de închiriere nr. 963 din 1969 fiind singura pe care o dețin. La parterul clădirii locuiesc părinții mei, Nicolae V. Constantinescu de 88 ani și Margareta Constantinescu de 80 ani, ambii bolnavi de afecțiuni grave ce necesită permanentă îngrijire și tratament, fiecare încadrîndu-se în H.C.M. 860/1973, ce prevede chiar dreptul la spațiu suplimentar. Tot la parter, în același apartament cu această cameră a părinților, există o cameră în care a locuit fiica mea Mihaela, care în anul 1972 s-a căsătorit în București. După plecarea fiicei mele am adus în Cîmpulung pe fratele meu doctor Nicolae Constantinescu, pomenit în articol, care de atunci locuiește aici ca flotant. L-am adus întrucît a fost pensionat pe caz de boală, avînd nevoie de tratament ambulatoriu, deci întrînd și el, ca și părinții mei, tot sub îngrijirea mea. Fratele meu are, de asemenea, dreptul la spațiu suplimentar, conform aceluiași H.C.M. Fratele meu este în divorț, tribunalul a încredințat copiii mamei, deci implicit s-a reținut spațiul compus dintr-o singură cameră. Camera în care stă acum fratele meu nu poate fi locuită decît tot de un membru al familiei deoarece nu are altă trecere spre dependințe decît prin camera părinților mei. Deci nu sînt așa cum se arată în articol doi medici care își îngrijesc părinții, ci e unul singur care îngrijește trei bolnavi.

Dacă C. Bacu și-a părăsit locuința, unde locuia cu socră-sa din dorința de a sta cu mama sa, el nu are dreptul și nimeni nu poate să i-l confere, să mă scoată pe mine din singura cameră ce o dețin și nici să intre la parter, în fosta cameră a fiicei mele, trecînd cu trei copii prin camera părinților mei, bătrîni și bolnavi. Consider deci hotărîrea Consiliului popular al orașului Cîmpulung, luată după mai multe cercetări la fața locului, ca justă.

doctor Mircea Constantinescu
Cîmpulung

Actele nu le pot declara nule

Mă numesc Ursu I. Toader și sînt cooperator în satul Goșmani, comuna Români, județul Neamț.

Fiica mea, Ursu Maria, urmează o școală postliceală la Timișoara. Mi-a scris că-i trebuie de urgență Cartea de muncă și adeverință de funcționar, de la locul de muncă.

Am umblat după aceste acte și pe data de 4.IX.1973 le-am expediat la Timișoara cu recomandata R. nr. 18 din 4.IX.1973 cu răspuns plătit. Scrisoarea a fost trimisă pe adresa I.E.M.A. str. Venus nr. 2, Timișoara. La data cînd vă relatez această situație, scrisoarea nu a ajuns nici la destinatar și nici retur.

Am urmărit formele legale de reclamație la Oficiul P.T.T.R. Podoleni, județul Neamț, printr-o cerere făcută pe data de 1.X.1973.

Fiica mea mergînd la oficiile P.T.T.R. din Timișoara, a aflat că scrisoarea a fost expediată retur. Știind acest lucru m-am interesat la Podoleni, unde mi s-a spus că nu a ajuns scrisoarea.

Mă gîndesc cum răspund unii cetățeni în fi misiunii pe care o au.

Judecați și dumneavoastră această situație. Fiica mea riscă să-și piardă bursa din cauza neglijenței unora. Nu pot declara actele nule pentru că nu știu ce s-a întîmplat cu ele. Ce să fac?

Toader Ursu
Com. Români

Eu mi-am plătit datoriile, de ce nu fac și tovarășii la fel

Mă numesc Ioniță Alexandru, domiciliat în orașul Fieni, bloc M-22, etajul III, ap. 20 din str. Republicii.

În anul 1965 am făcut un împrumut la Banca de credit din localitate Gălbinași, județul Ilfov, de unde mi s-a dat cu împrumut suma de 1500 de lei.

Pentru a ridica această sumă a trebuit să depun ca fond social suma de 200 lei, ceea ce am și făcut.

În anul 1971 în luna martie, ziua 23, am împrumutat de la Banca de credit sau cooperativa de credit «Bicaz», cum i se zice acum, din orașul Bacău, suma de 3000 lei, unde am depus suma de 600 lei fond social.

Cu toate că am trimis în nenumărate rînduri scrisori și cereri de restituirea fondului social, pentru că eu am achitat de mult timp ratele scadente, nu am primit nici un răspuns de la nici unde din cooperativele de credit amintite mai sus.

Am făcut și cereri de transferare a fondului social la cooperativa de credit din orașul Fieni, dar nici așa nu am primit nici un răspuns.

Serviciul meu este de așa natură, încît mă mut de ici, colo, dar datoriile mi le-am plătit.

De ce nu fac și tovarășii la fel?

Nu știu cum să procedez pentru a intra în posesia propriilor mei bani. Nu este sumă mare, este vorba de 800 de lei, dar consider că acești bani îmi aparțin pentru că dobînda am plătit-o aparte și nu se poate spune că sînt socotiți dobîndă.

Ioniță Alexandru
Fieni

Am hotărît să ne îmbunătățim calificarea

Subsemnatul Hutanu Constantin mecanizator la S.M.A. Vameș, comuna Piscu, județul Galați, vă scriu în numele unui grup numeros de colegi de la aceeași întreprindere despre un necaz comun. Am hotărît să ne îmbunătățim calificarea, prin absolvirea școlii generale și apoi a altor școli.

La sediul școlii generale din satul Vameș, am fost îndrumați la Școala generală nr. 1 Piscu, ca fiind școală coordonatoare.

Aceasta se află la o distanță de 5 km de satul nostru neavînd posibilitatea a merge înaintea sesiunilor de examen la pregătirile ce se efectuează întrucît lucrăm după un program ce nu ne permite deplasarea: 3 zile 6-12 și 13-17, iar 3 zile 9-12 și 13-18, programul de pregătire începînd cu orele 17,00.

Întrucît sîntem circa 30 persoane în această situație la care număr se adaugă și alți cetățeni ce lucrează la I.A.S. și I.L.F., rugăm organele în drept de a crea un centru de examinare și în satul Vameș.

Rezolvarea favorabilă ar constitui un imbold în munca noastră și ar urma să anunțe și în acest colț de țară înfăptuirea unei sarcini reieșite din documentele de partid privind generalizarea învățămîntului de 10 ani în patria noastră.

Constantin Hutanu
com. Piscu

Preocuparea se poate cumpăra? Dacă da, noi vrem să cumpărăm

Vă scriem dintr-un sat care se află departe și o facem nu pentru a fura din timpul dumneavoastră și nici pentru a ne amăgi pe noi înșine, ci pur și simplu pentru a ne vărsa amarul. De șase ani am plătit sumele necesare pentru introducerea curentului electric pe străzile satului nostru, dar din păcate și acum vă scriem la lumina lămpii de petrol.

Satul nostru—Orosfaia — figurează printre satele electrificate, dar pînă în prezent numai cîteva străzi se bucură de acest privilegiu, și anume acelea pe care locuiește vreo personalitate.

Noi nu uităm că am achitat cînd a trebuit suma necesară — care pentru noi nu a fost ușor. Acum după ce am așteptat atîta vreme am vrea și noi să știm unde sînt banii noștri?

Vă rugăm pe dumneavoastră să aflați acest lucru fiindcă noi nu reușim. Nouă ni s-a spus că nu există stîlpi și nu se pot procura de niciunde.

Dacă veți afla că lucrurile stau așa cum ni s-au prezentat și nouă, sîntem dispuși să sacrificăm o duminică pentru plantarea de puieți și poate peste vreo 60 ani, cînd arborii vor ajunge la vîrsta optimă, nepoții și strănepoții noștri se vor bucura de binefacerile curentului electric.

Noi știm însă că în țara noastră există păduri și mai știm că în unele cazuri există preocupare din partea celor avizați.

Liviu Moldovan
Ion Molnar
Bucur Zaharia
Ion Bucur
loc. Orosfaia
com. Milos
jud. Bistrița-Năsăud

Vă mulțumesc

Mă numesc Frățilă Lenuța și domiciliez în orașul Gh. Gheorghiu-Dej, str. 8 Martie nr. 5. Pe data de 18 septembrie a.c. am adresat o scrisoare revistei «Flacăra» în care arătam nemulțumirea mea față de O.J.T.–Bacău care nu mă angajase după terminarea școlii. Eram de aproape 4 luni fără serviciu. Pe data de 8 octombrie a.c. am fost angajată la hotelul «Bistrița» din Bacău. Acum totul este perfect.

Lenuța Frățilă
orașul Gh. Gheorghiu-Dej

De ce I. Koos în loc de E. Kiss?

Am vrea să fim lămuriți: de ce cînd solicităm la radio la emisiunile de melodii preferate sau la emisiunile cu interpreți preferați — anumite melodii sau interpreți ni se programează cu totul altceva decît ceea ce am cerut. Un exemplu: am solicitat pe tînăra noastră cîntăreață Eva Kiss și am avut surpriza neplăcută să fie programat în locul său cîntărețul Ianoș Koos! În baza cărui raționament ni s-a făcut această programare?

Gheorghe Slavu — Siliștea — G. Babeș — Salcia
jud. Galați

Din răspunsul primit de la Întreprinderea balneară-Buziaș

Studiind cu atenție sesizarea făcută de un grup de pensionari care au vizitat stațiunea noastră, publicată în revista «Flacăra» nr. 42 din 13 octombrie 1973, considerăm că unele din afirmații sînt juste și în ceea ce ne privește vom lua măsuri de îmbunătățire a activității. Totodată trebuie să menționăm că de la 1 mai 1973 casa de cultură s-a despărțit de stațiune, avînd activitate independentă. La despărțirea de stațiune a preluat și diferite jocuri pentru a-și organiza activitatea de club în sala din str. Principala din localul casei de cultură, dar pînă în prezent nu s-a făcut nimic în această direcție.

Întreprinderea noastră dispune de sală de jocuri distractive și jocuri mecanice. Închirierea acestora fiind o prestație suplimentară, au acces la ele toți vizitatorii stațiunii. Nu se poate practica intrarea pe bază de legitimație deoarece jocurile se eliberează contra cost și sala dispune de un număr suficient de jocuri și locuri încît să satisfacă pe toți. Pentru anul viitor întreprinderea și-a prevăzut extinderea acestei activități prin amenajarea unei săli în care să fie numai jocuri mecanice, mărind astfel și spațiul pentru celelalte jocuri. Nu înțelegem cum sub masca jocului de șah se pot practica jocuri de noroc și nu am avut niciodată sesizări în această privință. Dealtfel sala de jocuri este în permanență în atenția conducerii unității noastre.

Pentru a opri accesul copiilor în sala de jocuri am făcut demersuri la liceul din localitate pentru a interzice elevilor frecventarea acestei săli. Însă de cele mai multe ori copiii sînt ai turiștilor care vizitează stațiunea și vin împreună cu părinții la sala de jocuri unde aceștia se antrenează mai ales la jocurile mecanice. Salariații noștri atrag atenția atît copiilor cît și părinților în vederea respectării regulilor de folosire a jocurilor.

În legătură cu problema prețurilor și a comerțului ambulant, am luat legătura cu organele locale în competența cărora intră aceste nereguli pentru a lua măsuri de combaterea lor.

Avînd în vedere faptul că jocurile distractive sînt tot mai mult solicitate de vizitatorii stațiunii noastre, vom acorda în viitor o atenție și mai mare dezvoltării acestor servicii pentru a satisface toate cerințele.

șef birou cazare și prestații turistice
Gh. Birgian

director
N. Izgăreanu

Curtea nu are un aspect de maidan

În «Buletinul de știri» al revistei din 1 septembrie a.c. am citit știrea «maidan modern». Nu v-aș fi scris dacă nu citeam aceeași chestiune în «Informația» din 21 septembrie a.c. la rubrica «Accente» sub o semnătură mai completă: Emil Munteanu Retevoescu.

Evident apare un prim aspect etic profesional o dublă vînzare (că despre asta-i vorba). Apoi ca președinte al comitetului de părinți al școlii 76 criticate, am deci care cunosc amănuntele situației descrise, simt de datoria mea să înfățișez — succint — realitatea.

Cu mari eforturi curtea școlii a fost pavată. S-a realizat astfel un frumos teren sportiv pentru școală și eu aș spune că nu-i cu nimic greșit dacă este (sau ar fi) folosit cum trebuie și de către tinerii din cartier! Știți doar — și nu mă îndoiesc — cîtă lipsă există în cartiere de astfel de terenuri.

Școala întîmpină foarte multe greutăți pricinuite de vecini și anumiți cetățeni din cartier: gardul mereu spart pentru a permite diverșilor indivizi să parcurgă, prin curtea școlii, distanțele spre mijloacele de transport în comun; au fost și cazuri cînd diverși indivizi — în timpul vacanței școlare — au folosit curtea, abuziv, pentru încercări de motocicilete etc., etc. Dar în toate cazurile conducerea școlii a cerut sprijinul secției 8 miliție și al altor organe. Curtea nu are aspect de maidan cum arată E. Munteanu.

Fără a mai lungi vorba, găselnița lui E. Munteanu are darul de a arunca o lumină proastă (vă dați seama) nu numai asupra autorului.

M. Airinei
București
str. Valeriu Branițe nr. 56
sector 4

O fi ea sumă mică, dar de ce să se uite

Știu că rîndurile pe care le scriu nu vor impresiona (nu sînt în discuție nici averi, nici tragedii) dar gestul, felul de-a se purta nu e destul de mult, sau chiar foarte mult? Și-am să fiu scurt.

Sesizîndu-vă că în locul cărților cerute, Librăria «Cartea prin poștă» mi-a expediat alte lucrări «Centrul de librării București» — mi-a răspuns direct (iar apoi prin intermediul revistei, nr. 22 din 26 mai 1973) că a fost o greșeală de etichetare, dar să reexpediez cărțile, căci suma plătită de mine și taxele poștale îmi vor fi expediate în aceeași zi cu primirea de către dînșii a coletului.

M-am conformat, am expediat în ziua de 14 mai 1973 (chitanța nr. 300) cărțile respective și de atunci tot aștept să primesc banii.

E foarte adevărat, atunci am primit imediat toate (minune mare!) cărțile solicitate, dar pe care a trebuit să le plătesc din nou. Și deci pînă azi am plătit și cărțile pe care le-am cerut și cele pe care nu le-am cerut și ce e mai grav, pe ultimele le-am și restituit.

Aș vrea să-i întreb pe cei în drept cam pe unde e suma aceea (o, e mică, totuși...) sau în ce bibliotecă stă A. Christie; nu de alta, dar de i-aș întreba cum e cu adevărul spuselor dînsilor, ar fi poate prea încurcați.

I. Bucsa
Brașov
bd. Gării nr. 32

De la Centrala cărți

În legătură cu scrisoarea dumneavoastră nr. 1683/R vă comunicăm că în urma cercetărilor întreprinse la Centrul de librării București, de care aparține unitatea în cauză, am constatat că sesizarea tovarășului Ion Bușca din Brașov este întemeiată.

S-au luat măsuri pentru expedierea sumei de 41 lei ce reprezintă contravaloarea cărților returnate.

director,
C. Panciu

Nu sînt formulare pentru seria 1972

Mă adresez dumneavoastră în numele meu și al colegilor mei, absolvenți ai Școlii postliceale de electromecanici S.C.B. din cadrul Grupului școlar C.F.R.-Craiova.

În septembrie 1972 am absolvit această școală. În urma examenului, care a avut loc între 15 și 20 septembrie 1972, ne-am adresat secretariatului școlii pentru a ne elibera diploma de absolvire. Ni s-a spus că nu au formulare pentru noi și că o să ni le dea mai tîrziu. În luna martie a.c. am fost din nou la secretariat și iarăși am primit același răspuns. M-am adresat apoi ziarului local «Înainte». Cineva de la redacția ziarului a mers la regionala C.F.R.-Craiova, în legătură cu problema noastră. De aici am primit răspuns că în cel mai scurt timp ni se vor elibera diplomele. Și tot am așteptat așa vreo 5 luni de zile, după care am fost din nou la secretariat și am primit același răspuns. Ba mai mult, mi s-a spus că nu sînt formulare în toată țara, așa că nu se știe cînd au să ne poată da diplomele.

Trebuie să vă informez că în urma noastră au mai absolvit școala încă o serie de electromecanici S.C.B. Acestora li s-au eliberat diplomele imediat ce au terminat cursurile și examenul.

Ne întrebăm: nouă de ce nu ni s-au eliberat la timpul potrivit diplomele și cînd are să se întîmple acest lucru?

Poate reușiți dumneavoastră să aflați cînd ni se vor elibera diplomele la care avem dreptul.

Nicolae Gruia,
str. Gr. Alexandrescu 6
Craiova

Elogiu omeniei

Ce mult, nemăsurat și nebănuit de mult înseamnă a vedea, înseamnă a ști cum arată mama, tata, iubita, soru, fratele, ceilalți semeni ai tăi, să știi cum apare ușa la care bați, mîna pe care o strîngi.

Sînt cîteva reflecții pe care le-am auzit în timpul cît am fost internată și operată în Clinica oftalmologică din Iași. Sînt gînduri ale multora din cei care au trecut pe aici și și-au recăpătat vederea.

Am în față cîteva scrisori cu emoționante gînduri de apreciere de mulțumire și recunoștință față de cei care prin știința și omenia lor le-au redat unul dintre cele mai de preț lucruri — vederea. Sînt adresate îndeosebi șefului clinicii conf. dr. Petre Vancea, un desăvîrșit chirurg «în numele meu și al familiei mele — se spune într-una din scrisori, semnată de Petre Ionescu din București — vă mulțumesc din toată inima pentru modul în care am fost tratat. Doctorii de aici mi-au salvat ochiul stîng și vederea». «Vă mulțumesc din toată inima pentru ajutorul ce mi l-ați dat să pot redobîndi vederea — scrie din București pensionarul Ion Bălănescu. «Mi-ați redat lumina zilei și o dată cu ea încrederea în forțele mele» — pensionarul Gheorghe Dumitru din Craiova. «Sînt unul din sutele sau poate miile de bolnavi cărora dumneavoastră le-ați redat vederea», spune într-o scrisoare de mulțumire Văduvescu Constantin din Tîrgu Jiu. «N-am văzut cu ochiul drept, aproape doi ani de zile. În urma operației făcute de conf. dr. Petre Vancea, azi văd să scriu și văd drumul pe care-l calc» — Popa Ioana din Bacău. «Dintre sutele de scrisori de mulțumire, telegrame, felicitări, multe scrise în versuri (toate prezente în albumul acestei instituții), oameni de diferite profesii, din multe colțuri ale țării care au cunoscut ca și mine din nou lumina, scriu conducerii spitalului, gazetelor, revistelor, exprimîndu-și în cuvinte calde și emoționante mulțumirea și recunoștința lor.

Pacientul a fost redat societății, a fost redat familiei, ce poate însemna mai mult decît aceasta? Ce elogiu mai adînc și mai măreț poate fi adus omeniei decît faptele acestor oameni, de la clinica oftalmologică din Iași, care învinge întunericul, care aduc din beznă la lumină viața altor oameni?

Olga Bocirnea
pensionară, Craiova

Punctul nostru de vedere rămîne același

Cu cîtva timp în urmă vă relatam un caz petrecut la întreprinderea de rulmenți Bîrlad, cînd un muncitor pe nume Carp Iordache și-a lovit colegul de muncă, provocîndu-i incapacitate temporară de muncă, în urma cărui fapt colectivul grupei sindicale a hotărît excluderea din mijlocul său, conform codului muncii art. 100 pct. 2. După desfacerea contractului de muncă, acesta introduce contestație la judecătoria Bîrlad, iar procesul este judecat de Safta Romano Eugeniu, care îi dă cîștig de cauză, considerînd că abaterea nu este atît de gravă, ba mai mult împreună cu avocatul C. Ciucă ne acuză pe noi că nu l-am educat (venise la noi de 2 luni) etc., etc. Întreprinderea este obligată să-l reîncadreze și să-i plătească retroactiv salariul pe 2 luni și jumătate plus onorar de avocat.

Ne-a umplut această hotărîre care vine să încurajeze actele de huliganism într-o întreprindere, cu asemenea acte colectivul nu va fi de acord niciodată.

Iată însă că ulterior Preda Nicolae, cel vătămat, îl acționează în judecată și după multe intervenții de a-l îndupleca spre împăcare și iertare, Carp I. este condamnat de judecătorul Georgeta Firuleasa la 4 000 lei amendă plus despăgubire.

În articolul precedent întrebam cine a greșit cînd a judecat? Noi sau judecătorul?

Dar sentința a doua se pare că lămurește cine a avut dreptate, ea fiind în contradicție cu prima. Considerăm pedeapsa dată ca justă (poate prea blîndă), dar întrebăm cum rămîne cu prima sentință dată împotriva colectivului și a întreprinderii. Oare nu e cazul să vadă și cei în drept cum aceste două hotăriri se contrazic între ele?

Punctul nostru de vedere este același, că respectivul să lucreze, dar în altă parte, să-i fie învățare de minte, să știe că un colectiv nu tolerează astfel de abateri, că altfel se încurajează indisciplina, în loc să fim sprijiniți să o întărim.

În numele colectivului grupei sindicale nr. 4 turnători semnează
Gh. Puflea — organizator.
N. Rainea — maistru principal

Aștept de 200 de zile, oare mai aștept tot atît?

Ca locuitor al Craiovei, mi s-a verificat instalația de lumină de către I.R.E. Craiova și am fost obligat să o înlocuiesc, că prezintă pericol de incendiu.

Deși cu chitanța 66846 și 69075 am achitat costul respectiv încă din februarie-aprilie 1973, nu s-a finalizat lucrarea nici pînă la 15 oct., încît sînt obligat să stau în întuneric sau să recurg la mijloace primitive (luminare, feștilă) care sînt tot așa de expuse incendiului ca și vechea instalație ce m-a obligat s-o înlocuiesc.

Pentru soluționare, m-am adresat atît ministerului cît și ziarului județean, dar fără rezultat pozitiv. Cînd oare numita întreprindere va termina lucrarea pe care am achitat-o de 200 de zile? Sau măcar să mi se comunice data finalizării (recepției) ca să știu, ca în cazul că trebuie să mai aștept 200-300 de zile să-mi procur alte mijloace de iluminat cum ar fi un petromax.

M. Diaconescu
Craiova, str. Pavlov 41

Ce face Irina Loghin?

Aș vrea să știu ce se întîmplă cu Irina Loghin, de ce nu mai dă nici un concert?

Se spun multe în legătură cu renumita interpretă de muzică populară, că ar fi foarte grav bolnavă sau și mai grav, că nu ar mai fi în viață. De aceea, vreau să cunosc adevărul.

Geta Radu
București

Irina Loghin răspunde cititoarei revistei noastre și nu numai ei, ci tuturor celor care îndrăgesc melodiile populare: «Am fost de curînd la Govora pentru a mă odihni și pentru a-mi odihni vocea. Am fost deci în repaus vocal. Cei care m-au auzit vorbind în șoaptă au crezut că mi-am pierdut vocea. Zvonul s-a întins și s-a ajuns pînă la urmă a se spune că am cancer, ba chiar am și murit. Zilnic primesc zeci de telefoane, scrisori și uneori vizite acasă. Sînt sănătoasă tun».

Între Timișoara și Seceani, cadrele didactice fac maraton

Vă rog să publicați rîndurile mele deoarece în acest fel s-ar putea ca I.T.A. Timișoara și alte organe să audă dorințele unui sat și ale profesorilor de la Școala generală Seceani, care au nevoie de un autobuz care să sosească dimineața în Seceani și la prînz (7-7,30, respectiv 14-14,30).

Navetismul nu este un lucru plăcut dar este o soluție adoptată de toate țările dezvoltate și nu la 30 km (distanța Timișoara—Seceani) ci la mult mai mult.

Deși s-au făcut memorii la forurile competente nu s-a dat nici un răspuns unor cetățeni care au mare nevoie de o cursă cu orarul amintit.

Cadrele didactice bat săptămînal distanța Seceani—Orțișoara mai mult pe jos.

asist. univ. St. Matei
Timișoara
str. Odobești nr. 6

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

oameni despre care se vorbește

PIETRO NENNI (născut în anul 1891, ziarist și om politic italian, vechi militant al mișcării socialiste, persecutat pentru ideile sale în timpul dictaturii fasciste mussoliniene, cînd a și emigrat în Franța; a luptat în războiul civil pe frontul antifranchist din Spania; a ocupat funcții de conducere în Partidul Socialist Italian, iar în anii postbelici și în guvernul italian, avînd funcția de ministru și de prim-ministru) a fost reales în unanimitate în funcția de președinte al Partidului Socialist Italian la recentul congres

SUVANNA FUMA, prim-ministru al Laosului (născut în anul 1901, studii medii la Hanoi și studii superioare la Paris și Grenoble; profesiunea de bază — inginer, în care calitate a ocupat înalte funcții de stat; din anul 1951 ocupă și funcții în guvern: ministru al lucrărilor publice, ministru de externe, prim-ministru). Într-un recent interviu acordat revistei vest-germane Der Spiegel a declarat că el consideră că în Laos este posibilă realizarea unei înțelegeri între diversele grupări sociale pentru promovarea unei căi de reconstrucție pașnică.

GUNNAR JARRING, diplomat suedez (născut în anul 1907, studii superioare de orientalistică, diplomat de carieră cu funcții importante în centrala ministerului de externe suedez și în misiunile diplomatice ale acestei țări în Turcia, Iran, Irak, Etiopia, India, Ceylon, Pakistan, S.U.A., U.R.S.S., Mongolia. Numele lui Jarring a devenit binecunoscut ca mediator al O.N.U. în conflictul din Orientul Apropiat după războiul din 1967). Deși s-a retras din activitate, a declarat recent că este dispus să îndeplinească orice sarcină în Orientul Mijlociu, pe care secretarul general al O.N.U. ar dori să i-o încredințeze

KARL BOEHM, muzician austriac (născut în anul 1894, studii superioare muzicale la Graz și Viena; a desfășurat de-a lungul îndelungatei sale vieți o bogată activitate dirijorală pe scenele celor mai cunoscute teatre lirice și în fruntea unor celebre orchestre simfonice din Graz, München, Darmstadt, Hamburg, Dresda, Viena, Berlin, Napoli, Buenos Aires, Metropolitan House din New-York, Salzburg și altele). În ciuda vîrstei sale înaintate (aproape 80 de ani), Karl Boehm a dirijat recent la Scala din Milano un concert simfonic cu lucrări de Mozart (autorul său preferat) și Bruckner

de la lume adunate

MĂRTURIE DE DINCOLO DE MILENII. O expediție științifică a Institutului de geologie din Iakutsk (U.R.S.S.) a făcut de curînd o interesantă descoperire pe malul Oceanului Înghețat de Nord unde a găsit scheletul perfect conservat al unei balene uriașe în lungime de 24 metri. Se apreciază că acest vestigiu nu are o vîrstă mai mică de 3 000 de ani

COINTERESAREA E TOTUL. În statul Ohio (S.U.A.) zelul polițiștilor a fost stimulat de o măsură recentă: drept premiu pentru găsirea a cinci mașini furate și — bineînțeles — pentru arestarea autorilor furturilor se oferă o mașină. Se pare că premiul e apreciat de vreme ce numărul automobilelor recuperate a crescut cu 49 la sută

RAIUL PE PĂMÎNT! Se poate afirma, pe bună dreptate, că uneori locuțiunea de mai sus își pierde sensul ei metaforic devenind expresia celei mai pure realități, ca, de pildă, în cazul insulei Sark din Canalul Mînecii. Într-adevăr, în acest colț de lume nu există automobile, folosirea lor fiind interzisă prin lege, deci un adevărat rai al nepoluării. Ceea ce i-a determinat pe experții spitalului St. Bartholomew din Londra să întreprindă acolo cercetări în domeniul poluării, folosind probe de sînge neinfestat, aparținînd locuitorilor insulei Sark.

IA CASA DE UNDE NU-I! Chiar așa s-a întîmplat cu proprietarii unei căsuțe construite din prefabricate în localitatea Ganziri, de lîngă Messina (Italia), care, întorcîndu-se într-o zi acasă, n-au mai găsit locuința pe locul ei. Pasămite, hoții o demontaseră piesă cu piesă, o încărcaseră în camioane plecînd cu ea de parcă ar fi efectuat o mutare banală

FACEȚI REZERVE DE «ALLIUM SATIVUM»! Pe lista «best-sellers»-urilor japoneze figurează, printre primele, cartea profesorului T. Watanabe, intitulată (cam prozaic) «Cum să-ți menții sănătatea cu ajutorul usturoiului». Volumul prezintă detaliat 47 moduri de utilizare a usturoiului la prepararea mîncărurilor, menite să prevină și să combată tulburări și maladii din cele mai diverse, de la insomnie, de pildă, la afecțiunile hepatice

PAPAGALI CU STUDII SUPERIOARE. Aproape că nu-ți vine să crezi și totuși la Sydney s-a inaugurat prima școală din lume pentru papagali. Se precizează că la încheierea cursurilor, papagalii vor primi diplome menite să le confere dreptul de a fi vînduți la un preț de cîteva ori mai mare decît al unui pîrlit de papagal fără studii. Și cînd te gîndești că n-au putut să învețe decît după metode papagalicești.

FOTBAL ȘI MUZICĂ. Cerem scuze Radioteleviziunii române pentru asemănarea dintre titlul de mai sus și denumirea emisiunii radiofonice sportive de duminică după-amiază, dar n-avem încotro: compozitorul britanic Eddie Warner a terminat de curînd lucrarea muzicală intitulată «Football». Potrivit declarațiilor autorului este vorba de o «simfonie în 12 goluri și 2 lovituri de pedeapsă». Se așteaptă doar fluierul arbitrului (pardon, semnalul dirijorului)

lumea văzută de aproape

toamnă la geneva

Dacă ar fi să privim prin comparație cu meleagurile de dincolo de Alpi, unde numele Veneției este asociat cu cel de «serenissima republica», iar al Genovei cu cel de «superba», atunci, aici, pe tărîmuri helvetice, frumosul oraș crescut pe malurile lacului Leman ar trebui localizat prin «Geneva diplomatica». Nu este cîtuși de puțin o exagerare în această asociere pentru că, de-a lungul unui an, aici se întîlnesc, în cadrul diferitelor organisme internaționale, oameni politici și reprezentanți ai statelor de pe mapamond. Într-atît de mult s-au implantat respectivele instituții în viața orașului, încît vizitarea Palatului Națiunilor sau a Organizației Mondiale a Sănătății a fost inclusă în ghidul turistic

Dincolo însă de imaginea aceasta insolită, Geneva se recomandă vizitatorului și în alte ipostaze. Căci, armata de oameni politici și funcționari internaționali, de turiști și hippies, de muncitori imigranți din mezzogiorno italian și din sudul Spaniei, colorează prin prezență peisajul citadin. Prin toată mulțimea pestriță a străinilor, prin tot acest Turn Babel al graiurilor lumii, localnicii se simt într-un fel stînjeniți. Tradiții și obișnuințe helvetice, moștenite vreme de generații, încep să se metamorfozeze, să-și piardă din trăsăturile specifice, suferind puternica presiune a influențelor exterioare. Nu mă refer aici la faptul că liniștea de catedrală din timpul hrănirii grațioaselor lebede e spartă țăndări de ritmurile sincopate ale pletoșilor chitariști englezi. Și nici la poluarea esteticii străzilor, prin azvîrlirea de către turiști a staniolului de la ciocolata Suchard ori a mucurilor de țigări, spre consternarea genovezilor, renumiți pentru spiritul lor gospodăresc. Ci la alte fenomene.

Într-o seară, unul din marii specialiști în criminalistică, atrăgea atenția telespectatorilor că atacurile gangsterești asupra băncilor și magazinelor de bijuterii au crescut, în ultimii doi ani, de aproape 20 de ori. Autorii unor spargeri în plină zi, folosind metodele clasice importate din S.U.A. și Franța, sînt străini, afirma specialistul în cauză. În schimb, ziarele de a doua zi relatau că pungașii sînt autohtoni. De ce am făcut această precizare! Deoarece există, la ora actuală, pe multiple planuri, un puternic curent împotriva celor veniți de peste granițele Elveției — nu ca turiști ori ca participanți la reuniuni internaționale, pentru că ei aduc valută — ci ca muncitori în căutare de lucru. Ziarele sînt pline de anunțuri cu oferte de serviciu. Posturile cele mai bine plătite sînt acordate doar localnicilor. În schimb, pentru meseriile necalificate sînt preferați imigranții, dar și aceștia doar dacă posedă autorizație specială din partea autorităților. Restricțiile sînt din ce în ce mai severe. Bunăoară, muncitorii italieni, spanioli, portughezi sau turci nu au voie să-și aducă și soția sau copiii, pentru a nu crea țării gazdă probleme de ordin social — asigurări, locuri la școală etc., etc.

În valul de inflație, care a cuprins țările Europei occidentale, a fost prinsă și Elveția. Din anul 1970 și pînă în prezent, prețurile au crescut la principalele bunuri de consum cu 25%. Unii pun această scumpire a vieții pe seama faptului că sindicatele au obținut, în urma acțiunilor revendicative, majorarea salariilor, drept care patronii au trebuit să recurgă la reajustarea prețurilor. Alții afirmă că de vină este concentrarea la Geneva a atîtor organisme internaționale și conferințe, funcționarii acestora și participanții străini avînd la dispoziție mari sume în valută. Deci, influențează în mod direct piața cumpărînd la prețuri mari. În sfîrșit, nu puțini sînt cei care fac legătura între inflație și criza sistemului monetar occidental, știindu-se prea bine că Elveția este marele bancher al lumii de afaceri. Oricare din aceste motivații poate fi luată în vedere, numai că hemoragia prețurilor este resimțită în primul rînd de cetățeanul obișnuit și nu de marele bancher sau de diva venită din Italia sau Franța la vila princiară de la Montreux. Și nici de puzderia de ceasornicari și bijutieri ale căror afaceri prosperă. Cred că nu există nicăieri în lume o asemenea concentrare, pe kilometru de stradă, de ceasornicării de lux, unde se vînd orologii de cele mai curioase forme.

La sfîrșit de octombrie, toamna a fost neobișnuit de frumoasă pe malurile Lemanului. De aici și avalanșa de turiști — îndeosebi japonezi (așa se și explică faptul că mărfii bijutieri, ingenioși ca întotdeauna, au trecut operativ la scrierea anunțurilor din vitrine și în limba niponă). Din goana autocarelor, vizitatorii n-au timp să admire măreția Mont Blanc-ului profilat la orizontul lipsit de neguri, nici să adaste pe mica insulă cu nume dedicat lui Jean Jacques Rousseau, cetățean al Genevei, ale cărui lucrări filozofice au avut influență asupra revoluționarilor de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Trecerea se face rapid de-a lungul lacului, pe artera comercială pentru ca programul să se încheie, potrivit noilor obișnuințe, printr-un tur «Genève la nuit» din care nu poate lipsi, se înțelege «cabaretul cel mai sexy» — BA-TA-CLAN.

Pentru adevăratul turist însă, în căutare de frumos, dornic să-și îmbogățească spiritul, Geneva rămîne orașul cu o bogată viață culturală și artistică. Numai în săptămîna de la 20 la 26 octombrie, alături de populara trupă americană de marionete «The Bread and Puppet Theatre» din New York, putea fi văzut Raf Vallone în piesa lui Pirandello «Șase personaje în căutarea unui autor», la Victoria Hall a concertat orchestra Radioteleviziunii elvetiene, iubitorilor de pictură li s-a oferit la Petit Palais o retrospectivă «De la Renoir la Picasso» și, spre marea mea satisfacție, într-una din galeriile cunoscute ale Genevei, la Stebler, compatriotul Patriciu Mateescu expunea ceramică, bucurîndu-se de un binemeritat succes

Sigur, nu am pretenția că am epuizat întreaga gamă de manifestări cultural-artistice prestigioase, dar simpla enumerare a cîtorva, luate la întîmplare, mi se pare grăitoare.

Pe Quai des Bergues, în fața hotelului cu același nume, unde a locuit vreme îndelungată și Nicolae Titulescu, studenții împart trecătorilor manifeste ale unei mișcări pacifiste. Dintr-o limuzină lungă cît două mașini obișnuite, un el bătrîn și o ea tînără, ducînd în lesă patru șoricari năpîrliți, coboară lîngă restaurantul de lux. Peste drum, doi muncitori spanioli urnesc cu greu placa de beton pentru taluzarea unei bucăți din malul Ronului. Spatele se încovoaie sub greutate. Siluetele li se profilează sub reclama cu litere roșii de neon a ceasului „Movado" — «Timpul este bani, spune reclama — Movado poate să albă un minut întîrziere la un an»

Timpul înseamnă bani și pentru imigranții spanioli și pentru fabricanții de ceasuri.

Ion MĂRGINEANU

Frumosul parc din jurul sediului Națiunilor Unite, de pe malul lacului Geneva, va fi deschis publicului, pentru promenadă, în zilele în care în palatul înaltului forum internațional nu se vor ține ședințe.

Maria Callas este — fără doar și poate — una dintre cele mai valoroase reprezentante ale bel-canto-ului contemporan La faima ei artistică se adaugă însă și aceea a unei vieți zbuciumate, cu dramatice întreruperi ale activității scenice. După o asemenea perioadă întunecată — care a durat nu mai puțin de opt ani — cîntăreața a reapărut, într-un cadru strălucit, concertînd la Hamburg și fascinînd, ca de obicei, publicul.

Fotografia noastră o înfățișează după concert, primind, fericită, dovezile de admirație ale vedetei de filme Elizabeth Taylor.

Sistemul E.V.Z., recent experimentat cu succes în cadrul unei demonstrații care a avut loc la Paris, reprezintă un extrem de original mijloc de salvare a oamenilor dintr-un imobil cuprins de incendiu. Sistemul constă dintr-o conductă verticală țesută din fire textile sintetice foarte rezistente. Conducta asigură salvarea prin cădere a 1500 de persoane pe oră, indiferent de înălțimea imobilului sinistrat. Frînarea corpurilor în cădere este asigurată de contextura conductei, elastică pe orizontală și complet rigidă pe verticală. Autorul senzaționalei invenții: Gérard Zephinie.

cronica de trei secunde

zeii și mingea

Cine nu-i înțelege pe acești bravi luptători pe frontul nenoroculul, adunați în echipa «Alga» din orașul Frunze, ultima echipă din divizia secundă a campionatului sovietic de fotbal, condamnați la sigură retrogradare — cine nu are auz și suflet pentru soarta lor, e bine să nu ne privească în ochi și chiar să nu ne citească. .

În campionatul sovietic de fotbal, după cum se știe, nu mai există meciuri încheiate la egalitate. Dacă după cele 90 de minute clasice, tabela de marcaj indică un rezultat de 0—0, 1—1, 2—2, sau 8—8, cele două echipe trec la executarea a cîte cinci lovituri de la 11 metri, operație pe înțelesul oricărui afon în ale fotbalului, de pe orice meridian. Nu cred să existe om pe această lume care să nu știe ce-i aceea un «11 metri»... Mai degrabă nu se știe ce-i poezia decît ce-i un penalty. Revenim: cine marchează mai multe penalty-uri din cele cinci de bază, acela a cîștigat meciul. Hotărîrea a fost luată de federația de specialitate pentru a desființa jocul meschin prin care unele echipe încearcă să mențină un rezultat cît mai alb, cît mai indecis. Mă rog, e o hotărîre care ca *orice hotărîre* poate fi discutată *doar* de cei în drept — hotărîre logică, pe de o parte, crudă — pe de alta, căci nu e ușor să-ți accepți înfrîngerea (în fotbal) după ce 90 de minute te-ai omorît, în fel și chip, să nu pleci învins acasă. 90 de *minute* de luptă — fie și meschină — să se ducă naibii în cîteva secunde de noroc sau nenoroc? Trebuie să ai nervi de fier ca să accepți situația, măcar cu gîndul, dar să mai dai și cu piciorul într-o minge. Dar ăsta-i jocul, cine n-are nervi de fier *plece unde vrea* și să nu joace fotbal.

«Alga» din Frunze a ajuns pe ultimul loc, trecînd prin cea mai fantastică încercare din cîte am auzit și citit prin ziarele de sport. Echipa asta — în 8 (opt!) partide consecutive, — a terminat la egalitate meciurile disputate în timpul regulamentar acasă și în deplasare, și tot de 8 ori a pierdut meciurile respective, după efectuarea loviturilor de penalty! E nemaiauzit. E nemaipomenit. Pe scara Richter a ghinioanelor — și trebuie să nu fii om ca să nu admiți că există o asemenea scară Richter și în acest domeniu, mai puțin științific decît un cutremur dar nu mai puțin real — «Alga» din Frunze cred că întrece, ca destin colectiv, destinul individual al fundașului englez care a marcat într-un singur meci trei autogoluri! Trebuie să fii mai tare ca fierul să suporți o asemenea neșansă pogorîtă din mîinia zeilor și transmisă pînă în vîrful propriului tău bocanc.

Ca atare, la ai nouălea meci terminat la egalitate, după 90 de minute, meciul cu Șahtior din Karaganda, jucătorii de la «Alga» din Frunze nici nu s-au mai prezentat la executarea penalty-urilor.

Pot să vină toți umaniștii lumii, cu argumentele cele mai patetice și mai îmbărbătătoare pentru condiția umană — eu rămîn alături de «Alga» din Frunze și de cei 11 eroi ai ei, care au refuzat dialogul cu zeii ticăloși, întorcîndu-le spatele în modul cel mai eroic și mai uman Mai bine retrogradarea, decît continua batjocorire la care te supune nenorocul. Mai bine retrogradarea, decît dialogul cu ticăloșia soartei. Cîteodată e un act de eroism în a accepta că, în calitatea ta de om, nu ești mai tare ca fierul.

Radu COSAȘU

mapamond '73

coandă și apa

Aceste două litere despărțite prin prima cifră cu soț a numerelor — H_2O — reprezintă formula vieții însăși, apa. În ultimele mele convorbiri cu Henri Coandă, savantul îmi spunea, cu un calm demiurgic și o simplitate de filozof antic, un adevăr esențial: sîntem făcuți din apă, ca tot ceea ce mișcă și respiră pe acest pămînt. Și nu ne putem abate de la legile care guvernează însăși materia primă din care am fost făcuți.

Omul care din copilărie se închinase lui Eol, zeul vîntului, își pleca fruntea socratiană în fața unei simple picături de apă. Uluit de descoperirile pe care le făcea, emitea judecăți de o logică imbatabilă cu privire la deosebirile tipurilor umane în dependență de diversitatea apelor pămîntului. Analizînd cristalele de zăpadă, el demonstra că acestea nu sînt pretutindeni aceleași și că forma lor nu depinde de simplul hazard. Judecînd supunerea mărilor și oceanelor legilor gravitației, ale atracției soarelui și lunii, ale rotației globului în jurul axei sale, Coandă era convins că noi înșine, fiind compuși din apă, sîntem supuși acelorași legi. Ideea îl ducea la descoperirea simburelui rațional pe care astrologii și-au construit eșafodajul străvechii lor științe oculte. Și, zîmbind înțelepțește, Coandă îmi spunea că «apa vie» din basmele românilor nu este doar plăsmuirea naivă a unui ideal de viață fără de moarte și de tinerețe fără bătrînețe, ci intuirea unei posibilități, deocamdată existentă numai în povești. Și că, la baza tuturor poveștilor, a existat întotdeauna un strop de adevăr.

Am privit deunăzi, îndelung, o hartă în care erau trecute toate apele mari și mici ale pămîntului românesc. Mii de nervuri coborînd din hora Carpaților spre Dunăre și mare. Ape cu nume de bărbați, și ape cu nume de femeie. Oltul și Jiul, Bistrița și Prahova, Mureșul și Siretul, Cerna și Tîrnava, Argeșul și Arieșul, Putna și Ialomița... Prin alte părți, arareori apele poartă nume masculine: Sena și Volga, Vistula și Tamisa, Elba și Neretva... Doar Nilul strigă în Cartea Morților — scrisă cu 2300 de ani înainte de era noastră — cu nume de bărbat: «Eu sînt tatăl, cel ce vă potolește setea și vă păstrează insulele!». Iar Saint-Exupéry îi răspundea peste patru milenii: «Tu nu ești numai necesară vieții, ci ești însăși viața; bogăție fără seamăn pe pămînt; *tu, cea mai delicată; tu, cea mai pură*; tu, sufletul pămîntului.» Căci restul — copacii și florile, poienile și holdele — nu este decît întruchiparea viselor apei ce doarme.

Se vorbește mereu de această imensă bogăție a Terrei pe care oamenii o irosesc fără istov. Lumea modernă a văzut în ea un imens capital dar, ca orice capital, epuizabil. O simplă privire asupra planisferului arată că regiunile cele mai deposedate ale globului sînt cele lipsite de apă. Al șaselea continent, «supercontinentul albastru», este cel al oceanelor 70 la sută din suprafața globului aparține acestui colos pe care Lautréamont îl preamărea în «Les Chants de Maldoror»: «Te salut bătrîne ocean!/ Bătrîn ocean cu apele amare./ Bătrîn ocean, cu forțe salutare,/ Nimic din ce ascunzi, avar, copleșitor,/ Nu va fi pentru om pierdut în viitor...» Acum o sută de ani, cînd scria aceste versuri, Lautréamont era un optimist incorigibil. Pe atunci, supercontinentul albastru încă nu era bolnav. Histologia lui ne arată semnele instalării cronice a maladiei abia în ultimele decenii. Numele ei e Poluarea. «Imensitatea calmă în evidentă rezervă» — cum o numea Paul Valery, suportă. Pîrîul murdar, canalul fetid se duc în rîul otrăvit, rîul în fluviul ce cară milioane de tone de gunoi și reziduuri industriale în mări, mările comunică cu oceanele și colosul albastru se întunecă la față. «No men's Sea» — marea nimănui, devine bătăcocura tuturor. Primii cosmonauți au fost stupefiați de imensitatea întinderilor cafenii care se vedeau pe suprafața oceanelor în locurile unde acestea primeau cele mai grele lovituri din partea lui Homo tehnologicus din proslăvita societate de consum. Albastra Dunăre a ajuns closetul Europei. Rinul nu mai e decît un imens canal de lături. Marile lacuri din America de Nord sînt devitalizate. Mediterana, de pe suprafața căreia în fiecare secundă se evaporă 100 000 tone de apă *pentru a se transforma* în binecuvîntate ploi, și-a pierdut de mult limpezimea. Marea Neagră începe să-și merite numele. Un tiv cernit de păcură solidificată îi acoperă țărmurile ca o broderie de doliu.

Cum va arăta picătura de apă în fața căreia se pleca cu închinăciune Henri Coandă, cum va arăta cristalul lui de zăpadă, cum vom arăta noi, cei născuți din apă, dacă fărădelegea va continua?

Ioan GRIGORESCU

skylab 3

Joi este programat să pornească în lunga sa călătorie extraterestră *Skylab 3*, al cărui echipaj este alcătuit din Gerald P. Carr — comandantul misiunii, Edward Gibson — pilot științific, și William R. Pogue — pilot.

UN BOGAT SORTIMENT

DE CONFECȚII

Magazinele vă așteaptă cu cele mai moderne modele de sezon: *taioare, pardesie, costume, tricotaje, încălțăminte.*

DOSAR FLACĂRA

iertarea numită prescripție

Am primit cheia dulapului vechi de la procurorul criminalist anterior, odată cu funcția, așa cum o primise și el la rîndul lui. «Să vedem cîte din ele poți să lămurești!», mi-a spus, arătîndu-mi dosare la fel de vechi ca și dulapul, unele dintre ele întocmite de către judecători de instrucție ai vechiului parchet, altele chiar de foști comisari. Nu erau multe, dar toate erau extrem de groase, volumele dosarelor rînduindu-se în straturi suprapuse, pe măsură ce alții și apoi iar alții au încercat să dezlege misterele închise între filele lor. Pe coperte aveau înscrise, cu litere mari, ca un semnal de alarmă continuă, dar și ca un semn că aici justiția a fost înfrîntă, formula: «Autori necunoscuți.»

Redeschiderea anchetelor pe baza acelor dosare era îngreunată de ștergerea urmelor prin trecerea anilor, de alterarea amintirilor în memoria martorilor, de imensa cantitate de balast pe care o reprezentau ipotezele și pistele «înfundate». Formula aceea de pe copertă era însă o continuă sfidare.

Cel mai interesant dintre acele dosare era cel al pădurarului M., găsit împușcat în cantonul său, într-o dimineață de duminică.

«GREȘEALA» CÎINELUI

Pe hîrtia îngălbenită de vreme a procesului-verbal de constatare se consemnase că s-a tras prin geam, cu o armă cu țeava retezată, descriindu-se evantaiul de cioburi de sticlă, analizîndu-se glonțele găsit în perete, și că, apoi, după configurația urmelor de pași, infractorul a forțat ușa, luînd arma și pelerina celui ucis. Cam [illegible]. În rest, multe sute de pagini cu declarații nesemnificative și constatări la fel de inutile. «Îl vezi pe acesta?», m-a întrebat antecesorul meu, prezentîndu-mi dosarul. «După ce am citit o mie de pagini și nu am avansat cu nimic, l-am dat dracului. De vină a fost cîinele folosit în *prima zi de anchetă*. Adică, *mai exact*, nu cîinele, ci aceia care l-au mînuit. După ce au cercetat locul crimei, au adus cîinele de urmărire, acesta a luat o urmă din apropierea cadavrului și a ținut-o într-o goană pînă la un cătun de la marginea pădurii. Aici a sărit pe un bărbat vînjos, cu mustăți fioroase, care, pe deasupra, avea pete de sînge proaspăt pe haină și nu voia să spună de unde provin petele. În plus, nu voia să declare nici unde a petrecut noaptea, deși era clar că nu a dormit acasă. Anchetatorii l-au arestat și au considerat cazul închis. Numai că ulterior expertiza a dovedit că sîngele era de miel, că a tăiatul unde a petrecut noaptea fiindcă fusese la o femeie în lipsa bărbatului acesteia și nu a vorbit despre [illegible]venința sîngelui fiindcă mielul tălat [illegible]ru petrecerea în doi era din turma altuia. Și atunci anchetatorii au dat vina pe cîine, deși animalul luase mirosul mamei bărbatului mustăcios, care în seara precedentă crimei făcuse curățenie în canton.»

CUM SE POTICNEA EXPERIMENTUL

— Trebuie să luăm totul de la început, ca și cum ieri s-ar fi săvîrșit crima, i-am spus ritos căpitanului Bogdan, care a încuviințat mulțumit.

Numai că, ajungînd la canton, am constatat că trecerea cîtorva zeci de ani a făcut să găsim o clădire modernă, care nu mai semăna cu aceea în care s-a săvîrșit crima. Nu mai aveam nimic deci de cercetat aici.

Martora care declarase că în timpul nopții, ieșind să arunce conținutul unui ighean, a auzit o împușcătură, era acum o bătrînică uscată. Cei care o audiaseră nu putuseră fixa ora la care a auzit focul, *or, mie mi se părea aceasta o precizare importantă*. Am hotărît să refac experimentul, e adevărat teribil de tîrziu, reconstituind tot ce a făcut, de la data fermă (ora 20), cînd a plecat de la o prietenă din sat spre casă. «Să refacem totul, exact», i-am spus, încurajînd-o. Am plecat, deci, de la adresa respectivă, ne-am oprit pe la bufet (pe atunci circiumă), băbuța a băut «un deți» de rachiu, am mers mai departe, și băbuța s-a făcut turtă. Cînd am convins-o să înlocuim rachiul cu sirop, a refăcut și restul activităților (spălarea copiilor, gătitul etc) cu atîta formalitate, de nu mai ieșea nimic din experiment. În fine, cam după zece încercări, am reușit să fixăm ora cu oarecare aproximație. Cu toate dificultățile, am perseverat în planul de reconstituire a tuturor informațiilor. Exhumarea cadavrului și studierea traiectului glontelui (prin urmele lăsate pe oase) a dus la precizarea că, în clipa în care a fost împușcat, pădurarul ședea pe marginea patului. Și multe alte amănunte aparent nesemnificative, dar care ne duceau, cît de cît, spre unele ipoteze.

IDEEA CIUDATĂ A CĂPITANULUI

Ne obseda dispariția armei și pelerinei celui ucis.

— Pariez că sînt îngropate pe undeva pe aici, în raza comunei, i-am spus într-o zi căpitanului.

— Puteți paria, mi-a răspuns, dar nu cu mine, fiindcă eu tocmai voiam să vă cer permisiunea să încerc să le scot.

— Ce spui?! Cum să le scoți?

— Cu detectorul, să zicem...

— Aiurea! Mai întîi că nu văd de unde am face rost de un detector. Și, dacă l-am avea, ce să facem? Să săpăm și să scoatem din pămînt toate cuiele și potcoavele pe care le va semnaliza?!

— Să ne prefacem doar. Așa, puțin teatru, cum vă place dumneavoastră, dacă nu vă supărați.

Nu m-am supărat; am rîs doar, fiindcă povestea cu micile mele regii de teatru în anchetă i-a adus căpitanului — care nu știu de ce trebuia totdeauna să plătească pentru mine — multe neplăceri din partea superiorilor lui. Afacerea cu falsul detector trebuia să o «regizăm» și de astă dată «conspirativ», fiindcă șefii noștri s-ar fi făcut foc dacă ar fi aflat la ce poate servi în anchetă un aspirator de praf.

Am început prin a împărtăși cîtorva femei «discrete» din comună «taina» începerii acțiunii «cu aparatul special de detectat». Apoi, am plimbat cu discreție regizată un aspirator cu coadă bine ambalat în mai multe kilograme de hîrtie. Zvonul despre aducerea unui aparat care descoperă tot ce e îngropat în pămînt s-a răspîndit chiar mai repede decît bănuiam.

Am fost aproape surprinși dimineața cînd am fost încunoștințați că niște copii au găsit, aruncată într-un șanț de la marginea satului, o armă ruginită, învelită în resturile unei pelerini macerate.

Pămîntul răzuit de pe armă, împreună cu cîteva probe de pămînt culese din grădinile unor persoane bănuite, și mai ales unde existau gropi astupate de curînd, le-am înaintat unui institut de specialitate. Concluziile ne-au condus spre o persoană care pînă atunci nu fusese deranjată de cercetări.

PLASA DE PĂIANJEN

— Ciudat, l-am spus lui Bogdan, îți amintești ce ne-a povestit soția pădurarului?

— Nu chiar tot.

În adevăr, se cam plictisise să mă urmărească discutînd cu ea, pînă și despre visele ei. Ciudat, spuneam, fiindcă tocmai pe noul nostru bănuit îl visase în noaptea crimei...

— Hai să-i facem o vizită, am hotărît.

Locuia departe, la o margine de sat, și parcurgeam un drum noroios și răscolit de roțile imense ale tractoarelor.

— Parcă am umbla după o fantomă!, i-am spus la un moment dat căpitanului, cu gîndul la visele femeii.

Nu mi-a răspuns.

Îi auzeam cizmele cum se afundă și se adîncesc din nou în tina gălbuie și lipicioasă a drumului.

— Și cînd te gîndești, am continuat, că dacă îl descoperim pe criminal, tot nu îl putem trimite în judecată, fiindcă intervine prescripția.

Căpitanul nu mi-a răspuns nici de astă dată, iar eu mă gîndeam că nu ar fi trebuit să fie inventată instituția juridică a prescripției, care înseamnă salvarea criminalului de pedeapsă. O crimă, îmi spuneam, nu poate fi nici iertată, nici uitată, fiindcă este vorba de răpirea unei vieți de om... «Nu oameni, ci lumi mor, cu fiecare individ», parcă zicea un poet. I-aș fi spus căpitanului că poate legiuitorii s-au gîndit că viața face întotdeauna singură dreptate și chinurile, temerile, spaimele criminalului timp de treizeci de ani au fost o pedeapsă suficientă. Dar, dacă era un «dur», fără remușcări? L-aș fi întrebat dacă nu are și el impresia inutilității anchetei noastre, din moment ce tot se izbește de zidul prescripției? Făceam oare «anchetă pură» fără nici o finalitate practică? Multe i-aș fi întrebat pe uriașul căpitan care păsea în urma mea, dacă nu ar fi tăcut, așa cum îi era obiceiul.

S-a întîmplat însă, la fel ca în bancurile cu scoțieni, ca după o bună bucată de drum parcursă în tăcere, să-mi răspundă fără obișnuitul lui: «Permiteți să raportez?»

— Știți, eu m-am interesat despre «omul nostru». O să vedeți o fată frumoasă, care se pregătește de nuntă. Ea nici nu era născută atunci cînd tatăl ei a săvîrșit crima. Mă rog, dacă e așa cum cred eu, oamenii au dreptul la uitare. Amintirile sînt ca un fel de plasă de păianjen care se țese mereu în urma noastră. Nu putem rămîne atîrnați de ele. Trebuie să mergem înainte. De aceea e prescripția. De aceea răscolim noi acum în plasa asta, nu pentru a pedepsi, ci numai pentru adevăr.

Parcă rușinat de ceea ce mi-a spus, a rămas în urma mea cu un pas bun.

ULTIMUL ACT DE TEATRU

— Bogdane, fiindcă azi e citat ca «martor» omul nostru, îmi faci urgent rost de o armă!

M-a privit contrariat, cu vechea lui bănuială față de «regiile» mele. Abia după ce i-am făcut un gest explicativ, s-a răsucit pe călcîie cu: «Am plecat! Să trăiți!»

Discuțiile cu bănuitul le-am început de foarte departe, din anii tinereții lui, făcîndu-l încet, încet, să înțeleagă că știu uimitor de multe amănunte despre viața lui. Apoi, treptat, am început să-i acuz, prezentînd argumentele dozat, pas cu pas. La semnul știut, căpitanul a pus brusc o armă cu țeava retezată pe biroul meu, în timp ce eu i-am spus bănuitului: «Vezi, s-a găsit și arma cu care ai tras!»

El a făcut un gest cu mîinile. Mai exact un început de gest, în sensul că arma adevărată cu care s-a tras era mai lungă. Apoi a tresărit și a rămas înțepenit.

Nici eu, nici căpitanul, nu l-am întrebat: «De unde știi cum arăta arma cu care s-a tras?». Ne priveam în tăcere. În ochii lui a apărut o groază imensă. Înțelegea că s-a produs dezvăluirea de care s-a temut atîta timp. Înțelegea că noi, cei doi care stăteam în fața lui, știam. Dincolo de groază, în privirea lui era și o sclipire de ură. Sau mi s-a părut? Nu știu cîte minute s-au scurs în tăcere. Era nespus de trist și de apăsător să îl vezi cum îmbătrînește. În timp ce el aștepta întrebările noastre frîngîndu-și mîinile, eu revedeam exhumarea cadavrului, rememoram povestea celor patru copii lăsați fără tată, crescuți fără ocrotirea lui, și mi se făcea o silă imensă de cel ce stătea în fața mea.

Căpitanul a deschis geamul biroului și a strigat la cel interogat:

— Ieși! Ieși afară! Pleacă acasă.

A plecat încovoiat, îmbătrînit, frînt.

«Este și asta, un fel de pedeapsă, dincolo de iertarea numită prescripție», am vrut să-i spun căpitanului.

Emil POENARU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

FLACĂRA ALBUM

FRANCE ANGLADE a avut șansa de a fi interpreta unui remake după «Caroline,chérie», succesul de odinioară al actriței Martine Carole.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef. ADRIAN PAUNESCU

flacăra

ANUL XXII — NR. 47 (963) — 17 NOIEMBRIE 1973

lupta împotriva «virusului cameleon»

ancheta noastră: internatele

PURTĂTORII CEI MAI CURAȚI AI LUMINII

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Mai multă grijă pentru monumentele [illegible]

Am vizitat în vara aceasta bisericile de lemn din Maramureș, de pe Valea Izei și Marei. Am putut confrunta cu realitatea imaginile prezentate în manualele de istorie a arhitecturii românești.

Dar în afara încintării produse de cunoașterea lor, am încercat un regret: Cum este posibil ca aceste comori de arhitectură unice, care atrag vizitatori din întreaga lume (am văzut și semnăturile unor vizitatori din Japonia), să fie atît de puțin puse în valoare? Mi s-a părut că există un contrast izbitor între veneratia și mîndria localnicilor, oamenii de pe Valea Izei, intelectualii din Sighet, de felul cum prezintă vizitatorilor aceste monumente și slaba preocupare a forurilor de resort pentru crearea unor condiții bune de a le cunoaște. La cele două biserici de lemn din Ieud, situate la numai trei kilometri de șoseaua principală, se ajunge pe un drum care nici măcar nu e pietruit. La biserica din satul Mînăstirea, de pe Valea Marei, singura biserică de lemn cu picturi exterioare, se ajunge printr-un drum de numai 1 kilometru, care pe vreme de ploaie devine cvasiimpracticabil.

Vizitarea acestora, dacă nu ai norocul să fii însoțit de un pasionat și competent cunoscător al locurilor respective, este înlesnită doar de bunăvoința localnicilor. Nu am găsit în Sighet și Baia Mare nici un ghid al acestor monumente, nici o lucrare care să le prezinte, deși ele constituie mîndria Maramureșului.

Și, în sfîrșit, m-am întrebat cum este posibil să existe o diferență atît de mare între felul în care sînt prezentate și întreținute monumentele Sucevei vecine, și cele ale Maramureșului, tot atît de valoroase?

arhitect Valentina Constantinescu
București
str. Paul Greceanu nr. 1

Cine plătește greșelile de execuție: vinovații sau proprietarii?

În nr. 32 din 4.VIII a.c. al revistei «Flacăra» s-a publicat răspunsul la sesizarea noastră publicată sub titlul «Locatarii vilei 9 și I.C.M. 5». Mi se aducea la cunoștință adresa C.P.M.B. referitoare la plata unor diferențe care urmau să fie suportate de proprietarii blocului respectiv suma de lei 51 016, din care 6 534 lei demolări (deși nu s-a demolat nimic).

În ziua de 11.X.1973 noi, proprietarii blocului, am fost invitați la C.P.M.B. unde ni s-a comunicat că s-au constatat unele erori de natură a prejudicia interesele noastre în calitate de proprietari. Astfel suma inițială a suferit modificări în minus, nu mai suportăm noi demolările în valoare de 12 000 lei (!) urmînd să achităm numai suma de lei 92 000.

La obiecțiunile noastre că din răspunsul semnat de tovarășul director general adjunct ing. Popa Constantin reiește că avem de plată o sumă de 51 016 lei, din care demolările costau 6 534, nu 12 000 lei — iar acum s-a ajuns la un total de 92 000 lei fără demolări — ni s-a răspuns că tovarășul director general adjunct ing. Popa Constantin este inferior comisiei.

Ce reprezintă suma de 92 000 (majorată de la 51 016)?

— Greșeli de execuție, așa susține comisia, respectiv supraînălțarea subsolului cu 30 cm, lucrare care nu a fost solicitată de proprietari etc.

Oficiului pentru construirea locuințelor proprietate personală i s-a plătit de fiecare proprietar drept comisian 1 500 lei, pentru care credem că avea obligația să verifice documentația și execuția lucrărilor pe parcurs. Întrucît am contractat la prețuri ferme și nu am solicitat nici o modificare de soluție față de devizul care a stat la baza contractului, considerăm că toate greșelile de execuție și de neverificarea devizului trebuie să fie suportată de cei vinovați.

proprietarii blocului 9
București
str. Hrisovului nr. 32, sectorul 6

Ar fi în tradiția omeniei românești

Ne luăm permisiunea de a adresa prin intermediul acestor pagini un apel, care sîntem siguri că va găsi ecoul dorit.

Îndrăznim deci să facem o respectuoasă rugăminte celor în drept de a veni în sprijinul celor mai năpăstuite și lipsite de apărare dintre ființe, necuvîntătoarele. Reînființarea Societății pentru protecția animalelor ne-ar onora, ar fi în tradiția omeniei românești și ar constitui încă un pas în lupta împotriva violenței și neomeniei, cu cele mai frumoase consecințe educative și morale.

Pentru cauza apărării necuvîntătoarelor și reînființării Societății pentru protecția animalelor se fac de foarte mulți ani eforturi susținute. Subliniem că reînființarea acestei asociații este așteptată cu multă emoție de foarte mulți oameni și va găsi o largă rezonanță în tradiționala omenie românească.

Elena și Alex. Brîndză
București

Cămine-pensiune pentru bătrîni

Mai demult am citit un articol care ridica o problemă foarte ocută, și anume a bătrînilor care rămîn singuri și neajutorați. Citesc, de asemenea, dese relatări în ziare despre bătrîni care cad victime unor oameni fără suflet, care le acaparează pensia, locuința sau bruma de agoniseală, promițînd în schimb întreținere sau îngrijire și, după foarte puțin timp, acești bătrîni ajung să fie alungați sau chiar maltratați.

Adevărat, sînt cîteva azile sau cămine de bătrîni, ici-colo, dar pentru marele număr de cazuri sînt sau neîncăpătoare sau improprii, cu dormitoare comune unde ești expus șicanelor colocatarilor. Cred că s-ar putea găsi modalitatea de a construi imobile-cămin-pensiune, unde s-ar putea găzdui bătrîni pensionari, fiecare pensionar plătind lunar 3/4 din pensie sau, în caz că are vreo agoniseală (casă, mobile, bani), să fie depusă, în fondul acestui cămin, care să ofere în schimb o cameră și întreținere.

Cu administrarea acestor cămine s-ar putea ocupa casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, care ființează în toată țara, iar în București pe sectoare chiar.

Vorbesc și din durerea noastră, a mea și a soțului meu — paralizat, cu operație și cu puteri slăbite — vîrstnici, 70 ani. Avem pensie amîndoi, pentru noi ne ajunge. Dar o persoană pe care o iei pentru ajutor în casă cere 500-600 lei plus întreținere, ceea ce nu ne putem permite.

Vasile și Cornelia Berlic
sat Viforîta
județul Dîmbovița

Un răspuns de la Ministerul Muncii

Urmare scrisorii adresate revistei «Flacăra», de către Vasile și Cornelia Berlic prin care propun să se construiască cămine de bătrîni și pensionari pe lîngă casele de ajutor reciproc ale pensionarilor sau să se înființeze unități cu plată pentru vîrstnici, vă facem cunoscut următoarele:

În art. 8 pct. 2 din Legea nr. 13/1972 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, se prevede că din fondurile de investiții constituite de aceste case se pot finanța acțiuni de construire, amenajare și dotare a unor unități proprii de tratament balnear sau cămine pentru pensionari.

De asemenea, în țară există organizate cămine de bătrîni și pensionari în subordinea comitetelor executive ale consiliilor populare județene, iar persoanele ce se internează și au venituri suportă o contribuție de întreținere potrivit mijloacelor materiale de care dispun.

Relații în legătură cu internarea în aceste unități și drepturile respective le pot solicita Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Dîmbovița, care întocmește și formalitățile de internare.

director general adjunct
dr. Gh. Popescu

Poate că rezistențele se pot înlocui și eu nu știu

Mă adresez dumneavoastră cu aceste rînduri, că poate numai așa se va putea rezolva problema rezistențelor de frigider Fram de 155 W, iar tovarășii de la Uzina Sadu vor lua măsuri în consecință.

Sînt posesoarea unui frigider Fram, care a funcționat bine pînă în momentul cînd i s-a ars rezistența a 2-a în decurs de 9 ani. Am solicitat specialiști de la cooperativele «Mureșul» și «Solidaritatea» din Deva spre a repara această rezistență deoarece în comerț nu se găsește în nici un oraș inclusiv București, dar acest lucru n-a putut fi realizat.

Întreb uzina Sadu, ce să facem cu Framul în asemenea situații? Să-l predăm la D.C.A. din cauza unei piese, deși mică, cu o însemnătate atît de mare?

Poate prin intermediul dumneavoastră voi primi un răspuns de la cei în drept.

Elena Bugnar
Deva
aleea Transilvaniei nr. 3
blocul nr. 9-A ap. 9

Banii sînt reținuți pentru viitorul sezon estival?

În timp ce mă aflam pe litoral, mama mea, Doina Crișan, din Hațeg, mi-a expediat prin mandat telegrafic cu chitanța nr. 1179 din 30 iulie a.c. suma de lei 1 500 (una mie cinci sute) pe adresa post-restant Constanța.

În perioada 4-20 august, am fost de mai multe ori la Poșta centrală Constanța, dar de fiecare dată mi s-a spus că nu am nici un mandat.

La sesizarea mea, dirigintele respectivei poște a verificat registrele de intrări și ieșiri mandate, dar același rezultat.

Revenit din concediu, am făcut reclamații, au urmat cercetări, declarații, schimb de adrese între Oficiul P.T.T.R. Hațeg și Poșta centrală Constanța. Aceasta din urmă comunică Oficiului P.T.T.R. Hațeg că a achitat respectivul mandat în data de 2 august (2) unei persoane din Gherla (?) (așa reiese din datele înregistrate pe mandat).

Considerînd cazul deosebit de grav și văzînd că timpul trece fără ca nimeni să rezolve această situație, apelez la «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» de a adresa celor în drept întrebarea, cînd au de gînd să-mi restituie banii? Are cumva Poșta centrală Constanța intenția să-i țină pînă la viitorul sezon estival? În acest caz să nu uite dobînda cuvenită!

ing. Titus Crișan
[illegible]
str. Zorilor nr. 2

Să-i considerăm pierduți?

În anul 1971 am fost repartizată ca învățătoare în comuna Berezeni, județul Vaslui. În luna octombrie au venit doi tovarăși de la Oficiul de turism Huși și împreună cu directorul școlii m-au obligat, și nu numai pe mine, să ne înscriem la una din cele 8 excursii stabilite de ei. Ca să evit cearta, deși aveam alte gînduri, m-am înscris. Lunar ne oprea cîte 100 lei. În luna noiembrie m-am căsătorit, în luna august cînd am primit răspuns să mă prezint la Oficiul de turism eram însărcinată și aveam bilet pe litoral. Am mers la Oficiul de turism-Huși, am dus o adeverință de la medic, precum că nu am voie să merg, și o cerere cu numărul de înscriere 239. Tot atunci mi s-a spus că mai întîi trebuie să calculeze penalizarea și apoi voi primi banii. Sînt doi ani de cînd trimit adrese, telefoane, în luna septembrie am fost personal însă nu am găsit pe nimeni, deși am stat două zile; pe ușă nici un anunț, program...

Am luat acești bani drept pierduți, am vrut să-i credem pierduți. De ce? Din cauza unor oameni care nu-și fac datoria.

Paulina Bucuci
satul Bogdănești, com. Fălciu,
jud. Vaslui

Consider că este o inadvertență

Am urmărit articolul «Dacă ar ști turcii una ca asta...», serialul «Frontul din umbră», apărut în «Flacăra» nr. 40.

Cred că nu aș cere prea mult dacă aș solicita autorilor să revizuiască unele date calendaristice (din ultima coloană) privind bătălia de la Guruslău (așa pronunță poporul) 3-12 august 1601 și mișelescul asasinat de pe Cîmpia Turzii: 9-19 august 1601.

După cele de mai sus ar rezulta că după bătălia victorioasă de la Guruslău, Mihai nu ar mai fi trăit decît 6 zile.

Considerînd că Mihai Viteazul a stat la Zalău în tabără 4 zile, la Cluj 5 zile, de asemeni și la Turda și pe deasupra o mai trebuit să facă și deplasarea oștirii, pe jos, de la Guruslău la Zalău, de la Zalău la Cluj și de la Cluj la Turda, trebuie să fie o inadvertență calendaristică la mijloc.

Zaharia Bărdașu
Zalău
str. Pieței nr. 18

Apa potabilă din satul meu natal

Scriu aceste rînduri cu speranța că tovarășii vizați vor auzi și vor lua în sfîrșit măsurile ce se impun.

Mă numesc Ristea Florin, născut în satul Ungurîu, comuna Măgura, județul Buzău, acum locuiesc în Buzău. Ceea ce vreau să vă relatez se referă la o problemă acută, care de ani de zile nu este rezolvată: apa potabilă din satul meu natal.

Satul Ungurîu este situat în lungul șoselei Buzău-Brașov, avînd și multe străzi laterale, care pornesc de la șosea și se termină sus pe dealuri, la poalele pădurii, străzi care sînt locuite de aproximativ 60 la sută din populația satului (circa 4 000 de locuitori). Și tocmai această mare parte a locuitorilor satului Ungurîu suferă din cauza lipsei surselor de apă potabilă la distanțe acceptabile. Există aici un bogat izvor de apă potabilă, de care se bucură însă o infimă parte din locuitorii satului Ungurîu, prin cele cîteva cișmele sau «ciucuri», cum le numesc localnicii. Din aceste ciucuri apa curge de ani de zile, din momentul instalării lor, fără ca apa să fie captată și, prin conducte în toată regula, dirijată, pentru ca toți locuitorii satului să se bucure de ea.

Răul constă în faptul că de mai multe ori s-au strîns fonduri bănești pentru acest lucru, dar nu se știe precis unde au ajuns acești bani de fiecare dată. De ani de zile Consiliul popular al fostei comune Ungurîu și actualul Consiliu popular Măgura amăgesc pur și simplu locuitorii satului; nu s-a făcut nimic concret în această direcție.

Sînt sigur că toți locuitorii satului ar fi răspuns prin prestare de muncă patriotică pentru acest obiectiv, dacă ar fi fost procurate cele necesare începerii lucrării.

Florin Ristea
Buzău
bd. Stadionului bl. 14 A
microraionul XIV-Cring

Răspunsul Consiliului popular al județului Buzău

La adresa dumneavoastră nr. 4165/1973, vă înaintăm referatul de cercetare.

vicepreședinte, **secretar,**
ing. Dumitrescu Ștefan **Radu Vasile**

Din analiza efectuată s-a constatat că locuitorii satului Ungurîu, comuna Măgura, județul Buzău, duc foarte mare lipsă de apă potabilă, aceștia fiind nevoiți să se alimenteze din fîntîni situate la distanțe foarte mari (700-800 metri), datorită structurii geologice și hidrogeologice a zonei, săracă în surse de apă.

Din acest motiv organele locale au întîrziat rezolvarea acestei probleme, fiind nevoie de o studiere mai amănunțită a zonei de către un institut de specialitate.

Lucrarea este contractată cu Întreprinderea intercooperatistă de construcții montaj - Buzău, care urmează să înceapă execuția lucrării începînd din luna octombrie.

Cercetarea a fost făcută de ing. Ioniță Manea, salariat la Direcția tehnică-investiții a Consiliului popular al județului Buzău

S-ar cuveni o stradă cu tei

Odinioară în București existau două străzi apropiate: Dacia și Romană, exprimînd și prin aceasta semnificația istorică a denumirii lor. Acum strada Romană se cheamă Mihai Eminescu, dar... Piața Romană a rămas.

Consider că este momentul și cazul ca strada Romană (actualmente Mihai Eminescu) să își reia vechea denumire, iar memoriei genialului nostru poet Mihai Eminescu să i se rezerve o altă stradă, poate mai frumoasă, cu tei pe margini și multă verdeață. De ce nu la șosea, acolo unde cred că și-ar avea mai bine locul.

Mihai Păduran
Intrarea Dacilor nr. 2, sectorul 1
București

6 ore cu bagajul în spate

În luna iulie am obținut prin Oficiul de turism din bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej bilete pentru Timișul de Jos, vila Brădet, camera 3, pentru intervalul 13-24 august. Am fost informat la București că repartizarea se face la hotelul Dîmbul Morii. Ajunși la Timișul de Jos la 8,20 dimineața, am întrebat de această adresă. Nu știa nimeni. Am mers la Timișul de Sus și am dat telefon la Dîmbul Morii. Nu se știa nimic. Complet derutați, am telefonat la centrul de repartizări din Predeal. Funcționara de acolo ne-a spus că nu cunoaște, dar să mergem acolo să lămurească situația. Ajunși la Predeal, funcționara care ne chemase mi-a spus prompt că nu cunoaște. Cînd am întrebat-o de ce ne-a chemat degeaba, s-a supărat și a început să facă gălăgie. Am intrat atunci în biroul responsabilului, care a cercetat schema și a găsit imediat vila Brădet, în administrarea celor de la Dîmbul Morii. Cînd am ajuns, în sfîrșit, cu repartizările la Dîmbul Morii, ni s-a răspuns că toate camerele din vilă sînt ocupate și că ni se va da o cameră la hotel, lîngă șosea, în plin șantier, unde e un zgomot infernal. Am insistat să ni se dea camera pe care am plătit-o cu 60 lei pe zi (la hotel costa 25 de lei pe zi). Recepționera a chemat șefa pe nume Eremia, care a țipat la noi că ne dă unde are. Am cerut să ne confirme pe repartiție, cu ștampilă și semnătură, că la nr. 3 camera e ocupată. Șefa a dispărut. Abia pe la ora 16 funcționara a luat o cheie din cui, ne-a dat-o, și ne-a spus unde este vila (camera era deci liberă). Lucrez în industria chimică, în mediu toxic, și am nevoie de multă odihnă. M-am bazat pe Oficiul de turism pentru a-mi asigura un concediu plăcut. Dar am fost ținuți circa 6 ore cu mîncinuni și purtat de colo-colo cu bagajul în spate.

Cine sînt acești oameni incorecți care nu-și fac datoria?

Voinea Mihalache
operator chimist la U.M.B.

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă

— Ei, acum ești lămurit?

— Ba! (Emanuel Tănjală)

Pe masă s-a așternut toamna. (Horia Pătrașcu)

Gata de horit și de țipurit. (L. Evellei)

Ana Aslan sau o viață pentru o idee. (Ion Predoșanu)

valea jiului — muncă și conștiință (II)

Există două tradiții la Lupeni: prima, să muncești exemplar, și a doua, la ieșirea din mină, să fii felicitat de însuși directorul exploatării. Ziua de 9 noiembrie a marcat o serioasă depășire a planului de producție la mina Lupeni.

la petroșani trăiesc oameni

Intru în Valea Jiului cu sfiala cu care aș intra într-un templu. Merg încet, pentru că știu că regulile vieții sînt aici nu altele, dar în orice caz mult ascuțite și neapărat inviolabile. Defileul Jiului e ca un sistem de alarme ațițat la maximum, ca pentru a avertiza pe cei ce merg spre Petroșani că vor ajunge curînd acolo și că acolo nu e un sat de vacanță, un teritoriu al lenei și al lipsei de gîndire. Defileul plin de primejdii al Jiului întunecat anunță, pe oricine îl străbate, că la Petroșani trăiesc oameni dintre cei mai destoinici ai patriei, oameni încercați de lupta cu viața, oameni de care depinde binele tuturor, **muncitorii subpămîntului, purtătorii cei mai curați ai luminii.**

Există orașe de trecere, săli cu plafonul descoperit între două alte orașe mai organice, mai adevărate. Există orașe fără atracție și fără semn distinctiv, lumi plictisite de propria lor menire, corturi încerte de piatră și cărămidă ale unei civilizații de suprafață, orașe nu fără trecut, nu fără viitor, dar absurde așezări fără prezent, pe care ochiul nici nu le mai ține minte și roțile-înfugă le disprețuiesc. Dar există orașe prin care nu se poate trece fără a și rămîne, orașe astfel construite încît drumul prin ele e obositor, plin de peripeții, orașe fascinante și nu neapărat frumoase, dar pline de semne distinctive, orașe cu personalitate, orașe în care regulile vieții se ascut și toate datele despre om ating limita maximă — orașe de oameni. Un asemenea oraș cred că e orașul Petroșani. În seara cu ceață în care am ajuns la Petroșani, fumul greu atîrna pe coșurile caselor și nu avea putere să se ridice. Mi-am pus îndată problema dacă aș putea să trăiesc în orașul acesta și mi-am dat seama ce oameni sînt aceia din casele Petroșanilor, dacă eu n-am nici măcar puterea să gîndesc pînă la capăt gîndul de a rămîne aici, iar ei rămîn aici și învîng cu forța lor vitală tot ce e încă greu la suprafața lumii și la rădăcina ei. Nu vreau să stau de vorbă cu nici unul dintre oamenii aceștia. I-am cunoscut demult și am vorbit cu ei adesea. Dar acum mă uit la existența lor ca la o singură biografie, chit că pe Mîțu Constantin, care e lăcătuș și șef de echipă, parcă-l aud spunînd, ceea ce a spus, că e de acord cu noul program de lucru, că-n cele două zile libere pe care minerii le vor avea săptămînal va exista și timpul necesar pentru reparația și revizia la utilaje. Nu-l caut, dar îl înțeleg pe Arghir Păcuraru, care spune atît de simplu, de corectă și de cutremurătoarea frază: «Vedeți, în majoritatea cazurilor, brigăzile nu și-au realizat planul din cauza vechiului program, deci nu și-au realizat nici salariul». Maistrul M. Caldă este de acord că două zile de odihnă într-o săptămînă sînt două zile. Tudor Ștefan numără și el acele două zile și numără cu aceeași precizie și pe celelalte cinci zile, cînd se muncește într-adevăr. Gavriliă Constantin și I. Tomescu, ca mii și mii de muncitori ai subpămîntului, știu ce înseamnă două zile libere. Dinci Dumitru și Tabacu Ion fac socoteala că-și vor cîștiga salariul. Kilem Karol și alt Gavriliă Constantin pun întrebări, iar Constantin Nicola, ca și alții, întreabă de vreo cîteva ori: «Înțeleg eu că nu lucrez simbăta și duminica, dar dacă eu nu mă prezint simbăta la lucru nu mă pune nemotivat?»

În săptămînile din urmă, în Valea Jiului oamenii au vorbit mult. Era o stare care trebuia învinsă. Înțelepciunea celor care îi reprezintă pe mineri, determinată de curajul și de înțelepciunea minerilor din Valea Jiului, începe să învingă starea aceasta, în care datorită unui nepotrivit program de lucru oamenii nu-și făceau nici planul și, cum ei înșiși spuneau, nici salariile. Mă uit la marea lor viață, cu atît mai mare și cu atît mai fierbinte cu cît înfrînge tot ce e de înfrînt, și riscurile meseriei jos, și pe ale birocrației de deasupra. Parcurg procesele verbale ale ședințelor care au hotărît că în Valea Jiului se va lucra cinci zile pe săptămînă, cîte opt ore, și o singură simbătă în lună, pentru ca abia astfel planul de producție și salariul fiecăruia să se realizeze pînă la capăt.

...A doua zi, în întreaga Vale a Jiului este senin. Seninul dulce al primăverii ce există în ritmul tulbure al fiecărei ierni. **La Petroșani nu se trăiește pe orizontală. La Petroșani a fi cel mai înalt dintre gînduri înseamnă a fi cel mai adînc dintre gînduri** — înalt semnifică adînc — și nici nu-ți vine parcă să crezi că dedesubt, sub pașii tăi, sub plinea astăzi bună a Petroșanilor, sub monumentele încă sărace ale orașului și sub lumina încă perforată de fum a Văii Jiului sînt toți oamenii aceștia vii, copii ai revoluției, și ai adevărului, și ai efortului, și ai dreptății, și ai luminii mai ales! Peste întreaga Vale a Jiului cade deodată ziua. Nu mai e ceață și se vede soarele undeva, pe cer, și e de mirare că se vede acolo, și nu în adînc, în locurile unde stau toate cele înalte aici, pe Valea Jiului.

Adrian PĂUNESCU

Un motel își caută stăpînul. La 4 km de Uricani, la Vadul cu pești, această frumoasă cabană va deveni (sperăm) proprietatea minerilor din Valea Jiului.

erau între 40 și 45 de grade, dădeam trei lopeți și ne stropeau cu apă

După ce ani de zile am avut des prilejul să scriu și să aud vorbindu-se despre «dramele» *balonului rotund*, despre importanța prioritară a ristului exterior, după ce le-am luat interviuri lui Stanley Rous, în holul hotelului Astoria din Leipzig (în 1969), sau lui Gerson (în 1971), pe stadionul Morumbi din Sao Paulo, după ce am avut ocazia să cunosc bine lumea nebună, nebună, nebună a fotbalului, lume care-și închipuie că viața începe cu o preluare, de vrăjitor, pe șiret și se termină cu un șut în bară, după toată această copilărie a oamenilor mari — copilărie de care au nevoie, din cînd în cînd, și savantul, și poetul, și omul de stat chiar —, după această copilărie, zic, iată-mă făcînd, de cîteva luni, alt fel de cronici, la cu totul alt fel de partide. Partidele vieții noastre de toate zilele, partidele muncii pentru o viață mereu mai bună, partidele importante, vitale, ale poporului român.

. . .

Acum trei săptămîni mă pregăteam, ca într-un ritual — cu smerenia și respectul pe care ți le insuflă mina, fie ea cunoscută și numai din lectura unor cărți destul de deprimante cum sînt «Germinal» a lui Zola sau «Sub stele» a lui Cronin, din legende orale sau din presă — mă pregăteam să cobor în mina de aur și metale neferoase de la Baia de Arieș. Repet «ritualul» la Vulcan, și-mi marchez, în gînd, două elemente noi din plecare. Pop Ana, femeia de serviciu de la camera de echipare, îmi spune că e musai să-mi pun obielele — îmi și arată, expert, cum se string pe picior înainte de a-l băga în cizma de cauciuc (la Baia de Arieș nu mi s-au dat obiele); al doilea musai: masca de gaze, destul de incomodă, pe care mi-o atîrn de gît (la Baia am primit doar lampa de miner, obligatorie pentru orice om care intră în mină).

Plec într-un grup de trei oameni spre puț. Vorbe puține. Explicație la îndemîna oricui cu pămîntul, cu adîncurile lui, nu se vorbește. Se luptă. Și lupta e fără cuvinte. E surdă și e mută. De aici și natura zgîrcită la vorbă a minerului.

Pătrundem în mină prin intrarea Bealomaș. Ocolim cîte o groapă cu apă, cîte un cablu, cîte un macaz.

Ajungem la abatajul cameră nr. 8 — bloc 3 — stratul 3. La brigada lui Cheța Vasile. Negru tot de cărbune, ba nu, zăresc totuși culoarea alb în... albul ochilor, Cheța Vasile are, parcă, o privire care atrage magnetic, poate și pentru că în ea citesc, ca un curent alternativ, bucurie și ciudă. Bucurie pentru că sîntem oaspeții abatajului său, și ciudă că...

«...e o nenorocire cu transportoarele astea TR-2. Trece cîte o oră, o oră și jumătate pînă să le lungim, în timp ce la fostele TP-2 punerea în funcțiune durează doar 20 de minute. Pierderea asta de timp ne mănîncă sufletul. Trebuie să se revină la vechile transportoare!»

«..se va rezolva, n-ai nici o grijă — intervine secretarul Săcăluș.

Părăsim abatajul lui Cheța, și Săcălus Gheorghe îmi dezvăluie o altă latură a problemei care-l frămîntă atît de mult pe șeful de brigadă de la blocul 3 — camera nr. 8

«...așa e, TP-2 se pun în funcțiune de 3-4 ori mai repede, costă și de două ori mai puțin decît transportoarele astea noi, dar chestiunea este ce se va face cu ele producătorul, fabrica de la Satu Mare?»

Mă gîndesc în tăcere la «chestiune» și între interesele lui Cheța Vasile — și ale tuturor minerilor din Valea Jiului — și cele ale fabricii din Satu Mare optez pentru Cheța Vasile. Poate că greșesc, dar toate calculele — și cele foarte omenești, și cele economice — par să-i dea dreptate brigadierului.

. . . . . .

Nu întîmplător — și-aveam să mă conving ulterior și de ce — ne îndreptăm spre abatajul cameră nr. 5 — bloc 3 — stratul 3. Urcușul capătă la un moment dat accente nebănuite, un fel de alpinism subteran, îmi zic în sinea mea, de vreme ce la un moment dat urcăm scări înnădite în lungime totală de vreo 15–20 de metri (pe care peste o jumătate de oră aveam să le coborîm de două ori mai greu), prima dintre scări aflîndu-se suspendată la vreo doi metri înălțime. Firește, urcăm, cu opinteli dar urcăm, și dăm de un abataj care ne întîmpină cu un adevărat șoc de căldură. În fața noastră lucrează vreo zece oameni pe jumătate goi. Sima Ion, șeful brigăzii, se apropie de noi și raportează situația abatajului în acel moment. E aproape gol, are pe el doar un chilot și pe trup îi curge transpirația șiroale. Bineînțeles că nu mă mir cînd simt că și mie îmi cad picături de transpirație de pe nas pe blocnotes, mușind praful de cărbune și colorîndu-mi paginile.

«...tovarășul Sima a luat o inițiativă făcătoare de recorduri: fiecare din cele trei schimburi ale brigăzii sale s-a angajat să extragă, pînă la sfîrșitul lunii, cîte două cîmpuri în plus față de sarcina de plan, din fiecare aripă de abataj. Asta înseamnă un total de 12 cîmpuri în plus, echivalente cu 300 de tone de cărbune».

«...ce crezi, o să reușești să extragi cele două cîmpuri în plus pe aripă», îl întreabă, zîmbind, Gheorghe Săcăluș pe brigadierul Sima.

«...și dacă or fi trei, nu două, ce-ți zice?!?»

. . . . . .

Vorba zboară, se pierde, dar recordurile de producție se scriu, chiar dacă — situație fericită, rară — se întîmplă să fie bătute cinci zile la rînd! În numai cinci zile brigada lui Sima a extras peste plan 89 de tone de cărbune, în timp ce curba extracției pe mina Vulcan a cunoscut o ascensiune grăitoare (direct legată de sporul progresiv al eficienței oamenilor lui Sima): 14 tone în plus extrase — pe întreaga mină — luni, 5 noiembrie, 32 — marți, 34 — miercuri, 202 — joi, 371 — vineri!

. . . . . .

«știți ce va însemna generalizarea — pe toate cele 20 de brigăzi ale minei — a inițiativei lui Sima? Cel puțin 5 000 de tone în plus pe lună față de sarcina de plan. Și știți ce înseamnă 5 000 de tone în plus?...»

Nu-mi dau seama, bineînțeles, prea exact ce înseamnă cele 5 000 de tone de cărbune în plus, încerc însă să-mi închipui și-mi promit să-i pun aceeași întrebare brigadierului Sima.

. . . . . .

A doua zi, simbătă, pe la ora prînzului, în fața birourilor minei. Mă întîlnesc cu Sima Ion.

«...cu treburi și azi, doar e zi de odihnă?»

«Treburi, da. Și de elea mai faine. Am venit să-mi iau pițulele. Că tocmai azi s-o nimerit să fie zi de salariu. Da' s-o nimerit bine, bag samă, că-i soare și-i cald...»

«v-ați învățat cu căldura din abataj?» încerc eu, stîngaci, să întind o punte spre temele pe care vreau să le discut cu Sima.

«... păi să știi dumneata c-ai zis o vorbă tare adevărată. Ne-am învățat acolo, la abataj, cu căldura. Că amu-i anu' am lucrat vreo șase luni la o retezare de strat, că luase foc. Și erau între 40 și 45 de grade. Dădeam trei lopeți și ne stropeau cu apă. Și iar dădeam trei lopeți. Și tot așa. Șase luni...»

Încerc să aflu cum a fost cu inițiativa lui, cu care bate, zi de zi, record după record.

«...păi cum să fie. Vreo lună am tot gîndit, dormeam 2–3 ore pe noapte, mă trezeam, umblam ca strigoiu' prin cameră și-mi tot făceam socoteli. Apoi, mi-am luat inima în dinți și am spus tot la mină. Peste cîteva zile s-o scris de inițiativă la ziar, la ziarul nostru. Atunci m-o luat în primire Elena, nevastă-mea. Mă, Nelule, nu te grozăvești tu, oare, și-om ajunge de rîsul lumii? Ce era să-i zic? Tu muiere, tu taci, așteaptă și-am vorbi la urmă. Și-or vorbit recordurile în locul meu. Scurt pe doi. De ce facem recorduri? Pentru că sîntem o brigadă unită. Sîntem 22 de oameni, majoritatea maramureșeni, s-or mai lipit și vreo patru olteni și vreo trei moldoveni, dar parcă sîntem toți de la o mamă. Ne-o călit viața, ne-o călit și focul, cum vă spuneam, și uite de patru ani lucrăm tot împreună. Sigur, or să facă și alții ca noi. Mîine-poimîine or să lucreze toate brigăzile cu cîte 2 cîmpuri în plus pe schimb pe fiecare aripă. Pă mină, asta o să dea peste 5 000 de tone în plus pe lună. Ce înseamnă 5 000 de tone peste plan? Ce să însemne? Viață mai bună și pentru mine, și pentru Lenuța, și pentru pruncu' meu, Viorel, și pentru dumneata, și pentru noi toți, românii».

Marius POPESCU

greutăți sînt la tot pasul, însă omul adevărat nu se poticnește; el face pasul mai mare și trece peste ele

Primul merge inginerul Aurelian Grosu, *șeful sectorului 1 din cadrul Exploatării* miniere-Aninoasa, pentru că asta înseamnă să fii gazdă la 600 de metri sub nivelul mării, pentru că el deține cîteva recorduri în materie de minerit și, mai ales, pentru că de 14 ani tot asta face: coboară în mină. Ultimul este *inginerul Palade, din cadrul U.G.S.R.*, pentru că a coborît în mină de mai multe ori ca mine și deși nu se poate lăuda, probabil, cu o activitate subterană precum cea a inginerului Grosu, îl liniștește, din cînd în cînd, pe acesta, deși motive nu sînt: *Nu-i nimic, tovarășe inginer. Acum sînteți la vîrsta la care se fac lucrurile mari. Cînd o să fiu mutat la proiectare sau la București or să vă prindă bine acești ani de subteran. Da-da, ați făcut lucruri frumoase mai ales pe-aici.* Eu mă aflu, conform obiceiului, la mijloc, încadrat, cum cere *legea*, și din față și din spate, gîndindu-mă cu spaimă că de-abia peste cîteva ore voi reveni la suprafață.

După cum ne conduce spre cele trei abataje frontale pe care ne-am propus să le vizităm, Aurelian Grosu nu dă nici un semn că s-ar gîndi să treacă la proiectare sau să se mute în cartierul Baltă Albă. În schimb îmi dă cîteva sfaturi pe care mi le însușesc direct proporțional cu frica pe care o simt pe fiecare centimetru pătrat al pielei ce mă acoperă: *Fiți atent! În mină trebuie să-ți fereștî bine mîinile, picioarele și capul. Restul (adică sufletul!) se păzește singur.* Am făcut tot ce-am putut pentru a ajunge întreg și nevătămat în mijlocul celor de la care vroiam să aflu, acolo, unde își cîștigă pîinea și nu la suprafață unde se bucură de ea, ce gîndesc despre schimbarea programului de lucru. Fiindcă aici, la sute de metri sub propria casă sau sub cimitir, nu-ți poate fi indiferent dacă un șut ține 6 ori 8 ore, cum la fel de bine simți cît de mari și necesare sînt două zile libere pe săptămînă.

Alexandru Bodnar are 45 de ani. Ultimii 15 i-a împărțit între casă și mină. După ce îmi spune că exact în locul în care mă aflu un coleg de-al său a suferit un accident din care n-a murit dar acum e pensionar, adaugă: *N-aveți grijă. Programul cel nou e mai bun. Dacă se respectă ceea ce ne-au promis, adică 3 simbete libere pe lună plus duminicile, de noi n-aveți a vă teme. Cînd a fost în Valea Jiului, tovarășul Ceaușescu ne-a spus că știe că noi, minerii, sîntem oameni de cuvînt. Așa noi om da cărbune să rămînă și pentru nepoți.* Alexandru Bodnar are o nevastă și doi copii. Îmi mai spune că e sănătos, dar că ridică greu o grindă hidraulică dintre cele făcute la Vulcan și de aceea le preferă, deocamdată, pe cele nemțești ori franțuzești dar că, *dacă Vulcanul o face grinzi mai bune și mai ușor de burtat, eu pot să le și uit pe-astea străine.* A doua zi era prima simbătă liberă pentru mineri. L-am întrebat pe Alexandru Bodnar ce are de gînd să facă în această zi. *Totul*, mi-a spus. Am plecat mai departe.

Pe Mihai Podaru, *șef de brigadă*, l-am găsit în timp ce încerca împreună cu ortaci săi să țină piept unei surpări. Cînd a crezut că oamenii se vor descurca și fără el am putut sta de vorbă. *Despre program? Uitați cum zic eu. Era bun și ăl de șase ore, dacă am fi avut efectiv pentru el. Dar n-am avut. Împărțiți în patru schimburi rămîneam prea puțini în brigăzi. Cei care ne-am făcut planul atunci, n-am muncit niciodată numai 6 ore. Că e mai bun ăl de 8 ore, se vede și după producția din ultimele zile.* Îl întreb de greutăți. *Ei, avem, nu asta e problema. Soția nu lucrează. Și dacă ar vrea n-ar avea unde, știți și dumneavoastră. Stă cu copiii. Ei, greutăți sînt la tot pasul, însă omul adevărat nu se poticnește. El face pasul mai mare și trece peste ele.* Dacă a doua zi ar fi ședință de partid, Mihai Podaru ar ridica următoarele probleme

De ce li s-a tăiat din salariul ultimelor trei luni

— Șistul și piatra să se măsoare și să se plătească; pentru că și pentru ele se muncește

— Să se schimbe sistemul de supraveghere a încărcării vagonetelor.

Dar a doua zi nu avea loc nici o ședință de partid, ci era prima simbătă liberă a minerilor din Valea Jiului. Mihai Podaru își propusese să stea acasă cu soția și cei doi copii. *Poate o să beau de 2-3 lei pentru ziua mea care a fost acum două zile.*

Tot o singură nevastă, dar trei copii, are și Petru Elizeu. E de prin părțile Iașului, dar a rămas aici din '50 cînd a terminat armata. *Pentru mine noul program e foarte bun. Am 47 de ani și știu ce înseamnă să stai 2 zile acasă cu muierea și copiii și să mănînci un borș moldovenesc.* Ce medicamente folosește Petru Elizeu? *Păi, în afară de coniac și rom orice băutură ca lumea. Mie nu mi-e rușine să vorbesc despre băutură și dacă vreți să știți, cea mai bună băutură care s-a existat pe Valea Jiului a fost romul jamaica. Pe-ăsta dacă nu-l bei tot, te pune jos și ți-e rău. Dacă-l bei tot, ești om în regulă. Vă spun toate astea la fel de liniștit ca și acum cînd vă spun că zilnic citesc «Scînteia» și «Steagul roșu» și, cînd îmi vine mai ușor, chiar o cărticică. Noroc bun și n-aveți grijă, mîine și duminică mă bucur eu din toate cît pot.*

Ne întoarcem la suprafață mai repede decît stabilisem, pentru a asista la o festivitate. Dar cum drumul pînă la colivie durează ceva, mai am timp să aflu de la Aurelian Grosu că oamenii aceștia sînt minunați, că el, Aurelian Grosu, nu poate lucra cu furca în gît. Nu-i plac ranchiunoșii, are o soție *...un serviciu cam subțirel* și în viața lui nu și-aminteste să fi văzut miner cu ochelari. Ai mei s-au cam aburit, iar lampa inginerului Palade dă semne de oboseală. De, zice Aurelian Grosu, *nu s-a obișnuit încă lampa cu programul de 8 ore dar se rezolvă și asta.*

Pînă la festivitatea anunțată mai am răgaz să stau de vorbă cu Ștefan Puican, secretarul comitetului de partid al minei. Îl întreb cîte voturi împotrivă au fost la Aninoasa cînd s-a votat trecerea la programul nou. *Două, și pentru că nouă ne place să spunem lucrurilor pe nume, vă spun și despre cine este vorba: Ioan Brătilă, fost fotbalist la Minerul Lupeni, om învățat să trăiască ușor, acum lucrător la întreținere la Livezeni, mina care nu mai ține de noi, și Gheorghe Pîjin, măsurător de gaze care cînd a vorbit era mai mult beat decît conștient. I-am pus și o fiolă la gură, ca la șoferi. Uitați-o, ce ziceți de colorit?* N-am zis nimic. Aș fi vrut să vorbesc cu Brătilă și Pîjin. Era cam complicat să-i găsesc. *Știți*, continuă Ștefan Puican, *în ce privește binefacerile celor 2 zile libere pe săptămînă, oamenii or să le simtă după vreo două-trei luni. Veniți atunci pe la noi.*

Pînă atunci am ieșit în curte să văd festivitatea anunțată. Patru brigăzi fruntașe — a lui Cristea, a lui Podaru, a lui Ilie și a lui Vereș — au fost întîmpinate la ieșirea din șut de fanfară și de un grup de patruzeci de pionieri. S-au spus cuvinte puține, pionierii au cîntat *«Hei rup!»*, iar fanfara, un marș și îndrăgitul *«Așa beu oamenii buni»*. Lipsea însă tradiționalul butoi cu bere. Sărbătoriții au și observat cu voce tare, încît directorul a trebuit să-i asigure că: *data viitoare totul va fi așa cum trebuie și toate frumoasele tradiții ale minerilor vor fi reluate.* Oamenii aceia au zîmbit, semn că — așa cum îi auzisem și la 600 de metri sub nivelul mării — *îi musai.*

să scot de la oameni măselele care-i jignesc

Se numesc Gabrilescu Rodica, Șteț Gabriela, Gherghel Nuțica, Gheorghe Elena, Buzac Ioan, Pleștiu Paula, Tiran Vasile, Bud Vasile și, deocamdată, sînt elevi ai școlii din Aninoasa. Primii cinci în clasa a IV-a, ultimii trei în clasa a III-a. Sînt înghețați fiindcă i-au așteptat pe minerii sărbătoriți pe platoul din incinta minei numai în cămășile lor albe cu cîte un bucheț de flori în mînă. Au cîntat, au promis ceva cam greu (dar ce este ușor aici în Valea Jiului), adică numai note de zece, apoi au fost desprinși din grupul din care făceau parte și-au fost aduși într-un birou *unde un tovarăș ziarist aștepta să le vorbească*. De fapt, după ce s-au așezat într-o aliniere perfectă, tovarășul ziarist nu le-a vorbit despre nimic, ci a început să-i întrebe de una și de alta. Mai întîi să-i spună ei, dacă știu, de ce veniseră la mină? Tiran Vasile: *Pentru a-i întîmpina pe minerii fruntași care lucrează cu unelte perfecționate.* Ce sînt acelea unelte perfecționate? Buzac Ioan: *Unelte bune, făcute.* Gherghel Nuțica: *Nuuu! Uneltele care-i ajută mai mult și mai mult pe mineri ca să nu mai obosească așa rău.* În ce sectoare lucrează tații voștri? Gabrilescu Rodica: *Tatăl meu e șef de echipă în sectorul 4.* Tiran Vasile: *Nu știu. E în schimbul 1 dar acum e bolnav.* Șteț Gabriela: *Nu știu.* Gherghel Nuțica: *N-am avut timp să-l întreb.* Pleștiu Paula: *Tătucu meu este miner și salvator. Am fost și eu odată aici cînd l-a salvat pe un om lovit la spate și cu oasele rupte.* Ce fel de oameni sînt tații voștri? Gabrilescu Rodica: *Tata e supărat, citeodată vesel.* Șteț Gabriela: *Eu semăn cu mama. Tata are părul ca dumneavoastră.* Gherghel Nuțica: *Uneori e foarte supărat dar nu-l întreb de ce. A doua zi spune el singur ce s-a întîmplat.* Buzac Ioan: *Primul meu tătic e la Turda și nu știu cum e. Al doilea, adică bunicul, era mai vesel, acum e mai obosit. Al treilea, soțul maică-mii, e poznic și eu îl iubesc foarte mult pe al doilea.* Ce cîntec ați cîntat în fața minerilor? Nici unul

nu știe («Hei rup»). Ați auzit, cumva, că programul la mină s-a schimbat? Ce spun părinții voștri despre acest lucru? Dar voi? Gabrilescu Rodica: *Acuma sînt 8 ore dar două zile libere. Tata nu zice nimic, n-am avut timp să-l întreb. Aflu eu mîine.* Gheorghe Elena: *E supărat. Ce să facă el două zile acasă, mai bine să muncească.* Bud Vasile: *De-acum sîmbătă și duminică stă acasă. El n-a zis nimic dar me îmi convine că se mai odihnește și el.* Gherghel Nuțica: *Tata nu prea are atîta chef dar dacă o să stea două zile acasă eu aș fi bucuroasă că m-aș mai uita la el.* Buzac Ioan, la ce te gîndești acum? *La oamenii care lucrează în mină cu unelte noi, perfecționate.* Ce vă povestesc tații voștri cînd vin acasă? Gabrilescu Rodica: *Tăticu e mereu supărat cînd moare un om care are 4 copii.* Gherghel Nuțica: *Tăticul meu nu povestește dar m-a dus odată jos în mină la orizontul IX.* Șteț Gabriela: *Povestește frumos tăticu dar eu nu țin minte.* Cine dintre voi are televizor? 8 de Euu! Ce vă place din emisiunile de la televizor? Bud Vasile: *Mighty Mouse și Mannix.* Gherghel Nuțica: *7 contra 7, jocuri sportive* Buzac Ioan: *Multe și aritmetica.* Pleștiu Paula: *Muzica și desenele.* Șteț Gabriela *Programul.* Ce vreți voi să vă faceți și de ce? Gherghel Nuțica: *Învățătoare să-i învăț pe copii istoria. Îi iubesc pe Mihai Viteazul și pe Vlad Țepeș. Pe Mihai pentru că el mai mult îi lua pe turci prin surprindere și a strîns cele trei țări și-a făcut România. Pe Vlad Țepeș pentru că îi trăgea în țeapă pe hoți și pe uriți.* Șteț Gabriela: *Învățătoare fiindcă îmi place matematica.* Gabrilescu Rodica: *Translatoare fiindcă îmi place rusa și franceza.* Spune-mi un cuvînt în rușește. *Nu știu nici unul.* Spune-mi, atunci, unul în franțuzește. *Știu să număr pînă la cinci.* Spune-mi cum se spune în franceză cinci. *Nu știu dar știu să spun cum mă cheamă.* Spune. *My name is Rodica Gabrilescu.* Gheorghe Elena: *Inginer agronom, că-mi place să scriu și să stau mult în birou.* Pleștiu Paula: *Învățătoare la Petroșani că la București nu știu să merg.* Tiran Vasile: *Ceferist ca să car oameni. Dar controlor, deoarece controlorul cere biletele și dacă prinde vreunul fără bilet îl țipă jos din tren.* Bud Vasile (căruia îi lipsesc doi dinți din față): *Doctor. Dentist. Să scot de la oameni măselele care-i jignesc.* Buzac Ioan: *Inginer de marină ca să am grijă ca oamenii să nu facă prostii, să nu se arunce de pe vapor, că nu e bine*

Dorin TUDORAN

Cîntă pentru întîia oară în viață directorul Exploatării miniere «Uricani».

nu dăm cărbune cît putem, ci cît vrem

Pe brigadierul Dinu Ion de la Exploatarea minieră Dîlga l-a prins o surpare în anul 1959, an în care lucra la Aninoasa. «Norocul a fost că eram nouă tovarăși. Atunci cînd ești singur îți vezi moartea personal cu ochii. Mai mulți fiind, mai discuți, scapi de gînduri și chiar rîzi».

După cele 17 ore cît au stat singuri și plini de speranță că vor fi scoși, au ieșit la suprafață întîmpinați de membri ai Comitetului Central al partidului, de primul secretar al județului, de neveste și copii. I-au dus apoi la club unde s-a organizat un banchet, iar apoi două zile au fost liberi, să le treacă spaima și să redevină apți de muncă.

La cei 34 de ani, Dinu Ion arată o maturitate aspră, dură, iar cînd rîde o face convins că a trecut prin lucruri grele și va mai trece. A venit din Ialomița, dintr-o comună care s-a șters de pe hartă odată cu inundațiile din 1970. Acolo era mama sa; și-a cerut cîteva «libere», s-a dus și a salvat-o, și apoi a dus-o la fratele din Galați. Acesta dealtfel l-a îndemnat să vină la mină unde, l-a asigurat, va găsi bani buni și condiții de muncă mai grele decît în alte părți. Dinu Ion nu s-a speriat nici de una și nici de cealaltă. A trăit viața așa cum este ea. În urmă cu ani i-a murit o soră de pe urma căreia au rămas cinci copii. Pe unul l-a luat el, l-a îngrijit, și acum se ocupă părintește de el, deși băiatul e departe: elev la o școală profesională din Alexandria. Punînd bani fiecare, frații Dinu și-au întreținut cea mai mare dintre surori la facultate, și acum ea este profesoară într-o comună de lîngă Slobozia.

Un alt frate Dinu, om solid, puternic, a murit în urmă cu ani de apendicită acută. Dureri violente a avut în noaptea de paști, a fost dus la dispensar și lăsat singur, deoarece personalul sanitar era la biserică. «Un frate de-al nostru a sărit gardul, s-a uitat pe geam și l-a văzut murind singur, zvîrcolindu-se în cearșafuri». Pe vremea aceea trăia tatăl lor, ei erau mici și n-aveau știință să reclame cazul. Aveau dealtfel și bunul-simț născut din durere: nu poți învia un mort.

Pe mama sa, Dinu Ion o vizitează în fiecare concediu și îi duce ba o rochie de casă, ba niște pantofi ușori: e bătrînă, nu poate umbla ca-n tinerețe. Brigadierul de care scriu are 16 ani de minerit, dar prima zi și-o aduce aminte perfect. «Mă uitam la cei ce ieșeau din mină, se vedea că sînt munciți și dîrji, arătau rău cu fețele negre și aveam un singur gînd: le voi semăna?»

Peste puțin timp nu numai că le-a semănat, dar i-a și întrecut prin forța morală și fizică, prin puterea de a trece peste greutăți și printr-un lucru dezarmant de simplu. «Una dintre problemele pe care unii dintre oamenii noștri nu o respectă este alimentația. Cum iau salariul, mă asigur întîi cu mîncarea, apoi luxul. Mănînc înainte de a pleca la lucru, mănînc la locul de muncă pîine cu slănină și ieșit din mină mă duc drept acasă. Este de foarte mare importanță ceea ce vă spun». Într-adevăr, la dispensarul minei, destul de bine utilat, mai puțin cu un simplu fișet, văd fișe pe care stă scris: ulcer duodenal, hepatită epidemică și, firește, stări nevrotice. Mina Dîlga, mină veche, are cea mai mare presiune din întreaga Vale a Jiului. Odată introduse în galerii, utilajele nu mai pot fi scoase și dealtfel nu pot lucra la întreaga lor capacitate. Acolo munca fizică e de bază. Și Dinu Ion și ceilalți mineri au salutat plini de bucurie noul regim de muncă; 5 zile a 8 ore. În acest fel își organizezi mai bine munca, personalul auxiliar își vede de treabă liniștit, iar sîmbetele și duminicile se poate face cu adevărat întreținerea utilajelor. Trebuie spus clar și răspicat că există cu adevărat o dialectică a muncii, o atentă preocupare a conducerii de partid și de stat pentru viața minerilor. «Cu ani în urmă — îmi spune Dinu Ion — chiar noi, în adunări de partid, sindicat și ale consiliului oamenilor muncii, am cerut să lucrăm 6 ore. Am lucrat, dar timpul nu ajungea și pentru a îndeplini totuși planul am făcut din duminici și sărbători legale obișnuite zile de lucru. Oamenii au cîștigat mai mult, dar cu prețul sănătății lor. Așa că noua hotărîre ne avantajează, ne ajută să muncim rațional și să avem zile libere». Ion Dinu mi-a spus că lucrul cel mai dificil pentru un miner e să intre în subteran. «După asta simți că și-ai asigurat viața, că începi să trăiești». Necazurile cele mari sînt, afirmă comunistul Dinu Ion, legate de faptul că multe dintre apartamente au doar două camere, butelia de aragaz pentru bucătărie și se dă la un an, doi după ce te muți, iar controlul obștesc în alimentația publică este nu numai ignorat, ci și disprețuit.

«Dacă ni se rezolvă și lucrurile astea dăm cărbune nu cît putem, ci cît vrem».

nu fluierăm a pagubă, tovarășe inginer, ci a 8 ore

Șeful de sector Popescu Grigore merge înaintea mea, prin galerii lungi, la capătul cărora se văd luminițe. Sînt lămpile minerilor, care acolo, la Lupeni, dau zilnic atîta cărbune încît n-au avut timp să-l boteze aurul negru. Și într-un loc îngust, atît cît să meargă o bandă transportoare, să se spargă stratul de cărbune și cu lopata să se azvîrle spre suprafață, aud o formulă: Tovarășe inginer! În abatajul 2 vest se află schimbul de tăiere cu un efectiv de 22 oameni. Raportează șeful de brigadă Sălăgeanu Ioan. Previzibil, Sălăgeanu Ioan este acoperit de cărbune pe față (nu murdar, cărbunele nu murdărește), are mușchi prelungi și un maiou fost vreodată alb.

În 6 august acest an, Sălăgeanu, împreună cu Floarea, soția, Mariana și Doina, fetițele, se afla la mare, unde i-au plăcut valurile, dar nu și mîncarea. S-a întors de acolo cu trenul, fetițele se uitau pe geam, iar soția la fetițe, și ajuns la Lupeni, tovarășul Brașoveanu de la consiliu i-a dat pur și simplu Ordinul Muncii ce-i fusese acordat fiind în concediu. Îl ține acasă în vitrină și nu înțelege cine a avut ideea minunată de a-i spune așa: Ordinul Muncii. Adică, îl ai-l ai, dar ai și ordinul de a lucra în continuare. Pe lîngă ordin, Sălăgeanu are și plăcerea să lucreze și știe precis că și în Valea Jiului plăcerile se plătesc. «Mă culc seara cel mai tîrziu pe la ora 9. De cele mai multe ori adorm tocmai atunci cînd la televizor ni se arată cum muncim noi, ba ni se mai dau și sfaturi. Mănînc foarte bine, fac baie ori de cîte ori curge apa caldă (de două ori pe săptămînă) și beau doar zilnic. E nevoie să bem o bere, două; problema e să nu umblăm beți. Cu soția mă împac excepțional atunci cînd stau în familie. Și știți de ce? Pentru că mie îmi place un lucru: una să spun, una să fac. Dimineața și seara Florica îmi spune să fiu atent, să folosesc masca împotriva gazelor, iar dacă o fi și o fi ceva să fiu sigur că ea și fetițele se vor gîndi numai la mine».

Înainte de a fi miner, Sălăgeanu a trăit și cît a putut a copilărit în comuna Chiraleș din județul Bistrița-Năsăud. Cam pe la 15 ani l-a atras pîrîul comunal și a intrat la moară. Într-o duminică, în care moara era defectă, și deci nu se percepea uium, s-a dus în comuna Sînmihaiul de Cîmpie unde a întîlnit un cetățean care l-a convins să vină pe Valea Jiului. De la pîrîul natal la valea unui rîu atît de important cum e Jiul, drumul a fost prea puțin dificil. A intrat după cîteva școli — de ajutor de miner, de artificier, de miner — în brigada Eroului Muncii Socialiste Petre Constantin și acolo a rămas. Petre Constantin a plecat la altă brigadă pe care o conduce atît de bine, încît cel puțin o dată pe lună la ieșirea din mină îi așteaptă fanfara în care la eufoniu cîntă Stoica Tănase, «pensionist» din 1959 și avînd 65 de ani. Cîntă la eufoniu, «adică un fel de tenor», din 1925, învățat de unul Zbojil care a plecat. Cel mai emoționat a cîntat, și chiar puțin mai tare decît restul fanfarei, în august 1944, în fața actualei policlinici. Afară de cîntecele destinate festivităților legate de depășirea planului, fanfara din Lupeni are în repertoriu și 12 marșuri funebre. La Lupeni, ca și în alte părți, se mai moare, chiar dacă sub ochii lui Sălăgeanu n-a murit nimeni. Odată mort, omul este dus în comuna natală cu fanfară. De la Lupeni pînă la cea mai îndepărtată comună a județului Hunedoara fanfara își consumă repertoriul: 12 marșuri. Dacă sînt comune mai apropiate, 11, 10, 8, 9 și așa mai departe. «Cînd o să mor — spune Stoica Tănase — au să-mi cînte 5, maximum 6 marșuri».

Sălăgeanu nu l-a scris bătrînului său tată că a primit Ordinul Muncii. «Nu, spune, tata tot timpul mi-a dat ordin să muncesc». Și tot Sălăgeanu cîștigă în medie 4 500-5 000 lei pe lună, folosiți în cea mai mare parte pe mîncare și haine. În apartamentul unde locuiește are două balcoane: de pe unul se vede Brăiliță, iar de pe celălalt, complexul comercial, unde niciodată nu-și găsește haine de-a gata pe măsura sa, a vieții exemplare ce o duce. Viața asta exemplară înseamnă umeri largi, înseamnă mușchi, pentru că un miner nu poate fi leneș. «Nu de altceva, dar n-are cînd»...

Banda transportoare merge, lopețile se mișcă mai repede decît industria de confecții, Sălăgeanu mă asigură că el lucrează acolo unde e mai greu și deci mereu dispare și cînd să plec întind mîna și zic: Noroc, tovarășe Sălăgeanu. Mi se răspunde: «Sălăgeanu e altul, nu eu», și mă uit, seamănă, vine și brigadierul, dăm mîna, plec odată cu banda, și fostul morar rîde sănătos și tare. Dar acolo zgomotul nu se aude. În curte, fanfara așteaptă pe cei care depășiseră planul la acea oră: Petre Constantin, Căila Vasile, Ciochia Marin, Jeler Ilie. Apare și un grup de pionieri cu flori, festivitățile astea ar suna fals dacă fanfara nu ar fi a minerilor, iar pionierii nu ar fi copiii celor din subteran.

Oamenii sînt emoționați. Căila Vasile zice: Păcat că nu-i și Herlea Ion. A murit în fața mea și l-am înmormîntat în comuna Harghita, județul nostru, județul cărbunelui.

Lîngă fanfară, gazeta satirică «Sfredelul», cu ajutorul unui desen, o demască în culori pe Saroc Valeria, care «dormea» la 11 în plin soare». Și inscripții «Nu băga capul între vagoneți: Nu introduceți rechizite de fumat în mină; Controlați legătura la pămînt».

Am căutat pe cît am putut să controlez, la suprafață fiind, legătura cu Sălăgeanu de sub pămînt și reținînd, sufletește vorbind, că oamenii din brigada sa, «surprinși» de șeful de sector fluierînd și admonestați în glumă, au răspuns: «Nu fluierăm a pagubă, ci a 8 ore», convinși fiind și exemplari fiind că în valea importantului rîu Jiu munca nu se măsoară cu orele, ci cu vițele.

Eugen SECELEANU

E destul de greu pământul

Zic: Sînteți primarul orașului.

Zice: Da, dar acum sînt puțin bolnav.

Zic: Ași citit cele scrise în «Flacăra» despre Valea Jiului?

Zice: Da, și mi-a plăcut extraordinar. Mai ales mi-a plăcut adevărul din lucrurile acelea și mi-a plăcut cum a descris unul dintre oamenii care au fost și au scris senzația că ți-e frică atunci cînd intri în mină. Nu știu cine era, dar mi-a rămas în cap și pot să spun că e foarte adevărat și foarte frumos.

Zic: Cred că autorul era Horia Pătrașcu.

Zice: Vedeți dumneavoastră, minerul nu-i tocmai ușor de înțeles. E foarte bine să-l înțelegi însă. Au fost greutăți, au fost multe greutăți. În șase ore abia își organiza omul treaba și gata, suna duda.

Zic: Care dudă?! Ce-i aceea dudă?

Zice: Sirena... Și respiră greu, pentru că-i bolnav de gripă și pentru că nu se poate trata de gripă din cauza unui ulcer. Fac socoteala cîți oameni cu munci de răspundere din diferite părți ale acestei țări am cunoscut eu și aveau ulcer datorită orelor multe, dedicate muncii și numai muncii.

Zic: Da' de ce șase ore?

Zice: N-avea omul timp.

Zic: Ca și cu avioanele.

Zice: Așa, ca și cu avioanele. Pentru a avea viteză trebuie distanță. Era dezorganizare. Era, era... un fel de cerc vicios: oamenii nu-și făceau planul, tot oamenii nu-și luau salariul și erau nemulțumiți. Munceau deseori și duminica și tot nu-și făceau planul.

Zic: E bine că...

Zice: E foarte bine că s-au luat în seamă repede și efectiv părerile oamenilor și că, la indicația conducerii partidului, în toată Valea Jiului oamenii și-au spus punctul de vedere și și-au votat programul de lucru pe care-l doresc. E foarte bine pentru că, uite, în prima săptămînă, eu, care păream optimist cînd ziceam că vom face 27 500 tone în 24 ore, acum par un pesimist, că s-au realizat 29 600 tone, datorită acestui program.

Zic: Deci s-a rezolvat.

Zice: Jumătate.

Zic: Jumătate! De ce?

Zice: Pentru că totuși mai e cellalt aspect.

Zic: Aspect?

Zice: Aspect, aspect: utilajul să fie adecvat. Ei, asta e o problemă mare. Poate să fie un utilaj foarte bun în sine, dar foarte prost pentru noi. Că pămîntul Țării Românești e în felul lui, e făcut ei cum e făcut ei, are filii multe de șterl și degeaba îmi vii cu un utilaj bun pentru alt fel de pămînt. Mie îmi trebuie aici utilaj potrivit pentru Valea Jiului.

Zic: Și?

Zice: Luptăm pentru asta, dar asta nu se realizează de pe o zi pe alta. Și mai e al treilea lucru, valabil numai săptămînile astea.

Zic: Care lucru?

Zice: Lucrul că oamenii nu prea cred că ne vom ține de programul luăta. Și ne întreabă, și ne sucesc **«chiar n-o să mai venim noi duminica la recuperare?»** sau **«avem noi simbăta liber?»** Aveți, aveți. Nici nu știți ce bine e că au fost ascultați oamenii și că la conducerea partidului s-a găsit înțelegere pentru toți, vreau să spun și pentru țară, care are nevoie ca minerii să-și facă planul, și pentru mineri, care au nevoie să-și la salariul pentru care luptă.

Zic: Dar pentru sănătatea oamenilor cum e acest nou program?

Zice: Medicii înșiși sînt de acord și să știți că în două zile alea oamenii pot să plece de aici, pot să se ducă la munte.

Zic: Munte e și aici.

Zice: Da, dar încă prea poluat, încă prea bolnav.

Zic: Încă?

Zice: Precis încă.

Ieșim din biroul lui Clement Negruț, primarul orașului Petroșani. Are 47 de ani. 29 600 tone! Și vor fi mai multe! Și mai mult îmi sună în urechi vocea lui. Îi place adevărul. E foarte serios. O luăm prin oraș. Cade pe noi fum greu din coșurile caselor. Încă. Pentru cîțiva ani, pentru nu știu cîți ani încă. Vreau să fac o mărturisire cititorului: doresc să închei reportajul meu tot aici, pe străzile orașului Petroșani. Încît vă rog să-mi permiteți să amestec puțin timpurile, să-l las pe primar acolo, în stradă, și eu să fug cu dumneavoastră, pentru cîteva minute, la Institutul de mine din Petroșani, unde ne așteaptă Ilie Constantinescu, prorector și secretar al comitetului de partid. Îmi cer scuze de la acest om că n-am să insist prea mult asupra amănuntelor pe care mi le-a dat cu privire la institut. Mi-a reținut atenția o chestiune fundamentală spusă de domnia-sa: **spiritul muncitoresc în care cresc studenții.** Profesorul Constantinescu dădea ca elemente ale spiritului muncitoresc întîi de toate disciplina și sobrietatea și am insistat totuși să mai descoperim și alte trăsături ale acestui spirit muncitoresc și am descoperit împreună că și curajul face parte din spiritul muncitoresc. Practica studenților de la Institutul de mine din Petroșani e în mare parte angajare efectivă în producție. Educație în spirit muncitoresc, zicea Ilie Constantinescu, educație cu fapte, iar nu cu vorbe, făcînd, nu doar privind. Știu psihologia cititorului și n-am să insist, repet, asupra împrejurărilor pur statistice. N-am să încerc prea mult răbdarea cititorului și am să spun doar că Institutul de mine din Petroșani avea — în 1972 — 19 contracte în valoare de 1 421 760 lei, iar în 1973 are 24 contracte în valoare de 2 milioane și aproape 500 000 lei:

— Ce contracte? Și ce sînt cifrele astea?

— Păi, contracte pentru rezolvarea unor probleme de mare importanță, combaterea zgomotului și vibrațiilor la uneltele pneumatice miniere...

— Și se poate asta? întreb.

— Se pot reduce, îmi răspunde Ilie Constantinescu, se poate reduce zgomotul. Dar asta nu mai puneți, că-i al meu proiectul, îmi zice.

— Nu punem, răspund eu, și mă țin de cuvînt cu o fidelitate tipic gazetărească.

Studiu asupra posibilităților de creștere a vitezelor de înaintare. Nu prea îmi dau eu seama ce înseamnă asta, dar notez. Optimizarea secțiunii rețelelor electrice de sector pentru centrala Petroșani. Astea toate sînt acțiuni importante, nu vă uitați la faptul că eu nu le înțeleg sau că dumneavoastră nu le înțelegeți. Uite, de pildă, cînd mă apuc să notez «îmbunătățirea tehnologiilor de săpare...» deodată nu mai știu ce să notez. Abia pot să prind prea frumoasele și ermeticele noțiuni: stabilirea metodelor pentru exploatarea pilierilor de cărbune din Valea Jiului. Scriu, tai, scriu, tai, pun e în loc de i, mai întreb, profesorul Constantinescu se uită la mine cu blîndețea cu care un pedagog de la o școală de orfani vrea să-i convingă pe orfani că au tată. Pilierilor, zice el, pi-li-e-ri-lor. «Pilierilor» notez eu și un resort mai curios se declanșează în mine, cînd aud că asta este o temă de plan nominalizat de stat. Mai notez numele catedrei de exploatare și topografie de la Petroșani, mai notez că există o colaborare strînsă în baza unui plan concret între noi și Centrala Cărbunelui, noi, (adică Institutul de mine din Petroșani și nu autorul acestor rînduri). Profesorul Constantinescu îmi mai spune și un lucru paradoxal, că absența (criticabilă!) a unui atelier propriu s-a transformat în inversul ei, și anume într-o calitate, într-un avantaj, că studenții fac practică direct la întreprinderea de utilaj minier.

Am să revin repede înapoi, în stradă, unde mă așteaptă de cîteva minute Clement Negruț. Numai că trebuie să mai povestesc cîteva lucruri. O întrebare: ar putea fi inginerii buni oricînd muncitori buni? Spre asta ar trebui să tindem. Ilie Constantinescu continuă: iată, din așa-zișii «ingineri pe puncte» ai unei perioade mai vechi să știți că au ieșit niște ingineri (nu de concepție), dar tehnologi, de producție, foarte buni și din asta se vede că ei știau meserie. Acum vin cu o părere personală, dar foarte personală, să nu cumva să... Așa ar trebui să fie și subinginerii, de ce să-i recrutăm din liceu? Ar trebui — zic eu, nu altcineva — să fie recrutați dintre muncitorii calificați. Și în legătură cu integrarea, tot cu integrarea, să știți că specialiștii din producție predau aici. Fapt e că «Academia» noastră știe ce e sub pămînt. Nu orice om poate deveni miner. Trebuie curaj, demnitate, să fie dintr-o bucată, să fie sănătos. Lume grea și frumoasă, schimbarea luminii cu întunericul. Ideea dă măsura luminii. La început nu era o facultate atrăgătoare facultatea noastră. Era cam cum a fost de curînd la un liceu industrial unde s-a prezentat un singur candidat. Intervin: culmea ar fi să fi reușit fără loc. Profesorul Constantinescu continuă. Așa eram și noi la început, azi avem cam patru candidați pe un loc. Și asta e bine, pentru că putem să facem o selecție adevărată. În rest, orașul cu problemele lui, cam cîți vin, cam atîția pleacă, exagerez, sigur, dar faptul e fapt. Este extraordinar cînd înțelegi și cînd începi să iubești viața de aici. **O viață reală în colectiv.** Oamenii depind hotărîtor unii de alții. Mina îți pune niște întrebări teribile. Apoi plec cu profesorul Constantinescu prin institut. Se lucrează aici la un amfiteatru pentru pedagogie cibernetică. Deocamdată nu se vede nimic. Oamenii îmi explică în grabă ce fantastic lucru va fi. E drept că am notat cam alandala lucrurile pe care mi le-au spus, dar am reținut dorința lor, ieșită din comun, de a face, de a face ceva adevărat, dorința acestor pedagogi și studenți din Valea Jiului.

Pe neașteptate, în momentele cînd redactez la București aceste pagini, profesorul dr. Ilie N. Constantinescu îmi trimite o scrisoare din care citez:

«Prea mult stimate tovarășe A. Păunescu,

Întrucît din grabă am omis să citez printre autorii schemelor din amfiteatrul de pedagogie cibernetică pe tov. șef de lucrări, ing. Pop Emil, precum și studenții și tehnicienii ce au executat lucrările, îmi permit să vă redau alăturat întregul colectiv de autori. Am făcut această precizare pentru a îndrepta eroarea ce am comis-o.

Colectivul este format din: conf. dr. ing. Cristian Mihai Tocaci, șef lucr. ing. Cathi Dumitru, șef lucr. ing. Pop Emil, șef lucr. ing. Stepanescu Gh., șef lucr. ing. Păsculescu Mihai, șef lucr. ing. Stochițoiu Anghel, asistent ing. Isac Vasile, șef lucr. ing. Miriță Ion, asistent ing. Popa Lucia, tehnician Cristofor Pinghert, electricieni Ociovski Fridrich și Toderiță Mihai».

Mai notez în grabă impresia pe care mi-a creat-o robotul Ion Miriță, a cărui inventivitate (a inginerului Miriță, nu a robotului) nu era întrecută decît de febrilitatea sa. Un robot plin de zel și de farmec. În cinci minute, pe o scară a Institutului de mine din Petroșani, însoțitorilor mei le-a venit ideea să intrăm într-un amfiteatru și să le spun o poezie studenților. Am intrat, studenții au fost cam surprinși, după aceea au fost bucuroși, ca semn al vocației lor umaniste. Nu știu dacă am eu puterea acum să descriu exact fertila lumină de pe fețele lor și acea atmosferă de muncă din Institutul de mine, acea senzație pe care ne-au lăsat-o că au de lucru o eternitate aici și că n-are rost să ne îndoim de nimic, că trebuie să muncim cu o nealterată credință.

Acum ne întoarcem la primarul Clement Negruț și plecăm împreună pe străzile orașului Petroșani, vorbim despre nomadism, de faptul că din 12 000 cîți vin pe an, 11 000 pleacă înapoi și despre ce trebuie făcut pentru a nu mai pleca sau pentru a nu mai veni degeaba.

Zice: Unii ne iau drept gară.

Zic: În noile condiții, munca la Petroșani va fi din nou foarte tentantă.

Zice: Absolut.

Zic: Ce părere aveți, e bine așa?

Zice: Da, dar tot nu sîntem mulțumiți, vrem mai mult. Așa sîntem noi, oamenii, vrem mai mult, mereu mai mult.

Zic: Au fost multe probleme cu reducerile personalului administrativ din Valea Jiului?

Zice: O-o-o! Foarte puține, pentru că munca aceasta, a minerilor, nu dă voie prin ea însăși fenomenelor de birocratism să se manifeste. E destul de greu pămîntul pe care-l simt deasupra capului minerii, ca să mai țină pe birocrați pe umeri.

Zicem: E destul de greu pămîntul...

Să zicem: E destul de greu pămîntul... Numai așa vom înțelege viața eroică a unor oameni demni și buni, care și-au făcut din muncă un teritoriu al conștiinței.

E destul de greu pămîntul...

Adrian PĂUNESCU

Primarul orașului Petroșani, Clement Negruț.

«Flacăra» publică astăzi a doua parte a grupajului de reportaje dedicate Văii Jiului, la 15 săptămîni după apariția primei părți.

nevoia de a iubi

La Uricani, ziua de sîmbătă 10 noiembrie a început de dimineață. Alexandru Marcu, maistru miner, iubește arta și astăzi va citi «Omul cu ochelari negri». Dintre profesiile fundamentale: aviator (în aer), scafandru (în apă), el a ales-o pe aceea de miner (sub pămînt). A lucrat numai în schimbul de noapte deoarece în mină nopțile sînt la fel cu zilele, dar și pentru că a dorit să-și dea bacalaureatul. L-a dat și a intrat în spitalul din Petroșani timp de șase luni, unde s-a vindecat de o boală de nervi. De doi ani n-a mai luat nici un medicament. A cumpărat cărți: 5 000 de volume. E de părere că nu le-a citit pe toate, fiindcă n-a avut timp. Deși nu se lucrează (conform noului program de cinci zile lucrătoare într-o săptămînă), mulți dintre mineri în prima lor sîmbătă liberă s-au îndreptat spre mină. Aici au fost luați în rîs de cei treziți și mai de dimineață. Aha! V-ați și plictisit de neveste! Gheorghe Scorpie însă mai are de aranjat unele lucrări. Îl întreb de unde i se trage numele. Răspunde: de la tata, pe care îl chema la fel și s-a născut în comuna Iepureni. Brigada lui Aurel Șoșoi a venit pentru muncă voluntară. La suprafață, chiar și voluntară, munca este o plăcere. Minerii nu ascund adevărul despre meseria lor. Au ales-o pentru cîștig. Nu scormonește nimeni — afirmă directorul exploatării — din pasiune străfundurile pămîntului cu lopata. Cu soarele deasupra, pentru orice miner munca cea mai grea e o distracție. Acest adevăr l-am reverificat cu o zi în urmă, cînd am urcat sub pămînt spre abatajul brigăzii lui Procopie Moter. Panta are o înclinație de aproape 60 de grade. La capătul ei, un hău. Un altul în spate. Sînt suspendat în întuneric. Alunec în praful de cărbune. În gură simt asprimea rece a huilei. Caut un punct de sprijin: rocă. De sub casca de miner transpirația alunecă pe tîmple, pe lîngă ochi. Din cauza efortului nu pot respira pe nas, care mă ustură, și răsuflarea caldă îmi aburește ochelarii. Sub cărbune, cizmele descoperă scări de lemn. Le pierd. Fasciculul lanternei luminează cercuri negre. Îl îndrept în față, grota n-are sfîrșit și lumina se destramă neputincioasă în întuneric. Mi se pare că urc de ore, dar n-au trecut decît zece sau cincisprezece minute. Vreau să mă dezbrac să-mi dau jos casca, mă sufoc, dar însoțitorul mă oprește. Din bezna de deasupra se poate desprinde oricînd o bucată de rocă. Sus, printr-o pădure de grinzi, cercul galben al lanternei alunecă peste spinările lucioase ale minerilor. Muncă să fie și plată să fie. Așa spune Procopie Moter, care dorește să fie sănătos ca să poată munci și să-și vadă copiii cu o meserie în mină. Cu banii pe care îi cîștigă a început să-și construiască o casă lîngă Rîmnicu Vîlcea, unde se va retrage cînd o să iasă la pensie. Pe panta pe care am urcat eu, minerii își cară grinzile cu spinarea. Este o muncă dură. Pe mineri, noul program de lucru îi interesează dintr-un singur punct de vedere. Un punct de vedere omenesc, firesc și concret: salariul. Și salariul este legat de plan. Cine și-a ales o astfel de meserie nu aleargă după odihnă, ci după muncă, oricîtă și oricînd, și noul program, este de părere Procopie Moter, exclude timpii morți, se lucrează mai mult pe zi, productivitatea muncii crește și, în plus, la sfîrșitul săptămînii, cele două zile libere sînt suficiente pentru refacere. Vineri, 9 noiembrie, după terminarea schimbului întîi, la ieșirea din șut minerii sînt întîmpinați cu muzică și flori. A doua zi va fi prima sîmbătă liberă. O fetiță cu cravată roșie la gît își descoperă tatăl, aleargă, se strecoară prin mulțime. Cei doi, tată și fiică, se îmbrățișează.

Este o dimineață cețoasă. Dealurile din împrejurimi sînt ascunse în negură. Cine n-a venit cu o treabă anume la mină se îndreaptă spre oraș. La colțuri, în fața blocurilor noi se formează grupuri. Domnește o atmosferă de duminică, o declară înșiși minerii, care de ani de zile n-au mai avut nici o sîrbătoare. Orașul, o recunoaște toată lumea, nu e pregătit pentru atîta timp liber. În curînd va fi inaugurat un club al tineretului, se va deschide o popicărie. Există speranța că amîndouă vor avea o soartă mai fericită decît piața rămasă pînă astăzi goală și pustie de produse și alimente, cum spunea cineva. Palid, soarele destramă pînza albicioasă din fața dealurilor și oamenii își aduc aminte că locuiesc și trăiesc într-o regiune muntoasă. La 4 kilometri de Uricani se află o cabană pe care minerii au ridicat-o cu munca lor și cu utilajele miner, și de care mai tîrziu s-a îndrăgostit O.J.T. Acum, firește, au cerut-o înapoi. În bucătărie, directorul exploatării miniere, Karol Schreter, taie debreținii în porții egale. Președintele sindicatului pregătește lăzile cu bere. Sînt asistați de cîțiva tineri mineri care le urmăresc cu simpatie fiecare mișcare. În sala mare orchestra minei își acordează instrumentele. Se bea bere TREI STEJARI din Sibiu. În acest moment, deși nu e decît ora prînzului, se respectă cu strictețe indicația de pe ușă: liniște completă între orele 22 și 7. În continuare este servit debreținul și cîntă solista de muzică populară Elena Szabó, muncitoare la exploatare. Sala aplaudă, ridicîndu-se în picioare, și cere să cînte Mariana Iacobescu. Pe urmă cîntă amîndouă. Se aplaudă tot și se rîde din orice. Se schimbă locurile la mese, presupunînd că a existat o anumită așezare. Se scandează: să cînte tov. di-rec-tor, să cînte tov. di-rec-tor. Tovarășul director mărturisește că n-a cîntat în viața lui și-și intitulează sugestiv melodia lalaila. La jumătatea cîntecului, sala cere: să se facă o poză artistului și artistul renunță la cuvinte pentru a-și exprima sentimentele prin tradiționalul fluierat. Este acompaniat de întreaga sală. Cei mai emoționați sînt fotoreporterii noștri care se încurcă în fire și nu ajung să se ajute reciproc. Tinerele soliste au terminat debreținul. Directorul își epuizează repertoriul și bisează lalaila, e drept puțin modificat. Președintele comitetului sindical e de părere că mina este un loc unde oricine își poate forma vocea: mai strigi, mai înjuri; mai tîrziu va reveni asupra acestei afirmații. Fiindcă mai tîrziu, la cererea minerilor, vor cînta pe rînd toate organizațiile obștești, iar președintele se va încurca la mijlocul strofei a doua. A vrut să fluiere, dar își pierduse exercițiul. Minerii au încercat să-l sprijine pe reprezentantul organizației lor profesionale, cîntînd în cor, dar președintele era atît de emoționat încît în loc să depună microfonul la orchestră l-a așezat în farfuria solistei. Colegii mei afirmă că n-au mai asistat niciodată la o explozie de viață atît de convingătoare. Există o grabă în manifestarea simpatiei și o forță a sincerității pe care nu le-am mai întîlnit nicăieri. «Așa beau oameni ca noi./ De sîmbătă pînă joi». Corul cîntă fals, condus de inginerul Gheorghe Silași. Ne dăm seama că de fapt nu melodia îi interesează. Minerii se strîng în jurul microfonului. Își aud vocile sunînd împreună. Renunță cu plăcere la muzică pentru a scanda. E mai vibrant. 1, 2, 3, vrem Fla-că-ra; 1, 2, 3, vrem Fla-că-ra. 1, 2, 3. vrem Fla-că-ra. Corul află numele unuia dintre colegii mei și acum scandează: 1, 2, 3, să cînte-Tudoran. Să-cînte-Tudoran. Dar numele colegului nostru nu mai este scandat, ci cîntat sună melodios ca un refren, de parcă o nevoie atît de abstractă ca nevoia lor de a iubi ar fi putut fi consumată într-o singură clipă, acolo, atunci și în acest fel.

Nicolae CRISTACHE

nu poți să învingi dacă n-ai curajul riscului

Cine nu știe că de multe ori, de foarte multe ori, pericolul opririlor înainte de capătul cursei, al frîngerilor, al renunțărilor stă în noi. Dacă nu în neputința noastră de a naște idei și acțiune, de multe ori în conformismul în care ne complacem, în cumînțenia de a ne face treaba și atît — modest și fără stări de excepție — în grija de a nu irita pe cineva... Capcana în care n-a vrut și nu vrea să cadă inginerul Stan Nicula. Are o credință fermă, un etalon cu care se măsoară: «un inginer nu-și justifică pregătirea, funcția lui de inginer, dacă nu face ceva nou, dacă nu inovează». Dar, precum se știe, spiritele neliniștite n-au o existență liniștită.

— Am aflat că în șase ani de cînd ați absolvit facultatea, în șase ani, aveți recunoscute — și toate se aplică — 6-7 inovații, altele le aveți în studiu... Adică anul și inovația. Și am mai aflat că nu sînt niște mărunțișuri. Ziarele au scris despre superioritatea calitativă a cocsului de la Reșița față de cel de la Hunedoara. Am aflat că sînteți autorul rețetei de fabricație. V-aș întreba, ca pe artiști, la care operă țineți mai mult, pe care o iubiți mai mult?

— La cea pe care n-am găsit-o încă. Ideea pe care o aștept să vină. Dar, dacă-i vorba de iubiri, mai exact de nostalgii: începuturile în meserie, atunci cînd începi să fii tu însuți, să nu te mai numești nici student, nici neștiutor, nici naiv. Cînd pretinzi de la tine, cînd se pretinde de la tine. Inovația cu cocsul e prima, a început odată cu venirea mea aici. Aveam un regret că am fost repartizat la cocserie. Datorită vechimii ei, aparent totul părea pus la punct și mi-era frică să nu ajung din inginer chimist un simplu supraveghetor. Pentru asta nu trebuie să fii inginer. M-a cuprins ideea de a încerca să îmbunătățesc cocsul, printr-un sistem de pregătire a materiei prime. Am început să fac determinări de laborator, să măsor granulația materiei prime — mă rog, căutări, căutări și încercări — nu cred că vă interesează aspectele pur tehnice, ci rezultatele. Am găsit o soluție, componența optimă a unui cocs mai bun. Dar impunea să se schimbe în întregime sectorul de pregătire a cocsului. Am propus mori cu ciocane de măcinare diferențiată, dar cereau investiții și credeți că e așa de ușor să convingi cînd ești tînăr? Le-am prezentat întîi șefului de secție, apoi, pe filieră, am ajuns pînă la tovarășul director general. Tot fără rezultat. Și-atunci am început să mă bat.

— De ce credeți că nu-i așa de ușor să convingi cînd ești tînăr? De ce credeți că în unele locuri a devenit un fel de schemă clasică — tînărul cu spirit întreprinzător, cu idei, care nu este încurajat în realizarea ideilor lui?

— Lucrurile cu caracter de noutate nu se văd așa de ușor și nu sînt acceptate așa de ușor. Există încă multă rutină, există orgolii — îi e greu omului cu experiență, omului mai în vîrstă ca tine, să accepte, față de sine întîi, că n-a fost în stare să-i vină lui ideea, există spiritul de conservare. E adevărat că nu poți să te hazardezi, să arunci banii statului, să faci investiții într-o idee oarecare.

— Pînă la urmă ați reușit.

— Da, dar a trebuit să treacă vreo trei ani ca să conving că am dreptate.

— Și pînă la urmă ați fost trecut în rîndul inovatorilor, nu?

— Nu atunci, mai tîrziu. Eu n-am considerat asta ca o inovație, nu eram inițiat ce sînt ele din punct de vedere funcționăresc; nu știam că se mai și plătesc.

— Precum știu, din prima luptă n-ați ieșit epuizat, nu v-a trecut cheful să mai inovați. Cînd v-ați apucat, ca să spun așa, de a doua?

— A, cea cu naftalina?! Cu ea a fost și mai greu. Am fost atît de hărțuit, dar tot m-am ambiționat să-mi demonstrez dreptatea. De trei ori am contestat la tovarășul director general, de nenumărate ori m-am certat — dacă se poate spune ceartă — și de fiecare dată mi se mai punea o piedică, se mai găsea o hibă proiectului, se mai cerea un argument.

— De ce a fost mai greu?

— Era vorba de ceva mai laborios și chiar foarte nou pentru Combinatul siderurgic din Reșița: de recuperarea naftalinei și a altor reziduuri provenite de la purjarea instalațiilor de gaz, acele reziduuri care fac un calvar din atmosfera unei cocserii, dar și din munca a nenumărați cocsari.

— Și cum le-ați rezolvat?

— I-am spus directorului că o voi face pe salariul meu și tot nu renunț, iar instalația am rezolvat-o din deșeuri și prin muncă voluntară cu tinerii, cu oamenii din cocserie, în afara programului. Cînd m-am dus prima dată cu toată documentația și cu soluția tehnică mi s-a cerut să stabilesc însă și eficiența economică. Dar eu nu sînt economist. Și le-am făcut. Am învățat, am studiat, am rezolvat.

— Dacă ar fi fost un inginer fără tenacitatea dumneavoastră, ideea s-ar fi pierdut?

— Poate, dar un inginer sigur pe soluțiile lui, pe meseria lui trebuie să persevereze. De pildă, o altă obiecție a fost că C.S.R.-ul nu are posibilități să întocmească proiectul pentru instalație și nici bani să-l comande la un institut de specialitate. «Pentru asta nu poți să-mi respingi propunerea de inovație» — am replicat. Nu sînt inginer proiectant (sînt de exploatare), dar o să-l fac eu. N-am învățat la școală, mă privește însă, important este că o să-l fac. Dați-mi 20 000 de lei să mi-l pot pune în aplicare». S-au uitat la mine cam ciudat și mi s-a spus că mă avansează ca șef de secție...

— Poate ca să renunțați la idee?

— Nu vreau să acuz, ar fi nedrept. «Dar n-are nici o legătură una cu alta, am răspuns, eu tot vreau să fac instalația». Și am făcut proiectul, am făcut instalația cu resurse locale cum vă spuneam numai din deșeuri, cu țevi de fier vechi de-a căror existență nici nu se mai știa. Multă înțelegere și sprijin le-am găsit la muncitori. Culmea, după ce o făcusem, contabilitatea era să-mi imputе instalația. Aici a intervenit tovarășul director general, s-a opus și mi s-a recunoscut inovația. În 1970 s-a aplicat.

— Nu v-a fost nici o clipă teamă că n-o să izbutiți?

— În privința soluției tehnice nu. Știam sigur, făcusem nenumărate probe, le confirmau principiile științifice generale, că reziduurile de naftalină se dizolvă în alți produși și așa mai departe, în lanț. Cît privește instalația, realizarea ei practică — nu proiectul ei, de el eram sigur — implica niște riscuri. Spuneți-mi însă, poți să învingi dacă n-ai curajul riscului? Altfel ne înecăm în banal, în platitudine, ne lîncezesc mințile.

— Chiar cu toate cele 6-7 inovații ați trecut prin asemenea furci caudine?

— Nu chiar, dar mai am una care este în studiu și cu care iarăși am avut divergențe. În cadrul cocseriei noastre există o serie de instalații foarte vechi. Scăpările de gaze sînt foarte mari. Pentru remedierea acestei situații s-au propus o serie de variante care erau prea costisitoare. Anul acesta am venit cu o soluție care după determinările respective rezolvă problema mult mai ieftin.

— Insist pe întrebarea, de ce credeți că ați avut atîtea opoziții?

— Poate din cauza vîrstei. Norocul meu e că am început să îmbătrînesc.

Inginerul Stan Nicula e însă departe de bătrînețe, cochetează evident, are abia 34 de ani, dar trage direct, în pieptul unei prejudecăți: oare trebuie să ajungem bătrîni ca să avem idei? Oare trebuie să așteptăm bătrînețea ca să ne realizăm? Parcă riscurile aparțin tinereții, așa spun deseori înțelepții noștri vîrstnici.

Cici IORDACHE

și galileu intră în inima mea...

În totul, în amănunte, ca și-n general, nu pot spune că viața mea nu se schimbase-n bine de la mutarea-n casa Mamei Leana.

Dar, cum foarte exact și adînc o spune Rich. Byrd în cartea lui «Singur». Două ființe, oricît de apropiate, nu pot conviețui neîntrerupt în aceeași încăpere fiindcă ajung să se ucidă una pe alta. Așa s-a-ntîmplat și cu mine și mama. Căci noi locuiam de fapt într-o singură odaie, și zburdălnicia mea, oricît s-ar fi cheltuit ea în jocurile cu copiii Mamei Leana sau în grădină, tot mă exceda și răbufnea și-n casă. Or, singură, despărțită de tatăl meu și bărbatul ei luni neîntrerupte, obosită de cursurile pe care le preda la școală, cu greu putea suporta mama și toate năzdrăvăniile sau numai pisălogelile mele.

Căci am fost un copil și am rămas pînă azi, cînd sînt un om în toată firea, în pragul a 60 de ani, un «pisălog» în înțelesul cel mai larg al cuvîntului: un curios, neliniștit și nemulțumit niciodată numai cu ceea ce se vede și se știe (sau se consideră știut) de către toată lumea, ci plin de întrebări și de mirări în legătură cu tot ce se-ntîmplă în jurul nostru, și-al meu îndeosebi.

Și pînă azi una din marile mirări și ciudățenii ale vieții mele rămîne apariția Dianei.

La cîteva luni după ce ne mutasem la Mama Leana, sau poate că înainte de a ne fi mutat la ea, nu mai țin bine minte, se repezise la mine un cîine mare și puternic, ciobănesc, un fel de St. Bernard, împodobit cu o blană roșcată și ondulată, cu alb pe burtă, și pe care-l văzusem cîndva prin orășel trăgînd un cărucior cu un copil cam de vîrsta mea, sau poate mai mic cu doi-trei ani decît mine, cu aceeași naturalețe și ușurință cu care l-ar fi tras un mînz.

Într-o duminică, țin bine minte lucrul ăsta, că era duminică sau altă zi de sărbătoare, fiindcă fusesem îmbrăcat de mama în hainele și încălțat în ghetuțele cele mai bune pe care le-aveam, o pornisem spre casa Coanei Frosa Ionescu, «Doctoroaia», cum i se spunea în tîrg, fiind văduva primului medic pe care-l cunoscuseră Vălenii, un om cu mult mai vîrstnic decît ea, dar doctor eminent și serios, care-și clădise în cartierul retras dinspre Zane, fîntîna unde apa de băut are gustul și răcoarea cea mai bună, o casă lungă cît un tren întreg, așa cum era pe atunci moda caselor-vagon, o vilă impresionantă nu numai prin aspectul ei exterior, prin zidurile groase de cărămidă care constituiau temelia și stîlpii de neclintit ai gardului și-ai porții, prin fațada discretă dar impunătoare prin bunul-gust și proporția cu care fusese concepută, dar și prin grădina uriașă în mijlocul căreia și-o ridicase. Țin minte ca azi curtea lungă și încăpătoare ce ducea de la poartă pînă-n fundul indicat de grajdurile și atelajele unde se aflau bucătăria, odăile servitorilor și adăposturile cailor și trăsurii, căci doctorul Ionescu avea o brișcă pentru deplasările rapide la care-l chemau oricînd, indiferent de ceasul zilei sau al nopții, suferințele oamenilor. Iar el, deși trecut de 50 de ani, cu părul rărit în creștet, dar riguros ales cu o cărare, cu barbete cenușii retezate cam la jumătatea obrazului, era oricînd gata să sară din pat, să dea poruncă vizitiului să-nhame și să urce pe capră și să-l ducă în grabă acolo unde se putea să nu fie decît o indigestie banală sau o durere de dinți recalcitrantă.

În curtea aceasta, cum am spus, lungă, adică de-a lungul casei, și încăpătoare, de vreme ce-o putea străbate un atelaj de doi cai, cu o fîntînă acoperită cu tablă așa cum erau mai toate la Vălenii și care-i făceau tot farmecul pitoresc, de oraș civilizat și viu în străvechimea lui, se afla unul din cei mai falnici copaci ai tîrgului, deși fosta pădure ce trebuie să se fi-ntins pe vremurile cele de demult, cînd moșnenii nu se iviseră încă spre-a băga-n ea securea, a croi străzi și-a clădi așezări omenești, își lăsase cîteva exemplare de străluciți fii ai ei, niște plopi sau mesteceni, înalți de 50-60 de metri, cu o coroană desfăcută peste un ar de pămînt și dintre care unul străjuiește, adică fusese sortit să străjuiască, una din bisericile, deși nu cea mai veche, ale Vălenilor, cu hramul Sfîntului Ioan Botezătorul.

Nu știu dacă tot atîta de bătrîn ca plopul din fața bisericii va fi fost și copacul din mijlocul curții doctorului Ionescu, dar aproape tot atît de impunător și de viguros era. Nu știu nici acuma, cînd el nu mai este, retezat de mîna nemiloasă sau doar apucătoare a celei care-a devenit moștenitoarea a ceea ce mai rămăsese (și rămăsese destul!) din casa și grădina doctoroaiei, nu știu nici acuma, zic, dacă pomul acela o fi fost plop mesteacăn, sau melez. Coroana lui se ridica prea sus pentru gîtul și ochii de copil, pe cînd trunchiul îi era înfășurat, ca unui Hercule vegetal, în șerpii groși cît niște otgoane ale iederei ce-l îmbrăca de jur-împrejur și de la căldarîm pînă-n vîrf, sau mai degrabă pînă-n coroană, de vreme ce vîrful nu i l-am putut vedea niciodată.

Dar ceea ce mă leagă într-un fior straniu și covîrșitor de amintirea acestui mîndru arbore e altceva. Alăturea de el, ca să-i folosească umbra și răcoarea, se afla o bancă de grădină pe care adeseori șezusem, cu mama și cu doamna Frosa. Convorbirea lor, fără vreun interes pentru mine, mă făcea totuși neliniștit și dornic de zburdălnicii. Dar mama nu-mi dădea voie fiindcă mai în adîncul grădinii se afla mica pădure de stupi a coanei Frosa, mai degrabă un orășel decît o pădurice prin picturile făcute de mîna ei și care închipuiau din fiece lăcaș de albine un castel, un palat sau măcar o vilă drăguț împodobită cu uși, balcoane, ferestre și jaluzele, cu perdeluțe la geamuri sau pereți din cărămidă la roșu, mă rog, după cum îi venise-n minte stăpînei care, în multele ei ceasuri libere, se ocupa și cu pictura, mai ales cu acel gen de pictură naivă și fermecătoare în ridicolul ei nepretențios și care avea să cunoască în zilele noastre consacrarea *unui nume* și-a *unui stil*, acela de pop-art. Țin minte că sufrageria era plină de tablouașe de acest soi, închipuind toate păsările de vînat, de la fazan pînă la potîrniche, și toate fructele de la mere și piersici pînă la struguri, lucrări lipsite — cum zic — de orice putere de inventivitate, dar convingătoare tocmai prin francheța — aproape indecentă sau, dimpotrivă, lipsită de orice decență, ca un nud natural — cu care izbuteau să spună *și galileu intră în inima mea...*

tovarăși de arme, prieteni de-o viață

Pe doi oameni i-a unit pe viață timpul petrecut împreună sub arme, în zilele de răscruce ale ultimului război. Insurecția națională antifascistă armată îi găsise în aceeași unitate militară, undeva într-o comună din vestul țării, unul fiind locotenent, celălalt sergent, primul de loc din Sibiu, cel de-al doilea dintr-un sat oltenesc. Acea comuniune sufletească viabilă care se statornicește de obicei în asemenea împrejurări grele se forjase și mai puternic în luptele de pe frontul antihitlerist, în bătăliile curajoase, purtate pentru alungarea fasciștilor de pe pămîntul României și mai apoi al Ungariei.

Zilele eroice ale încleștărilor cu cotropitorii hitleriști, zile în care inimosul locotenent a fost și rănit în lupte, stăruie numai, ca o nestinsă amintire, în sufletele celor doi, întorși fiecare la treburile lui de-acasă în 1945, cînd s-au văzut pentru ultima dată. Locotenentul este tehnician la o întreprindere din Sibiu, pe cînd sergentul oltean e gospodar de frunte în cooperativa agricolă de producție din comuna sa.

Nici pe mine nu m-ar fi impresionat această întîmplare destul de comună dacă într-o bună zi nu l-aș fi întîlnit pe unul dintre cei doi camarazi, fostul sergent, în prezent președintele uneia dintre cele mai vestite cooperative agricole de producție, recordmană absolută în acest an, cînd i s-au decernat Ordinul Muncii clasa I, diploma de onoare pentru cea mai mare recoltă de grîu la hectar (5 009 kilograme) și drapelul de fruntaș pe țară. Președintele nu e altul decît Ilie Bărăitaru, unul dintre eroii Zilei recoltei din această toamnă, iar cooperativa recordmană e cea din Gîrla Mare, județul Mehedinți.

Întors de la marea sărbătoare a roadelor, desfășurată în prezența de înaltă cinstire a conducătorului partidului și statului la Slobozia, în inima Bărăganului, președintele din Gîrla Mare a găsit un scurt mesaj de felicitare sosit urgent de la Sibiu, de la fostul locotenent, tovarășul de arme, totdeauna alături de el, Victor Moldovan.

Oricît de mare i-a fost bucuria, faptul nu l-a surprins căci, deși nu s-au văzut de 28 de ani, cei doi, respectînd parcă un ritual, de fiecare An nou se felicită prietenește, împărtășindu-și unul altuia evenimentele marcante din viața și munca lor.

Pentru reputatul președinte din Gîrla Mare, adevărată personalitate în noua ierarhie a satului românesc cooperativizat, fostul tovarăș de arme rămîne dascălul care în anii tinereții i-a îndrumat pașii în viață.

«Odată, pe cînd pleca într-o misiune — își amintește nea Ilie Bărăitaru — *l-am însoțit pînă la gară pe locotenent, nu atît dintr-o obligație de subordonat, cît dintr-o îndatorință de inimă statornicită între noi. Drumul acela prin noapte n-am să-l uit niciodată căci cu acel prilej tînărul comandant avea să-mi spună cuvinte care m-au călăuzit totdeauna.*

Dragă Ilie — m-a sfătuit locotenentul — trei lucruri să nu uiți în viață: Să nu te faci niciodată mai deștept pe cît ești, să nu te întinzi unde nu ajungi, să fii oricînd exemplu personal».

Cine îl cunoaște îndeaproape astăzi pe harnicul președinte din Gîrla Mare, va putea lesne să descopere în felul de a fi și a munci al gospodarului-discipol, lecția de înțelepciune a magistrului-tovarăș de arme. Mai mult decît atît, prietenia care a dăinuit dincolo de distanțe și de timp reprezintă o luminoasă pildă de statornicie sufletească în fața căreia nu ne putem reține emoția. Tovărășia de arme călită în încercările grele ale frontului a devenit astfel simbolul unei nobleți morale la care ne gîndim cu un îndreptățit sentiment de stimă.

Nicolae STOIAN

pe ecrane

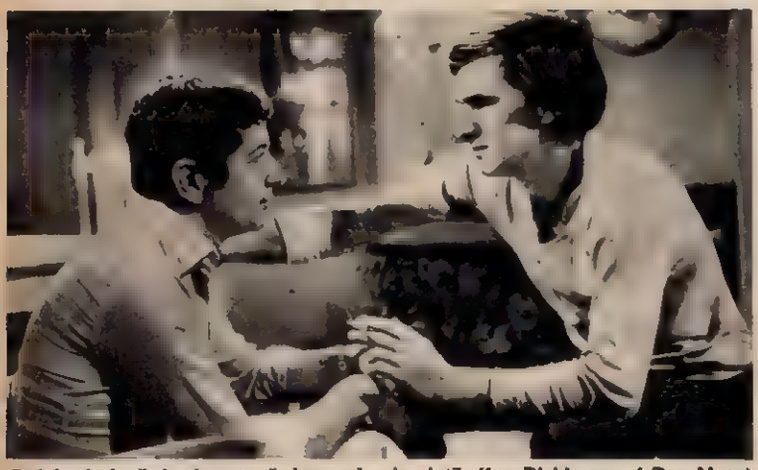

Doi frați, două destine, două drumuri prin viață. (Ion Dichiseanu și Dan Nuțu)

100 de lei

La această tîrzie reîntîlnire cu publicul, Mircea Săucan se dovedește mai hotărît să întrețină un dialog de la egal la egal cu acesta, să renunțe la adaosurile calofile și la suprasolicitarea întortocherilor de sensuri — care apăsau greu în *Meandre* — în favoarea unor argumente mai limpezi. Cineastul pare a nu se mai afla, cu întreaga sa personalitate, sub zodia *pădurii de simboluri*, încearcă o ieșire în cîmp deschis și nu s-ar putea spune că aerul de aici nu-i priește. Statornicul colaborator al lui Săucan, dramaturgul Horia Lovinescu, are, incontestabil, partea sa de merit în această strădanie de a potoli dificila stare de concurență dintre realitate și semnele ei. Scenariul însuși conținea premisele unei dezbateri etice mai severe, în care fiecare din cei doi termeni ai noțiunii să-și merite numele. Consecvenți unor mai vechi și comune preocupări de investigație cinematografică a unor universuri morale, de destrămare a aparențelor înșelătoare — înșelătoare în bine sau în rău — scriitorul și regizorul își construiesc filmul sub bolta întrebării «știm să trăim și pentru alții, nu numai pentru noi?» Întrebare care, la rîndul ei, stîrnește altele și, toate la un loc, invită clar la meditație. Doi frați, unul vedetă cu idealurile personale — perfect măsurabile — împlinite, celălalt, mai tînăr, aflat la o vîrstă — psihologică, nu neapărat cea de pe buletin — la care încă nu a aflat cum s-au despărțit apele de uscat, se reîntîlnesc.

Unul «se hrănește cu CEC-uri» și cu faimă. Celălalt — cu teribilisme de băieței care nu-și găsește rostul, dar toată bravura sa trădează vulnerabilitatea, nevoia de a fi ocrotit, de a crede în cineva, de a avea un punct de referință între ei și restul lumii. Petru, eroul interpretat de Dan Nuțu și construit, dealtfel, pentru acest actor de excepție al ecranului nostru, este frate, dacă nu bun, măcar de cruce, cu celelalte personaje care l-au lansat pe Nuțu, tînărul nemulțumit în primul rînd de el, refugiat în vorbe și replici de o sinceritate brutală, pentru a-și disimula dorința de puritate. Colțoșenia acestui prea timpuriu însingurat este — în momentul în care facem cunoștință cu el — justificată.

Dezamăgit de familie, negăsindu-și un loc acasă, nici în facultate, se aciuează lîngă fratele chivernisit (Andrei) la care se presupune că este în stare să găsească și un sfat de suflet. Întîlnirea cu Andrei este însă prilejul unei noi amărăciuni: actorul nu are ochi și urechi pentru nimeni, el răspunde tandreței sau invitației la visare doar cu apostrofări: «ești nebun, ești zăpăcit, ești idiot». Își adăpostește fratele dar ascunde tacîmurile de argint din casă și-l prezintă cunoștințelor ca pe o rudă. Tot filmul ne apare ca o înfruntare între cei doi, aproape fiecare secvență este o nouă punere față în față. Din păcate, cei doi eroi trăiesc ca sub un imens clopot de sticlă, unul dintre ei afirmă «de ce să fac pe eroul cînd lumea din jur e rea și egoistă» dar lumea aceasta, sau alta, nu apare nici o clipă, șansa celui tînăr de a întîlni un model autentic — pentru că este limpede că tînjește după el — este redusă fără drept de apel. Singura ființă care îi iese în cale este o gîsculiță, «o licheluță drăgălașă», cum o numește chiar băiatul.

O atemporalitate deplină pune stăpînire din primul pînă în ultimul moment pe film, dincolo de pereții casei-peșteră se află doar o stradă ostilă și fără vîrstă. Eroii par condamnați unei asfixieri lente, într-o atmosferă devitalizată, într-un spațiu uman în care nu simți nici un umăr aproape. Redresarea tînărului care caută «un gram de suflet dar căruia i s-au dat un colț de canapea și 100 de lei» se petrece — bănuim — la capătul unei dureroase experiențe de asimilare a vieții. Cît despre pocăința fratelui mai mare, tîrît într-o criză de sinceritate, scena respectivă are valoarea doar a unui bun moment cinematografic.

Spectatorii aflați la primul spectacol al primei zile de intrare în circuit a filmului, spectatori în cea mai mare parte tineri și, în orice caz veniți cu dragă inimă, nu de dragul premierei oficiale, nu au rămas indiferenți la soarta personajelor de pe ecran. Nu este vorba doar de pulsul sălii, de respirația aceea particulară, a cărei cunoaștere face și ea parte din meseria unui cronicar, ci de însești mărturisirile lor.

«Aș fi vrut să știu ce se întîmplă cu Dan Nuțu după acea admirabilă scenă cu împrăștiatul spumei din baie, un fel de moarte a iluziilor vagi, a baloanelor de săpun, de încetare a jocului. Am aflat ulterior că eroul și-a găsit liniștea și rostul, că a reușit la facultate și că între timp a lucrat pe un șantier, dar de ce toate astea sînt spuse ca un rezumat, și nu înfățișate ochilor noștri?» (Sergiu Mircea, medic stomatolog, Școala nr. 56). «Pentru mine, filmul a fost o surpriză. Nu-l cunosc pe Mircea Săucan, dar am venit pentru că știam că îi voi revedea pe Dan Nuțu și Ion Dichiseanu. O surpriză la pătrat; în primul rînd pentru că am văzut un film lucrat cu talent, cu deosebită grijă pentru acuratețea imaginii — autorul face parte din tînăra generație? Nu știu nimic — și apoi pentru că m-am convins că eroul principal nu este un pierde-vară simpatic, cum se anunța la început. Poate era mai bine dacă evoluția lui înspre bine era mai detaliată, dar nu sînt foarte sigur; din orgoliu, sau dintr-un fel de decență, tinerii nu spun totdeauna, tot ce se întîmplă cu ei». (Mihai Dumitriu, student).

O surpriză a fost pentru mulți, ca și pentru autoarea acestor rînduri, reîntîlnirea cu Ion Dichiseanu, altul decît cel știut din ultimele sale apariții de pe ecran. Actorul din el a înăbușit vedeta cu farmec și smile; cu un ceas mai tîrziu, vedeta ar fi sugrumat actorul.

Dan Nuțu face încă o dată în necaz bocitoarelor critice care i-au prezis cîndva pericolul manierismului, al baterii pasului pe loc etc. De fapt, el este oricînd gata să o ia din loc, cu imensul său talent cu tot, și să ne ducă și pe noi după el. Totul este să aibă pentru ce.

Magda MIHĂILESCU

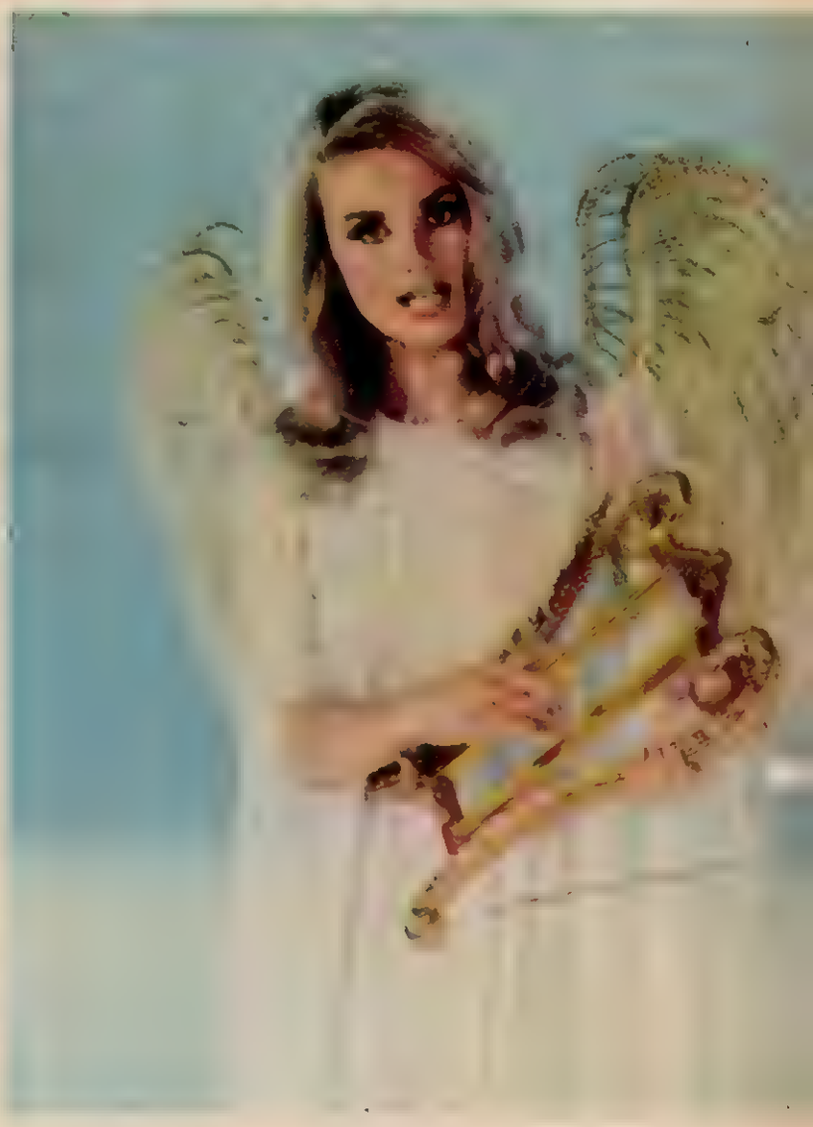

actori și roluri

BARBARA BOUCHET, starleta germano-franco-italiană, într-un rol despre care gurile rele ale presei spun că nu i se potrivește deloc.

cine, ce, unde, cînd ?

● *Încîntătoarea bunică din filmul lui Jean-Claude Brialy «Eglantine», Valentine Tessier, va fi mama lui Michel Piccoli, într-o tragicomedie semnată de Luis Berlanga, «Dimensiunea vieții».*

● *Cîteva din procesele faimoase ale ultimilor ani vor constitui subiectele unui serial TV asigurat de Stanley Kramer, autorul «Procesului de la Nürnberg». Fiecare episod va avea 90 de minute.*

● *Roman Polanski, care nu a mai filmat de cinci ani, lucrează în prezent «Chinatown», cu Jack Nicholson (Cinci piese ușoare).*

● *«Ferma de lîngă frontieră» se numește noul film al cineastului bulgar Grișa Ostrovski, al cărui nume nu l-am mai întîlnit, din păcate, pe nici un generic de la Ocolul încoace. Ceea ce nu înseamnă că, între timp, Ostrovski nu a adăugat filmografiei sale noi titluri: «Cei cinci de pe Moby Dick», «Incident la Gherlova».*

● *Se pare că recordul în materie de lungime a titlurilor cinematografice este atins de filmul lui Pascal Thomas «Plimbarea unei tinere — de familie bună — ale cărei delicate pete de roșeață trădează ușor o profundă emoție».*

● *O veste bună pentru admiratorii lui Visconti: marele cineast definitivează, împreună cu Suso Cecchi D'Amico, scenariul viitorului său film — «Portret de familie».*

● *Ziaristul american Bob Thomas a publicat o carte despre Marlon Brando, «Portretul unui artist rebel», «o carte plină de afecțiune dar care îl înfățișează pe Brando fără ură și părtinire, cu cele bune și cele rele». Credința autorului este că actorul nu va deschide niciodată acest volum, întrucît nu-l interesează nici un rînd din ceea ce se scrie despre el.*

Liv Ullmann și **Gene Hackman** *(«Filiera») filmează în California «un love story pe fundal de western», intitulat «Mireasa lui Zandy», o adaptare a unei nuvele de Lilian Ros Boss. Regizor — suedezul Jan Troel, chemat la Hollywood de către producătorul Harvey Matofsky.*

TENTAȚII CULINARE

Inaugurînd luna preparatelor culinare, ca o primă acțiune dintr-o suită, organizate în acest an cu un plus de interes și atracție de către I.T.H.L., COMPLEXUL DE HOTELURI ȘI RESTAURANTE AMBASADOR a organizat la 20 octombrie 1973, în saloanele restaurantului, o Expoziție culinară cu vînzare. Evenimentul a prilejuit publicului prezent întîlnirea cu o bogată gamă sortimentală de specialități culinare, cu cele mai originale rețetare propuse de renumiții maiștri bucătari ai complexului. Amenajată ingenios, în cadrul distins al binecunoscutului hotel bucureștean, expoziția și-a propus să prezinte întreaga gamă de preparate pe care C.H.R. AMBASADOR le desface, atît în incinta complexului, cît și în unitățile pe care le coordonează, începînd de la cele Expres, cu specific «gospodina», continuînd cu localurile din zonele de agrement (Băneasa și Snagov) și terminînd cu mesele servite la bordul avioanelor TAROM.

Printre tentațiile culinare oferite am remarcat cele 7 sorturi de tartine, 25 preparate de sandvișuri, boucheuri și pateuri, 31 preparate-gustări reci cu garnitură de aspic, 13 preparate din legume, 30 preparate din pește, 29 din legume și fructe, 6 specialități din vînat, 10 sortimente de dulciuri. Evident, în asemenea condiții opțiunea pentru un preparat sau altul era destul de grea și asta nu numai la preparatele prezentate în expoziția organizată de C.H.R. AMBASADOR, ci și la celelalte prezentate a doua zi, în cadrul Expoziției culinare cu vînzare, organizată de astă dată de C.H.R. ATHÉNÉE PALACE, unde varietatea de specialități, cadrul original în care au fost prezentate preparatele renumiților maiștri de artă culinară ai restaurantului bucureștean au făcut ca Athénée Palace să descopere că la bogata clientelă de aici s-a mai adăugat — după vizitarea expoziției — încă un număr mare de consumatori.

Un anunț lapidar în presă făcea cunoscută organizarea simultană, la 27 octombrie, a încă 5 expoziții de acest gen, la restaurantele: LIDO, CINA, VICTORIA, AMBASADOR și ATHÉNÉE PALACE. Oprindu-ne doar la două — restaurantele VICTORIA și CINA — și de astă dată am sesizat faptul că evenimentul în sine nu a constituit doar o formalitate, preparatele din pește, cele în aspic, minuturile, sortimentele de mîncăruri calde sau preparatele în foitaj prezentate de restaurantul VICTORIA — parte din ele opera bucătarilor șefi Ion Zidaru, Elena Drăghici și Maria Breazu — bucurîndu-se de aprecieri unanim favorabile din partea asistenței.

La expoziția organizată în saloanele restaurantului CINA s-a remarcat purcelul de lapte umplut, garnisit cu mere și sparanghel în aspic, preparat medaliat la Expoziția gastronomică din 1972 de la Praga, realizarea maistrului în arta culinară Manole Manea de la restaurantul CINA. În cei peste 40 de ani de profesiune, Manole Manea a fost prezent la Bruxelles, Paris, New York și în alte locuri, unde a onorat tradiția bucătăriei românești, spre satisfacția multor gurmanzi.

La COMPLEXUL DE HOTELURI ȘI RESTAURANTE NORD s-a deschis Expoziția culinară cu vînzare, **prezentată de tinerii bucătari și cofetari, iar astăzi acțiunea finală a acestei suite de manifestări gastronomice are loc la restaurantul ATHÉNÉE PALACE în cadrul** Expoziției generale de artă culinară cu vînzare, **unde sînt prezente toate unitățile I.T.H.R. București și unde vă invităm.**

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXXVII)

O apologie a cafenelei ridică împotrivă-i focurile convergente ale filistinilor de toate culorile, și ceea ce este mai grav, oroarea oamenilor cumsecade, care-și închipuie despre acest local toate grozăviile imaginare. A făcut-o totuși, cu ascuțimea și sclipirea condeiului său, prin 1925, în revista *Lumea* de la Iași, Tudor Arghezi, împotriva ieșirii intempestive a lui M. Sevastos, în *Adevărul literar și artistic*. N-am la îndemînă articolul celui ce, cum am spus-o, la acea dată mai frecventa cafeneaua Capșa, ca pe urmă să-și închine toate sforțările întemeierii noii sale gospodării din Mărțișor. Reține însă, din cele spuse de Tudor Arghezi întru apărarea, aș zice, a marei defăimate, ideea că la cafenea nu rezistă prostia. Dar ce e, în definitiv, prostia? Numim adeseori prost pe omul a cărui inteligență, dintr-un motiv sau altul, nu ne place. În trecut, prostul era omul din popor, simplu, înzestrat cu bun-simț, dar lipsit de învățătură. Când Creangă spunea: «Gîndesc și eu, cu mintea mea cea proastă», el se scuza că și unul ca el, netrecut prin școlile înalte, își dădea părerea. În vremea lui, *mai acum o sută de ani, încă mai stăruia* credința că numai Universitatea este depiniera inteligențelor, prin alte cuvinte, că prelegerile *ex cathedra* nu dau numai cunoștințe, dar și formează și dezvoltă facultatea dominantă a omului: rațiunea, amenințată a rămîne în urmă fără binefacerile științei, ale Științei, cu majusculă. Ei bine, una dintre descoperirile cafenelei a fost și aceea că prostia nu e deloc incompatibilă cu învățătura cea mai înaltă, că dimpotrivă, aceasta o agravează, expunînd-o cu atît mai mult deriziunii. Dar încă o dată, dacă prostia, cum am văzut, nu mai trebuie confundată cu simplicitatea spiritului necultivat, ce este ea, în definitiv? Aș defini-o, prin raportare la modestia ce însoțește de obicei pe omul din popor, mai ales pe cel de altădată, care n-a avut posibilitatea să fie dat la învățătură, antonimul ei, siguranța de sine a omului ce se crede stăpîn pe legile Universului, care din bruma de carte însușită și mai ales garantată de o diplomă, își umflă pieptul, dă din coate și ajunge acolo unde năzuiește. Caragiale a spus-o:

«Prostul dacă nu e fudul n-are nici un haz».

Fudulia este așadar *semnalmentul* prostului, sau dacă preferați, ca să trecem de la conceptul neaoș la unul abstract, prezumția. De ce ar fi însă omul prezumțios neapărat și prost? Pentru că numai prostul poate crede că știe tot, că înțelege tot, că are speraclu la toate întrebările pe care mintea omenească și le-a pus de mii de ani, dar nu le-a putut rezolva, sau dacă le-a găsit o soluție, aceasta nu poate fi decît provizorie. Prostul din anul 1973 e la curent cu toate, din gazete, firește, ceea ce dă cunoștințelor sale spoiala prea adeseori avantajoasă a unui om «informat». El știe, de pildă, ce este electronica, dar cînd e luat din scurt, se bîlbîie cum că asta «e o chestie», și așa mai departe, prostul se dezumflă de cîte ori este chemat la ordine și pus să dea etichetelor de care se servește cu dezinvoltură un conținut concret. În timpul întîiului război mondial, abia după refacerea frontului, în Moldova, soldații noștri au fost deprinși să mînuiască mitralierele și alte arme moderne. S-a verificat atunci inteligența țăranului care a învățat «meșteșugul», vorba aceea, în doi timpi și trei mișcări, fără să mai aibă nevoie de teorie, așa după cum și strungarul meșter obține cu lucrul mîinilor lui, firește, controlat de ochi și de inteligență, o piesă fără cusur, chiar dacă nu a învățat legile fizicii și aplicațiile lor termomecanice.

La cafenea, care va să zică, spunea Arghezi, prostul nu rezistă. Așa este. La masa de la cafenea, spuneam, se putea așeza oricine, chiar fără să se prezinte; era acceptat, dacă știa să tacă, ba chiar adoptat, dacă spunea o vorbă de duh. *Dignus est intrare.* Tovărășia specială a cafenelei se caracteriza prin cea mai largă libertate de opinii, cu condiția ca ideea emisă să nu stîrnească rîsul general, prin stupiditatea ei. Un asemenea individ era de la sine expulzat, nu mai îndrăznea să apară a doua zi, sau se dădea la fund, pînă se așternea uitarea peste boroboața lui.

Capșa anilor trecutului, cînd am frecventat-o mai asiduu, nu mai aduna, ca înainte de primul război mondial, lamura politicii și a gazetăriei. Politica trecuse pe planul al doilea, ca efect, poate, al votului universal, cu toată măsluirea lui. Cei mai numeroși frecventatori erau scriitori, artiști și, mai la urmă, ziariștii. Desigur, printre noutățile zilei, cele mai comentate erau tot cele politice, dar nu din unghiul interesului de partid, ci numai și numai speculativ. Se știa, astfel, cît timp a trăit regele Ferdinand, că liberalii, prin Barbu Știrbei, trag sforile la Palat, că ei vin și pleacă de la putere cînd vor, că atunci cînd se retrag lasă în locul lor o formație anodină, pînă cînd binevoiesc să reia cîrma și să fericească poporul etc. La moartea lui Ionel Brătianu, jocul politic s-a mai schimbat. Cu toate acestea, Guță Tătărăscu a reușit și el să stea la guvern, sub Carol al II-lea, o legislatură întreagă, iar apoi a încercat să repete figura, prezentîndu-se din nou înaintea alegătorilor ca, în caz de reușită, să mai guverneze alți patru ani. Sigur pe sine, fără să fi fost prost, omul era fudul în public, ajutîndu-l și statura, înaltă și aparent verticală. Asta nu l-a împiedicat să simtă la un moment dat că-i scapă terenul și atunci a tunat și a fulgerat public împotriva «isteriei cafenelei». Această comică alarmă a stîrnit o ilaritate de pomină. Nu se mai văzuse, la noi, cafeneaua promovată ca un factor politic atît de redutabil, ca să fie sesizat poporul de primejdia publică.

Desigur, în vremurile de opresiune, la noi și oriunde, cafeneaua a fost suspectată de a fi refugiul opiniei liberale și al opoziției, lipsită de for și de organe. În 1848, de pildă, încă mai apăsa pe grumajii Europei jugul politicii metternichiene, prin a cărui «Sfîntă Alianță» se încercase să se pună botnița libertății de expresie. Se știe ce importanță luaseră însă cafenelele și la Viena, capitala reacțiunii continentale. Louis Steege amintea într-o corespondență de acest limbaj cifrat al cafenelei vieneze. Chelnerul se apropia de o masă și-i întreba pe clienți:

— Was wünschen Sie? Kaffee, Chocolade oder Thee? (Ce doriți? Cafea, ciocolată sau ceai?)

— Lieber Thee (Mai bine ceai), răspundeau în cor iubitorii de libertate (liberté).

Niciodată calamburul nu exprimase mai *fidel aspirația generală a popoarelor.*

Ca să dau totuși un exemplu de orbire politică a unora dintre clienții Capșei, voi aminti că persoana lui Nicolae Titulescu nu era unanim prețuită. În special, fiul lui N. Filipescu, Griguță, își făcuse o specialitate de a-l ataca de fiecare dată, cînd i se prezenta ocazia, pe el și anturajul său diplomatic, pe așa-zișii «titulacși» (la singular, titulax!). Ziariștii din orbita partidelor ostile lui N. Titulescu făceau cor cu patronii lor, răcindu-și gura ca să dovedească incapacitatea ilustrului bărbat, care umbrea cu prestigiul lui nu numai pe politicienii de toate mărimile, dar însăși «coroana», prin reprezentantul ei, Carol al II-lea, omul unei ridicole fațade wilhelmine, care schimba de trei ori pe zi uniforma. Cînd, în sfîrșit, făcîndu-se instrumentul invidiei regală, Guță a prezentat demisia cabinetului, ca să-i reconstituie, așa cum primise ordinul, fără șeful politicii noastre externe, fost de două ori președintele adunării la Societatea Națiunilor, o parte din cafenea, ziariștii în subordine și unii papagali au exultat. Atunci Puiu Iancovescu a spus o vorbă mare, adresîndu-se celor ce-și țipau prostește *triumful*:

— Nu vă bucurați. Cu debarcarea lui Titulescu, România reintră în hotarele ei firești!

Din nefericire, cuvîntul n-a fost numai spiritual: anticipa cele mai triste perspective.

Incomparabil comedian, Ion I. Iancovescu, căruia toți îi spuneau Puiu, era și cel mai spiritual «capșist».

Venind odată vorba de Delavrancea și de talentul său oratoric, unanim ridicat în slăvi, Iancovescu a intervenit și a turnat apă peste entuziasmul general:

— Nu zic că n-avea succes. Avea! Dar să vă spun eu cum obținea aplauzele cele mai furtunoase. Era în timpul neutralității noastre. Delavrancea milita, alături de alți patrioți, pentru intrarea noastră ca să eliberăm Transilvania, și era un mare filofrancez. Și-a început un discurs, la Dacia, astfel:

— Fraților, nu concep Europa fără Franța! (aplauze entuziaste).

— Nu concep Francia fără Pariz! (alte aplauze entuziaste).

— Nu concep Parizul fără Luvru (aplauze *frenetice*).

— Și nu concep Luvrul fără Gioconda (aplauze delirante).

— Ei, încheie Puiu, ia să mai încercați acest gen de oratorie! O să vă pomeniți că vă taie macaroana o replică anonimă:

— Zexe!

În timpul celui de-al doilea război mondial, Ică Antonescu, care se promovase din conferențiar profesor la Facultatea de drept, a ținut ca în cadrul acelei instituții să inaugureze anul universitar. Nefericit inspirat, a început cuvîntarea cu aceste cuvinte:

— Dragii mei studenți dragi!

Acea voce anonimă, de care vorbea Puiu Iancovescu, i-a tăiat-o scurt:

— Zexe!

Cuvîntul poate părea trivial prin originea sa argotică. Îl socot însă simbolic pentru definirea spiritului cafenelei, care a dat totdeauna ifosului și prostiei, de oriunde veneau, precum și arbitrarului celor ce ne guvernau, replica dezumflătoare:

— Zexe!

Actorul Ion Iancovescu.

opinia unui alegător

exploatarea scaunului de către om

Am fost pus nu o dată în trista situație de a asista, neputincios, la una dintre cele mai odioase forme de exploatare din cîte se pot imagina, și cu atît mai indignante cu cît se petreceau — și se mai petrec încă, din nenorocire — în spațiul nostru spiritual, care și prin constituție a desființat, pentru totdeauna, exploatarea, dar numai exploatarea omului de către om. Pe cînd eu vorbesc de *exploatarea scaunului de către om!* Scaunul, cum bine se știe, este un lucru, nu este o ființă, este un obiect, dacă vreți oarecare pînă la urmă, un obiect cu valoare casnică mai ales, *important cînd nu găsești*, de pildă, două scaune de același fel la mobila de sufragerie sau chiar la mobila de bucătărie, dar nu mai mult. Ei bine, la un moment dat scaunul a început să joace, *și singur*, un anume rol, în funcție de biroul în spatele căruia era instalat. Observîndu-se acest fapt, nu puțini au fost — *și sînt încă* — aceia care au pus *în mișcare o prodigioasă fantezie menită* să conducă la găsirea formelor celor mai rafinate, în ultima vreme — deși se mai practică, în paralel, și în funcție de datele problemei, și stilul dur, fără menajamente și chiar categoric, ca să nu zic brutal — de exploatare nemiloasă a bietului scaun. Se află în spatele biroului un scaun de șef de serviciu de spațiu locativ sau de director de spațiu locativ, *nu știți — dar știți foarte bine* — cîtă exploatare, fie și numai spirituală, apasă pe spătarul acestui scaun! Mai întîi un asemenea scaun pare să *nu* fie niciodată ocupat, căci personajul care ar trebui să ședă pe acest scaun nu este niciodată de găsit. De aici începe chinul exploatării scaunului. *Exploatarea de importanță*, ca să mă exprim astfel.

Să zicem că acest scaun se află în spatele biroului unui, nu zic cine, șef de restaurant, *nu știți — dar știți foarte bine* — cîtă nemiloasă exploatare apasă pe plușul tapițeriei scaunului și cum se manifestă ea, această exploatare, iradiind de la scaun la rețeaua de chelneri, de picolo, de bufetieri etc., etc. Să zicem că acest biet scaun se află în spatele biroului unui responsabil de alimentară. *Nu știți — dar știți foarte bine* — cît este de exploatat acest scaun și cum, datorită exploatării scaunului, responsabilul devine mai important decît primarul în cartier, ca să nu zic mai bogat. Dar se practică și exploatarea scaunului de director general, după cum se practică și exploatarea simplului scaun de la birou dacă nu chiar de la ghișeul de informații. Scaunele importante, din spatele birourilor importante, se exploatează de obicei cu telefonul, pentru că nu este lipsit de importanță de pe ce scaun s-a dat telefonul respectiv. Există și nemaipomenita formă de exploatare a scaunului fără birou, a scaunului de după tejghea, a scaunului de pe care se diluează băuturile alcoolice și există și exploatarea, excepțională, a scaunului pus în plină piață — fie soare, fie vînt — de pe care ne privește un șoricel alb al destinului, dar acest fel de exploatare pe mine mă înduioșează, pentru că nu se exploatează decît infantilitatea noastră, și pe mine prostia duioasă mă înduioșează.

Cum însă mă apropii de *sfîrșitul Opiniei* mele și n-am spus nimic concret — așa cum m-a obligat, ca dealtfel pe toți colaboratorii, redactorul șef — mă adresez dumneavoastră, celor care mă citiți, rugîndu-vă să completați cu date concrete fiecare formă de exploatare sugerată de mine, eu urmînd să dau publicității cele mai inspirate din contribuțiile *dumneavoastră* la salvarea acestei rubrici. Altfel, fără date concrete, risc să-mi pierd rubrica.

Dinu SĂRARU

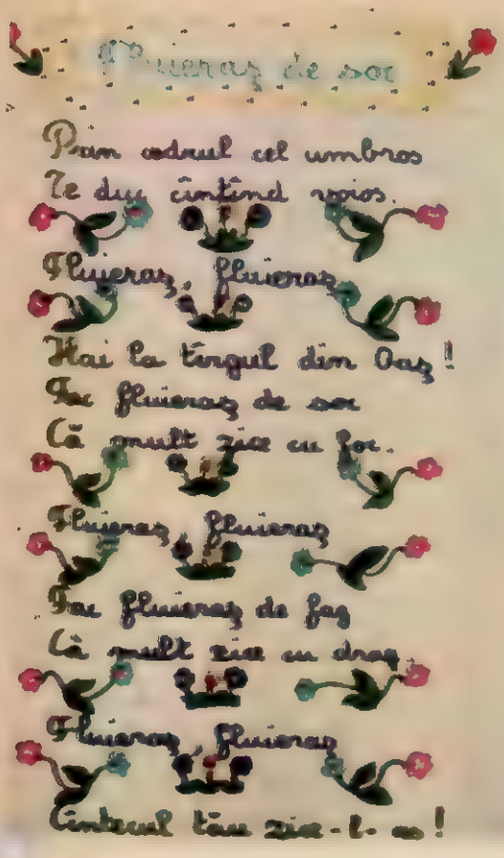

Jacqueline mellana

este o pedagogă elveţiană îndrăgostită de România. Dragostea pentru ţara noastră s-a iscat fulgerător la ascultarea unei melodii româneşti. Prima din nenumăratele pe care le ascultă de atunci pe bandă de magnetofon, pe discuri sau în hoinărelile de vacanţă cutreierînd în lung şi în lat ţara noastră. Această dragoste o transmite ca un dar prietenilor şi mai cu seamă micilor ei elevi de la colegiul din oraşul Pully, de pe malul lacului Léman. Ziua de lucru a şcolarilor ei începe prin audierea unui cîntec românesc.

Astfel, ne explică Jacqueline Mellana, obţine de la şcolari maximum de concentrare, deci climatul de linişte şi atenţie necesar unei munci susţinute de cîteva ore de clasă.

Prin urmare, pentru J.M. *muzica populară românească joacă un însemnat rol educativ.*

Copiilor le întregeşte audierea discurilor prin explicarea textelor, povestirea baladelor, a legendelor româneşti,

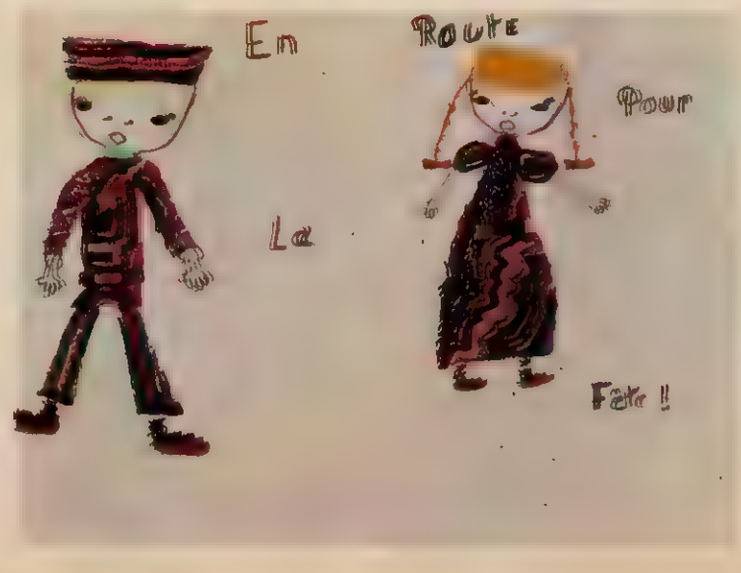

relatîndu-le întîmplări şi experienţe emoţionante din ţara care pentru copii a devenit «ţara basmelor».

Am trimis copiilor volumul «*Păpuşile harnice*», apărut în Editura «Ion Creangă», cu text şi ilustraţii (fotografii de păpuşi în costum popular) de Lena Constante, iar muzica, în grai popular, de mine. Copiii mi-au scris că au învăţat «Fluieraş, fluieraş» pe care îl cîntă cu mult drag în româneşte şi au întovărăşit scrisoarea de un dar: desene inspirate de carte. Din aceste desene colorate revista «Flacăra» reproduce cîteva.

Hari BRAUNER

avem nevoie de căminele care există, chiar și de cele care nu există

Există în Piața Amzei un cămin al unui liceu a cărui titulatură cuprinde o cacofonie: Liceul industrial de poligrafie și tehnică cinematografică. Și ca acesta sînt și altele în municipiul București. În ele stau, învață, dorm, citesc, joacă table elevi de liceu, școală profesională, în două cuvinte, oameni tineri. Aceștia nu vor fi tineri toată viața, dar atît cît vor fi este normal să simtă treaba asta. Anunț încă din aceste rînduri că am întreprins o anchetă în cămine, deci nu va fi vorba de o literatură mai mult sau mai puțin sentimentală, mai mult sau mai puțin frumoasă, ai cărei eroi (pozitivi și negativi) ar deveni internii sau căminiștii. În discuțiile avute la liceul din Piața Amzei, și nu numai acolo, căminiștii au devenit căminarzi. În unele locuri apare problema asigurării unor condiții mai bune, adică sobe care să funcționeze, dușuri care să-ți acopere trupul cu apă caldă și chiar paturi care să nu scîrțîie. Cum am spus, nu avem nevoie de literatura căminelor. Avem nevoie de căminele care există, chiar și de cele care nu există. Marele merit al căminelor este că ele există. În schimbul a 400 de lei ai unde să dormi, să te speli, să înveți, să mănînci, și asta înseamnă foarte mult. E și normal că într-un cămin să stai la rînd la duș, să ai în dreapta un băiat care vorbește prin somn, iar masa să nu înceapă cu o țuică și ceva gustări. După cum normal e să-ți fie dor de casă, de mamă, de tată, de primarul comunei din care ai venit. Căminul din Piața Amzei are 69 de locuri, deci 69 de băieți în tot atîtea paturi și nu arată prea grozav pentru că e vechi. E instalat într-o curte sumbră, are și alți locatari, uniți printr-o tandră inscripție: Murdăria oprită. Bătaie.

Pedagogul Nedelescu Marian se află exact cuprins în condiția acestei meserii despre care va fi vorba în articolul semnat de colega mea Cici Iordache. Mi-a spus că apreciază încrederea pe care conducerea școlii o are în el, încredere puțin exagerată din moment ce i se dă de înțeles că n-ar strica să facă rost de becuri, de clanțe, de telefon și chiar de prețuri. Dealtfel, elevul Păun Gheorghe, din anul V, întrebat de mine cum e viața acolo, mi-a spus: Deocamdată zic bine pentru că nu se poate mai bine. Insistînd («Cine v-a spus asta?»), zice: Mai mulți, dar într-un cuvînt aș zice așa — cadrele didactice. Ce mare greșeală a făcut băiatul! Uneori, cadre didactice înseamnă nu un cuvînt, ci două. Păun Gheorghe, un tînăr băiat în toată firea, calm, își dă seama că aceste cămine nu aduc venit statului, că ele înseamnă mîna de ajutor pe care Partidul Comunist Român o întinde elevilor veniți din comune să devină specialiști E convins, ca și mine, că acolo, prin grijă și bunăvoință, s-ar putea rezolva totul. De ce un singur duș? De ce ferestre care nu se închid bine? De ce fără telefon? De ce paturi nespălate de cinci ani? La această ultimă întrebare ne-a lămurit, spre cinstea sa, Marian Nedelescu: «Directorul nostru spune că lucrurile noi trebuie să stea în magazie. Dacă se întîmplă ceva?» Mai mult decît faptul că în cămin băieții stau așa, trăiesc așa, nu văd ce s-ar putea întîmpla. Apoi, mîncarea. Mereu aceeași, ciorbe care nu pot fi duse pînă la cap, felul II care practic e un fel de a nu fi. Băieții îmi spuneau că atunci cînd merg acasă își fac plinul, că aduc alimente care nu se fură niciodată. Se dau. Trecînd dincolo de lipsa de interes a directorului pe care-l văd doar la școală, băieții au dulapuri curate, unul are chitară și vrea să-i semene lui Tudor Gheorghe, și au lansat o idee dezolant de simplă: cel mai frumos dormitor. A cîștigat camera 7, ai cărei locatari punînd ban lîngă ban au cumpărat un acvariu, în care peștii cei micuți nu simt nevoia unui telefon și nici pe cea a unui duș. Au și o gazetă de perete în care am văzut 10 desene care te învață cum să-ți legi cravata la gît. Și mai jos, în loc de concluzii, reproduc extrase din răspunsurile primite de ei (în scris) la următoarele întrebări: 1) Numele și prenumele; Din ce loc ați venit? 2) Vă amintiți ziua plecării de acasă? 3) Primiți des scrisori de acasă? 4) Scrieți des acasă? 5) Ce are acest cămin bun și ce are rău?

Eugen SECELEANU

Chiar și în cămine a sosit toamna.

1) PLUGARU OLIVIU, 17 ani

2) Am venit din Eforie Nord, județul Constanța. Ziua plecării, o zi obișnuită în care a domnit totuși o atmosferă apăsătoare. M-au condus la gară mama și sora. Tata și-a luat «la revedere» acasă. Toată lumea era emoționată, mai puțin sora. Ea era obișnuită cu plecările. Plecările ei. 3-4) Acum le scriu foarte rar pentru că le dau telefon săptămînal. Cred că și ei s-au obișnuit cu despărțirea pentru că, spre deosebire de anul întîi cînd îmi scriau destul de des, acum nu prea mai scriu.

5) Apoi baia. De la două dușuri dintre care doar unul funcționează nu poți care prea mult. Dar sîntem totuși 60 și mai ales oameni. Ar fi fost bine să fi avuc un telefon. Ar fi fost bine să fi avut cîteva difuzoare. Scaunele din sălile de meditație sînt destul de rupte și sînt așa de cînd le știu.

Ar fi fost bine ca pe lîngă dușumele să avem în dormitoare și ceva prețuri. Avem unul care nu acoperă nici o cincime din suprafața pe unde se poate merge. Ar fi fost... prea frumos.

Acțiunile organizate în cămin nu satisfac elevii. Sînt monotone, sînt rigide. O seară de dans se organizează foarte greu, cu toate că noi cerem să se organizeze.

1) GHEORGHIU DORINEL, 17 ani, orașul Roman, județul Neamț.

2) În ziua de 13.09.1971 am plecat spre gară fiind înconjurat de părinți și de cîteva rude mai apropiate. La sosirea trenului în gara Roman mi-am luat rămas bun de la părinți și de la rudele care m-au însoțit. Despărțirea, ca orice despărțire, a fost dureroasă.

3) Acasă scriu de 3-4 ori pe lună.

4) Mai mult îmi scriu părinții decît le scriu eu lor.

5) În primul rînd se poate spune că ne ducem viața într-un cămin destul de vechi, ale cărui ziduri cu pereții crăpați dau impresia că această clădire se va dărîma într-o bună zi. Nu pot ști ce impresie poate face acest cămin însă cel puțin pentru un băiat care a venit din provincie în București făcîndu-și multe iluzii cu privire la viitoarea sa locuință numai intrarea a fost de ajuns pentru a-i spulbera orice iluzie

Imagine frumoasă. Nu foarte frumoasă; paturile sînt foarte vechi, și salteaua ia forme cel puțin curioase.

Fotografii de Elena GHERA

Un alt neajuns, din cauza căruia te trezești noaptea din somn este temperatura, uneori, scăzută din cameră.

1) SEBE MARIN, 17 ani, satul Malu, comuna Vedea, județul Ilfov.

2) Ziua plecării de acasă. O zi cu totul deosebită de celelalte. Era ziua când elevul timid, absolvent a opt clase, pășea spre Capitala țării evadând din viața monotonă de la țară.

3-4) Mama mi-a spus când am plecat de acasă să-i scriu cel puțin două rînduri într-o scrisoare, dar să-i scriu mai des. De acasă primesc la fel de des (răspunsuri).

5) Să începem cu baia: o cameră mică, asemănătoare cu un hol, are două dușuri, dar funcționează doar unul. Cazanul este destul de mic, Apa ajunge doar pentru 3 persoane. Patul, când te așezi, scîrțîie și-ți deranjează colegii. Încălzirea se face cu ajutorul sobelor, dar la noi în cameră avem numai o jumătate de sobă. Problema difuzoarelor am pus-o din anul întîi, de fapt au pus-o și cei din prima promoție a liceului dar nu s-a rezolvat nimic. În fiecare zi avem aceeași ciorbă, noi îi spunem STAS, seara aproape aceeași adunare generală pe care am botezat-o «Seara soldaților».

1. RADU GH. GHEORGHE, din satul Ghizdăvești, comuna Calaru, județul Dolj, 17 ani.

2) Plecarea de acasă pentru a veni la acest cămin a avut loc în noaptea de unsprezece spre doisprezece septembrie cu ajutorul unei căruțe, deoarece mijloace de transport sînt foarte puține de la comună la gara Caracal. Mijloace de transport sînt în număr de două, unul pentru muncitori, altul pentru călători (mă refer la mijloace de transport pe zi). Am plecat noaptea, așa că nu mi-am putut lua rămas bun decît de la sora mea mai mică. La gară am fost însoțit de ambii părinți, care înainte de a urca în tren m-au îmbrățișat și mi-au urat sănătate și m-au sfătuit să învăț pentru a putea trăi o viață și mai bună.

3. Fiind departe de acasă (o sută șaptezeci și șapte de kilometri) evident că trebuie să trimit și scrisori. Aceasta o fac de două sau trei ori pe lună. Una în care să le spun că am primit banii de acasă și în celelalte două notele pe care le obțin.

4. La fiecare din scrisorile pe care le trimit primesc răspuns.

5. Pentru a servi masa de dimineață sau seara trebuie să ne deplasăm la școală, acest lucru îl facem cu ajutorul mijloacelor de transport și pentru aceasta trebuie să plătim o sumă de bani în plus.

Mașina în care se aduce mîncare vine de multe ori foarte tîrziu.

1) MIHALACHE NICOLAE, 19 ani. Venit din comuna Arțari, județul Ilfov

2) Era o simbătă de septembrie, ora 5 dimineața. Pînă la stația autobuzului m-a condus mama, o femeie îmbrăcată în negru, care, pînă la stația autobuzului mă sfătuia: să fii cuminte, să înveți, să nu ce bați cu băieții, să... La acea oră matinală, lăsam acasă doi părinți necăjiți, cu lacrimile pe obraz. Cu numai o lună în urmă pierduserăm un fiu într-un accident, iar acum alcul se înstrăina.

3) Scriu acasă atunci cînd am ceva deosebit de comunicat. Fiind la numai 60 km de casă, merg deseori să-mi văd părinții.

4) Rar.

5) Căminul? Este o clădire veche. În cămin nu există nici un difuzor, nu are telefon.

condiția unui educator pe nume pedagog

În amintirile elevului intern rămîne — și nu printre cele confuze, nu printre cele estompate și vagi ca umbrele incerte, ci persistente, cu retrăiri gata oricînd să fie declanșate — *pedagogul*. Personaj implicat cotidian în viața lui. Învăluit în aura bunătății și înțelepciunii, model de viață adolescentului sau, dimpotrivă, masca rigidității, a blazării, a vînătorului de greșeli, a răutății. Dar de ce pedagogul nu poate să fie totdeauna tandru, calm, înțelegător, cel ce găsește soluții la toate, cel ce le știe pe toate (certitudine de care copiii au la toate vîrstele nevoie), cel ce iubește egal, cel ce împarte dreptatea egal? Cu alte cuvinte, cel ideal? Adică cel necesar? Fiindcă uneori are o condiție precară. *Afirm cu certitudinea realității întîlnite.* Întîlnită, la Grupul școlar al M.I.U. — acea imensă școală (de la capătul troleibuzului 84) cu 3 000 de elevi, dintre care peste 2 000 sînt din afara Bucureștiului, dintre care peste 80 la sută sînt de la țară, dintre care aproape 1 000 sînt interni, dintre care aproape 800 fete. Aici e casa lor, aici e masa lor, aici e familia lor.

La școală stau 5-6 ore, în care profesorii se schimbă, se predau obiecte peste obiecte, cunoștințe, se învață meseria, se dau teze, extemporale, note. În internat se stă restul orelor, și aici se trăiește și se învață viața. Și mai ales doi poli o atrag și-o răvășesc un timp, uneori cu mari suferințe: *adaptarea*, despărțirea de părinți, ieșirea din comunitatea satului cu normele lui, unde toată lumea cunoaște pe toată lumea, și *exercițiul complicat al urbanizării*. Al lui a fi, a gîndi, a acționa urban. Iar ușurarea adaptării — cei ce intră primii în contact cu cele mai felurite reacții ale tranziției — ca și însușirea stării urbane revin într-o imensă proporție unui educator, frumos și propriu numit pedagog. În realitate este el, poate să fie, cu adevărat pedagog? Depinde de la caz la caz și de însușiri personale. Și de bunăvoință. Cici de pregătirea lui ca atare să nu vorbim. Sau să vorbim, pentru că asta ne-am propus aici.

În Statutul personalului didactic (intrat în vigoare la 15 martie 1969) a fi pedagog școlar este socotit o funcție didactică «pentru sprijinirea muncii de instruire și educare a elevilor în căminele de elevi». În articolul 9 se prevede că pentru funcția de pedagog școlar este necesară «absolvirea cu examen de diplomă a unui liceu pedagogic sau a unei școli pedagogice postliceale; în mod excepțional vor putea fi numiți în această funcție și absolvenți ai unui liceu de cultură generală. În învățămîntul profesional și în învățămîntul tehnic pot fi numiți și absolvenți ai unei școli de specializare postliceală sau ai unui liceu de specialitate».

În realitate nu-i găsim în aceste «funcții ajutătoare» pe absolvenții școlilor de specialitate, ci mai ales pe cei angajați «în mod excepțional». Nici nu s-ar putea altfel. «Nu totdeauna e convenabil — îmi spune unul dintre directorii adjuncți ai școlii, inginer Stere Marinescu. Depind de planul de școlarizare, și cum acesta nu e același de la an la an... De pildă în acest an școlar, în care am primit un *foarte mare număr* de elevi în anul I, din care cauză a trebuit să supraîncărcăm căminul, a trebuit să angajăm un pedagog în plus, dar la anul vom fi nevoiți să-i scoatem. Vă spun sincer, eu le înțeleg bine condiția și aceea pe unii i-am sfătuit personal să se specializeze la noi. Am școlarizat pînă acum vreo patru prin școala noastră tehnică postliceală. De aici și fluctuația».

Da. La internatul Grupului școlar al M.I.U. sînt 8 pedagogi, 3 pentru căminul de băieți și 5 pentru cel de fete, și al șaselea va veni în curînd. Merg în blocul A și întîlnesc pedagogele de serviciu — una la două paliere, și cum în bloc există 4 paliere, iar pe fiecare palier cîte 20 de camere *cu cîte 6 paturi, printr-o socoteală simplă*, aflăm că o pedagogă răspunde de 240 de eleve. Mă însoțește Georgeta Popa care lucrează aici de 4 ani, a venit cînd avea 20 de ani, ea însăși nu departe de vîrsta elevelor pe care trebuia să le supravegheze și mărturisește că la început nu știa ce să facă, cum să rezolve atîtea situații care se *iveau în fiecare clipă*. Ca și acum, stăm de vorbă într-una din camere, și sîntem mereu întrerupte: «tovarășă pedagog, veniți la camera 45, cred că s-a furat ceva», «tovarășă pedagog, veniți în camera cutare, eleva *cutare plînge* și nu spune de ce, veniți la camera X, eleva Y are febră» și tot așa... Georgeta Popa e calmă, îmi cere scuze, dispare, rezolvă, reapare... *Dar pînă a ajuns la calm, la pricepere au trecut ani, au fost uneori «chiar crize morale», «complexe de incapacitate», «dorința de a pleca», cum îmi spune.*

— Și ce faceți noaptea? *De ce a fost nevoie să se introducă schimbul de noapte?*

— Pentru că s-a redus din schemă postul de paznic de noapte. Și, de fapt, *pentru că nici ei nu puteau să rezolve o serie de situații complicate* de se iveau. Mai ales de sănătate. Mai ales la fete. Avem un singur medic școlar și nici dînsul nu are întregul program în școală (are ore și în policlinică) și două asistente care, prin rotație, rămîn la cabinetul medical al școlii pînă la orele 20. După aceea? S-a întîmplat ca noaptea să se declanșeze viroze, crize de apendicite acute, mari stări febrile, gripe, cîte și mai cîte... Gîndiți-vă, la 800! Cine era să le ajute? În multe cazuri era nevoie de internări de urgență, de medic. Sau măcar de un sprijin afectiv...

— Vă convine? De ce rămîneți aici?

— Dacă-mi convine? Peste salariul... frumușel, îmi plac copiii. Mi-am descoperit aici o vocație. De aceea vreau, deși am copil mic, să urmez la fără frecvență un institut pedagogic.

Iar pe această «rudă sărăcăcioasă» a personalului didactic nu numai lipsa pregătirii de specialitate, nu numai specificul și dificultățile muncii o exclud, de fapt, din rîndul cadrelor didactice, ci și «drepturile» și «îndatoririle» ei prevăzute prin același «statut» menit să-i statueze profesia. Are un singur drept: beneficiază de concedii de odihnă «în condițiile stabilite de Legea privind concediile de odihnă ale angajaților». În schimb, nici măcar perfecționarea lor profesională nu este inclusă în statut ca pentru celelalte categorii de slujitori ai învățămîntului. De aceea credem că e necesar ca cineva — și acesta credem că este Ministerul Educației și Învățămîntului — să le remedieze condiția. Să statueze cu adevărat profesia de pedagog. S-o reabiliteze.

Cici IORDACHE

«PROBLEMA pentru noi nu este atît copilul, cît părinții»

Ne propunem să cunoaștem internatul Liceului «Nicolae Bălcescu» (pentru clasele I-IV băieți) și internatul Liceului «Zoia Kosmodemianskaia» (pentru clasele I-XII fete). Gestul nu este gratuit. Faptul că *elevii* locuiesc, trăiesc, mănîncă, se odihnesc, învață, cei puțin 5 zile din cele 7 ale săptămînii, îndreptățește interesul nostru pentru condițiile existente în aceste internate, pentru *problemele* care se ridică în fața pedagogilor, în munca lor de educație. Cu atît mai mare ne este mulțumirea, cu cît, deși venirea noastră este inopinată, remarcăm curățenia, ordinea perfectă în bucătărie, în dormitoare, în sala de mese.

La internatul Liceului «Nicolae Bălcescu» este zi de vizită. Discutăm cu cîțiva părinți. Familia Iancu, care are trei copii (tatăl – tehnician constructor, mama – țesătoare), ne spune: «Sîntem mulțumiți de condițiile oferite de internat copiilor noștri. Internatul ne este de mare ajutor în educația copiilor prin supravegherea lor la învățătură de către tovarășii pedagogi». Buhalovski Teodora – croitoreasă la F.C.T.B., care are un băiat de nouă ani în internat – convine alături de familia Iancu: «Internatul este un ajutor binevenit pentru noi, părinții. Cînd sîntem la lucru îi știm în siguranță. Sînt urmăriți și educați de tovarășii învățători, apoi hrana și odihna, în condiții de care sînt foarte mulțumită, sînt asigurate la timp».

Armonie perfectă, fără tulburări, copii cuminți care învață, părinți care vin să-și vadă copiii, mulțumiți că se bucură de ocrotire în lipsa lor. Dar curînd aflăm că acestea sînt cazuri excepționale, cu adevărat rara avis. Din cei 26 de copii cîți are în grupă, învățătoarea Constanța Ștefănescu de la internatul Liceului «Nicolae Bălcescu», numai doi se bucură de preocupare și grijă din partea părinților. Restul, odată aduși aici, sînt uitați, sau cînd sînt luați acasă, vin murdari, netunși, de multe ori traumatizați psihic sau fizic. Aceeași situație am întîlnit și la internatul Liceului «Zoia Kosmodemianskaia». Acești părinți nu înțeleg că oricîte condiții materiale bune ar fi create, ele nu sînt suficiente, că, dincolo de ele, acești copii, pentru a deveni oameni integri, normali, au nevoie de căldură sufletească, de puțină dragoste părintească. Problema pentru noi nu este atît copilul, cît părinții».

Inexplicabile și de condamnat sînt «excesele de dragoste» de la miezul nopții, cînd după luni de uitare, în stare de ebrietate, ne aducem aminte că sîntem tată. Invadăm căminul, fără să ținem cont de nici o limită a bunului-simț (chiar dacă dăm buzna într-un dormitor cu 45 de fete la ora 2 noaptea). Cînd ni se opune rezistență, înjurăm, lovim portarul și invocăm lipsa de umanitate a școlii «care nu-și dă seama ce înseamnă să fii tată». Și asemenea cazuri nedorite care perturbează atmosfera internatului Liceului «Zoia Kosmodemianskaia», ne spune directoarea Georgeta Vasile, sînt foarte dese. Ne bucurăm de un ajutor primit din partea școlii — internatul — și în loc să-l înțelegem ca atare, credem că el ne absolvă de răspunderea și de îndatoririle noastre de părinte. O altă situație este aceea a unora dintre tinerele mame divorțate, care după ce-și aduc copiii în internate, uită de ei. Singura legătură cu pedagogul se rezumă la plata întreținerii, de multe ori nici atît, aceasta fiind asigurată de bursa care revine elevului din partea școlii. Se invocă des ca scuză dreptul la viață: «Nu am întîlnit încredere și dragoste pînă acum din partea soțului. Am fost nevoită să divorțez. Sînt tînără și am dreptul să-mi refac viața». A-ți refface viața, îndreptățită dorință, dar cum, prin suferința propriului copil?

Căutăm cu disperare dragoste, dar nu ne gîndim că și propriul nostru copil o cere, reproșăm lipsa de înțelegere, dar noi, la rîndul nostru, cît sîntem de neînțelegători!

M. L., mamă a cinci copii, făcuți cu patru bărbați (posesoarea unor pensii alimentare substanțiale), nu prea a cunoscut greutățile pe care le ridică creșterea unui copil. Prezența mamei, atunci cînd se face simțită în internat, pune în alertă școala întreagă. Singurul lucru pe care știe mama să-l ofere cînd își vede copiii după săptămîni de absență, sînt bătaia și înjurăturile. La întrebarea îndreptățită a directoarei liceului, Georgeta Vasile, pentru ce a dat naștere atîtor copii, dacă nu este capabilă să-i crească, răspunsul ei, demn de o mamă spartană, sună ca la carte «Fac copii pentru că societatea are nevoie».

Da. Societatea are nevoie de copii, dar nu de copii traumatizați psihic și fizic, ci de oameni întregi, adevărați, fără complexe, capabili să-și făurească o viață bazată pe muncă și cinste. De multe ori, ne spune directoarea Georgeta Vasile, sîntem nevoiți să fim arbitri la adevărate tîrguri, în care copiii, ca simple obiecte, fără viață și voință, sînt disputați cu brutalitate de părinți divorțați sau în divorț. După ce este obținut în sfîrșit de unul dintre părinți, copilul este purtat pe la bunici și rude, iar apoi, devenit un obiect incomod, este adus și uitat în internat. A fost și cazul elevei C. Maria. Deși relația cu fiica sa din prima căsătorie se reducea numai la plata întreținerii — 295 de lei (și asta făcută nu personal, ci printr-un curier) — tatăl se opunea încredințării copilului mamei. În cele din urmă, luciditatea, tactul și curajul directoarei au găsit rezolvare cazului (sperăm de durată). Luîndu-și toată răspunderea asupra ei, Georgeta Vasile a dat în cele din urmă copilul mamei. Nici acolo unde există unitate în familie și condiții mai mult decît favorabile pentru creșterea și educația unui copil, pedagogii nu găsesc înțelegere.

Ludmila PATLANJOGLU

Este vîrsta marilor dar și a micilor întrebări puse în cămin: cum se face nodul la cravată?

elevii stau cîte patru în cameră, au apă rece, au apă caldă, dar sînt deficitari la grupa sanguină

Nu știu exact pentru ce motiv am ales internatul Grupului școlar de construcții din șoseaua Mihai Bravu 428, pentru acest reportaj, nu știu, recunosc, poate pentru că sediul școlii se află pe linia lui 26 și a intrat în funcțiune slăbiciunea mea, de fost itebist, pentru tramvaiul acela, poate pentru că nu e departe de casă, în sfîrșit, cert e că l-am ales și că — după cele văzute acolo — nu-mi pare rău că am făcut-o.

Am intrat în incinta școlii cu mîinile în buzunar. Portarul m-a privit cu ochi mari, am fost sigur că o să mă întrebe de toate cele și de aceea am încercat marea cu degetul, salutîndu-l cu bună ziua, tataie, și omul mi-a acordat o clipă de tăcere suspectă, după care mi-a răspuns, noroc, băieți, adică băieții eram eu...

Am luat-o printre clădiri. Primul întîlnit, elevul Șișman, venit tocmai din Prahova, din comuna Ceptura, mi-a arătat cu degetul în ce cămin locuiește, și m-am îndreptat într-acolo, scăpat de teama de-a nu nimeri într-un internat de fete.

Am ajuns la corpul D al internatului școlii, o clădire proaspăt văruită, nouă, dată în folosință chiar în această toamnă, pentru 350 de elevi, și aflată încă în dotare, după o expresie pe care am auzit-o în după-amiaza aceea de patru-cinci ori și care mi-a plăcut la nebunie. Am urcat treptele de rigoare, am zis bună ziua, șase sau șapte elevi citeau «informația» și trebuie să recunosc că am simțit un fel de invidie, poate chiar de durere, că nici unul nu era aplecat deasupra revistei «Flacăra»... Atmosfera era ostilă, am încercat să sparg gheața, ei, băieți, e bine în internat, dar n-am primit nici un răspuns. M-am învîrtit în stînga, în dreapta, și în cele din urmă m-am trezit față-n față cu pedagogul de serviciu, pe care îl alertase vreun elev mai conștiincios. Grigore Stegărescu, s-a recomandat și mi-a plăcut din prima clipă, ar fi trebuit să fiu cu internii, în sala de lectură, mi-a mărturisit, dar am avut treabă cu unul dintr-a-n-tîia care a furat un compas și 30 de lei, mi-a spus, întinzîndu-mi actul justificativ, o declarație pe care o citez aici pentru farmecul ei: «subsemnatul Nistor Mircea fiind în ziua de 2. XI. 1973 de planton mi s-a lăsat în grijă de un elev suma de 15 lei. Nu știu de unde îi avea», punct și semnătura.

Lăsînd gluma deoparte, am vrut să stau de vorbă cu pedagogul, temeinic, sincer, despre ce arde la ei în școală, să-l întreb cum se întreține curățenia aceea strălucitoare, dar omul a preferat să-mi arate niște planuri, liniate și dactilografiate, după care mi-a povestit că în curînd va începe la ei «săptămîna curățeniei» și că simbătă a fost cu elevii la Teatrul Giulești, la Liolă, chiar așa, m-am mirat, la Pirandello de la 15 ani, de ce nu, mi-a răspuns, educația trebuie să înceapă cît mai devreme. Așa e, tovarășe Stegărescu, după ce m-am gîndit bine, îți dau dreptate.

Deodată discuția s-a destrămat. Pedagogul și-a adus aminte de nu știu ce și a refuzat să mai stea de vorbă fără aprobarea conducerii, știți, avem aici o ordine interioară, mi-a șoptit, iar eu care știam cum este povestea asta complicată cu ordinea interioară l-am înțeles, și am ajuns astfel în fața tovarășei Ludmila Petrescu. Dînsa a fost mai circumspectă, mi-a cerut legitimația, delegația, s-a uitat la mine și din față și din profil, apoi s-a oferit să mă conducă să văd cele patru corpuri de internat în care locuiesc cam 1 000 de elevi, cantina, clubul, sala de sport, vai, lăsați, ne descurcăm și singuri, ca pînă acum, nu, nici vorbă, vă conduc, și uite-așa, am pierdut vreo cinci minute cufundați pînă la gît în polițeturi levantine.

Ne-am întors la corpul D. Am intrat prin camere. Era cald și curat, patru paturi în fiecare încăpere, mai bine decît pe vremea studenției mele, condiții excelente, apă caldă, apă rece, să tot înveți, mi-am spus, să ajungi un strungar sau un lăcătuș destoinic. N-avem încă perdele, s-a scuzat o voce, dar primim luna aceasta, am făcut cîteva fotografii, gazdele s-au ferit de obiectiv, știu ele cum e cu presa, au mai avut încurcături cu tovarășii de la «Informația Bucureștiului».

Am dat să-mi aprind o țigară, dar pedagogul m-a privit cu reproș, nu e voie să fumați în fața elevilor, mi-a spus, nouă ne desface contractul de muncă pentru asta, ca să vezi, dar elevii fumează, l-am întrebat cu gîndul nostalgic la adolescența noastră. Mai fumează, mi-a răspuns.

Chiar la intrare am dat peste o cameră goală și m-am interesat ce destinație are.

— Normal, e sală de meditație.

— Și anormal?

Mi s-a explicat că blocul este încă în utilare, o să avem și televizor, a completat pedagogul, dar vorbele se auzeau foarte greu, de undeva răzbăteau niște zgomote violente. De la atelier, am fost lămurit, atunci n-ar fi oare mai bine să mutați sala de meditație în partea cealaltă a clădirii, m-am aflat în treabă, da, asta e o idee, s-a simțit datoare directoarea să aprobe, ba chiar și-a notat-o.

Am întrebat dacă sînt ceva probleme deosebite, nu prea sînt, am auzit, doar că apa nu urcă pînă la etajul 4, dar o să primim curînd o pompă nouă, copiii sînt în general ascultători, m-am interesat, oarecum, mi s-a spus, știți, marea majoritate vin din mediul rural, dumneavoastră de unde sînteți, din Giurgiu, i-am răspuns, atunci n-aveți de unde să știți, m-a etichetat, și mi-a venit să rîd, dar m-am abținut. Ei, dacă nu sînt probleme, o să plec, am zis, și-aș fi gata să bag mîna-n foc că nu m-am înșelat observînd că gazdele au răsuflat ușurate.

Ne-am luat la revedere, ne-am dat înapoi politețurile împrumutate la venire, iar pedagogul, care s-a oferit să mă conducă pînă la poartă, mi-a mărturisit, cu jumătate de voce:

— De fapt, avem o mare problemă: grupa sanguină. A fost nu demult un control de la Miliție și ne-a găsit deficitari la acest capitol.

Am ieșit pe poartă mulțumit de cele văzute, salutat cu mare respect de portarul care, sînt sigur, m-a crezut ceva inspector, dacă nu mai mult.

Ovidiu NEGOIȚĂ

singur, fără internat

Constantin Morișcă era unul dintre elevii Școlii profesionale «Grivița roșie» din București, care trebuia să răspundă întrebărilor puse de primul extemporal «Flacăra». Nu știu cum ar fi răspuns el la întrebarea «Care au fost primele cuvinte rostite de Columb cînd a descoperit America?» Știu însă clar că primele cuvinte rostite de Morișcă atunci cînd a descoperit că persoana cu care vorbește e «de la ziar» au fost: «Sînt supărat rău, nene». Pe scurt, povestea lui ar fi cam aceasta: într-o zi, la ei în comună (Dumbrăveni lîngă Suceava) a venit un om, Osman îl chema, să recruteze băieți pentru școala profesională de la Grivița. Și socotitorul Toader Morișcă și-a dat fiul, pe Constantin, cel despre care vorbeam mai sus, la școală. Tatălui i s-a spus că băiatul va intra direct, fără examen, și așa a fost. I s-a mai spus că hrana și îmbrăcămintea sînt asigurate, și într-adevăr au fost asigurate. Cu internatul însă problema s-a complicat. După cum ne-a informat directorul Grupului școlar «Grivița roșie», Vasile Mărgineanu, din cauza unor întîrzieri ale veșnic vinovaților constructori, căminul, care suferă o reparație capitală, este în continuare închis. Astfel, cîțiva dintre elevi au rămas pe dinafară. Printre ei, și Morișcă. Un timp s-a descurcat el, găsind împreună cu un coleg o gazdă, undeva pe la Podul Grant. Trebuia să plătească, partea lui, 250 lei lunar. E cam mult și, iată, că tatăl nu mai poate să-i trimită în continuare bani. Ce să facă? Și singur, și fără casă. Iar școala-i școală! Cîțiva băieți din comună, uite, au avut mai mult noroc. S-au dus la Vitan la construcții. Au și internat chiar în curtea școlii și sînt acolo împreună. «Nu mai vreau să fiu singur și nici la gazdă nu mai vreau. Cu băieții la internat m-aș fi simțit mai bine. Ne cunoaștem de mici, cînd ești printre străini e tare greu aici în București. Și la internat e altă viață. Scapi de multe griji, nu mai dai bani pe tramvai, internatul are și baie, e cald că are și calorifer. Eu vreau să mă mut acolo, vreau să stau la internat». Evident, băiatul trebuie să-și ceară transferul. Nu prea știe cum să facă o cerere, cum nici la telefon nu știe să vorbească, dar pînă la urmă speră să se descurce, a învățat el să meargă printre mașinile astea multe din Capitală.

Vorbim din nou cu directorul școlii. Și dînsul are destule necazuri. Cu școala, cu spațiul disponibil și, mai ales, cu internatul ăsta care trebuia să fie gata la 1 octombrie. Se pare că dorința lui Morișcă de a pleca nu este singulară. Prea multe cazuri de elevi care vor să plece nu sînt, este drept, dar «ce să facem, copiii mai au și ei dreptate!»

Nu știu cîtă dreptate are copilul Constantin Morișcă, cel care, venind în București, visa să stea la un internat cu baie și calorifer, iar nu la «speculă» acolo lîngă Podul Grant. Nu știm precis cîtă dreptate are și directorul care n-a găsit, și poate nu numai din vina sa, mijlocul de a-și ține promisiunea *făcută* părinților prin intermediul tovarășului Osman. Știm doar că, de cîteva zile, elevul Constantin Morișcă, anul I modelieri la școala profesională «Grivița roșie» din București, a dispărut. Și-a luat lucrurile cu care venise și s-a dus acasă. Între timp tatăl a fost anunțat printr-o adresă din partea școlii. Se așteaptă în continuare. Cărat prin săli de așteptare, pe culoarul trenului în forfota navetiștilor, un geamantan de lemn a plecat deci spre Suceava împreună cu fostul elev Morișcă. El, geamantanul, putea sta însă liniștit undeva sub un pat pe care să fi dormit stăpînul său, mîngîiat de căldura prietenoasă a unui calorifer de internat bucureștean. Așa însă, geamantanul își va relua vechiul loc, probabil în fînul din pătul, și va aștepta cu nerăbdare să vină din nou toamna împreună cu delegatul Osman.

George STANCA

nimeni nu se naște la 20 de ani

Irina Boghia este pedagog la internatul de fete al Liceului nr. 15 din București. De nici două săptămîni. A lucrat ca învățătoare suplinitoare, apoi și-a încercat talentele pedagogice la o grădiniță și, în sfîrșit, și le încearcă acum la internatul mai sus-numit. Este mama unui copil și-l așteaptă pe al doilea. Ne mărturisește totuși că o enervează foarte tare copiii. Fiindcă fetele mai mici sau mai mari au apucături băiețești, fac multă gălăgie, într-un cuvînt, dau tot timpul dovadă că sînt needucate. Și tot sub formă de confidență aflăm de la ea personal că «fetele n-o prea înghit». Oare de ce?

E seară. După ciulamaua de pui și compotul de cireșe, internele urcă spre dormitoare. În boxele celor mari se rînduiesc uniformele și caietele pentru a doua zi, cutiile cu cremă sînt scoase discret din geamantan și poți găsi lesne un ruj sau o pensetă. Nici o crimă. Importantă este liniștea. Și fetele cele mici n-o păstrează. Cele mici sînt ca viermii neadormiți. Deși e aproape ora opt și ar trebui să fie deja în pat, ele mai mișună încă prin sala cu dulapuri de lemn și lăcăte. Cu cheia atîrnată de-un șnur petrecut pe după gît, o fetiță firavă se căznește să dovedească tăria zgrunțuroasă a unei gutui. De ce n-a mers încă la culcare? Pentru că a doua zi, simbătă, nu are școală. Fetițele din clasa ei se duc în excursie la Curtea de Argeș, dar ea n-o să se ducă fiindcă nu i-au ajuns doi lei, a uitat să-i ceară mămichii și de aceea stă așa... O rugăm să ne arate unde e patul ei, pornește încet și se uită îndărăt ca să vadă dacă o urmărm. Pedagogul Irina Boghia este nemulțumită că am ales-o tocmai pe fetița asta, pe Tudor Claudia, care e copil din flori, mama ei s-a măritat și copila e complet năucă, nu pricepe nimic. Îi facem semne să tacă, o rugăm din ochi să înceteze să mai vorbească în fața Claudiei, înțelege, dar protestează, tot cu voce tare: «V-am spus doar că nu pricepe nimic!» Fetița se uită în gol, și după cîteva clipe din pieptul ei micuț se desprinde un oftat adînc. Vecină de pat a Claudiei, tot elevă într-a II-a, este Hațegan Elena. O cam bat cei din clasa a IV-a, Claudia ar apăra-o, fiindcă sînt prietene, dar este prea mică și n-are putere. Nici ea, Elena, nu pleacă în excursie, în schimb va merge acasă, da, aici în București. Vine mămica s-o ia. Cu tăticul împreună? «Nu, *ne-am* despărțit de el». Elena stă în pat, cu mîinile sub căpătîi, e ca o păpușă vie, știrbă de-un dinte, zîmbește ca un copil, are expresia copilărească așternută pe față pînă în clipa cînd ne anunță că «s-au» despărțit de tăticul.

Atunci devine gravă și tristă, și ochii rătăcesc niciunde, ca și ai Claudiei.

În dormitorul alăturat vocea pedagogului Irina Boghia la înălțime și rezonanță metalică. Dobre Marioara din clasa a IV-a își strînge, cu obidă, peticele din care voia să-i croiască păpușii o nouă rochie. Concluzia pedagogului: copii din familii destrămate, copii fără educație. Bine. Și cine să le facă educația? Cine să-i învețe? Am regretat că nu am cunoscut-o pe Dună Maria, pedagogul din schimbul întîi, care lucrează de mai mulți ani la acest internat și despre care fetele mi-au spus că e caldă, și bună, și săritoare. Că le ajută pe cele mici și pe cele mari la lecții, că severitatea ei e blîndă și înțelegătoare. Vestea ne-a bucurat, ca o compensație binemeritată. Dar și pentru ea singură or fi fiind greu de dus toate.

La dormitorul nr. 1 am cunoscut-o pe Ionela Ivan, responsabila comitetului de eleve din internat. Ionela și celelalte membre ale comitetului sînt în anul III (clasa a XI-a), au făcut un plan de activități cultural-educative: audiție muzicală în bibliotecă, o seară de basme, excursii... Planul încă n-a fost transcris. E în ciornă. Mai figurează și înființarea unei echipe de serviciu pe internat. Directoarea liceului le-a promis că va procura o banderolă. Și, după ce vor vedea, organizat, o emisiune la televizor, fetele din internat vor ști cum să mănînce și să se poarte civilizat, vor ști să se spele pe dinți și nu se vor mai încăiera? Internele dintr-a XI-a se plîng și ele de gălăgia celor mici: «Aleargă pe scări, și țipă, și tropăie, au energie multă, dar ne deranjează pe noi de la învățat. Știți, ne pregătim intens pentru facultate». Le-am întrebat pe Ionela, și pe Viola, și pe Jeanine, dacă nu le pasă că fetițele cu fundă cresc într-un fel de amărăciune mai mult sau mai puțin conștientă, că dacă nici acasă și nici la internat... «Ce să facem noi?» Au recunoscut că deși internatul este o colectivitate distinctă, cu o amprentă care va dura ani și ani în biografia lor, totuși, fiecare dintre ele se descurcă așa cum poate. Cam sceptică judecata. Și cam nedreaptă. Dacă în planul de activități s-ar planifica și cîteva grame de căldură omenească din partea tuturor, pentru toate beneficiarele internatului, Claudia ar fi găsit doi lei ca să plece în excursie la Curtea de Argeș. Probabil nimeni n-a știut că-i lipsesc doar doi lei!

Mîncarea este foarte bună la internatul Liceului nr. 15 din București. Dar nu-i de ajuns. Nimeni nu se naște direct, gata format, la 20 de ani. Și ca să crești cum se cuvine mai e nevoie și de altceva decît de mîncare.

Viorica CIORBAGIU

Pe lîngă bunele sau relele deprinderi în cămin se și învață, în sensul elementar al cuvîntului.

acolo unde viitoarele muze au cuvîntul într-un loc, mănîncă într-altul și dorm, obosite, la distanță

Știați? Vara, în timpul vacanței mari, un colectiv de profesori de la Liceul de muzică «George Enescu» din București străbate țara de la un cap la altul în căutare de talente. Este vorba, bineînțeles, de copii, de la oraș sau de la sate, cu aptitudini muzicale, care cîntă deja la diferite instrumente. Chiar la fluier, dacă fac acest lucru cu meșteșug. Cei cu har sînt îndrumați, dacă părinții sînt de acord, spre liceul de muzică. Mai tîrziu, după ani de studii, ca bursieri, și după ce vor trece și pe la conservator, pot ajunge dirijori, compozitori, pianiști, violoniști de valoare. Pot deveni profesori de muzică, sau vor putea face parte din importante formații orchestrale.

Acțiunea de care vorbim a dat, se pare, roade. Mulți copii cu talent, dintre cei depistați în țară, sînt de cîțiva ani în băncile liceului ce poartă un nume atît de ilustru și unde, alături de colegii lor bucureșteni, obțin rezultate bune la studii. Două exemple pe care ni le oferă amabila noastră gazdă — profesor Constantin Tucaliuc, director adjunct al școlii. Nouăzeci și nouă la sută — ne spune domnia-sa — din numărul elevilor clasei a VIII-a au reușit anul acesta la examenul de admitere în liceu, iar la conservatoare, absolvenții aceluiași liceu au reușit să intre în proporție de optzeci și șapte la sută — procent, pare-se, record față de ceea ce s-a obținut la alte licee de muzică (în țară mai sînt 20 de asemenea școli).

...Și totuși se ridică o problemă. Cu ea intrăm de fapt în tema pe care dorim s-o abordăm. Nu toți copiii talentați, depistați de profesori la țară sau în oraș, pot fi aduși la studii în București, chiar dacă sînt selecționați sau selecționabili. Cauza? Liceul de muzică «George Enescu» n-are încă un internat pe măsura importanței și prestigiului de care se bucură. În vreme ce clădirea școlii (aflată în str. Lt. Dumitru Lemnea) este o construcție modernă și bine utilată, internatul, instalat în str. Filioara, dealtfel într-o clădire romantică, în cel mai autentic stil brîncovenesc, este încă micuț și nu poate găzdui, cu oricîtă bunăvoință, mai mult de aproximativ optzeci de elevi. Pe de altă parte, elevii din internat (respectiv din cămin) iau masa (de fapt trei mese pe zi) în altă parte: la cantina studențească a Academiei de studii economice din Piața Buzești. Să rezumăm: învață în str. Lt. Dumitru Lemnea, sînt găzduiți în str. Filioara și iau masa în Piața Buzești!

Ținem să asigurăm pe cei interesați, respectiv pe părinți, că în pofida acestei dispersări, copiii sînt bine găzduiți, iar masa, excelentă! Am fost, am văzut. Este vorba despre altceva: se consumă timp cu drumurile în dauna timpului rezervat studiilor. Elevii unui liceu de muzică — ne explică profesor Alexandrina Petrescu, pedagog pe lîngă căminul școlii — au nevoie de mai mult timp pentru a învăța decît confrații lor de la alte licee. Explicabil. Pe lîngă pregătirea lecțiilor de cultură generală au în plus datoria de a exersa cu regularitate la instrumentele cu care cîntă.

Să dăm însă cuvîntul celor direct implicați. Primul intervievat: un puști dintr-a opta, Viorel Hanțco. Locul de unde vine? Suceava. Vioi, inteligent, plin de vervă. Cîntă la trombon, deși începuse cu pianul.

— Ce-ți dorește inima?

— Să fac parte mai tîrziu dintr-o mare orchestră. Deocamdată fac parte din mica orchestră a liceului. Am doar 14 ani. Ce-aș mai dori? Să urmez tot liceul aici — fiindcă-mi place mult. Să am mai mult spațiu pentru exercițiu muzical. Vedeți dumneavoastră — dacă suflu prea tare și prea des în trombon, aici, la internat, unde ne aflăm acum, ies la fereastră vecinii. Și unii dintre ei se mai și supără...

— Am trecuți în «cartea mea de muncă» șapte ani de studii la acest liceu. Am venit la 9 ani și am acum 16. Cînt la violă. Idealul meu? Să devin profesoară de muzică. Sînt din Fetești (Ialomița). Tata e inginer agronom; mama, tehnician agronom. Alte rude? Pedagogii! Îmi sînt surori și frați. Ce aș putea să vă zic mai mult?

Cu această frază începe dialogul cu eleva Aurora Stranga dintr-a zecea.

O întrebăm:

— Ca să fie și mai bine, ce ar trebui făcut?

Aurora continuă:

— Un timp, mai demult — spune ea — luam masa la cantina conservatorului «Ciprian Porumbescu». Ne plăcea foarte mult acolo. Eram într-un climat potrivit. Printre cei care, ca și noi, învață și iubesc muzica. Dar n-a durat mult. Prezența noastră depășea capacitatea cantinei. Ne-am mutat într-un singur an la trei cantine diferite, pentru a poposi în Buzești, unde dealtfel e destul de bine. Ideal ar fi să avem, cum are și Școala de muzică nr. 1, tot din București, cantină proprie, pe lîngă liceu. Gîndiți-vă că drumurile dintr-un loc în altul ne fură aproape două ore pe zi din timpul afectat studiilor și odihnei. Ne-ar mai trebui și un teren special pentru joacă, deoarece copiii, deși cîntă la pian, la vioară sau la harpă, se și joacă, fiindcă d-aia sînt copii...

Conducerea liceului se străduiește desigur — după cum ni se spune — să rezolve lacunele existente. A făcut în acest scop demersuri pe lîngă forurile competente, iar străduințele continuă. În curtea clădirii liceului, alături de cocheta clădire a școlii, se află o casă veche, prevăzută mai demult în planul de demolare, în locul ei urmînd să se înalțe o construcție destinată internatului. Clădirea bătrînă stă și acum în picioare. Poate, în anii ce vin, liceul, care poartă un nume atît de prestigios, își va rezolva puținele, dar importantele sale probleme, care azi — ca la tot începutul — îi fac necazuri.

F. URSEANU

mitul călirii spartane

Să-și trimită copilul la oraș, să facă școală, să se pună cu burta pe carte, dacă vrea să ajungă ceva în viață. O să-l dea la internat, bine-rău cum e, va trăi și el, va învăța cum au învățat și alții înaintea lui, cum au făcut și alții ispravă. Numai să-l atragă cartea. Nu strică să se deprindă de mic cu greul, acasă făcea mofturi la mîncare, acolo o să mănînce ce-i dă,. o să ducă o viață mai ordonată. Cam așa gîndește un părinte, și nu gîndește rău. Învățătura înainte de toate, merită să faci un efort, să-ți dai copilul la școli mai bune, cu dascăli mai buni și mai prețuiți. Intră în această concepție un simț pedagogic sănătos, să-ți călești copilul de mic, să-i dezvolți spiritul de independență. Dar mitul acestei călirii spartane poate deveni riscant atunci cînd internatul în care copilul urmează să-și trăiască anii săi de formare, anii cei mai cruzi, nu este pentru el o adevărată casă părintească.

În marea lor majoritate elevii interni provin de la școlile profesionale, de la liceele de specialitate și de la liceele de artă. Cînd un asemenea liceu reușește să-și aibă internatul său, programa de învățămînt se armonizează în întregime cu viața elevului. Orarul internatului se adaptează la orarul școlii, pedagogul cunoaște mai bine problemele de învățătură ale elevilor. Aceasta este situația la internatul Liceului de arte plastice din București. Este un internat mixt, are condiții destul de bune de locuit, și chiar dacă spațiul este cam insuficient, acest internat reușește să găzduiască și elevi de la alte școli. Se simte aici preocuparea pentru buna lui întreținere, se simte, mai ales, prezența unui pedagog devotat și grijuliu față de elevi. Hadviga Blănariu, pedagoga de aici, își supraveghează elevii ca o mamă, ea are o vechime de șapte ani în acest internat și are — fapt de excepție între pedagogi — studii superioare. Fiind profesoară de latină și franceză și cunoscînd pe lîngă acestea încă două limbi, pedagoga oferă internilor un real ajutor la învățătură.

Situația este alta cu elevii plasticieni de la Cluj. De la clasa a V-a pînă la clasa a XII-a, toți băieții locuiesc în singurul internat de băieți din Cluj, internatul Liceului «Ady Șincai». După cum ne spune și tovarășul director al acestui liceu, Gh. Comănaru, internatul este neîncăpător față de marele număr de cereri care vin în fiecare toamnă.

Într-o situație deosebită se află elevii plasticieni, atît prin specificul orarului de învățămînt, cît și datorită vîrstei lor diferite. Internatul nu are capacitatea să ofere alte condiții copiilor mai mici, cei de 11—12 ani, iar aceștia nu pot fi cazați în altă parte. Clădirea este improprie unui internat, este rece și neprimitoare. Problema construirii unei clădiri adecvate preocupă conducerea acestui liceu, dar sprijinul esențial trebuie să vină din partea inspectoratului de învățămînt. Liceul de arte plastice ar trebui, de asemenea, să se gîndească la o soluție proprie pentru elevii plasticieni, mai ales că are spațiu pentru construirea unui internat.

Internatul de la «Ady Șincai» este foarte vechi, clădirea are valoare istorică, dar nu are valoare funcțională. Este drept că în curtea liceului s-a construit cu ani în urmă un modern cămin studențesc, dar nimeni nu s-a gîndit să construiască în acest adevărat cartier de licee un internat adecvat. Între timp, Institutul politehnic, căruia îi aparține acest cămin, și-a mai construit și alte cămine studențești. Directorul Gh. Comănaru sugera că ar fi absolut echitabil ca acest cămin să revină liceelor din oraș, ceea ce ni se pare a fi o cerere absolut motivată. Pentru buna desfășurare a procesului de învățămînt, este necesar ca internatul din Cluj să devină cu adevărat o «casă» a elevilor veniți din toate părțile la învățătură, o casă primitoare.

Dinu FLĂMÂND

Hari Brauner

Claudiu Iordache citindu-și poeziile

cum a fost (IX)

De data asta n-a existat pauză. Nici măcar de 7 minute. Seara de folclor românesc s-a desfășurat sub îndrumarea generoasă a eminentului folclorist Hari Brauner, colaboratorul permanent al revistei noastre. Rugat de Adrian Păunescu să vorbească despre unele din lucrurile pe care le-a realizat, Hari Brauner s-a eschivat cu o delicatețe care-l caracterizează, rezumîndu-se la a explica de ce și-a intitulat rubrica din «Flacăra», *Poluarea folclorului (Poluare și nu degradare pentru că poluarea poate fi înlăturată pe cînd degradarea este un termen vizînd definitiva îmbolnăvire a folclorului, ceea ce nu este cazul.)* După ce ne-a exemplificat prin intermediul benzii de magnetofon în ce constă un fapt de poluare a folclorului, Hari Brauner a prezentat-o pe tînăra profesoară Ionela Prodan, una din cele mai autentice interprete de folclor muzical românesc. Ionela Prodan a cîntat (cucerind nu numai aplauze dar și o respectuoasă admirație din partea sălii) «Cîntec haiducesc» și un cîntec pe care l-a compus, cum se zice, în gînd, în cele două luni în care s-a aflat între viață și moarte într-un spital. Este vorba despre cîntecul grație căruia Ionela Prodan și-a salvat, probabil, vocea. Deși trebuia să cînte singură, maeștrii Florea Cioacă și Ion Zlotea (mai marele cobzarilor în viață) n-au putut rezista ispitei de a o acompania pe Ionela Prodan. În continuare, a interpretat balade doctorandul în științe filologice Alexandru Mica, a cărui poveste cuprinzînd drumul de la admirația față de baladele românești și pînă la excelența lor interpretare ne-a dezvăluit-o tot Hari Brauner, autorul moral al succesului de care se bucură azi Alexandru Mica. Prietenii cenaclului, actorii Lucia Mureșan, Ioana Casetti, Adela Mărculescu, George Carabin și Dan Damian au recitat versuri populare antologate de Alexandru Mica.

În continuare a citit versuri Claudiu Iordache, tehnician constructor din Timișoara. Puncte de vedere asupra celor citite au exprimat: Aurel Dragoș Munteanu *(Succesul înregistrat astă seară de C.I. este doar un început. Ceea ce ni s-a prezentat este doar o stare poetică dar din ea, în urma asumării destinului de poet și în urma unui lung travaliu, poate ieși o poezie de largă respirație. Poeziei lui C.I. trebuie să-i corespundă o mai mare subtilitate și o trăire mai autentică);* Adrian Păunescu *(Nu pot să-mi convine să intru în polemică aici cu deținătorul cronicii literare din «Flacăra». Poezia lui C.I. nu are nevoie de altă subtilitate decît de aceea pe care o are. Pentru mine este clar că nu cuvintele pot duce mai departe poezia ci marile conștiințe poetice și implicit sociale);* Doru Moțoc *(Este un poet care are ceva de spus);* George Carabin *(Încerc un sentiment cu totul deosebit. Cînd s-a poticnit cu lectura aș fi dorit să citesc eu poeziile mai departe. Voi fi bucuros oricînd să recit versurile acestui poet adevărat);* Constantin Vișan *(Au dreptate și Aurel Dragoș Munteanu și Adrian Păunescu. I.C. este un poet care afirmă idei poetice, scrie cam ceea ce gîndim noi, fiecare, dar nu așternem pe hîrtie, nu spunem lucrurilor pe nume);* Dan Cristea *(Nu cred în demagogia metaforelor dar nici în demagogia demitizării poeziei. Ideile din poeziile lui C.I. ne animă pe toți. Important e cum le formulăm artistic. Poeziile lui C.I. sînt scrise, așa cum spune chiar el într-un vers, cu brațul viu),* Dorin Tudoran și din nou Adrian Păunescu.

Dorin TUDORAN

P.S. Ne cerem scuze și pe această cale față de actrița Aimée Iacobescu, căreia pentru amabilitatea de a răspunde cu plăcere invitației noastre de a participa la ședința trecută a cenaclului, nou, adică unul dintre urtuci revistei, neidentificat încă, i-am răspuns prin a omite să reproducem în paginile revistei fotografia dovadă a participării sale la ședința ținută în amfiteatrul Liceului «Gheorghe Șincai».

Marți, 20 noiembrie, orele 20, CENACLUL FLACĂRA va fi oaspetele Liceului «C.A. Rosetti» din Capitală, str. Garibaldi nr. 11.

În program — poezie patriotică rostită de actori, prieteni ai cenaclului.

În continuare se va asculta muzică pop și folk.

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

Ionela Prodan

Ion Zlotea, Florea Cioacă și Alexandru Mica

Adela Mărculescu

Ioana Casetti

Lucia Mureșan

George Carabin

Dan Mihai Breznicean

Dan Damian

Aimée Iacobescu

CENACLUL FLACĂRA

UN POET NOU: CLAUDIU IORDACHE

Cred că n-am să mă mai întîlnesc repede cu această senzație și anume cu părerea de rău că «Flacăra» nu e o revistă literară. Regret pentru acest poet tînăr, venit pe neașteptate în cenaclul nostru, de la Timișoara, că nu ne vom putea ocupa și în viitor de destinul lui. Păcat. E atît de adevărat talentul lui, sînt atît de tulburătoare convingerile lui și ar mai fi de învins șovăielile viitorului...

Claudiu Iordache este numele celui mai interesant poet tînăr dintre cei care s-au manifestat în cenaclul nostru de la întemeierea sa. Cuvintele mari pe care le rostește ei sînt convingătoare pentru că are talent și credință. Apariția lui e reconfortantă, într-un peisaj plicticos de caterinci suficienta lor însele. Îl predăm gustului public.

Adrian PĂUNESCU

ADEVĂRATA POEZIE

Detest poeții mîncinoși.
Mîniesc metaforele
Și sînt plătiți ca pentru muncă grea.
Poeții muncitori fac versuri din beton
Domesticesc piatra și fierul, cuvinte rupte din
Alfabetul materiei.
Transpirația lor miroase uric
Ca un vers de Arghezi
Dar numai poeții mincinoși storc din subsiori
De muncitor-poet, ambrozie pe hîrtie.
Ar trebui să se îmbrace,
Să mănînce hîrtie,
Să doarmă sub hîrtie.
Adevărații poeți au palmele pîntec
Au palmele sînge.
Pîntec de creșă, sînge de spital
Sînge îmbietor de apartament pentru toți.
Pîntec de pămînt.
Sînge de țară.
Detest sfărîmătorii de rocă sfîntă,
De inimi albe de Ruschița,
De trupuri de marmură ce-așteaptă
De secole
Mîna unui Michelangelo de Carpați să-i elibereze
Din robia de piatră.
Nu bateți la porți voi nechemați
Decît de interes,
Voi cei care vă înmulțiți ca ciupercile
Sub cerul luptătorilor mărinimoși.

GUMA

Consider că una din invențiile
Cele mai neizbutite
A fost guma.
Ar trebui să nu se șteargă nimic.
Să nu se uite.
Să nu se restaureze ruinele
În orașe.
Să se construiască alături!
Să nu se șteargă cuvintele
Rostite
Odată.
Să nu se uite...
Să le auzim de cîte ori pacea,
Pacea
Pare unora
Un porumbel capturat.
Să nu ne lăsăm bătrînii
Să moară
Cu rănile lor nevindecate
În trupuri
Să nu aruncăm în aer
Crematoriile
În care oameni
S-au înghesuit
Prin coșurile de fum.
Îngeri de carbon și cenușă.
Să nu aruncăm peștii japonezi
Cu icre gama.
Să păstrăm întotdeauna unul
La îndemînă
Pentru prînzul agresorului.
Să nu se șteargă
Din ziua de azi,
Ziua de ieri.
Aruncați în lacul Geneva
Gumele!
Să nu ștergem din benzi
Urletele isterice
Cadențele de marș
Ale cizmelor lustruite.
Să nu voalăm filmele.
Să conservăm chipurile
Generalilor
Deraiați.
Și să trimitem totul
Într-un pachet urgent pentru Chile!
De aceea, consider că una din invențiile
Cele mai neizbutite
A fost guma...
Aplecați peste cărămizi,
De la înălțimea turnurilor,
Să nu uităm pămîntul...

OASE DE SEPII, OASE DE CORĂBII

Problema oaselor
Nu s-a pus niciodată
La O.N.U...
Avem sub tălpi oasele
Generațiilor care au plecat
În genunchi.
Arheologii pescuiesc în apa tulbure
De pămînt
Cioburi de amfore,
Oase de fapte.
Poeții fac oase pe hîrtie
Oase de sepie, oase de corăbii
Oase de corăbii...
Unde sînt oasele celor care
Și-au ascuns în pămînt
Plecarea?...
Fără oasele noastre
Am fi
Niște
Bulgări de carne.
Să nu fi știind oare nimeni
Că oamenii mor cîteodată
Dar oasele trăiesc
În exil
O viață de Ovidiu
La țărmul unei mări de cenușă?...
Oasele aliate țin conferințe
În sălile subterane.
Pentru ele sîntem o lume de
Tălpi
Grăbite.
De sepii
Într-un ocean de corăbii.
Mă mir că problema lor
Nu s-a pus niciodată
La O.N.U...
Să cunoască și
Și ele
Chipul nostru de pasăre

PĂMÎNTUL

Pamînt!
Ar fi la fel de n-am trăi pe el
O viață de stăpîni.
Ar fi la fel, doar bulgări mari de piatră
Doar rădăcini, doar sevă,
Doar tremurul mărunt
Ce moare în planeta cu inimă de fier.
De n-am mușca cu foame
De n-am schimba în cînt, în vers, în rațiune
În temple de lumină,
În lumină de pămînt,
Pămîntul de pămînt.
Ar fi la fel, doar alte reliefuri
Doar rîuri mari curgînd
Să moară înecate în sare și în vînt.
Doar munți
de timp,
Doar plăsmuiri de stîncă.
Babe, pitici, ciclopi
Mîini de rocă, moarte
De n-am fi noi, ca să-i vedem în pumni,
În umedele brațe cu umeri de adînc,
În bicepșii de humă,
În capul dur de țară.
În ochiul dăltuit, ce doarme liniștit
O veghe milenară.
Ar fi la fel, doar zare, doar carne fără trup,
Doar trup.
De n-am iubi în șirul lung de cruci,
În crucile pe cer, cuvîntul spus,
Perpetuat de noi
În dragostea de țară.
Ar fi la fel, doar cîmp și doar uitare,
De n-am lupta de sute lungi de ani
În mintea omenirii să-nfigem un cui alb.
Ar fi la fel, armate obosite, de fraze,
De vorbe, de replici cunoscute
Din cărți fără coperți,
De lacrimi pe hîrtie, de sînge-n călimări,
De n-am avea în vine, vin nou de cărămizi.
De-aceea-mi unesc gîndul
De-aceea-mi strig pămîntul
Cu numele:
Partid.

CEI CARE...

Cei care nu pun brațul
Nu o fac pentru că nu-l au,
Argumentul lui Venus din Milo
Este bun doar pentru piatră.
La ce bun să-ți atîrne în mînecă?
Cunosc cîteva mîneci pline
Inutil.
Am văzut și mîneci pline
Salutîndu-mă pe stradă
Sau atingîndu-se pe cîmpul de luptă
Încifrat,
Din ziare.
O mînecă plină e ca un melc mort.
Ca o cochilie pustie,
Ca un proprietar de melci
Pe care nu-i cumpără nimeni.
Am cunoscut o mînecă plină
Ciupind corzi de ghitară...
Am văzut mîneci pline
Mîngîind sîni albi de femei
Am văzut mîneci pline
Atîrnînd,
Lipitori,
Grele,
Sugînd
Dintr-un trup de căprioară —
Cei care nu pun brațul
Nu o fac pentru că nu îl au...
Să le tăiem mînecile
Pentru ca trompele lor infantile
Să suporte bisturiul de lumină
Al zilei.
Spun POEZIE acestor rînduri
nu pentru că le merită.
Nu... Sînt numai niște turme
De litere,
Ci pentru că le-am scris
Cu o mînecă vie.
Să punem brațul
La porți, carele intră pline cu
Recolte noi ..

VĂD ALTFEL...

În păsările închise în colivii
Văd invidia celor
Care
În lipsa aripilor
Ucid
Zborurile
Spre țările calde...

În păsările închise în colivii
Văd pleoapele străine
Închise
Peste
Ochii naționali.
În păsările închise în colivii
Văd
Istoria
Încremenită
În cămașa de forță
A marmorei-statuie...

În păsările închise în colivii
Văd
Bombele
Gata să-și ia zborul.
Păsări din metale rare
Purtînd în cioc
Ramura de măslin
A păcii atomice
O pace pentru mormintele
Iradiate.

În păsările închise în colivii
[illegible]
Limpede,
Inimile
Negre, galbene, albe
Ale popoarelor înfometate
Bătînd
Pulsul timpului
Într-un piept copt
De revoltă.

În păsările închise în colivii
Văd
Muzica lui Beethoven
Demolată
De concertul de șenile
Pe claviatura
Unor trupuri de adolescenți...

În păsările închise în colivii
Văd tablourile lui Aman
Și Grigorescu
Incendiate
Văd istoriile
Covîrșite de numărul
Legiunilor
De martiri.

În păsările închise în colivii
Văd altfel destinul de astăzi
De pasăre liberă
Al pămîntului meu.
Văd altfel mîna care trebuie
Să dureze
Văd altfel pruncul
Care trebuie să trăiască.
Văd altfel pumnul
Care trebuie să apere...

În păsările închise în colivii
Văd...
Să spargem coliviile!

BAT LA UȘA ORICUI

Bat la ușa oricui
Vin din brutăria caselor.
De aici
În pachete albe
Casele ies
Calde
Și
Rumene
Case de pîine caldă
Pentru luptătorii flămînzi.
Bat la ușa oricui
Vin din brutăria caselor
Ca apartamente pentru toți
E destul să faci
Un semn durabil
Cu o unealtă.
O dropie de piatră
Zburînd
În cîmpia română.
E destul
Ca în urmele pașilor tăi
Să crească
Stejari tineri
Pentru
Mîine...
Vin din bucătăria caselor
Am pîine de toate categoriile
Albă, de creșă
Veselă, de grădiniță
Pîine de spital
Pîine de teatru
Pîine!
Pîine pentru țară.
Am pîine pentru prunci
Delicați
Pîine pentru bătrîni
Cu cicatrice
Pe dragoste.
Am pîine pentru oamenii
Coborîți
În pămînt
Flămînzi
Bat la ușa oricui
Căci
Vin
Din brutăria
Caselor.
Am case pentru ziua de mîine
Mustind în copii
Am case de dăruit!
Inteligențe albastre
Cultivă
Pe cîmpul
Zăpezilor albe
Recolte
De treizeci de ani.
Vin din bucătăria caselor
Nemărginite
În care
[illegible]
Plămădește
Pentru
Eternitate
O pîine republicană
Bat la ușa oricui.
Ușa să fie deschisă
Cînd
Vin
Carele
Încărcate
Cu galbeni
De grîu.
Să găsesc
Inimile
Descuiate
Și pline
De
Spicele roșii.
Un gong bate pentru România
o oră
De pîine caldă.
Am pîine și pentru tine
Mamă eternă
Lasă-mă
Să-ți sărut mîna
Prăfuită
De făină...

[illegible]
!
V.
«Bu
Un`

portretul prezumtiv al colecționarului

Mai mult ca sigur că nu se poate face un portret-tip al colecționarilor de artă. Ei sînt atît de neasemănători încît nu încap în formula numitorului comun, cu toate că nu-i exclus ca între toți acești iubitori ai frumosului să existe o legătură subterană. Ceea ce pare însă că într-adevăr îi unește sînt pasiunea și izolarea lor. Ei n-au asociații, nu țin congrese, n-au nici măcar un președinte! Dar cît de puternici sînt ei în tăcerea și în izolarea lor! Ar trebui să-i vezi cînd se plimbă ca niște seniori prin fața acelor tablouri cu flori care nu se veștejesc niciodată sau cu amurguri în care soarele nu îndrăznește să apună, în prezența acelor chipuri pe care trecerea timpului n-a reușit să adauge nici măcar un an și cu care ei duc dialoguri îndelungi și secrete. Cîteodată ei sînt atît de îndrăzneți încît își permit cu nonșalanță să iasă din timp și, nevăzuți, să pătrundă în încăperile unde dorm cele mai frumoase femei ale lumii, ori să se insinueze în atmosfera unde bărbați iluștri privesc spre infinit. Adeseori ei pătrund și în imperiile biblice și conversează cu sfinții sau cu vreo femeie ca Bethsabeé, dar asta, e adevărat, se întîmplă foarte rar. Ei sînt într-atît de puternici și de bogați că, prin cine știe ce nebunie, dacă s-ar hotărî într-o zi să-și adune tablourile într-o imensă colecție, ne-am da seama că Luvrul e mic și toate emiratele petrolului prea sărace să poată cumpăra un asemenea tezaur. De multe ori mă gîndesc la sufletul lor și la orele acelea cînd colecționarii fug de lume și intră în lumea tablourilor, cînd ei visează privind ființele acelea fragile alcătuite din culori, cînd ei cred că sînt fericiți călătorind prin peisaje care poate n-au existat niciodată, cînd uneori plîng în acele încăperi cu tablouri și nu-i aude nimeni, pentru că încăperile n-au pereți ci numai ferestre colorate deschise spre iluzii. Și atunci îmi aduc aminte de acel colecționar singur și bătrîn care agoniza printre pînzele sale și țipa la bătrîna bonă dintr-un tablou: «Pleacă la Nürnberg și cheamă-l pe Dürer». [illegible] de ce la Nürnberg și de ce [illegible] ți

memoria e mai promptă: «În 1967 s-a organizat la Pitești prima expoziție de pictură naivă. Doctorul I.Gh. Grigorescu, pensionar din Cîmpulung Muscel, expunea cîteva tablouri printre care unul intitulat «Toamnă», de fapt portretul unei bătrîne profesoare, care m-a uluit: semăna tulburător de bine cu bunica mea. Aceeași față pe care timpul a descompus-o, aceeași ținută de duminică de parcă ar fi fost într-o vizită, aceeași rigiditate pe care numai oamenii foarte bătrîni o afișează ca un suport al demnității. A fost prima lucrare a unui pictor naiv pe care am cumpărat-o».

Casa doctorului Anceanu nu mai are pereți, ci numai tablouri. Nu e o casă, ci o colecție. O colecție de tablouri și o colecție de povești, adesea înduioșătoare, ca aceea a Alexandrinei Lupașcu-Debreczeni, cu portretul ei în rochie de catifea verde și cel al soțului în robă, tablouri pictate să le perpetueze amintirea în cavoul familiei, dar al căror destin a fost să ajungă în expoziții, să farmece și să încînte privitorii prin ingeniozitatea și sinceritatea lor.

Dar înainte de a fi o poveste, un tablou este un univers cromatic care te cheamă să-l privești tăcînd. Am probat acest adevăr cînd, arătîndu-i doctorului reproducerile făcute după tablourile din colecția sa cu cîtva timp în urmă, mi-a spus pe neașteptate: «Vreau să văd încă o dată «Priveghiul» lui Ion Măric. Mi-e dor de el...» Și a privit lung reproducerea pe peliculă a tabloului care era plecat de multe luni într-o călătorie prin lume.

Cînd unui om îi este dor de o pictură el poate fi colecționar.

Cornel BOZBICI

Ion Gh. Grigorescu: «Toamna».

Ion Nică Nicodin: «Iarnă la Brusturi».

Ion Mânic: «Priveghi».

Alexandrina Lupașcu-Debreczeni: «Autoportret».

Ion Gh. Grigorescu: «Motanul».

cronica tv

nunta de aur

Într-o după amiază de toamnă, cu brumele grăbite să se aştearnă, micul ecran ne-a oferit spectacolul unei vieţi trăite pe marginea dintre legendă şi tradiţie. Emisiunea «Căminul» ne-a invitat la o «nuntă de aur». «Mirii» erau părinţii la ale căror mese întinse au luat loc fiii şi fiicele lor care, împreună cu nurorile, ginerii şi cei treizeci şi unu de nepoţi însumau 52 de persoane. «Au răzbit unul cu altul cincizeci de ani de rodnicie şi nu s-au plictisit ca cei de acum. Baba zice: la 18 ani nu ştiam decît de iubire şi moşu' zice: a fost răbdătoare şi ascultătoare. Vezi? A fost ea, săraca, răbdătoare dar a avut pentru ce. Copiii luminează casa şi sufletul. Unii se amăgesc că ei o să facă şi-o să dreagă, o să se distreze nevoile mare fără griji, fără copii care-i încurcă, dar tot pustiu rămîne în inima lor, tot întuneric şi pripas rămîne acolo unde nu sînt copii. Eu, că am pe cine jelui, pe Constantin, cel mai mic dintre ai mei, care a murit în munţii Cehoslovaciei în '44, sînt mai fericită decît cei care n-au nici măcar după cine plînge. Am 87 de ani şi încă îmi ajut copiii, nu pot să stau, că oricît de sus au ajuns ei tot eu sînt mama lor şi tot de la mine cer sfatul cînd li se întîmplă ceva. Oamenii aceia de la televizor parcă-ar fi din satul meu, numai că pe ei i-a ferit sfîntul de durere. Unsprezece au făcut, unsprezece trăiesc, şi ei unul cu altul pînă la nunta de aur (Maria Tiubeică-Tîrgu Neamţ).

Peste imaginea nostalgică a nunţii de aur întotdeauna va pluti o lumină înaltă menită să definească permanenţele şi întotdeauna vor veni luceferii orbi să încălzească strunele viorilor care plîng. Familia Chelaru din satul Pildeşti, judeţul Neamţ, alături de atîtea şi atîtea mame eroine care au încă vîrsta nunţilor de argint, prevăd în continuare sporirea familiilor lor în ciuda acelora care îşi procură cu bani grei şi cu propria lor sănătate «sterilitatea»! Un reportaj cu multe momente emoţionante, o atmosferă de epopee şi o regie discretă pe care o consemnăm cu plăcere.

CUM AM PIERDUT O EMISIUNE

Simbătă seara mă aflam în Casa de cultură a studenţilor «Grigore Preoteasa», pentru a urmări împreună cu studenţii spectacolul de divertisment cu public organizat la hotelul «Intercontinental». Încă nu venise ora emisiunii. Sala mare de la parter era arhiplină; 1 200 de studenţi şi studente dansau ajutaţi de formaţia de muzică uşoară «Capitol» a politehnicii în combinaţie cu cei de la conservator; în sala de spectacol de la etajul I circa 400 de studenţi ascultau cupletele brigăzii artistice de agitaţie a Facultăţii de mecanică agricolă, iar în «Student-Club» un televizor mobiliza peste 120 de studenţi care urmăreau binecunoscutul serial de simbătă seara. Încheindu-şi misiunea, Mannix ne-a zîmbit în colţul gurii şi odată cu aceasta o mînă nevăzută a scos televizorul din priză. Orchestra de fete Catena-grup 33 a început să-şi acordeze instrumentele. Nu-i mai interesa divertismentul din Sala Rondă pentru că aveau propriul lor divertisment. Studentului Alin Burea (de la drept) îi plac emisiunile despre şi cu tineret, dar pe care le vrea fireşti, adevărate, neprelucrate. Pentru asta ar fi bine dacă ar fi în direct, «ar fi şi mai instructive dacă vreţi». Urmăreşte filmele documentare. Puţine însă merită să laşi totul pentru ele. De asemenea vede teleenciclopedia pentru diversitatea sumarului şi, cîteodată, pentru inedit, cum a fost reportajul din deşert cu cămilele. Mă plimba, deci... pentru a nu cere redeschiderea televizorului. Nu i-am deranjat şi, traversînd din nou sălile întesate de studenţi şi studente mi-am dat seama că toate cele şapte arte plus a opta, care este televiziunea, pălesc în faţa spectacolului real, a exploziei de tinereţe şi sete de a fi. Mi-am dat seama, de asemenea, că interesul pentru ele nu poate exista decît alături de freamătul tonifiant al celor care sînt, înfăptuiesc şi vor.

Coman ŞOVA

cu ochii deschişi

impactul

Aşezat la poalele Muntelui Mic şi înconjurat de apele rîului Timiş ca într-o potcoavă, oraşul Caransebeş numără în prezent circa 20 000 locuitori, urmînd a ajunge în curînd la 25 000. O bună parte a populaţiei lucrează în C.F.R. (oraşelul formează un nod de legătură cu două dintre citadelele industriei române — Reşiţa şi Oţelul Roşu!); o alta activează în cadrul Combinatului de prelucrare a lemnului «Balta Sărată» (produce, adică, mobilă şi prefabricate, exportînd în peste 20 de ţări şi va sărbători în curînd 100 de ani de la înfiinţare!), iar cea din urmă parte îşi vede, cu calm şi spirit întreprinzător, de grijile şi nevoile oraşului: o cît mai bună şi civilizată aprovizionare, construirea unui nou şi modern hotel, amenajarea noului centru civic al urbei, realizarea unui vechi şi totuşi extrem de actual deziderat: acela de a transforma zona «Teiuş» într-o veritabilă şi binefăcătoare staţiune balneară!

Am prezentat succint toate aceste date, venind chiar conştient în întîmpinarea unei eventuale plictiseli a cititorului, tocmai pentru a sublinia cît de cît cadrul, «zona» geografico-socială în care s-a produs — nu demult — un **impact!** O ciocnire deloc nespectaculoasă între tradiţiile calme ale unui blajin şi cald oraş **de provincie** şi **«ceva»** născut acolo aşa, dintr-o dată: o UZINĂ, un mare combinat de prelucrare a fierului! Un «colos» în permanentă devenire, apărut, pe neaşteptate şi irevocabil, pe fostul teren al unei vechi mlaştini aflate în marginea oraşului, către Obreja.

Zărind imensele hale ivite ca din pămînt, primii care s-au crucit au fost ţăranii trecînd cu carele pline cu mere spre Oţelul: «Oare asta ce-o mai fi?!»... Mai apoi camioanele, sosind pline pînă la refuz cu proaspeţii angajaţi, au stîrnit fireasca — apropiată chiar de panică — curiozitate a orăşenilor: «Pe cine mai aduc şi astea?!»... Curînd, caransebeşenii s-au lămurit, ba şi-au descoperit chiar, printre tinerii veniţi, rude sau cunoştinţe apropiate. S-au liniştit într-un fel, dar nu pentru mult timp: au început să sosească şi muncitori de pe alte meleaguri, mulţi dintre ei cu căţel şi purcel, problema locuinţelor a devenit cronică, s-a ivit o nouă situaţie. Şi asta, fără a mai pomeni de problema unor huliganisme sau a violenţelor, caracteristică oricărei comunităţi aflate în plin şantier de lucru!...

Iată un mare subiect de proză sau de film!

Astăzi, Uzina metalurgică din Caransebeş constituie **o realitate.** Impactul produs de o mare întreprindere industrială în contact fiind cu o existenţă aproape patriarhală nu a lăsat fisuri — dimpotrivă! Sînt mulţi acei «artizani» ai oraşului (lucrînd înainte în diverse cooperative meşteşugăreşti, practicînd adică o muncă «la sol», cu pronunţat accent particular) care s-au «reprofilat» în marea industrie ocazionată de apariţia noii întreprinderi; sînt mulţi cei care — întrebîndu-se nu demult: «Cine ne-a adus şi blestemăţia asta pe cap?» — se dovedesc astăzi a fi fruntaşi şi inovatori chiar în acest complex, obişnuindu-se a fi numit de către muncitorii săi: «un viguros copil al Reşiţei»!

Într-un fel, tradiţia s-a dovedit a fi propice întîlnirii şi, mai ales, «împletirii» cu modernul; impactul de care vorbeam a fost fulgerător şi fără urmări — înaintînd cu încă un pas în noua sa existenţă, Caransebeşul şi-a recunoscut, revendicîndu-şi chiar, satisfacţia de a se afişa — în sfîrşit matur! — pe harta ţării. Impactul a dus la începutul, aşadar, al unei noi istorii a oraşului.

«**Momentul** impactului» însă devine abia acum un subiect de meditaţie.

Horia PĂTRAŞCU

REFLEXE

de **A. MIHAILOPOL**

«Cu inima veşnic tînără»

strada

omul de pe stradă

Sînt omul de pe stradă. Plăcerea anonimatului nu este egalată decît de trufia de a fi primul. Dacă le ai pe amîndouă, eşti un om care ai putea fi luat în seamă. Dar, dacă mă gîndesc bine, una fără alta nici nu înseamnă mare lucru. Bunăoară, scrii un roman de cinci sute de pagini. (Ştiţi, aşa ceva poate fi o pacoste pentru cititor, chiar atunci cînd virtuţile autorului sînt rare. Nu este însă lipsit de importanţă că, şi în anii cînd moda literară impune «genul scurt», tentaţia romanului masiv rămîne constantă!) Dar cinci sute de pagini înseamnă trufie, singurătate, asceză. Ei, dar după asta te îmbraci cu ce ai şi cobori din casa ta (fie şi o garsonieră la etajul 8) în stradă. Nimeni nu te cunoaşte. Ce miracol să înaintezi necunoscut în mulţime, simţurile tale se fac plinii uriaşe. Primeşti, faci mari rezerve de energie. Pentru tine, care stai într-o odaie închisă între cărţi şi vrei să fii stăpînul unui nor în formă de cămilă, strada este o vacanţă a sufletului. Steinbeck făcu la bătrîneţe o lungă călătorie împreună cu cîinele Charlie prin patruzeci de state din America şi avu mulţumirea, pe care numai un bărbat din Monterey o poate gusta pînă la capăt, să nu-l cunoască nimeni. Cartea frumoasă pe care a scris-o după asta m-a făcut să înţeleg că bătrînul picaro era un om care ştia să se bucure de viaţă. El era din specia de înţelepţi care, în loc să se retragă în pustiu, îşi cumpără o fermă, ceva animale, un tractor-două şi o puşcă. Şi era, înainte de orice, omul nostru de pe stradă.

Aşadar, să coborîm în stradă. O dată pe săptămînă, în 56 de rînduri, sînt stăpînul absolut al străzii în care, cu sau fără voia voastră, sînteţi voi înşivă. Eu sînt voi, vorbesc din mijlocul vostru. Nu mă vedeţi fiindcă sînt pretutindeni. Sînt spiritul străzii şi dacă vi se pare umflat, patetic, caraghios sau mai ştiu eu cum, asta se întîmplă fiindcă strada în care ne mişcăm cu toţii este patetică, grotesc, neutră şi sentimentală, batjocoritoare, candidă, trufaşă şi plină de umilinţă, ca un om trecut prin multe. Mai simplu: vreau să ne înţelegem, adică eu să fiu citit şi ei să aibă ce citi. Eu vreau să văd cît de adînci şi întinsă este lumea străzii. Şi cît de drepte şi pătrunzătoare pot fi 56 de rînduri! Dacă îţi poţi înfige un deget în burtă şi pe urmă să spui: ăsta sînt eu!

Locuiesc în provincie, la Bacău, nu ştiu dacă aţi auzit, un oraş nici mai frumos, nici mai urît decît altele. Strada însă face fel de fel de ocoluri şi trece prin toată ţara. Este duminică dimineaţa, zi rece de toamnă, plopii şi salcîmii cam piperniciţi din cartierul ăsta nou îmi dau mari speranţe că iarba din anul viitor va creşte singură din asfalt în jurul caselor cu multe etaje, fără ca nimeni să mişte măcar un deget. Iarba la oraş se numeşte spaţiu verde. Strada este liniştită, aproape pustie. Un bărbat cu haină scurtă, proaspăt bărbierit, traversează în fugă, duce în sacoşă trei sticle cu lapte. Farmacia din cartier este închisă, duminica ai o farmacie în centrul oraşului! Poştaşul trece pe bicicletă şi spune «să trăiţi», un frumos bună dimineaţa milităros. Ridic ochii spre turnul cu zece etaje. În balcon, vîntul umflă rufe mărunte, colorate. Femeile care îşi petrec week-end-ul în oraş profită din plin, încă de dimineaţă, de ziua lor liberă. Dacă umbra pe care lucrurile o aruncă pe pămînt seamănă întrucîtva lor, atunci cămaşa albastră atîrnată în balconul de la etajul trei seamănă cu un iepure şchiop.

George BĂLĂIŢĂ

capriciile gustului

orșova

Orșova nouă, construită doar de cîțiva ani, reprezintă fără îndoială una dintre minunile țării. Noi ne-am obișnuit să admirăm litoralul, să ne mîndrim cu noile hoteluri, expresie a unei gîndiri arhitectonice îndrăznețe și originale, construite pe malul Mării Negre sau în marile stațiuni turistice. Trec oarecum neobservate, astfel, unele realizări de-a dreptul extraordinare. Cine a văzut Orșova poate mărturisi că este un oraș ce suportă comparație cu cele mai frumoase localități — stațiuni turistice — din lume. Marele lac de acumulare, realizat în urma construcției barajului de la Porțile de Fier, a acoperit vatra vechii Orșove în întregime. Orașul, reconstruit din temelii, a fost ridicat undeva, mai sus, pe panta muntelui. La Orșova, Dunărea, zăgăzuită prin barajul de la Porțile de Fier, formează un lac ale cărui ape pătrund pînă departe prin valea ce se deschide între munți. Un golf de neasemuită frumusețe scaldă luminile orașului noaptea — un oraș tăcut, calm, inspirînd o senzație sănătoasă de echilibru și măsură, un oraș în care fiecare construcție este gîndită astfel încît să se integreze unui ansamblu arhitectonic ce vizează perfecțiunea.

Avem șansele să impunem, prin construcțiile realizate între Drobeta-Turnu Severin și Orșova, prin peisajul ce ți-l oferă cei aproape 30 kilometri de șosea, un centru de atracție turistică greu comparabil. La Drobeta-Turnu Severin se visează de multă vreme în legătură cu o atare posibilitate Primul secretar al Comitetului județean de partid, tovarășul Iulian Ploștinaru, îmi mărturisea, cu o certitudine în măsură să te pună pe gînduri, despre intențiile care există în această privință. Una este cînd printre edificiile arhitectonice aparținînd diferitelor perioade și diferitelor viziuni care s-au succedat se încearcă înălțarea unui monument, se încearcă sistematizarea diferitelor spații prin implantarea unor forme sau decorarea unor pereți, și alta este cînd arta se înalță odată cu arhitectura, fuzionînd organic în cadrul aceleiași viziuni asupra unui ansamblu de mari proporții. Nu cunosc, deocamdată, alte preocupări de amenajare estetică a zonei turistice de la Porțile de Fier, decît eforturile tovarășilor de la Comitetul județean P.C.R. Mehedinți, decît preocuparea municipalității orașului Drobeta-Turnu Severin, în frunte cu primarul orașului — tovarășul Radu —, de a solicita prezența artelor plastice în această zonă. E impresionant să vezi doi oameni, pe primarul Orșovei, tovarășul Gheorghe Dogaru, și pe secretarul Consiliului popular orășenesc, tovarășul Zaharia Lupșescu, umblînd prin București în căutarea unor soluții adecvate posibilităților materiale ale noului oraș, care să ducă la înfrumusețarea unor spații publice ce s-au creat.

E prea frumoasă perspectiva ce se deschide României prin amenajările ce urmează a se întreprinde în zona Porților de Fier, al căror prim sens îl reprezintă, desigur, apariția acestui oraș minune, numit Orșova, ca să nu fie lăsată doar pe seama entuziasmului unor oameni inimoși, avînd intuiția răspunderii culturale a muncii pe care sînt chemați s-o depună. Orșova se cere gîndită ca parte integrantă a unui tot estetic coerent, la a cărui materializare sînt datori să-și spună cuvîntul arhitecții, artiștii, oamenii de cultură, dincolo de orice considerente de ordin mercantil.

Gheorghe ACHIȚEI

fetișuri de azi

patalamaua

Dacă ținem minte că Pascal n-a urmat cursurile vreunei școli, că Benedetto Croce nu avea studii universitare, iar Virginia Woolf nu-și punea la punct deprinderile ortografice, asta nu înseamnă că putem crede o clipă că diploma e superfluă. În tumultul vieții moderne statistica e suverană: specialistul nu se poate sustrage încadrării în formele rigide ale ierarhiei impuse de modul de producție, aflat sub o tot mai accentuată putere a accelerației și complicării. Soiul de oameni dedați «pe cont propriu», ca să zicem așa, pasiunilor artei ori științei tinde a dispărea cu desăvîrșire. Unde mai sînt școlarii care descoperă substanțe noi în laboratorul instalat în hambar, unde sînt marii colecționari de fluturi, mai pricepuți la taxonomia lepidopterelor decît orice entomolog? Unde sînt pictorii de duminică pe cale de a lua drumul Tahiti-ului? Unde sînt grădinarii care, asemeni primului grădinar, încearcă soiuri noi de mere? Primejdia legiferării empirismului a trecut. Cu ea însă a dispărut, din păcate, și tradiția amatorului de rasă. Mai mult, autodidactul, amatorul e privit — și nu întotdeauna pe bună dreptate — cu suspiciune, cu ironie, ba chiar cu dispreț.

Patalamaua împarte lumea în două vaste caste, dacă nu antagoniste, atunci inflexibile. Relațiile dintre cei cu și cei fără patalama tind către un nefiresc ce alterează umanismul necesar aprigului ritm al vieții. Un simplu parașutist nu poate pilota o navă cosmică, iar doftoroaia nu are dreptul de a profesa medicina. Lucruri firești și necesare: societatea are datoria să bareze accesul profanilor în citadelele specialiștilor. Între profan și amator există însă o deosebire substanțială.

Dăinuie un șir întreg de meserii, de funcții parauniversitare ca: operatorul, meșterul electronist, tehnoredactorul, chiar stenodactilografa care, deși nu pot pătrunde în casta «patalamagiilor», roiesc pe undeva prin vecinătate. Transformarea întregii societăți într-un grup de titrați rămîne un ideal. Pînă la împlinirea lui, patalamaua, unul din cele mai flagrante fetișuri moderne, pe lîngă imensul serviciu statistic adus societății, poartă germenii unei dizarmonii care aruncă umbre nefirești în relațiile dintre oameni.

În așteptarea clipei în care diploma va deveni universală, latura nocivă a fetișizării sale poate fi subțiată nu numai prin accentuarea specializării meseriilor complexe, ci și prin cultivarea pasiunilor. Pictorul naiv, colecționarul, trubadurul, selecționerul și — de ce nu — scriitorul domestic pot oricînd străpunge vămile ridicolului cu condiția de a nu fi aprioric ferecați în limitele lor. Altminteri, simburele uman al fiecărei existențe va deveni rigid și sterp.

Leonid DIMOV

UMOR

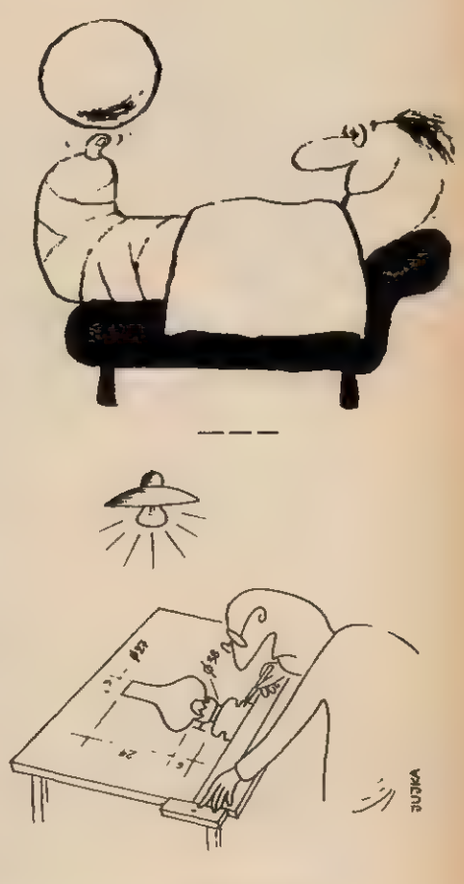

cuvinte încrucișate

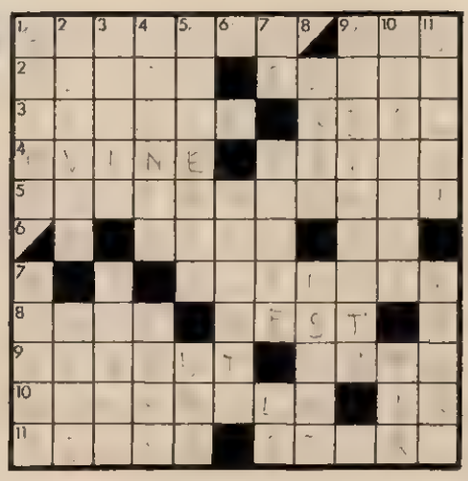

ORIZONTAL: 1) Poet și critic literar francez (1638–1711), autor al «Epistolei a IX-a» («Elogiul adevărului»), în care apare versul: «Rien n'est beau que le vrai» — Artilerie grea, scurtă (abr. milit.). 2) Poet liric grec căruia i se atribuie paternitatea expresiei vechi de cînd lumea «In vino veritas» — Nefericita fiică a regelui Minos, cea care, învinuindu-l pe nedrept pe Hipolytus, e cuprinsă de remușcări și sfîrșește prin a se sinucide. 3) Templul de aur al adevărului — Adevărat. 4) Poartă blană indiferent de anotimp — Locul unei lupte a lui Francisc I (1525), unde a căzut căpitanul său Jacques de la Palice de al cărui nume se leagă pe nedrept expresia «Un adevăr à la Palice». 5) N-au cap! 6) Colindător de pe alte meleaguri — Literă grecească. 7) Cu gura... mare (pl.). 8) Neagră — Acesta (pop.). 9) Ieșit la lumină — Scriitor, om de stat roman — cenzor și consul — a cărui viață simplă și luptă împotriva moravurilor corupte au făcut ca numele său să devină un simbol sinonim cu un om înțelept și patriot. 10) «Glumești se dovedesc adesea profeții» — în sensul că o mică glumă prevestește adesea un mare adevăr — este replica pe care i-o dă Regan surorii sale, una dintre cele două nevrednice fiice ale lui Lear — În direct! 11) Gîrbova — Adevărurile de «ultimă oră».

VERTICAL: 1) Om de stat și filozof materialist englez (1561–1626), autor al maximei «Știința nu-i altceva decît imaginea adevărului, a realității» — Mare poet român, dintre aforismele căruia îl desprindem pe acesta: «Minciuna este vacanța adevărului. Să nu aibă și adevărul nevoie de vacanță?» 2) ...Goldsmith, dramaturg britanic care în piesa «Albina» (1759), amintește ideea formulată concis ulterior astfel: «Vorba a fost dată omului spre a-și ascunde gîndurile» — Fără picioare. 3) Scos la greu — Cunoscut om de litere român care comentează afirmația lui Al. Vlahuță «Adevărul așteaptă. Numai minciuna e grăbită», astfel: «Minciuna este ajunsă din urmă de demascarea ei». 4) Poet român născut la Iași, autor al volumelor «Veac tînăr» (1931), «Treptele anilor» (1962) ș.a. — O concepție falsă! 5) Una dintre muze — cea care patrona poezia lirică — fiică a lui Zeus și a Mnemosynei, personificarea Memoriei — A sorcovi. 6) Adunați. 7) Exclamație de ușurare — Direcții probabile spre un anume adevăr într-o veritabilă încurcătură polițistă — *Locul sigiliului*. 8) Vechi nume al Iranului — Gol-goluț (fig.). 9) Un adevăr... legat cu ață! 10) Adevărul și numai adevărul! — La țintă. 11) Se dezleagă cît ai zice pește (pl.) — Accidente pe drumul asfaltat al adevărului.

Toma MICHINICI

Dicționar: AEST, ERAN.

Dezlegarea jocului CU EFECT, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PISSARRO — SC. 2) ERASMUS — CAR. 3) TACTIC — IAGO. 4) R — R — N — SALEM. 5) EFECTUAT — TW. 6) CR — WILL — VIE. 7) EAC — T— BPT — L. 8) NAB — PAL — LL. 9) ACTIVITATE. 10) VERGILIU — AF. 11) AZE — FACTORI.

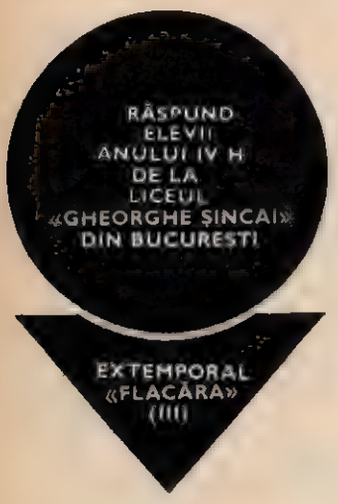

Alexandrescu Eugen

1) Războiul de 100 de ani a început prin secolul XIV și a durat probabil un secol.
2) O știu și bobocii, 1784. Cît despre păturile participante și «ne» rămîne un mister. Probabil că cei săraci, de atîta «huzurealâ» au fost principala forță participantă, iar cei bogați au participat doar cu... fuga.
3) În sufletul nostru.
4) «Cina cea de taină» este pictată de Leonardo da Vinci (asta după îndelungi consultări). Cît despre locul unde se află în prezent rămîne «o taină».
5) Probabil că picturile lor.
6) Ce înseamnă logic? Ceva aparte în orice caz de ceea ce am scris pînă acum. Necesar? Ceva aparte de acest extemporal. Fortuit? Silit de împrejurări? — N-am idee.
7) Abia am ajuns la munți. Așa că pînă la ape...
8) *Tomis* mi se pare legat de Constanța și de arheologie. Nu sînt în măsură să dau alte relații.
9) «Folk» — iată în sfîrșit un cuvînt familiar. În muzică reprezintă prelucrarea motivului folcloric cu mijloace moderne și în orice caz originale.
10) De fapt întrebarea asta și-au pus-o mai întîi egiptenii.

Panaitescu Cornelia

1) A durat între 1337 și 1456, deci a durat 119 ani.
2) 1784 și se pare că la răscoală au participat în ambele tabere toate clasele sociale (țărani, meșteșugari — mai puțin — negustori, nobili). Lipsea Iosif II (?!?).
3) În fig. 34–35, locul scriitorilor la cimitirul Bellu. Un bătrîn tei veghează asupra rămășițelor sale pămîntești, intrate de mult în circuitul firesc al naturii.
4) Este o excepțională creație a lui Leonardo da Vinci. Se află în orașul Florența.
5)
6) Logic: rațional, conform unor legi de bun simț, unor axiome de necontestat, legi universal valabile.
Necesar: fără de care nu s-ar putea desăvîrși un întreg, absolută nevoie.
Fortuit: forțat, silit.
Lucrativ: are însușirea de a determina procesul «a lucra», deci cu care se poate lucra sau ceva care poate fi lucrat.
7) Dintre afluenții Oltului: Rîul Negru, Bîrsa, Homoroade, Cibinul, Rîul Sadului.
8) «Tomis» este revista specifică orașului Constanța. Apare zilnic.
9) Folk (lb. engleză) = popor, despre popor, cu privire la popor, folk = popular.
10) Hé, aquitas Costa Rica! (sic). (Ce pămînt bogat).

Smărăndescu Aurora Gabriela

1) A durat 98 de ani și a început în secolul XV–XVI.
2) A avut loc în 1784. Au participat toate clasele sociale.
3) La cimitirul Bellu.
4) Cina cea de taină este la Capela Sixtină și a fost pictată de Michelangelo Buonarroti.
5) —
6) Logic — rațional, rezultatul unor legi fundamental-valabile
lucrativ —
necesar — ca lucru indispensabil de care ai nevoie
fortuit — constrîns, forțat
7) Lotru, Topolog, Olteț, Gilort
8) Această revistă apare la Constanța, zilnic.
9) folk — popular.
10) Nu a descoperit Columb America.

Cerbu Narcis

1) Secolul XIV-XV 1337–1456.
2) 1784–5 Mica nobilime, marea nobilime și guvernatorul.
3) La Bellu
4) Leonardo da Vinci
5)
6) Logic: proprietatea unor relații adevărate care se bazează pe un sistem de referință considerat fix și adevărat în raport de care și cu care se iau hotărîri care duc prin caracterul lor (logic) la rezultatul intuit sau știut, dar neostoit prin ipoteză.
Necesar: care mulțumește indiferent de condițiile social istorice invariabil de spațiu și timp, nevoi aparținînd fie organismelor vii fie unor sisteme de condiții din care lipsește (n+1)+condiție. Se spune că (n+1) este condiția necesară pentru a ajunge la un scop bine determinat.
Lucru care se obține pentru a fi folosit se numește lucrativ.
7) Rîul Negru, Bîrsa, Homoroade, Sadul, Cibinul.
8) În Constanța.
9) În engleză folk înseamnă popular.
10) Que aquitas Costa Rica?

Georgescu Florica

1) 1445 (?) Nu a durat exact 100 de ani (mi se pare că s-a terminat în 1553).
2) 1784. Au participat toate clasele sociale
3) Eminescu este înmormîntat la cimitirul Bellu.
4) Michelangelo Buonarroti.
5) Nu știu.
6) logic = în concordanță cu legile, plauzibil, implicit necesar = de care avem nevoie
fortuit = gratuit, fără a fi necesar — lucrativ —

7) Rîul Negru, Bîrsa, Homoroadele, Cibinul, Hîrtibaciu, Sadu, Lotru, Olteț (de la izvoare la vărsare).
8) Nu știu! (E logic să apară la Constanța)
9) folk = popor (engleză).
10) Nu!

Condorache Doru-Oliviu

1) 1337–1456 e.n.
2) 1784. N-au participat negustorii, clerul.
3) La cimitirul Bellu — București.
4) Leonardo da Vinci
5)
6) Necesar = ceva de care nu te poți lipsi
Fortuit = a susține ceva gratuit
7) Bistrița, Lotru, Olteț
8) Constanța (de 6 ori pe an).
9) folk = popor (un curent de muzică, sculptură, artă grafică etc. cu influențe populare).
10) America a fost descoperită de vikingi (Eric cel Roșu 1000 e.n.).

Vrînceanu Camelia

1) 1337–1467.
2) Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan a avut loc în 1784 și au participat toate păturile sociale.
3) Eminescu se află înmormîntat la Bellu.
4) «Cina cea de taină» — Leonardo da Vinci și se află la Florența.
5)
6) Logic = argumentabil pe baza unei legi universal valabile
Necesar = este absolută nevoie
Fortuit = forțat.
Lucrativ = lucru făcut în scopul de a fi uzitat, folosit
7) Oltețul, Rîul Negru, Bîrsa, Cibin, Homorod etc.
8) Probabil în actualul oraș Tomis (Constanța). Apare săptămînal.
9) Folk (engl.) = popular (adj.)
10) He aequitas Costa Rica!

poșta candidă

ALEXANDRU ȚAPU, Liceul industrial energatic–Constanța. În primul rînd, vrei să știi dacă a fluiera sau a bisa (așa scrii tu...) o fată, pe stradă, înseamnă aprobare sau dezaprobare față de trăsăturile fizice ale acesteia. Sincer să fiu, nu știu ce înseamnă, dar normele vieții civilizate exclud — sau ar trebui să excludă — o asemenea manieră de comportare. Apoi, nu te-aș sfătui să «bisezi» o fată pe stradă; s-ar putea să o întîlnești tocmai pe corespondenta noastră din numărul trecut, talentată practicantă a judo-ului! În al doilea rînd, vrei să știi dacă purtatul părului lung este o formă a modernismului. Nu. Este mai degrabă o formă a neglijenței sau a dorinței de a epata cu orice preț. În materie de cap, important este ce ai în el și nu pe el.

R. ARDELEANU, București. Vrei să afli părerea mea cu privire la cea mai bună echipă românească de fotbal în acest moment. Am să-ți fac o confidență: mie îmi place fotbalul numai la televizor, și apoi nu vreau să-i iau piinea de la gură cunoscutului ex-antrenor Constantin Teașcă. Întreabă-l pe el, dar îți va răspunde, cu siguranță, Universitatea Craiova. Poate pentru că n-a antrenat-o niciodată pînă acum...

DOINA ELENA MITRACHE, Fetești. «Iubesc oamenii, am încredere în ei, dar nu știu cum să-i ajut. De ani de zile aș vrea să port eu toate durerile lumii, și nu știu cum s-o fac». Frumoase rînduri, vibrante, plecate din temperamentul celor 17 ani pe care abia i-ai împlinit. Din păcate, în ceea ce privește ajutorul acordat oamenilor, este nevoie de ceva mai mult, nu numai de cuvinte, chiar dacă — adînc și meșteșugit exprimate — și acestea pot contribui la ceva. Pentru cine însă e cam devreme să-i ajuți pe alții. Mai așteaptă.

ANONIMELE care continuă să asaltează cutia de scrisori a acestei pagini au — și vor avea — soarta generală a scrisorilor fără semnătură venite pe adresa redacției. Repet această somație, cu regretul de a fi citit rînduri emoționante, sincere, profunde, semnate T.I. București. Dura lex, sed lex.

RED.

ne-a venit rîndul

De cînd existăm ca specie ne tot adaptăm. Ne tot adaptăm și nu mai terminăm. Celelalte specii au terminat cu grija asta. Ori s-au adaptat, ori au pierit, într-un fel au... isprăvit. Noi ne-am adaptat la natura mamă, am încheiat aproape procesele de adaptare la mediul natural, apoi am început să ne adaptăm la cel de-al doilea mediu, la mediul civilizat creat de noi înșine. Omul încearcă de o bună bucată de vreme să se adapteze la cele cîte-și face cu mîna lui. Și cum, în ultimul timp, omul își face din ce în ce mai multe cu mîna lui, se înțelege că și adaptarea omului a devenit un proces complicat. Celelalte specii nu mai au grijă cu adaptarea, pentru că speciile celelalte n-au capacitatea de a crea al doilea mediu, pentru că ele nu creează nimic. A noastră, dimpotrivă. Celelalte specii nu-și fac nimic cu mîna lor, dintr-un motiv lesne de înțeles. Fiindcă n-au mînă. Doar omul e înzestrat cu acest minunat segment și cu această minunată facultate zeiască. Doar el, și plătește fertilitatea minții cu obligația de a se adapta creațiilor sale. Cîtă vreme omul a creat într-un ritm mai domol, cîtă vreme mediul civilizat, cel de-al doilea mediu, se înnoia mai încet, omul a avut de rezolvat probleme mai ușoare de adaptare. Sau n-a avut probleme cu adaptarea. Pe măsură ce capacitatea umană de a crea a început să se manifeste cu furie, omul s-a văzut pus în dificultate de către om, de către minunata lui facultate zeiască. Puterea sa creatoare a depășit puterea lui de adaptare la propriile sale creații. Aveam să aflăm că e mai ușor să creezi decît să te adaptezi. Se creează febril, e o adevărată orgie creatoare, o adevărată explozie de lucruri noi în jurul nostru, dar vizavi de asta resursele adaptative ale omului se manifestă și intervin în ritmurile lor tradiționale. Puterea de adaptare a omului nu vrea să se la după puterea lui creatoare, n-are resurse să țină pasul cu puterea lui creatoare, iar puterea lui creatoare ignorează puterea lui de adaptare.

Ploaia de obiecte noi nu e singura dificultate pe care omul o naște și tot el o are de înfruntat. Ea se conjugă cu dificultatea consecutivă ritmurilor trepidante ale vieții moderne. Am făcut ca totul în jurul nostru să se grăbească. Am accelerat ritmurile, toate ritmurile, cu excepția ritmurilor noastre biologice. Dar, accelerarea declanșată și întreținută de noi în afară a început să fie resimțită și înăuntru. Nesincronizările dintre timpul exterior și timpul interior, dintre orologiile din afară și așa-numitele orologii biologice sînt sesizabile. Sîntem alt fel reglați pe dinăuntru, alt fel reglați decît realitatea exterioară modernă. Iată o sursă de tensiune. Să oprim accelerarea din afară nu se poate. Ea vine din evoluția și din expansiunea tehnicii, și să renunțăm la așa ceva este exclus pentru că evoluția și expansiunea tehnicii reprezintă una dintre condițiile fundamentale ale vieții de azi. Acordul dintre cele două orologii nu se poate instaura decît accelerînd și orologiul intern, reglîndu-ne alt fel și pe dinăuntru, reglîndu-ne pe dinăuntru după ritmurile trepidante ale realității exterioare. Treabă complicată, treabă riscantă! Am transformat totul în jur, mai puțin pe noi înșine, dar nu mai avem ce face, a venit rîndul să ne transformăm și pe noi. Să ne recreăm și pe noi. Ne-a venit rîndul.

Romulus BALABAN

ce anume... scîrțîia ?!

Își bat capul arhitecții, își bat capul sociologii și psihologii, urbaniștii și mulți alții își bat capul să găsească și să pună în practică cele mai ingenioase, mai eficiente mijloace de a cheltui *timpul liber* al copiilor, al adolescenților, dar... ce se întîmplă la Urziceni?

Un cetățean care lucrează pe un șantier din localitate și locuiește în blocul A4 din strada Alexandru Ioan Cuza, avînd un copil, confecționează pe propria-i cheltuială un leagăn metalic (din țeavă), pe care — doar nu trebuia să-l instaleze în baie — îl montează în aer liber, *pentru toți copiii blocului*, dealtfel motiv de reală bucurie pentru cei mici și, implicit, pentru părinții lor. Bucuria nu durează o zi, două, ci... 1 000 zile (trei ani) însă subit, unul dintre vecini (desigur om fără copii sau fără copii mici) ia hotărîrea să «desființeze» leagănul. Dialogul adult-copii se consumă astfel:

— De ce ne iei leagănul, nene? («Nenea» demonta țevăria.)

— Ia mai jucați-vă și cu alte jocuri!

(Precizare: leagănul era montat în spațiul liber din spatele blocului, în dreptul ferestrei celui care-l confecționase.)

Urmează reclamația păgubitului, găsirea *leagănului demontat în casa vecinului*, și — după un timp — ridicarea lui de către un delegat al asociației locatarilor, la sfîrșitul lunii mai 1973 (zace pînă-n toamnă și, probabil, actualmente). Motivul: să i se aducă... îmbunătățiri (fixarea unor rulmenți).

Desigur, față de problemele care agită lumea, existența adulților, detaliile faptului petrecut la Urziceni (desființarea, *fie și abuzivă*, a unui biet leagăn pentru copii) sînt, aparent, minime, minore. Totuși, un amănunt în plus spune parcă mai mult decît zeci de pagini de studiu concret, de specializare: în perioada verii, cît le-a lipsit leagănul, jucîndu-se cu ce apucau (și, de regulă, apucau pietre), copiii au spart (accidental) foarte multe geamuri de la intrarea blocului A4. Așadar, țevile acelea nenorocite, asamblate, aveau darul de a canaliza *energia* copiilor, de-a o ține departe de accidente costisitoare și, oricum, neplăcute. Este relativ ușor să *înființezi* și să *desființezi* (și lucrul nu se întîmplă numai cu mijloacele sau locurile de joacă ale copiilor), însă fundamentală rămîne «reacția ascunsă», mai greu previzibilă *(dar nu imprevizibilă!)*, provocată de o asemenea hotărîre.

Indiscutabil, vecinul abuziv o fi avut «motivul» lui să procedeze așa cum a procedat, faptul că acum i se fixează leagănului niște rulmenți (minimum 6 luni pentru «operație») ne face să înțelegem că mai mult ca sigur... scîrțîia. Cine știe dacă întregul conflict, și geamurile sparte, și nefericirea copiilor, totul n-ar fi putut fi ocolit cu un degetar de ulei pus la «încheieturile» monstrului metalic care-i legăna pe cei mici. Și iată cum din banala întîmplare de la Urziceni mai extragem încă un adevăr de viață, elementar: cînd raporturile dintre oameni (colocatari, în cazul de față) sînt cum sînt (și s-au dovedit a fi), o vorbă azvîrlită are puterea explozivă a unui gram de uraniu, un degetar de ulei «absent» antrenează personaje multiple, pasiuni demne de o cauză mai bună, depune — lent, dar sigur — în optica micilor cetățeni o viziune nu tocmai pozitivă asupra celor care, în fond, nu sînt decît copii care-au crescut uitînd c-au fost copii. În fond, ce anume *scîrțîie* acolo la dumneavoastră, stimaților?

Mihai STOIAN

cine fură azi un ou

Infractorii ne dau nu numai de furcă, uneori ne dau și sfaturi și îndemnuri; dacă ar fi după ei, ar trebui ca atunci cînd, bunăoară, ne ocupăm de cei care fură, care bagă mîna în avutul statului sau al cetățeanului, să respectăm o anumită ierarhie, să avem în vedere mai ales cazurile grase, spectaculoase, *delapidările de la cîteva zeci de mii* de lei în sus și pe urmă, dacă ne mai rămîne timp și chef să stăm de vorbă și cu cei care se mulțumesc cu mai puțin, care au ajuns abia la ou, nu la bou. Aproape toți cei prinși cu ocaua mică descoperiți cu prilejul unor acțiuni întreprinse de Direcția economică din Inspectoratul general al miliției în județul Brașov, la care am participat, ne-au strecurat această sugestie «ce mare lucru, acolo, cîteva grame în minus. Să vedeți dumneavoastră în alte părți». Ca și cum *nici n-ar merita să ne pierdem vremea* cu umila lor persoană de barmani, barmane, responsabili și responsabile din restaurante și bufete modeste, fără nume de rezonanță, în care lipsa de curățenie face, de atîtea ori, casă bună cu necinstea. Cînd bagă de seamă că teoria «există hoți și hoți» nu are sorți de izbîndă, recurg la argumente duioase, cusute cu ață albă, care nu fac altceva decît să trădeze precaritatea imaginii pe care și-o fac respectivii despre etica și echitatea socialistă.

Gestionara Rozalia Seciu, de la restaurantul Caraiman din Brașov diluă coniacul cu 5°, botezîndu-l cu vodcă, produs mai ieftin. După ce a făcut ochii mari, ca și cum amestecul ar fi căzut din cer, ne-a spus: «Știți, am vrut să mănînc o prăjitură, numai astăzi am făcut asta, nu știu ce mi-a venit». Sare imediat la argumentul forte, «eu mă gîndesc la copiii mei, cum o să fac eu asta?» Cercetările dovedesc ulterior că Rozalia Seciu obișnuia de mult mai multă vreme să mănînce *prăjituri* din banii altora și că, din păcate, a atras-o complice și pe fata de la bar, Rozalia Mocanu.

La bufetul gării din Făgăraș, lucrătorii Miliției înregistrează o diferență la măsurătoarea coniacului care atinge proporțiile unui adevărat *record în ramură*, în ramura furatului, se înțelege. Răspunsul barmanului Paraschiva Retegy este lapidar, «pierdem măsura pentru că pierdem trenul». Colega ei, Maria Știrbu, aduce completări: «este aglomerație și mai dăm pe joa». Pentru că nu este vorba nici de una, nici de alta, cele două sînt supuse urmăririi penale conform articolului 296 C.p., procedură de urgență.

Tot aglomerația, bat-o vina, este și cauza la care se repede și un tînăr barman de la bufetul Aluniș din Sinaia, Viorel Moraru, care, în momentul sosirii noastre acolo, servea după ochi, cu pahare fără semne. «Greșesc din aglomerație». Iar după o pauză: «și din greșeală!»

Credeam că la «Fîntînița Mîndrei» (Făgăraș) vom avea parte doar de priveliștea, absolut încîntătoare, a unei armate de borcane cu murături, dar după ce în preajma lor s-a descoperit o serioasă cantitate de miere și drojdie, după ce s-a constatat că în restaurant vinul se servește diluat cu 3°, a trebuit să uităm de gogonele și gogoșari (păcat!) și să facem o legătură *directă* între vinul subțiat și destinația mierei care, tot vin ajungea și ea, dar mai prost, bineînțeles.

Mai modest, barmanul Ilie Voinea de la restaurantul gării din Brașov a diluat coniacul doar cu 2°.

Furturi inocente, neînsemnate, după părerea celor care le comit, furturi care, în realitate, puse unul lîngă altul, sporesc cortegiul înșelăciunilor, incompatibil cu statutul moral al societății noastre, au fost depistate și la bufetul Panciu (Brașov), la restaurantul Vîrful cu Dor și Carmen (Predeal), Negoiul, Galați, Breaza (Predeal). Pentru abateri de la regulile generale ale comerțului, pentru încălcarea unor norme privind deservirea populației, au fost sancționați — în cursul raidului-anchetă de care aminteam la început — 59 de salariați, contravențiile însumînd 5 800 de lei.

■

Fiecăruia dintre nedoriții eroi ai acestor însemnări, căpitanul Ion Baciu le adresa, într-un fel sau altul, întrebările: «Ți-a spus vreodată cineva ce te-ar putea aștepta, șeful vostru nu vă explică, nu vă controlează?» Răspunsurile, dacă nu erau o dare din umeri, atunci sunau cam așa: «șeful mai vine, mai se uită!» (Mocanu Rozalia), «eu le spun să fie cuviincioși!»(Dumitru Ureche, șeful restaurantului Caraiman). Viorel Moraru nu a auzit de control, știe însă că fișei de stoc — formă de ținere a evidenței — i se spune «fantomă», «așa am moștenit noi denumirea asta».

Într-un climat de cultivare statornică a rigorii, a disciplinei, de permanentă aducere aminte a cotei de răspundere socială ce revine fiecăruia, un climat care nu poate fi preluat odată cu inventarul, ci întreținut de înșeși conducerile unităților de alimentație publică, șansa de a se strecura a celor «cu un ochi la tejghea, cu altul la buzunar», ar fi simțitor redusă.

Cercetările organelor de miliție au dovedit că, în cazurile de care ne-am ocupat, nestrălucitoarele bufețele și restaurante au scăpat de mult controlului. Se pare că uitarea celor mari este, uneori, proporțională cu grija de sine a celor mici.

Magda MIHĂILESCU

perfecționarea conducerii auto— încă din școală

Faptul că pregătirea conducătorilor auto, experiența lor constituie unul dintre factorii de bază de care depinde siguranța circulației este demonstrat nu numai de statistici, de studii, ci în primul rînd de viață.

În întreaga lume există preocupări susținute pentru perfecționarea și modernizarea procesului de instruire a acestora, urmărindu-se reducerea și înlăturarea decalajului dintre nivelul pregătirii șoferilor — modestă de multe ori, ca urmare a unor forme și metode de instruire desuete — și solicitările tot mai intense la care este supus șoferul în condițiile circulației actuale.

Dacă șoferii «brevetați» acum 10-15 ani au avut posibilitatea să-și desăvîrșească pregătirea pe străzi unde doar din cînd în cînd circula cîte o mașină cu performanțe tehnice mai mult sau mai puțin modeste, azi proaspeții posesori ai permiselor de conducere iau din prima zi contact cu o circulație radical deosebită ca structură și intensitate. Trebuie să se deplaseze pe artere unde traficul atinge uneori valori de peste 20 000 de autovehicule în 24 de ore, avînd drept parteneri bolizi de sute de cai-putere și care ating viteze considerabile.

Strada este «echipată» azi cu sute de semne rutiere al căror rost trebuie precis cunoscut, pentru ca șoferul să circule în siguranță și să nu devină un pericol pentru alții. Nu este lipsit de utilitate să arăt că față de 1950 cînd existau circa 30 feluri de indicatoare rutiere, azi sînt în vigoare peste 120.

Avem instructori minunați, adevărate talente arhicunoscute ca oameni care lucrează cu pricepere și pasiune pentru instruirea viitorilor șoferi. «Cînd mă urc în mașină alături de cel ce urmează să-l examinez în foarte multe cazuri nici nu mai e nevoie să-mi spună cine l-a pregătit deoarece ghicesc acest lucru după primii metri care îi parcurgem împreună» — mi-a spus recent unul dintre ofițerii de la I.M.B.

Dintre absolvenții școlilor de șoferi amatori nu reușesc la prima examinare decît 40-45%. Fiecare știm ce înseamnă un examen. Sînt situații cînd candidați foarte bine pregătiți, dar emotivi, «uită» tot ce au învățat, în special la examenul practic. Comit greșeală după greșeală, și nu rareori doar intervenția promptă a ofițerului examinator «previne» accidente gata făcute.

Aceste cazuri nu reprezintă însă nici măcar un procent din cei 55-60% care nu iau examenele.

Cauza principală a «căderilor» la verificarea practică o constituie nesiguranța în mers. După 30 de ore de învățarea conducerii (efectiv cei mai mulți conduc pînă în 15 ore) candidatul nu poate executa corect un viraj, nu cunoaște aproape nimic despre preselectare, angajîndu-se în viraj la dreapta de pe banda centrală sau la stînga de pe culoarul din dreapta, iar **asigurarea**, «alfa și omega» în conducerea mașinii, este pentru el doar o vagă noțiune teoretică neaplicată deloc pe stradă.

Unde e buba? Cum se explică această stare de lucruri cu destule implicații negative pentru siguranța circulației (cu toată exigența comisiilor examenul rămîne examen) și asupra buzunarului candidaților care. În schimbul unei frumoase sume de bani se aleg cu o pregătire de mîntuială.

Sînt și instructori care urmăresc doar să «consume» cele 30 de ore, care stau alături de candidați ca simpli pasageri și intervin numai cînd aceștia creează sau li se creează o situație periculoasă.

Fără a-l dădăci pe viitorul șofer, instructorul trebuie să lucreze cu candidatul tot timpul, să-i explice cum și de ce trebuie să circule într-un anumit fel, să-l pună să repete pînă ce deprinde corect manevrele de bază în circulație, să-i creeze momente din cele mai diverse, care să urmărească cunoașterea și evitarea situațiilor care pot genera accidente etc.

Am stat de vorbă cu mulți instructori. I-am întrebat cum pregătesc ei candidații să circule în condiții dificile, de polei, de mîzgă, cum îi învață să nu se sperie de un derapaj și să controleze mașina în asemenea situații, care au dus la moarte sute de șoferi începători. Răspunsurile au fost cam de genul: «De unde să iau mîzgă în toiul verii?» «Nu pot să risc avarierea mașinii!» «O să învețe ei să derapeze după ce ia permisul».

Pare paradoxal dar așa se explică de ce întîlnești șoferi care nu au derapat niciodată în timpul școlii, însă au derapat pe drum, și aceasta i-a costat în cel mai fericit caz o substanțială reparație a mașinii.

Pregătirea depinde desigur în bună măsură și de candidat. Cel mai iscusit instructor nu poate face șofer dintr-un om care nu are «chemare» pentru conducerea mașinii.

Multe reprezentante ale sexului frumos vor cu tot dinadinsul să devină șoferițe. Nimic rău în asta deoarece ele demonstrează, în majoritatea cazurilor, prudență și răspundere în circulație. Sînt însă unele care, în pofida unor repetate insuccese la examenul de șofer (uneori chiar 10-15) care arată că pentru ele conducerea este contraindicată, persevorează, nu pentru altceva, ci pentru că acum e «moda» permisului de conducere.

Altele obțin permisul dovedind reale calități de șofer, dar nu conduc apoi deloc ani în șir pentru simplul motiv că soții nu le acordă încredere.

Nejustificată neîncredere!

Revenind la școlile de șoferi amatori, consider că se impune o reconsiderare a formelor și metodelor de pregătire, o mai grijulie selecționare a instructorilor, paralel cu realizarea unui deziderat mai vechi al celor care doresc să devină șoferi — sporirea numărului de școli de șoferi amatori.

Colonel Victor BEDA

lupta împotriva «virusului cameleon»

● Toată lumea spune că suferă de gripă ●● Puțin pesimism: gripa este și va fi o problemă a civilizației noastre ●●● Se poate întîmpla ca, plecînd dimineața la lucru, la prînz să fii în pat! ●●●● Folosiți cu încredere bătrînul piramidon, care a împlinit 80 de ani!

Un cercetător a făcut următoarea experiență demonstrativă: într-o limuzină cu ferestrele închise a introdus un bolnav de gripă, pe care l-a ținut acolo cîteva minute, rugîndu-l să tușească și să strănute. Apoi, după ce bolnavul a plecat, zece «persoane-cobai» s-au urcat în mod voluntar, unul cîte unul, în limuzină pe o ușă și au coborît imediat pe cealaltă. Rezultatul: jumătate din ele au făcut gripă! Și iată că a sosit toamna, anotimpul «răcelilor». În curînd vor începe să apară afișe și «fluturași» care ne vor îndemna să evităm aglomerațiile, spectacolele, venirea la serviciu în caz de gripă, vizitarea bolnavilor, folosirea batistelor, prosoapelor și a altor obiecte aparținînd gripaților etc., etc. Despre aceste măsuri de prevenire, ca și despre alte probleme privind strania biologie a acestui virus perfid și nestatornic, provocator de mari ravagii în viața socială și economică a întregii omeniri, ne vorbește în cele ce urmează un adevărat «stat major» al războiului antigripal. Specialiști în probleme de virologie, epidemiologie și clinică a bolilor infecto-contagioase, adunați în jurul «mesei rotunde» inițiate de «Flacăra», au răspuns întrebărilor privind cele mai recente acțiuni pe plan științific și sanitar pentru stăvilirea epidemiilor de gripă.

COMPONENTĂ A CIVILIZAȚIEI MODERNE!

PROF. DR. VLAD BÎLBÎE — directorul Institutului de seruri și vaccinuri «Dr. I. Cantacuzino»: De la început trebuie spus că există o gripă pe care o putem numi «autentică» și mai există infecții acute ale căilor respiratorii, care poartă aceeași etichetă de «gripă». Nu veți întîlni un singur cetățean care atunci cînd îi curge nasul să nu se plîngă că suferă de «gripă». Am putea spune că se face un real abuz atribuind gripei numeroase suferințe proprii sezonului rece și umed. În atenția institutului nostru stă însă *gripa autentică*, acea boală transmisibilă care are o importanță medico-socială deosebită prin mortalitatea pe care o provoacă la vîrstele extreme și la bolnavii cu afecțiuni cronice, prin sechelele postgripale, prin importanța efectelor ei asupra vieții sociale și economice.

REDACȚIA: *De ce se pune problema gripei cu mai mare acuitate în lumea modernă decît în evul mediu, spre exemplu? Este o boală a timpului nostru, o boală care ne presează social în vremurile noastre? Sursele istorice relatează existența unor epidemii de gripă?*

PROF. DR. VLAD BÎLBÎE: Gripa, infecțiile streptococice, infecțiile adenovirale, în general infecțiile acute ale căilor respiratorii sînt favorizate de urbanizare, de amplificarea contactelor directe interumane, de *civilizație*. Trebuie spus că infecțiile tubului digestiv, dependente direct de condițiile igienico-sanitare, sînt mai ușor controlabile și au diminuat mult. Pentru infecțiile căilor respiratorii posibilitățile de preîntîmpinare sînt încă reduse, avînd în vedere faptul că *întreaga noastră activitate presupune o permanentă și crescîndă comunicare interumană*. Mergem împreună cu mijloace de transport, stăm în săli de concert, ne strîngem în ședință să discutăm... Atîtea sute de milioane de oameni călătoresc, spre exemplu, cu avionul: astfel în 1967, 16 companii aeriene americane au transportat aproximativ 275 milioane de călători! Astfel privind lucrurile, gripa este și va rămîne mult timp o problemă a civilizației noastre. Ușurința cu care circulă virusul gripei este legată de mijloacele din ce în ce mai rapide de comunicație. Un turboject face înconjurul pămîntului într-un timp mai scurt decît perioada de incubație a gripei; un individ aparent sănătos la îmbarcarea în avion, dar la care virusul este prezent în organism, ajunge bolnav la destinație! Practic putem aprecia gripa ca *singura boală infecto-contagioasă cu caracter pandemic, adică boală capabilă să cuprindă la un moment dat întreaga populație a globului*.

DR. ION T. NICULESCU — șeful laboratorului gripă din Institutul Cantacuzino: Este adevărat că și în trecut s-au semnalat mari epidemii de gripă, cum ar fi pandemiile din 1893 și 1918. Viața colectivă, care caracterizează societatea modernă, poate reprezenta într-adevăr una din cauzele pentru care pandemiile de gripă se succed cu mai mare frecvență în epoca contemporană. Ca o dovadă este *existența actuală în lume a unor insule izolate unde se știe că odată cu sosirea vaporului cu alimente sosește și gripa*. O altă cauză a creșterii frecvenței pandemiilor ar putea fi constituită de condițiile moderne de viață, industrializarea, poluarea atmosferei, care determină modificări la nivelul aparatului respirator și, în consecință, o sensibilitate crescută a celulelor mucoasei respiratorii, poarta principală de intrare a diferitelor virusuri. Aspectul e mai larg decît gripa, căci potrivit unei statistici a O.M.S., un individ face în medie pe an patru-șase infecții respiratorii

DEZORGANIZATOR AL VIEȚII SOCIALE ȘI ECONOMICE

PROF. DR. VLAD BÎLBIE: Din punct de vedere social, apariția gripei are o mare importanță. Gradul înalt de contagiozitate ca și perioada scurtă de incubație duc atît la dezorganizarea vieții economice cît și a vieții de familie. Apariția gripei la un copil — apariție cu un tablou dramatic — sau la un bătrîn unde pericolul este iminent, face posibile dezorganizări sociale. Îmbolnăvirea adulților, deși aceștia suportă cu mai mult *stoicism boala, duce la însemnate pierderi economice*. Implicațiile social-economice, consecințele pe plan medico-sanitar sînt atît de importante încît justifică din plin preocupările în acest domeniu ale tuturor țărilor avansate.

DR. ION T. NICULESCU: Aș vrea să vă redau rezultatul cîtorva calcule făcute de americani: în epidemia din 1968, care a cuprins 15% din populația țării (30 milioane oameni), îngrijirea medicală a populației cu risc mare de îmbolnăvire, adică a copiilor, a bolnavilor cronici și a bătrînilor, a costat 431 milioane dolari, iar pierderile economice, ca urmare a absenteismului în producție, au fost de 3 242 milioane dolari. În total, pierderile directe și indirecte datorate epidemiei au atins cifra de 3 880 milioane dolari...

REDACȚIA: *Am propune, dacă sînteți de acord, să pornim în primul rînd prin a cunoaște care sînt...*

PARTICULARITĂȚILE VIRUSULUI GRIPAL

DR. ALEXANDRU PETRESCU — cercetător științific la Institutul de virusologie «Șt. S. Nicolau»: Virusul gripal face parte din categoria virusurilor ce conțin în structura lor acid ribonucleic. Acesta este plasat în centrul particulei virale și este îmbrăcat într-un înveliș complex, format din proteine, glucide și lipide. Raportul cantitativ dintre acidul ribonucleic și proteine este de aproximativ 1%, proporție mult mai mică decît, spre exemplu, în cazul virusului poliomielitic. Aceasta ar putea fi explicația ușurinței cu care el suferă modificări, în comparație cu virusul poliomielitic. Mantaua de înveliș a particulei virale are situate la periferie o serie de proteine, cum ar fi hemaglutinina și neuraminidaza, care joacă un rol important în capacitatea infectantă și imunizantă a virusului. La nivelul acestor proteine se constată modificările cele mai importante, care imprimă o foarte mare variabilitate acestui virus. Sînt descrise trei tipuri antigenice de virus gripal: A — cu subtipurile A_0, A_1 și A_2 —, B și C, în funcție de tipurile de hemaglutinină și neuraminidază pe care le posedă

UN RĂZBOI DE APĂRARE ÎMPOTRIVA UNUI AGRESOR PERFID

REDACȚIA: *Care este deci substratul războiului dintre agresor — virusul gripal — și omul atacat?*

DR. RADU CRAINIC — cercetător științific la Institutul Cantacuzino: Trebuie să ne gîndim că virusul gripal se multiplică într-un organism și că, între acesta și virus, se desfășoară o continuă luptă, boala fiind rezultatul acestei lupte. Orice virus pătrunde în organismul uman declanșează producerea de anticorpi specifici acestui agent străin. Este vorba deci de o luptă în care virusul se află în postură de agresor, iar organismul pe poziții de apărare. Fiecare partener posedă armele corespunzătoare acestei lupte, arme cu care au fost înzestrați de la natură. Una din armele cele mai eficace ale organismului uman sînt anticorpii specifici, care sînt fabricați atunci cînd organismul este invadat, fapt care duce pînă la urmă la eliminarea «agresorului» și prevenirea unei noi agresiuni.

REDACȚIA: *Deci există imunitate față de gripă?*

DR. RADU CRAINIC: Da. Există imunitate, în sensul că organismul, odată trecut prin boală, rezistă timp de cîțiva ani unei noi agresiuni a acelui virus care a determinat boala. *Din păcate însă virusul are capacitatea de a dejuca apărarea organismului*. La fiecare nou atac el se prezintă sub o nouă identitate și pînă cînd organismul izbutește să producă noile arme de apărare specifică, boala evoluează. Această schimbare de identitate se numește *variație antigenică* și este întîlnită în special la virusul gripal tip A, principalul responsabil al apariției numeroaselor epidemii. Virusul gripal B se manifestă prin epidemii limitate, în anumite colectivități, iar boala nu este așa de gravă. Virusul tip C nu ridică probleme din cauza răspîndirii lui restrînse.

DR. ION T. NICULESCU: În legătură cu variantele antigenice aș vrea să specific că *noile* variante sînt de obicei responsabile de valurile epidemice, deși nu orice variantă nouă reușește să devină tulpină dominantă și să declanșeze astfel o epidemie și nu orice epidemie este datorată unei variante noi.

«SPIONAJ ȘI CONTRASPIONAJ»

REDACȚIA: *Problema care se ridică este deci aceea a cunoașterii mecanismului variației virusului gripal pentru a se putea contracara agresorul...*

DR. RADU CRAINIC: ...în speranța, doar, de a putea contracara. Există echipe de «detectivi» ai «Biroului de spionaj și contraspionaj» împotriva agresorului (virusul), birou ce lucrează sub egida O.M.S. și din care fac parte toți cercetătorii din domeniul gripei. Profesorul Fazekas de St. Groth (Australia), unul din eminenții detectivi ai acestui birou, a emis ipoteza că agresorul trebuie să facă undeva o greșeală și consideră că «greșeala» constă tocmai în faptul că virusul se organizează prea sistematic, că are un plan de luptă prea organizat... deci descifrabil. Lucrînd în colaborare cu profesorul Hannoun de la Institutul Pasteur din Paris, el susține că a reușit să descifreze acest plan de luptă. Cu alte cuvinte, a reușit să afle mecanismul intim prin care virusul gripal își modifică identitatea. Teoria se referă numai la variația antigenică *minoră*, cea din cadrul unui subtip, și nu la modul în care se modifică subtipurile, fenomen ce se petrece odată la 10—15 ani determinînd apariția pandemiilor (variația antigenică *majoră*). Deci, fără a pretinde că rezolvă complet problema, teoria poate constitui un pas înainte.

SĂ NU NE PUNEM SINGURI DIAGNOSTICE «DUPĂ URECHE»

CONF. DR. ALEXANDRU DUMINICA: Aș vrea să subliniez că diagnosticul de gripă este destul de greu de pus, că cetățeanul obișnuit și-l pune de obicei «după ureche», unii dintre bolnavii care se prezintă la consultații suferind de rinite, traheobronșite, bronșite etc. datorate altor agenți patogeni, dar nu virusului gripal. Astăzi noi sîntem în fața unei patologii complet noi, atît la o vîrstă foarte mică, cît și la o vîrstă foarte avansată, în special la aceasta din urmă, la care gripa poate realiza tablouri clinice foarte grave, uneori mortale. Și adultul face gripă, cu simptome destul de violente, dar forțele de apărare sînt altele și vindecarea se face mai ușor. Care este deci tabloul gripei? În mod clasic — și acest lucru trebuie să-l cunoască și marele public — această afecțiune începe în mod brutal, adică se pleacă de dimineață la muncă și la prînz ești la pat. Din păcate, populația consideră orice catar drept gripă, deși o particularitate în gripă este faptul că secrețiile sînt scăzute, predominînd în schimb elementul toxic. Așa începe gripa la adult, deși rareori există și forme grave, hipertoxice, în care moartea poate surveni curînd de la debut. Febra se ridică la 39°–40°, bolnavul are faciesul congestionat și senzorul perturbat. Febra nu durează mai mult de 7 zile, interval în care se poate produce o scădere tranzitorie de 2–3 zile. După 7 zile, dacă febra persistă, ori este vorba de altă boală, ori s-au produs complicații, de obicei bacteriene. Trebuie să vă mai spun că arborele respirator este plin de o anumită floră bacteriană, care în *condițiile infecției gripale poate deveni agresivă*, ceea ce determină apariția complicațiilor postgripale. Gripa se vindecă mai ușor la adult, mai greu la copii și la bătrîn. Complicațiile sînt de natură pulmonară, laringiană — la copii poate apărea crupul gripal cu tendință de sufocare — complicații care în general nu pot fi rezolvate decît în spital. Pot apărea și complicații cardiovasculare, care sînt destul de frecvente, deoarece virusul gripal «iubește» capilarele. În teritoriul nervos pot apărea întîi encefalozele și apoi encefalitele, mielitele, radiculitele, unele la început, altele mai tîrziu. Pot exista și afecțiuni renale și hepatice, dar cele mai importante complicații rămîn cele pulmonare, vasculare și nervoase. Cele mai multe accidente apar la copiii mici și la oamenii în vîrstă, mai ales la bolnavii cardiaci cronici care se decompensează imediat.

În iarna trecută, în cursul epidemiei de gripă, am avut în spital pînă la 20–30 cazuri de insuficiență cardiorespiratorie pe zi. Acesta este tabloul zgomotos și dramatic al gripei, tablou ce nu trebuie confundat cu alte «cataruri» minore.

SPRE UN «INTERPOL» ANTIGRIPAL?

REDACȚIA: *V-am ruga să ne spuneți care sînt domeniile în care se impune o strategie pentru prevenirea și combaterea bolii?*

DR. VASILE ROMAN — medic primar din Inspectoratul de stat central din Ministerul Sănătății: Avînd în vedere că diagnosticul gripei este suficient de greu de stabilit clinic în perioadele interepidemice, s-au luat măsuri organizatorice menite a sesiza și semnala apariția sau extinderea diverselor afecțiuni respiratorii cu etiologie virală, deci și a gripei. În mare vorbind, acest sistem informațional este organizat la nivelul unor policlinici, școli și întreprinderi din marile orașe ale țării. Cadrele medicale din aceste unități depistează bolnavii a căror simptomatologie ar sugera gripa, înregistrînd și raportînd continuu frecvența acestor manifestări. În felul acesta se poate sesiza destul de rapid orice creștere a frecvenței infecțiilor respiratorii, care este comunicată imediat unității superioare. Aceasta trimite specialiști și organizează recoltarea de probe pentru examene de laborator, singurul în măsură a stabili un diagnostic de certitudine. După primele rezultate ale acestor complexe investigații se poate stabili și avertiza dacă în adevăr există o epidemie de gripă, pentru a fi puse în aplicare și restul măsurilor (limitatea circulației, limitarea participării la spectacole, evitarea aglomerărilor etc.). În afara acestui sistem informațional intern mai există și un sistem internațional prin care, săptămînal, O.M.S. semnalează și informează toate țările asupra apariției și evoluției epidemiilor de gripă, precum și a tipurilor și variantelor de virusuri gripale circulante în lume. Acest complex sistem informațional funcționează la noi în tot cursul anului, obligîndu-ne la o vigilență mai crescută în sezonul rece, deși au fost înregistrate uneori mici epidemii și în afara acestei perioade.

REDACȚIA: *Apreciați ca satisfăcătoare organizarea acestui «interpol» antigripal?*

DR. VASILE ROMAN: Da. Consider că actualul sistem de informare internațională își atinge scopul, iar sistemul național — Inspectoratul sanitar de stat de la nivelul Ministerului Sănătății, care este legat pe de o parte cu centrele sanitare antiepidemice județene și, pe de altă parte, cu cele trei centre naționale de gripă — funcționează de asemenea convenabil de bine. De exemplu, anul trecut epidemia din decembrie a fost rapid sesizată și ne-am putut orienta suficient de prompt în aplicarea măsurilor adecvate.

«INFORMAȚIA» SEROLOGICĂ

REDACȚIA: *Ce alte metode de depistare a gripei mai folosiți?*

DR. EUGENIA ZILIȘTEANU — cercetător științific la Institutul Cantacuzino: O altă metodă folosită în cadrul sistemului informațional al gripei este constituită de studiul sistematic și continuu al prezenței și evoluției anticorpilor antivirus gripal la diverse grupe de indivizi din diferite zone ale țării. Aceste studii se întreprind în laboratoarele județene, iar rezultatele sînt trimise sub formă de serograme la Laboratorul de gripă din Institutul Cantacuzino, unde se centralizează și se face o sinteză a datelor. Acest control serologic lunar, pe regiuni și pe grupe de vîrstă, ne dă o indicație asupra fondului imun al populației. În acest fel putem ști cu anticipație în ce regiuni ale țării apărarea imunitară este compactă și nu va permite pătrunderea virusului și care sînt sectoarele în care lipsa de apărare specifică predispune la îmbolnăviri. Pe lîngă această supraveghere serologică, în momentul în care se înregistrează izolări de virusuri cu anumite particularități, se informează Centrul internațional de gripă de la Londra și, prin intermediul său, centrele din toate țările.

«ACEA PISICĂ BLESTEMATĂ...»

REDACȚIA: *Se pune problema unde stă ascuns acest virus între două «sezoane» epidemice?*

DR. ION T. NICULESCU: În ultima vreme se constată — atît prin studii experimentale cît și prin cercetări serologice — că o serie de animale sînt susceptibile de a face infecții clinice sau subclinice. De exemplu, porcul face infecții clinice aparente și se bănuiește că marea pandemie de gripă din anul 1918, care a provocat moartea unui număr mai mare de oameni decît războiul în sine, ar fi fost determinată de un virus asemănător cu cel al gripei porcine. Recent, unul din volumele Buletinului lunar editat de O.M.S. a fost consacrat în întregime celor mai noi date privind gripa la animale. S-a arătat, spre exemplu, că pisica se poate infecta cu virus gripal pe care îl poartă și îl elimină timp de 10 zile fără a face o boală aparentă. De asemenea, la cal virusul gripal dă epizootii și se cunoaște faptul că virusul gripal ecvin poate și el îmbolnăvi omul. Nu avem date certe dacă există sau nu un rezervor animal al virusului gripal în perioadele interepidemice; deci nu putem afirma cu certitudine dacă numai omul sau și unele animale pot constitui un asemenea rezervor. Ne aflăm încă în stadiul cercetărilor privind această circulație a virusului între om și animal, fără să știm deocamdată care este mecanismul real de supraviețuire a virusului în perioadele interepidemice. Se pune de asemenea întrebarea dacă animalele nu ar interveni și în variația antigenică majoră a virusului gripal, prin oferirea condițiilor pentru interacțiuni genetice între virusurile animale și cele umane. Sau, în fine, dacă virusurile pe care noi le considerăm animale, nu sînt în fond decît tot niște virusuri umane care s-au adaptat la animale.

TOT BĂTRÎNUL PIRAMIDON NE «VINDECĂ» DE GRIPĂ

REDACȚIA: *Există un tratament specific al gripei?*

CONF. DR. ALEXANDRU DUMINICA: Cu toate că gripa este o boală așa de răspîndită, nu există un tratament specific și tocmai de aceea trebuie să apelăm la cîteva lucruri fundamentale. În profilaxie și chiar în terapie este vorba de educația marilor colectivități. În general, în bolile infecțioase o pondere cu totul deosebită o are educația sanitară, care începe de la grădiniță și se termină la adînci bătrînețe, în așa fel încît fiecare om să știe cum se răspîndește boala. Ca tratament, în primul rînd recomandăm tratamentul igieno-dietetic. Bolnavul trebuie să stea la pat, în condiții de repaus absolut. Din numărul celor care ignoră această indicație se recrutează cazurile cu cele mai multe complicații. Un bolnav care pătrunde într-o mare întreprindere sigur că va îmbolnăvi colectivitatea. Nu sîntem însă de părere că un bolnav de gripă trebuie urgent internat în spital. În primele 24—72 de ore, regimul alimentar va fi format mai mult din lichide (ceaiuri calde, lactate etc.). Dintre medicamente, noi recomandăm să se folosească cu încredere piramidonul, bătrînul piramidon care a împlinit 80 de ani, și care s-a dovedit de un real folos. Se poate asocia, de asemenea, și aspirina.

REDACȚIA: *Se pune des întrebarea dacă în gripă trebuie sau nu să se administreze antibiotice?*

CONF. DR. ALEXANDRU DUMINICĂ: Trebuie spus că este o mare greșeală să se folosească antibioticele în tratamentul gripei. Din păcate, marele public socotește că antibiotic = antitermic, ceea ce este cu totul greșit.

PROF. DR. VLAD BÎLBÎE: Plaga auto-administrării de medicamente pune o amprentă gravă și în acest caz.

CONF. DR. ALEXANDRU DUMINICA: Se creează astfel, prin această administrare nejustificată de antibiotice, o rezistență a bacteriilor în așa fel încît, în momentul în care apar complicații, antibioticele uzuale se dovedesc ineficiente. În această situație se impune folosirea, în spitale, a unor antibiotice cu spectru mult mai larg, care sînt și mult mai scumpe. Ținînd seama și de faptul că asistența medicală este gratuită, ar trebui să se acorde o atenție sporită acestui aspect, administrînd antibiotice numai în cazurile absolut necesare. Încă o dată trebuie să mărturisim că o altă terapie mai activă nu avem în această boală.

VACCINURI «MONO» ȘI «BIVALENTE», CU VIRUS INACTIVAT SAU VIU ATENUAT!

REDACȚIA: *Nu există măcar o modalitate de prevenire a gripei?*

DR. LIGIA CREȚESCU — cercetător științific la Institutul Cantacuzino: Este în general admis că se poate realiza o profilaxie a gripei prin vaccinare. Există mai multe tipuri de vaccinuri, care de fapt nu arată decît efortul specialiștilor de a găsi formula cea mai bună pentru a induce un grad cît mai înalt de protecție. Cu toate progresele făcute pînă în prezent, există încă discuții asupra a două probleme majore: compoziția (mono sau bivalent) și tipul (cu virus inactivat sau viu atenuat), de care implicit se leagă și calea de administrare (injectabil sau prin aerosoli) a vaccinurilor gripale. În ceea ce privește compoziția, indiferent dacă vaccinurile conțin o singură tulpină (monovalente) sau două tulpini de virus (bivalente) ele trebuie să conțină în concentrație suficientă acele tulpini (aparținînd tipurilor A sau B) care se presupune că vor circula în sezonul considerat. Numai în felul acesta vaccinul va apăra persoana căreia îi este administrat. Am spus «se presupune», întrucît după cum a reieșit, cred, destul de clar din cele expuse mai sus, nu cunoaștem încă legile variației antigenice a virusurilor gripale. Sugestia prof. Fazekas de St. Groth că variația antigenică din cadrul unui subtip ar putea fi anticipată, sugestie care stă la baza tehnicii de preparare a vaccinului livrat de Institutul Pasteur din Paris, este interesantă și promițătoare. Pentru a avea însă certitudinea că în prevenirea gripei s-a deschis o perspectivă optimistă, va trebui să așteptăm cel puțin încă cinci ani. Dacă ne referim la tipul de vaccin ce trebuie preparat, precum și la calea de administrare, discuțiile dintre specialiști sînt și mai aprige. Pînă în prezent, singurul vaccin care a trecut proba timpului, putînd fi administrat la toate grupele de vîrstă și la cei cu boli cronice, este cel injectabil preparat cu virus inactivat. Vaccinurile ce conțin virusuri vii atenuate sînt foarte promițătoare, atît sub aspect economic cît și în ceea ce privește ușurința de a le inocula (pulverizații nazale). Ele nu pot fi însă, pentru moment, administrate tocmai la grupele ce prezintă cel mai mare risc de îmbolnăvire. În plus, ca și în cazul vaccinurilor inactivate administrate pe cale nazală, datele de care dispunem pînă în prezent sînt considerate încă insuficiente pentru a putea conchide dacă e bine să renunțăm la vaccinurile injectabile.

REDACȚIA: *Considerați că pentru a împiedica o epidemie de gripă trebuie vaccinată toată populația?*

DR. EUGENIA ZILIȘTEANU: Toate cercetările întreprinse pînă în prezent accentuează nu numai asupra imposibilității creării unor stocuri suficiente de vaccin, dar și asupra pericolelor ce ar apărea dacă s-ar vaccina toată populația. Vaccinul inactivat, cel mai indicat în momentul de față, este foarte scump și greu de preparat datorită procesului de purificare la care este supus virusul gripal pentru reducerea la maximum a eventualelor reacții secundare, neplăcute pentru cel vaccinat (febră, durere locală etc.). Crearea de stocuri nu este realizabilă întrucît este necesară în permanență schimbarea compoziției vaccinului în raport cu tulpinile de virus circulante. Nici în S.U.A., unde 6 fabrici de medicamente produc vaccin gripal, nu se pot prepara anual mai mult de 20 de milioane de doze insuficiente însă pentru a vaccina măcar populația școlară, despre care se știe că constituie o verigă importantă în transmiterea gripei. Chiar dacă am admite că s-ar putea prepara vaccin pentru toată populația globului, crearea unei mase imune compacte ar favoriza creșterea frecvenței modificărilor majore în structura virusului gripal. Aceasta s-ar materializa prin scurtarea perioadelor interpandemice (apreciate în prezent la 10–12 ani), cunoscut fiind că pandemiile se datorează apariției unor subtipuri noi de virus gripal. Pentru aceste considerente, politica de vaccinare inițiată de O.M.S. și admisă de toată lumea constă în a imuniza numai acele grupe de populație pentru care gripa constituie un risc major datorită complicațiilor și implicațiilor consecutive ei. De fapt, după cum reiese atît din experiența noastră cît și a altor cercetători, pentru a împiedica evoluția unei epidemii în cadrul unei colectivități este suficient să se vaccineze numai o parte din cei ce o alcătuiesc. În acest fel cei vaccinați sînt protejați și, nemaiconstituind surse de infecție, protejează indirect și pe cei nevaccinați.

REDACȚIA: *La ce trebuie să ne așteptăm în aceste luni friguroase și ce măsuri trebuie luate?*

DR. ION. T. NICULESCU: Pentru țara noastră, privită în ansamblu, prognoza în ce privește gripa nu se deosebește cu nimic de prognoza internațională. În prezent, în lume, circulă un tip nou de virus gripal B. Dacă la aceasta adăugăm și faptul că la noi de 10 ani nu a mai evoluat o epidemie numai cu virus gripal B, deci populația este «descoperită» din punct de vedere imunologic, este deci posibilă evoluția unei asemenea epidemii, fără însă a putea spune în ce lună. Întrucît nici în alte țări din Europa nu se semnalează pînă acum epidemii de gripă, sperăm ca în cursul lunii noiembrie să nu avem nici noi o asemenea epidemie. Chiar dacă ar apărea, ea ar avea un caracter mult mai limitat și mai puțin dramatic decît în cazul epidemiilor cu virus gripal A. Nu sîntem înclinați să credem că va evolua un val epidemic de gripă A, deși în unele zone ar putea apărea focare izolate. Desigur că acum ca în ori ce lună friguroasă, numărul infecțiilor respiratorii este crescut. De aceea noi nu numai că sîntem în alertă pentru a depista cît mai precoce primele cazuri, dar am luat și măsura ca vaccinul pe care îl producem și îl punem la dispoziția Ministerului Sănătății să conțină și noua variantă de virus B.

DR. ȘERBAN POPA — inspector general în Ministerul Sănătății: Pentru a putea face față unei eventuale epidemii de gripă, Ministerul Sănătății instituie din timp o serie de măsuri menite a asigura activitatea de prevenire și combatere a acestei boli. În principal aceste măsuri constau din:

— asigurarea aprovizionării ritmice a farmaciilor cu medicamentele utilizate în prevenirea și tratamentul gripei (vitamine, piramidon, aspirină, chinină, ceaiuri medicinale etc.);

— sporirea capacităților de internare, pentru a se asigura astfel spitalizarea cazurilor de gripă survenite la copii mici, persoane vîrstnice, suferinzii de boli cronice (la care gripa poate îmbrăca forme severe), cazuri de gripă cu complicații;

— asigurarea mijloacelor necesare transportului bolnavilor ce necesită spitalizarea precum și al personalului medical ce acordă asistență la domiciliu;

— difuzarea de materiale cu caracter educativ sanitar (tracte, broșuri, afișe etc.), care vizează însușirea de către populație a măsurilor elementare menite a evita îmbolnăvirea sau răspîndirea acestei boli (strănutul și tușitul numai în batistă, evitarea frecventării aglomerațiilor de către copii mici, persoanele vîrstnice și cele suferinde de boli cronice, reținerea acasă a copiilor bolnavi care frecventează creșe, cămine, grădinițe, școli), solicitarea medicilor la domiciliu pentru punerea unui diagnostic corect și instituirea unui tratament adecvat;

— practicarea limitată a imunizării antigripale (cu vaccin injectabil sau administrat pe cale nazală) la grupe selecționate de populație, care datorită vîrstei sau profesiunii lor sînt expuse de a contracta gripa și de a face forme mai severe de boală.

Dezbateri consemnate de Dr. V. EMILIAN

ANUNȚ

ȘANTIERUL ENERGOMONTAJ-TERMOCENTRALA ROVINARI, JUDEȚUL GORJ ANGAJEAZĂ DE URGENȚĂ PÎNĂ LA 30 NOIEMBRIE 1973 PENTRU LUCRĂRILE DE MONTAJ TERMOCENTRALE ÎN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE MUNCITORI CALIFICAȚI ÎN MESERIILE:

— montatori cazane cu abur
— montatori turbine cu abur
— lăcătuși montatori construcții metalice
— lăcătuși confecții metalice
— montatori conducte (țevari)
— montatori ventilatoare, mori cărbune, pompe, rezervoare metalice
— sudori electrici și autogeni autorizați în oțel carbon și oțel aliat
— sudori electrici și autogeni neautorizați
— operatori gama, tratamente termice prin inducție.

Se asigură spor șantier, conform HCM 1 053/1959
— cazare gratuită pentru nelocalnici
— permisii plătite la 45 zile pentru vizitarea familiei
— transport gratuit zilnic, pentru cei cu locuință în raza de 50 km de șantier
— majorarea salariilor cu 5% pînă la 15%, conform art. 4 din HCM 914/1968
— cantină contra cost
— posibilități de autorizare cu ISCIR prin specializarea sudorilor
— posibilitatea frecventării la seral a școlilor de maiștri și subingineri.

— MUNCITORI NECALIFICAȚI, BĂRBAȚI ÎNTRE 17 ȘI 35 ANI, ABSOLVENȚI A MINIM 7 CLASE
— pentru calificare la locul de muncă, cu asigurarea unui salariu minim de 1 020 lei lunar
— pentru calificare cu scoatere din producție prin școli de calificare, cu durata de 8 luni
— se asigură cazare și echipament de lucru gratuit
— cantina contra cost

IMPORTANT

Toate lucrările se execută în ACORD GLOBAL, constituind o remunerare superioară a muncii.

Cei interesați se vor prezenta la sediul șantierului Energomontaj-Rovinari.

Informații suplimentare la Biroul personal, telefon 1 28 75 și 1 28 76 Tîrgu Jiu.

BULETIN DE ȘTIRI

DOI POLI AI FRIGULUI. În țara noastră, un asemenea pol ființează, se știe, la Joseni în județul Harghita. Dar nu e singurul. La numai cîțiva kilometri mai există un al doilea: hotelul «Bradul» din Miercurea-Ciuc, care de doi ani are instalația de încălzire defectă. (Cici Iordache)

PREA FRUMOS SĂ FIE ADEVĂRAT? Un zvon neconfirmat tulbură sufletele cinefililor bucureșteni: sînt pe terminate lucrările de renovare a sălii cinematecii de pe bd. Magheru. Pentru cei care au uitat că mai există o asemenea sală de cinematograf, reamintim că lucrările de modernizare au început cu mai bine de cinci ani în urmă. Să ne mirăm deci dacă ultimele retușuri vor dura un an sau doi? (Ion Preda)

PRIMA DIN ȚARĂ. La Giurgiu, pe lîngă fabrica de zahăr s-a construit o modernă instalație pentru producerea acidului citric — prima din țară — care va intra în curînd în probe tehnologice. În acest fel industria farmaceutică și cea alimentară vor avea la dispoziție acid citric autohton, înlăturîndu-se cu desăvîrșire importul. (Ion Preda)

CE E NOU, ÎNTR-O GARĂ VECHE. În Gara de Nord din București au apărut în ultima vreme, așezate *pe peron* și în holurile caselor de bilete, cîteva utile tonete, de la care călătorii grăbiți pot obține repede pachete cu preparate reci de bufet (G. Stanca)

BĂTRÎNUL ȘI CIRCULAȚIA. Bătrînul pod Grant devine din ce în ce mai strîmt pentru traficul rutier. Giîuirea se întîmplă cel mai ades în orele de vîrf ale circulației, cînd pentru traversare sînt uneori necesare 10-15 minute. (Vasilica Tudor)

ATENȚIE, RAZE X! Purtătorul acestui carnet (în care sînt trecute toate examinările făcute cu raze X) are obligația să-i prezinte totdeauna medicului specialist care hotărăște dacă este sau nu nevoie de un nou examen radiologic. Acest experiment se desfășoară în municipiul Craiova și a fost inițiat de Ministerul Sănătății. Generalizarea lui va contribui la ferirea populației de acțiunea periculoasă a razelor X atunci cînd ele sînt folosite în mod abuziv. (C. Ugleșici)

CONSULTAȚII DE LITERATURĂ LA MUZEUL BACOVIA. O inițiativă demnă de interes aparține conducerii muzeului «George Bacovia» din București care organizează în fiecare marți, joi și sîmbătă între orele 11-13 și 16-19, consultații de literatură pentru elevii din clasele mari. Elevii au ocazia să asculte înregistrări din opera lui Bacovia, citite de poetul însuși. Un exemplu care merită să fie urmat și de alte muzee de literatură din țară. (Vasilica Tudor)

ÎN TIMPUL LIBER NE FACEM CASE! pot spune cei aproape o mie de tineri și tinere, muncitori din industria pitești eană, care s-au angajat ca în timpul liber să suplinească forța de muncă necalificată, necesară la construirea căminelor muncitorești pentru tineret. Ordinea ocupării locurilor va fi hotărîtă de numărul orelor lucrate pe șantier. (Vasilica Tudor)

PITEȘTI–ZAGREB ȘI RETUR. La Pitești s-a deschis o expoziție de artă naivă în sala «Tehnic club». Lucrările expuse au fost prezente și la trienala de la Zagreb din acest an. (Marga Nedelea)

LĂMPI CU GAZ LA CRAIOVA. De necrezut, dar în noul cartier de locuințe Lunca Jiului din Craiova mai ard încă lămpile cu gaz. În pofida nenumăratelor cereri ale cetățenilor cartierului, nu s-a introdus încă lumina electrică! (N. Isculescu)

E RÎNDUL BĂILOR. Comunele județului Olt au fost înzestrate cu brutării. La anul vine rîndul băilor comunale. Tot în 1974 vor începe să apară băi și în sate. Că bine a zis cine a zis «acum se întorc oltenii acasă, că au unde să se întoarcă». (D. Ștefan)

ȘTIRE-INVITAȚIE. Sursele de combustibil pretind un consum potrivit unui regim de austeritate. Revista noastră își invită cititorii să trimită — evident spre publicare — știri despre inițiative în privința consumului rațional de combustibil, precum și idei care, prin aplicarea lor, ar avea aceeași finalitate. (Nelu Ionescu)

RECORD LA FERMA pomiviticolă Lechința, din județul Bistrița-Năsăud: de pe cele 85 de hectare de viță-de-vie recoltate, a rezultat o producție de 7 000 kilograme struguri la hectar, față de 4 600 planificate inițial! Cînd te gîndești cît vin o fi ieșit «peste plan» la Lechința... (Aurica Țîrlea)

REORGANIZARE — PRECIS; RAȚIONALĂ — ÎNDOIELNIC. Raionul cu autoservire din subsolul magazinului bucureștean «Delta» a suferit (aceasta-i cuvîntul cel mai potrivit) o reorganizare senzațională: intrarea se face prin fosta ieșire, iar ieșirea prin fosta intrare. Rezultatul: buimăceală garantată pentru cumpărători, nervi și discursuri explicative mereu reluate. (Nelu Ionescu)

SPORTUL ALB ÎN EXPANSIUNE. Și în municipiul Ploiești se înmulțesc terenurile de tenis. Asemenea terenuri au fost amenajate în Parcul Tineretului, la Fabrica de produse ceramice, numărul lor ajungînd în *tot municipiul* la *cifra* de 30. Alte terenuri vor fi date în folosință la Rafinăria Ploiești Nord, la fabrica Dorobanțul etc. (Grigore Ionas)

COPII PICTEAZĂ PENTRU COPII. Elevii-pictori din clasa a X-a a Liceului de muzică și arte plastice din Pitești, răspunzînd invitației directorului grădiniței de copii din cartierul Craiova, de a înfrumuseța și înveseli interioarele care găzduiesc pe micuții locatari, au pictat pe sticlă și pereți scene din povești, animale și fructe. O invitație originală care a fost onorată cu multă pasiune. (C. Ugleșici)

NASTURI DE ZIMBOR. La C.A.P. Zimbor, județul Sălaj, funcționează din anul 1971 un atelier de confecționat nasturi din plastic (12 tipuri). Nasturii de la Zimbor au fost apreciați de multe cooperative de croitorie din orașele țării. Astfel, de la începutul anului și pînă în prezent, C.A.P. a obținut 70 000 lei venituri din confecționarea nasturilor. (Marga Nedelea)

ȘI FABRICILE DE PANTOFI RECLAMĂ STATISTICI ANTROPOLOGICE. «Clujana» este în pas cu moda dar în urmă cu concluziile statistice: generația de copii din zilele noastre este mult mai dezvoltată în comparație cu cele anterioare. În consecință, în magazine nu se găsesc ghete și pantofi «Clujana» pentru copiii care, totuși, poartă nr. 37. (Aurica Țîrlea)

NU E DE JOACĂ. Unul dintre puținele locuri de joacă ale copiilor de lîngă «beurile» și «hașurile» din Titan (București) a *fost distrus cu ocazia creării* unei noi alei de acces. Ne place să sperăm că odată cu hotărîrea de a-l reconstrui (cine știe, se mai întîmplă, nu?), nu va fi distrusă aleea. (Iulian Neacșu)

NU NUMAI TESTE. La Galați va lua ființă în curînd un laborator de orientare școlară și profesională. Pe lîngă testările și examinările de rigoare, laboratorul și-a propus și îmbunătățirea relației profesori-părinți, diriginți-profesori-părinți. (Nicoleta Isculescu)

TELEFERIC LA BUCUREȘTI? Adevărate probe de îndeminare și de curaj trebuie să dea orice pieton care dorește să treacă de pe un trotuar pe altul în Piața Cosmonauților din București. Se crede că pînă la urmă, la sugestia conducătorilor auto, din ce în ce mai plictisiți de această «vînătoare de iepuraș de stradă», aici se va instala un teleferic. (Constanța Ion)

FATA BABEI, FATA MOȘULUI. Pînă de curînd lacul I.O.R. din Capitală era parcă tăiat în două: de o parte a podului alei, flori și chiar sculpturi, de cealaltă, gropi și gunoaie. De o parte, fața care se vedea, de cealaltă... Iată însă că după cîțiva ani de angajamente a început să fie pieptănată și fata babei care — speră cei din Balta Albă — va fi cel puțin la fel de frumoasă ca și fata moșului. (Iulian Neacșu)

LĂSAȚI ORICE SPERANȚĂ! La concurența cu inscripția infernală «Lăsați orice speranțe/ Voi ce intrați...», conducerea magazinului **Sanitas** de pe bd. Republicii din Brașov a afișat în vitrină: «Nu așteptați. Nu aducem *aragaze*». *E bine ca omul să* știe ce-l așteaptă, în general, dar parcă nici așa, să-i retezi orice nădejde... (M. Mihăilescu)

ȘI LA CÎRȚA SE VA JUCA HOCHEI. Copiii din comuna Cîrța, județul Harghita, vor să îmbrace și ei frumoasele costume de hocheiști, dar să și aibă de ce. Drept care, în curtea școlii generale s-a început, cu sprijinul Consiliului popular comunal, amenajarea unui teren. (Constanța Ion)

NOI OAMENI ÎN ALB LA ALBA. 14 dispensare comunale de pe întinsul județului Alba au *primit de curînd noi cadre* medicale, absolvenți ai promoției 1972/73: 13 stomatologi, 8 medici «generali» și 2 pediatri. (M. Mihăilescu)

SINCRONIZARE. Acum, cînd se pare că ne așteaptă frigul, se anunță și o premieră cinematografică românească în ton cu buletinul meteorologic: filmul **Viforniță**, realizat de Mircea Moldovan după un scenariu de Petre Sălcudeanu. (Gh. Ciobotaru)

NU VĂ ÎNCUMETAȚI! Vă sfătuim să nu încercați să ajungeți la ghețarul Scărișoara — *renumita* perlă a *naturii Munților* Apuseni — cu automobilul. Pe harta turistică drumul apare ca fiind asfaltat pînă la gura ghețarului, dar fiți prudenți: nici măcar pînă la jumătate nu este amenajat. Nu știm a cui o fi vina, a hărților, a întreprinderii județene de drumuri și poduri-Alba, a Ministerului Turismului sau a noastră, a celor încrezători în hărțile turistice. (Gh. Banu)

GARDEROBĂ? NU CUNOAȘTEM! Aceasta este realitatea: chiar și cele mai centrale cinematografe bucureștene, cofetării, cafenele etc. nu posedă *garderobe, ba unele nici* măcar cuiere! De unde, atmosfera de sală de așteptare ceferistă, absolut deprimantă, ce o degajă sus-amintitele localuri. Nu s-ar putea institui obligativitatea ca localurile publice să posede asemenea atribute ale unei elementare civilizații? (M. Hetco)

UN NOU HOTEL LA PREDEAL. Pînă acum el a fost definitivat pe hîrtie de «Proiect» Brașov. Nu peste mult timp vor începe însă construcțiile acestui nou obiectiv turistic, prevăzut cu 300 de locuri plus o piscină. (Nicoleta Isculescu)

ORIENTAREA PROFESIONALĂ. Din inițiativa Comitetului județean de partid Argeș se va organiza la sfîrșitul acestei luni o consfătuire cu diriginții pitești eni cu tema: «Cunoașterea aptitudinilor și înclinațiilor elevilor — condiție importantă în justa orientare profesională a elevilor». Manifestarea va avea loc în clădirea Liceului pedagogic și se va bucura de colaborarea Laboratorului de orientare profesională. (Constanța Ion)

PENTRU IUBITORII DE SCHI. O veste bună: au început lucrările de montaj ale unui baby schi în admirabila poiană de pe Tîmpa, cu excelente condiții pentru practicarea acestui sport. În același timp, lucrătorii întreprinderii de transport pe cablu au început amenajările la pîrtiile de schi din Predeal și Poiana Brașov (Gh. Ciobotaru)

FABULĂ FĂRĂ MORALĂ. Venind de la București, Iovicin Dușan de la Autobaza 5 Orșova a rămas cu autotractorul în pană și stă așa, în noapte și frig, timp de cîteva ceasuri. Nici un confrate nu oprește să-i ajute. «Dv opriți?» «Noaptea, nu» — răspunde Iovicin Dușan. (Gh. Ciobotaru)

LA RÎND CA LA MOARĂ. Într-o înghesuială de nedescris, așteptîndu-și rîndul pe un coridor îngust, *îmbîcsit de fum* și neaerisit din incinta consiliului popular, tinerii timișoreni aflați în fața unuia din cele mai importante evenimente din viața lor — căsătoria — sînt frustrați în aceste clipe solemne de decorul adecvat. Cînd oare o casă a căsătoriilor își va găsi locul cuvenit în orașul de pe malurile Begăi? (Gh. Banu)

RECICLARE. Nu-i nimic dacă la restaurantul lacto-vegetarian de pe str. Tomis din Constanța se servesc mîncăruri picante și mai curge, din cînd în cînd, cîte un val răcoritor de bere. Din fericire, la sus-numitul restaurant meniul cuprinde și o rubrică specială: mîncăruri dietetice. Pe locul I: ciorbă de fasole cu costiță. E ciudat cum de au omis medicii să prescrie bolnavilor acest fel de bucate. Ar trebui să se recicleze. (Eventual și bolnavii). (Constanța Ion)

SECRETUL DE PE MALUL MUREȘULUI. Toată vara am fost complici cu legumicultorii serelor din Arad, care s-au căznit, în secret, să ne pregătească o surpriză. Întrucît sorocul se apropie ne-am călcat pe inimă și vă dezvăluim întregul mister: în afară de roșii cărnoase, ardei grași plus și alte trufandale de sezon, în iarna aceasta vom putea mînca supă de gulii cu gălușe și smîntînă, precum și gulii umplute, grație serelor de pe malul Mureșului. (Nicoleta Isculescu)

ZGURA NU SE MAI ARUNCĂ... ci se folosește, și încă într-un mod foarte eficient. La Hunedoara, Reșița și în Valea Jiului, *din zgură* se fabrică panouri folosite la construcția de locuințe. (Constanta Ion)

CONSTRUCTORII NAVALI CONSTĂNȚENI ÎN LUPTĂ CU CELE 55 000 TONE... ale minereluiului, aflat într-un avansat stadiu. Au fost de pe acum cuplate trei blocsecții, iar alte trei se află în faza operațiilor de sudare. (Gh. Banu)

VEDERE DE PE POD. În decembrie anul trecut, primarul din comuna Nicolae Bălcescu, jud. Vîlcea, promitea la televizor că se va repara podul spre satul Corbi. *Ceea ce nu s-a întîmplat* nici pînă azi. Cetățenii fac în continuare echilibristică pe bîrne. (Nicoleta Isculescu)

ESTE, DAR S-A DESFIINȚAT. La pag. 396 din Mersul trenurilor este trecut, cu mers de iarnă, acceleratul 821 București–Constanța (ora 7,35). Nu vă încredeți însă în cele tipărite; acest accelerat *nu există*, deși figurează și în programul de iarnă. (Vasilica Tudor)

O IDEE NĂSTRUȘNICĂ. Nu știm cum s-a făcut că diriguitorilor comerțului cu flori «Codlea» le-a venit năstrușnica idee de a închide respectivele magazine din Capitală tocmai duminică după-amiază. Recomandăm deci tuturor celor care aveau prostul obicei, atunci cînd făceau vizite duminică după-amiază, să ofere gazdei cîteva gingașe margarete, să și le procure de duminică dimineața. Cine se scoală dimineața, departe ajunge. Chiar pînă la *magazinele* «Codlea». (Dan Birlădeanu)

20 KG DE HÂRȚI. Biblioteca municipală din Brașov se poate lăuda cu o recentă achiziție extrem de prețioasă. Este vorba de un atlas geografic al lumii, tipărit la Leipzig, al 62-lea exemplar dintr-o serie de 750, cuprinzînd hărți din perioada 1595–1673. Remarcabile sînt dimensiunile atlasului: cu înălțimea de 79 cm și lățimea de 50 cm, volumul cîntărește nici mai mult, nici mai puțin de 20 kg! (A. Popescu)

RISIPĂ CU NEMILUITA. În afara diferitelor tipuri de recorduri, cei din comuna Schela, județul Galați, au mai inventat unul, ce-i drept, mai puțin obișnuit: recordul becurilor cu neon aprinse ziua și noaptea. După cîte sîntem informați ele ard de patru săptămîni. (Gh. Banu)

O LUNĂ DE MIERE LA MINUS 3 GRADE. A făcut omul nuntă mare și, ispitit de reclamele publicate de I.T.H.R. («Excursii și concedii de neuitat»!), *s-a hotărît* să-și facă luna de miere pe litoral. Întîmplarea a avut loc la sfîrșitul lunii octombrie, cînd tinerii însurăței au poposit la Mamaia, avînd bilet de odihnă pentru hotelul «Aurora». «Eroare gravă!» l-au întîmpinat cei de la recepție. *Hotelul n-are* încălzire. «Soluția: vă întoarceți la București și cereți să vă restituie banii». Cazul e strict autentic. (Aurica Țîrlea)

ÎN 30 ȚĂRI ALE LUMII. Industria județului Harghita, ale cărei produse sînt solicitate în peste 30 de țări ale lumii, și-a îndeplinit sarcinile de export pe primii trei ani ai cincinalului, fapt ce va permite livrarea peste hotare, față de sarcinile la zi, a unei producții suplimentare de 52 milioane lei valută. Așa cum rezultă din datele centralizate în decursul a nouă luni din acest an, aici a *fost realizat un volum* de export superior cu 10 milioane lei valută nivelului înregistrat în 1971. (Aurica Țîrlea)

produse timișorene în peste 30 de

MĂNUȘI pentru
- femei
- bărbați
- copii

CĂCIULI

HAINE DE PIELE
- sacouri
- pardesiuri
- paltoane
- bluze

ţări ale globului

Cel ce vizitează Fabrica de piele şi mănuşi din Timişoara va admira activitatea unui colectiv iscusit şi harnic — tînăr prin elan şi concepţie — dornic să-şi valorifice plenar întreaga capacitate creatoare în folosul semenilor de toate vîrstele. Se produc aici peste 160 de modele de mănuşi din piele, mănuşi elegante, pentru toate anotimpurile anului. Pentru femei se produc mănuşi îmblănite pentru iarnă, mănuşi fine de ocazie, în diverse modele şi culori, de o mare eleganţă. Pentru bărbaţi, în afară de mănuşile îmblănite sau cele subţiri pentru toamnă şi primăvară, se produc mănuşi cu întrebuinţări sportive: pentru schiuri, pentru ciclism, pentru portari de fotbal şi pentru conducători auto — articole de o bună calitate, la care se adaugă mănuşile de protecţie, utilizate în diverse medii nocive de muncă. Pentru copii — mănuşi îmblănite şi călduroase. De menţionat că datorită eleganţei şi calităţii lor, 80 la sută din mănuşile produse la Timişoara sînt exportate în peste 30 de ţări ale globului, unde se bucură de o mare apreciere.

Datorită unor fructuoase căutări, în această întreprindere veche de peste 50 de ani, gama produselor s-a îmbogăţit substanţial în ultimii ani. Pe lîngă mănuşi, aici se mai produc şi elegante căciuli din piele pentru bărbaţi şi femei, iar pentru cei mici — papucei denumiţi «Bebi», toate pentru piaţa internă. Peste 25 de modele de căciuli şi papuceî. Din 1972 se produc la Timişoara şi 25 de modele de haine din piele pentru bărbaţi şi femei (sacouri, pardesiuri, paltoane şi bluze). În afară de livrările la piaţa internă, peste 65 la sută din producţia de haine este destinată exportului. Produsele fabricii ajung în ţări ca U.R.S.S., R.F. Germania, Elveţia, Austria, Norvegia, Anglia, Ungaria şi-n multe altele, în număr de 30, şi unde se bucură de o înaltă apreciere în ceea ce priveşte calitatea şi eleganţa lor. Ca o metodă originală a întreprinderii, pe lîngă introducerea unor procedee noi în tehnologia prelucrărilor pieilor, ar fi şi aceea a folosirii intensive a spaţiilor de producţie; un număr de 800 de salariaţi lucrează la domiciliu. Acest lucru a condus la mari realizări. În numai 8 luni ale anului în curs planul global a fost depăşit cu 1 800 000 lei. S-au produs peste plan 5 000 perechi mănuşi, 20 000 metri pătraţi piele şi cîteva mii de căciuli, iar printr-o nouă metodă de croit s-au obţinut economii de piele pentru confecţionarea a 1 600 de haine. Noua metodă de croit aparţine maistrului Marinică Pasici şi colectivului său în frunte cu croitorul artist Gh. Preda, care s-au angajat să lucreze producţia de o zi pe lună cu piele economisită. Pentru aplicarea noului şi a celor mai bune procedee tehnologice, cît şi pentru modernizarea utilajelor şi-a metodelor de lucru, s-au depus aici eforturi mari, dar care au fost răsplătite cu rezultate valoroase, fabrica figurînd printre fruntaşele pe ramură, an de an.

tenis

bătrînul pancho și nemulțumirea de sine

Pancho Gonzales este fără îndoială unul din marile exemple de longevitate sportivă. La cei 45 de ani ai săi, plăcerea de a juca și mai ales de a cîștiga, marele său orgoliu îl fac să realizeze încă rezultate extraordinare. După fiecare meci greu, Gonzales părăsește terenul epuizat, cu fața îmbătrînită, marcată de efort, tîrîndu-și picioarele și lăsînd impresia că el, marele Pancho, a apus. Dar, de fiecare dată, apare din nou, gata să înfrunte de la egal la egal pe cei mai buni jucători din lume.

Jucătorul american de origine mexicană Ricardo Pancho Gonzales s-a născut la 9 mai 1928. Începe să joace tenis pe terenurile publice din orașul său natal la 13 ani, iar numai 6 ani mai tîrziu realizează prima serie de rezultate excepționale, învingîndu-i pe Drobny (considerat pe atunci al șaselea jucător din lume), Falkenburg și Parker (al doilea în clasamentul mondial). La vîrsta de 20 de ani, Gonzales cîștigă primul său mare concurs internațional, la Forest Hills. În același an este selecționat pentru prima și ultima oară în echipa de Cupa Davis a Statelor Unite și învinge, în Challenge Round, pe Sedgman și Sidwell, fără a pierde nici un set. Trece apoi la profesionism, unde jocul său capătă robustețe și constanță. În următoarea perioadă este considerat, zece ani la rînd, cel mai bun jucător din lume.

În 1969, la 41 de ani, cîștigă concursurile «open» de la Los Angeles și Las Vegas și reușește la Wimbledon o extraordinară partidă împotriva compatriotului său Charles Pasarell. O partidă-record, disputată pe parcursul a cinci ore și zece minute, de-a lungul a 112 gheme. La sfîrșitul acestui meci care, după cum observau ziariștii, a durat cît două maratoane, Gonzales avea să declare: «În finalul setului 5 m-am hotărît să nu mă mai gîndesc la oboseala mea. Singurul lucru pe care mi l-am zis a fost de a forța fără întrerupere la plasă și de a cîștiga meciul la prima ocazie ce mi se iveșteș». Gonzales a cîștigat partida cu 22-24 (!), 1-6, 16-14 (!), 6-3, 11-9 (!) și odată cu ea admirația tuturor.

Am avut bucuria să-l văd repurtînd succese și să-l cunosc pe acest mare sportiv în 1971, cu ocazia concursurilor de la South Orange și Forest Hills. M-au impresionat marea sa popularitate, jocul său perfect, simpatia pe care a arătat-o lui Ion și Ilie, felul în care-și echilibrează în timpul meciului racheta cu ajutorul unor bucățele de plumb, și multe altele. Dar, poate mai mult decît toate acestea, m-a impresionat la acest excepțional sportiv marea, imensa sa nemulțumire de sine.

Ștefan GEORGESCU

flacăra a cucerit și cupa de toamnă

Marți, 14. XI. a.c., pe stadionul Giulești, s-a disputat, în prezența unui destul de numeros public, finala **«Cupei de toamnă»**, partidă care a opus cele mai valoroase formații participante: **Flacăra** și **Scînteia**. Deși jocul a luat sfîrșit cu un rezultat strîns: 2-1, pentru majoritatea spectatorilor echipa cîștigătoare s-a conturat încă din minutul 15 al partidei cînd, conduși fiind cu 1-0, echipierii **Flacării** egalează cu concursul fundașului stînga advers. De menționat că și fără aportul dezinteresat al fundașului advers, mingea s-ar fi oprit în plasa porții apărată foarte bine de Drăgan (iată faza: interceptie **Guja**, minge subtil prelungită «printre» de **A. Păunescu** la **Ioanițoaia**, centrare-șut a acestuia către **Catană**, singur cu portarul, încercare nereușită de degajare și... autogol). A urmat o suită incredibilă de ratări ale înaintașilor; autori, pe rînd Michinici, Tudoran, Păunescu, Catană, Ioanițoaia ș.a. Probabil, ceața a fost de vină... Golul al doilea, al victoriei, a venit firesc, ca urmare a intensei dominări teritoriale efectuate de «Flacăra». Autor: **Tudoran** la o pasă înaltă a lui Adrian Păunescu.

Au jucat: **I. Tudora — R. Constantinescu, I. Neacșu, N. Cristache, M. Guja — T. Michinici, C. Catană, R. Balaban (N. Tofan) — D. Tudoran (C. Sîrbu), A. Păunescu, Ov. Ioanițoaia.** A arbitrat foarte corect: **D. Predescu.**

În final, profesorul **D. Tomescu**, a înmînat — din partea C.M.E.F.S.-București — căpitanului echipei «Flacăra», **Adrian Păunescu**, trofeul (o frumoasă cupă) și medaliile cuvenite învingătorilor. Îi mulțumim, și pe această cale, profesorului D. Tomescu pentru aportul la buna desfășurare a competiției.

C. CATANĂ

la răscruce de sporturi

nu mai plînge, olea

Timp de mai bine de un an, Olga Korbut s-a războit cu Federația Internațională de Gimnastică. La început de una singură apoi, voce dintr-un cor amplu, Olga nu-s-a sfîrșit să-i acuze pe oamenii de-acolo — care se treziseră într-o noapte să interzică unele dintre exercițiile complicate, între care triplul salt la paralele, figură tocmai botezată, ca într-o carte de bucate, «à la Korbut» — de conformism și interese camuflate, explicîndu-le cît de ilogică este teama lor de accidente într-un perimetru în care foarte puține sînt nefericirile datorate temerității sportivilor și foarte multe sînt colapsurile de rutină, cauzate de cel mai banal dintre elementele unui concurs: încălzirea.

În cele din urmă, Olga a cîștigat și, o dată ridicată prohibiția, micuța campioană și-a făcut o triumfală reintrare la Universiadă, zvîcnind fantastic deasupra aparatelor, uimindu-i — pentru a cîta oară? — pe cei mai reținuți dintre specialiști, confirmînd fenomenala sa clasă, demonstrată cu prisosință la jocurile Olimpice de la München.

Zilele trecute însă, în fața celor 7 000 de spectatori ai sălii londoneze de la Wembley Olga a pierdut concurențele pentru toate titlurile europene. Tamisa a fost martora succesului incontestabil al Ludmilei Turisceva, o altă virtuoasă a gimnasticii, mai puțin inventivă și mai puțin curajoasă decît blonda codană Olga, dar mai rezistentă și mai calculată în surda bătălie cu aparatele, un fel de Stan Smith al inelelor pe lîngă Ilie Năstase al nostru, dacă îmi permiteți să mă joc cu o comparație.

La Londra, campioana sovietică nu s-a simțit în apele ei. Un accident la gleznă - culmea ironiei, datorat unui pas pus greșit pe o scară — a împiedicat-o să arate publicului întreaga superbă nebunie a talentului său, dar Olga nu s-a predat decît foarte tîrziu. Atîta timp cît șansele de a cîștiga existau cît de cît, delicata campioană a știut să depună eforturi supraomenești pentru a-și ascunde durerea, luptînd de la egal la egal cu remarcabila Turisceva, două păsări măiestre caligrafiind ciudate zboruri peste verdele de clorofilă al solului.

Cînd posibilitățile de a-și egala rivala s-au spulberat, Olga a căzut brusc, și sub ochii înfiorați ai asistenței — a început să plîngă, retrăgîndu-se într-un colț, refuzînd să stea de vorbă cu ziariștii. A doua zi, întreaga presă londoneză a publicat imaginea firavei campioane zguduite de lacrimi, specificînd că momentul acela — în care Olga s-a retras din concurs, călcînd cu greu, ajutată de antrenor și de medic — a reprezentat cea mai aplaudată secvență din întregul film al campionatelor europene.

La «Esso Motor Hotel» Olga a ajuns șchiopătînd, cu o mînă pe umărul medicului și cu cealaltă frămîntînd — într-o superbă disperare a vîrstei — batista udă de lacrimi. Abia seara a primit să se întrețină cu ziariștii, cărora le-a declarat, cu o tristețe fără margini, regretul de a fi pierdut medalia de aur într-un concurs pentru care se pregătise atît de bine, durerea de a fi ratat un nou titlu, cînd anii trec și cînd, curînd-curînd, va fi bătrînă...

Și Olga n-are decît 18 ani.

Ovidiu NEGOIȚĂ

cronica pretențiilor

● În ultimii ani, pretenția noastră de a demola tradiția celebrului turneu al celor cinci națiuni rugbystice rămăsese doar atît. Pretențiile. Duminică, la Valence, am jucat atît de bine, încît am reușit două lucruri: să pierdem și să demonstrăm că avem o echipă incomodă pentru orice turneu cu pretenții. Întîmplarea că arbitrul d'Arcy i-a oferit lui Bertanne patru puncte, pentru simplul motiv că a fost făcut tuș de Nica și Durbac în spațiul nostru de țintă, nu trebuie nici să ne crispeze, dar nici să ne facă să uităm că Valence a însemnat un prim pas spre relansarea noastră în atenția lumii rugbystice. Felicitări, chiar dacă duminică în fața echipei noastre nu a stat o echipă a Franței de valoarea ultimilor team-uri care au cocoțat cocoșul galic pe mai toate gardurile de beton ale terenurilor de rugby ale lumii ● Organizatorii campionatului național de hochei pe gheață sînt mustrați pentru slaba popularizare a competiției. N-ar fi mai firesc să recunoaștem că un campionat care se tîrăște de ani de zile numai pentru a pregăti meciurile dintre Steaua și Dinamo, singurele noastre echipe mai răsărite, nu poate constitui un punct de atracție? ● Coincidență tristă. În timp ce se desfășura Memorialul Tabarcea, a mai dispărut unul din foștii componenți ai echipei de aur a Petrolului: Nicolae Topșa ● După ce au cîștigat toate concursurile la care au participat în acest an, începînd cu cele de categoria a IV-a, fetițele — decana de vîrstă are 16 ani! — din echipa de gimnastică a Liceului de specialitate din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej au cîștigat și titlul național la categoria maestre! ● Fiindcă Eddy Merckx este evident cel mai mare ciclist al acestor timpuri, italienii îl invită la competițiile lor. Și după ce Merckx cîștigă, uneori cu avantaje de o autostradă, gazdele îl tot declară, după cîteva luni, cîștigător pe Felice Gimondi fiindcă Merckx ar fi înghițit nu știu ce. Nu bag mîna în foc pentru nimeni, dar e limpede, chiar și pentru Gimondi, că Merckx este dopat și cu mai mult talent. Și pentru că e limpede, italienii văd tulbure ● După ce ne-au dus cu vorbe frumoase la Mexic («Sînteți mari! jucați fotbal spectacol! Pele n-o să mai poată trăi fără Răducanu în fața ochilor!»), brazilienii au jucat timp de cinci ani cu cine vrei și nu crezi. Numai cu noi, nu. Acum, fiindcă au auzit cu durere în suflet că sîntem la ananghie, fiindcă începe și campania electorală a lui Joao Havelange, ne-au invitat pe 17 aprilie 1974 la Rio de Janeiro să facem o miuță. Merci. Ne punem pe treabă și venim cu un set de mingi de cîrpă cum n-au mai văzut salvamarii de pe Copacabana.

Dorin TUDORAN

repriza a treia

4 (patru) goluri care spun totul

La Bacău, acolo unde echipele vizitatoare sînt învinse încă din clipa în care pășesc pe peronul gării, la Bacău, unde un punct se smulge cam o dată pe sezon — în zi de sărbătoare sau de eclipsă de soare — la Bacău, unde cea mai serioasă concurentă a Universității Craiova, adică F.C. Constanța, a înscris 2 goluri (obținînd și punctul de excepție), ei bine, tocmai la Bacău *se găsiră* fotbaliștii olteni să marcheze 4 (patru) goluri!. Patru goluri care spun totul. Cui n-a vrut să înțeleagă ce spun ele — adică golurile — o să le spună în cele de mai jos subsemnatul. Pe puncte, ca la școală.

— Așadar, ce înseamnă, Popescule, cele 4 goluri marcate de fotbaliștii craioveni echipei lui Dembrovschi?

— Cele 4 goluri înseamnă, printre altele, următoarele:

1) În pofida rezultatelor de la Tîrgu Mureș și ale dublului meci cu Standard Liège, rezultate în urma cărora groparii de serviciu ai team-ului oltean s-au cam grăbit să pună mîna pe sape (se știe că unii dintre ei confundă sapa cu condeiul și viceversa), Universitatea Craiova a dovedit că rămîne echipa cea mai vitală, cea mai puternică și cea mai BUNĂ (ce să mai ocolim cuvîntul) din fotbalul românesc la ora actuală.

2) Într-un fotbal ca al nostru, în care non-ideea zaharisită a «extremei false» a frînat mult jocul echipelor (vămuind, implicit, rezultatele lor), două extreme de reală valoare — Marcu și Țarălungă — obligă reconsiderarea unui atu pe care-l posedă și-l aruncă pe masa jocului toate echipele mari din lume.

3) După sacul de goluri înscrise, la București, Rapidului și Stelei în returul campionatului trecut, după 4 goluri marcate U.T.A.-ei la Arad în această toamnă, cele (din nou) 4 «cadouri» făcute unuia din cei mai valoroși goal-keeperi români (Ghiță) atestă punch-ul oltean cu precădere pe teren străin.

Cînd va învăța să joace inteligent și acasă — în fața fan-ilor juveți — Universitatea Craiova va ÎNCHIRIA, probabil, titlul de campioană pe următorii trei-patru ani.

Marius POPESCU

P.S.

● Circulînd fără locomotivă (adică fără Dumitriu II) în repriza a doua a meciului cu Sportul, șirul de vagoane numit Rapid a avut din nou o soartă tristă.

● Deși «cavalerul negru» Topan a refuzat Stelei un gol didactic (după un «1-2» ca la carte) și un penalty care s-a văzut și de la Cluj, urmașa C.C.A.-ului a învins clar, la pas, o echipă care plătește inconsecvențele din interiorul și din jurul ei.

● Traian Ivănescu și ortacii lui Mulțescu, Libardi, Roznay, et comp. au spulberat la Petroșani un «11» periculos (în toate sensurile) numai pe propriul teren. Fotbaliștilor din Valea Jiului, o călduroasă urare după tradiția locului: *Noroc bun!*

● Deși e toamnă și e frig, la iubita noastră federație de fotbal e primăvară. Am scăpat de calificarea de la München, am scăpat de calificările din Cupele Europene, hai să ne tragem o autocritică să se înmoaie și pereții de lacrimile noastre de crocodili domestici!

M.P.

ai noștri și ceilalți

misterioasele căi ale fotbalului

O recapitulare făcută acum, după 13 etape, deci la ultima turnantă a campionatului de toamnă, ne-ar demonstra cu marea semnificație a cifrelor că în fotbalul nostru nu există nici o lege mai constantă decît inconstanța. Exemplele, mult prea numeroase și edificatoare, ne creează mari dificultăți în alegerea lor. Să ne limităm la cîteva mai cunoscute: Dinamo, campioana ediției 1972-1973, furnizează surse de infarct suporterilor săi la fiecare etapă. Încă din start cedează pe teren propriu un punct constănțenilor, este apoi învinsă la Ploiești de Petrolul, învinge în deplasare pe U.T.A., este înfrîntă fără drept de apel de Sportul studențesc, pentru a obține cîteva victorii în șir, acasă și în deplasare, și chiar un egal la Craiova. Dar e învinsă de «U» Cluj la București, de C.S.M. Reșița pe terenul acestea și de Steaua, după ce cu cîteva zile înainte realizase un foarte onorabil 2-2 la Madrid Steaua, cu o pornire puțin promițătoare (1-1 cu C.S.M. Reșița, la București, suportă 4 înfrîngeri (nu numai în deplasare, ci și acasă), ca apoi să obțină victorii asupra echipelor U.T.A., Rapid, Politehnica Iași și ultima, de prestigiu — asupra dinamoviștilor. Tot atîtea mari nedumeriri a provocat și F.C. Argeș: început incert, urmat de 5 înfrîngeri în deplasare și 6 victorii pe teren propriu; la fel — Rapid, locul unu la începutul campionatului, apoi 6 înfrîngeri, care au aruncat-o pe locul 14; A.S.A. Tg. Mureș a învins pe craioveni, la 27 octombrie, pentru a primi 4 goluri din partea Jiului, la Petroșani etc.

Ni se poate riposta însă că aceleași fluctuații surprinzătoare au dovedit și echipe cu nume glorioase în fotbalul european și mondial: Ajax, campioană intercontinentală, Benfica Lisabona, cu Eusebio, deținătorul ghetei de aur, în formație, Liverpool, de atîtea ori încununată cu laurii cîștigătorilor din «Cupele Europene» și chiar campioana lumii de-acum șapte ani, Anglia, au cedat, recent, în fața unor adversari cu mai puține galoane (T.S.K.A. Sofia, Ujpești Budapesta, Steaua Roșie Belgrad și, respectiv, Polonia). Deosebirea dintre fluctuațiile înregistrate de echipele noastre și cele ale formațiilor străine, enumerate mai sus, este însă capitală: la noi, suișurile și coborîșurile alternează amețitor de la o etapă la alta. În timp ce marile echipe străine se înscriu pe o curbă descendentă numai după ce, ani întregi, au strălucit pe firmamentul fotbalului internațional. Astfel, se supune regulii de mai sus Arsenal, Real Madrid, Manchester United, Internazionale Milano, Ajax, fiecare menținîndu-se perioade lungi în primul eșalon și cedînd pasul încet-încet, numai după ce nume prestigioase, ca Chapman, Di Stefano, Gento, Bobby Charlton, Hererra, Corso, Covaci, Cruyff, le-au părăsit. Dar superioritatea acestor team-uri s-a datorat nu numai acestor antrenori și jucători, ci însuși climatului de mare seriozitate în care se pregăteau, ambiției sportive, temeiniciei pregătirii.

De ce, oare, n-am putea instaura și noi același climat și aceeași ambiție în fotbalul nostru, cînd echipe ca Universitatea Craiova, F.C. Constanța și C.S.M. Reșița ilustrează mai convingător decît toate celelalte că numai dragostea, dăruirea pentru culorile clubului și perseverența pot să ducă la adevărata performanță? Noi toți sîntem datori să părăsim misterioasele drumuri în *zigzag care duc la succese facile și trecătoare*

Angelo NICULESCU

fotbalul ca fenomen social

jocul dur al Federației

Mă abțin, de mai multă vreme, să critic vreuna din acțiunile Federației Române de Fotbal. Fac asta deplin conștient și, dacă e cazul, iată motivez această abținere: Consider că Federația Română de Fotbal *este și autoarea unor măsuri bune. Astăzi însă, lucrurile încep să ia o altă turnură*, pentru că în balanța bun-rău intervin cu repeziciune erori ale federației. Una dintre ele este legea retroactivă (?!) cu privire la suspendarea jucătorilor de fotbal pentru primirea unui număr variabil (?!) de cartonașe galbene. Va să zică, astăzi, aproape de finalul turului campionatului, federația introduce o «lege», potrivit căreia sancțiuni mai vechi pot fi convertite într-o gravă pedeapsă a prezentului. Este o măsură aberantă! Și ridicolă! Sînt și eu împotriva jocului dur și sînt partizan al oricăror măsuri de prevenire a relelor mai mari. Cred și eu, ca și federația, că una din nenorocirile fotbalului nostru e asaltul celor netalentați împotriva celor talentați, *prin joc dur, prin cotonoagă, prin încercarea de desființare fizică a celor buni*. Aș fi de acord, chiar, ca la cumularea a numai două cartonașe galbene, **primite pentru joc dur**, jucătorul în culpă să fie sancționat sever. E însă o singură condiție de îndeplinit: să se stabilească acest lucru pentru perioada următoare. Să mai împușcăm o dată morțiș și să mai spînzurăm o dată spînzurații?! E și ineficient, și nedrept, și, mai ales, aberant! Atunci, de ce nu se aplică măsura aceasta cu valabilitate și pentru campionatul trecut, că tot în era noastră s-a petrecut?! Cum adică, pînă acum nu a fost joc dur? Și cum așa, îi lăsăm pe oameni să greșească și după aceea îi anunțăm că greșelile lor se pedepsesc cu «moartea» pe două etape?! Mîine ar urma să nu joace la echipele lor Deselnicu (Universitatea Craiova) și Stocker (Jiul Petroșani). Cîte cartonașe galbene a primit Deselnicu? Cinci. Și deci, după hotărîrea Biroului federal, două etape suspendare. Ce citim noi în zrarul de specialitate un paragraf mai jos? Tot cinci avertismente au și jucătorii Beldeanu (C.S.M. Reșița), Tănăsescu (Sportul studențesc), Smarandache (Steaua). Aceștia din urmă însă nu sînt suspendați. De ce? Eu nu vreau să fie suspendați încă trei jucători valoroși, dar nu încetez să mă mir cît de măruntă logică e într-o hotărîre care, pentru cinci cartonașe galbene, îi dă unui jucător dreptul la două duminici de repaus, iar altuia, pentru aceleași cinci avertismente, în același campionat, dreptul la joc! Stocker de la Petroșani are trei cartonașe galbene și e suspendat automat o etapă. Beldeanu, Tănăsescu, Smarandache — pentru cinci cartonașe — nu sînt suspendați. Hrițcu de la Bacău, Ionescu de la Sportul studențesc, Ion Ion de la Steaua și Dobrin de la Argeș au și ei tot trei avertismente. Stocker nu joacă, dar ceilalți patru joacă. Astfel, campionatul devine o tristă competiție a voluntarismului și a lipsei de criterii morale. Că patru, că trei, că șase sau cinci... o încurcătură generală, nimeni nu mai înțelege nimic și, de pildă, eu aș vrea să întreb ce se va întîmpla dacă un jucător cu trei avertismente și care a făcut o etapă de suspendare mai primește încă două avertismente? Cît nu mai joacă el, o etapă sau două? Să ne închipuim că echipa lui Dobrin va primi mîine un avertisment colectiv, la începutul jocului, pentru o eroare, să zicem tragere de timp. Dobrin încă n-a intrat în joc. Dacă el vrea să intre în repriza a doua, se consideră *că a primit deja avertisment și că deci nu mai are dreptul să intre sau cumplarea avertismentelor* intră în vigoare abia din etapa următoare?

Se știe că o lege bună este o lege simplă și cunoscută de toată lumea, și mai ales este o lege care începe cu prezentul. Este anormal, este împotriva echității ca fotbaliștii să fie pedepsiți atît de grav pentru greșeli ale căror dimensiuni nu fuseseră stabilite dinainte. În felul cum e concepută (încă o dată, sînt de acord cu orice acțiuni raționale împotriva jocului dur și nesportiv!) această măsură a federației este un fault la adresa campionatului național de fotbal. Ea trebuie să fie — cred eu — repede invalidată de forul suprem al mișcării sportive din România, C.N.E.F.S.

Și ar mai fi ceva: de fapt și de fapt, cine a ținut socoteala cartonașelor galbene? Ziarele? Mătușile răniților?

*

După ce au pierdut calificarea în turul al treilea al competiției europene în care jucau, fotbaliștii craioveni au privit seara, la televizor, meciul Atletico Madrid—Dinamo București. M-a bucurat să-i aud a doua zi vorbind despre jucătorii de la Dinamo. Oblemenco spunea: Au jucat excepțional. Au un joc de pase mult mai bun ca noi. Aseară aveam senzația că sînt o echipă mai bună ca noi. Mai bună nu, spunea Deselnicu, dar mai tehnică. Mai tehnică, da! Și mie mi s-a părut, spunea Boc, că sînt mai buni ca noi. Au jucat extraordinar. Trei dintre componenții de bază ai echipei care anul trecut, în mod nedrept, a pierdut campionatul național și datorită felului cum au jucat unele echipe meciurile lor cu Dinamo, recunoșteau valoarea deosebită a campionilor oficiali de anul trecut. Frumos sună în gura unui sportiv recunoașterea valorii adversarului! Spun toate acestea pentru că trebuie lărgită opera de deparazitare a atmosferei, și trebuie eliminat din fotbal ciinoșenia, ura intratabilă cu care se mai privesc între ei destui fotbaliști de la noi.

*

În meciul Steaua—Dinamo, Dinu a avut mingea la picior de 44 de ori. Din aceste 44 de preluări, Dinu a făcut 37 de pase greșite, o pasă excelentă, 4 pase laterale și două pase la un coechipier aflat în ofsaid. Bețiile și nopțile pierdute într-un mediu literar-artistic vecin cu Vinalcoolul au făcut din, altădată, superbul luptător cu numărul 6, o tristă ruină. Din ce în ce mai tristă ruină. Eu cred că ar fi timp de redeșteptare. Ar mai fi. Numai să vrea Dinu asta, nu noi. Din 44 de pase, 37 de pase greșite: cu un picior de whisky și cu un picior de pian de cabaret nu se poate juca fotbal!

*

Așadar, prin tot felul de măsuri arbitrare, adăugate la un destin capricios, Universitatea Craiova *trebuie să joace mîine fără Oblemenco*, Velea, Deselnicu, Ștefănescu. Iată că federația l-a luat și pe Balaci, pentru un turneu de juniori. Asta e curată bătaie de joc! Să lași echipa din fruntea clasamentului fără unul din cei mai în formă jucători ai săi, pentru a-l introduce într-un lot care nu mai cuprinde pe nici un alt jucător de divizia A, asta mi se pare lovitura de început a cursei federației pentru desemnarea altei campioane decît U-Craiova. Halal!

Adrian PĂUNESCU

poșta fair — play

Stan Petre, Aleea Postăvaru nr. 4, bloc C 4, scara 4, ap. 68

După cîte știm există un Regulament de organizare a activității fotbalistice. Vrem să vă întrebăm în ce măsură mai este valabil, pentru că Federația de fotbal conduce după bunul său plac: modifică formula de campionat, suspendă jucători pentru cartonașe galbene și într-o zi s-ar putea să citim că a decis și cine să fie campion?

— Să o luăm pe puncte! «Regulamentul» există, deși cînd a fost supus spre aprobare Comitetului federal, în ianuarie 1972, a fost votat fără să fie văzut... Era încă în tipografie. Probabil că pentru acest motiv este ignorat sau aplicat cînd servește interesele cuiva. Vă reamintesc că art. 94 spune că «nici o modifi care nu se poate aduce formulelor de disputare a campionatelor de orice categorie, decît dacă sînt anunțate cu un an înaintea anului competițional următor».

Apoi, eu cred că Biroul federal nu cunoaște sublinierile presei, prin care unii jucători (Stocker, Deselnicu) sînt suspendați acum pentru niște cartonașe galbene primite adeseori pentru te miri ce (jambieri lăsați, tricou fără număr, intrarea în teren cînd jocul nu este oprit, ghete cu crampoane metalice, tuse convulsivă...), în timp ce alții, eliminați de pe teren de arbitri, primesc... «sfaturi cu avertisment». O federație serioasă nu-și poate permite ca după 12 etape de campionat să vină cu o «lege retroactivă», mai ales că nici o grupare nu a primit pînă în prezent (de la Federație) numele infractorului că a călcat pe culoarea galbenă a semaforului. Dacă totuși, după atîtea cartonașe galbene primite de «federali», de ani de zile, n-au înțeles că fotbalul este al tuturor și nu numai al cîtorva, nu ne mai rămîne decît să așteptăm ședința din 14 decembrie a.c., în care, cu siguranță, vor primi cartonașul roșu. Pînă atunci, să sperăm că, influențată de opinia publică, F.R. Fotbal va amîna — așa cum este just — aplicarea sancțiunilor pentru cartonașe galbene începînd din retur. Așteptăm.

I. Oancea, pensionar, Oradea

Am citit în revista «Fotbal» o pagină întreagă de discuții dintre Mircea David și Ion Chirilă și sînt revoltat la culme de cele scrise. Totul pledează pentru un fotbal estival, pentru fotbalul anilor cînd spectatorii erau 1 000 și nu ca acum. De ce se admit asemenea interviuri, după care jucătorii se prevalează de cele spuse de un fost internațional, și asta într-o revistă de pură specialitate?

— Poate pentru faptul că scriu și nespecialiștii! Cert este că Mircea David, unul dintre cei mai mari portari ai noștri din toate timpurile, a rămas cu cunoștințele de la vîrsta anilor consacrării ca jucător. Eu îl felicit că a rămas ingener și nu a mai profesat meseria de antrenor. Grav este că se dă posibilitatea să-i apară părerile într-o revistă de specialitate, dar amicul nostru Ion Chirilă nu se lasă, ține morțiș să facă din fotbal o alergare contracronometru, după propriul său adevăr

C.M. Mureșanu, str. Valeriu Braniște nr. 56, bl. A, sc. B, ap. 1, sector 4, București

Spuneați că sînteți mai mult «antreprenor» decît antrenor. În ocest sens, spuneți, vă rog, este adevărat că la Galați ați dispus să se extindă gazonul stadionului «Dunărea» și pe pista de atletism?

— Nu! Altceva am făcut și anume am insistat să prelungim tribunele pînă jos, în marginea terenului. Acoperind pista cu gazon, micșoram actuala distanță, kilometrică, dintre spectatori și actori, care răpește posibilitatea ca jucătorii să fie văzuți, simțiți.

Prin rotație, nu se poate scrie și despre alte sporturi în apreciata «Flacăra»?

— Eu cred că da. Numai că este nevoie ca evenimentele disciplinelor în cauză să se impună așa cum a reușit tenisul sau boxul. Deocamdată nu prea văd cum atletismul (la care vă referiți) ar putea înlocui vreo rubrică. Nu sînteți de părere?

Telescu Constantin, str. Republicii nr. 216, Bocșa

De ce echipele bucureștene sînt iertate de presa de specialitate cînd este vorba despre partea aceea care cuprinde păreri critice, indeosebi la jocul de ansamblu?

— Probabil pentru faptul că și presa locală «iartă» pe cei din «parohia» proprie. Lăsînd la o parte gluma, un pic de adevăr există în întrebarea dumneavoastră, dar părerea mea este că subiectivismul pur caracterizează mai mult pe scriitori decît pe ziariști. Și lor nu le putem imputa mai nimic, ba dimpotrivă, să le mulțumim că găsesc timpul să scrie și despre fotbal. Iar unii, să recunoaștem, scriu într-un stil de o rară frumusețe.

Constantin TEAȘCĂ

totuși, calul rămîne

S.O.S.

● Un strigăt de ajutor vine din partea a opt cai de rasă care — după ce au adus astă-vară circa 30 000 lei beneficiu «Centrului de călărie» din Mediaș (de pe lîngă asociația sportivă Metalul-Copșa Mică) — *sînt lăsați acum să moară de foame (!)* — unul a și murit — întrucît Uniunea sindicatelor din Sibiu nu le mai acordă subvenția pentru alimentație.

O inițiativă a entuziastului tehnician Emil Mihu, de la Uzina metalurgică Copșa Mică, a dus la crearea modestului centru de călărie din Mediaș, cu un număr de opt cai pe care, în cursul verii trecute, au călărit circa 45 copii și tineri din Mediaș și Sighișoara, precum și numeroși turiști din Republica Federală Germania, Italia, Austria și Canada. Refuzîndu-i-se subvenția bugetară pentru hrana cailor, Metalul Copșa Mică s-a văzut în situația de a dispune predarea armăsarilor la I.A.S.-Mediaș care însă nu-i poate primi, fiind cai de șa și nu de tracțiune. Bunăvoința există pe plan local pentru asigurarea supraviețuirii centrului hipic pînă la rezolvarea situației și am citat în primul rînd I.A.S.-Mediaș (director, Zeno Iliieș), care a promis că va da caii la ferme, să nu moară de foame; de asemenea, sînt dispuse să ajute la furajare atît Întreprinderea de gospodărire comunală Mediaș, cît și Direcția județeană agricolă Sibiu, dar un centru de călărie nu poate exista pe bază de bunăvoință și promisiuni, el trebuie să fie tutelat de o asociație sportivă din Mediaș (eventual Sparta, Voința sau Gaz Metan). S.O.S.-ul lansat de armăsarii tineri din Mediaș ar trebui receptionat de cei în drept, pînă nu-i prea tîrziu.

● O scrisoare semnată de doctorul Ștefan Koncz — vechi susținător al sportului hipic din Tîrgu Mureș — ne informează că în cadrul grădinii zoologice există 12 cai de diferite rase care vegetează, avînd numai rolul de «exponat». Directorul grădinii zoologice din Tîrgu Mureș este de acord ca acești cai să fie folosiți și pentru călărie, dar este necesar ca federația de specialitate să le recunoască existența și să le dea sprijinul necesar, care deocamdată s-ar rezuma numai la echipament sportiv, harnașament și o jumătate de normă pentru antrenorul existent.

Cristian ȚOPESCU

mapamond '73

sfîrșitul «sărbătorii»

Gata. S-a calculat. S-a inventariat, s-a socotit, s-a decretat. A sunat ceasul sfîrșitului «sărbătorii» risipei. La mai puțin timp decît ne așteptam, după semnalul de alarmă tras de cei ce vedeau în alterarea mediului înconjurător în primul rînd jefuirea resurselor naturale ale planetei, lumea se trezește ca din beatitudinea unui vis înaintea transformării lui în coșmar.

Înțelepții au o vorbă a lor: a polua înseamnă a risipi, iar a risipi este imoral. De unde această brutală trezire la o nouă etică? Numai din învățătura trasă din nevoie? Citesc prin ziare și reviste pe care le primesc din lumea întreagă o sinonimie uluitoare: toată lumea se vaită de criza de carburanți. De criza de energie. De perspectivele tot mai sumbre și de imposibilitatea ieșirii din impas pe altă cale decît aceea a raționlii și a spiritului de economie. O întreagă civilizație edificată pe energie își vede bazele anemiate brusc de o penurie neîngăduitoare. Aurul negru sună din nou ca aurul. Cine îl are și se trezește că n-are cap, strigă: «Vai de picioare!» Căci omenirea nu poate merge înainte decît împingînd energia în față. Din asta s-a născut «devansul energetic» față de toate celelalte ramuri ale industrializării. Or, devansul este aprioric *subțiat prin risipă*. O *risipă* deșănțată, ale cărei repercusiuni asupra prezentului, dar mai ales asupra zilei de mîine, nu mai lasă nici o umbră de îndoială. Savanții avertizaseră de mult. Economiștii calculaseră, statisticienii făcuseră totaluri comparative, energeticienii cei mai optimiști — cei ce pot afirma pe drept cuvînt că viitorul se află în mîinile noastre cu o singură condiție: să-l ajungem — atrăseseră atenția asupra unei inevitabile penurii în cazul cînd creșterea consumului și, implicit, a risipei continuă în același ritm. Iar acum constatăm că toți aceștia n-au fost niște sumbri «îngeri ai apocalipsului». Gîtuim furtunurile de benzină, mai apăsăm piciorul pe frînă, coborîm cîte două-trei grade temperatura caloriferelor, reînvățăm răsucitul butonului de sub becul aprins. Zbaterea spasmodică a firmelor de neon se temperează, cavalcada automobilistică înaintează ceva mai ținută în frîu, agenții de circulație încep să supravegheze nu numai respectarea regulilor rutiere, ci să-și mai arunce cîte un ochi și prin rezervoarele de carburanți: «Ne pare rău, benzina ne lipsește» — afișează pompiștii. «Cînd trageți apa la closet, trimiteți la canal 30 de litri de apă, iar cînd faceți un simplu duș, se duc peste o sută de litri!» Apă de băut. Apă captată din izvoare, transportată pe conducte, purificată, dezinfectată, limpezită, dezodorizată. Aducerea și ridicarea ei la ultimul nivel ai blocurilor înseamnă energie. Lifturile care merg în paralel înseamnă energie. Kilowattul-oră înseamnă atîta oțel, atîta aluminiu, atîta zahăr, atîta hîrtie, atîta îmbrăcăminte. Un inginer a calculat că numai prin recondiționarea uleiului «ars» în motoarele automobilelor bucureștene și care se aruncă la canal întru «binecuvîntata» otrăvire a rîurilor, s-ar putea economisi anual 4 milioane. La scara celor aproximativ 250 de milioane de automobile care circulă pe glob economia posibilă dă o cifră astronomică. Tot ce se freacă trebuie uns. Dar nu tot ce unge trebuie aruncat la gunoi.

Coșmarul de mîine al planetei este o cloacă de gunoaie. O imensă și *copleșitoare stivă* revărsată peste tot pămîntul. Viziunea nu este a unui scelerat, ci a rațiunii conștientizate. Noțiunea de «deșeu» se perimează. Principiul lui Lavoisier reintră în actualitatea *practică începînd* să călăuzească activitățile omului de rînd. Mulți consideră însă această expresie a rațiunii ca o chestiune conjuncturală. În raport cu epocile, avînd în vedere posibilitățile mai îndepărtate de mărire a potențialului energetic al lumii prin fuziunea atomului și prin captarea energiei solare, ea poate fi o chestiune de conjunctură. Dar, în raport cu prezentul și cu viitorul apropiat, ea nu este decît o chestiune de permanență. Și depinde numai de gradul de responsabilitate a fiecărui individ consumator de energie, gravitatea și extinderea austerității.

A strînge «bani albi pentru zile negre» este sinonim cu a economisi energie acum, cînd ni se pare din belșug, pentru îndepărtarea și evitarea zilei de întuneric a omenirii. Pînă cînd vom face alți sori să sclipească, trebuie să fim zgîrciți cu soarele smuls din untul pămîntului, căci împuținarea lui duce la subțierea untului de pe pîine.

Ioan GRIGORESCU

După cum s-a anunțat, între 21 și 24 noiembrie 1973, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu vor face o vizită oficială în Republica Elenă, la invitația președintelui Republicii Elene, Ghiorghios Papadopoulos, și a soției sale, Despina Papadopoulos. În imagine, o vedere de ansamblu asupra Atenei, străvechea și mîndra capitală a țării prietene.

oameni despre care se vorbește

ANWAR EL SADAT (născut în anul 1918, militar — cu gradul de colonel — și fruntaș al vieții politice din Republica Arabă Egipt; în anul 1961 este președinte al Adunării Naționale, iar între anii 1962 și 1964 membru al Consiliului Prezidențial; a prezidat conferința afro-asiatică de la Cairo din 1958; din 1962 este vicepreședinte, iar din 1970 președinte al republicii; din anul 1971 este și președinte al Uniunii Socialiste Arabe).

GOLDA MEIR (născută în anul 1898, studii pedagogice, a fost învățătoare, a intrat în viața politică, activînd în organizația sindicală denumită Histadruth și în Partidul Mapai, partid de orientare laburistă; după crearea statului Israel a ocupat funcții în diplomație și-apoi posturi de răspundere în guvern — ministru al muncii și asigurărilor sociale, ministru de externe și, în sfîrșit, prim-ministru al statului Israel).

CEI DOI FACTORI POLITICI DE RĂSPUNDERE AU ACCEPTAT PLANUL ÎN ȘASE PUNCTE PRIVIND MENȚINEREA ÎNCETĂRII FOCULUI ÎN ORIENTUL MIJLOCIU ÎN VEDEREA ÎNCEPERII NEGOCIERILOR DE PACE.

JEAN BRUNO LEFEVRE d'ORMESSON (născut în anul 1925, studii la Școala Superioară Normală din Paris, gazetar, — a fost directorul revistei «Diogène» —, secretar general al *Consiliului pentru filozofie și științe umane* al U.N.E.S.C.O, autorul romanului «Gloria imperiului» — distins cu premiul romanului de Academia Franceză — și al altor lucrări în proză) a fost numit membru al Academiei Franceze ocupînd fostul fotoliu al lui Jules Romains. În vîrstă de 48 de ani, noul academician este cel mai tînăr dintre «nemuritori».

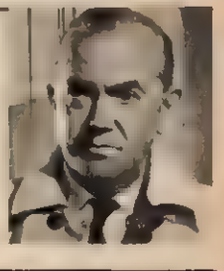

GRAHAM (Henry) GREENE, scriitor britanic (născut în anul 1904, studii la Oxford, gazetar și diplomat, autorul a numeroase romane de foarte largă circulație pe plan mondial, al cîtorva piese de teatru și al unor cărți pentru copii), a acordat recent un interviu săptămînalului francez «L'Express» la apariția ultimei sale cărți, «Consulul onorific», în care — după cum arată revista franceză — Graham Greene a împins mai departe ca oricînd scepticismul ateu și încrederea în om.

de la lume adunate

500 țapi ispășitori. Autoritățile italiene au dispus scoaterea din circulație a două vase-cisternă care deversau zilnic în mare pînă la 3 000 de tone de reziduuri industriale toxice. Marele trust chimic Montedison, proprietarul celor două vase, a luat, în consecință, hotărîrea să închidă fabrica de mase plastice din Scarlino de unde proveneau reziduurile respective. Urmarea inexorabilă, 500 proaspeți șomeri.

Călimară-gigant. De curînd și-a reluat locul în muzeul marelui palat Petrodvoreț (*fost Peterhof*) de lîngă Leningrad o piesă pauzeală unică în lume: călimara-gigant din jasp, executată cu un deosebit simț artistic în anul 1875 de către neîntrecuții meșteșugari ruși. Călimara, înaltă de jumătate de metru, și atît de grea, încît nu poate fi ridicată decît de patru oameni, fusese evacuată în timpul războiului într-un loc sigur, împreună cu alte piese de artă.

«Vindem sat în comitatul Surrey». Anunțul acesta ar fi putut apărea în orice ziar, pentru că faptul este cert: locuitorii satului Fernhill, Anglia, au hotărît în unanimitate să pună în vînzare satul în care locuiesc din moși-strămoși. Motivul? Poluarea sonoră insuportabilă produsă de aterizarea la răstimpuri de un minut a avioanelor pe aeroportul vecin de la Gatwick. De notat că ei au încercat — fără succes însă — să-și vîndă casele în mod individual, motiv pentru care s-au hotărît să le ofere spre vînzare cu ridicata.

La loc comanda. Cînd în 1968 numărul aligatorilor scăzuse în S.U.A. la numai 200 000, autoritățile au luat măsuri de protejare a acestei specii de animale. Drept urmare, azi, după cinci ani, aligatorii mișună prin mlaștinile Carolinei de Nord și Texasului, devorînd animalele cu blănuri prețioase — vizonii și vidrele — cîinii și alte animale, ba atacă și oamenii. Și iată că autoritățile din cele două state americane efectuează o mișcare de rotație de 180°, decretînd din nou război aligatorilor.

Însingurarea, «mal du siècle». Potrivit datelor publicate de oficiul federal de statistică, în ultimii 25 de ani numărul persoanelor care trăiesc singure a crescut. În R.F. Germania cu 82 la sută, *locuitorii* necăsătoriți reprezentînd astăzi în această țară 27 la sută din totalul populației. Se apreciază că pînă în 1985 numărul partizanilor burlăciei, ai singurătății în esență, va crește cu încă 15 la sută.

Poftiți o felie de antilopă! În numeroase țări africane sînt în curs experiențe pentru domesticirea și creșterea antilopei, acțiune menită să mărească producția de carne. Într-adevăr, rapidele patrupede sînt mai adaptabile decît bovinele la marile pășuni africane, suportă mai bine căldura și seceta, sînt mai rezistente la boli și cresc mai repede. Pe cînd deci o fripturică de antilopă?

O căsuță ca-n poveste. Arhitectul austriac V. Sedlak, care lucrează actualmente în Anglia, a pus la punct o invenție — zice-se — deosebit de interesantă. După îndelungate cercetări, efectuate la «Space Structures Research Center» al Universității din Surrey el a creat un tip de casă demontabilă din carton. Ca material de construcție se folosesc, firește, elemente de carton impregnat pliabile, foarte ușoare și mai ales ieftine.

Intrați, vă rog, în cușcă! Poliția orașului Bacolod (Filipine) a adoptat o metodă cu totul neobișnuită, dar deosebit de eficace, împotriva celor ce încalcă legile circulației. În eventualitatea în care contravenienții refuză să plătească pe loc amenda, ei sînt *închiși timp de o jumătate de oră într-un* fel de cuști instalate la intersecțiile cele mai aglomerate. Eficiența metodei s-a verificat rapid prin scăderea simțitoare a încălcărilor normelor circulației rutiere.

Două milioane și jumătate de muncitori străini trăiesc în Republica Federală Germania (neflind cuprinși în această cifră cei ce muncesc ilegal, neautorizat). Mai mult de un milion dintre ei au venit cu soțiile și copiii.

Din imobilele în care se mută muncitori străini pleacă locatarii autohtoni, lăsînd loc liber altor imigranți. Și așa se naște ghetoul. Muncitorii străini locuiesc în condiții pe care autohtonii le declară inacceptabile. Spațiul ocupat de străini reprezintă, în medie, jumătate din spațiul ocupat de localnici, dar pentru el se plătește o chirie sporită cu circa 30 la sută. Numai doi din trei oameni au un pat propriu, mulți dorm de-a dreptul pe podea.

Un număr foarte restrîns de muncitori oaspeți lucrează în meseria pentru care au fost calificați; cei mai mulți lucrează în calificări inferioare, evident cu o salarizare inferioară.

Copiii imigranților nu prea învață limba țării în care au venit, în schimb uită repede limba maternă.

Datele de mai sus, și altele, sînt cuprinse într-un articol publicat în ziarul vest-german «Die Zeit» și sînt însoțite de această fotografie pe care stă scris cu nedisimulat sarcasm: «Bine-ați venit!»

E.D

o.z.n.-urile din nou în actualitate

Avalanșa de știri recente privind apariția unor obiecte zburătoare neidentificate în diferite regiuni ale globului poate avea două explicații principale. În primul rînd, se știe că în istoria fenomenului există perioade de vîrf și perioade mai sărace în evenimente notabile. Și nu e lipsită de interes constatarea că «marele val» european din 1954 a fost înregistrat în lunile de toamnă. că Frank Edwards scria, referindu-se la repartiția cazurilor din 1966. «Dosarele mele personale conțin șaizeci de relatări de apariții în luna octombrie (numai în Statele Unite — I.H.)... Ceva — sau cineva — se agita grozav în acel octombrie» («Flying saucers: here and now!»), că toamna anului 1968 a prilejuit numeroase observații și în țara noastră. Evident, nu e deloc exclusă o simplă coincidență... Pe de altă parte, e posibil ca marile agenții de presă, intimidate un timp de concluziile negative ale «Studiului științific asupra obiectelor zburătoare neidentificate» (Raportul Condon), să fi deschis mai larg porțile, tocmai acum, în fața relatărilor venite de pretutindeni. Pentru că, așa cum ne-o demonstrează lectura publicațiilor de specialitate străine și informațiile care-mi parvin pe cale epistolară sau prin viu grai, fenomenul O.Z.N. a continuat să se manifeste cu vigoare în toți acești ani, ignorînd actul de deces semnat de dr. Edward Uhler Condon la 31 decembrie 1968 și dat publicității la 8 ianuarie 1969.

Înainte de a încerca să tragem cîteva concluzii pe marginea ultimelor evenimente ozenistice, se impune o scurtă recapitulare. Așadar, în ordinea apariției știrilor:

20 octombrie. Doi pescari din Pascagoula, Mississippi (S.U.A.), Calvin Parker și Charles Hickson, au declarat că au fost luați la bordul unei nave spațiale albastre. Unul dintre ei și-a pierdut cunoștința în momentul contactului, celălalt a devenit de atunci extrem de terorizat».

23 octombrie. Ciudate forme geometrice au fost fotografiate pe cerul localității Columbus, Ohio (S.U.A.). Într-o singură seară, peste 150 de persoane au semnalat O.Z.N.-urile autorităților locale. Printre martori, guvernatorul statului Ohio, John J. Gilligan, și soția sa, care au văzut «un obiect chihlimbariu, de forma unei țigări» (cf. «Der Spiegel» din 29 octombrie 1973).

25 octombrie. Locuitorii orășelului Aquila, din Abruzzi (Italia), au urmărit evoluțiile mai multor obiecte luminoase.

28 octombrie. Trei tineri din Spezia (Italia) au fotografiat un obiect luminos. Specialiștii de la postul de poliție «au stabilit că nu poate fi vorba de un truc»».

30 octombrie. Un O.Z.N. în mișcare rapidă, cu staționări, a fost observat în regiunea San Blas (Panama).

2 noiembrie. Marinarii din Vila Real del Santo Antonio (Portugalia) au văzut două corpuri intens luminoase, trecînd spre ocean. În Guatemala, martorii au semnalat «discuri de culoare argintie».

Articolul din «Der Spiegel» la care m-am referit menționează și alte cazuri din aceeași perioadă, petrecute în Statele Unite. Un șofer de autocamion din Missouri a văzut un obiect strălucitor, «de forma unui morcov». Un grup de polițiști au observat într-o pădure de lîngă Pine, Louisiana, cinci O.Z.N.-uri. O femeie din Tennessee a declarat că o scăpărare de lumină a făcut să i se oprească motorul automobilului. Un polițist din Falkville, Alabama, a fotografiat o făptură umanoidă de mari dimensiuni, întîlnită pe o autostradă. Operatorul radar James Thornhill din Columbus, Mississippi, a urmărit un punct oscilant pe ecran, după care aparatul n-a mai funcționat timp de cincisprezece minute.

În afara frecvenței ridicate a apariției știrilor — probabil sensibil inferioară frecvenței observațiilor înseși — cazurile amintite prezintă și alte aspecte semnificative. Se confirmă încă o dată caracterul global al fenomenului: într-un interval de circa două săptămîni, O.Z.N.-urile au fost semnalate în Statele Unite, Italia, Panama, Portugalia și Guatemala. Această largă arie de manifestare constituie una dintre dovezile peremptorii că nu avem de-a face cu aeronave terestre secrete, cum se mai susține uneori. Dealtfel pînă și concluziile Raportului Condon resping o asemenea interpretare: «...este foarte improbabil ca aparate de zbor militare ale unei țări să efectueze zboruri de încercare deasupra altor țări. Este și mai de necrezut că forțele militare din diferite țări ar putea testa aparate similare deasupra întregii lumi în același timp, în secret unele față de altele».

O seamă dintre caracteristicile obiectelor zburătoare neidentificate la care ne referim se înscriu în schemele-tip stabilite pe baza unei experiențe relativ îndelungate. Să încercăm o clasificare sumară.

Forma: trapezoidală, triunghiulară, cilindrică (Columbus); nedefinită, cu protuberanțe (Aquila); discoidală (Guatemala); conică (Missouri).

Culoarea: albastră (Pascagoula); chihlimbarie (Columbus); albicioasă și schimbătoare (Aquila); argintie (Guatemala).

Mișcarea: staționară (Pascagoula, Aquila, San Blas); înceată (Aquila); rapidă (Aquila, San Blas).

Efecte: blocaj psihic (Pascagoula); căderi de tensiune în rețeaua electrică (Spezia); oprirea motorului de automobil (Tennessee).

Dovezi: fotografii (Columbus, Spezia, Falkville); urmărire pe ecranul radar (Columbus); număr mare de observatori (Columbus, Aquila, San Blas, Vila Real); observatori credibili (Columbus, Pine); mărturii sub hipnoză (Pascagoula).

Cazul vedetă este, fără îndoială, cel de la Pascagoula. Înalta calificare a anchetatorilor — *dr. James Harder, profesor la Universitatea din California*, și dr. J. Allen Hynek, șeful departamentului de astronomie de la Northwestern University, fost consilier științific al Comisiei O.Z.N. a aviației americane — și interogarea martorilor sub hipnoză ne oferă garanții de seriozitate. Menționez că dr. Hynek a mai participat, cu ani în urmă, la o experiență aproape identică. Este vorba despre interogarea sub hipnoză a soților Betty și Barney Hill, care declaraseră și ei că au fost luați la bordul unui O.Z.N. În cartea sa «The UFO Experience», subliniind că e vorba de «un eveniment netipic». dr. Hynek conchide: «Atunci cînd și dacă alte cazuri de revelații hipnotice ale unor întîlniri apropiate vor fi disponibile pentru studiu... vom fi capabili să constatăm în ce măsură se încadrează și ele într-un anumit tipar». Nu e deci de mirare că astronomul, care locuiește la Evanston, Illinois, s-a deplasat de îndată la Pascagoula, Mississippi. Și mi se pare deosebit de interesantă similitudinea aprecierilor sale cu privire la martorii celor două «evenimente netipice». «Nu putea fi pus la îndoială faptul că erau oameni normali și sănătoși», scrie el despre soții Hill. Iar acum, referindu-se la Parker și Hickson, declară: «Acești oameni nu sînt niște dezechilibrați și nici excentrici». Să așteptăm cu calm rezultatul definitiv al anchetei.

Nu știu dacă șirul de observații la care m-am referit va însemna mai mult decît încă un moment semnificativ în istoria O.Z.N.-urilor. Oricum, el demonstrează că fenomenul rămîne în actualitate, constituind aceeași benefică și stimulantă «sfidare» pentru rațiunea umană.

Ion HOBANA

cronica de trei secunde

electro-cardiograma la cai

Revenind la herghelliile noastre, să constatăm și noi straniul fenomen că în ambele discipline hipice, trapul și galopul, sexul feminin (iepele, cum le mai spunem noi, pe izlazuri) e mai puternic decît cel masculin. Specialiștii o dovedesc punîndu-ne la dispoziție clasamentele marilor curse cîștigate de doamne și nu de domni, în ultimul timp, atît pe vechiul cît și pe noul continent. Pînă la victoria armăsarului Rheingold în premiul «Arcului de Triumf», la Paris — cursă foarte importantă, ce-i drept — superioritatea iepelor era incontestabilă, și am ajuns vremea ca triumful bărbatului Rheingold asupra femelei «Allez France» (marea favorită, dealtfel) să fie socotit drept o surpriză...

Cel puțin la trap, în Franța, ultimii mari campioni au fost — fără ambiguitate — iepe: Ozo, Roquepine, Une de Mai... Bărbații analizatori au găsit o explicație serioasă la care cine vrea să găsească o fabulă și o morală, să le găsească — noi nu mai suportăm de mult fabulele: trapul, fiind o mișcare nefirească a calului, cere un anume dresaj, o anume disciplină, o anume supunere. Femela, respectiv iapa, ar fi mai aptă pentru o asemenea supunere. «Docilitatea — cel puțin în spața cailor — e mai caracteristică iepelor decît armăsarilor»..., scrie domnul care se ocupă în «Le Monde» cu viața cailor. De unde și concluzia: «...deloc superioare masculilor prin calitățile fizice, iepele trăpașe le sînt superioare prin ascultare, înțelepciune, maleabilitate, într-un„cuvînt prin «seriozitate»... Mărturisesc că aș vrea din cînd în cînd să fiu cal de trap, dacă așa stau lucrurile, să întîlnesc și eu și să fiu fericit cu o iepșoară maleabilă...

Dar — tot specialiștii o susțin — la galop analiza asta nu mai ține. Galopul este o mișcare naturală și aici nu mai poți veni cu metafizica înțelepciunii, supunerii și alte mistere. Aici cel mai bun e acela cu scheletul osos cel mai solid, cu mușchii cei mai puternici, cu inima irigată perfect și cu influxul nervos cel mai rapid. E inutil a subtinia că aceste trăsături — de cînd lumea — au caracterizat bărbatul și nu femela. Atunci? De unde recenta supremație a iepelor?

Un doctor veterinar, asistent în chirurgia cabalină la o înaltă școală din Franța, somitate care și-a dat teza de doctorat în științe veterinare cu tema «Electrocardiograma la cai» (da, da, vezi «Le Monde» din 5/10/73),a constatat în cadrul cercetărilor lui că: iepșoara e mult mai puțin emotivă decît mînzul, că această calitate esențială îi permite să evite, înainte de plecarea din start și în prima fază a cursei, o accelerare a ritmului cardiac, totdeauna prejudiciabilă eforturilor. Adică femeile — în lumea cailor — au mult mai puțin trac *inhibator decît bărbații!*

...Dumneavoastră vă dați seama — bazați pe această electrocardiogramă — cum în lumea cailor nu pot apărea romanele lui Stendhal, Balzac și ale altor cardiologi bipezi care numai la o asemenea situație nu se gîndeau cînd descriau aventurile inimii la oameni? Și vă dați seama *cum trebuie să sune* un roman de dragoste scris de un cal? Eu mă gîndesc doar o clipă și simt că mă ia cu vertijuri care mă înrădăcinează, vai, definitiv printre jochei.

Radu COSAȘU

VIAȚA ȘI MOARTEA LIDIEI JIGA, DRESOARE DE LEI, TIGRI ȘI PANTERE (IV)

«ÎN FORMĂ PLINĂ»

După terminarea specializării în U.R.S.S., dresoarea Lidia Jiga intră, după cum spun specialiștii, «în formă plină». Grupul ei mixt, de o proporție puțin obișnuită, cuprinde 14 feline mari — 8 lei, 4 tigri și 2 pantere — care execută figuri de mare performanță. E departe vremea cînd fetița din satul de sub poalele Făgărașului se amuza învățînd un cățelus să stea în două labe și un pui de urs să facă tumbe!

Rezultatele obținute de Lidia uimesc și emoționează publicul din Grecia, Bulgaria, R.F.G., trezind admirația profesioniștilor.

În 1965, un tînăr admirator își părăsește vechea lui slujbă și intră în circ. Povestea lui Gh. Corduneanu o repetă pe aceea a marsiliezului Henri Martin, care a devenit dresor din dragoste pentru Gertrude van Aaken, fiica unui director de menajerie ambulantă, cu care s-a căsătorit în 1820.

Adeptă a dresurii «umanitare», bazată pe metoda «blîndă» a școlii sovietice, Lidia Jiga crede cu convingere că dresura fiarelor nu e decît o formare comprehensivă a animalelor, un soi de domesticire.

Întrebată în 1967 de un reporter cum reușește performanțele sale, răspunsul a fost simplu: «prin blîndețe». «Totuși, aveți un pistol», a remarcat reporterul. «Da, însă cu gloanțe oarbe», a fost răspunsul dresoarei.

În locuința sa din Piața Amzei începuse să crească un pui de tigru, hrănindu-l cu biberonul. La mîngîierile dresoarei, tigrul Bengal torcea ca o pisică. Lidia discuta cu el ca și cu un copil mic, îl mîngîia și tigrul se gudura încîntat.

O dresoare trebuie să țină seama de o mulțime de amănunte. De *pildă, nu are voie să-și schimbe parfumul. Într-o zi,* la Budapesta, intrînd în manej, Lidia Jiga observă că animalele sînt nervoase, foarte agitate, cu un comportament schimbat. Într-un tîrziu s-a dumirit: ducîndu-se la coafor, și-a schimbat fixativul! A avut mult de furcă să liniștească animalele agitate.

O ÎNTÎMPLARE DRAMATICĂ LA HAMBURG...

Orice dresor face uneori dovadă, într-un fel sau altul, de bravadă. Dresorul francez Bidel obișnuia să iasă uneori cu leopardul său de zgardă la cafenea, iar Boris Eder, atît de matur și circumspect, își permitea s-o plimbe pe străzile Moscovei pe leoaica sa Puppi, ducînd-o de lănțișor...

Într-o zi de vară, în 1969, aflîndu-se la Hamburg, la Circul Willy Hagenbeck, Lidia Jiga se plimba prin parcul orașului cu tigrul Bengal în lesă. După concepția patronilor occidentali — care doriseră, ei, plimbarea respectivă — acesta era un mod de publicitate, de reclamă senzațională. La un moment dat, tigrul s-a repezit asupra unui trecător să-l atace. Lidia a intervenit și a fost rănită. Ce se întîmplase, de fapt? Cetățeanul mergea liniștit, după ce-și făcuse tîrguielile prin magazine. În sacoșă avea carne proaspătă, cumpărată de la măcelărie. Atras de mirosul ei atîțător, tigrul s-a năpustit asupra sacoșei, tîrînd-o după el pe dresoare. Lidia s-a luptat cu animalul și a fost mușcată. Dusă cu salvarea la spitalul Bergedorf, de pe Vierlandenstrasse, diagnosticul a fost: răni musculare la mîna stîngă, cu atacarea tendoanelor și fractura unui os metacarpian, precum și răni adînci la brațul drept.

...URMATĂ DE O CAMPANIE DE PRESĂ

I s-a reproșat artistei imprudența de care a dat dovadă, dar ea a acuzat, pe bună dreptate, direcția circului, care a obligat-o să facă o astfel de publicitate primejdioasă. Un conflict surd s-a iscat între dresoarea română și directorul Oskar Hoppe, căruia Lidia i-a pretins daune.

Un ziar din Lübeck relata tendențios, în numărul său din 23 august 1969, un incident petrecut în arena Circului Hagenbeck, aflat în turneu în orașul Mölln: «La Mölln s-a împlinit destinul dramatic al artistei Lidia Jiga».

Speculînd incidentul petrecut la Hamburg, ziarul afirma că fiarele nu mai ascultau de dresoare:

«În spatele zăbrelelor înalte se consuma în fiecare seară o dramă. Cu umerii ridicați, cu ochii îngroziți, Lidia Jiga stătea neputincioasă în arenă. Iubitele ei pisici uriașe nu o mai ascultau, făceau ce voiau. Se încăierau și se mușcau, împrăștiau o duhoare bestială sau, foarte apatice, nu se mișcau din loc».

Deși afirmațiile ziarului erau tendențioase și exagerate, se petrecuse totuși ceva. Dresura Lidiei trăia ceea ce se cheamă o «uzură morală».

Credincioasă sîngelui ei de artist, Lidia nu vroia ca dresura să lipsească din program. Zilnic, făcea naveta între spital și circ.

A. IOSEFINI

(Va urma)

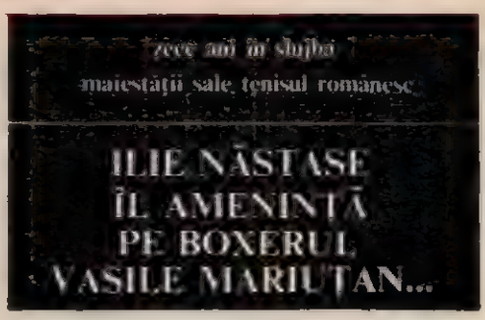

Partea a doua a sezonului este marcată de un foarte modest loc III, după Iugoslavia și Grecia, la Balcaniada de la Sofia. Țiriac pierde la Pilici și Kalogheropoulus, iar Bosch nu poate confirma victoria surprinzătoare obținută în fața lui Iovanovici și pierde la Kalivas. Urmează tranșarea rivalităților interne. Țiriac devine din nou campion și primul jucător al țării.

În toamna lui '63, Marin Bădin este obligat de îndatoririle sale față de secția de tenis a clubului Dinamo să renunțe la activitatea din cadrul lotului și așa aveam să rămîn singur, ani la rînd, părtaș la succesele și eșecurile băieților noștri.

Pregătirile pentru '64 au început cu o lună și jumătate înaintea revelionului. Mai întîi s-au alcătuit loturile și fiindcă mulți dintre băieții cu care începusem toamna trecută se apropiau de 30 de ani au fost înlocuiți. Tendința scăderii mediei de virstă aducea în lotul de seniori — deși mai aveau dreptul să joace în Cupa Galilea — pe Boaghe, Popovici, Ilie Năstase. Împrospătarea lotului nu mi s-a părut o idee rea, mai ales că tinerii se lăsau din cînd în cînd greu învinși. Boaghe îl bătuse pe Bardan, iar Popovici pe Mărmureanu.

Am început treaba întîi neriți, dar lipsiți de obișnuitul nostru cap de coloană. Tentația Olimpiadei albe de la Innsbruck îl determinase pe Țiriac să uite hotărîrea din primăvară și să se prezinte la cantonamentul lotului olimpic de hochei. Această nouă schimbare a zgurei cu gheața și a rachetei cu crosa, din partea campionului nostru, avea să pricinuiască lotului renunțarea la cele mai importante competiții ale anului 1964. Nu se va mai pleca în *Egipt, ne vom retrage din Cupa Davis și se vor întrerupe* participările la Roland Garros și Wimbledon.

Începem lucrul cu gîndul la meciul contra jucătorilor sovietici, din aprilie. În lipsa lui Țiriac, a cărui hotărîre ne derutase complet, legăm speranțele noastre de Mărmureanu și de tinerii nou veniți.

La începutul lui decembrie am plecat la Poiana Brașov pentru o perioadă de trei săptămîni în care am urmărit cu precădere ridicarea capacității de efort a băieților. Am găsit acolo pe mai toți olimpicii noștri. Prezența «stelelor» Iolanda Balaș, Lia Manoliu, Pîrvulescu, Bularca, Elena Leuștean și Sonia Iovan ne creau complexe, dar pînă la urmă tocmai colegialitatea lor ne-a ajutat să ne acomodăm repede.

Treptat, băieții încep să lege prietenii, iar năzbîtiile lui Năstase îi asigură o popularitate rapidă. Ștrengarul nostru se bucură de simpatie și asta îl face ca în timpul liber să zburde de la un lot la altul. Vasile Mariuțan și Silviu Cazan devin prietenii lui de nădejde, cu care îi amenință pe toți cei care, neînțelegîndu-i glumele, îl mai altoiau cîte o palmă după ceafă.

Nu știu ce s-a întîmplat, dar după un timp gluma cu Vasile Mariuțan începu să se îngroașe și acesta îmi zice într-o zi:

— Profesore, spune-i ăstuia să se astîmpere, că altfel pun mîna pe el și-i dau o mamă de bătaie de mă ține minte.

— Auzi ce zice?, îi spun lui Ilie, care se apropiase să ciulească urechea.

— Mai întîi trebuie să mă prindă, răspunde Năstase, trăgîndu-se cîțiva pași înapoi.

— Pun eu mîna pe tine, repetă Mariuțan, ridicînd degetul în semn de amenințare.

În scurt timp după aceea, reclamațiile pricinuite de jocul neîntrerupt și de glumele lui Ilie se înmulțeau vertiginos.

Într-o după-amiază obișnuită de lucru, în timp ce sportivii se pregăteau să se ducă la antrenament, se aude un strigăt: «ajutor, mă omoară, săriți!» Mă gîndeam că trebuie să fie ceva grav și deschid ușa. Pe culoar, băieții alergau spre locul de unde se auzea disperatul apel. Mă iau după ei. Un etaj mai jos, în fața camerei unde se desfășurau ostilitățile găsesc un grup rîzînd în hohote. Reușesc cu greu să văd ce se întîmplă. Îl văd pe Ilie cu capul între picioarele fostului său protector, simțind pe propria-i spinare greutatea palmelor de care se temea întreaga Europă pugilistică. După cîteva minute reușește să scape și, dînd din mîini și din picioare, să se strecoare rapid printre cei ce asistaseră la pedepsirea lui. Mă așteptam să-mi arate vînătăile și mă gîndeam să-i răspund că așa-i trebuie fiindcă nu se liniștește odată. Cînd colo, ce să vezi. Simțindu-se în siguranță, datorită zidului viu ce-l despărțea acum de cel care-l pedepsise, se întoarce brusc și rîzînd îi arată acestuia amenințător pumnul, zicînd: «Data viitoare îți arăt eu ție».

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

julieta și provincialii

Din Turda, Emil Berșa s-a mutat, pentru un an, în bulevardul Preciziei din Capitală De bucurie, elevul școlii tehnice de maiștri din Militari a cumpărat un pardesiu pe care i l-a trimis soției, împreună cu o scrisoare. O scrisoare duioasă și puțin vinovată, cum scriu adesea din București provincialii. Soției i-a plăcut scrisoarea și a păstrat-o. Pardesiul l-a trimis înapoi, contrariată că, din *bulevardul Preciziei, Milică o vede mai subțirică.* Pe scurt, i-a scris: vinde-l sau fă cumva cu el. Milică e timid, cel puțin așa crede el. A prezentat cazul în ședința de cameră. De unde l-ai cumpărat?, a fost întrebat. Berșa a ridicat din umeri: După aici, după undeva..

«Noi, provincialii, explică Aurel Moga, originar din Deva, colegul de cameră al lui Milică, **sîntem mai stîngîeniți în Capitală. Trebuia să ne obișnuim, dar nu ne-am obișnuit. Pînă acuma, școala de maiștri dura trei ani. Noi facem numai unul. Materiile atîta s-au constrins, încît n-avem timp de oraș. Cînd e ceva, umblăm cu săru' mîna. Ca să fim serviți».**

În oraș, au plecat toți patru din cameră. În dreptul fiecărui magazin, Berșa zicea: ăsta e! Dar nu era. Au băut cîte un coniac mare și au ajuns la magazinul Victoria.

— Nu l-ați cumpărat de la noi, a fost de părere vînzătoarea. Aveți doar impresia. Fabrica e aceeași, avem și modelul, dar numărul respectiv nu-l avem în magazin de mai bine de o lună.

— Și nu vă trebuie? La dumneavoastră nu vin oameni de toate mărimile?

— Ba da.

— Atunci îl schimbați?

— Nu putem.

Aurel Moga, care mai fusese o dată în București, prinde curaj.

— Dacă vă lipsește numărul ăsta, înseamnă că se caută mai mult decît celelalte. De ce nu-l primiți? Faceți vînzare.

— Fiindcă nu l-ați cumpărat de la noi și am comite o ilegalitate.

La magazinul **Julieta** discut cu șefa de unitate, Elena Militaru. Îl vede în cadrul ușii pe Aurel Moga și-l expediază:

— Dumneavoastră stați degeaba. Dacă n-aveți bonul, nu discutăm.

— N-a știut băiatu', doamnă. A vrut să fie drăguț cu nevasta lui din Turda. A cheltuit degeaba atîția bani?

O întreb pe șefa unității de ce nu vrea să-i schimbe omului pardesiul?

— Fiindcă interesul nostru este să facem vînzare. Cînd cumpărătorul vine cu bonul, atunci n-avem ce face. Dar fără bon?...

— Bine, zic, dar dumneavoastră nu pierdeți nimic. Doar nu-i dați banii înapoi. Dimpotrivă. După cîte am înțeles, e vorba să-i schimbați un număr mai mic cu unul mai mare și în acest caz ați primi în plus și o diferență de bani.

— De cînd umblați prin magazine?, îl întreb pe Aurel Moga, prietenul lui Berșa.

— Toată ziua n-am făcut decît asta. Dar zău că băiatu' n-are nici o vină. Doar nu era să-i trimită nevesti-si și bonul. Pardesiul e nou, are etichetă. E neumblat.

Hotărîrea șefei de unitate de a accepta schimbul ajunge la urechile celorlalți trei peregrini. Dau buzna în birou, strîng cu afecțiune mîna Elenei Militaru, se scuză, nu știu cum să-i mai mulțumească Printre ei se află și «vinovatul» Emil Berșa. E topit de fericire. Blond, pieptănat cu grijă, scund și rotunjor — figură de viitor maistru. Are chef de vorbă: **«Apăi că de-acuma, doamnă, cîte zile oi mai avea, n-o să mai arunc bonurile».**

Și acum socoteala: patru oameni mulțumiți că n-au alergat de pomană o zi întreagă, o soție fericită, un nou pardesiu elegant în Turda, magazinul **Julieta** a vîndut o marfă mai scumpă. Și cît ar fi fost de simplu dacă omenia și judecata unor vînzători din comerț n-ar avea nevoie de bon.

Nicolae CRISTACHE

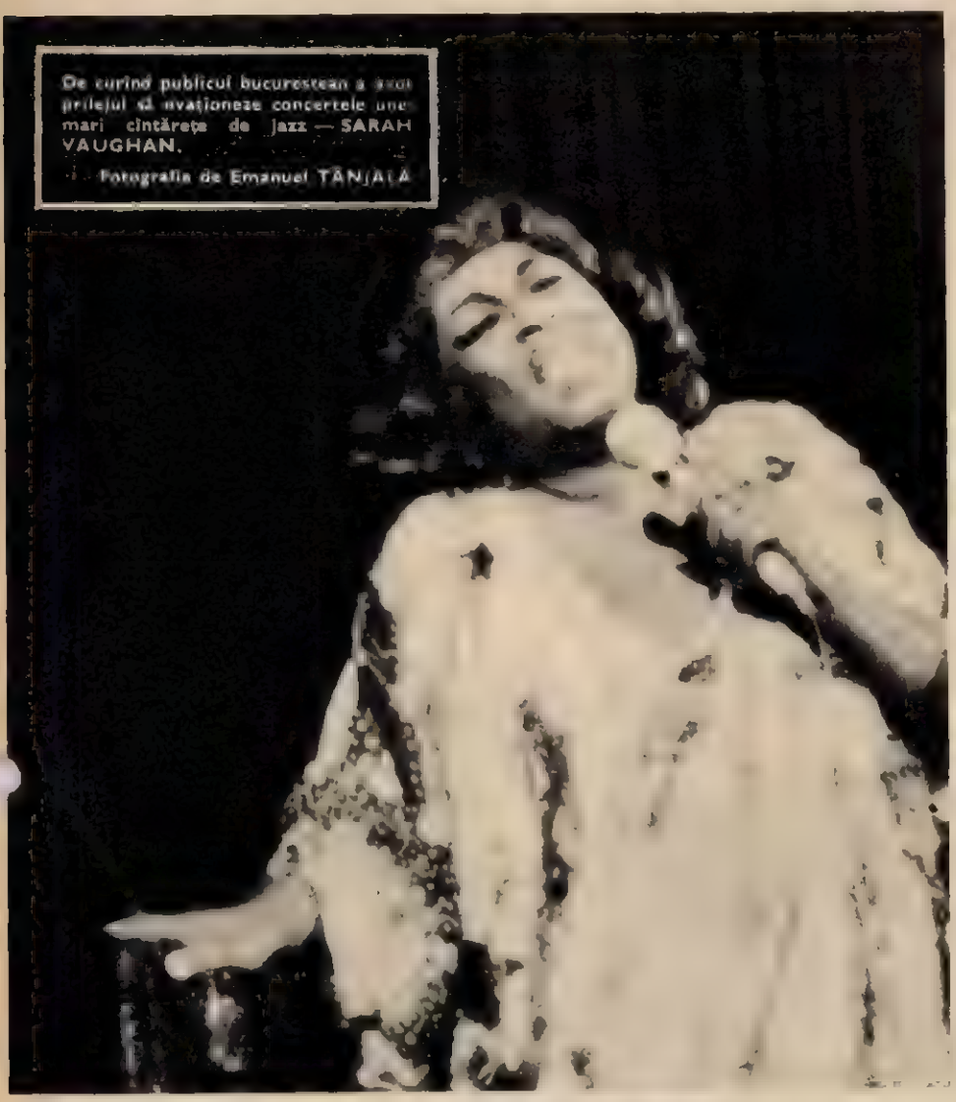

De curînd publicul bucurestean a avut prilejul să aplaudeze concertele unei mari cîntărețe de jazz — SARAH VAUGHAN.

Fotografia de Emanuel TĂNJALĂ

dialog sincer

aproape monolog cu dida drăgan

— Pentru mine spectacolul e totul, fiindcă-i ceva adevărat. Cînd sînt pe o scenă nu prea mă mai interesează dacă sînt fotogenică, nici cum cade lumina sau cutare buclă din păr. Scena mă obligă să nu mă prefac deloc și să prețuiesc momentul.

— Apari totuși destul de rar pe scenele noastre.

— Așa cam așa este, numai că în ultima vreme am fost plecată în R.D.G. unde, în treacăt fie spus, sînt mai populară decît aici, acasă.

— Poți să-mi vorbești, pe cît se poate obiectiv, despre dumneata?

— Într-un fel am reușit să ies din șabloanele interpretative stabilite în muzica ușoară românească. Și uneori mi se reproșează acest lucru, mai mult, sufăr chiar de pe urma lui. Cînd «prind» cîte o acută, mi se spune că țip. Cînd pe scenă mă manifest așa cum simt, mi se spune că exagerez. Cel mai recent exemplu în acest sens este faptul că recitalul meu de la Mamaia nu a fost transmis nici pînă azi la televiziune. În străinătate am auzit însă că el se poate vinde. Ce să mai spun? Vreau să am formația mea cu care să mă pot detașa de așa-zisa muzică ușoară. Vreau să cînt blues și rock în limba română, și compuse de creatori români. Asta nu înseamnă neapărat că mă îndepărtez de specificul nostru, ci pur și simplu vreau să fiu actuală în acest gen pe care-l practic. Tocmai de aceea inhalez zilnic Janis Joplin, Aretha Franklin, Ella Fitzgerald, dar mă feresc să cînt ca vreuna din ele. Și, tocmai de aceea, încerc să renunț la textele de a căror banalitate m-am săturat, și să mă apropii mai mult de poezie. Într-un cuvînt, vreau să cînt poeți români, iar nu textieri de duzină. Primul pas (și prima victorie, cred) l-am și făcut colaborînd cu emisiunea literar-artistică TV. Aș mai spune despre mine că de fiecare dată cînd sînt pe scenă îmi propun să-mi rup coardele vocale, să-mi dau sufletul, să mor acolo. Jur că nu sînt falsă, demența mea de pe scenă este adevărată. În rest, sînt normală. Sau, raportîndu-mă la alții, nu sînt chiar atît de normală dacă atunci cînd vin din străinătate nu mi-aduc nici mașină, nici lucruri «de pachet», ci discuri, instrumente muzicale, orgă de lumini. Adică tot ce mă poate ajuta în devenirea mea artistică. Sper ca tot ce am spus eu pînă acum să nu fie luat drept o paradă ieftină, publicitară. Este purul adevăr pentru care sînt gata să suport toate consecințele.

George STANCA

OVIDIU LIPAN — ȚĂNDĂRICĂ — vulcanicul baterist al formației «Roșu și Negru», în așteptarea timpului *unu*.

Fotografie de Mircea Dobre MUREȘAN

curier

Nicolae Foiaș — Cîmpia Turzii. Grupul «Progresiv TM» este din Timișoara și are următoarea componență: Harry Coradini — solist vocal, Ladislau Herdina — chitară solo, Helmut Moszbrucker — baterie, Ștefan Pentek — pian, Zoltan Covacs — chitară bas (ex «Phoenix», cel mai bun basist al ultimului festival național pop). **Ioan Lazăr — Iași.** 1. Instrumentul folosit de formația «Sfinx» pe care noi l-am numit Moog synthesizer este de fapt un sintetizator construit după o schemă proprie. Deci un «Sfinx synthesizer». 2. Primul și deocamdată ultimul disc «Sfinx» a fost realizat în trio, cu bateristul Marian Toroimac și a apărut de mult. 3. Noul album cu Paul Mc Cartney cuprinde imprimări făcute în Studiourile din Lagos-Nigeria. **Liviu Cîmpeanu — Sinaia.** Formația «Azur» își are sediul în Ploiești. **Carmen Mihai — Iași.** Înregistrarea cu melodia «Seara» (Anda Călugăreanu) este realizată cu ajutorul lui Dan Andrei Aldea, care o acompaniază pe solistă la chitară și blockflöte. **Rogojinaru Bucur — Buzău.** Nu trimitem fotografii ale artiștilor și cîntăreților Noi le publicăm doar. **Mihai Pînzaru — Brașov.** Venus (N) cîntă în continuare, în funcție de solicitări. Ultima sa apariție publică a fost la Ploiești alături de «Phoenix». **Molnar Ladislau, Hrițcu Rodica, Sfeta Maria, Satmari Elisabeta — Timișoara și alți susținători ai grupului «Progresiv TM».** Top-uri incorecte; fără talon și cuprinzînd doar o melodie în loc de zece. **Natalia Dima — București.** Revista «Flacăra» poate ajuta să se revină la «bunul procedeu de a respecta preferințele ascultătorilor» (cum spuneți dumneavoastră) direct, prin top-ul său și indirect prin opiniile inserate în paginile sale. **Dinu Ionel — Topraisar.** Apariția «Curierului» este adesea condiționată de gospodărirea spațiului paginii. **Gavril Mihai — Cluj.** Ne întreabă dacă fără discuția «Sfinx»-«Phoenix», publicată mai demult în revista noastră, ar fi apărut recentul articol despre Sorin Tudoran. Răspundem: nici n-a apărut vreun articol despre Sorin Tudoran, «Rînduri pentru un chitarist» era doar o scrisoare deschisă din care sperăm să se fi înțeles că despre un chitarist care nu activează nu se pot spune prea multe lucruri. În privința apariției sale în cadrul cenaclului nu se știe nimic, Sorin Tudoran tăcînd ca și mai înainte.

G.S.

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	TITLUL	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Meșterul Manole	Phoenix	7
3	2	Negru Vodă	Phoenix	19
2	3	Seara	Anda Călugăreanu	12
5	4	O, rămîi	Romanticii	7
4	5	Ce spui cu și ce spun eu	Iuliu Merca	15
6	6	Amintiri	Progresiv TM	5
7	7	Străinul	Dida Drăgan	4
9	8	Pași pierduți	Magic	2
8	9	Pastorală	Roșu și Negru	18
10	10	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	13

Compozitori: 1. și 2. Nicolae Covaci. 3. Radu Șerban. 4. Teodor Tufiș. 5. Mihai Dumbravă. 6. Ladislau Herdina. 7. Petre Magdin. 8. Ovidiu Șurtea. 9. Nancy Brandes. 10. Marius Țeicu.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21.00 pe programul III al postului de radio București.

TOP FLACĂRA, TALON NR. 40

ÎNTREPRINDEREA FORESTIERĂ DE EXPLOATARE ȘI TRANSPORT SUCEAVA

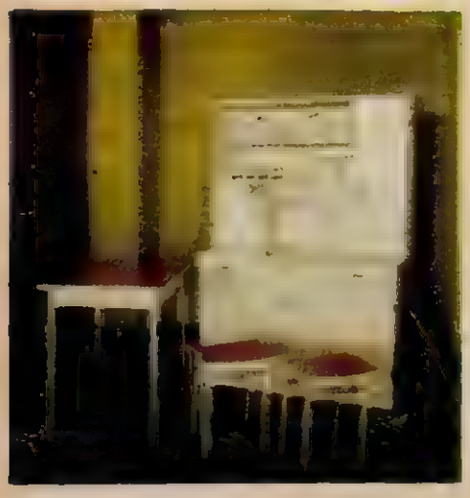

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ:

Bucătării DITRĂU V
FĂLTICENI II

— Se execută din panouri emailate cu lacuri rezistente, care pot fi spălate cu detergenți obișnuiți (săpun, perlan, dero etc.);
— au o linie modernă;
— datorită dimensiunilor reduse, bucătăria Ditrău: lungime 1 200 milimetri, lățime 560 milimetri, înălțime 1 740 milimetri
— și Fălticeni: lungime 1 050 milimetri, lățime 410 milimetri, înălțime 1 700 milimetri
se pot folosi și în încăperi mici.

De asemeni, mai produce pe bază de comenzi ferme:
— barăci din panouri prefabricate cu capacitate de: 28, 34, 56, 70 paturi sau după numărul dorit de beneficiari;
— panouri din lemn pentru: garduri;
cofraj;
podină schelă;
arioase (pătule)
— rame țiglă;
— rame pentru sere și răsadnițe.

Întreprinderile interesate se pot adresa la I.F.E.T. — Suceava, str. Calea Unirii nr. 27, telefon: 1.05.47; 1.40.80; 1.30.85 la serviciul desfacere, director comercial.

DOSAR FLACĂRA

neliniștea

Despre comuna Drăguș, situată în «Țara Făgărașului», s-a scris mult, datorită îndeosebi studiilor sistematice întreprinse aici de echipa condusă cu ani în urmă de profesorul Dimitrie Gusti. Vorbind despre relațiile interumane ale acestei comunități, sociologii au insistat și asupra spiritului colectiv de dreptate, a atitudinii de intoleranță față de manifestările antisociale, a capacității de a izola și elimina membrii nedemni ai comunității.

«așa se trec bătrînii...»

Nicodim și Maria Codrea, oameni harnici, cu gospodărie înstărită, casă arătoasă și curată, trăindu-și viața în asprimea și bucuria muncii pămîntului, în veselia horelor și a zilelor de sărbătoare, în farmecul serilor lungi de toamnă cu vorbe sfătoase, zicale înțelepte și cîntece de dor, pe măsură ce curgerea anilor îi aducea spre bătrînețe, începeau să-și mărturisească tuturor marea lor tristețe: nu aveau copii. Ce folos de toată truda și agoniseala lor? Pentru cine poamele livezii mai frumoase decît cele ale stațiunii experimentale, «grijite» de badea Nicodim; pentru cine minunatele covoare și ii țesute de lelea Maria? Cine va încălzi cu blîndețea privirii fructele altoiurilor și va binecuvînta cu brațele seva rădăcinilor? Cine va îmbrăca în zilele de sărbătoare veșmintele pe care mîinile au așternut toate formele și culorile florilor și zăvoaielor înflorite? Cine, dacă nimeni nu le spunea cuvintele ce în satul lor erau atît de încărcate cu duioșie și respect: «Tăicuță», «măicuță»?

Mai demult, au luat la ei pe Codrea Sihe, băiat bun, care după 17 ani le-a devenit ca un fiu, dar, cu strîmbă judecată, moartea l-a ales — cu mîna bolii —, pe el. Apoi, a încercat să se aciuiască Ion Codrea, fratele lui Sihe, dar parcă era un alt fel de om. Prea avea vorba răstită, prea îl frămîntau numai banii, nu semăna cu fratele său. Ceva, ca o presimțire, i-a făcut pe bătrîni să nu și-l poată apropia. De aceea s-au înțeles cu o nepoată, Livia Fogoroș, ca după sărbătorile de iarnă să se mute la ei și să le fie ca o fiică. Dealtfel, în jurul bătrînilor au început să roiască o serie de rude care își ofereau serviciile. Unii, pentru că așa se cuvenea să te porți cu doi bătrîni singuri, alții, poate cu gîndul mai mult la moștenire.

La începutul lui decembrie, o epidemie de gripă declanșată în comună a început să facă victime, iar pentru combaterea ei a fost trimis medicul O.J., care i-a consultat și pe cei doi bătrîni, prescriindu-le diverse medicamente. Deși boala lor nu părea gravă, într-o seară s-au simțit brusc mai rău, îndeosebi badea Nicodim, care acuza dureri de burtă și de oase, avea convulsii și amețeli, dar culcat în pat părea că se liniștește. Spre dimineață însă, cînd rudele — conform unei înțelegeri — au venit să îi vadă, nu le-a mai rămas altceva de făcut decît să aprindă cîte o luminare. Și, în timp ce bătrînii erau spălați, gătiți cu hainele de sărbătoare pentru ultima lor întîlnire cu oamenii satului, două bătrîne spuneau bocetul acela neasemuit de frumos despre roua ce li se așterne pe brațe, despre ceața ce li se cerne peste priviri, despre cîmpia de veșnică verdeață pe care vor păși împreună cu picioarele mîngîiate de iarba mătăsoasă, despre odihna și liniștea — ca un cer albastru — a sufletelor împăcate cu sine. Privindu-i, așezați frumos, liniștiți, împreună, cineva a șoptit: «Așa se trec bătrînii».

neodihna pămîntului

Pe dealul unde străbunii satului vegheau — ca niște lari — așezarea, mai spre vîrf, acolo unde azi pasc vitele și nici măcar movilițele de pămînt nu se mai cunosc, se mai pot vedea cîteva cioturi de lemn putrezite. Bătrînii își mai amintesc că pe aceste trunchiuri era sculptat semnul soarelui. Și azi, pe inima crucilor e încrustat același semn, al credinței în lumină, în eterna forță de regenerare a primăverilor. A nins și peste cele două morminte noi, împreunîndu-le, ca și cum bătrînii n-ar mai fi fost bătrîni, ci în anii cînd plecau ținîndu-se de mînă să rătăcească prin zăpadă, și a tot nins, a tot nins, iar ei păreau culcați acolo, sub pătura de căldură albă a pămîntului.

Nimeni, nici chiar copiii nu mai credeau în strigoi și nici măcar poveștile, care odinioară făceau să se înfioare șezătorile, nu se mai spuneau. Amintirea celor doi bătrîni revenea însă mult prea insistent printre oameni. Oarecum împotriva sănătoasei tradiții «morții cu morții...», care readucea imaginea celor plecați doar la soroacele cuvenite.

Oamenii își aduceau aminte că în ziua care a precedat moartea lor, ei au fost împreună la primărie și, chiar în ziua nefastă, bătrînul a trebăluit prin curte, cu mișcări harnice. Și apoi, cu toate că se știa că bătrînii cam pleacă pe rînd, mai ales atunci cînd viața le este lipsită de sprijinul iubirii copiilor, prea s-au dus în aceeași noapte, de parcă... Frazele se opreau rupte. Cuvintele ce urmau a fi spuse erau prea grele. Buzele se temeau să le rostească, să nu fie bănuială cu păcat.

«contabilitatea» șefului de post

Se credea că moștenirea se va împărți între rude. Unii chiar au intrat în posesia unor părți ce socoteau că li se cuvin. Codrea Ion, cel care în ultima perioadă a fost mai aproape de bătrîni, a reacționat însă violent, cu scandal și bătaie, împotriva tuturor pretendenților. Pentru a-și justifica purtarea ca unic moștenitor, a prezentat secretarului primăriei un testament scris de către Maria Codrea. Liniștea satului s-a tulburat și mai mult. Pretendenții s-au adresat tribunalului, dar au pierdut procesul, fiindcă testamentul se presupunea că reprezintă ultima voință a defuncților.

Șeful de post din comună, om meticulos, cu apucături de contabil, s-a apucat să strîngă, să noteze și să sistematizeze toate aluziile, toate vorbele în doi peri sau frînte, referitoare la moartea bătrînilor și, cînd sub toate acestea a tras o linie și a făcut niște socoteli, și-a spus că toată frămîntarea aceasta nu e fără temei. Ca să poată formula o acuzație temeinică, îi trebuiau însă probe, și asta era mai greu de constituit. Ori de cîte ori încerca să fixeze unele elemente, ele se topeau în fața ochilor săi de parcă ar fi fost figurile ridicate din zăpadă de către copiii satului. A întrebat-o pe Lenuța Zenovia de ce vrea să meargă la Făgăraș la autorități și ce dorește să reclame, dar aceasta i-a răspuns că niciodată nu a avut de gînd așa ceva. Rogozea Ion, care-l numea pe Ion Codrea «criminalul», întrebat, a negat acest cuvînt. Chiar tatăl moștenitorului, care i-a reproșat cu asprime fiului său condițiile suspecte de deces ale bătrînilor a retractat totul. Bănuiala, presimțirea neagră pe care le aveau oamenii nu erau suficient de precise, de sigure pentru a putea fi susținute. Oricum, era vorba despre o acuzație cumplită.

Șeful de post notase în hîrtiile lui cu socoteli că atitudinea de izolare și dispreț cu care satul îl stigmatiza pe Codrea Ion s-a accentuat după ce acesta a scos la lumină testamentul. Nu era vorba despre cei pe care îi privase de moștenire, ci despre cei neinteresați, care cunoșteau gîndurile celor doi bătrîni, adevăratele lor sentimente față de Ion și, mai ales, împrejurarea elementară că Maria Codrea nu știa scrie. Iată deci ceva concret, verificabil. În adevăr, s-a constatat că pe certificatul de căsătorie a semnat prin punere de deget, apoi la spital și în acte ulterioare încheiate la primărie, lelea Maria a folosit tot amprenta digitală. Obținînd permisiunea pentru o expertiză grafologică, a putut dovedi, fără drept de tăgadă, că testamentul a fost plăsmuit.

Cîteva file ale registrului contabilicesc al șefului de post erau împărțite cu linii orizontale, pe ore, unde înscria tot ce s-a întîmplat în ziua în care au decedat bătrînii, cele mai mici și aparent neînsemnate amănunte. Cu linii drepte, frumoase, trase cu rigla, sublinia în diferite culori notațiile, după importanța ce o aveau. Cu două linii subliniase declarația vecinei bătrînilor, Balca Viorica, în sensul că pe timpul de seară al aprinderii lămpilor (el fixase declarațiile între liniile dintre ora 18 și 19), Codrea Ion a dat celor doi bătrîni medicamentul, adică fiecăruia cîte o pastilă albă. Imediat după aceea, bătrînul a fost cuprins de tremur. A cerut vecinei să-i scrie o declarație detaliată, cu care s-a dus la medicul ce le prescrisese medicamentele. Da, erau printre ele și pilule albe, dar nu de mărimea pe care o precizează martora. Numai o expertiză ar putea dezvălui adevărul. Bănuielile se conturau suficient de grave pentru a o cere. A înaintat deci dosarul și expertiza a fost aprobată de către procurorul Alexandrescu.

O comisie întreagă, în frunte cu un procuror și un medic judiciar, a poposit la cimitirul satului. Era înflorit. Mîini grijulii au sădit și pe mormintele celor doi bătrîni albăstrele, petunii, zambile — ca privirea celor ce dorm să se mai poată desfăta în soare prin ochii florilor. Tăcuți, uimiți, oamenii priveau la deschiderea mormintelor cu strîngere de inimă. «Nici aici nu au liniște...»

Raportul de expertiză a fost decisiv: «Stricnină!». Acesta a fost deci medicamentul!

Vinovatul a fost arestat pentru dublă crimă, iar mormintele victimelor sale au trecut în pacea uitării. Și satul, în liniștea vieții sale obișnuite.

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ
Valea Jiului — muncă și conștiință
Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică: Dan BÎRLĂDEANU

FLACĂRA ALBUM

EWA AULIN,

încă o suedeză care își caută norocul pe platourile italiene.

DIDA DRĂGAN,

o voce pe care o vom auzi, cu siguranță, și la cenaclul Flacăra.

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII – NR. 48 (964) – 24 NOIEMBRIE 1973

Flacăra

Colentina — litoralul Bucureștiului? (Gh. Vintilă)

Pe unde a dormit George Washington stau treji Gilda Marinescu și Ștefan Radof. (C. Cioboată)

Vedetele. Sau zîmbiți vă rog. (Gh. Vintilă)

Nu poți face scrob fără să spargi ouă. Și nici să ridici blocuri fără să dărîmi șandramale. (Radu Constantinescu)

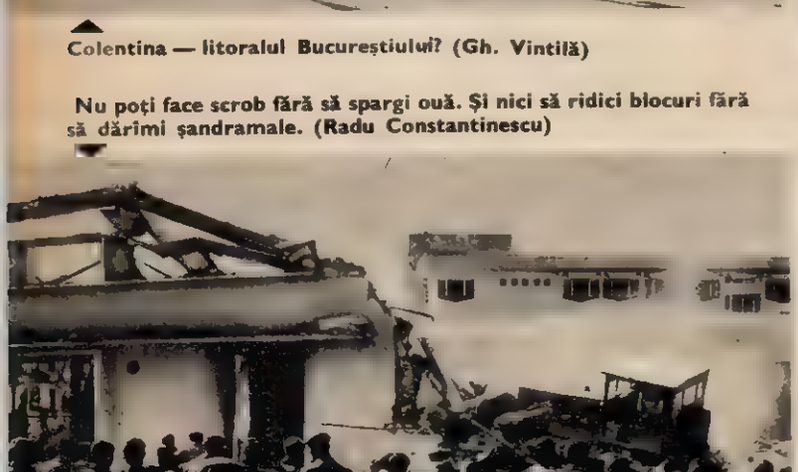

Sfîrșit de sezon. (Ion Predoșanu)

E liniște pe litoral! (Radu Constantinescu)

După asprele bătălii de toamnă, parada victoriei. (Lică Iosif)

Un viitor căluşar, fiu al cunoscutului solist dansator Constantin Drăghici din comuna Osica, judeţul Olt. (Constantin Lavric)

Fiecare merge cum poate. (Constantin Lavric)

Cînd e peşte în barcă, e şi pe tejghea la Compescaria şi la Delta. (Gheorghe Vinţilă)

Constanţa. Pregătirea refugiilor pentru călători în vederea sezonului rece. Apropo de huliganism. (Radu Constantinescu)

Toamnă. Amintiri... (Nicolae Tokacek)

„m-am întors mai mîndru că sînt român, fericit că eu, băiat de țărani din ialomița, care au muncit cu ziua, am ajuns unde-am ajuns și am văzut ce-am văzut“

• Patru autocamioane românești într-o expediție de 8 000 kilometri, de la Brașov la Caraci, în 35 de zile

• Mașinile au mers ca un ceas. Doxă, nu alta

• 600 de kilometri am văzut numai nisip și-am visat numai apă

• Atunci mi-am dat seama că noi am avut și o sarcină patriotică

• Carnea de cămilă e ca un garf de porc peste care ai pus două linguriță de zahăr

Omul din fața mea vorbește răspicat, cu acea asprime a cuvîntului, rostogolit și zgrunțuros, de început de Ardeal, și eu îl întreb despre șoferi, și el o ține înainte cu mașinile, ba că direcția s-a comportat extraordinar, ba că acumulatorii au făcut și-au dres. Încerc să mă mai întorc o dată la șoferi, dar fără succes. Interlocutorul știe una și bună, lasă, tovarășe, mă liniștește, parcă mai e o noutate pentru cineva pe lume că românii sînt muncitori și că le merge mintea ca briciul, nu mai e, dar cu autocamioanele e altă treabă, e pe invers. Înțelegi dumneata, mă întreabă, sau e numai un tic verbal, înțelegi, e mare lucru să concurezi cu ford sau cu diesel sau mai știu eu cu ce marcă renumită și, colac peste pupăză, să și cîștigi, tu, care acum vreo 20 de ani cumpărai pînă și biciclete din import.

Își cere scuze o clipă, și mă folosesc de prilej pentru a vă mărturisi că mă aflu la Brașov, la Uzina de autocamioane, de vorbă cu unul din membrii expediției auto Brașov-Caraci, cu cel mai vîrstnic, tehnicianul Gheorghe NISTOR, comunist încercat, conducătorul «Roman»-ului de 5 tone, 0441 Bv, primul autocamion românesc care a trecut frontiera Pakistanului *din cele peste 1 000 de vehicule de acest* gen pe care — în cadrul unui amplu acord — întreprinderea de comerț exterior «Autotodacia» urmează să le livreze partenerilor de acolo.

Revine, și începe să-mi povestească cum a fost cu plecarea. Ei bine, zice, a sosit la Brașov un reprezentant al firmei pakistaneze, care a semnat contractul, și ai noștri l-au informat că pe data cutare, peste o lună, îi vor expedia primele patru «Roman»-uri și un «Aro», dar ei a zis nu, nu le expediați, le puneți voi pe roate și le dați drumul spre Caraci, ca să văd și eu pe ce dau banii, să le supun la o primă probă de rezistență. Oamenii s-au cam speriat, și-au făcut socoteala că 8 000 de kilometri nu-s de ici de colo, de, aproape un sfert de ecuator, și-apoi peste 1 000 din ei neasfaltați! Dar s-au speriat degeaba, mașinile au mers ca un ceas Doxă, nu alta. Dealtfel, inginerul pakistanez nu ne-a însoțit decît pînă în Iran. Apoi a luat avionul și s-a dus acasă. Se convinsese omul pe ce fel de marfă dăduse banii.

— N-ați avut nici o pană pînă la sfîrșit?!

— Una singură, de cauciuc. Culmea ironiei, întîmplată la Ruse, de cum scosesem pasul din curtea noastră. În rest, nimic. Mașinile s-au comportat excelent.

Mă interesez ce s-ar fi întîmplat dacă ar fi avut vreun necaz, vreo defecțiune gravă, și omul cumpănește răspunsul doar o fracțiune de secundă.

— Pînă în Turcia n-ar fi fost mare dandana. Am fi tras pe dreapta și-am fi reparat. După ce am trecut frontiera turcă, lucrurile s-au complicat, căci vameșii ne-au sigilat toate piesele de schimb. Dacă am fi avut vreo defecțiune mai serioasă, ar fi trebuit să umblăm la lăzi și asta nu se putea întîmpla decît la un comisariat de poliție. Dar n-a fost nevoie și-am scăpat astfel de un eventual balamuc.

Așadar, recapitulez, la 25 iulie a fost plecarea, ce-ar fi să-mi desenați traseul drumului, îi propun, omul cere un bob zăbavă și scoate de undeva o hartă. Apoi începe. Am coborît în Bulgaria, mai întîi, apoi am trecut în Turcia. Am sărit Bosforul cu bacul, nu, podul suspendat nu era încă gata, îi mai lipseau balustradele.

Deci Istanbul, de la Istanbul la Ankara, am traversat după aceea vulcanul Ararat, la noi era luna lui cuptor, iar acolo nu vedeam prin parbriz de zăpadă, a urmat Iranul, Tabriz, Teheran, Tehran, cum zic ei. Tare mult mi-a plăcut mie cum îl mănîncă ei pe e, comentează, acolo am stat cinci zile, am făcut demonstrații în fața specialiștilor și a importatorilor locali. Apoi am tăiat deșertul Afganistanului, peisaj ca pe lună, 600 de kilometri am văzut numai nisip și am visat numai apă. A urmat frontiera cu Pakistanul, pe care am depășit-o exact în ziua de 23 August, cînd ne-am permis și noi, de, ca între bărbați, o gură de țuică, de Pitești, dintr-o sticlă pe care o primisem la Tabriz, de la [illegible]toriștii care lucrează acolo la o linie de montaj. Tot drumul a durat 35 de zile mari și late și am făcut o socoteală la sfîrșit: am mers între 5 și 600 de kilometri pe zi, cu o viteză medie de peste 80 la oră.

— Ce v-a impresionat cel mai mult în acest răstimp?

O sumedenie de lucruri, îmi răspunde, dar n-am să uit o treabă, cu care m-am mîndrit la toată lumea cînd m-am întors. Tocmai trecusem în Pakistan, la Quetta. Eram frînți de oboseală, căci ultimii 200 de kilometri dinaintea frontierei fuseseră neasfaltați, niște pante îngrozitoare, pe care s-a filmat, cu ani în urmă, «Salariul groazei». Ajunsesem la hotel, parcasem hărăbăile lîngă mașinuțele localnicilor, știți, e un obicei în Pakistan, mașinile sînt pictate ca papagalii, în culorile cele mai vii, uneori te doare capul, ei bine, tocmai [illegible] uitam la o asemenea minune, cînd s-au apropiat de noi cîțiva tineri. Ne-au întrebat de unde sîntem și le-am răspuns, și-atunci unul a început s-o rupă pe englezește, gud, gud, Ceausescu, Ceausescu, gud frend, și-au început să ne strîngă mîinile ca unor prieteni vechi care au lipsit multă vreme.

După o inspirație continuă:

— Nu numai în Pakistan, ci peste tot pe unde am trecut, tovarășul Ceaușescu este foarte cunoscut și foarte iubit, numele dînsului e un simbol, am înțeles noi, al demnității și hărniciei poporului nostru, iar despre români se vorbește cu respect și admirație, și eu m-am fudulit la oameni cu treaba asta, cînd m-am întors. Le-am spus copiilor, mă, astăzi, dacă pleci în lume, oriunde, și spui că ești român, *atunci îți merge bine, că oamenii* au auzit de români și îi apreciază pentru calitățile lor.

Face o nouă pauză, apoi reia un răspuns întîrziat:

— M-au mai impresionat destule... În Turcia, de exemplu, am văzut țărani încă muncind cu plugul de lemn, iar în Afganistan am asistat la un treierat, adică la trecerea unui tăvălug peste spice, tăvălug tras de o cămilă, în urma căreia venea omul și stringea paiele cu mîna.

Încerc să abat discuția asupra șoferilor, asupra comportării oamenilor, și Gheorghe Nistor își pierde brusc cadența, nu înțeleg, cum să se fi comportat oamenii, bine, și-au făcut datoria și, la urma urmei, au onorat sarcina ce li se încredințase, că mie îmi vine să cred că noi am avut și o sarcină patriotică. Înțelegeți cînd mi-am dat seama de asta, mă întreabă, dar îmi aduc aminte de ticul verbal de mai înainte și mă mulțumesc să-l ascult. În cursul demonstrațiilor pe care le-am făcut, mă lămurește, la Tabriz, la Teheran, la Caraci, peste tot. Mi-aduc aminte că, la Tabriz, a apărut la un moment dat un importator dintr-un oraș vecin; un tip gras și nădușit, cu o havană în colțul gurii. Ne-a întrebat ce sîntem, i-am spus, *și n-a părut prea încîntat, declarîndu-ne* că el e mulțumit de fordurile sale, și-a tunci ne-am simțit nu știu cum, ne-am făcut ai dracului și ne-am dat cîțiva jos din cabină și l-am pus să *încerce. Două ore* a stat pe lîngă «Roman»,nu-i mai venea să plece și ne-a spus că mașina noastră nu e cu nimic mai prejos ca fordul, și noi am rîs, parcă ne spunea că a descoperit Columb America! Atunci mi-am dat seama că noi am avut și o sarcină patriotică.

Îl întreb care a fost cea mai grea porțiune a drumului, convins că o să revină la povestea cu «Salariul groazei», dar nu, îmi relatează despre inundațiile peste care au dat în Pakistan, la Sukkur, toate drumurile le erau tăiate, și-atunci, îl aud, ne-am oferit serviciile Comandamentului de salvare și oamenii ne-au primit cu lacrimi în ochi, dar mare lucru n-am putut face pentru ei, recunosc, pentru că drumurile erau inaccesibile.

— Și cum ați plecat? S-au retras apele?

— Apele au stat pe șosele două luni. Noi am mers cam 500 de kilometri de-a lungul unor canale de irigație, pe un praf nemaipomenit. Cînd am ieșit de-acolo, eram plini de noroi, negri ca niște coșari, de nu se mai cunoștea om cu om.

Înaintea despărțirii, mă interesez, bolnav de această maladie a superlativului, ce l-a deranjat cel mai mult în această dificilă expediție de 35 de zile. Răspunsul vine cu întîrziere:

— După Afganistan, ne-a fost mereu foame. De mîncare găseam, dar nu găseam pîine. Ne dădeau un fel de cocă întinsă și prăjită pe piatră. Mîncam ca sparții, dar nu ne-am săturat niciodată, că așa e românul nostru, nu poate fără pîine.

*

Tudor Stoica, Pavel Peter, Ion Baba, Carol Chițac, Gheorghe Zichil, Dumitru Dobrin și Mihai Brînză — iată numele celor șapte șoferi brașoveni, membri ai călătoriei auto România-Pakistan, oameni pe care-i cunoaște de-acum toată urbea și care sînt supranumiți — comit cu bunăștiință o indiscreție și nu o nedelicatețe — «șoferii iadului», după numele unui film.

Dintre ei, am ales pentru o scurtă discuție pe Dumitru DOBRIN, alegere dictată în mare măsură de faptul că mulți dintre colegii săi se mai află în Pakistan.

Dumitru Dobrin, născut, crescut, ce-ai fi să te recomanzi mai detaliat — îl îmbol desc — și-i surprind privirea timidă, e un brunet scund și înfundat, născut în Ialomița, la Reviga, are 24 de ani, a fost mezinul *expediției*, a *terminat* școala de mecanici auto de la «Steagul roșu», mai are frați, mai are surori, a condus ultima mașină din convoi, 0444 Bv. Eu am fost *întotdeauna ultimul, ride cu douăzeci* de subînțelesuri.

— Chiar întotdeauna?!

— M-am născut ultimul dintre frați. În armată am fost închizător de pluton. În drumul spre Pakistan, mereu mă trimeteau după apă, că eram cel mai mic, hai Mitică, fă Mitică, dar mai mult în glumă că toți cu care am fost la Caraci sînt oameni excepționali. Am împlinit 24 de ani în Turcia, la Edirne.

— Și cum ți-ai sărbătorit aniversarea?

Ride din nou. Are un zîmbet furișat, de fetiță, care se deschide apoi într-un gîlgîit. Am băut coniac românesc, ultima sticlă, o pusesem deoparte special. Aș mai fi dat eu și-o bere, dar pe acolo era scumpă, scumpă rău, îmi explică, și-i pun întrebarea automat următoarea, ce-au mîncat, și-mi spune că de toate, dar cel mai mult i-a plăcut carnea de cămilă, e ca de porc numai că e mai dulce, parcă e un gard de porc peste care ai pus două linguriță de zahăr.

Și mașinile cum au mers, mă interesez, cum să meargă, strună, am avut noroc cu toate camioanele, n-am schimbat un șurub pînă-n Pakistan, dacă noroc se poate numi asta, cred că am spus o vorbă nelalocul ei. Avem autocamioane bune, ce mai, putem să ne mîndrim cu ele! Să fi văzut cum se uitau la ele străinii, pe drum, ar fi pus banii jos, dar noi aveam obligația să ducem mașinile la Caraci.

Vrea să plece, dar îl sechestrez, stai, Mitică, *nu s-a terminat*, spune, ce le-ai povestit prietenilor cînd te-ai întors? Din nou rîde de-a binelea, chiar vreți să știți, zice, chiar vreau, păi prietenii m-au întrebat *cum arată fetele* de pe acolo, și ce le-ai spus, le-am spus, fraților, cum le-ați văzut voi le-am văzut și eu, că umblă cu toată fața acoperită, cum se arată la noi în sat babele, la *unele înmormîntări*.

Se așază la vorbă, îmi povestește despre hippy și despre drogații pe care i-a văzut în Afganistan, le sticleau ochii ca la cîinii turbați, zice, și-mi place voluptatea asta de a se cufunda, la fiecare două cuvinte, într-o comparație despre vederile pe care le-a trimis acasă, să se bucure ai lui că s-a ales ceva din mezin, despre întoarcerea cu Jumbo Jet-ul, prin Beirut, despre dificultățile pe care le-a avut, în primele zile, în Pakistan, unde mașinile circulă pe stînga, despre unele, despre altele.

— Mitică, aș vrea să-mi spui cu ce te-ai întors tu din călătoria asta?

O clipă de tăcere. Încă una. Mai multe.

— Sincer să fiu, mi-am cumpărat un ghiul și un pulovăr. Dar înainte de astea, m-am întors mai mîndru că sînt român, fericit că eu, băiat de țărani din Ialomița care au muncit cu ziua, am ajuns unde am ajuns și-am văzut ce-am văzut. Asta e. Cu asta m-am întors.

Ovidiu NEGOIȚĂ

ce profețim,
ce profesăm

hiuvet tovarit

Tulburător acest sentiment al comunicării care se statornicește cu vremea între oameni aparținînd nu numai unor națiuni diferite, *dar și unor geografii spirituale* complet deosebite una de cealaltă. Cu toate acestea, nici distanța, nici felul de viață, nu-l împiedică să angajeze un dialog impresionant, mai ales cînd acesta se poartă de la suflet de popor la *suflet de popor cu limbajul artei*, cu precădere al celei populare. Fiecare observă cu admirație că deși unul e mai molcom la grai și celălalt mai aprins, nimic nu-i oprește să se întîlnească prietenește, să discute în acea intimitate proprie parcă ambianței unei vechi și mari familii. Sentimentul acesta e cu atît mai trainic cu cît el nu constituie un privilegiu numai al reprezentanților de frunte ai popoarelor, ci a cuprins oamenii înșiși.

Mă gîndeam la toate acestea asistînd recent la spectacolul prezentat de ansamblul Ligii Tineretului Democrat din Finlanda într-una din sălile bucureștene, în cadrul turneului întreprins în țara noastră ca răspuns la vizita similară efectuată anul trecut în Țara Lacurilor de Ansamblul Uniunii Tineretului Comunist. Mi-am amintit cu acest prilej multele mărturii de prietenie pe care în această minunată țară, cu o vocație atît de pronunțată a păcii, le-am putut remarca la nenumărați oameni. Și cînd spun aceasta **mă gîndesc înainte de toate la foarte activa** *asociație de prietenie dintre cele două țări*, care are în președintele ei, prestigiosul actor și regizor Süvola,și secretarul său, filologul specialist în limba română, absolvent la București, Seppo Siren, animatori cu o exemplară dăruire în promovarea comuniunii tot mai vii dintre Finlanda și România

Mi-a fost dat în 1970 să fiu prezent la adunarea festivă a asociației,consacrată zilei de 23 August. Cîtă lume venise, unii dintre ei, în semn de stimă, îmbrăcați în frumoase costume populare românești. Programul susținut de o mică formație folclorică românească era savurat cu un entuziasm de cunoscători căci fiecare avea acasă un disc cu muzică populară, cîteva lucruri de artizanat păstrate ca niște odoare nespus de dragi inimii Ca să nu mai vorbesc că de cum treci pragul sediului asociației simți după întreaga ambianță că ai intrat într-o casă românească. Se simte peste tot mîna prietenului nostru Seppo, care pe deasupra imediat te pune la curent cu tot ceea ce înseamnă la zi prezența românească în această țară, de la mica știre despre România,apărută într-un ziar de provincie,pînă la evenimentele de primă mărime ale relațiilor dintre cele două țări.

Nu uit mai ales întîlnirea la care am fost invitat să particip pe un șantier de construcții în vestitul cartier Esbo. Într-o pauză de masă, în obișnuita baracă improvizată a oricărui șantier, s-au adunat cîteva zeci de muncitori, fiecare cu merindea în față, cu nelipsitul lapte și cafeaua cuvenită, la ritualul acesta fiind poftit și eu pentru ca după ce fiecare a terminat de mîncat să începem vibranta discuție. Nici un protocol, nici o solemnitate. Oamenii se interesau de lucruri pe care uneori mi-era de-a dreptul greu să le lămuresc cu exactitate: la ce vîrstă ies la pensie constructorii noștri? Cam ce procent de femei lucrează în construcții și cît cîștigă? N-avem cumva nevoie de niște constructori pricepuți ca ei? Și cîte și mai cîte, de la chestiuni ale vieții de toate zilele pînă la istorie și politică, la securitatea europeană și dezarmare. Impresionant era faptul că dialogul curgea firesc, aproape neobservînd că între timp prietenul Seppo Siren mai trebuia să și traducă.

La despărțire unul dintre bătrînii constructori m-a bătut pe umăr și mi-a zis: HIUVET TOVARIT, adică *buni tovarăși*. *Cuvinte* pe care *le-am repetat și eu la sfîrșitul* reîntîlnirii cu prietenii finlandezi, prilejuită de luminoasa deschidere de suflet a spectacolului folcloric prezentat la București.

Niculae STOIAN

mărturii din primele zile de lucru ale doctorului **Vasile Boici** *după brevetarea medicamentului său*

— ridică-te și umblă!
— nu pot, doctore, sînt paralizată
— nu mai ești

— Dar nu pot, doctore, să umblu, că de doi ani nu m-am ridicat din pat. M-au dus la Iași, la București, înapoi la Iași, la Suceava, iar la București, la Suceava și la Iași, că aproape nu mai știu cum am ajuns aici la Timișoara.

— Totuși, îndrăznește, ridică-te și umblă, ca la 24 de ani...

— Doctore, de doi ani sînt povară pentru ai mei și nu îmi pot crește copiii!

— Ridică-te și umblă!

— Nu pot, doctore, sînt paralizată.

— Nu mai ești.

Și totuși tînăra Veronica Tănase din Suceava, în vîrstă de 26 de ani, mamă a doi copii, nu se ridică de pe patul ultimelor suferințe. Doctorul Boici o ajută, o conduce pînă în mijlocul salonului, o lasă și se îndepărtează. Pînă la perete. «Bolnava» e gata să se prăbușească. Nu, nu de durere. De uimire: de doi ani nu a mai stat pe picioarele ei. De la prima naștere prin cezariană. Medicii din Suceava, Iași și București i-au recomandat o nouă sarcină, că poate își va reveni. Zadarnic. Era gata să n-o trateze nici doctorul Boici cu echipa sa, încă enigmatică pentru mulți, dar s-a înduplecat, a îndrăznit, nu cînd a fost rugat, ci cînd a fost întrebat:

— Sînt mamă a doi copii. Cum pot să-i cresc dacă eu sînt, la rîndu-mi, îngrijită de bărbatul meu. El mă spală, el îmi dă să mănînc și îmi pune copilul la sîn. Aici glasul Veronicăi se înăbușă, face eforturi vizibile să se reculeagă. O privesc sute de ochi. Trebuie să fie tare. Ochii încremeniți, ca în fața unui miracol, sînt ai studenților timișoreni care participă la prima apariție în public a doctorului Vasile Boici. Da, e prima în 20 de ani! Și doctorul e cu echipajul complet! Medicii Titu Ghiuriță, Ioan Ionescu, Dumitru Mateciuc, Vasile Dindelegan și Gheorghe Dan. Inițiativa întîlnirii cu cîteva sute de studenți din Timișoara aparține Casei de cultură a studenților (profesorii Cornel Secu și Viorel Marineasa).

*

Veronica Tănase povestește mai departe. Și-a recăpătat strălucirea ochilor și a obrajilor de la 23-24 de ani. Din mulțime se ridică o șatenă. După mișcări ar putea avea 25-30 de ani. După ridurile de la ochi peste 40. Este din Dej, economista Eugenia Gabriș. Douăzeci de ani au chinuit-o migrene blestemate. Era condusă la servicîude rude. De acum va merge singură. Povestește. Este contagios de volubilă, notez doar finalul spuselor sale: *«medicamentul «Boicil» nu este o minune, ci o realitate, o certitudine. Pentru noi este un temei de mîndrie patriotică. E greu să evaluăm această pagină a medicinii românești».*

*

Dar e așteptat doctorul Boici. Numeroase priviri crispate, iscoditoare, ciudate, neîncrezătoare se transformă treptat, ajung parcă la un numitor comun în fața relatării simple. Un oarecare meșter care nu găsește nimic nefiresc în ceea ce a făcut. Consemnez cu aceeași simplitate necesară:

— Începuturile muncii mele au fost cauzate de suferințele proprii și ale multor altora. Am pornit de la ideea că există numeroase dureri, și oameni care nu pot să lucreze, care au necazuri în familie, în societate. Auzisem și citisem despre proprietățile unor plante: am început să le studiez și să fac extracții. Înainte de a fi medic, am fost profesor de chimie; de aceea îmi era relativ ușor. Cîte încercări am făcut nici eu nu mai știu. Făceam experiențele pe mine însumi; apoi pe soție, pe soacră (ilaritate în sală) și pe alte rude, convins că nu mă vor divulga. Căutam o substanță care să nu fie nocivă și în același timp să înlăture cauza durerii. Cu multă trudă și suferință mi-am vindecat un picior. Celălalt a mers mai ușor. Oamenii din sat (căci eram medic într-un sat din Banat pe atunci) au observat imediat. Nu le puteam spune cu ce m-am tratat. Medicamentul nu era omologat.

Și relatarea continuă. Se pun întrebări: Care este planta «miraculoasă». Care? O plantă care crește pe pămîntul nostru. Crește și cînd doctorul Boici nu era doctor. Și va mai crește. Nu, ea nu poate fi descoperită prin vrăji. Nici la întîmplare. Descoperirea și metamorfozarea ei în «*Boicil Forte*» a durat două decenii. Două decenii de căutări, de dăruire omului. Nu, nu din sensibilitate pentru anumite plante au avut unii rezerve față de doctorul Boici. Descoperitorul Boicilului spunea modest și cumpătat că au existat discuții frățești, păreri deosebite, eventual

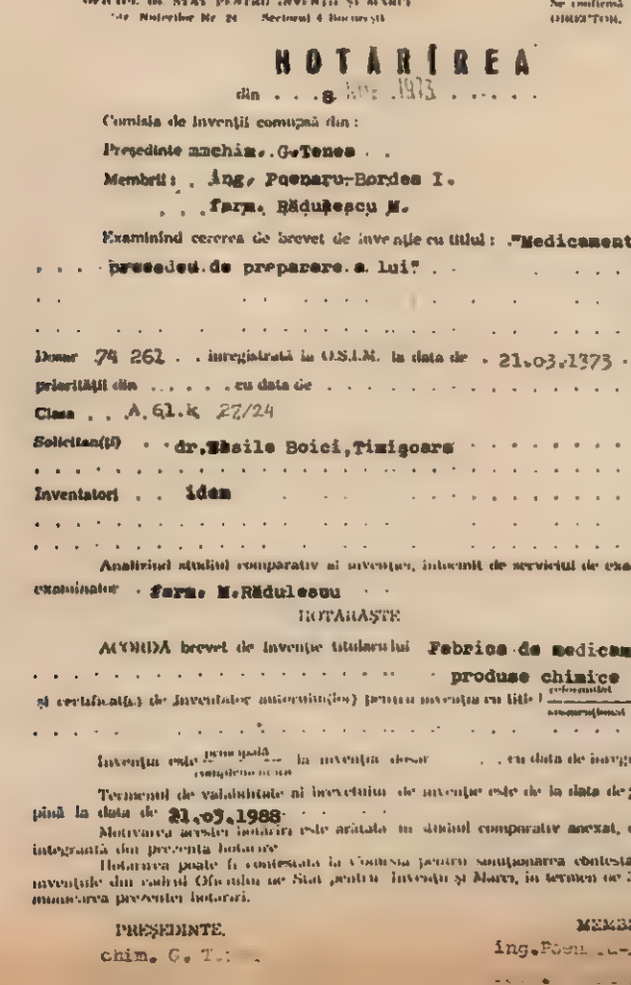

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI TEHNOLOGIE
OFICIUL DE STAT PENTRU INVENȚII ȘI MĂRCI
Str. Ministerul Nr. 24 Sectorul 4 București

Se confirmă
DIRECTOR.

HOTĂRÎREA

din . . . 8 ianuarie 1973 . . . . .

Comisia de invenții compusă din:

Președinte ing.chim. G.Tenea . .

Membrii: . Ing. Poenaru-Bordea I.

. . . farm. Rădulescu M.

Examinînd cererea de brevet de invenție cu titlul: "Medicament antialgic și procedeu de preparare a lui" . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Dosar 74 261 . . înregistrată la O.S.I.M. la data de . 21.03.1973 . cu invocarea priorității din . . . . . cu data de . . . . . .

Clasa . . A.61.K 27/24

Solicitant(ți) . . dr.Vasile Boici,Timișoara . . . . . .

. . . . . .

Inventatori . . idem . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Analizînd studiul comparativ al invenției, întocmit de serviciul de examinare . . . examinator . farm. M.Rădulescu

HOTĂRĂȘTE

ACORDĂ brevet de invenție titularului Fabrica de medicamente și . . . . . produse chimice "Terapia"Cluj

și certificatul de inventator autorului(ilor) pentru invenția cu titlul (denumirea)

. . . . . .

Invenția este (nouă sau perfecționare) la invenția despre . . cu data de înregistrare . . . .

Termenul de valabilitate al brevetului de invenție este de la data de 21.03.1973 pînă la data de 21.03.1988 . . . .

Motivarea acestei hotărîri este arătată în studiul comparativ anexat, care face parte integrantă din prezenta hotărîre.

Hotărîrea poate fi contestată la Comisia pentru soluționarea contestațiilor privind invențiile din cadrul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, în termen de 3 luni de la comunicarea prezentei hotărîri.

PREȘEDINTE. MEMBRI:

chim. G. T[illegible] ing.Poen[illegible]

și unele invidii, obișnuite printre medici. Dar cine, în afară de doctorul Boici va cunoaște vreodată dimensiunile și formele eventualei invidii? Am fost martorul efectuăr. mai multor tratamente de către doctorul Boici și colaboratorii săi de la Centrul experimental de pe strada Văcărescu din Timișoara. Din motive de spațiu redau un singur caz, din ziua de marți 13 noiembrie 1973. Pacientul este profesorul Antonio Este Vez, dirijor din Venezuela — Caracas. De multă vreme boala îl pusese în imposibilitate de a-și exercita profesiunea. După 10 minute de tratament și, după ce învinge propria sa neîncredere, pacientul, uitînd parcă de prezența noastră, începe să dirijeze o imaginară orchestră cu muzică și ritmuri fascinante, surprinzătoare pentru cei aproape 60 de ani ai săi. Primul meu gînd a fost atunci că multor pacienți le trebuia o voință mai puternică să suporte ideea vindecării fulgerătoare decît tratamentul propriu-zis. De aceea, nu știu ce pare mai imposibil de crezut: să vezi din nou armonia omenească a mișcărilor celui imobilizat cu cîteva minute înainte sau atitudinea glacială a unora în fața unei atît de evidente descoperiri. Și, tot de aceea, m-am convins că nu este paradoxal să afirm că absurdul este o noțiune născută din realitate. Fiindcă numai absurdul a putut genera eliberarea unui certificat de naștere abia după aproape 20 de ani: BOICIL FORTE, BREVET NR. 74261 DIN 8 NOIEMBRIE 1973. Dar de ce mai există și astăzi sceptici și negativiști?! Doctorul Boici i-a invitat pe studenții medicinești și pe toți cei care doresc să asiste la aplicarea tratamentelor. De ce trebuia aproape invariabil să aibă atitea antonime: inerție, suficiență, invidie, lașitate, egoism, birocrație, orgoliu, prudență?! De ce trebuia să se ia în circulație minuscule («nevinovate, fie») legende defăimătoare din care nu putem să nu amintim două, reproduse la întîlnirea cu studenții, de colaboratorii doctorului Boici. Prima:

— Doctore Ionescu, aseară, la Reșița, a murit unul după ce i s-a făcut o injecție în cap cu Boicil.

Doctorul răspunde: Cu Boicil se tratează numai la această secție experimentală din Timișoara. Curînd vor fi cinci centre în țară.

2. Doi cetățeni din Calafat, soț și soție:

— Doctore, mi s-a spus de către cineva la București că toți care ne-am tratat cu Boicil murim după șase luni. Fiți bun și vedeți cînd împlinim șase luni, cît mai avem de trăit?

Doctorul, calm: Ieri ați împlinit șase luni...

Pentru cazul doctorului Boici hiperbola a căpătat, uneori, proporții homerice. Unii au spus că mor jumătate din cei tratați. Profităm de ocazie și le răspundem tuturor: «Vor muri toți». Dar fiecare la vremea lui. Și nici unul nu va muri de Boicil. Dovada: aproape 12 000 de cazuri tratate. Altfel de ce ar fi peste 30 000 de bolnavi înscriși pentru tratament? Din România, S.U.A., Iugoslavia, Danemarca, Italia, Venezuela, Canada, Ungaria și cine mai știe de unde.

Dar de fapt ce înseamnă *Boicil*? Înseamnă lichidarea sau ameliorarea suferinței. Înseamnă sistarea importării unor costisitoare medicamente, prelungirea capacității de muncă. Și etalon al dăruirii unei cauze. «Boicil forte» înseamnă acel medicament original românesc a cărui carieră abia începe.

Și mai e ceva ce trebuie reamintit ca un adevărat triumf al binelui: la 8 noiembrie 1973, medicamentul «Boicil forte» a fost brevetat. El e azi o realitate a noastră, a tuturor.

Constantin VINTILESCU

harghita

Reporterii noştri prezenţi timp de o săptămînă în mai multe oraşe şi localităţi rurale din judeţul Harghita s-au străduit să vă prezinte îndeaproape şi pe îndelete imagini cît mai concludente din viaţa curentă a acestor locuri de ţară.

un judeţ - staţiune

Pe întreg cuprinsul judeţului, oamenii se plîng de faringită, de otită şi reumatism cronic. Ne găsim — ne-au explicat locuitorii Harghitei — în cea mai friguroasă parte a ţării, într-o zonă pitită în depresiuni intramontane prin care vara trece grăbită, iar anotimpul zăpezilor se instalează stăpîn vreme de 6 luni şi mai bine. La Joseni meteorologii au descoperit polul frigului, iar la Gheorgheni, în 1924, mercurul termometrelor a coborît pînă la minus 35 de grade. O veritabilă ţară a frigului cu 6 610 kilometri de teren arcuiţi peste dealuri şi munţi. În compensaţie, natura a zăvorît în adîncurile subsolului peste 2 000 de izvoare de apă minerală, între care nu puţine cu ape termale, celebre în întreaga Europă pentru proprietăţile lor curative în maladiile cordului şi sistemului osos. Şi tot aici, în străfundurile pămîntului, zvîrcolirile tectonice ale erelor apuse au încătuşat mari zăcăminte de pirite cuprifere, minereu de fier, caolin şi sare.

O regiune bogată şi neasemuit de frumoasă. Aproape pretutindeni vegetaţia şi-a conservat originalitatea ei ancestrală. Într-o vreme în care ţările apusului îşi repopulează natura sleită cu iepuri şi căprioare de import ba, în ultima vreme, chiar şi cu melci şi broaşte — în codrii Harghitei trăiesc departe de bătaia puştii ursul montan, rîsul, cocoşul de munte, găinuşa sălbatică, şi mai cu seamă turme de cerbi şi căpriori.

Nu e mai puţin adevărat însă că dacă aici, sub poala Carpaţilor Orientali, dispunem de păduri neumblate şi de un apreciabil patrimoniu forestier, aceasta se datoreşte şi faptului că în această parte de ţară civilizaţia a pătruns tîrziu şi s-a extins cu paşi de melc. În vechea monarhie austro-ungară ţara secuilor se afla la capătul imperiului, iar locuitorii ei deţineau adevărate recorduri la capitolele neştiinţă de carte şi mortalitate infantilă. Izolate şi urgisite au rămas fostele judeţe Ciuc, Odorhei şi Trei Scaune şi în perioada interbelică. Iată cîteva date concludente desprinse dintr-o cronică a anului 1944. Pe întreaga suprafaţă a judeţului Ciuc activitatea industrială se rezuma la prelucrarea simplă a lemnului pînă la nivel de cherestea şi la extracţia modestă a minereurilor de fier, cupru şi sare. În acelaşi perimetru teritorial nu se afla nici un kilometru de drum modernizat. În şcoli şi grădiniţe se ocupau cu instruirea copiilor mai puţin de 600 de cadre didactice, iar reţeaua sanitară cuprindea un singur medic la 5 000 locuitori.

O situaţie proprie de altminteri majorităţii judeţelor din România şi care reclama revoluţionarea activităţii curente şi de perspectivă în toate domeniile existente. Dar începutul începuturilor a însemnat şi aici crearea unei economii stabile şi prospere, principala garanţie a progresului multilateral şi baza obiectivă a dezvoltării conştiinţei sociale.

Intrat mai tîrziu în circuitul industrializării socialiste a ţării, dar într-o nouă etapă de dezvoltare a patriei, judeţul Harghita a pornit marşul spre viitor într-un ritm deosebit de alert, obţinînd în special în răstimpul actualului cincinal realizări atît de remarcabile, încît astăzi se vorbeşte despre Harghita ca despre o puternică zonă industrială a ţării, unde lucrează peste 40 000 muncitori, tehnicieni, ingineri, reprezentînd 50 la sută din totalul forţei de muncă salariate. În prezent, în mai puţin de nouă zile se realizează întreaga producţie industrială din 1964. Industria a devenit ramură conducătoare a întregii economii, contribuind în proporţie de 74 la sută la formarea produsului global. Iată cîteva exemple Comparativ cu 1950, construcţia de maşini şi a prelucrării metalelor a crescut de 52 de ori, extracţia minereurilor neferoase de 49 de ori, iar producţia industriei textile de 206 ori (sic!) În 1944 valoarea producţiei globale pe cap de locuitor era de 433 de lei, iar în prezent este de 14 847 lei, adică de aproape 35 ori mai mare. Un start viguros, un demaraj puternic cu ample propulsări în toate compartimentele vieţii de zi cu zi

Actualul judeţ fiinţează din 1968, după reorganizarea teritorială a ţării, cînd s-a hotărît şi înglobarea oraşului Odorheiu Secuiesc în aria teritorială a Miercurei Ciuc Măsura a stîrnit nedumeriri şi comentarii şi, pe alocuri, chiar proteste vehemente Nemulţumiţi s-au arătat, evident, unii dintre cetăţenii Odorheiului, oraş cu 23 000 de locuitori şi cu vechi tradiţii culturale, dar revendicările acestora s-au dovedit nefondate. Lipsit de cale ferată şi departe de orice nod rutier, oraşul a trebuit să cedeze întîietatea Ciucului, localitate favorizată de o excelentă poziţie geografică, nod rutier şi feroviar de prima mînă. În plus, spaţiile largi din incinta localităţii au permis urbaniştilor adoptarea unor soluţii extrem de originale, atît pentru sistematizarea Ciucului cît şi în ceea ce priveşte crearea şi distribuirea blocurilor de locuinţe cu fantezie şi în spiritul unor tradiţii străvechi de arhitectură locală. Senzaţia că te afli într-o staţiune climaterică este dominantă pentru orice vizitator sosit pentru întîia oară în Miercurea Ciuc. În locul blocurilor monolite cu faţadele stereotipe (care, în paranteză fie spus, au distrus originalitatea arhitecturală la Piatra Neamţ Galaţi şi în atîtea alte oraşe şi oraşele ale ţării), oraşul a fost dotat cu două cartiere de locuinţe, edificii cu două niveluri, străjuite de pilcuri de brazi şi ridicate după modelul cabanelor şi vilelor montane. Icicolo, puncte de echilibru, clădiri semeţe, un bloc turn şi un hotel cu 8 niveluri, dar care nu contravin peisajului general, ci, dimpotrivă, creează un joc al volumelor odihnitor şi cu efecte notabile. Cu imaginaţie şi bun-gust, constructorii şi arhitecţii sosiţi la Miercurea Ciuc au izbutit să dureze în mijlocul pădurilor seculare unul dintre cele mai pitoreşti oraşe ale României.

În încheiere, cîteva date de prognoză privind dezvoltarea judeţului în următoarele decenii. Ne-au fost comunicate prin bunăvoinţa primului secretar al Comitetului judeţean de partid, tovarăşul Ludovic Fazekas Se apreciază, astfel, că pînă în anul 2000 peste 73 la sută din populaţia Harghitei va trăi în mediu urban. O consecinţă directă şi firească a industrializării intensive a întregului judeţ. Vor apărea oraşe noi: Ditrău, Praid, Lunca de Jos şi Tulgheş, precum şi numeroase localităţi de interes turistic.

Dar totul într-un pios respect pentru ceea ce este şi trebuie să rămînă plaiurile Harghitei: un judeţ-staţiune.

Liviu TIMBUS

ce-o fi fost în sufletul omului din harghita cînd pleca de-acasă?

Au munţii Harghitei cupru şi fier; au munţii Harghitei zeci de izvoare cu ape binefăcătoare; au munţii Harghitei brazi pînă-n stele, lună şi soare. Dar mai presus de orice, altă bogăţie — cuprinsă în metafora de pe stema judeţului — au munţii Harghitei, oameni minunaţi. Oameni care te obligă să-i respecţi pentru că ei şi strămoşii lor n-au trăit decît din munca lor. Din munca lor care avea o tristă particularitate: se petrecea departe de casă.

Plecau ţăpinarii adînc în inima pădurilor şi plecau minerii spre rădăcinile munţilor — dar asta aparţinea într-o măsură de firescul meseriei lor. Însă mai plecau dulgherii şi zidarii spre oraşele ţării unde se făceau construcţii; şi plecau, mai masiv şi mai departe decît toţi, fetele şi femeile, ca servitoare în marile case ale marilor oraşe.

Oamenii Harghitei nu se îndepărtau de casa lor pentru că aşa le-ar fi fost firea, ci pur şi simplu pentru că trebuia să-şi cîştige existenţa, iar în judeţ nici pe departe nu erau destule locuri de muncă.

Ar fi neadevărat să spunem că azi harghitenii nu mai păşesc — pentru muncă — peste hotarele judeţului lor. Numai că fenomenul de ieşire, pe de o parte, este mult diminuat, iar pe de altă parte este compensat de un fenomen de revenire. Cauza refluxului? Una singură, dar esenţială: locurile de muncă din fabricile, uzinele şi în general şantierele investiţiilor industriale ale anilor socialismului. Mai precis, la ora actuală, populaţia industrială a acestui judeţ numără peste 40 000 de oameni.

O grijă specială a existat şi există pentru femei. După cum am mai spus, harghitencele, impinse de nevoi strict materiale, strict existenţiale, trebuiau să se ducă, fete în casă, prin Bucureşti, prin Cluj, ori alte oraşe. Bineînţeles, statutul de servitoare nu le putea aduce nici fericirea, nici realizarea personalităţii, nici o viaţă trăită cu demnitate, dar acesta era orizontul pe care îl îngăduiau vremurile de-acum 30 de ani

Pentru a înţelege dimensiunile pasului făcut — în favoarea femeilor din Harghita — în anii bătăliei pentru crearea societăţii socialiste multilateral dezvoltate în toate colţurile României este destul să spun că 37,1 la sută din locurile de muncă ale industriei acestui judeţ sînt ocupate de femei. Dealtfel, s-a avut grijă ca prin însuşi profilul unităţilor industriale nou create, prin însuşi specificul lor, ele să ofere posibilităţi de muncă pentru femei. Fabricile de confecţii din Miercurea Ciuc şi Odorheiu Secuiesc, fabrica de tricotaje din Miercurea Ciuc, fabrica de aţă din Odorheiu Secuiesc, fabrica de stofe de mobilă şi ţesături industriale din Gheorgheni, filaturile de lînă, bumbac, in şi cînepă din Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Gheorgheni şi Cristuru Secuiesc sînt tot atîtea locuri unde fetele şi femeile Harghitei au posibilitatea imediată şi concretă de a-şi realiza personalitatea în condiţiile unei munci cu rost obştesc, în condiţiile unui statut social al demnităţii.

E adevărat, şi în zilele noastre judeţul Harghita mai face export de — să-i spunem aşa — pricepere gospodărească în condiţii de mare curăţenie, pentru că şi azi, în timpul verii, multe din fetele cele gospodine ale judeţului pleacă pe litoral, unde se dovedesc a fi nişte excelente ospătăriţe. Numai că micromigraţia aceasta e temporară şi în condiţii de muncă socialiste.

Să ne oprim totuşi, măcar de-a lungul cîtorva rînduri, şi la bărbaţii Harghitei, vreau să spun la aceia care — tot din pricina lipsei de locuri de muncă — trebuiau să-şi părăsească familiile, casele şi comunele natale.

Fiind născuţi în preajma pădurilor, oamenii aceştia au ajuns să stăpînească meşteşugul prelucrării lemnului. Dulgherii harghiteni au o faimă specială. La fel şi zidarii, pentru că meseriile astea la începuturi — deci înainte de a apărea cofrajele glisante şi celelalte tehnologii moderne — s-au împletit. Poate n-o ştiaţi, dar clădiri de mare pretenţie — cum sînt Intercontinentalul, ori Nord-Hotelul — au fost înălţate şi datorită meşterilor din Plăieşii de Jos, din Caşinu, ori din Ciumani.

*

Dincolo de aceste nuanţe locale, şi aceasta mi se pare deosebit de important, judeţul Harghita cunoaşte exact aceleaşi fenomene de mişcare a populaţiei ca absolut toate judeţele ţării cuprinse de febra benignă, creatoare şi fericită, a construcţiei socialiste intensive.

Există şi în Harghita fenomenul de migraţie sat-oraş, există şi acolo o îmbătrînire, o puerilizare şi o feminizare a populaţiei care face efectiv agricultură.

Există şi în Harghita fenomenul navetismului, dar — de pildă — întreprinderea minieră din Bălan oferă muncitorilor ei nu numai cea mai înaltă reţea de salarizare din industria minieră, ci şi transportul cu autobuze pentru cei care ţin să se reîntoarcă zilnic în sînul familiei.

Există şi în Harghita navetişti care se scoală la trei dimineaţa, se întorc de la lucru la şapte şi jumătate seara, şi stau acasă cu ai lor doar vreo 7-8 ore. Iosef Matei şi Ştefan Ţintăreanu fac parte dintre ei.

Dar mai există şi un flux invers, de oameni din afara Harghitei, care vin să muncească

în acest județ. Personal m-am bucurat cînd la Miercurea Ciuc am dat de foarte mulți moldoveni de-ai mei.

Nu știu ce-o fi fost în sufletul oamenilor din Harghita cînd plecau de-acasă, cînd erau siliți de viață să plece de-acasă. Probabil ginduri și sentimente în stare să umple cu dramatism nu doar un modest reportaj, ci ample romane. Dar știu ce este în sufletul omului din Harghita acum, cînd se întoarce acasă: sentimentul minunat al libertății de a crea, în beneficiul întregii națiuni, chiar acolo, pe locul de pămînt pe care s-a născut.

Nelu IONESCU

joseni, unde e polul frigului

Celebritate recunoscută. În fiecare dimineață, în fiecare seară, vară și iarnă, primăvară și toamnă, auzim la radio (și mai recent la TV) că la Joseni s-a înregistrat iarăși temperatura cea mai coborîtă. Acolo, mai la stînga,7 kilometri de Gheorgheni, în depresiunea Giurgeului, de ce-o fi polul frigului din România? E o treabă a erelor geologice. De la Facerea lumii, cînd niște munți uitați a fi trecuți pe hartă s-au înfuriat și au izbucnit apocaliptic, răvășindu-se, țsergînd din calea lor un lac, apoi închizindu-se, împietrind în hora lor de magmă pentru totdeauna. Semeți, nu lasă aerul să circule. Adică circulă, circulă de mii de ani, concentric în cercul de piatră care nu-prea-lasă decît arareori, ca din întîmplare, să pătrundă vreo pală de vînt cald ce dă tîrcoale pe dincolo.

Început de noiembrie. Localnicii spun că e toamnă, una din rarele lor toamne lungi și frumoase, iar mie mi se par bizari. Gerul pișcă obrajii și degetele din mănuși, munții — cît vezi cu ochii — au căciuli de nea nouă. Ninsese. Dar lor, ca oameni învățați cu frig aspru, li se pare un fleac. Își văd de treburile lor — nu se mai întreabă cîte grade or-fi afară, nu discută despre vreme — de munca lor, de problemele lor. Așadar, cum e lesne de înțeles, nimeni nu stă-n mașoane, nimeni nu plutește în nori Cumulus, ci cu picioarele pe pămînt, josenenii își înfruntă necazurile, greutățile, își trăiesc succesele, mîndriile, mă rog, în cuvîntul atotcuprinzător, viața.

Cum intri în comună dinspre Gheorgheni, în dreapta, clădire lungă în verde și alb (verdele bradului și albul zăpezii), Topitoria de in. Fabrică republicană, de sine stătătoare pînă nu demult, din martie secția a Filaturii de in din Gheorgheni, este socotită cea mai mare unitate de prelucrare a inului din Transilvania. De 20 de ani Josenii au intrat deci — nu numai în circuitul hîrtiilor sinoptice — în circuitul industriei naționale. Numai că se luptă din greu să-și țină rangul. Directorul e la București, la minister (tocmai pentru asta), iar secretarul comitetului de partid, strungarul Begea László, la chemarea mea, vine din atelierul mecanic unde lucrează, vine și-și varsă necazul direct, cu francheță, nu crede că sînt lucruri pe care să le ascunzi ziariștilor și lumii.

Ce mai, nu-și pot îndeplini planul pe 1973 De ce? Dintr-o listă de motive serioase, numerotate de la *a* la *z* într-o adresă destinată conducerii fabricii din Gheorgheni, a cărei copie mi-o întinde s-o citesc. N-au materie primă. Ca să facem planul ne trebuie 11 000 de tone de tulpini de in din recolta lui '73, iar noi am putut colecta doar 5 300 de tone Nici jumătate. Ploile, prea multe ploi în primăvara și vara asta, au distrus recolta. N-avem forță de muncă. Mai ales sezonieri. Lucrăm cu un efectiv de 360 salariați permanenți, față de peste 500 cît ne-ar trebui la planul actual. Vara și toamna avem nevoie de mulți sezonieri. Cine-ți mai vine ca sezonier? În ultimii ani s-au înființat în Gheorgheni două fabrici mari, de mobilă și țesătorie, moderne, cu condiții excelente de muncă. Tineretul se duce acolo. E firesc, nu ?! Am umblat noi și-am adus de la 80 de kilometri depărtare oameni, dar n-au stat. N-am avut condiții să-i cazăm, și-au plecat. Firesc, nu?! N-avem o cantină măcar, nici a fabricii, nici în comună, unde sînt atîția alți salariați. Iar cît privește aprovizionarea cu alimente avem regim de sat, nu de centru muncitoresc. Trebuie să se ducă omul la Gheorgheni să-și cumpre hrană.

Acum, din cauza lipsei de tulpini de in, din noua recoltă consumăm stocurile și vom rămîne în gol de producție în perioada decembrie–martie. Ce-o să facă cei peste 300 de muncitori? Cum știți, planul se defalcă pe trimestre. Am dat zor în trimestrul trei, și? Nu ne cere nimeni inul. N-avem beneficiari. N-avem spațiu de depozitare pentru producția de fibră, ea nu este făcută să stea acasă, ci să plece, și-atunci blocăm magaziile pentru semințe și pe-acestea unde să le punem?

Apoi, necazul cu turbina de melițat de la «Nicovala» Sighișoara. Nu merge. E greșit construită. Despre acest utilaj s-a discutat și paradiscutat la toate nivelurile. Au venit niște specialiști ai fabricii producătoare, au mai învîrtit cîte ceva la ea, dar au lăsat-o la fel. Ce să-i facă? E greșit proiectată. Noi, cei de la atelierul mecanic, avem lăcătuși foarte buni, am ști ce să-i facem. Noi ne-am gîndit, dar mașina e în termen de garanție. N-avem voie să ne-atingem de ea. În urmă spun c-am stricat-o noi. Echipei noastre de 30 de lăcătuși i-ar trebui cam 3 luni să lucreze la ea, și am face-o din nou. Ar merge ceas. Noi avem idei, dar n-avem resurse materiale

Plec. Plec la ora două, cînd muncitorii ies din schimb. Mă uit la ei și mă obsedează replica finală a secretarului de partid: «Noi avem idei, dar n-avem resurse materiale». O repet în speranța că poate Ministerul Industriei Ușoare se va gîndi la rîndu-i mai mult la această fabrică — și avem nevoie de in — a cărei glorie se stinge, ale cărei idei se surpă, al cărui entuziasm se curmă din lipsa «resurselor materiale».

Plec ca să ajung la celălalt pol al economiei Josenilor, cel prim, de fapt. C.A.P.-Joseni, una dintre cele mai mari cooperative agricole a țăranilor, are peste 8 000 hectare de teren agricol. Dar ce se poate cultiva la polul frigului, acolo unde anul vegetal durează doar 6 luni pe an? În și cartofi. În rest, dincolo de 1 915 hectare arabil, pînă la 8 000, relief de deal și munte, relief de luncă inundabilă pe cursul Mureșului, unde ce se face? Firește, zootehnie. Zootehnie în stil modern — nu se mai poate altfel — și nu prea. De ce nu prea, tovarășe inginer șef Tiberiu Hodor? În documentația schiței de sistematizare a comunei se scrie că «raportat la suta de hectare teren — acest etalon modern de judecare a rentabilității în agricultură, n.a. — încărcătura este cu mult sub posibilități».

— Asta era în '70–'71. Problemele numerice le-am rezolvat. Am început profilarea sectorului zootehnic pe creșterea vacilor pentru lapte și selecționarea animalelor. În prognoza noastră economică pînă în 1980 preconizăm să realizăm un sistem industrial în zootehnie, să modernizăm și să mecanizăm în vederea unei maxime rentabilizări. Ce depinde de noi facem, dar nu totul depinde de noi.

— Și ce anume nu depinde de dumneavoastră?

— Teritorial, fînețele și pășunile noastre sînt întinse, dar sînt degradate ori aflate în zone inundabile. Avem peste 700 hectare fînețe pe malurile Mureșului și de cîțiva ani nu se recoltează aici nici de pe o sută de hectare; tot timpul e inundat. Acum 25 de ani creștea acolo cel mai bun fîn. Dacă se va începe și termina la vreme regularizarea cursului Mureșului, cîștigăm. Cîștigăm 3 500 kilograme fîn uscat de calitatea întîi la hectar. Noi, C.A.P.-ul, contribuim cu 1 500 000 lei și cu brațe de muncă oricînd și ori de cîte ori va fi nevoie. Dar nu e acțiunea noastră, e în planul de stat. Nici n-am putea singuri. Pe celelalte terenuri canalizăm, canalizăm mereu. În toamna asta s-a terminat măsurarea pentru ameliorarea pînă la sfîrșitul anului viitor, prin canalizări, a 1 200 hectare. Se întocmesc devizele. Proiectul. Am vrea să nu se tărăgăneze.

Pe urmă, îngrășămintele. Avem nevoie de mai multe îngrășăminte chimice ca să fertilizăm fînețele și pășunile. Ele sînt baza șeptelului nostru, n-avem concentrate. Anul acesta am comandat peste 400 tone și am primit numai 60 tone.

Iată că uneori modestia strică. Și chiar dacă n-ar fi fost modești, cooperatorii din Joseni, la ce le-ar fi folosit? Ritmul, ritmul de producere a îngrășămintelor chimice încă nu este cel dorit. Cel necesar. Este o problemă națională, este unul dintre acele deziderate acute ale agriculturii, determinism major al dezvoltării ei, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vizita recentă la Combinatul de la Tg. Mureș.

Cici IORDACHE

și totuși, fir-ar să fie, parcă nu pot trăi fără pădure

Ioana Chereches n-a avut nici un iubit țapinar, dar cîntecul cu care vrea să se prezinte la «Floarea din grădină» începe cam așa: «Badea-l meu e țapinar/ Eu la munte mă duc iar/ Îi duc dor și bucurie...» Dacă ar fi fost să mă iau după ea, și mai ales după acel *iar*, ar fi însemnat să găsesc vreun picior de fată și pe aici, sus, pe la parchetul Cupaș, lîngă Lacul Roșu, dar fie că n-am nimerit eu minunea asta din cîntec, fie că nu e neapărată nevoie să-i fie și dor ca să scrii despre ei. Există însă și femei care știu să ducă nu dor, ci dorul, de-adevăratelea; sînt nevestele țapinarilor, ale tăietorilor, corhănitorilor, fasonatorilor, ale muncitorilor forestieri. Stau singure, cu copiii, o săptămînă, două, prin alte părți chiar și sase, pînă vine bărbatul acasă: «sîmbăta la ora 12 , pînă luni la 7.30» A vorbi despre dragoste și familie cu acești oameni ai munților înseamnă a accepta, în primul rînd, realitatea orelor fixe și zgîrcite în care ei trăiesc aproape așa cum trăim noi toți, într-o casă a lor, lîngă un suflet drag, cu o mîncare și o baie calde. După cum, a vorbi cu ei despre muncă, înseamnă a nu-i bate la cap cu ceea ce știm noi de prin alte locuri, a înțelege că aici nu au ce căuta, totdeauna, precizia, exactul, cît, cum. Pentru Aurel Țepeș ziua de lucru începe «cînd se crapă de ziuă» și se termină «cînd cade întunericul». Muncește de la 1 martie 1963, mai că își zice că a îmbătrînit, deși are doar 33 de ani, și i se pare că este treaba reporterului, dacă vrea cu orice preț, să afle cîți copaci a doborît el în toți cei zece ani. «doar nu stau eu să țin seama, și apoi cum să țin, pădurea este cînd mai măruntă, cînd mai mare, dar să tot fie vreo 60—80 de arbori pe zi». Din respect pentru sobrietatea acestor oameni, n-am să înmulțesc numărul cu zilele anului și așa mai departe, pentru a obține nu știu ce înconjurări ale pămîntului în lung și în lat, cu brîie de arbori. Nici o metaforă nu le-ar spune nimic în plus despre ei; mai mult decît atît, nici nu s-ar recunoaște de-a binelea în ea, după cum nu se recunosc în descrierile romantice ori în ilustratele sclipitoare cu bărbați surizători și vajnici, îmbrăcați în postav nou-nouț, cu floare la pălărie și sprijiniți în țapină, așa, într-o doară. Pentru a le omagia lucrul și traiul, amîndouă dintre cele mai aspre, se cuvine să nu uităm că munca la pădure nu înseamnă doar aer curat și ciripit de păsări vara, ci și gerul de care se tem pietrele, înfundarea în zăpadă pînă la genunchi, așteptarea reumatismului, kilometrii făcuți zilnic, întoarcerea într-o casă care nu este a ta și unde tot singur se cheamă că ești. O casă care aici, la Cupaș, înseamnă — deocamdată — cabane solide, curate, o femeie care trece din cînd în cînd și deretică, spală rufele. Bărbații se gospodăresc însă și singuri, «noi sîntem și bucătari». Transformările înnoitoare care și-au spus cuvîntul și în această importantă zonă a economiei harghitene, începînd cu mecanizarea multor munci, cu crearea drumurilor de acces, modernizarea rampelor de încărcare a lemnului și terminînd cu blocurile de locuințe de la Hurdugaș au îmbunătățit enorm viața forestierului, dar nu pot îndulci esența unei munci a cărei demnitate va fi, cel puțin *multă vreme de acum încolo*, asprimea. «Dacă simt că mă doboară ceva — îmi spune același Aurel Țepeș — nu este nici frigul, nici singurătatea, ci urcatul și coborîtul ăsta mereu pe alte coaste, tot timpul trebuie să o iau din loc, astăzi tai *aici, mîine iar urc cîțiva kilometri*. Și totuși, fir-ar să fie, parcă nu pot trăi fără pădure Cînd mă duc acasă, primul lucru de care mă apuc este să mai tai și eu un lemn». Dar acestui bărbat nu-i trece prin cap să-și spună erou doar pentru simplul motiv că de fiecare dată nu se lasă doborît. «Asta am învățat să fac, asta știu să fac bine». E drept că dacă tovarășii de la U.F.E.T.-ul din Gheorgheni l-ar propune pentru o școală de tractoriști, s-ar duce. «Cum unde tractorist? Tot aici, la pădure». Omul s-a uitat nu tocmai *frumos la mine, credea să l-am bănuit* de un gînd rău, că ar vrea să fugă. «Cei care vin nu prea mai pleacă — avea să-mi spună maistrul principal al sectorului de exploatare Tulgheș, Wilhelm Kölă — prind și drag și rădăcini, dar tineretul nu prea dă ghes la munca asta. Media de vîrstă aici este cam de 50 de ani. Lucrul nostru o fi el frumos, dar

Oficial, populația Miercurei Ciuc este estimată la 22 000 de locuitori, dar în fapt, orașul adăpostește mult peste 30 000 de cetățeni. Dintre aceștia un număr impresionant îl constituie navetiștii. Într-o asemenea situație, nu e de mirare că aprovizionarea orașului cu bunuri agro-alimentare a devenit una dintre cele mai acute probleme ale administrației locale.

Noile cartiere din Miercurea Ciuc se recomandă printr-un stil arhitectural deosebit de original. În locul blocurilor cu fațade monolite, depersonalizate, edilii au optat pentru un gen de clădiri concepute în maniera vilelor montane.

și greu, și apoi cîștigurile sînt, deocamdată, modeste. Țapinari din tată în fiu nu prea veți mai găsi astăzi. Dar cum vă spuneam, și cînd se leagă cineva de locurile astea! Haideți să vă fac cunoștință cu Petre Tonco, lucrează pe aici din 1949».

Dacă ar vrea, baci Petre ar putea să stea mai aproape de casă, în satul său există exploatare forestieră, dar așa-i el, «mă rup greu de unde apuc să fiu, am lucrat în Lunca de Mijloc 17 ani, aici sînt din '66. Eu am luat-o de mic cu lemnul, la început am fost paznic de foc la Ghimeș Palanca, pe urmă fasonator și așa, încet, încet, acum la 57 de ani, sînt măsurător la rampă. Cine apucă să trăiască odată cu mirosul lemnului...»

Am aflat că are cinci băieți, dintre care doi gemeni, «așa de frumoși, Doamne». Petre și Imre, dar nu lucrează la pădure, i-a dat la timplărie, «totuși, e mai lesne acolo» Dar ceilalți? Nu știe încă, sînt mici, pe lîngă casă.

Dacă am fi sosit cu cîteva zile mai devreme la Gheorgheni, am fi nimerit în plină festivitate, aniversarea a 70 de ani de existență a unității forestiere. Am fi văzut atunci și cum arată o sărbătoare a țapinarilor. De acolo se trage și cîntecul Ioanei, fata care n-a avut nici un iubit țapinar. Oricum, însemnările noastre nu s-ar fi încheiat cu chiuituri. Forestierii merită răsplata adevărului potrivit căruia nici o viață nu este o sărbătoare continuă, și cu atît mai puțin a lor

Dealtfel, cînd l-am întîlnit, Aurel Țepeș nu se mai gîndea deloc la petrecere. «Acum mă întorc la cabană, încălzesc o conservă, ascult la radio, că politica e politică. Năstase — Năstase. Mîine o să mă uit la dealul din față și o să mă întreb unde voi tăia poimîine»

Magda MIHĂILESCU

cînd nu sînt probleme la hochei,
tineretul se înghesuie la stroe și dan spătaru
și cam fuge de muzica simfonică,
iar oamenii vorbesc despre alegerea asta
ca despre o fatalitate

Pentru că am vrut să fiu și eu o dată și o dată lăudat pentru temeinicia documentării, m-am deplasat în Harghita înarmat cu tot felul de date despre mișcarea culturală a județului (49 de cămine culturale, 8 case de cultură, 3 cluburi muncitorești, 37 de coruri etc., etc.) și am căutat să verific la fața locului aceste cifre, drept pentru care m-am întreținut cu oamenii ce dețin responsabilități în acest domeniu, am intrat în cămine culturale sătești, am audiat conferințe și am văzut filme, în sfîrșit, am observat timp de trei zile activitatea Casei de cultură din Miercurea Ciuc, cînd furișîndu-mă pe lîngă portar, cînd legitimîndu-mă și suferind toate rigorile plăcute ale acestui act.

În general, atît cît m-am dumirit singur și atît cît m-au ajutat organele locale să mă dumiresc, activitatea culturală nu excelează în județ, dar ea este — după expresia lui Nicolae Bucur, vicepreședintele Comitetului județean al culturii și educației socialiste — *într-un clar proces de îmbunătățire* Se remarcă, în ultima vreme, substanțiale progrese culturale la Odorheiu Secuiesc, locul de baștină al unui deosebit de activ club al tineretului, la Gheorgheni, la Băile Tușnad, unde am ascultat un interesant medalion «Din creația meșterilor populari harghiteni», la Ciucsîngeorgiu, la Praid, la Tulgheș, la Zetea, la Joseni și chiar la Miercurea Ciuc, oraș în care — după aprecierea aceluiași vorbitor — «există anumite scăpări»

În schimb, la Cîrța, Corbu, Mihăileni, Căpîlnița, Lăzarea sau chiar Ditrău — scriu chiar pentru că în această comună funcționează o asociație culturală a cărei mișcare de cor numără aproape 100 de ani — lucrurile stau prost. Nu există planuri de activitate sau sînt făcute de mîntuială. Nu există preocupări locale. Se așteaptă totul de la centru, dar centrul are posibilități limitate, și nu reușește nici el prea multe, căci chiar dacă se depun serioase strădanii, *rezultatele practice sînt în limita minimului.*

La Casa de cultură din Miercurea Ciuc, edificiu cochet, plasat chiar în centrul orașului, directorul Pavel Ferencz este, m-am convins, un activist inimos, petrecînd uneori în incinta instituției 18 ore din 24, făcînd planuri de muncă și dînd telefoane, punînd la inimă toate fleacurile, pătimaș la ceasul la care metodiștii pe care îi are în subordine au devenit — și nu prin firea lucrurilor, cum s-a încercat să mi se explice — patru funcționari cumsecade împovărați de greutăți administrative.

Mi-am făcut meseria și am vizitat Casa de cultură pe neașteptate, la ore neprotocolare. Directorul era acolo, la datorie, tracasat, plin de griji, dar activitățile în sine somnolau, căci una era pe afiș — «Casa de cultură vă invită cu drag la manifestarea...», ce mult mi-a plăcut acel grațios «cu drag» — și alta în interior, ca la menajeriile copilăriei, unde afară era vopsit gardul, iar înăuntru o biată potaie uzurpa un post de leopard

L-am întrebat cum își explică nepotrivirile respective, și omul a avut tăria să recunoască, cu dosarele la îndemînă, că «douăzeci manifestări, din opt-nouă programate, nu se țin din cauze multiple», care cauze ar depinde în primul rînd de alții, și ca să fie *mai concret* — în zilele petrecute acolo am auzit de un milion de ori această formulă magică, și salvatoare, și netocită, și întoarsă cînd pe luat cînd pe plătit, a vorbirii la concret, la ultimul concret, tovarășu' — mi-a arătat programul din săptămîna aceea, explicîndu-mi că este peste puterile sale să decidă ca Teatrul din Cluj să vină cu «Hangita» (trecută în program) sau ca recitalul cultural-artistic al claselor V–VIII (trecut în program) să se țină cu adevărat, că dînsul s-a dat peste cap, dar nu peste tot găsești înțelegere, capitol la care a trebuit să-i dau dreptate, că așa e făcută lumea, să mai găsești pe loc pe colo și neînțelegere.

Uitați, mi-a pus în față o adresă, am invitat Teatrul din Cluj să joace «Comedie cu oltenii» în 18 noiembrie și pînă azi nu ne-au răspuns, a oftat, și am privit la adresă, scria negru pe alb că invitația, expediată la 20 octombrie, era valabilă pentru 18 octombrie (!!), și directorul s-a uitat lung, hm, dactilografa a bătut-o greșit, și a luat-o — adresa, nu dactilografa — și a închis-o într-un sertar. Ca să cerceteze. Dar alții vin la noi, m-a liniștit, o dată pe an vine Opera din Cluj, vine și Tîrgu Mureșul, și Sibiul, și alții, iată — o altă listă, dactilografiată — anul acesta am oferit publicului 67 de spectacole. De ce calitate, tovarășe director, l-am iscodit, și a urmat o oarecare șovăială, după care mi-a oferit o grămadă de amănunte:

— De la București n-a venit, în ultimul an, decît Tudor Gheorghe. Dar am avut Teatrul din Piatra Neamț, cu Stroe și cu Dan Spătaru, și a fost o nebunie. Am vîndut 500 de bilete Luna aceasta s-a dat un concert de pian, cu muzică ardelenească. Sala n-a fost plină decît un sfert. Așa e tineretul la noi: se înghesuie la revistă și cam fuge de muzica simfonică. Uneori, cînd organizăm cel mai bine o manifestare, avem probleme cu hocheiul, care strînge tot tineretul. Astfel, la 14 octombrie, pregătisem un medalion dedicat compozitorului local Gál Árpád și n-am putut să-l ținem pentru că a fost zi de hochei. Asta e, avem probleme cu hocheiul.

Pentru că tot am ajuns la problema tineretului, să zăbovim o clipă. După statisticile pe care le-am avut la dispoziție, Miercurea Ciuc are o densă populație tînără, pentru care din punct de vedere cultural — nu mă tem să fac o asemenea afirmație — *nu se realizează mare lucru*, chiar dacă planuri sînt cît îi lumea. Pavel Ferencz ne-a vorbit cu mîhnire despre preferința tinerilor autohtoni pentru muzica ușoară, pentru dans și distracții — dealtfel, ca tineretul să nu înceapă să fluiere, balurile destinate lui sînt concepute fără conferințele de deschidere — uitînd că el însuși, prin funcția pe care o deține de șapte ani, ar avea, primul, obligația să educe gustul tineretului, să-i dirijeze disponibilitățile culturale de drumul unei culturi socialiste solide, de calitate, multilaterală. Vicepreședintele C.J.C.E.S.-ului avea multe observații critice la adresa activității de resort a organelor locale U.T.C. și socotea — nu cred a comite o indiscreție făcînd publică această opinie — că directorul Casei de cultură din Miercurea Ciuc este «un element de nădejde, dar lipsit de tact cultural», adică de una din cerințele fundamentale ale unui om cu obligațiile pe care le are Pavel Ferencz Repet, directorul nu taie frunză la cîini Stă în instituție ore întregi, se preocupă, dar nu acest aspect al lucrurilor este cel mai important, ci altul: cum se materializează activitatea respectivă, cum se transpune ea în practică, după un cuvînt iubit din cale-afară la Miercurea Ciuc, concret. Or, concret, n-am constatat mari realizări, numărul tinerilor cuprinși într-o activitate culturală de masă fiind — cu excepția celor angajați într-un cerc permanent de activitate (teatru, fanfară, filatelie etc.) — *foarte redus*. Directorul mi-a pus la îndemînă unele argumente de apărare, mi-a explicat că n-are la dispoziție cadre corespunzătoare, că are de luptat cu o mentalitate, a invocat lipsa spațiului, relatîndu-mi o poveste comică, cu niște zugravi care stau de 10 zile cu mîinile încrucișate în cîteva încăperi, pentru că n-au materiale, pentru că se face și la ei inventar, pentru că magazionerul a fost prins cu mîța-n sac...

În multe privințe, Pavel Ferencz are dreptate. E greu de crezut că forurile locale nu pot găsi un spațiu corespunzător pentru Biblioteca municipală, găzduită de Casa de cultură, măsură care ar pune capăt unor mocnite — dar, poate, firești — disensiuni. Dacă din acest punct de vedere l-am înțeles, n-am înțeles — am spus-o atunci și-o repet acum — de ce clubul Casei de cultură, care club ar trebui să fie un adevărat motor al vieții culturale într-un oraș în care nu funcționează decît două cinematografe și în care nu se captează decît un singur canal TV, *stă închis trei zile pe săptămînă*, singurele excepții («cînd se stă și toată noaptea»...) fiind făcute de programările unor meciuri de fotbal? Pentru că dacă se fac «spărturi» într-un program nedibaci întocmit, atunci mă întreb dacă nu e mai bine să le facem pentru o piesă de teatru sau pentru un concert de vioară, măcar în egală măsură ca și pentru o confruntare Ajax — Juventus, pentru că altfel riscăm, tovarășe director, să ajungem exact la greșita mentalitate despre care vorbeați..

Am plecat la Miercurea Ciuc înarmat cu date, cu statistici, cu cifre

Date și teorie am găsit și acolo.

Ovidiu NEGOIȚĂ

Vom face totul pentru optimizarea aprovizionării populației și pentru lichidarea maladiilor cronice

De vorbă cu tovarășul Alexandru Szekeres, secretar al Comitetului județean de partid

— Am fost timp de o săptămînă oaspetii județului dumneavoastră. Am vizitat mai multe localități și am stat de vorbă cu oameni de vîrstă și profesiuni dintre cele mai diferite. Am cercetat datele de sinteză din mai multe compartimente ale activității curente și am consultat în final și studiile Comisiei județene de prognoză. Am cunoscut cu alte cuvinte un județ în plină expansiune economică, unde oamenii muncii români și maghiari, înfrățiți în muncă, au realizat o imensă operă constructivă și continuă să schimbe din temelii înfățișarea acestor locuri. Vom scrie despre toate acestea. Ne-am notat de asemenea și observații critice ale interlocutorilor noștri, pe care le vom publica în cadrul relatării noastre, dar nu înainte de a le supune și atenției dumneavoastră. Lupta pentru lichidarea lipsurilor și greutăților inerente oricărui început de drum formează dealtfel și obiectul prezentului interviu. Să începem, așadar, cu problema cea mai presantă: aprovizionarea populației cu bunuri de larg consum. Am vizitat piața agroalimentară care este sublimă dar... lipsește cu desăvîrșire, și am constatat cu regret că magazinele alimentare și nealimentare sînt obligate să suporte zilnic asaltul unei adevărate armate de cumpărători

— E perfect adevărat. Creșterea excesivă a populației în mediul urban (la Miercurea Ciuc, de pildă, avem nu 22 000 locuitori, cum se arată în scripte, ci cu mult peste 30 000) a pus rețeaua comercială în mare dificultate. Spațiul existent, raportat la mia de locuitori, este insuficient. Problema este însă pe cale de rezolvare. La Miercurea Ciuc va fi dat în folosință un supermagazin cu o suprafață utilă de 4 000 mp (40% din tot spațiul comercial existent în prezent). Noul magazin, profilat pe mărfuri industriale, va permite eliberarea unor numeroase magazine de textile, mercerie etc. și transformarea acestora în unități alimentare. Mai trebuie arătat apoi că gospodarii județului întreprind serioase eforturi pentru cultivarea legumelor și în această zonă a țării. Specialiștii au demonstrat că Harghita poate fi nu numai un producător de cartofi, ci și unul de roșii, ceapă, varză, morcovi, mai cu seamă pe luncile Oltului, Mureșului și Tîrnavelor, În felul acesta vom apropia bazele de producție de unitățile de desfacere și vom re-

Nu e un secret că din această parte a țării se recrutau pînă nu demult un mare număr de servitoare și fete în casă. Ei bine, încercați acum să găsiți aici o tînără dispusă să facă menajul cuiva.

Beneficiind de un decor natural incintător, Miercurea Ciuc este socotită una dintre cele mai pitorești așezări ale României.

duce transportul costisitor de produse agroalimentare din județele Mureș și Brașov.

— În continuare, cîteva cuvinte despre starea sănătății populației. Din statisticile pe care le-am cercetat, am constatat că, din păcate, reumatismul și rahitismul continuă să afecteze o categorie numeroasă de cetățeni, copii și adulți.

— Este tributul pe care-l plătim iernilor grele și lipsei de soare. În trecut, treburile se rezolvau «simplu»: selecția naturală opera drastic, în special în rîndul copiilor. În anii puterii populare lucrurile s-au schimbat însă radical. Pentru combaterea acestor maladii endemice, am instituit o severă acțiune de profilaxie. Avem o evidență clară a tuturor bolnavilor și facem totul pentru însănătoșirea lor. În primul rînd, cure de helioterapie. Numărul celor care își petrec concediul sau vacanțele la mare crește de la an la an. O facem — ca să zic așa — printr-un schimb reciproc avantajos: stațiunile noastre balneoclimaterice primesc în fiecare an un număr sporit de oameni sosiți la odihnă din «zone calde», iar noi plecăm în sudul țării în căutare de căldură și... «vitamina D». Acum, în sezonul rece, am luat toate măsurile pentru ca pretutindeni, și în mod special în școli, să existe combustibilul necesar pentru încălzirea interioarelor. În plus, o amplă acțiune pentru extinderea sportului de masă. La noi, e drept, copiii se nasc cu patinele pe picioare. Nu întîmplător avem două echipe de hochei în divizia A. Dar fortificarea organismului reclamă un sport complex.

— În sfîrșit, cîteva cuvinte despre activitatea culturală.

— Într-adevăr, numai... cîteva, deoarece în acest domeniu sîntem serios rămași în urmă. Ați constatat și dumneavoastră singuri și sînt sigur că ne veți critica. Mă voi referi la un singur domeniu: spectacolele de teatru — dramă, revistă, operetă. Trupele profesioniste ne vizitează rar și întîmplător. Dorința noastră expresă: să asigurăm o stagiune permanentă pe baza unor contracte ferme cu ansambluri artistice din întreaga țară, astfel încît să putem crea un caiet de stagiune și abonamente.

— Ce mai considerați că trebuie să afle locuitorii județului Harghita atunci cînd vor avea prilejul să citească ancheta publicată în paginile «Flăcării»?

— Că vom face totul pentru lichidarea neîntîrziată a lipsurilor și greutăților semnalate, că marea metamorfoză a Harghitei va contribui implicit la ridicarea substanțială a nivelului de trai, a gradului de civilizație și prosperitate pentru toți cetățenii acestor meleaguri.

Liviu TIMBUS

Lemne de foc la poalul frigului.

Fotografii de Ion PREDOȘANU

Exploatarea și prelucrarea lemnului — ramură de bază în economia județului Harghita.

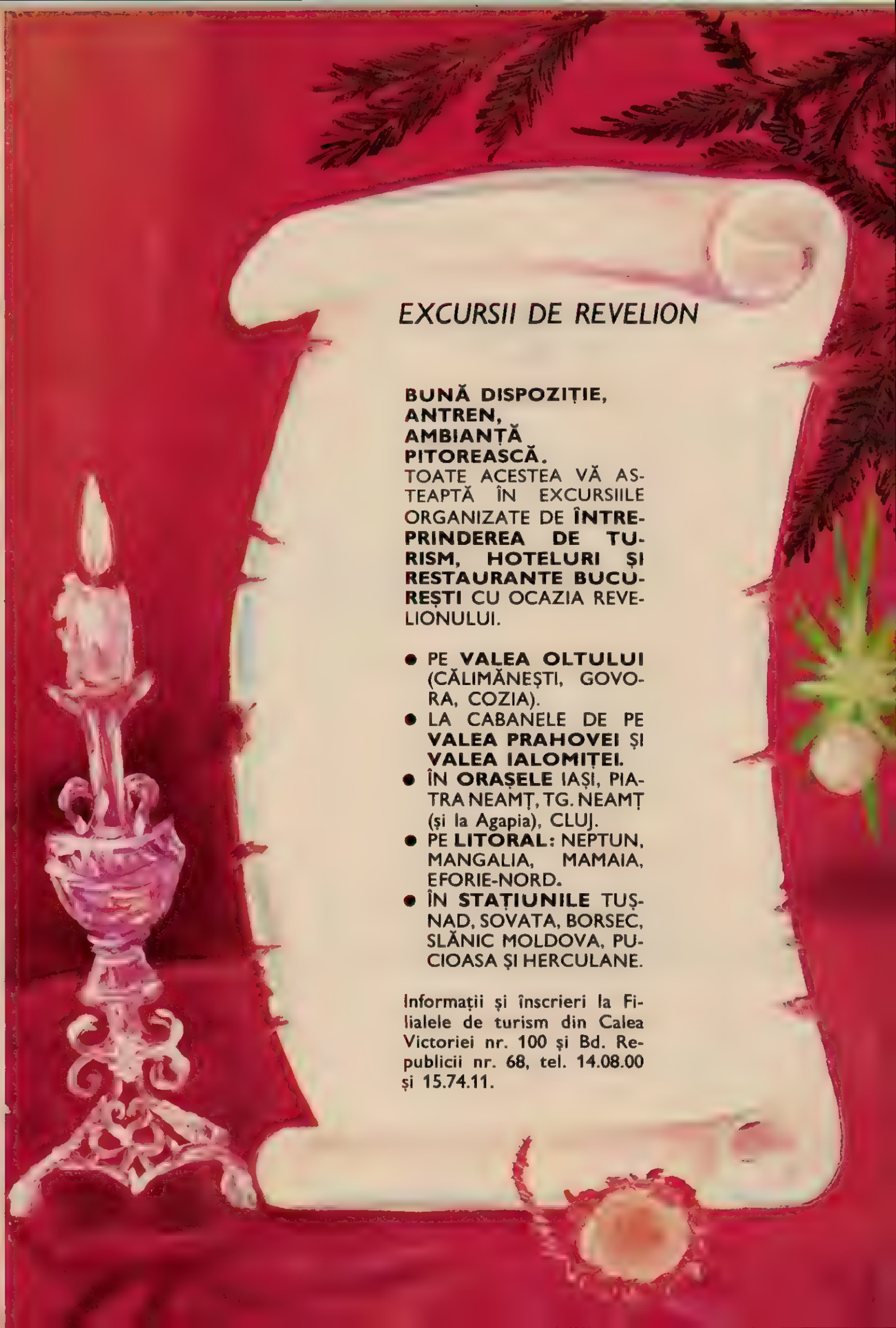

EXCURSII DE REVELION

BUNĂ DISPOZIȚIE, ANTREN, AMBIANȚĂ PITOREASCĂ.
TOATE ACESTEA VĂ ASTEAPTĂ ÎN EXCURSIILE ORGANIZATE DE **ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI** CU OCAZIA REVELIONULUI.

- PE **VALEA OLTULUI** (CĂLIMĂNEȘTI, GOVORA, COZIA).
- LA CABANELE DE PE **VALEA PRAHOVEI** ȘI **VALEA IALOMIȚEI.**
- ÎN **ORAȘELE** IAȘI, PIATRA NEAMȚ, TG. NEAMȚ (și la Agapia), CLUJ.
- PE **LITORAL:** NEPTUN, MANGALIA, MAMAIA, EFORIE-NORD.
- ÎN **STAȚIUNILE** TUȘNAD, SOVATA, BORSEC, SLĂNIC MOLDOVA, PUCIOASA ȘI HERCULANE.

Informații și înscrieri la Filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100 și Bd. Republicii nr. 68, tel. 14.08.00 și 15.74.11.

opinii

spre poezie !

Constatăm în ultima vreme un fapt important și interesant totodată, și anume apropierea tinerilor cîntăreți de muzică folk de poezia generației lor. Apropierea de poezie a cîntărețului nu este deloc, se știe, un lucru nou. Istoria muzicii ne stă mărturie prin truverii și menestrelii săi. Important pentru noi, acum și aici, în România deceniului opt al secolului XX, este interesul crescînd cu care tinerii cîntăreți folk se îndreaptă spre poezia actuală. Un remarcabil precedent în apropierea muzicii de poezie îl constituie *Tudor Gheorghe* excelent tălmăcitor al poeziei mai multor generații. Iată însă că aria se lărgește, alți tineri interpreți îmbrățișează tot mai ades în ultima vreme poezia și, mai ales, poezia tînără. Faptul acesta nu înseamnă neapărat o îndepărtare de filonul folcloric (pe planul muzical sau liric), mai ales dacă observăm că multe poezii își au obîrșia în folclor. Nu avem așadar de-a face cu o detașare netă de spiritul muzicii folk, ci dimpotrivă, cu o nuanțare inedită, cu o îmbogățire a acestei muzici prin transpunerea pe note a ideilor metaforelor și mesajelor aduse de tinerii creatori de poezie.

Vom remarca deci cu siguranță, pentru viitorul cel mai apropiat, un reviriment al muzicii cu platformă lirică, al muzicii de substanță, expresia constînd în fericita simbioză dintre o poezie și o muzică de calitate.

Primii pași au și fost făcuți. Putem deja să constatăm cu bucurie că poezii de *Marin Sorescu, Ana Blandiana, Dorin Tudoran, Ion Gheorghe, Monica Mărgineanu,* capătă noi sensuri în interpretarea unor tineri cîntăreți cum sînt *Marcela Saftiuc, Traian Cosma, Doru Stănculescu, Mircea Vintilă* sau grupul ieșean *Flacăra Folk '73*. Sîntem așadar în fața unui moment important al acestui gen care nu arareori a fost tratat cu indiferență — muzica folk — momentul îndreptării ei spre poezia tînără.

Sensibilitatea, dăruirea pentru muzica folk și dragostea de poezie se întîlnesc uneori sub același nume: MARCELA SAFTIUC.

disc

În continua sa preocupare de a oferi melomanilor cît mai multe noutăți Casa de discuri «Electrecord» reușește, cel puțin în ceea ce privește laturile care nu includ muzica ușoară, să-și îndeplinească onorabil menirea. Din creațiile plasate în afara timpului, și care nu țin de nici un fel de modă a momentului, casa de discuri ne oferă cîteva remarcabile realizări. Am putea spune că în ultima vreme, amatorii muzicii simfonice și corale pot fi mulțumiți de cîteva excepționale apariții discografice. Am reținut patru albume al căror caracter este, fără îndoială, istoric:

Ionel Perlea și orchestra simfonică din Bamberg — conține suitele «Spărgătorul de nuci» (P.I. Ceaikovski), «Peer Gynt» op. 46 și op. 55 (fragmente) de E. Grieg.

O imprimare excepțională, realizată sub bagheta celui care este «după George Enescu și Dinu Lipatti, personalitatea noastră artistică de cel mai mare prestigiu».

Rapsodiile Române, Poema Română op. 1 de George Enescu realizat de orchestra simfonică a Radioteleviziunii române sub conducerea dirijorului Iosif Conta.

Dinu Lipatti — Historical Recordings (Înregistrări istorice) Album dublu, într-o excelentă prezentare și cuprinzînd interpretări istorice realizate de Dinu Lipatti la pian și George Enescu-vioară. Albumul include compoziții ale celor doi mari artiști — dintre care amintim «Sonata nr. 3 pentru pian și vioară în A minor» de George Enescu sau «Concertino în stil clasic pentru pian și orchestră de cameră» de Dinu Lipatti.

Corul de cameră Madrigal la a 10-a aniversare — un disc-omagiu adus excelentei formații corale românești condusă de prestigioasa baghetă a lui Marin Constantin.

George STANCA

dicționar

DIEZ — (de la grecescul diesis = urcare) semnul care, așezat dinaintea și la nivelul unei note indică urcarea ei (alterarea ascendentă) cu un semiton; în cazul că diezul este așezat la începutul portativului, imediat după cheie (diez la armură) toate notele înscrise pe portativ corespunzînd acelui diez vor fi ridicate cu un semiton. Prin alterarea suitoare a notelor gamei diatonice (naturale) se obține gama cromatică: tot cu ajutorul diezilor (puși la cheie), se obțin, pornind de la structurile gamelor do major și la minor, cele 14 tonalități majore și minore cu diezi. Efectul (ridicător) al diezului sau (coboritor) al bemolului se anulează cu semnul numit becar (4). Pentru a altera ascendent o notă cu două semitonuri (sau altfel spus, pentru a ridica o notă deja diezată, cu încă un semiton) se utilizează semnul numit dublu diez.

DIMINUENDO — (Prescurtat, «diminuind»). În arta muzicală el desemnează executarea unui fragment, a unui pasaj sonor, cu scăderea treptată, a intensității, adică din ce în ce mai încet (dar fără a modifica tempo-ul). Diminuendo — se notează grafic și sub forma unui unghi ascuțit, îngustat treptat de la stînga la dreapta.

Diminuendo este sinonim cu descrescendo (descrescînd intensitatea sunetelor). A nu se confunda cu termenul diminuare, procedeu compozitic constînd în micșorarea, la valori de două ori mai mici, a duratei fiecărui sunet din cuprinsul unei teme sau al unui motiv muzical, procedeu folosit deseori în tehnica polifonică.

DINAMICA — Ansamblul nuanțelor utilizate în muzică, tot ce se referă la intensitatea (forța) emiterii sunetelor. Dinamica muzicală cuprinde două tipuri principale de noțiuni (traduse grafic prin litere și semne convenționale): a) intensitățile momentane sau stabile de-a lungul unui fragment muzical, forte (f) și piano (p) adică tare și slab, cu variantele lor: fortissimo (ff) — foarte tare, forte-fortissimo (fff) — extrem de tare, cît se poate de tare; pianissimo (pp) — foarte încet, piano-pianissimo (ppp) — cît se poate de încet, extrem de slab; mezzo-forte (mf) — nu prea tare, jumătate tare, mezzo-piano (mp) — nu prea încet, pe jumătate slab, (df sau sfz) forțînd, accentuînd, evidențiind un sunet. b) intensități variabile de-a lungul unui fragment muzical — crescendo (cresc)sau sporind intensitatea, descrescendo sau diminuendo (descresc., dimin., dim.)sau micșorînd intensitatea. Pe lîngă aceste noțiuni aparținînd exclusiv dinamicii (nuanțelor) mai există termeni ce combină dinamica și agogica muzicală (totalitatea tempo-urilor), dintre care menționăm calando (micșorînd intensitatea sunetelor concomitent cu încetinirea tempo-ului) morendo (stringîndu-se, murind) perdendosi (pierzîndu-se), cuvinte ce indică în același timp diminuarea forței sunetelor și, treptat, oprirea mișcării.

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

elisabeth schwarzkopf

A apărut deunăzi — mică surpriză — pe ecranul televizorului și mulți din cei a căror ani se numără cel puțin cu cinci înainte au tresărit emoționați. Elisabeth Schwarzkopf! Una din cele mai frumoase voci ale veacului nostru. A dat strălucirii noi strălucitelor roluri feminine din operele mozartiene «Nunta lui Figaro», «Don Juan», «Così fan tutte», din «Cavalerul rozelor» de Richard Strauss, din «Maeștri cîntăreți» de Richard Wagner. A onorat și continuă să onoreze ilustre scene lirice precum Opera din Viena, Scala din Milano, Coven Garden din Londra, Metropolitan House din New York, precum și estradele marilor festivaluri muzicale din Bayreuth și Salzburg. Într-adevăr o extraordinară biografie artistică.

Iat-o pe Elisabeth Schwarzkopf, spre bucuria melomanilor bucureșteni, pe estrada Ateneului Român la 2 decembrie, într-un recital de lieduri — Schubert, Schumann, Brahms, Hugo Wolf, Liszt, Grieg, Mahler, Richard Strauss. Este acompaniată de pianistul britanic Geoffrey Parsons.

BOBBIE GENTRY,

interpreta marelui succes de acum cîțiva ani, «I'll Never Fall In Love Again», va fi în curînd protagonista unui film, «I Have Lost Hope».

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Meșterul Manole	Phoenix	8
2	2	Negru Vodă	Phoenix	20
4	3	O, rămîi	Romanticii	7
3	4	Seara	Anda Călugăreanu	13
6	5	Amintiri	Progresiv TM	6
7	6	Străinul	Dida Drăgan	4
5	7	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	16
8	8	Pași pierduți	Magic	3
9	9	Pastorală	Roșu și Negru	19
—	10	Ei sînt amicii mei	Mondial	1

Compozitori: 1 și 2. Nicolae Covaci. 3. Teodor Tufiș. 4. Radu Șerban. 5. Ladislau Herdina. 6. Petre Magdin. 7. Mihai Dumbravă. 8. Ovidiu Șorcea. 9 Nancy Brandes. 10. Iuliu Merca.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la ora 21 pe programul III al postului de radio București.

TOP „FLACĂRA" TALON NR. 41

curier

Eugeniu Stanciu — Amara. 1. Din punctul de vedere al conținutului, poezia dumneavoastră bilingvă, dedicată formației Led Zeppelin și care poate fi cîntată pe melodia «Four Stiks» (Patru bețe) este interesantă. Citățm: «Oh, fato, Plant e minunat/ Vocea pasărea i-a dat/ Cu cîntecul e — știi bine —/ Cel mai bun solist din lume». 2. Mulțumim pentru aprecieri. **Andrei Stăncescu — București.** Așteptăm de la dumneavoastră un top cu mai multe noutăți. **S.I. — Orașul Gh. Gheorghiu-Dej.** Nu purtăm dialoguri, nici măcar sincere, cu anonimii. Așteptăm deci o scrisoare pe care să fie inserat numele dumneavoastră și adresa exactă. **Adriana Bittay — Tîrnăveni.** Am primit scrisoarea și, precum vedeți, numele dumneavoastră este corect ortografiat. **Victor Totu — Băleni-Români.** Cînd «Flacăra» avea afectată pentru muzică doar o coloană, doreați probabil o pagină. Acum, cînd avem această pagină, dumneavoastră ne cereți două. Este prea mult.

G.S.

pe ecrane

un film de Andrzej Wajda: nunta

Mă întreb, încă o dată, dacă or mai fi trăind, dacă între timp n-au murit cumva de rușine, cei care acum cîțiva ani, după «Lady Macbeth din Siberia», i-au prohodit sfîrșitul lui Wajda. De fapt, s-ar fi cuvenit să piară de cîteva ori pînă acum, prilejurile fiind destule și ele numindu-se: «Peisaj după bătălie», «Totul de vînzare», «Pădurea de mesteceni», «Nunta». «Cinematograful nu poate fi iubit mai mult decît îl iubesc eu», asta ar fi trebuit s-o spună Wajda, nu Lelouch, dacă celui care ne-a dat «Cenușă și diamant» i-ar plăcea să se bată cu pumnii în piept. Excepționala vitalitate creatoare a marelui cineast ține locul oricărei mărturisiri de credință și, mai mult decît atît, ea poate fi și un balsam pentru acele ore negre în care, din atîtea și atîtea pricini, ni se strecoară în suflet neîncrederea sau lehamitea de jocul umbrelor mișcătoare. În seara posacă de noiembrie în care am revăzut «Nunta», la un cinematograf în aparență nedemn de un astfel de film, la «Cotroceni», dar într-o sală plină vîrf cu studenți, mi-am zis iar că merită să juri pe cinematograf ca pe o dragoste a ta, dacă la imaginea lui Olbrychski plîngînd lîngă un cal alb, cineva a exclamat «Doamne, ce frumos!». Era frumos pentru că și Olbrychski și calul alb veneau din lumea lui Wajda. Dincolo de lacrimile neputincioase ale actorului blond se întrezărea zvîrcolirea lui Cybulski pe maldărul de gunoaie din «Cenușă și diamant» ori rătăcirea nemiloasă, pe întinderi înghețate, a eroului orb din «Cenușă», amîndoi condamnați pentru vina tragică de a fi înțeles prea tîrziu istoria. Dacă vom aminti că Wajda dorea să realizeze «Nunta» cu mulți ani în urmă, dar nu a cutezat, că potrivit mărturisirilor sale «întreaga școală poloneză de cinema poartă amprenta acestei opere care ne-a marcat pe toți, inclusiv pe mine, inclusiv «Cenușă și diamant», analogiile mai sus-amintite nu vor mai apărea, sperăm, obsesii de critic care caută cu luminarea motive fundamentale. Ecranizarea piesei lui Wyspianski, monument al literaturii poloneze și adevărat moment al conștiinței unui început de secol (scrisă în 1901) a fost amînată mereu, Wajda fugind de ispită în «Pădurea de mesteceni», ori scoțînd «Totul la vînzare». Înaintea da-ului hotărîtor și-a făcut singur curaj, montînd piesa pe scena unui teatru din Cracovia, ca și cum ar fi vrut, mai întîi, să deștelenească drumul aparatului de filmat. Poate de aceea și *camera* nu pare minuită de om, chiar dacă știm că omul există și el se numește Oskar Sobocinski (unul din excelenții operatori polonezi), ci purtată pe mari aripi de vultur. La capătul acestei îndelungi ezitări s-a ivit capodopera, creația care nu își ajunge doar sie însăși, ci cheamă, în cercul ei magic, alte și alte filme-surori, luminîndu-și reciproc înțelesurile. Parabolă a unui întreg capitol de istorie, etalare dureroasă, nu de puține ori cinică, a unor mituri naționale, «Nunta» lui Wyspianski suportă, desăvîrșit, extragerea ultimei picături din seva care ar putea hrăni cinematograful wajdian, păstrîndu-și în același timp intacte culorile, accentele.

Decorul uriaș, fantastic, ciudat, decor el însuși investit cu funcții de personaj al acestui film este *dansul de nuntă* (nunta unui poet cu o țărancă), dans la început năvalnic, dezlănțuit bezmetic, amenințător, în cele din urmă obosit, împleticit, tîrît, sfîrșind agonic. Frenezia inițială este rea prevestitoare, în ciuda potopului de vorbe de clacă azvîrlite de pe ecran: fete care se laudă cu numărul pețitorilor, nobile discutînd cu țărănci despre semănatul porumbului, preot și rabin plătindu-și unele vechi datorii, dramaturg, poet și ziarist care își aduc aminte din cînd în cînd să întrebe «ce mai e nou în politică», o umanitate strînsă să petreacă în devălmășie o noapte, dar din a cărei suflare răzbat teama, neliniștea. Țopăiala în aburi de alcool devine sufocantă și printr-o strălucită translare de la concret la valorile simbolice, toată această vînzoleală se dizolvă într-o tulbure stare de așteptare. Pămîntul însuși, cuprins sub o calotă de neguri, așteaptă parcă să se scuture, trandafirii obloșiți în micile căpițe de paie vor să scape de sub strînsoare. Aparatul se deplasează de cîteva ori către aceste elemente din afara încăperilor zgîlțîite de muzică pentru a amplifica senzația trezirii iminente din inconștiența dansului, inconștiența «gîzelor fără libertate», aflate într-un moment de răscruce al istoriei, cu dureri naționale neîmplinite, cu întrebări cărora nu le-au găsit răspuns. Scenele de coșmar ale năvalei fantomelor (fantoma unui nebun, al regelui Sigismund, a unui fost conducător de oști țărănești) pot fi citite, perfect, ca tot atîtea confruntări ale personajelor cu propriul lor eu, cu propria lor conștiință, cu propria neputință de a acționa: cu atît mai mult cu cît cineastul împrumută acestor emisari de groază chipul eroilor, rezolvînd astfel, în cheie cinematografică, una din dificultățile piesei (în unele spectacole de teatru fantomele sînt lăsate în seama marionetelor). Recunoaștem, în finalul magistral al filmului, tema de aur a întregii creații a lui Wajda, condamnarea neîndurătoare, amară a celor care nu izbutesc, sau izbutesc prea tîrziu, să-și pună de acord destinul individual cu cel al istoriei, tristețea eroismului de paradă sau gratuit. Mîna de oameni strînși la *Nuntă* își trăiesc visul de mărire în somn, «un somn ciudat, în zorii zilei», dezmeticiți nu-și amintesc nimic, cavalerul care aștepta să ducă în cele patru zări semnalul de luptă a pierdut «Cornul de aur». Ce va începe? O nouă așteptare, o luare de la capăt? Cu ultimele puteri, oamenii se prind din nou într-un dans de năluci, un dans de ocnași istoviți. Acum, aici, răsar lacrimile pe obrazul lui Olbrychski, lîngă calul alb trîntit la pămînt, și nu știu dacă stropii aceia curați nu sînt lacrimile lui Maciek care, chircit de durere acolo, în «Cenușă și diamant» nu a mai găsit puteri să și plîngă. După cum, iarăși, nu știu dacă glasul sfîșietor al lui Czesław Niemen la sfîrșitul *Nunții* nu este și el o prelungire a scîncetului de animal rănit al aceluiași Maciek.

Magda MIHĂILESCU

cine, ce, unde, cînd? — *actori și roluri*

● După unele știri, se pare că Jean Gabin se pregătește să spună adio cinematografului (filmografia sa numără 93 de titluri, în 40 de ani de carieră). Dar, (spune marele actor) înainte de a se retrage definitiv la ferma sa, va realiza și al 94-lea film, «Tigroaica și elefantul» în regia lui André Cayatte. Parteneră — Sophia Loren.

● Patru filme în 6 luni, acesta este bilanțul actriței Romy Schneider, la sfîrșit de an. Este vorba de *Trenul* (Pierre Granier-Deferre, *Dragoste sub ploaie* (Jean-Claude Brialy), *Mielul turbat* (Michel Deville) și *Trio-ul infernal* (Francis Ginod).

● Un remake după *Regina Cristina* al lui Ruben Mamoulian, filmul care i-a prilejuit Gretei Garbo unul dintre cele mai frumoase roluri, este filmul la care lucrează în prezent regizorul Anthony Harvey. Pe urmele Divinei — Liv Ullman. Partener — Peter Finch.

● Giuliano Gemma și Bud Spencer sînt parteneri în filmul lui E.B. Clucher «Hrana îngerilor este fasolea».

● Philippe Clair intenționează să realizeze o comedie al cărei erou va fi Hitler. «Führerul nebun», acesta este titlul probabil al filmului. În rolul Evei Braun — Alice Sapritch.

PAMELA FRANKLIN, tînăra stea a filmului englez, a fost la înălțimea partenerei sale Maggie Smith (deținătoare a unui Oscar) în filmul «Cei mai frumoși ani ai domnișoarei Brodie».

nimeni nu vine, nime

Un om, un cal, nisip, vînt: Letea. În Letea, caii nu se mînă cu biciul. Prin nisip pînă la osii, nu se răzbate decît cu vorba bună: Dii, calu', dii dragă!

Sînt în căruța hodorogită a doctoriței din C.A. Rosetti. Azi e ziua de vizită la Cardon.

Acum o săptămînă băteam la ușa ei. Mi s-a spus: «Doctorița șade în casa aceea. Intrați prin spate».

Casa aceea în care locuia doctorița nu prea credeam că poate fi locuită. Și totuși...

În curtea din spatele casei, caii deshămați, dar oricînd pe picior de ducă, mîncau fîn din căruță.

La nici un răspuns am început să bat mai tare, mai tare. Sînt poftită fără amabilitate la dispensar, unde e sora de serviciu. Discuția se poartă prin ușa închisă. Tonul este categoric. Insist: eu pe dumneavoastră vă caut.

— E vreo urgență? I s-a întîmplat ceva, cuiva? Unde?

— Nu. Nu e nici o urgență!

— Atunci lăsați-mă să dorm! Mîine dimineață stăm de vorbă.

Era ora cinci după-amiază. În drum mă aștepta căruța care mă adusese din Periprava, la C.A. Rosetti, 15 kilometri, și care trebuia să mai facă pe atîția la înapoiere, și fără să întîrziem prea mult, ca să mai ajungem cît de cît pe lumină la șalupă.

Pentru mine, mîine era prea tîrziu.

— Trebuie să vă vorbesc (încerc clanța. Ușa nu era încuiată. Intru. În cameră întuneric. Vocea iritată, somnoroasă a doctoriței mă întîmpină).

— Nu înțelegeți? Vreau să dorm. Am dreptul să dorm. Să uit. Să dorm ca să pot uita. De ce nu veniți mîine? Abia am ațipit!

— Mîine nu mai sînt aici.

Prin ușa rămasă întredeschisă, doctorița deprinsă cu întunericul își dă seama că sînt o persoană necunoscută.

— Ce vreți de la mine?

— Să vă cunosc. (Înaintez spre locul de unde venea vocea, îi spun cine sînt. Izbucnește în plîns. Un plîns scîncit de animal hăituit).

— Nu-i nimic interesant în viața mea! Sînt femeie și nu e bine, sînt om și nu e bine — ar trebui să fiu numai medic! Dar nu pot, nu pot!

M-am obișnuit cu întunericul. Înaintez. Mă așez pe marginea patului doctoriței. De undeva, deslușesc niște fire de trestie care mlădiază spre mine spice pufoase. Pe o măsuță, într-o farfurie, cîțiva ciorchini de struguri chinuiți. Struguri de nisip, o mie unu.

— Iertați-mă! M-am întors acum o oră. Am adormit cu greu. Am băut o sută de coniac ca să pot adormi. L-am vomitat. Am băut din nou. N-am mîncat nimic toată ziua. Pînă acum o oră am tăiat un om. Am făcut autopsie (Plînge în hohote). Era un pescar bătrîn, de șaizeci și unu de ani... îl cunoșteam... îl iubeam... era un om tare cumsecade. S-a înecat. Avea nouă copii. Și eu a trebuit să-l tai bucățele. De ce tocmai eu? De ce nu pot fi numai medic? De ce sînt om? Și femeie?

Doctorița din Letea plînge cu sughițuri, ca un copil.

— Am vrut să dorm, să nu-l mai văd... îl am mereu în fața ochilor... De ce nu pot fi numai medic, Doamne!

Sînt reporter. sînt om, sînt femeie. Îmi vine să plîng, și plîng, și nu mi-e rușine că plîng alături de doctorița din Letea. Dar ciudat, lacrimile mele nu sînt pentru bătrînul pescar din Sfiștofca, ci pentru sora asta a mea pe care o bănui mică în imensitatea patului, adunată toată în ființa ei: un ghem de durere și de omenie.

*

— Dii calu'! ...Hai Puiu! Hai Mircea... dii dragă!

— Am crezut că n-ai să mai vii!

— De ce?

— Nu te cunoșteam. Majoritatea oamenilor în locul tău n-ar fi avut răbdare, n-ar fi insistat. Întorși la Tulcea s-ar fi dus la Direcția sanitară și-ar fi spus: «Doctorița din Letea doarme duminica la ora cinci după-masa și înjură».

*

— Dii căluții, dii dragă... fir-ar a dracului să fie! Iar s-au rupt hățurile!

Coboară, le leagă cu sfoară: sînt făcute numai din petice. Niște cai mai sirepi le-ar face praf!

— Hamurile intră-n inventarul dispensarului?

— Cum adică?

— Cine adică trebuie să-ți dea hamuri bune în locul ăstora care-s de rîsul lumii?

Doctorița din Letea zîmbește amar.

— Și mai dă jos ochelarii ăia de soare că vreau să stau de vorbă cu un om! Eu fără ochii omului nu pot sta de vorbă cu el.

— Poftim! E bine?

— Da!

— Să știi că și cu ochelari îți răspundeam că partea administrativă, respectiv bugetul, ține de Consiliul popular al comunei; medicamentele și instrumentarul țin de Spitalul din Tulcea și de Spitalul din Sulina.

— Atunci primarul trebuie să aranjeze cu hamurile. I-ai zis?

— N-am insistat. Mă descurc eu.

— I-ai zis?

— Da.

— Și ce ți-a răspuns?

— Că de la Direcția sanitară trebuie să primesc hamuri.

*

Am aflat de la cineva de pe grinduri că primarul din C.A. Rosetti îi cam poartă sîmbetele doctoriței că nu i-ar fi acordat o consultație intimă într-o vineri, sau într-o marți, sau într-o sîmbătă.

— E frumos la voi aici! Dar iarna?

— Iarna e și mai frumos. E măreț, nu știu cum să-ți spun. Suflă vîntul zi și noapte. Dar un vînt puternic, de te ia de la picioare. Și-i frig... Umblu înfofolită, de nu mi se vede nici vîrful nasului.

— Tot cu căruța?

— Da. Cînd e mai urgent, călare, să nu mai tragă bieții cai căruța după ei, că iarna tare greu se merge din pricina viscolului, a lapoviței, a nisipului care zboară valuri, valuri. De multe ori merg pe jos.

— Și cînd îngheață Dunărea?

— Rămînem izolați în găoacea noastră: ca într-un ou! Atunci parcă simt mai mult ca oricînd răspunderea pe care o am: șase sate în nisip. Cîteva mii de suflete care pot să aibă nevoie de doctor în orice clipă. Știi în cît timp se parcurg cinci kilometri aici, pe timp bun? Într-o oră, o oră și jumătate: cu caii bineînțeles. De la C.A. Rosetti, unde-i dispensarul, Cardonul e la nouă kilometri — Letea, la cinci, Sfiștofca, la trei — Periprava, la cincisprezece. Cînd avem cazuri grave, vin helicoptere și avioane de la Tulcea, de la Constanța...

— De ce-ai venit în Letea?

— Pentru că am vrut. Eu am vrut. Am venit în 1971, în noiembrie. Iată, acum mă pregătesc pentru a treia iarnă în Letea. Și rezist.

— Te simți singură, aici?

— Am cărți, am foarte multe cărți. Apoi învăț, să-mi dau secundariatul. La urma urmei, un om nu se poate plictisi. Sau nu se poate plictisi mai mult în Letea decît în București, să zicem.

— Ce-ți lipsește?

— Un om. Un om al meu. Un om al meu care să mă apere.

— Ești vulnerabilă, deci?

— Sînt femeie. Aș vrea un om al meu pentru întrebări, pentru răspunsuri, pentru incertitudini, pentru bucurii, pentru necazuri, pentru viață. Pînă la 28 de ani, n-a venit.

— Dii caii, dii dragă!

— Ascultă: cred că a venit timpul să te întreb foarte serios de ce nu vrei să scriu despre tine?

— Ți-am mai spus: nu am făcut nimic deosebit ca să scrii despre mine.

*

Cu numai două zile înainte de a veni noi a salvat un copil care se sufocase la naștere din cauza cordonului ombilical înfășurat în jurul gîtului. I-a dăruit viața, făcîndu-i respirație gură la gură.

*

— Cică e brutală, doctorița, ca un bărbat: înjură, se poartă prea sever, nu e prietenoasă — îmi zice un tovarăș instructor de partid, care se ocupa de sufletele de pe grinduri.

— Cine v-a spus?

— Mai multă lume.

— Și lumea aceea nu v-a spus cum a salvat mai deunăzi un copil la o naștere complicată? Și lumea aceea nu v-a spus cum stau caii gata de plecare, noapte și zi? Și lumea aceea nu v-a spus cum în doi ani și mai bine au venit pe lume peste o sută de copii vegheați de emoțiile ei?

— Cică ar și bea.

— Cică e singură! Cîți prieteni are? Noi venim și plecăm și ea ne petrece cu zîmbet pînă la poartă, și rămîne... Noi venim și plecăm și ea rămîne... Cică e singură!... Știți unde stătea? Într-o casă tocmai bună să se dărîme (se poate vedea). Știați? Și că n-a înțeles prea bine că se poate muta în noul local al dispensarului.

*

— Mai gîndește-te doctorițo!

— M-am gîndit și ți-am răspuns: n-am făcut nimic deosebit. Îmi fac meseria. Cinstit. Serios. Asta-i tot. În Letea sau aiurea aș face la fel: ce găsești grozav în asta?

— De ce ești brutală cu bolnavii?

— Uneori e nevoie... profesional.

— Nu înțeleg.

— Stai să vezi. Acum două luni naște soția lui Petrescu. Motea — tot profesoară e și ea, dar ea e de aici, din Letea. Naște primul copil la treizeci de ani. A fost foarte greu. Să știi că la o naștere doctorul îți poate da sfaturi. Nu rîde! Nu glumesc! Adică, doctorul nu-ți poate lua durerile: ele sînt necesare. Toți copiii se nasc în dureri: altfel nu se poate. Or, Motea obosise Obosise și timpul trecea și dacă nu născea într-o oră maximum, copilul era în pericol. Să nu mai vorbim că avea hemoragie și că făcea parte dintre acei oameni cărora li se coagulează sîngele cu greu. Nu aveam cum s-o ajut; decît s-o fac să se înfurie, s-o scot din apatie. Am înjurat-o, am zis că-i trag o pereche de palme, am zis c-o las și plec.

*

— Dacă nu era doctorița, n-o năsteam vie pe Silvia mea. Obosisem: închinasem drapelul cum se spune. Atunci, doctorița m-a înjurat, mi-a vorbit dur, a țipat la mine, a zis că-s bleagă, că mă lasă și pleacă. Aveam nevoie de acel șoc. Mi-am dat seama mai pe urmă.

Cînd m-au lăsat durerile o clipă, am privit-o: îmi ținea mîna în mîinile ei. Lacrimile i se împreunau în bărbie și-i picurau pe halat...

*

— Ești emotivă, doctoriță!

— Ți-am mai spus: sînt om... femeie prima dată, apoi om, apoi medic. Am o fire păcătoasă. Nu pot rămîne pe din afară. Mă nasc și mor cu fiecare om. Nu e bine, știu, dar așa sînt.

— De ce faci mereu deosebire între om și femeie?

— Pentru că mereu este deosebire între om și femeie.

*

— Dii caii! Hai băieții!... hai dragii... Na că s-a rupt iar hamul! Poftim! Rămîi în drum și să nu înjuri?! Ba să înjuri de mama focului!... Dac-ar vrea și-ar vrea, caii ăștia m-ar face praf cu căruță cu tot! Cum să-i stăpînești fără hamuri!... Dar ăștia nu-s cai! Îs îngeri! Zău așa...

— Doctoriță, tu de ce nu bîrfești pe nimeni?

— Adică?

— Adică de ce nu bîrfești pe nime

— N-am cu nimeni nimic: îmi vad de treaba mea cît mă țin puterile, și gata!

— Am auzit că într-o zi i-ai dat o palmă unei femei!

— De-aia ești reporter să le afli pe toate. Nu ți s-a spus și de ce?

— Îmi spui tu acum!

— Că s-a apucat să nască, de aia! Nu mai știam ce să mă fac. Nu putea fi transportată la Tulcea sau la Sulina. Mă rog: iarnă. Dunărea înghețată. Vînt puternic. Legăturile telefonice întrerupte. Și uite așa. Am trezit-o din nepăsare și... «am născut». Cred că i-a ajutat. Și cred că și-a dat seama că de nu procedam așa, se căra de pe lume. Cînd am scăpat cu bine amîndouă, mi-a sărutat mîinile.

— Și tu ai plîns?

— I-am cerut iertare. Sper să fi înțeles.

— Ce fel de om ești tu, doctoriță?

— Un om mic!

— Da, cred că nu ai nici 1,60 metri — ești slabă ca un țîr, nu mănînci nimic zile întregi, fumezi de mama focului și

— să fiu medic și eu odată — ai să mori de prea mult suflet!

*

— Dii cai, dii fraților... că-ajungem îndată!

— Știi, îmi place dispensarul din C.A. Rosetti: sală de naștere, două cabinete, staționar, farmacie... strălucește de curățenie. Miroase a zugrăveală proaspătă, e alb, imaculat

— E și firesc. Au muncit oamenii zi și noapte, că dispensarul s-a construit prin muncă patriotică și contribuție obștească. A *fost* dat în *folosință în* august.

L-au început prin 1968.

— .. Știi, îți mulțumesc că m-ai găzduit și că mi-ai făcut foc aseară. Îmi era tare frig. Mă zdruncinase căruța o zi întreagă. Îmi era rău. Rău și frig.

— Am știut eu că o să-ți fie frig. De aceea te-am culcat acolo!

— Adică de aceea mi-ai făcut foc!

— Nu: te-am culcat în camera aceea care are sobă. Altfel nu-ți puteam face foc. Celelalte încăperi n-au sobe de încălzit.

— Cum?

— Bine! Numai că în sala de nașteri și în staționar trebuie făcut foc, trebuie întreținută căldura. Copiii mici au nevoie de multă căldură. Altfel nu se poate. De asta mă zbat. Că din partea mea... eu am o plapumă grozavă, n-am treabă!

— Ai spus cuiva?

—Dragă reporteriță,aici toți cînd vin pleacă repede. Toți se grăbesc. Să prindă vaporul la Periprava, sau vreo ocazie, dacă ies la Cardon, pentru Sulina. Numai tu ai stat o săptămînă.

— Cine trebuie să audă? Adică, stai că știu: partea administrativă și bugetul țin de Consiliul popular al comunei. De ce nu mergi la primar? Azi, mîine, vine iarna doar!

— Uite-așa!

— Sau ai fost?

— Am fost!

— Și ce ți-a zis?

— Mi-a zis să fac eu rost de sobe și mi le cumpără imediat, de parcă sobele ar crește în pădure la Letea. Mă duc cu Puiu și Mircea, aleg două, trei și ei mi le aduc la dispensar.

— (N-am replică). Văd că și cu lenjeria stați destul de prost. Cine trebuie să v-o asigure? Pare-mi-se intră la rubrica «medicamente și instrumentar medical» — nu?

— Știu eu? E ca și cu hamurile: ping-pong între Consiliul popular și Direcția sanitară a județului.

— Hai, că nu se poate!

— Ba se poate! Tu, reporteriță, ai să mori de prea multă mirare!

*

La Cardon stăm pe-o limbă de nisip și ne sorim. Am brațele pline cu crengi de cătină, cu bobițe portocalii, sute (acum, aduse pe ape, prin văzduh și pe uscat de la Letea în București, stau în camera mea). Plopii își tremură frunzele pînă le pierd una cîte una, ca proștii. Undeva în stînga noastră, marea. În față, apele canalului. Privim și așteptăm. Așteptăm parcă un semn. Nimeni nu vine, nimeni nu pleacă. De aici la Sulina, drum de ape, stuf, plaur și cîte un țipăt răzleț de rață sălbatică. În spatele nostru grindurile cu nisip, cu drumuri grele, pentru cai prieteni. În perspectivă: iarna.

*

— Încă te mai poți răzgîndi doctorițo!: lasă-mă să scriu despre tine.

— Nu!

— Atunci măcar o fotografie de amintire, fie și cu ochelarii tăi afurisiți, pe nas! (acum te rog să mă ierți că scriu și că voi folosi fotografia drept *document* pentru acei *care vor* să-ți vadă chipul. Trebuia să o fac, nu se putea altfel, crede-mă)... Te cunosc cît de cît doctorițo?

— Tu, da! Eu pe tine, nu!

— Crezi?

— Da! Eu sînt un om obișnuit, oarecare... îmi fac cinstit meseria. Și atît!... Tu... știu eu?

— Și eu îmi fac cinstit meseria!

*

Drept pentru care în unul din numerele viitoare ale revistei veți putea citi reportajul-anchetă: «STOP CADRU».

Rodica RARĂU

POST SCRIPTUM
Tovarăși de la județ:
un om e singur
un om muncește
un om injură
un om e obosit
un om e trist
un om bea
un om rabdă frig
un om e vulnerabil
un om e femeie
un om e om.
Pe nume VALENTINA LERIOS

...nu pleacă

opinia unui alegător

arta de a minți cu importanță

Nu «vino mîine» — replica primitivă, cotidiană și bagatelizată de toata lumea pînă acolo încît continuă să fie exploatată fără cea mai mică stinghereală, nu «Reveniți dumneavoastră» — această amînare mincinoasă, dar cel puțin mai civilizată, nici «Deocamdată.. dar poate că mai tîrziu» — această elegantă și confraternă eschivare dătătoare melancolic de speranță. Nu, eu vreau să vă propun să meditați la cei care te mint cu siguranță și cu importanță cînd reușești să obții de la ei o întrevedere, sau o audiență, sau o convorbire telefonică, pentru că de obicei se ajunge greu la aceștia, și dacă te zbați să ajungi, înseamnă că ai nevoie de ei. Deși nu de ei personal, ci de funcția pe care o ocupă. Dar ei știu să se substituie funcției cu toată persoana lor fizică și morală și să facă din numele lor un rang administrativ încît dacă spui Cristinoiu — dau numele folosit de Baranga în «Opinia publică» — trebuie să înțelegi neapărat Director. Pentru că acest Cristinoiu este nume de director, nu poate fi de portar și nici de petiționar. S-a născut Cristinoiu, adică s-a născut director, cum se năștea înainte conți sau viconți, cei care se trăgeau dintr-o anume familie. Nu se puteau naște altceva, adică rîndași la castel sau bucătăreasă, sau chiar *simplu cruciat*.

Personajul despre care vorbesc eu este, să zicem, șef de spațiu locativ și are autoritate și vechime și chiar merite indiscutabile, dar pe lîngă toate acestea el a învățat și să mintă cu autoritate. Omul ajunge greu la el, pentru că sectorul e greu, pentru că lumea e multă, pentru că există și birocrație multă în domeniu, pentru că e și bine să nu obții ceva prea ușor, pentru că atunci nu-i mai dai importanță.

Folosești lanțul slăbiciunilor și te *strecori în biroul lui*, și el pare foarte obosit și nedormit, și-ți promite cu sinceritate și gravitate că se va ocupa și va face și își și notează pe calendarul de pe birou. Tu pleci, iar el se gîndește la cu totul altceva, în timp ce tu speri, crezi, îți faci planuri, ești gata să dai și un acatist pe numele lui, să fie ocrotit de orice rău, măcar pînă își ține promisiunea față de tine, dacă nu chiar întotdeauna.

Și pe urmă te trezești mințit. Mințit pur și simplu. Și-ți dai seama brusc cîte nopți ai visat frumos datorită minciunii lui, cîte dimineți te-ai sculat pe întuneric să obții un bon de audiență, cîte tramvaie ai schimbat mergînd pe scară ca să ajungi la timp, cîtă solicitudine ai pus în glas cînd ai dat bună ziua secretarei lui, cîtă înțelegere umană ai pus în apăsarea clanței de la biroul lui.

Iar el te-a mințit. Te-a mințit grav, cu severitate, cu autoritate, cu importanță.

Cine poate oare stabili această vinovăție și pedeapsa ei? Vinovăția de a minți cu autoritate și de a servi false speranțe.

Dinu SĂRARU

cronica tv

turneul emblemelor în direct

«Seara pentru tineret» a lansat, în sfîrșit, o emisiune (în direct) care a debutat cu un remarcabil succes de public. Intitulată «Turneul emblemelor» — bucurîndu-se de sprijinul substanțial al C.C. al U.T.C. — emisiunea este închinată celei de-a XXX-a aniversări a Eliberării de sub jugul fascist, sărbătoare națională a poporului român, și celui de al XI-lea Congres al P.C.R. Încă de la început, s-a impus prin prezentarea atrăgătoare, telegenică, a unui conținut bogat, inedit, cum a fost de pildă varianta nemaiauzită, nici de folcloriști, a Mioriței maramureșene. Exceptînd unele dereglări de ritm, și o prea mare discreție a regizorului în urmărirea din scurt a *publicului suporter*, a reacției spontane a concurenților, a celorlalți participanți, prin mai multe planuri apropiate. Există un farmec al reacțiilor neașteptate, paradoxale uneori, traducînd trăiri adevărate, emoționante. Și mai e ceva: minutul acela de *gîndire este prea zgomotos*. Cum se poate concentra cineva cînd îi pui metronomul, ca pe o ghilotină în față, iar prezentatorul, în același minut, vorbește, este spiritual, se mișcă și tot în același minut publicul scandează ca la fotbal «hai cutare». Acest *minut, cred eu, ar trebui să rămînă un minut de meditație*, nu numai pentru concurenți ci și pentru publicul din sală, pentru telespectatori. S-ar putea umple scenic, cu o muzică adecvată, sau ceva care să stimuleze gîndirea dar în nici un caz cu *mișcare, cu zgomot și metronom*. Fiecare din concurenți are ceas la mînă, iar unii chiar cu secundar central. Un gong cu o sonoritate plăcută ar fi mai potrivit pentru a marca începerea și sfîrșitul acelui minut.

Și de astă dată, așa cum i-am obișnuit, *invitații mei la această emisiune cărora le* dau cuvîntul au părerile lor asistentul universitar *Andrei Șaguna*, de la Drept, îmi spune că l-a emoționat varianta din Satu Mare a Mioriței, iar ideea ingenioasă a realizatorilor de a prezenta neostentativ frumusețile patriei l-a hotărît să-și facă timp, cu orice preț, să urmărească această emisiune. *Carmen Groza*, studentă la matematică anul IV, care a urmărit emisiunea la căminul Grozăvești, bloc B, «...unde în fața televizorului erau și studenți străini. Programul prezentat este foarte bun pentru tineret, instructiv. Popularizarea folclorului autentic ar putea face ca tineretul să-și ciulească urechile și la astfel de creații, nu numai la muzica ușoară. Foarte bună mi s-a părut prima întrebare despre cei trei eroi locali. Istoria este deschisă și eroii vin din anonimat să se așternă în paginile ei». O întreb despre minutul de gîndire și iată, subscrie observațiilor mele. Propune muzică lentă, clasică, «ceva care să nu ne tulbure». Lui *Mihai Manicatide*, cercetător la Institutul de medicină internă «Nicolae Gh. Lupu», i-a plăcut emisiunea deoarece este legată de viață. A fost bine urmărită de aparate reacția sportivului în derută. Întrebările despre poluare, găselnița cu cele trei rucsacuri și întrebarea care deși solicita concurenților cunoștințe serioase, avea în ea ceva amuzant, inteligent. Ca dovadă că două județe au pierdut cîte un punct la întrebarea asta. Și buchetul de flori dat concurenților în care se afla o floare rară cuprinde o disponibilitate spirituală, un lirism binevenit ca un răvaș de anul nou. *Alexandrescu Cristina* și *Popescu Constanța*, studente la istorie, remarcă buna pregătire a concurenților și că emisiunea are darul de a pune pe tineri în fața tinerilor, reflectînd astfel realele lor preocupări, istoria patriei, atitudinile civice, descoperirea frumuseților folclorului, noi talente, spiritul de competiție, probleme etnografice etc Acestea fiind zise, noi ce să ne mai amestecăm!...

LA CEREREA TELESPECTATORILOR

Am promis odată în cuvintele acestei rubrici că despre orice emisiune care se va relua *la cererea telespectatorilor* voi scrie, deoarece gustul publicului nu mi-a fost și nu-mi este indiferent, ci dimpotrivă. Duminică, în cadrul «Albumului duminical», Florin Piersic a fost bisat pentru performanța sa de a umple o sală de clasă întrînd simultan în pielea profesorului Marius Chicoș Rostogan, a tuturor elevilor «eminentului» profesor și chiar a... ilustrei matroane. Cunosc această creație a actorului încă de pe băncile Institutului de teatru. Piersic Florin interpreta ca și acum (minus măiestria profesionistului), cu aceeași dăruire, cu aceeași disponibilitate, creionînd cu umor cîteva fizionomii caragialești. *Nicu Stănilă* din București, strada Galați 10, zice Pentru asta da, au dreptate telespectatorii să-l mai ceară o dată pentru că, nu știu cum să spun, în această scenă e foarte bun, domnule.

Coman ȘOVA

pro și contra

vrem să cunoaștem mai mult decît descrierea aparatelor pe care le vom întîlni în exercitarea profesiunii alese

M-a bucurat foarte mult apariția unei pagini dedicată în totalitate elevilor, în revista dumneavoastră, atît de cunoscută. Citesc cu viu interes fiecare număr. Foarte interesante mi s-au părut «extemporalele Flacăra». Dar nu mă mulțumește faptul că sînt adresate unui număr restrîns de elevi. Eu propun să se găsească o modalitate ca la aceste «extemporale Flacăra» să participe toți cei care doresc, de pe întreg cuprinsul țării.

Răspunsurile date de elevii din anul III-C de la Liceul economic nr. 3 din București m-au uluit, iar «părerea personală» a tovarășei Popa Anca Maria m-a uimit. Și că nu mă așteptam să întîlnim elevi de liceu care să nu știe nici anul răscoalei conduse de Horia, Cloșca și Crișan.

Este foarte adevărat că noi, elevii liceelor de specialitate, avem un program foarte încărcat, că timpul liber este foarte puțin. Nici la cei de la liceele teoretice situația nu e mai roză. Chiar și puținul timp liber ce ne mai rămîne după îndeplinirea întregului noian de activități școlare și extrașcolare (mai toate obligatorii) nu-l putem dedica în întregime cunoașterii valorilor artistice ale umanității. Arta «cotidiană», cinematograful, televiziunea, și alături de ea sportul, ne acaparează o mare parte din timpul liber.

Deci, noi, elevii de liceu ai acestor ani, cunoaștem, dragi educatori și părinți, o mare criză de timp. Vă rugăm, dragi educatori și edituri de manuale, să ne ajutați.

Putem cîștiga timp dacă avem la dispoziție manuale cu lecții complete și fără lucruri inutile.

Vrem să cunoaștem mai mult decît descrierea aparatelor și utilajelor pe care le vom întîlni în exercitarea profesiunii alese. Vrem să cunoaștem tot ceea ce omul a creat mai măreț și mai demn de admirație de-a lungul veacurilor. Sîntem adolescenți de 15–20 ani. Acum se pun bazele viitoarei noastre zestre intelectuale. Acum, în această perioadă a vieții noastre, de la 15 la 20 ani, ne formăm gustul frumosului artistic. Acum se ridică bazele concepțiilor noastre ideologice și estetice. Acum stabilim filiațiunile intime de comunicare cu arta. Așa cred eu că gîndește oricare elev al zilelor noastre. Sau, cel puțin, așa ar trebui.

«Părerea personală» a tovarășei colege din București îmi arată clar faptul că nu toți gîndim la fel.

Țin neapărat să neg cele spuse de tovarășa, prin exemplul meu personal.

Sînt elev în anul V la L.I.I.L. Rm. Vîlcea. Din anul II citesc curent ziare și reviste săptămînale (România literară, Săptămîna, Luceafărul, Contemporanul și, de curînd, Flacăra). Sînt la curent cu tot ce se întîmplă. Pînă m-am obișnuit mi-a fost greu. Citeam foarte greu o revistă ca *România literară*. Îmi lua o săptămînă pînă să citesc cîteva rubrici. În această perioadă am înregistrat și o serie de rezultate slabe la învățătură. Între timp m-am obișnuit să citesc și să asimilez repede, să selectez ceea ce citesc. Nu mai este afectată învățătura.

Tot din anul II am început să deprind tainele audierii muzicii simfonice. Cel care mi-a călăuzit, mie și altor colegi de-ai mei, pașii în universul muzicii a fost și este (și azi își continuă această misiune de onoare și cinste în cadrul Universității populare Rm. Vîlcea) eminentul nostru diriginte, profesor de specialitate, inginer Dan Broșteanu. Dumnealui mi-a purtat pașii sovăitori și la prima expoziție de pictură, la primul spectacol de operetă vizionat de cei mai mulți dintre noi. Atunci nu vedeam necesitatea cunoașterii unor astfel de lucruri. Semănăm cu tovarășa Popa Anca Maria. Astăzi sînt foarte mulțumit de ceea ce a făcut tovarășul diriginte pentru noi. Ne-a inițiat în cea mai gingașă și mai frumoasă sferă a activităților umane. Țin să-i mulțumesc din inimă pe această cale distinsului nostru profesor.

Mă întreb: dacă dumnealui nu ne ieșea în cale reușeam noi, acești elevi, puțini la număr, e drept, să descoperim singuri ceea ce dumnealui ne-a descoperit? Nu cred.

De gradul de cultură scăzut al elevilor, și deci și al celor de la Liceul economic nr. 3 București, se fac în mare parte vinovate și cadrele didactice ale liceului în care învață fiecare.

În încheiere un dicton, al Doamnei de Staël, mobilizator, cred eu: «Tot ceea ce omul a realizat mai măreț se datorează acelui sentiment dureros al nedesăvîrșirii destinului său».

Cu stimă,
Procopie Iliescu
Anul V L.I.I.L. Rm. Vîlcea

nimeni nu-ți cere să fii doctor în toate științele

Citind prima serie de extemporale Flacăra mi-a atras în mod deosebit atenția o «părere personală».

Îmi permit să fac cîteva considerații pe marginea acesteia.

Autoarea este de părere că nu trebuie să ne încărcăm memoria cu noțiuni «abstracte», de genul celor puse în discuție în cadrul extemporalului, pe motivul că însușirea acestora ar împiedica stricta specializare.

Ce fel de «specialist» ești în secolul XX cînd nu cunoști date din istoria patriei sau a Terrei, dacă nu ai cunoștințe în domeniul cultural și artistic, nu ești la curent cu situația politică internă și internațională?

Oare ar putea cineva să activeze în condiții optime dacă ar ști să răspundă numai la întrebări dintr-un singur domeniu? Se pare că nu.

Discutam la o oră de dirigenție cazul unui inginer chimist care ar avea bogate cunoștințe teoretice, ar cunoaște mecanismele de reacție, tehnologia proceselor, dar nu cunoaște utilajul aferent producției și puțină mecanică. Ar putea el să îmbunătățească condițiile de lucru, să le facă mai eficiente? Dealtfel nici nu poate fi conceput un inginer chimist care să nu aibă cunoștințe de fizică.

Vreau să spun că e bine să nu ne autoplafonăm setea de cunoaștere specifică vîrstei; să aprofundăm un domeniu, dar să ținem seama și de «vecinii de hotar», și din cînd în cînd să ne aruncăm privirea asupra «abstracțiunilor» cotidiene, amintindu-ne butada: «Cine nu urcă, coboară».

Georgian Ovidiu — anul IV
Liceul nr. 2 Rădăuți — Suceava

dragi colegi de generație de la liceul economic

Dragi colegi de generație de la Liceul economic,

În aceste rînduri încerc să-mi exprim regretul care m-a cuprins citind răspunsurile voastre la întrebările «Flacării», întrebări legitime, deloc hazardate, cum le consideră Tiliu Virgil.

Nu înțeleg cum poți spune, dragă Popa Anca Maria că «societatea în care trăim nu are nevoie de astfel de cunoștințe». Dimpotrivă, acum, tocmai acum, are nevoie de intelectuali multilateral pregătiți.

Nu condamn faptul că nici unul dintre voi n-a știut cine este redactorul șef al revistei «Tomis», însă nu este permis să nu se știe în ce an a început răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan, martiri ai neamului nostru. Cum poate să nu ne impresioneze sufletul și să uităm cuvintele lui Horia, spuse cu o ultimă fărîmă de viață: «Mor pentru popor!»

Indiferent dacă ne place pictura sau nu (v. Titu Victoria) trebuie să cunoaștem operele titanilor picturii românești.

Eu cred că, într-o anumită măsură, și școala, cadrele didactice, sînt răspunzătoare de lacunele tineretului, deoarece nu în fiecare familie elevul găsește climatul propice dezvoltării sale intelectuale.

Iubesc nespus de mult arta (muzică, pictură, sculptură), istoria și științele sociale, cu toate că urmez cursul real! Și asta poate datorită profesoarei mele de istorie și profesorului de biologie, OAMENI în adevăratul sens al cuvîntului, ca dealtfel majoritatea cadrelor didactice din Liceul teoretic-Lipova. Am impresia că pe lîngă cunoștințe, trebuie insuflată elevului și dragostea pentru oameni. În primul rînd pentru oameni!

Ce părere aveți, dragi colegi de generație?

Vă întreabă **Angela Ursan,**
Liceul teoretic Lipova.

din toate cîte ceva

În cîteva rînduri — pe care am crezut de cuviință să vi le trimit — vreau să-mi exprim și eu admirația față de această rubrică «Elevii prin ei înșiși», dedicată nouă, tuturor elevilor. Mă bucur nespus de mult că noi, elevii, putem să ne exprimăm gîndurile și preocupările noastre. Apreciez în mod deosebit «extemporal-flacăra», deoarece citind întrebările și răspunsurile date și confruntîndu-le cu ale mele îmi dau seama cîte noțiuni cunosc și cîte nu cunosc. Dealtfel, cred că toți elevii care citesc «extemporal-flacăra» analizează atît întrebările cît și răspunsurile date. Propun ca acest «extemporal-flacăra» să cuprindă întrebări cît mai variate și din toate științele. Nu apreciez răspunsuri de genul «nu-mi încarc memoria cu astfel de noțiuni» sau «nu-mi inspiră interesul». Fiecare știință are lucruri destul de interesante și utile totodată. Chiar dacă nu stăpînești toate științele, dar oricît de puțin trebuie să știi din toate cîte ceva.

Cu deosebit respect,

Botezatu Viorica
anul IV
Liceul Alexandru Vlahuță
Localitatea Podul Turcului
Județul Bacău

extemporal flacăra

poșta candidă

NORICA NECULA, Liceul teoretic nr. 2 Călărași. Citez din scrisoarea ta: «Pentru mine, scrisul înseamnă viața, viața toată. Visul meu este să devin scriitoare sau ziaristă, pentru a cunoaște tot ceea ce se ascunde în sufletul oamenilor, căci mulți dintre ei au taine atît de frumoase». Ce sfat aș putea să dau, oare, celor 15 ani pe care abia i-ai împlinit? Greu de spus. În orice caz, îți urez succes și perseverență (dacă mai ai nevoie...) în realizarea unui vis care — te previn — se împlinește cu multe eforturi, cu multă muncă. Cît despre dorința ta de a cunoaște tot ceea ce se ascunde în sufletul oamenilor, nu-ți face prea multe iluzii. Din păcate, sau din fericire, e aproape cu neputință să afli chiar totul.

CONTINUĂ AVALANȘA DE EPISTOLE pe marginea «cazului» Filip, pe care îl credeam epuizat. De regulă, corespondenții îi dau dreptate lui Filip, în timp ce fetele îl acuză, cel mai adesea, de rea voință. **Mihai HURDUC, de la Liceul «Nicolae Bălcescu» din Pitești,** este de partea lui Filip, într-o scrisoare temperată, scrisă cu chibzuință. În schimb, tot un piteștean, **Sandu BOGDAN** sare peste cal, vorbind chiar de un «negoț» feminin. E prea mult, Sandule, iar rîndurile tale, deși emoționante prin sinceritate, sînt cețoase, confuze.

DORU CHINEZU, Lugoj. În ciuda faptului că îți place ENORM (majusculele îți aparțin) noua față a revistei «Flacăra», interdicția apariției versurilor în această pagină rămîne în picioare. Dealtfel, «elipsa» pe care mi-ai trimis-o e cam eliptică, chiar cu cîteva scăpări gramaticale. Se pare însă că nu ești lipsit de talent, așa că îți transmit sfatul de rigoare: mai încearcă.

POEZINA ERNEST, Galați. Pentru că scrisoarea ta nu are decît 10 rînduri, îmi permit să o citez în întregime și să arunc astfel o nouă mănușă. Iat-o: «Mulțumind și eu redacției pentru efortul pe care l-a făcut să ne pună nouă la dispoziție una din paginile revistei, doresc să ridic două întrebări, adresate fetelor. Prima: ce înțelegeți voi prin cuvîntul sărut și prin actul în sine? A doua: la ce vă gîndiți atunci cînd vă sărută un băiat? La ce v-ați gîndit cînd ați fost sărutată prima oară?» Ei, ei, acu-i acu' Ce ne facem fetelor?

RED.

utilitatea extemporalului mi se pare a fi desăvîrșită în momentul în care inteligența este invitată să dea răspunsurile, nu memoria

Dascăl într-o școală de la țară, de foarte puține ori i-am răsplătit pe elevi cu nota maximă. Cînd am făcut-o, am fost obligat. M-au impresionat întotdeauna judecata și ascuțimea inteligenței solicitate să-și proiecteze lumina peste necunoscut. Gazetar fiind, mă aflu în permanență printre tineri, îi ascult și mărturisesc că niciodată nu mă deranjează cînd nu știu între ce ani s-a desfășurat războiul de 100 de ani sau dacă nu cunosc numele redactorului șef al revistei «TOMIS».

Conținutul extemporalului (!) din «Flacăra», excelent ca idee, mi se pare a fi pilda uneia dintre cele mai mari erori care persistă cu înverșunare în învățămînt, din cîte știu, nu numai de la noi. Este vorba de predominarea criteriului cantitativ în aprecierea cunoștințelor. Firește că, pornind de aici, ne-am putea lansa în interminabile discuții pro și contra, trecînd alternativ prin psihologie și pedagogie. Nu voi face această ispititoare excursie.

Propun în schimb o abordare, îndrăznesc să-i spun inedită, și anume aceea a tratării problemei din perspectiva sistemului deschis, numit astfel tocmai pentru că oferă o mai mare fluiditate informației pe parcursul său, avînd astfel posibilitatea ca, la nivelul buclelor de reacție, fiecare unitate de informație să fie asimilată calitativ. Un asemenea sistem deschis este omul contemporan și, cu atît mai mult, tînărul. Pentru a fi mai pe înțeles voi adăuga că un asemenea sistem este perfect sinonim cu un adevăr certificat de milenii, din păcate violat cu înverșunare: important nu este ce știi, ci ceea ce știi să faci cu ceea ce știi. Vechea controversă dintre puritanismul academic și firea iconoclastă a scormonitorilor în taina necunoscutului.

Principiul după care un tînăr trebuie să știe absolut tot ce au făcut înaintașii îezează exercițiul inteligenței. Cît de păgubitoare este o asemenea tehnică ce ne privează de o mai masivă prezență în plutonul făuritorilor de valori primare reiese și din următoarele două exemple, dintre care unul este lesne de analizat dacă sîntem dispuși să renunțăm la un mănunchi de prejudecăți.

Cunosc foarte mulți tineri reținuți, pentru excepționalele lor calități, în activitatea didactică și de cercetare. Unul dintre ei s-a dedicat cercetării motoarelor lineare. Dar fantastica aventură a explorării se desfășoară greoi, aminată fiind de bariera «încă nu am citit totul din ceea ce s-a scris pînă în prezent». Al doilea exemplu. Aflat într-o delegație în străinătate, unul dintre colegi s-a încăpățînat să pună cu prilejul fiecărei întîlniri cu reprezentanți ai tineretului de acolo, următoarea întrebare: «Care este atitudinea tinerei generații față de cultura dumneavoastră clasică?» Și, tot așa, de fiecare dată, gazdele se aflau la mare încurcătură. Interesul pentru valori naționale de mult intrate în patrimoniul universal este foarte scăzut. Totul, păreau să ne spună interlocutorii, se rezumă la prezența conștiinței existenței acestor valori și, în momentul în care ele sînt reclamate de nevoi sociale imediate, integrarea într-un circuit funcțional se realizează automat. Aceasta nu înseamnă nicidecum că ei și-ar stima mai puțin înaintașii ori că noi, știind mai mult decît ei despre propria lor cultură, le-am fi cumva superiori.

Foarte răspîndită este înțelegerea noțiunii de practică drept un exercițiu prelungit, menit să ne sporească îndemînarea. În subtext, accepțiunea dezvăluie o predominanță a deprinderilor de tip mecanic. Nu citățm concluziile statisticienilor care contabilizează cantitatea de informație aruncată zilnic pe piața consumului științific. Cert este că ea determină obiectiv nevoia prelucrării într-un sistem adecvat noii ipostaze în care se prezintă: exercițiul gîndirii tinde să devină o necesitate realizată prin intermediul unui sistem practic, eficient, de materializare a informației cu destinație în consumul util. Or, un asemenea deziderat fundamental nu va putea fi realizat atîta vreme cît instituțiile sociale menite să-l servească nu-și modelează structura potrivit noilor imperative.

Cu un pic de bunăvoință se poate afirma că o asemenea instituție este și presa. Iată de ce socotesc deficitar extemporalul din «Flacăra» dat elevilor din anul al III-lea, Liceul economic nr. 3 București. Cu atît mai mult cu cît el se adresează unei vîrste aflate în pragul maturității, cu alte cuvinte, cînd sentimentul personalității își caută propriul limbaj de exteriorizare. Important este ca dorința de angajare, de implicare să fie satisfăcută. Repet, ideea extemporalului este excelentă, dar în actuala formă este puțin folositoare. Necunoașterea termenului «folk» (abstracție făcînd de didacticismul ei infantil) capătă în subtext o sancțiune scolastică. Utilitatea extemporalului mi se pare a fi desăvîrșită în momentul în care inteligența este invitată să dea răspunsurile și nu memoria; în momentul în care orgoliul personalității, aflată în plin proces de formare, angajează inteligența obligînd-o să solicite memoria. Se satisface în acest mod, dar de data aceasta din interior, o a doua cerință a instrucției, mai apropiată de spiritul timpului, cea a acumulărilor cantitative. Astfel realizat, extemporalul ar putea deveni un colecționar de idei și soluții pe teme și realități impuse de comanda socială.

Ion DANCEA
Timișoara

starea comerțului

luna specialităților culinare

Scopul acestei luni, aflu de la directorul comercial al I.A.P.L. sector 1 București, Nicolae Roșu, este de a lansa noi produse culinare, de a pune în contact cumpărătorul cu noile preparate pe care le va putea consuma în lunile de iarnă și de a permite un schimb de experiență între salariații întreprinderii (I.A.P.L.) Se face de asemenea un sondaj al gusturilor cumpărătorilor, fiindcă unele sînt gusturile populației, să zicem, în perimetrul restaurantului «Perla» și altele în zona unde își desface sortimentul gastronomic restaurantul «Ovidiu». Și firește, e bine să fie cunoscute doleanțele tuturor.

— Ce produse noi au fost lansate în această lună?

— Multe. Nu le știu eu pe toate. E destul de greu, eu răspund și de partea administrativă și de partea comercială. Dar aș putea da un telefon la una din unitățile noastre... Alo, alo! Tovarășul Tincu? Tovarășul Tincu, spune-mi te rog ce produse am lansat noi anul ăsta și le menținem în continuare?.. Desigur, tovarășe Tincu, semipreparate, dar cum se numesc ele? Am făcut noi niște produse noi și pe care le menținem în continuare, știi dumneata... Ei, măi tovarășe Tincu, sărmăluțe în foi de viță, astea au mai fost, știi dumneata... Ardei umpluți? Ce te emoționezi așa tovarășe Tincu? Porc cu varză? Ăsta-i preparat. Perișoare cu verdeață? Așa, dragul meu, desigur, perișoare cu verdeață. Și mai avem noi o salată pe care n-o facem decît noi și care nu se mai găsește nicăieri... Cam astea.

— Vorbeați de un schimb de experiență.

— Un schimb de experiență? Schimbul de experiență se realizează astfel: la restaurantul «Perla», de exemplu, pentru pregătirea expoziției au lucrat și tovarășii bucătari de la «Siretul». Mărturisesc că eu nu împărtășesc părerea unor tovarăși care consideră că luna asta n-ar trebui să se rezume decît la aceste expoziții organizate într-o singură zi, pe o masă, și atîta tot. E nevoie de o continuitate.

— De pildă, în urma lunii preparatelor culinare de anul trecut, ce concluzii ați reținut și ce măsuri au fost luate?

— Anul trecut eu am răspuns de niște bufete numai. Poate amînăm întrebarea asta pentru la anul.

— Sînteți nou, deci, în această funcție?

— De șapte ani.

— Atunci?

— La noi în întreprindere au fost efectuate modificări. Am fost 19 întreprinderi și ne-am reorganizat. Acum sîntem opt. În noua formulă vom urmări și vom aplica toate măsurile care se cer pentru ca sortimentul preparatelor să se diversifice în continuare. Dar pentru că tot sînteți aici să facem și puțină reclamă unităților noastre. Scrieți, de exemplu, că întreprinderea noastră își pregătește toate unitățile pentru prima zi a Anului nou într-un număr de 15, cînd se vor prezenta cu un decor deosebit, cu programe muzicale variate și în mod deosebit meniurile care au fost întocmite vor fi, considerăm, pe gustul consumatorilor noștri, adică ai musafirilor noștri; vom mai servi meniuri pentru revelion și la Ateneul tineretului și la alte întreprinderi și instituții care ne vor solicita.

Fiindcă tovarășul Roșu mi-a vorbit despre necesitatea cunoașterii gusturilor populației din fiecare zonă a Bucureștiului și despre rolul pe care această lună îl are în depistarea lor, m-am deplasat la restaurantele «Dunărea» și «Perla» pentru a-mi verifica o părere preconcepută și anume că în urma expozițiilor care au fost organizate luna aceasta și de atîția ani meniurile au rămas aceleași dintotdeauna, și aceleași peste tot. Din nefericire nu m-am înșelat.

Nicolae CRISTACHE

reflexe

de
A. MIHAILOPOL

Povestiri
de
Offenbach

MIRON RADU PARASCHIVESCU

„viermele turbării"

Pentru mine, grădina și casa coanei Frosa erau, oricum, un mic paradis. Dar de cînd cu descoperirea aceea că pămîntul se învîrtește odată cu casa și grădina ei cu tot, ele deveniseră nu un mic paradis, ci paradisul însuși, marele și infailibilul, așa cum Dumnezeu îl gîndise și-l croise. De aceea mă duceam oricînd *cu bucurie să o văd pe* coana Frosa, cînd mama, ca să mai scape de pisălogelile mele, mă trimitea la dînsa.

Ceea ce se-ntîmplă și-n acea zi de duminică ori de sărbătoare cînd, îmbrăcat în hăinuțele mele cele mai curățele, am pornit-o spre Doctoroaia, cu un bilețel din partea mamei. Era instalată deja primăvara, cu florile ei deschise-n soare, cu mugurii plesniți de peste-o săptămînă, cu sălciile pline de verdeață. Cînd să trec prin dreptul străduței ce lega biserica de ulița noastră, căzînd vertical pe gardul grădinii Doamnei Doctor s-a ivit nu știu de unde cîinele acela Saint Bernard pe care-l mai văzusem trăgînd căruciorul cu copii într-însul așa că n-am socotit necesar să mă feresc de el. Cînd colo, animalul s-a purtat agresiv cu mine, dîndu-și colții pe față. Nu mai știu ce-am făcut eu, voi fi strigat sau am luat o piatră de pe jos ca să mă apăr, gest ce are în general un efect sigur asupra cîinilor care-atacă, fiindcă deși-i îndîrjește, îi ține totuși la distanță.

Cu cîinele cel roșu, însă, lucrurile nu s-au petrecut așa, ci s-a repezit la mine cît era de mare ca un vițel și, pînă să mai intervină cineva sau să-l alung eu cu piatra, mi-a apucat mîna umplindu-mi palma de sînge. Între timp, sau la răcnetele mele mai mult de stupoare decît de durere, au sărit cîțiva vecini și-au gonit agresorul, în timp ce eu am făcut bizîind cale-întoarsă.

Cînd m-a văzut, mama a făcut scena de rigoare, cu țipete și văicăreli, apoi mi-a spălat rana cu acid boric și tinctură de iod. Se vedea într-adevăr foarte bine urma mușcăturii care, fără să-mi fi străbătut palma, îmi lăsase o urmă adîncă și sîngerată la extremitatea cîmpului lui Marte al mîinii drepte (sau stîngi)? Bandajat, cu tifon și cu dureri, dar mai ales intrigat și speriat, nu-mi mai ardea de vizită la coana Frosa Ionescu, ci m-am lungit pe pat extenuat, ca după o adevărată intervenție chirurgicală.

Și-n afara spaimei și durerii pricinuite de acest accident, ce mă enerva și mai tare era gălăgia pe care mi-o făcea mama, că nu, că nu se poate să nu-i fi făcut eu ceva cîinelui de i-am provocat să mă atace. Degeaba-i repetam pentru a zecea oară că nici măcar nu băgasem de seamă că e-n stradă pînă ce nu venise lîngă mine, mama tot nu era convinsă de necomplicitatea mea cu agresorul canin, atît de frumos, de puternic și de bine înzestrat cu colții lui. A trebuit, ca de obicei, *să intervină mama Leana* cu blîndețea ei îngăduitoare, ca s-o potolească pe mama «Nu se poate, Coconiță, băiatul nu minte cînd spune că nici nu văzuse cîinele pînă ce nu s-a dat la el...»

— Dar de ce atunci avea piatra-n mînă?..

— Păi, Doamne ferește, că doar nu era să nu se apere!.. E el mic, da' e bărbat, n-a stat cu mîinile-n sîn...

— N-o fi stat, asta zic și eu, că un cîine cît de rău, *dacă nu e turbat*, nu-ți face nimic dacă treci pe lîngă el fără să-l amenințî... Dar mai știi, cu Nuci ăsta, care cine știe ce experiență, ca și cu pisica, avea acum de gînd să facă și cu dulăul?..

Nu era nimic adevărat din ce spunea mama, iar rezerva ei, «dacă nu e turbat», mi-a infuzat o doză de pesimism de care nu mai aveam nevoie, speriat și invalid cum mă aflam. Fapt este că amintirea tăierii cozii pisicii nu mi se părea o nimica toată, iar evocarea ei, făcută ca un reproș, nu mi-a stîrnit nici cea mai mică părere de rău; aceea fusese o experiență, ca oricare alta, comportînd toate riscurile — pe cînd de data asta, aveam de-a face cu un lucru neașteptat și fortuit, cu o întîmplare nefericită și nimica mai mult. Rămînea însă vie chestiunea ridicată de mama: dacă o fi fost turbat cîinele?

Și de fiecare dată cînd mi se schimbau compresele și pansamentul, mă uitam să văd viermii albi și mari, mișunînd în mijlocul mușcăturii, și care trebuiau să fie, după imaginația mea, microbii turbării. Și-ntr-adevăr, într-una din zile, am văzut unul din ei în timp ce mama îmi spăla bandajul, iar ea a rîs și mi-a spus că pielea albă pe care eu o luasem drept «viermе al turbării» era în fond mica bucățică de piele pe care mi-o julise cîinele mușcîndu-mă și care acum era încet și treptat înlocuită cu alta. Fapt e că aluzia mamei la tăierea cozii cotoiului mi s-a părut și un fel de mustrare moralizantă în legătură cu accidentul meu canin; adică: după fapt, și răsplată! Cine știe? Poate că mi s-a părut numai, simțindu-mă vinovat de chinurile pricinuite pisicii. Cine știe?

AMINTIRI DIN COPILĂRIE (XVIII)

principii și năravuri

concubinaj

Era foarte tînără, aproape un copil. Nici el nu era prea matur. După cinci luni de convietuire, băiatul dispare fără urmă. În actul de naștere al fetiței care vine pe lume — după alte patru luni — la rubrica «tatăl copilului»: *o linuță*. Tînăra mamă n-are mijloace de existență, lasă fetița la Casa de copii din C. și intră, muncitoare necalificată, la Fabrica de conserve din O. Se zbate și e admisă la cursul de calificare. Cunoaște aici alt tînăr. De la bun început îi spune adevărul, situația cu fetița, tînărul acceptă s-o ia așa cum e. *Căsătorie legitimă*. Apoi, imediat după căsătorie, altă sarcină. Motiv pentru ca aducerea fetiței să fie amînată temporar. Urmează concediul de naștere, hotărîrea soțului ca soția să rămînă definitiv acasă, venirea pe lume a altei fetițe. Și cealaltă e adusă, în sfîrșit, în noul cămin conjugal. Dar, deși a împlinit doi ani și jumătate, fetița nu scoate nici o vorbă, nici nu aude. Mama nu vrea să creadă că-i surdo-mută. Umblă pe la medici. Tatăl aproape c-a uitat făgăduiala inițială, profită de defectul fizic descoperit și îi cere mamei să-și interneze fetița, oriunde, numai să nu-i mai vadă prin casă «mutra împietrită». Mama, dacă n-ar fi avut a doua fată, poate c-ar fi renunțat la bărbat, fie și... legal dar i se rupe inima și de soarta sugarului. «Ah! cum am păsit eu în viața de adult».

Concubinajul e o plagă! Să nu ne sperie semnul de exclamație. Nenumărate sînt situațiile în care, datorită unor asemenea cupluri nelegalizate, pe parcursul convietuirii se ivesc necazuri serioase, unele încheiate cu adevărate tragedii. Astfel, o corespondentă din Moldova îmi descrie și cazul ei: are 33 de ani, un băiat de 14 ani din prima căsătorie, legală dar desfăcută, după care trăiește cu un bărbat de asemenea despărțit de soție, însă fără divorț, naște un alt băiat (celălalt copil e dat pe la bunici, nefiind suportat de tatăl vitreg concubin) și, de unde pînă atunci bărbatul pretindea că asta îl va lega și mai mult de «consoarta» sa, iată că raporturile se deteriorează văzînd cu ochii. Acum, «soțul-concubin» trăiește cu altă femeie, a ajuns să nu se mai uite nici măcar la copilul lui, iar atunci cînd corespondenta mea a fost internată pentru o lună de zile în spital cu sugarul, i-a bătut băiatul mare venit să locuiască acasă la ei. Acesta a fugit, dormind în parc, umblînd pe drumuri flămînd: «N-aș vrea să-l las pe cel mic fără tată, însă nu mai pot suporta comportarea *soțului* — subl. ns. — meu».

Aș fi naiv dacă aș crede că simpla existență a actului de căsătorie preface, fundamental, un om, îi purifică total conștiința, îl determină să fie moral. Totuși, *ce-i legal e legal!* Înțeleg printr-asta nu numai faptul că o viitoare mamă își pune la adăpost copiii de încurcăturile și nefericirile ce apar, inerent, într-un concubinaj, dar și faptul că o legătură — pretinsă — de-o viață, într-un cuplu care debutează pe teren curat, limpede, legal, are, oricum, șanse în plus de a-și construi dialogul altfel. Altminteri, întîlnim stări de fapt deplorabile, cum sînt cele citate, sau cele de mai jos «Sînt informat că *așa-numitul meu tată* (nu știu precis) este stabilit în comuna Dobrogostea, lîngă Pitești» (Elena Mateescu din comuna Valea Iasului, satul Mustățești, județul Argeș, elevă într-a X-a, crescută de bunici, născută din — cum se spune negru pe alb, cu amărăciune — «legătura nelegitimă a părinților mei». Și ciobanul Costică Agiu din satul Florile, comuna Alimanu, județul Constanța, crește un nepot, pe nume Claudiu (trei ani), rezultat din «căsătoria nelegitimă» a fiicei sale Stela cu «domnu' Laurențiu», care, după întoarcerea din armată, n-a mai vrut s-o ia, *legal*, de soție. Copilul n-are nici măcar alocație; de tată, ce să mai vorbim, deși, prin probe făcute la Institutul medico-legal, i s-a dovedit categoric paternitatea. A rămas — de mult — ca tribunalul constănțean să decidă. (Menționăm că întîrzierea îl «costă» tot pe Claudiu, căci mama, *căsătorindu-se acum legitim*, n-a putut să-l ia în noul cămin, deoarece tatăl vitreg pretinde, mai întîi, pensia de întreținere din partea celuilalt tată). «Probleme»... «Probleme» de viață...

Mihai STOIAN

capriciile gustului

consignația

Se vorbește astăzi atît de mult despre lupte împotriva prostului-gust, devenit incompatibil cu tot ceea ce noi realizăm, cu tot ce întreprindem, cu aspirațiile fundamentale ale lumii în care trăim! Nu cred să existe cineva dispus — pe baza unor argumente temeinice și plauzibile — a susține contrariul, în această privință. Și totuși, ce este prostul-gust, în ce constă sau la ce se reduce? O anchetă întreprinsă, nu demult, în diferite medii sociale bucureștene releva unele aspecte ale termenilor de «bun-gust» și «prost-gust» pe care noi, de obicei, le ignorăm. În dezbaterile contemporane pe teme de estetică, sfera și conținutul celor doi termeni apar ca fiind cunoscute și acceptate, dincolo de orice îndoială de către toți cei care le invocă. În realitate, lucrurile sînt mult mai complicate. Nu există un consens unanim, nici în legătură cu valoarea termenului de «bun-gust» și nici în legătură cu valoarea termenului de «prost-gust». În măsura în care accepțiunea unuia sau altuia dintre cei doi termeni diferă, apar acele perturbații de ordin estetic, resimțite negativ la nivelul vieții spirituale a oricărei societăți. Va trebui să avem în vedere că există un întreg sistem de norme — condiționat, atît pe ansamblul său, cît și la nivelul diferitelor grupuri sociale, de tradițiile care s-au constituit, de exigențele estetice proprii unei epoci sau alteia, de valorile artistice superioare la care oamenii au acces, de posibilitățile materiale ale acestora, de timpul lor liber — ce funcționează în cadrul fiecărei civilizații, în cadrul tuturor culturilor naționale, regionale sau locale. Termenii de bun-gust și prost-gust apar, astfel, condiționați de întreg ansamblul de factori spirituali specifici vieții sociale la un moment dat. Bunul-gust ar indica, așadar, pe de o parte, modul cum sînt respectate, într-un caz determinat, normele generale ale comportamentului estetic specific unei civilizații, iar în cadrul acesteia, unei anumite culturi. Bunul-gust ar indica, pe de altă parte, modul cum sînt respectate, într-un caz determinat, normele generale ale comportamentului estetic specific unei anumite epoci. Problema prostului-gust intervine ori de cîte ori ne aflăm în fața unor cazuri cînd normele generale ale comportamentului estetic specific civilizației în care trăim și culturii la care subscriem sînt sfidate. Actul estetic survenit astfel, apare ca degradant în raport cu valorile pe care le recunoaștem și formează titlul nostru colectiv de glorie. Am considerat necesară această digresiune, întrucît nu o dată prostul-gust este justificat prin aceea că există oameni care preferă și produsele stînd evident sub semnul lui. «Consignațiile» de mobilă și obiecte de artă situate, toate, în București pe o stradă «renovată», în zona Hanului lui Manuc, îți oferă în momentul de față un spectacol dintre cele mai bizare. Alături de lucrări purtînd semnătura unor artiști recunoscuți, de incontestabilă valoare artistică, alături de multe picturi și sculpturi mediocre, alături de piese de mobilier aparținînd diferitelor stiluri recunoscute, în legătură cu care oameni specializați sînt dispuși întotdeauna să-ți ofere sfaturi competente, se vinde și cea mai oribilă pictură de gang din București — lucruri răscolite, parcă, prin cine știe ce colț de mahala și expuse nu doar pentru a fi cumpărate de către vreun colecționar excentric, nutrind gîndul ascuns al unui muzeu al prostului-gust, ci pentru a fi oferite publicului larg. Ești sfătuit, chiar, de către un cunoscător al stilurilor artistice și al obiectelor de artă, în general, să cumperi un asemenea produs. Cum e posibil așa ceva? Ați fost vreodată, în București, la vreun magazin «Consignația» specializat în asemenea obiecte? Vă sfătuiesc să mergeți, fie și din pură curiozitate. Cînd consecințele sociale, și cu atît mai mult consecințele culturale, ale obiectului pe care i-l recomanzi omului spre cumpărare nu te interesează, e greu să concepi totuși munca de educație estetică a marelui public. Evident, educația estetică nu e numai o «treabă» a muzeelor, a galeriilor de artă, a magazinelor Fondului plastic, a radioului sau televiziunii etc. Ea servește și trebuie să servească toate instituțiile implicate în comportamentul estetic al oamenilor.

Gheorghe ACHITEI

A dispărut sunătoarea?

Mă numesc Antonescu Marin, sînt tehnician energetic la Institutul de studii și proiectări hidroenergetice din București, strada Galați nr. 5-7, sector 2 și aș vrea să mă fac ecoul colegilor mei de serviciu într-o problemă mică în esență, dar de o importanță deosebită pentru majoritatea oamenilor suferinzi. De multă vreme lipsesc din magazinele «Plafar» unele ceaiuri printre care cel mai căutat în bolile ulceroase și de ficat (ceaiul de sunătoare), căutat de noi de luni de zile.

Nu știm care e realitatea

Cui în drept ce ne sfătuiesc să facem?

Nu s-au gîndit ei ce probleme de neînlăturat ne-au creat nouă, celor suferinzi, luîndu-ne prin aceasta cea mai puțin costisitoare posibilitate de îngrijire a sănătății?

Un grup de salariați de la I.S.P.H. București

Tovarășe director, cer doar un loc de muncă

Subsemnata Petculescu Mina, domiciliată în orașul nou Călan, str. Florilor nr. 8, ap. 15, în urma plîngerii făcute la dumneavoastră în luna septembrie 1973, în care am arătat motivele pentru care am făcut plîngerea pentru că am un copil de 7 ani și nu mi se asigură și mie serviciu să-mi pot întreține copilul, în data de 9.X.1973 am fost chemată la Consiliul popular din Călan, la tovarășul președinte, acolo mai era și un tovarăș de la județ cu numele de Pavel.

Le-am mai spus încă o dată situația mea. Tovarășul Pavel mi-a spus să mă duc la uzină, la Victoria-Călan, că a vorbit cu tovarășul director de cazul meu și că-mi dă serviciu. Însă cînd m-am dus în audiență la director, mi-a spus că nu știe nimic și nu poate să-mi dea serviciu.

Vin pentru a doua oară cu rugămintea la dumneavoastră să mi se rezolve cazul, că nu am alte mijloace materiale de a mă întreține pe mine și pe copil.

Mina Petculescu
Călan

Nu am nevoie de despăgubire, am nevoie de diplomă!

Mă numesc Hurgoi Natalia, domiciliez în Constanța, strada Soveja nr. 70, bloc 03, sc. B, ap. 69. Lucrez la T.C.I.F.-2 Constanța. Sînt absolventă a Facultății de construcții București.

Este știut că absolvenții unui institut superior se pot înscrie la cursurile fără frecvență, fără examen de absolvire, ale unui institut înrudit. Eu am depus actele necesare înscrierii la A.S.E., Facultatea economia producției, la 1 octombrie 1972. Ulterior am primit o scrisoare din partea A.S.E. în care se arată că nu am primit aprobarea pentru înscriere. Urma să merg să-mi ridic actele. Acestea au fost depuse la arhivă. La o scrisoare a mea, diploma de inginer a fost depusă la 28–29 mai 1973 la oficiul poștal nr. 22 cu nr. 1310, pe adresa mea. Dar n-a sosit. În luna august a.c. am fost personal la A.S.E. și am constatat trimiterea ei. Ca urmare, am depus o contestație la oficiul poștal. Cu o lună în urmă, un delegat al P.T.T.R. Constanța mi-a cerut o declarație în sensul că nu am primit actele și m-a asigurat că voi fi despăgubită cu 27 lei!

Doresc mult să-mi găsesc diploma de inginer sau dacă nu, s-o anulez printr-un anunț oficial. Diploma este eliberată de facultatea de construcții București cu nr. 6719/243957 în anul 1967.

Natalia Hurgoi
Constanța

De 3 luni nu primesc ajutor de boală și alocație pentru copii

Mă numesc Loghin Gheorghe, sînt tehnician mecanic principal, salariat al S.U.T. Iași (stația de utilaj și transport), șoseaua Tutora nr. 115 și vreau să aduc la cunoștință următoarele.

La data de 1 august 1973 am intrat în concediu legal de odihnă. În timpul concediului m-am îmbolnăvit și am fost internat în spital pentru a mi se face operație de hernie inghinală pubiană. În urma intervenției chirurgicale mi s-a reactivat o afecțiune T.B.C., intrucît abia în 1970 mă stabilizasem. Am fost luat cu salvarea și adus la Sanatoriul T.B.C.-Dărmănești, județul Bacău, pentru a fi tratat în continuare de T.B.C. Am depus certificatele medicale pe luna august, septembrie și octombrie, dar S.U.T. Iași nu mi-a dat nici un leu din salariu, respectiv ajutorul de boală de 85% de 3 luni. Nu mi-a dat nici alocația de stat pentru copii tot de 3 luni de zile.

Certificatele medicale au fost primite și am confirmarea primirii lor. La toate intervențiile mele din spital și ale soției nu mi s-au onorat certificatele.

Care lege dă dreptul S.U.T.-Iași str. Tutora 115 de a bloca salariul unui tehnician cu o vechime de peste 20 de ani (ajutorul de boală). Care lege dă dreptul de a bloca alocația de stat pentru copii, care nu se plătește din fondul unității.

Loghin Gheorghe,
Sanatoriul T.B.C. Dărmănești

I.C.M. 1 și I.C.M. 5 au uitat canalele de racordări telefonice

Subsemnații locatari ai cvartalului Humulești-Sălaj 8–12, sectorul 6 București, sesizăm următoarele: Cînd s-au construit blocurile H.1–H.9, proprietate ICRAL-Cotroceni, întreprinderile construcții-montaj 1 și 5 au omis să execute la toate blocurile canalele pentru racordările telefonice, lucrare pe care aceste întreprinderi constructoare erau obligate prin contract să le execute.

Nu ne putem da seama care este motivul neexecutării acestor lucrări, «economie» sau neglijență.

Noi considerăm acest lucru ca o lipsă totală de răspundere față de miile de locatari, care au nevoie de telefon, deoarece în acest cvartal nu există nici un mijloc de transport pentru a merge la policlinică, spital, gară și mai ales pentru a ajunge la timp la serviciu. Din cauza acestor lipsuri au fost două cazuri mortale în blocuri deoarece au trecut cîteva ore pînă a sosit salvarea ca să le dea primele îngrijiri.

Acum cîteva vreme s-au prezentat cîțiva lucrători din partea întreprinderii de telecomunicații pentru a face racordările necesare deoarece de un an de zile s-a dat în folosință nouă centrală telefonică Rahova.

Nu se pot instala telefoane din cauza neexecutării canalelor de racordare între blocuri, așa cum am explicat și mai sus.

Cu toate că Asociația locatarilor Humulești-Sălaj 8–12 a intervenit la I.C.M.1 și I.C.M.5 prin adresa nr. 124 din 18.08.1973, și la Direcția telefoane a municipiului București, adresa nr. 73/45969 din 3 august 1973, pînă în prezent nu am primit nici un răspuns favorabil.

În numele a aproximativ 4 000 de locatari din acest cartier vă rugăm insistent a ne ajuta în rezolvarea acestei probleme vitale, avînd în vedere următoarele considerente.

1. Nu avem mijloc de transport. 2. Ne aflăm la o mare distanță de centrul orașului. 3. Nu avem punct farmaceutic. 4. Nu avem magazine comerciale. 5. Majoritatea lucrează la marile uzine ale Capitalei. 6. Spitalele sînt la mare distanță de acest cartier.

Locatarii blocului H.4, str. aleea Bacău nr. 13 sectorul 6 București
Asociația Humulești-Sălaj 8–12

Răspunsul Municipiului București Consiliul popular al sectorului 6

Ca urmare la scrisoarea numitului Amzuică Marian, cu privire la neexecutarea canalelor pentru racordările telefonice la cvartalul de blocuri Humulești-Sălaj, vă anunțăm că prin adresa 15150 din 27.Xa.c. s-a intervenit la Direcția de telecomunicații — municipiul București cu rugămintea de a dispune montarea a două posturi telefonice publice.

Prin punerea în funcțiune a Complexului comercial Humulești-Sălaj s-a rezolvat atît problema farmaciei cît și a unităților comerciale solicitate de cetățeni.

prim-vicepreședinte **secretar**
Tiberiu Turcuș **M. Crihălmeanu**

Injecții la domiciliu

Sînt un bolnav cronic și ca mine mai sînt. La urma-urmelor fiecare am se mai poate îmbolnăvi. În această situație mergi la doctor. Dacă nu te internează ți se dă tratament acasă, pastile și injecții. Pastilele le poți lua singur, dar cu injecțiile trebuie să apelezi la cineva. La cine?

E adevărat, sora de gardă de la circă e obligată să ți le facă, dar dacă ai o boală mai gravă însoțită de febră nu te poți duce și apelezi la serviciile unor particulari care lucrează în condiții condamnabile de igienă, de multe ori producînd accidente.

Personal trebuie să fac la fiecare două luni cîte 10 zile o serie de mai multe injecții. Nu le-am mai făcut de-astă primăvară nu pentru că mă simt prea bine, ci pentru că nu are cine. Am mai spus. Atît timp cît există oameni există și bolnavi. Personal aș fi foarte mulțumit și cred că și alții ar fi dacă s-ar organiza pe plan orășenesc un serviciu special de către spital sau policlinică pentru a se face bolnavilor injecții acasă, contra cost.

Ion Jipa
Călărași
str. Portului nr. 82

Adevărul adevărat

În revista «Flacăra» nr. 32/1973 a apărut — cu privire la cazul Oproiu Ovidiu, căruia prin decizia nr. 6141 din 26 noiembrie 1969 a Combinatului Siderurgic Hunedoara i se desfăcuse, pentru încălcarea sistematică a îndatoririlor de serviciu, contractul de muncă — articolul: «O axiomă a oamenilor din popor — unde-i lege nu-i tocmeală».

Autorul articolului, Nelu Ionescu, a pornit de la premisa că deși lui Oproiu Ovidiu i se dăduse perfectă dreptate de către organele jurisdicționale (prin decizia civilă nr. 928 din 4 noiembrie 1972 a Tribunalului județean Hunedoara hotărîndu-se în mod definitiv anularea măsurii desfacerii contractului de muncă), nu se putea totuși realiza reintegrarea în serviciu din cauză că — de necrezut! — nu conceda la aceasta conducerea C.S.H.

Argumentarea ponderată, corectă, și mai ales, îndreptățită, a tovarășului Ionescu, a fost făcută harcea-parcea de un răspuns semnat de directorul C.S.H., tovarășul inginer Costache Trotuș, răspuns publicat în «Flacăra» nr. 37/1973 în baza legiuitului drept la replică.

În acest răspuns s-a încercat să se justifice măsura desfacerii contractului de muncă, invocîndu-se situații contrazise de realitatea reflectată în hotărîrea judecătorească, printre altele, susținîndu-se că s-ar fi absentat nu trei, ci cinci zile, că Oproiu Ovidiu (dealtfel, evidențiat aproape lună de lună, odată chiar într-un ziar local și posesor a două certificate de inovator) ar fi fost sancționat anterior, cînd însăși masa de salariați ar fi luat atitudine solicitînd în cadrul grupei sindicale, înlăturarea din serviciu, mai pretinzîndu-se și că procesul ar fi fiind încă nesoluționat.

Pe scurt, se imputa autorului nedocumentarea la fața locului și nerespectarea gravă a unor elementare principii conducînd la dezinformare.

În raport cu situația confuz-contradictorie creată prin apariția celor două materiale, în aceeași revistă și referitor la același Oproiu Ovidiu, ulterior s-a desfășurat din partea organelor competente o verificare din care au rezultat următoarele.

Justiția — prin adoptarea soluției definitive de anulare a desfacerii contractului de muncă, nu și-a făcut decît datoria, nefiind cazul să se declare recurs extraordinar împotriva deciziei Tribunalului județean Hunedoara, care este legală și temeinică și care trebuia executată imediat după pronunțarea ei.

Presa — prin articolul semnat de Nelu Ionescu în «Flacăra» — nu a făcut altceva decît să tragă un puternic semnal de alarmă, vizînd bizara ambiție a unui director care încerca să se tocmească cu legea.

După stăruințe repetate (de ce a fost nevoie de atîtea?!), tovarășul director inginer Costache Trotuș a binevoit să accepte la 25 octombrie 1973 (cît de tîrziu!) reintegrarea în serviciu a «umilului» său subaltern.

Bineînțeles că, fiind reprimit, Oproiu Ovidiu și-a primit și drepturile băneși de care fusese atîta vreme lipsit, dar aceasta nu este de ajuns într-o cauză în care s-a făcut uz cu înverșunare — și de pe ce poziții! — de o ambiție demnă de ceva mai bun. Mai este necesară și o reparație morală; ceea ce am încercat să facem prin aceste rînduri.

Erena Constantin
procuror la Procuratura generală București

Am fost scoși de sub urmărire penală

Subsemnații Valerenstein Victor, domiciliat în București și Valerenstein Sergiu, domiciliat în Ploiești, vă aducem la cunoștință următoarele: în revista «Flacăra» nr. 32, a apărut un articol, iar urmarea acestuia a apărut în revista «Flacăra» nr. 42, semnate de către Talapan Constantin din Pitești, prin care arată niște fapte nereale și calomniatoare la adresa subsemnaților.

Totodată vă informăm că noi am fost chemați în judecată de către Talapan Constantin însă în urma cercetărilor efectuate de către cei în drept s-a dispus prin rezoluția nr. 176/B/973 din 16.IV 973 a procuraturii locale din Pitești scoaterea subsemnaților de sub urmărirea penală.

Vă rugăm pentru elucidarea cazului să publicați scrisoarea de față

Victor și Sergiu Valerenstein

N.R. Sus-numiții au fost scoși de sub urmărire penală în urma retragerii reclamației de către Talapan Constantin

Dorim o cale ferată, pe care să o construim prin muncă patriotică

Mă numesc Stănică Dinu și locuiesc în comuna Oprișor, județul Mehedinți. Aș dori să arăt în aceste pagini, «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», o problemă care preocupă mulți oameni de prin părțile noastre.

Prin sudul Olteniei orașele sînt rare. O rezolvare a acestei probleme ar fi amplasarea unor obiective industriale prin împrejurimi, dar lucrul acesta e îngreuiat și de lipsa unei căi ferate care să asigure transportul mărfurilor în cantități și condiții avantajoase. Noi, sătenii din comuna Oprișor, și sînt convins că și alții din localitățile învecinate, dorim o cale ferată de la Calafat la Șimian, cu ramificație spre Timna, pe care să o construim noi, prin muncă voluntar-patriotică (mai puțin lucrările de specialitate). Am vorbit cu primarul nostru și el ar fi mîndru să se poată afla în fruntea sătenilor din comună pe un astfel de șantier al voluntarilor. După ce s-ar stabili traseul, toți primarii din comunele învecinate, bo chior și din alte comune mai depărtate, s-ar angaja, public, să susțină o astfel de acțiune.

Stănică Dinu
com. Oprișor
jud. Mehedinți

De ce nu pot fi jucăriile noastre la nivelul celor importate?

Mi-a reținut atenția un reportaj de la fabrica de jucării publicat în revista «Flacăra.» De ce oare nu avem pretenții ca și jucăriile fabricate la noi să se apropie — dacă nu să depășească — indicii de tehnicitate pe care le au alte jucării importate? Și noi putem avea produse frumoase, utile, estetice și mai ales tehnice, dacă ar fi cooptați specialiști în automatizări, electronică, tehnică industrială, constructori, fără a mai vorbi de desenatori pictori, gravori, mai scurt spus artiști plastici și tehnicieni. Dealtfel, de această problemă s-a ocupat într-un număr trecut și un mare cotidian. Sigur, nu este totul să vrei, mai trebuie să și poți — și ca să poți trebuie în primul rînd să încerci. Într-un mic atelier avînd un colectiv restrîns se pot fabrica prototipuri frumoase, atrăgătoare și mai ales tehnice. Poate sub tutela revistei «Flacăra» s-ar putea organiza o masă rotundă pe această temă și, ca tot omul, aș fi și eu curios să cunosc unele puncte de vedere ale participanților. În orice caz ar fi bine să se vadă ce s-ar mai putea face în această problemă, precum și în aceea a echipamentului școlar (pusă tot de «Flacăra»)

Gh. Vasile

P.S. Pentru cei care vor să-mi cunoască colecția (de fapt, a fiului meu) de jucării mecanice, electronice și cu telecomandă, inclusiv persoane oficiale, ofer adresa mea: București, str. Balomir nr. 38, sect. 5.

Mulțumesc redacției «Flacăra»

În legătură cu ancheta — «Sînt vinovați numai ciobanii»?, de Cici Iordache, din Flacăra nr. 44, țin pe această cale să mulțumesc redacției pentru promptitudinea răspunsului la apelul meu. Afirm cu toată sinceritatea că nu mă așteptam la efortul și încercarea de a face lumină și dreptate în asemenea timp record, mai ales că unele organe nici după un an nu au ajuns la concluzia definitivă.

Așa cum este de așteptat, în urma intervenției dumneavoastră, dezbaterile asupra acestei probleme vor căpăta amploare. Redeschiderea procesului la Tribunalul județean Dolj va putea să fie o premieră sau numai un final la un spectacol deja jucat.

Cu acest prilej, cer să mi se acorde circumstanțe atenuante pentru subiectivismul de care am dat dovadă în apelul făcut. Poate am dorit să ajut niște foști colaboratori năpăstuiți. În ființa am văzut pe omul simplu și cinstit. Poate că subiectivismul își are și alte rădăcini. Pe mama au apucat-o durerile nașterii tunzind la oi, într-o poiană de lîngă Novaci. În tinerețe am păzit oile și ulterior m-am specializat în zootehnie din pasiune și convingere. Nu voi putea niciodată rămîne indiferent cînd cei care altădată au mîncat din același blid cu mine sînt nedreptățiți.

R. Cosoroabă
Craiova
Piața Gării, bloc K. 2, apart. 16

Avem aceleași ape minerale ca la Slănic Moldova, dar nu sînt valorificate

Avem lîngă sediul Ocolului silvic Oituz niște izvoare cu apă minerală, care mă gîndesc că se pierd fără a fi puse la dispoziția celor care ar putea beneficia de acțiunea lor terapeutică. Pe plan local s-a încercat valorificarea lor prin captarea rudimentară a izvoarelor și punerea lor la dispoziția populației. Mai mult nu avem posibilitatea.

Ne-am adresat organelor competente și nu am primit nici un răspuns. Am vrea prin intermediul acestor pagini, să atragem atenția factorilor susamintiți asupra importanței valorificării acestor izvoare. Ne situăm pe partea opusă a unui munte din care izvorăsc aceleași ape minerale ca în stațiunea Slănic Moldova. Un avantaj în plus ar fi acela că izvoarele se găsesc chiar lîngă șoseaua națională Gh. Gheorghiu-Dej-Brașov și nu undeva în munți, unde investițiile nu ar fi poate rentabile. Apreciem că debitul izvoarelor este suficient de mare (cca 5 l/s), iar după modestele noastre cunoștințe au un conținut ridicat în săruri de iod, sulf, magneziu și fier. Comparate cu izvoarele de la Slănic Moldova se poate aprecia că ele sînt bune pentru tratamentul bolilor gastro-intestinale, mai ales în condițiile în care unele izvoare din stațiunea sus-amintită au fost închise pe motiv că au secat.

Dorim sprijin în această acțiune pentru valorificarea surselor de apă, pentru binele și sănătatea oamenilor muncii.

inginer Ioan Poleacu
șeful Ocolului silvic Oituz

CENACLUL FLACĂRA

cum a fost (x)

Adevărul este că sala de sport a Liceului C.A. Rosetti, marți 20 noiembrie, la ora opt seara, nu a fost neîncăpătoare, ci pur și simplu arhiplină. Între panourile de baschet, pe bănci, în picioare sau cățărați pe spaliere, elevii liceului au întîmpinat *Cenaclul Flacăra* și pe invitații săi cu o risipă de aplauze de-a dreptul impresionantă. În felul lor caracteristic, cîțiva derbedei din Floreasca au ținut să fie și ei prezenți pe la ferestre, însă profesorul Ștefan Georgescu, unul și același cu colaboratorul nostru de la rubrica de tenis, i-a «smeciat» scurt, pe linia de fund a cartierului. În sfîrșit programul a început printr-un apel la liniște făcut de conducătorul cenaclului, Adrian Păunescu; el le-a cerut tinerelor sale gazde să aplaude numai cînd trebuie, ca nu cumva, neraționalizîndu-și energia, să rămînă fără aplauze exact atunci cînd trebuie. Ceea ce nu s-a întîmplat, bine știut fiind că tinerii nu-și economisesc plăcerile. Marea actriță care este Silvia Popovici a recitat cu fireasca sa înțelegere a poeziei, *Royal Shakespeare Company* de Adrian Păunescu și *La ușa mormîntului* de Carl Sandburg. Pe urmă, Mircea Vintilă, «cîntăreț sensibil și în plină ascensiune», care catifelează cuvintele cu o blîndă liniște, a cîntat *Lordul John* (George Coșbuc), *Balada Murgului* (Șt. O. Iosif), *Păsărica* (Baladă populară) și *Un om pe niște scări* (Adrian Păunescu). A fost aplaudat cu căldură, ca dealtfel și Vladimir Găitan, care a recitat un fragment din *La drumul mare* de Miron Radu Paraschivescu. Incredibilul Mircea Florian a dat o nouă *Declarație pentru problemele păcii și ale războiului* («Bomba, bomba tiribomba, fornăie pe nări.»), a prezentat o *Situație ca parafrază* (Situația este foarte tristă - amară,/ Mama nu plutește, cata nu mai zboară...») și, la cerere generală, a cîntat *Podul de piatră*. Aplauzele nu l-au împiedicat totuși să nu zîmbească nici măcar în glumă. A recitat cu mult suflet *Către glasul pămîntului* (Nicolae Dragoș) tînăra și talentata actriță din Pitești, Anca Pandrea. Pentru «cel mai valoros antrenor român de fotbal de astăzi» — Constantin Teașcă — a trebuit mai întîi să fie înălțat microfonul, coborît exagerat de jos. Întrebările au fost mai numeroase decît răspunsurile, mulți elevi și eleve nemaiapucînd să se ridice în picioare (vezi cazul lui Călin Vîrtosu în care A.P. și-a descoperit un nepot). Celebrul actor al stadioanelor a fost însă la înălțime (la figurat vorbind), a urcat în atac, renunțînd de data asta la apărarea în linie (ne întrebăm însă ce-o fi însemnînd: «Din fericire Rapidul ocupă deocamdată locul 16!»). A urmat un schimb de preferințe între Adrian Păunescu și Doru Stănculescu; acesta din urmă, împreună cu Sorin Minghiat, a cîntat *Baladă de copilărie*, *Cearcăn*, *Sinuciderea lui Don Juan* (Ion Minulescu), un tangou și o compoziție proprie, *Fără petale*. Lipsit de muzicuță, Doru Stănculescu nu a putut cînta *Ai, hai*, dar asta n-a scăzut cu nimic din admirația noastră pentru acest «remarcabil produs al propriei vocații și al dorinței revistei «Flacăra» de a-sprijini muzica». Marele poet și marele actor Emil Botta a recitat poeme dedicate lui Bălcescu, înmărmurindu-ne cu glasul său de excepție. După ce a recitat «Soldatul și pasărea» (Nichita Stănescu), Anda Călugăreanu, acompaniată de Dan Aldea (care a interpretat și o compoziție proprie), a cîntat *Seara* melodie care o menține în top-ul revistei de cîteva luni pe unul din locurile de frunte. Și deodată, pe scenă a urcat, împreună cu Doru Stănculescu și Mircea Florian, Adrian Păunescu, pentru a spune trei din poeziile sale de suflet *(Calul călare, Dați-ne pace!, Viață de excepție)*. După o pauză dintre cele mai scurte, formația timișoreană Phoenix a ridicat sala în picioare, susținînd un recital excelent din care n-a lipsit, de data asta, nici *Negru Vodă*. Este ușor de înțeles, dar greu de descris entuziasmul tinerelor noastre gazde. Cînd am plecat, aproape de miezul nopții, tovarășa directoare, profesoara Doina Tirea, răspundea telefoanelor neliniștite ale părinților îngrijorați: «Da, *Cenaclul Flacăra* pînă acum a ținut». A fost foarte frumos. Așa s-a desfășurat poate cea mai frumoasă seară a cenaclului nostru.

Iulian NEACȘU

La invitația redacției ziarului «Informația Harghitei», **Cenaclul Flacăra** își va ține obișnuita manifestare săptămînală luni, 26 noiembrie, orele 18, la Casa de cultură a orașului Miercurea Ciuc.

În program, poezie și muzică.

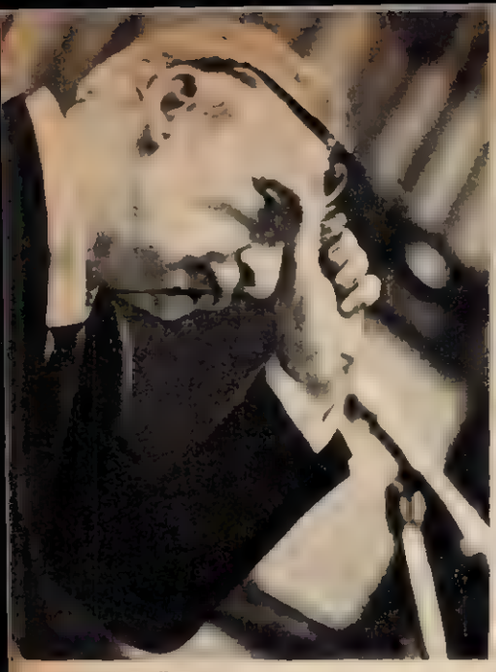

Recită Emil Botta.

În sfîrșit, Silvia Popovici cu noi.

Fotografii de R. CONSTANTINESCU

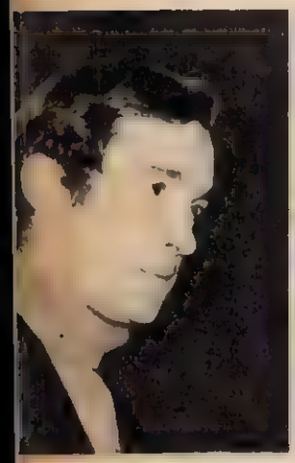

Reconstituit, Vladimir Găitan.

Mircea Vintilă: Se zvonise prin ziare...

Anca Pandrea.

Profesorul, **cum i se mai spune, pe drept cuvînt lui Ștefan Georgescu.**

Constantin Teașcă: Din fericire Rapidul ocupă deocamdată locul 16!

Mircea Florian: «Mama nu pluteste, tata nu mai zboară».

Anda Călugăreanu, acompaniată de Dan Aldea, a cîntat Seara chiar seara.

Doru Stănculescu, Sorin Minghiat și un glas de ajutor, Mircea Vintilă.

Îmblînzitorii de sunete, Nicolae Savu și Cornel Calboreanu.

Cînd se cîntă cu adevărat pe scenă, se poate cînta și în sală.

un elefant pentru doi oameni

Ilie Purcaru este unul dintre puținii scriitori care se bucură de o mică legendă în literatura și publicistica actuală. Personaj generos, capabil de o perfectă colegialitate și amiciție, autorul recentului volum de la Scrisul românesc, *Un elefant pentru doi oameni*, a catalizat multe vocații, împărtășind din neliniștile sale, «vorbindu-și» literatura în simpozion cu prietenii și trăind existența la modul artist, cu peripeții și suferințe de vicios și împătimit al cuvîntului. Poet în momente de excepție, așteptat ca atare de «clasa» lui de vîrstă, reporter al actualității și călător pe meridiane culturale, om al dialogului sincer și edificant, conducător excelent de revistă culturală și animator, neuitat patron al unei inițiative cu numele *Povestea vorbei*, sub direcția spirituală a lui Miron Radu Paraschivescu, Ilie Purcaru trebuie situat între oamenii de conștință ai literaturii noastre mai noi, consumat pînă acum în acțiuni temerare, au bout de souffle, cum s-ar zice, încă deschis unei surprize de proporții. Ultima sa apariție are datele unui poem despre Asia, pe urmele «Căii regale» și ale bovarismelor de adolescență olteană, după cum mărturisește foarte adesea. Un uriaș între oamenii mărunți din jungla indochineză, se fotografiază pentru plăcerea staturii, cu pălărie colonială și pistol, timidul și slăbuțul nostru confrate, un Perken valah, meditînd asupra impactului istoric al «civilizațiilor tinere». În treacăt fie spus, ele sînt tinere numai pentru european, pe care nu încetează să-l uluiască. În fapt, reprezintă modul de existență cît se poate de civilizată a unor popoare străvechi. Este interesant de notat, dealtfel, că japonezii au considerat multă vreme drept barbare formele de existență occidentale, ca să nu mai vorbim de importurile de civilizație pe care Europa le-a făcut din China în cursul Evului Mediu. Într-o atît de «importantă» expresie a civilizației moderne cum este tehnica militară, se pare că achiziția prafului de pușcă și a tehnicii de artilerie s-a făcut pe la noi, urmînd calea geografică, cel puțin așa susțineau turcii în tratatele lor din secolele XV și XVI, studiate de Dumitriu-Snagov. Popoarele indochineze, pe de altă parte, sînt autoare de civilizație materială, demnă de invidiat. Lipsit de prejudecăți, Ilie Purcaru a fost nu mai puțin prizonierul unui fel de a considera Asia, ce urmează a fi depășit printr-o bună cunoaștere. Eșecul americanilor în Vietnam se explică și prin faptul că ei luptau împotriva unui popor cu identitate inalienabilă, care și-a elaborat forme de existență și posibilități de acțiune pe toate planurile. Propriu-zis, nimic mai ciudat pentru un asiat, decît să-i vorbești în termeni de evoluție, incluzînd nașterea, tinerețea, maturitatea și deci moartea popoarelor. Ei convin Europei, unde am putut vedea în ultimele două milenii apărînd și dispărînd atîta puzderie de norod. Pe cînd acolo începutul și sfîrșitul popoarelor se confundă cu însuși destinul speciei om. Este greu de spus unde se situează tinerețea laoțienilor, a chinezilor, a japonezilor, a coreenilor etc.

Partea cea mai densă din *Un elefant pentru doi oameni* este consacrată, așa cum s-a putut înțelege din cele de mai sus, călătoriei scriitorului în Laos. Mai este vorba de impresii din Siberia, din Algeria și Cuba, ca și de un episod perfect inutil din timpul unei escale în Alaska. Titlul este însă extras din aventura laoțiană, care domină și tehnica și modul de apropiere a realității. Reporterul nu s-a lăsat tentat nici o clipă de senzațional, deși îl stătea la îndemînă, transcriind mai ales mișcarea sufletească a însoțitorilor săi și a oamenilor întîlniți, ca și propriile aluzecări psihologice, senzația aceea ciudată de pierdere într-o junglă violentă și secretă, cu certitudinea că totuși nu i se poate întîmpla nimic și că jocul straniu, în care un copil trage în tine cu pistolul pentru că ești alb, nu este adevărat. Dar totul era adevărat încît omul care te primea într-o zi putea să moară în cea de a doua, iar eroul de astăzi *poate să fie mîine un trădător odios*. Moartea lui Boune, tînărul primar, cadru al C.C. al Neo Lao Haksat, specialist agricol și șef militar, asasinat de un commando al dreptei, prilejuiește un ritual funerar de o stranie frumusețe, cu un oficiant buddhist cam sălbatic, interpretînd legendele în sens revoluționar. Ilie Purcaru a reprodus orația funebră într-una din cele mai bune pagini scrise de el pînă acum: «Eu îl știu... urla bătrînul L-am cunoscut, l-am știut... Tu îl știi.. (degetul cu unghie neagră se înfigea ca un pumnal într-un ins care tremura), eu îl știu... Era voinic, puternic ca un tigru, era înalt, atingea cu mîna vîrfurile cocotierilor... (Bietul Boune, mai mult scund, de statura celor de pe aici...) Cînd s-a născut a plouat din ceruri cu flori, ca în ziua cînd s-a născut Sakiamuni... Era înveșmîntat în piele de cobra, omora cobra cu mîinile goale... (Boune, cu uniforma lui zdrențuită de crengile junglei, îmbîcsită de praf și de sudoare...) Era prietenul și mîna dreaptă a prințului Sufanuvong, și eu vă spun acum cuvintele lui pe care n-ați știut să le ascultați... (o pauză, fraza rămîne suspendată deasupra noastră ca un pumnal, în tăcerea de piatră se aude plînsul înfricoșat al unui copil. Bătrînul își coboară pleoapele, încet, lent, pînă cînd ochii-i înecați în obrazul gras ajung și ei ca o lamă de pumnal). El a spus: ucideți-i pe dușmani! Eu vă spun: ucideți-i pe dușmani! Buda spune: ucideți-i pe dușmani!...» ș.a.m.d. Nu cred o singură observație a lui Ilie Purcaru, aceea că bătrînii satului s-au neliniștit atunci cînd bonzul le-a evocat îndemnul la violență a lui Buddha. Cred că au făcut-o din pricina vreunei insecte, iar nu din motive de doctrină. Toate religiile au această calitate de a justifica orice, și binele, și răul, și violența, și nonviolența. Cruciadele cavalerilor europeni s-au făcut în numele unei întruchipări a păcii, iar *samurali erau buddhiști fideli*, după cum kamikaze, aviatorii sinucigași, aveau instrucție spirituală *zen*. Nu văd de ce oamenii amenințați cu moartea, în jungla laoțiană, și-ar fi însușit numai evanghelia păcii, care te costa adeseori viața, chiar dacă era aureolată de Sakiamuni. La funeraliile lui Boune nu se făcea un seminar de buddhism ortodox, ci se ura cu pathos, cu ajutorul tuturor profeților, dacă era nevoie.

Toți cei care au scris despre războiul de partizani din junglă au fost fascinați de singurătatea luptătorilor, de adîncimea uniunii lor cu natura. Un dialog, pe drumul ascuns de liane, este edificator: «Interogatoriu «de război». («Nu tăiîșui prea mult, oamenii sînt ocupați!» mă avertizase Sisane). — Ce faci aici? — Păzesc drumul. — Singur? — Singur. Interogatoriul «de război» s-a sfîrșit». Nici nu e nevoie de mai mult decît acest schimb hemingwayan de cuvinte. De asemenea, descrierea oamenilor «meo», cu un parti-pris de parcă ar fi fost vorba de olteni ai Laosului, este de o mare frumusețe și adaugă farmecului cărții lui Ilie Purcaru, aerului exotic de pagini întărite cu elixiruri scoase din cîmpurile cu mac ale Indochinei.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

În curînd

ALMANAHUL FLACĂRA '74

384 de pagini 384 de surprize

- Marinarii nostri pe mările lumii
- Misterele și bucuriile navelor
- Aventura memoriei
- Centura de oțel și grîu a pămîntului
- Artiști mari interpretați de mari artiști
- Pe aici, istoria încă nu a început
- Răzbunarea vedetelor
- Cifrul secret al marilor safé-uri
- Evocare — Ultimul zbor al lui Saint Exupéry
- Jocuri de [illegible]
- [illegible] pagini de istorie
- [illegible]
- [illegible] din cele mai bune [illegible]
- *Maigret și domnul Charles* — ultimul roman [illegible] al lui Georges Simenon
- Portretele policrome ale celor mai iubiți actori

SPORT, VARIETĂȚI, JOCURI, ANECDOTE, CARI[illegible] AFIURI MODĂ

ALMANAHUL FLACĂRA '74

În curînd

FLACĂRA — MARTOR OCULAR

je m'appelle mihalcea ion și nu vă spun tot; dumneavoastră plecați, iar eu rămîn

O parte dintre biletele pentru care Podosu R. Gheorghe a fost nevoit să-și vîndă ceasul de la mînă.

Dușmanul înverșunat al băuturii, președintele C.A.P. Siriu, Olteanu Nicolae, este flancat de două sticle în care a fost și vin înainte de a-l bea.

Je m'appelle Mihalcea Ion.

În drum spre comuna Podosu R. Gheorghe (se poate citi administrativ Siriu) ne-am oprit la Săftica. Spun «ne-am oprit», deoarece eram doi: eu și fotoreporterul Ion Predoșanu. Cînd am intrat în salon, televizorul transmitea meciul «U»-Cluj-Jiul Petroșani. Am intrat în clipa în care «mingea trece de la Coca la Naghi și... lovitură liberă». Personalul urmărea meciul cu mare atenție și l-ar fi urmărit cu și mai mare atenție dacă un ospătar nu m-ar fi recunoscut. Au început lucrurile obișnuite: aranjarea meselor, servirea consumatorilor, evidența notelor de plată ș.a.m.d. Chemăm șeful de unitate. Vine roșu la față, cu mustăcioara de rigoare, se recomandă Radu Dumitru și ne spune: «Nea Mitică — cel căruia Dragoș Crăciun îi spunea «Idiotul» — era de fapt contabilul unității. Și apoi: știți ce mare greșală a făcut Dragoș? N-a știut cum să lucreze cu organele de presă. Trebuie să știi să iei omu': subțire, delicat, la modul potrivit». Radu Dumitru a vrut să ne ofere pe barba lui două cafele și două coniacuri, am refuzat (politicos) și am luat-o spre Siriu.

Am ajuns seara. Leau V. Ion — primarul comunei — plus Olteanu Nicolae, președintele C.A.P., care, într-o scrisoare adresată redacției, afirma că este împotriva băuturii, erau la bufet. După ce ne-am recunoscut, Leau V. Ion a spus: «O clipă. Vin imediat». Și n-a mai venit deloc. Folosind fraze de serviciu, afirm că dacă un primar fuge din fața unor organe de presă, înseamnă că trebuie schimbat din funcție. Comuna Siriu nu este autonomă în Republica Socialistă România; în aceste clipe cînd întreaga țară dorește oameni capabili, energici, devotați, nu este permis să tolerăm stări de nedreptate flagrantă, de eludare a legislației socialiste.

Mihalcea Ion, gestionarul bufetului din Siriu, elev la fără frecvență în clasa a VIII-a, îmi spunea că «aici, oamenii se plîng că nu li se dau locuri de casă, procentele la C.A.P. se dau pe rubedenii, ciobanii de la oi dau vamă celor mari. Mai mult nu vă spun, iertați-mă, dar dumneavoastră plecați și eu rămîn».

Ce face Podosu R. Gheorghe? Este nu în aceeași situație, ci în alta. Nu i se dă pîine la brutărie, nu i se vînd ciorapi la cooperativă pentru că «dacă te-ai dus la «Flacăra», flăcările au să te arză». Stă în același canton și cumpără pîine de la 15 kilometri distanță.

Într-o adunare generală a C.A.P.-ului, tovarășul Olteanu a spus cam așa: «Am fost la București și am aranjat cu Seceleanu totul. Va veni aici și-și va cere scuze, iertare. Eu am aflat cum e chestia cu articolul: Benonașul (Benone Sinulescu n.a.) i-a făcut un cîntec lui Seceleanu, îl cîntă pe la București și d-aia a scris ăla articolul. Iar pe tine, Podosule, te ard și te trimit legat la Buzău».

Pentru informarea corectă a opiniei publice, scriu și semnez că l-am cunoscut pe Benone Sinulescu după ce am realizat articolul, că nu el este vinovat că în Siriu se practică o nedreptate strigătoare la pămînt. Pentru că, la Siriu, despre pămînt e vorba.

Lui Podosu nu i s-a dat, ci i s-a propus să-și cumpere casă. Omul s-a împrumutat, și-a vîndut ceasul de la mînă, își cumpără costum din acelea pentru elevi, în fine a găsit bani. Consiliul popular, tovarășul Leau V. Ion îi dă de fiecare dată adrese intenționat greșite, Podosu pleacă la Pătîrlagele cu mașina, dă bani, cei de acolo îl trimit înapoi (nu-s bune adeverințele), Leau V. Ion îi dă alta, tot greșită, și așa pînă cînd? Pentru transporturile acestea Podosu și-a vîndut ceasul de la mînă.

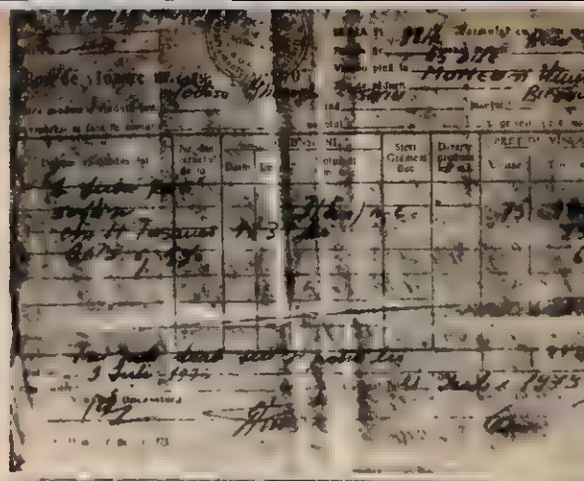

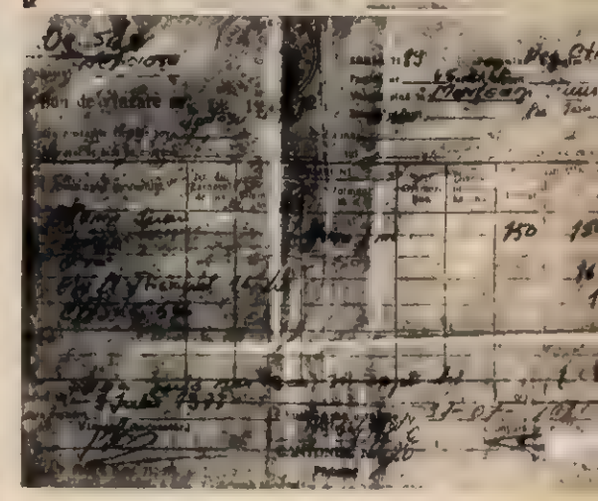

Iată cum a «furat» Podosu R. Gheorghe din avutul obștesc.

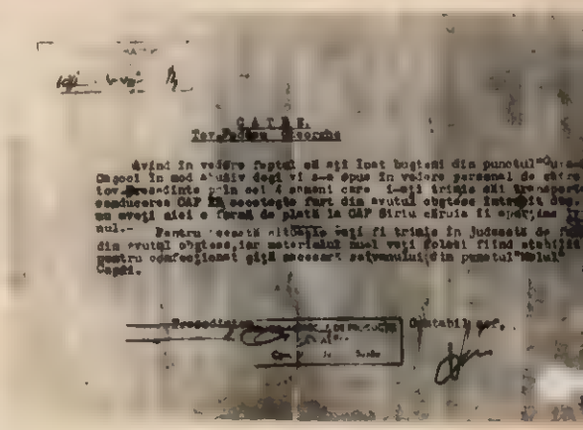

Frații Mănăilescu Gheorghe și Andrei, Georgescu Dragna, Popa Dumitru Gheorghe pot oricînd proba afirmațiile mele. Ei, ca și alții, știu că în comună dreptatea se împarte pe cartelă, iar cartelele sînt distribuite de tovarășii Leau V. Ion și Olteanu Nicolae. Deoarece sîntem o revistă a oamenilor, spun că Olteanu Nicolae este un excelent organizator al C.A.P.-ului, că sînt și oameni care-l apreciază, că acum își face liceul, că muncește cu adevărat și că este, orice s-ar spune, un bărbat puternic. Este păcat că a alunecat pe panta distrugerii celor din rîndul cărora a pornit.

Nu pot să nu scriu ceva și despre Gheorghiță R. Podosu. A mai învățat două poezii, are un soi de pijama cîrpită, dar curată, n-a dormit deloc în seara și noaptea anchetei mele și mi-a spus: «Șofer nu mă mai fac. E o problemă cu accidentele astea... Artist, da. Cînd să fac accidente?»

Am pe obraz urma sărutului său, am rușinea pentru ceea ce se poate întîmpla într-o comună, am în cap întrebarea unui copil de cinci ani: *Oare vom avea casă?*

Nu din neputință, ci din motive de cinste și adevăr cerem o anchetă severă la fața locului, cerem, cu alte cuvinte, casă și căldură pentru cinci oameni numiți Podosu.

Eugen SECELEANU

viața modernă

școala modernă

Pretutindeni în lume școala caută să devină altceva decît a fost pînă acum două decenii de pildă. Încercarea aceasta *prelungită și neterminată* dovedește că e destul de ușor să spui, așa, la modul general, cum ar trebui să fie în prezent o școală bună, dar e foarte greu s-o faci să fie așa cum ar trebui să fie, să imaginezi și să creezi acele structuri de învățămînt care să dea cel mai mare randament în fiecare perioadă de instrucție din zilele noastre. Peste tot, și de la școală se cere azi randament maxim. Așa cum se cere randament maxim și de la celelalte instituții, cu mențiunea însă că instituția școlii are o responsabilitate specială, de eficacitatea ei depinzînd ulterior eficacitatea tuturor instituțiilor și întreprinderilor unei țări. Un eminent profesor îmi definea de curînd într-o formulare aforistică importanța fără egal a școlii. *Dacă școala nu e bună*, zicea vîrstnicul dascăl, *nimic nu e bun*. Într-adevăr. În mare parte, noi, cei maturi, sîntem așa cum ne-a modelat școala. Mintea noastră e mobilată așa cum ne-a mobilat-o școala și conștiința noastră are fibra pe care i-a dezvoltat-o școala. Mintea și conștiința unei generații depind în măsură însemnată de școlile pe care le-a avut la dispoziție generația aceea.

În toată lumea școala se perfecționează într-un ritm mai încet decît am dori pentru că e confruntată cu realități noi, de o mare mobilitate, la care este dificil de găsit reacții adecvate.

Mai întîi, școala trebuie să pregătească un copil, un adolescent, un tînăr, care s-au schimbat, care sînt alții decît cei dinainte. S-au schimbat într-un interval foarte scurt, s-au schimbat și sînt în continuă schimbare, vag și aproximativ cunoscuți în noua lor identitate.

Apoi, școala prădă de la o vreme o seamă de cunoștințe modificate și ele, cantitativ și calitativ. Cunoștințele au devenit mult mai numeroase; în plus, azi sînt, iar mîine nu mai sînt valabile... Cum să se comporte școala în fața acestui torent, cum să discearnă, ce să aleagă, pe ce să se sprijine?

În sfîrșit, școala are datoria să pregătească și să adapteze mari contingente de tineri la o viață cu alte solicitări, cu alte ritmuri, cu alte centre de greutate, cu alte aparențe. E greu « să fii școală» în vremea de azi.

Cele trei *repere* — cele trei, dar nu și singurele — care impun metamorfoza școlii, sînt edificatoare pentru complexitatea acestei instituții în zilele noastre.

E limpede, școala are motive să-și caute un drum nou, meniri noi, metode noi. Să pregătească omul pentru a fi *util vieții sociale*, să pregătească *omul pentru el*. Școala are de-a face cu atîtea realități fundamental noi, încît trebuie să devină și ea fundamental nouă. Dar, școala nu va ajunge să cunoască în profunzime realitățile fundamental noi la care e obligată să se adapteze, decît crecetîndu-le. Prin organisme *speciale*, școala *trebuie să studieze copilul*, adolescentul și tînărul de azi pe care are datoria să-i educe și să-i instruiască. Prin organisme speciale, școala e obligată să studieze și să înțeleagă solicitările vieții de azi și de mîine precum și ceea ce pretinde de la ea societatea de azi și de mîine. Să *nu uităm, școlii nu-i e permis* să fie *altfel* decît bună. O școală aproximativ bună e o școală proastă, atît de mult marchează ea destinul omului. Școala este unul dintre centrii vitali ai unei țări, care influențează decisiv ceilalți centri vitali ai țării.

Romulus BALABAN

strada

lemnul și lîna

Pe valea Marei, în Maramureș, duminica la Deseși, am văzut *strada*.

Nu era soare, nu era frig, aer iute, octombrie, cu o zi înainte văzusem Gutinul albindu-se, Muntele Alb, osia țării Maramureș.

Era strada fără îndoială, dar nu am văzut acolo lumea. Nu i se spune: strada? Nu, într-adevăr, dar tot asta este. Ce se întîmplă la Deseși în stradă? Sînt locuri la noi și pe *mapamond unde se trăiește în stradă*. Eu însumi am văzut. S-a scris și bine și rău despre culoarea, zgomotele, mirosurile, viața clocăitoare a străzii în sudurile lumii, acolo unde continentele sfîrșesc în mare. Cald, lene, exuberanță. Soarele, apa, pămînturile fertile rodind chiar și atunci cînd *ochiul leneșului trece peste ele. Poveștí cu soare și lumină*. Omul care se naște și moare în stradă. Știu. Dar în satul de pe valea Marei, strada este tăcută, nu se arată. Acolo oamenii stau în case de lemn și se îmbracă în haine de lînă. Cîntecele viilor și ale morților ei le cîntă în coruri solemne *în casele lor, la pomenirea morților în cimitirul* de pe deal unde se ajunge pe un drum piepteș, îngust. Se întîmplă o ciudățenie în reliefui nostru atît de bine echilibrat: între punctele cardinale, nordul are cea mai solidă configurație. Se poate spune că sudul, estul, vestul seamănă oarecum *între ele. Nordul le domină*. Omul de acolo are rasa veche cuprinsă în liniile feței. Nu știm oare din istorie că dacii erau o rasă nordică? În Maramureș ni leni nu vine de la *oraș*. Ținutul este împărțit în mici cnezate fabuloase care nu se găsesc pe nici o hartă administrativă. Din aceste *locuri îți tragi obîrșia și chiar dacă pleci, tu ești de acolo*, te întorci sau nu, rămîi de acolo. Stai la Baia Mare sau la București sau la Craiova, dar dacă ești maramureșan vii dintr-un sat și nu din altă parte. Sat, dar el este atît de vechi încît în sîngele tău de inginer sau academician el pîlpîie fără încetare.

În ținutul ăsta de nord, industria este la apogeu, dar *noi*, cei care o facem, sîntem de pe valea Marei, a Izei și a încă vreo două ape, din care altădată alegeai grăunțe de aur cu sita. Un poet care stă la București s-a întors de curînd la ai lui, într-o casă de lemn. Noaptea tîrziu au venit oamenii cu făclii la casa tatălui să-l vadă pe fiul plecat și întors pentru puțină vreme. Unde mai găsești asta? Românul este vesel și liric, harnic, inventiv, mimetic, adaptabil etc., amatorii de definiții pot defini orice. În loc de asta mergi în *Maramureș și vezi matca*, bagă de seamă la felul cum se mișcă și cum vorbește omul, ce face el în cutare împrejurare. Dacă ești un bun observator, vezi că te afli în plin specific național fără să fi citit o singură pagină de teorie. Teoreticienii nu se mulțumesc însă cu atît și bine fac. Dar dacă ești scriitor ai văzut ce aveai de văzut, sufletul tău a închis în adînc minunea.

Așadar, aici strada ascunde lumea în loc s-o arate vederii. Dar ochiul minții înțelege. Duminică la Deseși, îndată după prînz, am văzut oamenii locului în stradă mișcîndu-se, stînd de vorbă în porți. Nu se poate spune că firea lor e veselă, dar nu sînt deloc tepeni și caraghioși. Nu sînt prea comunicativi, dar sobrietatea lor este impunătoare. Ei sînt îmbrăcați în lînă și în, după cum casele și bisericile lor sînt clădite din lemn pe temelii de piatră. Niciodată nu o să reușim noi, cei din orașe, să ne îmbrăcăm în așa fel încît hainele noastre să dea măsura firii noastre. Nu, n-am să dau sugestii caselor de modă, nu!! Și nu pentru croitori scriu acum. Dar mergi, cititorule, o dată pe an în Maramureș. Eu voi încerca să fac la fel.

George BĂLĂIȚĂ

cu ochii deschiși

dialog

— Vă spune ceva acest titlu: «Monolog»?
— Mda, parcă... n-aș putea răspunde exact.
— Dar «Fragii sălbatici»?!
— Poftim...?!
— Un film de Ingmar Bergman, acesta din urmă...!
— A, da...! Ăla cu «Tăcerea», filmul ăla în care doi, intrînd într-un cinematograf, n-au altceva de făcut decît să se...!? Da' de ce?!
— Ați văzut «Tăcerea»?!
— Nu, vai de mine!... N-a fost dat pe ecranele noastre asta ar mai fi lipsit!? Am aflat despre el din «Caietele de documentare cinematografică», feciorul meu e student la I.A.T.C., uneori aduce acasă materialele bibliografice. Îngrozitor, dom'ne, ce pot face și arăta ăștia!
— Cine, cei de la «Caiete»?!
— A, nu: cei din «Tăcerea», suedezii... Deși (dar asta, vă rog, rămîne între noi: cum aș face să văd și eu filmul, că doar e în țară, tot în «Caiete» scrie că a fost achiziționat de către Cinematecă...!?). **Ingrid ăsta, Bergman — ce mai?!...**

. . . . . .

...Am făcut parte, cu cîteva luni în urmă, dintr-o delegație de cineaști români aflată la Moscova timp de 10 zile pentru achiziționare de filme: trebuia să alegem 10, din circa 25 de filme de lung metraj, însoțite de aproape tot atîtea scurt metraje (documentare, animație, etc.). Programul de vizionare a fost crîncen: cca. 8 ore de proiecție, zilnic. Asta pentru că erau foarte multe filme de văzut. Nefiind toate niște — pur și simplu — capodopere! Situație întîlnită de altfel și în alte țări.

Dintre toate aceste filme prezentate, «Monologul» leningrădeanului Ilia Averbach (după un scenariu de Evgheni Gavrilovici — cel cu scenariul de la «Balada Soldatului», știți *dumneavoastră*...!) *ne impresionase* cel mai mult: era, într-adevăr, un film mare, un film psihologic — poate că nu chiar de talia «Fragilor Sălbatici» ai lui Bergman — dar, oricum, un film contemporan, de actualitate, interpretat **absolut magistral!** Un film «de școală» îndrăznesc a spune (și iată că mă trezesc de comun acord cu confrații mei într-u cronică filmică, semnatari ai rîndurilor deja apărute — apropo de acest film, «Monolog» — în paginile publicațiilor centrale). Un fel de «Fragii sălbatici», așadar, în versiune slavă, cu un plus de prospețime și de candoare. Cu un plus de melancolică și totodată tonică înțelegere a vieții pe care noi o trăim nu întotdeauna atît de bine precum s-ar cuveni să o trăim...! Ne întrebam încă de pe atunci, la Moscova fiind — noi, cei patru membri ai comisiei de achiziționare — oare cum vor găsi «ai noștri», cei destinați să programeze și mai ales să facă reclamă **filmelor bune**, modalitatea cea mai propice pentru ca un astfel de film **să ajungă** la ochii, și mai ales la inima spectatorului...!?

«Monolog» — film **în premieră filmd!** — a fost programat la cinematograful Victoria din București. Scurt și cuprinzător!...

. . . . . .

— Știți ce rulează la «Patria»?
— ..?!?
— «Ultimele șase minute». un film englez.
— E polițist?
— Nu știu exact, vă rog să mă credeți.
— Așa...! Așa?! Păi, atunci să dau fuga!... Poftim?!

Horia PĂTRAȘCU

cuvinte încrucișate

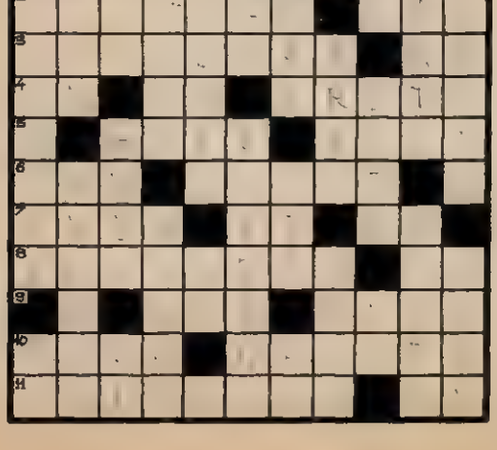

viața

ORIZONTAL: 1) Autorul unor celebre «Scrisori», dintre care o desprindem pe aceea adresată satiricului Lucilius, în care apare expresia «A trăi înseamnă a lupta» — Numele mai multor domnitori români. 2) Piesă de J.W. Goethe în care (acc. I, sc. I) apare expresia devenită cunoscută, «Trăim numai o dată în lume» — Faimosul dar al grecilor, aducător de moarte în tabăra troienilor. 3) Celebru medic grec al cărui prim aforism sună astfel: «Arta e lungă, viața e scurtă» — Nap gol! 4) Dans francez! — Cap tăiat! — Inele, inele (pl.). 5) Localitate în Elveția — Așa e! (pop.). 6) Maimuță asemănătoare cu gibonul — Rezultat. 7) Supraviețuitor al Troiei distruse de către greci, presupusul întemeietor al neamului latin — Vasile Tomescu — Din vîrstele pămîntului. 8) Mare personalitate a Franței (1712–1778) care și-a trăit întreaga viață sub imperiul faimoasei maxime a lui Iuvenal «Vitam impendere vero» («A-și prinejdui viața pentru adevăr») — Din cuprinsul vieții! 9) Pentru ei — Rupt din viață. 10) Singura femeie supraviețuitoare după potopul dezlănțuit de Zeus, care, împreună cu Deucalion, a creat din nou neamul oamenilor — Destin, soartă. 11) Marele nostru poet național, autor al poemului «Viața» — Fragment de viață.

VERTICAL: 1) Mare dramaturg german care, în cunoscuta piesă «Don Carlos», pune în gura marchizului de Posa replica: «O, Doamne, viața e totuși frumoasă» — Deasupra. 2) Neam antic — Un om pierdut în marele fluviu al vieții. 3) Din fructele pămîntului — Supus atracției gravitaționale! — Curie! 4) A retrăi, povestind, viața — Apreciată savantă română, creatoarea unui produs destinat «întineririi», visul dintotdeauna al omului. 5) A face zile fripte (fig.) — Primele la sosire! 6) Agricultură (abr.) — Împăratul roman în timpul căruia a apărut celebrul tratat juridic ce consemnează universalele precepte: să trăiești cinstit, să nu dăunezi altuia, să dai fiecăruia ceea ce i se cuvine. 7) Solo la un concert pe lac — A nu face nimic — Rece! 8) Viață — Numele lui Horea. 9) Anul curent — Există... o localitate în Italia — El și ea! 10) Poetul italian care în «Purgatoriul» scrie versul: «Viața este o alergare spre moarte», în sensul că viața omului este limitată, că trecerea timpului e obiectivă — «Un dar pe care îl merităm numai atunci cînd îl dăruim» (R. Tagore). 11) Jurist roman care enunță întîia oară maxima «Honeste vivere» («Să trăiești cinstit») — Caracteristic unei vieți mereu tinere.

Toma MICHINICI

Dicționar: GALS, LAR.

Dezlegarea jocului ADEVAR apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) BOILEAU — AGS. 2) ALCEU — FEDRA. 3) CINSTE — REAL 4) OVINE — PAVIA. 5) NETERMINAȚI. 6) R — APAS — RO. 7) B — V — ESTUARE. 8) LAIE — AEST — R. 9) APĂRUT — CATO. 10) GONERILA — IR. 11) ADUSĂ — ȘTIRI.

PENTRU GOSPODINELE DIN ZONA PIEȚEI AMZEI,

ca și pentru altele, situate în cartiere apropiate, *Complexul de Restaurante și Hotelun «LIDO»* a deschis o unitate «GOSPODINA», prima de acest fel, în pasajul din Piața Amzei (lîngă Consiliul popular al sectorului I).

Continuînd o tradiție, I.T.H.R. București, ne invită să vizităm o nouă unitate cu o gamă sortimentală de produse alimentare — semipreparate, preparate și produse de cofetărie și patiserie — realizate în laboratoarele proprii ale Complexului «LIDO»

Carne tocată și sarmale (în ambele variante de ambalaj) ardei umpluți, mititei, cîmăciori proaspeți de porc, șnițele pane, reprezintă o parte din semipreparatele prezente în vitrina frigiderului. Putem însă opta și pentru o serie de preparate — ficat, șnițel, chifteluțe, salate à la russe sau de boeuf , gogoșari umpluți à la Moscova, pui la tavă, fripturi de porc, diverse preparate din pește — dacă dorim să pregătim o masă rapidă, în egală măsură apetisantă și delicioasă. Tarte cu fructe, plăcintă și cornuri cu mere, bușeuri și pateuri, saleuri și cozonaci — iată ce-am spicuit de pe lista produselor de cofetărie și patiserie, care completează nomenclatorul.

Ca o compensație a faptului că spațiul de desfacere este relativ mic, personalul care deservește unitatea se întrece în asigurarea unei serviri prompte și într-o manieră civilizată a unor produse întotdeauna proaspete. La unitatea GOSPODINA din Piața Amzei (deschisă zilnic între orele 6,30—21, iar duminica între 6,30—12) se pot face comenzi anticipate cu o zi. La cerere se asigură transportul produselor (cînd comanda este mai mare) la domiciliul clientului.

Printre promisiunile făcute de tovarășa Olga Dumitru, director-adjunct al Complexului «LIDO», am reținut faptul că preparatele respective vor fi găsite în permanență și că ele vor fi mereu proaspete.

în arenă, doi necunoscuți: năstase și kodes

La Poiana Brașov zilele treceau pe nesimțite. Alternam monotonia circuitelor și a lucrului pe intervale cu excursii și atractive jocuri de fotbal, urmărite adesea de toată tabăra. La fotbal luptam pe rînd cu viteza atleților, forța boxerilor și abilitatea scrimerilor., beneficiind în echipă de aportul unui Ilie Năstase fără pereche în alte loturi. Reacțiile tinerilor nouveniți erau prompte. Executau cu dezinvoltură multe din exercițiile la care colegii mei de generație, cu care lucrasem cu *un an în urmă, se opinteau*. De trei ori pe săptămînă antrenamentele atingeau limita maximă a posibilităților. Erau zilele în care, pe lîngă mărirea capacităților fizice, urmăream ca băieții să se deprindă cu disciplina muncii grele, istovitoare.

Țin minte, lucram odată, pe o pantă în fața hotelului, alternînd sprinturile cu momentele de relaxare. Ilie arăta lipsă de interes și asta m-a determinat să-l mai rețin pentru un program suplimentar. Se înserase, vîntul se întețise, iar picăturile reci de ploaie îmi înghețau fața. Ilie alerga, dar era clar că ajunsese la *capătul puterilor. După o tură și jumătate, îl văd că schimbă* traseul și-o pornește spre hotel. Îl strig, dar el nu-mi răspunde. M-am întors la hotel unde Popovici, cu prosopul după gît, ieșea de la duș și l-am întrebat dacă nu l-a văzut pe Ilie. A ridicat din umeri mirat. Apoi am intrat în camera lui Ilie. Nu era nimeni și m-am așezat pe un scaun să-l aștept. La un moment dat am avut o senzație stranie, simțind pe cineva că respiră în apropierea mea. Încep să caut, mă uit la dulap, dar nu văd pe nimeni. Sub masă, nimeni. Stau din nou să ascult, iar privirea îmi cade pe două ghete de baschet ce-și arătau tălpile la capătul patului. Reușesc să-mi stăpînesc rîsul și încep să răsfoiesc cartea pe care *Ilie își luase obligația să ne-o povestească*. După un timp aud vocea lui Năstase venind de sub pat:

– Cît timp mai aveți de gînd să mă țineți aici?

– Acolo erai?, zic eu, prefăcîndu-mă că nu văzusem nimic.

— M-am ascuns de rușine.

Peste cîteva zile am venit la București și am început șlefuirea loviturilor în sala «Steaua». Mărmureanu își perfecționa reverul, Popovici făcea progrese evidente la loviturile de trecere, iar Ilie arăta multă ușurință în schimbarea manierei sale de a servi.

După o lună au început concursurile. Programate una după alta, *«Cupa de iarnă» și «Cupa Steaua» au desemnat* același cîștigător — Mărmureanu. Și i-au prilejuit lui Popovici o posibilitate de afirmare, locul II în «Cupa Steaua», înaintea lui Bosch și Bardan. Rezultatele lui Ilie erau încă inconstante, două victorii suprinzătoare la Bardan și Serester și o înfrîngere categorică la fratele său mai mare, Constantin Năstase.

La cîteva zile după «Cupa Steaua», am plecat în Ungaria. La Budapesta organizatorii reușiseră să adune cîteva nume cunoscute — cehoslovacul Javorski, cîștigător al Roland Garros-ului la mixt, Vera Suhova, finalistă la Wimbledon, americanul Frost — și se așteptau ca noi să venim cu Țiriac, Popovici, și Năstase erau pentru noi două tinere speranțe, dar asta nu spunea nimic organizatorilor.

În primul tur, băieții noștri au obținut victorii ușoare în fața unor jucători de mîna a doua din țara gazdă. În meciurile următoare, Popovici pierde la un tînăr jucător ceh la fel de necunoscut pe atunci, Kodes, iar Năstase îl întîlnește într-o sală plină ochi pe Javorski.

Ilie începe timid, iar loburile lifțate ale redutabilului său adversar, considerat pe atunci unul din puținii experți în această *lovitură, îl prind deseori pe picior greșit. Pierde primul set* cu 6–3. În setul II, egalitatea persistă pînă la 4–4, cînd Javorski forțează pentru a termina. Ilie însă continuă să se joace, pune «scurte» și își trece adversarul cu loburi lifțate. Învățate chiar atunci, în acel meci. Spectatorii îl încurajează fără rezerve. Cîștigă ghemul și conduce cu 5–4. Este la un pas de a cîștiga setul, dat rutina campionului cehoslovac își spune cuvîntul. Scor final 6–3: 7–5.

După meci, Javorski avea să-mi spună: «Peste cîțiva ani voi renunța la turnee și mă voi ocupa de creșterea *viitorilor* tenismeni. Aș fi fericit să dau peste un astfel de băiat, fiindcă mi se pare extraordinar ca *un jucător* să înceapă jocul cu loburi normale și să-l termine cu cele lifțate. Un astfel de jucător nu trebuie să repete de prea multe ori un lucru, tu însă ar trebui să-l mai înveți cîte ceva la serviciu și la lovitura de pe partea dreaptă»

Meciul cu Javorski l-a impus pe Ilie atenției specialiștilor, care imediat au și început să se intereseze de el. Vera Suhova m-a oprit în holul hotelului și mi-a spus: «Dacă aș avea mîna băiatului aceluia înalt și slăbuț al tău, aș cîștiga Wimbledonul de cinci ori consecutiv».

La festivitatea de premiere ne-am ridicat în picioare, am aplaudat cîștigătorii, le-am privit gesturile și cred că puțini se gîndeau atunci că dintre tinerii care-și încercaseră șansele în acel concurs doi aveau să devină cîștigători la Roland Garros, Wimbledon și Forest Hills.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (V)

viața și moartea lidiei jiga

dresoare de lei, tigri și pantere (V)

«LA MULȚI ANI — 1970!» O URARE FĂRĂ ACOPERIRE...

După eșecul din Germania Federală, Lidia Jiga e preocupată mai mult ca oricînd de soarta dresurii sale.

Uriașele carnasiere dau evidente semne de nesupunere, sînt tot mai nervoase, iar memoria li «se șterge» vertiginos. Chiar Bengal, tigrul favorit al dresoarei, participă la această degradare *morală*, neräspunzînd cu numărul de răgete fixate la comanda artistei care-l strigă cu voce tare.

Cît despre leul Ruslan, cu care dresoarea executa trucul de mare succes denumit «goana leului», acesta e cînd distrat și apatic, cînd furios, pradă unei agitații fără seamăn, *care-l împiedică* să se concentreze asupra rolului său spectaculos.

Conștientă de uzura morală a animalelor din dresură, conducerea circului opinează pentru trimiterea fiarelor la menajerie. Lidia Jiga luptă din răsputeri să-și salveze dresura, propune recuperarea ei parțială și se obligă să pregătească o altă dresură.

În aceste condiții de zbucium și griji, Anul nou 1970 o găsește descumpănită, pradă unor aprehensiuni demobilizatoare. Vine din ce în ce mai rar la repetiții, nu mai asistă la hrănirea animalelor, pierde contactul cu ele, *într-un moment* cînd s-ar fi cuvenit să reînnoade firul rupt și să refacă handicapul produs prin allenarea animalelor. O nedreptate evidentă, desfacerea contractului de muncă (injustiție repede reparată), are darul să-i agraveze marasmul în care se zbătea.

Un licăr de speranță lucește însă în momentul în care e anunțată că în *iunie* 1970 va pleca în turneu în Israel, pentru a prelua dresura de la înlocuitorul ei provizoriu. Reîntîlnirea cu animalele iubite — prietenii ei de totdeauna — echivalează cu o regăsire. Dresura merge și Lidia Jiga mai gustă o dată din cupa îmbătătoare a *succesului*.

La 20 septembrie 1970 pleacă *împreună* cu un întreg ansamblu român într-un turneu în U.R.S.S.

LA HARKOV, ÎN SEARA FATALĂ

Dresura sa avea în componență cinci lei (Ruslan, Osvald, Prinț, Niki și Gambus) și trei tigri (Bengal, Amur și Baghera).

În seara zilei de 7 noiembrie, la al doilea spectacol (*după matineu*), *cînd* Circul din Harkov gemea de lumea venită să aplaude pe artiștii români, la 5 minute după începerea dresurii, se petrece accidentul fatal care avea să pună capăt vieții și carierei frumoasei dresoare.

După primul truc prezentat, aceasta s-a întors spre public, cu spatele la animale, *exprimînd mulțumiri* pentru aplauzele primite. În acel moment, leul Ruslan s-a repezit asupra ei, apucînd-o de șold. Jetul de apă pornit la timp de către recuziterul Gheorghe Chiriagos a silit leul să se retragă, dar Lidia Jiga s-a dezechilibrat și a căzut la pămînt.

În aceeași fracțiune de secundă, din imediata apropiere a victimei,a țîșnit tigrul Amur, aruncîndu-se în mod neașteptat asupra dresoarei, cu toată greutatea celor 200 kilograme ale sale. Mușcăturile lui la gît și ceafă au ucis instantaneu victima, care nu a mai putut schița nici cea *mai slabă reacție* de apărare. Tigrul a tîrît apoi trupul prin arenă și nici jetul de apă proiectat asupra sa, nici gloanțele oarbe ce l-au fost trase în urechi de artistul român Alois Krateyl care, cu un curaj deosebit, a intrat între ghitere, nu l-au făcut să lase victima. Abia *după* ce Alois Krateyl l-a lovit cu putere în cap cu furca de fier, tigrul și-a desprins colții și s-a refugiat prin tunel.

În vacarmul stîrnit cu acel prilej, cînd restul animalelor alergau speriate în toate părțile, ușa grilajului prin care se intra în arenă a fost uitată deschisă. Unul din lei a ieșit *spre public*, dar a intervenit oportun dresorul de cai, Krateyl senior, care a reușit să izoleze leul și să-l îndrepte spre cușca lui prin spatele arenei.

În arena goală, stropită din belșug cu sînge, zăcea trupul sfîrtecat al Lidiei Jiga. Două femei din public, *martore* ale macabrei scene, au născut pe loc; un bărbat în vîrstă a rămas pironit pe fotoliul său, insensibil la agitația din sală: de groază, inima i se oprise.

Era ora 21,32. În mod ciudat și inexplicabil, ceasul din camera hotelului unde locuia Lidia se oprise și el la aceeași oră...

A. IOSEFINI

(Va urma)

cronica dreptei cîntăriri

ah, bătrînetul din ziua de azi!

Eram și mai tînăr, cînd m-a plesnit pentru prima oară în urechi acea exclamație despicătoare de distanțe: «Ah, tineretul din *ziua* de azi!» S-a întîmplat să fi observat atent incidentul și să pot constata pe loc gratuitatea văicărelii. Nimic din jurul meu nu justifica lamentarea. Cum n-aveam impudoarea să contest verdictul unei vîrste superioare, mi-am jurat să aștept și să văd dacă, nu cumva, propria-mi generație o va rosti mai tîrziu. S-a făcut mai tîrziu și aud pe cîte unii de același leat bodogănînd: «Ah, tineretul ...»

Probabil că scena se tot repetă din preistorie încoace Se vede treaba că și strămoșul ce a cutezat să scrijelească pereții peșterii cu siluete de bizoni a fost apostrofat, din fundul grotei, de către vînătorii *maturi*, cu țiițiit reprobator. Ei bine, astăzi, vreau să întorc exclamația, să beneficiez de sfînta lege a reciprocității și, convins că distanțele de acest gen nu există decît în mintea celor care le gîndesc, să pronunț și eu măcar odată: «Ah, bătrînetul din ziua de azi»!

Pretextul mi-l oferă părinții soților T. (înlăcrimaților soți T.) Al celor doi tineri intelectuali căsătoriți în bună regulă, care-și consumă pasiunea pe la colțuri de stradă și își *întemeiază căminul* stînd pe bănci, pe sub copacii desfrunziți.

Se iubesc din liceu. *Li s-a spus* să aștepte cuminți să termine școala. Au terminat școala. Li s-a spus să aștepte cuminți să intre în facultate. Au intrat în facultate. Li s-a spus să aștepte cuminți să termine facultatea. Au terminat facultatea, sînt ingineri, au cîte 26 de ani, s-au căsătorit, acum li se spune să fie cuminți și... să divorțeze. Iar ei nu vor să mai fie cuminți.

Conflictul, falsul conflict, nu provine din obișnuitul *socrism*, ci dintr-o optică retrogradă despre societate, despre cinste, despre puritatea vieții, despre raportul dintre familie și patrie. Tatăl fetei, odată cu scleroza, a întors spatele pămîntului natal și a pornit pe drumul înfundat al aventurii. Un transfug fără principii care *nu merită* atenție. S-a *dus* ca și *cînd* n-ar fi fost, uitat rapid de cei de care nici el n-a vrut să-și aducă aminte. *Cuscrii* însă, aflați la antipod din punctul de vedere al stabilității, s-au simțit afectați. Nu de gestul în sine, ci... din calcule autobiografice. Să nu cumva să... Mai bine să se despartă tinerii!

Vrem să facem aici o precizare foarte răspicată și sinceră, în a cărei absență nici nu ne-am fi ocupat de caz: nimeni, absolut nimeni, n-a făcut sau n-a manifestat dorința să facă, direct sau indirect, cea mai mică mizerie rudelor de sînge sau prin alianță *ale transfugului*. Pentru aceștia trădarea a rămas fără urmări civice. Un al doilea fiu *al părinților băiatului*, pe care ei vor *să-l* protejeze în mod special, a terminat învățămîntul *superior*, a fost repartizat *într-un* post de răspundere. Cunoscîndu-se năzbîtiile rubedeniei netăinuite, el a plecat, ivestit cu încredere, oriunde a fost trimis, în pofida acestei «pete». Pată care nu există. Pată fabricată de imaginația înapoiată a unor oameni, pată imaginată de insomnia parvenitului mai temător pentru picioarele scaunului de sub el decît pentru inima aproapelui. Suspicioși asupra lor înșiși, ei astupă ferestrele vieții cu hîrtie veche, îngălbenită, uscată.

Sergiu ANDON

fericiți între ziduri

Fotografii de R. CONSTANTINESCU

Odinioară, cînd totul era pierdut, nu-i rămînea omului decît speranța și pădurea. Pădurea era casa lui de lacrimi și de așteptare pînă cînd restriștea trecea și istoria istovită de bătălii nesigure,și de atîtea stîrvuri care putrezeau,și de atîtea sate arse de foc, se îndura și mai întorcea o filă, ca să deschidă, pentru o vreme, o zare nouă. Mai tîrziu,oamenii și-au pus speranța în acele cetăți țărănești sau în zidurile înalte ale mănăstirilor unde se retrăgeau ca să lupte și să supraviețuiască. Și iată, mă întreb cîteodată dacă istoria omului nu-i de fapt, mereu și mereu, istoria fugilor din casele sale.

Pe cînd Balcanii erau o căciulă plină de primejdii și pașalele din Vidin și din Ada-Kaleh înnebuniseră și întorseseră spatele Stambulului, ascultînd cu mai mare plăcere poveștile lui Nastratin decît ordinele marelui vizir, o nouă primejdie se ivi la Dunăre. Învățați cu traiul bun, dar acum măcinați de foame, pazvangii lui Osman și alte bande flămînde din alte pașale treceau tot mai des fluviul. În fața unor asemenea expediții de pradă, care pustiesc mai ales ținuturile Olteniei timp de cîteva decenii, fiecare se apără cum poate: țăranii iau drumul codrului, marii boieri se retrag cu gărzile lor de arnăuți în curți întărite, iar boierimea mică de pe Motru, Jiu, Gilort sau Olteț, mai dîrză și mai îndrăzneață, își construiește *cule*. «*Folosind asemenea case întărite, prevăzute cu elemente rudimentare de apărare, aceștia au putut să reziste unor bande care nu erau înzestrate cu puternice arme de foc*» (Șt. Balș).

Înainte de toate o culă este istoria unei familii în primejdie. Construită din piatră și cărămidă, cu ziduri groase, văruite în alb, cula se înalță îndrăzneață. Două sînt poate motivele care i-au îndemnat pe acei meșteri de odinioară să înalțe o asemenea casă pe cîteva caturi: în primul rînd ca omul să poată cuprinde depărtările — pentru că a privi înseamnă a ști și a ști înseamnă a supraviețui — depărtările acelea care prevestesc prin norii de praf pîlcurile de călăreți care aduc jaful, foamea și durerea, și în al doilea rînd, pentru că privit de sus dușmanul poate părea mai umil și mai ușor de învins. Oricare ar fi fost rațiunile psihologice, cula este cetatea unei singure familii care vrea să trăiască. În arhitectura ei, în acele ziduri fără ferestre, este totdeauna un prezent, cel al luptei, închipuit în metereze, prin care poate pătrunde o *singură* pușcă, și este în același timp un viitor, viitorul acelei clipe în care va fi pace, închipuit în vastul cerdac, cu arcade mai întotdeauna trilobate, care se sprijină pe coloane cilindrice scunde. Cerdacul e un spațiu al tihnei și al frumosului, pierdut în construcția ascetică a unei fortărețe.

Dar culele sînt uneori legende sau povești de dragoste, cum este cea din Măidărești, unde un oarecare căpitan Tudor Maidăr, rob la tătari după o bătălie, îndrăgostindu-se de fiica hanului, a furat-o și s-a închis aici în mare taină și iubire. Tot dragostea pentru o femeie patronează și *zidirea culei din Broșteni*. Legenda spune că un pîlc de turci din Ada-Kaleh au răpit într-o incursiune pe tînăra nevastă a căpitanului de panduri Cuțui. Ca s-o răscumpere el a vîndut o bună parte din moșie și ca s-o apere pentru totdeauna și-a durat o culă, unde să trăiască mereu fericiți între ziduri.

La fel ca oamenii, și culele intră în uitare sau mor. Focul asediilor uneori le-a distrus, zăpezile și ploile le-au ars șița, stăpînii, odată cu schimbarea vremurilor, le-au părăsit, căutînd odăi mai luminoase și mai calde. Dar ele rămîn mereu în sufletul nostru, turnuri ale amintirilor despre lupte, speranțe și iubiri.

Cornel BOZBICI

la răscruce de sporturi

asta e, n-avem decît o singură viață

Ceea ce părea doar un zvon, plasat cu malițiozitate în prima pagină a ziarelor din întreaga lume, s-a adeverit săptămîna trecută: Jackie Stewart se retrage!

La 34 de ani, după 12 ani de competiție neostenită în cursele de formula I, după 27 de victorii izbutite în 99 de Grand Prix-uri la care a participat, scoțianul supranumit «zburătorul» a coborît din mașină și a trîntit portiera cu tristețe: *«mă retrag, am obosit, n-am decît o singură viață»*.

De trei ori campion al lumii în această aspră incintă a curselor nebunești cu kilometrii și zecimile de secundă, univers despre care Ken Tyrrell crede că este cel mai crud dintre toate, conducîndu-se după cele mai nedrepte dintre legile vieții și morții, ultindu-i repede pe învingătorii morți și adulîndu-i — o zi, o lună sau poate un an — pe învingătorii rămași în viață, Jackie Stewart devenise, după opiniile cele mai autorizate, cel mai mare alergător al tuturor timpurilor.

Întotdeauna prudent — «cine conduce prudent trăiește mult», declara nu demult revistei vest-germane «Bünte» — campionul nu s-a plictisit de curse, așa cum s-ar putea crede. Dimpotrivă, el nu s-a sfiit să-și facă o carte de vizită din cuvintele «automobilismul înseamnă toată viața mea», vorbe surprinzătoare, spuse chiar în preajma retragerii...

Și atunci, veți întreba, de ce coboară Stewart din fugosul său Ford albastru, spre a se dedica meseriei de comentator de televiziune?!

Ei bine, Stewart nu se retrage numai din proverbiala sa prudență, din circumspecția șoferului care a refuzat întotdeauna să conducă măcar o sută de metri pe ceață, nu, Stewart nu se retrage numai din aceste motive. Lui Stewart i s-a făcut pur și simplu frică.

O asemenea afirmație, alăturată carierei unui alergător de talia scoțianului, ar părea cel puțin hazardată, dacă întîmplările consumate în ultimii ani în viața lui Stewart nu ar avea darul să ne convingă cît de umană și de firească este frica aceasta a omului-Stewart, a capului de familie.

Primul dintre prietenii săi intimi care a murit a fost Piers Courage, transformat într-o torță vie pe nesigurul traseu de la Zandvoort. A urmat Jochen Rindt, bietul campion mondial post-mortem și, la puțin timp, Jo Bonnier, care îmbătrînise, care nu mai era un mare alergător, dar care rămăsese unul dintre prietenii de inimă ai scoțianului, oaspete frecvent la Clayton House de lîngă Geneva, domiciliul lui Stewart din ultimii ani. Victima următoare a fost Gerry Birrel, la înmormîntarea căruia se zice că Jackie a plîns pentru prima oară.

Sfîrșitul violent al francezului François Cevert, despre care avea să afirme că l-a fost «mai mult decît un frate», l-a descurajat — iată, definitiv — pe Jackie Stewart. După multe ezitări, a cedat rugăminților familiei, a cedat și, cu inima strînsă, a abandonat competițiile.

Evident, retragerea aceasta este un prilej de sinceră tristețe pentru lumea sportului, care pierde cu Stewart o legendă vie, un idol, poate chiar un erou. Aceeași lume a vitezelor nebunești, care plînge cu un ochi plecarea lui Stewart, rîde cu celălalt, salutînd stăpînirea de sine a primului mare campion din istoria automobilismului care găsește atîta forță cît să se retragă în plină glorie.

În acest moment, în care sentimentele se amestecă, un singur lucru este cert: pentru Jackie Stewart, Marele Premiu cu numărul 100 nu va mai avea loc niciodată.

Ovidiu NEGOIȚĂ

totuși, calul rămîne !

pudicitate cabalină

Noutatea vine de la Rio de Janeiro. Se spune că un consilier municipal din orașul Barramansa a cerut colegilor săi «pronunțarea» unei decizii conform căreia caii de tracțiune care circulă prin oraș ar urma să poarte chiloți pentru a li se acoperi nuditățile. Consilierul — pe nume Itamar Duarte — susține că nuditatea calului este un spectacol de care concetățenii săi (în special femeile) trebuie să fie cruțați. Întrebat ce cal, cu pelerina neagră a cavalerilor de Malta fluturînd în vînt, indienii au crezut că el e Dumnezeu». Comerțul cu carne de cal a continuat de-a lungul veacurilor, ajungîndu-se în zilele noastre la crearea de creșcătorii speciale pentru reproducerea calului destinat alimentației publice. În Franța, de exemplu, în fiecare an se produc circa 300 000 de mînji pentru sectorul alimentar, iar în cursul ultimelor luni s-au importat din Canada 3 146 cai destinați abatoarelor. După cum se vede, rentabilitatea creșterii calului este de necontestat, el fiind solicitat la prețuri foarte ridicate pentru sport, turism, tracțiune, din păcate și pentru măcelării, fapt care nu poate decît să-i întristeze pe toți cei ce îl iubesc cu adevărat.

Cristian ȚOPESCU

are de spus în schimb de minifustele femeilor, a răspuns: «Nu este același lucru. Femeile au picioarele decente!»

valoarea cailor crește

O altă noutate, de data aceasta din Statele Unite. Armăsarul Cannonero II a cîștigat derby-ul de la Kentucky, apoi și-a schimbat proprietarul. Cumpărat inițial cu 1 200 dolari, după victoria din derby a fost vîndut în Texas contra fabuloasei sume de 1 500 000 dolari. Un alt cal, Typecast — de 6 ani, a fost cumpărat din Statele Unite cu 725 000 dolari pentru un grajd din Japonia. Prețurile unor cai cu aptitudini și într-un stadiu de pregătire mai avansat întrec de mai multe ori pe cele ale automobilelor!

calul în sectorul alimentar

Folosirea cărnii de cal este o practică foarte veche. O atestă și o cronică franceză în care, referitor la primul transport de cai pentru carne din Franța, se spunea: «Cînd guvernatorul Charles de Montmagny (conducătorul transportului) s-a urcat pe

tenis

în impas, tenisul australian se califică, totuși, în finală !

Anul trecut, la București, N. Fraser, căpitanul echipei australiene, îmi vorbea despre proiectele sale. Despre Dibley, Alexander, Dent și despre faptul că, odată contractele profesioniste expirate, el va dispune de mulți jucători buni, dar că va chema în echipă doar pe unul dintre ei, probabil pe Newcombe. Iată însă că împotriva reprezentativei Cehoslovaciei, Fraser a aliniat patru din cele mai mari glorii din ultimii 15-20 ani

Acoperirea în aur a marilor concursuri a valorii celor patru jucători australieni este edificatoare — șapte Wimbledon-uri cîștigate (4 prin Laver și 3 prin Newcombe), patru Roland Garros-uri (două prin Laver și 2 prin Rosewall), șase Forest Hills-uri (două prin Laver, două prin Newcombe și cîte unul prin Rosewall și Anderson), ca și aportul direct pe care fiecare dintre jucătorii selecționați l-a adus la cîștigarea a opt ediții ale «Cupei Davis». Iată de ce victoria tînărului cehoslovac Hrebec asupra lui Newcombe și rezistența opusă lui Laver, în fața căruia a pierdut în cinci seturi disputate, mi se pare o frumoasă lecție de temeritate.

Victoria australienilor reînnoadă firul disputelor, întrerupt în 1969, dintre cei doi coloși ai tenisului mondial în actul final al «Cupei Davis». Săptămîna viitoare, tenismenii australieni au posibilitatea să reducă la Cleveland din diferența ce-i desparte acum de cei americani, scorul, după cum se știe, fiind de 24-22 de ediții cîștigate în favoarea americanilor. Dincolo de rezultatul, cunoscut, al semifinalei și de cel al finalei, care este greu de pronosticat, un lucru mi se pare semnificativ, în ciuda valorii excepționale a componenților echipei australiene: media de vîrstă! Această medie de peste 35 ani arată impasul prin care trece de mai mult timp tenisul australian. E adevărat, însă, un impas care te califică în finala Cupei Davis!!!...

Ștefan GEORGESCU

P.S. Victoria lui Țiriac la Ashe are pentru noi semnificația alăturării jucătorului nostru la numeroasele exemple de valoroasă longevitate sportivă prezente astăzi în lumea tenisului mondial.

N. Potop — str. Republicii nr. 51 B — Iași

— Sînteți de acord că echipa R.D.G. — prin rezultatele obținute direct asupra noastră și, indirect, cu adversarii — s-a calificat pe merit pentru turneul final?

— Echipa R.D. Germane a avut o serie ușoară, față de calitatea jocului pe care l-am văzut prestat. Așa că, să fim de acord că la «mondiale» a mers cea mai bună echipă din serie.

— Împărtășiți afirmația lui Traian Ionescu: «numai un mare jucător poate deveni un mare antrenor»?

— Un mare jucător nu poate deveni, pînă una alta, decît tot un mare jucător. Pe Traian Ionescu vă rog să-l scuzați. A fost portar și în nici un caz unul de așa mare clasă încît să-i susțină afirmația. Dacă ar fi crezut în ceea ce a spus, ar fi rămas subinginer și nu antrenor, chiar pensionat prematur.

— De pe o poziție obiectivă, vă rog să vă exprimați părerea despre acest fenomen în fotbalul românesc care este Dobrin?

— Nu am ce adăuga în plus peste ce ne oferă strălucirea talentului său. Regret numai că pregătirea lui a suferit și mai suferă de o organizare netipic fotbalistică.

Magritt László — București

— Cum vă explicați, astăzi, acel 0-6 de pomină suferit de echipa României la Madrid (1.XI-1962), pe vremea cînd erați antrenorul echipei naționale?

— Prin prisma diferenței de valoare și evident și printr-o pregătire care a vizat exagerat factorul fizic în detrimentul jocului propriu-zis. Nu înțeleg însă de ce de pomină? Doar nu era Standard Liége la care, întîmplător, ulterior, echipa noastră națională pierdea cu numai 0-5!

— Și, legat de aceasta, ce v-a determinat să recurgeți la titularizarea pentru acel meci a unor jucători care nu reprezentau pe atunci mai nimic în fotbalul românesc, ca M. Vainea, Georgescu, Sfetcu, Ivansuc chiar, sau a unor «veterani» ca T. Ozon și T. Macri într-un moment cînd dispuneam de fotbaliști mult mai valoroși, ca Tătaru, Voinescu, Constantin, Jenei, Pîrcălab, Varga, Ivan etc.?

— Adevărul cu privire la «campania Spania» nu poate fi explicat într-o frază, la poșta fair-play. Sper să-i puteți citi — pe o întindere de circa 30 de pagini — în volumul «Ce rău v-am făcut?», mai ales că acolo precizez și ce anume vină am avut eu. Pînă atunci, însă, vă rog să mă credeți că mă surprinsese competența întrebării pînă cînd am ajuns să citesc numele lui Varga și Ivan și mi-am dat seama că nu prea sînteți în problemă. Sper ca adevărul să nu vă supere.

Rîndunel Marinescu — Giulești — județul Vîlcea

Cum vedeți dumneavoastră pe tînărul Balaci prin prisma viitorului?

— Ca pe un real talent. Aud că este și băiat serios, ceea ce-i va mări longevitatea! Cu singura condiție, să fie lăsat, ca «junior», să joace la seniori, altfel rămîne un «talent» întîrziat. Să sperăm că valoarea va triumfa.

V. Mărinaș — Bacău

— Am citit în «Sportul», sub semnătura lui Gh. Nicolaescu, că deși există la multe dintre echipele noastre «datorea pentru recuperarea de după antrenament», din cauza antrenorilor, medicilor și conducătorilor «băieții noștri jucători» nu sînt ajutați să-și refacă prompt

ai noștri și ceilalți

marcajul și demarcarea

Însușindu-și sensul colectiv al jocului, lăsînd deci deoparte veleitățile de afirmare pur personală, orice mare jucător se integrează ritmului general al echipei, îndeplinind sarcini care să ridice ștacheta calității și eficacității la o înălțime neatinsă de fiecare în parte. Printre aceste sarcini, două sînt fundamentale, după cum reclamă și fazele (tot fundamentale) de atac și de apărare, în care se află — alternativ — orice echipă.

În atac, orice jucător are datoria de a se demarca în viteză, pentru a putea primi *oricînd* mingea. *În apărare*, toți echipierii sînt obligați să-și marcheze cu strictețe adversarii. Dincolo de linia de centru chiar, atacanții exercită un pressing sever asupra apărătorilor adverși, fiecare în zona postului său, dar în propria jumătate de teren, marcajul nu mai poate fi exercitat pe zonă, ci numai «om la om», pentru a preveni orice posibilitate de infiltrare în suprafața de finalizare.

Echipele nordice sau latine, din centrul sau estul Europei, au preluat toate marcajul sever, ilustrat odinioară numai de formațiile italiene. «Libero» nu mai este anatemizat de nimeni, ca acum cîțiva ani, cînd se spunea că «frînează» jocul. Paza de «cîine rău» a unui Lupescu, Mocanu, Deleanu, Nunweiller III a început, însă, să fie din ce *în ce mai relaxată în ultimul timp*, iar marcajul a devenit tot mai respectuos, mai «de la distanță». Astfel, se ajunge ca — în loc de a intercepta mingea înainte ca ea să ajungă la adversar — să se dea o luptă crîncenă spre a i-o smulge, după ce respectivul a intrat în posesia ei. Încă nu s-a definit la noi marcajul «om la om» la nici una din fazele fixe, acordate adversarului, începînd cu aruncarea de la margine și terminînd cu executarea cornerului. Toți cei veniți în careu, pentru a primi mingea de la colțul terenului, sînt lăsați liberi, deși ar trebui să fie flancați «umăr la umăr» pe întreaga suprafață de pedeapsă. Și în pressingul executat de atacanți și în marcajul pe care-l exercită apărătorii, dar mai ales la loviturile directe și indirecte din apropierea porții, apărarea așteaptă ca adversarul să piardă mingea numai dintr-o greșeală proprie.

Trebuind să fie făcută, datorită schimbărilor bruște de situații, într-o fracțiune de secundă, trecerea de la marcaj la demarcare este cea mai redutabilă armă pentru scoaterea adversarului din luptă.

Angelo NICULESCU

fotbalul ca fenomen social

prea vesela ruină

În climatul de muncă din societatea noastră de azi, fotbalul e una din acele zone ale comodității, ale refuzului gîndirii și schimbului de idei. Antrenorul de astăzi al echipei naționale, Valentin Stănescu, a dus reprezentativa la un răsunător eșec și urmarea o știm cu toții: Valentin Stănescu continuă să fie antrenor al echipei naționale. Cam grea pedeapsă pentru un antrenor care nu s-a ilustrat, în întreaga sa carieră, mai niciodată, prin ceva deosebit. Cu un mod de a pune problemele tipic pentru anumite categorii de oameni de dincolo de centura marilor orașe, Valentin Stănescu, care fusese adus la cîrma națională ca să schimbe ceva din jocul și — evident — din componența ei, n-a făcut altceva decît să se complacă în postura de culegător de roade propuse de alții. Nici o idee nouă, un vid absolut în ceea ce privește tactica și jocul propriu-zis al reprezentativei, cîrpeli incompatibile cu spiritul de înaltă performanță pe care îl practicăm și noi în multe sporturi și adversarii noștri din lumea de azi în fotbal. Ca să conchidem, una din cele mai nefericite soluții pentru cîrma națională și-a cam ispășit epoca, după încheierea jocurilor din preliminarii. Dar Biroul federal a întîrziat să la vreo măsură, ba chiar, în ultimă instanță, a comunicat presei că lotul național se întîlnește din nou sub bagheta destul de șubredă a aceluiași antrenor. Sînt destule locuri de muncă și pentru Valentin Stănescu, dar un singur loc de muncă nu i se potrivește în nici un caz: cîrma națională de fotbal. După ce a sfidat literalmente opinia publică, ducînd la Leipzig o reprezentativă întîmplată, nereprezentativă, greoaie și în plus n-a fost capabil să-i insufle nici o idee de joc eficientă — după ce a compromis cu nonșalanță o generație de fotbaliști, Valentin Stănescu este investit de Biroul federal cu puterea, aproape incredibilă, de a compromite și promoțiile *următoare. Cam mult pentru o singură viață de om!* Exagerat de mult!

*

N-am vrut să intru în polemică, în această etapă a existenței mele, nici cu gazetari, nici cu antrenori. Dar mă cutremură gîndul că lui Valentin Stănescu îi corespunde în planul gazetăriei un Valentin Stănescu al condeiului: Ioan Chirilă. Iubesc și eu echipe (de exemplu «Universitatea» Craiova și «Steaua»), stimez și eu talente (de exemplu, pe mulți dintre fotbaliștii de la «Dinamo»), admir și eu tehnica fotbaliștilor de la Arad, dar nu mi-aș putea permite cinismul de a vedea sub ochii mei prăpădindu-se un sportiv prin harakiri alcoolic, iar eu să-l aplaud, să-l încurajez, împotriva propriului său interes. Circulînd prin diverse medii ca «scriitor», după cum îl anunță uneori și afișele diverselor cămine culturale, Ioan Chirilă își închipuie probabil că are o misiune mesianică. Spre a nu cădea în păcatul vanității subiective, voi recunoaște aici că Ioan Chirilă e un gazetar bun, cu un talent verbal deloc obișnuit printre cei din branșa sa. Dar aerele de babă bărboasă cu ghiocul pe care și le ia din cînd în cînd îl fac, mai ales la vîrsta sa de om în toată firea, puțin ridicol. El, firește, are voie să iubească pe cine dorește, dar nimic nu-i dă dreptul să continue a lucra la statuia de turț a unui fotbalist care nu poate deveni sportiv adevărat decît renunțînd la lucrurile pe care i le corcolește Ioan Chirilă. La aceste întrebări ar trebui să răspundă Ioan Chirilă, folosind eventual și vocația sa verbală. Aș fi curios să știu ce s-a întîmplat de pildă la cabina dinamovistă după meciul Dinamo București-C.S.M. Reșița, și de ce Ioan Chirilă se face a nu vedea toate acestea. N-am de împărțit nimic cu Dinu, nu jucăm pe același post și nu ne mișcăm în aceeași lume. Continui să cred că el își poate reveni, cu condiția să scuture de pe el toate căpușile metaforice cu care îl blagoslovesc unii dintre actualii săi prieteni. Dacă nu se ocupă de aceste lucruri, dacă nu participă la recuperarea acestui fotbalist, Ioan Chirilă se poate considera, pentru vremea următoare, coautor la înfrîngerea lui Dinu de către propriile sale slăbiciuni.

*

Din nou o nuntă zgomotoasă la hotelul «Jiul» din Craiova — cu prilejul sosirii în localitate a fotbaliștilor ce care Universitatea Craiova urma să joace în duminica aceea. Fotbaliștii reșițeni au dormit pe un iad zornăitor. Nu e nevoie să mai explic eu acum cît îi iubesc pe oltenii, așa că îmi îngădui să trec direct la subiect: organizarea acestei noi nunți, într-un hotel în care oamenii plătesc să doarmă, este un act profund neomenesc și în cazul de față antisportiv. Chiar nu se poate face nimic pentru curmarea acestei obstrucții la somnul oaspeților?

*

Universitatea Craiova continuă superba sa cursă, în ciuda tuturor opozițiilor, în ciuda tuturor denigratorilor. Cea mai bună echipă a acestui an învinge, și cu rezervele, echipe redutabile, cum ar fi C.S.M. Reșița. Acum, însă, cînd echipa conduce detașat în clasamentul diviziei naționale A, acum (și nu la necaz!) eu trebuie să spun că îi mai trebuie ceva — și nu puțin — pentru a deveni o mare echipă: mai multă subtilitate tactică pe teren propriu, un mare portar și un tînăr înaintaș central, capabil să dea ritm atacului condus de Oblemenco. Am toată înțelegerea pentru Bălan, dar mi se pare că el are mult prea mult de la a fi idealul înaintașului central de care are nevoie Universitatea. Înțeleg hărnicia lui Manta, însă la Tîrgu Mureș a primit un gol printre picioare, în cupă a fost bătut de un șut de la 35 metri al lui Broșovschi, iar priza lui la minge e de multe ori sursă de pericol imediat pentru echipa Universitatea. Acum trebuie întreprins ceva. *Universitatea Craiova* trebuie să onoreze numele de cea mai bună echipă a anului.

*

N-ar fi rău ca la ședința Comitetului federal din 14 decembrie să se discute și cîteva chestiuni importante, nu numai probleme periferice, menite să arunce praf în ochii participanților. Dacă tot se întîlnește comitetul federal, eu cred că ar fi excelent dacă ar și întreprinde ceva pentru redresarea fotbalului nostru, ajuns o veselă ruină.

Adrian PĂUNESCU

poșta fair-play

forțele. Se uită altă față a refacerii și de ce?

— Îmi este greu să intuiesc cu cine «votează» unii dintre gazetarii noștri profilați pe fotbal, cum este și Gh. Nicolaescu. Recuperarea de după meci este mult prea mică față de maniera cum se consumă restul orelor pînă la cel de-al doilea antrenament. Marii jucători de pe mapamond se *odihnesc* după travaliul depus pentru a putea începe noua muncă în condiții excelente; în schimb, jucătorii noștri se odihnesc... leșinați de efortul depus ca să-și revină. Optică și optică! Ceea ce nu știe Gh. Nicolaescu este faptul că «farmaciile» cluburilor sînt sărace în medicamente recuperatorii, iar «dotarea» la foarte multe cluburi (ca să nu spun aproape la toate) nu răspunde nici măcar cerințelor primare ale recuperării. cabinele sînt «carceri», bazinele sînt «băi» de spălat păpușile, fără vibratoare, uneori și fără apă caldă, scaunele sînt tipic ale cizmarilor ș.a.m.d.

Nelu Murgea — București

— *Ajax și-a jucat excelent rolul pe scena fotbalului, așa cum au făcut cu ani în urmă Realul, Benfica, Inter sau Celtic. Considerați că declinul Ajax-ului se datorește plecării fostului antrenor?*

— Ajax-ul a fost o mașină de jucat fotbal și înainte de venirea lui Piști Covaci, și după plecarea lui. Gloria și puterea uzează! Și ca și echipele citate de dumneavoastră și Ajax-ul se va anemia, se va stinge pe parcursul lunilor și al anilor. Prima probă o avem, sofioții i-au eliminat din primul contact al noii ediții a Cupei campionilor

Constantin TEAȘCĂ

repriza a treia

replica olteană și cuvioasa paraschiva

Printre micile necazuri pe care Universitatea Craiova le face onor Federației — în semn de răspuns fair la marile necazuri pe care autoritatea tutelară a fotbalului românesc le face destul de lipsit de sportivitate echipei oltene — întrezăresc două, e drept, de domeniul perspectivei. 1) Ajungînd la 5 puncte distanță de a doua clasată (!), la 7 de Steaua și Dinamo (!) și la 12 de Rapid (!), echipa lui Oblemenco — Boc — Deselnicu — Marcu — Țarălungă dă o lovitură puternică competiției, interesului ei. Nu este exclus — ba este chiar destul de probabil — ca pe măsură ce la Craiova și la Constanța *numărul spectatorilor va* crește mereu, direct proporțional cu valoarea — bună — a jocului practicat de cele două echipe reprezentînd aceste orașe, în majoritatea celorlalte reședințe de formații divizionare A numărul spectatorilor să scadă tot mereu și tot direct proporțional cu valoarea — scăzută — a fotbalului practicat. De aici și pînă la a prefera televizorul cu Albumul său duminical, cu Adela Mărculescu și cu Gilbert Becaud este un pas foarte mic. Urmarea? N-ar fi *exclus* ca, spre a-și reatrage o parte din publicul pierdut, F.R.F. să fie nevoită să reducă prețurile de intrare la jocuri, să fie nevoită să-și apere mai inteligent, cu mai mult spirit comercial, partidele transmise de T.V. ș.a.m.d. 2) Mergînd în ritmul ei, Universitatea Craiova ar putea să ne facă tuturor figura — și în primul rînd federației —, ieșind campioană cu vreo lună, o lună și jumătate înaintea încheierii campionatului! Da, au mai făcut și alte echipe treaba asta; Benfica, de pildă, a făcut-o chiar, în ediția trecută a campionatului portughez. Ce s-ar face fotbalul nostru dacă le-ar da oltenilor prin cap să adune cu vreo 5-6 etape înainte de final numărul suficient de puncte care să-i desemneze campioni? Și asta nu ca să meargă încă de prin mai la Mamaia, ci ca să nu mai aibă de-a face — indirect — cu team-uri gata să pună umărul la scoaterea altei echipe campioane, să nu mai aibă de-a face — direct — cu arbitri cu domiciliul stabil în București (mai aproape teritorial și pe toate planurile de cluburile bucureștene), să nu mai aibă, în sfîrșit, de-a face cu imparțiala și legata la ochi (atunci cînd judecă) federație, instituție făcătoare de vorbe frumoase și nevinovate — ai zice că o auzi glăsuind pe cuvioasa Paraschiva —, vorbe dezmințite, cu o stranie perseverență, de fapte.

Toată stima noastră reprezentantei minerilor, Jiul (singura echipă învingătoare în deplasare), care duminică seara a adus multă bucurie la Petroșani și Lupeni, la Vulcan și Aninoasa. Descompusă, pierdută, fără busolă, amenințată serios de divizia B la începutul actualei ediții a campionatului, Jiul a crescut de la etapă la etapă și va mai crește, avem toată nădeidea

Paradoxală, situația echipei băcăuane, care a preluat lanterna roșie. Jucători buni, antrenori buni. Valoare, deci, există. Ce o subminează, oare?

Balaci, cel mai tînăr talent craiovean, a fost «kidnapat» de o federație care nu înțelege — de ani de zile — că la sectorul juniori nu interesează rezultatul imediat, scorul (1-2 sau 2-1), ci producția (afirmarea) de tineri fotbaliști. Lăsînd la o parte considerentul că dacă era titular la Dinamo sau la Steaua, Balaci (jucător de valoare, binecunoscut și apreciat la această oră în toată România) n-ar fi fost scos din «11»-le de bază nicicum, remarcăm situația că acțiunea (rea) federală de abia a subliniat și a îngroșat contraperformanța juniorilor în turneul plezirist de la Monte Carlo.

Marius POPESCU

P.S. *Lipsită de jumătate din echipă (Deselnicu, Velea, Ștefănescu, Oblemenco, Marcu și cam de prin minutul 30 și de Bălan), Universitatea Craiova a fost întrecută — în «16»-imile Cupei României — mai sever decît arată scorul (0-1) de o ebătrînă doamnă care mai are încă o nebănuită vitalitate și, printre alții, un Broșovschi căruia-i lipsește doar buletinul de București pentru a fi în lotul național. Oricum, lecție bună pentru craioveni, care au înțeles, cred, că nu poți învinge numai cu firma. Din solidaritate cu oltenii, probabil, Dinamo a cedat cu eleganța-i binecunoscută în fața lui Atletico-Oltenița. Să vină Mannix să ne descurce fotbalul, că e de rău!*

ce este nou ?

suferințele căilor și veziculei biliare

urgențe

O NOUĂ TEHNICĂ ÎN SPRIJINUL BOLNAVILOR CARDIOVASCULARI a fost pusă la punct de către medicii specialiști din secțiile radiologie și explorări funcționale de la ASCAR. Metoda — numită ventriculocoronarografie prin radiocinematografie — este folosită, acum, în mod curent pentru stabilirea cu precizie a locului de obstrucție (în cazul infarctului miocardic) și anomaliilor arterelor coronare, pentru cercetarea stării circulației colaterale și funcției ventriculului sting

La clinicile medicale din Cluj se utilizează o **METODĂ ORIGINALĂ DE FOLOSIRE A RADIOIZOTOPILOR ÎN TERAPEUTICA COPIILOR BOLNAVI DE HEMANGIOAME** (afecțiuni de origine genetică). Prin intermediul aplicatoarelor în etape se administrează, în serii și doze fracționate, stronțiu radioactiv. Prin aplicarea metodei se exclude intervenția chirurgicală. Terapia a fost administrată pe loturi mari de copii cu rezultate excelente. Specialiștii clujeni au fost invitați să comunice un referat asupra acestei metode la cel de-al XIII-lea Congres mondial de radiologie de la Madrid.

Și o altă reușită chirurgicală: **EGALIZAREA EXTREMITĂȚILOR PICIOARELOR CELOR CE PREZINTĂ DIFERENȚE DE LUNGIME LA MEMBRELE INFERIOARE.** La clinica de chirurgie ortopedică de la Spitalul Brîncovenesc, prof. dr. Aurel Denischi, conf. dr. O. Medrea și dr. N. Gorun au pus la punct o tehnică chirurgicală laborioasă cu ajutorul căreia echipa de operatori a reușit să obțină lungiri ale piciorului mai scurt între 3 și 14,5 cm. Pe lîngă cîștigul anatomo-funcțional, pacientul — handicapat — cunoaște și un substanțial cîștig moral.

MAI PUȚINĂ CAFEA! În cursul unui studiu epidemiologic asupra legăturii dintre tutun, maladii profesionale și cancerul căilor urinare, cercetătorul Filip Cole a descoperit că există și o legătură între cafea și cancerul vezicii. Într-o anchetă efectuată pe 445 persoane (345 bărbați și 100 femei) ce prezentau un cancer al căilor urinare și pe 498 de persoane care nu sufereau de cancer, au fost puse întrebările: «beți cafea?» și «cîte cești pe zi?». Din prelucrarea datelor a reieșit că riscul de cancer la vezică este mai mare la amatorii de cafea, procentul fiind de 1,24 la bărbați și 2,58 la femei, față de procentul de 1 la nebăutorii de cafea.

Canalele biliare și vezicula biliară pot fi sediul unor afecțiuni inflamatorii, parazitare sau al formării de calculi (pietre) precum și al unor procese neoplazice. Alteori pot fi afectate prin procese dinafara lor: tumori ale capului pancreatic ce obstruiază coledocul terminal, apoi adenopatii — ca cele bacilare — ce pot comprima și ele căile biliare extrahepatice, dînd un icter mecanic.

Colecistita este inflamația veziculei biliare. Poate să aibă o evoluție mai puțin zgomotoasă, cu tendința la recidive și cronicizare sau poate să se prezinte sub aspectul unei afecțiuni acute sau supraacute, prin colectarea unei mari cantități de puroi — empiemul veziculei biliare care, în caz de perforație, pune în joc viața bolnavului, dacă nu se intervine de urgență. Așa și-a pierdut viața G. Domagk, descoperitorul sulfamidelor, laureat al Premiului Nobel.

Uneori, datorită unor colecistite antecedente, alteori datorită precipitării de colesterol și săruri biliare, se nasc în veziculă calculi (pietre), solitari sau multipli, care fie că perpetuează infecția, fie că obstruiază gîtul vezicii biliare, sau — dacă sînt mai mici — pătrund în coledoc și îl obstruiază pe acesta, dau naștere la suferințe deosebit de grave, care pot duce la coafectarea ficatului (hepatite satelite), la ictere mecanice, sau la angiocolite (inflamația căilor biliare). Pe vremea cînd scoaterea veziculei biliare era o problemă chirurgicală delicată, se făcea o distincție între purtătorul de calculi — Gallensteinelräger — (cu crize la intervale mari și de intensitate mică) și bolnavul de calculoză biliară — Gallensteinekranke — operîndu-se numai cei din ultima categorie. Explorarea parenchimului hepatic prin puncții făcute purtătorilor de calculi — mai ales la bărbați — a arătat însă că mulți din ei fac inflamații ale ficatului — acele hepatite satelite — cu un mare potențial cirogen, iar pe de altă parte s-a constatat că în toate cazurile de cancer al veziculei biliare coexistă o calculoză, de cele mai multe ori bine tolerată, în aparență. Acestea sînt motivele care au dus la schimbarea atitudinii, recomandîndu-se azi colecistectomia, ca o măsură terapeutică curativă, în cazurile de inflamații recidivante pe fondul litiazic și în cazurile de icter mecanic prin litiază biliară, ca o măsură de prevenire a complicațiilor, precum și a malignizării, la purtătorii de calculi.

Icterul mecanic cauzat de compresiunea extrinsecă produsă de cancerul pancreatic constituie încă una din problemele grave medico-chirurgicale. Progresele realizate de chirurgie în ultimele două decenii dau speranța că, prin ridicarea tehnicității operatorii și grație unui diagnostic precoce facilitat de rezultatele promițătoare ale scintigrafiei și angiografiei pancreatice se va putea executa la timp pancreatectomia, parțială sau totală, salvatoare.

Căile și vezicula biliară pot fi locul de înmulțire al unui parazit microscopic flagelat: lamblia sau giardia, cu care omul se infectează de obicei consumînd zarzavat, în special salata verde insuficient spălată. Această îmbolnăvire este mai frecventă la cei cu deficit de aciditate gastrică, mediul alcalin fiind mediul optim de dezvoltare al acestui parazit. Caracterizată prin tulburări dispeptice, greață și vărsături matinale, slăbire, anemie, oboseală postprandială, boala — diagnosticată cu ușurință prin examenul microscopic al bilelor extrase prin tubaj duodenal — poate fi vindecată cu ușurință printr-un tratament banal cu metronidazol, mepacrin sau atebrin. La examenul microscopic al bilelor mai pot fi puși în evidență și alți paraziți digestivi, anghilulele și ankilostomele, care dau anemii mari și tulburări generale cu înfățișarea unor stări de boală gravă, dar care pot fi și ele vindecate, administrînd preparate din genul Telmiduiui. Cu acești paraziți se infestează de obicei minerii și alți muncitori ce manipulează materiale scoase din adîncurile pămîntului.

Profesor doctor docent Al. CIPLEA

cel mai greu caz

La Policlinica nr. 1 municipală-Galați stăm de vorbă cu doctorul Mircea Rapițeanu, *șef de serviciu, medic primar oftalmolog.*

— Aș vrea să-mi povestiți unul dintre cele mai dificile cazuri întîlnite în cariera dumneavoastră.

— În urmă cu vreun an, soția mea, care este profesoară, mi-a recomandat o colegă de cancelarie, Maria B. Acuza dureri la un ochi. Am consultat-o cu atenție și am constatat că, alături de o conjunctivită cu termeni banali, prezenta simptome indiscutabile de cheratoconjunctivită virotică. În afară de scăderea relativă a vederii și de fotofobie, ochiul se înroșise, demascînd infiltrații sub formă de puncte pe cornee.

— După cîte știu, această boală este foarte «la modă» în prezent, în întreaga lume.

— Într-adevăr, problema cheratoconjunctivitei virotice preocupă știința oftalmologiei din întreaga lume, mai ales în ultima vreme, cînd s-au semnalat grave epidemii în S.U.A. și în țările din apusul Europei. Astfel, oftalmologii elvețieni au publicat, recent, o serie de comunicări pe tema cheratoconjunctivitei virotice, statistica lor menționînd chiar pierderea definitivă a 2 ochi la 100 de cazuri afectate de boală.

— Să revenim la Maria B.

— În cazul amintit, virusul s-a arătat extrem de puternic, evoluția bolii fiind foarte severă. La un moment dat, în ciuda tratamentului clasic, cu atropină, antibiotice și vitamina C, ochiul drept al bolnavei părea compromis. Situația era deosebit de tristă, bolnava avînd numai 34 de ani. În acele clipe dificile, mi-am permis o libertate — dacă pot să zic așa — față de tratamentul curent, recomandîndu-i gamaglobulină. Treptat, cu ajutorul gamaglobulinei și a roentgeno-terapiei, boala a început să cedeze. Bolnava a venit zilnic la tratament și, în cîteva săptămîni, ameliorarea s-a transformat în vindecare, după cum — vă repet — nu ne mai puneam nici o speranță în salvarea ochiului.

— Care este situația în prezent?

— Complet vindecată. Ochiul total recuperat. Cazul a fost foarte greu pentru mine nu numai din punct de vedere profesional, m-am frămîntat săptămîni întregi ca să găsesc cea mai bună soluție, ci și din punct de vedere... familial, căci soția mă întreba de o sută de ori pe zi ce este nou cu colega ei!

Ov. NEGOIȚĂ

poșta medicului

SANDA — Turda: Biologia nu cunoaște «canoane»-tip de frumusețe și vechiul aforism «De gustibus non disputandum» («gusturile nu se discută») este oricînd valabil Dacă doriți să vă faceți o operație estetică la nas, lucrul este posibil și — după cîte știm — la Spitalul de traumatologie și chirurgie plastică din str. Arhitect Ion Mincu nr. 7 sau la Serviciul de chirurgie estetică al Spitalului Fundeni, ambele din București, se practică asemenea intervenții. George Călinescu, referindu-se la problemele tipicului în literatură, însă enunțînd un adevăr aplicabil și biologiei, spunea undeva că «nimeni, în realitate, nu poartă un nas statistic». Din descrierea făcută, drept să vă spunem, nouă ne-a plăcut nasul dumneavoastră. Dar — cum spuneam — «de gustibus»...

ISAR FLORICA — sat Spătărești, comuna Vadu-Moldovei, județul Suceava: Scrisoarea dumneavoastră ne-a mișcat profund. Din cele relatate nu este greu de dedus că accidentul provocat de acel șofer alcoolic v-a cauzat un hematom intracerebral urmat de hemiplegie. Sperăm însă că tinerețea dumneavoastră și îngrijirea atentă a medicilor vor duce la dispariția treptată a tulburărilor motorii, de sensibilitate și psihice de care suferiți. O speranță pentru cei ce suferă de pe urma paraliziilor parțiale sau totale o constituie experiențele care se fac deocamdată pe maimuțe cu ajutorul unor sonde de grosimea unui fir de păr, puse în legătură cu un computer (creier electronic) care ar influența pozitiv zone profunde ale creierului prin impulsuri electrice bine dirijate, reabilitînd astfel funcții cerebrale compromise datorită unor boli sau răniri. Dar pînă cînd speranța unor transplante cerebrale să devină realitate, dumneavoastră aveți nevoie ca să depășiți impasul sufletesc în care vă aflați, aveți nevoie de voință, adică de acea «suveranitate asupra ta însăți», despre care vorbește Goethe. Această forță în stare să «clatine munții», nu numai să alunge tristeți și deznădejdi, se dezvoltă, întocmai ca forța mușchilor, prin antrenament și efort, nu prin... doctorii. Vă este greu, desigur, acum, la început, dar vă sugerăm să repetați mereu deviza lui Nansen, celebrul explorator norvegian: «Ai izbutit?»

«Continuă» — «N-ai izbutit?» — «Continuă!» Sîntem convinși că veți izbuti.

S. CÎMPEANU — județul Caraș-Severin: De acord cu dumneavoastră, părul de prisos pe față, picioare etc., etc. este inestetic, dar ca să fim sinceri, soluțiile medicale ca de pildă electroliza, diatermocoagularea, sau decolorarea perilor cu:

SOLUȚIE PENTRU DECOLORAREA PĂRULUI DE PRISOS

Rp. Perhidrol	5 g
Lanolină	5 g
Vaselină	10 g

D.S. ext.

sînt destul de... precare. Cauza dereglării dumneavoastră hormonale este probabil un hipercorticorenalism, hiperfoliculinemie, hiper... și multe altele. Tratamentele actuale nu-s decît paleative și țin mai mult de cosmetică. Dar iată o știre care poate vă va oferi o mică satisfacție. Un grup de antropologi americani, în frunte cu doctorul Walter Scuddy, a stabilit că sistemul pilos-anexă al femeilor e direct proporțional cu facultățile intelectuale. Dintr-o sută de femei care au urmat studii superioare, șaptezeci au un ușor puf pe buza superioară, douăzeci și trei au fire de păr pe bărbie și șapte trebuie să se bărbierească cel puțin o dată pe săptămînă. Nu mă întrebați însă dacă studiile fac să crească părul sau părul face să fii... apt pentru studii!

DE-A ASCUNSELEA. Cine-l cunoștea pe Vasile Nicolae, împiegat în gara Valea Roșie, spunea despre el că este un om sănătos tun. Dar într-o noapte, în timp ce era în tură, a căzut din picioare. Salvarea l-a adus la București, la Spitalul C.F.R. nr. 1. Era în stare gravă: o puternică hemoragie internă n-a putut fi oprită nicicum. Chirurgul Mircea Lungu diagnosticase un ulcer perforat. Și imediat l-a operat. Dar ulcerul... nu apărea. A investigat stomacul, apoi duodenul. Și de-abia a găsit — după o oră de căutare — o mică perforație ascunsă sub papila pancreasului, prin care sîngele țîșnea cu violență. Trei ore de operație, șase litri de sînge și măiestria unui medic primar l-au salvat pe N.V. care de abia a împlinit vîrsta de un sfert de veac.

LA MULȚI ANI, BADE TEODORE! Cînd a fost adus la camera de gardă a chirurgiei, Teodor Mănoiu, din Leordeni-Argeș, era în pragul aniversării celui de-al șaptelea deceniu de viață. Cînd anesteziștii și reanimatorii l-au luat în primire era mai mult mort decît viu. O tumoare vezicală cu hematurie și o criză de tahicardie paroxistică erau să-i curme viața. Doctorul Ioan Cardaș i-a efectuat de urgență o cistectomie și împreună cu specialiștii în reanimare l-au ajutat pe bătrîn să treacă pragul celor 70 de ani.

PENTRU UN PAHAR ÎN PLUS. Cînd Ion Apostol, cooperator din Mătăsaru-Dîmbovița, s-a repezit să ia din mers trenul care tocmai sosea în gară, băuse mai mult decît trebuie. Nenorocirea s-a produs, a căzut sub roți. Aici, la București, la Spitalul C.F.R. nr. 1, s-au depus eforturi deosebite pentru a-l scoate din starea de comă, a-l redresa după teribila hemoragie pe care a avut-o și a-l «coase» pe unde era rupt. O mină nu i-a mai putut fi salvată acestui om în floarea vîrstei, care a pornit băut la tren.

ȘI TOTUȘI. Pe Maria Cîrlig din București, în cei 37 de ani ai săi n-a durut-o apendicul niciodată. Cînd a fost instalată pe masa de operații, puțin după miezul nopții, medicii erau contrariați: — n-avea temperatură, n-avea dureri în burtă, nu prezenta nici un simptom de apendicită. Totuși erau vădite semnele de peritonită generalizată, și anume una hipertoxică. Operația a confirmat diagnosticul anterior: apendicul cangrenat pur și simplu explodase. Dacă operația nu se făcea la timp, peste cîteva ore ar fi fost prea tîrziu.

PARADOX SPAȚIAL. Consiliul popular județean Mureș justifică după *cum urmează* de ce nu s-au organizat semiinternate și bufete în școli: «nu există spațiul necesar, școlile funcționînd în prezent atît dimineața, cît și după-amiaza». Pentru semiinternate explicația este poate valabilă, dar ne întrebăm: de cît spațiu e nevoie pentru amenajarea unui bufet? Multor școli, din alte județe, le-au fost suficiente culoare, chiar și porțiuni de culoar... Probabil că au fost mai puțin pretențioase decît cele din județul Mureș, dar cu siguranță mai în folosul copiilor. (D. Istrate)

ORAR FANTEZIST. Grădina zoologică Băneasa. Arca lui Noe pe cîteva hectare. Întreținere excelentă a animalelor. Lume multă. Ce păcat însă că în zilele de duminică autobuzele care fac legătura între oraș și acest loc de agrement și educație sînt pur și simplu luate cu asalt. De unde, așteptarea interminabilă, nervii, înghesuiala. De la orarul lor mai mult decît fantezist. Deci... (M. Banu)

MESERIA LUMINII. O frumoasă inițiativă la cinematograful *Scala:* vitrinele din interior găzduiesc, de cîteva zile, *nu* portrete de vedete și nici scene din filme artistice, ci o publicitate inspirată, al cărei obiect este documentarul *Meseria luminii* al lui *Nicolae Cabel.* Cenușăreasa reclamelor cinematografice începe oare să fie luată în seamă? (Gh. Rizac)

O SUTĂ DE ȚĂRANI-STUDENȚI *în comuna Băleni* (județul Argeș). Sînt cursanții Universității populare ai cursurilor de educație sanitară, pomicultură și educație pedagogică. (M. Mihăilescu)

VALEA PRAHOVEI ÎN ACUARELE. Membrii cercului de artă plastică de la Casa pionierilor din Sinaia expun la Casa de cultură *autumnale* cu un singur subiect: Valea Prahovei (L. Teodorescu)

UNIVERSITATE POPULARĂ LA TOPLIȚA. Recent s-a inaugurat *noul* an de învățămînt la Universitatea populară din Toplița. Celor aproape 300 de cursanți, împărțiți în patru grupe: cultură generală, cultură profesională, lucrări practice și limbi străine, li se promit prelegeri la un înalt nivel științific. Lecția de deschidere a fost ținută de profesor doctor docent Pop D. Popa Ioan, prorectorul Institutului de medicină și farmacie din Tîrgu Mureș și a avut ca temă succesele chirurgiei cardiovasculare din România. (V. Tudor)

UITUCII. După ce a instalat lumina în jurul complexului comercial construit recent în cartierul Colentina, I.D.E.B. a uitat un stîlp de beton din acelea pe care se montează lămpile electrice. Acesta, împreună cu o bucată de cablu și o roată de lemn pe care se transportă cablurile electrice, zace de cîteva luni pe trotuarul din spatele complexului. Așteaptă, se vede, prima ninsoare! (L. Voica)

SERVICII DE CAFEA CU MARCA MÎNZĂLEȘTI. În curînd veți cumpăra, poate, oale, cănі, ghivece, servicii de cafea, lucrate de olarii din Mînzălești, județul Buzău: de curînd ei s-au constituit într-o secție tutelată de Consiliul popular al comunei. (Marga Nedelea)

JUBILEU. Anul acesta brigăzile artistice de agitație împlinesc 20 de ani de la înființare. În anul jubiliar activează, în toată țara, 7 000 de asemenea formații cu 50 000 artiști amatori. (Cr. Iordache)

ȘI BĂTRÎNEȚEA ARE O STAȚIE PILOT. Institutul de geriatrie din București a înființat în cadrul Casei de ajutor a pensionarilor din Cîmpulung Muscel o stație pilot pentru cercetări de gerontologie și geriatrie. Așteptăm cu interes rezultatele. (C. Ugleșici)

PREA MULT PEȘTE STRICĂ?! Pescarii de la cherhanaua Ciotic, județul Tulcea, au prins în șapte luni peste un milion de kilograme de pește, pe vînt sau pe vreme bună. Dar în ultimele săptămîni cherhanaua nu mai are unde să-l depoziteze. Ce facem? (C. Ugleșici)

«ZECE POEȚI ȚĂRANI». O minunată, o salutară inițiativă a lui Ioan Meițoiu de la Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, de a aduna într-un volum, în excelente condiții grafice, o selecție din rodul proaspăt și peren al unor țărani-poeți din zece colțuri de țară. Din păcate, tirajul prea mic (6 000 exemplare dintre care numai 2 200 oferite «pieței») nu-i poate asigura difuzarea pe care o merită. (D. Istrate)

CROSUL FETELOR. 1 500 de tinere din Bîrlad au participat la crosul fetelor, o competiție de amploare organizată de C.M.E.F.S. S-au remarcat prin rezultatele obținute tinerele de la asociația sportivă «Confecția», iar prin numărul mare de participante, elevele de la Școala generală nr. 4. Bravo, fetelor! (Marga Nedelea)

S.O.S. «NUFĂRUL». Unele gospodine consideră că spălatul rufelor este o operație mai puțin anevoioasă decît călcatul, *întrucît mecanizarea* n-a pătruns și-n acest domeniu. Așa că ar fi utilă și deloc imposibilă înființarea unor secții speciale exclusiv pentru călcat rufe și articole de îmbrăcăminte. *Un S.O.S. care* nu merită să rămînă fără ecou. (L. Teodorescu)

MOMENT POETIC. Bătrînul Constantin Guraluic din *comuna Nicolae Bălcescu, județul* Botoșani, a zidit o fîntînă pentru folosul sătenilor săi. Din cînd în cînd, meșterul se întîlnește în preajma fîntînii cu școlari și prescolari. Se întîlnesc și stau de vorbă. (Viorica Ciorbagiu)

«HÎRTIA CARE NU ÎMBĂTRÎNEȘTE». Ea se numără — alături de cartonul vinilizat, de benzile pentru teleimprimatoare și mașini de calcul, de hîrtia filtrantă și sterilizată — printre noile sortimente fabricate la «Letea» din Bacău, și este destinată documentelor «cu viață lungă». (D. Ștefan)

ROȘII ÎN ALBA. Au fost livrate primele cantități de roșii de seră produse în județul Alba. Premiera a avut loc la complexul de sere-solarii Oiejda, care va produce pînă în ianuarie-februarie peste 50 de tone roșii de seră. (D. Ștefan)

NICI NU-I DE MIRARE! Cititorul Traian Romulus Nemes din Arad ne semnalează faptul că lîngă gara Arad-Bujoc zac părăsite în noroi, deteriorate, un număr mare de tuburi de beton. Le ține tovărășie un pod rulant cu toate piesele aferente. Se spune că proprietarii de drept ar fi două întreprinderi de construcții care, culmea, se plîng de lipsa materialelor de construcții și canalizare (Gh. Rizac)

NOI ACHIZIȚII ALE ARHIVELOR CLUJENE. Arhivele Statului din Cluj s-au îmbogățit cu peste 6 000 de documente de mare importanță istorică, privind dezvoltarea și evoluția unor ramuri industriale ultimele două secole. (M. Hetco)

DE CE NU? Mai mulți cititori ai *revistei* ne sesizează (lucru știut dealtfel și de noi) că în imediata apropiere a lașului există cîteva mari lacuri de acumulare, menite să regularizeze cursul *Bahluiului* și al *altor cîtorva rîuri* și torente care nu o dată au provocat pagube, și încă mari. De ce, *la anul, nu s-ar organiza* pe malul acestor lacuri baze sportive și de agrement, mai ales că vara ieșeană este toridă — ne întreabă, cu drept cuvînt, acești cititori. La rîndul *nostru* punem aceeași întrebare forurilor în drept. (L. Voica)

CINEGETICĂ. A debutat vînătoarea la fazani. Aflăm că peste 200 000 de fazani așteaptă în necunoștință de cauză întîlnirea cu vajnicii nemrozi autohtoni. Nu va fi însă un măcel fiindcă — sîntem asigurați — se prevede «recoltarea rațională și proporțională a vînatului». Așa să fie. (V. Tudor)

MOBILĂ DIN STICLĂ! Aflăm că la Întreprinderea de geamuri Buzău s-au realizat prototipurile mobilei din sticlă, care va fi fabricată în serie în cursul anului viitor. Se vor produce mese, scaune, dulapuri, tonete tip vitrine etc., din sticlă obișnuită sau colorată. (M. Hetco)

HĂT DIN MUNȚII CĂLIMANI... Nu de mult, au început lucrările la conducta principală a sistemului de alimentare cu apă potabilă a orașului Toplița. Această conductă, în lungime de aproximativ 10 kilometri, va duce apa necesară locuitorilor orașului tocmai din Munții Călimani. Valoarea lucrării este estimată la circa 10 000 000 lei; darea în folosință a conductei este planificată pentru prima jumătate a anului 1975. (D. Istrate)

PREȚUL REVISTEI. Sîmbătă 17 noiembrie, orele 11, în Piața Romană, studenta Elena Stavrositu a cumpărat revista «Flacăra» cu 7 lei (i s-au cerut 8). Anunțăm pe această cale că prețul revistei *nu* s-a schimbat și rugăm pe toți difuzorii din țară să vîndă revista «Flacăra» cu 3 lei exemplarul, nici mai mult, nici mai puțin. (Sorin Postolache)

N-AVEȚI UN BILET ÎN PLUS? De la 28 cinematografe *pe teritoriul județului,* la peste 100; de la 2,5 milioane spectatori — la peste 5,8 milioane. Cifrele de mai sus au fost citate în cadrul expoziției «25 de ani de la *înființarea primelor* întreprinderi cinematografice» — deschisă la Galați (V. Tudor)

CE-I AFARĂ PICTAT... Cu luni în urmă *Reflectorul* critica absența din Alimentare a mezelurilor preambalate. De cîtva *timp lucrurile s-au mai* îndreptat: se găsesc pachete etanșe cu diverse produse. Dar pungile acestea îți rezervă uneori surprize neplăcute. Încrezător, cumperi o pungă, pentru a constata acasă că între feliile exterioare sînt vîrîte tot felul de resturi de grăsime, lar uneori chiar mezeluri de alt soi decît cel indicat pe etichetă. *Nu* știm *care* e vinovatul, dar... ce este afară pictat, trebuie să fie și înăuntru, viu și natural. (Gh. Rizac)

S-O GĂSI CINEVA? Din Arad ne scrie necăjit cititorul Ioan Augustin Purza, despre starea jalnică în care se află acum casa în care s-au întîlnit Iosif Vulcan și Eminescu, și unde trupa lui Pascally dădea reprezentații teatrale. Cel puțin de s-ar găsi cineva să pună aici o placă lămuritoare... (M. Banu)

VERNISAJ «STEAGUL ROȘU»! Sîmbătă 17 noiembrie în localul redacției ziarului din strada Brezoianu nr. 23, a fost deschisă prima expoziție de artă plastică — dintr-un ciclu ce se anunță permanent. Sînt prezentate lucrări datorate profesorilor-pictori giurgiuveni Silvia Grosu-Jelescu, Tiberiu Marianov și Constantin Constantinescu. Salutăm inițiativa confraților noștri, urîndu-le succes și... vizitatori. (C. Ugleșici)

FĂRĂ LEGĂTURĂ. Pe șoseaua Aleșd-Oradea există o căsuță așezată fără nici o noimă, cu spatele spre cei ce intră în satul Sabolciu, județul Bihor, împrejmuită cu plasă de sîrmă, de frică parcă să nu fugă de rușine. Este școala generală *din* Sabolciu. La cîțiva zeci de metri dincolo de hotarul satului, albă și impunătoare, o vilă frumoasă pe care stă scris «Braserie». Deși nu apare nici o legătură între cele două clădiri, se naște totuși întrebarea: oare așa de puțin își iubesc oamenii din partea locului copiii? (M. Banu)

OBIȘNUIT ȘI SEMNIFICATIV. Teatrul de stat din Petroșani «Valea Jiului» sărbătorește zilele acestea un sfert de veac de la crearea sa. Un sfert de veac de cînd locuitorii Petroșanilor au posibilitatea să-și petreacă timpul liber sub semnul frumosului. (L. Voica)

LA PAS — PESTE LUME. Nicolae D. Nicolae, *muncitor* la Uzina «Vulcan», și-a cîștigat notorietate datorită virtuților sale de drumeț. În 1972 a străbătut cu piciorul distanța București-München. Acum se pregătește să meargă, tot pe jos, la campionatul mondial de fotbal. (M. Banu)

NU SE POATE FĂRĂ CALCUL. Centrul teritorial de calcul economic din Arad își extinde necontenit aria de activitate, contribuind la rezolvarea celor mai diverse probleme economice ale întreprinderilor județului. Printre beneficiarii C.T.C.E.-Arad se numără marile întreprinderi arădene producătoare de vagoane, strunguri, textile etc. (P. Ionașcu)

CLUBUL TINEREȚII. Nu se poate spune că numele este original, dar ideea contează și, mai ales, înfăptuirea ei: organizarea unui «Club al tinereții» la Liceul pedagogic «Costache Negri» din Galați. (M. Mihăilescu)

ÎNCET DAR SIGUR. Pentru automobiliștii care se aventurează într-o călătorie de la Cheia la Brașov, nu rămîne decît o unică *soluție* salvatoare: să renunțe la binefacerile transportului pe patru roți și s-o pornească *per pedes,* dacă nu vor să riște distrugerea automobilului proprietate *personală prin* hîrtoapele și bolovanii aflați din belșug pe acest drum. (V. Tudor)

PENTRU O CHITARĂ. Dacă atras de chemările Euterpei *ți-ai cumpărat* o chitară și ai nefericirea să ți se strice la Slatina, ești nevoit să te duci tocmai la Craiova s-o repari, fiindcă în localitate nu există nici un magazin de reparat *instrumente* muzicale. (Gh. Rizac)

MISTERIOASA DISPARIȚIE. La începutul anului 1973 s-au instalat la Slatina indicatoare automate de *circulație* cu promisiunea că se vor extinde în tot orașul. Pentru ca, spre stupefacția locuitorilor, să se constate că acum, la sfîrșitul anului, au dispărut și primele. (Iulia Moldoveanu)

O GLUMĂ SERIOASĂ. La restaurantul cu autoservire «Semenic» din Reșița. Dacă mîncarea e alterată, dacă nu vi se dă restul corect la casă, dacă pîinea e tare ca piatra, dacă nu se respectă gramajul, dacă în loc de cafea filtru beți un fel de ceai reîncălzit, de cereți șervețele, dacă în loc de mîncare vi se servesc ironii ori jigniri, nu cereți «Condica de sugestii și reclamații». E inutil. Nimeni nu o la în serios. Șefa unității, Maria Bala, recunoaște că nu s-a uitat în condică măcar o dată («n-a avut timp»), de cînd a preluat unitatea, adică de cîteva luni. N-au avut timp nici echipele de control obștesc? (D. Istrate)

NU VĂ URCAȚI PE CUIER. În sala de club a Casei de cultură din Reșița, un anunț îi avertizează pe vizitatori: «La emisiunile televizate — cu număr mare de participanți — este interzisă urcarea cu picioarele pe scaune, mese, cuiere, ferestre etc.» Ca să vezi... (Ov. Negoiță)

UITE POPA, NU E POPA. Pe Șoseaua Colentina, în stația Teiul Doamnei, a stat închis timp de mai multe luni un chioșc de ziare. Cînd toată lumea se aștepta să fie deschis, a... dispărut. După cîteva zile a apărut unul nou, o stație mai departe, la Nada Florilor. Nu vă bucurați: și acela este tot închis! (V. Tudor)

ENIGMISTICĂ. Dulapurile de pantofi nu se mai fabrică! Pe linia extinderii micului mobilier, mai multe fabrici de specialitate *produceau în ultima vreme* dulapuri pentru pantofi, foarte practice și estetice. Recent, însă, la magazinul «Căminul» din Piața Amzei ni s-a răspuns că asemenea *dulapuri nu mai sînt* de găsit, pentru că nu se mai fabrică. De ce? Supunem enigma colegilor de la «Rebus». (L. Teodorescu)

GHICI, CINE VINE LA DREAPTA. La *intersecția Bulevardului* Lacul Tei cu strada Dinicu Golescu conductorii de troleibuz trăiesc momente de adevărată panică. Trebuie să acorde *prioritate din dreapta (în cazul* că vin dinspre bulevardul mai sus-amintit spre Ștefan cel Mare), dar nu zăresc mai nimic din cauza poziției troleibuzului. În acest *caz, cei ce dau indicații șoferului* dacă mai vine vreo mașină ori nu, sînt călătorii. Ar trebui în vreun fel înlăturată această situație care poate genera accidente. (L. Teodorescu)

CREȘTE CRAIOVIȚA. Mai precis, Craiovița nouă. Construcția blocului cu zece niveluri și peste 100 apartamente va da noi *dimensiuni,* pe verticală, *acestui* cartier craiovean. (M. Hetco)

SIMPLĂ ÎNTREBARE. Alexandru Crăiță din Bîrlad «consumă» zilnic o cutie de chibrituri. Dacă același *lucru* l-ar face de exemplu un milion de cetățeni, într-un an s-ar «consuma» deci 365 de milioane de cutii. Care-i baiul? Domnia-sa ne informează că mai mult de un sfert din bețe le aruncă degeaba (cunoașteți în ce fel!). Corespondentul nostru din Bîrlad adresează întrebarea: Ce este mai economic: să arunci zeci de milioane de cutii de chibrituri din lemn sau să fie *îmbunătățită* calitatea fosforului? (Nicolae Cristache)

RESPECT FAȚĂ DE CĂLĂTORI. S-a întîmplat sîmbăta trecută în București (17 noiembrie). Pe *linia* fixă de *taxiuri* Titan—centru—gară, șoferul taxiului Dacia 1 300 nr. B-B-3101, mergînd din Titan spre centru, în momentul cînd a ajuns în Bulevardul Republicii a oprit și a *invitat* pe cei patru călători să coboare pe motiv că nu mai are benzină. Normal era să le restituie banii, dar nici măcar nu și-a cerut scuze pentru *neglijența* sa în alimentarea mașinii cu carburanți. Ce părere are conducerea I.T.B. de asemenea practici, care se cam repetă? (Al. Păsărin)

NOTA ZERO LA PURTARE. Braseria celui mai «elegant» hotel pitești*an* — pe nume «Muntenia» — în ziua de sîmbătă 27 octombrie ora 10,30: gunoaie, *hîrtii, resturi de mîncare* pe *toate* mesele și pe podeaua acoperită cu o mochetă, fostă de culoare bleu, în prezent de culoare murdară, ca și tapetele de pe pereți; una din ospătărițe poartă o haină de uniformă (probabil bleumarin), atît de jegoasă încît nici un «Nufăr» din țară n-ar mai putea-o scoate la lumină. La o masă vecină, doi domni vorbesc englezește, iar eu mă rușinez îngrozitor. (E. Dascălu)

cupola

Cilindrul acesta de piatră, horă perfectă a unui zid gros de aproape șapte metri, cu tavanul format de o cupolă ca o gigantică lentilă concavă cu un ochi de ciclop în centru, pe unde soarele, la amiază, pătrunde ca într-un puț adînc, e creuzetul granitic în care Cetatea Eternă și-a îngropat memoria. E Pantheonul Romei. Șaisprezece coloane îi deschid pronaosul către o ușă de bronz, adevărate porți împărătești de cîte două tone foaia, ținute în balamale de umerii istoriei

Dacă romanii antici au deprins rafinamentul de la greci, dacă de la ei au învățat arta proporțiilor și plăcerea zidirii — dovezi atestate prin atîtea transferuri și influențe ale modei «secolului de aur» — aceasta n-a fost decît un act de impuls către o nouă formă de exprimare a spiritului. Construit de Vipsanius Agrippa în anul 27 înaintea erei noastre în onoarea lui Marte și Venus din al căror os zeiesc socotea că s-ar fi tras Iulius Cezar, Pantheonul din Piazza della Rotonda este replica romană la Parthenonul atenian de pe Acropole. Replică întîrziată cu patru veacuri, distanță în timp care i-a dat o miraculoasă soliditate și o putință incredibilă de a rezista peste milenii. Căci anul acesta, Pantheonul roman împlinește exact 2000 de ani de cînd giganticul cavou tezaurizează memoria Romei

Reconstruit de împăratul Adrian în anul 130 cînd i s-au montat și porțile acelea uriețești de nedeschis cu puteri omenești, a fost reînchinat în anul 609 Sfintei Maria a Martirilor, și astăzi, în afara faimei de a fi monumentul cel mai bine păstrat al Romei antice, nu atrage decît printr-un singur mormînt: cel al lui Raffaello, inimitabilul pictor al madonelor, mort în floarea tinereții sale creatoare, în ziua cînd împlinea 37 de ani, într-o vreme cînd pe frescele Voronețului abia se uscase albastrul. Adevărata splendoare a memoriei Romei este de a nu-și fi uitat niciodată artiștii, cei ce i-au dat strălucire și veșnicie, cei fără de care, cu toată puterea tiranilor cu mitră sau coroană pe cap, Roma n-ar fi fost Romă. Defuncții ceilalți din nișele de marmoră sură ale Pantheonului nu mai spun nimic prin numele lor celor ce trec înfiorați pragul giganticului templu. Au însemnat cîndva, ceva, au fost cîndva, cineva, acum aici nu mai există decît Raffaello Sanzio și numai pentru el se vine și se îndoaie genunchiul. Pentru el și pentru acea cupolă unică în lume care de două mii de ani se înalță pe umerii demnității Romei.

Ca și Parthenonul Greciei, Pantheonul roman mi s-a părut a fi întruchiparea maiestuozității într-un sublim acord al proporțiilor, ambele deopotrivă capabile să provoace o covîrșitoare emoție artistică izvorîtă din admirația față de geniul constructorilor. Acolo, în Elada, totul, pînă la cel mai neînsemnat bloc de piatră al coloanelor, a fost conceput cu o forță logică a cărei amploare și rafinament sfidează puterea imaginației comune ajungînd la virtuozitate. Pentru a se realiza impresia și mai accentuată a măreției, coloanele Parthenonului nu sînt perfect verticale ci ușor înclinate de o parte și de alta a axului templului, creînd prin această convexitate o uluitoare iluzie optică, rezultat al unui impecabil calcul matematic de o precizie milimetrică. Aici, la Roma, cupola Pantheonului înălțată ca un scut spre cer fără nici un alt punct de susținere decît zidurile rotondei, dau senzația inponderabilității masei în ciuda volumului și a greutății ei. Nici o altă sursă de lumină în afara acelui ochi ciclopic căscat în centrul cupolei nu luminează interiorul și totuși aici nu domnește întunericul. Noaptea, sub cerul înstelat al verii, cercul acela deschis spre zenit pare lentila unui telescop uriaș îndreptat spre alte lumi cu cine știe ce civilizații extraterestre care, oricît de înaintate ar fi față de cea de pe Terra, tot nu și-ar putea ascunde admirația pentru geniul pămîntenilor.

Raffaello a fost adus aici în 1520, cînd sfîrșitul lui a fost supranumit «moartea seninătății». Îl străjuiește nișa funerară statuia Madonei del Sasso schițată de el. În dreapta altarului e scris epitaful Mariei Bibbiana, logodnica pictorului. Și vin oamenii într-un nesfîrșit pelerinaj trecînd prin piața Navona unde își expun cartoanele rafaelii pletoși ai zilelor noastre. Vin călcînd pe lapidele Romei, printre ghivecele uriașe cu oleandrii în floare, printre coșurile de gunoi somptuoase și monumentale, toate purtînd în efigie faimoasa siglă «S.P.Q.R.» (Senatus populusque romanus) tradusă cu umor latin de către romani prin cuvintele: «Sempre Papi Qui Regneranno» (Întotdeauna aici vor domnii papii). Dar papii dorm în rotondă sub hlamide de piatră și nimeni nu se uită la ei. Căci acolo, se află un om: Raffaello.

Ioan GRIGORESCU

rușine și mînie

Săptămînalul francez «Le Nouvel Observateur» dezvăluie în ultimul său număr conținutul unei scrisori primite la redacție de la un profesor universitar francez, aflat în prezent în Chile. Reiese din scrisoare că autorul ei a stat personal de vorbă, timp de cinci ore, cu un coleg chilian, profesor la Universitatea tehnică de stat din Santiago, al cărui nume nu-l poate destăinui din rațiuni lesne de înțeles și care a fost deținut timp de 12 zile, începînd de la 12 septembrie, pe stadionul de tristă faimă din capitala Republicii Chile. Iată un rezumat — aproape de necrezut — al celor văzute de martor:

● Victor Jara (un foarte popular cîntăreț chilian, membru în conducerea tineretului comunist) a fost arătat unui grup de 80 de deținuți — mai ales intelectuali — adunați special în acest scop, pare-se. Apoi, cîțiva zbiri din forțele aeriene au tăbărît pe tînărul artist și l-au lovit bestial cu picioarele și cu bîtele. (Mai tîrziu Victor Jara a fost împușcat)

● Deținuți, revenind de la «interogatorii» cu tălpile arse, cu degetele și încheieturile fărîmate de **linchacos** (instrument de tortură alcătuit din două bucăți de lemn articulate la un capăt).

● Un deținut întins pe burtă, cu picioarele și mîinile legate deasupra trupului, căruia niște **boinos negros** (berete negre) îi smulgeau unghiile.

● O ființă omenească greu de recunoscut din pricina urmărilor loviturilor sălbatice la care a fost supusă, înfruntînd pe soldați și aplicîndu-i-se lovitura de grație.

● Un deținut aflat în partea de sus a tribunelor stadionului strigă «Moarte fascismului! Trăiască stînga!» și se aruncă de la înălțimea tribunei pe stadion. Probabil că atunci cînd s-a tras în el cu mitraliera era deja mort.

Mai sînt evocate în goana condeiului: urletele sinistre de pe stadion ale celor torturați, imaginea deținuților leșinați din pricina poziției cu mîinile după ceafă în care erau ținuți ore în șir, imaginea de plîns a celor înfometați și schingiuiți, împușcăturile care se aud necontenit dintr-un colț sau altul al stadionului...

Autorul tristelor narări precizează că el, personal, n-a suferit torturi fizice și că — în general — intelectualii nu au fost supuși maltratărilor, această «cinste» revenind doar muncitorilor.

E.D.

În Chile domnește liniștea — anunță autoritățile juntei militare. Depinde ce se înțelege prin «liniște», ar spune această fotografie.

de la lume adunate

Noi hectare de soare și sănătate. În urma unor studii efectuate de edilii francezi, suprafața actuală a litoralului mediteranean francez, cunoscută sub denumirea de Coasta de Azur, va fi extinsă de la 53 la 90 hectare, prin crearea de noi plaje artificiale, mai ales pe porțiunea cuprinsă între Théoule și Menton. În acest fel, numărul vilegiaturiștilor găzduiți în fiecare sezon va crește de la 80 000 la 100 000. Costul ante-calculat al lucrării se ridică la 70 000 000 franci

Rinjetul cinic al rasismului. Campionatul de șah al Republicii Sud-Africane, disputat recent la Durban, s-a încheiat cu victoria concurentului Gerald Holmes. La banchetul organizat cu acest prilej la un mare restaurant, tocmai cîștigătorul a absentat, pentru binecunoscutul motiv că, fiind om de culoare, iar restaurantul fiind rezervat numai albilor, Holmes nu a fost primit. Premiul i-a fost înmînat la hipodrom, dar, firește, într-un sector rezervat oamenilor de culoare

Întru eternizarea unui nume ilustru. Recent, a avut loc la Budapesta un eveniment cultural notabil. Cu prilejul comemorării a 150 de ani de la primul recital dat de Franz Liszt în capitala Ungariei (la vîrsta de numai 12 ani), pe peretele lui Pesti Színház (Teatrul din Pesta) a fost pusă o placă comemorativă. Festivitatea a avut loc la 22 octombrie, ziua aniversării nașterii marelui muzician.

Paznici electronici. Circa un milion și jumătate de turiști vizitează anual Capitoliul din Washington. Se apreciază însă că în 1976, cu prilejul bicentenarului Statelor Unite, numărul acestora va fi mult mai mare și, ca atare, se creează un risc potențial de provocări de pagube sau chiar de furturi. Drept urmare s-a și pus la punct un sistem foarte costisitor de supraveghere (4.6 milioane dolari) compus din 100 camere de televiziune și nenumărate detectoare, gata să semnaleze orice încercare de infracțiune. E vorba, cu alte cuvinte, tot de un Capitoliu, dar gîștele de acum 2000 de ani sînt azi ceva mai electronizate.

Mare e grădina... O societate britanică de arheologie a expediat Universității din Melbourne o mumie. Nimic mai simplu, veți spune dumneavoastră, dar dandanaua abia acum începe: vamesii australieni au pretins pentru «persoana» defunctă acum 6000 de ani actul de deces. O lună întreagă au rezistat vameșii pe poziție, după care au catadixit să permită intrarea mumiei în țară

Liniște, vă rog, că mi se face sete! Un grup de cercetători din R.F. Germania au stabilit, după numeroase experiențe, că zgomotul produce asupra organismului uman două principale efecte dăunătoare 1) creșterea simțitoare a senzației de sete și 2) dereglarea procesului de oxigenare a sîngelui. De exemplu, după ce este supus o vreme unui șoc de cinci sunete pe secundă, individul capătă o senzație de oboseală în tot corpul, datorată indubitabil defectuoasei oxigenări a sîngelui.

Precocitate. Fiind arestat, un spărgător a mărturisit că, pătrunzînd într-un apartament din Miami (Florida), cu ajutorul unor chei false, a furat obiecte în valoare de 100 000 de dolari. Polițistul care a relatat ziariștilor cele de mai sus a adăugat: «La drept vorbind, mi-e atît de milă de el. E așa de drăguț și inteligent. Și n-are decît 8 ani».

exportăm știință

Dezbaterile din secția de medicină clinică a celui de-al XXVI-lea Congres anual de gerontologie din Statele Unite, desfășurat zilele trecute la Miami, au fost în întregime închinate Gerovitalului românesc

Un grup de specialiști — Keith Ditman, director medical la «The Vista Hill Psychiatric Foundation» din San Diego, Sidney Cohen, de la Universitatea din California, Bert Zuckermann, de la Universitatea din Massachussetts, Bernard Wagner de la Universitatea din Columbia — New York și alții, au făcut ample comunicări despre rezultatele experimentării, timp de doi ani și jumătate, în spitale, clinici institute de cercetări din S.U.A., a renumitului produs realizat de compatrioata noastră, prof. dr Ana Aslan.

Concluziile sînt fără echivoc: medicamentul românesc Gerovital H_3 este netoxic și competitiv, cu bune rezultate în tratarea fenomenelor de îmbătrînire. Eficiența tratamentelor cu Gerovital H_3 s-a evidențiat cu deosebire în cazurile de depresiuni nervoase, arterite, neurite; s-au obținut rezultate spectaculoase de scădere a tensiunii arteriale în cazuri de hipertensiune, de reducere a depunerilor de colesterol, de întîrziere a deteriorărilor mintale și fizice

Experimentarea gerovitalului va continua în S.U.A. într-o nouă fază, aceea a controlului eficacității medicamentului pe grupuri de persoane în vîrstă.

Concluziile Congresului de la Miami reprezintă, fără îndoială, încă un valoros certificat pentru gîndirea științifică medicală românească.

corespondență specială din Bruxelles

însemnări de toamnă în țările de jos

De cîte ori mă îndrept spre gura de vărsare a Rinului, mă urmărește obsedant gîndul că mă cufund într-un univers fenomenologic ieșit din comun. Poate, doar, cu excepția Portugaliei — însă pe cu totul alte planuri — în Europa de Vest nu e o altă țară care să se impună atenției cu atît de multiple și pregnante note de originalitate ca Olanda. Terminația «dam» (înseamnă «dig») a numelor atribuite celor două mari orașe-port de la Marea Nordului, Rotterdam și Amsterdam, conturul însolit al țărmului și bizareria fenomenelor naturii olandeze, ideea, încorporată organic, că aici, în Țările de jos, omul a înfăptuit, alungînd apele ca să-și poată face loc de trai, o operă și un experiment de semnificație universală, faptul, apoi, că acest perimetru de spiritualitate umană a născut în cultura tuturor timpurilor un secol numit, pe bună dreptate, de aur, și că olandezul a devenit proverbial pentru tenacitatea și priceperea cu care a valorificat pămîntul și pentru indiscutabila-i măiestrie în ameliorarea plantelor ce le cultivă și a animalelor pe care le crește, că face dovada unei remarcabile creativități în domeniile cele mai moderne de activitate ale zilelor noastre, generează sentimentul, certitudinea chiar, că odată ajuns în Olanda te afli într-o lume croită și dimensionată altfel, că te miști într-un cadru unde se gîndește și se acționează diferit parcă de modul de a gîndi și acționa al oamenilor de pe celelalte coordonate ale continentului, că ești undeva în altă lume.

Pe întinderea leneșă de apă a fluviului curg, din amonte spre ocean, imense și diforme pături de noroi petrolier. Deșeuri deversate de industrie și cărora li s-a declarat război. Ele încă mai curg, și curg, iar împreunate cu alte reziduuri ale industriei vest-germane, franceze, olandeze transformă Rinul într-un mediu toxic și tot mai mult deposedat de viață. Impactul omului asupra naturii are în această zonă geografică efecte dureroase. În sens invers, din aval, înaintează spre inima continentului lungi convoaie de vase cufundate pînă la linia punții sub greutatea petrolului, brut sau prelucrat, venit de cine știe unde și tranzitat prin Rotterdam. Peste oraș plutește un nor cenușiu bătînd în galben. E zi de toamnă, duminică, o atmosferă calmă și însorită, dar marile artere ale marelui oraș sînt, am putea spune la modul absolut, lipsite de animație. Pare că te confrunți cu un adevărat vid demografic, cu o stare de lucruri ce te transportă în lumea filmelor de ficțiune științifico-fantastică. Automobilele stau încremenite în parchinguri, în timp ce agenții de circulație pîndesc fantomatic la intersecții. Pe căile de apă nu se vede nici o ambarcațiune de agrement din atîtea cîte, cu mii, obișnuit circulă în toate sensurile. Consecință nedorită a unui război, cel din Orientul Mijlociu, care-i este străin, Olandezul stă, consemnat, la domiciliu. Celor trei milioane de automobile particulare din toată Olanda, vaporașelor, micilor ambarcațiuni cu motor nu le este îngăduit, în această duminică de început de noiembrie, să consume nici un gram de carburant. În pustietatea ce le-a fost impusă, marile autostrăzi au un aspect dezolant, lugubru. Stațiile de benzină și-au sigilat pompele. Restaurantele și campingurile din zonele de flux turistic au zi tristă. Nu știu cum înjură olandezul și cum își decantează amărăciunea din suflet. Îl văd însă privind cu resemnare soarele ce se răsfață îmbietor pe bolta cerească.

Ascult un dialog de esență etică, schimb de opinii precipitat în derularea cărula noțiunile furt, violență, imoralitate, sînt frecvent prezente, și revin ca un leitmotiv. Pe chipurile celor doi bărbați care discută citesc și îngrijorare și indignare. La Haarlem, în puținele momente cît staționează expresul de Amsterdam, partenerii la dialog își indică unul celuilalt o anume zonă a peronului, dispunîndu-și parcă dreptul de a relata un fapt, o întîmplare, ce le este amîndurora cunoscută. Reține un nume și-mi amintesc că, nu demult, citisem, relatată pe larg, nefericita întîmplare a unei tinere cîntărețe. La Haarlem în gară, în vreme ce-și aștepta trenul, Lenny Kuhr s-a văzut, brusc, încercuită de cinci pierde-vară, brutalizată, lovită pînă la desfigurare. Iar toate aceste sub privirile impasibile ale celor care, ca și ea, veneau sau plecau cu trenul. Statisticile oficiale nu fac un secret din faptul că Olanda este tot mai vizibil terenul de acțiune al multor fenomene antisociale, îndeosebi delincvența juvenilă. Violența nejustificată prin nimic, atentatul brutal la integritatea fizică, furtul calificat nu mai sînt simple accidente. Ireproșabila cinste din Olanda — față de care găsim în literatură relatări atît de convingătoare — pare a fi pusă, în multe privințe, sub semnul întrebării. Bicicleta se asigură cu lanț și lacăt. Mașina este dotată cu mecanism anti-vol. Ochii pasagerului sînt ațintiți asupra modului în care șoferul de taxi îi numără restul. În cutare mare oraș ți se recomandă să nu te aventurezi pe străzi extracentrale. Tinerelor fete li se dau, prin mijlocirea ziarelor, sfaturi (uneori frizînd ridicolul) de cum să se apere de brute. Din simplu amuzament, bande de tineri fără căpătîi distrug instalații de utilitate publică. Distracții ca să treacă timpul... Un ziarist francez cu veche activitate în Olanda, relatînd acest specimen de istorii în «Le Monde» punea întrebarea: «Care sînt veritabilele remedii?»

Pe Kaalverstraat, principala arteră comercială a Amsterdamului... Mă întorc cu gîndul la lucruri văzute mai demult, nu însă atît de demult încît să-și fi putut pierde nota de prospețime, și totuși destul de demult ca ele să-și verifice, prin persistența în memorie, valabilitatea de fapt, de durată, de permanență socială. Pe Kaalverstraat nu era animație sufocantă, cum cel mai adesea poți întîlni, și nici liniștea obositoare a zilelor de duminică. În jurul unei flașnete mecanice, de dimensiunile unui automobil, stau strînși unul în altul și se amuză de marionetele-trompeți ale bizarului instrument pe roți și cu motor, un grup de copii îmbrăcați ca de carnaval, cu măști închipuind iepuri și pisici, cu aripioare de fluture, cu mustrișoare de vulpe. Țin în mînă fiecare o mătură cu coadă lungă la care este atașată o bucată de carton pe care scrie ceva cu semn de exclamare la sfîrșit.

Pleacă atunci cînd melodia ia sfîrșit, gălăgioși, veseli, strigînd, la scurte intervale de timp, ritmat, cîteva cuvinte. Mănîncă înghețată. Iarăși pleacă... I-am urmărit de aproape și am înțeles că demonstrau, în prima lor zi de vacanță, pentru păstrarea curățeniei orașului. Aceasta, la doi pași de străzi pe care unui om cu simțul decenței îi este penibil să calce.

Realitățile olandeze sînt la modul real, șocante. Rotterdamul deține locul întîi între marile porturi ale lumii. Aparatele fabricate la «Phillips» fac reușită concurență celor japoneze. Fermierul obține producții ce par, uneori, de domeniul fanteziei. Se creează în continuare pămînt, spațiu vital pentru om. Observi, asculți, citești. Dar viața are și alte aspecte. La jumătatea anului în curs, «rezerva de muncă» însuma aproape 124 000 bărbați și femei — cu 16 000, sau cu 15 la sută mai mult față de 1972. Inflația nu este un simplu cuvînt de dicționar. Un studiu al Organizației de cooperare și dezvoltare economică (O.C.D.E.) începe prin a constata că fenomenele negative din economia Olandei — șomaj, lipsă de locuri de muncă — fenomene care îngrijorează la Haga, își au echivalent doar în recesiunea din 1958.

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

cronica de trei secunde

un congres bun și la timpul oportun

Nici că se putea găsi sezon mai prielnic pentru al treilea Congres al Fondului Mondial întru apărarea naturii — ținut la Bonn — ca această lună octombrie a anului 1973. În lume era liniște deplină. Gîndurile umanității se puteau concentra perfect în direcția protejării faunei ei. Toate tunurile fuseseră aruncate în mările nepoluate. Se apropia și mai presant vremea înfrățirii lupului cu oaia. Or, ca să se înfrățească, fie și cu mielul oii, lupul trebuie protejat, ca și tigrul care se va înfrăți pînă la urmă cu lama peruviană sălbatică — problemă și ea foarte spinoasă căci din 400 000 de exemplare de asemenea lame la anul 1900, au mai rămas azi doar 15 000, Anglia mai ales consumîndu-le pielea și lîna...

Dezbaterile congresului de la Bonn au fost exemplare. Nimeni nu s-a certat cu nimeni, deși erau reprezentate 22 de țări și participau 354 de delegați. Toți au fost de acord, sub președinția prințului Bernhardt al Olandei:

Trebuie salvate balenele!

Trebuie ocrotiți urangutanii!

Trebuie apărați lupii!

Iar soarta tigrului în lume — o, soarta tigrului e evident o problemă de supraviețuire a omului: în urmă cu 50 de ani se numărau pe glob 100 000 de tigri. Azi mai sînt 5000. India avea în '45 20 000 de exemplare, în '71 mai rămăseseră doar 1850 de indivizi. Dacă dispare tigrul, omul e în pericol, asta e clar, nu mai trebuie demonstrat nimic și de ce. S-au alocat deci 1 000 000 de dolari pentru măsurile de supraviețuire a tigrului în lume: din această sumă, India, Nepal, Bangladeshși Indonezia vor organiza nouă parcuri în care fiara să poată trăi liniștită. E minunat.

La capătul lucrărilor nu poți murmura decît că totul a fost și este minunat — în ciuda marilor obstacole care încă n-au dispărut de la orizont, căci nu toți oamenii sînt conștienți și convinși să nu mai împuște tigri, lame și elefanți.

Dar tot la capătul lucrărilor se degajă, ca o concluzie esențială, că animalul cel mai ciudat al lumii rămîne totuși omul, cea mai stranie natură — natura sa umană a cărei ocrotire se face atît de greu, cu atîtea convulsii, sînge, bombardamente și divergențe de opinii. Omul, acest animal ciudat, capabil să elaboreze — el și nu tigrul, nu lupul, nu crocodilul, nu balena — acest gînd la care în octombrie '73 prea puțini s-au gîndit:

«Un om moare în mine ori de cîte ori un om moare undeva asasinat din ura și graba altor oameni»...

E adevărat că e un gînd îngrozitor, care luat în serios ar transforma omul într-un cimitir viu. N-ar fi bine. Mult mai bine e să ne doară moartea fiecărui urangutan, să iubim hiena precum omul, să ocrotim cu toții, mic și mare, pînă la ultima suflare, frumosul tigru care nu gîndește, dar ne folosește. E și mult mai convenabil. E și foarte uman. E pe măsura omului, rege rezonabil al naturii.

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

FAHRI KORÜTÜRK, președintele Republicii Turcia (născut în anul 1903, la Istanbul, studii superioare navale; intră în diplomație, ocupînd funcția de atașat naval pe lîngă ambasadele Turciei din Roma, Berlin, Stockholm; în 1957 devine comandant suprem al forțelor navale; în 1960 este numit ambasador la Moscova; este ales senator în anul 1968; la 6 aprilie a acestui an Parlamentul turc l-a numit în funcția supremă de președinte al Republicii), depune în prezent eforturi pentru ieșirea țării din criza guvernamentală, după eșuarea misiunii lui Suleiman Demirel de a forma un nou cabinet ministerial.

INGMAR BERGMAN, cineast suedez (născut în anul 1918; studii superioare la Universitatea din Stockholm; regizor și scenarist de film, regizor de teatru, cu o puternică personalitate artistică, afirmată în opere consacrate pe plan universal: filmele «Plouă peste dragostea noastră», «Oraș portuar», «Noaptea saltimbancilor» etc., peste 40 de piese de teatru, scenarii radio și TV, un balet), pregătește în prezent ecranizarea pentru televiziunea suedeză a capodoperei mozartiene «Flautul fermecat», după care intenționează — rămînînd tot în domeniul muzicii — să ecranizeze «Văduva veselă» de Lehar, cu Barbra Streisand în rolul titular.

ABRAHAM BEAME (născut în anul 1906, la Londra, emigrat cu familia în S.U.A. în anul 1914; ocupă funcții superioare în administrația municipalității New York-ului — director al bugetului în 1946 și director în 1961; în 1965 candidează la funcția de primar dar este învins de Lindsay) a fost ales zilele acestea primar al celui mai mare oraș din lume cu o categorică majoritate: în 1200 de circumscripții a obținut 250 000 de voturi, în timp ce toți cei trei adversari ai săi n-au întrunit la un loc decît 189 000 voturi.

MARCEAU LONG (născut în anul 1926, studii superioare politehnice, funcționar de rang înalt în aparatul de stat al Republicii franceze; din anul 1967 secretar general în Ministerul forțelor armate) a fost numit director general al O.R.T.F. (Radio-Televiziunea franceză) în locul lui Arthur Conte destituit. Actul destituirii și al înlocuirii a fost primit cu ostilitate de opinia publică franceză, declanșînd chiar o grevă a personalului O.R.T.F. de 24 de ore, grevă care a afectat trei canale TV și patru programe de radio.

JOHN JOSEPH SISCO (născut în anul 1919, studii superioare la Knox College și la Universitatea din Chicago; doctor în filozofie; funcții importante în Departamentul de stat și în alte organe ale administrației) în calitatea lui de secretar de stat, adjunct al lui Henry Kissinger și însărcinat special cu problemele Orientului Mijlociu depune, în prezent, o febrilă activitate diplomatică în capitalele țărilor angajate în conflictul din Orientul Apropiat ca și în unele capitale vest-europene.

REVELION 74

364 de nopți într-una singură!

NOAPTEA BUNEI DISPOZIȚII, A ANTRENULUI, A UNEI AMBIANȚE PLĂCUTE ȘI, BINEÎNȚELES, A SURPRIZELOR, POATE FI PETRECUTĂ ÎN UNA DIN UNITĂȚILE ÎNTREPRINDERII DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANȚE BUCUREȘTI:
ATHÉNÉE PALACE, AMBASADOR, BUCUREȘTI, NORD, LIDO, BUCUR, UNION, VICTORIA, CINA, TURN, DEBARCADER, PĂDUREA BĂNEASA, PARCUL PRIVIGHETORILOR, la barurile CONTINENTAL și MELODY sau la COMPLEXUL SNAGOV-SAT.

INFORMAȚII ȘI ÎNSCRIERI LA RESTAURANTELE DE MAI SUS.

povestea scrisorilor mincinoase

Revin asupra unei întîmplări amintite odinioară în Astra pentru că, reîntîlnindu-i acum pe «eroii» mei, povestea lor mi s-a părut mai frumoasă.

VIZITA LOGODNICEI

Fata a pătruns în hol îmbujorată, cu genele și buzele umede de fulgii topiți, smulgîndu-și căciuliță albă de pe cap, plină de zăpadă, și scuturîndu-și părul. Privea în jur cu nerăbdare și tropăia din bocanci.

— Îl caut pe Mihai. Pe Mihai!

— Cred că ați greșit. Aici nu locuiește nici un Mihai.

— Nu se poate!

— Asta-i bună! Ba, uite că se poate!

— La adresa aceasta locuiește Mihai!

— La care adresă?

— Aceasta...

Fata a scos din buzunar un plic și mi l-a întins ca să citesc adresa expeditorului.

— Îmi dați puțin plicul? — am întrebat-o, 'deși mi-am recunoscut scrisul de la distanță. Am vrut, mai degrabă, să cîștig timp, fiindcă acum știam cine era și înțelegeam încurcătura în care se află.

— Sînteți Doina, nu? — am continuat.

— Sînteți prieten cu Mihai? Numai de la el puteați ști.

Îngrijorarea de pe față i-a dispărut și tonul i-a devenit mai familiar.

— Nu, nu sînt prieten cu Mihai... Adică, oarecum ..

— Unde e Mihai? De ce mă fierbeți așa?! Am înghețat pînă aici!

— Unde e Mihai?

— Da, asta întreb! Cine sînteți dumneavoastră, de ce faceți pe misteriosul?!

— Sînt procurorul P. și nu fac deloc pe misteriosul.

— *Procuror?* S-a *întîmplat* ceva? — m-a întrebat fata ducîndu-și mîna la gura și privindu-mă ca pe o arătare.

— Intră în cameră să te încălzești. O să îți povestesc totul.

CĂDEREA PICIORULUI URIAȘ DE PĂIANJEN

Era o seară cu nori întunecoși, mînați în trombe de vînt. Lampadarele recent aprinse își clătinau lumina. Schelăria cu linii frînte a unei macarale — al cărei capăt ajungea la etajul de sus al blocului în construcție — părea un uriaș picior de păianjen cu mișcări tremurînde, nesigure. Mihai a simțit tremurul în cabina metalică. Părea un semn de încordare peste puteri a uriașului de oțel. S-a întrebat dacă sarcina agățată era prea mare și și-a amintit că limitatorul de sarcină nu funcționa de cîteva zile. Ajutorul care îi făcea obișnuitele semne de pilotare acum agita brațele de parcă ar fi vrut să își ia zborul, vîntul umflîndu-i poalele pardesiului. A privit în sus și cu o manevră bruscă a reușit să evite izbirea sarcinii (cărămizi ancorate) de zidul în construcție, dar apoi a simțit un balans mult prea mare și a văzut pămîntul apropiindu-se de el. A *sărit* din cabină în ultima clipă. Ajutorul l-a ridicat, bucuros că nu pățise nimic. La capătul brațului prăbușit al macaralei, un om era strivit. Piciorul uriașului păianjen l-a lovit în cădere.

Comisia de expertiză l-a găsit vinovat. Limitatorul de sarcină și sistemul de siguranță al macaralei nu erau în stare de funcționare. Dacă el ar fi sesizat aceasta și aparatele ar fi fost reparate, accidentul nu ar fi avut loc. Neglijență. Neglijență gravă, cauzatoare de moarte.

Eram procuror de ședință în ziua în care s-a judecat și procesul lui. În boxa acuzaților, Mihai, cu fața în palme, privea din cînd în cînd spre rudele victimei accidentului și de cîteva ori mi s-a părut că ar fi vrut să le spună ceva, apoi a renunțat. Acestea, cînd au fost întrebate asupra despăgubirilor ce le cer, au întrebat la rîndul lor mirate: «Pentru moarte?... Despăgubiri?...» Într-adevăr, întrebarea lor era firească.

Mi-am început rechizitoriul cumpănind limitele acuzației. Vorbind însă despre victimă — despre bătrînul acela care în fiecare zi se plimba cu nepoțelii, despre care toți din cartier aveau numai cuvinte bune, care mergea liniștit la ședința de cartier, ca apoi să vadă filmul anunțat după ședință — fără să îmi dau seama m-am înflăcărat, condamnîndu-l pe macaragiu cu tot mai multă violență. La sfîrșitul procesului, cînd *i* s-a dat ultimul cuvînt, acesta a spus că recunoaște toată vina despre care am vorbit.

JOCUL CU SCRISORILE

La intervalele destul de dese fixate de codul de procedură penală, făceam inspecții la penitenciar. L-am revăzut pe Mihai între cei înscriși pentru audiență

— Ei?, l-am întrebat. Ce-i necazul? Dorești revizuire în proces fiindcă nu ai fost vinovat sau...

— Nu! Nu!, s-a grăbit să-mi răspundă Știu cît sînt de vinovat... A fost ceasul rău a fost...

— Bine! Bine! Nu îți place cum e pe aici? Ce dorești? Ai declarat că vrei să muncești și ai fost repartizat la construcții!

— E vorba de altceva... dacă îmi permiteți... Înainte de a se întîmpla nenorocirea am întîlnit o fată. O cheamă Doina. Ne-am și logodit. Apoi...

— Apoi a venit nenorocirea și ea... ca femeile. Asta vrei să-mi spui?

— Nu știe nimic. Nici *nu* vreau să știe

— Asta e mai greu. Ai cîțiva ani. Chiar dacă vei munci bine și vei ispăși pedeapsa înainte de termen, tot nu văd cum vei putea ține taina. Și, apoi, dă-mi voie să-ți spun din experiența mea de procuror că e mai bine să afle fata. Dacă ține la tine te va ierta. Te va aștepta. Mai sînt și azi Penelope. Am cunoscut o groază. Dacă nu, e mai bine să fie limpezi toate...

— Cred că nu m-ați înțeles bine. Nu mă îndoiesc de ea. Aș vrea să o cruț. Să îi spun de toată această nenorocire numai după ce ies.

— Faci cum crezi că e mai bine. Nu văd de ce îmi spui mie. Doar în chestii de-astea procuratura nu are nici un rol.

— Doream să vă rog ceva... Dacă nu vă supărați... Vreau să-i scriu, dar așa, ca și cum aș fi liber. Știți, eu nu am pe nimeni, nu am părinți, adică unde să dau d' adresă ca să primesc scrisorile de la ea... și de unde să-mi fie expediate.

— Sper că nu te-ai gîndit la adresa procuraturii. Tot nu ar fi o afacere!

A *lăsat privirile în pămînt*, și, abia atunci, după cîteva clipe de tăcere am înțeles ce dorea

— Asta-i bună! am exclamat. Te pomenești că vrei să folosești adresa mea de acasă!

Astfel, mai mult în glumă, apoi în serios, am ajuns ca de fiecare dată cînd veneam la penitenciar să primesc de la el cîte o scrisoare pe care o expediam eu, ca apoi să-i aduc scrisorile pe care începuse să le primească de la Doina.

Regulamentul cerea ca din moment ce era vorba de scrisori închise să le citesc împreună cu comandantul penitenciarului. Cum lucra pe un șantier, era firesc să povestească despre munca lui, dar era amuzant cum îl descria pe comandantul penitenciarului pe post de «director», pe milițianul de pază drept «șef de echipă», și pe ceilalți deținuți drept «colegii» veniți din toate colțurile țării. La una dintre scrisori, comandantul a sărit ca ars: «Asta-i prea de tot! Uite, scrie că din cauza șefului de echipă au plecat de la lucru singuri, încolonați și cîntînd! Doar *nu cumva* credeți tovarășe procuror, că au venit «acasă» (folosea fără să vrea expresiile din scrisoare) neinsoțiți!». «Știu eu?», i-am răspuns rîzînd. Într-o altă scrisoare descria cum unii dintre colegii lui de dormitor lucrează la o seră de flori și că atunci cînd vin de la lucru hainele lor au *un miros foarte frumos* și e semn de primăvară pentru ei toți. «Ei da, a comentat din nou comandantul, știu ca acei care lu crează la florărie mai vin *cu cîte o garoafă*... Dar ce să le fac?...». Apoi, la o altă scrisoare, comandantul s-a supărat din nou: «Uite, scrie aici că „șeful de echipă" nu se pricepe să programeze regimul de lucru al macaralei. Parcă milițienii mei trebuie să se priceapă la toate!». «Nu te înfuria, i-am răspuns. Sînt oameni condamnați pentru neglijențe. Adică *nu* pentru fapte rele, săvîrșite cu cuget negru. Vor să lucreze bine. E firesc!». «Mă rog, să văd dacă sergentul acela, care în civilie a fost *maistru*, *nu* va fi un șef de echipă mai bun.»

Scrisorile Doinei — fiindcă erau și ele în plicuri închise, legea mă obliga să *le* deschid și să le citesc înainte de înmînare — erau simple, tandre, dar de la o vreme tot mai bănuitoare în legătură cu faptul că nu se puteau întîlni. De aceea cred că *s-a hotărît* să îl viziteze pe Mihai la adresa indicată pe plic.

ULTIMA SCRISOARE

— ...asta este deci povestea cu Mihai. Din moment ce ai venit aici ca să verifici ce e cu el, nu îți mai puteam ascunde adevărul

Fata ținea în față ceașca de cafea neatinsă. S-a ridicat grăbită. Aveam impresia că nu dorește să îi surprind frămîntarea.

— Vă rog să mă iertați că v-am deranjat...

— S-ar putea să regret că v-am spus adevărul, iar el să regrete și mai mult 'decît mine; dar ce era să fac?

— Nu înțeleg... Nu înțeleg de ce nu mi-a spus... Bună ziua.

Peste cîteva zile am primit o scrisoare de la ea, desigur tot pentru Mihai, și am deschis-o înainte de a o duce *destinatarului* Eram curios de efectul aflării adevărului și, poate dacă ar fi fost cazul, aș fi rupt-o, spunîndu-i lui Mihai doar rezumatul ei. Era însă la fel de simplă ca și celelalte. O povestioară despre primii pui de găină pe care îi îngrijea. Altceva nimic.

Apoi, mai tîrziu, am primit, de astă dată la birou, o cerere a ei de a i se permite un vorbitor cu Mihai.

La data vizitei procedurale la penitenciar, Mihai a cerut *din nou* audiență. Nu mai avea nevoie de serviciile mele de intermediar și găsea că e de cuviință să-mi mulțumească.

Emil POENARU

termen fatal pentru cititorii noștri:

scrieți dumneavoastră rubricile noastre!

Pînă la 15 decembrie, cititorii noștri sînt invitați să trimită rubricile revistei noastre scrise de ei înșiși. În numărul de Anul nou al revistei «Flacăra» veți putea citi, pe lîngă rubricile semnate de titularii lor, și cele mai bune texte ale cititorilor noștri.

Așadar: «Flacăra — martor ocular»; «Realitatea ilustrată», «Muzică», «Film», «Buletin de știri», «Fotbalul ca fenomen social»; «Principii și năravuri», «Poluarea folclorului», «Flacăra reportaj», «Capriciile gustului», «Războiul sănătății», «Fetișuri de azi», «Civilizația ochiului», «Cronica T.V.», «Opinia unui alegător», «Cu ochii deschiși», «Ce profețim, ce profesăm», «Starea comerțului», «Viața modernă», «Strada», «Cronica dreptei cîntăriri», «Reflexe», «Totuși calul rămîne», «Cuvinte încrucișate», «Lumea văzută de aproape», «Cronica de trei secunde», «De la lume adunate», «Repriza a treia», «Tenis», «La răscruce de sporturi», «Ai noștri și ceilalți», «Mapamond'73!». De data aceasta invităm pe profesori să scrie pentru pagina «Elevii prin ei înșiși», iar de la toți cititorii așteptăm propuneri pentru noi seriale «Flacăra».

Scrieți măcar o dată-n an revista «Flacăra», după gustul dumneavoastră!

Nu critică gratuită, așadar, cu privire la ce scriu ceilalți, ci *concret*, «Flacăra» scrisă de dumneavoastră.

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de H. PĂTRAȘCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1 Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

Prezentarea artistică: Mircea FODOREANU

FLACĂRA ALBUM

JACQUELINE BISSET, un nume francez, o descendență engleză, o carieră internațională («Aeroportul», «Noaptea americană»).

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PAUNESCU

ANUL XXII – NR. 49 (965) – 1 DECEMBRIE 1973

flacăra

Iarna pe uliță cu Aimée Iacobescu

Pîinea se lucrează și ziua,și noaptea.(Lică Iosif)

Și are sub dînsa, șapte sate adunate. (Constantin Lavric)

— Tu,fecioruI meu?... Halda, de, puișor! (Lică Iosif)

Schimb de experiență la Brașov. (Ion Predoșanu)

Niște gîște potcovite
Au plecat să se mărite
...și tatăl pus să aștepte. ITA, că tot nu se grăbeau. (Ion Predoșanu)

— «Io! Cotuț Iuliu din comuna Salva Vișeu nu am mașină de spălat rufe — noi spălăm aici la rîu și nu ajut femeile, mie îmi place doar să privesc». (Sorin Postolache)

Idilă. (Gh. Vinţilă)

Saşa Natič (Iugoslavia) — ambasador al păcii — ne-a declarat fiind în trecere prin România că se pregăteşte pentru un lung tur în jurul lumii care va dura 8-10 ani. Noi îi spunem: «Succes, Saşa!» (Radu Constantinescu)

Nu se ştie dacă plopii sînt cu soţ ori nu, cert este că ei conferă şoselei grandoare şi rigoare geometrică. (Vasile Moldovan)

Sens interzis pentru divizia A de la Fotbal club Galaţi? (Alexandru Muja)

Ultimele pregătiri pentru iernatul florilor. (Radu Constantinescu)

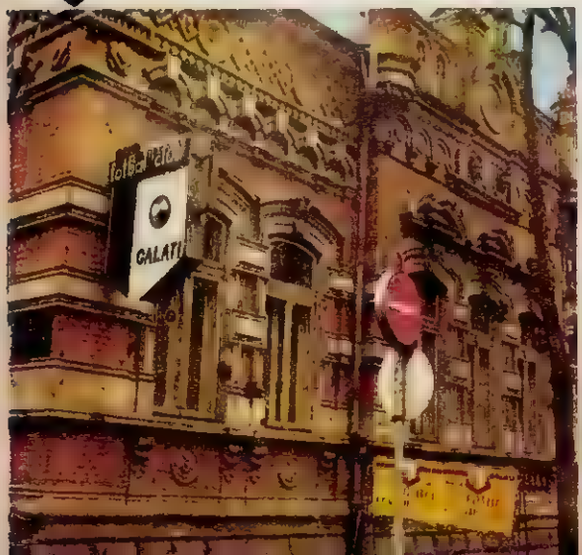

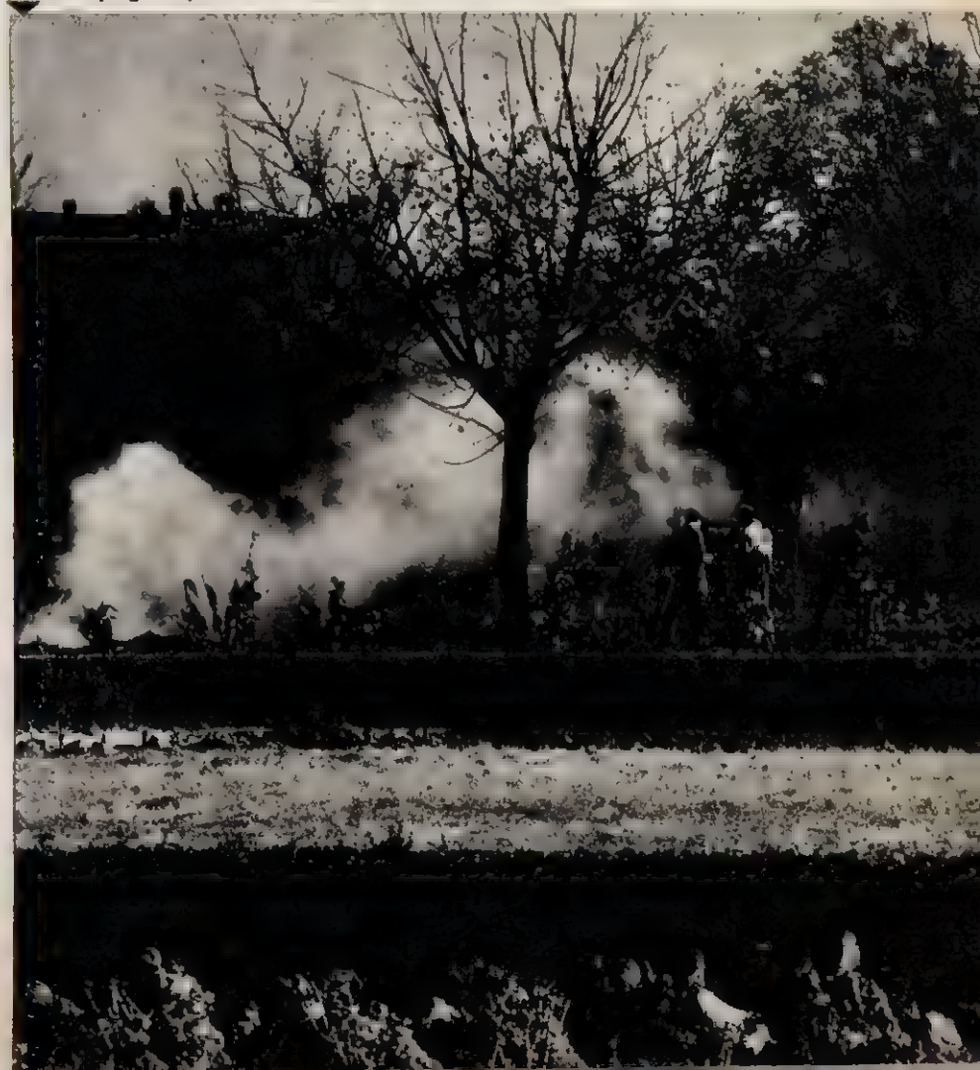

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

O pată de noroi pe poarta orașului

Printre marile edificii înălțate în orașul Brașov, în anii dezvoltării impetuoase a construcției socialiste se numără și monumentala clădire din marmură și sticlă a stației C.F.R. Brașov-călători. Dar, vine cineva și aruncă o pată de noroi pe această frumoasă poartă a orașului. Este vorba de T.A.P.L. «Carpați», care a deschis aici nici mai mult nici mai puțin decît trei restaurante. Dacă bufetul expus și restaurantul de categoria I-a mai sînt cum sînt, cel de pe terasa stației nu diferă cu nimic de o tavernă. Cum intri în incinta acestui restaurant să iei la repezeală o gustare, ești primit într-o adevărată afumătorie, produsă de grupurile de cheflii cu sau fără ocupație, care stau cîte o jumătate de zi lîngă un pahar cu țuică sau o sticlă de bere. Înfometat și grăbit să nu pierzi trenul, renunți de scîrbă să servești ceva în aceste condiții.

Deseori am discutat și am propus în ședințele sindicale, de producție și cu alte ocazii ca T.A.P.L. să desființeze acest restaurant-bombă sau să-l transforme în local fără băuturi alcoolice și să interzică fumatul, dar conducerea T.A.P.L. nici nu vrea să audă de așa ceva spunînd că la această bombă se face o vînzare dublă sau triplă față de marile restaurante din oraș.

Se vede că Brașovul nostru ține să bată recordul față de alte orașe cu trei restaurante în incinta gării și asta în vreme ce la 200 metri de gară se află restaurantul «Rapid», la 500 metri restaurantul «Bîrsa».

Mă veți întreba ce mă face pe mine, ceferist de meserie, să scriu această epistolă. Pentru că avem mare balamuc cu acești cheflii care ies de la restaurant pe peroane sau spre oraș prin holul gării, murdărind interiorul stației în fel și chip. În afară de aceasta, mai sînt expuși și accidentelor la urcare în trenuri. Scriu aceste rînduri întrucît în curînd se va sărbători centenarul intrării primului tren în gara Brașov și este păcat ca acest oraș pitoresc și această frumoasă poartă de oraș să fie pătate.

Ilie Oprea
conductor-tren
Stația C.F.R. Brașov-călători

Pe cînd STOP! decibelilor?

Strada Compozitorilor (cartierul Drumul Taberei) este supusă în tot cursul zilei unui trafic deosebit de intens, lucru datorat în parte de preluarea circulației de pe bd. Ghencea, aflat în prezent în curs de modernizare.

În aceste condiții un zgomot foarte mare este determinat de ambalarea la maximum a motoarelor autovehiculelor grele ce depășesc de regulă limita restrictivă de viteză impusă de niște semne de circulație, în prezent pe cale de dispariție.

La intrarea și ieșirea din schimb, salariații întreprinderilor ce au sediul pe această stradă produc un adevărat vacarm, vacarm alimentat de claxoanele autovehiculelor ce-și fac loc cu greu printre aceștia (mai ales între orele 22 și 23).

Dar zgomotul cel mai puternic și emis permanent 24 de ore zilnic este generat de funcționarea deosebit de zgomotoasă a unui grup de compresoare destinat aerisirii unei secții a Centralei industriei mătăsii, înului și cînepii aflate vizavi de patru blocuri de locuințe date recent în folosință.

Zgomotul de o intensitate insuportabilă nu permite celor 64 familii ce au apartamentele în imobilele de la nr. 34 odihna la nici o oră din zi sau din noapte.

De la darea în folosință a acestor blocuri Comitetul asociației de locatari a sesizat diverse organe și organizații, dar pînă în prezent nu s-a întreprins nimic practic pentru a curma această stare de lucruri.

Legea protecției mediului înconjurător a intrat în vigoare, dar cînd se va aplica și în strada Compozitorilor?

În numele unui grup de locatari
Valeriu MANOLESCU
București, str. Compozitorilor

Oare paturile sînt cu pricina?

Pe harta orașului nostru a apărut un nou cartier, Valea Roșie, cu o populație de circa 13 000 locuitori. Cum era și firesc, aici urma să se deschidă și o creșă-grădiniță pentru copii, dimensionată pentru 240 locuri grădiniță și 100 locuri creșă. Localul urmînd să fie dat în folosință încă din toamna anului trecut. Mulți dintre noi am ținut copiii acasă și am tot așteptat. La 1 sept. a.c. ni s-au primit cererile de înscriere pentru copii. La acea dată a fost încadrat și personalul de specialitate, de îngrijire etc. Ni s-a spus că data începerii activității este 15 septembrie, 1 octombrie, 10 octombrie... termenele fiind încă incerte. De ce? Nici noi nu știm. Cu toate că mobilierul este cumpărat și adus, mai sînt de transportat paturile, care întîrzie datorită... lipsei de mijloace de transport. Din surse neoficiale am aflat că autoritățile locale ar fi prelungit termenul de dare în folosință pînă la 31 decembrie a.c., dată de asemenea incertă. Dacă-i așa, ne întrebăm: copiii noștri ce fac? Cum se aplică hotărîrile de partid și de stat în această privință? De ce e necesar ca un edificiu a cărui construcție trebuia terminată în 1972 să se termine în '74–'75, cînd un obiectiv industrial de mare capacitate se execută într-un an de la demararea celor dintîi lucrări?

Un grup de părinți
din cartierul Valea Roșie, Craiova

Boala nu-mi permite să mai muncesc

Subsemnatul Suciu Augustin din comuna Broteo nr. 52, județul Bihor, sînt cetățean simplu, dar cinstit și sînt de meserie factor poștal.

Despre ce e vorba: după stagiul militar și după aportul pe care l-am adus pe șantierul Național Ozana-Cracău Tg. Neamț ca brigadier U.T.C.-ist, am fost angajat în anul 1957 ca factor poștal. S-a întîmplat ca în acest serviciu să mă îmbolnăvesc în anul 1970, fiind operat de spitalul ortopedie Oradea de o leziune de menisc la piciorul drept, boală iremediabilă, de care sufăr și în prezent. După operație am primit diagnosticul spondilo-artrită și artroză a genunchiului drept. După care am fost pensionat cu pensie de gradul III. Întrucît boala mea este nevindecabilă și am o pensie mică, avînd și trei copii de întreținut iar eu nu pot face nici un efort, am făcut cerere la comisia medicală pentru a mă încadra în gradul II de pensionare, dar nu mi s-a acordat decît tot gradul III și muncă redusă de 4 ore, care muncă eu nu o pot presta. Am mai solicitat ajutor din partea organelor locale și de la forțele de muncă și nu am realizat nimic. Fiind în această situație, aș vrea să știu cum aș putea obține o examinare medicală la București de organele competente?

Augustin Suciu
Complexul sanatorial Amara, etajul 3
camera 320 A — județul Ialomița

Cîteva rînduri adresate cititorului V.B., Suceava

Am citit în numărul 46 scrisoarea cititorului V.B. din Suceava, după care m-am hotărît să-i transmit cîteva rînduri.

Stimate V.B. din Suceava, v-am citit scrisoarea dumneavoastră și cu toate că vîrsta nu-mi permite să vă dau sfaturi (am numai 20 de ani) totuși m-am gîndit să vă adresez cîteva păreri de-ale mele.

Este adevărat că ați greșit, dar tot atît de adevărat este că nu trebuie să renunțați la cămin, mai ales că nu ați săvîrșit o faptă atît de gravă.

Totul este ca să vă hotărîți să nu mai folosiți atît de mult băuturo pentru că nu o să vă ajute la nimic.

Poate că în aceste condiții în care vă veți schimba comportamentul și soția dumneavoastră se va gîndi că fiecare am greșește, dar poate să-și îndrepte propriile sale greșeli dar numai ajutat și nu părăsit.

În încheierea acestor rînduri, cu speranța că vor fi citite și de fiica dumneavoastră, aș vrea să-i pun o întrebare: «ruperea relațiilor dintre cei doi părinți îți este indiferentă? Oare cel care ți-a dat viață nu merită nici un «bună dimineața» de la propriul tău copil? În locul dumitale, împreună cu fratele, aș face tot ce-i posibil ca amîndoi părinții să-și poată împărți din nou bucuriile și necazurile.»

Ionel Boboc
Petrila
cartierul 8 Martie, bloc 8/41
Hunedoara

Pe mama o cheamă Șandor Saveta, ajutați-ne s-o găsim

Mă numesc Șandor Octavia, am 18 ani, și de 3 ani nu mi-am văzut mama. Nu sînt singura ei fiică, mai am o soră care împlinește cinci ani. O să vă întrebați poate ce e cu tata? Tata, în stare de beție, a comis o faptă despre care imi este foarte greu să vorbesc, pentru care ispășește pedeapsa cuvenită. Dar să vă scriu de mama, pentru că ea mă interesează.

A plecat în vara anului 1970, pe 25 iulie. A spus că o fost trimisă să lucreze pe litoral. A lucrat parcă la Neptun, la un restaurant — Diana. Nu s-a mai întors acasă. Mai tîrziu, apelînd la organele de miliție, am putut afla că începînd de pe 10 martie a.c. are mutație în Constanța, la un cetățean.

Aș dori să fiu ajutată s-o găsesc. Să-i spun că, deși ne-a lăsat fără bani, fără ajutor, pe mine fără serviciu și pe sora cea mică fără educație, noi totuși dorim să vină cît mai repede, să ne ia sub brațul ei ocrotitor de mamă.

Singurul indiciu pe care cred că l-aș putea da este noua ei adresă. Andrei Gheorghe, str. Nicolai Nițescu nr. 60 — Constanța. Pe ea o cheamă Saveta Șandor. Are 36 ani 37 de ani.

Octavia Șandor
Vatra Dornei
str. Ancorului nr. 16
Suceava

Uniformele să poată fi purtate cu plăcere

Îmi permit să aduc o completare la articolul «Moda», al tovarășului Dinu Săraru, apărut în revista dumneavoastră din 27.X.1973. Este foarte adevărat că unele fabrici de confecții nu sînt în pas cu moda, de aceea se și adună stocuri care nu se vînd nici la preț redus.

Aș vrea să mă refer și la linia uniformelor școlare. Nu am intenția și nici nu doresc ca elevii (liceeni de 15-19 ani) să fie lansatori ai modei extravagante, dar nici pantalonii de la uniformă să nu fie strîmți la mansetă, cum se purtau acum cîțiva ani! Uniformele ar trebui să fie purtate cu plăcere de adolescenții care țin foarte mult la aspectul lor vestimentar, știind că potrivit regulamentului școlar au obligația să poarte uniforme și în afara școlii. Astfel s-ar evita și discuțiile în familie, și încălcarea regulamentului în legătură cu purtarea uniformei școlare.

Un alt aspect ce doresc să-l semnalez e legat de materialele alese la confecționarea unor rochii. Zilele acestea s-au pus în vînzare rochii din jerseu de diferite culori. Ce m-a frapat era un model de rochiță pentru adolescente reușit, dar pentru care s-a folosit un material de culoare gri, mohorîtă. Care adolescentă preferă o culoare mohorîtă uneia deschise, luminoase, potrivită vîrstei? Ca dovadă, după cîteva zile celelalte rochii erau vîndute, numai acestea au rămas agățate pe umerașe.

Ana Pavlicsek
Reșița
str. Digului 21

Nu caut ajutoare, ci un loc de muncă

Mă numesc Fleancu Ștefan și am 21 de ani. Ceea ce mă determină să scriu este situația în care mă aflu. De trei ani de zile, de cînd am ieșit din spital de la Vedea, unde am fost internat ca urmare a unei boli pe care am contractat-o încă de mic și de pe urma căreia am rămas cu partea dreaptă a corpului paralizată, alerg pe la diverse instituții pentru a putea să lucrez și eu. Nu caut să obțin un ajutor social sau alte ajutoare bănești, ci pur și simplu vreau să găsesc un loc de muncă unde infirmitatea mea să nu mai constituie un handicap. Mă pot deplasa singur și mă pot servi și de mîna dreaptă, exceptînd degetele. Locuri unde aș putea face față sînt destule, dar mai apare o neînțelegere. Eu nu am putut merge la școală, deoarece în acea perioadă eram bolnav rău. Sînt două posibilități. Una ar fi dacă ar exista vreo școală specială unde să pot învăța și carte, și o meserie, iar cealaltă, să lucrez la o cooperativă de invalizi.

În acest sens am făcut o serie de demersuri pentru a lucra la cooperativa de invalizi «Prestarea» din Pitești, dar pînă în prezent nu am rezolvat nimic.

Ștefan Fleancu
com. Ștefănești, sat Golești
jud. Argeș

De ce nu mai cîntă «Ritmicul»

Mă numesc Nelu Ștefan, domiciliat în București, Aleea Terasei 2, bloc E2, ap. 55, sect. 5, în prezent internat în sanatoriul Toria din județul Covasna. Scopul acestei scrisori este acela de a afla prin dumneavoastră ce au nu am putut afla în peste opt ani, și anume.

În viața extraprofesională mi-a plăcut să cînt la muzicuță și mi-am găsit și cîțiva prieteni care împreună, am încropit formația de muzicuțe «Ritmic». Chior dumneavoastră, «Flacăra», ați consemnat apariția unui disc de-al nostru, în anul 1968. În cei 10 ani de activitate am căutat să ne procurăm ceva instrumente, dar cu toate încercările n-am reușit. Trebuie să spun că am trecut pe la toți cei în măsură, din care voi arăta doar cîțiva: Radioteleviziunea, A.R.I.A., Ansamblul Doina al studenților, Ansamblul Balada, Ansamblul Armatei etc. De la toți aceștia am cîte o hîrtie din care reiese nu atît neputința de a ne da un ajutor, cît indiferența lor pentru aparentele lucruri mărunte. Pe 10 aprilie 1972, cînd sărbătoream 10 ani de activitate, la mine acasă, ne-am hotărît să ne încetăm activitatea. Am 4 copii, din care cel mare de 6 ani și jumătate, mă întreabă de ce nu mai cînt la televizor. Cînd se va face mai mare răspunsul meu va fi și mai greu de formulat. De ce toate acestea? Pentru cîteva muzicuțe? Am susținut peste 30 apariții la TV, imprimări la radio, filme TV, plus discul Electrecord EPC 988. Păcat, de multe ori îmi vine să plîng de necaz. Nu aveam nevoie de bani pentru că toți aveam meserie și salarii. Cu toate că am 30 de ani și sînt cel mai bătrîn din formație eu cred că mai pot cînta.

Nelu Ștefan
București

De ce s-a renunțat la cinemateca din Cluj?

Prin intermediul rubricii «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» întreb forurile competente din Cluj de ce au desființat «Serile de cultură cinematografică». În cadrul acestor seri se prezentau filme vechi. Era deci o cinematecă. Manifestarea avea loc bisăptămînal, se intra pe bază de abonamente și era găzduită de cinematograful «ARTA».

Vrînd să-mi reînnoiesc abonamentul, mi s-a adus la cunoștință că s-a renunțat la prezentarea filmelor de arhivă.

Criticul de artă Ion Arcaș, într-un articol apărut în «Făclia» în ianuarie 1973, la inaugurarea acestor seri, afirma că filmele ce urmau a fi prezentate, nu vor putea fi revăzute înainte de 10-15 ani de-acum încolo. Astfel stînd lucrurile, am vaga bănuială că amatorii de film clujeni au cam fost — și sînt — trișați.

Tiberiu Matei
Cluj

Poate se va găsi cineva care să știe

În perioada mai 1948-1 martie 1949 am lucrat în funcția de contabil la cooperativa de consum «6 Martie» cu sediul central din strada Ștefan cel Mare din municipiul Iași și la cooperativa de consum din fosta comună Bucium din județul Iași, actualmente suburbie a aceluiași municipiu. Ulterior am primit alte însărcinări și am ajuns în Banat, unde mă aflu și în prezent.

În conformitate cu prevederile legale pentru stabilirea vechimii în cîmpul muncii am încercat să-mi procur documentele necesare care să demonstreze că am lucrat în perioada respectivă, dar nu am reușit. Menționez că ambele întreprinderi s-au desființat de circa 15-18 ani, dar la Iași nimeni nu știe unde sînt arhivele acestora.

Căutînd și interesîndu-mă la Iași, nu am găsit nici colegi de școală și nici tovarăși de muncă de la unitățile respective, cu toate că în ambele unități am avut tovarăși de muncă și colegi de școală (Răileanu Viorica la «6 Martie» pînă în septembrie 1948 și Croitoru M., la Cooperativa Bucium, din septembrie 1948 pînă la 1 martie 1949).

Vă rog frumos să mă ajutați publicînd cîteva rînduri în revistă, poate își va aduce aminte cineva de locul unde zac arhivele acestor foste mari întreprinderi comerciale cooperatiste sau se vor găsi foști salariați care au trecute în cărțile de muncă perioadele respective și, datorită omeniei ce caracterizează pe cetățenii noștri, poate îmi va scrie cineva o scrisoare, pentru a-mi putea rezolva această problemă.

Sînt suferind, pe punctul de a fi pensionat pe caz de boală. Prezentînd documente de vechime în muncă și pentru cele 9-10 luni cît am lucrat aș putea îndeplini prevederile legale în vederea primirii pensiei.

Ioan Pleșu
Lugoj,
str. C. Brediceanu nr. 17

Bine ați venit!

În Arad, într-un cadru festiv, 17 absolvenți ai facultăților de medicină, noi cadre medicale au fost primiți cu o deosebită căldură de către medicii arădeni. Directorul Direcției sanitare, dr. Romulus Vasilovici, și mai mulți medici de specialitate au scos în evidență problemele de sănătate ale județului și municipiului Arad, precum și sarcinile ce le revin tinerilor medici la locurile lor de muncă.

Cu ocazia acestei tradiționale festivități tinerii medici au vizitat spitalul județean din Arad, unde li s-a prezentat activitatea febrilă a acestui important spital.

După festivitate s-au luat în primire unitățile sanitare de către tinerii medici.

Unele cabinete sînt dotate cu aparatura cea mai modernă, altele vor fi dotate în 1974.

Sîntem ferm convinși că tinerii medici, ajutați și de medicii cu experiență, vor face totul pentru sănătatea oamenilor.

Din comunele Halmagiu, Tauț, Misca, Craiva, Nădlac, Ghioroc, Sintana, Vinga etc. se aude urarea întregii populații. Tovarășe doctor, bine ați venit!

Traian Romulus Nemeș
Arad
Calea Aurel Vlaicu, nr. 18

Vă asigurăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu au în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile, sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

BULETIN DE ȘTIRI

DEZOLARE LA GARĂ. Gara Suceava Nord se află în renovare de aproape doi ani. Molozul, pereții care maschează de bine, de rău lucrările au un aspect care mărește fără îndoială... tristețea despărțirilor. Până când? (Ioan Grig)

TANZANIA CINSTEȘTE MEMORIA UNUI CĂRTURAR ROMÂN. La Universitatea din Dar-es Salaam a avut loc o conferință consacrată tricentenarului Dimitrie Cantemir. În fața unei numeroase audiențe, formate din studenți și profesori, au fost evocate, competent, viața și opera eruditului moldovean. (Ion Constanța)

COPILUL-SPORTIV PREFERĂ CIOCOLATA. Duminică, 18 noiembrie, elevii școlilor din sectorul 7 au participat la crosul «30 Decembrie». Frumos pentru cei care au alergat, lăudabil pentru cei care au și câștigat — felicitări organizatorilor. În duminica aceea, copiii s-au sculat foarte devreme, n-au ascultat piesa transmisă pentru ei numai duminica la radio, n-au văzut îndrăgitul serial «Daktari», nu s-au jucat cu prietenii, nu și-au văzut de alte preocupări preferate, ci au alergat în acest concurs. Câștigătorii, chiar dacă au primit câte o diplomă, au plecat totuși, cu un gust amar: diploma era pentru sportivul-copil, dar copilul-sportiv s-ar fi bucurat de o ciocolată, de o napolitană, de o caramea măcar... (R. Vârvici)

VARIETĂȚI LA «ELECTROPUTERE», în cinstea funcționarilor în producție. Invitați — actorii craioveni Amza Pellea, Viorica Popescu și Lucian Albanezu. Cineva spunea că numai Amza Pellea a recitat și a vorbit mai mult de o oră. (Nicoleta Isculescu)

MENTA — BURUIANĂ DE PREȚ. O cere și plătește, o cer și beneficiarii externi. De aceea în județul Dolj s-a hotărît pentru prima dată introducerea mentei în cultură masivă. La C.A.P. din Plenița s-a plantat cu rizomi o suprafață de 20 hectare, ceea ce va aduce membrilor cooperativei un venit de 400 000 lei. (Florica Manolache)

JOC POPULAR ROMÂNESC ÎN LUMEA NOUĂ. La Milwaukee, statul Wisconsin (S.U.A.), a avut loc cea de-a 30-a ediție a unui prestigios festival folcloric. Unul dintre principalele premii ale festivalului a fost obținut de ansamblul «Viața românească», evoluind cu un program de jocuri oltenești și maramureșene. (Vasilica Tudor)

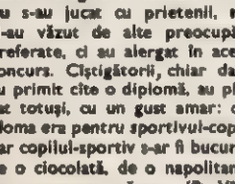

UN ZÎMBET ȘI O FLOARE. Fiecare dintre noi avem momente deosebite în viață și cu acest prilej primim sau oferim buchete de flori. Cetățenii orașului Tulcea sînt privați de asemenea bucurie. Motivul? În orașul Tulcea cu toate criticile aduse comerțului local nimeni nu a catadicsit până acum să dispună înființarea unei florării. Un zîmbet amar. (Ion Constanța)

STRÎNGĂTORI, FOARTE STRÎNGĂTORI. Ocoalele silvice din județul Alba au recoltat în această toamnă multe semințe și fructe de pădure. Bunăoară peste 800 tone de măceșe, păducele, coacăze negre, precum și 7 000 kg semințe de fag, 100 kg semințe de molid etc. Pădurarii din Alba s-au gîndit la sămînța viitoarelor noastre păduri. (N. Isculescu)

SPITALUL CU UȘI, DAR NU ȘI CU FERESTRE. La Bacău se află în construcție o clădire (destinată spitalului județean) cu 700 de paturi și o policlinică. Edificiul, care ar trebui, conform graficelor, ca peste un an să fie dat în folosință, nu se află într-o stare prea avansată. Pentru ferestre, ce fel de ferestre va trebui să aibă, nu s-a găsit nici până acum soluția tehnică. Șantierul 1 construcții spune că e treaba C.P.L.-Bacău, unde s-a făcut comanda din vară, C.P.L. zice I.F.E.T. și tot așa, spitalul are deocamdată uși, dar nu și ferestre. (Gh. Ciobotaru)

PE SUB TEI. Pe ambele trotuare, de la un capăt la altul al străzii Mîntuleasa (strada bucureșteană care a dat titlul unui roman de Mircea Eliade) au fost plantați tei. Admirabilă măsură, pe care cetățenii din cartier o salută călduros, cu atît mai mult cu cît o așteaptă cam de multă vreme. Acțiunea de plantare a fost concret sprijinită de școlarii din cartier. (Elena Pascu)

ÎN CENTRUL ORAȘULUI FOCȘANI s-a ridicat, nu cu mult timp în urmă, silueta zveltă a modernului hotel «Unirea», cu opt niveluri. Din păcate, hotelul — care ar putea fi o excelentă carte de vizită a focșenenilor — îi dezamăgește pe vizitatori. În camere este frig, apa mai mult nu curge, caloriferele sînt defecte, lifturile stau înțepenite. Poate că remedierea defecțiunilor ar trebui începută de la... conducerea hotelului. (Florica Manolache)

O BĂTRÎNĂ ARTERĂ A ORAȘULUI IAȘI. Este vorba de strada Gheorghi Dimitrov. A început să fie — cu case cu tot — literalmente dărîmată și totodată reconstruită. Procesul este aducător de nostalgii și necesar, dramatic și optimist; trist și îmbucurător. (Arcadie Olaru)

TIPOGRAFIE, TIPOGRAFIE — DA NICI AȘA! În spatele mărețului edificiu al Casei Scînteii se află un teren imens care a fost odată un fel de parc; astăzi este un fel de maidan: mii și mii de bucăți de hîrtie, tipărituri, resturi de ambalaj plutesc de colo, colo, realizînd o stranie senzație de haos. Este jalnic de inestetic modul cum se prezintă astăzi acest teren, și nu face defel onoare gospodarilor de aici!... (Vasilica Tudor)

PREMIERĂ INDUSTRIALĂ LA SĂVINEȘTI. Recent, pe platforma industrială a Săvineștilor au început probele tehnologice la noua fabrică de caprolactomă. Se va asigura astfel cu materie primă producția de relon a combinatului de fire și fibre sintetice. (Ion Constanța)

SĂ LE DĂM O ȘANSĂ. O serie de cabane din județul Hunedoara nu au beneficiat de reparațiile și amenajările de care aveau nevoie. Întîmpinăm greutăți la repartizarea de fonduri — declară șeful filialei Petroșani a O.J.T. — pe motiv că multe cabane nu sînt rentabile. Turiști, dați buzna la cabanele părăginite, altfel nu au șanse să fie reparate! (Nicoleta Isculescu)

TĂRIE DE CARACTER. Fiîși sînt proaste și la blocul OD-2 din strada Cîmpul cu Flori din Drumul Taberei, bloc recent dat în folosință. Cetățenii plîng unul pe umărul celuilalt, dar constructorii nu mai tresar de mult la astfel de scene melo. Adevărați bărbați, constructorii îșiția, dom'le! (Gheorghe Ciobotaru)

ZILNIC, ECONOMII DE 10-15 TONE LA CĂRBUNI ȘI PĂCURĂ! Cu ajutorul unei instalații de recuperare — concepută de un colectiv de specialiști de la Complexul C.F.R.-Ploiești — din combustibilul, considerat pînă nu demult ca fiind reziduuri provenite de la stația de spălare a cazanelor de locomotive cu aburi din Ghighiu, se obține combustibilul necesar locomotivelor de manevre. Combustibilului economisit prin înlocuirea lui cu cel recuperat i se va da astfel o întrebuințare superioară. (C. Ugleșici)

MENIU AMBULANT. Hotelul Sarmis este una dintre mîndriile cele mai recente ale Devei. Dincolo de arhitectura interioară, în fiecare zi de la primul ceas clădirea este copleșită de mirosurile bucătăriei-restaurant. Pleci cu mirosul în haine și la amiază te întorci gionț, nu mai ai nevoie să consulți meniul. E de mirare că deverul nu-l pe măsura... publicității. (Florica Manolache)

CE ÎNSEAMNĂ O ECONOMIE DE 550 TONE MOTORINĂ? În cadrul unui studiu, alcătuit de economiști ai șantierelor de construcții industriale și civile în județul Argeș (aici unde lucrează un mare număr de utilaje și autocamioane care folosesc drept combustibil motorina), s-a precizat că reducerea consumului general de motorină cu un singur procent înseamnă 550 tone economie. Cu această cantitate s-ar putea transporta 850 000 tone produse de balastieră pe o distanță de 10 kilometri. (Vasilica Tudor)

I.J.COOP. ȚINE REGIM. De mai multe săptămîni, unitățile comerciale vrîncene dinspre comunele Vulturu și Cîrligele acuză lipsa sării! În ciuda repetatelor cereri, I.J.COOP. Vrancea întîrzie livrarea produsului solicitat. Dacă localnicii ar fi poeți ei ar rima cuvîntul sare cu delăsare sau nepăsare, dar cum nu se îndeletnicesc cu arta poetică ar vrea doar să-și poată săra bucatele din farfurie. Atît și nimic mai mult. (Ion Constanța)

ARISTOCRAȚII VÎND BILETE? Mai mulți taxatori de pe linia autobuzului 40 se poartă ca niște nobili aflați într-un exil prelungit. De cîte ori îi întrebi ce stație urmează fornăie pe nas, își dau ochii peste cap și zic «uită-te și cu (?!) pe tăblița din stație, de-aia te-a alfabetizat statul!»Cît despre numere, cred că vor mai degrabă să le purtăm noi, călătorii, și nu ei, salariații I.T.B. (Nicoleta Isculescu)

A GIORNO. Ora 14.30. Pe strada Sportului (artera care leagă șoseaua Ștefănești cu spitalul Fundeni) și pe străzile învecinate — luminație ca în Orășelul Copiilor în noaptea de Anul nou. De îndată ce s-a lăsat întunericul, toate becurile s-au stins. E și ăsta un fel de a înțelege sensul unor importante măsuri. O înțelegere de-a-ndoaselea. (Cleopatra Chirciu).

BERNSTEIN LA BACĂU? De ce nu! În persoana tînărului și generosului Valerian Ursinschi, clarinetist în orchestra simfonică din localitate. La doi ani de la inițiativa organizării seratelor muzical-literare intitulate «Muzica în constelația artelor», propune iubitorilor de artă băcăuani, fără a renunța la prima, și o altă formulă de spectacol (din două în două luni), de muzică-poezie-plastică. Acțiunea a fost lansată marți, 27 noiembrie. Îi dorim succes și o cît mai înaltă ștachetă artistică. Și poate inițiatorul se gîndește să-și intituleze mai inspirat spectacolul decît neutrul «Recitaluri...», «Recitaluri...». (Gh. Ciobotaru)

PRÎNZUL DE-A GATA. Nevestele de mineri din Lupeni sînt pe cale să se emancipeze. De cîteva zile, magazinul alimentar nr. 77 a deschis un raion «Gospodina» unde se vînd preparate și semipreparate. (Florica Manolache)

MOLUȘTE DIN TOATĂ LUMEA. O expoziție sui-generis la Craiova: într-una din sălile Muzeului Olteniei sînt prezentate publicului vizitator peste 200 de cochilii de moluște din speciile cele mai rare, provenite din toate mările și oceanele lumii. De la faimosul Nautilus pînă la scoicile care serveau în vremuri îndepărtate ca mijloc de plată (monede). Nu lipsesc nici perlele, cel mai prețios produs al unor specii de moluște. Colecțiile aparțin muzeelor din Craiova, Tg. Jiu și Ploiești. (F. Urseanu)

CINE SÎNT FURNIZORII? Întrebarea nu se referă la cei care le confecționează, ci la cei care sustrag de la locurile firești de vînzare — magazinele de stat — diversele pungi și sacoșe de material plastic, destinate unei duble folosințe: reclamă comercială, pe de o parte, și, pur și simplu, sacoșe, pe de altă parte. Ele se vînd în unitățile comerciale rareori, mai mult simbolic, dar pe Lipscani, de exemplu — de-a dreptul pe trotuarele străzii — se găsesc foarte des, la prețuri întreite, puse în vînzare și strigate precupețește de indivizi dubioși, dacă ne gîndim numai la felul în care și le procură în cantitățile care le fac rentabilă afacerea. (R. Vârvici)

DETECTEAZĂ... OBOSEALA PIESELOR. Este vorba despre o recentă realizare a unui colectiv de la politehnica timișoreană, condus de prof. ing. Dan Mateescu. După numeroase căutări a fost realizată o mașină de încercare a oboselii pieselor mari, a cărei verificare a dat excelente rezultate. (Vasilica Tudor)

CINE ȘTIE, CÎȘTIGĂ. O preocupare utilă și lăudabilă: a cultiva ordinea și esteticul în toate compartimentele vieții cotidiene. Drept care, nefamiliștii Întreprinderii de postav din Prejmer (județul Brașov) au intrat în competiție pentru cea mai bine gospodărită cameră de cămin. Rezultatul concursului va da o indicație și asupra aptitudinii tinerilor candidați la o căsnicie, în care egalitatea dintre soț și soție să devină mai mult decît un deziderat. (Elena Pascu)

AU PĂȘIT PRAGUL MATURITĂȚII. În prezența organelor Comitetului municipal Călărași al U.T.C., elevii anului IV de la Liceul nr. 2 din localitate au fost sărbătoriți cu prilejul împlinirii vîrstei majoratului. Îi felicităm și noi din toată inima (Vasilica Tudor).

DIN NOU PE... CALEA LACTEE. De cîtva timp, la centrele de distribuire a laptelui și iaurtului din cartierul Militari s-a introdus o măsură în «spiritul» servirii populației: te duci dis-de-dimineață, să spunem la 5,30, ca omul cu serviciu, să cumperi produse lactate, dar constați că a venit numai laptele. Încerci, a doua oară, de pildă la 7,15, dar iaurtul tot nu venise (la cîteva sute de metri de fabrică). Oare nu s-ar putea livra la o oră convenabilă ambele produse? Sau fabricii furnizoare îi convine să facă transporturi mai multe? O fi avînd surplusuri de benzină. (D. Mocanu)

MINUTE DE MARE FEBRILITATE trăiesc mîile de constructori de pe platforma industrială a Tîrgoviștei fiindcă pe data de 30 noiembrie va fi obținută prima șarjă de oțel, eveniment crucial în istoria secular a municipiului. Ritmul extrem de susținut al lucrărilor confirmă că în următoarele zile, oțelăria Tîrgoviștei va fi o realitate. (Arcadie Olaru)

CORIGENȚE. Dacă se întîmplă să poposești odată în orașul Jibou, județul Sălaj, vei afla că există străzi ale Cireșilor, Trandafirilor, Nuferilor și ale altor sorturi fructifere sau florale, dar nici o stradă care să se numească Eminescu, Creangă, Slavici, Coșbuc sau Macedonski. Oare edilii orașului să fi rămas — pe vremea lor — corigenți la literatură? (D. Mocanu)

LA TIMIȘOARA UN MARE COMPLEX COMERCIAL. În noul centru civic al Timișoarei e pe cale de a fi dat în funcțiune noul magazin universal «Begaș», unul dintre cele mai mari complexe comerciale ale țării. Magazinul este dotat cu scări rulante, instalații automate de prevenire și stingerea incendiilor și cu perdele de aer cald la intrare. Aici vor lucra aproximativ 400 de salariați, iar încasările zilnice sînt estimate la circa 380 000 lei. (Arcadie Olaru)

SURPRIZE SÎNT, PE CÎND ȘI O TOMBOLĂ. În Iași, dacă vrei să dai un telefon, ori nu vine tonul, ori vine, dar nu sună la numărul format și după o tăcere iar îți vine tonul; ori sună la oameni pe care nici nu-i cunoști. Și regimul acesta telefonic, să-i spunem hîtru, durează cam de mult. (Elena Pascu)

SE APROPIE VACANȚA DE IARNĂ. Acest lucru nu l-a uitat nici Întreprinderea de turism, hotelurî și restaurante București care în acest an pune la dispoziția elevilor și studenților un număr sporit de locuri la munte și la mare pentru perioadele 22-29 decembrie și 3-9 ianuarie. (D. Mocanu)

PÎINEA CEA DE TOATE ZILELE. La Șantierul de construcții-montaj din Zalău, pîinea pentru muncitori este transportată în unele puncte cu roabele. Se pare că fiind mustrați pentru această lipsă de igienă, «furnizorii» au adus ceva îmbunătățiri transportului. Au învelit pîinea în saci de ciment, dar tot în roabă o transportă! (N. Isculescu)

DE TREI LUNI DE ZILE STĂ ÎNCHISĂ cooperativa de consum din Comăna de Sus, jud. Brașov, din lipsă de gestionar. Toate mărfurile, chiar și cele perisabile, zac grămadă, pradă șoarecilor. Locuitorii acestei comune străbat pentru un kilogram de zahăr, ulei sau orice altceva, chiar și pentru un pachet de piper distanța de 3 kilometri la cooperativa din Comăna de Jos, care deși se află pe șoseaua națională, aprovizionarea ei lasă de dorit. (A. Munteanu)

FULGI DE CARTOFI. Se află în avansat stadiu de construcție prima fabrică de fulgi de cartofi în orașul Făgăraș. (Elena Pascu)

ÎN PERMANENTĂ ATENȚIE, PROBLEMELE OAMENILOR (I)

PENTRU 36,7° celsius la sate!

Politica partidului nostru privind nivelul de trai porneste de la necesitățile dezvoltării multilaterale a omului, astfel încît fiecare membru al societății să-și poată pune în valoare toate aptitudinile fizice și intelectuale la nivelul condițiilor oferite de civilizația contemporană. O condiție esențială pentru înfăptuirea acestui deziderat o constituie sănătatea oamenilor muncii, sănătatea fiecărui cetățean al patriei. Amintind fie și numai în treacăt că volumul cheltuielilor social-culturale suportate de către stat — din care cele destinate sănătății ocupă un rol de frunte — va atinge în 1975 suma de 2 270 lei pe un locuitor, față de 1 680 cît s-a înregistrat în 1970, putem înțelege importanța majoră ce se acordă acestui domeniu.

Dacă în trecut dispensarul nu a fost decît o vagă și de cele mai multe ori falsă noțiune de «bunăstare comunală», astăzi el constituie un veritabil factor de civilizație, prezența sa făcîndu-se resimțită permanent, și în mod multiplu, pe toate meleagurile patriei.

Problema sănătății însă, mai ales la sate, depinde, firește, de o bună organizare a rețelei sanitare; ea este totodată o chestiune de conștiință profesională pentru medici și de cultură și educație sanitară pentru popor. Dar este, mai ales, o chestiune de responsabilitate. Investigînd — din toate punctele de vedere enumerate mai sus, și la modul deschis, sincer — condiția satului românesc contemporan, reporterii noștri și-au propus să facă un sondaj în adîncime; o anchetă socială așadar, efectuată, pentru început, în 5 dintre județele țării.

cu un doctor de țară, în zi de tîrg la mănăștur

În autobuzul arhiplin care mă duce icnind din greu pe drum de munte în inima Maramureșului, undeva în țara Chiuarului, întreb la întîmplare pe tînărul sfios de lîngă mine dacă îl cunoaște pe doctorul Liviu Pașca, din Copalnic-Mănăștur.

— Cum de nu, dar astăzi să știți că o să fie multă lume la el, că e miercuri și e zi de tîrg.

Nu am dat importanță acestor cuvinte aparent banale. Nu le-am înțeles sensul adînc decît noaptea, pe drumul de întoarcere, pe cînd priveam cerul sticlos și mă căzneam să pătrund misterul iernii ce cobora asupra pădurilor înghețate. Și tot atunci mă gîndeam la oamenii acestui pămînt, la întîlnirea cu un medic de țară, la doctorul Liviu Pașca, omul care are în grija sa sănătatea a 12 sate învecinate, dar pe care îl caută — ca și cum 12 sate nu ar fi de ajuns — și cei din Cernești și Fînațe, din Ciocotiș și Trestia, din Brebeni și Măgureni. Și aceasta nu fiindcă «propriul» medic de circumscripție ar fi rău, dar fiindcă doctorul Pașca e *de-ai lor*, din Mănăștur. Fiindcă și tatăl lui tot din partea locului a fost (cine nu a auzit de dom'învățător Pașca?), și părinții părinților lui tot de aici sînt. Și oamenii de departe vin la el și se adresează cu politețea specifică acestor locuri:

— Să nu fie cu supărare. Am auzit că sînteți un om învățat. Așteptăm și noi că trebe. Să ne iertați că venim cu năcazul nostru la dumneavoastră.

De asta-i multă lume la doctorul Pașca în zi de tîrg. Și am văzut o babă venind pentru mușul ei bolnav; a primit o alifie și o vorbă de îmbărbătare și a plecat cu desaga la spinare și alifia în desagă. Pînă la căderea nopții trebuia să facă 20 kilometri prin pădure.

În 1953, cînd Liviu Pașca a revenit de la Cluj în satul natal, avea la dispoziția sa diploma de doctor, un dispensar dărăpănat și două-trei moașe bătrîne. Azi sînt 26 de medici și asistente medicale.

Cum de s-a ajuns la situația aceasta?

Cu ani în urmă, Liviu Pașca și soția sa *au mers din casă în casă pentru a duce*... muncă de lămurire cu soții, căci viitoarele cadre medicale ale comunei doctorul le-a selecționat din cadrul femeilor măritate. S-a gîndit cam așa: dacă o fată din sat se califică soră medicală și mîine vine un șofer și o ia de nevastă, ea pleacă împreună cu el, iar eu și satul rămînem cu buzele umflate. Dar femeile căsătorite au rostul lor aici, nu vor pleca. Trebuiau însă convinși soții să-și lase nevestele să plece la școli sanitare din Baia Mare, Sighet și Cluj. Și așa s-a făcut că Anișoara și Iosefina, Cornelia și Aurica sau Valeria s-au risipit care încotro, dar apoi s-au întors acasă cu patalamale în regulă. Astfel s-a format aici o echipă medicală omogenă, legată prin mii de fire de oamenii din partea locului și cu o excelentă pregătire de specialitate.

La dispensarul de țară se fac pe loc analize pentru care la oraș mulți pacienți sînt puși pe drumuri. Am văzut o femeie cu simptome de anemie. Dar ce fel de anemie? Hipocromă, hipercromă? Pe loc, o analiză de laborator a stabilit diagnosticul. Mai spre dimineață, o femeie venise văitîndu-se de dureri abdominale. Apendicită acută? Da. 12 400 leucocite. Și femeia a fost trimisă la spital cu salvarea. O salvare căreia îi merge vestea că are pat cu cearșaf scrobit și un șofer care nu te duce prin gropi — faimă de care nu se bucură toate mașinile de salvare, după cum bine știți.

Tot la dispensar se fac și investigații mai complexe, de pildă sondaje duodenale pentru afecțiuni biliare.

Cînd a trebuit tencuit dispensarul, Liviu Pașca a lucrat cot la cot cu moașele și surorile, au adus piatră de var de la Tîrgu Lăpuș, au ars-o în curtea omului de serviciu de la dispensar; s-au dus la pădure și au luat două care cu lemne pentru var; au frecat mortar, au așezat plăcuțele de ceramică pe pardoseală; doctorul a dat pe pereți cu ulei de in și ceilalți au vopsit.

S-ar putea obiecta că un doctor care are în grija sa sănătatea a 12 sate nu ar trebui să-și piardă timpul prețios amestecînd mortar și dînd cu bidineaua. Nu este adevărat.

Este perfect adevărat că a spune că nu toate «mărg cum trebe» este un pleonasm. Ar trebui vorbit aci despre greutățile în aprovizionarea dispensarului cu obiecte de strictă necesitate, halate, seringi, mănuși chirurgicale, fără a mai vorbi de alimente, de pildă, de cartofi, acum în prag de iarnă. Ar trebui vorbit aci despre greutățile pe care le ridică în fața medicului de țară subordonarea financiară față de consiliile populare, problemă de mare actualitate care se dezbate acum la diferite niveluri. Se va reveni oare la situația din trecutul apropiat, la «tutelarea» circumscripțiilor sanitare rurale de către marile spitale? Se pare că mulți medici rurali o doresc. «Ce înțelegere are un contabil de consiliu popular sătesc pentru specificul activității noastre medicale?», se întreba, cu of, Liviu Pașca.

Am discutat cu doctorul din Mănăștur despre specializarea medicului de medicină generală, o problemă socială cu vaste implicații. Despre relația practician-om de știință. Despre portul maramureșean și straiele orășenești, «nemțești», care invadează satele din Chiuar. Am discutat despre birocrație și medicină, despre rosturile vieții. Am discutat toate acestea între două consultații, sau însoțindu-l pe doctor, în pas alergător, pe vînt înghețat, între casa de nașteri și dispensar. Acolo năștea o femeie, aici era un caz de delirium tremens. Am discutat între cîteva vorbe aruncate unor lucrători:

— Bine că a dat Domnu' să dărîmați șandramaua asta.

Doctorul e un erou pozitiv. Privește înainte cu încredere, dar privește și înapoi cu mînie. Căci nu toate «mărg cum trebe».

„Și totuși — spune el — cînd mă uit la cadrele pe care le-am format și care acum ajută, la femeile simple pe care le-am trimis la școli, cînd mă gîndesc la mortalitatea zero din comunele «mele», cînd mă uit la casa de nașteri, la ceea ce am făcut cu mîinile mele și cu mintea mea, la ceea ce voi mai face, îmi spun: «pentru mine, anii ăștia nu au trecut în zadar». Constatare tulburătoare, care îndeamnă, în afara oricărui context medical și maramureșean, la un sever examen de conștiință. Dar pentru mine, dar pentru dumneavoastră cum au trecut anii aceștia? Dar asta-i altă poveste.

În orice caz, să știți că dacă mergeți la doctorul Pașca, miercuri, cînd e zi de tîrg în Mănăștur, e multă lume. Iar, acolo, un om între oameni.

Lionel NIȚESCU

o falangă care zboară nu e o formă ușoară de gripă, ci accident de muncă

În fața biroului doctorului Pătrașcu un pacient așteaptă în picioare, gol pînă la brîu, ținîndu-și pantalonii cu mîinile:

— În mod sigur nu aveți nimic la inimă. Vă supără doar reumatismul care s-a întins peste tot.

— Doar reumatismul?... Peste tot?

— Peste tot.

Omul se luminează la față, dar nu renunță la pantaloni, se îmbracă satisfăcut că n-are nimic la inimă, se înclină respectuos și iese.

Tovarășul doctor Pătrașcu, cum se exprimă medicii între ei, s-a născut la Ploiești, la Măneciu se află de trei ani, a terminat institutul de patru, s-a căsătorit cu o bucureșteancă, a făcut stagiul în județul Olt, pe primul copil l-a botezat Bogdan, iar pe al doilea, care se va naște peste cîteva zile, îl va numi Ștefan. Clasifică bolile din Măneciu astfel: pe primele două locuri, la concurență, sînt bolile digestive și cardiovasculare. Pe locul următor, oricît ar părea de ciudat, urmează bolile sistemului nervos. Cauza esențială: țuica și obișnuința unui regim alimentar dăunător. Dispensarul *din Măneciu e cel mai bine dotat de pe toată valea* Teleajenului, dar gradul de morbiditate a crescut. Apa are vina ei: îi lipsește iodul. Consiliul popular — pe a lui. Stația de captare a apei e veche și filtrele nu s-au mai schimbat de multă vreme. Există sate — Plăieșu, Chiciureni, Costeni — atît de îndepărtate încît transportul bolnavilor nu se poate face decît cu targa. Nici un alt mijloc de locomoție nu ajunge pînă acolo. Așezările sînt neelectrificate, contîndu-se pe desființarea lor și mutarea sătenilor în vatra comunei. Motivele principale ale creșterii morbidității nu sînt desigur acestea (condițiile de viață ale populației se îmbunătățesc, dovadă perspectiva comunei de a deveni în scurtă vreme oraș), cît accidentele de muncă. În realitate, Măneciu este comuna întreprinderii forestiere. Mănecenii se născteau și mai ales mureau pădureni. A fost nevoie ca munca lor să se modernizeze și s-a modernizat. Mijloacele și utilajele mecanizate introduse cer un alt mod de a concepe munca, alte obișnuințe pe care firește nici experiența și nici viața nu puteau să le impună, cît un alt factor, mai concret și mai apropiat de munca lor: conducerea întreprinderii. Fiindcă în această meserie la cea mai mică neatenție îți zboară o falangă, rămîi fără o mînă. «Este angajat un om. Fără pregătire. În aceeași zi este adus la mine cu piciorul franjuri. Două luni stă în concediu medical. Dar e plătit (din ce bani?) ca și cînd ar fi lucrat. Numai pentru a preîntîmpina ancheta. Or, eu nu pot să scriu pe fișa medicală, a unui om cu piciorul zdrobit, «formă ușoară de gripă». *Misiunea mea, ca medic, nu e de a acoperi cauzele reale ale morbidității, ba aș spune dimpotrivă. Fiindcă nu folosește nimănui. Firește că după ce a fost în spital, muncitorul nu vrea să rămînă și fără bani și atunci este dispus să declare orice. Și chiar declară.* Dar medicul de țară acționează cum îi dictează conștiința profesională: rămîne medic, *adică om*, și spune adevărul. Contrar logicii elementare din țara noastră, conducerea întreprinderii atacă nu cauzele, ci medicul. Este amenințat cu desfacerea contractului de muncă. Suportă injurii.

— De ce?

— Fiindcă n-am participat la o ședință de sindicat.

Soția doctorului Pătrașcu este de asemenea medic în comună. În ziua sedinței a căzut de pe pasarelă și fiind s însărcinată s-a accidentat grav. A avut nevoie de o mașină, ca să-și transporte soția la spitalul din Văleni dar nu l-a ajutat nimeni.

Locțiitorul secretarului de partid din comună: Cred că directorul n-a știut despre acest accident. Acum cîtva timp tot el s-a ridicat într-o ședință și a criticat conducerea comunei că nu se ingrijește să înființeze un cor, iar corul nostru este unul dintre cele mai vechi și renumite coruri din județ.

Soții Pătrașcu fac din nou naveta Măneciu-Ploiești. Cît timp au avut un singur copil, adică doi ani, au locuit într-o camăruță a dispensarului. Din ziare au aflat că în ei, intelectualii satelor și comunelor, partidul pune mare nădejde și că organele locale sînt obligate să le asigure condiții care să le permită integrarea în viața obștii. Au făcut cerere pentru locuință și secretarul consiliului popular l-a întrebat: —Mai vreți și casă acum? — Dar butelie de ce nu ne dați? — Am dat. — Nouă? — Celui dinaintea voastră. A plecat cu butelie cu tot. — Fiindcă era a lui. — De-aia nu vă dau. Fiindcă o să fie a voastră,și după ce o aveți plecați ca și celălalt.

Să credem că secretarul consiliului dorește să-i rețină pe cei doi medici în comună nedîndu-le locuința și butelia ce li se cuvin? Nu-i exclus. În acest caz greșeala aparține tinerilor soți care n-au înțeles intențiile diriguitorilor comunei și vor s-o părăsească în ciuda faptului că n-au locuință și minimul necesar oricărei familii!? Deși nu pare imens, ca întindere, dispensarul ascunde și alte paradoxuri. Din cabinetul doctorului Pătrașcu trec, traversînd un scurt coridor, în acela al doctorului Georgescu,care îmi cedează locul de lîngă sobă și zice: — În această circumscripție sînt medic de peste patruzeci de ani. A fi medic de țară nu e ușor, dar te obișnuiești. În plus, bolile la țară sînt mult mai interesante. Aici un medic are tot ce-și dorește; profesional vorbind. *Mi-au trecut prin mînă toate bolile. Vine un copil. Îi spun tatălui: turbare.* Nu se poate, zice, de unde turbare pe la noi. Nici eu nu mai întîlnisem pînă atunci. Am scris totuși diagnosticul și l-am trimis la oraș. Așa a fost, bineînțeles, *copilul a murit.*

Interlocutorul meu are 70 de ani. Cînd n-avea familie, din cîștigul obținut ar fi putut cumpăra un vagon de porumb. A cumpărat un aparat Roentgen pe care l-a donat dispensarului. După ce a ieșit la pensie, *a vrut și avea dreptul* să mai lucreze. Aparat exista, radiolog nu. Era nevoie de el deci. Nu se găseau, în schimb, formele corespunzatoare. L-a angajat spitalul din Văleni, de care aparține dispensarul, și *lucra la Măneciu.* Între timp, la dispensar au fost scoase paturi din staționar, din comoditatea medicilor sau din alte motive. Au mai rămas vreo zece, insuficiente însă pentru a justifica un post de radiolog. A fost angajat pe un post la circă și așa a putut lucra în continuare la dispensar. *Acum* e vorba să se desființeze și ăsta. Dacă va pleca el, va fi scos la reformă și aparatul, încă foarte bun. Zice: Nu de mine e vorba, eu oricum n-o mai duc mult. Dar cînd e vorba de viața oamenilor, birocrația n-are loc. Măneciu se dezvoltă. Viața devine complexă și în mod firesc complicațiile medicale sporesc. Comuna în scurt timp va deveni, poate, oraș. Îi dau dreptul dezvoltarea sa economică și oamenii care o locuiesc. *Fără un radiolog aici, și nu tocmai la Văleni,* va fi foarte greu. Deși atunci așezarea va avea poate dreptul să aibă unul. Se va pleca atunci de la început, aici unde există o experiență de peste patruzeci de ani în radiologie

Nicolae CRISTACHE

printr-o dispoziție a noastră, am interzis lacătul la dispensar

N-apuc să schimb trei cuvinte cu directorul Vasile Lezeriuc, directorul Direcției sanitare a județului Bacău, că sună telefonul.

— Alo, da, Bogdănești. Cine-i, secretarul consiliului? Primarul nu-i pe acolo? E pregătit dispensarul dumneavoastră pentru iarnă? (așteaptă răspuns). Unde locuiește doctorița? La Onești? Foarte rău. Fiindcă dumneavoastră nu i-ați asigurat cazare. Avem aci o notă. Spuneți-i de la mine că o oblig să stea în sat. Să vină de la Onești, iar dumneavoastră să-i găsiți, vă priveșe, o cazare omenească.

— Înțeleg că aveți probleme cu navetismul medicilor de la sate, tovarășe director?

— Mai avem, mai avem... (ne întrerupe iarăși telefonul). Auzi, măi,tovarășe Pană, doctorii aceia doi pe care ți i-am trimis anul acesta, unde locuiesc? La dispensarul de la centru amîndoi? Foarte prost. Unul trebuie să stea la Rogoaza, iar celălalt la Corboasca, de-aia v-am dat doi medici. De cînd dorim noi să aibă și oamenii din Corboasca doctorul lor mai aproape de ei. Spuneți-i tovarășului primar Petrache să ia măsuri.

— Aveți probleme cu cazarea medicilor la sate?

— Avem, *avem și probleme din astea.* Situația cea mai gravă la noi este fluctuația medicilor. E ceva de speriat. Foarte puțini rămîn în aceeași comună măcar cei trei ani ai stagiului. Iar lipsa aceasta de continuitate se reflectă *negativ* în calitatea asistenței sanitare. De ce? Anul acesta am primit 89 de absolvenți. Un număr foarte mare. Comparați! Avem în total în județ 80 circumscripții medicale cu 102 dispensare rurale și 71 de puncte sanitare. Sînt integral acoperite cu medici. Sînt 130 de medici la sate, dar *noi* vrem să asigurăm permanentizarea lor acolo. Insistăm pe integrarea totală a medicului în viața satului. Numeric, cum spuneam, dispunem și cadre avem, dar vrem să perfecționăm și să *ridicăm calitatea asistenței medico-sanitare* la sate. Nu se poate cu navetiști, nu se poate cu medici care vin și pleacă, cu medici care nu stau nici o jumătate de an, nici nu s-au acomodat bine că și vin cu cerere de transfer.

— *Cum s-ar putea rezolva permanentizarea lor?*

— Cel puțin prin două soluții. Una, o grijă mai mare a Ministerului Sănătății la repartizarea lor pe zonele țării. Iată, din cei 89 de absolvenți repartizați în acest an nouă, 31 *sînt* de la I.M.F.-Tîrgu Mureș, 27 de la Cluj, 16 de la București, 4 de la Timișoara și 11 absolvenți de la Iași. Mai ales cei care vin de la Tîrgu Mureș și Cluj se acomodează greu în Moldova. Repede caută și își găsesc locuri mai pe lîngă casă. Nici să-i *obligi* să stea nu este bine. Omenește trebuie să îi înțelegi; apoi nu fac treabă. Nu sînt legați prin nimic de aceste locuri. Și ca o chestiune mai generală, mai toți sînt din orașe — nu știu de ce șansele copiilor de țărani de a ajunge la facultățile de medicină sînt tot mai mici — și se integrează greu în mediul rural.

Există o preocupare specială, vă rog să subliniați asta. *mergeți* și constatați-o unde vreți, a Comitetului executiv al consiliului popular județean de a le asigura condiții cît mai bune de viață, de cazare, aprovizionare ș.a. Dar nu pretutindeni reușim. Pe lîngă pretențiile prea mari ale unor medici, mai sînt unii primari din unele comune care nu se ocupă personal de această treabă. Am chemat azi la telefon cîteva asemenea comune. Mîine este o instruire a lor la județ tocmai pe aceste probleme sanitare.

— Deci, condițiile lor de viață ar fi a doua soluție?

— Nu. Asta este o obligație firească, elementară, a noastră. O luăm, după cum vedeți, serios în calcul, dar a doua soluție ar fi condițiile în care își fac meseria. Or, un doctor adevărat, cu chemare, cu vocație pentrû medicină, mai face și sacrificii la capitolul confort personal. Și avem, *avem destui asemenea tineri medici, însă în momentul de față problema numărul 1 pentru județul nostru este bază materială a rețelei sanitare rurale.* Județul înregistrează unul din cei mai ridicați indici de natalitate din țară: 20,1 *la mie. Sînt cîteva județe cu un asemenea spor de populație.* În zece luni ale acestui an s-au născut vii 11 222 de copii, adică peste 1 000 de copii pe lună, majoritatea în mediul rural. A scăzut mult și mortalitatea infantilă, dar *nu ne mulțumește încă deoarece baza materială* a circumscripțiilor sanitare sătești nu este la nivelul cerințelor.

— Ce s-ar putea face?

Port o discuție în jurul acestei probleme numărul 1 a *condiției rețelei rurale sanitare* băcăuane cu prim-vicepreședintele consiliului popular județean, ing Ștefan Croitoru

— Da, încă nu putem vorbi de o asistență sanitară de înaltă calitate. Noi ne străduim prin închirieri de case de la cetățeni, dar o improvizație rămîne o improvizație. Poate îmi veți replica «De ce *nu* construiți din contribuția cetățenilor?» Nu reușim să acoperim cerințele mari, alocăm foarte puțin pentru dispensare. Vedeți dumneavoastră, avînd o natalitate în permanență mare, s-a creat o populație căreia trebuie să îi dăm la ora actuală creșe, grădinițe, școli. Mai ales școli. Ne centralizăm toate fondurile din contribuția cetățenilor spre aceste spații. Deși construim anual în mediul rural 99 de săli de clasă, avem încă circa 200 săli închiriate din care vreo 90 insalubre. Nu ne mai rămîn bani pentru dispensare. Ce propun? Poate ne va susține și revista dumneavoastră ideea pe care eu o afirm de la un timp la toate forurile și nivelurile ca județele cu natalitate atît de mare — sînt cîteva pe țară — să fie sprijinite mai mult. Să se facă alocare diferențiată din fond central. Să fiu bine înțeles, nu este vorba de fonduri în plus, ci de același fond central care să se repartizeze diferențiat pe județe. De pildă, în timp ce Timișul are surplus de spații de școlarizare, noi sîntem departe de a acoperi necesitățile. Dacă ni s-ar acorda ajutor mai mare din fondurile centrale pentru construirea de școli, am degreva contribuția cetățenilor și am face dispensare, case de nașteri, staționare pentru copii, creșe și grădinițe. Și apoi proiectele tip...

— Aveți dreptate. Eu m-am deplasat în comuna Nicolae Bălcescu unde se află un dispensar construit de vreo șase ani. Doctorița Irenk Cajtar m-a condus pretutindeni și mi-a arătat că din nouă camere, cît are dispensarul, sînt folosite numai patru: un cabinet de consultații pentru copii, unul pentru adulți, unul de tratamente, unul stomatologic. Plus camera unde locuiește dînsa.

— Dar ce să mai vorbim de construcția de dispensare noi cînd mai sînt încă niște greutăți cu telefonizarea celor existente, revine în discuție doctorul Vasile Lezeriuc. Avem un număr mic de dispensare cu telefon, multe, foarte multe sînt departe de consiliile populare, de vreo unitate cu telefon și ce fac medicii cu urgențele?! Și mai ales cu urgențele din timpul nopții?

— Apropo de urgențele din timpul nopții. Asigurați în sat gărzi de noapte?

— Da. Nu cu caracterul unei gărzi. Nu se stă la dispensar, dar pe ușa fiecăruia stă scris zilnic numele cadrului medical de serviciu în noaptea respectivă. Este în gardă la domiciliu. Iar la dispensar este în permanență cineva de dimineața pînă la 8 seara. Printr-o dispoziție a Direcției sanitare am interzis lacătul pe ușa dispensarului. V-am spus că dorim să ridicăm — cu toate neajunsurile existente — asistența medicală a satelor noastre.

Cici IORDACHE

unii-s mai bunicei, alții-s mai navetiști...

Mi-ar fi plăcut să cred că doctorul Iorgovan Mușiu are umor și că așa trebuie să-i tălmăcesc replica. Dar ascultîndu-l și *privindu-l cu atenție, am descoperit* în frazele neterminate ezitarea omului care înclină să se împace bine cu toată lumea, adică «așa nu se lege».

În seara din ajun, am zăbovit o vreme la stația de salvare a *municipiului* Deva. Medicul de gardă a manifestat o vizibilă neliniște cînd mi-am declarat identitatea: «Avem reclamații?» Nu, pur și simplu vroiam să știu dacă în ziua aceea a fost solicitată salvarea la bolnavii din satele aparținînd acestei zone. Da, fusese. Bunăoară, îndată după ora amiezii, s-a lansat obișnuitul apel disperat din satul Mintia. Dumitru Ardeleanu, în vîrstă de 40 de ani, a fost adus la stația de salvare, s-a constatat că are o gastrită acută, i s-au administrat antiseptice și a fost trimis acasă tot cu mașina salvării. Cazul părea prea puțin îndreptățit la disperare. Bolnavul de gastrită are simptome care îl obligă să consulte medicul din timp în timp și să-și cunoască leacul. La Mintia este doar un punct sanitar, circumscripția medicală funcționează în comuna Vețel. Nu era noapte, adevărat, totuși oamenii se sperie cînd au dureri mari. Înțeleg, nu ai dreptul să te joci cu sănătatea și viața oamenilor. S-ar fi cuvenit să mă liniștesc eu însumi cu această concluzie de bun-simț, dar și a doua zi încă mă tot munceau cîteva întrebări: oare doctorul de la circumscripția Vețel știe de boala lui Dumitru Ardeleanu? I-o fi prescris bicarbonat.

l-o fi recomandat pacientului să nu bea, să nu fumeze, să nu mănînce ardeiat și să nu se mire cînd îl cearcă durerile și să-l caute pe el, medicul locului? Întrebări pe care mi le-aș fi putut lămuri, probabil, dacă, spre ghinionul meu, în ziua următoare medicii de circumscripție din județ nu ar fi participat la o acțiune care nu îngăduia nici un deranj din afară. Mi-am zis atunci că la urma urmei bolnavul de gastrită e în afară de orice pericol și cazul în sine nu are nimic spectaculos decît în măsura în care atestă o simptomatologie dincolo de înțelesul strict medical.

Am căutat adevărul, în continuare, la spitalul rural din comuna Mintia. Primul interlocutor — medicul internist Iorgovan Mușiu, care nu pare să aibă, dinții, nici o opinie despre rețeaua sanitară la sate. Intru, la întîmplare, într-un salon și-l întreb de sănătate pe Șuba Alexandru din comuna Vorța, satul Svisca. S-a internat în urma unei crize de lombosciatică. L-a văzut vreodată medicul de circă? Nu, niciodată! Nici nu știe măcar cum îl cheamă. Știe numai că lipsește des de la post, că dacă-l cauți nu-l găsești și cînd vine la bolnavii din satul aparținător comunei nu aduce medicamente, ci dă rețete ca să mergi tot la Ilia să le procuri.

În alt pat, un tînăr — Ciurea Nicolae — internat pentru amigdalită acută; după investigațiile de laborator s-a descoperit că suferă și *de* diabet. E din comuna Uleș, satul Gura Sada. Nu a fost la dispensar fiindcă nu avea nevoie de moașe. Or, de cîteva luni, la ei în comună lipsește medicul; cel care a fost s-a pensionat. Poate, în ultimele 30 de zile de cînd este internat... Chiar și așa, slabă speranță. Sînt 11 sate în comuna Uleș. El poate că nici nu s-ar fi internat numai pentru amigdalită, dar este muncitor la industria locală și pur și simplu nu avea cine să-i elibereze un certificat medical, era bolnav de-adevăratelea, avea fierbințeală mare, dar în caz că lipsești cine te crede?

Popa Gașpar vine trimis de la dispensarul de la Brănișca E pensionat C.F.R. Îl cunoaște doctorul. Are o bronșită veche și e și cardiac. A venit la Ilia pentru internare. Nu este cazul — hotărăște medicul Mușiu — și-i dă numai o rețetă pe care moșul o poate lua de la circă. Mai cu seamă că aerul rece îi înțeapă tusea. În sfîrșit, internistul spitalului rural se înclină la insistențele mele cu replica din titlu: «Unii sînt bunicel, alții-s mai navetiști... doctorul de la Borța, știți, are mașină, familia la Timișoara... Și eu am fost în circumscripție. Acolo mi-era locuința. Puteau să mă găsească oamenii și noaptea... Ce să-i faci. Unii-s tineri...» «Alții-s bolnavi», îmi vine mie să adaug.

Directorul spitalului din Ilia, medicul primar chirurg Victor Repede, zice că rețeaua sanitară la sate este o problemă delicată. De ce? Pentru că, iată, ei au un spațiu insuficient, au două aparate Roentgen care practic ar trebui să fie scoase din uz — funcționează doar prin bunăvoință, deși sînt defecte în fiecare zi. Asta la spital. În comune, sigur nu te poți bizui pe medicii care sînt navetiști. Ba, de cînd circumscripțiile sanitare au trecut în subordinea consiliilor populare, te trezești că pe o rază restrînsă sînt cîte trei medici simultan în concediu. În orice caz, îndrumarea tehnică pe care o dă spitalul din Ilia nu mai are aceeași valoare dacă nu este dublată de subordonare organizatorică. Înțelegerea «de la om la om», dintre primar și medicul comunei, are cîteodată o elasticitate uneori păgubitoare pentru pacienți.

Îi promit doctorului Repede că voi transcrie pentru revistă opiniile sale, ceea ce și fac. Dar cutez la sfîrșit o observație de amănunt: secția de boli interne funcționează într-un local a cărui fațadă îți dă senzația că însăși clădirea este pe cale să se năruie. Tencuiala a căzut pînă la cărămidă de pe pereții exteriori și-mi închipui cum trebuie să te simți cînd te internezi acolo. Tovarășul director zice că abia de două săptămîni s-au instalat, că dispun acum de 55 de paturi și clădirea veche era plină de igrasie, a trecut și Mureșul peste ea, cînd cu inundațiile. În fine, la primăvară sînt poftită să mai vin, atunci fațada o să fie tencuită și zugrăvită.

Fac și această făgăduială. Unii stau locului, alții mai umblă.

Viorica CIORBAGIU

jean popa nu poate alege între o cameră de tratamente și un telefon

Am ajuns spre prînz la dispensarul din comuna Milcovul, o așezare cu vreo 4 000 de suflete, aflată la o aruncătură de băț de Focșani, la dispensarul uman, cum scrie, cam ciudat, pe firmă, și doctorul Jean Popa nu era acolo. Trebuie să recunosc că treaba asta nu m-a întristat peste măsură, îndreptîndu-mi gîndul către un reportaj aspru, ceva cu încălcarea datoriei, cu primejdiile navetismului și cu alte capcane de genul acesta, și tocmai mă străduiam s-o întorc din condei, cînd doctorul Popa a intrat în dispensar, cu gentuța la subraț, cu un aer preocupat. Venea de la o bolnavă, Anica Boldeanu, pe nume, care tocmai făcuse o hemoragie cerebrală, tensiune 24 cu 13. Am înțepat-o de cîteva ori, mi-a relatat, i-am băgat sulfat de magneziu și papaverină și cred că o să-și revină, că e tînără, și o să scape. Cît de tînără, l-am întrebat, după saluturile de rigoare, și mi-a răspuns 58 de ani, la care eu am zis aha, cam încurcat.

I-am cerut apoi cîteva lămuriri despre activitatea sa de zi cu zi, și mi-a furnizat datele cu o amabilitate grăbită. Nimerisem ca nuca în perete, exact în ziua cînd trebuia să facă controlul gravidelor și sala de așteptare era plină. Luați loc, m-a invitat cu jumătate de glas, și o să discutăm printre picături, și printre picături am aflat că doctorul Popa lucrează la Milcovul de zece ani, că prima perioadă de după terminarea facultății a îndeplinit-o în Neamț, că s-a tras, cu timpul, mai spre casa părintească, spre Focșani, de unde face naveta zilnic, o navetă cinstită, a precizat, adică vine cu rata de șase jumătate dimineața și pleacă cu cea de două, în fiecare zi, chiar și duminica, pentru că la țară lumea se arată la doctor mai ales duminica fiindcă atunci are mai mult timp liber.

Tocmai începusem să înfiripăm o conversație cînd a intrat în cabinet Niculina Ștefan, mi-a destăinuit că are 31 de ani și un singur copil, și că vrea să facă orice, să ia niște prafuri, sau poate niște buline, orice, ca să nu mai piardă sarcina ca anul trecut, are un băiat de nouă ani, isteț, care vine mereu cu premiu acasă, dar ea simte că e puțin, ar mai vrea copii, dar nu poate și nu știe ce să facă. De curent și de ridicătură s-a ferit. Doctorul o ascultă cu răbdare, șoptesc ceva între ei, ceva intim, bănuiesc, apoi îi prescrie Gestanon și profită de o pauză ca să-mi povestească, atunci cînd a sosit pentru prima oară în comună erau trei medici, mari și lați, și aveau un sat mai mult decît astăzi, cînd sînt patru, dintre care un pediatru. La noi, l-am auzit, mortalitatea e în scădere vertiginoasă și avem în comună 85 de copii sub un an, de care ne îngrijim ca de ochii din cap, cum știm și cum putem, și nu mi-e teamă să vă spun că eu cred că ne facem datoria cum se cuvine. Datoria de medici și de oameni.

— Cum vă împăcați cu sătenii?

N-a apucat să-mi răspundă. Ușa s-a deschis și a intrat o nouă pacientă. Ia spune, lele, s-a adresat doctorul, de ce n-ai trecut la control joia trecută, cum ne-a fost vorba. și mie mi-a venit să rîd, răspunsul la întrebare sosise indirect.

Femeia a pus capul în dușumea, apăi am avut o cumetrie, și doctorul s-a încruntat și a pufnit, dumitale îți arde de cumetrie sau de copil, ia spune?, și femeia n-a spus nimic, că eu zic că nici nu avea ce să spună, dar sînge ți-ai mai luat, a întrebat-o din nou, mi-am, a răspuns pacienta bucuroasă, crezînd că a scăpat fără morală, dar tensiune știi cît ai? Nu știu. Aveam 12. Aveai. Acum ai 15, lele, înțelegi? 15. Aoleo, s-a speriat femeia.

A urmat o investigație ca la carte, cu toate rigorile, după care doctorul Popa mi-a oferit cîteva amănunte, hai să le zic tehnice, despre indicii de sănătate, care sînt buni, despre creșterea natalității la peste 21 de născuți vii la o mie de locuitori. Toate merg bine, mi-a spus, doar că se bea cam mult prin partea locului, nu prea ne place nouă să recunoaștem, dar asta e situația, și de aici o mulțime de boli cardiovasculare, s-a năcăjit, dar l-am înțeles, recunosc, doar pe jumătate, că mi-am adus aminte de un fost coleg care era din Panciu și se lăuda că el își spală chiar și cămășile cu vin alb, «na, mă, zicea, miroase colea manșetele», și manșetele mîroseau a Aligoté». Omul a continuat însă fără să țină seama de gîndurile mele răzlețe:

— Cu Direcția sanitară o ducem foarte bine. Primim tot sprijinul, medicamente, utilaj, mă rog, ceea ce ne trebuie. Mai proaste sînt relațiile cu primăria. Mai scîrțîie. Sînt riticleli, pentru că primarul îl duce în spate pe asistentul medical al dispensarului, căci asistentul are mașină și primarul n-are. Ca atare, asistentul se cam ține de potlogării.

Am încercat să arunc o undiță într-un ocean înghețat într-o clipă, și l-am întrebat ce-ar alege dacă aș avea o putere magică și aș putea să-i ofer, pe loc, ceva pentru dispensar, orice i-ar trece prin cap.

— N-aș ști să aleg între o cameră de tratamente și un telefon. Avem la consult 15-20 de adulți pe zi, dar o cameră de tratamente există doar cu numele, că în realitate e un fel de magazie. Ar fi apoi treaba cu telefonul. Unii rîd cînd aud de asta și-mi spun că e un lux, dar eu îi contrazic și am să vă spun și din ce motiv. Uitați, luna trecută cinci femei au născut la domiciliu tocmai pentru că n-am avut cu ce să le transport la spital, așa cum cere legea. Salvarea vine greu pînă în comună și apoi telefoanele de aici, cel de la primărie și cel de la C.A.P., mai mult stau decît merg, că de cîte ori bate vîntul mai tare se rup firele sau se dereglează ceva, nimeni nu știe ce.

Ovidiu NEGOIȚĂ

pe teme de circulație

reducerea traficului nu înseamnă și reducerea atenției

Măsurile luate în ultimul timp pentru economisirea combustibililor prin organizarea judicioasă a transporturilor auto și eliminarea unor practici care generau risipa de carburanți au creat implicit condiții mai bune pentru circulație prin descongestionarea unor artere în trecut excesiv de aglomerate.

În multe localități urbane și rurale efectul binefăcător al acestor măsuri se remarcă și în dinamica evenimentelor rutiere a cărei curbă a coborît simțitor.

Sînt însă și conducători auto care pătrunzînd pe drumuri mai puțin circulate au impresia că pot să se deplaseze fără a mai ține cont de normele rutiere. Pe artera respectivă fiind mult mai puține mașini, asigurarea la intrarea de pe un drum lateral, gîndesc ei, a devenit inutilă. Șoseaua fiind mai liberă nu e neapărat necesar să ții dreapta mai ales la curbe, deoarece e puțin posibil ca din sens contrar vine cineva. În ce privește viteza poți apăsa pe accelerator pînă la podea deoarece «neexistînd» obstacole de ce să nu profiți de situație.

Evenimentele din ultimele zile au dovedit nu numai că această impresie e falsă dar și că e extrem de periculoasă.

Acum cîteva zile șoferul Gemănaru Gh. se deplasa pe un drum din județul Tulcea la volanul unui autocamion aparținînd Direcției de navigație civilă Galați. Transporta muncitori. Ignorînd cea mai elementară normă de circulație care-l obliga să circule pe dreapta, a lovit cu partea stîngă a camionului un autovehicul ce se deplasa din direcția opusă. Pasagerii aflați pe banca din stînga au fost literalmente semănați pe drum. Doi dintre ei au murit. Și de reținut: pe drumul respectiv s-au deplasat în tot cursul acelei zile doar 6 mașini!

Sîmbătă seara, cu îngăduința criminală a șefului de coloană Sulescu Gh., șoferul Lugoviceanu Cristea, după ce a băut zdravăn, a plecat să ducă în comunele de domiciliu un grup de muncitori de la Fabrica de conserve, Calafat. Nu departe de oraș, gonind nebunește (se deplasa cu circa 100 km pe oră) șoferul a ratat un viraj, a lovit un pom și a răsturnat mașina. Șase oameni și-au pierdut viața. În lipsa șoferului titular și a mașinii acestuia, aflată în reparație, s-a improvizat această cursă cu un șofer înrăit în încălcarea regulilor de circulație și un autocamion neamenajat pentru transportul de persoane.

Este cunoscut că o șosea aglomerată supune la eforturi însemnate pe conducătorul auto. Problemele de tot felul îi solicită mereu atenția și bineînțeles că oboseala se instalează deseori chiar și după conducerea mașinii pe sectoare de drum relativ scurte.

Dimpotrivă, pe un drum mai liber, șoferul poate conduce relaxat fără să obosească prea mult, timp mai îndelungat. Aceasta nu înseamnă însă cîtuși de puțin scăderea vigilenței și atenției în conducerea mașinii. Or, în ultimele zile au fost numeroase cazuri cînd șoferii au împins relaxarea pînă la... adormire la volan, iar alții crezînd că pe un drum mai puțin aglomerat poți conduce și mai puțin atent, au intrat cu autovehiculul în parapeți, au părăsit partea carosabilă răsturnînd mașinile etc.

La rîndul lor și pietonii din multe comune au devenit mai puțin vigilenți. Văzînd că pe drum s-au împuținat mașinile, au abandonat trotuarele folosind partea carosabilă drept loc de promenadă. Aceasta e principala cauză pentru care zilnic 3-4 pietoni își pierd viața, iar 10-15 sînt răniți în accidente de circulație.

Avem toate motivele deci pentru a sfătui pe participanți la circulație să nu considere că reducerea traficului rutier trebuie să însemne și reducerea atenției.

În circulație o fracțiune de secundă de neatenție te poate costa pe tine și pe semenii tăi viața.

Colonel Victor BEDA

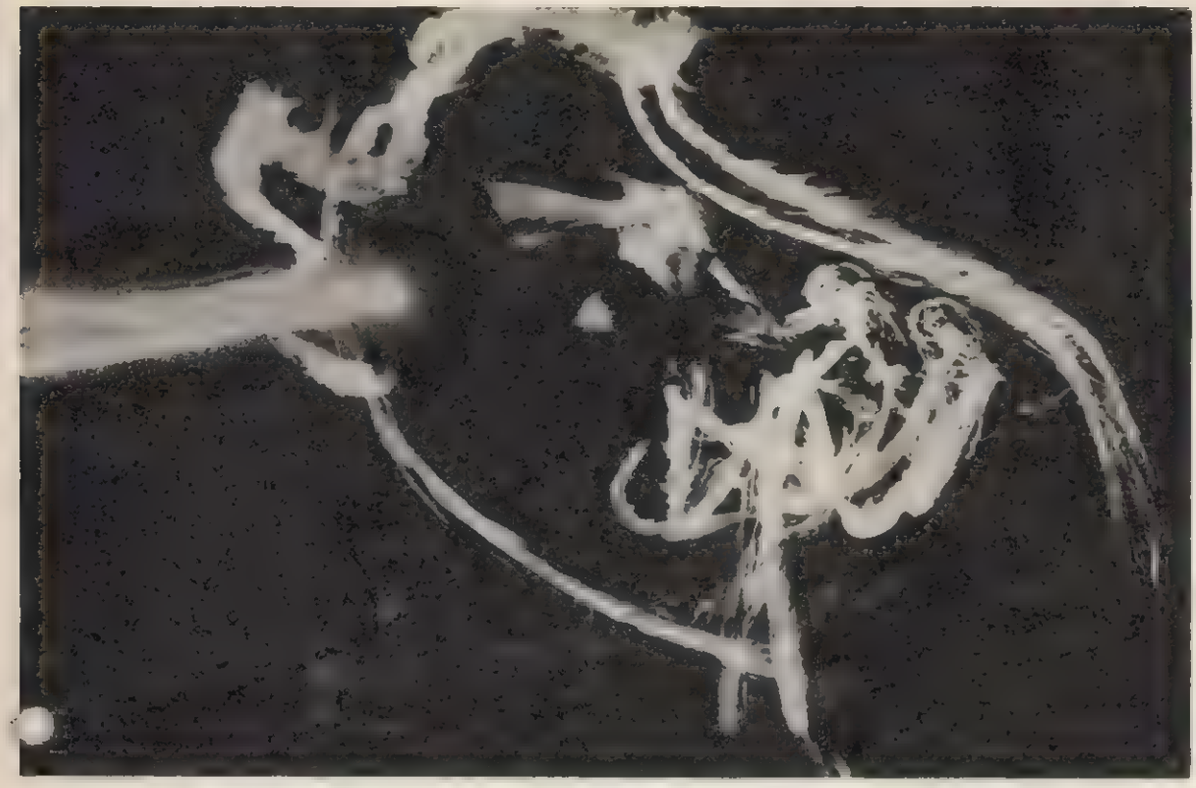

descoperirea radiumului

Acuma, de cînd cu muşcătura cînelui, mama adoptase un nou sistem ca să mă leculască de spaima incipientă de ei. A venit într-o zi un copil care ducea de o sfoară cu care-o legase de gît, o drăguţă căţeluşă de vînătoare, Diana, pointer sau prepelicar, de culoare neagră, cu sfîrcurile urechilor, ale cozii, labelor şi pe burtă dată cu galben.

Diana mi-a devenit curînd cel mai bun prieten al singurătăţilor mele căci dacă am învăţat ceva de mic copil, aceasta a fost ucenicia grea şi irepetabilă a singurătăţii. Cu toată societatea lui Nicu, a lui Ştefănică şi mai ales a Mamei Leana, cu tot amorul meu mărturisit în gura mare pentru fata Teodoreştilor, Marioara, frumuseţea ce mă fascinase cînd am văzut-o de mînă cu frăţiorul ei, Nelu, cînd veneam cocoţat în căruţa cu lucruri la noua noastră locuinţă şi-o anunţasem pe mama că vreau să mă-nsor cu ea, cu toate astea, în mine domina o mare şi mai ales profundă zonă de singurătate care nu putea fi străbătută de nimeni, nici de mama şi nici chiar de blîndeţea giumeaţă a Mamei Leana care mi-o acoperea numai, dar nu mi-o şi umplea.

Nicu Savu, bălatul Mamei Leana

Şi singurătatea asta creştea odată cu mine, devenind aproape o condiţie fără de care nu m-aş fi simţit bine. Era nevoia de independenţă faţă de mama şi, prin ea, faţă de toţi şi de toate, era efectul, rumegării prematurelor lecturi pe care le făcusem în ultimii doi ani din cărţi ce depăşeau puterea de înţelegere a vîrstei mele, cred, era amorul meu mărturisit, dar luat în rîs de mama care povestea prietenelor ei întîmplarea ca pe-un caz foarte vrednic de rîs, pentru Marioara Teodorescu, vecina noastră de care ne despărţea numai un gard cu pîrleaz, ce-o fi fost nu ştiu, sigur e că-mi plăcea să fiu singur, să mă gîndesc la o mulţime de lucruri care pînă atunci nu avuseseră şi acum începeau să aibă cîte-un sens pentru mine, desigur, de cele mai multe ori unul imaginat (şi imaginar? — nu ştiu!) dar care le dădea farmec şi o mai mare raţiune de a fi.

Aşa a fost cu descoperirea «radiumului» cum aveam eu să cred şi să numesc în curînd orice emiţător de lumină, de la chibrit şi luminare pînă la fosfor şi stele. Se pare că făcea pe vremea aceea de imediat după război mare vîlvă descoperirea acestui extraordinar corp opac într-unul cu proprietăţi transparente. După ce mama îmi confirmase că radiumul se găseşte în toate corpurile emiţătoare de lumină, nu-mi mai trebui decît un caleidoscop în care boabele de sticlă colorată să strălucească frumos, pentru ca să le atribui calităţi radioemiţătoare Şi mama mă încurajă, amuzată, în asemenea ipoteze puerile.

Dar nevoia mea de singurătate era mai ales rezultatul introvertit al nevoii de libertate. Prea punea mama şaua pe mine, de cînd venea de la şcoală, prea mă-nvăţa să scriu şi să socotesc ca un şcolar de clasa a patra primară, nu de-a întîia, prea îmi împărţea oamenii, plantele, lucrurile, într-ce e permis şi nepermis ca să nu-mi caut, măcar în orele în care nu eram în imediata ei supraveghere, explicaţiile şi satisfacţiile pe care le doream şi care, o, erau atîta de nevinovate pe cît de naive şi de copilăreşti. Or, de îndată ce-mi intra cineva în domeniul ipotezelor şi speculaţiilor proprii şi abstracte, el putea deveni şi ameninţa să devina tot obiect de îndoieli şi negare.

La şapte ani eu voiam certitudini, nu îndoieli şi negări. Şi nici nu ştiu dacă viaţa oamenilor în împărţirea ei pe vîrste nu prezintă chiar această caracteristică: la începutul şi spre sfîrşitul ei, nevoia de certitudini — iar în mijlocul maturităţii, libertatea de-a ne îndoi de oricare din ele.

Fapt e că în certitudinile mele intrau mai puţin, foarte puţin, deloc chiar (şi lucrul ăsta-l surprind azi şi la Mitu), ceilalţi copii sau oameni mari, cu părerile şi amendamentele lor

Ţin minte, citisem undeva că frunzele ruginite dintr-o grădină trebuie strînse cu grebla în muşuroaie cărora li se va da foc, în felul ăsta lăsînd nu numai iarba să crească-n voie, dar şi procurînd pămîntului îngrăşămîntul cel mai bun care e cenuşa. Şi atunci m-am apucat să pun în practică exact ceea ce citisem în carte: făcusem grămezile de frunze, pare-mi-se împreună cu Nicu, şi începusem să le dăm foc. Scoteau acel fum iute şi specific, atîta de plăcut în aer liber, ce mai evoca odată toamna şi mirosmele ei de iod şi ozon. Şi pe cînd noi umblam să aprindem grămadă după grămadă, Ştefănică, de numai 4 sau 5 ani, alerga după noi strigîndu-ne: «Nuci, nu mai da foc că poate să se-ntîmple...»

— Ce poate să se-ntîmple?, i-am întrebat

—...că poate să se-ntîmple o nenorocire!..

Pe aceste implorări repetate ale lui Fănică s-a întîmplat să sosească Mama Leana, sau mama, nu mai ţin minte care, şi vorba lui, Ştefan a stîrnit hazul convorbirilor lor, tot atîta cît îl stîrnise cererea mea în căsătorie după Marioara.

opinia unui alegător

nu vreau eu sau dialog cu o fiară sătulă

Trec prin faţa Oborului şi pe partea dreaptă, cum te duci spre Stadionul 23 August, dau de un şir de magazine mărunte, înghesuite unele într-altele, ascunzîndu-se parcă unul de altul şi unul după celălalt, nişte magherniţe cu vitrine mici şi cam afumate, cu uşi care scîrţîie şi te ameninţă să-ţi cadă în braţe cînd pui mîna pe clanţă, magherniţe în care mai mereu e o viermuială mărunţă, obositoare şi ciudată. În aceste aşa-zise magazine se produc şi se vînd şepci şi şepcuţe, băşti, băscuţe şi căciuliţe, dar şi căciuli adevărate, negre şi brumării, din miel autentic, ca să zic aşa.

Dau şi eu să intru într-o asemenea dugheană, şi chiar intru pînă la urmă, iar de după tejghea se uită la mine, urît, un bărbat zdravăn, dar zdravăn, învîrtind repede, pe mîinile uriaşe, o şepcuţă de copil, altfel frumoasă, de ce să nu recunosc, cam greu de găsit, dacă nu deloc, în altă parte. De-altfel şi eu rămîn cu ochii pe şepcuţă şi mă gîndesc ce surpriză i-aş face fetiţei mele Alexandra, care visează la pozele dintr-o carte pentru copii cu eroi care poartă şepcuţe.

— Aş vrea — zic eu, dar n-apuc să termin.

— Nu vindem.

— Păi nici nu ştiţi ce vreau.

— Nu vindem, tovarăşe, acum nu vindem.

— Dar e magazin.

— E, dar nu vindem.

— O şepcuţă, zic eu, cum este cea din mîna dumitale.

— Nu vînd.

— De ce?

— Nu vreau eu!

Stau, mă uit la el, şi dau să zic

— Bună ziua...

— Bună ziua, mi-o reteză el scurt.

Nu e o întîmplare, adică era omul nervos, se mai întîmplă, sînt şi situaţii mai delicate, etc., etc. Nici vorbă. Personajul e membru cooperator la nu ştiu ce cooperativă şi se simţea stăpîn. Stăpînul şepcuţelor. Şi nu vinde decît cînd vrea el.

Cînd eram mic, mă duceam la Horezu să cumpăr pîine de la Silian. Silian era un brutar milionar şi cînd nu vroia, nu mai vindea pîine. Nu vroia el. *«Şi făcuse sumă»* — zicea lumea. *N-are nevoie de bani».*

Din copilărie nu m-a mai umilit cineva ca acel Silian de la Horezu. Iată însă cum poate stărui peste ani spiritul lui de fiară sătulă.

Lîngă mine, fetiţa mea Alexandra, de 3 ani şi jumătate, stă uluită, nu înţelege nimic, are lacrimi în ochi şi prin ceaţa lacrimilor nu vede decît şepcuţa pe care omul acela mare nu vrea să i-o dea.

Ce să-i explic eu?

Vă daţi seama că ura care mă încerca pe el îl lăsa nepăsător?

Putem oare noi să intrăm în viitor împreună cu această fiară sătulă?

Dinu SĂRARU

flacăra folk '73

- **COMPONENȚA — Virgil Ioniță (chitară, voce), student la drept, — Ion Moraru (chitară, voce), student la filozofie, — Radu Țaga (oboi, voce), student la conservator.**
- **LOCUL UNDE ACTIVEAZĂ — Iași**
- **PIESE DE SUCCES:** De-a Icar, Melcul (ambele pe versuri de Marin Sorescu), Cărarea, Balada voinicului fără noroc.
- **Idealul artistic — să convingă pe toată lumea că muzica pe care o practică poate sta alături de poezia bună.**

Fără a fi neapărat ieșeni, toți trei sînt însă studenți la Iași, unde pînă nu demult erau cunoscuți sub numele Folk Grup '73. Recent, la prima lor apariție în cadrul Cenaclului Flacăra, au hotărît să-și schimbe numele în Flacăra Folk '73.

Nucleul grupului îl constituie cuplul Virgil Ioniță-Ion Moraru, doi dintre chitariștii care cu ani în urmă o acompaniau pe Marcela Saftiuc, solista unei formații beat a liceului din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Al treilea om — oboistul — pînă nu demult se numea Cezar Ionescu Laurențiu. Acesta a părăsit recent grupul dedicîndu-se familiei.

Sînt binecunoscuți în cluburile studențești din Iași. Dealtfel, debutul în muzica folk și l-au făcut în acest oraș la clubul «30 Decembrie». Consacrarea propriu-zisă le-a adus-o însă participarea la festivalul «Primăvara baladelor» unde au obținut premiul special al juriului. Au urmat cîteva înregistrări la posturile de radio Iași și Cluj în topul cărora se află și în prezent. De curînd, după o remarcabilă prezență în cadrul Cenaclului Flacăra ținut la Craiova, au urmat cîteva apariții la televiziune, fiind actualmente în plină competiție la Tele-Top. Ca mai toți tinerii care practică acest gen de muzică, și Flacăra Folk '73 cîntă numai propriile-i compoziții.

Textele aparțin, în general, membrilor grupului, în ultima vreme apelîndu-se cu succes și la lirica actuală.

George STANCA

YES—«CLOSE TO THE EDGE» (ATLANTIC) (I)

Creatori aparținînd muzicii *progressive rock* și-au petrecut ultimii ani aprovizionînd cu muniții marea armată a vechiului și bunului rock-and-roll. Cea mai mare parte a rock-ului progressive are o chemare strict limitată, strălucirea sa inițială dovedindu-se a fi, odată cu trecerea timpului, mai mult un bravado tehnic, și textele folosite, mostre de poezie seacă. Dar grupul YES nu este nici pe departe acel grup de artă care să cadă sub tăișul unor atît de drastice concluzii. Este cu siguranță adevărat că nu există nici un strop de sudoare în muzica sa (în orice caz, așa apare pe acest disc); este o muzică detașată, care te invită mai mult să participi decît să-ți asalteze întreaga ființă precum cel mai bun rock-and-roll.

Însă implicațiile negative ale acestor calități abia dacă ies la iveală. Muzica grupului YES nu e deloc sterilă, ea strălucește cu o prospețime și o cruditate care nu par să se șlefuiască rapid. Membrii formației nu se abțin deloc să folosească synthesizer-ul și aparatele de studio, dar tehnologia YES este mult mai îndepărtată de minciuna spectaculoasă decît cea a oricărei alte formații similare. Ei știu cu precizie ce poate face această tehnologie și cum poate fi folosită cel mai bine, încît, cu toate că muzica lor nu poate exista fără ea, niciodată nu-l fac pe ascultător deplin conștient de prezența ei. În cele din urmă cel care atinge simțurile și sensibilitatea auditorului este *sunetul*, efectul.

Formația manipulează frumos și cu siguranță întregul sunet de proporții uriașe, nu numai manevrînd contraste care-ți opresc respirația, dar, de asemenea, dînd unui sentiment primăvăratic nebulos perspective mai largi, mai spațiale. Fiecare element este folosit pentru a îmbogăți sau a modifica o stare și niciodată nu ai impresia că un anumit pasaj există doar pentru simplul fapt că RICK WAKEMAN a descoperit un nou sunet pe moog-ul său.

Cu «CLOSE TO THE EDGE» («Aproape de limită»), al cincilea album al lor, membrii grupului YES (RICK WAKEMAN-keyboards, STEVE HOWE — chitară, CHRIS SQUIRE — bas, JON ANDERSON — vocal și BILL BRUFORD — baterie, ultimul făcînd ulterior un «schimb de locuri» cu ALAN WHITE de la KING CRIMSON) au creat un limbaj muzical coerent din elementele disparate folosite de muzicienii «progressive», de mulți ani. Temerile stîrnite de «FRAGILE» (precedentul album), că se vor dezvolta într-o direcție tehnică superbă, dar lipsită de emoție, sînt împrăștiate de trei piese extinse ale căror scăderi sînt numai suprapreocupare de a pune amprenta sunetului ușor identificabil YES pe orice moment și textele care, prea des, sînt mai mult o barieră decît o punte de legătură între ascultător și muzică. Cea mai mare parte a creditului pentru sentimentul existent pe acest album trebuie acordat lui STEVE HOWE, a cărui chitară de obicei conduce ea stabilirea și dezvoltarea temelor. Modul în care cîntă este un exemplu de idei muzicale studiate, combinate cu un atac intuitiv, care înlătură acuzațiile de perfecțiune dulce aduse grupului din cînd în cînd. Și, deși ceilalți cîntă mai mult cu experiență decît cu pasiune, efectul general aduce cu sine, dacă nu o adevărată destindere, în orice caz măsura exactă a libertății, măsură necesară pentru a păstra controlul astfel ca totul să nu devină constrîngere.

Prima față este dedicată toată imprimării care dă titlul albumului. Ca de obicei — și acest «ca de obicei» poate deveni foarte curînd o problemă, dacă nu se acordă mai multă atenție în variația a ceea ce a devenit aproape o schemă — deschiderea este o lungă parte instrumentală (după un incitativ efect sonor care combină susurul de izvor cu ciripit de păsărele și sunete de clopot), condusă de chitara lui HOWE.

Florian PITTIȘ

(Va urma)

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Meșterul Manole	Phoenix	9
2	2	Negru Vodă	Phoenix	21
3	3	O, rămîi	Romanticii	8
5	4	Amintiri	Progresiv TM	7
6	5	Străinul	Dida Drăgan	5
4	6	Seara	Anda Călugăreanu	14
8	7	Pași pierduți	Magic	4
10	8	Ei sînt amicii mei	Mondial	2
—	9	Undeva	Olimpia Panciu și Marius Țeicu	1
7	10	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	17

Compozitori: 1 și 2. Nicolae Covaci; 3. Teodor Tufiș; 4. Ladislau Herdina; 5. Petre Magdin; 6. Radu Șerban; 7. Ovidiu Șurteac; 8. Iuliu Merca; 9. Marius Țeicu; 10. Mihai Dumbravă.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP «FLACĂRA», TALON NR. 42

premieră românească

viforniţa

Parteneri, cîndva, în «Camera albă». Parteneri, acum, în «Viforniţa»: Silviu Stănculescu şi Ion Besoiu.

Este drept şi necesar să nu trecem cu vederea amănuntul că în persoana regizorului Mircea Moldovan întrevedem, ca o primă realitate, făgăduinţa unei consecvenţe, aceea de a nu-şi rupe preocupările regizorale din perimetrul actualităţii, şi încă al unei actualităţi care are şi un supranume precis: satul contemporan. Desigur, există toate şansele ca această concluzie să pară oarecum pripită, nu lipsesc voci care susţin că nu se poate sta de vorbă doar după două filme. Depinde ce filme. Dacă dincolo de ele se pot desluşi sîrguinţa şi un anumit refuz al succesului uşor, avem toate motivele să bănuim că, nu întîmplător, Mircea Moldovan a debutat cu *Fraţii* şi a continuat cu *Viforniţa*, amîndouă istorii, mai mult sau mai puţin dramatice, desprinse dintr-o lume în care transformările morale, înnoirile de conştiinţă, îşi au legităţile lor: lumea satului. Realităţile vieţii — şi dintre ele nu lipseşte nici bunul-simţ — ne-au convins de fragilitatea aşteptării unui *mare film* al unei etape anume din biografia noastră cea nouă. Se vîntura, nu chiar atît de demult, o întrebare de felul: «unde este marele film al colectivizării?», se căutau imposibile expresii definitive, îngheţate, ale unui proces care a închis în el atîta zbatere umană.

«Viforniţa» îşi propune să reamintească acest adevăr, şi chiar dacă nu găseşte toate căile cele mai convingătoare, rămîne, în datele sale esenţiale, o încercare meritorie de-a descifra implicaţiile etice ale unei copleşitoare acţiuni de statornicire a noului.

Viaţa unei aşezări omeneşti, în care, aşa cum este şi firesc, sălăşluiesc şi şovăiala şi teama de ceea ce ar putea însemna o tulburare a unor relaţii sociale, este văzută cu *ochii unui om care a priceput tîrziu*, şi nu fără sacrificii, substratul acelei temeri. Un activist confundă acţiunea cu ordinul, oamenii — cu numărul, îşi planifică, fie ce-o fi, să termine colectivizarea în trei săptămîni. Lecţia de viaţă pe care o va primi este aceea de a înţelege cinstit, responsabil, ce se afla în spatele *grabei sale:* neîncrederea în oameni. Întors în sat, confruntat cu duritătile reale, nu închipuite, ale momentului de răscruce pe care-l trăiesc locuitorii, şi-i va apropia, va învăţa din mers, ca să spunem aşa, preţul eforturilor cu care un copac este smuls din pămînt cu rădăcină cu tot. Din păcate (în ultima vreme, mai la toate filmele noastre inspirate din tematica lui *azi* există un *din păcate*, la capătul premiselor de substanţă cu care se pleacă la drum), şi în acest film demersurile principale ale eroului sînt acoperite de înfruntări colaterale. Doar în aparenţă ele întreţin conflictul, în realitate nu fac decît să-l fărîmiţeze, să acapareze ecranul cu mici tablouri (de viaţă, ce-i drept), unele interesante în sine, altele doar pitoreşti, şi care amînă mereu căutarea bobiţei de aur curat de dragul căreia se şi face un film, la urma urmei. Eroul cazului de faţă se angajează pe un drum greu, care nu este al pocăinţei, ci al înţelegerii, şi ni s-a părut o frumoasă idee a scenaristului (Petre Sălcudeanu) de a-l da drept părtaşă, la bine şi la rău, pe propria sa mamă, care acceptă să hălăduiască prin văgăuni, pentru a-i pregăti fiului un ceai cald. Regizorul a exploatat, la început, cu abilitate amănuntul, pentru ca în cele din urmă să se lase cucerit excesiv de farmecul verbal al bătrînei ardelence şi de exploziile sale de autoritate maternă. Într-o concepţie mai echilibrată a filmului s-ar fi făcut mai mult loc ciocnirilor dintre protagonist şi fiul său, un tînăr în căutare de certitudini, personaj promiţător şi el la primele apariţii, dar neglijat pe parcurs (de reţinut numele interpretului, Cosmin Ghiară). Expediată ni se pare a fi şi drama învăţătorului,pe nedrept alungat din sat. În general, filmul s-a rotit în jurul unor adevăruri pe care le vom recunoaşte întotdeauna ca făcînd parte din dialectica existenţei noastre, dar pe care le-a închis în carapacea unor enunţuri literare, nu le-a acordat şansa de a se transforma în cinematograf. Mă gîndesc la graba cu care a trecut aparatul pe lîngă acel ţăran care spune «eu sînt făcut pentru pămînt, nu pentru politică» şi cît de puţin a pătruns dincolo de gardurile oamenilor, în casa acelei activiste care zice «tovarăşe prim secretar» *cu o nespusă tandreţe*. La acest al doilea film, Mircea Moldovan încă nu a izbutit să aleagă tot grîul de neghină. uneori lasă impresia că nu are curajul, absolut necesar unui cineast, de a lucra nu numai în spiritul scenariului ci, atunci cînd este cazul, şi împotriva lui. Mai multă hotărîre de sine s-ar fi cuvenit şi în colaborarea cu tînărul operator Ion Marinescu, a cărui înzestrare — mai ales pentru portretistică — nu o contestăm, dar care se lasă sedus pe alocuri de extravaganţa inutilă a unor unghiuri de filmare. Aş pune, de data aceasta cu semnul plus în faţă, tot în seama regizorului, meritul de a atrage de partea filmului actori mai puţin cunoscuţi, precum Luiza Orosz, Cosmin Ghiară, Ferencz Bencze. Cît despre Silviu Stănculescu şi Ion Besoiu, despre aceştia îndrăznesc să afirm că sînt buni pe cont propriu. Personalitatea lor o domină, de multe ori, pe cea a personajelor, ei o întregesc, nu o cîrpesc, pe loc, pe colo, cu ce se poate. Dacă Ion Besoiu a fost mai norocos în ultima vreme în colaborarea sa cu cinematograful, nu acelaşi lucru se poate spune despre Silviu Stănculescu, pe care jocul capriciilor, atît de propriu lumii filmului, nu l-a iertat deloc.

Să sperăm că *Viforniţa* reînnoadă firul unei cariere care merită omagiul unor roluri cu miez şi tîlc.

Magda MIHĂILESCU

actori şi roluri

CATHERINE SPAAK este, de la o vreme, mai mult «Signora Dorelli» (*pentru a risipi* orice confuzie — soţia cîntăreţului Johnny Dorelli) decît vedeta răsfăţată de cineaşti.

cine, ce, unde, cînd ?

● «Oaia turbată», iată o peliculă franceză, în curs de turnare, evocînd pe de o parte titlul celebrei comedii de Aurel Baranga, şi amintind, pe de altă parte, prin venalitatea personajului principal, de nu mai puţin celebrul «Topaze» al lui Marcel Pagnol. Jean Louis Trintignant şi Romy Schneider, secondaţi de un grup numeros de nume sonore, sînt dirijaţi de Michel Deville.

● Rezultatul colaborării dintre Stanislaw Lem, binecunoscut autor polonez a numeroase scenarii de «science-fiction», şi compatriotul său, celebrul regizor Andrzej Wajda, va fi filmul de gen «Invazia de pe Aldebaran».

● Walther Matthau («Floarea de cactus», «Hello, Dolly»),într-o ipostază inedită: spărgător modest în pelicula intitulată «Omoriţi-l pe Charley Varrick». Realizator, Don Siegel.

● În studiourile cinematografice din Erevan, regizorul Ara Vauni a terminat filmul «Patriarhul scenei armene», dedicat vieţii şi creaţiei lui Gurghen Geanibekian, decanul de vîrstă al scenei şi filmului din Armenia sovietică.

● Gina Lollobrigida, actriţă al cărei farmec pare că nu se epuizează, a culeş în volumul intitulat «Italia mea», sute de fotografii executate de actriţă în patria sa. Iat-o pe «Lollo» în studiourile de televiziune pariziene prezentînd telespectatorilor volumul său de fotografii. Aşadar, arta fotografică, un «violon d'Ingres» al Ginei.

MEMORIILE LUI ŞERBAN CIOCULESCU (XXXIX)

Mă întorc iarăşi la cafeneaua pe care de atîtia ani n-o mai frecventez. Este desigur cel mai vechi local din Bucureşti. Se vede că de aceea cafeneaua-cofetărie, restaurantul şi hotelul din zilele noastre se cheamă «Bucureştii». Vechimea lui urcă la aproape un secol şi jumătate în urmă, cînd într-o altă configuraţie urbanistică a capitalei Ţării Româneşti, pe locul acela se afla casa boierilor Slătineni, care dispunea de o sală mare de recepţie. Aci, în alte încăperi ale aceleiaşi curţi, şi-a instalat în anul 1835 Societatea Filarmonică, întemeietoarea atît a şcolii, cît şi a teatrului românesc, şcoala de teatru, de muzică vocală şi de literatură, pusă sub conducerea directă a lui I. Eliade. Cînd trecem, aşadar, pe Calea Victoriei, întoarcem colţul pe str. Edgar Quinet şi la capătul ei ajungem pe strada Academiei, să ne amintim că pe aceste două laturi pe care le parcurgem în nu mai mult de trei-patru minute, s-au pus, în continuarea şcolii de la Sfîntul Sava, a lui Gheorghe Lazăr, temeliile culturii naţionale moderne, prin rîvna patriotică a colonelului Ioan Cîmpineanu, unchiul lui Ion Ghica şi a altor contribuabili din rîndul cărora nu lipsea I. Slătineanu. Cheltuielile erau mari. Numai chiria sălii de clasă era de 530 de lei pe lună. Ţintele mărturisite ale Societăţii Filarmonice erau concretizate în articolul 5 al regulamentului ei:

«Scopul Societăţii Filarmonice este cultura limbii româneşti şi înaintarea literaturii, întinderea muzicii vocale şi instrumentale în Principat şi spre acestea formarea unui teatru naţional».

Scurt şi cuprinzător! În anul următor s-a cumpărat locul pe care ulterior a fost clădit Teatrul Naţional şi care a fost inaugurat mult mai tîrziu, după aproape o trecere de douăzeci de ani. Întîiul local a fost deschis tot într-o sală a caselor Slătineanu, închiriate lui Girolamo Momolo Cardini, soţul Momuloaei, vara primară a mamei lui I.L. Caragiale. Italianul, sudit (cetăţean) austriac, a fost antreprenorul hotelului, al restaurantului, precum şi al strălucitei săli, amenajată pentru balurile zise ale nobilimii. În sala teatrului a funcţionat, începînd din luna martie 1835, şcoala publică de muzică vocală şi instrumentală pentru tineretul de ambe sexe, care era pregătit, fără plată pentru spectacolele teatrale cu muzică şi în vederea întemeierii unei opere naţionale. Acesta a fost primul teatru naţional român care s-a inaugurat cu comedia lui Molière, *Silită căsătorie (Le Mariage forcé)*, în traducerea lui Costache Aristia, la 11 martie 1835. Din repertoriul molieresc s-au mai reprezentat în cursul aceluiaşi an *Amfitrion*, *Amorul doctor*, *Doctorul fără voie* şi *Vicleniile lui Scapin*.

Să nu mă abat însă de la obiectul acestor amintiri, rătăcindu-mă prin alte vremuri, de eroice începuturi, săvîrşite pe aceleaşi locuri. Pentru că i-am pomenit pe Caragiale şi pe bogata lui mătuşă, voi mai aminti că printre primii elevi de conservator din acelaşi an s-a numărat Costache Caragiali, unchiul lui Caragiale, iar printre primele eleve, Caliopi, născută Caloropol, viitoarea soţie a lui Luca Caragiali, tatăl marelui scriitor. Nu sînt urme, în opera lui I.L. Caragiale, că ar fi frecventat cafeneaua Capşa, dar este foarte probabil că nu a ocolit-o sistematic. Întîlnirile, în genere, le dădea la cîte o berărie, preferinţa sa îndreptîndu-se către berea blondă, consumată cu repetiţie. Mă întreb dacă, întorcînd şi el colţul pe strada Edgar Quinet de astăzi, sau trecînd pe podul Mogoşoaei, numit Calea Victoriei după încheierea războiului pentru independenţă, se va fi simţit înconjurat de fantomele scumpe ale trecutului, cu conştiinţa că lui i-a fost dat să ducă la culmile ei literatura noastră dramatică despre a cărei existenţă, cu numai cincizeci şi cinci de ani în urmă, nici nu se putea vorbi. Într-adevăr, cu *D-ale carnavalului*, care s-a reprezentat prima dată la 8 aprilie 1885, se încheie seria comediilor lui Caragiale, intrate în repertoriul Teatrului Naţional, cu cincizeci de ani în urmă se dădeau pe scena sălii Momulo *Mahomet* de Voltaire şi *Amfitrion* de Molière, piese menite să stimuleze literatura noastră dramatică în pregătire.

Umblăm cu toţii pe urmele unor paşi nebănuiţi, sîntem înconjuraţi, cum spunea Victor Eftimiu în memoriile lui, de *fum de Fantome*. Ce este însă şi mai trist, dacă întîrzii parcă voit intrarea în subiect, e faptul că şi amintirile mele despre Capşa sînt populate în marea lor majoritate, ca să mă exprim numeric, de fantomele unor scumpi dispăruţi: Alexandru Cazaban, Mihail Sorbul, Ion Minulescu, Tudor Arghezi, Adrian Maniu, Giacă (George) Borneanu, Vladimir Streinu.

Aş încerca să evoc în rîndurile ce urmează pe Adrian Maniu.

Adrian Maniu nu era numai un poet de primul rang, era şi un bărbat extrem de interesant. Se ştie că relaţiile de la individ la operă, în genere, sînt foarte variabile şi că un scriitor sau artist excepţional poate părea *prima vista* şi nu numai atunci, cu totul şters, şi viceversa, un artist sau un scriitor nul poate face, la simpla vedere sau în conversaţie, impresia cea mai bună. La Adrian Maniu, omul era tot atît de remarcabil ca şi opera. Era înainte de toate ceea ce se cheamă un bărbat «bine», adică înalt, cu trăsături fine, cu privirea profundă, cu fruntea vastă, cu mîini de pianist şi cu o distincţie aristocratică. Se trăgea dintr-un neam de intelectuali bănăţeni, iar bunicul său, Vasile Maniu, fusese membru al Academiei Române. El însuşi era, înainte de 1944, membru corespondent al Academiei Române, ca şi Ion Pillat şi Em. Bucuţa, dintre poeţii care tuseseră chemaţi de înaltul lor.

La cafenea, comanda un filtru, din care bea pe îndelete, vorbind rar, dar cu apropouri totdeauna spirituale şi uneori foarte muşcătoare. Nu-i plăceau însă «bancurile», nu făcea haz la anecdote. Era străin de orice politică, dar era un publicist de stînga, cu toată convingerea. Îi admiram inelele cu pietre şi incizii antice, care-i împodobeau degetele lungi şi subţiri. Îi plăcea să le arate, dar ascundea proveniţenţa lor. Ştiam că era un mare colecţionar, că locuinţa sa era un adevărat muzeu, cu tot felul de obiecte de artă, dar nu m-a invitat niciodată să-l vizitez, nici eu n-am stăruit să-i violez secretul. Mai ştiam că era nespus de dibaci în depistarea vechilor colecţii disponibile, că se tocmea cu şiretenie de vulpoi bătrîn, fără să-şi trădeze preferinţele, alegînd totdeauna mai multe piese şi lăsînd pe vînzător să se înşele singur în evaluarea fiecăreia. Îşi formase gustul artistic în cercul lui Alexandru Bogdan-Piteşti, protectorul lui Ştefan Luchian şi al atîtor alţi artişti şi scriitori. Dintre aceştia din urmă, i-aş numi, pe lîngă Adrian Maniu, pe Tudor Arghezi, pe Ion Minulescu şi Claudia Millian, soţia lui, pe Mateiu I. Caragiale şi mulţi alţii, pînă la foarte tînărul debutant Horia Robeanu, care i-a fost scurtă vreme secretar.

La Capşa, evenimentul cel mare era pentru Adrian Maniu sosirea din Ardeal sau din Banat a vechiului şi statornicului său prieten, pictorul Anastasie Demian, ale cărui debuturi le sprijinise călduros, după încheierea primului război mondial. Atunci Adrian, căruia îi plăcea să treacă drept cinic, se roşea de plăcere ca un adolescent la vederea întîlnului său amor. Era nespus de simpatic în această ipostază, de admirabil camarad, privit cum «tăinuia» în *sotto voce* la aceeaşi masă la care ceilalţi capşişti îi deveneau brusc indiferenţi.

Nu mi-amintesc întocmai cum, într-o dimineaţă de martie a anului 1962, dintr-o mapă cu conţinut misterios, a scos mai multe file de hîrtie, jumătăţi de coală şi cu o trăsătură de stilou, sigură, dar fină, a schiţat într-un sfert de oră trei profiluri şi un «trois-quart» al unei tinere de la o masă vecină. Pe una din ele, pe care o dau în reproducere, a scris «La Capşa/ lui Cioculescu S./ fără capsă/ Adrian/ 1962/ idem». Pe alta a scris «1962/ 20/ III/ pour Cloc,» pe a treia, «lui Serban C./ pentru că o ginea/ Adrian/ 1962/ 20/ III», iar pe ultima a pus o semnătură grăbită şi data anului. Fratele talentatei pictoriţe Rodica Maniu avea, aşadar, şi el stofă de artist plastic; dacă ar fi urmat conservatorul, ar fi dat poate, în locul unui poet de mare originalitate, un tot atît de personal pictor sau desenator.

Pe lîngă filtru, Adrian lua un coniac de 50 de grame, ca să nu spun o cinzeacă de coniac. La o jumătate oră, comanda altul, iar dacă mai zăbovea la aceeaşi masă, al treilea. La mirarea mea, îmi răspundea:

«Sînt cardiac, băutura mea e vasodilatatoare».

Într-adevăr, nu l-am văzut niciodată beat. Ţinea la băutură. Coniacul i-a întreţinut viaţa pînă la vîrsta de 77 de ani, pe care-l purta zvelt şi distins ca un diplomat englez, minus idenul (de la Eden!).

Fusese avocat în tinereţe şi piedase în penal. Mai tîrziu a fost inspector-general în Ministerul Artelor. N-avea însă stofă nici de pledant, nici de birocrat. Era artist pînă în vîrful unghiilor. Îţi făcea plăcere să-l priveşti şi să-l auzi torcîndu-şi firul unei dialectici uneori derutante.

butelia de aragaz

Nu demult, amicul, doritor să fie cît mai sincer şi deci convingător în sărăcia lui, mi-a spus că a avut atîtea datorii încît pentru a şi le plăti a trebuit să-şi vîndă butelia de aragaz.

— Ei, cîteva sute, zic.

— Ba cîteva mii, zice.

Destul de impresionat de preţul vînzării (peste 2 000 de lei), nu i-am mai dat nici un ban împrumut. Mai demult, cînd umblasem după o butelie pe la fel de fel de factori responsabili, aflasem că nu costă mai mult de 375 de lei. De fapt, atît costă o butelie de aragaz la stat, după ce aduci adeverinţe şi-ţi aştepţi rîndul ani de zile. Luînd ziarul în mînă, am urmărit o vreme cursul buteliilor de aragaz, constatînd că unele se vînd condiţionat şi altele nu, mai ales marţea şi vinerea. De ce? Naiba ştie! Aşadar, iată-mă urmărind anunţul simplu, fulgerător: «Vînd butelie de aragaz, tel...». La telefon mi-a răspuns o femeie care mi-a cerut să revin pe seară, «cînd va veni soţul, el ştie, se ocupă cu...» Seara mi-a răspuns soţul, care m-a întrebat dacă sînt om serios, pe care se poate conta. I-am mărturisit că sînt foarte serios, chiar prea serios, şi astfel iată-mă cu domnul M...u în staţia Sf. Vineri, aşteptîndu-l pe 1.

— Aveţi banii la dumneavoastră?, m-a luat pe departe butelistul.

— Nu toţi, doar ştiţi că nu-i bine să...

— Trei, ne-am înţeles aşa, nu?

Socrul lui M. urma să se mute la ei, dar mai întîi să vîndă butelia şi să le dea lor banii. Bătrîn, cu ochi lăcrămoşi, a desfăşurat butelia ca s-o vedem (?!), ce frumoasă e, ce minunată, ce scumpă! Mai ales scumpă, de şase-şapte ori mai mult decît preţul oficial. Lămurit, văzînd cu ochii mei ce marfă nepreţuită este o banală butelie de aragaz, am încheiat tîrgul la preţul de 2 400 de lei cu M., urmînd ca eu să-i dau banii, şi el — butelia a doua zi. Fericit că îndeplineşte «condiţia» ginerelui, bătrînul ne-a servit cu un păhărel de ţuică. Pe faţa lui se vedea limpede marea admiraţie pe care o nutrea pentru talentul de «comersant» de butelii al lui M. Pentru curajul lui! Cum aveam să aflu mai pe urmă, «se încuscreau» de mai multe ori pe zi.

Familia T. este o familie dintre cele mai obişnuite. Mama, tata, băiatul şi bunica. De curînd au avut norocul să primească un apartament într-un bloc nou şi odată cu ordinul de repartiţie au dat un anunţ: «Vînd urgent godin, butelie, pat, şifonier, galerii, pilotă puf nouă. Tel...» Casa era vraişte, toţi împachetau de zor, alergau după sfoară, se băteau cu palma peste frunte cînd îşi aduceau aminte de încă un lucruşor uitat pe perete, cărau ce era de cărat la poartă, «nu mai vine maşina ala cu Gicu?», întreba mereu bunica.

— Bună ziua. Am venit pentru anunţ, zic.

— Vorbeşte cu dumneaei, zice «tata» cu televizorul în braţe.

Dumneaei e bunica, o bunică frumoasă, cu faţa mare şi rotundă încercuită de o basma înflorată, cu bărci şi palmieri.

— Da, da, zice şi mă pofteşte în bucătărie.

— M-ar interesa butelia, zic.

— Butelia? Da, da, dar să ştii mata că n-o dau decît dacă iei şi godinul, patul, şifonierul, galeriile şi pilota. 5 000 de lei, atît face, atît cer.

— Bine, dar aş dori să cumpăr numai butelia.

— Butelia singură n-o dau.

Aproape este inutil să mai scriu cum arătau «completările» buteliei; nişte scînduri jalnice, o aşa-zisă pilotă în care era tot atîta puf cît are găina pe pîrlit şi un godin găurit. Între toate acestea trona ca o altă minune a lumii butelia de aragaz, cea care dădea cu adevărat preţul. Mi s-a făcut silă. Între «comersantul» M. şi bunicuţa T. deosebirea era aceea dintre escroc şi găinăriţe. Amîndouă la fel de întristătoare, amîndouă hoţii afişate cu nerusinare la ziar, în văzul lumii.

Iulian NEACŞU

I.I.S VICTORIA

IAȘI

VĂ
OFERĂ
MĂTĂSURI
~~MODERNE~~
ÎN
COLORIT
VARIAT

CENACLUL FLACĂRA ÎN JUDEȚUL HARGHITA

Doru Stănculescu și Sorin Minghiaș, pentru prima oară iarna în Miercurea Ciuc.

Cum a fost (XI)

4 ore și 20 de minute, non-stop, a durat întîlnirea dintre membrii *Cenaclului Flacăra* și gazdele lor, iubitori de muzică și poezie din Miercurea Ciuc și, de fapt, din întregul județ Harghita. N-aș vrea să polemizez cu nimeni, dar sala Casei de cultură din capitala județului Harghita a găzduit cea mai reușită seară a cenaclului nostru. Și asta nu numai pentru că la Tușnad, unde aveam să dormim, ningea cu zăpezile noastre de altădată, «prevestite» în *Flacăra* de Nicolae Topor, ci pentru că la Miercurea Ciuc am întîlnit cel mai potrivit și omogen public de pînă acum. Politicos-circumspect, pînă a început să ne cunoască și să simtă că sîntem cu adevărat acolo, aplaudînd și nefluierînd, atunci cînd pe scenă se cîntau melodii sau se recitau versuri pe care le iubesc, ori le descopereau atunci, păstrînd o liniște călduroasă cînd momentul o cerea sau fredonînd împreună cu cei de pe scenă refrenele noastre ale tuturor. Nu delimitez momentele poeziei de cele ale muzicii decît pentru a-i face pe cititorii noștri să înțeleagă mai exact cine a recitat și cine a cîntat. Căci noi, cei prezenți în sala din Miercurea Ciuc, știm că muzica și poezia nu s-au despărțit nici o clipă în seara aceea de 26 noiembrie.

Poezii au recitat Anca Pandrea *(Poetul* de George Coșbuc, *Trebuiau să poarte un nume* de Marin Sorescu), Mariana Cercel *(Viață* de Laszloffy Aladár, *Aici se odihnesc* de Niculae Stoian), Dinu Ianculescu *(Aicea, printre ardeleni* de Mihai Beniuc, *Dar privitimă-n ochi* de Geo Dumitrescu). Pentru că, așa cum a spus — uneori trebuie să mai ridicăm ochii și la cei dinainte, asta însemnînd de 2-3 ori pe zi — Adrian Păunescu a recitat *Oltul* de Octavian Goga. Deși anunțat cu căldură de conducătorul cenaclului, secretarul cenaclului, Dorin Tudoran, a citit înfrigurat *Cu gheața lumii pururi.*

Partea muzicală (cam impropriu și incomplet numită așa, dacă ne gîndim la excelentele texte ale melodiilor cîntate) a fost susținută de prietenii fideli și prețuiți ai *Cenaclului Flacăra*. Doru Stănculescu și Sorin Minghiat au cîntat, cu și fără microfon, *Ai, hai, Cîntec între apele țării* și *Avram Iancu* (ultimele două pe versuri de C. Săbăreanu), *Baladă de copilărie* (Adrian Păunescu), *Tango des roses, Săraca fată, săraca* și *Sinuciderea lui Don Juan* (Ion Minulescu) Ajutîndu-se cu talent de o chitară și un contrabas, Erika Ioja și Carol Horvath au oferit în limba română *Florile* și *Unde ai fost*, iar în limba maghiară au depănat povestea unei *Păsări măiestre* și tainele unui *Cîntec infidel*. Lipsit de acompaniamentul înaripat al maestrului Mirăuță, răpit, pare-se, de un O.Z.N., Benone Sinulescu a făcut ce a făcut, adică a cîntat excelent cîntece populare, cîntece de petrecere și o romanță, compoziție personală, din care s-a înțeles că, deși încălțat cu pantofi *Lob*, dînsul ar vrea să mai calce descult pe brazdele din comuna natală, Siriu. Ciberneticianul Mircea Florian l-a acompaniat cu exactitate programatică la chitară. Mircea Florian a cîntat și singur *Leul, La făgădăul de piatră, Împreună, Declarație despre problemele păcii* și *ale războiului* și odată cu sala *Cînd mă gîndesc că mă gîndesc la mama* și *Podul de piatră*.

Stimulat de rigoarea întrebărilor puse de oameni crescuți în iubirea față de hochei, Constantin Teașcă a fost autorul unor răspunsuri mai puțin hazlii ca altădată, dar ferme, uneori memorabile *(Eu am pătimit mult cu munca, așa zisă, colectivă din fotbal, fiindcă am răspuns întotdeauna singur. Mai bine pierd «coloniile» decît un principiu. N-aș accepta să devin antrenor al echipei naționale decît după ce aș forma o echipă de club constituită din cel puțin 11 fotbaliști de bună clasă sportivă și morală).*

În încheierea serii, înainte de a mulțumi celor prezenți în sală, redacției ziarului *Informația Harghitei* pentru invitația pe care a făcut-o *Cenaclului Flacăra* de a veni la Miercurea Ciuc, Adrian Păunescu a recitat (acompaniat de toate instrumentele aflate pe scenă) poeziile: *Calul călare, Viață de excepție, Da, mai avem* și o inedită, *Repetabila povară*.

În drum spre București, amintindu-ne că florile numite garoafe sînt roșii și din pricina lui Geo Dumitrescu, am oprit la Sinaia, unde l-am sărbătorit pe poet din două motive: fiindcă zăpada este albă și din pricina sa și pentru că luni, 3 decembrie, va fi printre noi la *Cenaclul Flacăra*

Bineînțeles, și viitoarea ședință va fi cea mai frumoasă.

Dorin TUDORAN

Luni, 3 decembrie, Cenaclul Flacăra revine la sediul său din strada Slătineanu nr. 16 cu următorul program:

— Antologie Flacăra — Geo Dumitrescu

— În discuție, poezii de Teodor Vasilache și Ilie M. Stan

— Vor cînta Dorin Liviu Zaharia și Nicu Vladimir

Marți, 4 decembrie, cenaclul va răspunde invitației școlii militare de ofițeri ai Ministerului de Interne.

Acolo, printre ardeleni, Dinu Ianculescu

O telegramă de la Miercurea Ciuc

Pentru noi, cei din Harghita (pentru că au venit spectatori și din alte localități ale județului, nu numai din Miercurea Ciuc), prezența Cenaclului Flacăra credem că a marcat deschiderea unui drum spre o viață spirituală mai efervescentă, care ne va ajuta să ne achităm mult mai bine de sarcinile ce ne revin din programul ideologic al partidului nostru, în ceea ce privește edificarea unei conștiințe solide a maselor, pentru angajarea tot mai puternică a tuturor oamenilor muncii, în efortul întregului popor de înflorire continuă a patriei noastre dragi — România socialistă.

Doresc să mulțumesc și pe această cale redacției revistei «Flacăra», cu deosebire redactorului șef Adrian Păunescu, pentru seara plăcută și instructivă, cu o puternică rezonanță educativă, ce ne-a fost oferită cu acest prilej.

Nutrim încrederea că ne va fi oferită cît mai curînd revederea cu Cenaclul Flacăra.

Alexandru ȘZEKERES
secretar al Comitetului județean P.C.R. Harghita

Dorin Tudoran

Fotografii de Ion PREDOȘANU

CENACLUL FLACĂRA ÎN JUDEȚUL HARGHITA

Citește Mariana Cercel.

Erika Ioja cu o chitară mai mică, și Carol Horvath, cu un contrabas normal

Anca Pandrea recitindu-i pe Coșbuc.

Constantin Tănase: Mai bine pierd «coloniile» decît un principiu.

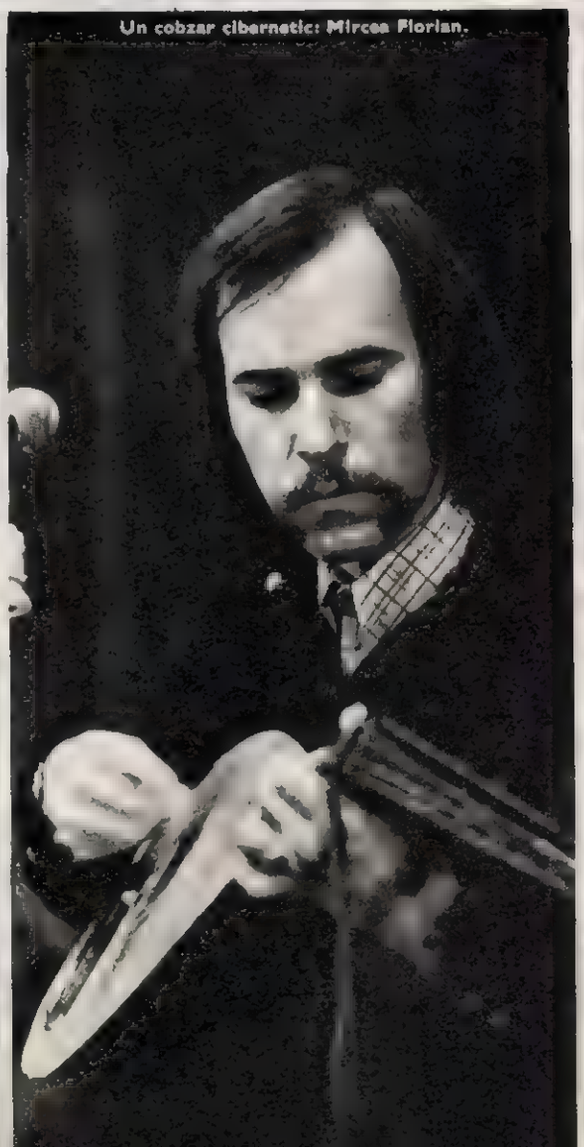

Un cobzar cibernetic: Mircea Florian.

Benone Sinulescu: Ia, ia, ia, noroc, ia, ia!

Ing. Nicolae Savu: Orice zgomot poate deveni un sunet muzical.

Fotografii de Emanuel TĂNJALĂ

STRADA: un drum pe care se poate merge de la un om la altul

Strada, cum scrie în cuvîntar la pagina 804, nu este altceva decît «un drum (pavat) în interiorul unui oraș, de-a lungul căruia se înșiră de o parte și de alta casele». Bine-bine, dar ia hai să ne prefacem că nu știm nimic, să vedem atunci ce-i ăla «drum» ca să aflăm totuși ce-i aia «stradă». La pagina 263 din același cuvîntar drumul este «o fîșie îngustă și lungă de teren bătătorit, pietruit, pavat sau asfaltat pe care se poate ajunge de la un loc la altul». Aha, completăm definiția va să zică: strada este o fîșie îngustă și lungă de teren bătătorit, pietruit, pavat sau asfaltat pe care se poate merge de la un loc la altul în interiorul unui oraș, de-a lungul căreia se înșiră de o parte și de alta casele. Dar «fîșie», ce-o fi însemnînd «fîșie»? Iată, la pagina 307 aflăm că fîșia este «o suprafață lungă și îngustă de teren». În timp ce la pagina 822 suprafața este «o întindere limitată de teren...» Și așa mai departe, pînă observi că noi explicînd cuvîntul prin cuvînt te înfrunți cu o definiție enormă și rece ca un balaur căruia i se înmulțesc capetele pe măsură ce tot tai din ele. Renunți la neomenească și amăgitoarea iluzie a definiției pe cuvinte și astfel, cum ne facem noi arătînări pentru alții, căuți cea mai sentimentală dintre definițiile de moment ale acestei albii de rîu orășenesc în care plutim clipă de clipă dintr-un loc într-altul, de la o stare la alta, veseli, triști, indiferenți, vii sau morți, de la un capăt la celălalt capăt, singuri sau împreună, oricum «la vedere» în acest acvariu în care sîntem și nu sîntem, după cum privim sau sîntem priviți.

Văzută astfel, strada pare un mare spectacol gratuit în care fiecare sîntem și spectatori și actori, interpretînd rolurile noastre zilnice de trecători care aleargă sau fug de ceva, bucuroși sau încruntați, tăcuți sau zgomotoși, neatenți, mirați sau doar întrebători. Spectacol la îndemîna oricui, în care apar și dispar îndrăgostiți, geamgii, librari, vînzători de loz în plic, militari și civili, elevi, magazine, cinematografe, nebuni și înțelepți, bețivi, bunici, autobuze, florărese, afișe, stîlpi, chioșcuri de răcoritoare, pălării, fulare, pantofi de tot felul, mîini ridicate, umeri căzuți, bocanci subțiri, ochi albaștri, poșete, cîini, ziare, vînzători de ziare fără ziare, profesori, artiști, doctori, redactori ai televiziunii, fotbaliști, batiste, mărgele, mere, roșii de seară, copii, bătrîni, maturi, mașini, torturi, biciclete, babe... eu, tu, el, noi, voi, ei, merg, mergi, merge, văd, vezi, vede... Strada este locul unde se pot folosi toate cuvintele dintr-o limbă, este trecerea de la un capăt de gînd la celălalt, de la o privire la alta. Este cel mai imens și omenesc spectacol, este vitrina prin fiecare căreia trecem în fiecare zi privind și priviți de semenii noștri, este drumul pe care se poate merge de la un om la altul resimțind cu plăcere forța de atracție a pămînteniilor.

Iulian NEACȘU

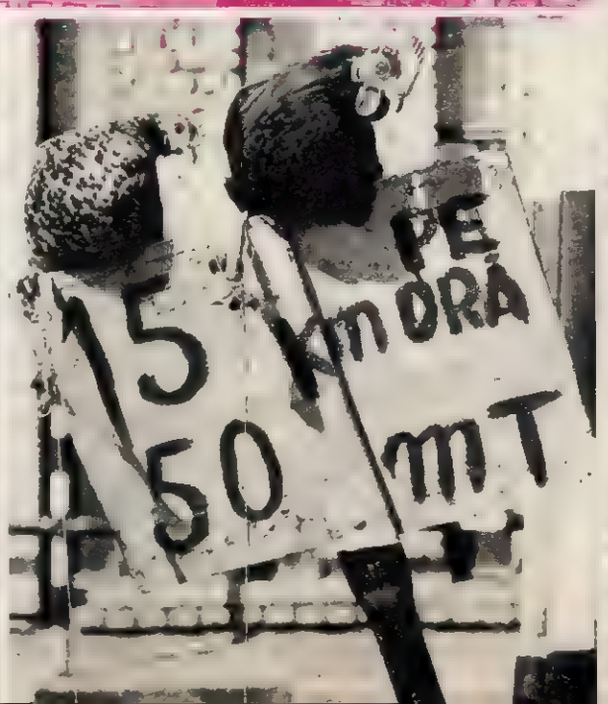

un fotbalist și o femeie...

Mă grăbesc să ajung la redacție. Tramvaiul, în drumul lui, nu se prea grăbește. Azi am parte de un vatman indolent, mă gîndesc în sinea mea, și-o să întîrzii iar la condică. Mă uit mai atent la cabina lui, la el, și observ că mănîncă. Mănîncă parizer și conduce tramvaiul. De-aia conduce poticnit. Și prudent. Îi înțeleg, n-o fi apucat omu' să mănînce înainte de-a intra în schimb, și-mi fac scrupule că l-am judecat aspru. În fiecare dimineață fac scorul semafoarelor. Pe drumul meu sînt nouă. Matinala mea partidă cu semafoarele are numai două rezultate: întîrzii sau vin la timp la program. Cînd e 6—3 pentru semafoare, adică șase indică roșu și tramvaiul e stopat, de fiecare dată, în jur de un minut, întîrzii sigur. La 5—4 pentru ele, mai am o șansă dacă fug de la stație pînă la redacție. Cînd e 5—4 pentru mine, adică întîlnesc cu tramvaiul meu cinci semafoare verzi, încep ziua de lucru respectîndu-mi prima — ca număr de ordine — obligație de om al muncii. La 6—3 sau 7—2 pentru mine, îmi pot permite luxul să descind din tramvai agale, ba chiar să fur, din mers, pe ultima lungime de plat a traseului — cum ar spune un cronicar de cros-country — titlurile cu cîrlig din ziarele de dimineață.

Azi am ghinion. Vatmanul mănîncă, tramvaiul o ține din frînă în frînă, semafoarele, în marea lor majoritate, sînt împotriva mea. A fost unul verde la început, dar au urmat șapte la rînd roșii. Am întîrziat. Nu-mi mai fac nici o speranță. Privesc distrat pe geam și-i invidiez puțin pe cei cîțiva muncitori care stau întinși, ca la plajă, pe asfaltul cald, turnat cu numai cîteva ore în urmă, pe un drum nou. La un stop zăresc, din profil, un tînăr cu o figură ce-mi pare cunoscută. Uite-l pe Vasile, îmi zic, de cînd nu l-am mai văzut... Ce-o fi făcînd aici, prin București? Tramvaiul pornește, ajunge în dreptul tînărului și constat că m-am înșelat. Nu e Vasile. Era și greu să fie. Facultatea a terminat-o acum vreo trei ani într-un oraș transilvan, apoi, parcă, a ajuns în Oltenia. Într-o circumscripție medicală sătească. Și el, și soția lui. Amîndoi, doctori. Întîrziat iremediabil de la program, mă las pradă gîndurilor, amintirilor despre Vasile.

*

Fost mare jucător. Titular, nu o dată, în echipa națională. Mare fotbalist și tot pe atît de mare golan. Scandaluri multe, iertate sistematic pe chestia fotbalului. Mijlocașul de aur, așa era considerat, scăpa din toate bucluciile pentru cele 90 de minute duminicale cînd juca, e adevărat, de multe ori, formidabil.

— Știi că Vasile a arestat ieri tot peștele din Obor? — îmi spusese, cîndva, un chibiț al echipei în care juca *mijlocașul* de neînlocuit. A venit cu doi subalterni, că era și funcționar, de formă, la o instituție, altfel serioasă, a încărcat doi saci cu pește și s-a dus la niște amici care au venit și ei la ospăț cu mujdeiul de usturoi.

— Ai auzit că Vasile a oprit joi un sfert de oră tramvaiul 27, cam pe la Lizeanu, susținînd că pe strada lui n-o să mai dea voie să circule decît 26, că e mai simpatic?

— Bun, și ce-a pățit? Nu l-a luat Miliția?

— Ba l-a luat. Dar duminică tot a fost pe teren și pe deasupra a dat și un gol...

— Ultima chestie a lui Vasile. Aseară, cîțiva golani și niște fete, în parc la «23 August»... Nu mai scapă... Nu-l mai poate scăpa nimeni...

Dar Vasile a scăpat. Poate că n-a fost chiar așa cum susținea gura lumii. Poate n-a fost el vinovat. Cert e că după un timp a fost totuși mutat la o echipă-soră din provincie. S-a cuminții în noul său oraș Vasile? Aș! Alte scandaluri. Alte dandanale. Mai scria el, ziarul, cîte ceva, dar ceea ce nu scria și se auzea de la cîte un suporter depășea de zece ori în gravitate vina, amintită și ea pe ocolite de către corespondentul regional al ziarului.

Cu zvonuri sau fără zvonuri, Vasile, vechiul internațional, ajunsese în fotbal un «fost», talent pierdut de acea lume care mănîncă de vii jucătorii. Bețivi, femei, cărți, anturaj bine profilat pe aceste sectoare producătoare de victime fotbalistice.

Destin încheiat cu regrete zadarnice? Nu. Bomba a explodat și a uluit toată lumea fotbalului din țară. Vasile a plecat într-un al treilea oraș, oraș universitar, cu echipă de fotbal universitară. Vechiul renume de mare jucător l-a promovat la examenul de admitere la facultate. Și ce facultate grea! Tocmai la *medicină*. Cînd a auzit această veste de pomină, D portar la prima și marea echipă în care jucase Vasile, l-a declarat jumătate în glumă, jumătate serios:

— Tăticu', dacă ajungi și tu dentist, nu-ți dau nici cățelul meu să-i pui o plombă. Că mi-e milă de el.

Lumea, lumea pestriță a fotbalului, gîndea cam la fel. Vasile, dentist!?! Hai să fim serioși! O fi viața asta cu surprize, dar nici chiar așa!

Și viața a fost așa cum e ea.

Căsătorit cu o studentă la medicină, soția lui Vasile s-a lăsat ea, din proprie inițiativă, repetentă, ca să reînceapă anul I de facultate odată cu Vasile. La facultate, acasă, N., soția lui Vasile, învăța cu el cum înveți cu un copil. Îi citea cursurile. I le recitea. Îl asculta să vadă ce a reținut. Îi explica aproape totul. Și iar îi citea, și iar îi recitea totul. Cu răbdare, sfîntă, de mamă, cu dragoste, mare, de soție adevărată. A fost greu, a fost nespus de greu la început. Vasile, cel care aresta cîndva peștele în piața Obor, a reînvățat să înveți. Deprindere pe care o uitase de pe vremea școlii.

După vreo doi, trei ani, vestile sosite din orașul universitar despre noul Vasile erau uimitoare. Cu omul ăsta s-a petrecut o *minune*! — *afirma grav cîte un cadru didactic* din conducerea echipei de fotbal.

Am fost curios să văd minunea cu ochii mei. Este adevărat, pe terenul de joc Vasile arăta cu totul alt fel în raport cu ce fusese înainte. Apărător care pe vremuri își teroriza, de obicei, adversarul direct, Vasile juca acum mult mai elegant, mai «domnește», cum spuneau suporterii ardeleni ai echipei universitare. Dar cum era în afara terenului? I-am cerut carnetul de student. Era în anul III sau IV, mi se pare, nu-mi aduc aminte precis, și la ultimele două sesiuni de examene avea, în majoritate, calificative bune, unele chiar foarte bune. Tratîndu-mă, întîmplător, la o policlinică unde făceau practică studenții, am mai aflat de la medici care nu mă cunoșteau că Vasile are o mînă nemaipomenit de ușoară, că-i foarte silitor și va ajunge cu siguranță un dentist bun.

M-am întors la București și le-am spus colegilor mei că minunea e adevărată.

Și minunea a fost adevărată pînă la capăt.

Vasile a ieșit dentist. Odată cu soția lui, dentistă și ea. Toți aveau numai cuvinte bune despre dentiștii și soții Vasile.

Ultima oară cînd am discutat cu Vasile, mi-a vorbit — de cine credeți? — de nevasta lui. Mi-a vorbit de ea ca despre Dumnezeul vieții sale.

— Șapte sute de ani dacă aș trăi, n-aș putea să-i dau femeii acesteia ce mi-a dat ea mie.

Și nu l-am mai întîlnit de atunci pe Vasile.

Acum vreun an am aflat o veste care m-a cutremurat. La circumscripția unde lucrau amîndoi, soția lui Vasile a căzut pe scări. Era iarnă. Era polei. A căzut. Și a murit pe loc.

Mi-a venit să plîng. Ce poate să fie viața asta, mi-am zis.

*

Într-o zi în care am întîrziat la redacție, un tînăr care semăna cu medicul Vasile mi-a adus aminte de fostul fotbalist Vasile. Dacă eram Lelouch, aș fi încercat, cred, să fac un film. Un fotbalist și o femeie...

Marius POPESCU

fiecare lucrător din alimentația publică să se considere o gospodină ospitalieră

Deși esențiale, nu mă voi referi aici la preceptele medicilor legate de activitatea ce trebuie să caracterizeze serviciile de alimentație publică; această problemă a fost abordată în revistă și nu intenționez să revin.

Mi se pare însă foarte important să remarc un alt aspect, și anume acela că unitățile noastre preiau în tot mai mare măsură — în raport direct și mereu mai constant — preocupările și fantezia gospodinei: **a acelei gospodine ce pregătește o reuniune familială!** Și n-am aflat să existe petrecere intimă, plăcută în adevăratul sens al cuvîntului, la care țuica să nu fie **precedată** de gustări, șprițul, de mîncăruri consistente, coniacul sau lichiorul final, de dulciuri sau alte specialități culinare! Obicei ce merită a fi generalizat: a prelungi deci, dincolo de pragul apartamentului, ceea ce a intrat în obișnuința firească a omului civilizat — iată în ce constă activitatea obiectivă a alimentației publice.

Mergem noi pe această cale, mai ales după ce în ultimii ani ni s-a arătat limpede că planul valoric al desfacerii (realizat pe linia minimei rezistențe, a vînzării de băuturi) nu poate fi pus înaintea intereselor sociale? Îmi permit astăzi să răspund afirmativ la această întrebare. Deși consumatorii noștri sînt aceiași, vînzarea producției proprii, adică a mîncării, a crescut în restaurantele și bufetele întreprinderii de la 17% în 1969 la 37,4% în 1973. Pentru a ajunge aici, a trebuit să venim în întîmpinarea cerințelor consumatorilor, să renunțăm la calea într-atît de bătătorită, încît începusem să ne poticnim în gropi.

Spre rușinea celor ce credeau că muncitorii nu vor dimineața decît țuică, am vîndut în 1973, prin bufetele din incinta întreprinderilor și prin punctele volante, mîncare mai multă, valori de peste 20 de ori mai mari ca în 1968.

În ultimii doi ani, vînzările la trei cantine-restaurant, F.C.T.B., U.R.E.M.O.A.S. și «Semănătoarea», **s-au înzecit**; în 1969 serveam prînzul la 28 elevi, iar astăzi sîntem solicitați zilnic de către peste 1 000! Și asta fără să fim acuzați — nici nu am putea fi, dealtfel — că facem afaceri proaste de dragul unor «preocupări» anume; altfel cum am mai putea fi considerați negustori autentici?!

Firește, a continua cu etalarea numai a unor astfel de date ar fi impropriu, am da dovadă de subiectivism, pentru că, de ce să nu recunoaștem, posibilitățile pe care le avem la îndemînă în sensul de a generaliza o deservire exemplară, comparativă cu nivelul atins de țările cele mai dezvoltate din acest punct de vedere, nu au fost bineînțeles epuizate. Mai există cazuri în care la două unități similare, situate în același cartier, ponderea producției proprii să fie la una de 40%, și numai de 20% la cealaltă. În timp ce într-o parte consumatorul găsește tot ce-și dorește, în vecini continuă să fie amenințat cu vînzarea țuicii fără nimic altceva... după!

Cunoscîndu-ne lipsurile, vom acționa în continuare pentru înlăturarea lor și avem în vedere, în primul rînd, stimularea și antrenarea fiecărui șef de unitate, figură centrală a alimentației publice. Vom apela în mai mare măsură la fantezia profesională a bucătarilor, pentru a oferi preparate cît mai variate la prețuri accesibile fiecărei pungi. Vom continua să creăm în fiecare restaurant ambianța necesară și, mai ales, să respectăm cerințele firești ale unei serviri civilizate. Este obligația ce ne revine. În același timp, opinez și pentru crearea unor condiții de stimulare adecvată. Astfel, ar fi necesar ca în însuși planul nostru de desfacere să scadă ponderea vînzărilor de băuturi alcoolice și să crească aceea a preparatelor, ferind șefii de unitate să cadă în lacuna subiectivă, de realizare a planului pe seama vînzărilor mari de băuturi alcoolice.

O propunere doar, dar ar mai fi și altele. Esențial însă este să facem tot ceea ce depinde de noi. Adică, fiecare lucrător din alimentația publică să se considere o gospodină ospitalieră în așteptarea musafirilor.

Alexandru ȘERBĂNESCU
director coordonator I.A.P.L. Cotroceni București

termen fatal pentru cititorii noștri:
15 DECEMBRIE

scrieți dumneavoastră rubricile noastre!

Pînă la 15 decembrie, cititorii noștri sînt invitați să trimită rubricile revistei noastre scrise de ei înșiși. În numărul de Anul nou al revistei «Flacăra» veți putea citi, pe lîngă rubricile semnate de titularii lor, și cele mai bune texte ale cititorilor noștri.

Așadar: «Flacăra — martor ocular», «Realitatea ilustrată», «Muzică», «Film», «Buletin de știri», «Fotbalul ca fenomen social», «Principii și năravuri», «Poluarea folclorului», «Flacăra reportaj», «Capriciile gustului», «Războiul sănătății», «Fețișuri de azi», «Civilizația ochiului», «Cronica TV», «Opinia unui alegător», «Cu ochii deschiși», «Ce profetim, ce profesăm», «Starea comerțului», «Viața modernă», «Strada», «Cronica dreptei cîntăriri», «Reflexe», «Totuși, caiul rămîne», «Cuvinte încrucișate», «Lumea văzută de aproape», «Cronica de trei secunde», «Mica publicitate», «De la lume adunate», «Repriza a treia», «Tenis», «La răscruce de sporturi», «Ai noștri și ceilalți», «Mapamond '73!». De data aceasta invităm pe profesori să scrie pentru pagina «Elevii prin ei înșiși», iar de la toți cititorii așteptăm propuneri pentru noi seriale «Flacăra».

Scrieți măcar o dată-n an revista «Flacăra» după gustul dumneavoastră!

Nu criticii gratuită, așadar, cu privire la ce scriu ceilalți, ci *concret*, «Flacăra» scrisă de dumneavoastră.

chelia nu este un defect fizic (I)

Mulți cititori, îndeosebi bărbați, preocupați de căderea precoce a părului lor și de apariția *unei chelii progresive ce începe la* tîmple și în creștetul capului și se asociază adesea cu un ten gras, mă întreabă care sînt cauzele acestei boli. În același timp ei vor să știe ce trebuie să facă pentru a preveni sau ameliora această situație, care constituie pentru unii dintre ei un adevărat motiv de tensiune nervoasă.

Vom încerca să le fim utili cu cîteva date.

Calviția (chelia) sau alopecia progresivă seboreică este cea mai frecventă manifestare din grupul alopeciilor progresive și creează tinerilor o preocupare obsesivă, prin precocitatea și intensitatea evoluției sale. Ea se observă de regulă la bărbați, și numai în mod excepțional la femei. Începe precoce, la pubertate, la 16-17 ani și poate evolua mai rapid sau mai lent pînă la 60-70 de ani. Se asociază frecvent cu pitiriazisul seboreic sau mătreața grasă, mai rar cu pitiriazisul uscat sau mătreața uscată.

Alopecia cronică progresivă (chelia) începe prin căderea părului în două zone simetrice, pe părțile laterale ale frunții, sub forma a două golfuri, care se adîncesc și care, prin confluarea lor, vor da o alopecie a întregii regiuni frontale și parțial parietale.

Alteori, alopecia începe la nivelul creștetului capului. *Chelia rezultă din confluarea* acestor două forme de început; pe părțile afectate, părul este aproape complet căzut, persistînd numai pe o zonă periferică, ce se întinde de la o tîmplă la alta, acoperind partea înaltă a cefei.

Trebuie arătat că și în mod normal părul cade pînă la 20-30 fire pe zi. În alopecie pot cădea de la 60-70 fire pe zi, în formele mai puțin grave și pînă la 200-400 fire pe zi în formele foarte severe. Alopecia gravă începe la 17-25 de ani și ajunge la chelie la 30 de ani.

La femei, căderea părului poate fi uneori abundentă, difuză, asociată adesea cu ten gras, dar creșterea compensează în parte căderea și nu se ajunge la chelie decît în cazuri de dereglare hormonală deosebită.

În ce privește factorii cauzali ai cheliei, se admite astăzi că ea se dezvoltă sub acțiunea simultană a unei predispoziții ereditare și a secreției hormonilor masculini, a androgenilor.

Seboreea și mătreața nu sînt cauze principale, dar pot agrava alopecia prin efectul lor depilatoriu.

În ce privește rolul eredității, trebuie arătat că predispoziția bolii se transmite la urmași dominant pe linie masculină. Fiul moștenește de la tată adesea nu numai tendința spre alopecie, ci și configurația acesteia. E sigur, de asemenea, că și secreția de hormoni masculini (androgeni) are un rol important în instalarea alopeciei. Într-adevăr alopecia progresivă apare aproape exclusiv la bărbați după pubertate, cînd factorul hormonal masculin intervine activ. Eunucii castrați înainte de pubertate nu fac alopecie, deoarece lipsește acest factor hormonal, iar unii dintre aceștia tratați cu testosteron pot face alopecie în perioada cît durează tratamentul.

La persoanele cu alopecie progresivă se presupune că ar fi vorba de un dezechilibru hormonal, o secreție crescută a hormonilor masculini (androgeni) și o cădere a estrogenilor. Dozările hormonale n-au evidențiat vreo modificare semnificativă, fapt pentru care se vorbește actualmente de o receptivitate particulară a foliculilor pilosebacei față de hormonii masculini.

Dacă la bărbați hormonul testicular este indispensabil pentru creșterea bărbii și a părului din regiunea axilară și pubiană, asupra perilor din pielea capului acesta se pare că are o acțiune contrarie, favorizînd instalarea cheliei, în special la cei cu predispoziție genetică.

Unii autori admit că și unii factori locali ar facilita apariția cheliei precum starea de tensiune a pielii capului, care antrenează tulburări de circulație și proasta irigație a bulbului firelor de păr, fapt pentru care s-a propus un tratament vasodilatator și revulsiv.

Ca factori secundari care contribuie la agravarea alopeciei menționăm: tulburări neurovegetative, digestive (colite, constipație, malabsorbție), alimentația săracă în proteine și vitamine și prea bogată în grăsimi, abuzul de băuturi, de condimente etc.

Dintre cauzele externe ale alopeciei la femei amintim ondulațiile temporare sau permanente prea frecvente, utilizarea unor săpunuri prea alcaline etc. Ca factori generali: oboseala, stările de depresiune, utilizarea prea frecventă a unor medicamente, unele tulburări endocrine sînt de asemeni factori ce au un rol favorizant în alopecie.

Conf. dr. Alexandru COLȚOIU

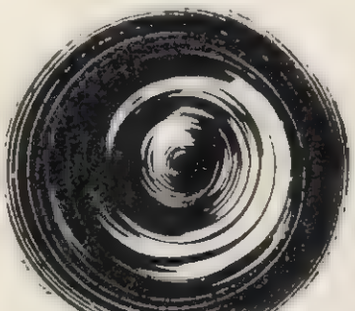

cel mai greu caz

La Miercurea Ciuc, un spital foarte modern, dar în folosință în vara anului 1971, un colectiv medical de o deosebită pricepere, din care am ales — pentru cazul cel mai dificil — pe doctorul Iosif HOLLAKI, medic primar, șeful secției de boli interne.

— Îmi aduc aminte ca astăzi de un caz petrecut la începutul acestui an. Într-o după amiază a fost adusă la noi, de la Bălan, o muncitoare în vîrstă de 24 de ani, pe nume Catrina Petraşcu. Acuza mari dureri abdominale, în etajul inferior îndeobște; avea peste 40 de grade febră și vomita neîntrerupt, trădînd o stare septică gravă.

— Cu ce diagnostic fusese trimisă de la Bălan?

— Hîrtiile menționau apendicită acută. Făcîndu-i primele controale, cu o atenție deosebită, am constatat, nu numai eu, ci și colegii din secție, că diagnosticul inițial a fost pripit, noi bănuind că este vorba mai degrabă de o septicemie de origine renală. Am dictat atunci un examen de urină foarte amănunțit, dar rezultatul a fost — surprinzător — negativ. A urmat o zi de derută. Starea bolnavei continua să fie gravă, iar supozițiile noastre nu-și căpătau nici o confirmare pe cale de laborator. Abia a treia zi, examenele de urină au arătat existența puroiului, confirmînd o piurie. Am început imediat tratamentul cu antibiotice și după trei săptămîni bolnava a părăsit spitalul, într-o foarte bună condiție și neoperată!

— Cum se explică faptul că totuși examenele de urină au fost atîta timp negative?

— Am discutat și noi timp îndelungat pe marginea acestui caz, internişti, chirurgi și ginecologi. În cele din urmă am ajuns la concluzia că urina de la rinichiul drept nu s-a eliminat din cauza unui spasm.

— Ați mai revăzut-o de atunci pe Catrina Petraşcu?

— Se pare că ar trebui să răspund da... N-am mai văzut-o, n-a venit la nici un control. Sau s-a adresat policlinicii din Bălan sau, pur și simplu, nu s-a adresat nimănui, pentru că se simte bine, și asta este greșit! Din păcate, foarte mulți oameni care au suferit cîndva de o maladie ocolesc medicii atîta timp cît nu simt nici o durere. E o mentalitate falsă.

Ov. NEGOIȚĂ

poșta medicului

TH. RP.–București: Oligofrenia fenil-piruvică (denumită în prezent fenil-cetonurie) este o tulburare metabolică cu caracter genetic, caracterizată prin incapacitatea organismului de a transforma L-fenil-alanina alimentară, un aminoacid esențial, conținut în majoritatea proteinelor alimentare. Cauza acestui dismecabolism este lipsa enzimei respective, L-fenil-alanin-NADP-transhidrogeneza. Ca urmare, se produce o stocare de fenil-alanină, exprimată, între altele, prin creșterea valorilor de la 1,5-3 mg/100 ml în mod normal pînă la 40 mg/100 ml. plasmă sanguină. Ea are o influență nocivă asupra dezvoltării neuropsihice a copilului, care apare de obicei la cîteva *săptămîni după naștere*, constînd în crize convulsive, întîrziere mintală și în dezvoltarea limbajului. La aceste semne se mai adaugă: dezvoltarea insuficientă în înălțime și în greutate, părul blond, depigmentat și ochii de culoare albastru-deschis, eczeme, uneori vărsături, urini cu miros particular de «șoarece» sau «de mucegai». Tratamentul fenil-cetonuriei constă în primul rînd într-un regim alimentar sărac în fenil-alanină, greu de realizat, întrucît acest aminoacid se găsește în aproape toate proteinele. Se administrează hidrolizate de cazeină, din care s-au înlăturat prin hidroliză fenil-alanina. În raport cu vîrsta copilului, regimul va fi completat cu hidrocarbonate sub formă de făinoase și zahăr, ulei de porumb sau măsline, legume (fără cartofi), săruri minerale, vitamine și o cantitate mică de lapte (10 ml/kilocorp/zi) necesar creșterii. Ca tratament medical se administrează acid glucamic pentru dezintoxicarea organismului.

BARBU DOROTEIA – Craiova: Și în cazul dumneavoastră vă puteți adresa, pe baza unei recomandări medicale, magazinului tehnico-medical nr. 3 din București, str. Alecu Constantinescu nr. 6, pentru procurarea unei proteze auditive.

BURSO VASILE – Baia Mare: Sperăm că între timp ați citit răspunsul publicat în nr. 39 din «Flacăra» tovarășului Grădinaru Gigi-Timișoara.

LUPU V. ADAM – Stereşti – Com. Frumușica-Botoșani: Puteți alege din cele cîteva rețete practice:

PENTRU BĂI ANTIREUMATICE

1) **Arnică (Podbal de munte)**
a) Pentru o baie de 250 de litri, 2-4 linguri extract de Arnică
b) Pentru comprese 1-3 linguri de tinctură de Arnică la un litru de apă.

2) **Flori de fîn**
a) Pentru o baie de 250 litri 1-1/2 kg flori de fîn, care se fierb 1/2 oră în 5 litri apă, se strecoară și se adaugă băii (sau 150 g extract din flori de fîn)

3) **Fructe de castan**
1) Pentru o baie generală: 1-1/2 kg făină din fructe de castan care se pun în apă rece, apoi se fierbe 30 de minute, se decantează și se adaugă băii.

4) **Baie cu substanțe tanante**
Un kilogram coajă de stejar sau de pin se fierbe în 5 litri de apă timp de 30 de minute, se decantează și se adaugă apei din baie.

5) **Baia cu clorură de sodiu și iod**
Cînd apa este încălzită, gata de baie, se pun 15-18 kg bulgări de sare sfărîmați în bucăți mărunte la 80-100 l apă și se lasă să se dizolve, la care se adaugă aproximativ 100-150 g tinctură de iod. Baia va dura la început 10-15 minute, apoi se va crește treptat timpul pînă la 1/2 oră, și va fi făcută înainte de culcare.

2) Problema depășește competența și posibilitățile noastre de informare; 3) Trebuie să vă controlați regulat tensiunea arterială și să vă faceți examenul colesterolului sanguin, deoarece amețelile la vîrsta dumneavoastră au de obicei drept cauză ateroscleroza și hipertensiunea arterială.

urgențe

Explozie de vezică. Ana Rediș din comuna Grăniceri, județul Arad, a suferit o ocluzie intestinală, care la vîrsta ei se soldează de obicei cu moartea: vezicula biliară umplută pînă la refuz cu calculi i-a perforat peretele intestinal. Operată de urgență, i se reface intestinul, este scoasă din starea de comă prin reanimare și pusă în afară de orice pericol. În curînd se va întoarce în marea ei familie din comuna natală.

Salt mortal. Filimon Braic, din Arad, lucra pe o schelă. Tot zorind cu treaba a uitat că se află la înălțime; un pas greșit și s-a prăbușit în gol, de la peste 4 metri, descriind în aer un salt mortal care era să se termine dincolo de pragul vieții. Cînd a fost instalat, pe masa de operație era în comă, cu o puternică comoție cerebrală și cu leziuni interne. Mîini grijulii l-au operat timp de 2 ore, astfel că F.B., acum, a revenit printre noi, dincoace de pragul morții.

Trenul nu se ia din mers. Marin Stela — om tînăr, de abia de 26 de ani — originar din Albești Muru a vrut să ia un tren din mers. Avînd talpa pantofilor udă, piciorele i-au alunecat pe scara vagonului și a nimerit sub tren. Piciorul drept i-a fost zdrobit. Chirurgii Mircea Oprea și Nicolae Băiescu de la spitalul municipal de urgență din Ploiești i-au salvat viața, dar a trebuit să-i amputeze un picior.

Îngrozitoare întîlnire. Nu bănuiau Cornel Necșa și Claudiu Rotaru că în al douăzeci și nouălea an al vieții lor se vor întîlni în condiții tragice la spital. Amîndoi au fost victimele aceluiași accident de mașină.

Salvarea i-a adus împreună la spitalul de urgență din Ploiești. Primul avea traumatism cranio-cerebral acut, comoție cerebrală, otoragie și fractură deschisă cominutivă la gamba stîngă. Al doilea, traumatism grav cerebral acut deschis și plăgi prin contuzie la față și la gamba dreaptă. Acum tot împreună sînt vecini de pat în același salon. În afară de orice pericol, dar după o operație care a durat peste 3 ore.

Patru zile și patru nopți. Pe tînăra Maria Costache salvarea a adus-o la Spitalul C.F.R. nr. 1 în stare de comă. O peritonită gravă, toxică și un bloc renal cauzat de un avort au împins-o la limita vieții. Intervenția în sala de operații a fost efectuată fără a se folosi bisturiul. Dr. Eugen Popa, specialist reanimator, folosind cu deosebită iscusință experiența sa, utilajele de reanimare și un tratament medicamentos adecvat a scos pacienta din starea extrem de gravă în care era. Apoi, îmbinînd în continuare, vreme de patru zile și patru nopți, tehnica de reanimare cu tratamentul necesar, a însănătoșit definitiv femeia.

știți de ce ?

...la populațiile primitive se constată o foarte mică frecvență a afecțiunilor coronariene? În urma unor cercetări recente, s-a emis ipoteza că acest fenomen s-ar datora consumului mare de plante alimentare bogate în reziduuri fibroase. Acestea provoacă o excreție biliară crescută și ca urmare o scădere a prezenței colesterolului în sînge. Diminuarea reziduurilor fibroase alimentare la omul civilizat ar favoriza deci creșterea colesterolului.

...bolnavii de angină pectorală fac crize mai frecvente în timpul mersului cu automobilul decît în urma unui efort fizic? După părerea unor specialiști cardiologi, aceștia bolnavi ar trebui să evite autostrăzile cu o circulație prea animată. Pe aceste artere atmosfera este mult poluată cu oxid de carbon, ceea ce provoacă la automobilistul bolnav o creștere a procentului de carboxihemoglobină, de unde și declanșarea unei crize anginoase cu mult mai repede decît după un efort.

...unele persoane fac cîteodată circei la picioare, dimineața cînd se dau jos din pat? Examene de laborator au arătat că hiperlipoproteinemia este cauza acestui frecvent sindrom muscular cu dureri extrem de severe, care survin în timpul nopții sau chiar dimineața, putînd uneori să se traducă printr-o tendință la rigiditate musculară și chiar prin dureri, care interesează articulațiile mari și mici.

1

PAȚIUREA

Lui Paciurea i se potrivesc vorbele poetului: înainte de a fi celebru a fost mai mult singur. Vreau să spun că alături de el erau doar tenacitatea lui și viziunile sale și cîteodată un profesor binevoitor și arareori prietenii. Toți biografii care i-au scrutat viața și i-au analizat opera au constatat cu surprindere că a fost un fecund autor de proiecte și un nefericit autor de monumente. El se pregătea mereu să dea cetății statuile sale și mereu cineva i le refuza. Cînd o operă se transmite posterității doar între cartoanele unor proiecte, cînd i se refuză cerul orașului și privirile generațiilor sîntem în prezența unei drame. Dar poate nici timpul n-a fost prea îndurător cu o parte din creația sculptorului: bărbatul care întruchipa un ostaș din vremea lui Mihai Viteazul, și care alături de alte șapte statui întregeau ansamblul Arcului de Triumf ridicat în 1922, nu va fi integrat în complexul monumental la definitivarea lui. Din ghips, ros de ploi, ca și celelalte statui, el nu mai este transpus în piatră și va fi distrus; același destin va avea și frontonul Muzeului Antipa în timpul ultimului război. Doar «Gigantul» și alegoria monumentului lui G. Duca, ori «Madona Stolojan» de la Beilu conservă pentru posteritate aspirațiile împlinite pentru arta de for public ale sculptorului.

Cînd atîtea lucruri i se răpesc, artistului îi mai rămîn nesfîrșitele imperii ale chipului omenesc și imaginile acelor ființe fantastice care vin din solitudine și memorie.

Chipul omului este un teritoriu nesfîrșit și mirific, dar plin de primejdii și sculptorul își dă seama de acest lucru și mai ales știe că nu atît asemănarea e prețioasă într-un portret, ci mai degrabă sufletul omului și gîndurile lui. Apoi că nu se poate vorbi de o figură inexpresivă, că pentru un artist autentic nu există așa ceva. Dar pînă să pătrunzi în abisuri, mîna caută mereu și înfrigurat acel ultim sau singur adevăr al personajului care este și destinul său. De aceea el preferă marmurei supunerea lutului care se modelează după voința sa, care vibrează la febra degetelor, la mișcarea uneori nervoasă a palmei, pînă cînd din noaptea materiei apare anevoios acel om cu sufletul și viața sa. Tot ce e provizoriu e alungat și rămîne numai eternul. Apoi bronzul desăvîrșește solemnitatea viziunii, permițînd luminii și umbrei să pătrundă definitiv suprafețele și să-și îndeplinească misiunea lor revelatoare.

«Sfinxul» (1912) deschide în creația lui Dimitrie Paciurea porțile spre lumile mitului dar în același timp și pe cele ale alegoriei. Sînt oare «Sfinxul», «Zeul războiului», ori «Himerele» răspunsuri la interogațiile existențiale ale sculptorului? În încifrarea aceasta simbolică trebuie să descoperim echivalentele plastice ale meditațiilor sale despre lume? Acreditarea unor asemenea semnificații nu este lipsită de interes. Însă nici de riscuri. Dar oricare ar fi sensurile simbolice ale acestor opere, ele impresionează prin structura formelor, prin libertatea de expresie, prin îndrăzneala de a interpreta mitul arhaic și mai ales prin acea împerechere bizară de grotesc și sublim pe care o întîlnim în construcția himerelor, unde suavitatea chipului feminin e complementară acelor trupuri aberante, neverosimile în urîțenia lor. Creîndu-le, Paciurea și-a exprimat poate neliniștile și îndoielile sale existențiale, dar cu siguranță el a introdus sculptura românească în lumea mirifică a fantasticului.

Cornel BOZBICI

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

2

1) Sfinxul
2) Zeul războiului
3) Himera văzduhului
4) Beethoven
5) Pictorul Luchian
6) Himeră

3

5

4

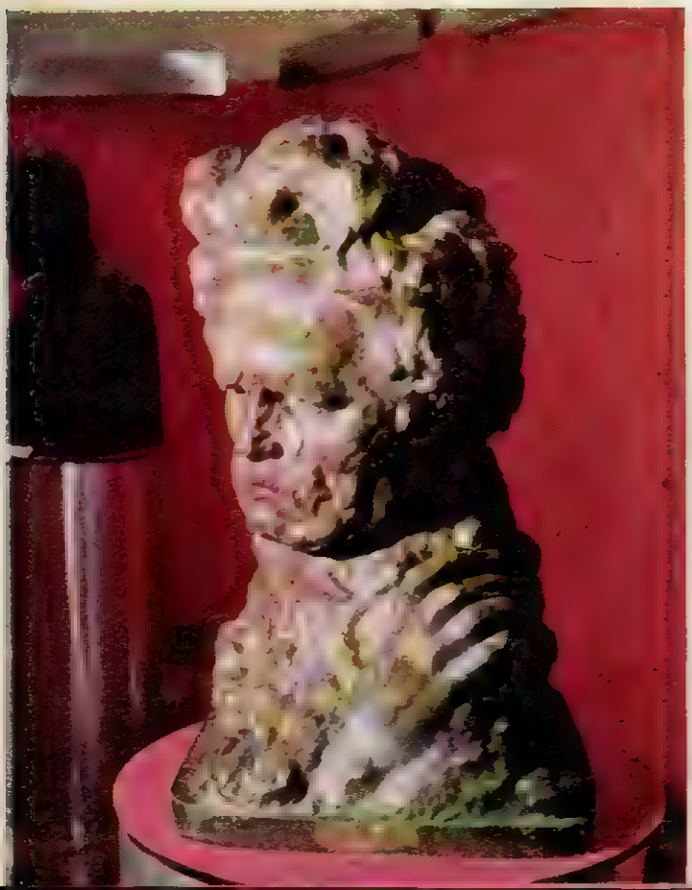

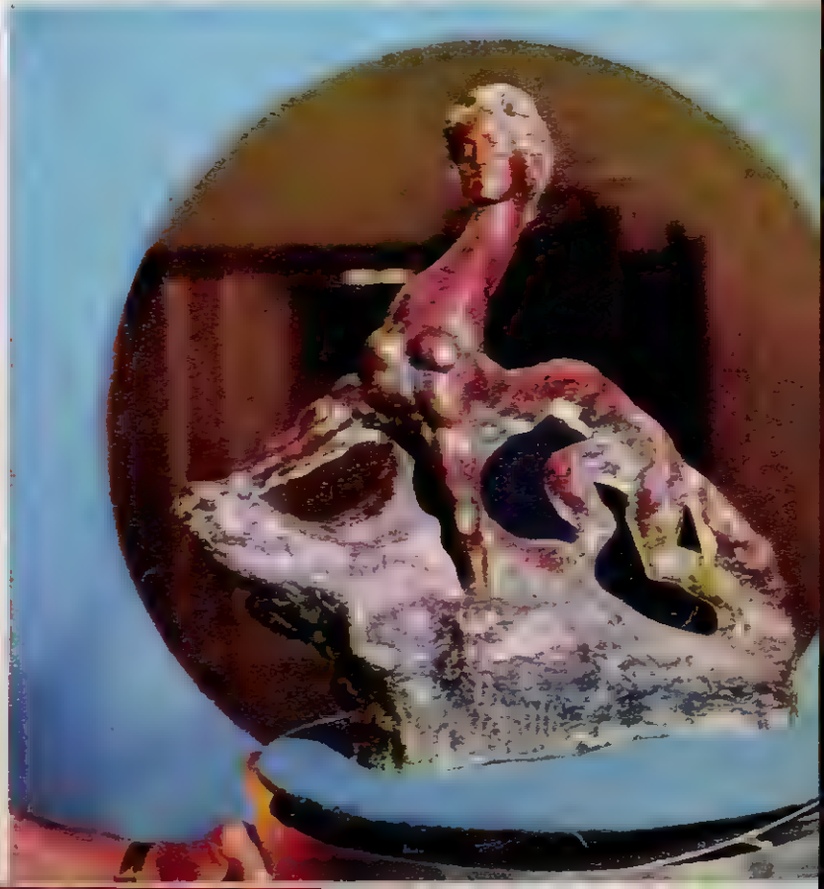

orele de științe sociale, împliniri și necesități actuale

«Învățământul a devenit un element decisiv în dezvoltarea umanității, factorul fundamental care îl ajută pe om să devină cu adevărat stăpîn al naturii și societății, să-și creeze prin propriile forțe condiții de viață sociale și spirituale din ce în ce mai elevate».

NICOLAE CEAUȘESCU

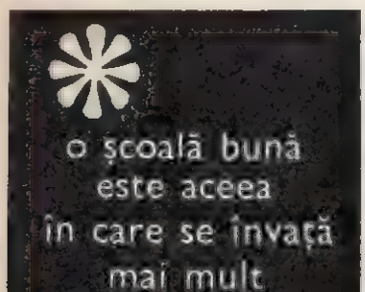

Directorul liceului din Năvodari, tovarășul Nicolae Cernat, vorbește repede, informația ce ne-o oferă e densă, ar dori să ne spună totul dintr-o dată. Între altele, este amintit numele profesorului de filozofie Constantin Ferenți, care este într-al treilea an la catedră, dar, cu toate acestea, ca fost antrenat în acțiune». Am întrebat unde se află tînărul profesor, vroiam să cunoaștem și opiniile sale. Este la cabinetul de partid, în Constanța — ni se spune. În fiecare sîmbătă...

Aceasta a fost prima decepție a colegului meu Radu Constantinescu, în dimineața zilei de sîmbătă, 10 noiembrie. Spera să facă o fotografie inedită: profesorii de științe sociale din județul Constanța în chip de elevi sîrguincioși. Din chiar sursa cea mai autorizată — inspectorul școlar — aflasem că sîmbătă e relaș pentru profesorii care predau sus-numitele discipline, fiindcă sîmbătă studiază și că îl găsim acolo, în aceeași clădire, la parter. De fapt, au fost mai multe variante: ba că în fiecare săptămînă, ba că la două săptămîni... Adevărul adevărat ni l-a spus directorul adjunct al cabinetului de partid, consultînd un calendar: nu în fiecare săptămînă și nici la două săptămîni, ci în ultima sîmbătă a fiecărei luni. Așa că fotografia proiectată nu s-a mai putut face. Păcat.

Cabinetul de științe sociale de la liceul din Năvodari a fost, în luna martie, anul curent, gazda unui schimb de experiență pe județ. Îl întrebăm pe director de ce s-o fi ales tocmai liceul lor, nu știe de ce, zice dînsul, poate că făcuseră un lucru bun, sigur, acesta trebuie că era argumentul, dar aveam în fața noastră un om modest, poate chiar sfios.

În afară de planșe, colecții de broșuri, ziare, reviste ne arată o vitrină cu monede și bancnote mai vechi și mai noi și aflăm că modelul de expoziție numismatică a fost inspirat din «Flacăra». Ne bucură că revista noastră le-a fost utilă. Directorul Nicolae Cernat este profesor de istorie. Asistăm la o lecție cu anul IV (clasa a XII-a). Pe o hartă specială este urmărită, cu ajutorul unor mici ecusoane roșii, traiectoria bătăliilor lui Ștefan cel Mare. Lecția se ține într-un stil mai mult sau mai puțin clasic. Elevii punctează, benevol, momentele dezbaterii, încearcă să fixeze cadrul politico-social, intervin completări, atmosfera nu amintește scrierea în palmă sau pe fițuică a datelor domniei de la... pînă la... Inspectorul școlar Mihai Roșca ne informează că anul trecut (adică tot în 1973) revoluția din 1848 a fost tratată în felul următor: elevii au citit dinainte lecția din manual și au studiat cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite la Blaj și la Iași, apoi s-au desfășurat discuții cu pronunțat caracter de maturitate.

Pe elevii liceului din Năvodari i-am descoperit mai complet prin intermediul unor fișii inegale de hîrtie rupte din caiet, pe care și-au formulat nedumeririle, căutările, setea de a ști totul cu exactitate. Hîrtiuțele anonime din lădița despicată au fost sortate în plicuri, transcrise în registre. Care este raportul între statul socialist și religie? Ce loc ocupă România între țările constructoare de mașini? Există pericolul unui nou război mondial? Zeci și zeci de întrebări a căror parcurgere te duce către cîteva concluzii, dintre care două, mai mult decît evidente: 1) cabinetul de științe sociale (unde se află acea lădiță pentru colectarea biletelor) este încă departe de a-și fi împlinit menirea; 2) cultivarea anonimatului este o slăbiciune de neiertat. Elevii trebuie să aibă, oare, sentimentul vinovăției cînd își exprimă o nedumerire sau un gol de informație? Există, oare, întrebări permise și întrebări nepermise? Mistificările de orice fel nu au nimic de-a face cu formarea unor caractere integre, cu spiritul revoluționar, combativ, în care partidul nostru își educă tînăra generație. Cabinetul de științe sociale al liceului din Năvodari, ca și al oricărui liceu sau institut de învățămînt superior, este întîi de toate un laborator de instrucție politică a tinerilor. Să-i învățăm cum să se ascundă, cum să fie lași, tocmai înlăuntrul acestor cabinete?! Răspunsul, credem, nici nu mai trebuie scris.

La Liceul «Mircea cel Bătrîn» din Constanța, directorul Sever Baltac ne împărtășește un necaz acut: nu sînt manuale de filozofie. Un succint îndrumar de teme. Atît. Cîte ore să fie afectate, acum, la început, pentru filozofia antică? Și la ce filozofi să se refere? Cît la Democrit, cît la Aristotel și la ceilalți? Trebuie să se stabilizeze programele de științe sociale — opinează tovarășul Baltac, în dubla sa calitate de director și profesor de filozofie. Sîntem de acord: trebuie! „

În legătură cu colaborarea mai strînsă dintre școală și practică, sîntem poftiți, din nou, să vizităm cabinetul de științe sociale. Iarăși diapozitive, planșe, hărți și băncile — mai largi decît cele dintr-o clasă obișnuită. Ne străduim să descoperim un element seducător în alcătuirea cabinetului, dar nu izbutim. Același interlocutor ne «raportează» că, anul trecut, profesorii de științe sociale din județ au poposit în cîteva unități economice. Bunăoară, la I.A.S.-Topraisar. «Și la ce v-a folosit dumneavoastră, ca profesor de filozofie?» — ne încălzim noi, brusc. «Fel și fel de probleme... Un contact cu viața folosește...» Răspuns incapabil să ne mențină începutul de elan.

Inspectorul general școlar al județului ne-a spus ritos: «Secția de științe sociale trebuie să fie angajantă și să folosească toate tehnicile posibile, diferențiat, de la o temă la alta. Mai persistă prejudecata didactică potrivit căreia elevii trebuie să se supună total profesorilor, inclusiv sub aspectul ordinii ideilor și chiar a cuvintelor. Reproducerea de citate și memorizarea mecanică sînt un pericol asupra căruia a insistat însuși secretarul general al partidului nostru. Citatomania poate strangula gîndirea elevilor. Excesul de modernizare a procesului de învățămînt poate să ducă, de asemenea, la modernism. Nu întotdeauna este potrivit să cerem elevilor să spună mai mult decît ascultă de la profesori. Cu toate că, așa cum socotea Eminescu pe vremea cînd era revizor școlar, o bună școală este aceea în care se învață mai mult decît se predă. Ideal este să cultivăm la elevi o gîndire materialist-dialectică, logică, să nu evităm nici o problemă, chiar dacă — și mai ales dacă — este gingașă...»

Viorica CIORBAGIU

... Elevii clasei a X-a A (Liceul nr. 24, Bucureşti) nu mai sînt de mult nişte copii. Le surprind chipurile concentrate, privirile deschise şi inteligente, preocuparea cu care-şi iau notiţe, seriozitatea cu care răspund sau pun întrebări. Mă aflu de aproape o oră în mijlocul acestor 34 de elevi ai clasei (din care 33 sînt U.T.C.-işti), în cabinetul special pentru filozofie al liceului; la catedră (mai bine-zis «în mijlocul» tuturor), profesoara de specialitate, Elisabeta Neagu. Se predă lecţia: «*Poporul, făuritorul istoriei*». Predare e un fel de a spune, asist mai curînd la un fel de colocviu; însuşirea noii materii se realizează colectiv, prin întrebări şi răspunsuri (şi nu mă pot împiedica să-mi amintesc, *fără pic de nostalgie*, de acele plictisitoare predici-discurs ce mi-au împuiat zilele de liceu ale anilor '50-'55, scrîntindu-mi uneori memoria...).

După părerea unanimă a elevilor acestei clase, obiectul, socialismul, este o disciplină *interesantă*, chiar *captivantă* uneori: «Contează enorm *modul* în care ne sînt predate aceste ore!» (Vivia Leda Marinescu); «Orele nu pot fi plictisitoare, chiar dacă multe din probleme le cunoaştem; rămîn însă la fel de multe altele pe care trebuie să le ştim, lucruri indispensabile, deoarece fac parte din viitorul nostru!» (Andrei Mihalache). «...Uneori pot fi destul de aride, sînt şi termeni complicaţi — plictisitoare însă, niciodată!» (Daniela C.); «Uneori mă pierd într-adevăr în unele noţiuni pe care nu le înţeleg întru totul, dar lecţiile sînt întotdeauna interesante, mereu aflăm cîte ceva nou!» (Virgil Cuculescu).

Cabinetul-clasă în care mă aflu este dotat cu aparat de proiecţie, cu panouri sintetice şi grafice de mari dimensiuni, reprezentînd schematic principalele probleme ale materiei în cauză: o bună parte dintre aceste panouri au fost realizate de către elevii liceului. Există de asemenea colecţii de ziare, descopăr chiar şi colecţia revistei «Lumea». Aflu curînd că este una dintre revistele cele mai citite, doi dintre elevi (Eduard Segal şi Sorin Şerdeanu) sînt chiar abonaţi la ea. Aflu în schimb — printr-un test rapid — că în marea lor majoritate elevii clasei a X-a A sînt nemulţumiţi de insuficienţa materialului documentar (cărţi, broşuri etc.) existent în librării sau la chioşcuri: «Nu se găsesc materiale adecvate nivelului nostru!» (Sorin Şerdeanu); «Sînt anumite lecţii care cer o serie de documente inexistente în librării sau biblioteci!» (Aurelia Casandra).

În schimb, elevii în mijlocul cărora mă aflu citesc cu ardoare cărţi politice («Din dosarele secrete ale Istoriei», «Lupta clandestină în Crimeea», «Ziua cea mai lungă», «Medicii imposibilului», «Lagărul de la Auschwitz», «Asasinii printre noi» — iată numai cîteva titluri), vizionează cu interes *filmele politice*, urmăresc în majoritatea lor emisiunile de actualităţi şi ştiri TV (cu preponderenţă absolută, *ştirile externe!*).

...În marea lor majoritate, aceşti băieţi şi fete au 16 ani. Minutele afectate orei de socialism s-au sfîrşit, ba e pe cale să se sfîrşească şi recreaţia mare; nu ne despărţim totuşi. Împreună cu ei, cu profesoara Elisabeta Neagu şi cu directorul liceului, Dumitru Bărbulescu, am asistat la o oră de socialism, la o oră strict politică de istorie aplicată; bun: doresc însă să aflu ceva mai mult — doresc să ştiu cît de mult (şi dincolo de teorie, dincolo de formule sau statistici pur teoretice) sînt receptivi aceşti elevi la — şi interesaţi de — *realităţile lumii în care ne mişcăm;* poate că, normal, ar trebui să-mi răspundă cu un zîmbet: de ce să exagerăm, mai sînt încă la vîrsta mingii, sau a viselor romantice, la vîrsta primelor întîlniri! Şi totuşi...

«O lume sigură, în nici un caz; perfectă, cu atît mai puţin! Sînt neliniştită de mulţimea conflictelor politice, de adevărata decadenţă morală ce a cîştigat important teren în unele ţări!» (Mihaela Comănescu); «Nu, din păcate, nu e o lume stabilă: forţa îşi mai face loc în relaţiile internaţionale şi chiar dacă noi nu sîntem direct atinşi de unele conflicte, sîntem un fel de victime fiecare, lovite de la distanţă, fiindcă nu putem interveni cu nimic!» (Andrei Mihalache); «Faptul care mă nelinişteşte este de domeniu politic: pînă cînd nu vor dispărea forţele imperialiste, lumea pentru mine nu va fi sigură!» (Doina Meşter); «Sîntem neliniştiţi mai ales din cauza înarmărilor...!» (Eugen Popescu); «Nu consider lumea în care trăim perfect stabilă, dar susceptibilă de schimbări care să aducă progresul — da! Pentru asta însă mai trebuie mult de luptat!» (Alexandru Ungureanu).

...Îşi doresc, aceşti elevi, în încheiere: *înţelegere, timp, dragoste şi pace*, mai ales! Iar Aurelia Candrea îşi doreşte aşa, scurt şi fără a sta prea mult pe gînduri: «*să inventez ceva care să ajute omenirea!*»

Horia PĂTRAŞCU

Atît la Consfătuirea cadrelor didactice care predau ştiinţele sociale în învăţămîntul superior din 10 noiembrie 1972, cît şi la Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973, cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului, s-a subliniat necesitatea aducerii unor îmbunătăţiri în vederea creşterii rolului disciplinelor sociale în şcoală, în pregătirea şi formarea multilaterală a tineretului, în înarmarea tinerei generaţii cu principiile fundamentale ale ideologiei şi politicii partidului nostru. În acest sens, pentru a constata ce s-a realizat efectiv, ce îşi propun cadrele didactice pe viitor, urmărim desfăşurarea orelor de economie politică la liceele «Mihai Viteazul» şi «Gheorghe Lazăr». La Liceul «Mihai Viteazul» se încearcă generalizarea «metodei descoperirilor», cum o numeşte profesoara Piţulescu Ioana, a deducţiei, pentru a forma elevului o gîndire logică. Orele nu se mai desfăşoară după vechiul tipic: ascultare-predare-verificare. În predarea lecţiei la care asistăm, «Bază şi suprastructură», se porneşte cu un citat din Marx pe care elevii sînt puşi să-l interpreteze. Prin comentariu, întrebări-problemă, elevii ajung să formuleze singuri, să descopere trăsăturile caracteristice ale noţiunilor de bază şi suprastructură. La sfîrşit, problema înţeleasă este pusă pe tablă cu ajutorul lor. O metodă de predare care, stimulînd interesul elevului, îl transformă într-un element activ al lecţiei, oferindu-i în acelaşi timp posibilitatea de a-şi forma un stil de muncă individual. O metodă de lucru pe care elevii o consideră optimă, de maximă eficienţă în asimilarea cunoştinţelor în clasă: «Permanentizarea lecţiilor-dezbatere la orele de economie politică este necesară. Este foarte important să nu primim nişte lucruri gata făcute, ci să ajungem singuri la anumite concluzii. Ele dau naştere unor discuţii creatoare care duc la formarea unor imagini reale despre societate» (Luminiţa Ursu — clasa a XI-a, Liceul «Gheorghe Lazăr»).

Pentru a satisface interesul deosebit al elevilor pentru problemele de economie politică, la Liceul «Gh. Lazăr» profesoara Cazan Elena a organizat, în orele de consultaţii, adevărate lecţii-dezbatere în care se fixează noţiunile primite la clasă, se discută probleme de economie politică actuală a statului nostru. La început, numărul participanţilor a fost mic, curînd ascendentul celor care frecventează aceste ore a făcut să crească frecvenţa la 20-25 elevi pe săptămînă, dintr-un efectiv de 38. În acelaşi scop, la cererea elevilor, s-a organizat şi cursul «Marxism şi contemporaneitate», ţinut de invitaţi de la Centrul de sociologie. Preocuparea pentru modernizarea sistemului de predare la cele două licee se concretizează şi în existenţa cabinetului de ştiinţe sociale care creează un climat favorabil dezbaterii. Profesoara Rodica Roşianu, de la Liceul «Mihai Viteazul», ne spune: «Experienţa ne arată că optimizarea şi sporirea gradului de funcţionalitate a cabinetului (asta înseamnă mobilier adecvat prin care elevul şi profesorul să fie faţă-n faţă, înseamnă înzestrare cu material *ilustrativ*, o bibliotecă cu exemplare multiplicate la care elevul în timpul orelor să aibă acces direct) creează un spirit comunitar şi apropie elevul de munca de cercetare». Lecţiile-dezbatere, sesiunile ştiinţifice organizate anual, olimpiadele sînt tot atîtea mijloace menite să sporească interesul elevului pentru economia politică, pentru ştiinţele sociale. Discutăm cu elevii despre menirea acestei materii, despre modul în care ea îi serveşte, le foloseşte în practica de toate zilele. Maturitatea răspunsurilor, problemele puse în discuţie dovedesc preocuparea deosebită pentru acest obiect de studiu. Considerăm că este necesar, în definitivarea programei de studiu pe ani a ştiinţelor sociale, să se ţină seamă de propunerile profesorilor şi ale elevilor, care în practică simt nevoia unor îmbunătăţiri. Consecvent este semnalată necesitatea studierii economiei politice socialiste şi capitaliste paralel, în permanentă confruntare, nu scindată în două materii diferite pe ani.

«Ca să demonstrezi superioritatea orînduirii socialiste este necesară o permanentă comparaţie cu societatea capitalistă. Dacă economia politică despărţită în capitalistă şi socialistă este studiată în doi ani şi redusă numai la o oră pe săptămînă, este imposibilă aprofundarea problemei şi totul se reduce numai la a spune fără a demonstra. Este necesar studiul paralel, în acelaşi an, al economiei politice capitaliste şi socialiste, în cîte două ore pe săptămînă. Aş considera chiar ca utilă predarea economiei politice pe categorii şi legi urmărite în evoluţie de la apariţie, accentul punîndu-se pe manifestarea lor în momentul de faţă» (prof Piţulescu Ioana — Liceul «Mihai Viteazul»)

«Un impediment într-o înţelegere justă dialectică a problemelor de economie politică este scindarea studiului acestei materii în doi ani» (Bucur Marina — clasa a XII-a, Liceul «Mihai Viteazul»).

O propunere interesantă face profesoara Popescu Elena, de la Liceul «Gh. Lazăr», care consideră mai eficace predarea psihologiei în clasa a IX-a. Ştiinţele sociale operează cu o serie de termeni, ca atitudine, datorie, conştiinţă ca fenomen social, care, odată, însuşiţi în mod ştiinţific la psihologie, ar duce la o înţelegere mai profundă a problemelor la orele de ştiinţe sociale.

«Ca să înţeleagă ce este conştiinţa ca fenomen social, cred că elevul trebuie să înţeleagă mai întîi conştiinţa ca fenomen psihic» (prof. Elena Popescu). O problemă deficitară asupra căreia ar trebui să se mediteze îndelung este cea a manualelor. În Plenara din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului se sublinia: «dat fiind rolul deosebit de important al manualelor şcolare în pregătirea elevilor, sînt necesare îmbunătăţiri atît sub raportul conţinutului acestora, cît şi al redactării grafice». Rezolvarea a fost pînă acum de cele mai multe ori cantitativă, nu şi calitativă.

A aduce la zi nu înseamnă a adăuga teme, ci a integra ce apare nou, a selecta ce este valoros în explozia informaţională a zilelor noastre. «Exemplele care se dau la noţiuni generale de economie politică sînt cît se poate de simple, copilăreşti, pentru un elev de clasa a XI-a» (Taraş Adrian — cl. a XII-a, Liceul «Mihai Viteazul»).

«Multe probleme fundamentale ale economiei politice sînt tratate superficial, insuficient, în manual, ca de exemplu: trecerea de la *un mod de producţie* la altul» (Tudor Ioana — cl. a XII-a, Liceul «Mihai Viteazul»).

Elevii respectă materia, ca atare şi cerinţele lor au crescut foarte mult. Ei doresc să înţeleagă, să cunoască problemele argumentat, explicat dialectic, refuză aprecierile de ordin general. De multe ori îşi manifestă dorinţa de a merge la sursă. De aceea considerăm oportună nu numai îmbunătăţirea *manualului*, dar şi *publicarea* de către Editura didactică şi pedagogică a unor culegeri de texte filozofice pentru elevii de liceu.

În ce priveşte legătura studiului economiei politice cu producţia (desfăşurarea unor lecţii practice în întreprinderi, uzine, unde noţiuni abstracte, ca preţul de cost, productivitatea muncii, repartiţia, cointeresarea, şi-ar găsi înţelegerea lor concretă, nu numai în sens grafic, ca la clasă), ea rămîne la cele două licee la stadiul de deziderat, atît din partea elevilor, cît şi din partea profesorilor. Sperăm, aşa cum se sublinia la Consfătuirea cadrelor didactice care predau ştiinţele sociale în învăţămîntul superior din 10 noiembrie 1972, «că tovarăşii de la catedrele de ştiinţe sociale nu vor cere să li se creeze ateliere, ci vor merge ei în ateliere, în fabrici, pentru a cunoaşte realităţile concrete ale vieţii!»

Ludmila PATLANJOGLU

O însoţesc pe tovarăşa profesoară Paraschiva Vereş la clasă. Este ora opt dimineaţa, mai precis opt fără zece minute, şi cei din anul III-F, vreo patruzeci de băieţi şi fete, aşteaptă întrebările de rigoare despre Thomas Morus, Fourier, Campanella şi ceilalţi. Sînt invitat să asist la o oră de istorie a filozofiei, aici, la Liceul «Mihail Sadoveanu» din plin centrul Capitalei, într-o ambianţă dintre cele mai atrăgătoare (vezi bulevardul Dacia şi vecinătatea parcului Ioanid). Liceul are un prestigiu bine consolidat, urmare, în primul rînd, a exigenţei selectului său corp profesoral. «Dealtfel, îmi spune profesoara, n-a fost an ca absolvenţi de-ai noştri să nu reuşească la filozofie», ceea ce înseamnă ceva, dacă adaug că Liceul «Mihail Sadoveanu» este pe cale să se transforme în liceu industrial, asta presupunînd, orice am zice, mai multă atenţie acordată *fizicii* decît lui Campanella.

Dar iată-mă în clasă, stîrnesc cunoscuta dar de scurtă durată emoţie («inspecţie!»), mă aşez în ultima bancă şi asist cu reală plăcere la o lecţie bună în care sînt antrenaţi destui elevi. Răspunsurile au concizie şi coerenţă, ba, din cînd în cînd, se face uz chiar de o anumită terminologie de «specialitate», să-i zicem, ceea ce presupune *interes* pentru disciplina respectivă. În continuare, asist la o expunere pe tema «Reacţia iraţionalistă în filozofia de la mijlocul secolului al XIX-lea şi pozitivismul» şi înregistrez febrilitatea cu care elevii iau notiţe. În fine, pauză. Şi o primă, firească, întrebare adresată tovarăşei profesoare:

— Ce recomandaţi — în afară de notiţele luate la oră, fireşte — pentru studiul indi-

vidual, pentru aprofundarea temei respective?

— Dicționarul filozofic, numai că respectiva lucrare s-a epuizat de mult.

— Și atunci?

Semn caracteristic de neputință.

Deci o primă constatare: realul interes al elevilor față de istoria gîndirii umane și, în general, față de științele sociale nu este susținut de o activitate editorială pe măsură. La ora actuală nu există un manual de istoria filozofiei pentru uz școlar, precum și un sistem unitar de predare a științelor sociale, în general.

Tovarășa profesoară îmi arată un supliment din Tribuna școlii, unde a apărut programa pentru predarea istoriei filozofiei, cît și o lecție-consultație «ad usum delphini»

Prea puțin și prea disparat. Mai ales cînd interesul pentru științele sociale este mai mare decît s-ar crede. Chiar dacă unele licee teoretice se transformă în licee industriale. Fiindcă viitorii tehnicieni sau ingineri, departe de a se arăta indiferenți față de științele sociale, discută cu pasiune, pun întrebări, vor să afle răspunsuri edificatoare. Și pentru aceasta, nici un efort pedagogic și editorial nu ni se pare exagerat.

Mihai HETCO

Lecție vie la Liceul «N. Bălcescu» din Rîmnicu Vîlcea. Se discută despre dezvoltare, «*Dezvoltarea ca origine a trecerii de la o calitate la alta*»; elevii profesorului Puiu Gheorghe răspund bine, argumentat, logic. O circulație de idei care nu te poate lăsa indiferent. Din acumulări cantitative se ajunge, cum știm, la salturi calitative. Dar acesta nu e un proces mecanic, cum nu este o desfășurare liniară; atîtea și atîtea acumulări nu dau un rezultat matematic, cutare sau cutare calitate. În structura proceselor sociale evoluția este mai anevoioasă, ea se lasă uneori așteptată. Lecția de la Vîlcea îți oferă, aproape de la sine, un subiect. Iată, bunăoară, am acumulat destulă experiență în predarea științelor sociale, experiență pedagogică, experiență teoretică. Nimic mai firesc decît să-ți pui întrebarea: aceste acumulări au dus oare la o nouă calitate, așa cum sună cerințele Plenarei din noiembrie 1971? Care este, așadar nivelul teoretic la care se predau în școli științele sociale?

Înainte de a asista la mai multe lecții, am parcurs cele două manuale de *Socialism științific*, cel pentru anul IV, reeditat, apoi cel pentru anul II. Deși fiecare este alcătuit de colective diferite, te surprinde identitatea frazelor care tratează același subiect. Sîntem de acord că este vorba de aceeași știință, deci de o interpretare unică, dar nu putem fi de acord cu faptul că manualul pentru anul II copiază uneori fraze întregi din celălalt manual. Iată spre exemplu: «*...ea a apărut pe o treaptă mai înaltă de dezvoltare a clasei muncitoare, îndeosebi în momentul în care aceasta, înarmată cu teoria marxistă, devine conștientă de cauzele exploatării ei, de interesele sale vitale de clasă, de forța și menirea ei*» (p. 113, an IV). Fraza din celălalt manual sună aproape identic: «*Ea a apărut pe o treaptă mai înaltă de dezvoltare a clasei muncitoare cînd, înarmată cu teoria marxistă, a devenit conștientă de cauzele exploatării sale, de interesele de clasă, precum și de forța și menirea ei*» (p. 40).

Editate, ambele, de către Editura didactică și pedagogică, aceste manuale au fost deci verificate în aceeași redacție. Cum de nu s-a observat, ne întrebăm, faptul că pagina 40 este identică cu pagina 113 din cealaltă ediție? Oricine va pune pe două coloane aceste pagini își dă seama de adevăr. Să zicem însă că în cazul unor manuale de științe sociale nu ar conta pînă la urmă originalitatea exprimării, ci limpiditatea frazelor. Dar lipsa de originalitate manifestată în aceste manuale este dublată, uneori, de tautologii, de fraze inciticte, prea abstracte, prea lungi, nepedagogice. Nu mai departe decît definiția însăși a socialismului științific este tautologică: «*Socialismul științific este știința politicii partidelor comuniste și muncitorești, știință care le călăuzește în activitatea și lupta lor teoretică și practică, pentru făurirea societății noi pe plan mondial*». Pînă aici sensul este clar, ar trebui deci să urmeze, ca după orice definiție, cîteva exemple. Or, manualul continuă cu o supraexplicitare, cuiasă cu litere cursive, pentru a-i da acesteia caracter prioritar. Revenirea nu face decît să accentueze că această știință este «adevărată», reușind în același timp să repete de trei ori cuvintele *știință* și *științific*: «*Socialismul științific reprezintă adevărata știință a politicii, adică știința politicii clasei muncitoare și a partidelor ei revoluționare în revoluția și construcția societății comuniste*» (p 10, an II)

Acest nivel de abstractism face foarte dificilă asimilarea unei definiții, iar elevii resimt acest lucru.

Caracterul prea abstract al manualelor este și în dezavantajul profesorului. Iată, bunăoară, ce spune profesoara Stanca Iliuță, din Rîmnicu Vîlcea, o profesoară și cu experiență de activist: «Sînt de părere să se predea socialismul științific abia în ultimul an, după ce elevul a parcurs deja economia politică și istoria filozofiei, discipline absolut necesare pentru a înțelege această dificilă materie». Argumente pentru o asemenea idee sînt numeroase. Degeaba scrie în manual, la pag. 10 — «Socialismul științific are ca obiect de studiu relațiile politice» — cînd și-ar trebui o oră specială pentru a defini *relațiile politice*. O noțiune abstractă nu se explică prin altă noțiune abstractă, sau nu numai prin ea. Nu este indeajuns de clară, așa cum reiese din manuale, noțiunea de *epocă istorică*, după cum nu se fac distincții între noțiunile socialismului științific și cele ale materialismului istoric. De asemenea, întreg conținutul epocii contemporane este tratat de la un nivel prețios, cu puține aspecte contemporane. Profesorii de științe sociale ar dori, de fapt, să fie consultați cu mai multă seriozitate și să fie luate în seamă faptele pe care le semnalează ei, după ce au dobîndit o frumoasă experiență pedagogică. Este jenant pentru un profesor cînd trebuie să recunoască în fața elevului (dacă nu evită răspunsul!) că unele expresii din manual sînt ambigue.

Se spune undeva că baza tehnico-materială a capitalismului este mașinismul. A socialismului este tot mașinismul, plus autoreglarea. Nu se specifică însă în manual că este vorba de capitalismul anterior din țara noastră, acel capitalism pe care societatea socialistă l-a depășit. Este necesară o asemenea specificare, întrucît capitalismul modern folosește, după cum știm, și el mașinismul, plus autoreglarea. Spunînd că sîntem o țară în curs de dezvoltare, manualul trebuie să fixeze bine nuanțele, care recunosc stadiul avansat al mașinismului din capitalismul contemporan.

«Om trăi noi la țară, spune profesorul Puiu Gheorghe, dar vedem și noi aceste inadvertențe, ce, Feuerbach nu a trăit la țară?» Este clar că manualele trebuie să evite «caracterul de gazetă». Se impune în elaborarea lor o mai mare severitate științifică, să care să fie mai strîns legate de celelalte discipline științifice, de matematici, fizică, istorie, literatură etc., adică tocmai acele discipline care pot furniza exemplele cele mai convingătoare. În afară de aceste lucruri, o nuanțare a legilor este mai mult decît necesară. Spunem mereu că baza determină suprastructura, dar suprastructura socialistă apare înaintea bazei, iar aceasta este un lucru știut. Profesorul Puiu Gheorghe se descurcă așa cum poate, el amintește elevilor de un articol în care Lenin spunea că, în anumite situații, politicul are prioritate. Însă ei ar dori să găsească aceste nuanțe în manual sau într-un manual pentru profesori.

Iată, așadar, că manualele mai au de făcut multe clarificări, în spirit didactic și științific. Poate nu ar fi rău să se mai schimbe și autorii acestor manuale, căci primeniriile sînt adeseori binevenite atunci cînd vrem să trecem de la o calitate la alta.

Dinu FLĂMÂND

fetișuri de azi

scriitorul și opera

A-i cinsti pe oameni de condei, trecuți ori prezenți, înseamnă a-ți da seama că miezul noțiunii de patrie îl constituie limba. Dacă Lucian Blaga ar fi fost într-adevăr mut ca o lebădă, atunci între lebede și noi n-ar fi fost decît o deosebire de penaj. Or, după cum se știe, lebedele n-au patrie. Metafora nu este însă sinonimă cu realitatea, iar scriitorul, socotit om de meserie, se bucură de o cinstire aparte deoarece el este acela care atenuează conflictul dintre lucru și individ, făcîndu-l pe acesta din urmă să se simtă *acasă* într-o lume etern rătăcitoare printr-un spațiu infinit. Vorba poetului:

Un cer de stele dedesupt,
Deasupra-i cer de stele

A-l scoate însă pe literat din condiția lui de om ca toți oamenii înseamnă a-l condamna prin fetișizare la singurătate și artificiu. Or, tocmai el nu merită acest tratament. Închinăciunile, privilegiile, faima, care va să zică, sînt tot atîtea moduri de a-l smulge din anonimat și deci de a-l investi cu însemne de care nu are nevoie, ba care îi chiar dăunează. Mulți scriitori și-au mărturisit, dealtfel, regretul de a nu fi rămas anonimi, tocmai datorită repulsiei lor față de fetișism. Sînt, desigur, și exemple contrare, dar nu ele ne interesează aci.

Dacă scriitorul nu trebuie bătut pe umăr (precum nici meseriașul nu trebuie tratat «boierește»), dacă nu trebuie să i se spună: «Dom'le, bună carte, dar eu aș fi scris-o altfel», dacă nu trebuie invidiat că poate folosi Fondul literar, acesta din urmă fiind o instituție care-și creditează membrii pe baza veniturilor rezultate din scrisul tuturor: vii și morți, apoi ciudata atitudine a multor inși nedezlipiți de scrisului, care-i consideră pe condeieri o sectă aparte și fac din ei idoli de-o clipă sau de-o eternitate, îl rănește pe autenticul om de litere: el își găsește satisfacerea orgoliului ca individ în izbutire și nicidecum în glorie.

Există însă și o altă formă a fetișismului, legată de scrieri. Este fetișismul operei. Atunci cînd se spune: «Eu rămîn la Eminescu», ori se cumpără pînă la ultimul exemplar ediția vulpesciană a operelor lui Barbu de către cei rămași la Pralea (deși faptul în sine e duios), înseamnă tot atîtea dovezi de fetișism, de îngustime de orizont, de exclusivism ori de snobism (snobul acest ciudat fetișist care așază între creator și public o distanță, răpindu-le amîndurora voluptatea unei relații normale).

Devenit fetiș sau, mai bine-zis, rămas fetiș în secolul nostru cel iute, scriitorul se închistează sub un glanț de ipocrizie formală, fapt care se repercutează tocmai în scrierile sale. Acestea încep să mintă sau în cazul optim să fie doar stiharele unor fantome ale adevărului.

Dintre toate fetișurile moderne cel al literatului glorificat este cel mai scîrbavnic. Pentru că locul unui ins care oferă generos o lume scoasă mirific din spuza gîndurilor este luat de către un spelb veleitar gata să fure cititorului lumea potențială pe care i-a promis-o.

Leonid DIMOV

principii și năravuri

salvatorii

Mă gîndeam — sincer — la ce vrea să însemne *vocația* ca noțiune, cînd am văzut un om în pufoaică, drept în mijlocul drumului, făcînd semne disperate. Dar mașinile accelerau (n-am descifrat decît numărul 7-B-8557). În sfîrșit, un *salvator*: 6-B-3368. Omul în pufoaică nu-i decît un «intermediar», tot *salvator*, căci accidentatul (are o arteră secționată la mînă și șîngele curge, curge) se găsește pe trotuar. Mașina demarează spre Urgență...

Îmi văd de drum, continuîndu-mi gîndurile și — printr-o simplă asociație de idei — îmi amintesc de *Matache Ruse*, pilot de avionetă sanitară, care-a salvat, chiar zilele trecute, printr-un zbor spectaculos (condiții atmosferice extrem de dificile), cinci vieți omenești parașutînd șînge... Da — cît de straniu poate fi, uneori, fluxul memoriei! — printre colegii mei de clasă primară unii visau să devină de asemenea aviatori, sau comandanți de nave (copilăream la Galați), constructori de vase, medici... Și iarăși mă gîndesc la vocație, la fetița de 11—12 ani din filmul de la care tocmai ieșisem («Efectul razelor gamma asupra crăițelor»), la matura ei perseverență în care se întrezărea, perfect, un întreg destin profesional-uman... Și brusc încep să-mi defileze prin minte chipurile acelor băieți care-am fost noi toți, odinioară — și (nu știu de ce) regăsesc în memorie și mărturisirea citită pe undeva (a unui mare poet) că el, judecîndu-și retrospectiv colegii de școală, își dă seama că aproape fiecare a evoluat în virtutea unei particularități, a unui «accent» descifrabil pentru ochiul atent, sensibil, încă din fragedă copilărie... Și într-adevăr — mi-amintesc — printre noi se afla și un *salvator* cu pantaloni scurți și *brasardă* cu cruce roșie — era rotofei pe-atunci actualul doctor-reanimator L. *Brand* pe care, nu demult, pe stradă, prin cartierul Floreasca, l-am redescoperit, îngîndurat (deși ar fi avut toate motivele să fie satisfăcut de propria-i persoană): își dă doctoratul, și-a luat de mult primariatul, are nenumărate comunicări științifice, muncește la Spitalul de pneumoftiziologie al municipiului București)... Și din nou reflectez la ceea ce poate fi denumit, în fond, vocație: fetița de 11—12 ani care îngrijea crăițe iradiate cu gamma 60; sau eleva (de 16 ani) care a propus «experiența Arabella» (un păianjen) misiunii Skylab; sau atîția și atîția copii de-ai noștri, cu tot atîtea *vocații*... Și nu uit nici de sugestia reanimatorului, a doctorului L. Brand — «sanitarul» claselor de ieri, alaltăieri — de a-i învăța sistematic pe toți copiii «meseria de salvator-reanimator» (tehnici, relativ curente, ale respirației «gură la gură», «gură la nas», «masaj cardiac extern» etc.)... Și dintr-o dată retrăiesc — în același ciudat flux al gîndurilor — scena *salvării* de la moarte sigură a lui *V.S.* (35 ani), electrocutat în timp ce lucra pe un stîlp de înaltă tensiune (moarte clinică): tovarășii săi de muncă, *inițiați*, n-au mai procedat empiric, ca pe vremuri, îngropîndu-l în pămînt, ca să i se ... scurgă electricitatea din trup (*V.S.* a fost salvat). Și îmi reamintesc de tragica nuvelă «Pe ploaie», a lui Eugen Barbu, și de cei trei săteni loviți de trăsnet... Și iarăși, și iarăși — sinuoasă traiectorie — chipuri tinere, chipuri mai virstnice, suprapuse în amintire... Mă aflu la Timișoara, unde 60 de eleve de la Școala de surori de Cruce roșie, paralel cu lecțiile despre acordarea primului ajutor, au învățat și «pe viu» materia școlară, donînd voluntar șînge... Și brusc mă revăd la intrarea Saloanului automobilistic parizian, lîngă caravana albă care recolteză șînge de la fervenții admiratori ai Zeului Auto — anume tocmai de la *ei* care știu că ei cere și jertfe... Și nu-l uit — simetric — nici pe «papa Klein» din Frankfurt — i-am privit îndelung poza în ziar — fenomenul medical care a donat pînă acum o mie de litri de șînge (de 200 de ori cît conține organismul)... Există, neîndoielnic există, o vocație de *salvator*, de om gata să sară într-ajutorul Aproapelui...

Cît privește *vocația*, nici măcar în paradoxalul alambic care este memoria — sau gîndirea — ea nu face casă bună cu empirismul.

Mihai STOIAN

cozi

Uneori, cînd eu însumi nu sînt angajat în lungul lor șir, văd, din stradă, cozile. Cînd se dau portocale sau pește, afară, în fața sau în spatele prăvăliei (Alimentara), coada se face chiar în stradă. Lăzile sînt pline (portocale sau pește), **avem**, strigă vînzătorul care nu-ți dă și pungă, **nu vă îngrămădiți, este**, cu toate acestea coada crește, se îngroașă, tăcută, cuprinde strada.

Mă uit cu ciudă și neputință: vreau să cumpăr o pîine. Dar fata cu halat verzui primește marfă. În vremea asta coada crește, se face dublă, triplă. Bag însă de seamă că sînt două fete în spatele tejghelei. Amîndouă primesc însă marfă. Un bătrîn din fața mea șoptește candid și politicos, ca pe vremea fiimului mut cînd țineai mîna logodnicei și amîndoi, ronțăind bomboane, îl vedeați pe Malec cu gura strînsă și obrazul împietrit: **domnișoară, o tîrziu, fiți atît de drăguță, eu vreau doar o chiflă. Nu vezi că primesc marfă**, strigă domnișoara. Bătrînul amuțește, buza de jos îi tremură, obrazul uscat pîlpîie: și-o fi dînd seama bietul bătrîn că a greșit, domnișoara are treabă, nu se joacă! Nouă, cei de la coadă, ne convine să vorbim, stăm de pomană, căscăm gura și creștem. Un flăcău voinic trîntește lada cu pîine pe ciment, **ai grijă**, urlă el, **ieri mi-ai tras clapa cu trei bucăți, numără bine**, și domnișoara numără, pune în raft cu grijă și fără grabă, și coada crește. Amîndouă muncesc. Una primește pîinea din mîna celeilalte, ar mai trebui încă una și s-ar face un subotnic! Amîndouă numără. Dar marfa a fost în sfîrșit luată în primire, flăcăul pleacă fluierînd după ce fata i-a iscălit o hîrtie pe tejghea în fața mulțimii așezate pe două rînduri. Timpul trece. Domnișoarele însă dau în așa fel pîinea încît coada în loc să scadă, crește. Mîinile lor se încrucișează inutil. Lumea tace, întinde francul, la pîinea, n-avem timp să ne supărăm, avem și alte treburi. Răbdarea noastră vine din proverbe. Ehei, dar una dintre domnișoare deodată strigă și ridică sprîncenele ei frumușele: **mișcați-vă-ți mai repede, ce vă mișcați așa-n-cet, înaintați-înaintați, mișcă dom'le**. Atunci eu am uitat că nu-i frumos să vorbești tare într-un local public și i-am spus vreo cîteva în felul ăsta. Indignarea m-a întors spre cei din spatele meu, oameni de pe stradă ca și mine, așezați pe două rînduri în sfînta disciplină a cozii, așteptînd în tăcere, lipindu-ne unii de alții ca să nu pierdem rîndul. Îi știam de partea mea, zăceam acolo cu toții, împrejurarea nu părea să aibă nimic dramatic, pîine era destulă, dar noi trebuia să pierdem timp, prea mult timp pentru o pîine, și domnișoara din spatele tejghelei găsea că ne mișcăm prea încet! Așadar, m-am întors spre ei, dar m-am lovit de un zid. Nimeni nu scotea o vorbă, toți păreau preocupați de ce au în sacoșă, în cap, în mîini, se uitau în gol, așteptau în tăcere, ba cineva (nu știu cine, am văzut o gură, o limbă, dinți) a strigat să-mi văd de treabă și să mă car, țin fața-n loc și n-o las să-și vîndă pîinea. Am tăcut umilit, am luat pîinea mea și am ieșit. În trecere m-am lovit de coada de la tejgheaua unde se dădeau dulciuri. Da, bomboane, napolitane, ciocolate mici, rahat. Erau borcanele pline, fleacurile astea nu se termină niciodată, dar coada era și aici groasă și țeapănă. Eram din nou în stradă. (Asta mi s-a întîmplat și mi se întîmplă la Bacău, la magazinul alimentar «Orizont», în noul și frumosul complex alimentar știut de toată lumea aici. Poate sînt eu ghinionist, dar zilnic, cînd intru să cumpăr pîine, asist neputincios la primirea mărfii!!) Și m-am întrebat: nu sînt eu un caraghios și jumătate dacă singur am făcut-o pe nebunul și nici unul din semenii mei de la coadă n-a dat vreun semn că am dreptate?

George BĂLĂIȚĂ

zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (VI)

cu sau fără țiriac...

Ne-am întors acasă fără premii, dar povestea meciului lui Năstase cu Javorski i-a mers la suflet lui Gogu Viziru, care insistase foarte mult să facă Ilie deplasarea.

Olimpiada se terminase și Țiriac ni s-a alăturat imediat. S-a acomodat repede, după cîteva săptămîni era din nou în frunte. Pe la jumătatea lui martie am ieșit în aer liber la «Progresul». Ne pregăteam pentru meciul împotriva jucătorilor sovietici, din aprilie. Categorica înfrîngere ce o suferisem cu un an înainte ne pusese pe gînduri și acum nu voiam să scăpăm din vedere nici un amănunt. În preziua meciului s-a efectuat controlul medical, apoi am intrat în cabinetul medicului specialist pentru a primi rezultatele. După ce am schimbat cele cîteva cuvinte care preced de obicei o discuție serioasă, acesta avea să-mi spună:

— *Îmi pare foarte rău, dar lui Țiriac nu pot să-i dau avizul.*

— De ce?, întreb eu mirat.

— *Tensiunea maximă este crescută, iar diferențiala este pensată, este redusă.*

— Ați ținut seama de gripa ce a avut-o acum 10—12 zile?

— *Da, mi-a spus asta.*

— ...Poate este vorba de o stare afectivă specifică meciurilor importante, încerc eu să-i explic.

— *Da, țin seama de toate acestea, dar valorile depășesc limitele admise.*

Am simțit că mi se înmoaie picioarele și am rămas tăcut.

— *Dealtfel, văd că aveți și rezerve, ele au primit toate aviz favorabil*, continuă medicul.

— Și Ion ce urmează să facă? întreb eu.

— *Deocamdată să întrerupă orice efort, să vină o perioadă de cîteva săptămîni la control, apoi vom vedea dacă este nevoie să urmeze vreun tratament.*

Am ieșit din cabinetul medicului cu o mînă plină de avize favorabile, dar, din păcate, cel mai important pentru mine rămăsese înăuntru.

În curtea dispensarului băieții mă așteptau să mergem la masă.

Le-am spus că nu-i totul în ordine, iar ei s-au strîns în jurul meu cerîndu-mi avizele. Le-am împărțit pe rînd, iar lui Țiriac i-am spus că nu am ce-i da. El nu m-a crezut.

I-am explicat că vorbesc serios și m-am întors cu el în cabinetul medicului, contestînd împreună buna funcționare a aparatului.

I s-a luat din nou tensiunea, de data aceasta cu trei aparate diferite, dar valorile au rămas aceleași. Așa că am plecat fără aviz.

În noaptea aceea am făcut tot felul de calcule, dar nu am ajuns la nici un rezultat, fiindcă Metreveli mi se păruse în progres, iar Lejus atinsese pe atunci forma sa maximă. Dimineața m-am dus cu Țiriac la control. Medicul i-a luat din nou tensiunea, iar eu am urmărit cu speranță oscilația acului pe cadranul aparatului. Apoi l-am întrebat:

— Ce părere aveți?

— *Aceeași. Față de ieri, situația nu s-a schimbat, așa că nu pot spune nimic nou.*

— Deci mă opriți de la joc!, a intervenit Țiriac.

— *Nu-ți pot da avizul și nici nu te sfătuiesc să joci. Mai ales că deocamdată nu știm precis despre ce e vorba.*

— În rest, știți, mă simt bine, mi-au trecut chiar și stările de slăbiciune pe care le aveam după gripă.

— *Înțeleg, dar ai văzut singur că valorile tensiunii dumitale depășesc limitele admise, așa că-mi pare foarte rău.*

— Ce se întîmplă totuși dacă joc?

— *Joci pe răspunderea și, mai ales, pe pielea dumitale. Eu te sfătuiesc să n-o faci.*

Am plecat de la medic îngrijorat, trebuia să iau o hotărîre. Mă gîndeam cine să joace în echipă și l-am întrebat pe Ion.

Pe cine vezi în locul tău?

— Știu și eu? Pe Bosch. Năstase ăla mic nu joacă rău, dar s-ar putea să-l descurajeze dacă la două bătăi aspre. Cu Lejus și Metreveli nu te joci.

— Bine, Ioane, dar tu ai avut vreodată ceva cu inima?!

— Da de unde! De cînd mă știu alerg și pînă acum nu mi-a spus nimeni să mă opresc.

— Atunci ce să fie?

— Eu bănuiesc cam despre ce e vorba. Mă gîndesc tot timpul la Lejus, și de aceea, noaptea, adorm tîrziu și mă perpelesc.

— Sîntem într-o situație grea.

— Știu. Dacă mai pierdem ca anul trecut, vom fi complet lăsați deoparte. Și așa acum sîntem în aprilie, și pînă la sfîrșitul anului mai jucăm Balcaniada, Campionatele naționale și cu asta, din cîte știu eu, s-a cam terminat.

— Ce putem face?

— Ție îți cere cineva certificatele medicale?

— Dacă treaba iese bine, precis nu. Dacă se încurcă, s-ar putea.

— Adică, nu înțeleg... Mă vezi în stare să leșin pe teren?

— Mai știi? Slab de inimă cum ești.

— Tu mă lei peste picior, dar eu vreau să joc. Dacă m-ai băga numai la dublu și în ziua a treia contra lui Metreveli mi s-ar conta punctele?

— La ce te gîndești?

— Mă gîndesc că pe puștiul ăsta l-aș păcăli și așa.

— Nu se poate. Orice schimbare la simplu după începerea meciului se consideră punct pierdut. Așa s-a stabilit.

La masă ne-am întîlnit cu ceilalți băieți. I-am spus lui Boaghe să se pregătească fiindcă s-ar putea să joace alături de Ilie în echipa a doua și lui Bosch că e posibil să-l înlocuiască pe Țiriac. Mai erau două ore pînă la începerea meciurilor. Ar fi trebuit să-l anunț pe Andreev de schimbarea intervenită, dar aminam momentul, gîndindu-mă cu îngrijorare cît de neputincioși sîntem în noua alcătuire. M-am dus la Ion în cameră și l-am găsit îngîndurat.

— La ce te gîndești, Ioane?

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

viața și moartea lidiei jiga

dresoare de lei, tigri și pantere (VI)

EXTRAS DIN RAPORTUL DE EXPERTIZĂ MEDICO-LEGALĂ

...«S-au identificat pe corpul victimei 28 de răni anfractuoase, rănile gîtului fiind însoțite de fractura celei de-a cincea vertebre cervicale, de ruptura măduvei spinării și a grupului vasculo-nervos cervical sting; răni ale cutiei toracice, cu fractura omoplatului sting și a coastei a 9-a stîngi. Rănile umărului drept au fost însoțite de rupturi ale arterelor și venelor humerale, iar rănile coapsei stîngi, de ruperea arterelor și venelor femurale. Ca urmare a acestor leziuni a apărut o puternică *hemoragie*...»

EXTRAS DIN RAPORTUL SECȚIEI CONSULARE DE PE LÎNGĂ AMBASADA ROMÂNĂ DIN MOSCOVA

...«Este de remarcat că în discuțiile purtate la Harkov, atît cu artiștii români cît și cu cei localnici, odată cu sublinierea calităților excepționale de voință, și curaj ale dresoarei Lidia Jiga, interlocutorii au avertizat-o în mod colegial asupra imensului pericol pe care îl reprezintă depășirea anumitor limite firești, încrederea prea mare în posibilitățile proprii de evitare a consecințelor ce pot fi nefaste. După cum s-a aflat, dresori și artiști reputați au sfătuit-o să evite imprudențele, care uneori erau evidente. I s-a recomandat, de pildă, să evite plasarea sa cu spatele la animalele aflate în arenă, unele gesturi de operetă (aruncarea biciului, a furcii), admonestarea uneori gratuită a animalelor. În ultimul timp a fost sfătuită să nu introducă în arenă pe leul Ruslan, care săvîrșise și anterior un atac asupra ei...»

ÎNAPOI, ÎN PĂMÎNTUL NATAL

La 10 noiembrie 1970 are loc la Circul din Harkov o ceremonie funebră, după care sicriul cu trupul neînsuflețit al Lidiei este îmbarcat într-un avion și transportat la Moscova.

A doua zi, 11 noiembrie, sicriul e îmbarcat apoi în avionul TAROM, venit special în acest scop, și transportat la București.

Trei zile mai tîrziu, la 13 noiembrie, are loc înmormîntarea în comuna natală, Venețiа de Jos — Făgăraș.

Trupul Lidiei Jiga e restituit pămîntului care o născuse.

Exact la o lună după tragicul accident, la 7 decembrie 1970, Amur, tigrul-asasin, murea în Grădina zoologică de la Bănească. De o lună de zile refuza mîncarea.

Au oare și fiarele remușcări?

Sfîrșit

A. IOSEFINI

viața modernă

despre bucurie

Viața în general s-a complicat, toate în jurul nostru s-au complicat. Lucrurile simple au început chiar să nu ne mai placă. Aproape nimeni nu se mai simte satisfăcut dacă are de făcut un lucru simplu, aproape toți rîvnim să facem ceva complicat sau care să dea măcar senzația nouă și celor din jur, că nu este simplu. Din ce în ce mai puțini vor să se ocupe de lucrurile mici, simple. Toți vrem să ne luăm la trîntă cu lucrurile mari. Așa se explică de ce lucrurile mici și simple ajung deseori să rămînă nefăcute sau făcute de mîntuială. Atît de mult ne-a fascinat viața complicată încît pînă nici bucuriile simple nu ne mai plac. Cîți dintre noi mai gustă azi o bucurie simplă? O plimbare de unul singur, miracolul și dulceața fiecărui anotimp, o carte cînd apare, nevoia de o carte? Cîți dintre noi se mai simt fericiți din cauza soarelui, din cauza unui copac, din cauza ierbii, a frunzelor, din cauza unei guri de aer curat? Cîți mai gustă plăcerea simplă de a fi sănătoși? Banalizată și aproape insesizabila senzație de sănătate, tăcută și puțin apreciată pentru că sănătatea nu doare. Cîți dintre noi renunță să se mai ducă ori să mai rămînă la o petrecere atunci cînd simt că sînt obosiți, considerînd să înlocuiască plăcerile petrecerii cu plăcerile odihnei? Oamenii de pretutindeni încep să nu mai doarmă atunci cînd sînt obosiți și să nu mai mănînce atunci cînd le e foame. Ei nu mai gustă aceste plăceri, aceste bucurii simple. Încep să doarmă și să mănînce în funcție de alte criterii. Cîți dintre noi mai pun preț pe bucuria simplă, iscată de faptul că știu ceva, că înțeleg ceva, astea fiind și ele tot niște bucurii simple? Că știu de ce am ajuns în Lună și că înțeleg teoria relativității sau alte teorii? Cîți dintre noi se mai bucură în fața diversității și suferă în fața monotoniei, astea fiind, de asemeni, și ele tot niște bucurii simple?

Trebuie să recunoaștem, apropo de cele cîteva exemple și de altele posibile și convergente, trebuie să recunoaștem că bucuriile consecutive unor asemenea realități erau, într-adevăr, simple, însemnau ceva, dar erau prea simple, elementare, mult prea simple pentru niște oameni evoluați cum sîntem. Centrii bucuriei din creierul și din sufletul nostru nu mai ajung să fie impresionați cu una, cu două, sau de orice. Este necesar ca însăși bucuria să devină mai complicată, să devină combinată, orchestrată, dacă vrea să răzbată pînă în centrii ei situați în creierul și în sufletul nostru, mult mai sofisticați decît erau altădată. Bucuriile simple sînt azi ceva depășit, bunuri pentru oameni depășiți. Dar cine mai e sau cine recunoaște că mai e un om depășit, în stare să se declare mulțumit cu o bucurie, cu o plăcere dintre cele mai simple? O bucurie, o plăcere demnă de epoca noastră și de noi trebuie să fie ca o simfonie, să fie formată din bucurii, din plăceri suprapuse, care comunică între ele, care se sporesc una pe alta și una prin alta. Cine se întoarce, spre pildă, din concediu mai obosit decît a plecat, ori cine începe o nouă săptămînă mai obosit decît a terminat-o pe cealaltă, acesta e fără îndoială un tip modern, insensibil la bucuriile și la plăcerile simple, fin amator de bucurii și de plăceri complicate, combinate, orchestrate, suprapuse, și cu aspect de simfonie. Pe măsură ce ne-am rupt de natură, ne-am rupt și de bucuriile și de plăcerile naturale, și bine că ne-am rupt fiindcă tot nu mai simțeam mare lucru din pricina lor, pricină care, de la un moment dat, ar fi început cu siguranță să exercite o influență nefastă asupra centrilor bucuriei din creierul și din sufletul omului de azi, mult mai pretențioși decît altădată.

Romulus BALABAN

cu ochii deschiși

gărgărița și pastrama de porc

...Cunosc un om în puterea vîrstei, locuiește într-o mansardă improvizată ad-hoc și are pretenții de scriitor, deși e singur; îl cunosc foarte bine, ca pe mine însumi; deunăzi a descoperit pe geamul din interiorul ferestrei o gărgăriță! Numai Dumnezeu poate știi cum ajunsese ea acolo, iar ăsta, «scriitorul», s-a bucurat din cale-afară că nu mai e chiar singur, și i-a înfipt o frunză de pătrunjel în tocul geamului, să nu moară insecta de foame. Zile în șir, minuscula ființă cerceta suprafața sticlei, apoi dispărea cine știe unde alte zile, pentru a apărea din nou; viețuitorul avea grijă să-i schimbe mereu frunza, punînd alta proaspătă.

Alaltăieri a venit mama sa, a venit tocmai din fundul Banatului să-și vadă odrasla și poate ca să petreacă cîteva zile, împreună, în Capitală, să meargă la circ, sau să vadă un spectacol, sau, dacă se mai poate, să se mai plimbe o dată cu vaporașul pe lac; pînă una alta s-a apucat să-i facă viețuitorului curățenie generală (că ei avea «de scris pentru revistă!»), să-i facă de mîncare pentru o săptămînă ș.a.m.d. Seara a căzut frîntă de oboseală, dar și de o boală survenită pe neașteptate: s-a intoxicat îngrozitor cu o nenorocită de felie de pastramă de porc, cumpărată de fi-su de la magazinul Bitolia, din Dorobanți (nu cel cu autoservire, ci acel alăturat, unde se vînd mezeluri și brînzeturi). Avusese femeia poftă de pastramă, arăta frumos dealtfel, cine putea știi că în momentul încălzirii carnea *va începe să pută?!*...

A doua zi dimineața, amicul ăsta al meu, sfătuit de o colegă din redacție, a pornit în căutarea unui medicament anume: «Clorocalcin», indicat în intoxicații grave, și mai ales dîndu-se fără rețetă. Probabil că a fost o zi blestemată însă, toate i-au mers pe dos, scoțîndu-l din fire, deși cele ce urmează nu l-au atins, personal, cu nimic: coborît în pasajul Universității, a intrat în barul-rotondă dinspre latura florăriei să bea o cafea. A așteptat mult și bine ca să fie servit, ospătarii, sau cum li se spune aici, se adunaseră grămadă în colțul localului, cîntărind din priviri și pe pipăite diverse mărfuri «din pachete», oferite pe sub mînă (dar la vederea) de un individ în haine ponosite și cu chip de înger: ciorapi, trusouri, țigări etc., ba chiar și cîteva perechi de chiloți de damă, prezentate pe tejghea. Se adunase lume, oamenii comentau dîndu-și părerea asupra prețurilor, cumpărînd eventual; și asta sub privirile impasibile ale unui milițian, *ale unui om al legii, cu alte cuvinte*.

Blestemînd faptul că e singur, și dacă ar interveni ar risca să fie linșat de mulțime, a plecat furios de acolo, descoperind tîrziu medicamentul căutat la farmacia de pe Magheru, peste drum de cinematograful Patria, pe colț. A trebuit să aștepte însă vreme îndelungată la coadă: un biet cetățean vîrstnic, cu ochii bulbucați de temperatură și nasul curgînd, vizibil dărîmat de gripă, solicita un medicament anume, ce nu se da decît cu rețetă. Casierița și cu încă o tînără vînzătoare îi explicau zîmbind civilizat că nu se poate, omul o ținea însă una și bună, și, mă rog, asta n-ar fi fost nimic, dar cu cîteva momente mai înainte, o cumpărătoare sosită în spatele ghișeului *obținuse același medicament*, tot fără rețetă, dar mai ales fără complicații!... Pufnind și răsuflînd din greu, vîrstnicul a solicitat condica de sugestii și reclamații, a șosit și responsabilul farmaciei — iar cele două femei de la casă n-au avut altceva mai bun de făcut decît să izbucnească în rîs, zărind cum omul se chinuiește să-și explice pățul...

«Scriitorașul» nostru și-a luat repede picioarele la pumnare, mestecînd surd o înjurătură și cu «Clorocalcinul» sub braț. A ajuns, în sfîrșit, acasă, maică-sa făcuse temperatură mare, pielea o minca îngrozitor, l-a întrebat totuși dacă a schimbat pătrunjelul gărgăriței din fereastră... Îl schimbase.

A luat apoi bucata de pastramă rămasă, s-a dus cu ea în Bitolia, i-a arătat-o responsabilului, reproșîndu-i calitatea sub orice critică; aflînd că e «de la ziar», individul s-a grăbit să așeze împuțitura pe cîntar:

— Ce faci, domnule?! — s-a mirat scriitorul nostru. Eu am venit să-ți reclam marfa, să o trimiteți naibii la analiză, sau cui răspunde de astfel de situații?! Ce faci acum?!

— Vai de mine, dar se poate, tovarășu'?! Dă-o dracului de analiză, asta puteai să o faci și dumneata, să o trimiți acolo, adică! Eu mă simt însă dator *să-ți dau altă marfă în loc!*..

... Am ieșit trîntind ușa magazinului, vînzătoarele au tresărit, responsabilul a rămas holbîndu-se stupefiat la cadranul cîntarului, nemaiînțelegînd probabil nimic; am ajuns acasă, i-am pregătit mamei picăturile de Clorocalcin, le-a luat — ochii îi străluceau de febră, cred că se gîndea atunci că se află pe lac, plimbîndu-se cu vaporașul! — apoi am deschis larg fereastra camerei, și am aruncat gărgărița afară. Cred — sper din tot sufletul — să fi căzut pe acea ultimă rămășiță de verdeață proaspătă rămasă acolo jos, în curte!...

Horia PĂTRAȘCU

REFLEXE

de **A. MIHAILOPOL**

«Foaie verde de stejar
Pleacă Gheorghe militar».

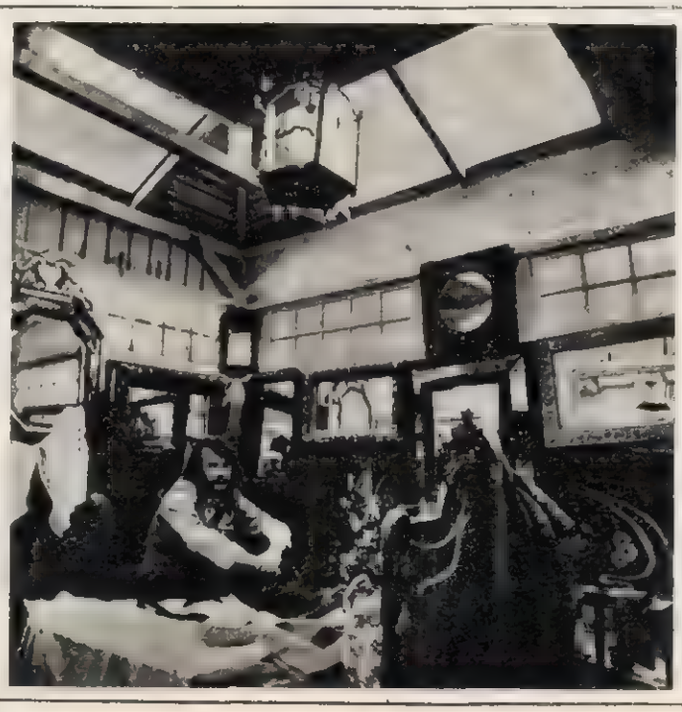

poluarea folclorului

repunerea în drepturi a bunului-gust (II)

Cunoscînd înțelepciunea dictonului popular «cu o floare nu se face primăvară», cei cărora le revine în județul Hunedoara nobila sarcină a culturalizării nu s-au mulțumit doar cu «*serile folclorice*», de care am vorbit în numărul precedent. Iată, în continuare, ce-mi spune, cu privire la acțiunile întreprinse în vederea valorificării și stimulării producțiilor folclorice, inspectorul Victor Mureșan:

Serile folclorice sînt întîlniri deosebit de plăcute. În afară de faptul că prin ele noi le putem spune oamenilor lucruri pe care ei nu le cunosc destul de bine despre producțiile folclorice, fie chiar și despre producțiile din localitatea lor, ne dăm seama pe această cale și de potențialul județului nostru, putînd organiza acțiuni de mai mare amploare.

Astfel, în anii precedenți, noi am organizat și o ștafetă folclorică, «Căutătorii de comori», care se desfășoară pe o perioadă de trei luni (sîntem deja la a treia ediție încheiată). În cadrul acestei ștafete pornim din toate cele șase zone folclorice ale județului nostru: cîte două comune se întîlnesc prin formații și interpreți dintre cei mai valoroși, prezentînd cele mai autentice producții folclorice locale.

Ștafeta folclorică o organizăm în colaborare cu Comitetul județean U.T.C.; participă la ea grupuri folclorice ale căminelor culturale din satele județului nostru (și tineri, și vîrstnici, bineînțeles). Pornim de la cei mai mici, de la elevii din școli (prin Consiliul pionierilor și Inspectoratul școlar). În felul acesta am reușit să realizăm, într-o măsură oarecare (sîntem încă la început), ca cele mai frumoase dansuri populare și cîntece locale să fie transmise de la generațiile mai în vîrstă înspre tineri, chiar mergînd pînă la elevii de școală. Așa se face că drept consecință multe din localitățile noastre au formații de copii care prezintă pe scenele căminelor culturale, la diferite concursuri și «confruntări», obiceiuri și dansuri din satele respective. Aș putea vorbi despre dubașii mici din Almaș-Sălișe sau de cei de la Burjuc, despre dansatorii copii de la Ruda, despre cei de la Cerișoara-Florese, de la Lăpușul de Sus, de la Muncelul Mare, despre călușarii mici de la Geoagiu, de la Orăștioara de Sus, de la Beliuc și multe altele. Asemenea formații de copii însoțesc pe părinții lor sau pe tinerii din sat în spectacole cu formațiile lor, prezentînd dansuri din localitățile respective pe două-trei generații.

Mai există posibilități și forțe pentru a realiza lucruri încă și mai frumoase.

A realiza lucruri frumoase! Ce minunată misiune! Dar pentru a începe să concretizeze nobilele intenții pe care și le-au propus forurile culturale din Hunedoara, de cîtă muncă, de cîtă dăruire sinceră și dezinteresată este nevoie...

Tocmai pentru că așa după cum o floare nu aduce primăvara, nici repunerea în drepturi a bunului-gust nu poate fi realizată printr-un singur cîntec sau printr-un singur joc, oricît de frumoase ar fi ele.

Cîtă cazmă pe înțelepții care se ostenesc azi să scoată din nou la mal piatra ieri aruncată în apă...

Havi BRAUNER

capriciile gustului

cum se ajunge la un monument

Ne împiedicăm cîteodată de nimicuri. Construim șosele moderne care să facilite accesul la unele dintre marile noastre monumente de artă, dar uităm să le trecem pe hărțile turistice. Avem o arhitectură superbă pe litoral, dar nimeni nu știe a cui creație este; cine sînt arhitecții, sau cine sînt colectivele de arhitecți? Se uită de obicei, să se pună o plăcuță, să se fixeze o inscripție. Se trec în pliantele popularizînd pitorescul diferitelor regiuni ale țării noastre tot felul de adrese utile: hoteluri, campinguri, și e bine că se întîmplă așa, obiectivele culturale sînt de obicei indicate fugar, fără să se arate totuși despre ce e vorba. Nu mai departe decît în București. Cea mai frumoasă statuie a Capitalei noastre — statuia aviatorilor — aparține unei sculptorițe despre a cărei biografie am impresia că nici specialiștii nu știu prea mult. În fața Universității sînt statuile lui Gheorghe Asachi, Ion Heliade-Rădulescu și Spiru Haret — trei ctitori de școală românească. Sînt convins că majoritatea trecătorilor nu știu cui aparțin, nu cunosc valoarea și semnificația lor. Una este semnată de către primul nostru mare sculptor Ioan Georgescu; celelalte aparțin unor nume ilustre ale artei românești. Cum ne popularizăm valorile, cum ne popularizăm numele de prestigiu ale sculpturii noastre?

În comparație cu marile eforturi care se fac pentru punerea în valoare a monumentelor noastre de cultură, afișarea unor inscripții, indicînd caracterul monumentului și valoarea lui, indicînd, atunci cînd e cazul, autorul operei, reprezintă nimic. Dar ne-am împiedicat tocmai de acest nimic și cel puțin o parte din sensul eforturilor depuse în alte privințe apare știrbită. Tot în București, unul dintre cele mai interesante monumente de arhitectură și pictură din perioada Cantacuzinilor îl reprezintă *Biserica Doamnei*. Direcția monumentelor istorice și de artă de pe lîngă Consiliul Culturii și Educației Socialiste a luat inițiativa restaurării *Bisericii Doamnei*, dintr-o perspectivă modernă, implicînd punerea în valoare a picturilor existente, consolidarea unor ziduri. S-a deschis aici un șantier de restaurare-școală, condus de către un artist tînăr — Nicolae Sava — în care lucrează numeroși studenți. Recondiționarea întregului monument va necesita o muncă de mai mulți ani și, probabil, ea va fi încununată de succes. *Biserica Doamnei* poate fi însă vizitată și în momentul de față, în condițiile în care se lucrează la restaurarea picturii, pe anumite porțiuni. Dar cum se ajunge la Biserica Doamnei? Cine știe, în București, unde e Biserica Doamnei? Nici un semn nu indică. În plin centru al Bucureștiului, unul dintre cele mai frumoase monumente de arhitectură și pictură românească, din secolul al XVII-lea are ca punct de reper, pentru a putea fi găsit, un magazin în care se vînd brînză și pește. Trecătorul întrebat cum se ajunge la Biserica Doamnei îți răspunde: prin spatele «Compescariei». S-a întreprins, la Biserica Doamnei, o operație de restaurare care se anunță totuși dacă nu costisitoare, oricum, se cheltuiesc anumite materiale, se depun anumite eforturi, se speră în anumite rezultate. Biserica însă se află pitită undeva, într-un grup de clădiri — spații comerciale — unde se depozitează ambalajele sau chiar mărfurile, prea puțin plăcut mirositoare, înainte de a fi introduse în respectivele magazine. Nu pot fi găsite oare alte soluții pentru depozitarea ambalajelor expuse în fața Bisericii Doamnei de către cei care gestionează sau tutelează magazinul «Compescariei» de pe Calea Victoriei, colț cu bulevardul Gheorghiu Dej? Cînd la un monument de artă se ajunge printre butoaie de brînză și lăzi de pește, cu mirosul lor inerent, e foarte greu să-ți mai formulezi o judecată de valoare adecvată. Păcat!

Gheorghe ACHIȚEI

ce profețim, ce profesăm

un om se întoarce la uneltele sale

Cu mai mulți ani în urmă, din motive care nu mai au nici o importanță în prezent, un om a fost transferat dintr-o mare uzină bucureșteană, unde lucra ca muncitor, într-o secție a unui cotidian tot din Capitală. Principala sa îndeletnicire în noua postură, de ziarist, fiind să cerceteze scrisorile sosite de la cititori, să verifice în ce măsură situațiile semnalate sînt într-adevăr reale, evident că se descurca. Acel simț al dreptății și omeniei, caracteristic omului simplu, grija pentru adevăr și onestitatea neștirbită, partinitatea și, în genere, etica sa muncitorească — virtuți educate în colectivul de muncă din care venise — își spuneau în bună măsură cuvîntul în devotamentul pe care-l arăta față de îndeplinirea noilor sale îndatoriri. Mai mult decît atît, colegii săi de redacție mai tineri, unii dintre ei prea puțin experimentați în a se orienta spre oamenii sau situațiile concrete din nu știu ce întreprindere sau de la ce for social, găseau la el totdeauna un stat prompt.

Cert este că, fără a se distinge «la condei», în modestia cu care se străduia să fie cît mai util noului său loc de muncă, totdeauna prezent la acele activități ale redacției unde se cere un travaliu ce nu se remarcă nemijlocit în pagina tipărită, omul și-a cîștigat stima noilor săi colegi. Ceea ce nu înseamnă că tot mai mult, cu vremea, fostul muncitor nu a continuat să resimtă această înstrăinare de meseria căreia i se dedicase din fragedă tinerețe, de locul de muncă unde se simțea acasă. Bunul-simț al omului obișnuit să vadă ceva concret ieșind din mîinile lui îi spunea tot mai categoric că trebuie să se întoarcă la uneltele sale, chiar dacă se impunea să renunțe la anumite facilități pe care i le conferea noua sa postură, să învingă anumite prejudecăți.

Hotărîrea decisivă, după ani lungi de luptă cu el însuși, mai ales cu conștiința că prin promovarea într-o asemenea muncă i se arătase o mare încredere, a trebuit să o ia într-o zi, să le spună deschis colegilor săi de presă că, în ce-l privește, chemarea metalului dur, modelat de mîna omului, e totuși mai puternică. Totul s-a întîmplat simplu, bărbătește, fără lamentări și motivări ipocrite, în virtutea acelui postulat, nu o dată neluat în seamă, care cere *om potrivit la loc potrivit*. *Locul potrivit* pentru confratele nostru temporar rămîne dăruirea sa de-o viață, *uzina*, și încă sub forma ei cea mai adevărată, locul direct productiv. «Nu vreau să vă promit — a spus omul cu modestie la despărțirea de colegii săi de redacție — că voi continua să fiu prezent în paginile ziarului cu nu știu ce materiale de răsunet, dar puteți fi siguri că din marea mea uzină, în care mă reîntorc, vă voi trimite cînd și cînd cîte-o veste».

Cazul muncitorului care a trebuit să renunțe, după ani buni, la postura în care s-a convins că nu dă randamentul cuvenit, pentru că nu are chemarea necesară, pare oarecum ieșit din comun. Un altul, mai ales după ce cîștigase gustul muncii de birou, ar fi căutat poate o altă ieșire, oploșindu-se într-un loc călduț, unde să învîrtă în neștire hîrtiile. Omul pentru care profesia sa de muncitor reprezenta și o anumită demnitate — cea mai aleasă dintre toate — nu putea face o altă alegere. Sînt convins că și tovarășii de muncă în mijlocul cărora a revenit au gîndit la fel.

M-am simțit atras să insist puțin asupra acestui caz pentru că în viață, uneori chiar împotriva voinței noastre, sîntem confruntați cu asemenea dileme: convingerea noastră că ne-am simți acasă într-un anumit loc de muncă, chiar dacă mai modest și mai puțin substanțial remunerat și totuși un anumit complex de împrejurări — de care uneori nu rămîn străine propriile noastre slăbiciuni sau înrîuririle celor apropiați — ne determină să acceptăm o postură improprie vocației și pregătirii noastre. Nimic mai dăunător deopotrivă pentru individ și pentru colectivitate, chiar dacă ne străduim să facem față.

Nu-i mai puțin adevărat că, în a lua astfel de hotărîri, ca aceea a muncitorului devenit o vreme om de presă, unii ezită și din pricina unei mentalități păcătoase, destul de înrădăcinată: e considerată o adevărată dezonoare dacă un ins, din motive bine întemeiate, într-o zi revine dintr-o funcție ierarhic superioară la condiția lui firească, aceea a *profesiei lui de bază*, cum se spune. Înainte de a fi detestabil mic-burghez, o asemenea mentalitate reflectă, din păcate, și o lipsă de stimă față de muncă în tot ce are ea mai nobil — rațiunea și bucuria de a trăi demn a omului.

Nicolae STOIAN

Cu ultimul număr (4), revista «Viitorul social» își lărgește profilul, devenind o revistă de sociologie și politologie. Menționăm cîteva titluri: MIRON NICOLESCU, *Personalitatea și opera lui Dimitrie Cantemir*. ROMAN MOLDOVAN, *Tendințe actuale în conținutul tematic și în metoda științelor sociale*. AL. BĂRBAT (Iași), *Ce devine ruralul?* SILVIU BRUCAN, *Sistem politic, sistem internațional și Europa*. ANDREI ROTH (Cluj), *Individ și societate în «Bazele criticii economiei politice» a lui Marx*, ȘTEFAN COSTEA și FRANCISC URMENYI, *Un sociolog pasionat — Anton Golopenția (1909—1951)*.

Studiile și articolele grupate în compartimente, precum *Știința conducerii societății; Metodologia științelor sociale; Cercetări de teren; Prognoză și planificare socială; Demografie; Sociologia culturii; Sociologia armatei; Curente și școli sociologice peste hotare; Însemnări; Interviuri și declarații; Viața științifică internă și internațională; Recenzii; Note de lectură; Paginile cititorilor*, întregesc un sumar substanțial, interesant, profitabil.

cuvinte încrucișate

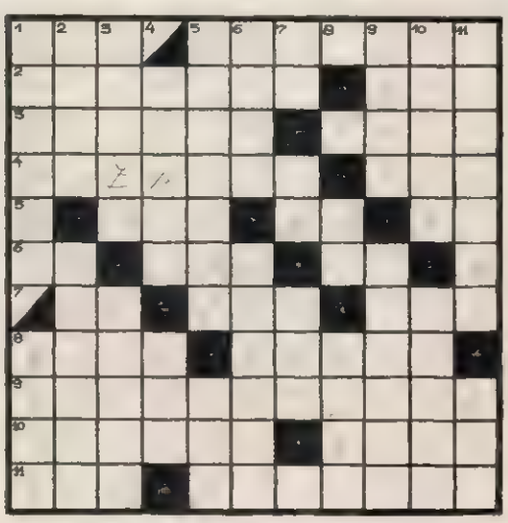

TIMP

ORIZONTAL: 1) Nume în timp! — Luna de naștere a lui Păcală. 2) Celebru poet latin, autor al faimosului vers: «Eheu! fugaces... labuntur anni» — Posesorul unui burduf de vînturi (mit.). 3) Alt poet latin, autor al «Fastelor», din care cităm: «Timpul se scurge și anii trecuți ne aduc bătrînețea...» — Zilele lucrătoare ale unei săptămîni. 4) Cardinal și sfetnic al regelui Ludovic al XIV-lea al Franței, a cărui expresie favorită era: «Timpul e galantom» — O jumătate de secundă! 5) Veșnicie în filozofia antică — «Anno Domini», expresie creată în evul mediu, care a înlocuit vechiul sistem de numărătoare a anilor ce începea de la 5508 î.e.n. — Fete! 6) Secunde! — Tian-..., lanț muntos care, după cum s-a stabilit de curînd, crește în înălțime cu opt milimetri pe an — Insula-fortăreață din Mediterana în care a fost deținut Edmond Dantès. 7) Ovidiu cel mic! — Ecran sensibil pentru urmele vremii — Stat care-și va sărbători bicentenarul în 1976. 8) Luată de la murat — Vaste. 9) Marele dramaturg englez care în «Măsură pentru măsură» creează celebra metaforă «Dintele vremii». 10) Orator, scriitor și om politic roman, cel care exclamă atît în «Catilinare» cît și în «Verrine»: «O, tempora! O, mores!» — Din timp în timp. 11) Istria! — Oameni calculați și practici, adepți ai vechiului lor proverb «Time is money».

VERTICAL: 1) Om de litere francez (1732-1785), autorul unei «Ode despre timp» în care apare versul: «O, timpule, oprește-ți zborul!», vers preluat și de Lamartine în «Lacul» — Celuță cu spori. 2) Craiul de la care se trage numele orașului Craiova, menționat pentru prima oară în timpul lui Vladislav al II-lea (1447-1456) — Din pricina sa și pentru a-i dovedi că iarna nu trecuse, Martie i-a cerut cu împrumut 9 zile lui Făurar. 3) E la curent permanent — Mare actor român, singurul din lume care a interpretat simultan trei personaje din O'Neill: Manon, Brand și Orin în «Din jale se întrupează Electra». 4) Ceea ce e în plus — Oraș antic în Yucatan. 5) Suspendat în spațiu, nu în timp — Mari perioade de timp. 6) A țiui — Mare amiral englez (1758-1805), erou al bătăliei de la Trafalgar. 7) Careu! — Anul trecut... invers! — Din fructele pămîntului. 8) Zi în ortografia veche — Adevărat. 9) Un an din armată — Efemere (fig.). 10) Împărat al Germaniei (secolul XVIII), care, aflat în Italia, în fața unui tablou istoric al lui Federigo Zuccaro, avea să exclame: «Tempi passati!» — Locul de naștere și leagăn al bătrînețiilor lui Saadi, cel a cărui viață «se scurse-n lungi călătorii». 11) Piesă de Sofocle în care apare comparația (cu o vîrstă apreciabilă de 2500 de ani): «Timpul e un zeu blînd» — Ieri, ieri.

Toma MICHINICI

Dicționar: AON, AKE.

LUNA
CADOURILOR
Alegerea unui dar,
o problemă...
Romarta vă oferă soluții multiple:
• articole de calitate superioară
pentru femei,
bărbați și copii
la magazinele
EVA, ADAM,
ROMARTA
COPIILOR,
ROMARTA LUX,
ROMARTA
Romarta

O stampă înfățișîndu-i pe George Washington și arhitectul James Hoban în timpul ridicării Casei Albe

casa albă – reședința președinților americani

Reședința președintelui S.U.A., Casa Albă, se află în partea de sud a faimoasei Pennsylvania Avenue din capitala federală, între Departamentul finanțelor și clădirea oficiului executiv. Proiectată de renumitul arhitect irlandez James Hoban, cu aproape două sute de ani în urmă, pe un loc care avea să devină centrul viitoarei capitale și metropole nord-americane, Casa Albă are fațada principală asemănătoare reședinței Ducelui de Leinster din Dublin. Primul președinte al S.U.A., George Washington, cel care a ales locul, inclus dealtfel în planul orașului federal întocmit de inginerul militar francez Pierre L'Enfant, n-a locuit niciodată în această casă a cărei piatră de temelie a fost așezată la 13 octombrie 1792. Primul președinte american care a locuit aici a fost John Adams, în noiembrie 1800.

Pereții, alcătuiți din gresie (adusă din carierele de piatră de la Aquia Creek, Virginia), au fost zugrăviți în alb, culoare ce a dat dealtfel și numele clădirii.

În timpul președinției autorului Declarației de independență, Thomas Jefferson, clădirea a fost completată cu noi terase și un etaj. La 24 august 1814, în timpul Administrației Madison, casa a fost arsă de englezi și a fost reconstruită, trei ani mai tîrziu, de același arhitect, James Hoban. Porticul din partea sudică a fost adăugat în 1824, iar balconul în 1829. În 1948, președintele Truman a construit al doilea etaj și un nou balcon în porticul de sud. Tot președintele Truman, după o autorizație specială obținută din partea Congresului, a realizat o reconstrucție generală a casei, cu o nouă structură de oțel. Toate formele și scheletele metalice anterioare au fost menținute. Astăzi, Casa Albă este compusă din următoarele camere și saloane funcționale.

Biblioteca, exclusiv cu volume referitoare la diverse aspecte importante ale vieții publice americane — biografii, istorie, literatură, critică de artă, documente prezidențiale și cărți științifice. Decorată și mobilată în stil clasic, biblioteca are un splendid candelabru de lemn și cristal, care a aparținut scriitorului american James Fenimore Cooper.

Salonul chinezesc. Această cameră a fost folosită prima dată în 1917 de soția președintelui Woodrow Wilson, pentru expunerea unor vase chinezești, și de atunci a devenit «Camera de colecții prezidențiale». Ceea ce atrage atenția vizitatorului în acest salon, pe lîngă argintăria chinezească, și sculpturile liliput din fildeș, este un mic bufet acoperit cu o splendidă carpetă de catifea turcească de un roșu foarte aprins. Pereții acestui salon, ca și cei din bibliotecă, sînt din lambriuri de stejar, înconjurați cu benzi de oțel din timpul renovărilor făcute în anii 1948–1952.

Salonul recepțiilor diplomatice, de formă ovală, este mobilat în stilul de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea. Parchetul este acoperit cu o carpetă ovală pe care sînt marcate stemele celor 50 de state componente ale S.U.A. Aici, președintele Franklin Delano Roosevelt a ținut discursul său radiodifuzat, de începere a ostilităților militare în timpul celui de-al doilea război mondial. Cele trei camere menționate pînă acum se află la parterul clădirii. Întreg etajul I este decorat cu mobilă și tablouri de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului XIX. Portrete ale cîtorva președinți sînt expuse pe coridorul principal și în holul de intrare. Principalele camere de la acest nivel sînt:

Camera de Est, cea mai mare din clădire, este folosită pentru recepții și dineuri. Aici au avut loc faimoase căsătorii prezidențiale și tot aici au avut loc serviciile funerare ale președinților Harrison, Taylor, Lincoln, Harding și F.D. Roosevelt. De asemenea, în această cameră, publicul și-a luat un ultim rămas bun de la președinții William McKinley și John F. Kennedy. Pereții salonului sînt zugrăviți în alb și auriu, iar draperiile de la ferestre sînt de mătase aurie de Damasc. Un candelabru uriaș de cristal datînd din 1903 domină toată camera.

Salonul verde, unde de obicei au loc recepții mai mici și convorbiri de protocol, a fost restaurat în stilul celui de-al optsprezecelea veac. Culoarea pereților și a perdelelor de mătase verde a dat și denumirea salonului.

Camera sau salonul albastru, considerată cea mai frumoasă cameră din Casa Albă, este folosită adesea pentru primirea înalților oaspeți de stat, pentru dineuri și recepții. Totul este de culoare albastră: pereți (cu reproduceri după principalele documente elaborate în timpul Revoluției franceze), perdele, carpete. Portretele președinților Washington, Adams, Jefferson, Jakson, Taylor și Tyler, două mari tablouri reprezentînd porturile estice Boston și Baltimore, decorează pereții. Întreaga mobilă existentă astăzi aici datează din timpul președintelui Monroe și a fost cumpărată din Franța în 1817.

Salonul roșu, folosit pentru recepții mai mici, este camera favorită a soției președintelui. Se pot distinge aici portretele președinților Pierce, Polk, T. Roosevelt, A. Adams, D. Madison, Hamilton ș.a. În această cameră, la 3 martie 1877, a depus jurămîntul președintele R.B. Hayes.

Sufrageria statului, cu 140 de locuri de primire pentru mese și dineuri, este dominată de un mare portret al lui Lincoln, pictat de contemporanul său F. Healy. Întreaga veselă cit și argintăria chinezească a fost comandată în timpul președinției lui L.B. Johnson. În spatele acestei sufragerii se află o sufragerie de familie unde este expus un remarcabil portret în ulei al președintelui J.Q. Adams. Sufrageria prezidențială se află la al II-lea etaj și este decorată cu mobila clasică americană.

Tot aici se află «dormitorul Lincoln» cu mobilier autentic de epocă. Această cameră a servit drept cabinet lui Lincoln și tot în această cameră a fost semnată cunoscuta proclamație de abolire a sclaviei la 1 ianuarie 1863. Din cabinetul lui Lincoln intri în salonul tratatelor, o cameră care, pînă la 1902, a fost cabinetul de lucru al lui A. Johnson. În 1899 a fost semnat aici tratatul de pace care consfințea încheierea războiului dintre S.U.A. și Spania. Astăzi este cameră a președintelui. La acest etaj se află și «Salonul reginelor», rezervat oaspeților de seamă.

Deasupra camerei albastre se află «camera galbenă», cameră de odihnă a președintelui. Tot aici se află biroul președintelui, în formă ovală. Camera, avînd deschiderea spre grădina trandafirilor, a fost construită în 1909 și adăugată aripei de vest a clădirii de T. Roosevelt. Dealtfel, această aripă de vest mai include salonul (sufrageria) și cabinetul folosit de Roosevelt. În 1970, la cererea președintelui Nixon, a fost redeschis și «Salonul hărților» de la parter, o cameră ultrasecretă din timpul celui de-al II-lea război mondial.

Situată într-un minunat și odihnitor parc cu mulți, foarte mulți pomi, magnolii și flori, Casa Albă, scena zilnică a multor evenimente interne și externe de importanță deosebită, este în același timp unul dintre obiectivele turistice cele mai vizitate de cei care trec prin capitala Statelor Unite și li se permite să viziteze camerele publice de la parter și primul etaj.

Stelian POPESCU

În curînd:

ALMANAHUL FLACĂRA'74

384 de pagini=384 de surprize:

- Marinarii noștri pe mările lumii
- Misterele și bucuriile naivilor
- Aventura memoriei
- Centura de oțel și griji a pămîntului
- Artiști mari, interpreți de mari artiști
- Pe aici, istoria încă nu a început
- Răzbunarea vedetelor
- Cifrul secret al marilor safé-uri
- Evocare — Ultimul zbor al lui Saint-Exupéry
- Iosefini, despre circ
- Inedite pagini de istorie. — *Memoriile lui Churchill*
- Serialul nostru cel de toate sîmbetele
- *Maigret și domnul Charles* — ultimul roman polițist al lui Georges Simenon
- Portretele policrome ale celor mai iubiți actori

SPORT, VARIETĂȚI, JOCURI, ANECDOTE, CARICATURI, MODĂ

ALMANAHUL FLACĂRA'74

În curînd

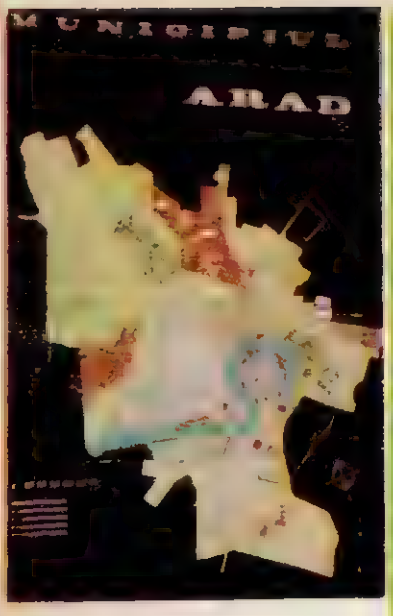

aradul la ora unor mari realizări

Ne aflăm la trei importante instituții arădene: **Institutul județean de proiectări, Întreprinderea de construcții-montaj** și **Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă.** Activitatea desfășurată aici în ultimii ani se concretizează printr-o seamă de importante realizări pe care ne propunem să vi le înfățișăm.

Institutul județean de proiectare. De aici au pornit ideile de bază care au condus la sistematizarea și realizarea importantelor ansambluri urbane de locuințe, construcții cu caracter social-cultural și economic, ca și cele cu caracter agrozootehnic din județ. Printre realizările din municipiul Arad ale **Institutului județean de proiectări** se numără: restructurarea urbană a zonei centrale a orașului, atît a axei principale a Aradului (Bd. Republicii), unde s-au ridicat clădiri noi și moderne, cît și a zonelor limitrofe. Printre construcțiile mai importante amintim complexul hotelier Astoria, cinematograful Dacia etc. Aceiași proiectanți au realizat proiectele de sistematizare a Pieței Gării, a zonei Podgoria, a Căii Romanilor, Aurel Vlaicu, Micălaca — unele dintre aceste lucrări fiind concretizate, altele în curs de efectuare. O singură cifră în ceea ce privește proiectarea ansamblurilor de locuințe: 14 000 în cartierul Micălaca și 10 000 în Aurel Vlaicu, acest lot urmînd să fie predat în întregime pînă în 1985. Se elaborează formule noi pentru rezolvarea căilor de circulație în oraș pe baza creșterii continue a numărului de autovehicule; se proiectează noi construcții cu caracter administrativ, comercial și social-cultural în inima orașului; se studiază măsuri pentru protejarea mediului ambiant prin punerea în valoare a malurilor Mureșului cu zone de agrement, păduri și zone turistice.

*

Întreprinderea de construcții-montaj. După proiectanți este rîndul constructorilor. Ce au realizat ei în municipiul și județul Arad? Iată cele mai importante realizări: dezvoltarea și extinderea Uzinelor textile «30 Decembrie» și «Teba», a Fabricii de mobilă-Pîncota, a Fabricii de păpuși «Arădeanca», a Fabricii de încălțăminte «Libertatea», a fabricilor de gheață de la Arad și Curtici, a complexului de sere-Arad s.a. S-au construit în municipiu și județ peste o sută de săli de clasă la diferite școli, odată cu o seamă de internate și cantine, grădinițe și creșe pentru

copii etc. Trebuie menționat că în sarcina constructorilor a stat și realizarea unor lucrări tehnico-edilitare de mare importanță: uzina nouă de apă a orașului Arad, stația de epurare a apelor reziduale, lucrări noi de canalizare. În ceea ce privește construcția de locuințe, o singură cifră este concludentă: peste 10 000 de apartamente vor fi date în folosință în actualul cincinal. În acest fel, volumul construcțiilor de locuințe se dublează în 1973 față de 1968. Care sînt pregătirile ce se fac la Întreprinderea de construcții-montaj pentru a putea face față marilor lucrări ce stau în față. Printre proiectele de viitor: o unitate nouă și modernă, centrala de panouri mari prefabricate,un atelier de construcții metalice, un atelier de reparații auto, o stație de sortare (balastieră) la Fîntînele. Un alt obiectiv: un bloc-cămin cu cantină pentru constructori, deja dat în folosință. În acest bloc-cămin vor fi găzduiți sute de constructori, întrucît într-un viitor apropiat în orașul și județul Arad vor începe lucrări de execuție: un mare magazin universal, un nou complex hotelier, un club muncitoresc, un spital cu 700 de locuri și o policlinică modernă, un complex școlar la Ineu și unele lucrări de alimentare cu apă în diferite orașe din județ și, pe lîngă toate acestea, o nouă și modernă tipografie la Arad.

*

Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă. Printre sarcinile ei fundamentale: alimentarea cu apă a orașului și a altor localități din județ; asigurarea salubrității municipiului și așezărilor mai importante; distribuirea forței energetice și de termoficare; transportul în comun, administrarea și întreținerea fondului administrativ de stat, întreținerea drumurilor, amenajarea și întreținerea spațiilor verzi,— parcuri,ștranduri, zone de agrement —,activități de prestări serviciu pentru populație. Ce s-a realizat în cincinalul actual? Rețelele de distribuție a apei au fost date în funcțiune pînă acum în proporție de 77%; într-o proporție asemănătoare s-a realizat și planul de canalizare. Au fost date în folosință noile uzine de alimentare cu apă din Arad și Lipova, iar alta se află în construcție la Chișineu-Criș. În ceea ce privește străzile, întreprinderea

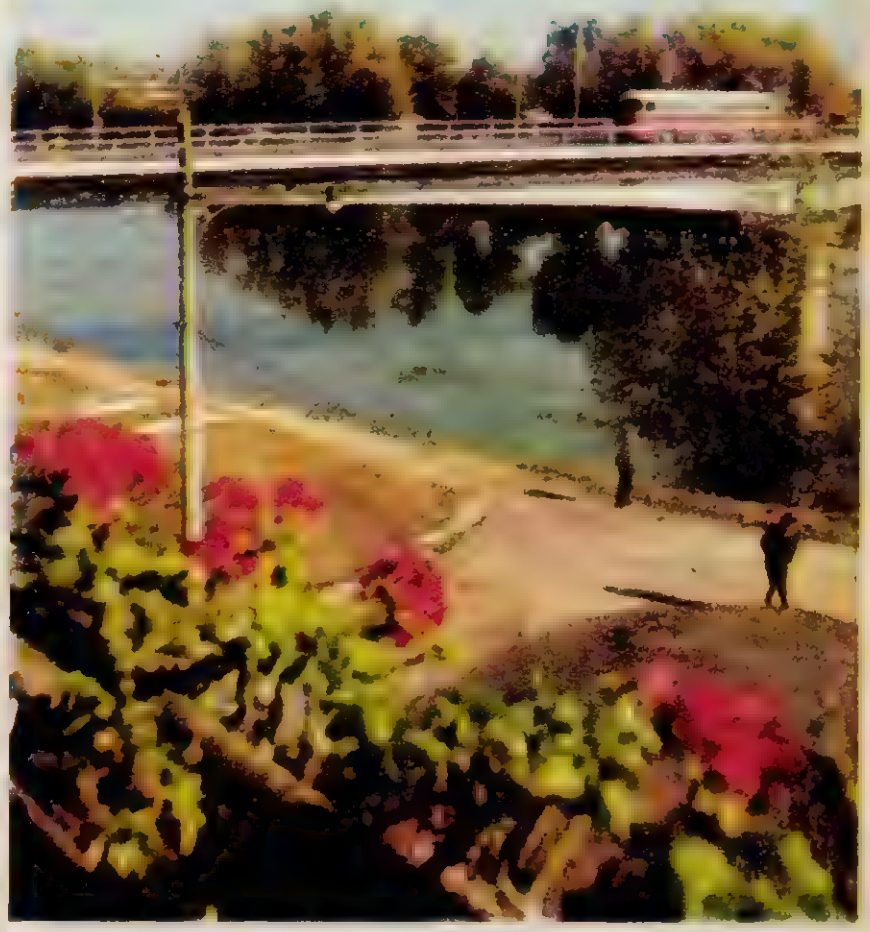

a pavat și asfaltat în municipiu pînă la ora actuală 200 000 metri pătrați. A fost construit și dat în folosință un pod rutier metalic peste Mureș cu două benzi de circulație — al doilea pod (sudat) de acest fel, după cel de peste Dunăre de la Vadul Oii. S-a mai deschis, în ultimii ani, un ștrand pe malul Mureșului,cu o capacitate de 2.500 locuri. Pe lista realizărilor se mai află o piață agroalimentară la Arad și o seră de flori, iar la stațiunea Moneasa,o instalație de alimentare cu apă. Perspective? Dezvoltarea mijloacelor de transport cu noi tramvaie în orașul Arad, paralel cu modernizarea bazei de autobuze orășenești; construirea unui pasaj denivelat pe Drumul Național 7, alimentarea cu apă prin construirea unor instalații speciale noi la: Nădlac, Ineu și Sebiș. Multe din toate acestea vor deveni realitate încă pînă la sfîrșitul acestui cincinal, ca urmare firească a colaborării permanente dintre cei trei factori: proiectant,constructor și beneficiar — respectiv, întreprinderea de gospodărie — al căror coordonator unic este Consiliul popular județean Arad.

la răscruce de sporturi

Ramsey trebuie să plece

Ani de-a rîndul, Alf Ramsey a fost contestat cu vehemență.

Ani de-a rîndul, Alf Ramsey a fost înjurat pe la colțuri și în gura mare, cu sfială sau cu insolență, de specialiști sau de neofiți, deopotrivă.

Ani de-a rîndul, dușmanii lui Ramsey s-au strîns într-un cor uriaș, cîntînd în fiecare simbătă prohodul antrenorului cu chip ca de piatră, minimalizînd victoria internă a lui Ipswich Town, echipă cu care Alf a cîștigat campionatul venind din liga secundă, punînd dobîndirea titlului mondial mai puțin pe seama înțelepciunii antrenorului și vitalității formației și mai mult pe eliminarea argentinianului Rattin, pe amabilitatea arbitrilor și — mai ales — pe avantajul terenului propriu, fără de care Angliei nu i-ar fi rămas, în 1966, decît deșarta trufie de a se considera inventatoarea unui joc pe care ... romanii îl numeau harpestrum!

După izbînda din World Cup a urmat singura epocă de triumf din viața reținutului Ramsey. Titlul de șir, al doilea acordat unui om din fotbal, după Matthews, în istoria unui popor care și-a făcut adesea un titlu de glorie din conservatorism și din înghețarea ierarhiilor sociale, a venit să recunoască meritele unui specialist care cîștigase — după opinia unora — un campionat al lumii aproape de unul singur, împotriva tuturor.

Dar Ramsey n-a avut mult timp să se bucure. A venit rîndul comentatei înfrîngeri în Mexic, și numărul celor care cereau demisia «antrenorului falimentar» a crescut peste noapte, în aceeași măsură în care violența lor a pășit pe teritoriul injuriilor directe. În clipa aceea însă cumpătații diriguitori ai socceruiui i-au arătat lui Ramsey — împotriva opiniei presei și a susținătorului de rînd — încredere deplină, și imperturbabilul antrenor a luat lucrurile de la capăt, anunțînd construcția unei noi echipe, care să poarte peste mări și țări onoarea fotbalistică a insulei. Dar încercarea lui Ramsey, mai mult anunțată decît aplicată cu adevărat, n-a reușit, și fotbalul englez a ieșit în arena internațională cu bărbia vulnerabilă, fiind eliminat din toate competițiile de anvergură, învins timpuriu și peste tot, plimbînd prin lume doar fantoma invincibilității de altădată.

Recent, scoasă pe ușa din dos din toate competițiile, Anglia a invitat Italia în templul verde de pe Wembley pentru un meci aniversar. Albionul i-a pierdut și pe acesta. E drept, a pierdut o confruntare fără miză, dar — lucru mai important pentru spectatorii ce vin la stadion, în plină vară, cu mănuși și melon — a pierdut o confruntare de onoare.

În momentul acela, ca printr-un miracol, toți dușmanii lui Ramsey au tăcut. Antrenorul a acceptat superba lor înțelegere și cultul lor pentru paradoxul tipic englezesc și — pentru prima oară după mulți ani — s-a simțit dator să se explice și a spus, cu vocea strangulată, că el știa că echipa trebuia schimbată, și că ar fi vrut s-o schimbe, dar că n-a putut, că ceva l-a oprit, că a încercat să le acorde «bătrînilor» săi Moore, Peters și celorlalți șansa de a se reabilita după dureroasa înfrîngere din fața Poloniei.

În seara aceea, tristă și cețoasă, al doilea șir din fotbalul englezesc s-a dovedit — împotriva opiniei unanime — un sentimental și un generos, el, socotit cel mai rece dintre antrenori, cel mai încăpățînat și mai intransigent. Din păcate, oricît de emoționantă ar fi fiecfia sentimentală a lui Ramsey, ea rămîne un semn de slăbiciune sau de neputință, primul, venit de la un om pe care toți l-au crezut tare ca o stîncă.

La ora cînd scriu aceste rînduri, nu știu ce va face Ramsey, va demisiona sau va fi dat afară, nu știu. Știu însă că principala lege a acestei nemiloase lumi a fotbalului este să învingi cu orice preț, și că Ramsey nu mai are puterea s-o urmeze.

Altfel spus, Ramsey trebuie să plece.

Ovidiu NEGOIȚĂ

tenis

Ce mai faci, Ilie?

— Ce să fac, profesore? Somnoterapie, din ce dorm, d-aia aș dormi mai mult.

— *E greu?*

— E foarte greu, dar n-ai ce-i face. Jocul e joc, zilele de glorie sînt numărate și nimeni nu-ți garantează că, de pildă, ceea ce nu faci azi ai mai putea face la patruzeci de ani.

— *Ce faci după săptămîna asta de somn?*

— Plec spre Boston, vreau să ajung acolo cu cîteva zile înainte.

— *Să te acomodezi cu Mateflex-ul?*

— Cu Mateflex-ul m-am acomodat eu și n-aș putea spune că nu-mi convine. Dar știi cum e, totdeauna mai găsești ceva cu care să te acomodezi.

— *După Boston ce vei face?*

— Probabil că încă două-trei săptămîni de somn, iar apoi patru luni de circuite W.C.T. organizate de Lamar Hunt.

— *Cînd începi circuitele W.C.T.?*

— În primele zile ale anului, la Philadelphia, cu un concurs la care participă toți cei 84 de jucători.

— *Adică, 20 mai mult decît au fost anul trecut?*

— Da. Dar nu jucăm tot timpul împreună. După concursul inaugural, ne împărțim în trei serii: seria roșie, cea verde și cea albastră. Eu joc în «seria roșie», împreună cu Okker, Orantes, Riessen...

— *Cîte concursuri jucați în cadrul seriilor?*

— Opt. Apoi sînt programate cîteva probe speciale, probabil meciuri pe echipe și marea finală de la Dallas.

— *Pe care anul acesta a cîștigat-o Smith și la care tu nu ai participat...*

— Anul acesta eu nu am participat la turneele W.C.T. Dar la anul voi participa, fiindcă e necesar să mențin contactul cu cei mai buni jucători din lume tot timpul anului.

— *Și după W.C.T.?*

— Aproape opt luni de Grand Prix, ca și anul acesta.

— *Am auzit că la Barcelona și, în general, în Spania ai fost foarte bine primit.*

— Într-adevăr, în Spania mă bucur de toate onorurile.

— *E greu să cucerești un public care l-a privit ani de-a rîndul pe Santana?*

— Da, dar pe mine cred că tocmai asta m-a ajutat. Englezii, spre exemplu, sînt fascinați de jocul meu pe care îl consideră neortodox, dar nu-mi dau seama în ce măsură mă apreciază. În Spania însă, între mine și spectatori există o adevărată comuniune sufletească, un fel de dialog permanent. Îi simt că-mi înțeleg intențiile...

— *Al cîtelea jucător din lume vei fi la sfîrșitul anului?*

— În orice caz, printre primii trei. După Boston cred că pot să-ți spun mai precis

Ștefan GEORGESCU

ai noștri și ceilalți

Zodia norocului și a pretinsului ghinion

Cînd, într-un articol precedent, vorbeam de «misterioasele căi în zigzag ale fotbalului» nu mă așteptam — o mărturisesc cu toată sinceritatea — ca atît «16»-imile Cupei României, cît și etapa a XV-a a campionatului nostru să mă confirme atît de curînd și, unde mai pui, chiar în ce privește comportarea echipei pe care o prețuiesc. Meciurile din «Cupă» n-au dezmințit nici cu o iotă profilul de «competiție K.O.», prin faptul că liderul turului de toamnă, ca și campioana anului 1972-1973 și alte surate ale lor au fost scoase din circuit, unele cu scuza că adversarele le-au fost echipe de «prim rang», altele nici măcar cu aceasta.

Argumentul suprem, știu, este: «așa e fotbalul!» Dar, să recunoaștem, este un argument foarte șubred. Pentru că oricîte eforturi se depun la unele echipe ca pregătirea lor să se facă după formule mai consistente, mai serioase, pînă la urmă tot dispoziția de joc — atît de labilă — a cîtorva echipieri, considerați piloni ai apărării șiași ai driblingurilor și ai șutului la poartă, este singura care poate să ridice ștacheta calității jocului la cote superioare sau s-o trimită în abisul sterilității și al totalei abdicări a ambiției sportive. Că aici încep (cum spunea un crainic-radio) și paradoxurile fotbalului, adică o echipă atacă furibund și cealaltă înscrie, aceasta nu ilustrează decît două cunoscute carențe ale jucătorilor noștri, care în aceeași măsură nu pot să disloce apărările supraaglomerate cum nu știu nici să la măsuri împotriva acțiunilor fulgerătoare pe contraatac. Se încearcă (fără luciditatea tactică necesară unei asemenea acțiuni) să se aplice jocul la ofsaid, dar lipsa de sincronizare dă «drum liber» atacanților adverși, care înscriu datorită faptului că întreaga apărare se află hăt-departe, în celălalt careu... Să mai amintim care și de lipsa de mobilitate a unor jucători care abandonează prea ușor cursa «umăr la umăr» cu un adversar mai tenace? Apoi, jucători tineri, plini de elan, care dovedesc cîteodată o mare poftă de goluri, devin aiteori complet apatici, ca și cum ar vrea să nu-și strice siesta, mestecînd chewing-gum pe teren.

Jucînd fără energie, cu gîndul numai la ceea că va face «după meci», iar nu la mingea care zboară pe teren, condusă de piciorul dar și de gîndirea tactică a fiecărui echipier, nici unul din cei în care s-au investit, naiv, speranțele zilei de mîine nu va putea urca pe scara performanței și a unui fotbal trainic, bine fixat pe gazonul terenului.

Jocul de fotbal nu mai poate fi considerat o simplă «joacă», ci este o treabă serioasă care trebuie scoasă din zodia norocului sau a pretinsului ghinion.

Angelo NICULESCU

A.S. Armata, la ea acasă...

Prea dese fiind referirile la jocul dur, nesportiv, al echipei A.S. Armata Tg. Mureș pe teren propriu, manieră de a înțelege și de a «interpreta» fotbalul acceptată de îngăduința nu o dată vinovată a arbitrilor, am făcut un sondaj pe tema mai sus-anunțată în rîndul divizionarelor A.

Iată ce ne-au răspuns:

T. JURCĂ (antrenor — U.T.A.): «O deplasare la Tg Mureș îmi inspiră întotdeauna frică pentru perspectiva jocului dur care știu că ne așteaptă, de regulă, acolo».

C. CERNĂIANU (antrenor-Universitatea Craiova): «Echipa din Tg. Mureș joacă acasă dur, excesiv de dur, sub privirile adeseori îngăduitoare ale arbitrilor».

A. BELDEANU (jucător — C.S.M. Reșița): «La Tg. Mureș și Petroșani este foarte greu de jucat, pentru că gazdele depășesc cu mult limitele sportivității. La Tg. Mureș, plină și tineri foarte talentați, cum este Bölöni, te lovesc, iar eu pe Bölöni pur și simplu nu-l înțeleg, un fotbalist cu stofa lui!»

NĂSTURESCU (jucător — Rapid): «Czako a fost întotdeauna domn cu mine iar echipa lui joacă, în general, în mod sportiv cu noi»

C. RĂDULESCU (antrenor — S.C. Bacău): «Ce ni s-a întîmplat nouă la Tg. Mureș nu ni s-a mai întîmplat nicăieri. Spectatorii aruncau cu bulgări de pămînt spre un arbitru de tușă, care a fost schimbat de arbitrul de centru de pe o parte pe alta a terenului (măsură unică în fotbal!) pentru a nu fi rănit. În teren, jucătorii mei — care au condus la un moment dat cu 2-0 — au fost maltratați. Pană a fost lovit în repetate rînduri de Bölöni etc. Ăla nu mai este fotbal».

V. IANUL (jucător-Politehnica Iași): «Jucînd fotbal — numai fotbal — nu poți cîștiga la Tg. Mureș. Echipa-gazdă joacă foarte tare, peste limitele sportivității, arbitrii închid ochii, iar noi, oaspeții, ieșim de pe teren — de cele mai multe ori — bătuți pe toate planurile ..»

ANGELO NICULESCU (antrenor — Sportul studențesc): «În partida cu noi, fotbaliștii din Tg. Mureș s-au impus printr-un joc dur, folosind o tactică de intimidare, care a făcut ca înaintașii echipei mele să renunțe la un moment dat la joc».

M. DRIDEA (antrenor — Petrolul): «Un meci la Tg. Mureș este pe trei sferturi pierdut înainte de a începe, mulți arbitri închizînd ochii la jocul foarte dur al apărării gazdelor».

R. CÎMPEANU (jucător-Universitatea Cluj): «Cînd A.S. Armata e scrîntorată (formă slabă, situație nefavorabilă în clasament), echipa folosește toate mijloacele — permise și nepermise — pentru a învinge. Iar cînd e ajutată și de toleranța unui arbitru ca A. Bentu, cum a fost cazul într-un meci jucat anul trecut cu noi, formația gazdă n-are nici o frînă în abuzurile ei».

N. GODEANU (antrenor — Politehnica Iași): «N-am jucat cu A.S. Armata la Tg. Mureș, am jucat însă la Timișoara cu această echipă, care din momentul în care și-a dat seama că pierde meciul a jucat foarte tare și dur».

N. PROCA (antrenor — Steagul roșu): «De regulă, apărătorii Szöllősi, Unchiaș, Iapir, Bölöni joacă dur, la intimidarea adversarului, iar destui arbitri acceptă jocul lor nesportiv».

T. IVĂNESCU (antrenor — Jiul): «Am auzit că A.S. Armata joacă tare pe teren propriu, noi încă n-am jucat cu ei la Tg. Mureș, dar sper să avem ocazia să jucăm fotbal în meciul din retur»

EM. HAȘOTI (antrenor — F.C. Constanța: «Apărătorii din Tg. Mureș sînt răi, sînt foarte răi, și i-aș cita în primul rînd pe Grigore, pe Bölöni și pe Varodi. De Grigore aș putea spune că și la noi, la Constanța, fiecare intrare a sa a însemnat fault intenționat și merita fără îndoială să fie eliminată».

P. RAPAPORT (președinte — F.C. Argeș): «În partidele cu echipa noastră pe care am avut ocazia să le urmăresc, la Tg. Mureș echipa gazdă a jucat destul de fair».

NUNWEILLER IV (antrenor — Dinamo): «În deplasare, în general, echipele joacă mai tare, iar cele mai grele partide, din acest punct de vedere, pe care le avem noi sînt la Petroșani, la Tg. Mureș și la Craiova»

C. CONSTANTIN (antrenor — Steaua): «A.S Armată a jucat cu noi uneori cam aspru, dar tare (și greu) cu adevărat se joacă la Petroșani».

Dr. C. RĂDULESCU (antrenor — C.F.R. Cluj): «Se joacă tare, uneori prea tare, sub ochii toleranți ai arbitrilor».

Declarații luate de la partenerii de întrecere ai echipei A.S. Armata Tg. Mureș. Noi nu tragem nici o concluzie. Vă lăsăm pe dumneavoastră, stimați cititori, să vă formați o opinie, pe dumneavoastră și pe cei în drept să reacționeze prin măsuri.

poșta fair-play

JIDOI IOAN — comuna Lunca, satul Briheni, județul Bihor.

— *Ce se întîmplă cu simpaticul și talentatul fotbalist Vasile Ailenei? Cînd o să mai apară pe terenul de fotbal?*

— În situații similare alți jucători au apărut mai repede pe gazon. Să sperăm că în primăvară îl veți vedea din nou în echipa Steaua, este prea tînăr și talentat ca să nu avem speranțe și încredere în el.

— *Ce s-a întîmplat cu Mircea Lucescu, de ce a apărut așa de «tîrziu» în formația echipei Dinamo din actualul sezon fotbalistic?*

— V-aș ruga — dealtfel ca și pe alți curioși — ca pentru aflarea unor intimități să vă adresați persoanelor în cauză. Eu sînt antrenor, nu «înt duhovnic.

ADRIAN POPESCU — comuna Ciupercenii Noi, județul Dolj.

— *Vedeți în Balaci pe viitorul coleg al lui Dumitru la echipa națională?*

— Nu este exclus! Deocamdată însă parcă Beldeanu ar fi cel care s-ar «lipi» mai bine cu Dumitru.

SĂVESCU GEORGE, comuna Maglavit, județul Dolj.

— *Ce părere aveți despre «fair-play»-ul de care a dat dovadă federația suspendînd jucători pentru infracțiuni penalizate cu «cartonașe galbene»?*

— Atît de multe năzbîtii a făcut federația în ultimii ani încît s-a descalificat în fața opiniei publice și, sînt convins, și a forului ei tutelar. Apariția «cartonașelor galbenes» a fost consecința faptului că arbitrul Kreitlen, greșind grosolan la campionatul mondial din 1966 (l-a eliminat pe argentinianul Rattin), s-a crezut că această eliminare a fost consecința unor injurii spuse într-o limbă necunoscută. Și atunci, prin cartonaș apărea o limbă cunoscută. F.I.F.A. — cînd a sugerat federațiilor folosirea cartonașelor — a gîndit că arbitrii (și numai ei) le vor manipula ca pe un prim avertisment vizibil tuturor, după care (în același meci), jucătorul să fie eliminat. Contabilitatea ținută de F.I.F.A. la ora actuală nu reclamă aceeași optică și din partea federației noastre, fiindcă punctele de plecare sînt cu totul altele. Totuși, federația noastră nu a ținut evidența la zi și și-a adus aminte la sfîrșitul turului chiar și de fapte petrecute, de exemplu, la sfîrșitul lunii august. Or, nu este drept să suspenzi un jucător care a primit în același meci, în prima etapă, două cartonașe galbene (unul că a intrat în joc fără să calce pe linia de centru și altul că a șutat în mîinge după fluierul arbitrului) și pe al treilea (deci și suspendarea) în ultima etapă, deci după un an de «contabilitate», pentru motivul că, de exemplu, joacă cu jambierele lăsate! Să fim serioși cu această birocrație! Regulamentul de joc are pagini întregi de sancțiuni pentru tot felul de infracțiuni. Iar arbitrul care folosește des această culoare înseamnă că este fricos — că să nu spun incorect — și lui trebuie să-i fie arătat cartonașul roșu. În ceea ce mă privește, eu apreciez «cartonașul» prin două mari aspecte: 1) scutește pe arbitru să mai scoată o vorbă, dînd posibilitatea stingerii unui dialog conflictual; 2) liniștește psihic tribunele.

DAN ANTONIU, București, bd. Luptătorilor nr. 45, sector 8.

— Nu știu în ce măsură se «suprapune» numele dumneavoastră pe adresă! Vreau însă să vă răspund, așa cum răspund și tuturor acelora care nu au opinii similare mie.

Problema dumneavoastră: «Nu, tovarășe Teașcă! Deselnicu Petrică nu a primit cartonașe galbene pentru «fleacuri»... ci pentru joc brutal.

repriza a treia

A fost jale mare la Continental, la Perla și la Europa

O singură surpriză de proporții în etapă. Crucișătorul constănțean a înghițit în propria-i radă două torpile ca pe două aspirine, fiind «scufundat» sub ochii înmărmuriți ai rudelor și prietenilor. Duminică a fost jale mare la Continental, la Perla și la Europa, cu atît mai mult cu cît ambarcația sosită de pe Mureș părea cel mult capabilă că sperie guvizii de pe litoral. Ei bine, pluta cu alură de Kon-Tiki a lui Catană a învins crucișătorul lui Hașoti, reamintindu-ne ceea ce știam acum cîțiva ani, și anume că un lot care cuprinde, printre alții, pe Mureșan, Hajnal, Bölöni, Naghi, Fazekaș, Varodi, Caniaro poate să joace un rol apreciat în campionatul nostru. O involuție surprinzătoare a adus la un moment dat echipa din Tg. Mureș în vecinătatea periferiei clasamentului, jocul ei — altădată tehnic, elegant și eficace — căpătînd, după spusele multor martori oculari, accente periferice, primatul avîndu-l violența și nesportivitatea. Am avut, acum cîțiva ani, ocazia să văd echipa din Tg. Mureș cîștigînd la București împotriva lui Dinamo, meci în care Mureșan, Fazekaș, Varodi et comp. mi-au făcut o excelentă impresie, ei dominînd net o formație de internaționali. Jocul și victoria de la Constanța ar putea să reprezinte o șansă și un nou început de drum pentru o echipă care a pierdut foarte mult din creditul pe care-l avea cîndva.

Mă bucur pentru Mircea Dridea, deși mi-e simpatică Sportul studențesc, dar prea se abătuseră toate năpastele peste acest inginer-fotbalist care a fost toată viața lui un model; mă bucur pentru Toma Jurcă, fotbalist și antrenor arădean croit la suflet din mătase; mă bucur pentru Reinhardt, pentru Aurică Beldeanu și pentru reșițeni, care meritau o echipă bună, așa cum o au; mă întristează ghinioanele lui Costică Rădulescu, antrenor care moare și învie pentru echipa lui, unul din acei oameni din fotbalul nostru pe care poți conta pînă la capăt.

Mă aștept ca F.C. Argeș să învingă pe Universitatea Craiova, pentru simplul motiv că la Pitești locuiește un concetățean de-al nostru care se numește Dobrin. Or, concetățeanul nostru Dobrin, atunci cînd intră pe terenul piteștean, poate să învingă singur — dacă a dormit bine cu o noapte înainte — cam orice formație din cîte știu eu prin *Europa*. Așa și *duminică*, a *învins*, așa cum mă așteptam, F.C. Argeș-Dobrin. N-am înțeles însă prea bine fisticeala prietenului meu crainicul Dan Ștefănescu atunci cînd ne-a povestit cazul cu penalty-ul egalizator al gazdelor. A fost, cu adevărat, penalty? N-a prea fost? Parcă, nu. Și asta a cam contat la adunarea finală. Uite, un alt crainic, Nicolae Soare, cînd spune o vorbă, o spune pe românește: «Asta e părerea mea! Asta am văzut eu». N-o fi avînd omul de 100 de ori dreptate, dar nu se ascunde niciodată după cireș.

Încă două vorbe despre Dinamo și Rapid. De la revenirea lui Lucescu, jucător-fanion (ca și Radu Nunweiller) — pe plan moral, ca și pe planul strict al loviturii mingii cu piciorul — pentru formația sa, Dinamo seamănă cu un om care-și reîndreaptă ținuta. La Rapid însă e limpede. S-au încurcat toate macaturile. Pentru vina de a fi adus echipa pe loc de vicecampioană, Marin Bărbulescu — cel disprețuit de matadorii fotbalului nostru specialiști în propagandă verbală — a fost dat afară. Cam de pe atunci, Rapid o ia încet și sigur spre Giurgiu. Și e păcat. Sub Podul Grant moare o inimă.

Marius POPESCU

viața cărților

succes de librărie

Pe vremea cînd făceam cronica instituțiilor la *Flacăra*, mă gîndisem la un complement lunar de comentariu al antiinstituțiilor, între care situam, în primul rînd, anonimele. Este o specie de oameni, ca să le spun așa, din obișnuință, un soi de viețuitoare întîrziate, practicante ale ritualului obscur, cu pana înmuiată în fiere, gata-gata să ofere argumente pentru orice asasinat moral, constituiți în organizația nimănui, cu rigori mai mari sau mai mici, abonați al poștei, protestînd la orice opinie mai acătării. Ce mai vorbă!... o adevărată instituție a întunericului. Din cînd în cînd, ei reușesc să convingă oameni de treabă, acreditînd ideea că trebuie să te ascunzi pentru a spune adevărul și că e bine, în orice caz, să te ferești. De aceea, mai bine nu semnezi! N-am să contest că adevărul umblă încă de multe ori cu capul spart, dar nici politica struțului nu-mi place, mai ales că vedem cu toții, la urma-urmei, ceea ce este și ceea ce nu este. N-am să înțeleg niciodată de ce corespondentul care mi-a scris despre vînzarea cărților de literatură actuală a uitat să-și dea numele, preferînd modestul «Un prieten din Arad», mai ales că mi se adresează destul de familiar: «N-o să-ți spun eu dumitale...» și că părerile sale mi se par mai mult decît judicioase și demne de analizat la *Viața cărților*. Nu de scriitori ar trebui el să se ferească, presupun că știe de ce, iar autorul acestei rubrici declară public împotrivirea lui față de violență, sub orice formă s-ar manifesta. Înverșunarea polemică mi-este în fond străină, iuind mai degrabă forma exhortației și n-am scris un rînd în afara speranței că preopinentul va fi convins de soliditatea părerilor mele și impresionat de vehemența tonului, ca de un fond moral.

Iată, omul nostru din Arad mă mustră pentru antipatia mea față de critica din publicații și-mi spune că lipsa de aderență a publicului față de cartea actuală se datorează în bună măsură faptului că oficiul de popularizare a valorilor de astăzi ale literaturii se face cu totul întîmplător. Vai de mine, dacă împrejurarea că eu însumi practic, oarecum, critica săptămînală a putut duce la impresia de neîncredere în nouă năpăstuită a magistraților literaturii! Se poate spune că sînt un romancier înăcrit, ceea ce iarăși n-ar fi adevărat, deoarece judecata cărților mele a fost mai mult generoasă decît comprehensivă, așa încît nu văd de ce aș fi iritat. Încă o dată, înverșunarea mea, cîtă există, este o formă de iubire și o dorință de mai bine. Mai mult, nu cred că eu împiedic pe confrații mei să exercite riguros și la timp marile răspunderi pe care le au în viața publică, chiar dacă, din lipsă de modestie, aș accepta epitetul măgulitor că o fac «strălucit», cum spune prietenul necunoscut din Arad. Fără critică, literatura este lipsită de conștiință de sine, iar cultura unei națiuni este privată de reflecțiune, ceea ce înseamnă decapitarea ei, și nu veți găsi un scriitor, indiferent dacă este sau nu agreat de cronicari, care să facă așa ceva. Ar fi greșit să mai insistăm, desigur, însă cititorul nostru merge mai departe și mă invită să vizitez standurile cu cărți la preț redus, pentru a vedea că nu există decît poezii și proză, iar volumele de critică «au vînzare».

Este un adevăr indiscutabil că la noi se citește cu aviditate critica literară și eseul, ceea ce probează efervescența ideilor și setea de clarificare ideologică a iubitorului de literatură. Am urmat îndemnul său și am cutreierat cîteva librării din Capitală, promițîndu-i corespondentului de la Arad că în ziua cînd îmi va divulga adevărata sa identitate mă voi deplasa în frumosul oraș de pe Mureș, pentru a-i mulțumi în legătură cu frumoasele cuvinte pe care mi le-a adresat și pentru a verifica dacă publicul de acolo preferă într-adevăr critica în locul romanelor și poeziei. Ce pot să-i spun pînă atunci? Că am văzut, la librăria «Mihai Eminescu», din centrul Bucureștiului, strălucitul eseu *Impresii asupra literaturii spaniole* al lui G. Călinescu, la preț redus. Era singura carte de critică pe raftul infamant, ceea ce m-a convins că, într-adevăr, cărțile de critică se vînd foarte bine și că numai un funcționar inept a putut să însemne cu creionul o valoare comercială dubioasă pe capodopera călinesciană. Am întrebat în șase librării dacă mai există vreo monografie despre *Eminescu*, inclusiv reeditarea, sau mai bine spus reeditările, Vieții și Operei, scrise de cronicarul optimist. Am fost privit cu indulgență, ca un analfabet, ca unul care n-a călcat într-o librărie de zece ani. «Au trecut de mult, căutați la anticariat!» Vă rog să verificați dacă în toate anticariatele din București există vreo carte de Călinescu! Se vinde critica sau nu? Mi-am zis atunci să încerc ultimul premiu al Uniunii, cu un subiect de mai puțină rezonanță, cartea consacrată de Al. Călinescu lui Anton Holban. Abia am putut să procur un exemplar, la librăria Mihail Sadoveanu, cu concursul de înaltă profesionalitate al vînzătorului de acolo.

Sigur, nu este bine să împingem prea departe comparația între genuri. Cărțile bune de versuri se vînd în cîteva ore, iar Ioan Alexandru sau Ion Gheorghe sînt autorii preferați ai unei generații care îi frecventează înaintea romanelor polițiste și a filmelor de senzație. Spunînd asta, ne întrebăm ce înseamnă de fapt succesul, în cazul unei apariții literare. O carte trebuie să se afle în librării timp de cîteva luni, cel puțin tot atîta cît se discută în presă, pentru a putea intra oricînd în mîna cititorului. O librărie din care ar lipsi Marin Preda, Zaharia Stancu, Eugen Barbu, Ion Lăncrănjan, poeții citați mai sus, Adrian Marino, Edgar Papu, Balotă, Negoițescu și alții ar fi foarte săracă și ar pierde din posibilitatea sa de acțiune culturală. Ei reprezintă valorile momentului de față și trebuie să se găsească la îndemîna lectorului avid de certitudini culturale, alături de clasici și de tot ce avem durabil.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

faceți sport?

Zece oameni luați prin surprindere

Combinatul poligrafic «Casa Scînteii», secția **gazete**; zece salariați luați prin surprindere; zece oameni nevoiți să-și întrerupă lucrul pentru cîteva clipe, pentru numai cîteva clipe. Și zece răspunsuri, la o dublă întrebare: **«Faceți sport, iar dacă da, cam cîte ore în cursul unei săptămîni, iar dacă nu** (sau, iarăși, da — în ambele cazuri așadar) **— ce sport vă pasionează?»**

Vasile Zamfir, paginator, în vîrstă de 25 ani, face zilnic 6 kilometri marș (adică 36 într-o săptămînă, nesocotind duminica rezervată jocului de fotbal pe terenul din Carnica); cei 6 kilometri zilnici reprezintă drumurile dus și întors către și de la slujbă... Este pasionat după tenis. În schimb **Nicolae Toader**, 48 ani, de asemenea paginator, nu practică nici o oră de mișcare fizică; totuși, omul a mort după... box!

Culegătoarea manuală **Angelica Britzchi**, o frumușică de 22 ani, se dovedește a fi la fel de imposibilă: nu face sport, dar adoră tenisul. Colega sa **Emilia Niculescu**, 33 ani — promptă, pe de altă parte: «A, sport? Șapte-opt ore pe săptămînă, minim, inot și tenis de masă, primul, la bazinul 23 August, cel de-al doilea, pe unde apuc...» (Fiind și **arbitră de natație**, mai este oare nevoie să repet care e sportul ei preferat?)

Ioniță Walter: paginator, 34 ani. Scurt: Sport?! Nu, n-am timp! Ce-mi place să văd? Fotbal! De asemenea, fotbal, și **Marian Panait** (cîte două ore zilnic, știți, acolo pe terenul din curtea școlii, de lîngă bloc...!).

Aurelia Mateescu, 21 ani, linotipistă (oare cîte fete drăguțe sînt în combinatul ăsta?! — n.a.), se rezumă la o oră zilnic de mers pe jos; iar atunci cînd o întreb dacă îi place vreun sport, îmi răspunde cu un NU cît toate zilele!...

Ion Doleța, 19 ani, paginator, joacă în divizia C, astfel încît comentariile devin de prisos; totuși, după socotelile sale, săptămînal bate mingea circa 10 ore **certe**.

În sfîrșit, un mai vîrstnic: **Pavel Mathe**, 53 ani, culegător manual. Îi place mult fotbalul, sport însă nu practică, poate numai dacă am socoti cei 5-6 kilometri pe care îi parcurge zilnic («de multe ori sînt chiar zece!») numai în incinta serviciului...

Horia PĂTRAȘCU

Alt nume: Smarandache. Și el a «colecționat» multe avertismente pentru joc brutal (nici măcar dur) și asta regulat în primele 15, 20 minute de joc. Dacă a mai rămas în teren, asta se datorează «milei» acelor arbitri ce l-au tolerat încă 70 de minute în teren. Deci, suspendările sînt corect aplicate și să continue».

Răspuns: Aș vrea să cred că dumneavoastră citiți și răspunsul dat tovarășului George Săvescu, și nu numai pe acesta, pentru a nu mai fi nevoie să repet unele lucruri. De la început sînt obligat să remarc inutilitatea cartonașelor galbene, dacă «mila», cum spuneți dumneavoastră, a arbitrilor ar dispărea. Lor, stimate tovarășe Antoniu, le revine obligația să asigure prin fluier desfășurarea normală a jocului, să ia măsuri în spiritul regulamentului și nicidecum măsurile să fie expresia contabilității contabililor găsiți la întîmplare. Dacă federația (pe care o vedeți în altă lumină decît mine) era competentă — și nu «miloasă» — de ce nu a fixat acest «barem-galben» la începutul competiției? Ce fapt ieșit din comun a speriat-o încît nu a mai avut răbdare, cîteva etape, pînă măcar se termina turul? Din moment ce unul din cei doi jucători ai Petrolului eliminați de pe teren (de cartonaș roșu!) primea de la comisia de disciplină numai... mustrare! Totodată, vreau să subliniez că sînt întru totul de acord cu dumneavoastră în privința brutalităților și chiar mă aștept să puneți în discuție și alți «clienți», cum ar fi Ologeanu, Codrea, Birău, Tonca, Hrițcu, Ghirca ș.a. Nu-i mai puțin adevărat însă că pentru aceste brutalități eu i-aș trage la răspundere și pe antrenori. Personal, nu v-aș fi dorit să fiți, cumva, jucătorul meu și să jucați ca Deselnicu, pentru care eu am toată stima în ce privește pasiunea lui pentru fotbal, dar încerc mereu amărăciunea că încă nu vrea să înțeleagă uneori că adversarul este partener de întrecere și nu obiect de demolat. Cu toate că nu există persoană în conducerea clubului (și asta vă spun în cunoștință de cauză), ba chiar și poetul dumitale preferat, Adrian Păunescu, să nu-l atenționeze că fotbalul este totuși sport și nu război!

De aceea vă spun răspicat, cu toată convingerea: *suspendările prin adiționare de cartonașe galbene de la meciuri sînt incorect aplicate de federație — deci, să nu mai continue!*

Constantin TEAȘCĂ

mapamond'73

detronarea zeului automobil

Nu, detronarea Zeului Automobil nu s-a produs încă, acest copil teribil al veacului nostru care, volens-nolens, începe să ne pună condiții de existență, nu va renunța niciodată singur la putere, ci va fi nevoit să abdice. Întronat cu o perfidie fără seamăn în imperiul lumii sale de asfalt, el a cucerit, încetul cu încetul, inimile oamenilor, le-a înrobit, le-a dat distincție, le-a dat o efemeră atestare a poziției sociale, reușind să-i vîre în cele din urmă prin tuneluri subterane și să parceleze pămîntul cu benzile lui de autostrăzi — adevărate bariere de netrecut pentru transhumanța faunei sălbatice — ridicîndu-se la rangul de indiciu demonstrator al puterii și gradului de «civilizație» al unei țări prin orgoliosul calcul al numărului de automobile «pe cap» de locuitor. În această privință, în unele țări așa-zis dezvoltate, s-a ajuns la performanțe care nu pot decît să gîdile vanitatea zeului: un vehicul la 4 locuitori în Franța; unul la 3 în Anglia și R.F. Germania; unul la 2 în Statele Unite. Iar producția continuă să crească frenetic, cochetul monstrulică din tinichea, sîrme și motor consumator de benzină și producător de gaze de eșapament, se află în plină expansiune.

Aș vrea să ne înțelegem bine, nu intenționez aici să lansez încă una din acele anateme sterile și ineficiente asupra unui element civilizator al secolului nostru. Țin cu plăcere un volan în mînă și un accelerator sub talpa pantofului. Îmi place să ridic o capotă și să mă uit cu admirație la acel braț

de fierărie, ingenios organizată, care știe să dezvolte cai-putere. N-am nimic cu cei care încearcă aceeași plăcere și care, uneori, și-au mîncat de sub unghie ca să și-o satisfacă în fața celui dintîi sclav personal mecanic, robot cărător, pactizator al unor tainice înțelegeri cu doamna cu coasa și inamic ardent al agenților de circulație. Eu am ceva cu zeul care tinde să ne aservească necondiționat nu numai sufletele, ci și resursele energetice vitale planetei, restituindu-ne în schimb oxid de carbon și de plumb, anhidridă și fum. Nu mă grăbesc să-i cînt prohodul, căci micul și năbădăiosul zeu nu se va lăsa ușor înălțat pe butuci, dar bunavestire i-a venit nu pentru a făta cine știe ce altă năzbîtie mecanizată, ci pentru a prinde pînză de păianjen la gura rezervorului de benzină: «Sorry, no gas!» Ce frumos și politicos sună: «Scuze, n-avem benzină!» S-au terminat deodată toate resursele? Nu. Prognozele specialiștilor ne asigură încă vreo trei-patru decenii de desfrîu. Dar ne și avertizează: și după aceea?

Haideți să facem în cunoștință de cauză cîteva calcule simple luînd drept etalon o țară ca Franța: 12 500 000 de mașini, 64 la sută din întregul lor tonaj reprezentînd automobilele particulare. Pe autostrada sudică pusă să lege Parisul de Marsilia, între orele 7 și 10 dimineața saturație totală cu o cifră de 5 000 autovehicule pe oră. Transportul în comun lent și deficitar. Pahidermii încurcați de țînțari, cu înaintarea stăvilită de roiul săltăreț al lăcustelor motorizate care, pasămite, n-au apărut decît ca să faciliteze transportul. Viteza medie a acestora, la Paris, 10,5 kilometri pe oră față de 14 kilometri în 1905, cînd se mergea cu tramcarul. Ambuteiajele provoacă acestora o pierdere anuală de aproximativ 150 milioane ore-pasager, adică peste 1 200 000 kilometri neparcurși, pierduți în staționări cu o pagubă de aproape 40 milioane de franci. Metroul cară 4 milioane de pasageri pe zi, autobuzele 2,5 milioane, trenurile locale 1,4 milioane. Trei sute de mii de parizieni pleacă zilnic să lucreze în suburbii, un milion vine din suburbii să muncească în centru. Fiecare pierde pentru dus și întors cel puțin două ore. În 250 de zile lucrătoare pe an, 500 de ore irosite, cam tot atîta cît muncește un francez în 40 de zile lucrătoare. S-a calculat că, dacă cele 4 000 de autobuze pariziene ar beneficia de o circulație fluidă, ar putea să rezolve degajarea rapidă și ritmică a tuturor aglomerărilor, «înghițind» 90 la sută din transportul care se face cu automobilele particulare. Transportului public i-ar rămîne un singur inamic redutabil: transportul greu. Numărul camioanelor crește anual cu 8-10 la sută. Tonajul lor tinde să se ridice către limita maximă admisă: 38 de tone, 16 roți. Cu creșterea greutății se agravează și stadiul de degradare a șosdelor. Un camion de 6 tone strică drumurile mai mult decît 10 000 de autoturisme, iar unul de 12 tone provoacă drumurilor tot atîtea pagube cît 160 000 de mașini mici.

Zeul Automobil pierde terenul cîștigat, datorită excesivei proliferări. S-au luat unele măsuri preventive: la New York, staționarea este interzisă în centru. La Tokyo, eliberarea unui permis de circulație nu se face decît pe baza dovezii că posesorul de automobil dispune de un loc de parcare în afara căilor rutiere. La Rio de Janeiro se procedează la dezumflarea sistematică a pneurilor mașinilor parcate nereglementar. La Stockholm, fiecare amendă este dublată în raport cu precedenta. La Paris, se ridică în fiecare an aproximativ 13 000 de epave părăsite care sînt trimise la topit. Tot aici, fiecare minut pierdut de un șofer în căutarea unui loc de parcare face să «crească» densitatea circulației cu 6 la sută. Din 1968, o «diabolică» invenție a serviciului de circulație — crampoanele montate la roțile mașinilor parcate nereglementar și macaralele puse să ridice autovehiculele părăsite în punctele de mare trafic rutier — obligă zeci de mii de posesori de mașini să plătească un greu tribut al răscumpărării din locurile unde le-au fost depuse, cu ușile sigilate, splendidele lor jucării de-a înghesuiala. Dar cel mai frumos și cel mai politicos avertisment dat zeului este tot cel care sună a iertăciune: «Sorry, no gas!»

Ioan GRIGORESCU

Cam atît s-a găsit acasă la René Serra, cu ocazia percheziției.

gangsteri în uniformă

După ce trenul de noapte care sosește din Menton la ora unu și șapte minute se golește de pasageri, activitatea din gara Nisa încetează practic pînă în zori, la ora cinci. Luminile se sting, peroanele se cufundă în liniște și în întuneric. Împrejurare nici că se poate mai favorabilă pentru treburi necurate. Într-o asemenea noapte, un individ se apropie de chioșcul cu țigări de pe peron, cu un passe-partout într-o mînă, cu o lanternă în alta. De celelalte scule din lădița pe care a lăsat-o ușor jos, nici nu mai are nevoie. Omul operează în liniște și apoi pleacă încărcat cu marfă și bani. Lădița cu scule a uitat-o însă în fața chioșcului. E păcat de lădiță, e păcat de unelte. Sînt toate noi și din cele mai perfecționate. Și mai e ceva. Lucrurile astea de metal lucios sînt păstrătoare de amprente. Deși, amprentele... În fine. Omul se întoarce să ia lădița și dă, nas în nas, cu doi polițiști care-și făceau rondul și care descoperiseră deja devalizarea chioșcului.

— Mîinile sus!

— Ce spui? — se miră individul — sau poate nu mă recunoașteți...

Cum să nu-l recunoască? De recunoscut l-au recunoscut imediat cei doi polițiști, numai că nu le venea să-și creadă ochilor În fața lor se afla René Serra, colegul lor. Polițistul René Serra în persoană, numai că fără uniformă. Uluiți, cei doi l-au lăsat să se îndepărteze, apoi s-au dus la secția de poliție și au făcut raport despre cele întîmplate. Și cu asta, povestea nu se încheie, ci abia începe.

DACĂ NU-MI DAȚI PACE, TORN...

Nici n-a ajuns bine acasă și René Serra a fost convocat la poliție. Un scurt interogatoriu, urmat de o percheziție domiciliară Nu s-a găsit mare lucru: televizoare, aparate fotografice, ceasuri, radioreceptoare tranzistorizate, brichete, șase arme de vînătoare, zece mii de cartușe... Nu mai multe obiecte decît să încapă în cinci pagini de inventar. Valoarea totală, circa 150 000 de franci.

— Ei, acum după ce știți totul — remarcă, nu fără o nuanță de zeflemea, polițistul hoț — puteți considera afacerea încheiată.

— De ce încheiată?

— Ca să nu torn.

— Toarnă!

Și, furios că marele lui atu, de mult pregătit, se prăbușește, Serra se ține de cuvînt și toarnă...

Așadar, el nu e singurul polițist-hoț din prefectura din Nisa. În afară de el ar mai fi încă 18 (le dă și numele). Cam zece la sută din efectiv.

Sînt dezvăluite nu numai nume de persoane, ci și metode de lucru, fiindcă afacerea de pe peronul gării n-a fost, la urma urmei, decît o simplă întîmplare.

APĂRĂ-NE DOAMNE DE POLIȚIȘTI, CĂ DE HOȚI NE APĂRĂM SINGURI

Metoda preferată cu care operau polițiștii-infractori era una simplă și la îndemîna unor oameni «ai ordinii». Ca s-o înțelegem mai bine să ne oprim la relatarea unuia din cazuri.

Un magazin cu articole fotografice din piața Massena a fost jefuit. Directorul magazinului, dl. Gilles Merly d'Arloz își exprimă, în declarația pe care o face poliției, uimirea pentru faptul că, deși gangsterii au trebuit să fugă rapid din pricina sistemelor de alarmă ultraperfecționate din magazin, au dispărut totuși obiecte de mare valoare, păstrate în locuri unde nici n-au ajuns pașii răufăcătorilor. Adevărul este că aceste obiecte au dispărut după ce polițiștii alertați au sosit la fața locului și după ce sub diferite pretexte — să-l aducă pe directorul magazinului sau să ceară ajutoare sau etc. — i-au îndepărtat pe colegii care nu erau în bandă.

Asta era deci metoda principală, dar nu singura. Anchetele întreprinse au mai scos la iveală dispariții de bunuri corporale ale infractorilor deveniți victime, percheziționați de anchetatori deveniți gangsteri. Au mai fost date în vileag cazuri de furturi de carnete de cecuri, trafic de buletine de identitate, contrabandă, mită, corupție și alte afaceri rău mirositoare și că poate cea mai rău mirositoare este jaful asupra colegilor de serviciu înșiși.

NIȘTE BIETE OIȚE RĂTĂCITE SAU DITAI TURMA?

Scandalul izbucnit la poliția din Nisa a luat proporții. În ciuda discreției cu care se face ancheta, faptele ies la iveală, unul după celălalt. Opinia publică este asigurată că nici un infractor nu va rămîne nepedepsit și cu atît mai puțin angajat în poliție. Înalți funcționari s-au deplasat de la centru pentru adîncirea anchetei, pentru evitarea unor noi cazuri de corupție.

Întreaga presă franceză insistă asupra afacerii, în comentarii abordîndu-se și aspectele ei sociale, morale, politice chiar. Interpelat în Adunarea Națională, ministrul francez de interne, domnul Raymond Marcellin, a acreditat ideea că în ciuda proporțiilor, este vorba de un caz și nu de un fenomen. Lucru de care unii comentatori se cam îndoiesc. **Aici nu mai este vorba — spune, de pildă, Michel Legris în «L'Express» — de niște biete oițe rătăcite...**

E. DASCĂLU

giulești la leningrad

În prima jumătate a lunii noiembrie, colectivul Teatrului Giulești a întreprins un turneu în Uniunea Sovietică, prezentînd pe scena Teatrului Academic «Maxim Gorki» din Leningrad și a Teatrului MHAT din Moscova cîte patru aplaudate spectacole cu «Meșterul Manole» de Lucian Blaga, «Casa care a fugit pe ușă» de Petru Vintilă și «Măsură pentru măsură» de William Shakespeare.

O fotografie pentru albumul cu amintiri: în Piața Isakovski din Leningrad.

cronica de trei secunde

un alt poem în cer și pe pămînt

În noaptea de 26 octombrie 1973, în noaptea aceea,
vîntul nu a bătut în Everest. E un miracol —
e un miracol, spun specialiștii și locuitorii.
Kato și Ishiguro ajunseseră la orele 16,30,
singuri, fără ghizi nepalezi — contrar tradițiilor —
sus, pe cel mai înalt munte al planetei,
Sagarmatha — în nepaleză, Everest — pentru geografii lumii,
urcînd pe versantul sudic, versantul cel mai dificil.
De pe la orele prînzului, în timpul urcușului,
masca de oxigen a lui Kato se defectase.
După ce-au ajuns acolo, după ce-au fotografiat locul
locurilor, unde nu s-a ajuns niciodată toamna,
după musonul de vară, cînd zilele sînt mai scurte,
nopțile mai reci, vînturile mai violente,
după aceea Kato a constatat că nu mai are
nimic din provizia sa de oxigen. La orele 7 seara,
la peste 8 600 metri înălțime, fără cort, fără oxigen,
cu doar doi biscuiți în buzunare,
Kato și Ishiguro au coborît cît au coborît
pe o temperatură de minus 35 grade și-au hotărît,
la căderea nopții pe Everest, să-și facă un culcuș
în zăpadă, să taie în zăpadă o banchetă pe care
s-au culcat cum s-au culcat, ghemuiți, încolăciți.
În noaptea aceea n-a bătut vîntul în Everest.
E o minune — altfel, zic oamenii locului, ar fi murit.
A doua zi la prînz, cînd au fost descoperiți,
mergînd prin zăpadă, departe de drumul stabilit,
ei se mișcau ca beți, orbiți de zăpadă, înghețați,
dar călcînd pămîntul și dînd din picioare mai mult din reflex.
Ishiguro nu avea leziuni, Kato — cel care a trăit
mai mult de 15 ore fără oxigen, la peste 8 500 metri —
avea grave degerături la picioare, la mîna dreaptă și pe față.
Au fost aduși în circă, apoi cu sania, în cortul instalat
la 5 900 de metri. De acolo, în cortegiu, Kato
dus pe un iak negru, au coborît în valea oamenilor normali.
Toți locuitorii satelor, femei, copii, bătrîni, au ieșit
în poartă să vadă trecerea acestui cortegiu paroxistic.
Kato s-a făcut repede bine; doar degetul cel mare
de la mîna dreaptă îi va fi probabil tăiat.
A fost un miracol că vîntul nu a bătut în
noaptea aceea, dar — zic specialiștii munților —
«uneori au loc asemenea miracole, în asemenea condiții»,
cînd ai doar doi biscuiți și nici un
gram de oxigen, noaptea, pe Sagarmatha.
Eu nu cred. Să urc atunci Everestul?
O, sfînt strigăt al celor ce vor să verifice miracolele,
biscuiții, cu degetele degerate în vîntul înghețat
al atîtor mîncinoase palpări și palpitații!

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

GOUGH Edward WHITLAM, primul ministru al Australiei (născut în anul 1916, studii universitare la Sydney și Canberra; a profesat avocatura, din anul 1956 este membru al Parlamentului ca reprezentant al Partidului laburist din Australia), a declarat recent, în cursul unei conferințe de presă, că diferendul existent între Australia și Franța în privința experiențelor nucleare franceze din sudul Oceanului Pacific persistă, dar că în celelalte domenii relațiile franco-australiene se mențin corecte.

CRISTOPHER SOAMES, vicepreședinte al Pieței comune (născut în anul 1920 în Marea Britanie, studii superioare la Eton și la Colegiul militar Sandhurst; ofițer de marină, a fost atașat naval al Marii Britanii și a ocupat funcții înalte în Amiralitate; a fost ministru al agriculturii, pescuitului și alimentației în 1960-1964; este membru al Partidului conservator), s-a declarat favorabil propunerii canadiene privind ținerea unor întîlniri periodice între reprezentanții acestei țări și cei ai Pieței comune pentru discutarea unor probleme de interes reciproc.

ANTHONY QUINN, actor de film american (născut în anul 1916, de origine indo-mexicană; studii la Los Angeles; își începe activitatea actoricească în anul 1936 și își impune numele în această artă; dintre marele lui creații citîm rolurile din: «Viva Zapata», «La Strada», «Orhideea neagră», «Ultimul tren din Gun Hill», «Zorba grecul» și altele), la numeroasele premii obținute pînă acum și-a adăugat recent — alături de Sophia Loren — pe cel denumit «Rudolph Valentino», care se acordă actorilor de film «care au cucerit lumea prin personalitatea lor».

LAURENCE HARVEY, actor britanic (născut în anul 1929, studii superioare la Johannesburg, urcă pe scenă la vîrsta de 14 ani, desfășurînd, o prodigioasă activitate actoricească în teatru — Johannesburg, Londra, New York — și în studiourile de televiziune și film, semnînd în peste 40 de generice: «Romeo și Julieta», «Drumul spre înalta societate», «Vară și fum», «Bătălia pentru Roma», cu care prilej actorul a fost și în țara noastră) a încetat din viață, secerat, la numai 44 de ani, de neiertătorul cancer.

de la lume adunate

Cetatea științei din «Țara soarelui răsare». La poalele Muntelui *Tsukuba*, la circa 60 kilometri de Tokyo, se află în construcție pe o suprafață de 5 000 hectare o cetate a științei. În 1975, cînd va fi terminată, ea va putea cuprinde o populație de 130 000 de persoane, compusă din studenți, profesori și cercetători, care vor învăța și vor lucra într-o universitate ultramodernă și în 40 de institute de cercetare. Noua cetățelă a învățămîntului și cercetării științifice este o «soră» a celei de la Akademgorodok, de lîngă Novosibirsk (U.R.S.S.), fiind însă mai mare.

Vede tot, spune tot... Un aparat medical denumit Vidoson, introdus de curînd în Franța, prezintă o importanță majoră în precizarea unor date privind sarcinile. Astfel Vidosonul poate «vedea» în fetus, chiar de la începutul sarcinii, *determinînd* poziția sa, efectuînd, fără contact direct, măsurătoarea diametrului craniului, stabilind chiar eventuala existență a gemenilor.

100 de gospodari ai orașelor. Cu ultimele alegeri comunale desfășurate în S.U.A., numărul primarilor de culoare aleși în această țară se ridică la 100. De remarcat faptul că negrii dețin posturi de primari în *cîteva mari orașe* ale S.U.A., *ca de exemplu* Thomas Bradley la Los Angeles, Coleman Young la Detroit, Maynard Jackson la Atlanta etc

O troică de mii de cai-putere. În curînd pe ruta Moscova-Leningrad, în lungime de 651 kilometri, va începe să circule «troica rusească», cel mai rapid tren din U.R.S.S. Fabricat la uzina de locomotive și vagoane din Kalinin, noul tren va putea dezvolta o viteză de 200 kilometri pe oră și va avea 544 de locuri.

Mă rog, să vedem... Peste 5 ani în Anglia va începe să funcționeze unul din cele mai moderne centre meteorologice din lume. Datele furnizate de către sateliții artificiali, navele oceanografice, centrele meteorologice din restul lumii vor fi analizate și prelucrate aici de către 120 specialiști. Se subliniază că grație acestei moderne și perfecționate instalații, mersul exact al vremii va putea fi prevăzut cu zece zile înainte. De n-ar fi numai o promisiune meteorologică, precum atîtea altele!

Colosul secolului XX. La New Orleans (S.U.A.) este în stadiu de finisare «Superdomul», cea mai mare sală acoperită din lume. Putînd cuprinde 100 000 de spectatori, Superdomul întrece cu mult Astrodomul, sala acoperită din Houston (Texas), ce poate adăposti numai 66 000 spectatori.

Nici chiar așa! Începutul sezonului de vînătoare în Italia n-a fost de bun augur pentru iubitorii plăcerilor cinegetice. Astfel, cinci vînători au fost uciși în circumstanțe tragice: 4 dintre ei au fost atinși în împrejurări fortuite de către colegii lor, iar al cincilea s-a împiedicat în propria sa armă și s-a autoimpușcat. Alte 80 de persoane «nevînătorești» au fost rănite.

voi ce credeți ?

nu-i așa că lumea mă va primi în mijlocul ei ?

Încerc cu mare teamă să scriu aceste rînduri revistei «Flacăra», față de care am o vie recunoștință. De ce teamă? Nu știu prea bine. Dar acesta e sentimentul caracteristic mie în fața noului. De data aceasta vreau să-mi spulber timiditatea și să fiu clară, concisă, în ceea ce voi scrie.

Iată concret motivul scrisorii mele: la cei 18 ani ai mei sînt o fire retrasă, ascunsă mult în mine (să nu mă credeți însă afectată de boala neînțelegerii). Nu vreau să fiu o prezență monotonă, nesociabilă. Ba, chiar mai mult, pentru majoritatea dintre colegii mei trec drept «fosta șefă bună» (am fost doi ani secretara U.T.C. pe liceu — timp în care mi-am susținut și ajutat mult colegii).

Iată-mă totuși în mijlocul cercului social, ca o prezență cît de cît utilă, agreabilă și totuși nemulțumită față de mine. E drept să mă consider așa cînd mă văd totuși chemată să ajut, să fiu confidenta altor colegi?

Nu, nu sînt nedreaptă cu mine și nici nu-mi inventez probleme ce sînt, zice-se, la modă.

Sufletul meu e foarte zbuciumat, e dominat cu multă autoritate de mii de întrebări: «Voi avea prieteni apropiați, voi reuși să mă realizez?» «Va trebui să fiu utilă, să fiu mereu între oameni, să nu fiu în mijlocul lor un sfinx de piatră, ci un coordonator». «Voi realiza toate astea?»

Timpul s-a scurtat pentru mine mult, foarte mult. Întrebările vor trebui rezolvate peste cîteva luni. Ați înțeles probabil că sînt în anul IV de liceu și că în curînd voi pleca pe propriile-mi picioare în lumea muncii.

Cei care mă cunosc au multă încredere în mine, iar multitudinea situațiilor întîlnite și rezolvate timp de doi ani în viața de organizație mi-au dat posibilitatea acumulării unei experiențe de (cît de mică) de viață.

Nu e oare insuficient?

Oamenii din jurul meu, pămîntul acesta cu care mă voi înfrăți prin meserie (vreau să devin agronom) nu-mi vor cere oare mai mult?

Aș vrea să le dau, aș vrea să-i mulțumesc pe toți. Nu știu dacă voi putea, și frămîntarea asta mă face să cobor în mine, să mă modelez și să mă formez conform acestei cerințe. Mă rup de cei din jur apre a împlini ceva în mine, caut de mult, între colegi, pe cei care, la fel ca mine, își construiesc edificii interioare și nu-i prea găsesc. Asta mă umple de teamă. *Am rămas ultimul care face acest lucru? Sînt singurul care-o fac? Oare? Teama negației mă oprește să-i întreb.*

Vă rog să mă ajutați dumneavoastră. E prea tîrziu pentru a crește în mine floarea responsabilității în fața viitorului?

Mă vreau un om pe măsura societății noastre și pentru asta muncesc mult, uitînd că mai există în jur și alte efemere (dar frumoase) mici bucurii ale vieții.

Temporar, am fugit cu totul în lumea cărților, în vastul și nesfîrșitul domeniu științific.

Pentru viitorul agronom care se vrea în mine, pentru roadele pe care le voi produce odată cu pămîntul, vreau să cred că merită această renunțare; vreau să cred că voi primi răsplata prin chiar rezultatele mele.

Dar e firesc să visez asta?

Cînd meseriașul din mine va fi aproape întreg (absurd să mă cred perfectă la finele anilor teoretici de muncă), vreau să-i las pe ei în lumea cărților (iată de ce fuga totală mi-e temporară), iar pe Didia, pe fata aceasta timidă dar descătușată de teama nerealizării, plină chiar de încredere în ea (ce mult îmi doresc această realizare!) s-o trimit printre oameni, s-o trimit spre acea anume fericire a vieții sociale, a vieții afective.

Dar să mă întorc la realitate. E firesc să se întîmple așa, acum, în pragul «marelui drum»? E bine să mă ocup mai mult de mine, de pregătirea mea profesională? Nu e o atitudine individualistă, egoistă? Sau e prea tîrziu să scot din mine acest clocot?

Aș vrea să vă întreb multe, enorm de multe lucruri, dar sînt convinsă că am atins limita cerută de politețea unei convorbiri plăcute (dacă nu am și depășit-o!)

Cu respect,
Didia Ion
elevă, anul IV B, Liceul nr.2,
str. Libertății nr. 81, Tulcea

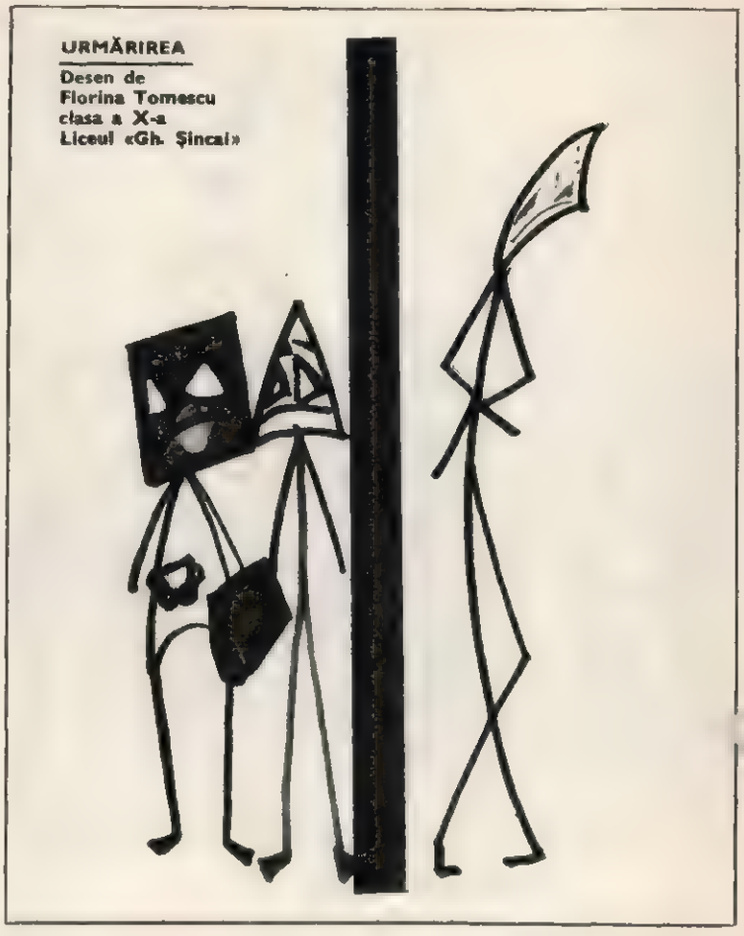

URMĂRIREA
Desen de
Florina Tomescu
clasa a X-a
Liceul «Gh. Șincai»

tristețea snobismului

Nu știu dacă rîndurile mele vor fi vreodată publicate în cadrul vreuneia dintre rubricile dumneavoastră. Eu îmi voi face totuși datoria de a supune opiniei publice, tuturor tinerilor din țara noastră, o problemă ce mi se pare a fi de maximă actualitate.

Problema la care mă refer este aceea a snobismului manifestat mai ales de către unii tineri din clasele superioare ale liceelor.

Vă rog să mă credeți, este departe de mine intenția de a face pe moralistul. Sînt și eu tînăr și apreciez, cînd este cazul, tot ce este valoros din cultura străină.

Sînt adînc întristat însă cînd văd că tot mai mulți dintre colegii mei consideră o rușine audierea unui concert de muzică populară românească (sau, în cel mai bun caz, o pierdere inutilă de timp), preferînd să asculte în schimb o muzică comercială care în majoritatea cazurilor cred că nici lor (dacă ar fi să fie sinceri cu ei înșiși) nu le oferă o satisfacție deosebită.

S-ar putea crede că muzica noastră populară, prin simplitatea și sinceritatea ei, însușiri caracteristice poporului nostru, nu poate satisface «înaltul» lor «rafinament artistic». Dar să nu ne amăgim cu această presupunere. Majoritatea acestor tineri sînt arareori văzuți în lăcașurile de autentică valoare culturală.

Sînt în stare însă să-și vîndă hainele de pe ei (fapt, credeți-mă, din păcate, strict autentic) pentru a fi prezenți la concertul unei formații la modă, pentru a-și putea satisface un orgoliu mărunt, pentru a putea spune unora de teapa lor ce «mortali» au fost «ăia».

Miniportrete cu cine știe ce vedetă a muzicii pop sînt purtate cu venerație în piept, chiar dacă purtătorii se întreabă uneori dacă Ciprian Porumbescu a fost istoric revoluționar sau poet pașoptist.

Dar muzica nu este singurul domeniu în care acest snobism se manifestă. Limba noastră, dulce și frumoasă, a ajuns să fie pocită cu tot felul de «englezisme» și «americănisme», numele noastre sonore și melodioase ca adevărul însuși, au început să nu mai placă, să fie transformate, occidentalizate. Astfel, Popescu Gheorghe devine printr-o nefericită metamorfoză Poppy Gerry, iar Mihăilescu Anca — Anny Mary-Lou. Despre literatură — să nu mai vorbesc.

Poeți și prozatori fără veleități deosebite sînt ridicați la rangul de idoli numai pentru că aparțin unui curent așa-zis la modă și au darul de a nu putea fi înțeleși. N-aș vrea să depășesc granița celor 40 de rînduri la care faceți apel, deși ar mai fi atîtea de spus.

În speranța că m-ați înțeles și că scrisoarea mea va fi punctul de plecare al unei dezbateri publice vă rog să primiți asigurarea respectului meu.

Dan Bogescu
elev, în anul III D al Liceului
C.A. Rosetti — București

despre un anume respect

Respectul presupune o dublă confirmare. În măsura în care este autentic, adică în măsura în care noi păstrăm stima și recunoștința pentru cei cărora le datorăm ceva în viață dar și în măsura în care noi, cei aflați «pe partea cealaltă» nu sîntem ignorați. Am fost elevul unui om minunat. Fostul meu profesor de limba latină, Ionescu Gheorghe.

Acum, ori de cîte ori îl întîlnesc și îl salut, am sentimentul unei revelații fantastice. Gestul acela simplu, zîmbetul pe care-l păstrează pentru fiecare dintre noi și mîna, mîna aceea care de fiecare dată ridică pălăria, mi se pare gîndul cel mai frumos dintre toate cîte există.

De aceea, despre un anume respect!

Fiindcă din fericire, noi, elevii, nu sîntem nici «băi, acela», «bă, tipule», «mă, tu ăla de colo», de aceea natura ne-a înzestrat cu un NUME.

Din păcate, acest anume respect nu este întîlnit pretutindeni. Și nu întîmplător am pomenit de acel mare dascăl. Fiindcă avem ocazia să auzim, uneori, cuvinte de genul celor de mai sus. Cert este că există asemenea secvențe acolo unde ar trebui să domnească exemplul, cinstea și demnitatea.

Mi se pare că, pe undeva, acești oameni cărora le datorăm atîta ultă niște lucruri simple dar esențiale.

De aceea zic, eu nu sînt «băi, acela», am un NUME (și acest «băi, acela» este, din păcate, strict autentic).

Ionuț Cristache
anul IV E
Liceul «Ienăchiță Văcărescu»
Tîrgoviște

poșta candidă

Băleanu Gh., Strehaia. *Nu sînteți singurul mîhnit de excesele «creatoare» ale popularului cîntăreț Ion Dolănescu. Revista noastră a mai semnalat, cu alte prilejuri, pericolul care-l pîndește pe interpretul lui «Codin», alunecarea în acea zonă în care folclorului i se știrbește, cum bine spuneți, «frumusețea și autenticitatea». Într-adevăr, întîmplarea pe care ne-o relatați, prilejuită de recitalul Ion Dolănescu—Maria Ciobanu în comuna Samarinești -Gorj, este o nouă și tristă dovadă de violentare a spiritului în care trebuie înțeleasă creația populară, de autoamăgire cu satisfacția unui succes ieftin, smuls acelui public care se mai hrănește încă, din păcate, cu deșeuri artistice. «Codine, bocancii tăi de jucai fotbal cu ei Codine, paleta ta, de jucai tenis cu ea» și alte improvizații de acest fel își merită numele de «modificări grosolane». Cît despre pionierii motreni care au participat la Festivalul «Bucuriile Europei»-Belgrad 1973, sperăm să venim o dată în mijlocul lor, dar nu cu o echipă de filmare, ci doar cu un aparat de fotografiat. Unul bun.*

Mircea Ardeleanu, Liceul nr. 3, Baia-Mare. *Aveți dreptate. Tunsul la zero este o pedeapsă care amintește de metodele pedagogilor «de școală veche». Oricum, nu vă sfătuim să vă exersați curiozitatea pe marginea unor întrebări de genul «oare ce pedeapsă voi mai primi?» Este mult mai simplu să vă puneți de acord cu normele disciplinei școlare.*

Alex. Ștefănescu-Dobromir, București. *Tocmai pentru că «țineți la Flacăra ca la o operă de artă»(așa ziceți dumneavoastră, iar noi înțelegem ceea ce trebuie de aici), puteți intra oricînd cu inima deschisă într-o polemică în legătură cu ceva sau cu cineva. Chiar cu redactorii paginii «Elevii prin ei înșiși».*

Red.

legea este un scut care ne ferește de ispită

Cînd se estimează că sînt zilnic circa patru milioane de telespectatori, asta nu înseamnă că cele patru milioane stau de dimineață de la ora 9 pînă noaptea pe la unsprezece să privească toate emisiunile una după alta, începînd cu «Lumea copiilor» și terminînd, uneori, cu programul de romanțe. Spun asta pentru că mi-a fost greu vineri după-amiază să-mi găsesc cîțiva telespectatori care să fie dispuși ca la ora 18,15 să urmărească programul TV: «Asa devreme? Sînt încă la serviciu». «Sînt în drum către casă». «Sînt prins într-o ședință». «Mi-am luat bilet la film cu nevastă-mea, dacă o întorc din drum, vă dați seama ce se întîmplă». După mai multe încercări am găsit totuși și cîțiva oameni de suflet, cititori ai revistei «Flacăra», care și-au făcut timp să deschidă televizorul mai devreme de ora 20, la emisiunea **«Cunoașteți legile?»** S-a dat o sentință unui infractor recidivist, individ care într-un an de zile a reușit să delapideze jumătate de milion cu acte «în regulă» sub ochii inocenți și miopi ai celor puși să vegheze, favorizînd astfel comiterea infracțiunii. Este adevărat că de multe ori factorii chemați să aplice și să respecte legea nu o cunosc, crezînd poate că legile sînt făcute numai pentru magistrați. Cum să se respecte o lege dacă ea este ignorată prin necunoaștere. «Legile sînt făcute pentru a feri omul de ispite, dar și pentru a-l apăra, ca un scut, de orice abuz» — îmi spune **Paula Greavu** (casnică). «Emisiunea, continuă P.G., m-a făcut să mă gîndesc la o scenă pe care am văzut-o eu de curînd.La «Bijuteria»un pirlit, că așa arăta, a ales fără prea multă bătaie de cap o brățară de aur în formă de șarpe, s-a uitat la ea cîteva minute și a întrebat „cît face". Nu știu cît i s-a spus că „face", dar omul a scos imediat banii și a început să numere mii le: 5-10-15 și încă mai număra. Parcă voia să scape de bani. Eu mi-am zis atunci că un om care din muncă cinstită își agonisește atîtea mii nu le dă el chiar așa de ușor. Tot unul ca cel de la televizor cred eu că era și ăsta cu brățara». **D. Popescu,** procurorul-șef al Procuraturii Capitalei, chiar în emisiune a arătat că infractorul T.H. avea «rentierii săi» pe care-i trecea pe statele de plată, și care veneau, încasau bani nemunciți fără să clipească lăsînd «partea leului». Hoțul mai avea obiceiul să lucreze și cu «suflete moarte» care apăreau pe state și pe care înțelegeți «le semna» indescifrabil, încasînd răsplata... muncii fantomelor. Lipsa de control, încredințarea unor posturi cu gestiune acelora care nu au dreptul legal și moral să o facă sau altora care nu au pregătirea necesară favorizează falsuri, complicități, tăinuiri, corupție. Unde au fost cadrele de conducere, de control, ceilalți factori care au obligația și puterea să oprească asemenea fapte incompatibile cu normele de conduită ale societății noastre, se întreabă emisiunea. **Gh. Drăghici,** cadru didactic la catedra de drept a Academiei «Ștefan Gheorghiu», este de părere că în aceeași măsură trebuie socotiți vinovați și cei care prin atitudinea lor de gură cască înlesnesc infracțiunea, ei sînt, de fapt, responsabilii morali. Judecătorul judecă omul și fapta sa. Crede însă că ar fi mai drept să se judece omul, fapta și pe cei care au favorizat săvîrșirea ei. Dacă a existat un mediu prilenic pentru cei corupți bili, cum a fost în cazul relatat, de ce să *nu* poarte răspunderea și cei care au ignorat prevederile legii? Cînd un microb găsește mediul prielnic, se instalează boala. E bine deci să căutăm și cauzele reale, și nu numai... rămășițele unei mentalități. Și asta trebuie s-o facă nu numai legea, ci și părinții, educatorii, colectivul, oricine observă la orice vîrstă apucăturile care pot jigni calitatea de om. Emisiunea a însemnat o scurtă, dar convingătoare pledoarie pentru păstrarea cu grijă a avutului obștesc, a bunurilor materiale care sînt ale făuritorilor lor, create de ei pentru bunăstare generală și nu pentru chiverniseală și cîștiguri ilicite.

Coman ȘOVA

FRANZINI SIDOLI

...să nu mă despărțiți de cișmigiu

Fotografiile păstrează imaginea unui bărbat mai degrabă supiu decît puternic, mai mult liniștit decît frumos. Soția lui, Ella, e sigură că Franzini a fost puternic, supiu, liniștit, dar fără îndoială, și foarte frumos. *«Nu vă uitați la el cu neîncredere. E puțin obosit; e supărat și tot așteaptă să ne mutăm iar în București. Altfel să știți, a fost un bărbat mare. A prăpădit două femei: Elena Gerard, franțuzoaică și călăreață de înaltă școală, și Argia Nathalie, italiancă de-a lui. Eu sînt a treia nevastă și, vedeți dumneavoastră, cum să zic, am 75 de ani și-l iubesc, deși nu mai are circ și nu mai face acrobații pe cal».*

Actul de naștere și botez, adică *Testimonium ortus et baptismi*, eliberat cu numărul 330 de o parohie din Torino la 19 mai 1870, dovedește clar, deși în limba latină, că Georgius Franciscus Sidoli are 103 ani.

Deși cunoscătorii spun că Franzini Sidoli a fost unul dintre cei mai desăvîrșiți acrobați ecvestri de circ, primul cal pe care a încălecat el a fost tot cel de lemn pe care călăriseră și alți copii ce aveau să ajungă doctori, poștași ori funcționari. Dar asta *n-a durat mult. În 1880, cînd Sidolii* se stabileau definitiv în România, tradiția familiei îl mutase pe Franzini de pe calul de brad pe un ponei. Calul pe care l-a iubit cel mai mult Franzini a fost iapa maronie Victoria. Ea a murit la 33 de ani, puțin cam deșelată, după ce mai toți Sidolii începuseră călăria pe spatele ei. În ciuda acestui devotament neobișnuit și a lacrimilor vărsate de cei îndurerați, Victoria a fost dată drept hrană animalelor carnivore din menajeria circului, aflat atunci la numărul 7 al străzii Poliției *din București*. Dintre caii de pe care a executat de mii de ori salturi mortale înainte și înapoi, Franzini Sidoli îi pomenește cu emoție pe Grete și Faust, dar recunoaște că marea lui slăbiciune a fost, după Victoria, Norma, cel mai talentat cal pe care l-a cunoscut.

Dacă în Circul Sidoli Victoria a fost înmormîntată în pintecele fiarelor din menajerie, nu e mai puțin adevărat că și caii au omorît un Sidoli. Pe Cezar, fratele lui Franzini, care avea 150 de cai și la 51 de ani *murea* la München, *în 1919*, în urma unei infecții contractate de la un cal. Pe timpul acela familia Sidoli, asemenea tuturor familiilor din lume, nu avea în casă antibiotice.

Armonia din Circul Sidoli era arhicunoscută. Numai caii și porumbeii nu se aveau *bine. Ultimii își scuturau penele bolnave în* arenă și caii se îmbolnăveau, apoi mureau. Dar niciodată n-au reușit porumbeii să ucidă toți caii circului. Nici furtuna care a surprins în 1915 circul îmbarcat pe un vapor ce naviga dinspre *Palermo spre Corsica* n-a omorît mai mult de 5 cai. Unul din ghinioanele Circului Sidoli s-a numit, ca și pentru alte întreprinderi sau oameni, *Primul război mondial*. Cînd a izbucnit, Circul Sidoli se afla în turneu în Germania și cum războiul acesta urma să țină mult și avea să fie greu, oficialitățile germane au rechiziționat toți caii circului, care dăduse multe spectacole gratuite. Astfel, printre caii celebri ai momentului, cai ce au murit pentru Germania, s-au numărat și cei dresați de familia Sidoli *în scopuri eminamente* pașnice. Dar Georg Franzini Sidoli mai văzuse circul său trecînd și prin alte momente dificile. În 1884 arsese circul din București și Sidolii îi comandaseră arhitectului Mandrea un sediu de piatră pe *cheiul* Dîmboviței. E drept că și acesta, deși era de piatră și primul de acest gen în România, avea să fie dărîmat în 1931 la ordinul municipalității bucureștene. În 1910, aflat în turneu în Iugoslavia, Circul Sidoli este amenințat cu incendierea de către niște studenți mai puțin luminați. *Cînd municipalitatea* a anunțat că spectacolele erau gratuite pentru studenți, aceștia au devenit, dintr-o dată, cei mai buni prieteni ai circului pe care vruseseră să-l vadă arzînd.

Franzini Sidoli își amintește: « ● Schumann era mai bun decît Buch; avea dresură de cai mai bună. ● Pisica nu se poate dresa. ● Tereza Renz, la 74 de ani, mai primea bilete de dragoste în manej. A fost cea mai bună și cea mai bella călăreață. Ea a învățat-o pe ducesa Elizabeta a Austriei să încalece, dar fiul ei n-a ajuns circar; n-a avut talent. ● Mi-a plăcut și circul acela cu o girafă și trei elefanți care jucau șah. ● I-am cunoscut pe clovnii muzicali Frattelini, cei adevărați, pe jongleorul Rostelli, care se antrena 7 ore pe zi, pe călărețul *Coradini*, care era ridicat pe o platformă pînă sus la cupola circului. Acolo dădea drumul la dîrlogi și calul stătea ca o statuie. Dar tot au căzut într-o zi și au murit, fiindcă omul uitase în cabină curelușa cu care își lega dîrlogii de ceafă în așa fel că nu puteai să vezi de jos. ● Un director de circ trebuie să se priceapă de la coada calului pînă la muzică și texte. El n-are nevoie de secretare, telefoane și mașini de scris. ● Și eu am stat în București, *domnule*. ● La mine au început lucrul Toni Mărculescu, marele clovn, George Mateescu, primul dresor român de elefanți, frații Stroici, zburători la trapez, bariștii Dumitrescu și Franz Krateyl, dresorul de înaltă școală. ● Și eu am stat în București, domnule, uită-te ce scrie în ziarul acesta, e din 13 ianuarie 1909: *«Prefectul poliției Capitalei, Emil Petrescu, criticat de unele ziare că tolerează bătăile în poliție, a luat hotărîrea de a nu mai permite nici un fel de bătăi în București. Prima măsură a aplicat-o la Circul Sidoli, interzicînd «în mod formal» un număr în care doi clovni se iau la bătaie».* ● Vezi, domnule, am stat și eu în București.

Mie, Prelungirea Ferentari, Aleea Livezilor, nr. 4, bloc 26, ap. 27, etj. 1, sc.2, sector 6, *București* — adică locul unde locuiesc soții Sidoli — mi s-a părut totuși o adresă din București. Lor nu li se pare. După ce am aflat asta, am început să înțeleg că lucrurile din casă stau împachetate nu pentru că familia Sidoli se pregătește să zugrăvească, ci din cu totul alte motive.

El ascultă la radio operele, mai ales *Trubadurul*, nu scapă nici o informație despre cosmonauți și are o mare admirație pentru Gagarin și Piccard. Dar preocuparea lui zilnică e să citească *«România liberă»*, prin intermediul căreia n-a reușit să găsească un schimb de locuință.

Ea, Ella, îl mîngîie, îi aranjează basca, îl mîngîie în continuare și spune: *«Ce să fac, domnule? Eu îl iubesc și-l mîngîi pentru că singurătatea n-are mîini».* Apoi pleacă la piață să găsească niscaiva lucruri mai speciale. *«Franzini dintre toate cel mai bine stă cu stomacul»*

Înainte, adică pînă acum doi ani, familia Sidoli locuia în Brezoianu, nr. 10. Deși stăteau într-o casă veche la etajul 2 și urcau zilnic o scară cu multe trepte în spirală, erau mulțumiți. Mîncarea și-o procurau, contra cost, de la o cantină apropiată. Jos era Cișmigiul, marea bucurie a lui Franzini. Aici se întîlnea el zilnic cu prietenii de-o viață: Petre Marcu, fost bariton, fondator al operei din Cluj, colonelul, firește în rezervă, Stoicescu, fostul avocat Fudulu și soția lui Lia, care scrie povești pentru copii, Paul Voiculescu, bărbatul Marioarei Voiculescu. Firește, Sidoli a înțeles necesitățile impuse de sistematizarea orașului, dar la *fel de bine* și-a amintit că în cursul vieții sale a primit numeroase diplome, plachete, chiar decorații pentru opere de binefacere. Căci Sidoli a donat, deseori, unui spital, unei școli, unui orfelinat banii încasați la spectacole. Clovnii care lucrau la Circul Sidoli vizitau lunar spitalele de copii, azilele de bătrîni. De aceea, Franzini Sidoli, cînd a aflat că trebuie să plece în Ferentari, a scris cîteva cereri, a intrat în audiențe pentru a i se acorda și lui înțelegere. Într-una din cererile depuse se poate citi: *«Am distrat multe generații din România, țara mea adoptivă (sînt italian de origine). De cîte ori am fost solicitat pentru opere de binefacere, am stat cu plăcere la dispoziție. Marea mea rugăminte este să nu mă despărțiți de Cișmigiu. Pensionarii din Cișmigiu se bucură cînd mă văd, căci ei față de mine sînt foarte tineri. Mulți dintre ei m-au aplaudat la circ cînd au fost copii».*

Franzini Sidoli a scris o carte, *«Lumea circului»*. A avut un contract cu *Editura Meridiane*. El s-a ținut de cuvînt: pînă la 30 iulie 1966, cum se stipula în contract, a predat manuscrisul, dar, după o vreme, editura l-a anunțat că a reziliat contractul. Fără explicații.

În Prelungirea Ferentari, prietenii de-o viață vin foarte rar. Chiar dacă l-au aplaudat la circ pe Franzini cînd erau copii, acum au și ei cîte 90, 80, 75, 70 de ani și, de, se mișcă mai anevoie. Ei ajung mai ușor în Cișmigiu.

Georgius Franciscus Sidoli a fost ultima oară la circ în 1970 cînd a fost sărbătorit. N-a plîns. N-o face *nici acum*. Mănîncă o plăcintă cu brînză iar Ella îl mîngîie. El susține că a stat cîndva în București, ea îl iubește, îi spune că azi vine cineva pe la ei și-l mîngîie, fiindcă susține că așa trebuie, întrucît singurătatea *n-are mîini*.

Dorin TUDORAN

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

IMPORTANT PENTRU DUMNEAVOASTRĂ!

Noi înlesniri pentru cumpărarea cu plata în rate lunare a unor bunuri de folosință îndelungată.

RADIORECEPTOARE — toate tipurile din producția internă — se pot cumpăra cu un avans minim de 20% din valoare, restul sumei putînd fi achitat în 18 rate lunare.
Pentru radioreceptoare portabile, avansul este între 73 și 230 lei, iar pentru cele staționare — între 100 și 560 lei.

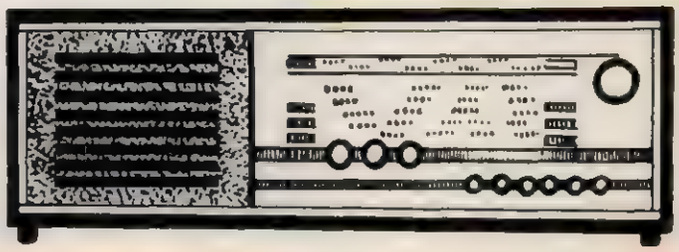

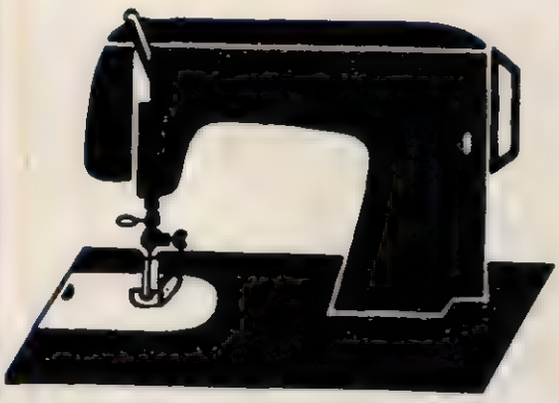

MAȘINI DE CUSUT, tip masă și tip mobilă-din producția internă — se pot cumpăra cu un avans minim de 20% din valoare, restul sumei putînd fi achitat în 18 rate lunare.
Avansul pentru tip masă — 360 lei; pentru tip mobilă — 500 lei.

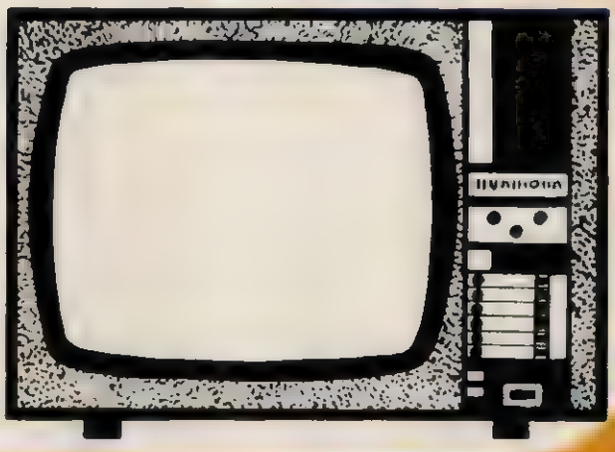

TELEVIZOARE — toate tipurile din producția internă — se pot cumpăra cu un avans minim de 25% din valoare, restul sumei putînd fi achitat în 18 rate lunare.
Avans — între 675 și 875 lei, în raport cu lungimea diagonalei ecranului.

nota 2 la un extemporal despre viață

— Scapă, doctore?

— Ce fată frumoasă! Cum a putut face o asemenea prostie?

— Scapă?

— Cum naiba a putut face așa ceva?! E de neînchipuit pînă unde poate merge prostia!

— Poate fi salvată?

— Și e atît de frumoasă! Cum o cheamă?

— Maia, cred, i-am spus, răsfoind caietul ei cu însemnări pînă cînd am dat de o semnătură. O puteți salva?

În loc de răspuns a făcut un semn spre caietul pe care îl țineam în mînă.

— Însemnări? O fi, desigur, o romanțioasă disperată pentru vreo dragoste nefericită. Nu știu cum se face, dar tocmai fetele astea sensibile și frumoase nu au noroc în viață. Dau de escroci sentimentali și, gata, recurg la gesturi stupide! Pentru hoții ăștia de suflete și de sentimente curate nu există lege, și ar trebui să existe! Ar trebui!

— Voiam să vă întreb dacă...

Nu am terminat, fiindcă o asistentă a băgat capul pe ușă, iar medicul a stins țigara, abia aprinsă, cu un gest nervos și m-a lăsat fără răspuns. Nu mă înduram să plec la birou — eram de serviciu în noaptea aceea — pînă nu aflam ceva despre starea fetei pe care am adus-o de urgență, în urma unei semnalări telefonice a vecinilor. Și așa erau cam misterioși medicii ăștia de la reanimare, dar îmi erau simpatici, fiindcă i-am văzut de multe ori angajînd incredibile bătălii cu moartea, folosind aparatura întotdeauna gata pregătită, după «planuri» de intervenție în care avea importanță fiecare secundă, într-o încordare plină de atît de multă frumusețe, încît mi se părea că gesturile lor se regăsea tot ce constituie patrimoniul eroic și sublim al medicinei. Destinul medicinei de a fi o luptă a omului pentru prelungirea vieții se vădea aici mai apropiat ca în orice altă secție. Am rămas deci în așteptare, răsfoind caietul cu însemnări al fetei. Nu era curiozitate. Pentru a lămuri ce s-a întîmplat cu ea trebuia să îl citesc «profesional»; era doar dovada în ancheta ce urma să o întreprind.

«Eram supărată pe tata — scria — și pe mama eram supărată, pentru faptul că nu m-au înțeles sau, mai bine-zis, pentru că nu s-au străduit să mă înțeleagă. Da, și eu sînt vinovată, fiindcă i-am obișnuit, am întreținut speranța reușitei mele la facultate, și e cît se poate de firesc să-și dorească fata medic sau profesoară, e, aș spune, chiar o dovadă de dragoste pentru viitorul copilului lor. Dar de ce, de ce atunci, primul lor gînd în fața nenorocirii mele, căci un fel de nenorocire a fost căderea mea la admitere, a fost aceea ca vecinii să nu afle, ca lumea să nu știe. Tot asta se întrebau, ce va spune cutare, ce va zice nu știu cine cărui copil a reușit? Asta îi durea oare primul rînd? Oare faptul că eu trebuia să-mi văd o speranță retezată, o aspirație frîntă nu trebuia să-i preocupe? Nu m-am obișnuit și eu cu gîndul că voi fi studentă, că viața mea va fi altfel? La asta nu se gîndeau. Eu, da, eram vinovată, fiindcă am șifonat prestigiul familiei și în orășel se va vorbi despre eșecul meu. Important pentru ei era comentariul, ce se va vorbi, nu durerea mea. E doar o durere și să te vezi adunînd de pe jos cioburile unui vis pe care l-ai îndrăgit toți anii de școală, să te reculegi, să te obișnuiești cu destinul de a-ți făuri un vis mai terestru, mai modest, să înțelegi că nu vei fi niciodată cea care speral. Nu, ei nu au înțeles ce se petrecea în mine și cît de puțin mă durea în cot de ce spun alții și cît de mult mă făcea să sufăr eșecul în sine».

— Hei, procurorule! Tot aici ești?, mi-a strigat în trecere medicul și nici nu am avut răgaz să îl întreb...

«Atunci — citeam în continuare — am intrat și eu într-o gașcă. Majoritatea erau eșuați și eșuate ca mine. Unul era un fel de «șef», altul era «frumosul», unul mai bătrîn asigura din cînd în cînd fondurile pentru petreceri. Era și un «intrus», un tip ciudat, cu ochi frumoși. Fumam și beam vin ieftin. Muzică modernă, un fel de beție a ritmului, de obsesie a bîțîielli. Apoi, căutarea unei poziții comode, o mînă fierbinte care o căuta pe a ta. Așa, mereu, strămutîndu-ne din timp în timp, în casele celor ai căror părinți erau plecați în concediu. Se închegau perechi. Cei mai curajoși făceau amor. Un fel de iubire simplă, crudă și stupidă. Dacă doreai, dacă speral ceva mai mult, erai întrebată cu mirare: «Nu cumva ești o sentimentală?» Fumul ne răgușea vocile. Eram bănuite de fapte ce nu le săvîrșisem. Chiar eu lăsam să se înțeleagă că nu prea pun preț pe faptul că sînt o modernă. Bravam. Acasă, cînd părinții ne certau, lăsam capul în jos și tăceam. Tăceam. Părinții mei simțeau ceva, dar nu puteau înțelege ce caut în gașca aceea și mai mult mă întăritau.

Oboseala bîțîielilor și a flirturilor, a ritmurilor, a vorbelor mereu aceleași, a glumelor știute, nu însemna însă că găseam uitarea. Prin camere erau sticle goale, pachete de țigări aruncate, covoare adunate, ochi încercănați, gesturi lascive, pozate, dar nu trăiam uitarea, nu o puteam trăi și din nu știu ce adînc se trezea o sete de ceva consistent, de ceva de care să îți sprijini sufletul. Senzația de singurătate era ca un frig...»

— Tovarășe procuror! Tovarășe procuror!, a repetat căpitanul Bogdan. Vă rog S-a anunțat un accident de circulație.

— Bine, bine, mergem, i-am răspuns, închizînd caietul și vîrîndu-l în buzunar.

Pe șoseaua națională, un șofer care transporta cu un I.M.S. cîteva damigene de tulburel, din care se vedea că a gustat mereu, a intrat în plin într-un camion. Șoferii scăpaseră însă cu răni superficiale. În timp ce la lumina farurilor executam fotografierea urmelor, am auzit agentul de circulație postat la cîțiva metri cum parlamentează cu un motociclist care, nevoie mare, numai peste urmele ce trebuiau fotografiate putea trece. I-am strigat să treacă naibii dacă e încăpățînat, și tipul, teribil de curios, și după ce a depășit zona de fotografiat, și-a continuat drumul tot cu capul întors spre noi, astfel că numai bine a intrat într-un plop de pe marginea șoselei. Și culmea, deși avea viteză mică, a tras una cu capul în trunchiul copacului, de a trebuit să-l trimitem și pe el la spital.

Abia spre dimineață, reîntors la birou, am putut relua lectura caietului cu însemnări, și ca să ajung mai repede la «dezlegare» am sărit unele file. Acum, însemnările se adresau cuiva, se pare că băiatului pe care îl *numise «intrusul»*.

«Spune-mi, de ce ai rămas în preajma mea, toamna, cînd «gașca» s-a destrămat, fiecare mergînd spre ale lui, de ce nu ai plecat și tu, cu destinul tău, atunci cînd din toate ritmurile acelea nu mai rămăsese decît un ritm de blues? Sau poate că destinul tău era acela de a-mi spune mereu că sînt o melancolică și o visătoare? Spune-mi ce s-a întîmplat cu mine? De ce lupta aceea surdă dintre «da» și «nu», de ce mereu mă acuzai că mă ascund de mine însămi, că sînt o proștuță naivă?»

«Spune-mi, de ce a trebuit, atunci cînd au mai rămas doar insistențele tale, doar ochii tăi, doar ritmul «e blues, de ce a trebuit ca tata să mă certe tocmai în seara aceea, să-mi spună că nu înțeleg, că nu vreau, că nu sînt capabilă să... de ce a trebuit să tot tac, să tot tac, să îl ascult cu capul plecat și apoi să formez, mai tîrziu, numărul tău de telefon: «Alo... pregătește cafelele... vreau să vin la tine...»

A sunat telefonul. Era medicul de la reanimare. «Alo, procurorule!, mi-a spus. I-am reparat pe cei trei accidentați. Nimic grav!» «Ce e cu fata?», l-am întrebat eu. «Parcă nu știi cum e pe la noi? Niciodată nu știm cînd mai sîntem în viață și cînd murim!» «Doar nu cumva vrei să spui că?...» «Nu, nu. Se pare că a reînceput să trăiască. Da, se întoarce, dar era destul de bine plecată». «Vreau să te rog...» «Asta-i bună! Doar nu cumva vrei să mă rogi să fac tot ce pot! Ai început să vorbești prostii și unui procuror nu îi stă bine, chiar dacă e de serviciu noaptea». Mi-a închis telefonul iar eu am reluat lectura caietului.

«Mi s-a părut atît de ciudat cum am intrat de ușor la tine, fiindcă ușa al lăsat-o deschisă și nici măcar nu te-ai ridicat din fotoliu. Totul era pregătit, și cafelele, și vinul, și țigările... și muzica. Spune-mi, de ce ai început să te joci mai întîi cu părul meu, de ce nu ai observat că eu rosteam cuvinte fără a le înțelege, că gesturile nu erau ale mele, că nu mai eram eu, acolo, lîngă tine. De ce nu ai înțeles că încercam să fug, stupid, într-o uitare? Nu, nu ceea ce ai crezut tu căutam la tine. Poate te iubeam, ba nu, atunci te iubeam cu siguranță, și de fapt asta am vrut să-ți dovedesc, că te iubesc, dar tu trebuia să înțelegi că aveam nevoie de puțină hrană pentru sufletul meu, așa puțin, ca un strop de pîine înmuiată în vin. Spune-mi, de ce nu ai înțeles asta? Nu aveam nevoie de tine în felul acesta, cînd îți ceream apă să îmi torni vin, desigur, vin roșu, ca sîngele, atunci cînd s-a consumat mica mea mare clipă de viață. Poate nici nu am înțeles, da, abia mai tîrziu am înțeles cît de stupidă a fost acea mică mare clipă a vieții mele, cînd tu nu voiai altceva decît trupul meu. Dumnezeule! Ce sărac poți fi! Cît de puțin doreai de la mine! Mi-e milă de tine acum, da, mi-e milă de sărăcia ta, și mi-e silă de mine, nu de ceea ce am făcut, cît de pustiul pe care l-am găsit alături de tine. Ce mi-a adus jocul acesta nou, necunoscut pentru mine? Eu îmi țineam în palme sufletul, iar tu nici măcar nu l-ai observat... Am încercat să mă cuibăresc în patul tău... nu pentru că era cald, ci ca să îmi ascund rușinea. Nu înțelegeai că eram teribil de înșelată. Da, nu plîngeam, nu aveam ce plînge, fiindcă nu eram eu aceea care trebuia să plîngă Eu eram cea care înțelegea urîtul și singurătatea. Și plecasem deja de mult de lîngă tine, înainte ca să mă stropești în baie cu apă rece, înainte ca să mă conduci la stația de autobuz... am fugit, am fugit pe jos, fiindcă nici nu observasem că am pierdut leul de care aveam nevoie pentru bilet...»

Nu am mai avut răbdare și l-am sunat pe doctor. «Spune-mi, te rog, ce mai e cu fata?» «Ce să fie? Uite, beau o cafea teribilă. Păcat că nu poți fugi pînă aici! Nu ai terminat serviciul, că doar e dimineață?» «Te-am întrebat ceva...» «A? Cu fata noastră cea frumoasă? Ce să fie? Termin cafeaua asta divină și începem operația. Știi, trebuie să îi transplantăm o cantitate destul de măricică de piele. O prelevăm de la mama ei, care s-a oferit... cam asta-i tot». Și, din nou, cum îi era obiceiul, mi-a trîntit telefonul.

«Ajunsă acasă, tîrziu, foarte tîrziu, am luat o mască veselă, de fată deocheată și am jucat un teatru sinistru. Abia cînd m-am retras în camera mea, am simțit durerea îngrozitoare de cap, mi-am dat seama că totul nu a fost decît o nebunie, o nebunie de-o mică mare clipă și că toate lucrurile familiare mie pînă atunci îmi deveniseră parcă străine. Mai exact, eu le devenisem străină lor, de parcă aș fi fost alta cea care m-am întors... Am rupt fotografia ta, fiindcă și tu te-ai dovedit a fi altul, da, cu totul altul decît te credeam... Am adormit spre dimineață și am avut un vis ciudat. Se făcea că a venit la mine o femeie îmbrăcată în alb. Nu mi-a spus numele, dar știam cine e și de aceea mi se părea curios că nu e îmbrăcată în negru. Mi-a dat să fumez dintr-o țigară ciudată; de undeva, reverberat în ecouri largi, se auzea o melodie cunoscută de blues, parcă se cînta pentru mine, de undeva de foarte departe; mi-a dat și un ban, strălucitor, și am înțeles că îmi este de trebuință peste apa aceea limpede, frumoasă, cu sclipiri argintate prin care treceam; eram udă din creștet pînă în tălpi cînd am ajuns la țărm, șuvițele de păr mi se lipeau de gît, de brațe, de umeri, ca vrejurile de iederă pe statuile din parcuri, și mi se părea teribil de curios că pe nisip, în urma mea, nu reușeam să găsesc urmele tălpilor mele desculțe. Parcă eram un călător în spații siderale, rotitoare în cercuri concentrice alburii, era atît de ușor și de alb totul, ca într-o iarnă pură și nu doream să mă mai întorc. M-am trezit și am hotărît să mă întîlnesc cu femeia aceea în alb...» Nu mai era pe fila aceea ultimă a caietului decît semnătura, ca a unei eleve ordonate, la sfîrșitul unui extemporal.

Peste cîteva zile, cînd medicul mă conducea spre patul fetei, mă preveni: «Vezi, să nu fii siropos, cum îți e obiceiul!»

I-am predat caietul:

— A trebuit să îți citesc însemnările, fiindcă dacă ai fi reușit tîmpenia ce ți-ai pus-o în gînd, trebuia să cunosc adevărul. Ți-am citit caietul ca pe un fel de extemporal despre viață. Mărturisesc că ți-am dat nota 2 pe acest extemporal. Mai întîi pentru că ai vrut să fugi de viață. Apoi fiindcă nu ai știut unde și cum să cauți oamenii adevărați. În sfîrșit, fiindcă te-ai îndepărtat de părinții tăi. Nu ei, ci tu trebuia să-i înțelegi pe ei și să le cauți sprijinul.

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ
Zbor spre soare
Fotografie de Gh. VINTILĂ

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică
Dan BÎRLĂDEANU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

FLACĂRA ALBUM

Tînăra actriță americană

PAMELA TIFFIN

a fost descoperită de cunoscutul producător Hal Wallis, debutînd la Hollywood în filmul «Vară și fum». În prezent, ea este foarte mult solicitată și pe platourile europene.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXII – NR. 50 (966) – 8 DECEMBRIE 1973

UN NOU ŞI STRĂLUCIT SUCCES AL POLITIC

VIZITA PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN STATELE UNITE ALE AMERICII

Evident, la ora la care încheiem această ediţie a «Flăcării» nu se poate face încă bilanţul definitiv al rezultatelor vizitei pe care preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, o întreprinde în Statele Unite ale Americii,împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, la invitaţia preşedintelui Richard Nixon şi a soţiei sale Patricia Nixon.

Nu se poate face un bilanţ definitiv, dar există toate datele pentru a plasa vizita aceasta printre evenimentele care jalonează istoria politică-diplomatică a României moderne. Proclamată programatic în documentele de partid şi de stat, iată politica noastră internaţională în acţiune, sub forma unor acte concrete şi de covîrşitoare însemnătate nu numai pentru capitolul privind relaţiile noastre cu Statele Unite ale Americii, ci şi pentru contribuţia noastră cît mai substanţială la consolidarea păcii în lume. «*Sînt convins* — a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu la sosirea la Casa Albă, adresîndu-se preşedintelui Richard Nixon — *că vizita pe care o facem acum în Statele Unite, convorbirile cu dumneavoastră vor pune o bază şi mai trainică colaborării dintre ţările noastre, conlucrării în direcţia unei lumi mai bune şi mai drepte*».

Despre strălucita şi impunătoarea primire făcută conducătorului statului nostru la sosirea sa pe pămîntul american, despre importantele convorbiri cu preşedintele Richard Nixon şi cu alţi factori de cea mai înaltă răspundere ale administraţiei americane, despre documentele de mare însemnătate internaţională semnate, televiziunea, radioul, presa noastră au vorbit pe larg. Nu există nici o îndoială că, prin toate datele ei, vizita preşedintelui Nicolae Ceauşescu în Statele Unite ale Americii marchează un nou şi considerabil succes al politicii internaţionale a statului nostru, o puternică consolidare a poziţiei României în lume.

E. DASCĂLU

Cu prilejul constituirii Consiliului româno-american pentru promovarea relaţiilor economice.

In drum spre Statele Unite ale Americii,o vizită de prietenie în Algeria la invitaţia lui Houari Boumediene, preşedintele Consiliului Revoluţiei, preşedinte al Consiliului de Miniştri al Republicii Algeriene Democratice şi Populare.

În parcul Casei Albe, un mare număr de cetăţeni ai capitalei americane au salutat cu simpatie şi multă căldură pe înalţii oaspeţi români.

La Galeriile naţionale de artă din Washington.

La dejunul oferit de şeful Departamentului de Stat al S.U.A, Henry Kissinger, în onoarea preşedintelui Nicolae Ceauşescu.

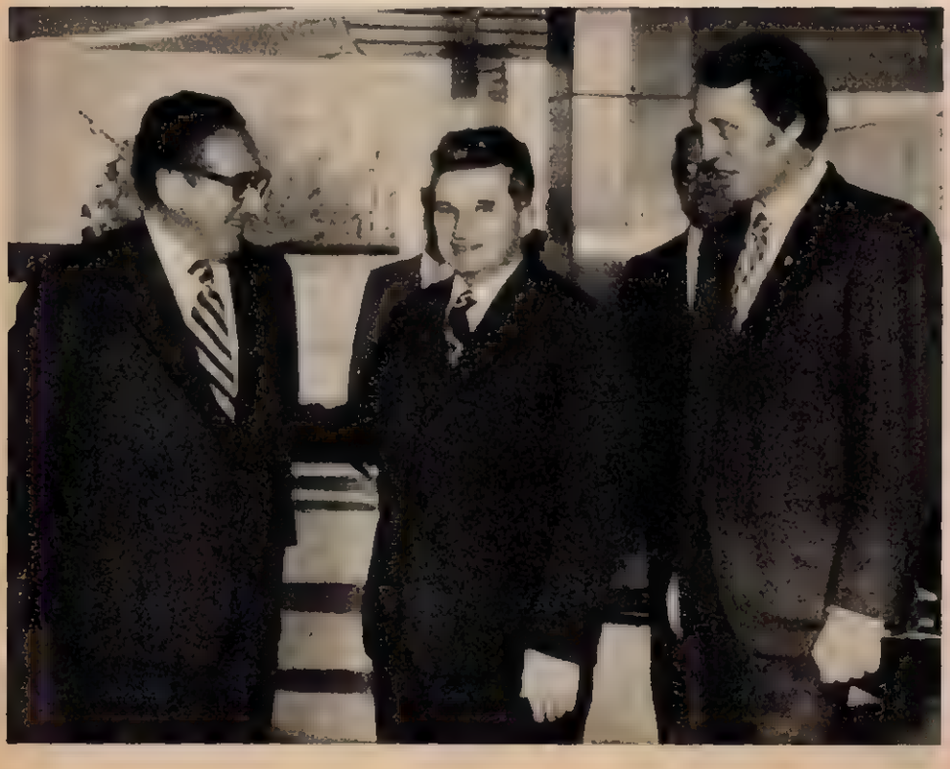

păşim înaintea calendarului în anul 30

V-aţi întrebat vreodată care este prima şansă a cetăţeanului român, azi? Nu cea mai importantă şansă, dar prima, aşa cum zorile sînt prima şansă a zilei.

Mai mult ca oricare, prima şansă a noastră, a românilor, mi s-a părut şi mi se pare a fi conştiinţa individuală, a fiecăruia dintre noi, despre ziua de azi şi despre ziua de mîine.

«Să ai siguranţa zilei de mîine» — iată vorbele bunicului pe care nu le prea înţelegeam, copii fiind; aceleaşi vorbe le-am tălmăcit, mai tîrziu, adeseori dramatic, pe chipul şi în ochii mamei. Şi iată-ne, astăzi, ieşind dimineţile din casele noastre cu liniştea care se cheamă *siguranţa zilei de azi şi a celei de mîine*.

Da, ştim care este — azi — situaţia noastră, de la scara naţiunii la aceea a individului, aşa cum ştim care va fi — mîine — această situaţie.

Da, ştim care este viaţa noastră azi, aşa cum ştim care va fi viaţa noastră mîine.

Viaţa unui popor, viaţa fiecărui cetăţean al său, iată două valori pe care le pun în ecuaţie toate plenarele Comitetului Central al Partidului. Şi ecuaţia capătă o rezolvare. Cetăţeanul află care este, exact, pe repere amănunţite, starea, viaţa de azi a poporului său, precum află care-i va fi viaţa mîine, viaţa poporului şi viaţa sa, de cetăţean.

Plenara C.C. al P.C.R. din 27-28 noiembrie rezolvă, o dată în plus, ecuaţia mai sus-amintită. Cu prilejul acestui important eveniment din viaţa naţiunii, primul bărbat al ţării ne-a *spus*, tuturor cetăţenilor acestei patrii, *cum stăm*, care este, exact, situaţia noastră azi şi care va fi, la scara naţiunii, situaţia noastră mîine. Cu limpezimea-i caracteristică, binecunoscută din fiecare cuvîntare, tovarăşul Ceauşescu ne-a informat, cald, apropiat, care sînt reuşitele cu care ne prezentăm la acest sfîrşit de an, marcînd totodată, cu apreciata-i sinceritate înălţată la grad de politică, lipsurile şi rămînerile noastre în urmă.

Ştim, ne bucurăm şi sîntem mîndri că sarcinile pe primii trei ani ai cincinalului au fost îndeplinite cu succes, iar în unele domenii chiar depăşite. Ştim, cu alte cuvinte, că păşim înaintea calendarului în anul 30 de la eliberarea ţării de sub jugul fascist. Ştim că sporul de producţie industrială realizat în anii '71-'73 se ridică la 30 miliarde lei. Ştim că producţia industrială a acestui an va fi cu 15 miliarde lei mai mare decît nivelul stabilit iniţial în cincinal pentru anul 1973, înregistrîndu-se un ritm de creştere de aproape 15 la sută faţă de 1972. Ştim că numai în '73 volumul producţiei industriale este superior celui obţinut într-un întreg cincinal, 1956-1960.

Ştim, ne bucurăm şi sîntem mîndri.

Ştim că în agricultură şi în alte domenii economico-sociale poporul nostru are realizări importante.

Am aflat, însă, tot de la secretarul general al partidului, că la o serie de produse fizice sarcinile de plan nu au fost îndeplinite integral în acest an. Am aflat că pierderile de producţie au fost determinate de neîncărcarea corespunzătoare a capacităţilor de producţie; am fost informaţi că parcul de maşini-unelte n-a fost utilizat la indicii prevăzuţi; că s-au manifestat rămîneri în urmă în ce priveşte respectarea termenelor de dare în funcţionare a unor obiective ş.a.

Aşa cum ne-am obişnuit în atîtea întîlniri — pe planul gîndurilor şi al faptelor — cu şeful statului, sîntem în stare să privim în faţă şi binele şi răul, solidaritatea popor-conducător exprimîndu-se consecvent în hotărîrea de a ne angaja mai ferm în lupta pe care ţara o duce pentru îndeplinirea în cele mai bune condiţii a programului trasat de Congresul al X-lea şi Conferinţa Naţională, pentru asigurarea unui loc demn patriei noastre în rîndul naţiunilor lumii.

Ştim că avem multe de realizat, ştim că ne aşteaptă o muncă încordată în anul al patrulea al cincinalului, cum ştim că irosirea unui singur minut din acest timp de muncă al personalului productiv din industrie echivalează cu o producţie de 3,3 milioane lei. Ne-am învăţat însă, ne-a învăţat partidul, să gîndim economic, forţa materială convingătoare a ideilor economice simţind-o fiecare dintre noi.

Cunoaştem tabloul amplu al sarcinilor de care depinde realizarea cu succes a prevederilor planului pe anul 1974, aşa cum ne dăm foarte bine seama că înfăptuirea măsurilor care vizează creşterea bunăstării poporului depinde în mod direct de creşterea productivităţii muncii, de sporirea mai rapidă a valorii nou create în economia românească.

Păşind, înaintea calendarului, în anul al 30-lea de la Eliberare, în anul Congresului al XI-lea al partidului, poporul nostru îşi îndeplineşte, zi de zi, sarcinile naţionale şi internaţionale pe care şi le-a asumat cu deplină răspundere.

Marius POPESCU

nu ne mai naștem sub căruță

în permanentă atenție, problemele oamenilor (II)

n-am să uit extazul acela al durerii și fericirea aceea calmă a facerii unui om

De ce colegei Magda Mihăilescu l-o fi venit ideea unui reportaj despre nou-născuți în cinci zile?

La început nu prea am înțeles-o și mi s-a părut excentrică. Da, 24 de ore, poate, o noapte, o oră, o secundă sau un an. Dar de ce cinci zile? Doar așa, fiindcă noi aveam să existăm într-un județ cinci zile? Adică 12 reporteri în 12 județe dintr-o dată, înmulțit cu cinci?! Un crimpei de țară și un crimpei de timp? Și-mi vine răspunsul. De ce nu, cînd în timp ce noi batem străzile unui oraș, cînd noi intervievăm, interogăm, scriem sau dormim, cînd ne indignăm sau ne extaziem în fața unor oameni, a faptelor lor, pe undeva, în fiecare zi, în mai multe ore pe zi, în mai multe clipe din zi se perpetuează miracolul Vieții. Vin pe lume copiii, oameni care vor popula viitorul locurilor pe care le străbatem noi azi, oameni care vor popula secolul XXI, cei ce vor număra ca adulți anii țării începînd cu 2000. Cum se nasc copiii la anul una mie nouă sute șaptezeci și trei? În Bacău, de pildă? Acolo, în Moldova, unde poate mai mult decît în alte părți ale României sau poate chiar ca la mine, în Bărăgan, unde nu prea așa demult femeile, mamele noastre, țărăncile, cînd le venea sorocul, cînd la apucau durerile facerii, lăsau sapa ori secera din mînă, zvîrleau șorțul de la brîu și spuneau calm bărbatului: «Eu nasc, auzi! Mă duc la umbra căruții!» Și ne nășteam la umbra căruții.

Pășesc în Maternitatea județeană Bacău cu piosenie, ca într-un sanctuar al vieții. În halat alb, cu pantofii obloiți în săculețe albe, cu mască albă, însoțită de trei doctorițe în alb, mascate ca și mine în alb steril, sînt purtată prin întregul edificiu. Și fiecare pas făcut îmi impune și mai multă piosenie și mai multă grijă cum calc, cum vorbesc, cum mă mișc, totul îți impune tăceri. De mulți ani în folosință, arată totuși ca și cum ieri s-a dat sub cheie. Rafinat colorată, lucitoare de curățenie, inundată de lumină și sticlă, de mobilier și aparatura ultramodernă, pare o imensă vitrină, o imensă expoziție, pare un muzeu. Totul e silențios. Pînă și tonul normal devine stridență și deranj. Personalul se mișcă și el parcă într-un ritual, într-un canon numai de el știut. Și dintr-o dată, la etajul II, într-o sală, un țipăt sparge, uriaș, tăcerea. Doctoritele din jurul meu rîd. Se luminează a fericire. Cînd intrasem jos, într-un birou, cu un sfert de ceas mai înainte, medicul primar Ștefan Andrei își ceruse scuze că nu poate să rămînă la dispoziția noastră fiindcă intră în sala de operații la o cezariană.

El, cel care își strigă acum existența, el, care spărgea universul cu atotputernicul, genericul țipăt, ale cărui rosturi mai sînt și astăzi neliniștile poeților și întrebările nerăspunse ale psihologilor, este al 72-lea în cele cinci zile luate ca reper de noi. Un băiat. De 3,100 kilograme. Al doilea copil al unei tinere familii. Al unei curajoase femei care, deși pe primul copil l-a născut tot cu cezariană, l-a zămislit pe al doilea, avînd nelimitată încredere în doctorul Ștefan Andrei și în doctorul Ichim Ion, medic anestezist-reanimator. Intrăm apoi în sala de operații, acolo unde cei doi medici lucrau, închideau estetic abdomenul unei tinere femei de 24 de ani. Sînt invitată să vorbesc cu ea. Senină, ca atunci cînd te odihnești după un lucru istovitor, dar care ți-a dat satisfacție, întreabă: «Ce e? E băiat? Și cîte kile are?» Ea nu-și vedea sîngele de pe fețile operatorii, nici n-o interesa. Nu vedea pe nimeni. Încerca să-și imagineze copilul. Și trăia, trăia fericirea aceea calmă a Facerii.

Ieșind din sala de operații, mi se arată alături «camera de travaliu»; acolo sînt invitate viitoarele mame, cînd marile, firești-le, necomparabilele dureri încep.

Am văzut pe chipul celor trei femei extaz. Extazul unic pe care-l provoacă o singură durere omenească: aceea a Nașterii. Și-mi venea să mă aplec să le sărut mîinile. Lor și nu numai lor. Cînd am ajuns la copii, doctora pediatră Zichil Georgeta mă duce să-i văd «neapărat» pe Radu, pruncul pentru viața căruia s-a luptat cinci zile cu disperare, cu efort supraomenesc aproape. Al treilea copil al unei țărănci. Al unei neveste de 28 de ani din comuna Filipești. A fost adus pe lume tot prin cezariană, cu incompatibilitate R.h. Cînd viața rareori triumfă. Și i s-a înlocuit tot sîngele. Nu, nu e fenomenal numai pentru mine ca profan, e o treabă foarte complicată și pentru medici. Dintr-un omuleț, de două kilograme și ceva, s-a scos tot sîngele, înțelegeți, tot sîngele și i s-a pus altul — viabil — viguros. Științific, acest ultramodern și dificil tratament pe care medicii băcăuani îl practică firesc și de mult se cheamă exanghinotransfuzie. I s-au aplicat de două ori în plus alte două ultramoderne tratamente, fototerapia și tratamentul cu luminal, acesta din urmă s-a încercat pentru prima dată în țara noastră la această maternitate din Bacău. Adică, iată ce vreau să spun, că sînt în afară de marile pericole viețile noi, copiii ce se nasc azi în județul Bacău. Deci și viețile țărăncilor. Dacă natalitatea este aici printre cele mai ridicate din țară, dacă mortalitatea infantilă la Maternitatea județeană Bacău este 0,6%, adică foarte mică, este și pentru că 13 medici ginecologi, cinci pediatri, doi anestezișt-reanimatori, un radiolog, doi medici de laborator, peste 100 de cadre medii sanitare își fac datoria cu un înalt profesionalism, cu totală dăruire. Este și pentru că o maternitate de patru sute de paturi este dotată și întreținută la cea mai înaltă cotă medicală. Este și pentru că directorul ei, doctorul Stelian Popa, a vegheat construcția ei de la temelie și nu s-a lăsat pînă nu s-a făcut chiar și elegantul amfiteatru siniliu de la etajul III pentru educația sanitară a mamelor. Este și pentru recunoscuta și temuta sa exigență.

Au băcăuancele o maternitate de «ultimul răcnet» al științei medicale? Au. Bilanțul, bilanțul celor cinci zile, de la 20 la 24 noiembrie 1973, sună cam așa: din 72 de nașteri, 75 de copii — două perechi de gemeni, șapte cezariane complicate, multe cazuri grele de copii-problemă; dar salvați. Iar dintre cele 72 de mămici, 30 sînt orășence din Bacău, iar 42 țărănci.

Cici IORDACHE

unii nici nu au încă un nume, alții au chiar două

Mă trezesc pentru prima dată în situația de a scrie ceva despre ceva care nu are deocamdată un nume. La ora la care potriveam aceste rînduri, bălatul merceologului Nicoleta Gonciulea din Craiova avea în stăpînire proprie doar cele 3,480 kilograme cu care venise pe lume, vreo două ceasuri de viață după acest soare, și nici un chef să primească vreun reporter, fie el și de la «Flacăra». Solidari cu el erau si ceilalți nou-născuți la Maternitatea modernului spital monobloc din Craiova în dimineața zilei de 24 noiembrie: un alt băiețel al Elenei Stîngă din comuna Podari și trei fetițe craiovene. Oricum, «începurăm ziua cu un flăcău», ne spune asistenta Iosefina Ceaușu, cea care adresează nerăbdătorilor aflați la telefon, mai ales tați și nași, primul «Să vă trăiască!»

«Cum vă descurcați cu frații care vor să-și vadă odraslele înainte de sorocul admis?», o întreb pe doctorița Marieta Dragonu (soția medicului Mihail Dragonu, acela despre care revista noastră a scris acum o lună și ceva, omul care în timpul unei gărzi a operat 20 de ore fără întrerupere). «Simplu, cum au așteptat nouă luni pot să mai aștepte cîteva zile».

«Cînd își vede un tată copilul, după cît timp?». «În cel mai fericit caz după șapte zile».

Este adevărat că dumnealor, frații, sînt uneori dezamăgiți cînd află că în locul băiatului așteptat au o fetiță? Răspunsul: le trece repede.

Și apoi, decît să-i bîrfim fără dovezi concrete, mai bine să stăm de vorbă cu o tînără mamă, Alexandra Lia Enescu, asistentă la Policlinica C.F.R. A născut acum două zile o a doua fetiță. Nu ascunde că soțul a fost puțin «decepționat», și-ar fi dorit un băiat, dar cum aici chiar nu mai este nimic de îndreptat, a zis «să ne trăiască Mihaela, să fie frumoasă și sănătoasă». Exact ce-i dorim și noi. Exact ceea ce li se poate spune tuturor celor aproximativ 165 de băieți și fetițe care sporesc populația doljeană pe spațiul a cinci zile. Aceasta înseamnă cam 1000 de răsuflări noi pe lună. Este mult, este puțin? «Nu se poate spune că Doljul este un județ mai prolific decît altele, ne informează doctorul Nicolae Nicolescu, nicidecum. Dar la noi se semnalează un fapt deosebit: stabilitatea natalității, de trei ani este aceeași, ceea ce înseamnă că la noi se nasc copii doriți».

Copii care vor avea mai multe creșe, mai multe grădinițe, și chiar mai multe nume, pentru că dacă la începutul acestor rînduri spuneam că scriu despre ceva care era doar băiețelul cuiva, trebuie să mărturisesc că investigațiile ulterioare mi-au băgat în cap ideea că doljenii cei mai mulși dau copiilor lor cîte două nume. Să fie omul mai sigur. La Starea civilă a Primăriei municipiului Craiova am întîlnit: Codreș Clara Sorina, Trifan Nicandru Ion, Popa Claudia Mihaela, Iordache Gheorghe Damian, Bălan Oana Luciana, Sălcianu Costinel Cătălin, Vasile Daniela Mihaela, Păun Mitica Alina, Șerbănescu Grigore Mihai, Anghel Nicolae Marius, Dinulescu Mihai Gabriel. După cum se vede, în Oltenia se apără printre altele și frumoasele nume românești.

Magda MIHĂILESCU

cruyff ratează la ploiești

Al cincimilea copil născut la Ploiești în acest an, cînd l-am vizitat, nu avea nume. Avea număr: 159. Pare una din păpușile cu care se instruiesc... bunicii la «școala părinților», deși în realitate este un cetățean onorabil, cu dosar pe care scrie: masculin, 3 200 grame, țipă și respiră normal. Cînd la maternitate țipă un copil, se deschid ferestrele; locuitorii ascultă mesajul noului concetățean, pe coridoarele și sălile spitalului se descrețesc frunți și chipurile se luminează de zîmbete. Doar mama zîmbește a suferință.

— A fost greu, Victoria Burciu?

— A fost. Un om iese dintr-un alt om. Cum să nu fie greu?

— Pari tristă.

— Nu sînt. De ce aș fi?

Dar e. Cu cîteva ore în urmă trupul ei suferise actul sacru al naturii și al vieții și privirile i s-au limpezit de blîndețea și înțelepciunea tuturor mamelor din lume, după ce dau viață din viața lor. Soțul ei i-a trimis o cutie mare de bomboane și un ghiveci de flori pe ea. Apoi i-a telefonat: Cum te simți?, a întrebat tatăl copilului. Era emoționat, de fapt, și Victoria s-a convins că, mari sau mici, toți bărbații sînt niște copii.

Pe tatăl copiilor ei, Victoria l-a cunoscut la un stop. În față era stopul și în spate a auzit: «Pe fata asta o cunosc înainte de armată». S-a întors, și peste două săptămîni s-au căsătorit. Se spune că dragostele fulgerătoare nu sînt norocoase. A ei a fost. Soțul ei, Burciu, n-o bate, nu înjură și nu bea. Nu exagerează, fiindcă omul e bolnav de ulcer, pe care doar rareori îl mai amețește cu cîte un coniac. S-au mutat la Sibiu, deși părinții lui sînt din Fetești, iar ai ei din Ploiești. Adică aproape de serviciul lui. Zece ani au făcut naveta și un copil, pe care l-au botezat Victor, după numele ei. De Victor a avut grijă o bunică din partea soțului, care își numărase anii pînă la o sută, după care renunțase și, deși nu avea buletin, l-a crescut pe băiat cu blîndețe și înțelegere. La Fetești a murit tatăl soțului, iar la Ploiești — tatăl ei. Rămași singuri la Sibiu, au hotărît să se mute mai aproape și au venit la Ploiești. Ea a lucrat la Văleni un timp, ca dactilografă, în locul titularei care era în concediu de naștere. Cînd titulara a revenit, ea, Victoria, a rămas fără serviciu. Cu salariul soțului și la pretențiile de-acuma poți crește un copil, doi; trei este deja greu. Mama ei a crescut opt copii, cu un salariu exact cît să poată cumpăra o dublă de mălai. La țară. La bloc e cu totul altceva. «Ne-am căsătorit săraci și a trebuit să ne facem totul de la început. Și una este cu un salariu, alta cu două. Dar decît să-i devină copiii niște derbedei, ca să te ajungi, te mulțumești cu ce ai». Victor, care acum e în clasa a doua și s-a lăudat la școală că are un frățior pe care nu știe cum îl cheamă, a crescut bine și e un băiat bun, premiant, din clasa întîi chiar citea singur la televizor, dar are necazuri cu scrisul, scrie urît, deși corect. «Dacă aș ști cît l-am bătut, și eu, și taică-său. Soțul meu nu e rău, dar sever, fiindcă vrea să scoată om din el. Cînd era mic, tatăl lui l-a bătut cu funia udă pentru că furase o sută de mii care i-au ajuns să mănînce trei mici, era pofticios, acuma îl bate și el pe Victor, zice că lui i-a prins bine bătaia. Bietul copil, dacă te dai lîngă el ca să-i explici la lecție se ferește de teamă să nu-l pocnești. Doamna directoare spune că Victor e cel mai deștept din clasă, seamănă cu bărbatu-meu; el e mai deștept ca mine; acum a terminat liceul seral, dar să nu scrieți că m-am făcut mai fraieră ca el, fiindcă și eu am terminat liceul de cultură generală. Împreună cu bărbatul lui soră-mea au hotărît să-l boteze pe ăsta de-acuma cu nume de fotbalist: Cruyff, parcă, dar nu-i las, fiindcă nu e pe românește, iar eu am născut doi băieți și o să mai nasc, nu numai pentru mine (cît vor sta lîngă fusta mea?), dar și pentru țara asta în care s-a născut, neamul meu.»

După ce va ieși din maternitate Victoria se va înscrie la o școală de teleimprimatori, la București. Soțul e de acord, fiindcă el i-a recomandat-o. Pe Victor l-a răsfățat, i-a luat tot ce-a vrut, dar l-a și bătut. Nu pentru note, nu!, ci pentru el, ca să ajungă ceva în viață. N-a știut să iubească. Pe cel de-acuma îl va iubi altfel, pentru ea, și pentru viața lui, cum o fi să fie, n-o să-i cumpere decît ce poate, nu-l va înșela și nu-l va mai bate, fiindcă nu se va mai grăbi. Și Victoria are iarăși ochii limpezi de blîndețea și înțelepciunea tuturor mamelor din lume, după ce dau viață din viața lor. Și, ca și cum numărul 159 din leagăn ar fi deja mare și ar avea un nume românesc, iar ea, Victoria, mama lui, l-ar aștepta de undeva, adaugă: «ca femeie și ca mamă a doi copii, nu-mi mai doresc decît atît: să fim cu toții sănătoși și să fie pace peste tot.»

Nicolae CRISTACHE

am zis sărut mîna și am plecat

În fața Maternității din Tîrgoviște patru bărbați execută un fel de bătută pe loc, aruncînd din cînd în cînd priviri nerăbdătoare dincolo, peste gard, de unde deocamdată nu apare nimeni. Este dimineață, e frig, dacă aș întîrzia și eu dinaintea clădirii precis că aș începe să fac mișcările acelea puțin bizare, de bătută ori step, cum vreți să le spuneți, dar mă îndrept gîonț spre intrare, portarul mă scrutează sever de la distanță, tată de copil mic? Da, zic, tată de copil, dar nici chiar așa de mic, arăt ce și cum și iată-mă în fine înăuntru, urmărit de privirile invidioase ale celor patru care pe moment mă crezuseră «de-al lor».

Îl cunosc pe medicul-șef al celei mai mari maternități din județul Dîmbovița, Ion Comănescu, om extrem de ocupat, care după cîteva minute mă încredințează asistentei Magda Stăncioiu, nu înainte de a-mi pretinde să îmbrac un halat.

24 de păpuși congestionate țipă tare, energic și continuu, fiecare în pătrățica sa, tovarășa asistentă îmi arată de la distanță, deși port mască de tifon, un băiețel dolofan, pe care dînsa îl consideră deosebit de reușit, dar eu nu discern nici o deosebire între acea creatură mică și celelalte din jur. Din nou mă invadează amintiri nu prea vechi și din nou simt nevoia să mă retrag cît mai grabnic, în vîrful picioarelor dacă se poate. Aflu din registrul de nașteri că în intervalul de cîteva zile de cînd mă găsesc în Tîrgoviște și în județul Dîmbovița s-au născut aici la maternitate 24 de copii cu părinți stabiliți în municipiu, ori în Cojasca, Prisaca, Dragodănești, Răsvad, Cîndești Vale, comune mai mult sau mai puțin apropiate fiindcă, aflu din nou, celelalte centre urbane din județ, Găești, Pucioasa, de pildă, posedă și ele maternități, chiar dacă nu atît de spațioase și bine utilate ca aceasta.

Magdalena Heroiu are 29 de ani și este mama unei fetițe în vîrstă de o zi. Mai are un băiat, Marius, astfel încît acum toate sînt așa cum trebuie să fie. Ce nume îi vor da? Nu știe, trebuie să se consulte cu soțul, inginer și dînsul. Sînt veniți din București. Nu, la început nu i-a plăcut Tîrgoviște, să nu audă, acum da, s-a obișnuit, chiar iubește orașul. Dacă are locuință bună? Are la bloc, confort sporit. Maria Balaban este puțin speriată, fetița s-a născut prematur și are o greutate cam mică. Asistenta o îmbărbătează, fiți serioasă, nu mai plîngeți, vă faceți sînge rău de pomană, ce-ar spune soțul dumneavoastră dacă v-ar auzi? Soțul, adică inginerul Balaban, nu are cum să audă, se află pe Platformă la Uzina de oțeluri aliate («iar eu sînt chimistă, el este din Sibiu. Cînd am terminat facultatea i-am spus că nu și nu, vreau să ne stabilim la Tîrgoviște, el nu vroia, pînă la urmă l-am convins. Și acum nu-i pare rău. Da, avem locuință bună. Și va veni mama să mai îngrijească de copil. Știți dumneavoastră, bunicu să trăiască!»)

La 26 de ani, Elena Iordache naște al patrulea copil, un băiețel. Locuiește în comuna Ulmi. Soțul este instalator aici, la oțelăria din Tîrgoviște. Ceilalți copii sînt acasă, are grijă de ei o soră. Locuința? E cam neîncăpătoare, se gîndește să-l dea pe ăsta «micu'» la creșă. De ceilalți o să aibă ea grijă, doar este tînără, numai să se înzdrăvenească puțin. Femeile astea au născut ieri! Îmi aduc brusc aminte. Și îmi dau seama că prelungirea șederii mele aici ar fi o adevărată necuviință, fiindcă femeile acestea au nevoie de liniște, de odihnă, să se întremeze, să poată alăpta și îngriji copii de nici o șchioapă, care țipă, țipă într-una.

Sărut mîna, zic, și plec. Și niciodată salutul acesta nu mi s-a părut mai la locul său ca aici.

Mihai HETCO

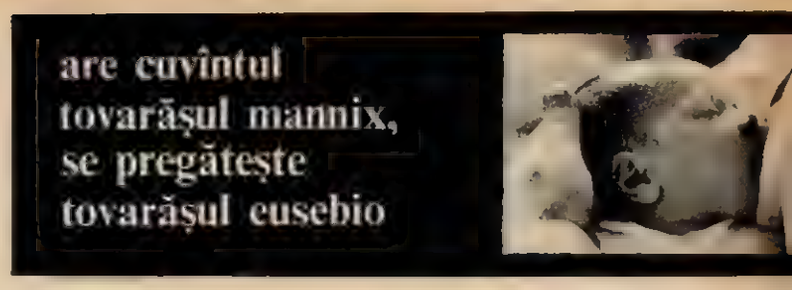

are cuvîntul tovarășul mannix, se pregătește tovarășul eusebio

Sigur, la Maternitatea din Brașov, atît «ieri» cît și «azi» înseamnă și fiecare dată altceva, dar mai înseamnă și ceva la fel: se nasc copii. În perioada aleasă de redacție (20-24 noiembrie) s-au născut 76 de copii, iar cel cu numărul 76, al Aureliei Petula, muncitoare din Bod, s-a născut sub ochii mei și ai doctoriței Maria Coleanu.

După sfaturi intrate-n rutină — «Respiră adînc», «Rădică fundul» — din ființa din Bod și-a făcut apariția un băiat avînd, pus pe cîntar, 3,300 kg.

Numele la care se gîndesc mamele sînt uneori ciudate și dacă de fiecare dată li s-ar respecta preferințele ai avea șansa ca peste 20-30 de ani să auzi în ședința sindicală: «*Are cuvîntul tovarășul Mannix, se pregătește tovarășul Eusebio*».

Personalul sanitar al maternității, convins fiind că în acest fel sobrietatea ședințelor s-ar da peste cap, sau că în comuna Șinca Veche n-ar fi chiar grozav ca spre moara cu ciocănele să se întîlnească vărul Boby cu vărul Marlon, folosesc cu succes de cele mai multe ori metoda: Marie, ia scrie tu Mannix (sau Eusebio). Și, desigur, sub influența nașterii, mamele scriu: Manix, Eusebiu, Bobi sau Marlone. Și, privindu-le cu dojană, parcă, cineva din maternitate le spune. Păi vezi? În acest fel, treaba se încheie și apar Andrei, Cătălin, Ștefan, Maria, Mirela, Daniela și chiar Esmeralda. Cei mai mulți copii s-au născut în ziua de 22: 19. Cei mai puțini, 3 (record pentru ultimii 6 ani), în ziua de 23. În 20, 19; în 21, 16 ș.a.m.d. Trebuie spus că aici, la Brașov, nasc și femeile din comunele județului unde nu sînt maternități, ca și gravidele considerate cazuri dificile. Ultimul născut la ora plecării mele, Petula și mai nu știu cum, avea pe mînă o bucată de leucoplast cu cifra 4958. Atîția copii s-au născut în acest an la Brașov pînă la ora actuală. Referindu-mă la cei 76, rodul investigării atente a realității maternității din Brașov de către mine, cifra poate fi interpretată și în felul următor: deși la serviciu, muncitoarele au învins casnicele cu scorul de 26 la 22; avînd mai multă școală, inginerele au născut trei copii față de unul singur al tehnicienelor; ospătarele și studentele au adus pe lume cîte un copil; tot cîte unul grefierele și filatoarele, curierele și educatoarele, casierele și asistentele medicale, reparatoarele și pensionarele de boală, vînzătoarele și calculatoarele. Din lista mea lipsesc pensionarele de bătrînețe, elevele și femeile care nu s-au născut încă. La Brașov, nici unul din cei 76 de copii nu s-au născut cu ajutorul hipnozei, adică fără dureri. «Singura hipnoză valabilă — îmi spunea doctorița Maria Coleanu — pare a fi cea de la început, cînd «el» o privește, «ea» se duce orbește spre oficiul stării civile și apoi ați văzut». La maternitate se țipă mult, iar intelectualele, datorită gradului lor mare de cultură, a științei din cărți că nașterea doare, țipă mai tare decît restul. Înainte de a pleca este adusă din Prejmer Geta Țapiu, originară din Murgeni, județul Vaslui. S-a măritat la 14 ani, cu dispensă și cu Dumitru «Știți, după ce am venit la Prejmer a venit și tata, să vadă camera, dacă-i bună și în siguranță. Acolo era și Dumitru, da-n altă cameră».

Doctorița o trece după paravan, aud «saltă cămășuța» și mă gîndesc că bătrînul Țapiu putea să nu mai bată drumul de la Murgeni la Prejmer.

Eugen SECELEANU

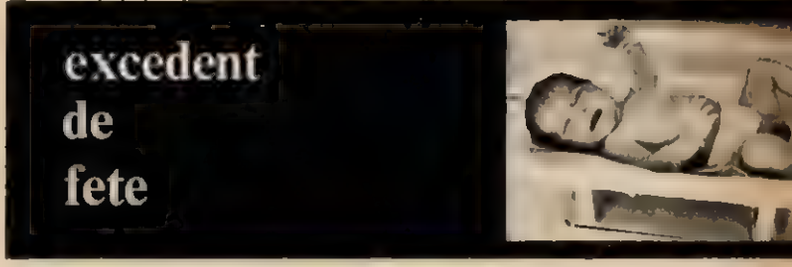

excedent de fete

Fiind cetățean permanent al municipiului Deva între 20 și 24 noiembrie a.c., m-am interesat cine a mai venit pe lume în acest răstimp. Pe o tablă neagră, fixată în perete la intrarea în maternitate, sînt scrise cu cretă albă numele noilor cetățeni ai lumii de pe malul Mureșului. Probabil ca să fie la îndemîna taților nerăbdători.

La etajul I am cunoscut-o pe Valeria Nan. Are 34 de ani și rîde. Rîde într-una cît timp îmi spune că e la a patra naștere, Voichița are 13 ani, Liuța 6, de 23 noiembrie a născut-o pe Eleonora. 3 fete. Singurul băiat a murit cînd avea nouă luni. 3 fete! Și rîde. La Valeria Nan în familie au fost doi băieți și două fete. La bărbatu-său, trei băieți și două fete. «Și cu noi s-or chinuit alții. Și noi la tei avem datoria». Și rîde.

Eleonora Gabor e vecină de pat cu voioasa mamă din Muncel, dar stă cu obrazul sprijinit pe mînă și nu zîmbește, mai curînd pare necăjită. Numele ei mic a trecut în beneficiul familiei Nan la cea de a treia fată. Nu-i pare bine că are un băiat de o zi? Cum îl cheamă? «Nicicum, deocamdată», înseamnă ridicarea din umeri. Eleonora Gabor mai are doi copii — pe Camelia de 10 ani și pe Neluțu de 3 ani. Al doilea băiat, așa fără prenume cum e, era mai-mai să-l nască pe drum. A venit la Deva la maternitate din Hărău-Bîrsani. La Bîrsani e casă de nașteri însă acolo e frig și în afară de asta doctorul nu lucrează sîmbăta că-i sîmbătă. Medicul primar (de gardă), Radu Pătrășescu, îmi confirmă că așa-i. Femeia are dreptate. Casa de nașteri din Bîrsani e splendidă, însă nu-și prea dovedește utilitatea. Medicul Pătrășescu a făcut și un referat la județ: «Imaginați-vă! În 43 de săptămîni doar 21 de nașteri! Acum, pe timp de iarnă, nu se face foc acolo, iar în rest...» Femeile din zona aceea vin să nască la maternitatea din Deva, nu-i nimic, sînt binevenite, dar nu-i oare păcat de minunăția aceea de clădire și de utilități și de salariul asistentei care se irosesc în zadar?

N-am aflat nici pînă la sfîrșit de ce Eleonora Gabor, în vîrstă de 29 de ani, soție de manevrant C.F.R., mamă a trei copii, din care ultimul fără nume, n-am aflat prin urmare din ce cauză nu zîmbește. Sora moașă zicea despre ea că e timidă. Cred că are dreptate. Sau poate că nu toate mamele se bucură cînd au băieți. Bunăoară, Marcela Ioica, la vîrsta majoratului — stil vechi — are un băiat, Bruno, de patru ani și pe 24 noiembrie, la orele 20,10, a născut-o pe fetița dorită.

E ora mesei pentru sugari. Mamele sînt grăbite, dar senine. Și toate par frumoase.

În cinci zile la Deva s-au născut șase băieți și nouă fete.

În 1973, pînă la 25 noiembrie, tabla de la parter a cuprins 1 200 de nume ale nounăscuților.

Deci în ultimele zile un excedent de fete? «Nu-i nici un bai!, mă liniștește medicul de gardă. Băieții din Hunedoara se tot vaită că nu au cu cine dansa!».

Viorica CIORBAGIU

...și despre teama de a fi mamă

Intru în clinică și îl caut pe profesorul I. Vinți. E operat. Îl caut pe conferențiarul A. Țurcaș. E ocupat, operează. Mi se spune că n-am nici o șansă să stau curînd de vorbă cu el. «În ultima săptămînă avem foarte multe nașteri», se destăinuie o soră. «Știți, parcă ar fi un val». Nu plec, totuși. Aștept. Sînt introdus într-un cabinet. În jur, liniște și tăcere. Tăcerea dintr-o maternitate nu e la fel ca alte tăceri. E o tăcere sfîntă. E o tăcere care înseamnă în primul rînd așteptare (mai tîrziu mi s-a deschis o ușă și am văzut femei așteptînd, chinuite de dureri, ținîndu-se de pat, și mi-am întors umilit privirile de la durere); apoi, tăcerea e chin (doctore — am zis cînd am fost chemat în camera aceea cu mese obstetricale — nu intru; și mi-a fost rușine de lașitatea mea); apoi, tăcerea e fericire (o altă ușă s-a deschis și am văzut femei vrsînd).

În clinica ginecologică II din Cluj mi se spune că sînt în medie cinci nașteri pe zi.

— E mult ca înainte. Cu cîtva timp în urmă, aveam doar 2-3 în 24 de ore. Cînd vorbim de numărul nașterilor, trebuie să ținem seama că pe teritoriul arondat nouă mai există și alte case de nașteri.

Aflasem că sondajele și cercetările făcute în municipiul Cluj au constatat că natalitatea a fost constant sub media județului și chiar mai mică decît cea înregistrată în mediul urban al țării. Dacă înainte de 1967 natalitatea era foarte scăzută — sub 10 la mie — în anii 1967-1968 ea atinge indici ridicați: 18,3 la mie, și 19,6 la mie. Apoi natalitatea are o tendință de scădere. Întreb

— Care să fie explicația, doctore?

— După opinia mea, morbiditatea și patologia obstetricală în sarcini și la nașteri au crescut ca urmare a celor zece ani (1957-1967), cînd întreruperea sarcinii era liberă și la cerere. Numeroase femei au rămas cu tot felul de complicații. Un exemplu sînt placentele previi. Apoi sarcinile extrauterine. Ar trebui să vă dau un exemplu, ca să înțelegeți mai bine. Zilele trecute a fost adusă la noi o femeie care în urma unei sarcini extrauterine a făcut o puternică hemoragie internă, cu stare gravă de șoc hemoragic și cu tulburări de coagulare a sîngelui. Antecedente? Cinci avorturi. Acum să vedeți: pentru scoaterea ei din criză au colaborat cinci medici, au fost necesare zece flacoane de sînge, șase de plasmă și o acțiune de reanimare care a durat șase ore. Priviți și lista de medicamente: e interminabilă. Iată deci un ecou tîrziu al unor stări de fapt.

Conversația noastră e întreruptă brusc. Doctorul e chemat urgent la o altă consultație. Pleacă.

Răsfoiesc concluziile la un sondaj. Fertilitatea, indicator care arată numărul de copii născuți la 1 000 de femei în vîrstă de 15-45 de ani, scade în oraș în același ritm cu natalitatea, din aceleași cauze. Apoi alte cifre care arată o situație îngrijorătoare; o crestere a întreruperilor de sarcină. Din totalul acestora, 58,8 la sută sînt catalogate drept avorturi spontane. Doctorul revine Îl întreb despre frecvența mare a avorturilor spontane.

— Aici nu este vorba de un număr statistic oarecare, ci de însăși viața și sănătatea mamelor. Multe dintre avorturile spontane sînt premeditate, de aceea consider că practica trebuie suprimată cu cea mai mare severitate și considerată criminală.

— Tovarășe doctor, un fenomen izbitor este și natalitatea diferențiată. S-a observat și aici, la Cluj, că familiile cu o situație materială mai bună și cu un nivel cultural mai ridicat au, în general, puțini copii, de obicei unul sau doi, pe cînd natalitatea altor categorii ale populației e mai prodigioasă, de la șase copii în sus.

— La țară femeia a făcut totdeauna mulți copii. Ea n-are prejudecăți. Ea nu s-a temut niciodată de viitor, nici de responsabilitatea de a fi mamă. Copiii au fost și mai sînt încă pentru ea o rațiune de a exista. Orășeanul, confruntat cu diverse probleme sociale, cu un mediu mai selectiv, a ridicat prudența la rang de concepție. Așa s-a născut o mentalitate. Dar o familie cu cît are mai mulți copii, cu atît e mai frumoasă. Iar un singur copil nu este niciodată o certitudine.

— Ce s-ar putea face, domnule doctor? Iată, citez cîteva propoziții din lucrările sesiunii consiliului municipal care au dezbătut evoluția demografică și sporul natural al populației: «În cîteva întreprinderi și instituții, cu un total de 8 400 de femei, s-a constatat că un procent de 74,1 femei sînt căsătorite, din care 38 la sută au un singur copil, 1,6 la sută au mai mult de trei copii, iar 24 la sută n-au nici unul... Marea majoritate a persoanelor care doresc copii la interval mai mare după căsătorie motivează aceasta prin dorința de a le asigura condiții mai bune și în primul rînd condiții de locuit... Foarte multe persoane care doresc să aibă unul sau maximum doi copii motivează că sînt foarte ocupate în activități profesionale... Alții afirmă că fără copii își asigură o viață mai comodă... În același timp însă, foarte multe mame invocă aplicarea deficitară a legislației privind ocrotirea familiei, a femeii gravide și a mamei».

— E o situație reală. Și o mentalitate reală, în care egoismul, teama de necunoscut, dar și lipsa unei educații adecvate sînt amalgamate și creează prejudecățile de mai sus. E nevoie, mi se pare, de o îndelungă și activă acțiune educativă. Profesorul I. Vinți și colaboratorii săi au încercat în ultimii ani, în cadrul cabinetului de consultații prenuptiale și preconcepționale, să explice multe dintre aceste probleme. Sigur, numai sfaturile nu sînt suficiente. Acolo unde intervin greutăți sociale, ele trebuie soluționate. Mă gîndesc că și legislația ar putea fi îmbunătățită

— Vă mulțumim, tovarășe doctor. Ne vom strădui să facem publice părerile dumneavoastră.

Cornel BOZBICI

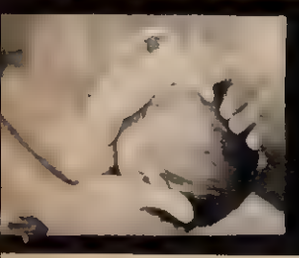

trandafirii „nicolae alexandru"

Din prima zi a anului 1973 și pînă la 22 noiembrie, în județul Bihor s-au născut 9 520 copii. Întreb la Direcția sanitară dacă e mult sau puțin. Județul nu e nici în frunte, nici în coadă din acest punct de vedere, mi se răspunde. Cam pe la mijloc. De la începutul lui noiembrie pînă în 22 s-au înregistrat 635 nou-născuți.

«Demografia — îmi spune doctorul Emil Petca — e o problemă socială dar și de mentalitate. Colectivul nostru — continuă el — e serios preocupat de această problemă. Am organizat o consfătuire foarte interesantă pe probleme de obstetrică socială (îmi arată un volum gros, șapirografiat, cuprinzînd textele comunicărilor). Și acum, în noiembrie, una de puericultură antenatală. Din păcate, nu prea se văd rezultatele...»

Spitalul de obstetrică și ginecologie din Oradea — 430 locuri — e una din cele mai mari instituții de acest fel din țară. Din vara aceasta a fost integrat ca secție a spitalului județean. Județul mai numără patru spitale teritoriale, dar o parte însemnată a fiilor și fiicelor Bihorului vin pe lume aici, la Oradea. În ziua de 22 noiembrie, promoția de nou-născuți ai anului 1973 trecea pragul cifrei de 3 800. Cazurile cele mai complicate din cuprinsul județului sînt trimise tot la Oradea. «Avem în spital un caz foarte trist — îmi spune doctorul Petca, șeful unității. O fată tînără, de 20 de ani. Un avort provocat, deși ea nu a recunoscut. O septicemie gravă. A venit tîrziu. În ciuda tratamentului eroic, bătălia nu a fost cîștigată. Are acasă un copil de un an și patru luni». Nu mă simt îndemnată să mai întreb nimic. Nici cum o cheamă, nici de unde e. E aici undeva pe aproape, într-o cameră de reanimare, și își trăiește poate ultimele ceasuri. Ce să mai întreb?

În sala de operații se face o cezariană: o naștere normală ar prezenta riscuri pentru făt. «Veniți, mă îndeamnă medicii, veți asista la un eveniment». Se întredeschide o ușă, rămîn în prag crispată de emoție. Patru oameni în halate albe lucrează concentrați deasupra mesei de operație, privirea li se oprește o clipă pe chipul destins al femeii adormite. «Acum», mi se spune. Văd într-o clipă copilul scos din pîntecele mamei și ridicat deasupra mesei. Țipă. Am asistat la venirea pe lume a unui om. Ce aș putea adauga? Nici oamenii de meserie din spitalul acesta, în care miracolul se repetă cam de 13 ori pe zi, nu par nicidecum atinși de blazare. Privim copilul. «E fetiță, e în regulă, e normală — observă cei adunați în jurul ei — strigă, dă din picioare, se agită». În timp ce mama e încă adormită, chipuri luminate se apleacă asupra nou-născutei. «Asta-i bucuria noastră — parcă spun — asta ne e răsplata muncii».

«E greu aici — mărturisește Eugenia Cheregi, asistentă principală la secția lăuze. Secția are 62 de paturi. Avem și gărzi de noapte și duminici. Aș fi putut pleca în altă parte, unde e mai ușor, dar nu am vrut». Sînt în secția asta copii-problemă, prematuri ținuți sub emisferele transparente ale incubatoarelor, și copii sănătoși, mame sănătoase, sau mame cu probleme. Și mame de gemeni. Henge Ilona are 28 de ani. E din comuna Adoni. Are un băiat și acum își dorește o fetiță. A născut doi gemeni, amîndoi băieți. Dar nu de asta-i supărată, ci pentru că băieții nu stau încă bine cu greutatea. Valerica Dumuța, nevastă de cioban, are 37 de ani și a născut și ea tot doi băieți. Plînge. «Oare ce fac copiii mei acasă? N-are cine le da o mîncare!». «Cîți mai aveți?» «Cinci... Mi-o zis mie un om de la noi, care nu are copii, dă-mi-o mie pe a mică, ți-oi da zece mii pe ea. Nu ți-o dau nici să-mi dai cîte frunze sînt pe lemn. Ce știe el ce-i dragostea pentru copii?!». Pe obraz încep iar să-i curgă lacrimi.

E ora alăptatului, ceasul solemn cînd fiecare mamă își pune la sîn copilul, învață să-l cunoască.

La poartă mă întîlnesc cu niște «aparținători», cum, nu știu de ce, li se spune aici tații. Ca să afle dacă le-a născut nevasta, tații telefonează sau vin aici, la poartă, unde găsesc informațiile la oră, înscrise în registru. «Lupu Florica?», întreabă portarul prin ferestruica ghișeului. «Băiat, trei kilograme și jumătate». Și asta e deocamdată tot. Televiziunea cu circuit închis, să se poată vedea tatăl cu mama și copilul, sau interfonul sînt lucruri care țin încă de viitor. Aici, la poartă, îl cunosc pe Nicolae Oros. A venit cu un buchet de flori și cîteva sticle de bere («e bună pentru lapte»). Soția lui a născut astă-noapte un băiat, i-au pus numele de Nicolae Alexandru. Fericitul tată, Nicolae Oros, profesor de istorie-geografie în comuna Cefa, e, dincolo de orice îndoială, beat de fericire. Are 26 de ani. Soția 23, și au o fetiță. În cinstea evenimentului de azi, tatăl a sădit în grădină patru fire de trandafiri. «Trandafiri Nicolae Alexandru», spune. Și rîde, și vorbește, și-i strălucesc ochii și toată ființa.

Delia ȘTEFAN

s-a născut năsăudean

Noaptea de duminică spre luni 25-26 noiembrie mi-am petrecut-o pe un cîmp de luptă. Un cîmp de luptă nu cu morți și răniți, ci cu eroi care cel mai adesea rămîn anonimi. Am petrecut noaptea la Maternitatea Spitalului județean Bistrița-Năsăud, unitate ultramodernă, recent dată în folosință, spre care duc toate firele natalității județului, cînd de regulă aici în noua maternitate se rezolvă toate cazurile dificile.

Pe cînd vorbeam cu doctorul Emil Circu sună telefonul de la Prundul Bîrgăului. Pe fir, doctorul Vasile Florescu, «generalist».

— Doctore Circu, năcaz mare, am avut o naștere. Copilul este bine, dar mama nu poate elimina placenta. Eu și colegul meu, doctorul Vlad, am făcut tot ce ne-a stat în puteri, dar nu-i putem da de capăt.

— Mama este transportabilă?

— Da!

— Aduceți-o de urgență aici cu Salvarea.

Afară plouă torențial, drumurile sînt desfundate, mai sus pe munte este ninsoare, polei. Și totuși altă soluție nu-i. Mașina a pornit în noapte spre maternitate, spre viață.

Mă întreții îndelung cu doctorii Emil Circu, Wilhelm Hagieff, Peter Francisc, care îmi vorbesc cu simplitate despre succesele și esecurile lor. În obstetrică și pediatrie, după cum prea bine se știe, «succes» înseamnă o viață salvată și adesea două vieți salvate în același timp. Ei îmi arată un prematur de șase luni, care cîntărește 1200 grame. A sosit pe lume în satul Viișoarei, abia acum cîteva zile, și nici nu are încă nume. Mama, Barna, este lucrătoare la întreprinderea de legume și fructe. Copilul s-a născut literalmente mai mult mort decît viu. (În termeni medicali: funcțiuni imature, ipoxie de gradul III, respirație periodică, imposibilitate de a se alimenta). Și totuși, imposibilul a fost realizat. L-am văzut pe Barna dormind liniștit în incubator. Specialiștii sînt optimiști, îl vor salva, hopul cel mai mare a fost trecut.

Tot aici, la Maternitatea Spitalului județean, a venit pe lume la 20 noiembrie un alt băiat care a călcat cu stîngul. Nici el nu are încă nume. Dar părinții se numesc Bucnar. Copilul a fost adus pe lume de doctorul Gheorghe Sinu printr-o așa-numită «mare extracție». Fără a intra în detalii, vom spune doar că medicul a trebuit să facă ceea ce nu a făcut natura: să învîrtească fătul și să-l aducă la liman. Asemenea cazuri (mare extracție) sînt extrem de rare în practica medicală. Interlocutorii mei îmi povestesc și despre ventuza cu vid de concepție românească pe care o folosesc în loc de forceps în anumite cazuri. Ei îmi relatează despre munca lor grea, dar și despre satisfacția resimțită pentru starea bună a natalității în județ. Căci, la urma urmei, nu cazurile disperate caracterizează activitatea maternității, nu prematurii care obosesc chiar și numai atunci cînd deschid o pleoapă, ci nou-născuții dolofani, care se bucură în marea maternitate a Bistriței de cea mai caldă primire. Vorbesc și la propriu: deși afară toarnă o ploaie înghețată, în sălile spațioase ale maternității domnește o căldură de seră.

Întîmplător, cînd am plecat, am zărit pe patul unui nou-născut fișa sa: *Năsăudean*, 4 200 grame. Să nu se înțeleagă prin aceasta că la Maternitatea din Bistrița nou-născuții sînt repartizați în paturi după județe. Năsăudean era numele părinților copilului. Să-i urăm succes în viață lui și celorlalți năsăudeni, cei mai proaspeți cetățeni ai județului.

Lionel NITESCU

pe ecrane

torino negru

A devenit o «modă», se pare, pentru cinematografia occidentală, aceea de a face filme *politice*: obosit pînă la refuz de sîni goi sau pistolari deveniți violenți peste noapte, spectatorul occidental modern și-a descoperit (niciodată nu este prea tîrziu, dealtfel...), pasiunea pentru filmul care aduce în dezbatere măcar ceva dintre toate cele ce-i sug privirea atunci cînd desface paginile unui ziar.

Dino de Laurentiis, celălalt producător-mamut al cinematografiei italiene, (alături de Carlo Ponti), a sesizat fireste acest aspect comercial al chestiunii în cauză, oferindu-ne așadar — împreună cu «Trianon Production-Paris» — o coproducție color, dorită a se menține între limitele unui bun film comercial, dar și avînd mai ales pretenții de demascare, gravă, a uneia dintre cele mai oribile instituții existente pe planeta noastră: MAFIA! Intenția e lăudabilă, calitatea de foarte bun meseriaș a regizorului Carlo Lizzani se remarcă pe întreg parcursul desfășurării peliculei... și totuși?! Ceva scîrțîie...

Nu pot să nu amintesc, în cadrul acestei cronici, de un alt film italian de asemenea *politic*: este vorba de «Mărturisirile unui comisar de poliție făcute procurorului republicii». Un film dur și totodată amar, violent și totodată candid, feroce prin *final dar* și inteligent, extrem de inteligent prin finalitate; acela era un film într-adevăr *despre Mafia*, și nu unul care folosește talmeș-balmeș școala violenței americane, umorul alid al spectatorului de rînd gata să-și rupă ilcile de rîs atunci cînd un pușți se așază pe oala de noapte, sau repulsia firească față de o scenă în care chipul unui tînăr e desfigurat în prim-plan!... Din nefericire, în filmul de care ne ocupăm, Lizzani (acest, dealtfel, mare regizor, unul dintre reprezentanții «neorealismului italian»), a preferat soluția comodă — și, îndrăznesc a spune: *periculoasă!* — de a broda o poveste searbădă, cu traficanți de țigări, stupefiante și prostituate (remarcați toate acele domenii care «gîdilă» nasul amatorilor de senzațional?!), poveste ce se rezolvă în final prin gestul spectaculos și *individual* (atenție! — n.a.) al celui urmărit de moarte, provocînd la rîndul său moartea cu dezinvoltură și demnitate mai ales, întorcîndu-se apoi, spășit, la închisoarea ce-l așteaptă cu înțelegere și brațe deschise...! Și cu asta, basta.

E prea mult! Sau, e prea puțin: e prea puțin în sensul că o formidabilă organizație criminală cum e cea a Mafiei *nu se poate* desființa prin acțiunea unui om singur! E prea puțin, încăodată, pentru că abundența scenelor violente nu-și au un suport viabil (de obicei mafioții acționează discret, în tăcere, și nu folosind scheliării complicate ale unor construcții, sau gropi din cimitire!), pentru că, furat de îndoielnicul gust al unui public anume s-a mulțumit să opteze pentru «ceea ce se caută», și nu pentru «ceea ce sîntem datori a spune»!... Este trist să constați că un regizor de talia lui Lizzani («Atenție, bandiți!»; «Cronica amanților săraci»; colaborator al lui De Santis, Pratolini, Rossellini etc.), cedează. Cedează unui gust îndoielnic, fură fără discernămînt din atributele cinematografiei de peste ocean, și, mai ales, folosește drept momeală o așa-zisă «traumă» politică a vieții contemporane.

Un foarte mare interpret de film, Bud Spencer *(mare* atît la propriu cît și la figurat!), alături de *un pușți* pletos și blond, pe numele său Andrea Balestri, copil adorabil și veritabil actor în devenire — amîndoi aceștia însoțiți și «încolțiți» la intervale de către francezul Marcel Bozzuffi (vă mai amintiți fruntea aceea înaltă, privirea rece, ușor înspăimîntată, a asasinului, a «bastonard»-ului din filmul «Z», al lui Costa Gavras?!) ca și o veritabilă surpriză prezența pe generic, într-un rol important dar «*nemuzical*», a cîntărețului Nicola di Bari, Marele Premiu San Remo-1972, — o distribuție forte, prin urmare, sugerează a fi totuși văzut acest film fără mari pretenții, înghițibil — fără comentarii! — la oricare din orele zilei.

Horia PĂTRAȘCU

cine, ce, unde, cînd?

● Leonid Gaidai, autorul atîtor comedii savuroase, rămîne fidel genului care l-a consacrat. În noul său film, «Ivan Vasilievici își schimbă profesia», el suprapune epoca lui Ivan cel Groaznic celei contemporane, prilej de numeroase situații comice. Protagonist, Iuri Iakovlev.

● A încetat recent din viață (81 ani) Noël Roquevert, unul din cei mai înzestrați comici ai ecranului francez. Continuator al unor mari predecesori ca

Larquey, Alerme, Jean Tissier, coleg de filmare cu Bourvil, Fernandel și Louis de Funès, Roquevert a jucat în circa 150 filme, dintre care foarte multe au fost prezentate și la noi.

● Ultimul film realizat de cinematografia bulgară și intitulat «Cel mai bun om pe care-l cunosc» este al 24-lea în cariera binecunoscutei actrițe Nevena Kokanova.

● Cuplul din viață Marc Simenon-Mylène Demongeot împreună și pe platouri: Marc, regizor, Mylène (alături de Bernard Blier) interpretă în filmul polițist «Asasinii uimiți».

● Gian Maria Volonté își continuă cariera artistică pe aceeași linie de slujire a idealurilor umaniste. În filmul lui Cesco Maselli «Misiune în Italia fascistă», Volonté interpretează rolul unui comunist italian, silit să emigreze în 1934, în Franța din cauza fascismului.

● Marele regizor japonez Kaneto Shindo și-a intitulat ultimul său film «Imnul». Noua sa realizare înfățișează dragostea puternică dintre o fată deosebit de frumoasă și profesorul ei de muzică. Despre acest film, critica de specialitate subliniază că ar fi cea mai reprezentativă dintre creațiile lui Shindo

● Cu sprijinul a trei «mari» ai filmului american — George C. Scott, Marlon Brando și Jack Lemmon — Dennis Weaver a fost ales președinte al lui «Screen Actors Guild» (Sindicatul actorilor americani).

● Taryn Power, 20 ani, fiica cea mică a regretatului Tyrone Power și a fostei actrițe Linda Christian, a pășit și ea pe drumul spinos al cinematografiei, turnînd în filmul «Maria», un «love story» în decor mexican. Iat-o în fotografie, în dreapta, alături de sora ei, Romina Power.

SENTA BERGER face casă bună cu cinematografia italiană. Dovadă, «Mafia albă» care încă mai rulează pe ecranele noastre.

actori și roluri

MIRON RADU PARASCHIVESCU

am fost de mic politicos

Apariția Dianei în singurătatea mea *interioară*, îi dădea o nouă dimensiune: aceea socială. Căci de acum înainte, deși nu mai puțin singur, mă simțeam obligat în chipul cel mai firesc să întrețin legătura de la sufletul meu la al ei, ceea ce nu se putea face fără să-i vorbesc. Adică, în loc să învăț a vorbi cu oamenii, o făceam cu animalul acesta blînd, ascultător, grațios și parcă puțin resemnat în supușenia și fragilitatea *ei*. Diana nu avea căței și mi s-a spus că nici nu putea să facă. Așa că ea era încă într-un stadiu infantil, arierată la mai puțin de jumătatea vîrstei sale.

Eu o făceam părtașa călătoriilor, a drumurilor și a gîndurilor mele. Ea mă-nsoțea fidelă și tăcută, alergînd pe picioarele ei subțiri ca fusele dar terminate cu niște labe mari ca ghemele de ață sau ca gogoșarii, rotunde și niței turtite la poli.

Nu știu ce conflict sau interdicție se mai abătuse asupra mea din pricina mamei, adică venind de la ea, că pricina tot eu trebuie să fi fost. Destul că m-am hotărît să plec de-acasă-n lumea largă. Vor fi fost, în tot planul ăsta al meu, de răzbunare tăcută, și niscaiva reminiscențe de prin lecturile de căpătîi, *Cuore* sau Hector Malot.

Oricum, e o convingere pe care nimic nu mi-o poate dezrădăcina, aceea privind falsitatea, imoralitatea chiar, în orice caz stupiditatea fără margini a punctului de vedere după care copiii sînt datori părinților ascultare și recunoștință. Ca și cum, aducîndu-i pe lumea asta, părinții le-ar fi făcut copiilor nu știu ce mare și neprețuită favoare. Cînd știut este că nu copilul ci părinții lui, sau măcar unul din ei, a vrut ca acela să vină și să mărească numărul milioanelor de bipezi cu încă o unitate. Dar de-aici pînă la recunoștință sau îndatorirea de supușenie e distanța dintre a fi și a vrea. Adică o diferență nu numai de sensuri, dar și de rosturi, și de naturi. Adus pe lume fără voia lui, în orice caz fără să-i fi putut fi consultată părerea lui, copilul e socotit *de plano* tributar părinților săi, atunci cînd el este cel mult acela care are dreptul să le pretindă orice. Și-n primul rînd, să-l lase-n pace! După ce mi-au făcut deloc dorita plăcere să locuiesc și să mă plimb între Dunăre și Carpați, mama sau tata, sau amîndoi la un loc îmi cer să-i ascult și, dacă se poate, să-i imit semănîndu-le nu numai fizic dar și-n aspirații, sensibilități, caracter etc. Nu, nu e nici drept, nici serios să judece astfel scumpii autori ai zilelor noastre terestre! Așa cum milițianul de circulație de la intersecția marilor străzi ale unui oraș are datoria, 99 la sută datoria să ferească pietonul de mașini și numai în proporție de 1 la suta mașinile de pietoni, tot așa părinții au datoria să știe să asculte de copiii lor, de dorințele secrete sau manifeste ale acestora, și nu invers.

Această furie mută împotriva părinților mei care mi-au făcut serviciul de-a mă aduce pe lume fără să mă-ntrebe, s-a preschimbat cu timpul într-o atitudine de principiu

Așa că, atunci cînd mama, inconștientă ca tot e mamele de propria ei răspundere față de mine, m-a scos odată din sărite iar eu, politicos (căci am fost de mic politicos ceea ce nu însemnează totuna cu binecrescut) m-am gîndit s-o părăsesc și să-i dau în felul ăsta singurul răspuns și singura lecție meritată.

Din vîrful tapșanului nostru din grădină, se vedea departe pe valea Vălencei în sus și-n jos. Mai ales în sus. Ca un ofițer de artilerie care-și alege pozițiile de tir, m-am uitat cu atenție unde e locul cel mai bun unde-aș putea fugi. Și l-am găsit într-o mare grădină părăsită de stăpînii ei, încît începea să semene a pădure de pomi (fructiferi încă, dacă nu deja pădureți), o grădină cehoviană, frumoasă, tristă, bogată, delăsată, plină de melancolia acelor locuri care nu și-au putut da prea-plinul nu din vina lor, ci fiindcă nu s-a găsit cine să le-ngrijească și să le facă fertile pe cît erau de capabile. Această grădină mi-am ales-o eu ca primă etapă și loc de reședință a cartierului meu general de fugar. După care mi-am tăiat o mare bucată de pîine neagră, aproape o jumătate de pîine de-un kilogram, o bună felie de slănină afumată, mi-am luat o ceapă și sare într-un colț de ziar, am smuls cu prudență din tăietorul lui unde era înțepenit un toporaș lung în coadă, pe care mi l-am agățat de antebraț, așa cum unii domni își agață bastonul pe care nu-l poartă decît decorativ cu el, am chemat-o pe Diana și-am pornit-o odată cu înserarea cînd în afara chemărilor cu glas tare, nimica nu m-ar fi putut ajunge.

...Și nici nu m-a ajuns într-adevăr, iar eu cu Diana, cu armele și alimentele mele am ajuns cu bine la locul ales, mi-am (adică ne-am) făcut un culcuș în iarba adîncă și necosită, mare cît o apă, am desfăcut pachetul de sare, am rupt din bucata de pîine dîndu-i cîinelui o bună parte, iar restul l-am mîncat eu cu slănină și cu ceapă. Rar ospăț mai bun și mai zdravăn, față de supele și sufleurile franțuzești cu care mă hrănea mama! Apoi, mai tîrziu, după ce-a trecut trenul de 9 seara, căci grădina cu pricina nu era așezată prea departe de calea ferată, m-am agățat și eu împreună cu Diana de unul din vagoanele lui, în gînd, și chircindu-ne bine unul într-altul, cîine și copil, am adormit mulțumit, gîndindu-mă mulțumit ce bună pedeapsă va fi pentru mama lipsa mea de acasă. Mi-era teamă numai să nu mă aud strigat de prin apropiere de Nicu, singurul căruia-i spusesem cît de mult îmi place grădina asta și că într-o zi am să fug acolo de-acasă. Dar spre mulțumirea mea, nu s-a-ntîmplat nimic din toate astea și noaptea noroasă a venit repede să ne-acopere cu pătura ei neagră-albastră, în vizuina în care-am dormit pînă la ceasurile șapte dimineața. Dar era o oră prea timpurie să mă-ntorc, mama ar fi putut crede că mi-a fost frică și m-am grăbit să mă văd acasă. Adevărul este că nu mi-a fost nici o clipă, nici un fel de frică, dar odată cu dimineața a început să-mi fie foame și să regret că nu luasem toată pîinea cînd am plecat, ci doar jumătate. Era primul învățămînt de campanie haiducească pe care-o experimentam: aprovizionarea alimentară. Altă dată aveam să am grijă să-mi iau mai multă mîncare.

După ce-am cutreierat grădina și locurile împrejmuitoare timp de încă vreo două ceasuri, timp în care mă simțeam, cu toporașul pe brat și cîinele după mine, un adevărat haiduc de codru, așa cum numa-n cărți și-n povestirile Mamei-Leana mai întîlnisem, m-am hotărît că e timpul să ne-ntoarcem, eu și cu Diana, acasă. Lucru la care am și purces fără prea multă grabă — mai ales că mă așteptam la chiotele și văicărerile cu care mama avea să mă-ntîmpine. Noroc că nădejdea mea era-n Mama-Leana la care să găsesc scut și o bucată de mămăligă rece, rămasă de cu seară pe care s-o mănînc cu încă o ceapă și să-mi potolesc astfel foamea.

Dar cînd am ajuns acasă și am intrat în livadă printr-un loc unde știam eu că o țambră de la gard e desprinsă, ca să nu trebuie să intru pe poartă în văzul tuturor, mare mi-a fost mirarea cînd am văzut că nu e nimeni prin curte sau în pridvor. Credeam că mă caută dar am auzit-o pe Mama-Leana vorbind cu Nicu în grajdul vacii pe care tocmai o mulgea de dimineață. Mama, nicăieri, se vede că mă aștepta-n casă cu papara pregătită — și asta mă plictisea de moarte. Am pus binișor toporul la locul lui pe tăietor și am intrat în grajd peste Mama-Leana care m-a întîmpinat cu o-ntrebare firească, de parcă nimica deosebit nu s-ar fi întîmplat:

— Ce faci, Lucică mamă, te-ai și sculat?

Am intrat și eu în conversația jocului ei, răspunzînd firesc: «Bună dimineața, Mamă-Leano; ai muls vaca?.. »

— Da, Lucică, uite-acuma am muls-o și vorbeam cu băiatul ăsta s-o ducă și s-o mai pască prin fundul grădinii.

— Îmi dai și mie niței lapte?

— Cum să nu-ți dau, Lucicuță maicâ? Dar nu-l vrei cu cafea, cum ți-l face mama? Vrei așa crud, cum l-am muls eu acuma din țîța vacii?

Șiștarul plin aburea de laptele spumos și gras al Dumănii, cum era botezată vaca roșcată și blîndă a gazdei noastre, iar mie-mi lăsa gura apă.

— Nu mai am răbdare să-l fierbi, Mamă-Leano, dă-mi să beau așa, din șiștar.

Și bătrîna ridică vasul potrivindu-l de fund, cu buza lui de brad pe buzele mele arse de foame. Cred că am băut pe nerăsuflate peste o jumătate de litru, că Mama-Leana m-a lăudat, mirîndu-se chipurile:

— Să nu-ți fie de deochi Lucicuță, da'mare poftă de lapte-ai avut!.. Eu știam că ea știe ce vrea să spună și ce așteaptă să spun și eu, dar mi-am păstrat «secretul», adică am respectat mai departe convenția tacită a jocului. Așa că am ieșit cu Mama-Leana în curte și de-acolo am intrat în bucătăria de vară cea lipită de grajd unde ea s-a apucat să pună laptele la fiert, trimițîndu-mă pe mine să-i mai aduc ceva aschii sau găteji din curte, de pe lîngă tăietor. Lucru pe care l-am făcut cu mare plăcere, pînă ce auzii glasul mamei răsunînd din pridvorul casei: «Ce faci Nuci, vezi să nu te tai cu toporul!..»

Asta era culmea! Pînă și mama să fi intrat în jocul acesta condus cu atîta dibăcie de Mama-Leana?.. I-am răspuns și eu liniștit că să n-aibă grijă, că nu tai lemne ci culeg numai găteje pentru focul din bucătăria Mamei-Leana.

Și restul zilei s-a petrecut normal, ca și cum nimica nu s-ar fi întîmplat peste noapte.

Lucrul ăsta putea să-mi spună că încercarea mea de evadare a dat greș în urmările ei, dar însuși faptul că mama nu m-a primit cu țipete și plînsete era un semn că totul merge bine. Și într-adevăr, timp de o lună de zile n-am mai cunoscut mustrările și asprimea ei zilnice.

Niciodată, nici cînd am fugit de-a binelea de-acasă peste vreun an sau doi, n-a venit vorba de escapada mea din noaptea aceea.

Se vede totuși că plecarea mea trebuie să-i fi impus mamei care-a văzut în asta primul meu semn de voință de-a fi liber și lăsat în pace.

Apoi, viața și-a reluat cursul ei obișnuit, adică lecții, jocuri în grădină cu copiii, dăscălelile mamei și culcatul la ora nouă seara.

Haiducia mea se sfîrșise prin domesticirea haiducului, nu prin sălbăticirea lui.

AMINTIRI DIN COPILĂRIE (XX)

poluarea folclorului

aripile cîntecului românesc

De cîțiva ani mă preocupă răspîndirea muzicii populare românești dincolo de hotarele țării. Pornind de la o seamă de constatări și experiențe personale, am afirmat că muzica noastră populară începe să fie din ce în ce mai prețuită de cei cărora li se oferă prilejul să o asculte.

Și așa cum la un moment dat muzica sud-americană s-a impus, cucerind pe o lungă durată de timp țări și continente, îmi pun întrebarea: nu cumva mutația care se produce în momentul de față în gustul publicului ar putea fi în favoarea noastră, a muzicii românești? Nu cumva a și început să fie?

Tocmai din această pricină stau — cum se zice — la pîndă, caut în limitele posibilităților mele să-mi procur informații pentru a cuprinde și a înțelege fenomenul pătrunderii muzicii noastre populare în circuitul internațional.

Printre izvoarele folosite este și rubrica «Tricolor pe glob» care apare în «*Tribuna României*», revista editată de asociația «România» și care se adresează, mai cu seamă, românilor răspîndiți în cele mai îndepărtate locuri ale lumii. Aflu aici că, doar între 1 și 15 noiembrie, muzica populară românească poate fi ascultată deopotrivă la Viena, la Rio de Janeiro, în Canada la Montreal, la New York, pînă chiar și în depărtata Japonie, la Tokyo. Este extrem de important a se ști că formațiile trimise în toate aceste locuri au fost solicitate de către țările respective prin diferiți impresari. Cu alte cuvinte prin contracte încheiate la baza cărora stă interesul material, cîștigul acestor impresari care, cunoscînd preferințele publicului, îi oferă ceea ce el își dorește. Dacă ținem seama doar de această incompletă enumerare nu e greu să înțelegem cît de mult începe să-și facă drum și să fie prețuită muzica noastră populară pe măsură ce începe să se răspîndească să fie cunoscută. Iar lista menționată mai sus se mărește din ce în ce, la fiecare două săptămîni, cuprinzînd alte și alte țări...

De vorbă cu *Gheorghe Zamfir*. Succese. Perspective.

— Ați aflat probabil de spectacolele cu piesele de Shakespeare prezentate în aer liber în nenumărate locuri din Franța de către Guy Shelley. Celebrul om de teatru, în dorința de a crea o atmosferă cît mai sugestivă, s-a adresat muzicii populare românești, prin naiul meu cu care am realizat fondul muzical al pieselor reprezentate. Nenumăratele cronici apărute stau mărturie a succesului obținut prin această neobișnuită inițiativă...

În ce mă privește, procedeul utilizat de Shelley, pe care îl socotesc încă o victorie a folclorului nostru, nu mă surprinde: cu cîțiva ani în urmă regizorul Pasolini a procedat la fel în filmul «*Oedip Rex*», utilizînd, aproape în exclusivitate, muzica populară românească pentru a obține ambianța, atmosfera de el căutată și, pare-se, negăsită în nici o altă muzică populară.

În preajma unui mare turneu în S.U.A., Gh. Zamfir îmi arată manuscrisul primei sale metode de nai. Al primei metode de nai din lume. Pentru moment, două volume cărora le urmează încă trei. Cu nenumărate fotografii, cu note pe portative, cu tot felul de semne convenționale care îngreunează tipărirea cerînd eforturi suplimentare, cu alte cuvinte încarcă mult socoteala bănească. Culmea! Această metodă este comandată insistent de marea editură franceză «*Chapelle*». Pentru mine unul, faptul este mai mult decît concludent. Se înțelege bine că o mare editură comercială nu își poate permite, în nici un caz, fantezii, luxuri inutile. Sentimentalismul nu stă la baza negustoriei. Dacă specialiștii respectivei edituri găsesc că este bine să se investească bani într-o asemenea publicație înseamnă că își dau seama de șansele materiale pe care le-o oferă această metodă. Înseamnă că, odată cu muzica populară românească, naiul — în primul rînd datorită lui Gheorghe Zamfir — s-a impus atît de mult încît se găsesc destui amatori care, dorind — dincolo de hotare — să-și însușească tehnica acestui instrument dificil, vor acoperi cel puțin cheltuielile investite în tipărirea acestei metode ce urmează să apară în condiții luxoase.

Oare acest eveniment nu e dovadă grăitoare a măsurii în care muzica noastra populară, artiștii noștri, instrumentele muzicale românești încep să cucerească publicul de peste hotare?

Desigur că străinii care își propun să învețe naiul doresc acest lucru după ce au ascultat instrumentul, prin urmare și muzica noastră populară pe care au îndrăgit-o. O mare parte din exercițiile figurînd în metoda lui Gh. Zamfir sînt piese folclorice, așa încît — vrînd-nevrînd — însușindu-și tehnica instrumentului, învățăceii vor deprinde cîntecele și jocurile noastre.

Ținînd seamă de toate cele de mai sus, mai este oare nevoie să arătăm cît de însemnată devine problema felului în care muzica noastră populară este prezentată peste granițe?

Cine o reprezintă? Într-un cît repertoriul inițiașat în străinătate de diferitele formații corespunde celor mai elementare cerințe? Sînt oare suficient de pătrunși de însemnătatea misiunii lor, emisarii muzicii populare românești?

Campania în vederea promovării autenticului, împotriva «lăutărismului» care a adus nenumărate prejudicii folclorului nostru, lupta hotărîtă împotriva «poluării folclorului», toate acestea devin o datorie cetățenească mai cu seamă în momentul în care muzica populară românească începe să prindă cheag, să se impună în circuitul internațional.

Nati BRAUNER

opinia unui alegător

dialectica tembelismului

Lucrurile mai stau din păcate și așa: *trei ani la rînd* iei pîine, pîinea cea de toate zilele, albă, neagră, cozonăcel, cu lapte, cu cartofi, de grîu, de secara de sărbătoare, de zi de lucru, *trei ani de zile* iei pîine de la o prăvălioară anume, încît te poți duce și cu ochii închiși, te cunoaște vînzătoarea, te cunoaște strada, îi cunoști și tu pe toți. Doar trei ani nu sînt trei clipe. Ajungi să și salivezi cînd treci pe lîngă prăvălioara cu pîine. Și, într-o bună dimineață, cum te duci cu ochii închiși să iei pîine, cînd deschizi ochii bagi de seamă cu stupoare că de fapt ai intrat într-o prăvălie de nasturi, de nasturi și papiote și jartiere pentru ciorapi, iar dacă vînzătoarea e mai întreprinzătoare poți să cumperi și lame de ras și chiar cravate.

— Bine, zici tu, dar ieri am luat pîine. — Ieri, zice dînsa, cea nouă, azi luați ace de gămălie pe care să le puneți la butonieră să țineți minte că aici se vînd nasturi.

Nu trec trei luni și tu te-ai și obișnuit să cumperi nasturi și cînd te duci întins să cumperi o papiotă de ață albă vezi în vitrină, în loc de panglici, un peștișor de apă dulce înotînd disperat într-un acvariu de-o palmă.

— «Avem pește proaspăt» — scrie pe un carton agățat de ușă și tu te freci la ochi și totuși în vitrină e într-adevăr *un pește, un crap cojit pe jumătate* de solzi, dar hotărît să nu se lase asfixiat chiar atît de ușor în ligheanul pitic.

Și cînd crezi că totul s-a stabilizat, în sfîrșit, și ți-ai făcut reflexul la pește, cineva vine și sparge trotuarul și pune o conductă subțire cît un deget prin care ești sigur că nu va curge niciodată nimic, dar conducta e totuși importantă atîta vreme cît după două luni iar se sparge trotuarul și conducta se scoate afară *pentru a fi înlocuită* cu un fir de telefon, căci de telefon era nevoie, iar în locul magazinului cu pește, pentru că tot s-a pus telefon, se instalează un birou de poștă, mutat de peste drum unde s-a amenajat acum o cochetă butică plină ochi cu tot felul de obiecte necesare la nunți și mai ales la botezuri fiindcă trusoul nou-născutului cuprinde ce nici o mireasa nici cu gîndul nu gîndește, iar un bătrînel, după tejghea, văzîndu-mă intrînd cu atîta ambiție *mă întîmpină sigur* pe el și îndatoritor: — Pentru botez, nu-i așa, vă văd ceva mai așezat?

— Nu, zic eu, eu pentru pește veneam.

— A, spune bătrînelul. S-a mutat!

— Cine, zic eu, peștele.. ?

— NU, zice bătrînelul, căci el a murit la transportare. Dar pește găsiți mai jos, pe dreapta, unde era tutungeria, căci mutîndu-se tutungeria unde era lacto-barul, lacto-barul a venit mai lîngă noi, unde luna trecută era atelierul de cojoace și șifoneria care...

— Nu, zic eu, nu mai rezist. Vă rog!

Și mă reped într-un suflet acasă și cum ajung în fața ușii răsuflu ușurat. Pe ușă scrie

Dinu SĂRARU

deci nu m-am mutat!

P.S. E totuși cineva care debordează această fantezie diabolică. Altfel, de la sine nu cred că se poate petrece așa ceva. Oricît ar fi ea dialectica de dialectică.

mica publicitate

o doamnă este singură?

Cînd am citit «Ofer cameră mobilată și pensiune unui *domn intelectual*. Tel...», mi-am dat seama că am în fată un anunț pe cît de simplu, tot pe atît de dezinteresat. Un anunț pe care *numai* o doamnă la fel de intelectuală ca și domnul căutat l-ar fi putut da. Așadar am încercat și eu, desigur, să fiu cît mai «intelectual» la telefon, apelînd la cele mai frumoase expresii învățate în cei cîțiva, pe vremea mea șapte, ani de acasă:

— Sărut mîna, doamnă, ați dat un anunț dumneavoastră...

— Desigur, domnule, am dat anunțul astăzi.

— Vă rog să mă iertați, n-aș vrea să vă inoportunez cu o întrebare care poate fi perfect inutilă: s-a ocupat?

— (Nehotărîre, poate) N-u, nu, e încă valabil.

— Aha. M-ar interesa, eu fiind inginer la «iscepega», doamnă.

— Daaa? Adresa mea este... puteți nota?

Am notat imediat, cum ar fi făcut în locul *meu* toți inginerii, nu numai cei de la «iscepega» Am mulțumit, am luat autobuze și după cîteva minute — adunate aproape că însemnau o oră — am ajuns în noul și risipitul cartier B., pe o alee, într-un bloc, în lift, la etajul... Însăși doamna H. mi-a deschis ușa, poftindu-mă să intru după ce m-a cîntărit pe scurt, trecîndu-mă de pe un ochi pe celălalt. Îmbrăcată într-o rochie de plajă, de prosop galben, cu o țigară în mînă și cu o ceașcă de cafea în cealaltă, m-a întrebat numai dacă eu sînt domnul inginer. Pentru moment, eram, și am intrat. Apartament nici mare, nici mic, nicidecum potrivit pentru mai mult de două persoane. Locuință la bloc în care cînd intri afli imediat ce se mănîncă, bucătăria fiind pe așa-zisul hol prin care intri în camera CU BALCON ca să ieși în baie sau în camera FĂRĂ BALCON în jur numai prefabricate, pe jos linoleum, pe sus linoleum, dedesubt linoleum. Apartament de bloc personal sau de stat. Al doamnei H. era personal și însemna, cum aveam să aflu, ultima amintire a unei topite căsnicii (fostul soț plecase doar cu «amintirea» mașinii).

— Știți, domnu' inginer...

— Chiru, doamnă, Chiru Alexandru Octavian

— A, domnu' Chiru, îmi pare bine, dar știți, camera pe care v-o ofer e de trecere, acesta nu este însă un inconvenient, pentru că eu stau acasă toată ziua, fostul meu soț nu m-a lăsat să muncesc, s-a purtat frumos în privința asta, cîștiga și bine, poate asta i-a și furat mințile, mașina.

Într-adevăr, apartamentul era «comandat», adică se trecea dintr-o cameră într-alta, cum am trecut noi din-tr-a-ntîia în celelalte. Urma să stau în camera CU BALCON CU TELEVIZOR CU TELEFON, CU FARFURII, CU ȘIFONIER, CU RADIOU, CU CĂRȚI, CU APROAPE TOATE OBIECTELE DE CARE O DOAMNĂ ARE ÎNTOTDEAUNA ȘI LA ORICE ORĂ NEVOIE. Ar fi trebuit de fapt să locuiesc în «camera de trecere», un altfel de obiect (ce-i drept, în pensiune) în mulțimea aceea de lucruri apărate cu îndîrjire la proces de doamna Georgeta, lucruri strînse cu dragoste între prima plimbare cu barca și ultima cu mașina cu fostul ei soț. Ori poate renunțase, în sfîrșit, la obiectele alea și vroia altele, strînse împreună cu altcineva, nu mai bun, dar mai sărac, fără locuință, deci fără mașină, deși, dacă mă gîndesc bine, cu mașină sau fără... Nu mi-a convenit, nefiind inginer, desigur.

Iulian NEACȘU

capriciile gustului

ciucurencu

În toamna aceasta, Alexandru Ciucurencu a împlinit 70 de ani. Evenimentul a fost marcat prin conferirea de către Consiliul de Stat a Ordinului Steaua Republicii Socialiste România clasa I. Mi se pare astfel firești unele disocieții pe marginea acestei aniversări.

Există în pictura lui Ciucurencu, indiferent la ce perioadă ne-am referi, o indicibilă nostalgie a purității. Artistul operează, pe plan compozițional, prin reduceri masive cu privire la tot ce apare ca neesențial, accesoriu și nesemnificativ. Sentimentul dominant rămîne acela al unei umanități primordiale, situată undeva dincolo de granița dintre generos și meschin. O întreagă metafizică a culorii ar putea fi concepută în lumina picturii lui Alexandru Ciucurencu, pentru care misterul artei se reduce la dezvăluirea lumii în datele ei primare și esențiale, unde frumusețea se confundă cu puritatea. Orice act prin care frumusețea este profanată ne angajează în viziunea lui Ciucurencu, pe fiecare, ca existență responsabilă. Sîntem răspunzători de toate valorile pămîntului. Sîntem răspunzători de lumea în care trăim, cu armoniile ei ideale, ca valoare supremă, și nu trebuie să permitem niciodată profanarea acestora. Pictura lui Alexandru Ciucurencu se înscrie, astfel, într-un context de factori specifici spiritualității românești. Între ceea ce realizase Luchian anterior și pictura lui Alexandru Ciucurencu întîlnim evidente corespondențe. Ele ne obligă la abordarea fenomenului cultural românesc în globalitatea lui. Sărbătorind pe Alexandru Ciucurencu pentru cei 70 de ani împliniți nu putem să nu subliniem marea sa contribuție, de artist înzestrat cu un talent excepțional, la dezvoltarea patrimoniului nostru spiritual, în consens cu acele tradiții care asigură legătura organică între ceea ce s-a făcut ieri și ceea ce se face astăzi în limitele existenței noastre naționale.

Ca un fir roșu străbate acest sentiment al răspunderii noastre umane pentru toate valorile pămîntului, de la o generație culturală românească la alta. El poate fi urmărit, în egală măsură, în poezie, în teatru, în pictură, în muzică, în sculptură. El poate fi urmărit, în particularizarea sa, la dimensiunile întregii opere a lui Alexandru Ciucurencu. Apare însă, ca specifică lui Ciucurencu, această convingere că de la răspunderea ce ne revine e imposibil să ne sustragem fără a ne trăda pe noi înșine. Ca om, ca artist și ca dascăl, Ciucurencu trebuie privit înainte de toate prin prisma acestei convingeri ce răzbate din tot ce a făcut, din tot ce a realizat. Nu poți acționa numai ca artist în sensul răspunderii ce îți revine, permițîndu-ți, ca om, gesturi în măsură să anuleze ceea ce ai realizat ca artist; omul și artistul autentic nu pot fi niciodată separați. Dintr-o atare perspectivă merită să stăruim asupra poziției estetice a lui Alexandru Ciucurencu, pentru că prea sînt în vremea noastră mulți cei care trăiesc și speră sub semnul lui «se». A aștepta să «se» facă ceva, de care apoi să beneficiez și eu, reprezintă o poziție umană pe care Alexandru Ciucurencu niciodată nu a suportat-o. «Dacă există probleme de rezolvat, dacă există ceva de făcut, eu trebuie să particip, eu trebuie să intervin», a fost răspunsul lui dintotdeauna. Pictura lui Ciucurencu se definește din acest punct de vedere, înainte de toate, ca atitudine. Ea reprezintă mai mult decît stăpînirea unui meșteșug și realizarea măiestrită a unei compoziții. Ea reprezintă atitudine hotărîtă față de problemele umane fundamentale ale timpului, în limitele a ceea ce arta slujită are ca specific.

Sînt rare, să recunoaștem, asemenea existențe, în care talentul excepțional se împletește cu atitudinea umană autentică față de toate problemele pe care lumea din jur le ridică. Valoarea de profesor, valoarea de dascăl a lui Alexandru Ciucurencu, rezidă tocmai în cultul acesta al asumării permanente a răspunderii ce îi revine la toți elevii săi. I-au trecut prin mîini numeroase promoții de studenți, unii mai talentați, alții mai puțin talentați. La școala lui Ciucurencu s-au format astfel nu numai numeroși artiști, dar s-au format întotdeauna oameni de intervenție activă, oameni de răspundere, oameni de bătălie am putea zice. În contextul învățămîntului românesc de artă, experiența mi se pare unică și merită luată ca permanent punct de referință.

Gheorghe ACHITEI

FLACĂRA — REPORTAJ

mai mult decît sigur și mai mult decît singur

Cel mai sigur cititor al bibliotecii Casei de cultură din Predeal este Ionescu Vasile, în vîrstă de 83 de ani, domiciliat pe str. Pandurilor nr. 11. L-am căutat de cîteva ori, pentru că bibliotecara Berta Gedo îmi spusese că este și singur de felul său. Speram zadarnic, de fiecare dată, să-l găsesc, mi-l închipuiam ca fiind și cel mai singur locuitor al orașului. Căutîndu-l, am bătut la geam și apoi am privit în cameră. O cameră ca în cărți, o cameră de om bătrîn și singur care nu disprețuiește halvaua din floarea soarelui și care iubește atît de mult presa încît o așează lîngă pijama. Ursea Gheorghe, din același oraș, nu este deloc înscris la bibliotecă, nu prea citește, fiind ocupat să fotografieze turiștii lîngă ursul său personal (împăiat de patru ani) și lîngă *cîinele său* Rex, avînd 11 ani și acea resemnare caracteristică oamenilor resemnați. Practic, nu-i așa, se lasă zilnic fotografiat fără a uza de cele mai elementare trucuri.

La cei aproximativ 6 000 de locuitori ai Predealului, există 700 de fișe. Biblioteca are aproximativ 30 000 de cărți dintre care în jur de 22 000 sînt de beletristică. Autorii făcuți ferfeniță, mă rog cărțile lor, sînt Petru Popescu și Ioan Grecea. În *limile cele mai mari* cu putință, femeile solicită intens colecția «Romanului de dragoste», iar bărbații cărți despre O.Z.N.-uri. Biblioteca primește lunar, numai pe baza cataloagelor trimise de edituri, 50—100 de titluri în limita fondului de 15 000 lei anual. Firește, citesc și turiștii. Cel mai mult vara, deoarece la Predeal, în acest anotimp, plouă mult. Vara iau zilnic calea bibliotecii chiar și 150 de turiști. Berta Gedo îmi spunea că este interesată și de psihologia cititorilor și i-am spus că bine face. «Vin unii și spun: «nu mai vreau să știu de nimeni și de nimic, dați-mi o carte!» Alții iau cîte o carte pentru că le este rușine să iasă cu mîna goală. În legătură cu preferința generală, o știți și poate îi știți și explicația: «Cartea de aventuri»... Știți ce am făcut toată vara? Am lipit filele acestor cărți cu aracet, iar unora le-am completat filele lipsă cu foi bătute de mine la mașină... Oricît vi s-ar părea de curios, dar tinerii poeți Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Constanta Buzea, Ana Blandiana sînt citiți mai mult de oameni maturi, trecuți de 35 de ani».

O asigur că nu mi se pare nimic curios. Tinerii își trăiesc poezia, iar maturii vor să și-o înțeleagă.

Într-un domn serios cu haină de piele, s-a șters bine de zăpadă la ușă și după puțin timp de alegere pleacă împreună cu «Istoria marilor descoperiri» de Jules Verne. O văd și pe Olimpia Fișter, din Bacău, care în perioada 15—23 noiembrie a citit următoarele patru cărți. «Schițele lui Boz» (Dickens); «Omul meu drag» (Iuri Gherman); «Călărețul» (Joseph Kessel); «Căpitanul La Forune» (Yves Gandon).. mulțumesc și plec. Afară ninge și cîinele Rex nu sare de lîngă ursul împăiat. Resemnat, așteaptă un client. Iată deci un fel de literatură. Oare de ce ne mai mirăm că lumea scrie și citește cărți?

Eugen SECELEANU

societatea științifică a elevilor din sibiu

Elevii din municipiul Sibiu au hotărît construirea unei Societăți științifice a elevilor, a cărei activitate să se desfășoare în cadrul a patru secții: matematică, chimie, fizică și biologie, urmînd ca pe parcurs să se extindă și în alte domenii.

Scopul său, precizat în regulamentul de funcționare, este de a oferi elevilor din liceele teoretice și de specialitate posibilitatea reală și directă a unei comunicări, care să constituie un factor stimulatoriu pentru o pregătire intensă și multilaterală în ramurile științifice ce sînt cuprinse în structura societății. O concretizare a acestui scop urmează să o reprezinte impulsionarea și direcționarea cercetării științifice a elevilor pe de o parte, și legarea de activitatea practică a preocupărilor lor, pe de altă parte. Acest ultim aspect a căpătat valențe organizatorice propice prin hotărîrea unor întreprinderi din raza municipiului de a patrona activitatea societății.

Conducerea societății, fiind formată numai din elevi, a permis adaptarea unor forme de desfășurare a ședințelor pe secții, care s-au bucurat de aprecierea membrilor săi, fapt relevat de numărul mare al participanților.

Deoarece activitatea societății științifice a elevilor din municipiul Sibiu începează să se desfășoare pe un plan și într-o concepție diferită de activitatea din cercuri, am dori să cunoaștem dacă în țară s-au mai organizat astfel de societăți, ce rezultate au obținut și cum și-au structurat activitatea. Schimbul de opinii și inițiative în această direcție am dori să-l facem fie prin intermediul revistei «Flacăra», fie prin Comitetul municipal U.T.C. Sibiu, care coordonează activitatea societății noastre.

Simion Popoviciu
Anul IV, Liceul «Gh. Lazăr»
— președinte al Societății științifice a elevilor — Sibiu

„pur și simplu nu mi-a venit să cred!"

Am citit scrisorile publicate în revistă ca răspuns la «Extemporalul Flacăra», ceea ce m-a făcut și pe mine să-mi fac o părere personală despre răspunsurile date de elevii de la Liceul economic nr. 3.

Pur și simplu nu mi-a venit să cred că acesta este nivelul de cunoștințe al unor elevi din anul III de liceu. În societatea noastră un om nu poate să-și croiască un drum în viață doar pregătindu-se unilateral. Trebuie ceva în plus, acel ceva fiind acumulat din cele mai diverse domenii.

Oare acești elevi nu pot lua 2-3 ore pe săptămînă din timpul distracțiilor pentru a citi versuri, romane, pentru a citi o revistă sau pentru a vedea telejurnalul TV care, cred, are destule lucruri bune care trebuie învățate? Oare cum poate spune un elev că războiul de o sută de ani a durat doar treizeci de ani; cum poate spune că Ialomița este afluent al Oltului ca și Jiul, atunci Oltețul unde se varsă, în Tamisa sau poate în Mureș? Ar trebui ceva mai mult pentru niște liceeni. Desigur nu cer întrebări filozofice, dar nici întrebări așa ușoare (în liceu fiind, oare mai e nevoie să fiu întrebat unde este înmormîntat «Luceafărul» poeziei românești?!).

Acest extemporal este binevenit și cred că ar trebui lărgit nu numai pe plan «Flacăra», sau în alte publicații, dar ar putea fi folosit pe diferite teme, chiar și la concursuri interșcolare sau în cadrul școlii, pentru a-și da seama conducerile respective de nivelul de cultură generală al respectivilor elevi.

Și eu sînt elev și cred că mulți elevi gîndesc ca mine, fiecare elev cred că poate măcar cîteva ore pe săptămînă să le pună în slujba culturii, vizitării de expoziții, bibliotecii. Aceasta a fost părerea mea personală, desigur poate fi contestată dar eu cred totuși că am dreptate.

Jean Nițâ
Anul II D, Grupul școlar I.A.R.
București

ELEVII PRIN EI ÎNȘIȘI

nu știu cum să încep

Nu știu cum să formulez începutul scrisorii pentru că nu am mai scris niciodată unei redacții, și deci nu pot ști cu siguranță dată se folosesc «Stimată redacție», «Stimate tovarășe redactor» sau...

Mi-a dat curaj, ca să mă exprim școlărește, interesul manifestat de revista dumneavoastră față de elevii din școlile noastre, ca viitori oameni ai muncii care trebuie să aibă nu numai cunoștințe bogate în specialitate, ci și o multiplă formare intelectuală (culturală, științifică), desigur generală, în contextul dezvoltării atît de rapide a societății noastre.

Ar fi nesincer din partea mea (deși necontrolabil din partea domniilor voastre) să afirm că citesc pagină cu pagină fiecare număr al Flăcării și este mai corect din partea mea să recunosc că aleg din fiecare număr ce este mai interesant și mai nou.

În numărul 45 din 3 noiembrie 1973 s-au publicat răspunsurile date de elevii Liceului economic nr. 3 din București la un test. Cred că rezultatele nu sînt deloc mulțumitoare. Și de fapt fenomenul este destul de larg răspîndit. În clasa mea (XI F) anul trecut a fost dat un asemenea test sub formă de concurs fulger, cuprinzînd întrebări ce necesitau răspunsuri cît mai scurte dar cunoștințe profunde (nu pot acum să scriu cele 71 de întrebări, dar un amănunt semnificativ este că eleva care a avut cel mai mare număr de puncte a putut răspunde doar la 49).

Sugestia mea este să publicați un ciclu de teste de cultură generală (care să intereseze nu numai elevii) cu punctajul stabilit de dumneavoastră, astfel încît toți cititorii revistei să aibă posibilitatea unei autoexaminări.

L-aș ruga foarte mult pe tovarășul Adrian Păunescu să citească cele cîteva strofe (de fapt nu știu dacă sînt îndreptățită să le numesc așa), și să-mi dea un sfat sincer, deschis, care poate mă va determina să fiu mai sinceră cu mine însămi.

Vă mulțumesc.

Josefina Ungureanu
Anul IV F
Liceul «Vasile Alecsandri» — Bacău

N.R. Pentru a-ți îndeplini ultima dorință, te rugăm, dragă Josefina, să ne trimiți textul poeziei bătut la mașină, întrucît ne-a fost imposibil să-ți descifrăm scrisul în întregime!

sînteți ecoul nostru

Urmăresc această rubrică cu interes, acest dialog direct între noi, elevii. Sînt convins că «Extemporalul Flacăra» a găsit un puternic ecou în rîndurile tuturor elevilor. Putem astfel să ne cunoaștem mai bine între noi, să ne apropiem gîndurile și ideile care pornesc din inimile noastre tinere. Înțelegerea reciprocă este mai profundă, mai rodnică prin intermediul revistei dumneavoastră, care este și a noastră acum. Ne dați posibilitatea să vorbim despre pasiuni, despre anumite probleme care ne preocupă în mod direct la vîrsta noastră.

Sîntem în perioada cînd tinerețea este lipsită de griji, de neajunsuri. Totul îl avem asigurat prin grija partidului. Trebuie să ne arătăm recunoștința. Trebuie să creăm, să folosim toate puterile noastre, pentru a ajunge la desăvîrșire.

Mă bucur întotdeauna cînd aflu de rezultatele care se obțin în țara noastră în toate domeniile. În școală ne pregătim, căutăm să cunoaștem cît mai multe pentru a putea face față cerințelor de mîine.

În revista din 24 noiembrie 1973 am citit rîndurile elevului Procopie Iliescu din Rîmnicu Vîlcea. Nu sînt de acord cu el. Cu toate că și noi învățăm la un liceu de specialitate și materia este foarte încărcată, nu consider că manualele ar fi incomplete și cu lucruri inutile. Orice lucru trebuie știut, cît de mărunt poate să fie el, fiindcă odată ne va fi de folos, mai ales cînd o să intrăm în producție. Nu există lucruri inutile și fără însemnătate. Nivelul cunoștințelor noastre trebuie să fie cît mai complet. Bazele teoriei au o mare legătură cu practica.

Îmi pare rău că la liceul nostru nu se predă istoria. Cultura noastră trebuie să ne-o completăm singuri, în timpul liber.

Este de neconceput ca un elev să nu cunoască cele mai importante date și cele mai importante evenimente care s-au petrecut în țara noastră.

Pasiunea mea cea mai de preț este literatura. Ceva foarte firesc și normal pentru un tînăr de vîrsta mea. Citesc foarte mult, mai ales scriitorii români și clasicii. Mi-ar plăcea să-mi aduc și eu contribuția într-un fel la crearea unei literaturi noi, a tineretului. O literatură scrisă numai de elevi, în care să punem toată puterea și imaginația noastră tînără. O literatură care să fie ajutată direct de redacția revistei «Flacăra». Totul se pornește de la puțin. Voi găsi oare adepți?

Cu multă **stimă și respect,**
Corando Istrate
anul III Utilaje, Liceul industrial de chimie
Gh. Gheorghiu-Dej — Bacău

«RECREAȚIA MARE» Fotografie de Marian MĂCEȘEANU, elev.

Stimați tovarăși ai revistei «Flacăra»,

Vă trimit un clișeu, pe care propun să-l intitulați «Toamnă optimistă»; e singurul instantaneu din toamna asta care mi-a reușit...

Iată și un articol pentru pagina «Elevii prin ei înșiși». E puțin cam lung, totuși analizați posibilitatea publicării lui fără a mutila textul (Fără a-l «mutila», am fost totuși nevoiți să operăm în unele fraze, strict stilistic, numai pentru a clarifica ideile ce le conține — n.r.):

pentru introducerea în licee a predării istoriei celei de a șaptea arte

Cultura cinematografică este o chestiune de esență, excluzînd atît superficialitatea, cît și ignoranța mai ales; din păcate mai există unii care par a nu ține cont de aceste lucruri. Pentru noi, elevii, formarea unei veritabile (și atît de necesare!) culturi cinematografice — atîta timp cît în multe orașe ale țării persistă ciudatul obicei de a interzice elevilor accesul la film, la **orice film,** *nu numai la cel oprit «celor sub 16, 17 sau 18 ani...» — este încă destul de greu de obținut.*

A face distincția între un film prost și unul bun înseamnă în primul rînd a cunoaște ce înseamnă **un film bun!** *A boicota prin toate căile posibile (prin «neprezență» în sala de spectacol, mai ales!) o filmului din prima categorie.*

Pentru a ieși din impas este necesară ideea de a acorda cinematografului un loc bine determinat în viața unui adolescent, ideea unei educații cinematografice. Asta ar duce, poate, la supraîncărcarea unui program și așa destul de aglomerat, dar va duce categoric și la stimularea tinerilor spre un «consum» de filme mai sever din punct de vedere calitativ. Un manual școlar bine conceput ar aduce totodată un complement de cultură artistică necesar spiritului toată viața. Neinițiat, tînărul tinde să rețină doar fabulația unui film, și asta bineînțeles din moment ce nu este în stare să analizeze orchestrarea ei. Așa se explică de pildă faptul că o ecranizare este discutată de cele mai multe ori precum cartea respectivă. Pe de altă parte, cinecluburile, imediat ce se încăpățînează a preda gramatica filmului, riscă să piardă jumătate din membri; dar asta și pentru că discuțiile și ședințele abordează niște chestiuni strict tehnice, sau, invers, de suprafață, plictisitoare chiar și pentru un profan.

Cred că trebuie profitat de maleabilitatea minților tinere ale elevilor în școli, să le ființă o nouă materie, un curs despre istoria cinematografiei **ca artă.** *Altfel, necultivat, spiritul poate fi contaminat de producțiile comerciale: pericol de poluare vizuală!..*

Pentru a favoriza o bună înțelegere a tuturor acestor lucruri trebuie puse în discuție atît probleme de tehnică cît și de dramaturgie cinematografică, probleme care să permită formarea unei judecăți de ordin estetic: astfel se va îndepărta credința că filmul ar fi opiu, miraj, divertisment — dimpotrivă, el fiind un mod de expresie plastică, de dramatică investigație intelectuală, de meditație morală care să atragă precum poezia și muzica, creînd un sfînt dezgust față de acele «producții» comerciale ce pun în primejdie bunul-gust public.

As cere tuturor elevilor să dezbatem problema introducerii artei filmului în învățămînt, sugerînd chiar, eventual, propuneri pentru tematica unui manual. Va fi o experiență reușită, atîta timp cît lipsește o altă cale pentru noi, elevii, de a pătrunde problemele celei de-a 7-a arte și cu atît mai mult ne vom bucura dacă la această dezbatere vor participa și profesorii noștri.

Mamelia Constantin
Anul I, seral — lăcătuș
ATM Uzina Chimică
Orașul Gh. Gheorghiu-Dej

Din vechea gardă a frecventatorilor Capșei reținem doar două nume de gazetari mai cunoscuți: Papamihalopol și Pisani, cel dintîi retras din presă, cel de al doilea mereu pe baricade. În jurul lor se strîngeau ziariștii mai tineri, fie ca să-i iscodească pe cei doi, considerați a fi «în secretul zeilor», fie ca să-i audă depănîndu-și amintirile de pe vremea votului cenzitar și rotativei guvernamentale (liberalii și conservatorii). Amîndoi, dacă nu mă înșel, militaseră în presa conservatoare. Timoleon Pisani debutase la **Epoca** lui Nicolae Filipescu, iar între cele două războaie conducea efectiv ziarul comercial **Argus** și **Timpul** lui Grigore Gafencu, directorul de altfel al ambelor gazete. Era un bărbat înalt, încovoiat, ciolănos, cu sprîncene stufoase, cu mustață pe oală și cu un pronunțat pragmatism. Se ridicase ca stegar al neaoșismului, împotriva «strică torilor de limbă», adică a celor ce se foloseau în scrisul lor de neologisme. În această calitate, primise de la conducerea ziarului **Universul** o rubrică permanentă, în pagina întîi, din coloanele căreia tuna și fulgera periodic.

Circulau pe seama lui numeroase anecdote. Cum dintre fenomenele economice din acea vreme era la ordinea zilei inflația, economistul se simți forte să anunțe o conferință pe această temă. Puristul nu se împăca însă cu vocabula străină, de pe buzele tuturor. Atunci a găsit soluția mîntuitoare, punînd să se afișeze că va vorbi despre «Umflare». Nu era oare acest substantiv verbal, traducerea exactă, în vorbirea neaoșă, a cuvîntului de împrumut? Și nu deriva, ca și acesta, din strămoșescul verb **inflare**? Împăcat în conștiința sa, că nu avea să-și încarce cugetul cu vorba de rușine **inflație**, luată de la francezi, ca multe alte stricăciuni (nu-i așa?), învățatul ziarist își pregăti conferința și se prezentă să o rostească într-o mare sală **Argus** la Biblioteca Academiei Române, ca doar-doar să găsesc în proza sa cotidiană niscaiva «perle». Osteneala mi-a fost răsplătită din plin. Într-un articol, economistul lua la cercetare, din baremul pieții alimentare, printre alte prețuri, pe acela al ouălor și al găinilor, ca să ajungă la concluzia că raportul dintre cele două prețuri curente nu este cel just. În toiul argumentației, eminentul economist emisese acest panseu, în ortografia pe care o redau cu toată exactitatea: «găinele sunt copii oulor». În patru cuvinte, așadar, nici mai mult nici mai puțin de trei greșeli: **găinele** în loc de **găinile, copii** în loc de **copiii** și **oulor** în loc de **ouălor**. Era un record neașteptat, pe care l-am divulgat triumfător. În concluzie, se-nțelege, contestam unui cenzor, căzut la astfel de greșeli elementare, dreptul de a ne mai teroriza. Am așteptat în liniște urmarea, care s-a și produs, însă în chipul cel mai neașteptat. *Timoleon Pisani binevoi a ne elibera*, atît lui Vladimir Streinu, cît și mie, certificate de bună purtare. Anunța, ca un rezultat al campaniei sale de purificare (termenii sînt ai subscrisului!) că amîndoi am purces pe calea cea bună, că ne îndreptam! Împăcarea se produsese mai lesne decît ne-am fi putut închipui. În momentul acela, bunul meu prieten funcționa ca profesor de limba română la liceul de băieți din Pitești, unde,cu mai puțin de douăzeci de ani în urmă, își luase bacalaureatul. Certificatul de care vorbeam a produs un efect colosal în tot orașul. Prietenul meu a primit felicitări unanime. Acțiunile lui au crescut fulgerător la bursa opiniei publice provinciale. Niciodată Vladimir n-ar fi crezut că judecata, bună sau rea, a lui Timoleon Pisani ar fi putut avea o atare greutate. Era nu numai reabilitat, dar și decorat cu ordinul suprem al Limbii Curate, conferit prin grația bunului suveran de la rubrica

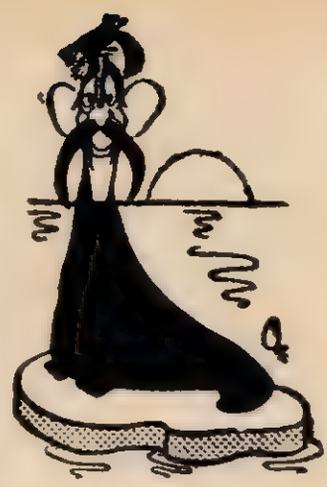

Timoleon Pisani văzut de Neagu Rădulescu în Turnul Babel

tite de la Munchen. Hitler își anunțase discursul în chestiunea revendicărilor lui cu privire la țara sudeților. Întîlnindu-mă în dimineața acelei zile la Capșa, Pisani m-a întrebat:

— Știi nemțește?

— Da.

— În cazul acesta, fă-mi plăcerea diseară la 8 să mă iei de la redacție. Te invit acasă la mine să luăm întîi o gustare, iar apoi să ascultăm împreună la radio discursul lui Hitler.

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XL)

timoleon pisani

publică din Capitală. Sala se umplu se și fremăta în așteptarea popularului ziarist. Intrarea lui Pisani în sală fu întîmpinată cu aplauze prelungite. Satisfăcut, conferențiarul își roti privirea sub sprîncenele ce-i căzeau peste ochi, dar nu recunoscu în primele rînduri nici un confrate. Freamătul sălii, departe de a se potoli în timpul expunerii, creștea necontenit. Ce se întîmplase? Care era cauza rumorii generale? Pasămite, atrași de titlul conferinței, veniseră în mare număr agenți sanitari și surori de caritate, în credința vă vor asculta o lecție de interes profesional. Dezamăgiți de tema pe care alunecase conferențiarul, ascultătorii au răbdat cît au răbdat, dar apoi s-au retras, unul cîte unul, și l-au lăsat pe vorbitor să cuvînteze scaunelor goale.

În ziarele pe care le conducea, redactorii erau sever cenzurați de neîndurătorul cerber. Se soptea că însuși Grigore Gafencu se supusese de bunăvoie controlului zilnic al principalului său colaborator, care binevoia să-i citească «editorialul» înainte de a-l trimite la cules.

Articolele lui din **Universul** se bucurau de o foarte largă audiență. Bun confrate de altfel, spăimosul gardian al purității limbii noastre nu prea se lega de confrații săi, rezervîndu-și plăcerea să-i terorizeze exclusiv pe scriitori. Dintre criticii care-și publicau cu regularitate foiletonul săptămînal, cel mai vizat era Perpessicius, al cărui bogat lexic se complăcea în alegerea unor vocabule, ce e drept, de obîrșie latină, dar nu dintre cele mai frecvente. Timoleon Pisani îl citea la lupă și-i administra cea mai severă săpuneală, rechemîndu-l mereu la ordine. Printre cei denunțați odiului public ne număram atît neuitatul meu prieten, Vladimir Streinu, cît și subsemnatul, ambii învinuiți de a scrie într-o limbă «păsărească». Era în anul 1938, cînd bătălia se încălzise de-a binelea. Provocat, am ridicat mănușa și ne-am încrucișat spadele. Ba chiar, știind că nu e altă tactică mai bună decît ofensiva, am trecut direct la atac și am cercetat prealabil colecția ziarului **Universul**. Ce nu-i putuse atrage, în stima concetățenilor săi, aproape două decenii de activitate literară, i-a dăruit într-o singură clipă, decorația, picată ca din cer. Am făcut mare haz de «noroacele» noastre și ne-am împrietenit cu prea îndulgentul nostru judecător, care,după ce ne reabilitase cu atîta generozitate, ne făcea și onoarea de a se așeza uneori la masa noastră de la Capșa.

Îi păstrez o bună amintire și în calitatea mea de editor al lui Caragiale, după încetarea din viață a lui Paul Zarifopol. Știind că făcuse parte din redacția **Epocii** chiar din anii cînd Caragiale fusese întîi redactor politic, apoi literar la acel ziar, ba chiar conducătorul efemerului supliment săptămînal, **Epoca literară**, i-am pus întrebarea dacă autorul lui **Kir Ianulea** vorbea grecește. Știam din alte surse că părinții săi, ca și frații și surorile tatălui său, se foloseau în familie de limba grecească. Învățaseră și Iancu și Lenci, sora lui, limba înaintașilor lor? Cine altul decît Timoleon Pisani m-ar fi putut lămuri? Am apelat așadar la memoria sa. Răspunsul a fost negativ. Nu, Caragiale nici nu vorbea, nici nu citea grecește. Dovada? Într-o zi, aflîndu-se împreună în redacția **Epocii**, Caragiale a apelat la Pisani să-i dea ideea unui articol, pentru că îi lipsea «inspirația». Pisani a luat atunci din teancul de jurnale de pe masa redacției, un ziar grecesc din Constantinopol, în care un larg reportaj descria ceremonialul de vineri al «salamalecului», cu alai împărătesc și trecerea sultanului de la palat la moscheea principală. Cînd Pisani i-a citit textul original, Caragiale a mărturisit că nu înțelege nimic și l-a rugat să-i dicteze traducerea cît mai rar, ca să o poată transcrie. Pisani s-a executat, iar Caragiale a scris sub dictare. La urmă, marele scriitor i-a citit versiunea sa, în cu totul altă formă decît aceea dictată. A fost pentru recentul meu mare prieten ocazia să se convingă încă o dată de geniul creator al lui Caragiale, precum și să capete convingerea că într-adevăr acesta nu cunoștea limba părinților săi.

Mai am o interesantă amintire din același an, care a fost acela al conferinței cvadripartite de la Munchen. Hitler își anunțase discursul în chestiunea revendicărilor lui cu privire la țara sudeților. Întîlnindu-mă în dimineața acelei zile la Capșa, Pisani m-a întrebat:

— Știi nemțește?

— Da.

— În cazul acesta, fă-mi plăcerea diseară la 8 să mă iei de la redacție. Te invit acasă la mine să luăm întîi o gustare, iar apoi să ascultăm împreună la radio discursul lui Hitler, ca să știm ce ne așteaptă: pacea sau războiul.

Am convenit bucuros. În seara zilei, după gustarea promisă, care a fost dintre cele mai alese (doamna Pisani era o excelentă gospodină!), am stat să-l ascultăm pe belicosul Führer. Debitul său era acela al unui sinistru păcănit de mitralieră. Nu era chip să rezum, a trebuit să ascult pînă la capăt, ca să nu pierd șirul și să-i comunic lui Pisani impresia mea globală.

— E de rău! merge la război. Nu e altă soluție, dacă nu i se face nebunului pe plac.

A doua zi, am deschis ziarele, să-mi verific impresiile.

Spre mirarea mea, presa burgheză se arăta optimistă... calea negocierilor fusese lăsată deschisă.

Cuprins de un scrupul irezistibil, m-am repezit de la Capșa la redacția **Timpului** de pe strada Sărindar. Mi s-a spus că domnul redactor șef e în conferință. M-au anunțat totuși și am fost de îndată primit. La privirea întrebătoare a lui Pisani, am răspuns:

— Domnule Pisani, am venit să mă declar idiot în materie de politică externă.

— De ce, dragă domnule Cioculescu?

— Pentru că v-am spus aseară că Hitler este ultimativ, iar presa de azi se arată încrezătoare în discuțiile ce ar putea să urmeze. Am venit să fac **mea culpa** că n-am înțeles nimic.

— Ba ai înțeles foarte bine! Hitler nu vrea să discute, ci să i se cedeze. Nu sînt decît două căi, ai avut dreptate: sau capitulează occidentalii, sau nebunul face război.

M-am retras liniștit. Primisem și certificatul de inteligență politică, tot atît de neașteptat ca și acela de scriitor «îndreptat» (pe căile cele bune, ale limbii strămoșești).

Nu mi-amintesc de întîlnirile noastre ulterioare. Evenimentele au urmat în cascadă. Peste un an, s-a declanșat războiul al doilea mondial. Bietul Timoleon Pisani n-a apucat să-i vadă sfîrșitul, cu triumful dreptății și instaurarea unei păci durabile. A închis ochii în negura ce se lăsase peste tot universul nostru.

ochii deschiși

„furnicile"

Reproduc întocmai o știre inserată pe ultima pagină a ziarului «Munca» din 13 noiembrie: «MINISTERELE agriculturii din Polonia și Bulgaria au încheiat un acord pe baza căruia Polonia va exporta în Bulgaria un important număr de... *furnicare întregi*. Specialiștii bulgari susțin că furnicile poloneze distrug mai rapid și mai eficace dăunătorii pădurilor, decît furnicile care trăiesc în pădurile din Bulgaria».

Este absolut fantastic ..!

Prin urmare, niște extrem de muncitoare și anonime insecte, fac onoarea unor semnături ministeriale dedesubt; devin, dintr-o dată, mijloc și produs de schimburi comerciale; sînt luate de undeva cu casă și masă și plantate altundeva: pentru a combate — prin minuscula și extrem de multipla lor existență — răul cancerigen al trunchiurilor de pom!..

Niște ministere, niște instituții anume, niște capete colective, apoi niște capete particulare — așadar! — s-au trezit a se apleca spre gîngănii; și o fac cu seriozitatea care li stă bine omului civilizat! La fel cum (folosind aceeași sursă, apropo de misiunea «Skylab–3»), un control de rutină... a dezvăluit că fiecare din cele opt aripi stabilizatoare ale rachetei purtătoare, *asamblată în anii 1965–1966*, prezintă fisuri la bază; avaria s-a produs în momentul umplerii rezervoarelor cu cele 40 tone de carburanți, ea fiind explicabilă prin efectul corosiv asupra metalelor al salinității ridicate a aerului în zona Cape Canaveral; experții N.A.S.A. au declarat că, în cazul în care defecțiunea nu ar fi fost descoperită, racheta nu ar fi putut rezista solicitărilor mari de la lansare, *explodînd în zbor* (ceea ce ar fi putut avea urmări *fatale* pentru echipaj)..!

Furnici și oameni — sau, oameni și furnici! — încearcă să «facă bine» acestui pămînt. Primele — *prin însăși existența lor capabilă* să spulbere răul din natură; cea de a doua categorie — cu infinit mai spectaculoasă! — încercînd să descopere alte lumi (chiar și cu riscul unor mitologice aripi, mîncate de rugină), întrucît pămîntul a devenit... *insuficient!*

Deocamdată, furnicile nu par a fi din cale afară de neliniștite: «transplantate» dintr-un loc în altul, ele își consumă existența domestică *rontăind răul* cu dezinvoltură; și nu chiar întotdeauna spre folosul lor!

Horia PĂTRAȘCU

Gradul de pensionare a rămas același

Sînt bolnavă, necăsătorită, fără familie. Am fost pensionată medical în mai 1970, cu gradul trei, cu drept de muncă, drept care am și lucrat. Pe parcurs starea sănătății s-a agravat. În 22 noiembrie 1971–22 februarie 1973 am fost internată la Institutul C.I. Parhon.

M-am prezentat în aprilie 1973 la Comisia de expertiză medicală a sectorului 7 și mi s-a prelungit pensionarea pentru 12 luni, cu același grad de boală (3). Nefiind capabilă să muncesc, am făcut în termen de trei luni o contestație pentru schimbarea gradului de pensionare (2) și mi-a fost respinsă.

M-am adresat comisiei de expertiză a forțelor de muncă. Am cerut să vină o asistentă socială care să vadă starea sănătății mele, deoarece nu puteam să părăsesc patul. Mi s-a răspuns că s-a înregistrat, dar nimeni nu a venit acasă la mine.

Am fost internată la Spitalul de tuberculoză extrapulmonară de la 16.02 la 29.05. 1973, timp în care am făcut și tratamentul indicat de Institutul C.I. Parhon.

În 16.04.1973, fiind încă internată și în tratament, m-am prezentat la Comisia de expertiză medicală sector 7 și, cu toate recomandațiile și indicațiile medicilor că mă aveau în tratament, nefiind recuperabilă și capabilă de muncă, gradul de pensionare a rămas același (3).

Repet, nu am nici un alt venit, această pensie constituie existența mea.

Zoia Mihail
str. Berzei nr. 50 bis, sector 7
București

Răspunsul Ministerului Muncii

La adresa dumneavoastră nr. 2009/R/1973 privind scrisoarea petiționarei Mihail Zoia, domiciliată în București, str. Berzei nr. 50, etajul I, apartament 1, sector 7, vă comunicăm următoarele.

Din cercetările efectuate prin Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București a rezultat că petiționara este încadrată în gradul III de invaliditate, cu diagnosticul insuficiență corticosuprarenală, maladie ulceroasa endometrită atrofică.

Întrucît sus-numita a contestat gradul III de invaliditate în care a fost încadrată la revizuirea din aprilie a.c., comisia municipală de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă a reexpertizat-o, iar dosarul medical a fost înaintat, pentru verificare, la Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă.

Cu adresa nr. 5688/26.IX.1973, Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă face cunoscut că decizia nr. 443/5.VI. 1973, prin care petiționara este încadrată în gradul III de invaliditate, respectă normele tehnice de expertiză medicală în vigoare.

Față de această situație, pensionara rămîne încadrată în gradul III de invaliditate. Potrivit legislației în vigoare, pensionarii de invaliditate pot cere revizuirea medicală înainte de termen, pentru agravarea stării de sănătate.

Deoarece din scrisoare reiese că petiționara are greutăți materiale, pentru a fi sprijinită se poate adresa, cu o cerere, Oficiului de asistență socială din cadrul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București sau Ministerului Muncii, solicitînd un ajutor bănesc ocazional.

director general adjunct
dr. Gh. Popescu

Pe strada noastră nu intră nici «salvările», nici mașinile mortuare

Subsemnatul GocimanVirgil, ca delegat al cetățenilor care locuiesc pe strada Constituției, sectorul 6, doresc să supun atenției publice următoarea situație: singura cale de acces a cetățenilor de pe strada noastră pentru a ajunge la artera principală — prelungirea Bulevardul Ghencea — o constituie strada Drumul Cooperativei. Nefiind pietruită sau pavată, cu ani în urmă, prin munca și contribuția bănească a cetățenilor, s-a nivelat și acoperit cu un strat de maloz pentru a fi cît mai accesibilă pe vreme nefavorabilă. Începînd cu anul 1970, strada Drumul Cooperativei a fost desfundată prin trei rînduri de șanțuri (canal, apă, cablu electric), lucrări care au durat pînă în toamna anului 1972. Am sperat că după terminarea lor pietruirea străzii se va reface într-un ritm accelerat. Cu toate insistențele noastre la Consiliul popular sector 6, acum, în prag de iarnă, strada cu pricina este tot neterminată. Cetățenii străzii noastre sînt în continuare lipsiți de unele servicii de care beneficiază astăzi oricare cetățean. De exemplu: pe vreme de ploaie sau zăpadă, mașina salvării nu poate pătrunde pe stradă, bolnavii sau viitoarele mame fiind duși pe brațe sau tîrîș circa 500 metri. Aceeași soartă o au și mașinile mortuare, morții fiind de asemenea plimbați pe brațe prin noroi și zăpadă; mașinile care transportă lemne nu au, de asemeni, acces în orice perioadă a anului, lemnele fiind cărate cu brațele sau roabe.

Vreau să mai arăt că la data de 12 octombrie 1973 s-a adus această situație la cunoștința tovarășului vicepreședinte al C.E. al C.P.S. 6, Pîrvu, care la rîndul său a promis că în termen de o săptămînă lucrarea va fi terminată. Nu cunoaștem din ce cauză tovarășii care au primit această sarcină nu au dus-o la îndeplinire.

delegat de stradă
Virgil Gociman
București
str. Constituției 52
din partea comitetului de stradă:
Ursu Petre
Bucurescu Nicu

Din partea Ministerului Energiei Electrice Întreprinderea de rețele electrice București

Referitor la nota «Watt-ul risipit», apărută la rubrica «Buletin de știri», în nr. 41 din 6.10.1973 al revistei Flacăra, din analiza efectuată împreună cu organele Consiliului popular al comunei suburbane Mogoșoaia, vă comunicăm următoarele:

Cu începere de la 28 august 1973, în comuna Mogoșoaia se execută lucrări de reparații capitale ale rețelei de alimentare cu energie electrică, prin demolarea stîlpilor din lemn și înlocuirea lor cu stîlpi din beton și prin schimbarea secțiunii conductorilor. Ca urmare se întrerupe temporar pe porțiuni, alimentarea cu energie electrică a tuturor consumatorilor. Totodată sînt demontate și apoi remontate și corpurile de iluminat public.

Pentru verificarea funcționării instalației de iluminat public după remontare pe stîlpii înlocuiți, s-au făcut o serie de probe.

Vă informăm, de asemenea, că în cadrul acțiunii de verificare a modului de funcționare a iluminatului public, formațiile noastre specializate se deplasează în comuna Mogoșoaia din 6 în 6 zile, atît în cursul zilei cît și al nopții. De asemenea, deranjamentele apărute în intervalul dintre controalele executate de lucrătorii noștri sînt comunicate telefonic de către Consiliul popular sau chiar de către cetățeni, serviciului permanent de intervenție rapidă a Centrului de rețele electrice București, pe a cărui rază de activitate se găsește comuna Mogoșoaia.

director,
ing. N. Tetelea

La Craiova renaște legenda meșterului Manole?

În plin oraș, pe Calea București, se construiește blocul de locuințe cu opt niveluri «A8». Pînă aici, nimic deosebit, dar să vedeți minunea minunilor. Blocul este proiectat cu balcoane și cu uși care să se deschidă în aceste balcoane, dar ușile s-au construit alături de balcoane. Cine vrea să intre în balcon pe ușă, ajunge rapid jos, fără lift și fără scări.

Tot la acest bloc, constructorul a uitat să execute niște uși ce erau prevăzute în proiect, dealtfel și alte părți ale construcției (gurile de ventilație) s-au executat greșit. Pereții fără uși trebuie spartă pentru a se monta ușile, balcoanele trebuie sparte și refăcute, la fel și celelalte lucrări executate greșit.

Așa că la Craiova ce se construiește ziua se dărîmă noaptea, dar pe banii cui? Constructorul aruncă vina pe proiectant, proiectantul pe constructor, iar beneficiarul își primește cota aparte ce-i revine de la contractanți.

ing. Gabriel Vidan
Craiova,
str. Riului, nr. 33

Cu sprijinul Comitetului județean Dolj al P.C.R. Consiliul popular al județului Dolj ne răspunde:

La adresa nr. 1867/1973 cu privire la scrisoarea înaintată de către ing. Vidan Gabriel din Craiova, în legătură cu deficiențele constatate la blocul A-8 din Calea București, vă comunicăm următoarele:

Balcoanele de la fațada principală (intrare bloc) au fost turnate cu 30 cm mai înguste, datorită unei neconcordanțe între proiectele de arhitectură și proiectele de rezistență trimise de I.P.J. Dolj. Datorită acestui fapt ușa de la balcon nu se deschide în întregime (30 cm) în placa balconului. Acest lucru a fost sesizat de constructor proiectantului și, începînd de la etajul IV, deficiența a fost rezolvată. S-a primit de la proiectant soluția pentru remedierea deficienței ce se va executa înainte ca blocul să fie dat în exploatare.

La fațada posterioară a blocului, începînd de la etajul II, proiectantul a prevăzut uși-balcoane fără să aibă placă balcon (balcoane false). Aceste uși vor fi mascate cu parapete (grilaje metalice la înălțimea ferestrelor). La solicitarea locatarilor s-au zidit experimental cîteva uși pînă la înălțimea parapetului, în ipoteza ca arhitectul să prevadă fereastră pe toată deschiderea (inclusiv ușa balconului). Arhitectura nu a fost de acord cu această soluție și s-au creat goluri pentru uși.

Nu s-au montat pînă la data actuală grilele de ventilație, acestea se vor monta în prefabricate de beton ce se vor construi special în acest scop. Chiar dacă executantul a omis crearea unui gol (ventilație) la turnarea betonului, acesta nu afectează cu nimic prețul de cost al apartamentului.

vicepreședinte,
Ciupagea Gabriel

Cine i-a facilitat activitatea?

Am citit cu stupefacție în ziarul «România liberă» din ziua de 21 octombrie 1973 cazul «patronului» Dorel Văduva, care își organizase o adevărată rețea de discoteci pe litoral, controlînd (redau din ziar) «...ca un autentic patron, toate discotecile de la Mangalia la Mamaia!»

Ca om cinstit și realist, mă întreb cum de a fost posibil și sub oblăduirea cui a activat acest escroc la scară mare, sfidînd toate legile statului nostru socialist, reușind să «agoniseacă» două limuzine — Citroën și Alfa Romeo!

Citesc și nu-mi vine să cred că într-o țară în care echitatea socialistă este un principiu de viață, în care «fiecăruia i se dă după munca sa», se mai găsesc oameni care, puși și plătiți de stat pentru a-i aplica legile, i-au numărat lui Văduva, OFICIAL, 500 lei pe zi!

Dar pentru ce? Pentru organizarea de fonobaruri, în care, el și trupa lui revindeau biletele de intrare, vindeau benzi de magnetofon, prezentau proiecții de diafilme obscene? Credeți-mă, cînd scriu aceste rînduri, îmi tremură mîna! Dar dumneavoastră, cei care l-ați ajutat să parvină, numărîndu-i în palmă 15 000 lei lunar, nu v-a tremurat conștiința?

Înmulțiți-mi această întrebare, în contextul muncii eroice a oamenilor cinstiți din România, sînt sigur că «patronul» Văduva nu a putut escroca întocmai ca în codrii Vlăsiei, fără să fi fost ajutat, «înțeles» de cineva!

De aceea aș vrea să se facă public numele acelora care i-au facilitat lui Dorel Văduva fabuloasele cîștiguri.

Geo Ciolcan
București,
Aleea Macaralei nr. 9,
bloc O-24, sc. 3, et. 3, ap. 40

Un loc unde să ne strîngem și să ne recreăm

Sîntem un grup de tineri, locuitori ai comunei Sântamaria-Orlea și am dori ca la pagînile «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» să punem unele întrebări forurilor competente în legătură cu două probleme de interes comun din localitatea noastră.

Fiind tineri, am dori să avem un loc unde să ne strîngem și să ne recreăm după orele de serviciu, să nu facem dramul pînă la Hateg pentru un film sau un spectacol. Să avem și noi o sală la cămînul cultural ca lumea, nu doar să stăm în sala bibliotecii, și așa destul de mică, și să privim la cîte o pereche cum joacă șah sau table.

Am întreba Consiliul popular de ce în localitatea noastră, care este totuși centru de comună, nu s-a luat nici o măsură în legătură cu cămînul cultural?

O altă problemă pe care am dori să o arătăm este aceea a castelului de la noi din localitate. Fostă proprietate a unor latifundiari, menționat în ghidul turistic al județului nostru ca monument de arhitectură, a fost sediul al I.B.S. din localitate. Am vrea să întrebăm cine se face răspunzător de devastarea (că numai așa se poate numi) acestuia? Fiind un bun al tuturor, considerăm că și I.B.S. are o parte de răspundere pentru felul cum l-a gospodărit. Ce impresie produce asupra unui turist starea deplorabilă a clădirii?

Sabin Ionescu
în numele unui grup de tineri
din Sântamaria-Orlea

Nu vreau să invinuiesc pe nimeni, dar unde-s banii?

În luna august 1972, mă aflam internată în sanatoriul Azuga, județul Prahova (operată, eram în ghips, imobilizată la pat) și fiind pensionară așteptam ca de obicei să primesc pensia. Ceea ce nu s-a întîmplat. Am sesizat Oficiul de asigurări sociale–Timiș de mai multe ori, dar nimic. În lunile următoare am primit pensia în mod normal.

Am ieșit de curînd din spital și vreau să-mi recapăt pensia restantă. M-am adresat Oficiului P.T.T.R.-Bușteni. Prin adresa nr. 219, din 2 noiembrie 1973, îmi face cunoscut că mandatul poștal 6590 — valoare 604 lei — a fost refuzat de sanatoriul Azuga (de ce? doar eram acolo din aprilie) și rambursat Oficiului de asigurări sociale–Timiș la 23 octombrie 1972. Acesta confirmă primirea mandatului refuzat, dar pe baza cererilor mele (și erau destule la număr), îmi retrimite pensia care însă n-a ajuns nici azi la destinatar. În baza borderoului nr. 396 din 8 noiembrie 1972 — ea figurează achitată la Oficiul de asigurări sociale și pensii. Mă întreb cum și în ce fel. Eu n-am primit-o. Și iar mă întreb cum un mandat poștal din luna august poate fi refuzat și restituit tocmai în luna octombrie nu după trei zile cum e normal.

Eu, banii nu i-am primit. La Oficiul de asigurări sociale și pensii figurează achitată pensia mea din luna august 1972. Cui, mă întreb?

Nu vreau să invinuiesc pe nimeni, dar unde-s banii?

Maria Crețu
Sînnicolau Mare, bloc S.M.A.
Șos. Timișoarei nr. 1

Tocmai invers

Deși despre situația cazării în hoteluri s-a mai scris în coloanele revistei, vin și eu cu o completare: ar fi de dorit ca în Capitală să existe 4-5 hoteluri, fie și de categoria a II-a, în care accesul să fie admis numai delegaților din provincie, care la recepție, pe lîngă buletinul de identitate să prezinte și ordinul de deplasare cu vizele de rigoare. Ar fi bine, legat de această situație, ca inspectori competenți să verifice mai des felul cum își desfășoară, sau mai bine-zis cum nu-și desfășoară, activitatea personalul hotelurilor din Capitală. Este pur și simplu un chin să intri în posesia unui pat. Numai după ce strecori eventual un 25 de lei în buletin sau promiți un cadou, mai există speranțe. Recepționerii sînt aceia care ar trebui să fie la dispoziția clienților, dar este tocmai invers, nici măcar nu se deranjează să dea un telefon la un alt hotel pentru a vedea dacă dispune de locuri. Foarte «amabili», te îndruma să-ți încerci norocul în altă parte, dar despre această problemă s-ar mai putea scrie pagini întregi...

Ștefan Mureșan
salariat la C.C.H. Deș-jud. Cluj

Poștașul nu poate face față

Deși ne aflăm la o distanță destul de mare de București consider că aceasta nu trebuie să constituie un motiv pentru ca presa centrală să sosească cu întîrziere de o zi în sat.

Aflat la 14 km de orașul Huși, satul Oțetoaia, împreună cu satele Broscoșești, Focșa, Condrea și Răducani sînt deservite de un singur poștaș. Acesta trebuie să meargă pînă la oficiul poștal Stănilești, aflat la o distanță de 6 km, de unde ridică presa venită cu o zi în urmă la ora 14, cu autobuzul I.R.T.A. Deoarece distanța dintre satele aflate în sectorul lui este de cîteva zeci de kilometri pe drum de țară în lunca Prutului, el abia are timp să distribuie poșta în Oțetoaia și Focșa într-o singură zi. Același poștaș aduce poșta și la agenția Lunca Banului, reședință de comună.

Consider că ar fi mult mai bine dacă presa centrală ar fi transportată cu o mașină a poștei. Direcția județeană de poștă Vaslui, care cunoaște situația, întîrzie să ia măsurile ce se impun.

Virgiliu Firescu
sat Oțetoaia, com. Lunca Banului
jud. Vaslui

Agregate cu compresor

Urmare avizului din pagina 33 al nr. 42 din revista Flacăra privind «Se mărește familia Frigero» fac următoarea propunere tovarășului director al fabricii de frigidere Găești, ing. Tomi Nuță.

Să se fabrice în serie mare — în numar de zeci de mii — agregate-frigidere cu compresor adaptabile special pentru frigiderele Fram cu absorbție — existente în bună stare în număr însemnat la populația țării și care pînă una-alta ar dori să aibă și ei —5-10 grade frig.

Sînt încredințat că pe lîngă succesul noilor Frigero, se va avea un deosebit succes cu fabricarea agregatului ce-l propun și care poate să nu coste foarte mult.

Marcel Alcalay
București,
șos. Olteniței 77 bloc G-6 ap. 24

Mereu aceleași reclame

Îndemnat de marea audiență pe care o are revista «Flacăra» vă scriu despre cîteva probleme, în speranța că un exemplar din cele 160 000 va ajunge în mîna celor interesați.

1. Că nu se prea respectă programul de TV în general, mai înțeleg, dar ce se întîmplă că nu se respectă de obicei planificarea de luni a anchetei TV în special, nu mai înțeleg.

2. Pe lîngă faptul că reclamele de la TV sînt așa cum sînt, mai au și o durată care de multe ori este exasperantă, aceasta poate, fie că ne cred cei care le-au «produs» pe noi telespectatorii țari de cap de nu putem înțelege în cîteva imagini ce se urmărește, fie că se caută — și asta este — să se obțină un drept de autor mai substanțial (vezi de cîte ori cască individul cu țigara de la care ia foc apartamentul sau de cîte ori se umflă și dezumflă manechinele din scena în care cetățeanul își face haine noi, ambele pe problemă de ADAS).

În afară de aceasta, numai de ADAS și Loz în plic avem nevoie? Cred că ar fi la multe altele de făcut o reclamă ingenioasă și nu să se cheltuiască fără rost niște bani pentru unele lucruri pe care le găsim la fiecare colț de stradă și să-i văd și eu pe cei care spune că nu a auzit de loz în plic.

Radu Enculescu
Drobeta-Turnu Severin
bd. T. Vladimirescu nr. 143

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

Munca noastră este umbrită de abaterile maistrului

Mă numesc Barb Emil, sînt de loc din județul Alba, locuiesc la Hunedoara, strada George Enescu nr. 1, ap. 19 și lucrez de 17 ani în Combinatul siderurgic Hunedoara, ca muncitor la secția expediții.

De 17 ani nu am avut nici o absență nemotivată, nici o abatere, de mai multe ori am fost fruntaș și evidențiat, dar munca oamenilor harnici și cinstiți este umbrită și batjocorită de către maistrul principal Badea Cornel. A făcut și face numai abuzuri în serviciu în toate direcțiile, au fost făcute mai multe reclamații împotriva lui, dar tocit au fost mușamalizate prin relațiile pe care și le-a făcut.

— În serviciu face abuzuri în livrări, expediind sute de tone de oțel în plus la unii beneficiari, creînd în felul acesta sute de tone restante la zeci de beneficiari, obligîndu-i să nu-și poată realiza planul.

— Insultă, injură și chiar bate oamenii în serviciu.

— Face chefuri de mii de lei, a fost la dezalcoolizare, dar s-a apucat din nou de băut.

— Cere bani cu împrumut și nu-i mai restituie.

— Prin faptul că ponderea cea mare a realizării planului de transporturi marfă I.T.A. Hunedoara o are în C.S.H. și dacă șoferul nu-și găsește personal încărcătură, nu are ce lucra și ce cîștiga, maistrul Badea Cornel nu acceptă să se încarce nici o mașină dacă șoferul nu-i plătește cel puțin 25 lei de fiecare cursă. În această privință sînt mai multe reclamații adică declarații date de șoferi la miliția din Hunedoara, în care arată că dacă nu plătesc nu sînt încărcați și nu pot munci.

— Anul trecut muncitorul Cionadi s-a accidentat în timpul muncii, nu i s-au întocmit forme de accidentare; a stat bolnav acasă mai mult de o lună, timp în care a fost pontat normal la lucru. Acest caz a fost reclamat, dar a fost mușamalizat.

— Din data de 18 și pînă în 24 VI în timpul cît era la București maistrului Badea i s-a scos certificat medical; în lipsa lui i s-a făcut cerere de concediu ca omul să fie legal, iar el se distra în Capitală.

Sînt numai o parte din abuzurile făcute de acest maistru.

În luna decembrie 1972 am fost la Comitetul P.C.R. pe uzină, unde am arătat abuzurile acestui maistru, dar nu s-a luat nici o măsură.

Emil Barb
Hunedoara

Răspunsul Comitetului județean Hunedoara al P.C.R.

Problema sesizată în scrisoarea nr. 1196 adresată redacției revistei «Flacăra» de către tovarășul Barb Emil salariat la C.S. Hunedoara a făcut obiectul unei cercetări de partid și administrative care s-a soldat cu următoarele măsuri:

— Excluderea din rîndurile membrilor de partid a lui Badea Mihai Corneliu;

— Sancționarea cu «vot de blam» a tovarășului Țiu Nicolae, șeful secției expediții;

— Sancționarea cu «mustrare» a tovarășului Brânet Abel, secretarul organizației de bază;

— Certificatele medicale nu au fost plătite întrucît s-a constatat că au fost eliberate ilegal.

În continuare se vor lua măsuri corespunzătoare și pe linie administrativă pentru întărirea disciplinei în cadrul acestei secții.

Nu s-a putut sta de vorbă cu semnatarul scrisorii fiind în spital la Pitești, în urma unui accident de mașină în care călătorea de la Hunedoara la București.

activist la Comitetul județean P.C.R.
Neagoe Minică

Cred că sînt în asentimentul iubitorilor folclorului

Îmi place să citesc articolele din «Flacăra» care-i critică pe aceia care ciuntesc sau modifică portul nostru popular. Aceste costume (indiferent de zona de care aparțin) se păstrează din vremuri îndepărtate.

Mi-a fost dat să văd atît în poze, cît și la televizor, formații prezentînd jocuri și cîntece originale, specifice zonei din care sînt culese. Dar am văzut și fete care caută să poarte costume populare după moda anului (cu mini-jupe), făcînd să nu mai fie costume populare în adevăratul sens al cuvîntului. Să nu mai vorbim despre încălțăminte sau despre machiaj.

Pe de altă parte, cîntecele specifice unei zone nu se cîntă exact cu dialectul din acea parte. De exemplu, dacă se cîntă ceva din părțile Moldovei se folosesc cuvinte muntenești (poate că sînt mai fine).

Aș propune să se interzică de către comitetele de cultură și educație socialistă din fiecare județ ca fiecare să poarte costumele populare cum vrea.

Cred că sînt în asentimentul multor admiratori ai folclorului nostru. Sper că nu o să fiu considerat un am căruia nu îi place moda timerească, dar aș vrea ca portul și cîntecele populare să nu fie știrbite.

Mihai Croitoru
Cornișa Bistriței,
bloc 25, ap. 4
jud. Bacău

strada

păcălit

Mă întîlnesc pe stradă cu un amic. Am o poveste, îmi spune. Îmbrîncit în toate părțile de mulțimea de pe stradă, solidar cu ea și opunîndu-mă în același *timp mișcării ei brutale și dezordonate*, ascult. Ceva spus de cineva care a auzit de la altcineva ceva. Ieri, toarce amicul în urechea mea, două fete de la restaurantul Parc (la voi, la Bacău) vorbeau despre grătarul ce se va deschide mîine în oborul de vite și aveau numai cuvinte de laudă pentru mititeii care se vor frige acolo. Sînt, spuneau ele, din cea mai bună carne rămasă de ieri și alaltăieri prin ciorbe, supe și tocane. Se spală, se mai fierbe, se mai amestecă iar cu ce a mai rămas prin frigider și ies mici buni și gustoși nu ca ăia de-i face de proaspeți din zgîrciuri de oaie. Da, tu, spunea cealaltă, ai dreptate, da' să nu pui gura pe ei, tu. Fugi de-aici, tu, de ce să nu pui gura? Pui, tu, da' numai unde trebuie! Și rideau fetele, foarte bine dispuse dacă se poate spune așa. N-am crezut, face amicul, cioace de-ale lor din branșă, cum o să permită controalele sanitare așa ceva! Dar azi dau de alta: aud că un responsabil de localnță mănîncă ciorbă de perișoare făcute tot așa, se intoxică și mai să moară. Asta o povestea plin de indignare cumnatul lui. Domnule, spunea el, nu poți lăsa neconsumată carnea care rămîne, nu? doar n-o să lași să ți se împute ție carnea asta, dar nu-i înțeleg pe porcu' ăla care tocmai *lui* i-a dat să mănînce de-*acolo*?! Indignarea lui era sinceră, era vorba de neamul lui, ce te faci dacă moare! Bine, domnule, dar ceilalți pot mînca? Dar nu înțelegi, domnule, vrei să-i împute lui cumnatu-meu ce nu consumă altu'?

Deh, mi-am spus după ce a plecat amicul, n-o fi dracul chiar atît de negru, mai exagerează colegul. Și la urma urmei cine-o fi el că aude ce vorbesc fetele de la bufet și restul, ia mai lăsați-mă în pace cu nemulțumirile voastre! Am zis și am uitat. M-am urcat într-un avion și am ajuns la Baia-Mare. Oraș ieșit din pămîntul aurifer al Maramureșului, unde am văzut cel mai frumos edificiu public construit la noi în ultimii treizeci de ani: Palatul politic-administrativ, cum spun localnicii. Dar nu despre asta vreau să vorbesc acum. Lucruri hazlii și nu prea importante se dau de-a dura, fac tumbe, îmi arată limba și-mi pun coarne cu două degete. Așadar, la Baia-Mare. Numai cine nu a ajuns aici cu avionul de la București nu știe cît de ușurat și plin de încredere în soarta lui calcă pe pămînt cetățeanul după ce a coborît din problematicul aeroplan. Sînt la restaurantul «Ignișa», abia ajuns pe calea aerului ca persoanele foarte importante, mi-e foame, fac pe dracu-n patru să mă simt bine. În seara asta nu am nevoie de prea mult. Cum grătarul nu este gata cer trei mici, o halbă de bere, pîine. Fata care servește este atentă, halatul curat. Nu am timp să privesc interiorul rustic, că fata a și adus micii. Stilul meu urmează, cum se vede, dispoziția mea de atunci, este vesel, aproape umoristic. Rupt de foame mușc dintr-un mic. Nu se poate mesteca. Sgîrciuri, fibre lungi, lemnoase, n-o fi tocătura despre care îmi vorbise amicul? Vreau s-o dreg cu un cartof prăjit. Nu se poate. Cartofii au fost prăjiți cu multe ceasuri în urmă, sînt încălziți în ulei rînced, arși, negri. Berea? Iei o gură și scuipi, așa cum se vede la fiim cînd un soldat ostenit dă peste cap un ulcior cu apă clocită. Bine, spune fata, responsabilul lipsește și numa bucătăreasa-i vinovată, da' vă aduc alți cartofi și fripturi bune. Aduce și arată la toată lumea o bucată de carne de porc, proaspătă, frumos tăiată pentru o friptură bună. Aduce și cîteva felii de cartof. Sînt proaspete, în clipa asta prăjite, o minune. Nu trec cinci minute și fata, numai zîmbet, aduce friptura și cartofii. Extraordinar, cînd s-a făcut totul fiindcă în timpul ăsta abia dacă ar fi avut timp să bată carnea și să taie cartofii. Dar sînt flămînd. Fata zîmbește și așteaptă laude. Pe bună dreptate: friptura e rece (nici măcar încălzită), cartofii tot cei de adineauri, așezați cu partea nearsă la vedere. Responsabilul nu este de găsit, nu are nume, iar șeful de sală (numeni nu știe cum îl cheamă), un bărbat amabil, spune nu vă supărați, va aduc eu îndată alta proaspătă și bună. Încă o păcăleală? Achit ce n-am mîncat, adică trei mici, pîinea, berea, o salată de sfeclă roșie 16,30 lei, păstrez nota de plată cu ștaiera oarecum respectuoasă a fetei. 11 octombrie 1973. Îmi pare rău că vă plictisesc aici cu lucruri pe care le cunoașteți de mult.

George BĂLĂIȚA

starea vremii în săptămîna viitoare

frig, ninsori, polei

În săptămîna ce urmează, vremea se va menține rece, cu multe nopți friguroase.

Datorită unor convergențe de curenți aerieni, ce vor avea loc deasupra teritoriului nostru, cerul va fi noros sau mai mult acoperit în jumătatea de sud a țării, iar ninsorile vor fi frecvente.

Pe scurt, în intervalul 9-15 decembrie vor predomina frigul, ninsorile și umezeala, ceea ce în domeniul vestimentar și sanitar ar însemna: palton, cizme și gutural.

Între 9 și 11 decembrie va fi intervalul cel mai aspru al săptămînii, din cauza intensificării crivățului în Cîmpia Dunării. Vor cădea ninsori, iar pe alocuri, în Dobrogea, și lapovițe. Pe unele suprafețe, din sud, ninsorile vor fi viscolite. Temperatura va scădea, noaptea, pînă la —10° în sud și pînă la —18° în nordul extrem al țării. În timpul zilei, temperatura se va menține sub 0.

Între 12 și 15 decembrie se va produce o înnoinare a vremii începînd din nord către sud. Deși temperatura va crește ușor și treptat, vremea va rămîne închisă și umedă, cu cer acoperit și cu ninsori, relativ abundente, în toate ținuturile. Unele din aceste ninsori se vor transforma, local, în zona de cîmpie și de deal, în lapovițe și ploi izolate, care vor depune polei destul de gros și periculos pentru circulația rutieră. Vîntul va slăbi și odată cu potolirea lui, ceața va începe să se formeze seara și dimineața.

În ultima zi a săptămînii încălzirea va deveni sensibilă în partea de sud-vest a țării.

TOPOR

starea comerțului

dreptatea cetățeanului dudu carolică

Corul din care face parte Dudu Carolică, elev la «profesională», avea înregistrare la radio și dirijorul, care știe să se poarte cu copiii, fiind deputat de stradă, le-a spus coriștilor: Toată lumea vine în hainele bune pentru că vă controlez și în urechi. Lui Carolică i-a plăcut ideea și a scris acasă de unde a primit bani de pantofi.

— De o sută opt lei pantofi, a cerut cumpărătorul Carolică.

— N-avem, a zis vînzătorul, un bătrînel în ghete cu talpă de cauciuc, coborînd scara de lîngă rafturi. N-avem numere mici, a precizat, privindu-i pe deasupra ochelarilor pantofii de «profesională». Apoi, în magazia unde intrase, Carolică l-a auzit spunîndu-i unei fete probabil: treci și caută 281, ori nu mai văd eu, ori a dispărut. Hai fato, lasă mîncarea acum!

În fața bătrînelului care venea în spate apăru o fată cam de vîrsta lui Carolică, urcă scara fără să-l privească pe băiat și zise de sus: nu mai vezi matale; scoase o cutie de carton dintre rafturi și o aruncă vînzătorului. Carolică își dădu seama că se înșelase și că fata trebuie să fi fost mult mai în vîrstă fiindcă vorbea răgușit și tare.

— Da' de care aveți, insistă Carolică, ridicînd de pe podea papucul domnișoarei vînzătoare pe care îl așeză pe raft. Fata se descălță și de celălalt papuc și coborî numai în ciorapi.

— Ce se vede în vitrină, răspunse vînzătorul.

— Păi în vitrină aveți și de o sută opt lei. Fata ajunse jos cu un pachet sub brat, își încălță papucii, desfăcu hîrtia și zise: — Ăștia îți plac?

Bătrînelul intră din nou în magazia de unde ieșise cu fata, ducînd cu el cutia, și Carolică rămase singur cu vînzătoarea. Pantofii îi veneau. A mai dat ceva și din bursă, iar spre cantină a plecat cu pantofii noi. Povestește: Ce-am mers? Cam de-aicea pînă la colț și talpa făcea lipa-lipa, lipa-lipa. Norocul meu că n-aruncaseem bonul.

— N-avem voie să-i schimbăm, zise vînzătorul cu părere de rău. Îi lași la noi, facem o chitanță și fabrica va decide dacă îi poate repara sau îți trimite altii noi. Vino peste două săptămîni.

În magazin mirosea a mașină și a lac. Carolică n-ar mai fi plecat de-acolo, atîția pantofi noi, iar el rămăsese și fără bani și fără pantofi. Plecă cu o hîrtie pe care scria: Chitanță

Teodor Buga, directorul adjunct al direcției comerciale din județul Prahova, lucrează de 15 ani în comerț. Om de meserie fiind și comunist, cădem de acord că, omenește vorbind, comerțul socialist a atins maturitatea necesară pentru a-și asuma integral responsabilitățile în fața cumpărătorului și de a nu mai servi drept paravan unei industrii care nu se mai află de mult în situația de a fi protejată ca la începuturile ei. Pantofii sînt numai un exemplu. La fel stau lucrurile cu alte produse. Unele fabrici, spune Teodor Buga, sînt sincere și spun: o marfă vîndută înseamnă producție realizată. Dacă vine înapoi, ca să o luăm în evidență trebuie să recurgem la zeci de formalități. Altele însă, cum e Fabrica «Progresul» din București, resping orice dialog: există instrucțiuni, spun șefii ei, să le respectăm. De unde se vede că instrucțiunile îi apără pe cei slabi, adică pe cei care nu-și fac datoria «Dar, bune cetățeanul Dudu Carolică, eu sînt și mai slab și mai sărac decît Fabrica «Progresul» și n-am angajat nici jurisconsult.»

Nicolae CRISTACHE

principii și năravuri

cine strîmbă din nas?

Mă aflam — zilele trecute — într-un magazin din plin centrul Capitalei. Doi tineri — recent căsătoriți, după cum îi mărturisiseră vînzătoarei (și se va vedea, numaidecît de ce era necesar să facă asemenea... confesiuni la tejghea) — insistau, cînd mai cu binișorul, cînd mai apăsat, să li se schimbe serviciul de ceai primit în dar la nuntă, fiindcă primiseră două servicii absolut identice.

— Am mai căpătat și alte «dublete», însă de valoare mai mică, le-am făcut și noi cadou altora, că «dar din dar se face rai», însă cum sîntem tineri, și cu gospodăria la început, nu ne dă mîna să fim chiar atît de darnici.

«Evident» (e limpede de ce-i în ghilimele) n-a fost posibil ca serviciul de ceai să fie schimbat. După plecarea însurăților, am stat îndelung de vorbă cu responsabilul magazinului și, iată, este rîndul lui să treacă la... mărturisiri:

— S-o recunoaștem deschis, «inovațiile» în domeniul metodologiei comerțului sînt minime (deși există un institut specializat). Cîteva case de comenzi (alimentare), o altă îndrăzneață și eficientă formulă la o uzină bucureșteană, în care muncitorii pot comanda din timp ceea ce vor să cumpere, găsind totul gata pregătit, ambalat, la ieșirea din schimb... dar cu o floare nu se face primăvară. Îmi îngădui să afirm că, actualmente, în general, grîul s-a ales de neghină, sînt printre noi destui oameni cu talent comercial, cu idei, dificultatea începe de acolo de unde trebuie găsite formele concrete de punere în practică a acestor idei. De exemplu, vedeți, apropo de dialogul la care ați asistat, al tinerilor căsătoriți cu vînzătoarea, am o idee, o propun — prin dumneavoastră — public celor în drept. Ce-ar fi să se deschidă, experimental deocamdată, în cîteva mari magazine din București și alte orase ale țării, așa-zise «liste de daruri». Mai concret: statul nostru, societatea românească încurajează și sprijină constituirea familiilor tinere. De ce noi, cei din comerț, n-am căuta și n-am găsi o serie de măsuri care să vină tocmai în întîmpinarea celor arătate mai înainte? Dacă cei doi tineri pe care i-ați întîlnit la tejghea ar fi anunțat, normal și civilizat, atunci cînd și-au făcut invitațiile la căsătorie, că *lista lor* de căsătorie este deschisă la magazinul X, nimic mai simplu decît ca invitații să fi *venit anume la magazinul X și, consultînd* ce anume a fost deja cumpărat de către alții pentru tînăra familie, pe cale de-a fi constituită, să aleagă, în limitele sumei pe care sînt dispuși s-o cheltuiască, un obiect care să completeze realmente «zestrea» noilor căsătoriți.

Eu aș merge cu gîndul și mai departe: în întregul sistem al cumpărăturilor în rate aș acorda (în primul an de căsătorie) un regim special tinerelor familii (să zicem dublarea numărului de rate obișnuit). Dar am mai cules și de la alții idei («năstrușnice» doar pentru cei care n-au parcă altă ocupație — și calificare — decît să... strîmbe din nas): un taxator de autobuz din Ploiești sugerează «diversificarea» biletelor, fiecare «preț» să corespundă unei culori sau măcar unor forme diferite (pătrate, dreptunghiulare) — detaliu important pentru «orele de vîrf». Altcineva afirmă: «Chiar dacă aplicăm o idee isteață și practică uneori și renunțăm rapid, nejustificat la ea» (adică: de ce nu mai există abonamente la cinematografe?!). Sau (propunere): la Administrația financiară să se renunțe la completarea a două formulare cu absolut aceleași text, unul la ghișeu, altul la ghișeul C.E.C. din incinta aceleiași instituții...

Etc. etc. etc.

Mihai STOIAN

unde ne sî costumele

Costumele din fotografii sînt din Argeş, ţinutul Pădurenilor, Gorj, Suceava, Salişte, Vlaşca.

Mai precis au fost. Costumele au fost adunate cu mulţi ani în urmă din regiunile mai sus-amintite şi acum se află în miraculosul depozit al Muzeului Satului. La acesta apelează, cînd e nevoie, fie televiziunea, fie studioul **Sahia,** fie revista **Flacăra,** fie chiar ţăranii înşişi.

Pentru că, după ce a examinat cu un ochi de vultur rugămintea noastră de a oferi publicului cititor imaginea autenticelor costume româneşti, directorul septuagenar al Muzeului Satului a aprobat-o cu strîngere de inimă. Prea des sînt scoase şi expuse la soare aceste minunate piese vechi, ele se pot uşor deteriora, altele la loc se pun greu sau nu se mai pot pune deloc, ţăranii şi le-au înstrăinat. Odată, pentru o filmare în Munţii Apuseni, ne povesteşte în continuare Gheorghe Focşa — el însuşi un adevărat urmaş falnic şi demn al acelui neam de bărbaţi care, de fapt, nu îmbătrîneşte niciodată — a trebuit să scoată costumele din lazile depozitului ca să îi îmbrace autentic pe ţărani, la ei acasă nu prea au mai găsit cu ce. La un interval relativ scurt de la înfiinţare, Muzeul Satului dovedeşte, din păcate, dar nu pentru el, că denumirea îi este foarte proprie, din moment ce piesele sale de artă au devenit unicate, chiar dacă nu poartă semnături celebre. Numai că autentic înseamnă şi arta de a potrivi piesele de îmbrăcăminte, depozitate după criterii utilitare, conform tipicelor străvechi ale portului popular. «Singura capabilă să aranjeze cum trebuie un port pînă în cele mai mici detalii este Elena Secoşan (la dînsa am apelat şi noi pentru a superviza costumele din grupajul nostru — n. red.). Ştie aproape tot despre costumul popular» — ne spune muzeograful Dan Antonescu.

Elena Secoşan are însă peste 70 de ani. Deşi răspîndeşte cu seninătate în jur ştiinţa pe care o deţine, fosta elevă a lui Gusti rămîne, după cum am văzut, totuşi singura.

Începem oare să avem de-a face, cînd e vorba de arta costumului popular, numai cu unicate? Asta ar însemna ceva mai mult decît poluare, prevestind parcă semnele dispariţiei. Şi la o privire superficială s-ar părea că e firesc să se întîmple aşa într-un moment cînd oraşul îşi întinde tentativa lui civilizatoare pînă adînc în munţi. S-ar părea că şi noi, urmînd calea dezvoltării industriale, vom avea de împlinit destinul altor naţiuni care şi-au dus treptat arta populară în muzee, impunînd pieţei un model, dacă nu alterat, cel puţin foarte simplificat, al costumului tradiţional.

Această afirmaţie are parţial, la noi, o susţinere faptică. Vă rog, stimaţi cititori, să comparaţi aceste superbe costume, care reprezintă spiritul nostru autentic de creaţie, cu costumaţia păpuşelelor «regionale» expuse în tutungerii şi în **Shop**-uri.

t
e altădată?

Fotografii de Elena GHERA

Dar, din fericire, afirmația anterioară nu acoperă totuși o realitate. La concurență, nu cu prostul-gust comercial, asta este altă problemă, ci cu avantajele ustei de nailon, fota, vilnicul și catrința demonstrează o miraculoasă vitalitate. Nu numai în nordul Maramureșului, unde și copiii sînt îmbrăcați după tipic, în zadii, și încălțați în opinci cu obiele, dar și în Muscel,și în Vrancea,și în ținutul Pădurenilor. Nu-i mai puțin adevărat că în ultimul timp, orășenii au îndrăgit cojoacele de oaie, iile bogat brodate și țesute din subțire fir de pînză topită. Aprecierea orașului,configurată într-o imensă cerere de obiecte de artă populară și de îmbrăcăminte, să fi determinat industria prostului-gust, materializată prin invazia iilor de nailon brodate poate la mașina de cusut, sau a fustelor și vestelor din catifea neagră pe care se răsfață cele mai stupide desene de struguri sau flori, nestilizate, dar realizate din paiete,sau mărgeluțele cele mai sclipitoare și violent colorate? Faptul că pe acestea le găsim destul de frecvent dacă nu în vitrinele magazinelor de la oraș, în rafturi, înseamnă un periculos pas spre derutarea gustului creatorului original de artă populară. De curînd,am întrebat o țărancă de la Săpința, care își expusese pe gard cîteva cergi albe, roșii și vărgate negru și roșu pe alb, de ce își strică obiceiul vopsind frumusețe de țesătură, în roșul acela strident pe care îl vedem purtat și prin orașe. Răspunsul a venit oarecum jenat, ascuns între o ridicătură de umăr și un zîmbet într-o parte «pentru că se vînd bine... Dar adevărat este că ale noastre sînt cele vărgate».

De multe ori, aceste obiecte «ale noastre» sînt ascunse bine într-o ladă de bunică. Și bunica nu le arată decît celor ce știu să se apropie cu vorbe meșteșugite de sufletul ei. După îndelungi tratative, muzeografii de la Muzeul Satului, sau alți amatori de autentice valori de artă populară, izbutesc s-o convingă pe bătrîna resemnată în *obiceiurile ei să nu se îngroape în minunatul ei costum.*

Bătrînele nu au totuși foarte multe motive de decepție. Cel puțin unele dintre ele. Există de cîtva timp un obicei: în cadrul organizației pionierilor, așanumitele albume-ștafetă. Într-unul din acestea, la Baia Mare, am văzut modele vechi, culese de fetițe de 13-14 ani de la bătrîne care au împlinit 140 și chiar 150 de ani. Fetele de la *liceul din Tîrgu Lăpuș* au umblat prin sate și s-au întors cu motive de ie sau de brîu, pe care le-au lipit pe o foaie de album și sub care au înscris cuminte cîteva date, ca de pildă: **Pana primăverii,** Ariana Marian, cl. a VII-a, reproducere după model cules de la Anuca Pompa, Libotin, 140 de ani.

Mai există și astăzi obiceiul ca în unele sate, chiar în cele din jurul Bucureștiului, femeile să coasă în lungile seri de iarnă. Pentru această nădejde a noastră, oferim spre cunoaștere sau reamintire, fascinantele noastre costume de altădată.

Rodica POP

Geo Dumitrescu

Rodica Sanda Tuțuianu

Ilie M. Stan

elegie

Amintirii lui LABIȘ

Fără grai se-ascunde plînsul
Dedesubt în rădăcini

Pentru viața Căprioarei
Vreme au tot mai puțini

Iar de-asupra cresc ușoare
Ierbi pe care le cutreier

Pentru moartea Căprioarei
Rar mai plînge-n somn un greier

Și în munții de aramă
Făt-Frumos și-ascunde murgul

Peste visul Căprioarei
Cade amurgul.

Teodor Vasilache

... cu muzica eternă

-- închinare --

Ce greu e să cînți Patria cum ai sui pe cer
cu brațele cohorte de lucruri mult visate
cu munții grei pe umeri, cu largi cîmpii pe spate,
tu însuți atîrnînd de-o creangă în ether.
E-o muncă între munci ce face ciocîrlia
ori ce-au făcut prin vremi păstorii acestui neam
care pe guri de rai cîntară România,
ei înșiși legănați de-un rîu etern, de-un ram...

Victor Rebengiuc

Dan Tufaru

Sabin Bălașa

Ion Marinescu

Recită Florian Pittiș

cum a fost (12 și 13)

Roșu, Negru și Gil Dobrică!

Erika Josza și Carol Horvath

Florin Piersic

Irina Loghin și Benone Sinulescu

Fotografii de
I. PREDOȘANU
R. CONSTANTINESCU

Cenaclul Flacăra a ținut să marcheze reluarea ședințelor sale obișnuite de lucru printr-o prezență deosebită: poezia lui Geo Dumitrescu. Aflînd cu bucurie acest lucru, și cu întîrziere uimită faptul că este membru fondator al cenaclului, Sabin Bălașa a dorit să-l omagieze pe Geo Dumitrescu, expunînd în sala din strada Slătineanu cîteva din splendidele sale tablouri. Cu toate acestea, ședința din seara de luni, 3 decembrie, a început nu sub cele mai bune auspicii, fiindcă publicul foarte numeros, venit să se-ntîlnească pentru cîteva ore cu poezia lui Geo Dumitrescu și pictura lui Sabin Bălașa, a dat vădite și stinjenitoare, uneori, semne de impacientare *aflînd că Antologia Flacăra* se va desfășura de-abia în a doua parte a ședinței. Așa se face că poeziile citite de *Teodor Vasilache* și *Ilie M. Stan* în prima parte a ședinței au fost ascultate și comentate cu mai puțin interes decît ne așteptam. Simțind pulsul sălii și luînd cunoștință de cele discutate pînă la sosirea sa în sală, Adrian Păunescu a ținut să spună despre cei doi poeți: *Teodor Vasilache este un poet remarcabil, dar îi lipsește și lui, ca și altora, mediul literar. De aceea simte nevoia de a fi continental, mondial. Ilie M. Stan e mai stîngher cu uneltele poetice dar mai direct și de-aceea, poate place mai mult.*

Emoționat, avînd în față o sală rece, Nicu Vladimir a cîntat crispat, nereușind să confirme lucrurile foarte bune care se spun despre el.

În încheierea primei părți a ședinței au fost comentate tablourile lui Sabin Bălașa. A fost momentul din care seara a devenit ceea ce ne-o doream: un regal. Despre tablouri, despre pictor, s-au spus lucruri mari, care nu se spun decît o dată în viață *(Îl iubesc pe Sabin Bălașa ca pe un sfînt.* Ion Șerban Drîncea), au fost reamintite lucruri paradoxale *(Sabin Bălașa, pictorul foarte cunoscut și iubit, n-a avut pînă acum o expoziție personală!* Romulus Balaban). Actorul Ion Marinescu i-a surprins pe cei care-l cunosc mai puțin cu o fină analiză, aproape eseistică *(Sabin Bălașa este un pictor despre care trebuie să vorbești singur, adică numai despre el, pentru că nu poate fi înregimentat. Niciodată nu am întîlnit în pictură senzualitatea și puritatea unite atît de subtil),* iar Dinu Săraru ne-a reamintit cu tristețe că Sabin Bălașa n-a reușit (încă?!) să-și vadă unul din marile sale proiecte realizat *(Sabin Bălașa ar fi dorit să facă din decorarea noului Teatru Național din București o Capelă Sixtină a spiritualității românești).*

Antologia Flacăra a fost prefațată de Adrian Păunescu. *(Dacă ar fi fost numai și numai după mine, prima Antologie Flacăra i-ar fi fost dedicată lui Geo Dumitrescu. Cred că poezia română de azi este influențată într-o mult mai categorică măsură de poezia lui Geo Dumitrescu, decît de cea a poeților dintre cele două războaie. Este vorba de o poezie revoluționară care, tocmai pentru că este așa, nu se manifestă continuu, ci în momentele cînd este nevoie de ea. Ceea ce lipsește poeziei noastre de azi este tocmai o poezie de genul aceleia scrise de Geo Dumitrescu).* O «distribuție» strălucită de actori, condusă de regizorul Ion Vova, ne-a pus față în față cu cincisprezece din cele mai bune poeme ale lui Geo Dumitrescu. Rînd pe rînd, *Victor Rebengiuc, Rodica Sanda Țuțuianu, Ion Marinescu, Dinu Ianculescu, Dan Tufaru* și *Florian Pittiș* ne-au făcut să înțelegem cîtă nevoie avem de poezia lui Geo Dumitrescu. Prezenți în sală, *Mircea Florian* și *Doru Stănculescu* au ținut să-l omagieze pe poet, cîntînd două din marile lor succese. În final, *Geo Dumitrescu* a mulțumit, cu emoție tuturor mai ales prin faptul că a citit poezia inedită *Scutire.*

Marți, 4 decembrie, răspunzînd invitației *Școlii militare de ofițeri a Ministerului de Interne din București, Cenaclul Flacăra* s-a întîlnit cu elevii și ofițerii școlii. Din boema noastră trupă, cum ne caracterizează ziarul *Informația Harghitei,* n-au lipsit *Mircea Florian, Doru Stănculescu* și *Sorin Minghiat,* care au oferit celor prezenți în sală recitaluri compuse din cele mai cunoscute cîntece din repertoriile lor. Acompaniați de maestrul *Ștefan Miriuță, Irina Loghin* și *Benone Sinulescu* au repurtat stocuri impresionante de aplauze, lucru pe care l-au și meritat din plin. *Erika Josza* și *Carol Horvath,* mai noii noștri prieteni, au susținut un recital despre «vîrsta cea mai visătoare». Profesorul *Ștefan Georgescu* și *Constantin Teașcă* au răspuns la toate rafalele de întrebări care s-au abătut asupra lor. Aplaudat cu căldură, și la intrarea pe scenă și la plecarea din sală, Florin Piersic a recitat, a glumit, a povestit cu talent. Poezia a fost reprezentată de Leonid Dimov, Nicolae Dragoș, Niculae Stoian și Adrian Păunescu.

Succesul serii l-a repurtat formația *Roșu și Negru.* Excelenții instrumentiști conduși de soldatul fruntaș *Nancy Brandes* ne-au dovedit că *Roșu și Negru* rămîne, împotriva părerilor arbitrare ale groparilor din colțurile vreunei pagini muzicale, una din cele mai bune formații românești. Și dacă a existat o surpriză ea a fost și foarte mare: *Gil Dobrică.* Dotat cu o voce de aur, solistul formației *Roșu și Negru* are toate șansele de a tulbura cîteva din ierarhiile înțepenite ale muzicii noastre. Așadar, *Roșu și Negru* există, cîntă și-și revendică prin performanțele muzicale locul pe care-l merită.

Dorin TUDORAN

La sediul Institutului de arhitectură «ION MINCU» din București, luni 10 decembrie, începînd de la ora 19,30, *Cenaclul Flacăra* va fi oaspetele CLUBULUI «A».

pe teme de circulație

eu nu știu nimic; dacă te prinde, treaba ta

După cum se știe, evenimentele rutiere au în covîrșitoarea majoritate a cazurilor cauze bine cunoscute: viteza, consumul de alcool, refuzul de prioritate etc. Mai puțin se cunoaște însă că în afara acestor cauze clasice — așa-zise directe — mai există și alți factori deloc mai puțin importanți care favorizează comiterea accidentelor de circulație.

În ultimii ani, de pildă, peste 40% din cele mai grave evenimente rutiere în care au fost angajate autovehiculele grele (autocamioane, autobasculante, autospeciale etc.) au avut drept cauză indirectă parcarea mașinilor la domiciliul șoferilor ori în alte locuri decît cele stabilite, precum și cursele clandestine.

În județele unde s-a perseverat cu măsuri hotărîte pentru prevenirea și combaterea acestor racile în transporturi, s-au obținut rezultate bune în întărirea disciplinei rutiere în rîndul șoferilor și s-a închis un canal important de risipă a carburanților. Deosebit de important este faptul că în județele respective evenimentele rutiere favorizate de asemenea cauze s-au redus simțitor.

Pe raza județului Olt, în anul 1972 șapte persoane au fost omorîte în accidente generate de parcarea autovehiculelor la domiciliul conducătorilor auto.

În acest an pe drumurile județului sus-amintit nu s-a înregistrat însă nici un accident mortal din această cauză. S-a ajuns la o asemenea situație numai datorită acțiunilor conjugate ale organelor de miliție împreună cu conducerile unităților de transporturi, acțiune cu caracter continuu și în care s-au folosit o gamă largă de mijloace.

Aproape în fiecare simbătă după-amiază se organizează acțiuni-filtru la ieșirea din orașe, iar șoferii pregătiți să-și petreacă week-end-ul cu mașina statului sînt trimiși înapoi la unități, bineînțeles după luarea măsurilor legale de sancționare. Cei care au reușit totuși să ajungă în comunele respective sînt depistați de echipele formate de lucrători ai posturilor de miliție și din cadrul Întreprinderii de transporturi auto. În fine, filtrele instalate luni dimineața la intrarea în oraș îi depistează pe cei care, reușind totuși să plece acasă cu mașinile, se reîntorc la unitate.

Aceste măsuri, cu important rol preventiv, au ferit mulți oameni de accidente, au cumințit numeroși șoferi predispuși la asemenea abateri și au împiedicat arderea fără rost a zeci de tone de benzină.

Sîntem însă departe de a putea afirma că în ce privește parcarea autovehiculelor s-a pus ordine. În orașe de 20–30 mii de locuitori se depistează în fiecare noapte nu mai puțin de 30–45 de autovehicule grele parcate la domiciliul șoferilor. Dacă luăm în calcul că pentru deplasarea fiecărei mașini s-au folosit doar 10 litri de benzină — ajungem la cantitatea de 300–450 litri pe zi pentru fiecare localitate (și acestea sînt doar mașinile găsite, dar cîte nu sînt prin curți și alte locuri unde cu mai multă greutate pot fi depistate). Numai în 10 orașe de asemenea mărime se irosesc deci zilnic 3–4 tone de benzină. Concluzia e lesne de tras dacă avem în vedere și restul localităților urbane și rurale unde asemenea practici sînt de actualitate.

Radiografiind recent cîteva din cazurile de parcare ilegale de autovehicule am putut trage concluzia că mulți șefi de coloane și alți responsabili (mai corect iresponsabili) cu controlul și evidența mișcării autovehiculelor nu sînt străini de peregrinările autovehiculelor respective. Cînd șoferul cere «permisiunea» să plece cu mașina la domiciliu, nu rareori persoana sus-amintită îi replică «Eu nu știu nimic, dacă te prinde, treaba ta».

Consider că în etapa actuală «ascuțișul» măsurilor luate în acest domeniu trebuie să se îndrepte în primul rînd împotriva acelora care sînt puși să răspundă de mașinile respective.

După exemplul M.T.Tc., cred că este imperios necesar ca și alte ministere mari deținătoare de parcuri auto să stabilească mai precis prin norme atribuțiile, obligațiile și răspunderile acestor persoane.

Colonel Victor BEDA

ce profețim, ce profesăm

fiii satului

«Spre mîndria tuturor acelora care își au moșii și strămoșii aici — adică în Dăbulenii Doljului, unde m-am aflat acum două săptămîni, cînd am purces a scrie aceste rînduri — și care, în eforturile de a se ridica să meargă pe propriile lor picioare, au simțit pentru prima oară pe buzele lor de copii nevinovați gustul sacru al pămîntului din care își trage hrana arborele lor genealogic, comuna noastră nu s-a născut anonimă, nu s-a dezvoltat în anonimat și tocmai de aceea ne-am adunat aici ca să-i cinstim trecutul frumos și să o facem cît mai cunoscută în viitor.»

Ca să convingă încă o dată audiența că într-adevăr cea mai mare comună a țării nu s-a născut în anonimat, oratorul care oficia deschiderea memorabilei adunări, unul din fiii de frunte ai satului de azi, secretarul de partid *Răduț Oprea*, nu uită să invoce cîteva rînduri din actul de danie al lui Vlad Călugărul, fiul lui Vlad Țepeș, datat 5 iunie anul 7002 (1494): «De aceea le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și de ohabă lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins după porunca domniei mele». O incursiune în viața de ieri a satului demonstrează că porunca de a nu se atinge nimeni de pămîntul fiilor, nepoților și strănepoților lui Dabu a fost nemilos călcată în picioare veacuri de-a rîndul și că abia acum, se împlinește aspirația spre libertate, dreptate și demnitate, aflată în mare cinste în conștiința tuturor generațiilor acestui uriaș sat.

Nu era pentru prima dată cînd luam cunoștință de această mîndrie aleasă a oamenilor acestei așezări rurale de la gura Jiului, unică în felul ei în țara noastră. Mă mai înflăcărasem de entuziasmul fiilor ei și de rodul celui-lalt arbore genealogic al vieții — via păstrată de pe vremea lui Decebal, cu rădăcinile adînc înfipte în nisipuri, la peste 5 metri, ca de nimic să nu fie atinsă, măcar ca, după porunca zapisului. De data aceasta eram părtaș la o sărbătoare în mod voit a *mîndriei* căci această comună atît de fertilă și în virtuți artistice celebra 75 de ani de la înființarea unuia din tezaurele ei de sensibilitate și melos — *corul*, în ambianța reîntîlnirii cu fiii ei plecați să slujească departe de ocina părintească idealurile de muncă și fericire ale țării ca muncitori și profesori, ca ingineri sau ofițeri, pretutindeni ca descendenți demni din neamul lui Dabu. Ratiunea acestei fericite coincidențe a logodirii celor două sărbători nu poate fi alta decît cea exprimată de profesorul *Florea Moraru*, directorul acestui cămin cultural care și el datează din 1935

«Bucuria noastră va fi și mai mare pentru că întotdeauna, cînd se va vorbi despre comuna Dăbuleni se va spune și ceva despre corul căminului cultural, care simbolizează o istorie a dîrzeniei și a crezului în puterea versului cîntat». Ca să confirme cît de înrădăcinată este această credință în puterea versului cîntat, în plină festivitate, una din cele douăsprezece nunți din acea duminică (uneori sînt și peste patruzeci) s-a abătut pe la căminul cultural pentru ca lăutarii să zică fiilor satului prezenți în sală cîntecul focos al inimii lor: «Foaie verde de-avrămeasă Of,ce dor îmi e de-acasă... »

Dar oricît de tentantă ar fi ceremonia și culoarea locală a acestei sărbători și oricît de mare cultul publicației, la care scriem, pentru faptul de viață în desfășurare, nu ne putem înainte de toate cenzura gîndul unui nedisimulat entuziasm. Rar mi-a fost dat să văd o asemenea tramică legătură a oamenilor cu pămîntul din care se trag! Sosiți din toate cele patru zări ale țării, cei peste 130 de «înstrăinați moderni» au fremătat de mîndrie alături de părinții și frații lor de-acasă pentru izbînzile «ocinei», au încins hore care au cuprins vatra unui cătun de altădată, au închinat și au plîns de bucurie unii pe umerii altora, și-au cîntat cîntecele și și-au jucat dansurile lor fără asemănare, pe care urmașii lor, de la bătrînețe pîn'la tinerețe, le cîntă și joacă și azi, nealterate, pe scena căminului cultural, de nenumărate ori laureat pe țară. Dăruiți cu totul sărbătorii, elevii clasei a X-a a profesorului diriginte Marius Vasilescu au fost amfitrioni neuitați, în cea mai bună tradiție dăbuleană, a tuturor oaspeților părtași la memorabilul eveniment. Dar poate că ultimul și cel mai îndatoritor cuvînt trebuie spus despre acei fii ai satului întorși la obîrșii după anii de învățătură petrecuți în școli și facultăți, pentru a spori zestrea de inteligență și sensibilitate a urmașilor lui Dabu, despre profesorii și învățătorii care se împart între cele două catedre — cea de la școală și cea de la căminul cultural — mulți dintre ei distinși cu ordine și medalii cu acest prilej. Simbol și pildă de dăruire, pentru toți aceștia rămîne primul sărbătorit al zilei, dirijorul corului și directorul liceului din localitate, profesorul emerit *Titu Păsculescu*, dătătorul de ton al acestui entuziasm incendiar încă din 1946, cînd revenea în sat de pe băncile școlii normale. Sărbătoarea de la Dăbuleni a fost o minunată lecție despre ce înseamnă să aparții unui sat și țării întregi în același timp.

Niculae STOIAN

În curînd:

ALMANAHUL FLACĂRA'74

384 de pagini=384 de surprize:

- Marinarii noștri pe mările lumii
- Misterele și bucuriile naivilor
- Aventura memoriei
- Centura de oțel și grîji a pămîntului
- Artiști mari, interpreți de mari artiști
- Pe aici, istoria încă nu a început
- Răzbunarea vedetelor
- Cifrul secret al marilor safé-uri
- Evocare — Ultimul zbor al lui Saint-Exupéry
- Iosefini, despre circ
- Inedite pagini de istorie — *Memoriile lui Churchill*
- Serialul nostru cel de toate simbetele
- *Maigret și domnul Charles* — ultimul roman polițist al lui Georges Simenon
- Portretele policrome ale celor mai iubiți actori

SPORT, VARIETĂȚI, JOCURI, ANECDOTE, CARICATURI, MODĂ

- După un secol de arheologie
- Gangsteri și capodopere
- Comicii despre comic
- Scriitori despre ei înșiși
- Un nou pact cu natura
- Bolile civilizației
- Poluarea psihologică
- Arhiva Flacăra
- Revoluția cunoștințelor
- Anecdote literare
- Dimitrie Cantemir — personalitate muzicală

ALMANAHUL FLACĂRA'74

În curînd

eram pentru prima oară căpitan de echipă

zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (VII)

— Mă gîndesc că ieri și alaltăieri nu am dat rău în minge.

— Față de cîte meciuri ai jucat anul acesta, ai dat chiar foarte bine.

— Nu am jucat nici unul, ăsta de azi ar fi primul. Crezi că pot să-l bat pe Lejus?

— E foarte greu. Dacă reușești să echilibrezi jocul, ai multe șanse. Trebuie să fii atent la scurta de pe rever și să lovești ceva mai tare, ca să nu te poată hărțui.

— Joc. Ce-o fi, o fi.

— Bine, atunci mă duc să spun băieților să evite discuțiile despre vizita medicală, iar tu pregătește-te, fiindcă peste o jumătate de oră plecăm.

În meciul acela eram pentru prima oară căpitan de echipă și-mi aduc aminte că de emoție și grijă m-am încurcat în propriile mîini la schimbul de fanioane. Andreev a sesizat aceasta și a zîmbit superior. Avea toate motivele. Chiar cu Țiriac în echipă, noi puteam face, după calculul hîrtiei, unul sau cel mult două puncte, dar în nici un caz nu puteam cîștiga întîlnirea.

Începe meciul. Bine încălzit de prietenul său Costică Năstase, Țiriac conduce chiar de la început: 2-1, 3-2, 4-2, 5-2. La schimbarea terenului, de la 5-2, Ion îmi spune:

— Nu mă deranjează așa mult jocul lui. Îi ajung toate mingile.

Meciul se reia, iar eu îmi arunc din cînd în cînd privirea pe fața lui Lejus, care în ciuda scorului ce-i este defavorabil nu trădează nici un semn de nelinițe. Țiriac pierde următoarele două ghemuri, după ce într-unul din ele are o bună ocazie de a cîștiga setul. Se schimbă din nou terenul, iar eu încerc să-l consolez.

— A avut noroc. Fără netul acela ai fi cîștigat tu ghemul și setul.

— Mai bine-zis, fără spusele medicului, care îmi vin obsesiv în minte și nu mă lasă să fiu atent.

— Vezi-ți de treabă, Ioane! Atîta timp cît tu te simți bine, joacă fără grijă.

În ghemul următor, campionul sovietic atacă hotărît, punîndu-l în dificultate pe Țiriac. La 5-5 mă gîndesc că lipsa de meciuri a lui Ion își va spune cuvîntul și că el nu va mai reuși să se concentreze în continuare așa cum trebuie. La 30-0 pentru Lejus, acesta pune o scurtă cu reverul pe ai doilea serviciu ai lui Țiriac. Ion aleargă, ajunge mingea și răspunde insuficient de tare și de precis. Lejus trimite un lob. Țiriac nu renunță, aleargă din nou și reușește să răspundă, de lîngă gard, cu un lob foarte înalt, care-i dă posibilitatea să se redreseze. Lejus smeciază în diagonală, Ion fuge spre stînga, fandează, încearcă să-și treacă adversarul prin lateral. Publicul e gata să izbucnească, se aud cîteva exclamații. Lejus sare și lovește cu lemnul. Mingea cade lîngă plasă. Ion aleargă, Lejus se apropie, anticipînd un schimb de voleuri. Ion lobează. *Tribunele* sar în picioare, strigînd bravo, în timp ce jucătorul sovietic face eforturi zadarnice să ajungă mingea.

Punctul acela întrerupe seria lui Lejus și Ion cîștigă două ghemuri la rînd.

În setul al doilea istoria se repetă. Țiriac conduce cu 5-2, apoi 5-3. Mă gîndesc că ea se va repeta în întregime, dar la 30-30 Ion joacă fără greșeală și cîștigă cu 6-3. Setul al treilea avea să fie și ultimul. Țiriac a dominat net, în ciuda eforturilor disperate ale lui Lejus, care părea că nu se poate obișnui cu gîndul unei înfrîngeri. La sfîrșitul meciului publicul a scandat minute în șir Ți-ri, Ți-ri, iar Ion mi-a spus:

— Nu poți să-ți închipui cît de mult mi-am dorit clipa asta. Și cîtă nevoie am de ea ca să pot uita bătăile pe care Lejus mi le-a dat anul trecut.

— Acum cred că ți s-a luat o piatră de pe inimă.

— Probabil că mi-a scăzut și tensiunea. În vestiar, băieții au sărit pe Țiriac să-l felicite iar eu am ieșit cu Mărmureanu pe teren. Victoria lui Ion și entuziasmul tribunelor i-au dat lui Petre încredere și el avea să facă atunci unul dintre cele mai bune meciuri ale sale. L-a bătut cu 3-1 pe Metreveli, venind cu regularitate după primul serviciu la plasă și pasînd surprinzător de bine cu reverul.

Celor două victorii din prima zi le-am mai adăugat în ziua a treia pe cea a lui Țiriac asupra lui Metreveli, care nu s-a prezentat, și astfel am cîștigat — incredibil — o întîlnire ce părea dinainte pierdută.

În meciul reprezentativelor secunde, Ilie Năstase, jucînd alături de Bosch, reușește o victorie semnificativă. L-a bătut pe fostul campion unional Sivohin, în fața căruia mai vîrstnicul și mai experimentatul său coechipier pierduse.

A urmat apoi un meci amical cu echipa de tineret a Ungariei, în care Popovici a jucat de la Riga, Țiriac iese de trei ori învingător. La simplu, bătîndu-l pe Mărmureanu, la dublu făcînd pereche cu același Mărmureanu, și în sfîrșit la mixt, împreună cu jucătoarea sovietică Kuli.

La Federație invitațiile curg. Primii noștri jucători și în special Ion Țiriac sînt chemați tot mai des la marile confruntări internaționale. Dar în ciuda rezultatelor bune din primăvara aceea, calendarul nostru rămîne la fel de sărac. Continuăm să ne întrecem în tot felul de concursuri de verificare și selecție în timp ce la Londra, Lejus îl bate pe unul dintre primii jucători din lume, mexicanul Ossuna, iar Bungert, un alt învins al lui Ion, ajunge în semifinală la Wimbledon.

Traversam o perioadă grea. Necesitatea contactului cu viața tenisului internațional era interpretată ca o dorință de plimbări gratuite în străinătate. Ion suferea cel mai mult din pricina acestui fel de a vedea lucrurile, *fiindcă el simțise pe propria-i piele* ce înseamnă varietate de stiluri, ritmul de joc, tracul, atmosfera...

Într-o după-amiază, la sfîrșitul antrenamentului, am fost vizitați de cîțiva membri ai Biroului federal. Unul din ei, ne-a întîmpinat zicînd:

— Bravo, băieți. Cu cît e sudoare mai multă la antrenamente, cu atît e mai ușor la meciuri.

— Numai că între sudoarea asta și cea de la Baia centrală nu există nici o diferență, răspunde Țiriac.

— Ce vrei să zici, Ioane?

— Vreau să zic că transpirăm degeaba.

— De ce?

— Fiindcă batem pasul pe loc.

— Cum adică?

— Foarte simplu. De cinci ani joc cu Bosch, Bardan, Viziru Dumitru, Constantin Năstase. Știu dinainte unde și cît de tare vine mingea. Și probabil că același lucru îl pot spune și ei despre mine.

— Dar de fiecare dată o trimiți mai precis.

— Asta nu are importanță. Ce folos că mingea venită de la Bosch sau Costică o pot trimite pe linie, iar pe cea de la Emerson o dau peste gard.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

începînd din acest număr:

CORABIA CU 11 PASAGERI (XXVII)

Am atacat cîțiva ani pe Angelo Niculescu, ca antrenor al națională. Astăzi, Angelo Niculescu nu mai e antrenorul național. Oferind cititorilor posibilitatea de a găsi în cartea mea de publicistică «Lumea ca lume» — în curs de apariție — tot antiangeloniculescianismul de care am fost în stare, nu aș avea dreptul de a opri, tocmai eu, pe Angelo Niculescu să se exprime. Mă voi considera antrenorul de gazetărie al lui Angelo Niculescu.

«Flacăra» începe azi publicarea «Memoriilor» fostului antrenor al național. Ziarul «Scînteia tineretului» a publicat pînă de curînd o parte a acestor memorii. Preluăm pasa.

Oricît de personală ar fi viziunea autorului asupra unui fapt sau a altuia, oricît de subiectivă, nu-i așa, părerea sa despre sine, e un drept indiscutabil al acestui om — atît de criticat în presă — de a răspunde azi, tot în presă, și de a susține monologul — poate fundamental — al unei cariere pe care tăcerea n-o încape.

E o revanșă, e o recompensă a destinului. Nu ne-a plăcut Angelo și l-am făcut «mediocru», am zis că e «îmblînzitor de rațe», că a stricat fotbalul românesc și alte asemenea. Atunci cînd ziceam, o făceam și pentru a-l determina să greșească la cîrma națională cît mai puțin. Tristul lui scutieri îl lăudau în acea vreme. Acum, rolurile s-au inversat. Scutierii îl închirilează pe fostul antrenor al național, lăudînd în continuare funcția nu omul. Acum, noi sîntem de partea lui Angelo, adică a ceea ce a rămas din munca dificilă și — s-o recunoaștem — rodnică a celui care a fost și, mai ales, va rămîne Angelo Niculescu.

Reconfortantă și meritată revanșă!

Adrian PĂUNESCU

sir ramsey întîrzie

A urmat imediat conferința de presă. Băieții mă așteptau la autobuz. M-am prezentat, gata să răspund la întrebările ziariștilor, dar unul dintre organizatori m-a atenționat:

— Mai întîi trebuie să vorbească sir Alf Ramsey.

— Mă rog. Să vorbească.

— Dar team-manager Ramsey n-a venit încă.

— Și-atunci ce trebuie să fac eu?

— Să-l așteptați!

— Eu nu aștept pe nimeni. Nu sînt subalternul lui Ramsey! Dacă doriți, dați-mi prilejul să răspund la întrebări acum, căci mă grăbesc.

— Imposibil! Trebuie să-l așteptați. El a condus echipa învingătoare.

— Atunci vă rog să mă scuzați.

Am plecat imediat din sală și m-am îndreptat spre autobuz. Președintele federației noastre felicita echipa, considerînd înfrîngerea nemeritată. Au venit și băieții care urmăriseră jocul din tribune și am pornit cu toții spre hotel. În autobuz, atmosfera era destul de destinsă. Exista o singură părere:

— Cum au cîștigat ei, am fi putut cîștiga și noi. I-am supraapreciat. Pe teren n-au fost atît de grozavi...

Seara, am revăzut jocul la televizor. Tricolorii comentau plini de violoniune fazele, iar președintele nostru a exclamat:

— Se pare că am jucat chiar mai bine decît ei. Și cine spune că ne-am apărat numai, nu cunoaște fotbalul...

Am revăzut cele două mari ocazii ratate de Dembrovschi și Radu, «slalomul lui Dumitrache» și golul înscris de Hurst. Sătmăreanu se lamenta:

— De ce n-am sărit la minge prima oară?

Tîrziu, pe la miezul nopții, ne-am retras în camerele noastre. Băieții se dovedeau mult mai expansivi. Parcă se eliberaseră de o povară care-i apăsa. Dan și Răducanu păreau foarte deprimați. «Tamango» renunțase la șotiile lui și asta, drept să spun, ne cam deranja. Băieții se obișnuiseră cu glumele lui. Uneori ele se dovedeau necesare ca oxigenul în mica noastră tabără.

Cînd urcam scările, Ștefan Covaci mi-a șoptit:

— Privește la Răducanu. Dacă bagi un cuțit în el nu curge sînge.

— Ce să fac? Singur a ajuns aici!

Am fixat un antrenament pentru a doua zi dimineață. «Rezervele din tribună» au început să protesteze:

— Pentru ce să ne mai omorîm? Tot nu mai jucăm. (Gornea).

— Eu sînt tratat ca un servitor... Pentru ce am venit aici? Să vă car bagajele? (Ivăncescu).

Apoi Dobrin l-a insultat pe Nicușor, care se dusese să-i anunțe ora antrenamentului, și i-a spus că pleacă să se «antreneze» cu niște... whisky.

Mai tîrziu, am aflat că tot în noaptea după jocul cu Anglia, Dumitrache, flatat de faptul că televiziunea mexicană reluase de vreo cîteva ori faza lui de «mare spectacol», a părăsit hotelul după ora unu, ca să dea o raită pe la bar. Dinu, care locuia cu el în cameră, a încercat zadarnic să-l rețină. Dumitrache n-a renunțat la «evadarea» lui, deși recomandasem tuturor să se culce imediat.

Dacă as fi aflat lucrul acesta imediat, n-aș fi ezitat nici o clipă să-l scot pe Dumitrache din echipă și să-l trimit pe banca rezervelor. Eram ferm hotărît să mențin disciplina cu orice preț! Chiar cu riscul de a fi mai tîrziu «țapul ispășitor» și destituit din funcție.

3 iunie 1970: analiză detaliată a jocului cu Anglia

Observațiile mele:

— frecvență redusă a șuturilor la poartă;

— pripeală în faze decisive (Dembrovschi, Dumitrache);

— slab aportul lui Lucescu, Dumitrache și Sătmăreanu;

— joc bun al liniei de mijloc și în special al lui Dumitru;

— englezii au cîștigat prin plusul lor de experiență;

— ar fi trebuit să îndrăznim mai mult, mai ales în prima repriză, cînd Anglia nu-și găsea cadența. Dar noi ne-am mulțumit să dăm «șah etern».

Băieții au avut și ei unele aprecieri. De pildă, Dinu a spus: «Am trecut proba de foc și acum am prins mai mult curaj. Avem posibilități de a juca mai bine și o vom dovedi. În partida cu cehii trebuie să atacăm mai mult».

Lucescu: «Compartimentele au funcționat destul de bine. Avem încredere în potențialul nostru de joc. Eu am evoluat mai slab, dar cred c-o să-mi revin».

Domide: «Am văzut jocul din tribună și am avut o mică satisfacție, constatînd că echipa s-a mișcat bine. Publicul mexican ne iubește. E ca și cum am juca pe terenul nostru».

Tufan: «Pregătirea jocului la mijlocul terenului trebuie îmbunătățită și mai mult. Englezii nu se așteptau la o astfel de replică. Introducerea lui Neagu a fost salutară. Chiar dacă nu am loc în echipă, sînt alături de voi și cred în voi toți».

Angelo NICULESCU

(va urma)

Sub titlul **Spiritul critic al criticii literare,** revista **Era socialistă,** nr. 22/1973, publică un dialog între Eugen Simion și Valeriu Cristea. Semnalăm discuția dintre cei doi cunoscuți critici literari nu îndemnați de neinspiratul final al notei redacționale («**Desigur, asupra acestor opinii pot fi diferite puncte de vedere**»), ci de cîteva dintre problemele ridicate în acest dialog.

Deși aceeași notă redacțională susține că Eugen Simion și Valeriu Cristea **și-au ales drept subiect al dialogului lor spiritul critic al tinerilor critici literari,** discuția publicată ni se pare a fi depășit deseori, în mod fericit, limitele propuse inițial. Dată fiind reputația celor doi protagoniști, n-am fost surprinși găsind în dialogul citat afirmații de evidentă rigoare profesională: («**Criticul bun nu este acela care scrie cursiv despre orice, criticul bun, criticul de autoritate este acela care apără valorile și luptă pentru impunerea valorilor**» — Eugen Simion; «**În contact cu o critică autentică, valoarea operei se degajă de cele mai multe ori, sau ar trebui să se degaje, în chip natural**» — Valeriu Cristea), observații judicioase («**Calitățile unor tineri critici de astăzi aparțin, de obicei, unui alt domeniu (cultură, stil, virtuți polemice) decît celui fundamental, al gustului, al capacității de orientare și îndrumare axiologică**» — Valeriu Cristea; «**Mă surprinde că nimeni nu remarcă anumite nepotriviri care se manifestă în viața noastră literară. Este pentru mine un fapt de neînțeles ca o revistă ca «Viața Românească» să devină revista unui club, a unei familii de prieteni**» — Eugen Simion), cîteva invitații la seriozitate și temeinicie în exercitarea actului critic («**Sociologismul trebuie, în continuare, combătut atunci cînd se manifestă în literatură. Dar sociologismul primitiv nu trebuie să ne împiedice să observăm cum critica literară poate să fie primejduită și de prea multă istețime și voioșie**» — E. Simion; «**Sînt cărți care acum cinci ani au putut părea bune, dar care astăzi nu mi se mai par astfel. O carte citită își continuă existența și după lectură, și ea poate să înregistreze un urcuș sau o cădere. Sînt opere pe care le elimină nu timpul, ci anii. Am impresia că criticul literar nu depune un efort suficient de susținut pentru a ține la zi această ierarhie, reper necesar într-o literatură în mers, cum este cea contemporană**» — Valeriu Cristea)

Și pentru că din acest dialog tinerii critici au, realmente, multe lucruri de reținut, ne-a surprins lipsa de decizie a celor doi preopinenți în momentele, ce-i drept **delicate,** ale discuției. Este vorba despre eschiva de a cita nominal, tocmai cînd trebuie. De pildă. De ce Valeriu Cristea afirmă că: «**Am putea cita numeroase nume de tineri prozatori, romancieri sau (deocamdată), doar nuveliști ale căror manifestări sînt de pe acum indiscutabil superioare acelora produse de unii dintre pretinșii mari scriitori proiectați pe firmamentul literaturii noastre de azi printr-un fenomen de falsă oligarhizare a valorilor**», în loc să-i numească pe cîțiva *dintre acei tineri și (de ce nu?)* pe cîțiva dintre cei care beneficiază de falsa oligarhizare a valorilor? Ne-ar fi interesat și considerăm că ar fi fost absolut util ca Eugen Simion să-i numească pe cîțiva dintre acei «**băieți abia scăpați din ghearele examenelor**» și care «**încep să se războiască la literatură avînd sentimentul că ei vor stabili o altă ierarhie a valorilor**». Ar fi fost chiar în spiritul critic al dialogului dacă Valeriu Cristea ar fi numit cîțiva dintre acei scriitori despre care scrie pe bună dreptate: «**Scriitori poate de însemnate merite în alte domenii ale vieții sociale, dar destul de fragili din punct de vedere estetic, situați nu se știe cînd și cum pe treapta scării valorilor, au tendința de a se fixa *pentru totdeauna acolo unde au ajuns* doar printr-un hazard**».

Revenind la nota redacțională, care prefațînd dialogul susținea că Eugen Simion și Valeriu Cristea «**și-au ales drept subiect al dialogului lor spiritual critic al tinerilor critici literari**», regretăm că în discuția purtată de cei doi au fost numiți doar patru dintre criticii tineri, în rest apelîndu-se și făcîndu-se referiri la Lovinescu, Mihai Dragomirescu, Tudor Vianu, Călinescu, Ov. S. Crohmălniceanu, G. Dimisianu, Lucian Raicu, M. Călinescu, S. Damian, Mircea Martin, M. Ungheanu, toți stimați de noi, dar care nu mai sînt, după cum bine se știe, tineri critici, sau critici de ultimă oră, adică cei despre a căror condiție își *propunea dialogul să discute.*

Dorin TUDORAN

eșecul cronicarului tv în gara de nord

Conform obiceiului, m-am deplasat pentru a viziona reportajul săptămînii «Așa se naște un oraș», în Gara de Nord. Știam că există acolo, în sala de așteptare, un televizor care umple cu folos timpul dintre două trenuri. Am intrat cu gîndul să scriu această cronică, dialogînd cu oameni din toate colțurile țării aflați în călătorie. M-a întîmpinat un miros puternic de țuică, slană și pită amestecat cu un miros indicibil de oboseală. Călătorii, nemaiîncăpînd pe bănci, se cuibăriseră pe valize, pe saci, pe jos. Cu un an-doi în urmă, am zăbovit în această sală unde călătorii urmăreau programul TV, comentau *și totul atunci avea aerul civilizat al unei* gări în care timpul trece pe neobservate. Da... Ce știam eu, nu mai este de mult de actualitate. Televizorul a fost luat pentru reparații, cu un an în urmă, și nu s-a mai întors. Suportul scheletic, înalt ca o sculptură de Giacometti, stătea la locul lui, mărturie a unei inițiative bune și abandonate. Deși după o aprigă luptă cu inerția s-au instalat, acum în iarnă, bănci pe peroane, ele nu sînt solicitate din cauze lesne de înțeles, dacă privim temperaturile indicate de termometru. Așadar, călătorilor nu le-a rămas decît să se înghesuie în bufetul expres, în restaurant, iar cei care nu mai încap, grosul deci, este masat în sala de așteptare clasa a II-a. Intru în vorbă cu ei: «S-ar putea face o carcasă de metal sau de melamină pentru televizor, cum este la căminul nostru cultural, *pentru că într-adevăr unii* umblă la butoane să-l dea mai tare sau mai încet, să-l facă mai clar și se strică, de ce să n-o recunoaștem. Apoi și o stație de radio ar trebui să funcționeze, sînt programe interesante pe care, ascultîndu-le, ne-am putea petrece vremea aflînd cîte ceva. Există instalația gării prin care se anunță plecarea și sosirea trenurilor. Dar acestea nu se anunță tot timpul. Ei, atunci s-ar putea conecta stația la radio. E o chestie simplă. În unele gări se face. N-ar fi rău dacă s-ar face și niște standuri de cărți. Eventual pe baza legitimației de călătorie să poți împrumuta o carte și s-o citești. Și în sala destinată pentru mame cu copii ar trebui puse niște desene ca la grădinițe, sau chiar niște benzi de magnetofon cu povești și muzică de leagăn sau altceva, jucării... televizor. *(Alexandru Șuteu, Mioara Rață, Nicolae Hanganu, Maricica Orzescu)*

Odată intrat pe peronul Gării de Nord nu se poate să nu te întîlnești și cu vreun cunoscut. Fie că pleacă, fie că vine, fie că așteaptă pe cineva. Mă oprește *Ion Burghele,* expert la Centrul de perfecționarea cadrelor *din Ministerul Industriei Construcțiilor* de Mașini Grele. Îl întreb ce emisiuni a văzut în ultima săptămînă. «Urmăresc seara cam două ore programul dar, aș vrea pentru săptămîna care a trecut să spun un „adio" bătrînului Mannix, meritâ. L-am avut musafir în fiecare sîmbătă pe acest cavaler al dreptății în fața căruia orice mașinațiune, faptele condamnabile ale diverșilor tipi, se spărgeau ca baloanele de săpun. El apăra adevărul și întruchipa adevărul, de asta el n-a murit. Uneori era șifonat dar n-a murit nici în ultima serie. Pentru mine era un exemplu, dacă pot spune așa, în sensul că nu trebuie să te dai bătut niciodată. El îmi spunea în fiecare sîmbătă: «cine luptă cîștigă» . *Marina Colța,* muncitoare la Fabrica de tricotaje «Tînăra Gardă»: «Nouă, femeilor, ne plăcea că era un bărbat plăcut, harnic, care intra la *greu și se purta frumos cu femeile. Eu* care lucrez o săptămînă în schimbul I și una în schimbul II, nu l-am văzut în fiecare săptămînă și atunci îmi lipsea. Mă obișnuisem cu el. Ar fi fost bine să-l dea și dimineața. Poate că o să-l dea pe «Sfîntul» care vine».

Am plecat din Gara de Nord convins că de data aceasta cronicarul TV a suferit un eșec... Peste o lună revin

Coman ȘOVA

cuvinte încrucișate

copilăria

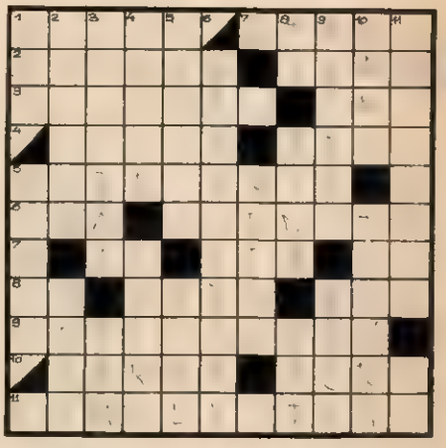

ORIZONTAL: 1) Personaj din «Bolnavul închipuit» de Molière, cel ce exclamă: «Ah, nu mai există copii!» — Deși foarte mici sînt plini de energie. 2) Uța, uța... — Turbincă, unul dintre personajele îndrăgite de copii. 3) Poet satiric roman, autor al versului devenit expresie: «Cel mai mare respect îi datorăm copilului» — Merge cu mie! 4) Scump! — S-a născut un om mare (leg.). 5) Apreciată scriere a lui Constantin Chiriță, destinată copiilor și tineretului, care a împrumutat titlul unui magazin bucureștean adecvat. 6) Imagine toracică normală (abr.) — Diminutiv pentru Cozinzeana. 7) Cais! — Iată (mold.) — Sînt din Ispirescu! 8) Ion Creangă — Cu asta nu-i lucru curat — Soția meșterului Manole. 9) O fetiță. 10) Pictor francez, autor al pînzei «Portretul domnișoarei Octavie Sennegon», aflat actualmente în colecția Renand, Paris — Supărată. 11) De prin părțile hîrtului Creangă, autorul inegalabilelor «Amintiri din copilărie»

VERTICAL: 1) Baba din poveste — Diogene ca filozof reprezentant al unei anumite școli antice. 2) Un copil dorit de toată lumea — Comună lîngă Pitești. 3) Pictor și grafician francez (pe numele adevărat S G. Chevalier), autor al unui ciclu de desene satirice numit «Copii teribili», ciclu de mare răsunet ce a consacrat această expresie — Crescut în pădure. 4) Copil precoce (fem. pl.) — ...Haret, inițiatorul reformei învățămîntului secundar și superior (1898) și profesional (1899). 5) Spun copiilor pe nume — Orășel în U.R.S.S 6) Raportul dintre numărul nașterilor și numărul total al populației unui popor la o anumită dată. 7) Una dintre cele două copile nerecunoscătoare ale regelui Lear. 8) Cati! — Riu în U.R.S.S. — Făcut cadou 9) Poet roman care în «Metamorfozele» arată cum Soarele, încredințînd farul fiului său Phaeton, îi spune: «Dacă prea sus te ridici, vei da foc cerești lor case lar prea jos, vei aprinde pămîntul... — Fragmente de cerc. 10) Femeia cea mai iubită — Nu mai e un copil (fem.). 11) Plină de avînt tinerese — În data nașterii.

Dicționar: IGA, COCU. AL-OL. AINA.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului TIMP apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) TIP — APRILIE. 2) HORAȚIU — EOL. 3) OVIDIU — SASE. 4) MAZARIN — TIC. 5) A — AON — AD — FT. 6) SD — SAN — IF — R. 7) OV — TEN — USA 8) ACRA — LARGI. 9) SHAKESPEARE. 10) CICERO — ARAR. 11) AAA — ENGLEZI

maria ciobanu, ion dolănescu și „hăulitul"

Casa de discuri «Electrecord» a scos de curînd un disc deosebit, asupra căruia socot că este folositor să zăbovim *(Maria Ciobanu și Ion Dolănescu*. Electrecord STM-EPE 0828. Redactor muzical: Iosif Hastreiter; maestru de sunet: inginer Erwin Șervan).

Aș fi numit acest disc «Maria Ciobanu, Ion Dolănescu și hăulitul», de vreme ce «hăulitul», această izbucnire sonoră a bucuriei, a dragostei de viață, este prezent, în feluritele forme pe care le îmbracă, precum un leitmotiv, în toate cele 12 piese ale acestui disc, mai toate aparținînd folclorului oltenesc.

Cunoscut sub diferite denumiri — i se mai spune «hălăuit», «huhurezat», «aulit» sau «aguguit» — hăulitul s-a împămîntenit în peisajul oltenesc, cu osebire în vreme de primăvară, cînd chemarea lui răsună pe culmile domoale ale dealurilor, prin lunci și pe ogoare. Nu o dată el întrerupe firul unor cîntări, izbucnind pe neașteptate. Lucru vrednic de reținut, întorsăturile melodice proprii hăulitului slujesc cînd și cînd ca motiv la construirea unor «hăulite», cum li se spune, îndeobște melodii vesele, cu mișcare vie, ca de joc.

Ingenioasa și multilaterala folosire a feluritelor chipuri de hăulit, de la simplă interjecție sonoră pînă la cele mai complexe forme ale sale, sporește interesul cu care se ludiază discul: de la un cîntec la altul, ascultătorul este plăcut surprins de noi frumusețe. Chiar dacă unele melodii sînt cunoscute, ele apar aci într-o nouă ipostază, plină de farmec inedit. Interesul este stîrnit și de varietatea melodiilor: sîrbe oltenești tipice, cîntece în ritm de sîrbă, un cîntec caracteristic pentru zona Baia de Aramă (Mehedinți) și părțile bănățene învecinate, cîntece în ritm de horă, o doină «de dragoste» cu text bucolic, un inspirat «cuculeț» de pe Olt..., ca și de rara frumusețe a unor imagini poetice. Acompaniamentul orchestrei Florian Economu, realizat cu inteligență muzicală, folosirea judicioasă și expresivă a fluierului și a cimpoiului, contribuie la reușita discului. Captarea sonoră este, la rîndul ei, excepțională.

Era folositor, cred, ca acest disc deosebit să fi fost însoțit de explicații scrise. Erau multe de lămurit spre folosul unei depline înțelegeri. Nu o dată am fost întrebat dacă «duetul» este sau nu caracteristic, autentic, pe potriva cîntecului nostru popular. Trebuie precizat, înainte de toate, că în asemenea cazuri (precum cel de față) nu poate încăpea vorba de duet, de cîntare concomitentă pe două voci, ci de o cîntare în dialog, determinată aci de poezie, pusă de creatorul popular cînd în gura bărbatului, cînd în gura femeii. La începuturile carierei sale, Ion Dolănescu a simțit nevoia să sublinieze asemenea dialoguri și să cînte, în cuprinsul aceluiași cîntec, cu glas obișnuit cînd textul era încredințat bărbatului și la octava superioară, în falset, cînd poezia ar fi necesitat o interpretare feminină. Trebuie spus că o astfel de cîntare — impropriu numită de unii cîntăreți «pe două voci» — este tradițională. Institutul de etnografie și folclor păstrează în colecțiile sale melodii interpretate în acest mod, între care două frumoase doine cîntate în 1938 de Nicu Cercel, lăutar din Chilia, județul Olt. Acest chip de cîntare a zămislit ideea interpretării unor poezii precum cele pomenite de doi inși, un bărbat și o femeie. Publicul nostru a primit cu plăcere această formă nouă de cîntare, atît de potrivită estradei de concert. Se cunosc și alte cupluri de soliști: Irina Loghin–Benone Sinulescu ori Maria Cornescu–Nelu Bălășoiu.

Dacă ne gîndim bine, există în folclorul nostru o seamă de fapte care justifică un astfel de procedeu. Hăulitul însuși — luat în acest disc ca leitmotiv — este o chemare care așteaptă răspuns. Și de obicei l se răspunde. Alteori putem asista la adevărate «dueluri» de strigături, improvizate pe loc, între flăcăi și fete, la șezători ori la joc ș.a.m.d.

Mărturisesc fără înconjur că unele din cîntările discului de față m-au mișcat pînă la lacrimi. Emoția pe care am încercat-o a fost împărtășită și de alții. Beneficiarii casei Electrecord, după ce au ascultat înregistrările, au comandat peste 200 000 de discuri! Este cel mai mare tiraj atins pînă în prezent la noi. Înseamnă că din o sută de locuitori ai României unul se va bucura, împreună cu ai săi, de frumusețile «hăulitelor» cîntăreților noștri. Nu pot să nu-mi exprim satisfacția că prin acest mare număr de discuri se pune în circulație un material folcloric de netăgăduită valoare. Acest tiraj neobișnuit este totodată expresia prețuirii deosebite de care se bucură cei doi străluciți interpreți ai cîntecului nostru popular: Maria Ciobanu și Ion Dolănescu.

Tiberiu ALEXANDRU

termen fatal pentru cititorii noștri:

15 DECEMBRIE

scrieți dumneavoastră rubricile noastre!

Pînă la 15 decembrie, cititorii noștri sînt invitați să trimită rubricile revistei noastre scrise de ei înșiși. În numărul de Anul nou al revistei «Flacăra» veți putea citi, pe lîngă rubricile semnate de titularii lor, și cele mai bune texte ale cititorilor noștri.

Așadar: «Flacăra — martor ocular», «Realitatea ilustrată», «Muzică», «Film», «Buletin de știri», «Fotbalul ca fenomen social», «Principii și năravuri», «Poluarea folclorului», «Flacăra reportaj», «Capriciile gustului», «Războiul sănătății», «Fetișuri de azi», «Civilizația ochiului», «Cronica T V», «Opinia unui alegător», «Cu ochii deschiși», «Ce profețim, ce profesăm», «Starea comerțului», «Viața modernă», «Strada», «Cronica dreptei cîntăriri», «Reflexe», «Totuși, caiul rămîne», «Cuvinte încrucișate», «Lumea văzută de aproape», «Cronica de trei secunde», «Mica publicitate», «De la lume adunate», «Repriza a treia», «Tenis», «La răscruce de sporturi», «Ai noștri și ceilalți», «Mapamond '73»!. De data aceasta invităm pe profesori să scrie pentru pagina «Elevii prin ei înșiși», iar de la toți cititorii așteptăm propuneri pentru noi seriale «Flacăra».

Scrieți măcar o dată-n an revista «Flacăra» după gustul dumneavoastră!

Nu critică gratuită, așadar, cu privire la ce scriu ceilalți, ci concret, «Flacăra» scrisă de dumneavoastră.

Peste puțin timp. Flacăra în noua ei formulă — și asta, desigur, nu înseamnă atît alți oameni cît, mai ales, un alt mod de a gîndi — va împlini un an. În aceste cîteva luni, noi, reporterii și redactorii, am mers în țară și chiar și în București, am căutat oameni în slujba cărora și în adevărul vieții cărora ne-am pus propria omenie, propria viață. În paginile revistei și-au văzut scrise destinele mineri, femei de serviciu, mecanici de locomotive, tîlcuitoare, și alte categorii de oameni ai muncii. Un lucru e clar: cea mai mare parte a populației muncește, face cincinatul înainte de termen, respectă prin muncă toate indicațiile conducerii partidului și statului. Unii cred că aceasta ar fi o introducere: este de fapt, un crez, fie el repetat, dar crez și nu altceva.

Scriu la ore de seară-noapte în holul hotelului «Postăvarul» din Brașov, pentru că, neavînd avantaje de nici un fel, dorm în cameră cu un tovarăș din Timișoara despre care am aflat că se numește Szabo Petru și am văzut că-i obosit și am stins lumina. N-am nici un fel de date să spun ceva rău împotriva hotelierilor de la *Postăvarul*». Am fost de cîteva ori client și atîta tot. Despre restaurantul cu același nume însă, da. Servirea lîncetă și pronsită, evidenta favorizare a unor tipi care numai a sudori nu arată, luatul banilor fără bon și făcerea sumei rotunde de fiecare dată, lumea bișniță*rilor din față* — «Aveți nevoie de o cameră?» «Aveți nevoie de un Kent?» — m-au iritat de fiecare dată, dar nu m-au făcut să zăbovesc. Era mai imposibil să scriu despre femeile muncite și muncitoare de la Fabrica de confecții, despre calitatea pîinii în municipiu, decît să stric hîrtia pentru că ospătarul «xx» m-a luat 30 de bani pentru viitoarea cu mașină proprie. În seara de 24 noiembrie, cu puțin după 21, am vrut să intru în local pentru a servi o cafea. Un bărbat vînjos, cu mîini din acelea pe care colega mea Elena Ghera le *omagiază artistic chiar și pe copertele revistei* noastre, adică mîini *muri*, puternice, ei bine acele mîini mă opresc pline de forță. Mă uit. Este îmbrăcat într-o livrea luxoasă cu fireturi din care, cred, s-ar putea confecționa 3 costume pentru trei copii mai săraci — cum se spune pe aici prin părțile locului. Luîndu-i cu mîinile de pe umerii proprii, șeful ușii spune: «Să-nveți să te porți. Am 60 de ani. Marș la garderobă!» Sînt cîteva lucruri de spus. După părerea mea, nu este chiar cazul ca la 60 de ani să-ți faci o meserie din a trimite oamenii la garderobă. Mai apoi, da, nu știm să ne purtăm cu paznicii de restaurante. În loc de a le da 2-3 lei, în loc de a le cere șoptit un Kent sau orice altceva, îndrăznim să ne purtăm corect. La plecare, rapidă dreptul, chițăiul mi-a spus: „Mi-am făcut rost de martori. Abuzezi de funcție; știu că ești director la «Steagul»!"

Trăiesc cu impresia și cu amărăciunea că am intrat în esența problemei. În capetele unora, pe care noi înșine i-am obișnuit cu bacșișurile noastre, cu îngăduința noastră, cu o existență parazitară, exercitarea corectă a unei meserii se numește abuz. Legitimarea corectă, cererea executării notei de plată în dublu exemplar, dorința unei convorbiri cu responsabilul de unitate sînt numite în această lume interlopă abuzuri.

N-am reușit să aflu numele insului cu mîini fotogenice și prost folosite, pentru că restaurantul «Postăvarul» are printre alte legi și pe cea a tăcerii. Nimeni nu știe cum îl cheamă, nu l-am mai văzut, «întrebați pe cutare» și tocmai cutare a plecat.

Mai apoi, un șef de sală m-a condus la masă și cald, tandru: «Un morunaș? Un șprit?»

Am plecat pentru că de aici ar fi început realmente abuzul. Abuz în situația dată, pentru că a mînca bine și a bea decent după o zi de documentări la Maternitatea din oraș, unde sub ochii tăi s-a născut un băiat de 3.300 kilograme (minus 100 de grame scutecele) aparținînd lui Petula Aurelia din Bod, numai abuz nu se cheamă.

Cu 2-3 ore înainte de intrarea la «Postăvarul» am asistat, în fața magazinului Gostat de pe bulevardul Republicii, la modul cum două tinere vindeau peste pronaspăt unei lumi înghețate și obosite. N-aveau greutăți de 50 de grame și ce n-aveau suplinceau din ochi. Am intrat în magazin și i-am spus responsabilului. «Cine ești?» — mă interpelează. Îi spun. Se luminează la față, vine afară, vede că n-aveau, le dă și gata! Dar cît peste vinduseră pînă atunci? Și de ce «Cine ești?» în loc de: «Să verificăm». Cu două zile în urmă, la Predeal, am discutat cu o bibliotecară la Casa de cultură. Tema: ce anume citesc oamenii din Predeal? A doua zi o caut și o găsesc tristă: tovarășul director l-a făcut observație. De ce nu l-a înștiințat imediat? De ce nu m-am prezentat dînsului?

Trist e faptul că bibliotecara părea convinsă de justețea afirmațiilor directorului. Stau și mă întreb: cum adică? Partidul ne învață să descriem viața cum este, militează pentru acest principiu, iar unii tovarăși ar dori așa: să vezi un om cu care ai dori să stai de vorbă, să-l urmărești pînă acasă, să-ți notezi strada, să afli numărul circumscripției electorale din care face parte, să-l identifici acolo, să te rogi frumos «dați-mi, vă rog, omul» să fii condus la locuința sa de un grup și acolo să afli că omul a plecat după lemne.

De aceea spun: facem din viața noastră gazetărie pentru oameni, o facem corect, cinstit și curajos, dar, oameni: faceți și voi același lucru, chiar fără pix sau creion chimic.

Eugen SECELEANU

Nu cred să greșesc afirmînd că populația stabilă a Focșaniului este aceeași de multă vreme. Chiar dacă județul — și implicit singurul său municipiu — au suferit în ultimul timp substanțiale transformări economice, grație marii industrii, lumea a rămas cam aceeași, manifestînd față de metamorfozele contemporane o oarecare reținere, într-un fel firească pentru un teritoriu care se chivernisește, de decenii, din fructe, lemn și struguri, produse din care pe aceste pămînturi s-au scos întotdeauna destui bani albi pentru zile negre.

Astăzi, Focșaniul numără 50 000 de locuitori, împreună cu două comune suburbane, Golești și Cîmpineanca, dar pe străzi locuitorii nu prea se văd și nu prea par atît de numeroși, încît vizitatorul care n-a trecut în prealabil pe la Direcția de statistică n-ar fi gata să bage mîna în foc pentru cifra tipărită mai sus. Dealtfel, în ciuda unor eforturi oficiale notabile, orașul se smulge cu greu din condiția unui județ în care mai puțin de un sfert din populație trăiește în mediul rural și în care abia fiecare al zecelea cetățean lucrează în perimetrul industrial.

În pofida strădaniilor depuse de organele locale, județul — și Focșaniul ca o oglindă fidelă a tuturor proceselor demografice vrîncene — cunoaște un sold migratoriu negativ, peste o mie de locuitori luînd anual drumul către alte zone, atrași de posibilități de lucru superioare. Procesul este, fără îndoială, obiectiv pentru momentul actual al dezvoltării Vrancei, cînd industria, mecanizată indeobște în Focșani, nu are încă posibilitatea de a fixa întreaga forță de muncă pe care mecanizarea modernă a viticulturii și agriculturii a lăsat-o disponibilă. În plus, lipsa oricărei școli superioare în incinta județului și puținătatea liceelor conduc — fenomen iarăși normal, legic — la migrarea unei mari părți din tineretul studios, aproape 40% din absolvenții școlilor generale de 8 ani plecînd, anual, să-și completeze studiile în alte regiuni ale țării.

Acestea fiind zise, s-ar putea crede că puține lucruri noi se întîmplă în Vrancea și că populația autohtonă este emersă în alertă, gata să-și ia catrafusele, spre a căuta aiurea o soartă mai bună. Nimic mai fals la Focșani, mai ales industrie pătrunde cu pași apăsați, schimbînd fața unui județ și a unui oraș deopotrivă. Vrancea, fiind o importantă bazin mediu de creștere a producției industriale globale depășește aici cu 4% media națională, confirmîndu-se în dovada cea mai grăitoare a transformărilor socialiste ce se petrec în Vrancea de cîțiva ani, în fiecare lună, în fiecare zi.

Pentru a vă oferi o imagine mai exactă a prezentului economic din Focșani, permiteți-mi să redau mai jos dialogul purtat, în urmă cu cîteva zile, la Comitetul județean P.C.R. Vrancea, cu tovarășul Constantin I. Constantin, secretar cu problemele de resort.

— Ne apropiem de sfîrșitul lui 1973. Ce reprezintă acest an pentru economia Focșaniului și a Vrancei?

— Ca să nu mă lungesc la vorbă, 1973 înseamnă depășirea producției globale cu 6,7%, a celei de marfă cu 7,9% și a celei de export cu 4,2%. Astfel, cincinalul a fost îndeplinit pe primii trei ani cu 2,5 luni mai devreme.

— Vă propun să ne întindem, totuși, la vorbă și să-mi spuneți, dincolo de cifre, ce a adus nou anul 1973.

— Înainte de toate, în acest an a început să producă, cu 3,5 luni mai devreme, prima capacitate a Fabricii de dispozitive, matrițe, ștanțe și scule așchietoare, premieră a industriei constructoare de mașini pentru județul nostru. Această intrare în funcțiune, devansată, creează un nou orizont economic pentru Vrancea, noi locuri de muncă, noi posibilități de calificare pentru tineretul din județ. Apoi, în cadrul Fabricii de confecții, pe același spațiu de producție, prin amplasarea unor utilaje cu randament superior, producția globală s-a dublat față de 1971.

— Pentru că tot sîntem la capitolul superlativelor, care ar fi, după opinia dumneavoastră, cel mai mare eșec economic din județ în 1973?

— Cred că este vorba despre stadiul înapoiat al construcțiilor. Ați văzut în oraș, am construit un hotel nou, un palat al poștei și telefoanelor, este aproape gata o modernă casă de cultură. Totuși, din cele 1 380 de apartamente planificate a fi date în folosință în acest an, beneficiarii au primit numai 516. Datorită organizării neraționale a producției și slabei aprovizionări, sîntem în întîrziere față de plan.

La Focșani, strada e încă domoală, puțin colorată și deloc tipică. Am căutat zadarnic portul tradițional vrîncean, catrințele cu dungi învîrstate și brîurile cu bete geometrice. Nu le-am găsit. În schimb, am văzut o mulțime de sătence pe jumătate urbanizate, purtînd baloturi mari cu lînă și urmînd cel mai bătătorit dintre drumurile orașului, cel de la piață la autogară, pe rute întortocheate pe lîngă blocurile în construcție din centrul orașului, peste strada Magheru Gheorghe, notată chiar așa, ca la militărie. Acolo, în colțul acestei străzi, am admirat, într-un geam spălăcit, un anunț duios, pe care scria, negru pe alb, că proprietarul vinde purcei, la prețuri convenabile, și chiar porci. Ceea ce m-a mai surprins la Focșani a fost mulțimea de simigerii, de gogoșerii și de dughene în care se vînd covrigi, covrigi calzi, pe care focșăneanul îi mănîncă traversînd strada, citind ziarul sau cărînd o sacoșă, îi mănîncă cu o detașare și o grație de nebănuit. Am văzut apoi o mulțime de haivani strînși ca la cai mai vorbabilă dintre porțile orientului, cîteva duzini comentînd nu mulți, dar bine dispuși, comic fără drag, căci asta e situația la Focșani, de cînd e lumea, vinul e vin și apa e uneori tot vin, și cine nu pricepe socoteala acestei simple nu va putea intra niciodată pe o poartă vrîncească, în casă și în sufletul lui.

În centru, lîngă modernul magazin universal «Rutna», care se recomandă cu patru firme uriașe plasate pe o singură fațadă, așa, ca să vadă și orbul care n-a nimerit Brăila — la noul oficiu P.T.T.R., am încercat să dau un telefon. Erau montate acolo două aparate publice, și am încercat să fac numărul, dar fără folos. M-am străduit, pînă cînd un buști mi-a strigat, ai grijă, nene, să nu-ți răspundă ierea. După care a fugit, a fugit și a rîs, iar eu m-am gîndit să bătăușul era de-al locului și știe el ce știe. Mai tîrziu, am căzut de strada care duce la noua Casă de cultură, în fața unui magazin de reparat încălțăminte, mai cu parfum, unul avînd utilitar, am citit o invitație în englezește, «our company makes works for tourists», și am făcut pe nebunul, am deschis ușa și am turuit toate vorbele pe care le știu în limba lui Shakespeare, după care un băiat a pus calapodul jos și s-a crucit, ia vezi, nea Gică, ce vrea subțirelul ăsta, dar cred că nea Gică n-avea timp, că a strigat de dincolo, pe românește, mai dă-l în mă-sa, că-i ora închiderii, și ce-i drept e drept, se făcuse de șapte și jumătate seara.

A doua zi, am intrat în Biblioteca municipală, și am întrebat-o pe Paula Marcu ce se citește la Focșani, și bibliotecara mi-a răspuns pe nerăsuflate: aventură și cărți de dragoste. Dar poezie?, am îndrăznit. Nu, mi-a răspuns, poezie contemporană nu prea se citește, dar împrumutăm mult Balzac și Zola și îmi pare chiar foarte rău că din «Pe aripile vîntului» n-am primit mai multe exemplare. Noi am cerut, dar nu ni s-a dat. În schimb, sînt destule cărți de poezie pe care nu le vrea nimeni, în timp ce «Dormitoarele au ferestre» sau «Ora epavelor» nu apucă să stea în bibliotecă nici măcar o noapte și li se rup copertele după o lună. În rest, nu ne putem plînge de vizitatori. Avem peste 90 000 de volume și aproximativ 2 200 de cititori adulți, în special pensionari și elevi, și elevii citesc uneori critică, mai rar, dar citesc.

Mi-am continuat investigația la librăria «Ion Creangă», singura librărie de carte din oraș, căci celelalte sînt simple papetării, chiar dacă pe firma lor stă scris, cu vanitate, Alexandru Vlahuță sau mai știu eu cum. La «Ion Creangă», directoarea Maria Ceapă mi-a mărturisit că de patru ani de cînd lucrează acolo n-are probleme cu vînzarea. Vinde și de 65 000 de lei pe lună, mai ales toamna și mai ales seara, cam între cinci și jumătate și șapte, cînd iese lumea la promenadă. Ar mai putea să plaseze și o sută de exemplare din «Vin ploile» al lui Bromfield, ca să nu mai vorbească despre Steinbeck sau Petru Popescu, care se vînd ca pîinea caldă. Cel mai simplu e cu volumele din colecția «Enigma», alea se epuizează într-o oră, iar cel mai complicat e cu cartea de poezie, care se vinde rar, mi-a spus, și numai cea de calitate, ceva Stănescu, ceva Păunescu, uneori Tudor George, dar nu prea mult, știți cum e, cititorul vrea mai mult literatură engleză și franceză. Nu știu, i-am replicat, dar ce-ați făcut, ce-ați întreprins, pentru a trezi gustul publicului pentru cartea de calitate? Noi, s-a mirat, ce să facem noi, noi vindem cărțile și gata.

Prima oară am ajuns în piață spre ora 11. Cam tîrziu, recunosc, dar n-aveam de gînd să cumpăr nimic, ci doar să mă uit, să casc gura și să mă aflu în treabă. M-am aflat, mai întîi, în sectorul de lactate, domeniu în care focșănenii stau prost, și asta din vina I.C.I.L.-ului, care în 1973 și-a îndeplinit abia 60% din angajamentele anuale. Dacă ouă și brînzeturi nu prea erau, în schimb piața gemea sub povara zarzavaturilor. Am văzut ceapă, arpagic și varză și l-am admirat pe moș Sofronie din Suraia care se plimba printre galantare ca Vodă prin lobodă, cu umărul traversat de o funie de cepe de apă, cărnoase ca merele, asemenea unui general absurd, decorat cu marele colan al naturii.

Intrarea bicicletelor era interzisă. Scria clar ca bunăziua că se plătește și amendă, dar bicicletele circulau cu duiumul, căci făceau cumpărături o sumedenie de ceferiști și ceferiștii așa sînt, de cînd lumea, motorizați, sau umblă cu trenul, sau umblă cu bicicleta. Se vindea multă halviță, se vindeau covrigii cei de toate zilele, se stătea la rînd pentru pește, cîteva persoane, dar peștele încă nu sosise, dar avea să vină în jumătate de oră, cum anunța în gura mare vînzătorul, și încă viu, cum scria pe geamul magazinului.

Am stat de vorbă, mai din întîmplare, mai din curiozitate profesională, cu mai mulți cumpărători. În general, oamenii n-au avut de ce să se plîngă. Poate doar de cafea și de flori. Cafeaua e măcinată cam mare, și orice focșănean care se respectă are acasă, în cămară, măcar un borcan cu cafea cumpărată de la București. Aceeași situație e și cu florile, poate mai tristă, poate mai comică, și am fost martorul unei căsătorii în care mireasa, Corina, din ziua aceea, Dobre, s-a prezentat în fața ofițerului stării civile cu un buchet de flori artificiale!

Am plecat, totuși, din piață cu unele nelămuriri, cea mai mare fiind legată de orarul magazinelor de lactate, de brînzeturi, de mezeluri care — plasate în plin vad comercial — închid la 11,30 dimineață pentru a deschide tocmai la 16! Și, în sfîrșit, o constatare plăcută: niciodată n-am mîncat pîine mai pufoasă ca la Focșani, cu un gust curat de grîu, n-am spus treaba asta unui brutar, Stelian Iancu, și omul mi-a zîmbit și m-a servit chiar cu o pară, galbenă ca o lumînare, pentru care eu am zis mulțumesc.

Pentru a cunoaște învățămîntul vrîncean, am fost mai întîi la Inspectoratul școlar, de unde am culeș cîteva date, și unde am aflat cîteva noutăți, mai multe, cum că arde în problema celui de-al doilea bucătar de la Livezile, unde există un internat cu 101 elevi și un singur bucătar, iar primarul se opune la angajarea celui de-al doilea, că așa sînt unii primari pe la noi — mi-a mărturisit inspectorul Boboc — se mai opun pentru că nu pot să facă altceva.

După aceea, am vizitat Liceul «Unirea», care are 107 ani vechime și prin cancelaria căruia s-au perindat personalități marcante ale culturii românești: Nicolae Iorga, Ovid Densusianu, I.M. Rașcu, Alexandru Arbore, frații Longinescu și mulți alții. Directorul Aurel Budescu m-a condus cu o treaptă amabilitate arătîndu-mi toate cele, de la colecția publicației elevilor care se chemă «Revista noastră» și apare din 1913, pînă la moderne laboratoare de fizică, chimie și biologie, cu material nu prea cu plăcere de calciu-ce-o-trei-plus-natriu-clorul adolescenței. Am privit, recunosc, cam distrat la toate mîndriile de o viață ale directorului Budescu, pînă în clipa cînd în Cabinetul de literatură mîinile mi-au atins, înfiorate, paginile groase ale unor rarități bibliografice cu care s-ar mîndri, sînt sigur, cele mai renumite biblioteci din țară. Am răsfoit între altele, ediția princeps a «Istoriei pentru începuturile românilor în Dacia», tipărită de Petru Maior, la Buda, în 1813, «Șezătoarea la țară» a lui Anton Pann, din 1851, «Vicleniile lui Scapin», traduse în tipografia lui Eliade Rădulescu în 1836, cîteva bijuterii dintr-un tezaur de neprețuit.

Înainte de a părăsi liceul, l-am rugat pe director să-mi dea voie să mă lămuresc cît de isteți sînt elevii «Unirii», și i-am propus un test, ad-hoc, cu întrebări despre viața economică și culturală a Vrancei. Aurel Budescu a acceptat cu o bucurie nedisimulată și, împreună, am întocmit 10 întrebări — cum s-a numit județul înainte, cine a culeș Miorița, ce figuri remarcabile ale culturii românești au trăit în localitate, la ce producție-marfă deține Vrancea primul loc pe țară etc. — și am ales o clasă pentru test. S-a nimerit să fie o clasă de chimie, anul IV-A, și s-a nimerit să fie răspunsuri excelente, demonstrînd că elevii liceului sînt deștepți și citiți. La întrebarea cu personalitățile care au făcut faimă județului a apărut, alături de numele lui Anghel Saligny, Duiliu Zamfirescu, Alexandru Vlahuță sau Mircea Steriade, și cel al lui Emanoil Petruț, de unde am dedus că elevii directorului Budescu au și un foarte dezvoltat simț al umorului.

La Focșani, distracție înseamnă — înainte de toate — televizor. Dacă scoatem televizorul din discuție, mai rămîn cele două cinematografe (care se cheamă, amîndouă, «Unirea», probînd faptul că inventivitatea nu-i dă afară din casă pe cei care se ocupă de treburile astea într-un oraș în care totul este botezat «Unirea», «Putna» sau «Milcovul», de la magazine la circiumi, de la hoteluri la echipe de fotbal), cîteva spectacole ocazionale, un meci de fotbal pe săptămînă și... cam atît! Să recunoaștem că este foarte puțin față de disponibilitățile spirituale ale Focșaniului, oraș în plină expansiune economică, recomandat totodată de o bogată tradiție culturală.

În ciuda existenței unui teatru, cochet și încăpător, și a unei Case de cultură care moștenește — sau ar trebui să moștenească — tradiția unui Ateneu cu un istoric bogat, viața culturală vegetează. Un spectacol de prestigiu, ca piesa «După cădere» prezentată la 26 noiembrie de Teatrul Mic, cu cea mai bună distribuție reprezintă o singură floare, răzleață, într-o grădină năpădită de paraginâ, mult prea puțin față de pretențiile unui public care s-a dovedit, cu fiecare ocazie, deosebit de receptiv. În rest, între aceste spectacole, aduse din an în paște, localnicii au puține șanse de a se destinde, îndeobște în sezonul rece, cînd șirandul de la Putna devine impracticabil și cînd cele două echipe de fotbal ale orașului, Unirea și Luceafărul, se retrag în săli, cumințindu-i pe suporteri. Astăzi, Focșaniul suferă pentru fotbal mai mult decît oricînd, nutrind speranța că Unirea va promova — în sfîrșit — în diviziа secundă și așteptînd minunea promisă de Luceafărul, o echipă foarte tînără, la cîrma căreia se află profesorul Făiniță, fostul secund al lui Teașcă, antrenor care a deprins de la «Pitic» metodele de lucru și, paradoxal, chiar și temperamentul.

Ovidiu NEGOIȚĂ

Fotografie de Sorin POSTOLACHE

capitalaviarei

Această statuie din Galați a Luceafărului poeziei românești a cunoscut în timp de doi ani trei «domicilii»: 1. Parcul Eminescu (dispărut prin construirea în acest loc a modernului magazin universal). 2. Teatrul dramatic (care, după cum se vede, nu are un nume). 3. Grădina publică unde se află actualmente (și care de fapt nu se numește Eminescu). (Alexandru Muja)

Plute pe Bistrița. (Gh. Vințilă)

Zimbetul spinilor. (Gh. Vințilă)

Vremea melițatului inului și cînepii în Maramureș. (Elena Ghera)

Ultimul drum, spre Piața «Rahova» și apoi... (Valeriu Ivan)

tenis

noi sperăm, iar ei se plimbă...

Niciodată, istoria tenisului nu a cunoscut o afluență mai mare de concursuri ca acum. Grand Prix-ul, WCT-ul, întîlnirile internaționale, cupele de tot felul adună la startul lor tot mai mulți jucători. Nu este nimic rău în asta mai ales dacă ne gîndim că timpul a elucidat și una dintre cele mai controversate probleme de pregătire. Pregătirea jucătorilor pentru concurs *prin concurs* este astăzi un mare adevăr ce nu mai poate fi pus la îndoială. Jucătorii urmează cursurile primare acasă, dar se perfecționează și se desăvîrșesc pe marile circuite internaționale. Pentru noi, ideea nu este nouă și de aceea mai toți cei invitați la turnee sînt lăsați să plece. Dar ce te faci cînd cei de la care te aștepti la un progres cît de cît se întorc, după luni întregi de peregrinări, acasă, la fel cum au plecat, sau poate mai slabi și mai blazați. Și așa, treaba se perpetuează ani de-a rîndul, noi continuînd să sperăm, iar ei gîndindu-se că tot mai bine e la Bruxelles, Monte Carlo sau Londra decît să se expună unor bătăi în Cupa Progresul, Cupa Steaua sau în Campionatul municipiului București de la cine știe ce junior ambițios. Cu alte cuvinte, noi sperăm, ei se plimbă, iar juniorul acela ambițios suferă.

Dincolo de rezultat, ediția din acest an a Cupei Davis ne-a adus cîteva clarificări importante. Se pare că la simplu, lui Năstase i s-a alăturat Ovici. Problema a rămas deschisă, după părerea mea, la dublu, unde, din cîte îmi pot da seama, *nu s-a ajuns încă la o formație stabilă*. În orice caz, e vorba de doi sau de maximum trei jucători vizați. În această nouă situație, mă întreb pe bună dreptate: nu ar fi, oare, cazul să limităm reprezentarea noastră în străinătate? Mă refer la acei jucători care — fără a înceta de a mai fi tineri, au 24-25-26 de ani — au încetat, în schimb, de a mai fi speranțe. Mă gîndesc că o astfel de măsură ar putea asigura ritmicitatea și continuitatea necesară campionatului național pe echipe, înghesuit acum spre sfîrșitul sezonului, și ar repune în drepturi multe din concursurile interne, în care așteptăm să se formeze viitorii noștri campioni. Mă gîndesc, de asemeni, că limitarea reprezentării noastre ar înviora activitatea cluburilor mari și ar stimula într-o măsură mai mare ca pînă acum pe cei vizați.

Ștefan GEORGESCU

P.S. La Cleveland, învinsul lui Hrebec a spulberat în numai două zile speranțele lui Dennis Ralston și mitul invincibilității «uriașului alb» în Cupa Davis. Eu rămîn la spusele lui Hopman: «Newcombe este jucătorul care nu ratează marile ocazii».

P.P.S. O rugăminte adresată cititorilor acestei rubrici: indicați primii 10 jucători de tenis — din lume — pe anul 1973. Așteptăm răspunsurile dumneavoastră pînă pe data de 18 decembrie a.c.

totuși, calul rămîne !

pauză ? cui folosește ?

Sezonul hipic competițional s-a încheiat și urmează, după cum reiese din calendarul federației noastre, ca pînă în luna mai, deci timp de **șase luni**, călăreții să nu mai fie angrenați în vreo întrecere oficială.

Conform previziunilor meteorologice, trebuie să ne așteptăm la o iarnă mai puțin blîndă și — în consecință — eventualele inițiative de organizare a unor concursuri hipice neoficiale vor rămîne probabil fără răspuns, deși în multe țări, pe timpul iernii, au loc concursuri (chiar internaționale) în manej acoperit și afară pe zăpadă, asigurîndu-se astfel **continuitatea competițională** în măsură să contribuie la ridicarea permanentă a nivelului tehnic al pregătirii cailor și călăreților. Necesitatea unei asemenea instruiri competiționale non-stop se impune acum mai mult ca niciodată, dacă nu ne facem că am uitat rezultatele nesatisfăcătoare obținute de echitația noastră în confruntările internaționale și mai ales în competiția majoră a anului '73 — campionatele balcanice. Eșecurile de la dresaj și de la proba completă — unde pînă acum dețineam supremația balcanică — ne-au afectat tot atît de mult ca și înfrîngerile din disputele cu călărești greci și bulgari în probele de obstacole pentru seniori. Succesul juniorilor la Balcaniadă a atenuat întrucîtva impresia lăsată de ei la campionatele europene (locul 13).

Desigur, la călărie, pregătirile centralizate sînt foarte indicate, dar ele nu vor da rezultate atîta vreme cît procesul de instruire la unele secții este insuficient, iar calendarul competițional intern se rezumă la cele trei etape de campionat și la alte trei concursuri gen cupă. De asemenea, există o orientare timidă în privința frecvenței întîlnirilor internaționale care s-a redus considerabil față de alți ani. Un singur concurs internațional pe an la București, și acela cu o participare valorică nesemnificativă, nu poate da mai multă încredere și experiență călăreților, după cum nu poate declanșa un aflux de spectatori care să stimuleze interesul pentru un sport prevăzut în programul olimpic. La toate acestea se adaugă situația încă neclară a bazei hipice din Calea Plevnei, care este și nu mai este a federației de specialitate, conducerea municipiului București acționînd cu mare greutate cînd se pune problema unui sprijin real de care sportul hipic bucureștean are urgentă nevoie.

Ce ar trebui făcut? Vom încerca să propunem curînd cîteva soluții. Pînă atunci, îi invităm pe cei responsabili de prezentul și viitorul acestui sport, fie ei federali sau municipali, să reflecteze.

Cristian ȚOPESCU

pe locuri, fiți gata !

Începe, cu o oarecare întîrziere, Cupa Tineretului, o nouă competiție sportivă de masă cu caracter republican pentru pionieri, elevi, studenți, militari, tineri muncitori și țărani, competiție prin care se realizează una din sarcinile principale trasate în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 februarie-2 martie 1973 cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului. Țelul Cupei Tineretului, care se va desfășura pe etape comunale, orășenești, județene, interjudețene și se va încheia la fiecare doi ani cu finale pe țară, este în primul rînd cuprinderea unui număr cît mai mare de tineri în practicarea organizată a exercițiilor fizice și sportului, în vederea dezvoltării armonioase fizice și morale, întăririi sănătății și călirii fizice, pentru ridicarea capacității de muncă. Bineînțeles că dintre cei mai valoroși participanți vor fi aleși viitorii sportivi de performanță, asigurîndu-se astfel acea mult dorită bază de masă, încă atît de deficitară în multe ramuri sportive. Disciplinele sportive conform unor categorii de vîrstă sînt — în ediția de iarnă — patinaj, sanie, schi și tenis de masă, iar în cea de vară — atletism, fotbal, gimnastică, înot, tir, orientare turistică, handbal, popice, trîntă, oină, baschet și volei. Desigur că ne mirăm absența unor sporturi de largă popularitate mai ales în ultima vreme, cum ar fi tenisul de cîmp și ciclismul, însă am aflat că în această primă ediție a competiției încă se mai experimentează, în scopul perfectibilității ei, lăsîndu-se în același timp (în primele două etape) cale liberă inițiativelor pe plan local, inițiative care să răspundă direct unor eventuale dorințe ale tinerilor de a se întrece și în alte probe sportive decît cele prevăzute în regulament.

Rămîne de văzut însă — și ne exprimăm astfel o îndoială mai veche întemeiată pe eșecurile altor competiții de masă (Insigna de polisportiv, Spartachiada) — în ce măsură organizatorii vor înțelege de la bun început că este mai important ca înainte de a alerga, de a înota, de a schia, de a patina etc., mai repede, tinerii să alerge, să știe să înoate, să știe să patineze, să știe... Sperăm ca de data aceasta competiția să nu ajungă doar un simplu pretext de rapoarte festive în care să se scrie, de exemplu la înot, cîți tineri au participat, fără să se adauge cîți dintre ei s-au înecat» pentru simplul motiv că nu știau să înoate.

Și sîntem convinși că bine organizată, asigurată cu articole sportive de tip popular, «Cupa Tineretului» își va realiza menirea sa adevărată, contribuind astfel, în spiritul Hotărîrii, «la pregătirea unui tineret sănătos, apt să îndeplinească în cele mai bune condiții îndatoririle ce revin cetățenilor patriei noastre».

Iulian NEACȘU

delegarea și competența observatorilor federali

Problema delegării și competenței observatorilor federali la partidele din prima categorie continuă să fie un subiect fierbinte, contradictoriu, pentru fotbalul nostru. Iată, mai jos, un sondaj pe această temă, supusă atenției unor persoane competente din incinta celor 18 cluburi divizionare.

UNIVERSITATEA CRAIOVA (răspunde Constantin Cernăianu, antrenor principal): «În principiu, sînt pentru prezența unui observator neutru la meciurile de campionat. Marea problemă este ca acest observator să fie un om de real prestigiu, pentru că adeseori se întîmplă ca trimisul federației să vadă una și, după un pahar de vin oferit de gazde, să scrie alta în raport.»

FOTBAL CLUB CONSTANȚA (Emanoil Hașoti — antrenor principal): «Dacă ar putea interveni concret în desfășurarea partidei, observatorul federal ar fi util. El însă numai constată și face un raport. Are deci un rol pasiv în economia unui meci, iar de hîrtii fotbalul nostru nu prea duce lipsă.»

STEAUA (Gheorghe Constantin — antrenor principal): «În multe cazuri, datorită lipsei de personalitate a trimisului federației, treaba e cam formală.»

DINAMO (Ion Balaș — președintele clubului): «Cred că observatorul federal nu trebuie să lipsească la meciurile de campionat, cel puțin la cele mai importante. Din păcate, lista actuală a observatorilor federali ar trebui restrînsă, în sensul delegării numai a oamenilor cu prestanță și personalitate.»

C.S.M. REȘIȚA (Petru Ștefan — președintele clubului): «Din păcate, mai sînt și observatori care în loc să-și facă datoria sînt simpli asistenți ai partidelor, ca orice alt spectator.»

STEAGUL ROȘU BRAȘOV (Ion Indrei — președintele clubului): «Există mulți observatori federali care vin la meciuri doar ca să se uite și să-și pună ștampila pe delegație.»

POLITEHNICA TIMIȘOARA (Ion Ionescu — antrenor principal): «Delegarea ar fi foarte utilă dacă ar fi făcută după principii mai ferme. Observatorul federal ar trebui să sosească în ziua meciului și să evite «ospitalitatea» gazdelor. Ideea cea mai bună ar fi alcătuirea unui număr fix de observatori, 18, care să urmărească prin rotație toate meciurile de campionat».

F.C. ARGEȘ (Puiu Rapaport — vicepreședinte): «În marea majoritate a cazurilor, observatorii federali sînt competenți, reprezentînd garanția unei supervizări necesare. În munca de delegare se fac însă și anumite greșeli, de aceea cred că observatorul federal trebuie să fie, neapărat, o persoană activă, cu răspundere în activitatea fotbalistică.»

U.T.A. (Mihai Flore — președinte): «N-am avut probleme speciale cu observatorii federali. Nu cred că avem nivelul să le apreciem competența. Există alți tovarăși chemați să-și spună *părerea despre acest aspect.*»

A.S. ARMATA TÎRGU MUREȘ (Colonel Gh. Pintilie - din secția de fotbal): «Teoretic, delegarea este foarte bună, dar observatorii federali ar trebui controlați pentru a nu lăsa loc anumitor dubii de interpretare sau chiar de comportament.»

JIUL (Traian Ivănescu — antrenor principal): «Observatorul federal ar trebui să fie o persoană foarte competentă, foarte cunoscută, foarte cinstită. Nu întotdeauna se întîmplă așa».

«U» CLUJ (Mircea Damian — secretarul clubului): «Am văzut la Cluj observatori federali de care nu auzisem niciodată. Ideea trimiterii lor este excelentă, dar oamenii veniți de la federație ar trebui să aibă mai multă competență, să fie mai autorizați.»

POLITEHNICA IAȘI (Ilie Oană — antrenor principal): «Ideea este bună, dar aplicarea ei are unele neajunsuri. La Iași, oamenii cu adevărat de specialitate vin rar. Poate că distanța e cam mare.»

SPORTUL STUDENȚESC (Nicolae Irimie — președintele clubului): «Calitatea observării este uneori influențată de calitatea de invitat, între ghilimele, al gazdei. În rest, delegarea unui observator federal mi se pare o necesitate în momentul actual al dezvoltării fotbalului nostru.»

F.C. PETROLUL (Eugen Trestioreanu — vicepreședinte): «Observatorii sînt foarte utili, dar nu întotdeauna sînt foarte competenți și operativi. Unii vin degeaba, se uită la meci și atît. De la o vreme, vine cine vrei și cine nu vrei.»

C.F.R. CLUJ (Doctor Rădulescu — antrenor principal): «Au sosit ca observatori federali și oameni de 70 de ani!! Delegarea lor este absolut necesară, dar de foarte multe ori observatorii federali relatează deformat cele petrecute pe teren. Sînt de părere că ei ar trebui aleși dintre oameni de fotbal, reputați și cinstiți. Și, în orice caz, dintre cei în puterea vîrstei, nu dintre pensionari.»

RAPID (Ilie Greavu — vicepreședinte): «Găsesc că ideea delegării este foarte nimerită. Din păcate, în provincie, observatorii influențează prea puțin arbitrajele, părtinitoare, pentru gazde».

SPORT CLUB BACĂU (Constantin Rădulescu — antrenor principal): «Observatorii federali corecți sînt foarte rari. La Tg. Mureș, am fost molestați pe teren și observatorul n-a scris nimic în raport. La Brașov, la fel, deși am primit un gol dintr-un penalty gratuit și unul dintr-un ofsaid de 10 metri...»

Acestea ar fi, redate succint, opiniile celor 18 intervievați. Concluzia care se desprinde este simplă: deși utilă, delegarea observatorilor federali suferă datorită lipsei de prestigiu și de competență a multora din trimișii forului din Vasile Conta, 16.

Vechi pasionat al fotbalului, supercampionul român Ilie Năstase dă lovitura de începere a unui meci din campionatul Spaniei.

cronica de fotbal

ce aș putea să vă spun ?

Cum se vede, iarna a venit cu toate atributele ei neplăcute. Lumea s-a împuținat în tribune și Televiziunea bine a făcut că s-a gîndit să ne scutească de drumul riscant cu autobuzul rărit din motive misterioase, de frigul pătrunzător din atmosferă și încă de alte neplăceri, oferindu-ne pe tavă, la domiciliu, partida Steaua-Universitatea Craiova.

Acum, la drept vorbind, mare lucru nu am văzut pe micul ecran, și nu din vina cuiva, dar, fie vorba între noi, o transmisie mai rău făcută nu am avut de mult. Îmi pare rău că nu am reținut numele «realizatorilor», cum se spune, pentru că în afara unor mici prim planuri nu se vedea decît un cîmp negru pe care jucătorii craioveni nu puteau fi distinși pentru că aveau tricouri albastre, cum am aflat din relatările din ziarele de a doua zi. Militarii, inspirați, au arborat frumoase maiouri albe, de mai mare dragul, și astfel ne-am putut da seama ce se întîmpla, cînd și cînd, pe «23 August». Meciul nu a fost rău, ținînd seama de starea rea a terenului, inexplicabile pârîndu-mi-se acele pete de zăpadă lăsate din lobată și și care făceau ca traiectoriile balonului să aibă cocoase și devieri neprevăzute. Am făcut socoteala: nînsese cu vreo patru zile, dacă nu mai multe, înaintea meciului. Deci de vină era tot acel absent spirit gospodăresc care se remarcă de multă vreme pe stadioanele noastre.

Nu vreau să mă hazardez și să spun că a fost un meci frumos sau măcar bun. Nu vreau să spun că a fost un meci rău. Era minunat să admiri la jucători prezența de spirit de a nu se prăbuși pe gazonul înghețat, pe urmă venea chestiunea mingii, a fentelor și a altor detalii tehnice! Colegii noștri de condei, apucați de nu știu ce optimism, au făcut din factorul frig un fel de combustibil nuclear care, chipurile, ar fi dezmorțit și așa prea adormitele picioare ale jucătorilor. Fără magnificul șut peste zid al lui Dumitru, nu aș fi zis că am văzut mare lucru în meciul pe care-l comentez. Poate finețea și inutilitatea dribblingului lui Răducanu, poate eleganța lui Boc, indestructibilă și rezistînd la orice intemperii. Că a cîștigat Steaua *lucrul era previzibil, dacă ținem seama de absențele craiovene; cu puțin noroc, universitarii se puteau întoarce acasă cu un punct, dar ăsta-i fotbalul!*

Al doilea lucru semnificativ în etapă mi s-a părut dezastrul giuleștean de la Constanța. Un 0-4 pe litoral este mai mult decît o partidă pierdută, știind că cel mai bun jucător feroviar a fost portarul, deci goluri mai puteau fi dote bucureștenilor. Acum de mirat nu ne mai mirăm. Experiența Macri se pare că a eșuat în Giulești. Mi se spune că severul antrenor nu a ținut seama că fotbalul este mai întîi un joc, că e prea pretențios și că a impus jucătorilor săi un regim exterminator. Eu nu cred că Macri exagerează. Eu cred că rapidiștii au fost obișnuiți cu antrenori lipsiți de autoritate și că pînă anul acesta au rezistat din talent, Macri moștenind numai lipsa lor de condiție fizică. Rezultatele se cunosc de-acum. Antrenorul a fost pus cu botul pe labe și probabil că va pleca. Dar nici pe cel care va veni în locul său nu-l invidiez. Poate dacă va aduce alți jucători, pentru că aceștia sînt aproape terminați. Și nu e singura echipă în starea despre care vorbim. Uitați-vă la babetele de la Sportul Studențesc, *uitați-vă la* Sport Club Bacău *și chiar la* C.F.R. Cluj, *ce mereu ne făcea să ne minunăm. Prea multe accidentări, prea multe absențe și asta avînd numai o singură explicație: lipsa de rezistență pentru că jucătorii noștri nu vor să se antreneze, ei vor să se distreze și fotbalul modern nu mai suportă așa ceva.*

Altfel, bine că duminica viitoare turul se va încheia și că mult dorita vacanță totală va prilejui tuturor o destindere mult visată. Pentru primăvară văd un duel prelungit, cu peripeții, între Universitatea Craiova *și* Steaua, *pentru că unsprezecele de pe litoral încă de pe acum, cu toate cele patru goluri de duminică, dă semne de prematură oștenească.*

Dar poate mă înșel eu și iepurele care o să sară se va numi C.S.M. Reșița...

Eugen BARBU

TRIBUNELE ALEG !

Primii 10 fotbaliști români ai anului

La ora bilanțurilor de sfîrșit de an, FLACĂRA vă oferă prilejul, stimați cititori, să-i numiți pe primii 10 fotbaliști români care v-au făcut cea mai puternică impresie în anul 1973.

Tribunele — adică dumneavoastră, iubitori ai fotbalului — au cuvîntul !

Cei 10 fotbaliști aleși vor fi premiați de revista noastră.

(Primim scrisorile dumneavoastră pînă la 21 decembrie a.c.)

poșta fair-play

Munteanu Nicolae — Bloc H — scara 3, ap. 10 — orașul Motru-Gorj.

— Ce părere aveți despre faptul că arbitrul M. Bică, deși a condus slab și meciul «Minerul Motru» — «Soimii Sibiu», a fost delegat și la partida «F.C. Argeș» — «U» Craiova»? Și că publicul argeșean a primit nota 9 deși a aruncat cu praz?

— Despre delegarea arbitrului am scris destul. Despre atitudinea publicului aș vrea să vă întreb și eu pe dumneavoastră, ce notă ați da acelora care, în timpul derulării unui film, au scos steagurile clubului craiovean strigînd «Haide U»... în plin cinematograf?

Ionescu Tonea — str. Războieni nr. 50 — Bacău.

— În calitate de antrenor și bun cunoscător al fotbalului băcăuan, ce credeți că este necesar de întreprins pentru redresarea echipei «Sport club»?

— Cred că numai federația ar putea să vă mai salveze mărind numărul echipelor la 20! Dar, mai știu eu, poate aceste cuvinte să-i înrăiască pe jucători, să-și dubleze eforturile spre a mă contrazice. Dele Domnull..

— Sînteți singurul antrenor de fotbal al cărui *nume* a fost cîntat de suporterii din Bacău în timpul unui meci. Credeți că o reîntîlnire cu acest oraș, în calitate de antrenor, ar fi în folosul fotbalului românesc? Personal cred că da. Dumneavoastră?

— Stimate corespondent, eu îmi amintesc contrariul! Și anume: după ce-am promovat echipa în categoria A (1967), am revenit cu «U» Cluj, pentru o întîlnire oficială. N-am cum să uit huiduielile, injurăturile, scuipăturile și alte asemenea festivități cu care am fost primit. Deci, una la mînă. Apoi, nu trebuie să confundați fotbalul românesc cu Bacăul, iar dacă dumneavoastră personal credeți că aș mai putea veni la Bacău, eu tot personal vă răspund: nu. Asta, *a doua la mînă*.

Doru Petrescu — str. Teiului 4, Lugoj — Timiș.

— Ce știți despre scandalul dintre Mazzola și Corso?

— Exact ce știți și dumneavoastră...

— Țin cu «Inter» de 15 ani și aș vrea să vă întreb dacă H.H. va obține — ca Internazionale — aceleași rezultate ca în anii 1964–1965?

— Am văzut de curînd, la Tirana, pe micul ecran, partida Torino–«Inter», 2–2. Ei bine, «milanezii» jucau un fotbal eminamente ofensiv, participînd la atac și cu jucătorii de pe bancă! Adică exact spus «betonului» de pe timpul celor mai mari jucători ai lor, președintele e... Moratti!

Profesor Ioana Valeria — Băilești — județul Dolj.

— Prin ce se mai poate constata valoarea unei echipe, în afara rezultatelor sale obținute pe gazon?

..tot prin rezultate pe teren!

— În revista «Flacăra», Adrian Păunescu protestează din nou pentru faptul că jucătorii unei echipe oaspete, deși au plătit, au dormit la hotelul «Jiul» deasupra unei încăperi unde se sărbătorea o nuntă. După cum se știe, jucătorii oaspeți contractează camerele de dormit cu două, trei zile înainte de meci, iar nuntașii contractează localul și nu gratis, cu două, trei luni înainte de ziua nunții. După părerea dumneavoastră, cine ar trebui să-și caute adăpost în altă parte, *atunci, în ultimele momente*, sutele de nuntași sau cei cîțiva oaspeți?

— Adrian Păunescu spune lucrurilor pe nume. Referindu-ne la planificare, e bine să rețineți calendarul cu datele etapelor se face public cu *multe luni înainte*. Dacă aș fi fost antrenorul echipei în cauză, m-aș fi prezentat cu echipa... luni la joc, după ce o odihnisem. Iar în privința cine trebuie să-și caute adăpost, m-așteptam să-mi spuneți că în nici un caz fotbaliștii.

Constantin TEAȘCĂ

repriza a treia

steaua lui dumitru

După ce a apărut ca o tînără stea a fotbalului românesc, stîrnind admirația specialiștilor autohtoni și străini, după ce a ajuns să-i fie adversar direct lui Pelé, după ce tehnicienii noștri, care nu s-au sfiit să-l compare cu Netzer, au decretat că este cel mai complet fotbalist român în activitate, *steaua Dumitru* a ajuns la echipa Steaua. A urmat o perioadă de adaptare la noua sa matcă. Adaptare sub semnul crizei, din vina celorlalți (jucători-antrenori), care n-au prea știut, o vreme, să-i găsească «cheia», ca și din vina lui, a lui Dumitru, care a reacționat orgolios copilărește la «degradarea» care i-a fost impusă. În echipa Rapidului, pe teren, Dumitru era «generalul Liță», era strategul și factotum-ul său, pe cînd la Steaua — pe teren — Dumitru era pur și simplu «sergentul major» Dumitru. Ilustrînd parcă o lecție practică de psihologie a copilului (de care vîrsta nu-l îndepărtează prea mult), Dumitru s-a supărat, lezat fiind de autoritatea excesivă a unor coechipieri mai bogați în ani, dar mult mai săraci în valoare. Și supărarea de copil care-și ia jucăriile și pleacă s-a exprimat, printre altele, și în ideea de a migra la o altă echipă. Nemaivorbind de faptul că la Steaua evoluția lui purta amprenta întîmplării — juca bine sau foarte bine numai cînd îl aținea vreun adversar care-l făulta sau căuta să-l pună în situație de inferioritate, în schimb își permitea luxul să fie un ilustru anonim cîte 3-4 partide la rînd. Corespunzător acelei perioade critice din viața acestui jucător plin de har, s-a găsit cîte un condei «afectat» care l-a decretat — cu o morgă și o decizie de patriarh al balonului rotund — *terminat* pentru fotbal. Pe hîrtie (oferim, la cerere, probe) — Dumitru era gata! O amintire! A fost... și nu mai era! «Steaua (adică echipa Steaua) l-a terminat pe Dumitru!», perora — sotto voce — cîte un patriarh mincinos al fotbalului, același îndurerat care apoi plîngea ipocrit pe pagina ziarului, regretînd «sfîrșitul» prematur al celui care ajunsese cîndva unul din marii favoriți ai publicului nostru.

A urmat ce știm cu toții. Cineva a avut inteligența, fericita inspirație să-i încredințeze lui Dumitru banderola de căpitan de echipă și implicit rolul de «general» în teren. Cu alte cuvinte, a fost (re)pus în drepturi. În drepturile valorii. Și «terminatul» Dumitru a redevenit Netzer-ul nostru, al românilor, Liță al nostru, sau pur și simplu Dumitru. Departe de a fi apus, steaua lui Dumitru e iar sus și urcă. Și va mai urca.

Marius POPESCU

P.S. În derby-ul cu Universitatea Craiova, Dumitru a «pus» golul victoriei cu virtuozitatea-i binecunoscută. Și asta n-a fost totul. Numărînd 10 acțiuni ale echipei sale, 9 treceau pe la el. Și asta spune adevărul despre Dumitru.

În ajunul partidei de duminică, lui Oblemenco — a cărei reintrare era anunțată în toate ziarele — i s-au extras trei seringi de sînge din piciorul stîng, nerefăcut după o ruptură rebelă. Oblemenco n-a jucat. Și lipsa piciorului său stîng s-a resimțit acut și în meciul cu Steaua. Piciorul stîng al lui Oblemenco este, fără îndoială, cel mai de preț picior din Oltenia la ora asta. (m.p.)

el, charley,și actul lui columb

El, este el, scriitorul american John Steinbeck, autorul capodoperelor literare «Oameni și șoareci», «Fructele mîniei» și «La Est de Eden», un lungan roșcovan de 1,90 m, cu o barbă cărunță, ipostază de Hemingway longilin, mai puțin frenetic decît acesta, dar nu mai puțin romantic, mai puțin vînător, dar la fel de scrutător, mai norocos în longevitate, dar nu atît de vulcanic. Charley este un gentleman patruped, un pudel cu suflet de căprioară,care nu știe decît o intraductibilă expresie omenească: «Ftt», ceea ce poate însemna multe, și foame, și sete, și bucurie, și nevoia imperioasă de a-și lăsa mesajul către toată lumea canină pe orice se înalță de la pămînt, pe verticală; iar actul lui Columb este reeditarea la aproape cinci veacuri distanță a descoperirii Americii. Cartea pe care am găsit-o printr-o minune, la șase ani de la apariție, pe taraba unui librar bucureștean nu se vrea a fi decît un cinstit și obiectiv jurnal de călătorie, dar eu situez această literatură scrisă într-o furgonetă botezată cu numele mîrțoagei lui Don Quijote — Rosinanta — alături de «Ghepardul» contelui de Lampedusa și pot spune că rar am ținut în mînă lecturi mai captivante și mai emoționante ca ele.

Nu intenția unei cronici tardive stimulează aceste rînduri, ci constatarea unei anumite coincidențe în timp cu un gest temerar și de tinerețe poate prea zglobie, pe care l-am comis cam în aceeași vreme, încercînd cu slabele-mi puteri și fără nici un Charley,și fără nici o Rosinantă, să descopăr și să înțeleg America. Și am scris atunci «Cocteil-Babilon», carte de care nu mi-e rușine, deși multe din paginile ei ar trebui revizuite, unele capitole îndepărtate în întregime sau obligatoriu completate, dar pe care poate că n-aș fi scris-o niciodată dacă înainte de a mă apuca de ea aș fi avut «ghinionul» să citesc «Eu și Charley descoperim America». Citisem zeci de cărți despre această țară care a stimulat pana tuturor scriitorilor care au cunoscut-o dar, din păcate, în imensa lor majoritate erau scrise de străini ca și mine, și gestul lor trezea temeritatea gestului meu.

Cărțile de călătorie sînt ca actele de deces ale actualității, ele au aparentul avantaj de a fi pentru un moment, cînd reușesc, oglinda prezentului viu, dar imediat sînt atacate de continua transformare a vieții și singurul lor merit este de a ne lăsa cu imaginea surprinsă în traiectoria unei continue mișcări, dezmințită sau completată de procesul de devenire a lumii descrise. Perenitatea unei astfel de literaturi nu rezidă decît în forța ei de document care nu poate apărea decît din acuitatea spiritului de observație și din obiectivitate Cînd reușește să se desprindă de ideile preconcepute asupra subiectului, cînd izvorăște din adevăr și cînd detaliile de viață la care face apel au forță generalizatoare, cînd evită snobismul, prețiozitatea și parada de cultură a autorului față de obiect, dar mai ales cînd știe să trezească uimirea și curiozitatea cititorului fără a face mereu apel la uimirea celui ce o scrie, o astfel de literatură are șanse să dăinuie măcar ca punct de referință. Sadoveanu ne-a dovedit-o din plin în notele lui de călătorie din Olanda. Dar tot el, ca și Steinbeck, demonstrează că cea mai bună literatură despre o țară, în maniera notei de călătorie, o fac scriitorii acelei țări, și dacă la întocmirea ghidurilor s-ar face mai des apel la ei, am avea dincolo de ariditatea informației o sursă de convingere și de emoționare prin cuvînt și un instrument de instruire culturală pe care numai autenticul talent scriitoricesc îndrăgostit de «nonficțiune» îl poate da.

Steinbeck nu scrie un ghid; călătorim cu el într-o lume fabuloasă fără un itinerar precis, el ne descrie o stare de spirit înfățișîndu-ne fișa de temperatură a unei țări la un moment dat. Nevoia confruntării, setea de spațiu, arta alegerii detaliilor semnificative care ne sînt înfățișate cu zgîrcenie, lăsîndu-ne să citim ceva și printre rînduri, evitarea bombasticului, a ploii de adjective ditirambice transformă lectura într-o stare de vrajă și cartea o închizi cu regretul că s-a terminat, că sublima aventură a luat sfîrșit, lăsîndu-te puțin deconcertat, fără concluzii servite de-a gata, obligat să le tragi singur, în propriul for interior. Cartea lui s-ar fi putut intitula «Rătăcind prin America». În fiecare din cele patru cărți ale ei, călătorul de la volanul Rosinantei se rătăcește de cel puțin patru ori. Iar întregul volum nu este decît rătăcirea unei întregi țări pe care autorul o iubește pătimaș și caută s-o înțeleagă fără să-i poată justifica rătăcirea.

Vorba lui Charley: «Ftt!»

«Și astfel s-a întors călătorul acasă», cum sună ultimul rînd al cărții, după care, obligatoriu, te întorci la primele fraze: «...Cînd sirena unui vapor sloboade patru mugete, la fel mi se zbîrlește părul la ceafă și mă apucă furnicături în tălpi. Huruitul unui avion cu reacție, al unui motor ambalat, chiar tropotul copitelor pe caldarîm trezesc în mine vechiul flor, gura îmi devine uscată, ochii împăienjeniți, palmele arzătoare și simt cum mă scormonește ceva sus, la stomac, sub coșul pieptului. Cu alte cuvinte, nu merg spre vindecare. Ce mai la deal la vale, hoinar te-ai născut, hoinar rămîi viața întreagă. Boală, mă tem, fără leac...»

Doamne, cum mai semănăm măcar în acest nepotolit neastîmpăr — căci la scris nu poate încăpea vorba — în ciuda faptului că ne-am născut fiecare pe altă parte a globului!

Ioan GRIGORESCU

peisaj insolit

Autostrada Amsterdam–Utrecht, duminică 4 noiembrie 1973... Altădată suprasaturată de autoturisme de toate tipurile, mărcile și cilindreele, astăzi pustie. Cu rigorile interdicției de circulație duminicală nu e de glumit: cei ce le încalcă sînt pasibili de închisoare pînă la 6 ani și amendă pînă la 600 000 de lei (circa). Dacă fotografia de față ar fi fost făcută cu o săptămînă mai tîrziu, ar fi fost absente și cele două mașini care se mai văd, dat fiind că restricția de circulație s-a extins și asupra autoturismelor înmatriculate în străinătate.

reporter pe mississippi

O luasem la prima vedere drept metaforă, una ca atîtea altele pe care realitatea te obligă să le pui în circulație, împingîndu-le uneori la demonetizare. Oglinda Marilor Lacuri e aproape, știam asta, știam de multele ochiuri de apă strecurate sub geana pădurilor de pin roșu, specie dominantă în nord, dar trebuie să recunosc incapacitatea documentarului în relevarea dimensiunii reale a lucrurilor. «10 000 de lacuri» notificare așezată pe plăcuța de identitate a turismelor din Minnesota este și nu este o metaforă. Da, în măsura în care-și propune să reprezinte un semn heraldic. Dar nu numai asta, de vreme ce statisticile se grăbesc în a sublinia existența a peste 15 000 de lacuri mai mari sau mai mici, proiectate spre noi din cine știe ce crater glaciar, de vîrsta copilăriei Pămîntului. Cincisprezece mii de lacuri înseamnă pentru Minnesota cinci la sută din suprafața statului, o avere totodată, o mare avere privită și implicit taxată ca atare. «Țara celor 10 000 de lacuri» nu este o metaforă ci o realitate, cu lacurile, cu oamenii, cu problemele sale.

Vă scriu din Minnesota, din capitala sa, Twin Cities, orașele gemene St. Paul și Minneapolis unde se află The World Press Institute. Anual, 12 gazetari din 12 țări sînt invitați să studieze aici aspecte ale profesiei de ziarist, să decupeze la fața locului imagini din existența societății americane, să facă practică redacțională. Pentru anul universitar în curs, catalogul institutului cuprinde bursieri din Australia, Canada, Egipt, Franța, Hong Kong, Coasta de Fildeș, Mexic, Norvegia, Peru, România (prima dată), Scoția și Singapore. De ce tocmai la Minnesota, undeva în vestul mijlociu, în nordul cel mai de nord al țării? În locul oricărui alt răspuns, gazdele noastre au preferat să citeze o frază des auzită: «Dacă viața americană adevărată a supraviețuit undeva, în adevăratul sens al cuvîntului, acel loc poate fi Minnesota». Orgoliul localnicilor de a contrapune marilor concentrări umane din ultimele decenii, îndeosebi pe coasta oceanelor, o imagine conservatoare? Plăcerea cuiva, lipsit de alte argumente, să rămînă în competiție răscolind scrinul cu amintiri al bunicii? Mi-ar fi greu să aleg cuvintele, la adăpostul prea scurtului răgaz de cînd mă aflu aici. Altădată, poate .

Am fost într-una din zilele acestui octombrie oaspeții domnului Wendell Anderson, guvernatorul statului Minnesota. Tînăr, poate să aibă 40 de ani, domnul Anderson este unul din guvernatorii tineri din America. Fost cîndva jucător de hochei pe gheață — ne relata între altele nouă, europenilor, despre turneele de acum cîțiva ani în Franța. În Scandinavia — este preocupat acum de ceea ce s-ar putea numi «creburi guvernamentale». Economia statului este disputată de industrie — în cadrul căreia tehnica de calcul a luat amploare în ultima vreme — și agricultură, destul de bine reprezentată. Aici se realizează cea mai mare producție de unt, statul Minnesota ocupînd,de asemeni, în cadrul Statelor Unite, locul doi în producția de lapte și al treilea loc în cea de carne. Fermele agricole, pădurile de care aminteam, rămîn în continuare principalele surse economice. Apreciată prin mărimea venitului pe cap de locuitor, Minnesota se află între primele douăzeci de state ale S.U.A., în condițiile în care impozitele pe venit sînt cele mai mari din țară.

Unde sînt crocodilii?,îți apare involuntar în minte întrebarea, cînd în dreapta șoselei plăcuța albastră te face să tresari: Mississippi. Ai în urechi refrenele din «Coliba unchiului Tom», se adună în fața ochilor imagini de caleidoscop de pe celuloidul supralicitat în materie, mersul de ceas răgușit al zbaturilor defilează la nesfîrșit în memorie și te aștepți ca la revederea fluviului-miracol să-l regăsești aidoma. Ai nevoie de imaginație. Aici, la Minneapolis, Mississippi nu este decît un riu oarecare, nu chiar de tot neglijabil ca mărime, dar cu bunăvoință luat în seamă, de la înălțimea podurilor autostrăzii, multe și întortocheat așezate în alunecarea lor pe sub balcoanele orașului. Vecinătatea marilor și numeroaselor întinderi de apă îl așază într-o haină strîmtă, incomodă oricum. În casa familiei care m-a găzduit, la sfîrșitul săptămînii trecute am văzut o întreagă bibliotecă despre Mississippi — tegende, poeme, balade îndeosebi, povestiri, multe din ele de factură folclorică, altele semnate de reputate condeie, cîntece și cîte altele alăturate, construind o icoană a fluviului așa cum la rîndu-ne o prefigurasem. Ignorînd mulțimea de storyes puse pe seama lui, ultînd de Tom și Huck, de toți ceilalți, constatînd că vaporul cu zbaturi a intrat de mult în chipul prea colorat al revistelor, crocodilii s-au retras și ei în locuri mai pașnice, pe undeva în Florida, cel puțin aici în nord fluviul afișează cea mai domestică mină posibilă, revendicînd exclusiv la propriu și la figurat dreptul locului de sub soare.

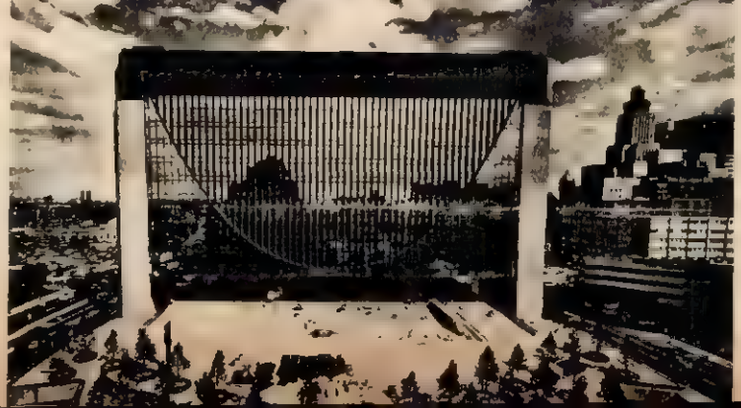

Cînd plecam din New York, profesorul Dan Grigorescu, directorul Bibliotecii române, abia se întorsese de la Minneapolis, unde se deschidea o expoziție de artă românească. «Țineți-vă bine, a început toamna la Minnesota».

Toamna a început într-adevăr și nu doar pe fila de calendar. Privesc pe fereastră și dincolo de vîntul care-mi zgîlțîie geamul, ploaia cade fără oprire. Vălătuci de frunze se adună sub coroana copacilor de pe Grand Avenue, se prăvălesc, strivite de ploaie, în peluze. Pe aleile Campusului de la Macalester College, cîte o umbrelă se strecoară grăbită spre scările bibliotecii. Plouă, e toamnă, încep să recit din Topîrceanu. Timpul rece este la el acasă, în Minnesota, se lasă devreme și pleacă tîrziu. Ușa mereu deschisă către refrigeratorul canadian adună ierni strivite de zăpadă, încărcate de gheață. Ni se vorbește întruna de aceste zile dificile și mă liniștește doar gîndul că ierni prăpăstioase am petrecut nu o dată acasă Mă întreb ce vor face colegii din emisfera sudică la vederea pentru prima dată a fulgilor de zăpadă?

Veri calde, ierni neprimitoare, minnesotanii o țin pe a lor și nu se sfiesc să spună ori de cîte ori au prilejul: «California e frumoasa blondă cu care vrei să te plimbi o dată, de două ori. Minnesota este fata pe care o alegi de soție». Fiecare gîndește în felul lui..

Neagu UDROIU

oameni despre care se vorbește

LUIZ CABRAL (născut în 1931, de profesiune contabil, participă la mișcarea de eliberare din coloniile portugheze fiind printre fondatorii PAIGC — Partidul african al independenței Guineei-Bissau și Insulelor Capului Verde; în 1973, secretar general adjunct; la 24 septembrie a.c. este ales președinte al Consiliului de Stat) desfășoară o vie activitate politică și diplomatică pentru consolidarea legăturilor internaționale ale noului stat african.

ANNA SEGHERS, scriitoare germană (născută în 1900, se dedică de tînără unei creații literare militante, umaniste, generoase; proza ei vastă, din care citâm «Tovarășii», «Salvarea», «Tranzit», «Revolta pescarilor de pe Sfînta Barbara», «Excursia fetelor moarte», «A șaptea cruce», «Morții rămîn tineri» și altele — multe traduse și în românește — i-au adus scriitoarei numeroase consacrări internaționale: premiile Kleist, Lenin, Premiul Național și altele), a fost reales, cu prilejul recentului congres al scriitorilor din R.D.G., în funcția de președintă a uniunii.

JEAN-JACQUES SERVAN-SCHREIBER (născut în anul 1924, studii superioare politehnice la Paris, de profesiune ziarist și om politic; activitate în Rezistența Franceză, în viața politică franceză postbelică; președinte al Partidului Radical din Franța; în calitate de gazetar a condus rubrica diplomatică a ziarului «Le Monde»; fondator și director — în 1953 — al săptămînalului «L'Express») a fost reales președinte al partidului la congresul recent desfășurat și care a realizat — după cum spun observatorii — unitatea în jurul actualei conduceri.

PATRICK MODIANO, scriitor francez (născut în anul 1947 la Paris; studii universitare, neterminate, la Facultatea de litere din capitala Franței, descendent pe linie paternă al ilustrului pictor toscan Amedeo Modigliani; s-a afirmat de foarte tînăr ca scriitor, fiind considerat cel mai premiat autor de cărți din tînăra generație — premiile Fénelon, Roger Nimier și altele), a fost distins recent pentru romanul său «Bulevardul circumvalațiunilor» cu prestigiosul premiu decernat anual de Academia Franceză.

de la lume adunate

Rezervat pentru invalizi. *Compania japoneză de căi ferate «Shinkansen» construiește în prezent vagoane speciale pentru handicapații fizic, vagoane ce vor fi atașate, anul viitor, la toate trenurile de mare viteză. Iată două caracteristici principale ale acestora: 1) ușile de intrare vor fi late de un metru (mai late cu 30 cm decît cele obișnuite); 2) compartimentele, cu o suprafață de 2 mp., vor dispune de cîte două fotolii rabatabile, confecționate anume pentru invalizi.*

Un salt uriaș. *Potrivit unor statistici efectuate de «Predicats Inc.» din Cleveland (Ohio) numărul calculatoarelor electronice instalate în lume a crescut de la 10 000, cîte erau în 1960, exact la 100 000 în 1970. Dar, după cum arată prognozele aceleiași instituții, saltul cu adevărat miraculos va fi făcut în deceniul actual, numărul ordinatoarelor ajungînd în 1980 la 800 000, iar costul lor va atinge fabuloasa sumă de 160 miliarde dolari.*

Totul e foarte limpede. *O echipă oceanografică sovietică îmbarcată pe vasul «Dmitri Mendeleev» a stabilit recent că apa cea mai limpede și transparentă din lume este cea din zona centrală a Oceanului Pacific, la nord-vest de insula Rarotonga. Experiența care a dus la această concluzie a constat în cufundarea în apă a unui disc alb cu diametrul de 30 centimetri și care a putut fi văzut pînă la o adîncime de 67 m. Vechiul record al limpezimii era deținut de apa din Marea Sargaselor, cu o performanță de numai 66 m.*

Mutații. *Despre înclinația cetățeanului britanic spre insolit s-au spus destule, cu sau fără temei. Iată însă că și unii francezi pot fi declarați — pe bună dreptate — campioni ai originalității. Există de pildă în Franța o serie de cluburi și asociații, care mai de care mai trăsnite: clubul automobiliștilor ce nu călătoresc sin uri, al apărătorilor drepturilor pietonilor, al grașilor de la o sută kilograme în sus, al urîților. Ca să nu mai lungim vorba, există și un club care grupează amicii măgarilor!*

Cum să devii un somer deștept. *În Anglia s-au organizat recent niște cursuri rapide destinate șomerilor în căutare de lucru. După cum ne informează revista italiană «Gente», care publică știrea, profesorii, de regulă șefii serviciilor de personal ale marilor întreprinderi, îi învață pe elevi cum se completează un* **curriculum vitae,** *ce trebuie să răspundă la întrebările celor ce îi vor angaja și, mai cu seamă, cum să-și învingă teama în împrejurările de mai sus. Un singur lucru nu află șomerii la aceste cursuri: unde pot găsi un post liber?*

Veselă pușcărie! *Orășelul mexican Mitla, situat în Munții Sierra Madre, se bucură în lume de o frumoasă reputație. De peste un secol nu s-a produs aici nici un fel de infracțiune, ceea ce face ca porțile închisorii să fie întotdeauna deschise, neexistînd nici poliție. «Noi nu știm ce este un delict. Chiar și copiii respectă legea... Agresiunea și violența sînt total-mente necunoscute la noi» — declară Eliseo Diaz, primarul localității Mitla. Lucru ce l-a determinat pe profesorul John Paddock de la vestita universitate din Stanford (S.U.A.) să dedice problemei un studiu special.*

Pentru protecția animalelor rare. *Grădinile zoologice din R.F. Germania au hotărît să înființeze o «agenție matrimonială» în vederea unirii exemplarelor de animale rare, amenințate cu dispariția. Astfel, orice exemplar mascul capabil să procreeze este înregistrat, putînd fi folosit în acest scop la orice zoo din R.F. Germania.*

Locul descoperirii, Turcia. *Un grup de arheologi din S.U.A., condus de profesorul George Hanfmann de la celebra Universitate Harvard (Massachusetts) a descoperit recent pe teritoriul turc ruinele străvechii cetăți Sardes, fosta capitala a regatului Lydiei, reședință a legendarului rege Cresus și apoi, după cucerirea Lydiei de către perși, a regelui Cirus.*

cronica de trei secunde

suflete moarte

Iată un om.
Iată un învățător.
Iată un pensionar.
Iată un englez — Ernest Shead.
Iată un englez învățător, pensionar, cu cap.
Iată un cap care nu se plictisește.
Iată un cap activ.
Iată un necaptiv.
Iată un om care urcă în pod.
Iată un pod englez.
Iată un bunic.
Iată un străbunic — John Stubbings.
Străbunic dragon.
Dragon din armata lui Wellington.

Și iată ce constată cel ce-a avut un tată, o mamă, un bunic și-un străbunic: străbunicul dragon din armia lui Wellington, acel sergent John Stubbings, nu a încasat niciodată prima de 19 lire la care avea dreptul ca participant la bătălia de la Waterloo, organizată și desfășurată în anul 1815.

Din 1815 pînă în 1973, nici sergentul, și cu atît mai puțin descendentul său, nu au primit nici o liră, ca primă de bătălie, și ce bătălie, ca primă de Waterloo. Domnul Ernest Shead, observînd fenomenul cu dragonul, a luat creionul și a calculat că — descendent de sergent — i s-ar cuveni, pe parcursul a 158 de ani neplătiți plus dobînda de 10% suma de 69 000 000 de lire sterline.

Iată o liră.
Iată un om.
Iată un om cu cap.
Iată un om cu istorie.
Dar iată o istorie cu un om.
Iată o istorie cu cap.
Și iată o viață.
O viață de om.
Și iată un suflet mort.

Ministerul Apărării a refuzat însă orice comentariu.

Căci și el e om.

Radu COSAȘU

voi, frumoaselor!

Iar și iar. Și lumea, pe cît se pare, încă nu s-a plictisit. La urma urmei, chiar dacă, în sine, concursurile de frumusețe feminină au devenit banale și obositoare prin repetare și stereotip, rămîn eroinele concursurilor, faimoasele «Miss», care nu se repetă, nu sînt stereotipe și — în general — înfățișarea lor nu este de natură să obosească sau să plictisească.

Așadar, am trăit și evenimentul concursului de frumusețe — cel mai prestigios din toate — dotat cu premiul «Miss World '73». Cincizeci și trei de tinere fete, reprezentînd tot atîtea țări, au rezistat probelor preliminarii și au luat parte la marea finală. A obținut titlul de «Miss World '73», echivalînd cu titlul de *regină a frumuseții*, tînăra americană Marjorie Wallace în vîrstă de 19 ani. (După 23 de ani, titlul revine unei reprezentante a S.U.A.) Au urmat-o Evangeline Pascual din Filipine (dreapta) și Patricia Yuen — Jamaica.

încă puțin și...

Aveți în fața ochilor o foarte recentă fotografie a turnului din Pisa. Dacă aveți posibilitatea s-o comparați cu una făcută acum zece ani, să spunem, veți constata că ilustra aberație arhitectonică evoluează în continuare. Măsurătorile minuțioase făcute de specialiști ne dau chiar cifre foarte, foarte exacte: în zece ani, abaterea turnului de la verticală s-a mărit cu 544 milimetri. Perspectiva supraviețuirii unuia din cele mai interesante monumente europene este deci dintre cele mai sumbre. Se știe însă că, pe măsură ce crește primejdia năruirii, se înmulțesc și propunerile de remediere. Se mai știe chiar că în ultimele decenii a apărut — încă neoficializată și netrecută în nomenclaturi — o ramură anexă a meseriei de proiectanți-constructori: salvatorii turnului din Pisa. Ei propun soluții de o infinită diversitate tehnică, științifică și chiar științifico-fantastică. Printre ultimele propuneri, notăm pe cea a profesorului Donato de la Universitatea orașului, potrivit căreia nivelurile inferioare ale monumentului ar urma să fie acoperite cu o îmbrăcăminte de beton. Propunerea este îmbrățișată cu entuziasm de unii, repudiată cu indignare de alții. Noul proiect ascute, în orice caz, dilema care-i frămîntă pe bravii cetățeni ai urbei toscane: o soluție prea radicală, asigurînd o longevitate imprevizibilă în timp a turnului (și care, în plus, ar și urîți monumentul), nu va sărăci oare interesul turistic pentru oraș, cu toate consecințele deplorabile ce ar decurge de aici? Și dacă totuși, neintervenind, prăbușirea ar fi inevitabilă, ce s-ar întîmpla, atunci, cu această adevărată Mecca a turismului mondial?

În acest timp, suspensul dramei pisane crește. Milimetru cu milimetru.

E.D.

ÎN AJUTORUL PĂRINȚILOR. La librăria universitară din Cluj a avut loc deschiderea unui stand de cărți intitulat «Cartea în ajutorul părinților și al bunicilor» în limbile română, maghiară și germană. Inițiativa aparține «Școlii mamelor și taților» de la Fabrica de mobilă «Libertatea», «Școlii viitorilor părinți» de la Școala profesională pentru industrializarea lemnului, «Școlii bunicilor» din cartierul Iris și Școlii generale numărul 3. Aceasta manifestare a fost însoțită de o întîlnire cu personalul medical de la cîteva dispensare de pediatrie. (D. Niculescu)

LA HOTELUL UNIREA DIN FOCȘANI găsești pliante cu: Mamaia, Brașov, Predeal etc., dar despre Focșani absolut nimic. Oare nu e timpul să apară pliante și cu județul Vrancea și un ghid al orașului? (Sorin Postolache)

UN COLECTIV AL TEATRULUI DE OPERETĂ a fost săptămîna trecută, în vizită de lucru la Centrul special de perfecționare a pregătirii profesionale a lucrătorilor din I.A.S. de la Crevedia.

Cursanții, în număr de aproape 400, au petrecut o după-amiază mai mult decît agreabilă datorită unui program foarte judicios alcătuit. Ținînd cont de faptul că această deplasare a teatrului nu este prima și că totul a fost făcut voluntar, se cuvine să consemnăm și noi inițiativa colectivului Teatrului de operetă. (Dan Bîrlădeanu)

MASS-MEDIA LA DOMICILIU. Nu este vorba despre televizoare. Liceul pedagogic din Tg. Jiu a făcut loc în clădirea sa proprie unui cinematograf. În cele două săptămîni de la inaugurare, viitorilor pedagogi li s-au proiectat filmele «În arșița nopții», «Ciprian Porumbescu» și «Genoveva de Brabant». (M. Banu)

VIZITE PRIETENEȘTI. Ion Elena din județul Dolj, comuna Izvor, vinde usturoi pe străzile Sibiului 20 de căpățini costă șase lei. Județul și orașul Sibiu pot fi deci vizitate și din alte considerente decît cele turistice (Eug. Seceleanu)

«LUNA DE MIERE A ANULUI» a fost declarată luna noiembrie de către locuitorii județului Neamț, fiindcă în municipiile și orașele din județ au fost deschise expoziții cu vînzare ale preparatelor culinare (Gh. Rizac)

VINE, VINE... MOȘ GERILĂ! În cele mai diverse magazine din rețeaua comercială s-au pus în vînzare cantități însemnate de podoabe pentru pomul de iarnă; amintim și pe această cale celor interesați, să nu lase procurarea acestora în *ultimele zile ale anului!* Nu de alta, dar să nu se trezească obligați a sta la cozi interminabile sau pur și simplu lipsiți de «mutușului» festiv ce se înfige în vîrful bradului!... (V. Tudor)

FRUMOASĂ, CALMĂ ȘI DIN TREN. La Făgăraș, la aproximativ 100 de metri de fosta gară s-a construit alta. Din tren se vede a fi frumoasă, calmă și pe măsura a ceea ce localnicii își doresc. «Ura și la gară!». A spart deci viața bătrînului oraș și sperăm că viitoarele statistici ale călătoriilor o vor consemna. (D. Mocanu)

CĂSĂTORIL. Nupțialitatea — numărul de căsătorii la o mie de locuitori — este în creștere în municipiul Cluj. Urmărind dinamica acestui fenomen se constată în ultimii 4 ani o creștere a numărului de căsătoriți: indicatorul de nupțialitate situîndu-se în jurul cifrei de 10. (L. Teodorescu)

FELICITĂRI ÎN GENERAL, ȘI GOGONELE ÎN PARTICULAR. Un cuvînt de laudă pentru întregul colectiv al cantinei-restaurant «Casa Scînteii», condus de responsabilul Bernescu Armand: curățenie, feluri diverse, pîine întotdeauna proaspătă, mîncare exemplară, toate la un preț acceptabil. Iată o adevărată «instituție» ce satisface pretențiile a sute și sute de oameni ai muncii din cadrul combinatului, cît și din afara lui! Și o mică observație: nu s-ar putea găsi totuși modalitatea ca delicioasele gogonele să fie oferite la discreție și nu neapărat *pe număr de cap de... consumator*, așa cum se întîmplă uneori mai ales atunci cînd felul respectiv de mîncare cere murături cu tot dinadinsul? (L. Teodorescu)

O OAIE CÎT DOUĂ. Specialiștii Stațiunii didactice experimentale a Institutului agronomic din Timișoara au ajuns la concluzia că trei generații succesive de ovine ar putea duce la dublarea producției de lînă în unitățile agricole ale județului dacă s-ar folosi pentru înnobilarea tuturor oilor exemplarele produse în stațiune. (L. Voica)

ȘTIRE COMPLETATOARE la ancheta «Flacăra» despre rețelele sanitare sătești: în satul Durnești din județul Botoșani a fost dat în folosință un nou local pentru dispensar. (Nelu Ionescu)

ACORD MUZICAL. Zilnic posturile noastre de radio transmit una din melodiile de succes ale lui George Grigoriu, intitulată «În România». Melodia este frumoasă, nimic de zis. Și textul ar fi, dacă la versurile «Cîntecul și veselia *umple* zările/ În România», s-ar face acordul corect între subiect și predicat. (C. Bărzoi)

CĂLDURĂ DIN CĂLDURA PĂMÎNTULUI. În județul Bihor se face o extrem de interesantă experiență de valorificare a apelor termale. Se încălzesc cu ajutorul lor cîteva apartamente din Oradea, dispensarul T.B.C. sera de flori ș.a. Dar despre toate acestea, pe larg, mai tîrziu. (C. Bărzoi)

BLĂNARI, NOI AVEM CAPETE MARI. Odată cu —16°, în magazinele de specialitate a apărut o ciudată penurie de... căciuli. Afișe ad-hoc prinse în uși te invită să nu încerci — cum ar fi firesc — să-ți cumperi căciulă atunci cînd e normal... adică în luna decembrie. Și cînd totuși încerci, vînzătoarele îți întind timorate... unicul model din unicul sortiment de căciuli, mărime 8-10 ani. Și totuși, dragi cooperatori blănari, avem și capete mai mari! (A. Kahane)

CÎND AȚIPEȘTE MERCUR între Arad și Lupeni, cunoscuții și rudele conversează telefonic sau prin scrisori recomandate: «Trimiteți-ne urgent 10-20 plicuri cu piper» (se taie porcii și pe malul Mureșului). Cînd ațipește Mercur, în magazinele din Tîrgu Jiu nu se găsește zahăr. Trebuie să-i prepare cineva zeului o cafea concentrată și amară! (M. Banu)

S-A RĂTĂCIT O ADRESĂ la Departamentul Căilor Ferate din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Adresa Uzinelor de țevi din Roman prin care se cere transferul unor vagoane de călători de la Regionala C.F.R.-Iași pentru cursa uzinală. Este cam de multă vreme adresa la sus-numitul minister, iar numita uzină nu are cu ce să-și aducă muncitorii la lucru de la distanța de 50-60 km. Reflectați mai repede, tovarăși de la Departamentul din București! Muncitorii așteaptă condiții omenești de transport. (Gh. Rizac)

MOTIV DE MÎNDRIE LOCALĂ. Istoricii și-au adus aminte că anul viitor Clujul va împlini 1850 de ani de cînd a fost ridicat la rang de municipiu. Deocamdată primele semne ale aniversării le dau noua așezare a statuii lupoaicei — dar al «mamei Roma» — la intrarea pe una din arterele principale ale orașului. (L. Voica)

ATRAGEM ATENȚIA. La cinematograful «Buzești», lucrurile merg anapoda. Duminică 25 noiembrie, la un film cu interdicție pentru copiii sub 16 ani, mai mult de jumătate din biletele pentru matineu fuseseră vîndute unei școli de fete surdo-mute (de ce au ales profesoarele tocmai acest film?). Duminica următoare, la spectacolele de seară, s-au vîndut atîtea bilete fără loc, încît sala arăta ca la Cenaclul Flacăra. La solicitarea unor cetățeni de a fi ajutați să-și ocupe locurile pentru care au plătit, personalul a răspuns cu puțin mai mult decît o ridicare din umeri. (R. Vîrvici)

A PĂSTRA SAU A DEPUNE. «Păstratul banilor este o îndatorire cetățenească: nu-i rupeți, nu-i mototoliți, păstrați-i.» O primă chemare. Depuneți bani la C.E.C. O altă chemare. Ce facem? Care-i calea de mijloc? (V. Tudor)

SĂ MERGEM CU SACOȘA LA SILOZ? Am admirat acum cîteva seri pe micul ecran seninătatea serafică și mulțumirea de sine a unuia din factorii de cea mai mare răspundere ai întreprinderii «Legume-fructe» — invitat să explice de ce lipsesc cartofii de pe piață. «În silozuri sînt cartofi berechet și gata sortați», a rezumat domnia-sa răspunsul. Și atunci de ce or fi venind cetățenii la ora trei noaptea la centrele de desfacere ca să apuce la ora 6,30, cînd se deschid, o plasă cu cartofi?... Prea multă liniște strică, tovarășe director. (Cleopatra Chirciu)

STATISTICĂ. Nu numai ziarele și revistele se distribuie la Cluj prin abonamente, ci și laptele. Numărul abonaților la lapte este de 29 de mii. (C. Bărzoi)

PRECIZIE. Marți 27 noiembrie, personalul nr. 6033 spre Dorohoi a plecat din Iași cu vreun sfert de ceas întîrziere. Miercuri 28 noiembrie, autobuzul IRTA spre Botoșani a plecat din Dorohoi cu 25 minute întîrziere. Vineri, 30 noiembrie, autobuzul IRTA spre Todireni a plecat din Botoșani cu 20 minute întîrziere. Probabil este vorba de simple întîmplări. (M. Banu)

AL DOILEA PROFIL AL TOPLITEI. În toamna aceasta în cunoscuta stațiune balneoclimaterică s-a pus temelia unui nou obiectiv al industriei ușoare: viitoarea fabrică de tricotaje. Convinși fiind că proiectanții noului edificiu industrial au ținut cont de peisajul deosebit de frumos în care l-au amplasat, urăm constructorilor spor pentru darea lui în folosință la termenul angajat: toamna anului viitor. (C. Ugleșici)

PE AEROPORTUL DIN PETROȘANI, care nu primește avioane, fiindcă este numele unui cartier de locuințe, vor ateriza totuși într-un viitor apropiat... legume, zarzavaturi, fructe. Deocamdată au fost plantați stîlpii de susținere ai meselor viitoarei piețe. (Gh. Rizac)

UMOR SAU CRITERIU ZOOTEHNIC? Pe tejgheaua Librăriei centrale din Botoșani cărțile «Vă caută un taur» de Sergiu Fărcășan și «Zodia taurului» de Mihnea Gheorghiu au fost puse alături. (V. Tudor)

GHICI CINE VINE LA CINĂ? Iarnă grea în Rodna și, odată cu ea, sătenii primesc vizitatori nepoftiți. La Simion Mureșan, deunăzi, o ursoaică și pui ei i-au luat ...un cal din grajd. La alt Mureșan, pe nume Andron, tot o ursoaică, se pare — infractorul nelăsînd amprente nu se știe dacă este vorba de aceeași ursoaică — i-a subtilizat patru oi din grajd. Recorduri locale. Isprăvi de acest fel au avut loc și pe Muntele Crăciunelul. Ocolul silvic are un plan al lui de vînătoare. Urșii au și ei un plan al lor, și pînă una alta oamenii fluieră a pagubă. (L. Voica)

BAREMUL PÎINII. Biata Marie Antoinette este evocată zilnic în centrele de pîine din Roman. Dacă nu vă place pîinea neagră mîncați franzelă! În timp ce franzela este faima orașului, pîinea neagră este de nemîncat. Cînd este caldă mai merge, mi-au spus muncitorii de la I.M.R. (Întreprinderea metalurgică Roman) dar cînd s-a răcit este ca un bolovan. Oare Primăria din Roman nu a auzit de acest «barem» al pîinii din orașul pe care îl conduce? (C. Bărzoi)

FRUMOASA ÎNDRĂZNEALĂ A MEZINULUI. Orașul Dorohoi continuă să fie parcă mai curat decît Botoșaniul, care este la ora actuală o urbe deosebit de curată. Întrecerea de nuanță, ca să spunem așa, continuă. (C. Bărzoi)

NU TINE? Într-una din zilele trecute, în stația din Piața Scînteii a autobuzului 31 se strînsese iar un morman de salariați ai Combinatului. De data aceasta mașini erau destule. Nenorocirea era că un așa-zis controlor cap de linie mai mult încurca, decît organiza plecările. Întrebat ce număr are (evident, itebiștii nu prea se dau în vînt după insigne), «organul de control» ne-a tutuit cît a putut (El: Ce, te grăbești? Noi: *Vă* grăbiți. El: Te grăbești...), după care ne-a urat să fim noi sănătoși, că la el treaba cu insigna nu «ține». Poate «ține» la șefii lui. (A. Ciocan)

SE AȘTEAPTĂ LUNA MAI? În stația C.F.R. Călan trenul personal cursă via Craiova staționează douăzeci de minute ca să fie depășit de un accelerat care pleacă din Simeria spre București la 14,30. Dar acceleratul nu vine și nu pleacă dat fiind că nu există decît în Mersul trenurilor. Cînd va intra în vigoare orarul de vară, muncitorii din schimbul I poate vor mînca de amiază cu o jumătate de ceas mai devreme. (D. Niculescu)

ÎNVOIALĂ DE NEVOIE. S-a mai scris în presă, dar parcă tot degeaba. La mesageria de la gara Basarab nu se găsesc niciodată taximetre tip furgonetă, iar stația de la Nord este și ea în permanență pustie. Nu e de mirare că în fața mesageriei staționează numeroase mașini ale chilipirgiilor, cu care pînă la urmă trebuie să te învoiești, că nu ai de ales. (M. Banu)

SOCIETATEA NUMISMATICĂ ROMÂNĂ împlinește șaptezeci de ani de existență. Evenimentul va fi sărbătorit în cadrul unei ședințe festive, în ziua de 9 decembrie, în sala de conferințe a Muzeului de istorie al orașului București. Cuvîntul de deschidere va fi rostit de președintele societății, academicianul F. Condurachi, după care secretarul general, George Buzdugan, va vorbi despre istoricul societății. Cu acest prilej societatea numismatică română va scoate o medalie jubiliară. (Gh. Rizac)

ADOPTAT PENTRU COADĂ. La Baia Mare, patru gospodine își împrumutau pe rînd un copil de 8 luni, pentru a nu sta la coadă în magazine. Pînă cînd cetățenii s-au dumerit și le-au obligat (cel puțin pe trei dintre ele) să renunțe la această adopțiune temporară. (L. Teodorescu)

E CHIAR ATÎT DE GREU? Ai vrea să vezi un film după-amiaza, la ora 16. Alergi cu sufletul la gură, dar, din păcate, ai întîrziat. Nu-i nimic, îți spui, intri la alt cinematograf care prezintă același film, dar la altă oră. Să spunem la 16,30 sau 17. Dar parcă există? Încerci la alt film. Același lucru. 95% din orarele de proiectare ale filmelor sînt parcă trase la indigo: 13,30; 16,00; 18,30; 21,00. Oare nu se poate organiza un program decalat care să mulțumească pe toată lumea? (E. Trotușanu)

PENTRU ULTIMA OARĂ PE JIU. Jack, omul-broască umblat prin America, Europa și Moulin Rouge, a descins pentru prima oară în România în orașul de pe Jiu, recuperînd epave străvechi din fundul unui bazin. A fost și a plecat. La timp, fiindcă apa «mării»ar fi înghețat... vînzarea biletelor. (V. Tudor)

FACEȚI SPORT! (DACĂ PUTEȚI). Era o vreme cînd bazinul de înot Floreasca fusese deschis și pentru public. Acum, din toamnă, s-a afectat doar un culoar marelui invitat, care este mereu îndemnat să facă sport: cetățeanul. Și doar între orele 6-7 și 11-14. Adică exact cînd majoritatea bucureștenilor muncesc. (Ion Preda)

GĂINILE ȘI CIORAPII DE BUMBAC. La Cooperativa de consum «Mărășești» din comuna Pufești, județul Vrancea, s-au adus acum mult rîvniții ciorapi de bumbac pentru femei și copii. Cumpărarea lor însă e condiționată de următoarele produse: 3 kilograme de fasole, 1 kilogram de nuci, 10 ouă. Ne întrebăm de cînd găinile umblă încălțate cu ciorapi? (L. Teodorescu)

«3» — UN TRAMVAI DE NOTA 3: Poveste veche și o să mai țină, probabil, pînă s-o găsi cineva să-i mute autorii spre... alte povești. Tradițional întîrziat cu 20-30 de minute, «tramvaiul-teroare 3» (vezi oamenii verzi-albaștri la față dîrdîind în stația din fața Spitalului C.F.R.) este ceea ce se cheamă un tramvai care merită din toate punctele de vedere nota 3. (D. Mocanu)

DREPTUL DE PORUMB încă nu a fost ridicat de toți contractanții de porci ai județului Botoșani, care au predat animale; iar Industria cărnii Botoșani face apeluri repetate și însoțite de desene să vină oamenii să-și ridice creanțele. Să mai spunem că nu-i bine! (A. Ciocan)

BEL CANTO ROMÂNESC LA BARCELONA. Concursul internațional de canto «Francisco Vinas» a ajuns la a XI-a ediție, iar concurenții români s-au impus din nou: Cornelia Pop — Premiul III, Angela Nemeș și Constantin Zaharia — Premiul special oferit de primăria din Barcelona (D. Mocanu)

«GOSPODINA» LA CANTINĂ. De curînd cantina-restaurant a Centralei de fibre sintetice Săvinești a inaugurat un nou și foarte aplaudat sistem de servire a salariaților săi: o secție cu semipreparate tip «Gospodina». Experiența însă i-a luat prin surprindere. Nu au capacitatea să satisfacă cerințele. Oferă produse mai ieftine și de calitate mai bună decît unitățile comerciale. Atenție, comerț! (D. Mocanu)

PENTRU PRIMA OARĂ, de mulți ani încoace, televiziunea și radioul au avut duminica trecută un program comun: concertul de dimineață. Nu-i putem decît felicita pe cei care au avut o asemenea idee, după ce mai înainte îndrăzniseră și realizaseră o alta: inaugurarea stagiunii concertelor educative pentru tineret, cu ciclul «Mari personalități ale muzicii universale» (Johann Sebastian Bach). Iată că și educația poate fi, nu neapărat didactică și plicticoasă, ci universală. (D. Mocanu)

castanii, toamna

Am aflat că un prieten al meu, medic, pleca în fiecare duminică la Sibiu, pentru a duce dulciuri și jucării copiilor de la Casa de copii și pentru a-și petrece ziua cu ei. Știam de ce face asta și, într-o după-amiază de toamnă, m-am dus să-l caut. Privea jocul copiilor, șezînd pe una din băncile curții cu castani bătrîni. M-am așezat lîngă el spunîndu-i că am avut unele treburi prin oraș și...

. . . . . .

— ...Crezi că am greșit refuzîndu-i bucuria aceea?, m-a întrebat brusc. Poate singura, adevărata bucurie, pe care și-a dorit-o? Crezi că am greșit?

— Mai întîi că nu tu puteai greși, fiindcă mi-ai lăsat mie hotărîrea de a-i refuza sau nu dorința aceea. Deci, dacă a greșit cineva, atunci acela sînt eu. În al doilea rînd...

— «În al doilea rînd», te rog să nu mă iei ca la tribunal, pe articole, pe puncte, și să nu mă lei pe mistificări, cum este aceea că nu eu am hotărît, cînd puteam foarte bine să nu te previn și totul s-ar fi întîmplat așa cum dorea ea. Te rog să îmi răspunzi sincer. Am greșit?

— Nu, nu cred că am greșit. Mă refer atît la tine, cît și la ceea ce am făcut eu.

— Ești convins?

— Da.

— Atunci înseamnă că te-ai gîndit că, fără ea, eu singur nu sînt capabil să cresc un copil. Așa-i că la asta te-ai gîndit?

Nu am avut timp să-i spun că m-am gîndit la ceea ce ar fi simțit copilul dacă ar fi trăit drama lor, fiindcă a venit Rodica, una dintre îngrijitoare, pentru a-i restitui servieta golită de bomboane, iar după plecarea ei, am rămas tăcut, deoarece l-am auzit spunînd mai mult ca pentru sine: «Și atunci, tot pe banca asta am stat. Castanii erau înfloriți parcă — presimțind ceva — și-ar fi aprins luminările. Acum, e toamnă. Teribil ce toamnă e acum...» În adevăr, copiii se depărtaseră spre terenul de jucat mingea și, din cînd în cînd, se auzeau castanele căzînd.

Alegere de părinți

În primăvară, venise la mine cu soția sa, profesoară de istorie, tînără, frumoasă, cu un dar teribil de a se bucura de orice se întîmpla. Întotdeauna m-am simțit bine în casa lor fiindcă femeia aceasta era mereu veselă, atentă, copilăroasă. Atunci, veniseră la mine la birou — ceea ce nu se mai întîmplase — și erau amîndoi gravi și misterioși, de parcă ar fi deținut o taină fantastică.

— Ghici ce am hotărît!, mi-a spus ea.

— Ghici! Nici nu îți trece prin minte!

Nu puteam ghici. Știam că ea fusese bolnavă, că se făcuse bine numai de cîteva zile, i se citea în ochi bucuria și neliniștea, iar el era cumva ciudat.

— Ghici!, a insistat ea. E ceva foarte important!

— Nu pot!

— Ce fel de procuror ești? Cum îi afli pe criminali, dacă nu ești în stare să ghicești ce îmi doresc eu mai mult și mai mult în viață, și acum voi avea!

Îmi trecuse prin minte că ea fiind bolnavă nu putea avea copii și au hotărît să înfieze unul, dar nu am spus nimic de teamă să nu fac o gafă.

— Trebuie să ne ajuți! Chiar mîine trebuie să vii cu noi!

— Mîine e duminică!, am prevenit-o

— Tocmai de aceea. Mergem la Casa copilului! Acum înțelegi?! Mergem să alegem un copil fără părinți, care va fi al nostru. Trebuie să vii cu noi ca să ne ajuți să facem cît mai repede formele de înfiere. Tu te pricepi.

A doua zi, el a încercat să amîne plecarea, dar pînă la urmă tot am făcut așa cum dorea ea. M-au lăsat pe mine la volan ca să văd cum «trage» Fiatul 850, iar ei au sporovăit tot drumul despre cum trebuie îngrijit un copil, ce va face ea, cum îl va duce dimineața la școală. Apoi, au început să vorbească despre alegere. Mi s-a părut că amîndoi sînt emoționați. Cine va alege? Ea, sau el? Pînă la urmă au pus la vot. El a votat pentru ea, eu de asemenea, și cum ea tot pe sine s-a votat, hotărîrea a fost luată în «unanimitate». Brusc, rizînd, s-a înecat în cuvinte, i s-a făcut rău, el m-a privit pe mine ciudat, dar totul a trecut. Discuția noastră nu a mai fost la fel de veselă. Ea mă întreba dacă are dreptul să aleagă, adică, dacă are dreptul să se substituie destinului firesc al unui copil, de a-i lega de viața ei, de a încerca să împartă cu el viața și fericirea ei, sau... Ciudată alegere.

— Bine, dacă e așa, a propus soțul ei, să lăsăm copiii să ne aleagă, să stăm mai mult cu ei, să vedem care se atașează mai mult de tine. Bine?

Am avut senzația că propunerea soțului ascundea și dorința de oarecare aminare. Numai că, odată ajunși la Casa copilului, o fetiță brunetă, grăsuță, despre care directoarea ne-a spus că și-a pierdut mama de curînd, s-a legat repede de tînăra profesoară de istorie, au alergat împreună, s-au jucat, au mîncat împreună semințe de floarea-soarelui, au făcut schimb de brățări (a fetiței era din cozi de păpădie), s-au pieptănat împreună modern și la despărțire erau să plîngă amîndouă.

La întoarcere am făcut «o buclă» pe Valea Oltului, iar tînăra femeie era nespus de fericită. Cînta tot timpul, a intrat desculță în apă, era îmbujorată la față, ochii îi sclipeau. De față cu ea era și el vesel dar, cînd rămînea numai cu mine, devenea brusc îngîndurat.

Am cinat la ei. Fiindcă la un moment dat ea a simțit îngrijorarea lui, i-a promis că va lua regulat toate medicamentele, că se va îngriji, că de acum înainte viața lor va fi altfel, mult mai veselă, că mîine va aranja camera pentru fetiță. Cînd a observat că particip și eu oarecum la îngrijorarea lui, m-a întrebat ce e cu mine. I-am povestit că mi-am amintit de o poezie a lui Rilke despre destinul care ne ia de mînă și ne aduce din întuneric spre ființă.

— La ce te referi? La alegerea de astăzi?

— Da. E mult mai bine cum ai procedat, adică lăsînd ca fetița aceea să te aleagă pe tine. De fapt, nu tu ești destinul ei. Rolul a fost inversat. Ea te-a ales, ea te-a luat pe tine de mînă.

Cînd destinul ne ia de mînă

A doua zi, medicul a venit la mine la birou, spre a-mi arăta un certificat. Boala soției lui. Am rămas mult timp cu el în mînă, părîndu-mi-se că acea hîrtie e un fel de nedreaptă sentință a destinului, o sentință împotriva căreia nimeni nu poate face recurs.

— Deci asta e...

— Da.

— Acum înțeleg comportarea ta. Spune-mi, te rog, ești sigur că nu mai poate fi nici o speranță?

— Sigur. Sînt medic. Ea nu știe nimic și nici nu vreau să știe! Ce pot face, în afară de faptul de a încerca să fiu tare, să fiu vesel împreună cu ea, ca măcar zilele care le mai are de trăit să li fie fericite?

— Înțeleg... Și înfierea?

— De aceea am venit la tine. Ești procuror și ai văzut multe. Ai actele noastre pentru formalități și, din partea mea, te rog să faci cum crezi că e mai bine. Ți-ai amintit de poezia aceea a lui Rilke. Nu se potrivește. În poezia aceea destinul ne dă mîna spre a ne aduce în lumina vieții. În cazul ei, e invers. Am senzația că fetița aceea s-a atașat astfel de ea fiindcă a presimțit că are nevoie de ajutor. Copiii au presimțiri teribile. Și, tocmai pentru faptul că fetița aceea s-ar lega sufletește de ea, nu cred că e drept și e bine să mai treacă o dată în viața prin drama pierderii unei ființe dragi. Sau poate... În fine, să hotărăști cum crezi.

Am întîrziat formalitățile, le-am zăpăcit, iar *tinerei femei i-am spus că sînt ceva* încurcături cu rudele fetiței. Ciudat, nici ea nu mă mai zorea de la un timp. Apoi, după cîteva zile am primit un telefon de la el...

Castanii își aprind luminările

O castană a căzut, pocnind, chiar pe bancă lîngă noi.

— Tot pe banca asta am stat și atunci, cu ea, mi-a repetat medicul. Nu i-am răspuns, fiindcă mă gîndeam la ce mi-a zis, despre faptul că luminările castanilor s-au aprins atunci ca într-un fel de presimțire a ceea ce va urma.

— Așa-i că nu ai făcut formele de înfiere atunci, a continuat, fiindcă te-ai gîndit că eu nu voi fi capabil să cresc singur fetița? Vezi, acum nu mai e aici. Au luat-o alții.

— Nu la asta m-am gîndit. Fetița aceea își pierduse mama într-un accident de automobil. Era destul pentru ea.

— Poate e ciudat, dar uneori parcă îmi pare rău că a fost o soție minunată. O femeie cum nu voi mai întîlni în viață. De ce mor oamenii cei mai buni?

— Toți murim. Dar de ce vii mereu aici? Nu cumva?

— Nu. Sînt prea bătrîn.

— Exagerezi.

— Nu vorbesc ca ani. Mă simt foarte bătrîn. Nu prea mai dau doi bani pe mine însumi.

— Observ. De ce te izolezi de prieteni? Te-am căutat și eu de zeci de ori.

—«Ce să fac? Să vă indispun pe toți cu mutra mea acră? Nu vreau să par ca și cei din romanele siropoase care trăiesc în preajma cimitirului, numai cu amintirile lor, dar ce să fac?

— Poate te alinți.

— Nu înțeleg.

— Da, poate te alinți. Toți avem durerile noastre. Toți pierdem în viață cîte ceva, cîte o ființă dragă. Măsura tăriei noastre nu ne-o dăm însă la fericire, ci la durere. Cine ne dă dreptul să refuzăm viața pentru faptul că nu este așa cum am dori noi să fie? De ce nu încerci să faci ceva?

— Te referi la?..

— Și dacă *m-aș referi*?..

— Sincer să fiu, mi-e teamă. Ar trebui să fiu un tată vesel, atent, plin de înțelegere... Or eu... Orice ai spune, nu sîntem niciodată atît de tari și atît de buni pe cît am vrea să ne știm.

Un grup de băieți care se băteau strașnic cu castane au năvălit spre noi. Unul, mai bleguț, a încasat și cîțiva pumni. L-am lăsat pe prietenul meu ștergîndu-i acelui băiat nasul cu batista. Copilul l-a luat de mînă...

Emil POENARU

CEI MAI BUNI 10

Scrieți-ne pînă în ziua de 15 decembrie a.c. părerile dumneavoastră despre:

1. Cea mai importantă descoperire științifică românească a anului
2. Cele mai bune 10 cărți
3. Cei mai buni 10 sportivi
4. Cele mai frumoase 10 cîntece
5. Cele mai convingătoare 10 reportaje din presa românească a anului
6. Primii 10 actori români de teatru și film
7. Cîntăreții cei mai iubiți din:
   — muzica ușoară (10)
   — muzica populară (10)

Răspunsurile la această anchetă ca și cele la ancheta din paginile de sport «Tribunele aleg»!, vor trebui însoțite de cupoanele de mai jos.

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de Alexandru VALERIU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1 Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

Prezentarea artistică: Mircea FODOREANU

flacăra
ALBUM

Cariera internațională a **HELENEI VONDRÁČKOVA** *se sprijină pe trei piloni: voce, sensibilitate artistică, prezență scenică. Și — de ce n-am spune-o? — un pic și pe frumusețe!*

Fotografie de S. STEINER

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII—NR. 51 (967) — 15 DECEMBRIE 1973

flacăra

Noi, limpede neam al românilor, azi,
cînd încă primejdii pe lume mai sînt,
luptăm pentru-a veacului înseninare
şi credem în Pacea Planetei Pămînt;
să crească mai liber copiii de mîine,
copiii ce fi-vor, copiii ce sînt,
pe-această rotundă planetă de pîine,
ce este pămînt, spre a nu fi mormînt;
noi, limpede neam al românilor, ştim
că mari sînt acei care luptă şi sînt,
că mare-i creaţia, dreaptă-nţelegerea,
că sfîntă e Pacea Planetei Pămînt.

DE CE? Pentru binele neamului său, pentru înseninarea istoriei lumii: istorica vizită a președintelui NICOLAE CEAUȘESCU în S.U.A.

Moment de mare însemnătate în istoria relațiilor româno-americane: semnarea Declarației comune.

Nu știu cum — cîteodată — nu reușim noi, cei care scriem, să redăm cititorilor noștri toată esența. Va să zică, descriem amănunte, povestim anecdote, însă nu putem totdeauna descoperi, dincolo de acestea toate, dincolo de pitoresc și de accidental, sensul cel mai profund, victoria cea mai coerentă a esenței. Contemplu, acum, la cîteva zile după ce s-a încheiat, istoria scurtă, dar bogată în evenimente și urmări, a vizitei președintelui Țării Românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Statele Unite ale Americii. Contemplu totodată ceea ce noi înșine am apucat să spunem despre această vizită și parcă simt că mai e ceva de spus, ceva foarte important, ceva care poate mă urmărește în chip deosebit pe mine, ca scriitor, într-atît, încît caut, cu fiecare prilej ce mi se oferă, tocmai lucrul acela: munca. Oferind filme despre vizita președintelui Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în America de Nord, să nu uităm a spune că temeiul acelei voluptăți extraordinare, a președintelui român, de a cunoaște planeta și de a participa hotărîtor la mersul ei mai rotund este munca. Să fie clar, să fie mai evident decît limitata putere de sugestie a unor pelicule și a unor cuvinte despre o vizită: totul înseamnă muncă. Poate nici nu e potrivit cuvîntul «vizită». Poate mai potrivit e cuvîntul «acțiune». Și, în mod sigur, foarte potrivit e cuvîntul «istorie». Și perfect îi vine acestei trebi cuvîntul «muncă». Fiindcă nu vă închipuiți dumneavoastră doar cuvintele noastre și filmele noastre. Treceți cu gîndul în teritoriul accidentat al faptei și observați că vizitele președintelui român pe această rotunjime învîrtitoare care se numește Pămînt nu sînt de fapt vizite, ci zile-muncă, zile-lumină și grele eforturi, uneori dincolo de limita omenească a suportabilității fizice, de a cuprinde cu mintea cît mai mult în cît mai scurt timp și de a acționa cît mai direct, cît mai repede, cît mai eficient, în așa fel încît tot, absolut tot să răspundă unui scop precis și irevocabil — fericirea, sănătatea și măreția poporului român și pacea mereu mai îmbelșugată a planetei, căci vizitele acestea sînt cu totul și cu totul altceva decît niște plimbări, ele sînt acțiune, sînt muncă, sînt viață concretă și luptă pentru cauza supremă. Dar poate că e o soartă și în asta. Poate că noi sîntem, cumva, destinați ca oameni să nu vedem decît rezultatele, pur și simplu, și să ni se pară că, de pildă, miile de kilometri de drumuri ostenitoare sînt cîteva sute de metri feerici, că discuțiile cu președintele unui alt stat sînt doar cele pe care ochii noștri le surprind la televizor sau la cinema. Dar omul care și-a făcut din călătoriile de pace și de cooperare pe planeta Pămînt una din armele politice prin care poporul său devine mai puternic, mai liber și mai demn, nu e reprezentat doar de caldul suris de revedere cu compatrioții pe aeroportul Otopeni, ci și de zecile și zecile de ore de muncă, de încordare și de inspirație decisivă care premerg și justifică blîndețea bărbătească a acelui suris.

Între atîtea blazări leneșe cîte înnorează cerurile continentelor, între atîtea trufii ce se hrănesc din vechi privilegii ale exploatării, ochii noștri văd și mintea noastră înțelege că un om, alături de alții, muncește — acesta e cuvîntul — da, muncește, pentru binele neamului său și pentru înseninarea istoriei lumii: președintele Ceaușescu.

Adrian PĂUNESCU

Tovarășei Elena Ceaușescu îi este înmînată Diploma de membru de onoare al Institutului american al chimiștilor.

cine-și face zid de pace...

«Am dori ca istoria — conchidea vizionar președintele României socialiste, Nicolae Ceaușescu, într-unul din toasturile rostite la una din recepțiile oferite în timpul recentei vizite în S.U.A. — **să poată spune: iată două popoare — un popor mare, altul mai mic — care, în condiții grele, au știut să conlucreze și să contribue la așezarea relațiilor pe o bază mai dreaptă și mai bună».**

Voce unanimă a poporului român, conducătorul atît de iubit și stimat în țara care i-a încredințat cîrma într-un moment crucial al istoriei sale este și dincolo de frontierii prețuit și respectat pentru că, după cum remarca președintele Richard Nixon, joacă **«unul din cele mai însemnate roluri ale unui om de stat de pe glob»**, în momente dificile ale vieții internaționale contemporane.

De fiecare dată cînd ne este dat să citim sau să auzim astfel de cuvinte — și aceasta se întîmplă tot mai des și cu prilejul oricărei vizite întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu *într-un stat sau șir de state* — sentimentul și gîndul care ne domină nu pot fi altele decît expresia unei nemărginite mîndrii patriotice, a fericirii de a aparține unei țări capabile de asemenea acte ale îmbunătățirii relațiilor internaționale. Mersul istoriei noastre, și cu atît mai mult cursul vieții contemporane a popoarelor, confirmă vocația României de a se manifesta ca un adevărat liant în construirea unei lumi a păcii, înțelegerii și progresului, o lume în care fiecare popor să fie respectat și liber de a-și hotărî *singur* soarta și a trăi după *voința* și hărnicia sa.

În deplină concordanță cu sensul istoriei țării noastre și a lumii, promovînd cu fidelitate aceleași principii științifice marxist-leniniste pe care se întemeiază întreaga viață economico-socială, opera constructivă pe care o realizăm, politica externă a partidului și statului întrunește în chip exemplar acele strălucite calități relevate nu o dată în documentele *partidului* — adică *principialitatea, realismul, etica* desăvîrșită, *caracterul constructiv, demnitatea, consecvența* și *fermitatea*. Forța și autoritatea morală a comandamentelor după care se călăuzește o asemenea politică se impun cu tot mai mare vigoare pe arena internațională — și este meritul incontestabil al țării noastre, al conducătorului ei de a acționa neobosit în această direcție.

Fiecare declarație comună, fiecare document al colaborării semnat de țara noastră se *înscrie ca o contribuție semnificativă* la statuarea în relațiile internaționale a unor norme clare, unanim respectate, ale unei politici și etici noi. Cu o asemenea consecvență și încredere în timpul acestei noi politici nu poate acționa decît un popor pentru care libertatea dinlăuntru și cea din afară sînt una, o țară care are conștiința de a trăi în lume egală între popoare.

Consemnînd aceste gînduri și sentimente într-un sfîrșit de an atît de fructuos pe planul afirmării internaționale a României socialiste, nu poate să nu mă tulbure coincidența că *exact cu 300 de ani în urmă*, la 1673, primul nostru mare poet, mitropolitul Dosoftei, insera printre psalmii săi aceste versete laice echivalente unei adevărate profesiuni de credință a poporului nostru:

Cine-și face zid de pace,
Turnuri de frăție,
Duce viață, fără greață
'Ntr-a sa bogăție.
Că-ci mai bună dempreună
Viața cea frățească
Decît arme cari să darme
Oaste vitejească.

Niculae STOIAN

omul care a înțeles

«El a dat dovadă de înțelepciune și înțelegere și a contribuit enorm la deschiderea unor dialoguri care, altfel, ar fi rămas, poate, închise pentru totdeauna».

Astfel s-a exprimat președintele Richard Nixon despre președintele Nicolae Ceaușescu. Un merit, un omagiu, afirmate în fața lumii și în fața istoriei. Poate cea mai înaltă recunoaștere la care poate aspira un om politic în epoca noastră, cînd cel mai dificil și cel mai benefic lucru pentru omenire a devenit să inițiezi dialoguri, contacte, modalități de cunoaștere, de comunicare și de colaborare. Dacă e dificil în general să stabilești dialoguri, să stabilești comunicări și să-i ajuți și pe alții să comunice, e mult mai dificil să stabilești dialoguri grele, comunicări între factori determinanți pentru *destinul* lumii, care ar fi putut rămîne mereu la distanță, separați și intratabili. Așa ceva a realizat țara noastră prin activitatea președintelui ei, operă politică vie, concretă, una dintre cele mai însemnate *opere politice concrete* din cîte se făuresc sub ochii noștri. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a văzut «ansamblul problemelor mondiale» pentru că vede lumea ca ansamblu, pentru că trăiește și acționează în ideea că *sîntem o comunitate planetară*, care are nevoie, din ce în ce mai mult, de luciditate, înțelepciune, dreptate și înțelegere. Arena politică internațională e încărcată de probleme, de obstacole, a avut și mai are încă o serie de cîmpuri de tensiune puternică. Imagine copleșitoare și dezolantă cu puține *ani în urmă* pentru *un om politic* mai puțin înzestrat cu energie și cu simțul istoriei lumii. Într-o asemenea perioadă, România a beneficiat și beneficiază de un conducător care a înțeles forța dialogului, a comunicării, a înțeles că ele sînt *mai puternice* decît problemele, obstacolele și cîmpurile de tensiune de pe harta politică și socială a planetei. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a crezut și crede cu fervoare că dialogul, comunicarea sînt antidotul ideal împotriva a tot ce se opune coexistenței, cooperării și colaborării. A înțeles, printre cei dintîi și cel *mai profund dintre cîți oameni de stat* există, că lipsa dialogului, a comunicării, a cunoașterii reciproce constituiau factori generatori de încordare, de suspiciune, de nerespect, de amenințare și de violență potențială. A înțeles și i-a făcut și pe alții să înțeleagă că o lume mai dreaptă, mai bună și mai sigură de viitorul ei nu se poate face cu tancul și cu tunul, ci prin participarea fiecărui popor în condiții de demnitate la proiectarea și *construirea comunității mondiale* de azi și de mîine.

Aceste realizări ale omului politic Nicolae Ceaușescu *nu le afirmăm numai noi*, ci și alții. Alții care sînt în condiție să le vadă, să le simtă, să le aprecieze poate mai bine și mai obiectiv decît noi. Le recunosc oameni politici din țări de toate mărimile și puterile. Președintele nostru este considerat unul dintre marii inventatori ai celei mai eficace arme politice actuale, dialogul modern, modalitate înțeleaptă bazată pe afirmarea unui punct de vedere care apără *interesele fundamentale ale poporului român*, dar respectă, în același timp, interesele celorlalți, pentru că inteligența sa politică a descoperit existența unei linii de echilibru între interesele tuturor. Dacă acestea sînt alternativele *epocii actuale, dialog-încordare, dialog-suspiciune, dialog-nerespect* și amenințare cu forța, și dacă președintele Nicolae Ceaușescu a contribuit enorm la deschiderea unor dialoguri care altfel nu s-ar fi purtat niciodată, înseamnă că șeful statului român a contribuit într-o măsură cu totul remarcabilă la eliminarea încordării, suspiciunii, nerespectului și amenințării cu forța de pe scena lumii. El a făcut extrem de mult nu numai pentru perfecționarea raporturilor noastre de cooperare și de colaborare cu lumea, ci și pentru raporturile de cooperare și colaborare ale altor state între ele. Un om cu simțurile politice extrem de ascuțite cum este președintele Richard Nixon afirmă implicit că fără eforturile președintelui Nicolae Ceaușescu lumea de azi ar fi învățat mai greu, mai tîrziu și poate după încă multă suferință drumul spre înțelegere, respect și solidaritate.

Romulus BALABAN

semnificațiile unor gesturi

Există momente a căror trăire — chiar fiind și la mii de kilometri distanță, prin intermediul imaginilor transmise prin eter — obligă la o anumită tensiune interioară asemănătoare cu mult, dar și depășind cu mult emoția! Este, poate, starea aceea *cînd*, resimțind pe neașteptate o mare bucurie anume, simți nevoia să ieși în stradă, să ți-o strigi tuturora, avînd senzația limpede că dacă nu vei face acest lucru te vei înăbuși; că toți ceilalți, neaflînd motivul acestei bucurii a ta, ar risca să piardă enorm!... Este aproape copleșitoare, fizic vorbind, aceasta *ciudat și paradoxal de tonică* stare!

Milioane și milioane de oameni ai României moderne, îndrăgostiți lucid — oameni simpli, minunați prin însăși existența lor cinstită, model de demnitate și respect pentru o *lume întreagă — au urmărit cu pasiune, cu patimă chiar*, recenta vizită oficială pe care conducătorul țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat-o peste ocean la invitația președintelui S.U.A., Richard Nixon, și a soției sale, Patricia Nixon. În serile acestei vizite istorice, de larg și *profund* ecou internațional, o imagine anume — un moment — un gest colectiv — merită, cred, o atenție deosebită. Pentru că dincolo de importanța politică majoră, dincolo de faptul că reprezenta vizual *destinderea* (într-o lume care are atîta nevoie de ea!), el — *acest moment* — reprezintă ceva atît de scump poporului nostru și atît de bine pus în evidență de către conducătorul său, încît

Fierbinți urări, prietenești strîngeri de mînă la Cleveland, ca pretutindeni.

declarația comună

Asistăm în vremea din urmă, ca participanți obiectivi ai vieții politice internaționale, la un fenomen absolut inedit, ilustrînd cu o surprinzătoare putere de reverberație în toate domeniile implicate diplomației, faptul — la rîndul lui absolut neobișnuit, fără precedent în istoria mai veche sau mai nouă a relațiilor dintre state — faptul, zic, că dreptul internațional nu aparține, ca o consecință practică statelor mari și nu servește, neapărat, numai statele mari, politica lor, interesele lor, programul lor.

Am deschis ochii — în ceea ce mă privește — deasupra unor pagini de istorie care, cu un tragism subtextual, încercau să mă convingă, și e drept cu argumente istorice, că statele mici nu au istorie, că istoria lor depinde de statele mari, mai apropiate sau mai îndepărtate de granița lor și că deci un destin de supunere specific și hotărîtor pentru statele mici este de neînlăturat, singura aspirație a acestor state mici rămînînd aceea de a nu fi încorporate fizic.

Ei bine, în aceste zile din urmă — continuînd cu o consecvență pe care istoria sigur o va consemna ca pe una din cele mai curajoase și mai perseverente acțiuni în favoarea demnității practice a noțiunii de independență — șeful unui stat despre care, în trecut, se spunea că face parte din rîndul celor care își declină timpul istoric în funcție de parametrii geografici, șeful unui astfel de stat mic semnează, de la egal la egal, o **Declarație comună** cu șeful unuia dintre statele despre care se știa că fac, singure, istoria.

Semnarea **Declarației comune** de către președintele României, **Nicolae Ceaușescu**, și de către președintele Statelor Unite ale Americii, **Richard Nixon**, îmi apare astfel mie, simplu alegător în bătălia politică a țării mele pentru o soartă și o viață mai bune, drept un document într-adevăr istoric, pentru că doi șefi de state, trebuie să recunoaștem, atît de deosebite, și reprezentînd filozofic și economic două lumi — iar unul dintre ei reprezentînd în exclusivitate, prin acțiunile sale, triumful rațiunii și o genială pătrundere a evoluției internaționale spre destindere, contribuind direct la această evoluție, ba mai mult, deschizînd el însuși, prin acel triumf al rațiunii pe care-l reprezintă, căile spre înțelegere — doi șefi de state zic, unul dintre ei reprezentînd forța care poate modifica fizic mersul istoriei — ajung la concluzia că fiecare națiune are dreptul să-și afirme independența și să-și organizeze propria viață așa cum o consideră ea, fără vreun amestec din afară.

Salutînd această **Declarație comună** pe care timpul o va glorifica pentru simbolul pe care îl reprezintă, va trebui să atrag atenția confraților mei alegători că ea, **Declarația comună**, reamintește tuturor, într-un mod cuceritor și angajant, că lumea actuală nu este constituită din două sau trei mari puteri, ci din peste 150 de națiuni care, mari sau mici, fac istoria contemporană, apărîndu-și suveranitatea și independența, libertatea și ființa.

De aici, din această constatare, reiese că în lume sînt peste 150 de mari puteri, iar una din aceste mari puteri este România.

Dinu SĂRARU

un loc demn sub soare

Nava aceea de vis, traversînd ca o fantasmă albă imensitatea Atlanticului într-o zi cînd toamna tîrzie se făcea simțită cu toată clorofila moartă a uscatului septentrional pînă dincolo de inima Oceanului, îmi va apărea întotdeauna ca o tulburătoare prezență a afirmării noastre în lume. Am mai întîlnit și alte vapoare românești prin marile porturi ale globului, drumurile prin văzduh mi s-au încrucișat uneori cu săgețile argintii care purtau tricolorul nostru în vastitatea oceanului aerian al pămîntului, dar acea navă care spinteca albastrul Atlanticului într-o zi de toamnă tîrzie pe sub timpla încărunțită a Nordului mi-a rămas în memorie pentru totdeauna ca una dintre cele mai patetice și mai răscolitoare reîntîlniri cu sine. Era cargoul «Galați», care pusese cap pe un port american și înainta constant, luptîndu-se cu valurile pe una din acele linii ale permanenței ce ne leagă de aproape trei decenii, impetuos și nestăvilit, cu restul lumii. Mă aflam la bordul unui pachebot modern în drum din America spre casă. Duceam cu mine, pe o rectilinie de spume trasă pe curbura oceanului de înaintarea marelui pachebot, un suflet greu de amintiri, evocarea unor întîlniri de neuitat cu umbra talentului românesc prelungită pînă la capătul dinspre Vest al lumii, văzusem păsările măiestre ale lui Brâncuși la Guggenheimul newyorkez și la Philadelphia, îl ascultasem pe Menuhin cîntînd din Enescu la Carnegie Hall, citisem cărți și studii despre România contemporană în Biblioteca Națională din Washington, vorbisem cu români plecați de mult din țară, dar care în adîncul sufletului lor rămîneau români, căci nu uitaseră nici cuvîntul «dor» și nici graiul strămoșilor.

Iar acea navă de vis care trecea ca o fantasmă albă tăind imensitatea Atlanticului sub maiestuoasa filfîire a pavilionului tricolor, îmi aducea în suflet sentimentul prezenței noastre în lume nu numai prin contribuții de artă la tezaurul spiritual al omenirii, ci mai ales prin ceea ce formează caracteristica actuală a acestei prezențe: colaborare multilaterală, schimburi reciproc avantajoase, o voce proprie în lume. Sirena navei a salutat prin trei sunete grave, scurte, întîlnirea pe căile albastre, pachebotul i-a răspuns în același fel, conform tradiției oamenilor mării, și fantasma albă s-a mistuit în depărtări dincolo de curbura oceanului lăsînd să se mai zărească un timp doar pavilionul tricolor din vîrful marelui catarg.

Am căutat pretutindeni în peripliurile mele pe mare sau pe uscat prezențele românești în lume, și le-am descoperit întotdeauna ca pe niște incontestabile certitudini. Ele au existat sporadic în timpuri de demult, dar niciodată trecător, pierdute în uitare. Românii au extraordinara capacitate de a rămîne ei înșiși oriunde s-ar găsi, de a marca nu numai o prezență, ci de a se face simțiți, de a stîrni respectul și admirația. O rară capacitate de comunicare, un aport mereu inedit, o contribuție stimulatoare de stimă, o afirmare întotdeauna onestă, cinstită, o inalterabilă știință de a rămîne ei înșiși. Ceva inefabil, profund și indestructibil îi leagă de ființa patriei lor și din asta li se naște sentimentul contribuției proprii, acea permanentă și rodnică disponibilitate de a prelua tot ce românul vede bun la alții, oferind străinătății cu o inepuizabilă generozitate tot ce deține mai bun dintr-o experiență de două ori milenară, dar, îndeosebi, din știința afirmării de sine în lumea contemporană. Sîntem douăzeci și unu de milioane într-un destin comun, legați vital de idealurile de pace și colaborare ale omenirii, douăzeci și unu de milioane în inegalabilul spațiu carpato-dunărean care și-au cîștigat cu cinste, dar și cu multă trudă și perseverență, arta de a respecta stimulînd respectul, un loc demn sub soare. Sîntem douăzeci și unu de milioane care știu să facă din locul lor sub soare un loc al demnității, iar din vocea lor proprie, un instrument al dialogului. Am învățat aceasta dintr-o îndelungată experiență dar, mai ales, din realitățile ultimelor decenii cînd s-a produs marea și plenara noastră afirmare în lume.

Este o lecție a istoriei pe care cei ce ne conduce țara a știut să și-o însușească exemplar. Și ea dă astăzi roade, ca una dintre cele mai valoroase investiții morale ale României socialiste.

Ioan GRIGORESCU

memoria îi va înregistra, cu siguranță, definitiv!

Este acel moment în care tovarășul Nicolae Ceaușescu, aplecat peste balustrada unor trepte, a unei scări din Cleveland, aplecat mai mult de jumătate, strînge, pe rînd, zeci și zeci de mîini întinse în sus, către el, în semn de rămas bun; este acel moment în care convențiile unui protocol, dealtfel firesc pe parcursul unor astfel de vizite, dispar: omul de stat devine un om pur și simplu, riscînd să fie smuls și îmbrățișat de mulțime, iar simbolul gesturilor calde, semnificația entuziasmului năvalnic, devine *simbolul iubirii și speranței*. Pentru că — în acel moment — Nicolae Ceaușescu însemna — pentru două popoare complet diferite atît ca așezare, cît și ca mărime — evident: SPERANȚĂ! Speranță pentru o pace sigură, atît de necesară acestui pămînt bîntuit pînă acum prea mult de dezastre — și încredere totodată într-o personalitate de prim rang a vieții politice contemporane. Un gest, o atitudine, o manifestare spontană și nemaipomenit de caldă, a adus în intimitatea căminelor noastre satisfacția și mîndria *de a avea un astfel de conducător!*

Dacă două popoare atît de structural deosebite, viețuind într-o conjunctură de idei spectaculos de diversă și nu arareori gravă, se pot manifesta prin astfel de gesturi — pentru că acolo, în America, președintele Ceaușescu a reprezentat din plin *toate* calitățile unui întreg popor român — atunci *semnificațiile unor astfel de gesturi* nu pot fi decît extrem de precise: putem crede în viitorul copiilor noștri, putem crede în rostul muncii și al sacrificiilor noastre actuale, *putem crede în viitor!*

Horia PĂTRAȘCU

Pe aeroportul John F. Kennedy din New York.

vizită a președintelui NICOLAE CEAUȘESCU în S.U.A.

popoarele, da!

Firește că ceea ce scrie ziarul american «Baltimore Sun» e nu numai adevărat dar și frumos, nu numai politic dar și poetic:

«Vizita președintelui român a amintit milioanelor de americani că lumea nu e numai a două popoare, a trei, a cinci națiuni, ci a 147 de țări...»

A aminti — de ce a aminti? Expresia e poate dureroasă —dar, vai, atît de necesară, atît de exactă azi, cînd memoria lumii se dovedește mai scurtă decît și-a închipuit chiar Shakespeare; cînd milioane de bombe, de mitraliere, de gloanțe, de amenințări cu bomba și cu glonțul întunecă această evidență; cînd texte ca și tancuri grele, negre, sumbre, împiedică foarte mulți oameni să vadă lumea ca un pămînt al oamenilor, ca «une terre des hommes» fratern, fascinant, bun, fertil pentru schimbul de idei, de bunuri, de cîntece și mărfuri. Situația e de așa natură că lumii de azi trebuie să-i amintești, dacă se poate zilnic și dacă ești conștient de existența ta utilă pe pămînt, că ea e lumea a 147 de țări, toate aflate sub același soare, sub aceleași stele, sub aceiași nori lungi pe sesuri de sub care nu poate fugi decît în neant. Zilnic lumea e silită să uite aceste adevăruri elementare; zilnic lumea e predispusă să se lase derutată de gîndul că totul se reduce la forța brută, la șantajul brutal, la blocajul brutal, la blocajul mental, la soluțiile brutale fără ieșire, fără alternativă, fără înțelepciune, sfîșietoare, tragice și inutil de strigătoare la un cer care nu e dornic să le dezlege.

România nu e o mare putere. România contează statistic printre țările mijlocii. Dar — răspundea președintele Nicolae Ceaușescu unei întrebări puse de directorul ziarului grec «Acropolis» — «sînt multiple fapte care demonstrează că a crescut preocuparea multor state, inclusiv a statelor mici și mijlocii (subl. n.) pentru soluționarea problemelor internaționale...» România nu e mare forță militară și — spre gloria ei — ea nu s-a impus niciodată prin distrugătoarele ei și nu a folosit spre a convinge amenințările cu puterea de foc a armelor ei. Dar în această situație paroxistică, o țară mijlocie ca a noastră devine și e recunoscută ca o mare putere în viața morală a lumii prin forța obstinată, tenace, inepuizabilă, cu care, prin politica ei internațională, prin ideile conducătorilor și cetățenilor ei, amintește zilnic întregii comunități umane că există o alternativă la coșmarul mondial și anume — înțelegerea și dialogul de la stat la stat, nu de la tanc la tanc; că brutalitatea între națiuni nu e singura modalitate de existență pe această planetă; că la dictatul forței nu e fatal să te supui; că a ceda terorii în relațiile internaționale compromite decisiv demnitatea popoarelor; că o criză a demnității popoarelor e mai gravă decît orice criză a energiei și e calea pierzaniei; că putem să nu pierim, dimpotrivă — putem să ne privim drept în ochi, cu sinceritate, cu sfînt respect pentru viața fiecărei națiuni, cu gînduri pașnice și curate, capabili să aducem dacă ne vom privi astfel — și nu prin turelele blindatelor — o pace valabilă pe acest pămînt.

A aminti zilnic, tenace, cu încăpățînare, și calm, întregii lumi aceste idei simple și vitale nu e doar un act de curaj și de inteligență nobilă, ci o capacitate fundamentală de a transforma o politică într-o poetică Noi sîntem o țară care transformăm energia dramatică hrănită din toate dramele lumii într-o energie lirică, a unei politici de inalienabilă poezie umanistă.

Noi sîntem dintre aceia care rostesc răspicat, precum poetul american: Popoarele, da!

Radu COSAȘU

pentru filmoteca de aur

Filmul documentar intitulat «Vizita președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Statele Unite ale Americii» (din 9.XII, orele 20,00 pe programul I) ne-a relatat prin imagine și cuvînt semnificația unui eveniment de însemnătate istorică, cu largi ecouri în lumea contemporană. Presa, radioul, televiziunea din întreaga lume au închinat pagini și emisiuni întregi dialogului româno-american, întîlnirilor de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu personalități politice, cu experți ai cercurilor economice, în care principiile fundamentale ale politicii externe a României au stat la baza documentelor semnate, făcînd să triumfe cele mai nobile idei ale egalității și apropierii între popoare, ale colaborării și păcii. Filmul vizitei a fost urmărit cu viu interes în telejurnalele de seară și de dimineață, pe întreg parcursul desfășurării vizitei. E bine că televiziunea ne-a oferit o imagine unitară a multor momente emoționante prin semnificația lor umană și politică. Filmul ne-a făcut să vedem cu ochii și să simțim cu inima ce înseamnă respectul, prețuirea și stima de care se bucură tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, și prin ei — noi toți, țara noastră, în lume. «Păcat că filmul a durat puțin și desigur că o parte din gesturile, din vorbele și gîndurile tovarășului Ceausescu nu le-am putut urmări în spațiul destul de restrîns al documentarului. Ne-ar bucura să vedem un film de proporții mai largi cuvenit impresionantei activități pe plan mondial a conducătorului nostru, fruct al rodnicelor sale vizite de lucru». (Eustațiu Balaban, matriță, Mușa Liliana, elevă, Cătărău Petre, economist). «Felul sincer și demn de a se apropia de oameni de diferite ranguri și preocupări, căldura cu care este întîmpinat președintele român de mulțime, de bărbați și femei, de copii, ca un oaspete drag, apropiat, așteptat pretutindeni în Europa, în Africa, în China, în America Latină, în Statele Unite, francheța cu care răspunde întrebărilor, sinceritatea cu care tratează problemele cele mai diverse, sociale, economice, culturale, toate la un loc desemnează chipul celui mai îndrăgit fiu al acestor meleaguri și nu numai al acestora».(Gheorghe Goldberger, student)... Milioane de telespectatori s-au obișnuit să fie la curent cu tot ce se întîmplă important în viața statului nostru, a politicii sale interne și externe, să vadă, să audă, să gîndească și să-și spună părerea despre tot. Inițiatorul și neobositul înfăptuitor al tuturor acestor acțiuni este tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin intermediul micului ecran noi l-am însoțit, l-am ascultat și învățăm astfel lecția demnității și a efortului neobosit, spre mai bine, spre echilibru, învățăm lecția perseverenței, a omeniei, învățăm să fim simpli și fermi în acțiunile noastre, învățăm să fim cinstiți în toate faptele noastre. Lecția pe care ne-o oferă, prin întreaga sa activitate, conducătorul partidului și statului nostru este lecția respectului, a grijii și a sensibilității în comportarea dintre oamenii de pe toate meridianele lumii. Felul de a fi al tovarășului Nicolae Ceaușescu este, pe drept cuvînt, al omului care, «dintre toți oamenii de stat din lume, a jucat unul dintre cele mai însemnate roluri ale unui om de stat de pe glob, prin faptul că a văzut ansamblul problemelor mondiale cu care sîntem confruntați».

Pelicula care reține asemenea fapte trebuie păstrată cu grijă în filmoteca de aur, pentru că ea înseamnă istorie, înseamnă un conducător ca nimeni altul, înseamnă politică înțeleaptă de pace, colaborare și înțelegere, înseamnă progres și viitor.

Coman ȘOVA

AU CIOCNIT UN PAHAR CU ISTORIA!

pentru scumpa și sfînta noastră patrie!

este liniște în rotonda restaurantului «Cișmigiu», este chiar o liniște apăsătoare, ușor stranie: lumina soarelui, filtrată de vitraliile din plastic aplicat, cu tentă suprarealistă, pe geamurile din partea opusă Bulevardului Gh. Gheorghiu-Dej — lumina acestui soare de decembrie, așadar, se strecoară în fîșii perfect drepte, violentînd cu roșu aprins, galben pur și albastru-indigo fața de masă imaculată pe care au fost așezate 20 de tacîmuri complete; pînă și Ion Avram, ospătarul care va asista peste puțin timp la un eveniment, se mișcă ușor, abia simțit în această semiobscuritate plăcută, caldă de data asta: *pentru că numai căldură poate însemna — și șoaptă — așteptarea...!* Doi oameni vîrstnici, în costum închis, stau de vorbă în picioare dinaintea mesei festive așezate în formă de «L»; îi aud, îi văd (m-am instalat, împreună cu Ion Predoșanu, fotoreporterul redacției și colegul meu, într-un soi de separeu mascat de piloni verticali din lemn lustruit — cei doi nu au cum să ne vadă, *deocamdată!*), și notez în carnet: «în total sînt 18 oameni, care au consimțit, eu am oprit douăzeci de locuri, eu pun deoparte, aici, cine mi-a dat banii, ca să știu cum devine chestia cu trestia!»... «Dragul meu, eu, unul, sînt om de ordine: unde m-ai pus, acolo stau!»...

...vorbe aparent fără nici o legătură, le reproduc întocmai, și scuzată-mi fie — stimați cititori ai acestor rînduri — emoția ce m-a cuprins *atunci*, și mai ales acum scriind cele ce urmează:

«Se schimbă vremea, scumpă, și sîntem azi bătrîni
Simțim că nu mai sîntem, pe unde-am fost, stăpîni.
Copiii noștri astăzi nu ne mai iau în seamă
Iar fiii lor, nepoții, de mult nu mai au teamă:
Lipsiți de cuviință, și fără de cruțare,
Își fac cu ochii semne, vorbind de tata mare...»

(a fost momentul în care, scriind de zor și mai ales căutînd să reproduc cît mai fidel versurile recitate, m-am gîndit pentru o clipă — pentru numai o singură clipă! — că dacă, odată ieșit din restaurant, mă voi ciocni cu un vagabond dintr-acela pletos și agresiv, nespălat și cinic, voi vomita cu siguranță; dar a fost o clipă asta, și am sfîrșit de notat):

«Mă fac că nu văd asta, deși le văd pe toate
Și pleoapele pe lacrimi se lasă rezemate.

. . . . . .

Noi sîntem musafirii întîrziați oleacă
Pe care toți i-așteaptă să plece, și nu pleacă».

. . . . . .

...S-au adunat mai mulți, formează grupuri, în marea lor majoritate sînt bărbați trecuți de optzeci de ani, stînje-

Fotografii de Ion PREDOȘANU

«L-am mai adus pe unul dintre noi...!»

ION PETROVAN, organizatorul «de facto» al reîntîlnirii.

neala și dezinvoltura fac dintr-o dată masă comună, se caută, își amintesc... (Predoșanu nu mai rezistă, a început să facă poze, cîțiva dintre «eroii» noștri sînt nedumeriți la început, apoi îl invită la masă), colegul meu refuză cu bunăvoință: *are treabă!* Mă întreb cum vor ieși fotografiile oare în obscuritatea asta care ne înconjoară?! Predoșanu e de părere să cumpărăm un blitz, așa, pe loc, din banii noștri; dar nu e timp, oamenii ăștia, pentru care am venit la solicitarea telefonică a soției unuia dintre ei («înțelegeți, dînșii nu cunosc, s-ar bucura însă, cu siguranță, dacă cineva de la dumneavoastră, de la «Flacăra», ar lua parte la...!»), își descoperă și descifrează totodată amintiri...! Sînt bărbați eleganți, în costume de culoare închisă, cravate sobre, în ton cu haina...

«Pe mine mă cheamă Neguț, și *Romulus!*»...

«Aaa, da, da, da!... Cum o chema, domnule, pe aia care făcea furori pe atunci?! Nevasta lui ăla, cum îl cheamă?!»...

«Îl mai ții minte pe Bernescu, cum conducea autobuzul?»

«Sigur, sigur că da... trebuie să-i dosească!»

«E așteptat și pictorul Catargi!»...

«V-am pus după alfabet, dumneata ești tocmai acolo, în partea cealaltă: Zamfirescu, la «Z»! Așa...»

«Cine dorește, poate să comande...!»

«Da' o țuică mică, se poate?! Sau o sticluță cu bere!»...

«Crăciunescu a fost coleg cu... (Ciorbă de văcuță? — se interesează ospătarul; da, face omul semn din cap)... Da, deci Crăciunescu a fost coleg cu noi la... (Una, două, trei, patru... deci: cinci ciorbe de văcuță, ați spus! Acum felul doi, vă rog!)...

«Eu am optzeci de ani, fără un trimestru!»...

«Am făcut pensiunea latină, frate, zeci și zeci de versuri le știam pe dinafară! Acum nu mai pot să rețin două rînduri!»

«Domnule, are 84 de ani! Orice s-ar zice, e de un dinamism nemaipomenit...!»

«Cum o chema, domnule, *pe aia* care făcea furori...?!»

«Ciorba de perișoare e la «liber», tovarășu', nu pot să vă dau supă în loc, supa e la «pensiune».

«Chiar: să luăm o supă, să ne încălzim...!»

«Supă, numai la pensiune: luați meniul complet! Ciorba e la «liber», tovarășu'!»...

— Bă, ce l-am luat *în șuturi!* — face deodată unul de lîngă mine, un consumator în haină de piele, consumînd împreună cu un alt consumator tot în haină de piele: nici nu am simțit cînd s-au așezat, alături. Mă deranjează, firește, însă nu pot să le fac nimic: este dreptul lor să ocupe o masă, și să consume astăzi, 7 decembrie, ceea ce vor; și mai ales să vorbească așa cum vor. Pentru că — la urma urmei — cotidianul nu face parte din istorie. Deși eu asist la o festivitate, la o întîlnire a unor oameni care *ciocnesc acum un pahar cu istoria...!*

«Eu am venit ca la armată: la fără cinci, eram prezent!»

«Burtea, sau Burnea... cum îl chema, dom'le?! Că a murit, săracul, Dumnezeu să-l ierte!»...

«...ei, și știi că Alecu a rămas același?! Atîta doar că nu mai e chiar așa de brunet!»

«Servanții — parcă-i văd și acum, săracii, cu țeasta capului *luată*: senzația pe care am avut-o era de leșin!»...

«În momente dintr-astea moartea dispare ca noțiune, în momentul atacului ești așa, de parcă n-ai ști cum ești; țin minte însă, extrem de precis — eram în Dobrogea, la sfîrșitul lui nouă sute șaispe — cînd pe ușa unui cheson deschis, am văzut, lipită, o limbă de om...!»

. . . . . .

...E într-adevăr cam frig în local, cîțiva dintre eroii noștri și-au potrivit căciulile pe cap, alții și-au luat paltoanele pe umeri; vine și un... întîrziat: «L-am mai adus pe unul dintre noi!» — face, și scoate *dintr-un plic o fotografie*, a unuia în uniformă. Se așterne un moment de tăcere, fotografia circulă de la unul la altul, cineva își potrivește între buze cu dosul furculiței o rămășiță de clătită cu brînză... M-am deconspirat, *acum mă aflu printre ei*, printre acești oameni despre care scriu, m-au primit cu căldură («Sînt două categorii de oameni care nu se neliniștesc în fața obiectivului foto, sau a unui reprezentant al presei, iar acestea sînt: *copiii și bătrînii!*» — *îmi spusese cu numai* puțin înainte Predoșanu), sînt printre ei, așadar, și aflu că fotografia îl reprezintă pe Pion Georgescu, fost instructor de baterie; în timpul *bătăliei*, omul ăsta a făcut pulbere un observator dușman instalat în turnul fabricii de clei din oase din oraș, care dirija tirul artileriei împotriva noastră, a românilor...! Privesc fotografia îngălbenită de vreme, mă întreb dacă se va putea reproduce în revistă — așadar, GEORGESCU PION *se află printre noi, precum a dorit*, și a simțit cel care i-a adus poza aici — deși omul a murit acum zece ani: bolnav de inimă.

«Cine mai dorește clătite cu brînză?!... Clătite cu brînză, *cine mai dorește, vă rog?!*»...

«L-ai văzut, oom ne, pe Bernescu?! Fantastic omul, tot pe autobuz! Vrea să facă *un milion de kilometri*, pînă acum are 650 000... Iote-l, uite-l colo, îl vezi la masă?»...

«*Cîți* am *fost*, măi, *Nicule?*»

«183...!»

. . . . . .

...«O sută optzeci și trei». Cel care mi-a spus asta va împlini peste *cinci luni* 80 de *ani*; *iar acum* șaizeci de *ani* — în 1913 cu alte cuvinte — a depus jurămîntul militar, în cadrul promoției a cincea de ofițeri artilerie și geniu, grupați în Bateria a III-a a Școlii de artilerie și marină, sub *comanda căpitanului* Ștefan Orescu (*devenit, ulterior*, general de divizie la Sibiu)... Se numește, cel care mi-a spus asta, Ion Petrovan. Și mă închin acum, în fața numelui domniei-sale, la fel cum mă închin în fața celor pe care *i-am cunoscut* aici, în această zi, la restaurantul «Cișmigiu», sărbătorind un fel de aniversare: o aniversare cu totul deosebită, pentru că ei — *acești oameni* — au luat parte, cu ființa și cu vîrsta mai ales (aveau pînă în 20 de ani...!), *la BĂTĂLIA de la MĂRĂȘEȘTI!*...

. . . . . .

...Cu puțin înainte au tresărit doi copii, doi elevi — doi tineri! Au tresărit, și și-au întrerupt pentru o clipă masa, *au încetat* adică *să mai mănînce* (*m-am interesat apoi*: erau doi elevi care serveau prînzul la sectorul «pensiune» al restaurantului, pentru că dincolo, și alături de ei, în rotondă, cineva a ridicat un pahar spunînd:

— *Pentru scumpa și sfînta noastră PATRIE!*... Pentru sănătatea noastră, și a tuturora! Să ciocnim acest pahar. Dacă v-am deranjat, să-mi fie cu iertare; dacă v-am făcut plăcere însă, atunci vom face la anul aceeași întrunire. Vă *doresc*... (*cei doi tineri s-au privit o clipă*, fata a zîmbit cald, mascîndu-și astfel nedumerirea, băiatul și-a împins umerii în sus și înainte, la fel, pentru a-și acoperi surpriza)... Și, dacă sînteți de acord, dumneavoastră știți 18 prezenți aici, *precum și ceilalți ce mai trăiesc*, în țară, să facem întîlnirea asta de două ori pe an; putem stabili: vara într-un loc, iarna în altul...!

. . . . . .

... Copiii *au plecat după o vreme*, au *rămas numai* cei 18 oameni vîrstnici acolo, în rotondă; se sfîrșise masa, Tudor Măinescu plecase, avea o treabă anume ce nu suferea întîrziere, generalul în retragere Ionescu Răzoare *continua* să *răsfoiască filele cărții* lăsate de poet: «Soare cu dinți» se numea aceasta, și din această carte fac parte și versurile pomenite la început, recitate cu superbă și calmă înțelepciune de Ion Petrovan...

«Ce a *însemnat*, *după părerea dumneavoastră*, bătălia de la Mărășești, pentru România?»

«A salvat Moldova, singura ce rămăsese liberă!»

«Dar pentru istorie?»

«... (*și după o pauză*): *eliminarea posibilității dispariției* noastre, ca ființă etnică: *ca țară!*»

. . . . . .

...Au plecat pe rînd, a rămas parcă un murmur acolo, *în rotondă*; *serile de iarnă coboară repede, întunericul* vine curînd. M-au rugat să le multiplic, dacă pot, o fotografie de grup; le-am promis că o voi face. Ne-am schimbat telefoane, ne-am promis că ne vom mai întîlni — viața își *urmează cursul firesc*. Îmi amintesc un tablou povestit de către unul dintre veterani: un genist, căznindu-se să înfigă un par, și aplecîndu-se dintr-o dată peste capătul lemnului, rămînînd astfel, nemișcat, într-un fel de somn tăcut și dintotdeauna; *către ceafă i se născuse* o bășică de spumă: pe acolo ieșise glonțul pătruns drept printre ochi!...

Mă scutur însă de astfel de imagini, afară, pe stradă, troleibuzele alunecă șuierînd *pe lîngă mine*, este seară de-a binelea.

Un reportaj de Horia PĂTRAȘCU

***ai cărui eroi sînt:* C. Dragu, Alex. Cristea, M. Izvoran, G. Mavrocordat, N. Romulus, Al. Popescu-Necșești, T. Măinescu, Toma Ionescu, M. Lazeanu, M. Spirea, Alex. Bernescu, R. Ionescu, E. Antonescu, L. Cristea, Safir A., V. Cristodura, Ion Petrovan — din București.**

învățătorului sătesc...

Nu sînt în stare să traduc, în vorbe potrivite, gîndul de respect și de recunoștință pe care îl port față de învățătorul sătesc.

Acel învățător pe care, de nenumărate ori, în peregrinările mele folclorice, l-am găsit mereu prezent în mijlocul celor cărora le călăuzea primii pași în viață și a vîrstnicilor fericiți că acolo, în satul lor, bate o inimă caldă, oricînd gata să-i ajute prin sfaturi, prin îndrumări.

Ca folclorist am avut prilejul să-mi dau seama de legătura puternică dintre acești «oameni de treabă» și poporul în mijlocul căruia își desfășurau activitatea, de nețărmurita lor dragoste față de bunurile artistice ale poporului, bunuri pe care cu grijă se străduiau să le cultive pentru a nu fi date pierzării. O, Doamne, de cîte ori nu m-am aflat în căsuța învățătorului care, plin de modestie, mi-a așternut, pe masa de lucru, rodul muncii sale, în afara «obligațiilor de serviciu» cum se spune. Cîtă dragoste manifesta față de poporul pe care îl păstorea, prin acele culegeri de versuri, așternute cu migală și pasiune de-a lungul anilor.

De multe ori m-am simțit stingherit aflînd că sînt poate primul față de care își deschidea sufletul, căruia îi dezvăluia comorile pitite într-un sertar oarecare.

De cîte ori nu îl apucau zorile la palida lumină a unei lămpi de petrol dacă nu chiar a unui opaiț, transcriind sute și mii de versuri, melodii adunate și notate cu trudă, conștient de valoarea lor neîntrecută.

Dragi învățători, mă poartă gîndul către voi și îmi pare nespus de rău că nu vă pot pomeni, cum se cuvine, măcar o dată numele.

Nu am putința pentru că sînteți prea mulți voi, cei care prin prezența voastră mi-ați prilejuit de multe ori clipe de mare înălțare sufletească.

Cum oare voi putea uita vreodată Covăsînții din jurul Aradului, unde în 1948, pășind pragul școlii primare am găsit prinse de pereții claselor, frumos caligrafiate pe mari coli de hîrtie, melodiile cele mai reprezentative din comună, culese cu sfințenie și alese cu pricepere de învățător. Erau înrămate precum tablourile de onoare. Cum aș putea uita privirile copiilor care, mîndri de învățătorul lor, își manifestau dragostea puternică străduindu-se să noteze singuri, pe tablă, cîntări aflate de la bunici, de la părinți. Se întreceau, care mai de care, să-l mulțumească pe dascălul ce îi învăța a prețui, cum se cuvine, frumosul adevărat. Acel frumos preluat de la vîrstnici spre a le îmbogăți viața sufletească.

Cum să uit tinerii normaliști, veniți prin 1928 de la Sibiu, în hainele de dimie groasă țesută de maicile lor? Erau timizi peste măsură și tot atîta de săraci (sora unuia se băgase slugă la oraș spre a-și putea ține fratele la carte). Purtau în lădița de lemn ce le adăpostea bruma de rufărie, o comoară de care nu s-ar fi despărțit pentru nimic în lume: cîntecele populare culese în sat și așternute cu nespusă grijă în caietele lor. Înțelegeau să renunțe la comoditatea pe care le-o oferea salariul unei catedre, pentru a se zbate în viitoarea Capitalei, spre a învăța mai departe, la cea mai înaltă școală muzicală.

Și asta numai din dragoste pentru cîntecul lor popular, pe care hotăriseră să-l slujească în cinste.

Azi nu mai sînteți printre noi, dragi prieteni ai tinereții mele. Numele vostru însă va fi mereu pomenit cu pietate. Căci dragostea manifestată de *Ilarion Cocișiu* și *Achim Stoia* față de folclorul țării lor a fost rodnică, contribuția lor pe acest tărîm rămîne pildă neuitată. Pentru că ați înțeles să vă dăruiți întreaga viață muzicii populare românești, voi, cei pe care îi socotesc simbol al folcloristului pornit din nesfîrșita armată a dascălilor sătești.

În campania la care particip și prin scris, în vederea îndrumării artei pe un drum sănătos, pentru curățirea folclorului de influențe nefaste, vă simt mereu alături de mine, pe voi, dragi învățători, ce prin numeroase scrisori mă încurajați, dovedind în aceeași vreme cît de mult vă preocupă soarta cîntecului nostru popular.

Învățătorii!

Ei sînt și rămîn permanența, elementele cele mai valoroase care, conștiente de rolul ce le revine, desăvîrșesc marea operă a continuității artei populare.

Lor, *MARILOR ANONIMI*, patrioți cinstiți prin dragostea ce o manifestă față de arta poporului lor, învățătorilor de ieri, de azi, de mîine, le aduc acest călduros *omagiu*.

Hari BRAUNER

FILM

cine, ce, unde, cînd ?

● Cine e de părere că un subiect vechi și răsuflat nu mai poate constitui pretext pentru un film este infirmat de producătorii italieni care au hotărît să realizeze cea de-a ...167-a versiune a «Celor două orfeline», cu Claudia Cardinale și Monica Vitti în rolurile titulare.

● În noua sa calitate de producător, Gregory Peck și-a găsit singur protagoniștii filmului «Porumbița» — realizat după best seller-ul lui Robin Lee Graham, în persoana a doi tineri debutanți: Deborah Raffin și Joseph Bottoms, ambii de 19 ani.

● Două nume de prestigiu — Mihail Șolohov, ca autor al romanului «Ei au murit pentru patrie», și Serghei Bondarciuk, în calitate de regizor — constituie o chezășie de reușită sigură a filmului omonim, a cărui turnare a început recent.

● De curînd s-a desfășurat la Londra festivalul anual al filmului antifascist și de rezistență la care au fost prezentate 45 de pelicule din 25 de țări. Printre realizatorii filmelor prezentate se numără indianul Satyajit Ray, japonezul Kon Ichikawa, cehoslovacul Otakar Vavra, italianul Marco Leto și alții.

● Piesa «Joc de pisici» a scriitorului maghiar Istvan Örkeny, prezentată pe multe scene ale lumii, ca dealtfel și la noi, a fost preluată de cunoscutul regizor Karoly Makk, care îi va asigura o ecranizare corespunzătoare.

● După două versiuni mai vechi ale celebrului show «S-a născut o stea», interpretate de cuplul Fredric March-Janet Gaynor și — mai tîrziu — de Judy Garland-James Mason, se pregătește o a treia. Se cunoaște casa de filme — Warner Bros — ca și numele producătorului — John Foreman. Nu s-au fixat încă interpreții.

● Recenta descoperire a cinematografiei italiene, frumoasa etiopiană Zeudi Araya (în fotografie) este cap de afiș în pelicula «Corpul», în regia lui Luigi Scattini, ale cărei filmări au început în Trinidad. Cu totul remarcabilă este prezența ca protagonist a actorului Enrico Maria Salerno.

● Luna februarie 1974 este fixată drept dată pentru primul tur de manivelă la filmul francez «Secretul», în regia lui Robert Enrico. În fruntea distribuției, doi monștri sacri: Jean-Louis Trintignant și Marlène Jobert.

pe ecrane

în munți crește un brad verde

Filmul de partizani ține de tradiția clasică a cinematografului iugoslav și, mai ales, de tradiția unui popor pentru care eliberarea de sub fascism a avut loc în condițiile speciale ale unor grele lupte în munți. Revenirea asupra acelor evenimente nu constituie astăzi doar un omagiu formal, ci prilejul, mereu înnoit, de autentică evocare. *În munți crește un brad verde* face parte din așa-numita Trilogie croată, semnată de Antun Vrdoljak, un nume deja cunoscut al noului cinematograf iugoslav.

Însemnările reale culese din jurnalul unui partizan constituie, poate pentru prima oară, baza de inspirație a unui film de luptă. Ideea de eroism nu se consumă aici sub forma exclamațiilor patetice, ci rezultă din tonul aspru dar cald, al întîmplărilor relatate. Pentru că povestea, cu aparențe hazlii, a unui batalion de partizani poartă în ea gravitatea faptului istoric.

Există în film o dorință exprimată, și în același timp realizată, de a umaniza evenimentul de excepție, de a povesti despre moarte, luptă și sacrificiu fără stridențe. Eroii nu se comportă cu grandilocvență, demitizarea pare a fi forma de exprimare, subtil aleasă de regizor. Un om vine în batalion pentru «a lămuri», pentru a interveni cînd faptele o cer. Ezitările, tatonările începutului, dau personajului acel plus de umanitate care-l fac credibil, convingător. Mai există în acest film, scris bărbătește și decupat polițist, un fel de amăgire a tragicului, un fel de joc abil purtat cu spectatorul. În acest sens comandantul de partizani, omul deciziilor categorice, date cu aer amuzat dar tăios, omul acesta care ne trezește simpatia, moare în final, lăsîndu-ne surprinși de încheierea tragică a destinului său față de tonul detașat al filmului. Eroul moare neînduplecat în credința eliberării poporului său. Moare lucîndu-ne parcă o farsă, pentru că speram să supraviețuiască.

«Neașteptată moartea comandantului!», exclamă proiectantul Emil Teodorescu, «îl îndrăgisem. Regizorul acesta nu face nici o concesie publicului. Filmul, deși făcut pe o idee aparent aridă, poate fi urmărit cu interesul unui western de bună calitate».

Rada PREJBEANU

poetul cineast

«Stimate tovarășe director, un grup de cunoștințe, prin mine, vă roagă să faceți cele cuvenite pentru a reprograma la cinematograful pe care-l conduceți (și care tinde să devină din ce în ce mai mult un lăcaș de ținută cu un public elevat și pretențios), filmul polonez «Pădurea de mesteceni».

Vă mulțumim, S. MARCUS, str...» etc.

...Iată, reprodusă întocmai, una dintre zecile de scrisori ce sosesc aproape zilnic pe adresa cinematografului «VIITORUL» (fost «Eminescu»), cinematograf ce a suferit în ultimul timp o miraculoasă transformare în bine; mai exact, începînd cu data de 1 decembrie 1972, dată cînd în funcția de director responsabil a fost angajat tînărul poet Ion Iuga.

Astăzi, Iuga răspunde, practic, de *două* cinematografe («Viitorului» i s-a alăturat și «Moșilor», ultimul suferind curînd aceeași transformare.)

De ce? Pentru că nobila pasiune pentru cea de-a 7-a artă — pusă în practică de un poet, *nu de un «specialist»* așadar — a demonstrat din plin că se pot face lucruri admirabile, chiar cu bani puțini și posibilități modeste, atunci cînd seriozitatea se împletește cu bucuria, cu *pofta* îndrăznesc a spune, de a prezenta *numai* filme bune, într-un cadru adecvat.

Ajutat de o echipă la fel de entuziastă (Adrian Sacopol, șef cabină proiecții; Lica Gheorghe, operator; Matilda Bărăscu, casieră; Dorina Olaru, o fochistă de 18 ani care vorbește perfect franțuzește și nu se sfiește să intre în sala cazanelor unde se produsese o defecțiune), înțeles de către Ovidiu Andrei, directorul întreprinderii cinematografice a Municipiului București — Ion Iuga a reușit virtual performanța (de invidiat chiar și de Cinemateca, de ce am ascunde-o?!) de a prezenta cîte două filme pe săptămînă, în condiții de confort și căldură deosebite, *numai filme de calitate*, făcînd parte din tezaurul de aur al cinematografiei mondiale.

Lucru pentru care merită toate felicitările noastre!

Horia PĂTRAȘCU

dialog sincer

și despre folclor cu benone sinulescu

— Nu înțeleg de ce ai atacat așa de violent formația Savoy, fiindcă, țin să-ți spun, mie *îmi place acest grup*.

— Începi deci, Benone Sinulescu, prin a-l chestiona pe cel care, de fapt, trebuie să întrebe. Bine, fie, cred însă că dumneata te prefaci că nu înțelegi, fiindcă, în acel articol sînt destul de clar expuse motivele pentru care formația Savoy nu place. Oricum, dă-mi voie să reintru în drepturi, și să te întreb eu dacă dumitale ți-ar place să auzi «Cît e Sîriul de mare» cîntat, notă cu notă, la chitară electrică?

— Da! Dacă un italian, Adriano Celentano, și-a permis să facă acest lucru cu admirație ardeleneaschade ce n-ar face-o niște români? Adică Savoy.

— Cu Celentano n-am apucat să vorbesc, dealtfel nici pe Savoy nu-i cunosc personal, dar exemplul pe care mi l-ai dat este altceva. Chiar dacă este un caz deloc izolat. Am reținut însă că ți-ar face plăcere să auzi piesele dumitale cîntate în stil savoian. Dar, dacă tot am început printr-o contradicție sper s-o continuăm ascultîndu-ți părerea despre muzica folk, așa cum o vezi după cîteva ședințe de cenaclu la care ai participat.

— Și înainte de cenaclu i-am ascultat într-un spectacol pe majoritatea cîntăreților folk. La radio nu prea i-am auzit, această muzică fiind transmisă, cred eu, cu o zgîrcenie exagerată. Îmi plac piesele folk bune pentru conținutul lor și tocmai de aceea mă mir cînd văd că li se dă o așa de puțină importanță, spre deosebire de cîntecele, cam sărăcuțe, din muzica ușoară. Muzica populară și folk-ul au rădăcini comune, numai mijloacele de exprimare diferă. Totuși, asta nu m-a împiedicat să mă înțeleg de minune cu Mircea Florian, care a acceptat să mă acompanieze la cenaclul de la Miercurea Ciuc.

— Dar despre muzica pop (exceptînd formația Savoy) ce părere ai?

— Cred că, la fel ca folk-ul, este văduvită de o difuzare pe măsura valorii ei. Îmi place mult formația *Phoenix* pentru felul cum știe să se folosească de folclor. Admir, de asemenea, instrumentiștii formației *Roșu și Negru* (excelent dracul ăla de Țăndărică).

— Să intrăm puțin și pe făgașul dumitale. Este caracteristic folclorului românesc, duetul? Îți cer, la urma-urmei, o părere sinceră (nici nu se poate altfel pentru un dialog ca al nostru) despre cuplul Irina Loghin-Benone Sinulescu.

— Mai întîi, să te corectez: nu duet, ci dialog. Duetul presupune a se cînta pe două voci, lucru nespecific folclorului nostru. Dialoguri se cîntă însă la noi, toamna, la claică, și au tema dragostei, dorului sau a milităriei.

— Pe marile scene, din cîte știu, acest gen a apărut destul de recent.

— Mai recent s-a răspîndit. De fapt, ideea am lansat-o acum nouă ani cînd, împreună cu Irina Loghin, am cîntat într-o emisiune de televiziune melodia «Eu ți-am iubit ochii tăi». Atunci, formula aceasta s-a bucurat de succes, determinîndu-ne să n-o abandonăm. Din păcate, în ultima vreme dialogul a început să fie denaturat, apărînd cupluri ale căror părți aparțin unor zone de folclor diferite. Imaginează-ți cum sună un asemenea cîntec interpretat de o dobrogeancă și un ardelean.

— Se pare că vrei să închei dialogul nostru în spiritul începutului său. Adică printr-o polemică. De data asta însă Benone Sinulescu te anunț că eu nu mă simt atins cu *nimic. Așa că, nici nu-ți mai răspund.*

George STANCA

Chiar și departe de țară, AURA URZICEANU rămîne una dintre marile valori ale muzicii românești.

(Fotografie de Radu CONSTANTINESCU)

curier

Paul Cozea — București. Pe poster-ul cu Phoenix se află, de la stînga la dreapta Valeriu Sepi, Cornel Cîlboreanu, Costin Petrescu, Günter Spitzy Reininger, caloriferistul Electrecordului, Nicolae Covaci, Mircea Baniciu, Victor Cîrcu, Eugen Gondi. *Gheorghe Barboni — Luqoj.* Spuneți: «Dida Drăgan nu poate fi numai admirată. Trebuie să simți împreună cu ea Ceea ce face pe scenă este complet legat de sistemul senzorial de care dispune omul. (...) Demența ei o remarcă oricine o înțelege și îl găsește adevăratul sens. Cei care-i *produc greutăți* sînt tocmai «puritanii» care nu simt ceea ce EA simte (...) Pentru muzica ei trebuie puse în alertă toate simțurile (...) Nu se va repeta oare povestea Aurei și în cazul Didei Drăgan? Adică va fi nevoie să fie apreciată de întreaga lume ca abia apoi, *repede*, s-o apreciem și noi?» Aveți dreptate. *Marian Lecca — Brăila.* 1. Sînteți prietenul revistei noastre; 2. Led Zeppelin I, II, III, IV, și Houses Of The Holy. *Ileana Nicolae — București.* Problema «noului» în muzica ușoară se rezolvă mai mult prin fapte (concrete, concrete, concrete) decît prin dezbaterile pe care ni le propuneți. *Ovidiu Baciu — Iași.* Top bun. *Jean From Comănescu — București.* Articolul dumneavoastră (Portret) a mai fost scris și publicat odată de către subsemnatul. *Cercul Caleidoscop — Galați.* Ne pare rău, noi nu deținem texte de nici un fel. Adresați-vă Editurii Muzicale. *Lizeta Defta — Constanța.* Am plăcerea și amabilitatea să vă aduc la cunoștință că ultimul succes al «mult îndrăgitei formații Slade» se numește Slades. *Șerban Romeo — Brașov.* De ce Electrecordul nu poate realiza discuri din concert? Pentru că abia le realizează din studio. *Cornelia Carmen Vădeanu — Craiova.* Ne propuneți să publicăm, din cînd în cînd, minibiografii însoțite de pozele respective. Ne vom strădui. *Radu Tudor — Iași.* 1. Formații românești bine dotate tehnic: Phoenix și Romanticii. 2. Sweet și Slade sînt formații engleze. 3. În ciuda aparențelor Sweet este un grup eminamente masculin. *Radu Hoitan — Cîmpina.* Componența formației Uriah Heep este: Gary Thain — bas; Lee Kerslake — baterie; Mick Box — chitară; Ken Hansley — keyboards, chitară; David Byron — voce. *Livia Ciupercă — Berești.* Articolul *Atenție, cîntă formația Savoy* v-a îndemnat să *mă sfătuiți pentru viitor*: «Să nu mai fiți atît de categoric și *crud* în scris, ca și în viața de toate zilele. Nu-i omenesc». Vă răspund cu ajutorul unui mare cărturar. (D. Cantemir) «Toată omenia și vrednicia omenească într-aceasta se împlinește: pe neputincios să ajute și neștiutorului nu numai cu cuvîntul ci mai virtos cu fapta, pildă aievea să-i arate». *Valeriu Ungureanu — Deva.* Va veni și rîndul formației Emerson, Lake and Palmer. Deocamdată atît. *Angela Dumitru — București.* Suzi Quatro este acompaniată pe discul *Can The Can* de grupul: Alistair McKinsey — pian; Dave Neal — baterie; Len Tuckey — chitară. *Eleonora Olteanu — București.* Precum vedeți, topul dumneavoastră este destul de acordat cu al celorlalți corespondenți. *Szabo Imre — Gh. Gheorghiu-Dej.* Fiți sigur ca Sfinx, Phoenix, cît și alte trupe românești sînt în stare să realizeze 5—6 LP-uri. Altu-i baiul. *Marian Cimpoeru—Timișoara.* Aflăm de la dumneavoastră că în Timișoara există o excelentă Discotecă T și un excelent prezentator — Petru Umanschi. *Genovev Tănasie—Timișoara.* Data morții lui Jimi Hendrix—18 septembrie 1970

G.S.

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Meșterul Manole	Phoenix	11
2	2	Negru Vodă	Phoenix	23
3	3	Străinul	Dida Drăgan	7
5	4	Amintiri	Progresiv TV	9
6	5	Pași pierduți	Magic	6
4	6	O, rămîi	Romanticii	10
7	7	Undeva	Olimpia Panciu și Marius Țeicu	3
—	8	Baladă	Marcela Saftiuc	1
8	9	Seara	Anda Călugăreanu	16
—	10	Spune-mi	Sfinx	1

Compozitorii: *1 și 2. Nicolae Covaci. 3. Petre Magdin. 4. Ladislau Herdina. 5. Ovidiu Șurtea. 6. Teodor Tufiș. 7. Marius Țeicu. 8. Marcela Saftiuc. 9. Radu Șerban. 10. Dan Aldea.*

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

TOP «FLACĂRA». TALON NR. 45

fluturi

Trec pe stradă și mă uit la afișe. Sînt lipite pe garduri, pe ziduri, de jur împrejurul unui cilindru de lemn așezat la intersecții, sau sub sticla unui panou vopsit în verde, închis cu un lacăt. Un lacăt care atîrnă în două belciuge mi-a dat întotdeauna un sentiment de neliniște. Magazia uriașă de scînduri din fundul curții avea o ușă scundă de care atîrna un vechi lacăt unguresc ca un călus, ca o pară de fier. Luciul lui stins mă înfricoșa și mă atrăgea în același timp cu o putere inexplicabilă. Eh, gînduri din copilărie! Afișele sînt destul de vesele, unele pline de fantezie, altele cenușii. Teatru, fotbal, invitații la călătorie, conferințe, cinematograf, asigurări. Viața orașului, pulsul cotidian, cîte nu-ți trec prin cap cînd te oprești și cași gura la afișele astea. Alegi ce-ți place.

Nu demult, la sfîrșitul lui septembrie, afișele care împînzeau orașul aminteau cetățenilor că la Bacău a trăit Bacovia și în amintirea lui facem azi un festival de poezie. Într-o nuanță violacee chipul poetului curgea pe ziduri. Ani îndelungați a locuit la Bacău, batjocorit de autorități și ignorat de concetățeni, într-o casă lungă, un vagon micburghez, dacă privești dintr-un capăt într-altul prin ușile larg deschise și ai un ochi bun ai putea vedea cîte ceva. Azi. Dacă o lumină binevoitoare intră pe fereastră. Dar cum o fi fost atunci, cînd el umbla prin odăi și aprindea o luminare, mai cînta la vioară sau poate, încercîndu-și tendoanele vlăguite, schița, între pat și masă, o mișcare, o *figură* de gimnastică suedeză (fusese as în liceu), cum o fi fost atunci nimeni nu știe. Știm doar că își îmbrăca pardesiul și ieșea în stradă unde bravii tîrgoveți își cam dădeau coate văzîndu-l, știind că nu-i bun de nimic. Dacă le-ai fi spus că peste patruzeci de ani fiii lor, și unii dintre ei chiar, vor privi cu aceeași nedumerire și ușor dispreț statuia poetului în mijlocul orașului, oho-ho, te-ar fi amenințat uite-așa cu degetul, fără să se supere însă, nu făcea: du-te și te culcă, bădie, doar nu crezi că și eu am băut de dimineață ca tine și ca *ăsta!* Mă rog, lucruri cunoscute, nu sînt sigur dacă mai merită azi să ne batem capul cu povestea veche a profetului în satul său etc. S-ar putea spune că în doi ani lumea a început să se obișnuiască și cu statuia lui Popovici (ăsta-i Bacovia! da? poate!), ba unii au ajuns chiar s-o găsească interesantă! Gloria se face încet la Bacău.

Dar sînt în fața panoului cu afișe. În noiembrie se fac 90 de ani de la nașterea lui Grigore Tăbăcaru. Cine a fost el? Cît a trăit aici, în tîrg, un profesor de pedagogie, un om cu idealuri înalte și bani puțini, un caraghios cu idei fixe care susținea că Bacovia este un mare poet și scotea pentru el o revistă, făcea o universitate populară, teoretiza despre principiile pedagogiei experimentale etc. Ce sînt toate astea? Nu știu, avem treabă. Mă uit la afiș. Capul profesorului, modificat de zincul tipografic, este totuși acolo și alături programul celor două zile omagiale. Sesiune de comunicări științifice, elogii.

Sînt în stradă, privesc afișe. Oameni importanți au trecut ca fluturii pieritori în lumină prin orașele țării. Ca într-o teribilă, sublimă vînătoare orașele își caută oamenii importanți. De multe ori prea tîrziu. Atîția ani de la naștere, atîția ani de la moarte. Este frumos, înălțător, trist Memoria trecutului este semnul tinereții și puterii noastre. Ce gînduri îmi mai trec prin cap?! Sigur, nimeni nu poate ști azi cît de mare va fi mîine gloria omului cu ochelari și haine de gata care își aprinde în clipa asta țigara la colțul străzii. Dar, cetățeni, vegheați, nu rîdeți de finalul meu exaltat: între voi, în lumea mișunătoare a provinciei se află fără îndoială omul important pe care mîine îl veți privi mirați și curioși: nu se poate, îl cunosc doar?! Nu întrerupeți lucrul vostru zilnic, fiți voi înșivă, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, dar nu-l alungați cu nepăsarea voastră. Chiar dacă azi vi se pare un caraghios. Chiar dacă el însuși nu vă bagă în seamă!

George BĂLĂIȚĂ

mă urcam pe scrin și-ncepeam să mă privesc

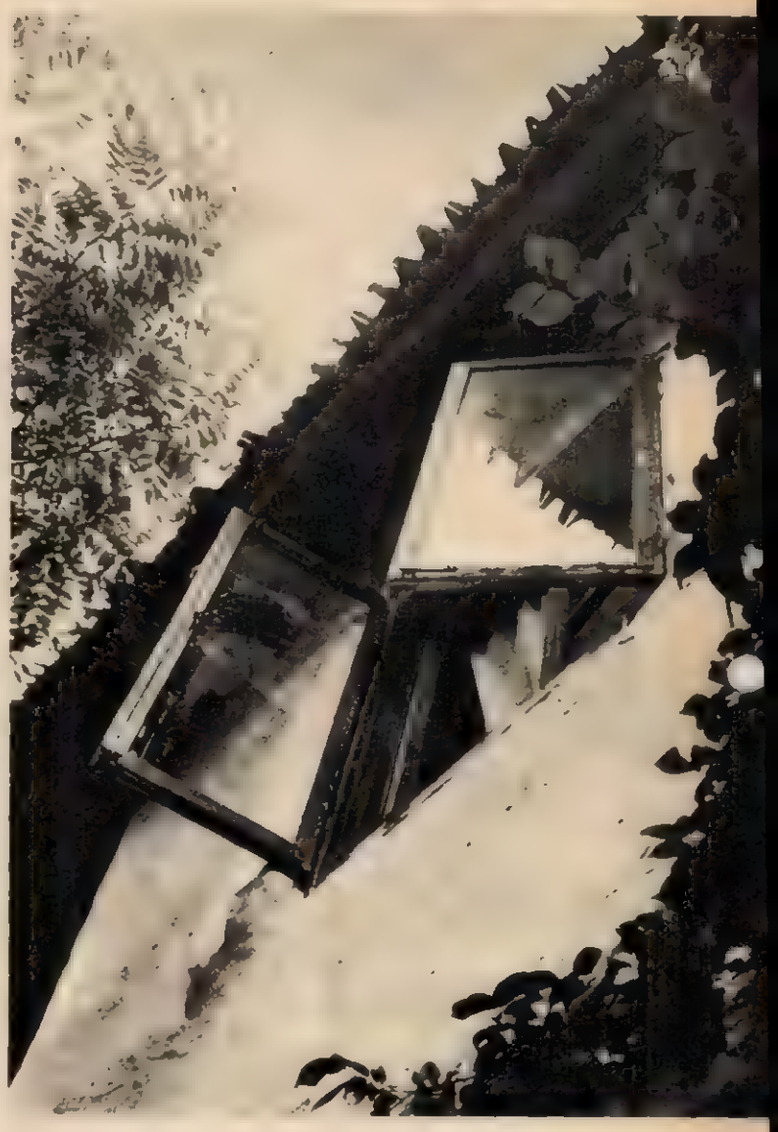

Printre jocurile pe care mi le puteam îngădui în singurătate, cînd mama pleca de dimineață la școală și mă lăsa-ncuiat în odaia cea mare care, afară de vară, ne servea și de dormitor și de salon și sufragerie, eu descopeream și încercarea de-a vorbi cu mine însumi în oglindă. Era una dintre acele oglinzi dreptunghiulare, cu colțurile rotunjite ale ramei date peste ghipsul vopsit cu poleială de bronz auriu, dar cu un cleștar foarte neted și curat, așezată în prelungire pe scrinul ce ținea loc de colțar în unghiul zidurilor de răsărit și miazăzi, adică ale celor cu ferestre. În primele zile încercasem chiar, crezînd, naiv, că va merge ușor, să mă strecor afară printre drugii gratiilor de la cele două geamuri ce dădeau spre balcon. A trebuit să constat însă repede că strugurii nu erau atît de duioși cum îi crezusem eu, și — pe orice parte l-aș fi întors — capul meu era prea mare, ca să încapă printre zăbrele

Am renunțat deci și m-am adresat oglinzii. Ea nu mă putea mînji, în orice caz, nu mai mult decît pe mama sau pe oricine se uita-n ea. Așa că din acest cu adevărat punct de vedere eram asigurat. Mă urcam pe scrin și-ncepeam să mă privesc. Dar ca să-mi dau seama cît eram de «frumos», trebuia, în prealabil, să mă văd cît mai urît. Și pentru asta munceam, nu glumă! Mă scălămbăiam, îmi scoteam limba, îmi suceam și răsuceam gura, îmi holbam sau îmi beleam ochii, în fine, mă făceam cît se poate de urît pentru ca, într-o fracțiune de secundă, să mă văd din nou «drăguț», cum îmi zicea mama, cu ochii, gura, nasul și obrajii normali, cu tot tenul meu măslinu care el în schimb nu-i plăcea deloc autoarei zilelor mele. Ea mă dorea alb, fața ca spuma laptelui, ca Ștefănica al Mamei Leana dacă s-ar fi putut, ca o fetiță, cu trandafiri sau bujori în obraji, și mai bine! Dar nu țigănos-verzui, cum din păcate arătam eu. Iar vara, din pricina acestei fobii a mamei pentru tăbăceala pielii în ocru și siena, trebuia să îndur cele mai bune ceasuri de girlă, între două și patru după-masă, închis în casă, tot închis, dar de data asta nu ca să-mi fac vreo lecție, ci ca să-mi «feresc tenul de arșiță», ca să nu «mă pîrlească», ca să folosesc întocmai formulele deloc magice ale bietei mame care mă iubea cu atît mai mult cu cît eram mai puțin pigmentat de splendidul soare cu calorile și iradiațiile lui

Dar în restul anului, pînă la vacanța cea mare, cîte aveam de îndurat! Claustrarea despre care Puiu pretinde «qu'elle a de bons», avea și pentru mine binele că mă înnebunea lent, înfigîndu-mi de mic copil sentimentul, devenit apropape complex, de claustrofobie. Iar jos, în bătătura curții sau în grădina paradiziacă, cu beciul răcoros, sau în pomii plini de fructe, Nicu, Ștefan și cîți alți copii ai mahalalei, se zbenguiau liberi și fericiți ca păsările cerului! Numai Nuci trebuia să stea frumos închis și să-și facă temele.

E drept, pînă să intru pe mîna mamei cu totul — ceea ce avea să se-ntîmple mai tîrziu, în clasele a treia și a patra primară — îmi mai rămînea o margine, dacă nu de libertate, dar de comunicare cu ceilalți copii de-afară. Dar ca să-i rețin în fața geamului meu cel mare care da spre curte, trebuiau investiții serioase de invenție și pretexte atractive —, de la schimonoselile faciale pînă la arătarea sau chiar azvîrlirea pe fereastră a lucrurilor și jucăriilor ce-i puteau interesa.

Apoi, cînd jucăriile și-au pierdut din interesul pe care-l puteau stîrni, cînd nici ursuleții, nici mingile de cauciuc colorat, nici globurile de bronz polet de la căpătîiul patului nu le mai spuneau interlocutorilor mei de la parter (și aici *parter* are sensul lui exact, literal, căci ei erau cei ce se jucau pe pămînt iar eu, încercam să-i și să mă distrez de sus, de la etaj) cînd toate jucăriile mele își pierdură, așadar, interesul și puterea de atracție pentru Nicu și Ștefănică, a trebuit să recurg la tot ce-mi mai rămînea în odaie în materie de lucruri frumoase, atractive și inutile: la bijuteriile mamei Ba chiar mi se pare că și limba indică vecinătatea lor: bijoux-joujoux bijuterie-nimărie...

Din marele ou roșu, îmbrăcat în mătase, unde-și pusese mama brățările, inelele, agrafele, eu le scoteam și, animîndu-le de-o sfoară, le coboram ca într-un lift primitiv, așa cum ai coborî o găleată-ncr-un puț, în mîna celor doi copii ai Mamei Leana pe care, de data asta, îi vedeam de-a dreptul fascinați. Căci eu cred că interesul bijuteriei, adică pe care o bijuterie-l poartă-n ea, e dublu: moral și material Moral, în gîndul că reprezintă o valoare echivalentă cutărei sume de bani, că a fost sau este purtată de anumite persoane însemnate pe care le cunoaștem sau de care-am auzit numai, iar material prin croiala și alcătuirea tehnică pe care meșterul le-a dat-o. N-am să intru mai departe în asemenea considerații. Ajunge să privești o fotografie a tronului pe care a stat la încoronarea sa șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi, ca să-ți dai seama pînă unde lucrul bijutierului persan atinge culmea unei inspirații artistice. Dar deși aceasta ar trebui trecută la capitolul moral pe care bijuteria-l închide-n ea, îl conține mai degrabă zis, eu cred totuși că substanța emoției cu care el a lucrat-o, ca și fantezia *creatoare* pe care-a investit-o în lucrul său, ține, *în primul rînd* de conștiința valorii materiei prime, ca să zic așa, cu care el are de lucrat și al cărei preț va putea spori sau scădea după forma și inventivitatea cu care el are s-o lucreze. O bună parte din destinația ei ținînd astfel de fantezia lui de aplicarea lui, de natura tehnică asupra acestor daruri atît de rare și fascinante ale naturii, cum sînt aurăria și piatra prețioasă

Cît despre proprietățile miraculoase și chiar curative, ca să nu mai vorbesc de buna sau reaua șansă pe care asemenea jucării pentru oamenii mari le poartă-n ele, asta ne duce de-a dreptul dacă nu la magie, ci la vîrsta copilăriei umanității care-și explica prin frumusețea unor podoabe ceea ce ținea de-un fericit sau ba concurs de împrejurări.

Eu însumi — care ahtiat după bijuterii nu sînt, dovadă că le aruncam copiilor din curte ca să se joace ei cu ele — am un inel de platină cu o piatră de cornalină pe care-l pun în deget cu sentimentul că-mi va fi fast. Și mi-e de obicei (sau îmi place numai să cred că mi-a fost, favorabil, în măsura în care, punîndu-mi-l în deget, am și făcut primul pas de organizare a inconștientului sau subconștientului meu pe calea împlinirii dorințelor posibile și *realizabile*. Căci pot eu avea și întreaga saia a tronului unde s-a incoronat sanul cu splendida lui regină Farah, dacă-mi voi propune să aduc Luna pe pămînt tot n-am să pot. Dar mai aproape de realizare ar fi dacă mi-aș propune să duc eu puțin pămînt de-al nostru pe Lună

Și iată-mă ajuns și-n pragul magiei negre, orb evocative și invocative, de care bietele cohorte ale SOF (?) au făcut cîndva (și poate-or mai fi făcînd încă, în secretul inimii lor) atîta haz.

În schimb, eu practicam magia albă atunci cînd aruncam bijuterii copiilor, adică celei mai fericite și indicate spețe omenești care să se bucure fără să se sperie sau intimideze de fascinanta atracție a bijuteriei.

Dealtfel, nici nu prea mai știu ce anume și cît i-a atras din micul tezaur pe care îi l-am exhibat prin pietrișul caldarîmului din fața casei, de vreme ce atrași de niște lucruri mai interesante pentru ei, au lăsat baltă bijuteriile, una din ele fiind găsită mai tîrziu, peste vreo două luni, de Mama Leana, care i-a predat-o, cinstită cum era, «conștiință» sale.

Mama era fericită, dar înfuriată de purtarea mea, prea înfuriată ca să-și dea seama, dincolo de gratulările morale aduse cinstei și devotamentului Mamei Leana, și să-i ofere o recompensă mai palpabilă, bunăoară o basma sau o pereche de papuci pentru casă și curte, care i-ar fi scutit bietele-i picioare de atîtea bătături și zgîrieturi, că-i ajunsese prelea picioarelor și a călcîielor tăbăcită ca una de tobă.

Oricum, Mama Leana și-a făcut datoria morală, desăvîrșit, și ea poate dormi liniștită-n cimitirul din Văleni unde, împreună cu cei doi copii ai ei, am condus-o pe ultimu-i drum. Din osul ei va răsări un pom cu fibra albă, curată și tare, cu frunza verde-pal ca și ochii ei, chiar dacă zbîrlit de vînturi și smucit de furtuni ce n-au să-l smulgă din rădăcini.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Avuția cea mai de preț este omul, I.M.R.V. de ce nu ține seama?

Soțul meu, Stănciulescu Ion este inginer la Întreprinderea minieră Rm. Vîlcea (I.M.R.V.), sector calcar Bistrița. Departe de mine intenția de a minimaliza importanța sectorului și a producției sale, de care soțul meu este în bună parte răspunzător. În același timp însă, deși în vîrstă de numai 36 de ani, din anul 1965, soțul meu este bolnav de astm bronșic. Boala aceasta l-a determinat să caute un loc de muncă într-o zonă de munte pentru a se simți bine. A venit la Rm. Vîlcea, unde un an s-a simțit bine (adică nu avea crize), dar apoi a început să le aibă și aici. De aceea, a mai urcat «tratamentul» acesta natural cu vreo cîteva sute de metri venind la Bistrița, lucrînd la sectorul de calcar al I.M.R.V. O bună parte din timp, lucrurile au mers bine: soțul meu era fericit că se simte bine și că poate munci fără preget. Iată însă că de trei ani situația s-a schimbat în rău: au început și aici crizele de astm.

În această situație, soțul meu s-a adresat medicilor policlinicii Vîlcea, care l-au îndrumat către Comisia de expertiză a muncii din județul nostru care i-a recomandat schimbarea locului de muncă. În consecință, el a făcut dosar de transfer de la I.M.R.V. la școala profesională specială Bistrița pe post de inginer-profesor. La dosarul sus-amintit, întocmit acum trei ani, I.M.R.V. nu a dat nici un răspuns. Soțul meu a revenit an de an cu cereri de transfer, însoțite de recomandări ale comisiei și Cabinetului județean de expertiză a muncii pentru schimbarea locului de muncă, iar I.M.R.V. refuză de fiecare dată să-i acorde.

I.M.R.V. are acest drept în cazul unui om bolnav sau este acesta un abuz? Avuția cea mai mare a societății noastre este omul și grija pentru om este binecunoscută la noi. Oare I.M.R.V. de ce nu înțelege să respecte această avuție?

Elena Stănciulescu
comuna Bistrița-Costești
județul Vîlcea

Un răspuns de la Comitetul județean Vîlcea al P.C.R.

Ca răspuns la scrisoarea nr. 4167/1973 adresată revistei «Flacăra» și trimisă nouă spre soluționare, privind pe Stănciulescu Elena din comuna Costești, vă trimitem referatul întocmit de tovarășul Ozon Ion — șef sector economic la Comitetul județean de partid.

prim secretar
Petre Dănică

Din cercetarea efectuată, rezultă că aspectele sesizate de către Stănciulescu Elena sînt juste. Inginerului Stănciulescu Ion, apreciat ca bun specialist în cadrul întreprinderii miniere, nu i s-a dat transferul în anii trecuți, conducerea întreprinderii neacceptînd acest lucru, inițial nici în anul 1973.

Pe baza analizei atente a certificatelor medicale puse la dispoziția întreprinderii s-a aprobat transferul cu adresa nr. 15274 din 13.X.1973 pentru școala profesională Bistrița.

șef sector economic
Ion Ozon

Suma nu contează, ci procedeul

Sînt învățător la Școala generală Todirești, jud. Vaslui și predau la clasa I.

Pentru cei 20 de copii pe care-i am în clasă, mi s-au repartizat în mod obligatoriu 20 de formulare de concurs «Sportul vasluian pe coordonatele timpului» pentru fiecare copil, bineînțeles contravaloarea de 2 lei bucata.

Cum elevii mei cunosc pînă la această dată doar 8 litere, aș vrea să știu și eu cum să procedez? E normal așa ceva?

Am fost pus să semnez de primirea formularelor, iar la salariu mi se vor reține banii respectivi.

Ioan Dumbravă
com. Todirești

Alo!... Balșu'?

Dacă ești lucrătoare la centrala telefonică din comuna Morunglav poți să chemi ore întregi centrala din orașul Balș pentru că nimeni nu catadicsește să-ți răspundă. Dar asta se întîmplă numai în anumite situații: cînd tovarășa Cernea este de serviciu poți suna la sigur; nu vei primi nici un răspuns. Nu are importanță că este vorba de un aviz telefonic, o comandă telefonică urgentă. Pentru această tovarășă timpul nu are nici un fel de valoare. În seara zilei de 28 septembrie am stat lîngă cabina telefonică mai mult de 45 de minute pentru un aviz telefonic, dar nu am reușit să vorbesc cu cine doream pentru că la Balș era de serviciu tovarășa sus-menționată. Am pierdut timp, am pierdut bani.

La ce ne folosește că sîntem contemporani revoluției tehnice și științifice dacă nu avem avantajele pe care ni le oferă tehnica actuală? De ce mai sînt unii care se joacă cu timpul nostru? Poate are amabilitatea să ne spună și nouă.

Elena Manolescu
Morunglav

De la Direcția județeană de poștă și telecomunicații Olt

La sesizarea semnată de Manolescu Elena din Morunglav, transmisă de dumneavoastră prin adresa nr. 4586 referitoare la deservirea necorespunzătoare a unei convorbiri cu aviz din 28 septembrie 1973 vă comunicăm următoarele: Din cercetările efectuate de noi a reieșit că aspectul redat s-a datorat nerespectării instrucțiunilor de exploatare telefonică interurbană a personalului care a deservit această convorbire.

Pentru aceste motive telefonistele au fost sancționate iar cazul a fost prelucrat personalului pentru preîntîmpinarea unor abateri similare.

director,
ing. A. Bacalâm

șef birou
ing. Dan Mihalache

Fumul din curtea noastră

Vă scriem în numele celor 16 familii care locuiesc în strada Pictor Luchian 14, sector 3, din București. Avem în curte o secție a cooperativei «Arta aplicată», care se ocupă cu metalizarea unor mici obiecte din material plastic. În urma procesului de producție rezultă un fum alb, greu, cu un foarte puternic miros de acetonă fierbinte care, inspirat, irită mucoasele. În zilele cînd cerul este acoperit cu nori acest fum nu se mai ridică și oferă un spectacol irespirabil. Acest fum este evacuat printr-un coș, un simplu burlan scurt, care neavînd înălțimea corespunzătoare nu-l evacuează cum trebuie.

În urma unor repetate discuții cu salariații cooperativei, precum și cu șefii acestora, ni s-a promis că se vor lua măsuri dar, pînă în prezent, nu s-a făcut nimic.

Avem în curte 9 copii mici, care sînt nevoiți să respire acest aer poluat care intră și în casă, atunci cînd deschidem geamurile pentru a aerisi. Ar mai fi de lămurit dacă într-o curte cu locatari este voie să se lucreze în două schimburi și adeseori chiar și duminicile.

Noi înțelegem nevoile producției, dar trebuie să se țină seama și de condițiile în care locuim noi în această curte, acum, cînd se pune atîta accent pe combaterea poluării.

E. Ștefănescu,
Virginia Vitan,
Elena Nicolaescu,
Cătălina Ghiță,
Armand Lupescu,
I. Vătășelu,
Marin Anghel
București

Cu puțin efort, s-ar putea realiza

Am urmărit cu multă emoție serialul de televiziune «În ultimul minut» transmis în fiecare duminică. Mă gîndesc: oare la noi în țară nu s-ar putea înregistra pe peliculă diverse situații de viață care se rezolvă în ultimul minut? Fapte se găsesc, sînt nenumărați lucrători din miliție, medici sau de diverse alte profesii care rezolvă uneori probleme grele în ultimul minut. Atîtea fapte de eroism ale cetățenilor despre care se scrie în presă n-ar putea fi incluse într-un serial?

De ce să importăm seriale din străinătate, costînd uneori scump și să nu depunem puțin efort să le realizăm chiar la noi în țară. De ce să admir curajul și devotamentul celor din alte țări cînd aș vrea să admir curajul și devotamentul cetățenilor din patria mea. Repet: fapte de devotament și eroism există!

Mioara Ravăsel
Căciulata, jud. Vîlcea

Statuile în piatră din Vatra Dornei

În parcul din stațiunea balneară Vatra Dornei au fost amplasate cîteva busturi de piatră, care i-ar reprezenta pe Mihail Eminescu, Ciprian Porumbescu, George Enescu și Mihail Sadoveanu. Incontestabil că lăudabila inițiativă s-a luat cu intenția de a cinsti și de a aduce un omagiu unora din cele mai remarcabile figuri din trecutul neamului nostru. Aceste monumente însă nu își ating scopul propus, acela de a contribui — prin popularizare — la procesul instructiv-educativ, fiind lucrări inexpresive care nu entuziasmează, nu emoționează, din contră.

Eminescu, de pildă, nu poate fi identificat și recunoscut decît cu ajutorul inscripției de pe bust. Luceafărul poeziei românești ne este atît de scump nouă, turiștilor, și de aceea dorim să-l vedem alevea așa cum ni-l înfățișează fotografiile ce s-au păstrat, așa cum îl întîlnim de o viață în manualele școlare și lucrările literare despre poet, așa cum îl admirăm în atîtea sculpturi de o deosebită valoare artistică. Valoarea elevată a concentratului monument spiritual reclamă un monument pe măsură vizavi de opera poetului.

Nereprezentative și neconvingătoare sînt și celelalte statui, pe care, privindu-le, sutele de mii de oameni ai muncii veniți la odihnă și tratament sau în calitate de turiști rămîn cu un sentiment minor și cu un gust amar.

Ar fi mulțumit dacă aceste rînduri ar găsi ecou la forurile culturale de resort. Popularizarea și cinstirea unor mari figuri ca acestea, ridicate în rîndul marilor valori ale culturii universale, s-ar putea realiza numai la un nivel conform, în fața căruia să-ți închini cu venerație fruntea în semn de admirație și de pios omagiu. Un astfel de monument, la nivelul monumentului spiritual, ar rămîne, deasupra unor reacții ironice și peste vremi, aere perennius.

Constantin Botezat
Cluj
str. 30 Decembrie nr. 20

Să vină cineva de la I.T.B., la 7 dimineața, în stația de la Gara de Nord!

Avionul Cluj-București face 50 minute, iar la mașina 108 am așteptat în stația Gării de Nord tot 50 de minute, deși venea la interval de cîte 15 minute (între orele 14,40 și 15,30). Prima mașină care a venit ni s-a spus că nu are taxator și că trebuie să se ducă la garajul Șerban-Vodă să-l ia de acolo. A doua la fel, a treia la fel. După exact 50 de minute a venit a patra, avînd turul trei, în care am putut urca. Cele trei mașini fără taxator nu am putut să identific ce tur erau, dar dacă se face vreo investigație se poate afla ce mașini au fost înaintea turului trei.

Ce aș vrea să propun? Am fost în delegație la Cluj, unde am constatat că unele autobuze și troleibuze merg fără taxator și biletele se giusesc la orice chioșc, tutungerie sau la agențiile Loto cu pusturi fixe pe străzi. În autobuze se găsesc 4 compostoare fixe și fiecare călător își perforează biletul. Nu s-ar putea să se adopte aceeași metodă și aici (așa cum se și face pe linia mașinii 37)?

Mai e o altă problemă pe care aș vrea s-o ridic. În fiecare zi, la ora 7 dimineața, în stația Gării de Nord, mașinile 110 și 76 se retrag nu cîte una, ci cîte 2-3 în același minut. Asta n-ar fi nimic, dar mașinile trec goale, nu iau pe nimeni pînă la Automatica, situată chiar lîngă garajul Floreasca, iar mașina 110 vine la cîte 30-40 minute. Ar fi bine dacă și cineva din conducerea I.T.B.-ului ar veni în cîteva dimineți la gară, în stația unde opresc troleibuzul 81, mașinile 33, 32, 76, 110, 32 barat, și să asiste în postură de călător, să vadă cum se îmbulzesc oamenii ca să poată lua mașinile.

Gheorghe Luca
București
str. Buioreni 73

Autobuzul nu poate satisface cererile

În comuna Beliu sînt foarte mulți muncitori care fac naveta cu trenul spre Brașov. Dar pentru a ajunge la întreprinderile unde lucrează sînt nevoiți să ia un autobuz local care-i duce pînă la halta Apața, de unde iau trenul.

Problema este acest autobuz local.

De ce oare este așa de neîncăpător? Cei care l-au introdus (și asta nu de mult, de vreo două luni, n-au studiat condițiile concrete din sat, numărul de muncitori etc.) n-au putut să pună un altul mai mare? Am călătorit o singură dată cu acest autobuz și mi-am zis că a doua călătorie mi-ar fi fatală.

Este o înghesuială și-o atmosferă de nesuportat. Muncitorii navetiști mi-au zis cînd am coborît «asta nu-i mașină pentru oameni».

Le-am dat perfectă dreptate. Ce s-ar putea face pentru a îndrepta această stare de lucruri? Poate forurile în drept ne vor răspunde prin «Flacăra la dispoziția dumneavoastră».

Margareta Șerban
com. Beliu, jud. Covasna

Dacă am avea cine să ne conducă lucrările

Subsemnatul Moraru P. Ion din orașul Comarnic, cartierul Ghioșeștii de Sus nr. 36, județul Prahova, vă scriu în numele celor peste 800 de familii care locuiesc în acest cartier care de ani de zile trăiesc cu speranța că va veni o zi în care să nu mai ducă grija apei potabile, atît pentru ei cît și pentru animalele lor.

Dacă este un timp ploios, apa se mai găsește prin fîntîni, dar dacă este secetă cum a fost anul acesta, este o nenorocire, atît pentru noi cît și pentru animale.

Pentru o găleată cu apă trebuie să mergi kilometri întregi, să te scoli noaptea la ora 2-3 ca să apuci o găleată cu apă, că mai tîrziu apa se termină și trebuie să aștepți ore întregi.

Majoritatea locuitorilor sînt crescători de animale și s-a ajuns ca animalele să fie adăpate numai o dată pe zi, din cauza distanțelor mari de unde aducem apa.

În luna mai 1972 au fost doi ingineri de la Ploiești, au măsurat distanța de la rîul Prahova pînă la debitul de apă Gulgoaia, a fost făcut un plan, dar totul a rămas pe hîrtie.

La măsurare, din partea locuitorilor a participat subsemnatul și Piciorea Petre, deputat în circa 42 al orașului Comarnic. Tovarășii ingineri ne-au spus că există condiții pentru aducerea apei, dar nu depinde de dumnealor, ci de tovarășul primar al orașului Comarnic, care nu știm în ce măsură dînsul caută să mobilizeze locuitorii în rezolvarea problemelor care-i frămîntă pe acești oameni.

Noi avem oameni care știu să muncească, avem sudori care ar putea da o mînă de ajutor. Un fapt elocvent a fost și construirea podului peste rîul Prahova care ani de zile a fost tărăgănată, dar cînd organele în drept au luat măsuri, s-a trecut și la construirea podului. Oamenii au răspuns întotdeauna, dar nu au avut cine să-i mobilizeze. Locuitorii ar face tot ce pot prin muncă patriotică, contribuție bănească, dar numai să avem materiale și cine să ne conducă, pentru a putea ieși din această situație.

Piciorea Petre, deputat cir. 42,
Bocioiu V. Gh., deputat cir. 43,
Moraru P. Ion, Vlad N. Ion,
Staicu A. Iosif, Mauriciu P. Vasile,
Mauriciu V. Ion,
Ghioșeștii de Sus

Publicăm o scrisoare a fotbalistului Bölöni, așa cum el însuși a scris-o

Știmate domnule «Pănescu» (!?!)

În primele rînduri, aș vrea să-mi cer (!?!) scuze că vă deranjez cu această scrisoare, dar mă simt dator să vă scriu, pentru faptul că m-ați jignit de prea multe ori. Știu foarte bine, că această ură împotriva echipei mele (A.S.A.) și contra mea a început de cînd i-am bătut pe «U» Craiova (echipa prea mult simpatizată de d-voastră).

Dar aș vrea să vă întreb, însă că de ce (!?!) m-ați caracterizat pe mine și pe colegul meu de echipă «lului Hajnal» ca pe niște fiare???... Pentru faptul că jucăm bărbătește (dar nu dur s-au (?!) brutal). Fotbalul în general, nu-i un joc de fetițe (s-au (!?!) nu-i tenis de cîmp, care se joacă de la distanță), este un joc care cere o condiție fizică excelentă plus să ai un fizic robust rezistent nu ca «Balaci» de la «U» Craiova care la fiecare contact cu un adversar (din orice echipă din țară) simulează ca un actor că a fost lovit... Nici chiar așa??... (!?!) De asemenea, aș vrea să vă întreb, ce ați avut de cîștigat cu articolul apărut în nr. 49 «A.S. Armata la ea acasă»? Credeți că federația de fotbal se ghidează după o asemenea prostie. Ați observat că au fost cazuri, ca de exemplu: Bebică Năsturescu de la Rapid și Puiu Rapaport președintele F.C. Argeșului v-au contrazis, și au afirmat alb pe negru că noi acasă jucăm fair-play. Însă ca drept răzbunare, vă promit atît eu, cît și întreaga echipă Tîrgu-mureșană în retur la Craiova contra lui «U» vom juca cum nu ne-ați văzut de mult jucînd și vom obține victoria la două goluri diferență numai pentru faptul să vă arătăm că noi (A.S.A.) sîntem o echipă modernă, disciplinată, tehnică și serioasă și nu dură.

Să știți că puteți publica liniștit mica mea scrisoare în «Flacăra» că nu-mi puteți face nici un rău (eventual să mă suspende pe 2-3 etape). Sper că n-o să mai scrieți de noi, de mine de rău. Sper...

Ladislau Bölöni
clubul A.S. Armata
Tg. Mureș

N.R. Parantezele subliniate ne aparțin.

Bateriile cu emblema «Electrobanat»

În orașul nostru, Tîrnăveni, județul Mureș, printre numeroasele magazine pe care le avem există și un magazin de articole electrotehnice. Pînă mai acum cîteva luni se găseau în acest magazin și baterii de 9 V pentru aparatele de radio portative. Aceste baterii purtau emblema fabricii «Electrobanat» din Timișoara.

De la un timp, aceste baterii au dispărut cu desăvîrșire. Știind de vorbă cu responsabilul magazinului mi-a spus că dînsul nu va mai face comandă pentru acest articol. De ce? Chiar subsemnatul eram de față cînd a deschis o cutie cu baterii din acestea și mai mult de jumătate nu aveau curent, erau deci consumate sau aveau alte defecțiuni. Din cele spuse de responsabilul magazinului controlarea acestor baterii defecte este suportată de dînsul, împreună cu cele două vînzătoare.

Într-o privință îi dau dreptate responsabilului de magazin, însă ce vom face noi cu aparatele noastre cu tranzistori?

Nicolae Dimitriu
Tîrnăveni
str. Republicii nr. 66

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da cursul unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

oamenii muncii au nevoie de cantine bune tocmai pentru că sînt ai muncii!

Deși au evoluat foarte mult, oamenii vorbesc și azi, în anul 1973, des, și deloc întîmplător, despre ce mănîncă.

Din sfera largă a discuțiilor despre ce și cum și cît mîncăm, supunem atenției dumneavoastră un sector care vă poate interesa, mai ales dacă ați mîncat, dacă mîncați sau dacă veți mînca la cantină.

Înainte de a ajunge la situația cantinelor din țara noastră — azi —, sînt necesare, credem, cîteva precizări de ordinul amintirilor. Apărute ca o necesitate obiectivă în viața socială, cantinele au răspuns acestei necesități pe un registru foarte larg. Altfel spus, și-au jucat rolul în spațiul (de apreciere) cuprins între foarte pozitiv pînă la (chiar) foarte negativ. Am mîncat, mulți dintre noi, și la cantine foarte bune, și la cantine bune, și la cantine slabe sau foarte slabe. În afara motivelor obiective, care au grevat, cu ani în urmă, condiția cantinelor în țara noastră, explicația existenței unui registru (prea) larg în ceea ce privește calitatea cantinelor rezidă, între altele, și în faptul că s-a dat, destulă vreme, prea multă importanță formei, neglijîndu-se conținutul. Ba, în unele locuri, cantina a rămas mai mult formă.

Departe de a se pretinde vreo schiță de studiu sociologic, aceste rînduri au o singură pretenție: pe aceea a actualității. Pe această linie a actualității, trebuie să recunoaștem că astăzi — la scara țării — se mănîncă la cantine mai bine decît acum 15 ani, de pildă, și chiar decît cu 10 sau 5 ani în urmă. Explicația? Fenomen tipic pentru România zilelor noastre — se consideră și se reconsideră și se pune în valoare fondul problemelor, între acestea demne fiind de toată considerația problemele născute de obligațiile cantinelor de a răspunde nevoilor oamenilor muncii.

Simptomatică ni se pare transformarea multor cantine în cantine-restaurant. Deosebirea nu este numai de firmă. Este vorba de o altă calitate. Superioară. Ajungînd la nivelul serviciului din restaurante, sub raportul calității mîncărurilor, cantina-restaurant păstrează prețurile cantinei. Așa este în teorie și așa este și în practică în foarte multe locuri. Dar tot în practică întîlnim situații care contrazic felul nostru de a gîndi, azi, în România. Dacă am întîlnit și întîlnim destule cantine în care grija pentru om se exprimă începînd cu șervețelul alb de pe o față de masă curată ca laptele și se încheie cu acordarea, la cerere, a acelei «porții în plus», nu este mai puțin adevărat — și reportajele care urmează o să vă facă cunoștință și cu asemenea situații — că mai există destule cazuri în care magazinerul uită primul lucru pe care n-are voie niciodată să-l uite — să se aprovizioneze, că mai sînt bucătari sau bucătărese care dijmuiesc (adică fură!) pînă și rațiile elevilor, că se mai întîlnesc cantine în care ba e frig, ba e murdar, ba e cum n-are niciînd voie să fie într-o încîntă unde se întîlnesc oameni ai muncii să mănînce.

Scriind despre ce au văzut cu ochii lor, ca și despre cum și ceea ce au mîncat în cantinele în care au fost, reporterii «Flăcării» oferă o temă de meditație celor care răspund de acest important sector din viața de zi cu zi a oamenilor.

Oamenii muncii au nevoie de cantine bune tocmai pentru că sînt ai muncii.

Marius POPESCU

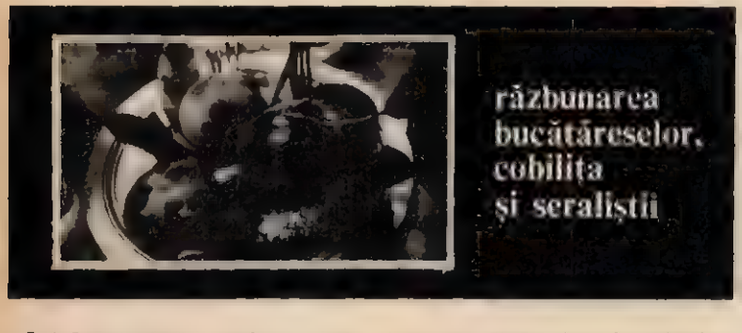

răzbunarea bucătăreselor, cobilița și seraliștii

Poți să rămîi trăsnit la auzul unor adevăruri dintre cele mai simple. Așa, de pildă, cu răzbunarea bucătăreselor. Cică ar exista. I-am lăsat elevului Vasile Ionașcu din Tg. Jiu adresa redacției. Ca să ne scrie dacă va fi iar amendat de bucătăreasă, fiindcă a îndrăznit să spună ce a spus. Adică realitatea.

Directorul adjunct al Liceului «Tudor Vladimirescu» stă în spatele meu. Îl surprind mușcînd filtrul țigării. E prea tîrziu, nu-i mai poate opri pe Ionașcu și Evulescu dintr-a XII-a E, odată ce băieții s-au pornit să-mi povestească. Mîncarea este inconsistentă. Fasolea se fierbe cu tot cu pietricele. Îmi arată în farfurie cîteva felii de gogonele pentru patru guri cît sînt la masă. «Și acum sînt multe, fiindcă au aflat că sînteți dumneavoastră aici, în cantină». Dacă la desert se dau mere crude, seara au compot de mere. După ce mănînci dimineața halva cu ceai, la prînz o zeamă lungă plus încă un fel și 2-3 biscuiți, seara nu-ți mai ajunge tocana de legume sau tăiței cu lapte. În unele zile se dă și carne, dar puțină. Ca să se satureze, unii vin mai la sfîrșit pentru supliment. Elevul Gheorghe Drăghicescu dintr-a IX-a B zice că el își aduce de acasă în fiecare săptămînă provizii de slănină, brînză și fructe. «Lui îi convine! Este din Rugi!» — precizează un comesean tot dintr-a IX-a B. El, Todea este mai de departe sau poate că porcul din iarna trecută nu a ținut la ei pînă în toamna aceasta. Întreb dacă nu li se dau gustări la 10 dimineața și la 4 după-amiază. Directorul adjunct se miră. Îmi aduc aminte de internele de la Liceul nr. 15 din București, care strîmbau din nas, mai acum cîteva săptămîni, în fața tartinelor cu unt ce li se serveau între micul dejun și masa de prînz. Și-i spun tovarășului director adjunct din Tg. Jiu că gustările nu sînt pentru «regim special», ci pentru regim obișnuit. Se miră iar. Elevul Ionașcu mă asigură că problemele cantinei lor s-au mai discutat și la ședințele de internat, degeaba, acum dacă se plîng și la «Flacăra» bucătăreasa are să se răzbune ca și altă dată... Ce fel de răzbunare? Îl rog să ne trimită o scrisoare cu amănunte, dacă va fi într-adevăr cazul.

Cantina Liceului «Tudor Vladimirescu» din Tg. Jiu (la care mănîncă și elevi de la alte școli, în total peste 200 de interni și externi) este, în general vorbind, o priveliște nu prea veselă. Abstracție făcînd de clădirea veche de secole, sala cantinei este lipsită complet de vreo sursă de încălzire, are ciment pe jos și o singură masă este acoperită, cea la care mănîncă profesorii. Tovarășul director adjunct Ion Popescu mă informează că varza e pusă la murat, pîine se cumpără zilnic, iar cu fasolea uscată... fiecare elev a adus de acasă cîte 5 kilograme. Barem de s-ar alege înainte de a fi pusă la fiert.

Pe strada Eroilor 26, fațada imobilului are o firmă laterală: *Cantină-restaurant*. Intru. Sala de mese goală. Imediat după mine își fac apariția trei tineri cu un aer foarte vinovat. Aflu că îi cheamă Cucu Ion, Șerban Ioan și Avrămoiu Gheorghe, sînt electricieni la Întreprinderea carboniferă Rovinari — sectorul Tismana, ies de la serviciu la ora 15,00, au cursă la 15,25 și ajung în Tg. Jiu la ora 16. La 17,25 intră la seralul liceului industrial din oraș. În Tismana nu este cantină, de aceea vin aici, pe strada Eroilor, unde orarul de prînz oficial este pînă la ora 15. Dar tot îi se dă mîncare și la ora 16. Este un noroc. Ei nu ar avea cum să-și gătească. Un om a intrat între timp, ascultă fără să se amestece, aflu că este șeful cantinei-restaurant, Geică Ion, și lucrează aici de 17 ani. Cantina e de fapt a I.J.C.M. (Întreprinderea județeană de construcții montaj), mai are trei localuri la adrese diferite, cît despre aceasta, *singură*, din centrul orașului, conducerea sus-amintitei întreprinderi e cam supărată că de ce au acces și alți salariați în afara constructorilor. Doar ei asigură transportul alimentelor, clădirea-i a lor și alte asemenea argumente. Păi uite de ce, își varsă năduful tovarășul Geică. Pentru că a mai fost o cantină a consiliului popular, pe locul unde s-a construit hotelul «Gorj». După demolare, alta nu s-a mai înființat. Are el o invidie pe toate cîrciumile astea din Tg. Jiu! Cantina îi chiar restaurant ori numai așa cu numele? — mă interesez. Păi cum?! Trei feluri — felul I, trei feluri — felul II; borș, ciorbă, supa, tocăniță piperată, fasole verde cu văcuță, pilaf cu cîrnați. Adică la alegere, cu șase lei bonul. Îi întreb pe cei trei electricieni cum e mîncarea. Foarte bună! Par sinceri. Gust din pilaf, e gustos. Șeful cantinei-restaurant îmi desenează pe carnet un fel de grafic. «Știți cît îl costă pe un constructor abonat mîncarea pe o zi întreagă?» Nu știam. Acum știu: 1 leu pîinea, 5 lei masa de prînz, 3 lei cina. Total — 9 lei. Și cum de iese mîncarea așa grozavă? Iese, pentru că în bucătăria de pe strada Eroilor sarmalele se odihnesc jumătate de ceas după ce au fiert bine, nuse practică sosuri cu făină și pilafui se moaie și capătă aromă în zeamă de oase, nu-i ca la colivă, orez crescut în apă limpede. Dacă ar fi șef de cantină la o școală cu 11 lei indemnizație pe zi,ce le-ar da să mănînce elevilor, tovarășul Geică? — arunc eu o nadă, cu gîndul în urmă la răzbunarea bucătăreselor. «Le-aș da hrană serioasă, ca pentru vîrsta de creștere, și nu ar lipsi prăjiturile. Așa să știți că mîncarea-i după ani și după meserie. Constructorii cer și seara ciorbă. E frig pe schele. Dacă ei cer, eu le dau, trebuie să-i înțelegi».

Interlocutorul meu tace, pare dus pe gînduri și vorbește iar, însă cu alt înțeles: «Cum vă spusei, se supără I.J.C.M., dar copiii ăștia, seraliștii, unde să mănînce?! Învață. Mare lucru să înveți. Eu am fost sacagiu în Craiova. Am vîndut iaurt cu cobilița. Anul trecut, la 53 de ani, am făcut a opta. Numai cu franceza a fost greu, 60 de verbe am învățat pe de rost. Trebuie să-i înțelegi pe copiii care vor să învețe. Trebuie să le dai de mîncare. Sînt electricieni, lăcătuși, seara merg la școală. Nu trebuie să se supere I.J.C.M.-ul...»

Și noului meu prieten, Ion Geică, i se umezesc ochii. Mai, mai, să ne punem amîndoi pe plîns. Dar sîntem oameni în toată firea și-apoi dacă lacrimile-s de bine, hai să ne bucurăm alt fel. Mai scăzut. Mai bărbătește

Viorica CIORBAGIU

mîncarea e bună, dar mai lipsește ceva...

În centrul Piteștiului există o singură cantină, cea zisă «a teatrului». Invariabil, la ora prînzului este luată cu asalt de cîteva sute de oameni. Angajați ai teatrului?, întreb. Nu, domnule, aici vin și iau masa salariați ai multor întreprinderi și instituții piteștene, inclusiv ai teatrului. Desigur, v-a indus în eroare titulatura, aici a fost un atelier unde se reparau decorurile.

Mîncarea este bună, consistentă, bucătăreasa-șefă (și nu numai ea) are mîini de aur, prețul — 7 lei —, fără îndoială convenabil, dar localul cantinei lasă mult de dorit. Nu că ar fi murdar, nu, din contră, se simte efortul celor ce o deservesc de a asigura ordinea și curățenia, din păcate se vede de la o poștă că mîncuța clădire, într-o rînă, la orice ar fi putut să servească numai drept sală de mese nu.

Aceasta este situația, îmi spune Nicolae Diaconescu, directorul coordonator al I.C.H.A.P., avem puține cantine în perimetrul central al orașului sau mai bine-zis nu prea avem deloc. Noi am cerut un local corespunzător, care să facă față afluenței de consumatori, dar de fiecare dată ni s-a răspuns că așa ceva nu există. Localuri corespunzătoare avem la petrochimie, în zona industrială-Nord. Acolo, da, acolo treburile merg așa cum trebuie.

Iată-ne deci la cantina-restaurant a rafinăriei, departe, în afară de oraș, în imediata vecinătate a instalațiilor industriale. Zilnic iau prînzul aici 600-700 de persoane. Vizităm bucătăria. Curată, dotată cu aparatură modernă. Aici n-aș să vezi,ca la cantina din «centru», cratițe uriașe fierbînd pe foc și bucătari asudați mestecînd cu polonicele, învăluiți în aburi denși, greu de respirat. Se servesc cinci meniuri la alegere. Din nou constatăm că bucatele gătite sînt gustoase și consistente, cît despre preț, mai puțin decît un coniac «mare» comandat la «Bucegi», în centru, să zicem.

Mai departe, la cantina petrochimiei. Aceeași impresie favorabilă. Rețin că localul se va mări pentru a face față cererilor tot mai numeroase. O sugestie de la o masă: «Să nu se mai fumeze, domnule, destul fum și gaze înghițim la locurile de muncă!»

Străbatem exact 14 kilometri pînă în zona industrială Găvana, pentru a ajunge la cantina Combinatului de articole tehnice din cauciuc. Și aici o sală modernă, ambianță plăcută, linie de autoservire, ceea ce presupune flux rapid, continuu. Dar, stupefacție: deși ne găsim la ora prînzului, rar se perindă oameni cu tava în mînă pentru a-și alege un fel de mîncare sau altul. Să fie de vină calitatea bucatelor? Nici vorbă, acestea sînt gustoase, chiar foarte gustoase (ciorbă de burtă, mazăre cu carne, ostropel etc., etc.). Atunci?

— Știți de ce mănîncă atît de puțini oameni la cantina noastră?

— ?

— Fiindcă majoritatea celor de la C.A.T.C. sînt foarte tineri, media de vîrstă e 20 de ani.

— ?!

— Nu vor, dom'le, să ia masa, confirmă spusele responsabilului și directorul Nicolae Diaconescu, care a avut amabilitatea să mă însoțească peste tot în raidul meu. Am discutat cu ei, cu U.T.C.-ul, cu directorul întreprinderii. Ei consideră că dacă au înghițit la repezeală un sfert de pîine și două sute de grame de salam sînt bine mersi, ce să se mai complice cu o masă de prînz. Cu banii respectivi mai bine beau seara o bere sau stau la o șuetă cu o cafeluță înainte.

Înțeleg mîhnirea celor doi și nu numai a lor. La fel se întîmplă lucrurile și la «Argeșana», unde lucrează în zdrobitoare majoritate fete foarte tinere și unde, la fel, în sala de mese șuieră vîntul. Fiindcă există o problemă a educației alimentare și această problemă vizează în primul rînd tineretul. Stomacul de fier care poate suporta orice — de la coniacul, țuica ori berea băute dimineața «ca să te trezească», «să te facă mai iute», la prînzul luat pe la orele 11 de seară — este o iluzie. O iluzie ce se plătește cu gastrite sau ulcere, cu alte cuvinte cu o sănătate zdruncinată.

În 1980, Piteștiul va avea 200 000 locuitori și va deveni al doilea centru industrial al țării. Printre altele: unde vor mînca și mai ales cum vor mînca noile ca și vechile contingente de tineri muncitori? Fiindcă această realizează spectaculoasele creșteri ale populației orașului înregistrate de cîțiva ani. *Un motiv de serioasă meditație pentru toți factorii responsabili din oraș.*

Mihai HETCO

Foarte puțini dintre cei care mănîncă la cantine și sînt sau nu mulțumiți de meniurile oferite își mai amintesc că în urmă cu doi ani a fost publicată o lege privind organizarea și funcționarea cantinelor-restaurant, prin care legiuitorul a creat un larg cîmp de acțiune simțului gospodăresc, inițiativei, oferind, virtual vorbind, toate posibilitățile pentru ca administratorii acestor organisme economice să beneficieze și de fondul de marfă trebuincios și de utilajele necesare unei arte culinare industrializate. Din păcate, pe alocuri dispozițiile legale la care ne referim au căzut în desuetudine, chiar și pentru cei vizați direct de conținutul lor: rețeaua comercială locală și conducerea unităților economice. Directorii întreprinderilor și președinții comitetelor sindicale, foarte mulți dintre aceștia, au uitat cu desăvîrșire că în schimbul banului muncit salariații doresc o masă consistentă și nu improvizații culinare ce întorc rețetarul gastronomic în vremuri arcestrale.

Vom cita, spre folosul uitucilor, dispozițiile articolului 21 cuprins în legea 9 din aprilie 1971: «Organizațiile economice, cu aprobarea adunării generale a salariaților, pot aloca — din beneficiile rămase la dispoziția lor pentru premii și investiții necentralizate — o sumă destinată dezvoltării cantinei-restaurant, precum și pentru îmbunătățirea mesei servite salariaților».

Dar să luăm un exemplu între altele: activitatea cantinei-restaurant «Victoria-Guban» din Timișoara. Aici, unde mi-au spus numeroși consumatori că se mănîncă bine și la un preț acceptabil. Am cerut explicații tovarășului Iuliu Lenkey, principalul purtător al titlului de onoare:

— Vă rugăm să deconspirați secretul de fabricație. O cer cititorii și eventual și confrații de breaslă.

— Acum vreo nouă luni, deci în primăvară, cînd în marile restaurante, la Timișoara, onorata clientelă trebuia să accepte garnituri compuse din castraveți murați și varză acră, noi, la cantină, am asortat meniurile cu salată de roșii. Primul secret deci: baza de aprovizionare. Au sosit la mine reprezentanții Întreprinderii comerciale să mă întrebe de unde am găsit roșii: «Am găsit, bateți-vă și voi cocosul ca să vă facă ouă». Cine șade în birou cu mîna pe telefon mănîncă legume conservate un an întreg. Poftiți și vizitați cămările noastre. Avem zarzavaturi și fructe pînă dă soarele de primăvară».

— Al doilea secret?

— Realizarea de bani albi pentru zile negre. O cantină-restaurant trebuie să fie un organism dublu care nu trebuie să se mărginească doar în a prepara zilnic meniuri pentru o clientelă obișnuită să sosească la ora prînzului. Conform regulamentelor în vigoare, noi avem dreptul să realizăm și beneficii curate, bani buni care rămîn în bugetul nostru și sînt destinați în exclusivitate îmbunătățirii calității preparatelor. De unde obținem aceste parale? Am înființat un bufet în incinta întreprinderii, pe care-l aprovizionăm cu preparate din producție proprie, simbăta organizăm aici serate dansante, iar cînd este cazul, banchete, nunți, unde beneficiem la încasări de rabatul legal. Am strîns la bani că nu știm ce să facem cu ei.

— Mă grăbesc să notez.

— Avem în cont la bancă un beneficiu net de 280 000 lei. Din aceștia, 150 000 ni i-a adus bufetul din incintă, iar de la 1 ianuarie și pînă în prezent am îmbunătățit masa salariaților cu alimente în valoare de 18 118 lei. Așteptăm iarna senini. Banii strînși ne permit să menținem la același nivel ștacheta calității și prețul meniurilor, chiar dacă furnizorii noștri vor fi nevoiți temporar să scumpească unele mărfuri. În sfîrșit, în al treilea rînd, dispunem de un utilaj de producție modern, mulțumită comitetului de întreprindere.

— Cît vă costă prepararea unui meniu și care este prețul lui de desfacere.

— La categoria I: 6,50 lei și preț de vînzare 6 lei, la categoria a II-a: preț de cost 5 lei și preț de vînzare 4,50 lei. Pîinea, gratuit.

Sau, cu alte cuvinte, prețul de cost îl depășește pe cel de vînzare.

Toate acestea care va să zică la «Victoria-Guban», unde hărnicia, priceperea, chibzuința și sprijinul financiar al întreprinderii au condus cu adevărat la realizarea unei cantine model. Pășind în schimb pragul Fabricii de confecții, întreprindere timișoreana cu numeroase muncitoare, între care peste 300 fete nemăritate, sosite din toate colțurile țării, constat că unitatea nu are cantină proprie, și salariații sînt nevoiți să apeleze la cea aflată sub tutela consiliului popular municipal. Dar mîncarea este atît de inapetisant gătită încît în prezent abia 10 muncitori de la Fabrica de confecții mai îndrăznesc să-și astîmpere aici foamea. Ceilalți prînzesc la pensiuni, bufete-expres sau pe unde apucă.

Anevoie, tîrîș-grăpiș, își duc viața și cantinele-restaurant ale unor mari unități economice timișorene, Uzina «Electro-Banat» și Întreprinderea «Electromotor». Aici se face simțită mai cu seamă lipsa utilajului modern pentru prepararea bucatelor. Lipsesc roboții de bucătărie, mașinile de curățat zarzavaturi, cazanele pentru fiert supe, mașinile electrice de tocat carne, malaxoarele pentru aluat. La «Electro-Banat», cazanele și polonicele sînt atît de uzate încît la un moment dat au fost depozitate pentru casare. Au trecut zile fără ca să sosească altele în schimb, așa că personalul cantinei a fost nevoit să le întoarcă de la groapă și să le redistribuie în bucătărie și în sălile de mese.

...Da, se gătea admirabil în vremea mamelor și bunicelor noastre. Mîncăruri apetisante, învestite cu rafinate proprietăți organoleptice. Dar cine mai stă astăzi să dreagă mîncarea cu răbdare și dichis folosind cuțitul clasic și tocătoarea manuală cînd la ora prînzului dau năvală mii de guri flămînde. Că se poate mînca și așa bine și ieftin au dovedit-o între altele gospodarii de la «Victoria-Guban», care în fapt nu au făcut altceva decît să respecte cu pioșenie dispozițiile legale intrate în vigoare în urmă cu doi ani și mai bine.

Liviu TIMBUS

La o cantină din Dorohoi, singura de acolo, după cîte am înțeles, am mîncat mai bine, mai ieftin și mai civilizat, dacă s-a putut și se poate face trebșoara asta existențialistă în numeroase cantine în care, de voie de nevoie, de-a lungul timpului meu de om cu meserie care te obligă să fii mereu pe drumuri, m-am ...restaurat.

Mărturisesc că am fost chițibușar. Dar era în cantina aceea liniște, curățenie, serviciu prompt și făcut cu condescendență pentru consumatori; mai era un loc cu două chiuvete, cu săpunuri și șervete de hîrtie, unde-ți puteai spăla mîinile chiar și de păcate; mai era un bufet de la care puteai să-ți completezi masa cu ceva băuturică și delicatese; și — esențial! — erau mîncăruri care te obligau să spui la sfîrșit, ca în copilărie, «sărut mîna pentru masă, a fost bună și gustoasă». Încît, n-am avut ce face și am ajuns la concluzia pe care am notat-o chiar din capul locului.

Bucătăreasa se numește Elena Macovei, mîncarea ți se aduce la masă de Victoria Gorgan, Olga Gheorghiță și Viorica Iacob; șeful acestui mic colectiv care asigură clipe epicureice contra sumei modice de 5,50 lei pentru salariați și 7 lei pentru flotanți este Ioan Alexa; cantina este tutelată de I.C.L.S.M.-Dorohoi și rezolvă zilnic problema prînzului pentru 120 de abonați și mult mai mulți flotanți.

Poți alege din două rînduri de mîncăruri și cică uneori chiar din trei. Eu unul am mîncat o ciorbă, o friptură cu un excelent sos și cu un pireu de cartofi bine bătut și o pară.

Nelu IONESCU

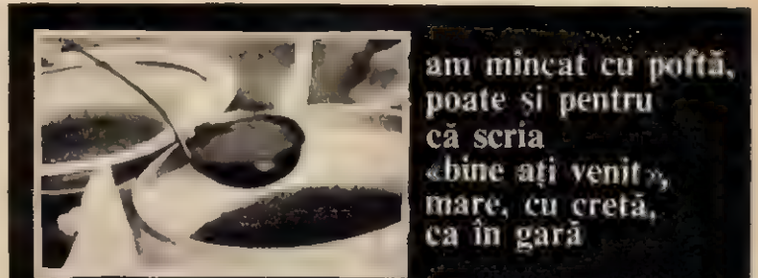

Din întîmplare, am citit în ziarul Ilfovului, în «Steagul roșu», că la cantina Trustului iudețean de construcții se mănîncă pe cinste, că e curat și e ordine, și am crezut în afirmația de mai sus, chiar dacă alături, la rubrica de sport, un oarecare Petre Cristea se credea împărat peste cuvinte, stîrnind compătimire cu teoria lui despre «falsa iluzie a fotbaliștilor din Oltenița». Am luat de bun articolul acela și, a doua zi, m-am înființat la Giurgiu, la cantina cu pricina. Am cumpărat un bon de 9 lei, la «special»

N-am stat decît o clipă pe scaun, m-am ridicat, am vrut să mă spăl pe mîini și să aflu ce-o să mîncăm, dar n-am făcut nici una, nici alta. Prosoapele de deasupra chiuvetei, aflate cam la un metru de prima masă, erau negre ca smoala, parcă date cu păcură, mai murdare chiar decît scara de lemn, plină de noroi, care se întindea, lîngă zid, pînă la cosurile cu pîine. Cît despre meniu, acesta era scris pe o tăbliță, cam neciteț și cu greșeli de ortografie era scris, dar m-am apucat să-l copiez în carnet, ca material documentar. Ce faci, șefule, m-a bătut pe umăr careva, nu te uiți la dată, ăsta e de ieri?! Azi avem altul, dar nu s-au mai obosit să-l treacă cu plaivazul.

M-am reîntors la *locul meu*, între timp alte două persoane se așezaseră. Ne-am salutat. Amîndoi erau din Băneasa. Alexandru Necula — instalator la trust, Ion Velicu — elev în a XII-a, le-am propus să ne uităm cu atenție peste cantină, ei să spună ce văd și eu scriu în carnet ceea ce-mi dictează. De acord? De acord, să începem chiar cu masa noastră: geamul stă spart aproape de jumătate, soinița e chioară de-un ochi de sare și știrbă de cataroș; lîngă masă, în stînga, 2 pantofi de damă, galbeni și scîlciați, umpluți cu sosete murdare, își așteaptă stăpîna etc., etc.

Trei sferturi din cantină s-a umplut, oamenii stau la mese cu căciulile în cap și

bat din tacîmuri, ei, ce faceți, strigă careva, s-a făcut de douăspe jumate și noi la unu' începem treaba. Gata, gata, gura, acu' vă servim. Pereții sînt vopsiți într-un verde pătimaș, caut să văd unde scrie poftă bună și nu văd nimic, doar deasupra intrării scrie, cu literoaie de-un metru, «Bine ați venit». Mare, cu cretă.

Profit că mîncarea încă nu e servită și-i întreb pe vecini cum stau treburile la cantina lor, sînt mulțumiți sau nu, dar așa, pe șleau, cinstic și lăutărește. Mănînc aici de un an, îmi răspunde Necula, și n-am de ce să mă plîng. Mîncarea e destul de bună, dar cantina e ținută cam în dezordine. În general, merge. Șase lei dai, șase lei mănînci, și mă înțeleg că e vorba de un abonament la «comun», mai ieftin și fără desert. Apoi tace brusc. Se ridică de la masă, traversează cantina, se cațără pe un scaun și deschide aparatul de radio, pitulat într-o cutie ca o cușcă. Benone Sinulescu. Mai tare, fiule, mai tare, se aude o voce și instalatorul din Băneasa se conformează. Glasul dulce al lui Benone se luptă din greu cu pereții, îi asediază, și în sală nu se mai distinge nici o vorbă, poți să tragi și cu tunul.

Mănînc ciorba de carne, cu poftă. E bună, e gustoasă, ciorbă de cazan, cum ar zice mama, adică oricum ar fi făcută tot bună e. Despre tocănița care a urmat n-aș mai putea spune același lucru decît dacă aș minți. Bucata de carne era cît un degetar și era zgîrci, iar legumele însemnau mai ales ceapă. O dată ceapă. De două ori ceapă. De trei ori, gata, s-a adjudecat, nu era tocăniță decît în lista bucătăriei, în realitate era mîncare de ceapă toată ziua!

Primesc mărăturile pe o farfurie separată, ba mi se aduce chiar și un teanc de șervețele, vecinii se uită cu invidie la bucățelele de hîrtie creponată și cel din stînga îmi șoptește: «V-au reperat». Crezi?, îl întreb. Cu siguranță, dacă tot scrieți în carnet, aici n-ai timp nici să mănînci, darmite să scrii. Nu trec nici 10 secunde și mi se aduce desertul, pișcoturi. Le înfulec și sînt gata să mă ridic de la masă, am terminat, dar ceilalți n-au ajuns nici la felul al doilea. Mă încăpățînez, rămîn pironit pe scaun și femeile în șorțuri încrucișează priviri disperate, ce-o mai vrea ăsta, ce și-o mai nota, de ce nu și-o vedea de drum?, cred că se întreabă, doar stăpîna pantofilor galbeni de sub masă nu pare să fie neliniștită. O depistez. Servește desculță, apoi nu mai servește, aleargă o pisică, zîț, zîț, și oamenii de la mese îi tin isonul. Zîț, zîț.

Un altul vociferează să-i schimbe mărăturile, așa ceva să dai la cai!, țipă omul, dar nimeni nu-l aude. Toată lumea participă la campania de pedepsire a pisicii intruse, măi, nea Ioane, îl liniștește un vecin, du-te și te plimbă cu mărăturile matale, că mai ai zece minute pînă la unu!

Mă ridic, zic să ne fie de bine, ritual pe care l-am deprins de pe vremea cantinei studențești din Pasaj, să ne fie, aud de două ori, și o iau printre mese, intru în biroul conducerii cantinei, încapere în care, cu o oră mai devreme, plătisem 9 lei pentru un bon.

— Aș vrea să vorbesc cu tovarășul director.

Femeia care mi-a vîndut bonul și despre care voi afla că o cheamă Stana Cralevici, ajutor de gestionar, se uită la mine cu o curiozitate neascunsă. Mă cîntărește de la căciulă pînă la galoși, de unde sînteți, ma întreabă, de la presă, zic eu, și simt că femeia răsuflă ușurată, de la «Steagul roșu», nu-i așa? Îi spun că nu, și atunci se îndreaptă în scaun, la un ton oficial, și îmi răspunde:

— Noi n-avem director, ci responsabil. Dar tovarășul Decebal Marinescu e plecat să plătească niște furnizori și nu știu cînd revine.

Mă uit la ceas, e unu și un sfert, oră de vîrf, gîndesc, pentru activitatea cantinei și responsabilul și-a găsit tocmai acum să-și plătească furnizorii, în sfîrșit, treaba lui și a celor care îi dau salariu. Stana Cralevici îmi dictează după acte: sînt înscriși 270 de abonați și mai vindem, zilnic, 40—50 de bonuri flotante. Reclamații aveți?, o iscodesc. Nu știu, cu reclamațiile se ocupă personal tovarășul responsabil.

Intrăm împreună în sala de mese. E fum. Oamenii și-au aprins țigările. Vai, vai, se lamentează gazda, dar aici nu e voie de fumat. De unde știți,o întreb. Scrie undeva, trebuie să fie un anunț, două, caută cu privirea pereții verzi ai încăperii, caută și iar caută, dar eu știu că nu va găsi nimic, și dacă știu eu, care iau leafa de la «Flacăra», că nu scrie, cred că ar trebui să știe și femeia din fața mea care ia leafă de la cantina Trustului județean de construcții Ilfov. Dar cu pantofii ăștia ce-o fi, mă prefac mirat și-i arăt încălțările de care m-am împiedicat mai devreme. Privește la ei ca la o farfurie zburătoare, măi, fetelor, ale cui sînt ciubotele de-aici?, le-ați lăsat chiar în drum, ce Dumnezeu, strigă cu necaz. Dar fetele își văd fiecare de treabă, pantofii rămîn mai departe sub masă și parcă aș fi tentat să scriu, ca-ntr-un basm, că ei se mai află și acum tot acolo, dacă nu i-o fi luat cineva, un milostiv care să-i ducă la cizmar. Să-i pingelească.

Pe drum, spre gară, mi-am tot făcut socoteala că am mîncat destul de bine într-o cantină din Giurgiu, despre care conturile de la «Steagul roșu» și-a făcut o «iluzie falsă» și al cărei responsabil își plătea furnizorii la o oră de vîrf. Am mîncat cu poftă, poate și pentru că pe perete scria «Bine ați venit». Mare, cu cretă, ca în gară.

Ovidiu NEGOIȚĂ

Prin legea cantinelor-restaurant din întreprinderi, responsabilul cantinei este o persoană din afară, numit de consiliul popular. Normal ar fi ca acesta să nu-și bage doar nasul în mîncare, ci să țină cu uzina, și a ține în cazul de față înseamnă a fi gospodar descurcăreț și sufletist. Ceea ce nu s-a nimerit a fi Alexandru Terpeș, fostul responsabil al cantinei de la «Electroputere», care a așteptat venirea iernii cu mîinile în buzunar, lăsînd baltă aprovizionarea cu cele trebuincioase: cartofi, mărături, fasole, cîte și mai cîte.

Gospodăria anexă de porci începuse și ea să sufere sărăcia și tocmai existența ei este serioasa bază a cantinei care a permis ca la «Electroputere» carnea să fie carne, iar beneficiile, beneficii; printre altele, pîinea neagră, proastă, a fost înlocuită cu pîine albă, prețurile meniurilor rămînînd aceleași: 4,50 la meniu I și 6,50 la al II-lea.

Revenim la responsabilul cel fără tragere de inimă: comitetul de cantină de la «Electroputere» a propus consiliului popular înlocuirea lui și se așteaptă evenimentul. Un delegat al fostului T.A.P.L. — acum Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Dolj — care a participat la analiza muncii «și-a însușit punctul de vedere al uzinei și-a promis că va trimite un om corespunzător». Din cîte am înțeles, patronarea cantinelor-restaurant de către aceste foste T.A.P.L.-uri, în alte locuri de către cooperația de consum, seamănă destul de bine cu dragostea mamelor vitrege din convingere. Cu doi stăpîni nu e niciodată bine — ne spune Nicolae Cumpănașu, din comitetul sindicatului — consiliul popular numește responsabilul, întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă dă decizia de încadrare a contabilului și pune la dispoziție cadrele de specialitate. Uzina asigură baza materială și mai ales răspunde în fața oamenilor, pentru că dacă mîncarea nu este bună sau variată pe cine își varsă nervii abonatul? Noroc că la «Electroputere» există un comitet de cantină care nu așteaptă «ca situația să devină alarmantă»; în momentul în care mîncarea a început să rămînă în farfurie, sus-numitul comitet ține loc și de mamă și de tată, presupunînd că pentru necesitățile acestui articol am avansat instituția patronatoare de la gradul de mamă vitregă la acela de tată pur și simplu.

*

Înființată de mai puțin timp, deci mai fără experiență, cantina-restaurant a Întreprinderii de prelucrare a aluminei din Slatina trebuie să dea vîrtos piept cu indiferența celor care o patronează — Întreprinderea județeană a cooperației de consum — care o fi avînd ea premiul I pe țară pentru alte merite, dar în nici un caz nu pentru grija față de soarta celor de la I.P.A. Responsabilul cantinei, Ilie Lupu, este obligat să fie de toate și magaziner. Are la dînsul o adresă prin care este îndemnat să se descurce cu cartofii pentru iarnă din surse proprii. Care or fi acelea? Pentru neprețuitul usturoi a pierdut o noapte ducîndu-se la Caracal

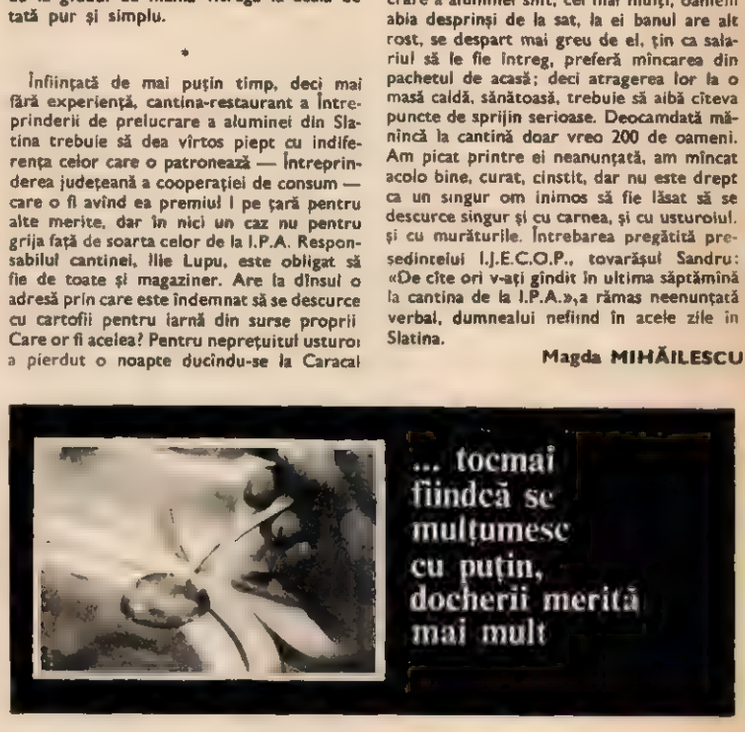

La Galați, care nu mai este un oraș nou ci unul cu orologii, în restaurant fetele vorbesc greceste, e cald și dacă ai încerca la numitul Cosoreanu Aurica, ești servit elegant, pentru 10 lei, cu două feluri de mîncare: unu și doi. Jos, în port, la etajul întîi al unei clădiri noi, pe firmamentul căreia scrie: T.A.P.L. cantină — restaurant D.N.F., nu e cald, cu 4,50 lei te autoservești cu felul unu, care pare mereu același, și la alegere cu felul doi. Mama Maria Moraru spune: «Mie îmi plac copiii, fie ei cît de urîți sau obraznici». Fiindcă aici servesc masa și elevii Liceului industrial de transporturi, care, în schimbul dragostei ei, o ajută cînd are nevoie. (Ea îi apără în fața președintelui de sindicat, care ar vrea să-i vadă stînd smirnă, iar ei șoptesc, astfel încît să fie auziți: «Mama Maria e femeia cea mai bună din lume».) Cantina se numește «unitate bine chibzuită», fiindcă are bilanț propriu și cont în bancă, dar și fiindcă din cei 3 lei cît rămîn după ce se scade regia n-ar reuși să gătească două feluri de care să fie mulțumită chiar și subinginera Elena Stanciu, detașată temporar de la București. «Pentru cine nu e gălățean, mîncarea e foarte bună, zice stagiara, deși tacîmurile sînt strîmbe, adică furculițele, pentru că de cuțite n-am auzit să existe». Nemulțumiți mai sînt desigur copiii, care uneori nu se satură la prînz și niciodată dimineața: «jumate cană de ceai rece și o feliuță de mezel, iar o dată pe lună cașcaval», cei de la școala de calificare, niște zdrahoni de bărbați care spun că «nici cu tancul n-ai găsi o felie de carne ca lumea» și tovarășii inspectori de la București: «nu se respectă rețetarul și nu se asigură cantitatea minimă de calorii». Mama Maria și celelalte femei care deservesc cantina dau dreptate fiecăruia în parte, pentru motivul obișnuit că lucrurile stau întocmai așa și își văd mai departe de treburile lor, spală vasele cu apă rece cum e gheața, mătură și deretică la temperatura de afară pînă s-o repara centrala termică, gătesc pentru cei cărora le place mîncarea, deși cînd e mazăre nu e fasole, cînd e fasole nu e mazăre, iar halva, marmeladă, unt și brînză în depozitele T.A.P.L. nu s-au mai găsit în ultima vreme pentru cantină. Rețetarul e bun, atît de bun încît este același cu al restaurantelor din centru, iar bucătăreasa Ioana Soroceanu afirmă că i-ar plăcea să-l respecte, fiindcă ea ține la oameni de cînd face meseria asta.

Specificul unei cantine nu este, cum s-ar putea crede, mîncarea, ci faptul că, deși e o «unitate bine chibzuită» și se autoconduce, nu are voie și nu e bine să aibă beneficii. Astfel stînd lucrurile, «evidența, hîrtoagele, cum s-ar zice, sînt la fel de importante pentru abonații cantinei, ca și buna creștere și înțelegerea lor pentru salariații unității. Nimeni nu pierde, nimeni nu cîștigă, în interesul comun și general». Contabila șefă a unității, care cunoaște importanța ordinii contabile, a impus-o cu ajutorul oamenilor controlați și deci educați de ea, eliminînd viciile ascunse și mai puțin ascunse ce pot apărea într-o cantină: dezordine, risipă, abuz. Dar și în aceste condiții, cu 3 lei nu poți respecta caloriile, rețetarul și nici mulțumi gustul tuturor abonaților. Deși, afirmă Mariana Nica, multe se pot face dacă oamenii sînt cinstiți și controlați. Și se face: «probabil că s-a anunțat mai de mult inspecția asta, e de părere un muncitor, fiindcă în ultimul timp masa s-a îmbunătățit foarte mult». Vizita nu fusese anunțată, o declar public, și trag concluzia că se pot face în continuare multe alte îmbunătățiri: șervețele la masă, tacîmuri suficiente, fețe de masă curate, dar cîte nu s-ar putea face

treaba e complicată rău, și în plus — lipsă de personal calificat

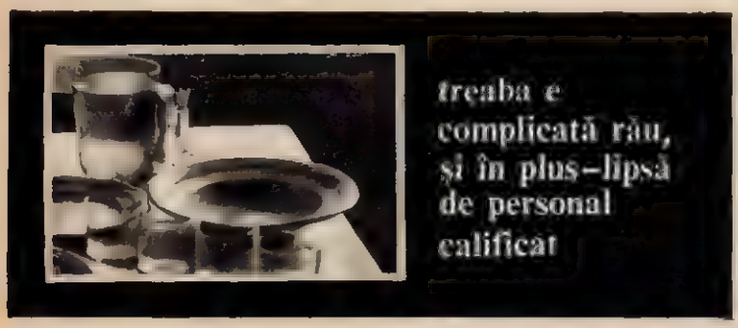

într-o cantină? Sinceritatea ne obligă însă să fim și drepți, adică să ne declarăm de acord cu Nica Maria cînd afirmă că menirea unei cantine este să fie ieftină, mai ales în condițiile unui port, unde docherii s-au obișnuit din tată în fiu să lucreze la minus 20 grade, cu o ceapă și o bucată de pîine toată ziua. Ca să-i atragi spre o mîncare caldă, ea trebuie în primul rînd să coste puțin. Elevii, aflu, vor primi o cantină nouă, poate și alte instituții vor urma la rînd cantina din Bazinul nou al Dunării va rămîne a docherilor. Dar tocmai fiindcă se mulțumesc cu puțin, docherii merită mai mult. Apărînd prețurile actuale cu motive de tandră profunzime, conducerea cantinei dispune de posibilități, totuși, limitate în îmbunătățirea meniurilor, fapt de care ar putea profita Întreprinderea de alimentație publică și Direcția navigației fluviale, investite cu dreptul și putința de a interveni nelimitat în dotarea unităților și înfrumusețarea vieții docherilor. Desigur, Întreprinderea de alimentație publică are un plan pe care și-l poate realiza mai ales prin unitățile care îi aduc un beneficiu constatabil în bancă. La obținerea acestui beneficiu al alimentației publice concură tot felul de lume, cum arăt la începutul articolului, și privind cinstit adevărul, așa cum e el, putem afirma că planul fiind al oamenilor pentru oameni avem dreptul și obligația să acționăm în favoarea acelora pe care îi iubim, adică a oamenilor!

Nicolae CRISTACHE

La Fabrica de țevi din Roman mi se spune că la cantina lor începe să se servească masa, masă caldă cu trei feluri de mîncare, de la ora 9,30 și pînă la 14. Cînd unii își iau micul dejun. Și pentru că mi se observă surprinderea, mi se explică: uzina e la 10 kilometri de Roman, iar din cîteva mii de muncitori, mulți, foarte mulți, chiar cei mai mulți, majoritatea sînt aduși cu cursa uzinală C.F.R. din împrejurimi și nu din imediatele împrejurimi, ci de pe raze de 50-60 kilometri. Se scoală oamenii la patru, unii mai devreme, nu pot mînca la ora aia. Și chiar dacă. E siderurgie, e muncă grea, bărbătească, de forță și energie. Dacă mănîncă omul bine, muncește bine. Știut de cînd lumea. Omul are nevoie să aibă la pauza lui, cînd îi e foame, o masă caldă, prînz în toată legea. Dacă nu cred, să poftesc să văd

•

Dar, înainte de a pofti să văd cîteva cantine muncitorești din județul Neamț, cum mi-am propus, am purtat mai întîi o discuție despre ele. Despre cantinele care există, despre cantinele care ar trebui să fie, cele existente și cele inexistente încă, despre cele de care omul are nevoie. Cu juristul Vasile Mierluscă, responsabilul cu probleme sociale în Consiliul județean al sindicatelor. Aflu că în județul Neamț, județ prea binecunoscut, cu mare pondere industrială, sînt trei cantine-restaurant cotate, la nivelul cerințelor, ca foarte bune, ca model: de la C.F.S., de la C.I. Chim. și a treia de la Combinatul de lianți și azbociment Bicaz. Cam puține, spun, și este de acord cu mine. Pînă la calitate, să vedem ce-i cu cantitatea.

— Dacă am face un sondaj în rîndul salariaților din Piatra Neamț, de pildă, am mai descoperi mulți doritori, solicitanți să mănînce la cantină?

— Nu mai e nevoie de o testare, adunările sindicale din această toamnă au ridicat cîteva probleme sociale acute: creșe, cămine și cantine. Nu sînt suficiente. Avem întreprinderi unde nu există deloc. Avem în oraș o microplatformă industrială fără nici una. E vorba de Fabrica de tricotaje «8 Martie», cu un mare număr de femei, de Fabrica de hîrtie și celuloză «Reconstrucția» și de Fabrica «Comuna din Paris», fiecare cu alte cîteva mii de salariați.

— Și problema este nerezolvabilă?

— Discutam cu directorul comercial de la «8 Martie» și propunea o soluție nemaipomenită. Se gîndea că s-ar putea face prin cooperare între cele trei întreprinderi. Dacă ministerele, centralele ar avea mai multă încredere în noi și s-ar interesa mai mult de problemele sociale ale muncitorilor de aici, n-ar fi imposibil de rezolvat. Coordonator de inițiativă, coordonator de credite ar putea fi Consiliul popular municipal.

•

Intrăm în cîteva cantine. Propun însă un drum invers. Să n-o luăm prin sala de mese, ci pe dincolo de ușile ei, să privim în și prin «culisele» cantinelor.

— Am vrea să facem un microrestaurant în centru, în Piatra, pentru copiii-elevi ai salariaților noștri, ne spune Gheorghe Bălan, șeful cantinei de la C.I. Chim. Am face acolo și o secție mare «Gospodina» cu semipreparate: noi le-am putea face mai ieftine decît în comerț

— Excelentă idee, mă entuziasmez. Și de ce nu faceți?

— Ah, treaba e complicată rău. Cei de la comerț zic, conform unor dispoziții M.C.I., că e o sarcină a organelor comerciale și să nu ne băgăm. Mi-au închis gura. Eu vreau să fie legal. Al doilea motiv: *localul*. Nu putem face rost de local.

— Alte greutăți mai aveți?

— Greutăți deosebite nu-s. Ne descurcăm. Ba nu, notați totuși treaba asta cu personalul. La capitolul personal calificat pentru cantină sîntem deficitari pe județ. Mai ales la bucătari și cofetari.

•

În sfîrșit, au și cei de la Întreprinderea metalurgică Roman cantină. Cît s-au luptat, cît s-au zbătut cu aprobarea fondurilor, cu proiectul, cu proiectantul, care nu prevăzuse pivnițe, depozite... S-a întîrziat de vreo două ori darea în folosință — probleme, reproșuri, alerte — și în fine, marea, frumoasa, ultramoderna cantină de 1 000 de locuri, situată între clubul și căminul muncitoresc cu 600 de nefamiliști ai I.M.R., s-a inaugurat în august '72. Senzația orașului: la cantina I.M.R. se mănîncă mai bine ca la «Moldova» (restaurant de centru, categoria I).

Și brusc, la un moment dat, încep să curgă reclamațiile: cantina merge prost, mîncarea devine de nemîncat, meniurile de nerecunoscut. Ce s-a întîmplat? Să privim iarăși dincolo de sala de mese. În bucătăria ultramodernă — autoclave, robot culinar, mașină de spălat vase... —, în doi stîlpi dreptunghiulari uriași, două hăuri uriașe, acoperite cu greu cu carton. Încep destăinuirile. Sînt niște lifturi, adică locul pentru lifturi, prin care să se aducă alimentele de la magazie și de la camerele de curățat din subsol în bucătărie. Nu funcționează. N-au funcționat niciodată. Nici nu sînt montate. Pentru ca furnizorul, «Ascensorul» București, a trimis lifturi defecte. A făcut du-te-vino de vreo trei ori un specialist între București și Roman, dar tot n-a rezolvat. Forme, birocrație, tergiversări, iar fetele cară pe scări făzîie și cosurile, își rup șalele și amenință că nu mai rămîn aici. Cantina este cam bizar concepută, deși mi se spune că așa e modern (mă rog, unde nu mă pricep, nu mă pricep!), cu bucătăria la vedere, deschisă spre sala de mese, impune o curățenie și o ventilație perfecte. Curățenia se ține deocamdată, dar ventilație cu ce? «Avem doar partea de evacuare a aerului, n-avem partea de intrare», îmi explică directorul comercial de la I.M.R., Ioan Filip. Iarăși treabă făcută pe jumătate. În culpă, Întreprinderea «Ventilatorul».

— Dar cred că nu pentru asta mîncarea a fost proastă și a nemulțumit oamenii?

— Nuuu, sigur că nu. Uitați, e aici și comerțul, tovarășul Condu, cu care sîntem în conflict de la început, de la angajarea personalului. Încep să-și plaseze replicile, elucidîndu-se de fapt cert și foarte clar: Întreprinderea comercială Roman n-a facilitat prioritățile în aprovizionarea cantinei, n-a ajutat în asigurarea unui personal calificat, nu întreprinde nimic pentru calificarea celui existent. Se vede clar, cineva nu înțelege încă bine Legea nr. 9, și acestea nu sînt cantinele.

Cici IORDACHE

izbînda binelui

Mărturisesc că păstrez în ființa mea dor și dragoste față de satul și oamenii în mijlocul cărora am crescut. Am plecat din Siriu cu ani în urmă, dar niciodată nu m-a părăsit tulburătoarea sa imagine de sat de munte, cu tăietori de lemne și crescători de vite, cu ape repezi și mori străvechi. Cele mai multe dintre cîntecele mele sînt inspirate din viața acelor oameni și a acelor locuri dragi. Totdeauna pe unde am umblat în țară sau dincolo de granițele ei am purtat cu mine chipul satului meu. Și n-a trecut niciodată prea multă vreme ca să găsesc răgazul să-mi văd părinții, să-mi văd vecinii, să-i văd pe toți acei care acolo, sub steiurile Buzăului, își duc viața lor de oameni de munte și tot de atîtea ori mi s-au arătat bucuroși de întîlnire, mîndri că le duc «glasul și gîndurile în lumea largă», cum atît de frumos mi-a spus recent un consătean.

Dar iată că s-a întîmplat și un necaz. La sfîrșitul unei asemenea întîlniri cu satul meu, la plecare, un alt consătean, mi-a cerut un sfat: Ce poate el să facă, dacă s-a produs o alunecare de teren, degradîndu-i casa, iar primarul și președintele C.A.P. nu-i dau alt teren nici cu bani, nici fără bani? Ce poate el să facă în situația în care e nevoit să-și adăpostească cei patru copii într-un canton de cale ferată? El se plînge, el cere sprijin, dar nimeni nu-l ascultă, deși toate legile țării, dacă ar fi aplicate întocmai și în cazul lui, l-ar da toată dreptatea?!...

I-am spus să se adreseze revistei «Flacăra». Să descrie această întîmplare din viața lui, fiindcă există acolo o rubrică: «Flacăra la dispoziția dumneavoastră». Mărturisesc că acest sfat l-am dat gîndindu-mă tocmai la această rubrică, devenită foarte cunoscută în rîndurile cititorilor; a fost ceea ce am avut eu atunci la îndemînă. Și omul m-a ascultat: s-a adresat revistei și i s-a publicat scrisoarea. Ba mai mult: s-a trimis la scurt timp și un reporter, un excelent reporter, Eugen Seceleanu, să facă o anchetă. Și s-a constatat că omul avea dreptate. Cu toate astea, atît primarul (față de care, personal, am toată stima și respectul cuvenit, ca om care a înfrumusețat prin activitatea sa locurile în care m-am născut), cît și președintele C.A.P., în loc să-i repună pe om în drepturi, au încercat să răstălmăcească lucrurile în fel și chip. Pe dumnealor nu-i interesa soarta omului și a celor patru copii care dorm îngrămădiți, în condiții insuportabile, care n-au unde-și face lecțiile ca lumea, care deschid ochii spre viață ca spre tabloul unei crunte mizerii — imagine pe care n-o mai merită nici un copil din țara aceasta — pe dumnealor îi interesează cu totul altceva: cine i-a dat omului acel sfat? Cine l-a îndemnat pe Podosu să scrie revistei «Flacăra»? Și au aflat. Și președintele C.A.P. (față de care nu mai am nici un respect) a inventat o frază pe măsura gîndirii și caracterului său: «Păi, știm noi de ce a scris reporterul, că i-a făcut Benone un cîntec și l-a îndatorat».

De prisos să spun că eu pe Eugen Seceleanu (adică pe reporter) l-am cunoscut abia după ce a publicat reportajul în revistă. Am vrut să-l cunosc tocmai pentru că mi s-a părut a fi nu numai un talentat ziarist, dar și un om al spiritului drept.

Ceea ce mi-a adus multă amărăciune în suflet a fost optica aceasta a președintelui C.A.P. cu privire la cinste. Nu se caută deci, după convingerea sa, un adevăr în țara aceasta, decît dacă îl îndatorezi pe acela care-l caută, decît dacă îi cînți la ureche, cum s-ar zice.

Dar pe cine a ajutat reporterul? Cu ce era el dator față de mine? El a plecat în satul meu conform spiritului revistei la care lucrează, conform spiritului general care guvernează legea sentimentului de dreptate și omenie. Iar președintele C.A.P. trece printr-o viziune foarte stranie toată această străduință pe care oamenii o depun pentru a domni pretutindeni, în oricare loc din țară, lumina și nu bezna.

Aud (deși s-au publicat articole în revistă despre acest caz) că nedreptatea nu s-a reparat, ba mai mult, toți cei care i-au dat reporterului relații sînt acum ponegriți și supuși unui soi de teroare morală cu scopul nedeclarat de «a-și vedea de treburile lor». Las la o parte faptul că Siriul fiind o comună, face parte dintr-un județ, că autoritățile acestui județ și factorii responsabili ar fi trebuit să fi rezolvat de mult acest caz, mă întorc la satul meu, la cei care-l conduc, cu gîndul că întîmplarea este atît de ușor rezolvabilă, acolo pe loc, încît numai o rea-voință poate să fie piedică.

Am ținut să scriu aceste rînduri fiindcă-mi pare foarte rău că în satul meu, a cărui imagine frumoasă este atît de adînc păstrată în cîntecele noastre, s-a petrecut o nedreptate cu un om și că această nedreptate n-a fost încă înlăturată.

Sîntem în pragul Anului nou, vom ridica fiecare cîte un pahar de vin pentru sănătate, pentru fericire, pentru o viață frumoasă.

În ce mă privește îl voi ridica și pentru izbînda binelui.

Benone SINULESCU

Președintele C.A.P. Siriu, Olteanu Nicolae, într-un alt moment din suita de imagini aflate în fototeca noastră și care-l arată pe acesta, ca și prima oară, flancat de sticle în care a fost și vin înainte de a-l bea.

Cheile Dîmbovicioarei

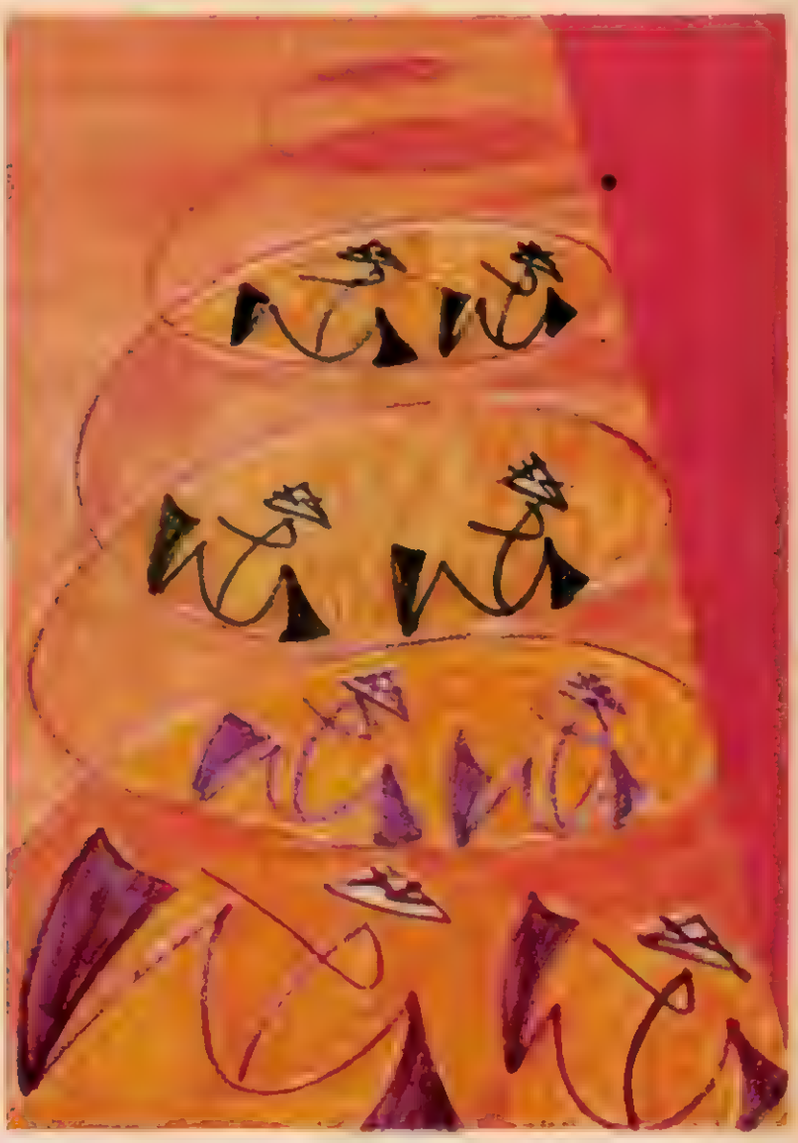

Alarma

Florina Tomescu este elevă în anul II-C la Liceul «Gheorghe Șincai» din București. Desenează încă de cînd avea 2 ani («Am desene de la 2 ani, dar cele de la 3 ani sînt mai bune»), acum are 15. Că desenează de mică nu mai are de ce să mire pe nimeni, creionul și hîrtia, creta și asfaltul fiind, în ordinea importanței, printre primele jucării ale oricărui copil. Mai ales că nouă, părinților, nimic nu ne face mai multă plăcere decît să ne mîndrim cu talentul propriilor noștri copii. Este și firesc să fie așa, talentul fiind sigur unul dintre însemnele copilăriei, însemne pe care unii dintre noi și le pierd mai devreme sau mai tîrziu, iar alții, puțini, și le cultivă. Nu s-ar putea spune că Florina Tomescu a făcut pînă acum eforturi speciale în desen, ba, mai mult, cîțiva ani nici n-a desenat. («Ori n-am avut chef, ori n-aveam modelele pe care le am acum, în școală, și pe urmă trebuie să mărturisesc că numai la școală am avut timp să desenez, în unele ore libere, și de aceea m-am obișnuit cu «carioca», iar primele desene sînt făcute chiar pe foi de agendă».) Bineînțeles că în preajma elevei nu s-a aflat, cel puțin pînă acum, nici un profesor de desen asemenea celui din Vulturești, care cu entuziasmul și cu priceperea lui s-o fi îndrumat și s-o fi ajutat să redescopere și altfel decît instinctiv linia și cromatica desenului. («Pentru mine orele de desen au fost perfect inutile, spre deosebire de orele de muzică de la liceu care sînt cot atîtea prilejuri de discuții despre artă și pentru care îi sînt atît de recunoscătoare profesoarei Gabriela Munteanu».) Interesant, nu? O elevă cu înclinații plastice atît de vădite îi este recunoscătoare în primul rînd profesoarei de muzică, și aceasta nu din capriciu, ci pur și simplu pentru a compensa pe plan spiritual absența profesorului de desen. Tot în compensație, Florina Tomescu, beneficiind de un mediu familial favorabil picturii, s-a putut informa cît de cît în artele plastice, stabilindu-și chiar și niște preferințe («Dintre pictorii străini îmi plac foarte mult impresioniștii, Picasso, Van Gogh, Matisse, dintre cei români—Pallady Ciucurencu, Sabin Bălașa și Piliuță»), însoțite de criterii ce, trecîndu-se peste vîrsta sa «teribilă», sînt atît de serioase încît par că o depășesc. («Din pictura figurativă reține îndeosebi portretul, însă pictura abstractă, cînd e bună, mă cucerește, pentru că în ea sînt înlăturate accesoriile lipsite de importanță ale obiectelor, redîndu-se esențialul

Pasărea mea

soarele, norocosul nostru prieten

distilat prin mintea artistului pentru a fi exprimate sentimentele, complexele și obsesiile în ce au ele caracteristic, nu altfel») iată, ne-am putea șopti, ironizînd, dar și îmbătrînindu-ne fără măsură, copiii de azi nu fac numai «picturi naive» sau dacă o fac poate că nu sînt neapărat dispuși să i se spună astfel: copiii de azi nu mai desenează o vacă, pentru că au văzut odată, pentru prima oară,o vacă, ei vor, cine știe, să deseneze ideea de vaca și poate pentru asta nu prea îi înțelegem noi maturii și ne tot minunăm de liniile lor strîmbe, ori de culorile uneori atît de «inadecvate» obiectului. («Nu lucrez zilnic, am unele momente în care simt că nu mai pot suporta o idee în gînd și vreau atunci s-o îmbrac în culori».) În privința aceasta Florina Tomescu, prin ceea ce spune, dar mai ales prin ce și cum desenează, este o strălucită reprezentantă a ceea ce numim, cînd vorbim de copiii de astăzi, inteligență și candoare. Atît de tînără *pictoriță* are un *instinct* cromatic deosebit, o intuiție a culorilor de rară expresie (**Pom în amurg, Flori, Cheile Dîmbovicioarei, Pasărea mea**), dar și o inteligență polemică mereu în conflict cu tot ceea ce i se pare inutil și plicticos acasă, dar mai ales la școală, neexistînd portret, nici chiar cel făcut colegei ei de bancă, în care să nu strecoare o cît de mică ironie, ajungînd uneori chiar pînă la batjocură (**Șefa clasei**, de exemplu). Aparte, apropiate de adolescență în măsura în care Florina se îndepărtează totuși de copilărie (**Vaca de la Bran**), sînt cîteva desene făcute în ultima vreme, desene în care încep să se întrevadă întrebările grave ale generației din care face parte, generație căreia nu-i lipsesc, cum nu ne-au lipsit nici nouă, întrebările (**Alarma**). A comenta excesiv desenele Florinei Tomescu acum, cînd ea se află abia în capătul unui drum pe care s-au pierdut atîția, ar însemna să fabulezi. Nu știm și nici nu putem ști pînă unde va ajunge ea, ne place însă să credem, să mizăm, dacă se poate, pe talentul său atît de timpuriu, așteptînd cu răbdarea pe care ne-o impune realizarea unui destin de excepție ca peste cine știe cîți ani să putem admira o pictoriță de vocație.

Iulian NEACȘU

Colega mea de bancă ▲

▲ Pom în amurg

Flori

Vaca de la Bran

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XLI)

ochii marthei

Eram pe Calea Victoriei, cu vreo treizeci și ceva de ani în urmă. Mă oprisem la o vitrină de librărie, cu Camil Petrescu. La un moment dat, el s-a întors și s-a descoperit înaintea unei limuzine, care trecea încet. I-a răspuns o doamnă foarte elegantă și mai ales cu un fermecător surîs condescendent, care a coborît piezîș peste mine. Desigur, îmi scosesem și eu pălăria, uimit de apariția maiestuoasă și uluit, cum spunea Camil, de privirea adîncă a ochilor, încercănați de khol.

— Cine-i «prințesa»?, întrebai ironic, după ce m-am recules.

— Ai nimerit-o, e prințesa Martha Bibescu!

— Prințesă, de!... dar se poartă ca și cum ar fi.

— E coborîtoare, prin mama ei, din Mavrocordați.

— Iar soțul ei, nepotul în linie dreaptă al domnitorului George Bibescu, prin mama lui, se poate mîndri că păstrează în vine sînge din sîngele marelui Napoleon.

— Așa este! Văd că ești informat. Ai citit *Une fille de Napoléon!*

— Da, și-ți pot spune și subtițiul cărții apărut» în 1921: «Mémoires d'Emilie de Pellapra, comtesse de Brigode, princesse de Chimay». Nu vezi cum se cocotează noblețea, ca pe un șpalier de struguri cămîioși?

Citisem cartea și păstrasem pe retină imaginea medalionului pe care împăratul îl dăruise iubitei lui, căreia îi făcuse o fiică, precum și a portretului acesteia, în ramă ovală, semnat de pictorul Winterhalter, specialist în orbitoare decolteuri și în umeri «tombanți», ca acela ai împărătesei Eugenia, născută contesă de Montijo, pe care Stendhal o jucase în copilăria ei pe genunchi, povestindu-i de campaniile napoleoniene la care luase parte, fără a bănui că într-o bună zi copila va purta și ea coroana de soție a urmașului «uzurpatorului».

Eram năpădit de fantome ale istoriei și sub seducția ochilor despre care mi-a spus Camil că erau verzi și că vrăjiseră multă lume.

— Ai citit, Camil, memoriile lui Marghiloman?

— Dragul meu, le-am răsfoit la Bentolu acasă. Mi-a spus să nu-mi pierd vremea, că sînt total lipsite de interes.

— Da și ba. Vezi, dragă Camil, ți-ar putea da o informație *sensațională* (pronunț totdeauna *sensație* și *sensațional*, ca să nu supăr urechea muzicală a lui nenea Iancu) despre puterea de seducție a femeii, mare diplomată cînd stă de vorbă cu suveranii și cu neamurile acestora.

— Ce vrei să spui? Care suverani? Și care neamuri?

— E vorba de Kronprinz, de beizadeaua nemțească, știi, care dă tîrcoale lui Hitler, ca să-și recupereze domeniile Coroanei.

— Te iei după zvonuri? Crezi și d-ta că între ea și prinț s-ar fi petrecut...

— Nu mă iau după cancanuri. Este vorba de «la petite histoire», cum spune Lenotre. Știi că Martha s-a întîlnit în primăvara anului 1913 cu Kronprinzul la Kiel și că neamțului i s-au aprins călciile după semeața româncă?

— Da, așa se spune. Ești sigur însă de dată?

— Îți spun mai departe. Regele și guvernul voiau să intervină în războiul balcanic, să pună capăt gîlcevei ce se produsese între aliați și să restabilească pacea în peninsulă. Le era însă teamă, mai ales lui Carol, că se va supăra Kaizerul, care ținea cu bulgarii. Martha, fiica lui Ion N. Lahovary, peste puțin timp și pentru puțină vreme șeful partidului conservator, era și ea intervenționistă.

— Ei și?

— Și i-a adus, se vede, vorba Kronprinzului, nu zic într-un *intermezzo* de dragoste, ci în timpul plimbărilor lor, observate de toată lumea. Kronprinzul, presupun, a evitat politica și a încercat să schimbe vorba. Presupun. Fapt este, și asta am citit-o în memoriile lui Marghiloman...

Și aici, am făcut o pauză, ca să-l țin în «suspense» pe ascultătorul Camil, prins și el, măcar o dată, în flagrant delict de ignoranță în chestiile de culise ale Europei.

— Spune mai repede ce ai citit!

— Mă execut. Kronprinzul i-ar fi trimis Marthei, ajunsă în țară, o telegramă. Ți-o spun cuvînt cu cuvînt, așa cum Conu Leonida i-a reprodus scrisoarea lui Galibardi către națiunea română. Două cuvinte, numai două. Dar ce cuvinte!

— Lasă-l pe Conu Leonida și treci la Kronprinz!

— Iată textul istoric: «Faites à votre guise et fichez-vous des grandes puissances!» Adică, nu vă sinchisiți de marile puteri și faceți cum vă taie capul! Ai înțeles, Camil? Kronprinzul i-ar fi dat României, prin intermediul «prințesei» tale, autorizația să pună Europa în fața faptului împlinit. Atunci s-a decretat mobilizarea.

— Și crezi că așa s-au petrecut lucrurile?

— Nu cred nimic. Îndoiește-te și dumneata, Camil. Dar asta am citit în memoriile lui Marghiloman, care trec drept neinteresante.

Era într-o zi frumoasă de primăvară. Am străbătut cu Camil de vreo două ori Calea Victoriei, între Capșa și Palat, dar arătarea de basm nu s-a repetat. Colportajul istoric l-a lăsat pe Camil visător; același efect a avut asupra mea coada ochilor verzi ai Marthei... noastre.

*

S-a vorbit mult despre femeia de mare frumusețe și de indicibil farmec care a fost Martha Bibescu, recent încetată din viață, în etate de aproape 88 de ani. Românii care o vizitau la Paris rămîneau uimiți de ținuta ei mîndră și de conversația aleasă a bietei bătrîne, care-și pierduse vederea dar nu se plîngea nimănui de infirmitățile vîrstei. Mi-ar plăcea să aud că s-a stins din viață muzical, în somn sau pe nesimțite, că inima ei care cunoscuse atît iubirea, cît și prietenia, încetase să bată fără durere, în pragul acestei ierni ce se anunță aspră.

În 1967, cînd țara noastră sărbătorea semicentenarul bătăliei de la Mărășești, Martha Bibescu a publicat în săptămînalul literar parizian *Les Nouvelles litteraires* un întins articol, de o pagină întreagă de jurnal, cu isprava făptuită de soțul ei, George Valentin Bibescu, dimpreună cu atașatul militar al Angliei, Christopher Birdwood, cunoscut mai tîrziu sub numele lord Thomson of Cardington. Germanii coborau pe Valea Prahovei spre Ploiești. Cei doi prieteni aveau misiunea să inspecteze operația incendierii sondelor și a distileriilor de petrol ca nu cumva să cadă intacte în mîinile invadatorilor. Cu cîteva minute înainte de intrarea dușmanului în capitala județului Prahova, misiunea fusese îndeplinită de cavalerul român al aerului și de viitorul ministru al aviației engleze din primul cabinet laburist britanic, care avea să cadă, peste paisprezece ani, cu avionul, într-un zbor de încercare.

Am înaintea mea un exemplar prețios din cartea cu titlul învăluitor ca o ultimă mîngîiere: Princesse Bibesco/ *Le destin/ de lord Thomson/ of Cardington/* suivi de/ *Smarando/* par/ le brigadier général lord Thomson of Cardington/ Preface de James Ramsay MacDonald/ Premier ministre d'Angleterre. Cartea a apărut în editura Flammarion, la Paris, în 1932. A fost mai tîrziu tradusă și în românește, după ce apăruse în succesivele versiuni: engleză, suedeză și norvegiană.

O veche prietenie, de cincisprezece ani, o legase pe Martha de bărbatul de stat englez, pe care-l cunoscuse ca tînăr atașat militar, care avea să semneze, în această calitate, convenția de înarmare a României, în ajunul intrării noastre în războiul întîi mondial. Evenimentul s-a produs sub presiunea ultimativă a aliaților, al căror interes imediat era descongestionarea frontului de la Verdun cu orice preț, chiar cu acela al jertfirii celui mai proaspăt conmiliton. Tînărul atașat militar își îndeplinea o datorie, dar o făcea cu inima strînsă, conștient că țara noastră intra în război nepregătită și că ajutorul militar promis va sosi cu o fatală întîrziere.

Iată ce scria autorul, în jurnalul său de la 5/18 august 1916:

„Convenția a fost semnată. Cu colegii mei, atașații militari, m-am dus la locuința particulară a primului ministru. Mi-a cerut să semnez cel dîntîi, ceea ce am făcut. Spuse că s-a încredințat mîinilor noastre, cu credința că vor fi ținute făgăduielile noastre relative la livrarea muniților. (...)

Atașatul militar francez și cu mine am luat masa împreună și apoi am mers să ne plimbăm. Străzile capitalei erau ticsite de o mulțime voioasă, într-o zi de duminică și seara era foarte frumoasă. Sute de oameni stăteau la terasa cafenelelor, fumînd, bînd, bucurîndu-se de viață în felul lor de latini orientalizați. Mulți erau în uniforme; erau însoțiți de frumușele fete rizătoare, bărbații și femeile mergeau în grup și nu perechi, cum e obiceiul în parcurile noastre publice. Ei nu știau ce se petrecuse în dimineața aceea; nu vor ști decît peste cîteva zile că «Smarandaland a fost, în sfîrșit, tîrîtă în război».”

Privindu-i trecînd, spusei colegului meu francez: «Am impresia că sînt un asasin născut»; el îmi răspunse scurt: «Și eu.»

Reaua conștiință, ca să fac un panseu à la Gîgă, e totuși semnul că omul are conștiință. Lordul englez era unul dintre oamenii aceștia rari, de mare conștiință.

«Smarandaland» e România, țara Smarandei, cum e ascuns numele scump al Marthei, care l-a făcut pe tînărul atașat militar să iubească România, așa cum, mai tîrziu, fără să cunoască pe autoare, Rilke a învățat să iubească de departe țara noastră, la simpla lectură a romanului el *Isvor, pays des saules* (1924)

N-am mai întîlnit niciodată privirea glaucă, de zeitate marină, a mîndrei scriitoare, al cărei stil era tot atît de cuceritor ca și persoana ei. Transmit cititorilor noștri privirea ei magnetică, reintrată în circulația materiei.

starea comerțului

eroarea duduiei ionescu

La magazinul «Nasturi» de pe strada Lipscani, Virginia N. din Tîrgoviște a intrat să cumpere desigur nasturi; dar n-a cumpărat. Amabil, un tovarăș din spate a îndrumat-o la Seaca, unde un meșter din partea locului confecționează obiectele de care are nevoie. După părerea dumnealui, pentru culoarea bleumarin singur omul din Seaca se pricepe la aplice metalice. Dar Virginiei nu-i place atît culoarea bleumarin, cît îi plac nasturii din metal; și-a zis deci, e drept numai după ce s-a interesat unde se află localitatea, că profitabil pentru ea este să-și aleagă altă culoare, deși domnului acela drăguț i-a zis c-o să vadă ea. Afară, singură printre atîția oameni cu nasturi din metal, s-a gîndit că nu e posibil ca toți să fi fost la Seaca. Și s-a mai gîndit așa: chiar dacă ar fi adevărat, e rușinos ca un magazin specializat în nasturi nu știe sau nu se sinchisește să fie el primul care să cumpere producția meșteșugarului, așa că la magazinul Victoria nu s-a sfiit să se intereseze. Virginia povestește că pe șantierul de la Porțile de Fier, unde de fapt s-a calificat ca sudoriță, pînă și prietenul ei îi spunea nu totdeauna în glumă: Sarita, deși ea bineînțeles pricepea ce trebuie, adică Sărita. Sarita o strigau de cînd se aruncase în apă după meșterul Ivan. Uneori îi ziceau Sărîtule, și ei îi plăcea, fiindcă atunci se simțea puternică și alintată.

— Meșterul dumitale, duduie, nu face nasturi, ci catarame, i-a tăiat-o vînzătoarea, iar ea n-a știut ce să zică și n-a mai cumpărat nimic. E adevărat că nici nu i-a plăcut vreun nasture de acolo.

Vizavi, la Confecția, a vrut să cumpere un palton de orice culoare, numai să aibă gulerele late cum a văzut într-o revistă, i se pare chiar în Flacăra, dar n-a găsit decît cu gulere din blană de miel. La magazinul București a mers fiindcă îi plăcuseră niște pardesiuri maxi. Nu i-au plăcut culorile, s-a hotărît totuși pentru un verde închis, seara ar fi părut negru, dar nu erau decît măsuri foarte mari. Și-a adus aminte că o colegă de la seral poartă un pardesiu tip sanatran, cu buzunare aplicate, tighele duble, de croială modernă, într-o variantă reușită, de culoare bej. Începuse să se întunece cînd a ajuns pe strada Covaci. Virginia mărturisește că intrînd în magazinul Consignația uitase de fapt ce o interesa și s-a îndreptat spre standul unde era lume mai multă. Aici, vînzătoarea Ioana Ionescu spunea (unei cumpărătoare desigur): N-ai dumneata atîția bani pentru Consignația și ai face mai bine să te duci la «Confecția», decît să încurci lumea degeaba aici. Deși nu-i în firea ei, Sarita s-a intimidat. Cît costă?, a întrebat în dreapta o femeie în vîrstă care părea serioasă. Depinde, i-a răspuns femeia. Virginiei începuseră să-i placă hainele din vinilin creponat și ușor lucioase și a insistat: depinde de ce, doamnă? În acest moment al discuției a intervenit din nou vînzătoarea Ioana Ionescu: Aici nu-i pentru tine. Acum cîteva clipe a plecat miliția. Bișnițaro! Unde ți-e sacoșa? Vă cunosc eu. Toată ziua avem de lucru cu fete de teapa voastră. Femeia din dreapta, care părea serioasă, a încercat să intervină, dar vînzătoarea nu s-a lăsat «păcălită». Mai departe, Virginia nu mai vrea să povestească. De ce să mă mai amărăsc, zice. Altfel i-ar fi spus că ea, sudoriță Sarita sau Sărita, renunță zilnic la o parte din valoarea muncii de pe platforma industrială a Tîrgoviștei pentru ca lucrătorii din comerț să fie plătiți și nicidecum invers.

Nicolae CRISTACHE

OLTENIA — cît e de vechi acest pămînt

Două statuete din epoca romană descoperite la Cioroi (Dolj) și expuse acum în Muzeul Olteniei. În stînga, un Apolo, în dreapta, cap de tînăr roman.

Craiova. Fosta Cetate a Banilor a găzduit recent o importantă manifestare științifică. Peste 50 de specialiști în arheologie, în istorie, în etnografie, în științe sociale, în cele ale naturii, din domeniul creației populare etc., au participat, alături de confrații lor din localitate — și ei peste 50 — la o sesiune de comunicări organizată de către Muzeul Olteniei cu sprijinul Comitetului de Cultură și Educație Socialistă-Dolj. Obiectiv principal: completarea și valorificarea pe baza ultimelor descoperiri a îndelungatei și interesantei istorii a ținutului cuprins între Olt, Dunăre și Carpați. Într-un cuvînt, a Olteniei.

Primele unelte?

Dar cît e de vechi și de bogat în tradiții acest pămînt? Dacă considerăm veridice uneltele prepaleolitice făurite din oase de animale, descoperite cu zece-douăsprezece ani în urmă la Bugiulești-Vîlcea — ne împărtășește prof. Luchian Deaconu, directorul Muzeului Olteniei — sau cele din piatră cioplită de tipul culturii de prund descoperite la Dîrjov-Olt, piese dealtfel expuse putem afirma că o activitate umană a existat pe aceste meleaguri încă cu un milion de ani în urmă. Dovezi ale unei epoci de civilizație mult mai apropiată de noi — în neolitic — ni le oferă, de pildă, ceramica de Vădastra (Olt), Sălcuța, sau de Coțofeni (Dolj). În Oltenia — continuă interlocutorul nostru — firul istoriei nu s-a întrerupt din vremuri imemoriale și pînă în prezent. Cele aproape o sută de mii de piese expuse în muzeu, sau aflate în depozitele sale, cuprind *numeroase mărturii* ale prezenței dacoromane în Oltenia, a istoriei Țării Românești, a importantelor evenimente social-politice din 1821, 1848, 1859, 1877 și 1907. Comunicările recentei sesiuni științifice vor aduce fără îndoială la zi istoria interesantă a întregii zone. Sînt deosebit de prețioase contribuțiile profesorului dr. docent D. Tudor de la Universitatea București și ale dr. Al. Vulpe, de la Institutul de arheologie, care au «săpat» mulți ani în Oltenia — dar tot atît de prețioase sînt cercetările mai multor arheologi din localitate care aduc în momentul de față o lumină nouă în legătură cu vîrsta Craiovei. S-ar părea că orașul e mai vechi decît se credea — din secolul X sau XI și nu din secolul al XV-lea cum rezultă dintr-o atestare documentară.

Unicate dintr-o lume de mult dispărută

Poți vizita Muzeul Olteniei fără să faci escală în sălile consacrate științelor naturii? Ar fi păcat. Abundă rămășițele unor animale preistorice. Iată o parte din scheletul unui mastodont care, ca și primii oameni, pare a fi trăit prin aceste locuri, în vremuri imemoriale. Fusese descoperit la Stoina în Gorj. Fildeșii lui — păstrați în întregime pînă azi — par a fi cei mai lungi colți de mastodont descoperiți pînă acum la noi. Tot aici, printre alte fosile de animale care au existat pe teritoriul Olteniei într-o perioadă foarte îndepărtată, cu o climă mai caldă decît cea de azi, se află — și aceasta constituie o revelație — un cranid de maimuță — piesă unicat — descoperit la Bugiulești-Vîlcea. Bineînțeles, ne mai întîlnim aici cu o bogată prezentare, cu ajutorul dioramelor, a faunei și florei de azi a Olteniei. Printre altele, cîteva admirabile exemplare de capră neagră, surate bune ale celor 100 de capre negre care zburdă și azi în Parîng.

Ce ne mai reține atenția? Meteoriții căzuți la 27 aprilie 1927 «din cer» peste satul Sopot (Dolj). Sînt expuși într-o vitrină a secției rezervate științelor naturii. Există și azi oameni care-și amintesc de zgomotul infernal pe care l-au produs la cădere. Din ce constelații vin? Greu de spus. Supuși analizei, meteoriții au dovedit însă că în afară de fier, conțin nichel, magneziu, crom, manganez. Adică tot ce avem și noi pe pămînt.

Precursorii și urmașii lui Brâncuși

Cine a fost la Craiova și n-a trecut pe la Casa Băniei? Nu te lasă inima să n-o vizitezi. E cea mai veche construcție a orașului. A fost înălțată de Constantin Brîncoveanu în 1699 pe locul vechilor case ale Craioveștilor din secolul al XV-lea. Azi aici se află secția de etnografie a Muzeului Olteniei. Dacă iubiți arta populară, dacă doriți să vă întîlniți cu precursorii lui Brâncuși, vizitați acest așezămînt muzeistic. Stîlpi și porți sculptate cu mare măiestrie, altături de celebra ceramică de Oboga și Horezu. Privești cu nesaț splendidele covoare oltenești la ele acasă, portul, locuința oltenească — totul curat nepoluat de civilizație. Conduși de amabila gazdă, muzeograful Ștefan Enache, am avut prilejul să facem cunoștință cu niște lucruri pe care actualele generații n-au apucat să le vadă: plugul de lemn, o monoxilă (barcă dintr-un singur lemn) care plutea cîndva pe Jiu, primele unelte ale țăranilor olteni pentru prepararea țuicii, a vinului, a uleiului. Recenta sesiune de comunicări științifice va contribui fără îndoială și la dezvoltarea secției de etnografie — ea însăși un adevărat muzeu, și la o mai cuprinzătoare cunoaștere a artei și creației populare în Oltenia. Pentru asemenea idei au pledat recent, la Craiova, peste 20 de specialiști printre care și reprezentanții Institutului de etnografie și folclor din București, dr. Romulus Vulcănescu.

Un muzeu numit dorință

Ce și-ar dori însă etnografii din Craiova? După cum am putut afla, în proiectele lor de viitor ar fi înscrisă și posibilitatea creării unui muzeu al satului chiar în orașul lor. Un muzeu care să cuprindă *tipuri de locuință* din zona de dealuri și de cîmpie a Olteniei, neprezentate, sau slab reprezentate în alte muzee de acest fel. Dacă nu le vom conserva acum — zic specialiștii — aceste case se pierd cu fiecare an ce trece. La fel să fie strămutate într-un astfel de muzeu în aer liber mori vechi, stîne, ateliere țărănești — azi pe cale de dispariție. Totul ar putea fi amenajat într-o zonă de agrement, aproape de oraș, în niște locuri deja cercetate în acest scop. Ar fi vorba, de pildă, de platoul de dincolo de Parcul Poporului spre Hipodrom, sau pe locul cunoscut sub numele de Hanul doctorului. E o dorință, cum am mai spus, care ar putea cîndva să devină realitate. De aceea ne și facem ecoul ei.

Mai există — ca să continuăm șirul dorințelor — perspectiva, de data aceasta mai concretă, de a se deschide un muzeu al ceramicii oltenești. La ora cînd facem aceste însemnări — după cum ni se spune — se lucrează deja la întocmirea tematicii și la pregătirea materialului ce ar urma să fie expus. Acest muzeu va fi probabil instalat în cele patru camere ale vechii case boierești a Coțofenilor din Coțofenii din Față (Dolj).

Și, în sfîrșit, un ultim proiect, dealtfel, destul de interesant: un muzeu al culturii locale. Prezentarea cărturarilor, a oamenilor de artă autohtoni. Portrete, documente, opere, manuscrise, obiecte personale...

Dealtfel — după cît se pare — craiovenii nu ocolesc asemenea așezăminte de cultură. În această privință ni se furnizează un argument concret: Muzeul Olteniei se «plantă» cam în fiecare an cu cîte o casă» să primească, de la începutul și pînă la sfîrșitul acestui an, 37 000 de vizitatori. Se înșelase însă. După cum ne mărturisește însuși directorul muzeului, numărul vizitatorilor a depășit încă în octombrie, cifra de 50 000. Așadar...

F. URSEANU

În curînd:

almanahul flacăra '74

384 de pagini=384 de surprize:

- **Marinarii noștri pe mările lumii**
- **Misterele și bucuriile naivilor**
- **Aventura memoriei**
- **Centura de oțel și grijii a pămîntului**
- **Artiști mari, interpreți de mari artiști**
- **Pe aici, istoria încă nu a început**
- **Răzbunarea vedetelor**
- **Cifrul secret al marilor safé-uri**
- **Evocare — Ultimul zbor al lui Saint-Exupéry**
- **Iosefini, despre circ**
- **Inedite pagini de istorie — *Memoriile lui Churchill***
- **Serialul nostru cel de toate simbetele**
- **Muzică pop—11 biografii în 11 puncte**
- ***Maigret și domnul Charles* — ultimul roman polițist al lui Georges Simenon**
- **Portretele policrome ale celor mai iubiți actori**

SPORT, VARIETĂȚI, JOCURI, ANECDOTE, CARICATURI, MODĂ

- **După un secol de arheologie**
- **Gangsteri și capodopere**
- **Comicii despre comic**
- **Scriitori despre ei înșiși**
- **Un nou pact cu natura**
- **Bolile civilizației**
- **Poluarea psihologică**
- **Arhiva Flacăra**
- **Revoluția cunoștințelor**
- **Anecdote literare**
- **Dimitrie Cantemir — personalitate muzicală**

almanahul flacăra '74

În curînd

zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (VIII)

începem să ieșim în lume

— Și ce propui tu să facem?

— Eu nu propun nimic. Vreau numai să se înțeleagă că pentru mine plecările în străinătate nu sînt altceva decît contacte necesare cu jucătorii lumii, de la care eu am de învățat. Și treaba asta nu e valabilă numai pentru mine. Uitați-vă la băieții ăștia tineri. La Ilie, de pildă.

— Joacă bine fratele lui Costică.

— Joacă bine, dar degeaba. La vîrsta lui, Rosewall și Hoad făcuseră deja de cîteva ori înconjurul lumii. Și mai e ceva, noi jucăm 10-15 concursuri, în timp ce jucătorii pe care dumneavoastră vreți ca noi să-i batem joacă 30-40 de turnee pe an.

— Ce importanță are asta? Voi completați cu antrenamente.

— Nu-i totuna. Una e să lovești mingea în cadrul unei teme de lucru de zece minute, în care exersezi de exemplu dreapta în diagonală, și alta e să o lovești la 40-30, cînd ai nevoie de punctul acela ca de aer. Oricît de bine am lovi noi mingea, lovitura trebuie s-o executi într-o anumită conjunctură psihică pe care cu toată bunăvoința ce-o avem nu o putem realiza la antrenamente.

— Am impresia că tu negi importanța antrenamentelor.

— Nicidecum. Credeți că în turneele internaționale după ce ieșim din concurs stăm cu mîinile în sîn? Din contră, ne antrenăm toată ziua și încercăm să punem în practică ce-am văzut la cei mari. Dar și aici e o problemă. Dacă plec cu Petre Mărmureanu în străinătate și mă antrenez toată ziua tot cu el, iar nu am făcut nimic fiindcă așa, după cum spuneți și dumneavoastră, cu Petre mă pot antrena foarte bine și aici.

— Dar cu cine să te antrenezi?

— Încerc să mă antrenez cu cei mai buni ca mine. Acest lucru e însă foarte greu, fiindcă nimeni nu te cunoaște și în afară de un bună ziua indiferent nu te poți aștepta la altceva. După ce i-am bătut pe Merlo, Iovanovici și Fraser, am făcut cîteva antrenamente cu la carte cu Stolle. Eu însă apar atît de rar la concursuri încît nu pot lega astfel de prietenii folositoare, cu jucătorii buni.

Spre sfîrșitul lunii iunie am plecat cu tinerii ce se pregăteau pentru Cupa Galeea într-un turneu de două săptămîni în R.D.G., iar seniorii, în frunte cu Țiriac, la Ankara. La Zinnowitz, Ilie a ajuns cel mai departe, pierzînd la al doilea jucător din R.D.G. în sferturi de finală. Iar la Magdeburg, am cîștigat, fără să pierdem un meci, o întîlnire ușoară împotriva unor adversari fără veleități. Ultimul concurs, cel de la Halle, a fost de fapt o confruntare între tinerii noștri și prima echipă a R.D.G. La simplu, a cîștigat Ilie Năstase care, după ce l-a învins în semifinală pe Fahrman, s-a întîlnit în finală cu primul jucător al țării-gazdă, Kautenberg, jucătorul german a cîștigat primul și al patrulea set, iar Ilie pe al doilea și al treilea. Mă așteptam ca în setul al 5-lea experiența lui Rautenberg să-și spună cuvîntul și mă gîndeam că în ciuda unei eventuale înfrîngeri, Năstase făcuse totuși o figură frumoasă. Setul decisiv a început normal, fiecare jucător reușind să-și cîștige cîte o dată serviciul. La 1-1, contrar așteptărilor mele, Ilie atacă și mai ales pasează extraordinar, cîștigînd următoarele 5 ghemuri în mai puțin de un sfert de oră. Atunci am remarcat pentru prima oară jocul strălucit de care este capabil Năstase cînd se află în zi bună.

De la Halle am venit acasă, fiindcă peste cîteva zile trebuia să disputăm la București una din grupele Cupei Galeea. Pe aeroport, bucuria revederii celor dragi ne-a fost curmată brusc de vestea morții lui Marin Viziru, unul dintre cei mai destoinici membri ai micii noastre familii de tenismani.

Am început meciurile din grupa Cupei Galeea folosind la simplu pe cei mai în formă jucători — Ilie Năstase și Constantin Popovici — cu care am și cîștigat dealtfel foarte ușor meciul de debut împotriva echipei Monaco-ului. În turul următor ne așteptă o întîlnire grea, contra Greciei, care avea în echipă pe Kalogheropoulus, învingătorul lui Țiriac de la Balcaniada trecută. Rezultatele din R.D.G., în special cele ale lui Ilie, ne dădeau speranțe. În preajma meciului însă, Ilie face exces de înghețată și cade la pat cu dureri groaznice de stomac.

Am început meciul contra jucătorilor greci fără Ilie și fără prea multe speranțe. Dar tocmai cînd ne așteptam mai puțin, Popovici reușește să-l întrecă pe cel de care ne temusem cu toții, pasînd extraordinar, într-un meci de toată frumusețea. Obținem victoria cu 4-1 și ne calificăm în finala grupei, unde întîlnim echipa U.R.S.S., învingătoare la rîndul ei în meciul cu Bulgaria. Jucăm în aceeași formație, fără Ilie, iar Popovici este obligat să cedeze în fața jocului viguros al lui Metreveli, care progresa văzînd cu ochii. Reușim să facem un singur punct, prin Boaghe, la Korotkov. Pierdem meciul, pierdem calificarea și ne mulțumim să urmărim evoluția la Vichy a învingătorilor noștri. La Vichy, Metreveli se dovedește în continuare imbatabil, aducîndu-și aportul hotărîtor la cîștigarea Cupei Galeea de către echipa sovietică. Printre învinșii săi de atunci notăm numele cehoslovacului Kodes.

În a doua săptămînă a lunii august, Țiriac, Bardan, Bosch și Constantin Năstase profită de lipsa din echipa iugoslavă a lui Pilici și Iovanovici și cîștigă Balcaniada de la Istanbul.

În septembrie, Țiriac și Mărmureanu participă la patru concursuri în Iugoslavia, unde Ion realizează cîteva dintre cele mai bune rezultate ale anului. Îl bate de două ori pe al treilea jucător australian, M. Mulligan, cîștigă concursul de la Opatija și pierde greu, în cinci seturi, împotriva lui Pilici, finala de la Split. Urmează campionatele naționale cu un finalist neașteptat, Constantin Popovici, care se califică în dauna lui Bardan și Mărmureanu. Și un campion incontestabil Ion Țiriac, care îl bate pe surprinzătorul finalist cu 6-2 : 6-1 ; 6-2 în mai puțin de o oră.

Sezonul se încheie cu o deplasare neașteptată și mai puțin obișnuită, cea mai depărtată de pînă atunci a tenisului românesc, participarea la campionatele Asiei, de la Djakarta. Echipa se face într-unul din birourile din Vasile Conta. Ni se anunță cei trei jucători care pleacă: Mărmureanu, Bardan și Boaghe. Sîntem puși în fața unui fapt împlinit. Țiriac rămîne acasă, deși era primul care ar fi trebuit să facă deplasarea. Încercăm să intervenim totuși, dar ni se răspunde că atîta timp cît Ion va mai continua să oscileze între hochei și tenis, în astfel de situații vor fi preferați alți jucători. Țiriac se simte nedreptățit, dar continuă să se antreneze.

Ștefan GEORGESCU
(Va urma)

corabia cu 11 pasageri (XXVIII)

locomotivele lui «marko»

Cehii deschid scorul în meciul cu brazilienii

Din tribuna stadionului Jalisco privim acum jocul viitorilor noștri adversari: Cehoslovacia — Brazilia. Despre cehi nu am prea aflat nimic. Ei stau mai tot timpul la hotelul Malibu, pregătindu-se cu porțile închise pe o peluză de iarbă. Se pare că au existat unele diferende între Kvasniak și Adamec, iar antrenorul Marko a fost nevoit să intervină ca să-i despartă. Nici despre Marko nu-mi fac o părere prea grozavă, datorită lăudăroșeniei sale. Cum a pus piciorul în Mexic, a declarat că va face două meciuri egale cu Brazilia și Anglia și va bate România, pregătindu-se apoi pentru semifinale.

Pe teren însă se petrece un lucru surprinzător. «Locomotivele lui Marko» se aruncă asupra brazilienilor ca niște lupi care vor să sfîșie turma de oi. Cîtva timp, Pelé et comp. nu mai știu cum să se descurce. După zece minute, masivul Petras se precipită ca o furtună prin toată apărarea braziliană, îl umilește pe portarul Felix și înscrie primul gol al partidei, lăsîndu-ne pe toți cu gura căscată... Nu trece mult și Vesely ratează incredibil o situație clară ca lumina zilei care, probabil, ar fi decis soarta partidei! Dar deruta brazilienilor e de scurtă durată... Echipa se trezește din letargie, iar Gerson și Clodoaldo încep să pună ordine în sectorul strategic de la centrul terenului. Pelé și Tostao operează și ei mult retrași, iar Jairzinho își exersează primele fuleuri pe aripă. Pelé este faultat la 16 metri și Rivelinho egalează cu un șut magistral.

— Priviți ce-a făcut Pelé, băieți. Ați fost atenți?

Jucătorii noștri nu scot nici un cuvînt. Într-adevăr Pelé lucrase ca un veritabil virtuos întreaga fază. S-a făcut că șutează, dar a sărit peste minge. Zidul cehilor s-a dislocat, iar Rivelinho a tras exact unde Viktor nu mai putea interveni.

Ciogli Vogl intervine și el:

— Atenție cum puneți cărămizile la zid cînd vor executa brazilienii lovituri libere. Sînt niște vulpoi foarte șireți...

Acum, cehii s-au prăbușit. O singură mașină lucrează în teren și aceasta este «Made in Brazilia». Acționează în viteză, cu fantezie, nerv, scînteie și, bineînțeles, cu goluri. Scorul final va fi fixat la 4—1!

6 iunie 1970

Dinu are încă ochiul umflat după partida cu englezii. Aș vrea să-l schimb, dar doctorul Tomescu îmi spune că n-a mai văzut atîta ambiție ca la băiatul acesta, care se lasă doftoricit strîngînd din dinți, numai și numai pentru a juca. Stau de vorbă la amiază cu Cornel Dinu:

— Cum te simți cu ochiul?

— N-am nimic!

— Cum n-ai nimic? Văd că e vînăt de la lovitura aceea...

— Pe dinafară arată așa. Dar văd foarte bine și... n-aveți grijă! Voi fi cu ochii-n patru!

— Bine. Intri pe postul tău. Dar dacă te mai avîntu prea mult înainte, te înlocuiesc imediat, ai înțeles?

— Bine, dom' profesor!

Răducanu se învîrtește pe lîngă mine. Tace, dar privirile lui par ale unui cîine bătut... De cînd a ocupat locul de pe banca rezervelor, s-a metamorfozat. Se antrenează cu sîrguință, nu mai e gălăgios și a cam terminat și cu «ieșirile» prea dese prin oraș.

Stau de vorbă din nou cu jucătorii. Le atrag atenția: «Cehoslovacii vor juca ultima lor carte cu noi și probabil că vor ataca puternic de la început. Apărarea lor este foarte tenace și masivă. De aceea, atacanții trebuie să evite lupta corp la corp. Kvasniak e cam lent. Pe acolo cred că e o pîine de mîncat!» ..

Băieții rîd.

Continui: «Linia lor de mijloc e mai slabă decît a noastră... Deci trebuie să stăpînim mijlocul terenului. Dumitru și Radu, să vă văd la treabă. Aveți grijă de Petras! Dinu și Lupescu, răspundeți de el. Ați văzut ce i-a făcut portarului brazilian?»

Anunț apoi formația: Adamache (Răducanu își lasă capul între palme resemnat) — Sătmăreanu, Lupescu, Dinu, Mocanu — Dumitru, Nunweiller VI — Dembrovschi, Neagu, Dumitrache, Lucescu.

(L-am mutat pe Neagu mai aproape de Dumitrache, ca să lucrăm cu două «vîrfuri de lance». Dembrovschi va activa pe dreapta, dar puțin retras, urmărind să creeze situații favorabile de gol împreună cu Dumitru și Radu.)

Cehoslovacii intră în teren cu formația: Vencel — Dobias, Horvath, Migas, Zlocha — Kvasniak, Kuna — Vesely, Jurkanin, Petras, Jokl.

... Suportăm o bună bucată de vreme «tăvălugul» adversarului. Kvasniak ține să ne contrazică opiniile anterioare cu orice preț, dovedindu-se mai tînăr și mai inventiv ca oricînd. Apărarea noastră e surprinsă (ca de obicei) la început de partidă! Minutul 3: Vesely pornește în trombă pe dreapta, trece ca un bolid pe lîngă Mocanu și centrează. Lupescu sare împreună cu impetuosul Petras, dar pierde inexplicabil duelul și atacantul advers plasează balonul cu capul în colțul porții.

Privim încremeniți la Adamache care scoate încruntat balonul din plasă și la Petras care mulțumește cerului, sărutînd gazonul, în culmea fericirii.

Se aude vocea masorului Andrei Tudose:

— Și la meciul cu Brazilia tot Petras a marcat primul gol. Apoi cehii au luat bătaie cu 4—1.

Reluăm jocul de la centru, cu liniște deplină. În fond, mai avem la dispoziție 87 de minute... Multe se pot întîmpla în acest răstimp... Numai de-ar merge bine echipa, așa cum sper! Și iată-l, deodată, pe acest micuț Dumitru impunîndu-se în jocul de la mijlocul terenului și făcînd «slalom» printre cehi... Îi vine în ajutor Dembrovschi, cu pasele sale precise, cu zvîcnirile de felină. Radu intră și el în «triunghiul de fier», iar Sandu Neagu menține sub permanentă alarmă careul cehoslovacilor. Ratăm însă din poziții foarte favorabile. Dumitrache, Neagu și Dembrovschi trec pe lîngă goluri clare, de parcă soarta s-ar opune reușitei noastre.

Nici nu simțim cum zboară minutele. Fluierul lui Diego de Leo ne trezește însă la realitate...

«Vom da goi, băieți, pînă la urmă...»

Ca de obicei, pornesc alături de Vogl, să traversăm terenul de joc, spre vestiarele noastre.

Angelo NICULESCU
(Va urma)

Constantin și Anica Adochiței înconjurați de aproape toți copiii și nepoții dumnealor.

viața neromanțată a unui inginer cu cinci brevete de invenții

dreptatea este un bărbat, care a fost băiat și privește blocul nostru cu atenție

adevărul despre eroi sau încă mai este cînd să plouă

Blocul despre care este vorba se numește P5, este pe șoseaua Mihai Bravu, iar inginerul Ioan V. Crișan, împreună cu soția sa, Ioana, și fiul lor, Mihăiță, locuiește la scara 3,apartamentul 123. A scrie despre inginerul în cauză — și serialul va explica *neted, clar* și cu date sigure ce înseamnă «în cauză» — este dificil. Aproape imposibil. Ioan V. Crișan nu vrea publicitate, el a crezut și crede încă în forța dreptății și știe precis că dreptatea socialistă are o superioritate evidentă: se și face, se și realizează, se și traduce în viață. Aparent lucrurile merg bine. Familia cîștigă bine. Ioana are salariu și Ion pensie; fiul, Mihăiță, deși are patru ani, știe să scrie și, mai mult decît atît, chiar și judecă. Spune: «să mă gîndesc». Se gîndește și apoi spune că dreptatea *nu mai* este un băiat, ci un bărbat cu ochii albaștri, care se uită atent spre blocul lor. Acolo, în bloc, există un comitet al locatarilor care-și închipuie probabil că diminețile, cu niște dosare sub braț, Ioan V. Crișan merge la Arhivele Statului sau în Cișmigiu. Că îl la și pe Mihăiță lucrul le pare *normal*: e copilul lui doar. De fapt, Ioan V. Crișan merge zi de zi, plin de logica sufletească a dreptății noastre să și-o caute, pentru că vrea să trăiască anonim, adică așa cum trăiesc savanții autentici. Cu nopțile lor lucide și doar lor aparținîndu-le, cu cifre coborîte și urcate în și din suflet, cu grija lor permanentă de a ajuta România socialistă să rămînă ceea ce va fi: țară liberă, demnă, cu savanții ei, cu oamenii ei de bună-credință, cu soldații ei care inventează, nu de dragul tranșeelor, ci de dragul păcii. Repet, nici ideea și nici dorința serialului nu aparțin inginerului de 41 de ani, înalt de 1,78 metri și slab de 61 de kilograme. Ioan V. Crișan crede încă în deosebirea dintre tehnică și gazetărie, dintre adevărul cifrei și adevărul adus din pix al gazetăriei. Îi place natura sălbatică, fără inscripții care încep cu «Nu», îi place natura în starea ei pură și-i mai place frumosul artistic.

De la un timp,cel dramatic: adică de 200 de zile, aproximativ 200 de zile, în care el se află în concediu medical cu un diagnostic, destul de obișnuit: maladie ulceroasă pe fond de nevroză astenică persistentă. Lucrurile s-au limpezit, a fost pensionat. Greșeala sa, de pe urma căreia i s-au tras bolile, și de pe urma căreia are nopți albe de invenții, inovații și brevete este aceea că a avut prudența bărbatului sănătos de a deveni inginer și imprudența bărbatului de mare curaj de a deveni un inginer mai mult decît bun. Adică adevărat. Are cinci invenții caracterizate ca invenții (expresia este oficială și nu-*mi* aparține) de *Oficiul* de stat pentru invenții și mărci, tutelat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, are alte două invenții depuse din martie 1971 și încă una depusă în noiembrie 1972. La acestea din urmă n-a primit răspuns, deoarece nu s-a terminat examinarea lor. *În prezentul serial*, la timpul potrivit, se va afla că Ioan V. Crișan este cunoscut în străinătate, este și plagiat, dar la întreprinderea unde lucrează ar fi dat afară fără drept de apel dacă s-ar duce. Fac ziaristică și deci nu spun totul din prima suflare. Dar revista «Romanian Engineering» nr. 4 din 1971, la pagina 64 a vrut să-i publice o fotografie lîngă niște utilaje , dar el, Crișan, prea slab fiind, n-a intrat în datele tehnico-fotografice ale publicației. Utilajele, da. Soția sa, Ioana, o femeie dîrză, frumoasă, și *prin* tandrețe și *prin* vigoare, îmi spunea așa: Am foarte mare încredere în el. Dacă-mi spune «incendiu», mă uit în casă, văd că nu e foc, dar evacuez băiatul și lucrurile și apoi dau telefon la pompieri. Ioan V. Crișan, a cărui *singură* dreptate este cea a *sufletului* său omenesc și comunist, spunea: Soția mea are ochi foarte mari și frumoși care mă privesc prosteste. Ce i-o fi trebuind un bărbat ca mine?

Și pentru că un serial trebuie să fie nu numai adevărat, ci și captivant, spun că fiul lor *m-a* anunțat că voi fi prieten cu el pînă poimîine și că tot el știe că alături de tatăl său se va simți bine oriunde, chiar și acolo unde începe dreptatea și unde se termină copilăria.

Eugen SECELEANU

(Va urma)

Monologul meu

Deci și eroii ies la pensie, deci și eroii pot fi uitați și deci, ca să-l găsesc, a trebuit să fac de-a dreptul muncă de detectiv. Am fost încăpățînat, dar adevărul este că m-a ajutat și o bucățică de noroc. La primăria din Dorohoi doar portarul mi-a dat o informație bună, ceilalți mi-au pus la îndemînă doar presupuneri. La telefoane, tovarășa Constanța Mocanu m-a copleșit cu bunăvoința cu care le-a pus pe colegele dumneaei și din Coțușca și din Hilișeu să se intereseze pe unde se mai află acum, după ce a ieșit la pensie, Eroul Muncii Socialiste, maistrul zootehnist Constantin Adochiței. Tot acolo, la telefoane, o ingineră din GOSTAT, auzind despre ce-i vorba, ne-a spus că este la ei un șofer, Ghiță Adochiței, care-i băiatul lui moș Costică și că azi, fiind zi de salariu, Ghiță s-a dus cu ceilalți șoferi la restaurantul «Carpați», parcă. La restaurantul acela umblu din masă în masă și dau de Ghiță Adochiței. Pe scurt, după aceea iau un autobuz care mă lasă în mijlocul unui sat de la graniță, pe nume Hilișeu Crișan, mai merg vreun kilometru, doi pe jos, doar la lumina unui cer senin și înghețat și ajung acasă la Constantin și la Anica Adochiței. Nevasta îmi spune că ei doi sînt bătrîni, că are noră tînără și nepoți mici, că pădurea este aproape, că granița este și mai aproape, și îmi cere actele. Le pun pe masă, dar bărbatul se uită la fața mea și nu se mai uită în ele. Lucrul, cinstit vorbind, mă măgulește. Mă întreabă dacă am mîncat și îmi spune că în camerele celelalte n-au făcut focul, că-mi vor pune două plăpumi și un cojoc deasupra, dar că tot se teme să nu răcesc tocmai acum cînd am venit în colțul acesta uitat de lume. Mama Anica toarce suită după cuptor, un nepot îi doarme în poale, nora îmi dă să mănînc ouă făcute în unt cu brînză și mămăligă, iar Constantin Adochiței — cel care la 24 august 1954 era răsplătit cu steluța de Erou al Muncii Socialiste (după cronologia brevetelor, al șaptelea Erou al nostru al Muncii), cel care a fost de trei ori deputat în Marea Adunare Națională și care a primit și multe alte ordine, medalii și distincții pentru muncă — aduce un teanc mare de fotografii și începe să monologheze uitînd, parcă, de mine. Este om de vîrsta tatălui meu — care a ieșit și el, acum la 1 noiembrie, la pensie — are părul venerabil, alb, glasul blînd și gîndirea înțeleaptă: lampa de 10 focuri face încăperea tare prietenoasă; focul de lemne arde tăcut și fierbinte; maica Anica parcă abia și-a început caierul; iar eu mă simt foarte acasă sub acest acoperiș de români și îmi dau seama că nu am altfel cum să-i ajut pe oamenii aceștia care au muncit enorm la timpul lor, decît trimițînd cîte un exemplar din numărul revistei în care o să-mi apară articolul primilor secretari de la județele Botoșani și Iași. Veți vedea despre ce este vorba.

Monologul Eroului

— Am muncit la Coțușca, am muncit mult. Am avut calități, m-am înțeles și cu conducerea. Că dacă nu te înțelegi cu conducerea, poți să rupi dealul în două că tot nu faci nimica. Am pus întîi producția, nici femeia, nici copiii — producția. Acuma îi lesne de făcut producție mare, atunci... La Coțușca *în două rînduri răufăcătorii au dat foc* la furajele gitelor. Și atunci trebuia producție mare, era nevoie de ea, ca să aibă ce mînca oamenii. În '52 am avut plan de 176 000 de litri de lapte și am realizat 251 376, cu 75 376 litri mai mult. Atunci era ceva producția aceea, acum de... O trecut vremea.

Băbuța a fost aici în sat tot timpul, eu am umblat. Plecam mereu la muncă. Aveam șase copii și eram săraci. Casa cealaltă, nu asta de acum, avea peretele ca nuielușa. *Eu am ieșit din sărăcie cu munca și cu copiii.* Cînd alți copii băteau mingea pe toloacă, eu pe ai mei îi puneam la muncă. Copiii azi se ridică în lux. Mihai al meu umbla la școală cu o polcă din lăicer. Acum fetele de măritat nu știu să toarcă, nici să țese, nici să croiască o cămeșă, nu pentru bărbat, pentru ele. Să mai crească în baltă cînepă și s-o tochească, nici vorbă. Ghiță al meu, băsta, șoferul, care are casă în Dorohoi, el o tors. Copii erau mulți, putere să cumpărăm nu era, și atunci i-am pus la treabă. Care *cum se ridică îl puneam să lucreze.* Toți au făcut armata cînd le-a venit rîndul. Alții aminau. Ghiță la tancuri. Mitruță la infanterie, Minu la Garda Republicii, la București, cel mic tot la București, la securitate. O trecut vremea.

Băieții mei nu-s învățați, îs muncitori. Da, cu munca și cu blîndețea, cu astea au încăput ei și au reușit. Unu-i șofer la Dorohoi, altul tot șofer la județ la Botoșani, altul lemnar la un spital din județul Suceava, cel mic la Iași, la Nicolina... Am vrut să-i trag aici, *aproape de casă, dar acolo face roți* duble, boghiuri, sau nu știu ce pentru export și nu a vrut să vină. Cu el am un necaz, are nevastă bună, are copii, este bine văzut el, ea la fel, acu' este trimisă la specializare la o școală agricolă postliceală din Constanța, dar nu au casă.

Ne scriu copiii, că-i iau la roată dacă nu scriu; măcar că sînt căsătoriți, mai fac cu ei instructaje. Ne împăcăm cu nora care stă cu noi, lor o să le rămînă casa. Avem doi copii morți și șase care trăiesc. Cinci băieți și o fată. Fata are patru copii, doi de gemeni și doi de cîte unu. În totu', avem 13 nepoți. Gemenii au și notele la fel, 10 și 9. O trecut vremea.

La Coțușca am stat și am muncit 18 ani. Și de slujbă am 44 de ani, 11 luni și 12 zile. Ce era să fac, să mă apuc de furat? Și la asta trebuie să te pricepi. La 1 Mai 1967 am ieșit la pensie, am chicat la înțelegere cu băbuța să mă întorc aici, la cuibul nostru din gaura asta de sat. Am fost tare bolnav din cauza treburilor, nu mîncam la timp, și oamenii *te năcăjesc. Întîi m-am gîndit să mă duc pe* undeva pe lîngă oraș, pe lîngă spitale, da tot la casa mea am venit. Omul la casa lui este altul. Sînt foarte mulțumit, dar sînt și de ceva nemulțumit. De ce spunea băbuța mai înainte.

Monologul nevestei Eroului

Fănică Băietu, o terminat sanitara cu note tare bune, ș-o vrut să rămînă în sat, că de aici îs ai lui. Mergeai, îl sculai, venea noaptea la tine și era și priceput. O vrut să facă și un punct farmaceutic. Iar lumea l-o cerut, da i s-o pus chedică și l-o luat spitalul din Dorohoi. Noaptea, Crișanu și Corjăuțu nu mai au nici un cadru sanitar. Sîntem peste 600 de oameni și ne trebuie. Vine unul doar o dată pe săptămînă, un cadru tehnic care pleacă la 3. Eu m-am îmbolnăvit de muncă multă. Norocul a fost că am fost voinică tare, altfel nu izbuteam. Coseam, zvîrleam cu țăpoiul, clădeam.

El, bărbatu', pleca și rămîneau cinci băieți numai pe capul meu. Veneau de la școală cu straiele ude și înnoroite, le spălam seara, se uscau noaptea, și dimineața plecau curați din nou. Acu' sînt ciubote de cauciuc și haine cu fîș. *Da' vezi băietani mari, lungi*, care nu vor să iasă la prășit. Alte pretenții, altă minte. Să ridică în lux și nu le face bine. Noi eram năcăjiți, multe nu erau, și eu am muncit pînă nu am mai putut. O fată aveam și la nunta ei bărbatul meu o lăsat în zori nunta și-o plecat la servici. Tare am fost năcăjită, peste măsură! Am mîncat făină de orz și cu ovăz. Nu puteam face mămăliga că ne durea burta; puneam lapte și coceam turte subțiri. În viața mea, bărbatul nu mi-a stat acasă. Eu cu aiestea, cu fotografiile m-am luat. Cînd mi-era dor mă uitam la dînsele. În viața noastră el nu a stat, înainte de pensie, un an întreg acasă. Prima dată cînd a plecat, nouă luni nu s-a mai întors. Doar muncea și trimitea parale. Noroc de copii. Nu *mi*-au făcut greutăți. Sînt și copii între copii. Duminică, Ghiță a venit cu o chilă de vin, cu una de ceapă și una de ulei. M-am bucurat. Ne-am culcat cu inima plină. De-ar fi bine și mîine și de acu' înainte! Să nu se stîrnească ceva din Orientul Mijlociu sau din altă parte și să nu se întindă! Și să nu mai fie secetă! Că haina o speli, o circheșți și-o mai iei și mîine; și gazul dacă nu-l ai faci lumină și cu opaițul; dar dacă nu-i mîncare este cel mai rău. Sînt lanuri întregi semănate și neieșite. Se usucă pă*mîntul*. Da-i drept, încă mai este timp cînd să plouă!

Nelu IONESCU

la giurgiu, cineva îi invită pe oameni să bea, dar îi împiedică să citească

Am fost nu demult la Giurgiu, locul copilăriei mele, și m-am întors bogat de imagini, mîndru că portul noroios și adormit de altădată devine, cu fiecare zi, un oraș activ, conectat la tensiunea marilor prefaceri contemporane.

Despre toate aceste lucruri izbutite voi scrie într-o bună zi. Astăzi însă am să scriu despre altceva, despre o nerealizare, despre o poticneală, despre o mentalitate, am să scriu despre faptul că în 1973 s-au deschis în oraș patru restaurante noi, adăugate celor peste 30 aflate în funcțiune, în vreme ce bătrîna librărie, singura unitate de carte, a rămas la fel ca pe vremea copilăriei mele.

Ei bine, edilii orașului găsesc spațiu imobiliar, găsesc energie și găsesc bani pentru a deschide circiumile una după alta, care mai de care mai atrăgătoare, mai cu separeuri și mai cu cramă, dar nu găsesc nici o soluție — dar absolut nici una — pentru a oferi tineretului studios al Giurgiului, un spațiu de cîțiva metri pătrați, pentru ca biata librărie, o cămăruță în forma literei L, cu pereții mîncați de igrasie și dușumeaua ezitantă sub fiecare pas, să se mute altundeva, deși nici înființarea unei unități noi n-ar trebui — zic eu — să mire pe nimeni, de vreme ce orașul numără astăzi 50 000 de locuitori, 10 școli generale, 4 licee, 3 școli profesionale și un institut pedagogic.

În cartierul gării, pe o distanță — măsurată cu exactitate — de 600 de pași funcționează nici mai mult, nici mai puțin de cinci restaurante și bufete, cu un orar foarte generos, unul dintre aceste restaurante fiind deschis chiar în imobilul unei foste creșe, într-un moment în care nici jumătate din copiii de vîrstă preșcolară, care ar fi avut nevoie de găzduire, nu erau cuprinși în circuitul de grădinițe necesar!!

Știu că a deschide un restaurant este, înainte de toate, o treabă rentabilă, căci oamenilor de prin partea locului le place tare mult să se adune în preajma unui pahar și să schimbe o vorbă. Un restaurant nou înseamnă de bună seamă o afacere pentru organele comerciale locale, înțeleg acest lucru, nu-i o faptă rea și, la urma urmei, la fel de legală ca multe altele.

A găsi însă mereu spațiu disponibil pentru bufete și braserii și a nu găsi niciodată pentru o librărie, acest lucru mi se pare de neacceptat, trădînd o mentalitate greșită, falsă.

La Giurgiu, cineva îi invită pe oameni să bea. Tot la Giurgiu, cineva îi împiedică pe oameni să citească. Pînă cînd?, mă întreb.

Ovidiu NEGOIȚĂ

cronica pretențiilor

în cinci bumbi

● Librăriile noastre nu duc lipsă de cărți. Bune, slabe, interesante, plictisitoare, cărți avem. Dintre toate însă, cărțile frumoase le întîlnești mai rar. *Editura Univers* are bunul obicei de a publica și cărți frumoase. Ba mai mult, ediții. Ultima dintre ele, *Stendhal*, 2 volume, cred că satisface exigențele bibliofililor. Tipărite pe hîrtie biblie, într-o excelentă prezentare grafică semnată de Vasile Socoliuc, cele două volume cuprind toate romanele lui Stendhal și majoritatea nuvelelor. Cu un aparat critic complex — medalioane, note, tabele bibliografice, tabele cronologice — alcătuit de Valentin Atanasiu, ediția pune la dispoziția cititorului, pentru prima oară traduse în românește, romanele *Armance* și *Lamiel*. *Editura Univers* anunță pentru iubitorii cărților frumoase o ediție Molière. ● La Editura *Cartea românească* a apărut de curînd volumul *Amintiri*, o colaborare între poeții Mircea Ivănescu, Leonid Dimov și graficianul Florin Pucă. Avem de-a face tot cu o carte frumoasă, tipărită pe hîrtie offset A, cuprinzînd 33 de poezii semnate de Mircea Ivănescu, 33 de poezii ale lui Leonid Dimov și, bineînțeles, 33 de desene semnate de Florin Pucă. Peste puțină vreme se va găsi în librării și ediția de lux a acestei cărți. ● Joi, 6 decembrie, în cadrul noii serii a *Stelei fără nume*, concurenta Mariana Indreș a declarat că idolul ei rămîne Connie Francis. Motivul: *Am constatat că avem afinități și aptitudini comune*. Așteptăm confirmarea din partea stelei cu nume. ● De o bună bucată de timp Hristu Cândroveanu efectuează promenade critice prin paginile de literatură ale unora din publicațiile noastre. În *Tomis*, nr. 22, din 25 noiembrie, sub titlul «*Un poet al pămîntului*», Hristu Cândroveanu semnează un articol despre poezia lui Petre Ghelmez. Și pentru că îl consideră pe poet, așa cum s-a văzut, un poet al pămîntului, criticul scrie: *Robust, reavăn în expresie, discursul lui poetic cucerește prin prospețime și directitate, autorul fiind convins că oficiul său este acela de a transmite sentimente unor interlocutori care trebuie să se regăsească în ele, ca în prelungirea propriilor lor proiecții de reverie*». După ce cu puțin snobism scrie ecen, iona, după ce ne anunță că poetul Petre Ghelmez «*rămîne poetul de certă chemare din cartea lui de debut și din cea următoare*», adică «*robust și elegiac, cotropit de frumusețea luminii și tulburat de presentimentul coborîrii ei în țărînă*», Hristu Cândroveanu conchide că toate acestea sînt «*Repere de echilibru, care îl profilează în poezia noastră de azi* **el însuși**». Nici finalul articolului nu ne scutește de surprize. Aflăm despre poet: «*Sonetele publicate în ultimul timp în presa literară se pare că îl vor întoarce din nou cu fața spre sine*». Mărturisim că sîntem curioși să-l vedem pe poetul Petre Ghelmez întors cu fața spre sine. Asta, dacă se poate ● Tot în același număr al revistei *Tomis*, la pagina 15, citim: «*Venit la cursurile de reciclare la Constanța și impresionat de volumul și frumusețea construcțiilor din oraș și de pe litoral, Ștefan Răduț, directorul Casei de cultură din Deva, a adresat acest omagiu pe note constructorilor constănțeni. Versurile aparțin lui Alex. Bucelovschi. Credem că brigăzile artistice din acest sector vor ști să valorifice melodia și s-o facă să ajungă la cei cărora le este dedicată*». Bineînțeles, alături este publicat omagiul pe... 8 portative. Dacă în privința melodiei redactorul nostru muzical ne-a declarat că este într-adevăr «*Allegretto vivace*», în ceea ce privește textul, mai bine să nu vorbim, chiar dacă aflăm din el că «Fiecare om e o stea» și «Fiecare stea e un om».

Dorin TUDORAN

REFLEXE

de **A. MIHAILOPOL**

Această gheață care ne privește
de sus, de jos și iar de jos, de sus,
această gheață-ochi, acest vis dulce,
acest abrupt,
iernos, vior apus.

Lentilă înghețată și narcotic
al văzului crescut pînă sub cer,
această gheață-ochi care ne vede:
pămînt și țurțure
și lăcer.

mica publicitate

prețul e același

O fată, reușită în acest an la facultate, îmi scrie că a fost foarte fericită o vreme. Cum se întîmplă în asemenea cazuri, mai ales că fata, A.D. era prima studentă dintre moșii și strămoșii ei, admiterea a fost trecută în rîndul sărbătorilor familiale. I s-a cumpărat un tranzistor, împreună cu tatăl («mama a rămas acasă să vadă de casă și de cel mic, Gigi, care de cînd a auzit că mi se spune în glumă «doctorița» se teme de mine ca de o injecție») a văzut marea pentru prima dată, singură era gata-gata să plece în excursie, cu bilet în circuit. Deci A.D. a fost foarte fericită în vara asta. Toamna, a venit în București, n-a mai găsit loc la cămin, însă la cantină putea să mănînce. Exceptînd-o pe vara ei (să-i zicem ca s-o răzbunăm puțin pe A.D., veți vedea de ce, Eulampia) la care venise direct de la gară, nu mai avea pe nimeni în București.

— Uite tu, i-ar fi zis vară-sa, Eulampia, stai la mine, dai cît poți, îmi mai dai ajutor în casă, faci și tu cîte ceva pe aici, coși, speli... în fine, tot trebuie să te măriți după ce termini școala asta...

— Bine, mulțumesc, i-ar fi zis studenta venită să facă «școala».

— Brava tu, și de mîncat, mănînci cu noi, ce-avem, că doar n-o să faci tu mofturi tocmai acum, în situația asta, nu? A.D. n-a făcut mofturi, dimpotrivă, harnică și modestă după bunul obicei al copiilor de la munte, punea mîna cu nădejde în casă încă de dimineață, înainte de cursuri. Nu se uita în farfurie, dar nici nu prea avea ce să vadă în ea. Dădea bursa și ce primea de acasă, doar atîta. Ei, a fost cum a fost, i se cerea cît i se cerea, făcea ce făcea, își vedea de carte. Încet-încet însă n-a mai avut cînd să-și vadă, vară-sa, Eulampia, născuse. Nepoțelul de vară era reușit, plîngea, dormea, plîngea, se uda, plîngea... Eulampia era tot timpul cu ochii pe el, de aceea acum avea nevoie de vară-sa mai mult decît oricînd, ziua și noaptea. A.D. începu să fie «reținută» acasă, lipsea de la cursuri, de bibliotecă nici nu putea fi vorba, nici, ce să mai vorbim, de distracțiile de care spera să se bucure ca studentă. Era rugată să fie înțelegătoare.

— Te rog, tu, înțelege-mă, renunță anul ăsta la școală pînă apucă să meargă ăsta micu?

Fire inimoasă, o mai ajutase și pe mama ei să-l crească pe cel mic, pe Gigi, făcuse și liceul, a rezistat cît a putut, dormind între un plînset și o frază din curs. Cînd a fost chemată însă la decanat punîndu-i-se în vedere că riscă să fie exmatriculată dacă mai lipsește, a văzut că poți fi înțelegător numai dacă și tu, la rîndul tău, ești înțeles. A plîns puțin, pînă a ajuns la vară-sa, și-a strîns cîteva lucruri și a plecat. La o colegă cu care se împrietenise. Aceasta stătea în gazdă, a sfătuit-o să caute și ea o gazdă prin ziar. A luat deci un anunț. «Închiriez cameră cu pensiune unei studente. Tel....» și s-a dus, undeva cam departe, în margine de oraș. A stat de vorbă cu proprietăreasa, aceasta i-a spus prețul în care intra și pensiunea. Dar:

— Dragă, cred că înțelegi că sînt singură și bolnavă, n-am cum să vă fac mîncare la atîtea, mănînci la cantinele pe care, slavă Domnului, vi le-a dat statu'.

— Bine, și atunci cît să vă dau numai pentru cameră?, ar fi întrebat studenta A.D.

— Cum cît? Cît ți-am cerut de la început, ca toate celelalte.

E limpede, poți declara că subînchiriezi cu atîta, dar poți adăuga la chirie pensiunea, adică masa. Și dacă tot sînt mese mai bune sau mai proaste, de ce să nu fie și mese care să lipsească. Totul e ca prețul să nu scadă. Și cine știe dacă speculanții nu visează la o zi de mîine în care să ia bani fără să dea nimic, nici casă, nici masă.

Iulian NEACȘU

BULETIN DE ȘTIRI

LA CEA MAI ÎNALTĂ TENSIUNE. În ciuda avertismentului «Atenție, 750 volți», pe capacele care protejează mica uzină electrică a troleibuzelor stau mulți cetățeni, în majoritate tineri. Și nimeni, nici șoferul, nici taxatorul, nu le atrage atenția. (Ilie Tudora)

CASE DE ODIHNĂ I.R.V.A. sînt unele centre de recuperare a sticlelor și borcanelor. Centrul din complexul Macaralei-Berceni, de exemplu, din 16 zile a lucrat doar 4 (patru!) Plan?! Există unul, de 150 000 lei lunar. În 16 zile se realizaseră însă numai 30 000 lei. Salariații centrului nu-și fac planul, deci nu-și realizează salariul, locuitorii cartierului au în case mici depozite de sticle, deoarece cînd sînt bani nu sînt ambalaje (cutii), cînd sînt ambalaje, nu sînt bani. Cînd e de toate nu vine mașina să ridice marfa. De ce oare nu iau măsuri cei ce răspund de aceste centre ale I.R.V.A.? (Ilie Tudora)

ȘANȚURI CIUDATE au fost săpate în ultimele zile pe ploaie ale anotimpului care a trecut, pe Șoseaua Giulești, la capătul tramvaielor 2 și 11. Staționarea călătorilor și intrarea în Alimentara din acest punct sînt vădit stînjenite. În jurul șanțurilor au fost lăsate amintire cîteva panouri de protecție purtînd inscripția IDEB. (A. Marinescu)

ÎN RITM DE MELC. De doi ani de zile, pe o distanță de 3 kilometri, se lucrează la pavarea cu zgură a șoselei naționale care trece prin comuna Teliuc, satul Izvoarele, județul Hunedoara. Au tobuzele — de fapt, două autocamioane cu coviltir — care transportă pe navetiști la oraș circulă și ele greu pe șosea. În ritmul acesta nu se știe cînd visul locuitorilor comunei Teliuc — șoseaua și autobuzul adevărat — va deveni realitate. (A. Ciurlea)

UN MAESTRU ROMÂN LA PARIS. Orașul admirabilei prietenii dintre pictorii Theodor Pallady și Henry Matisse găzduiește, în aceste zile, la Muzeul Municipal de Artă Modernă, o frecventată expoziție cu lucrări ale maestrului Theodor Pallady. (V. Tudor)

CEI DIN URMĂ AU FOST CEI DINTÎI. La școala de 10 ani din Orăștie reprezentanții claselor a VII-a A, B, și C și-au disputat primul loc într-un concurs pe teme de circulație. Cei din urmă au fost cei dintîi, adică elevii din a VII-a C sînt cei care au răspuns corect la toate cele 10 întrebări. (N. Isculescu)

ZĂDUF DE IARNĂ. Restaurantul lacto-vegetarian de pe strada mare din Tg. Jiu este mobilat în stil rustic și are pîrjoale, șnițele, lapte acru, iaurt, brînză în vitrina frigorifică. Dacă intri la amiază și întrebi de mîncare caldă, ai de ales între jumări și ochiuri. (Gh. Ciobotaru)

NUMAI LOZ ÎN PLIC? Tot stînd prin stațiile de autobuze din Balta Albă de cîțiva ani, și admirîndu-le arhitectonica mi-a venit deodată să mă întreb ce s-ar putea vinde în chioșcurile lipite de ele în afară de lozuri în plic? Poate acum, în această iarnă a lui Topor, ceaiuri. Poate ziare. Sau, de ce nu, țigări? Sau orice altceva. (Ion Constanța)

PREMIERĂ FOCȘĂNEANĂ. S-a redeschis de curînd într-un cadru nou, Biblioteca Liceului «Al. I. Cuza» din Focșani. Dispunînd de peste 15 000 volume, de albume de artă, precum și de o vastă discotecă, biblioteca reprezintă o gazdă ideală pentru desfășurarea orelor de limba română și istorie. În plus, noul local posedă o sală de lectură care oferă cele mai bune condiții de învățare unui număr de 50 de elevi. (A. Marinescu)

CE VOM PURTA ÎN '74? Curiozitatea temeilor și bărbaților băcăoani a fost satisfăcută prin «Parada modei», organizată recent de către Direcția comercială și Întreprinderea județeană de turism la hotelul «Bistrița». Dar de ce nu la hotelul «Decebal», care dispune de un hol mult mai mare și elegant, demn de invidiat de orice foaier de teatru? (A. Ciurlea)

SALVAMONT. Timp de mai multe zile s-a desfășurat la Sibiu al II-lea Seminar internațional «Salvamont», organizat de Federația română de turism-alpinism. S-a propus, între altele, semnarea unei convenții pentru interzicerea consumului de alcool în cabane. (N. Isculescu)

AUR DIN CENAD. Un cîș prior cu opt raze a fost «recoltat» pe fondul de vinătoare Cenad de către vînătorul Aurel Pavlovici. Un asemenea trofeu, totalizînd 147 de puncte, este răsplătit cu o medalie de aur la expozițiile internaționale de trofee de vînătoare. (V. Tudor)

GAUDEAMUS IGITUR LA REȘIȚA. Cu doi ani în urmă Reșița a devenit cel mai tînăr centru universitar al țării prin înființarea unui institut de subingineri. De curînd, prima promoție, alcătuită din 75 de absolvenți, a părăsit porțile institutului. (Gh. Ciobotaru)

LA BICENTENAR. Școala generală din Șimand, județul Arad, și-a sărbătorit zilele acestea 200 de ani de existență, cifră care, desigur, îi face cinste. La acest bicentenar, trimitem și noi un gînd sărbătoresc și urări de prosperitate. (N. Isculescu)

PÎINE SĂPTĂMÎNALĂ?! Aflăm că la punctele de alimentare ale unor exploatări forestiere din județul Harghita aprovizionarea muncitorilor cu pîine și cu alte alimente strict necesare se face cel mult o dată pe săptămînă. Iar aceea este o săptămînă fericită, căci la Comănești, de pildă, pîinea nu ajunge nici o dată la 15 zile. Oare la I.F.E.T. Harghita conducerea mănîncă pîine tot numai o dată pe săptămînă? (N. Isculescu)

ALEXANDRU CEL BUN CĂTRE DIMITRIE CANTEMIR. Știrea nu se referă la vreun fapt din vechime, ci la unul foarte la zi. Cartierul Alexandru cel Bun se extinde într-un tempo cu adevărat nervos către celălalt cartier ieșean. (Ion Constanța)

NATURĂ MOARTĂ. Cu oarecare efort am putea înțelege de ce odată cu primii fulgi de nea — cum spune poetul — tramvaiele, autobuzele, troleibuzele Capitalei circulă așa cum circulă. Dar nu înțelegem de ce, odată cu primii fulgi de nea, **nici una** din cele opt scări rulante de la piața Bălcescu din București nu mai circulă **deloc**. Li s-o fi destinat doar o funcție estetică? Poate, dar în cazul acesta ar fi cel mai scump și mai puțin valoros spectacol de artă din București. (Ileana Nemeș)

TURNUL LUI BABEL CU LABORATOR FONIC. Într-un timp record, Facultatea de filologie din Craiova a reușit să-și amenajeze trei laboratoare fonice moderne pentru învățarea limbilor străine. De aceste laboratoare profită și studenții străini care studiază în România. (Elena Ocea)

MÎINI MĂIESTRE. La concursul profesional republican «Mîini măiestre» de la Satu Mare, la care au participat cele mai tinere confecționere, țesătoare și filatoare din țară, primul loc a fost ocupat de o olteancă, tînăra Elena Badea de la Întreprinderea de confecții din Craiova. (Elena Ocea)

03. Cartea de telefon din Deva nu mai este un ghid util începînd cu data de 23 noiembrie a.c. Întreprinderile și instituțiile și-au schimbat numărul. Singura salvare: 03. (A. Marinescu)

IDEE NĂSTRUȘNICĂ LA BOTOȘANI. Poligonul pentru cei care învață conducerea auto a fost plasat exact în fața porții unuia dintre cimitirele orașului! (A. Ciurlea)

DUPĂ 30 DE ANI. Promoția 1942–1943 a Colegiului Național Sf. Sava s-a întîlnit din nou, duminică, 9 decembrie, pentru a striga catalogul. Un prilej emoționant pentru a măsura scurgerea anilor. (V. Tudor)

CLOPOTELUL ÎNTÎRZIAT. Un final oarecum neobișnuit l-a avut recenta întîlnire în schimb de experiență între cadrele didactice din județele Bistrița-Năsăud, Satu Mare și Suceava. După discuțiile de specialitate, dascălii s-au întrecut în competiții sportive: volei, ping-pong, popice. Așadar și pentru dascăli a mai sunat o dată clopotelul de recreație. Locul acțiunii: orașul Bistrița. (E. Ocea)

PE CÎND RECLAME INTEGRE? Dacă te-ai lua după afișul care spune că «I.C.S. Mărfuri industriale Sibiu» a efectuat o nouă reducere de prețuri între 30 și 50% ai tot vrea să te muți aici. De fapt inițiativa, să-i spun așa, este un H.C.M. din luna trecută și datorită lui sacoul art. 108 nu mai costă 801,50 ci doar 500 lei. (A. Marinescu)

IPOSTAZE CROMATICE. În seara zilei de 8 decembrie a avut loc în foaierul Teatrului Giulești deschiderea expoziției de pictură a lăcrămioarei Nigrim, actriță care slujește cu consecvență și devotament scena de lîngă Podul Grant. Expoziția, pe care artista a denumit-o «Ipostaze cromatice», a fost deschisă prin cuvîntul poetului Ion Bănuță, după care actrițele Dana Comnea și Atena Demetriad au recitat versuri de Ion Potopin și Ștefan Mihăilescu. Vădit emoționată, lăcrămioara Nigrim a mulțumit în încheiere celor prezenți — colegi de breaslă, prieteni, oameni de cultură — pentru caldele cuvinte de apreciere rostite la adresa sa — ca om și artist (E. Trotușanu)

ROMÂNO-OLANDEZ ȘI VICEVERSA. Primele dicționare româno-olandez și olandez-român sînt în curs de apariție la Editura Van Goor Zonen din Haga. Îngrijitorii ediților: Elena Arendsen (de origine română) și profesorul de Ridder. În aceeași editură — un ghid destinat turiștilor olandezi în România (A. Ciurlea)

GHEAȚA CEA DE TOATE ZILELE. Odată cu prima zi de ninsoare, și nu mai devreme, au început să se vîndă, la mare înghesuială, ghete bărbătești. Cumpărați, așadar, gheața «Cotidian», dacă nu pentru calitatea execuției, cel puțin pentru fantezia cu care a fost botezată. (V. Tudor)

NUMAI PENTRU TURIȘTI? Frumos, hotelul orădean «Dacia». Și bine dotat: restaurant, bar, cofetărie, coafor, shop, bazin de înot. Un singur lucru ar lipsi: o masă (în afara celor de la restaurant) la care să poată omul și lucra. Cine nu vine numai pentru odihnă scrie cocoșat deasupra unor măsuțe pe cît de ultracochete pe atît de ultrajoase. (A. Ciurlea)

RARISIMA CANTATA. Bravo redactorilor responsabili **Ioan Oprea** și **Zöld Lajos** ai primului și excelentului ghid turistic al județului Harghita! Merită o mențiune specială capitolul «Artă populară, obiceiuri, tradiții, legende». Figurează aci și o rarisimă «Cantata profană», culeasă pentru prima dată în Valea Mureșului de Bela Bartok și o inedită «Legendă a Mureșului și Oltului», culeasă de Ioan Oprea de la bătrînul Dumitru Bota, «născut și crescut aici, la obîrșia acelor maiestuoase riuri». (V. Tudor)

N-AVEȚI UN CÎNTAR ÎN PLUS? În cîteva mari magazine alimentare din Miercurea-Ciuc s-a ivit această balanță care să dea dreptate cui are dreptate și certitudine cui se îndoiește, să împrăștie dubiul cumpărătorului, să întărească disciplina vînzătorului. Printr-un cîntar în plus se dă posibilitatea cetățeanului să-și verifice singur marfa. Excelentă idee! O dorim cît mai extinsă. (D. Vasile)

EXACT PE DOS. Autobuzul cu numărul 33 B — 7503 de pe linia 37 circula sîmbătă seara, 8 decembrie, pe la orele 23,30, cu ușile deschise. La protestele călătorilor, șoferul le-a mai închis, din cînd în cînd, și anume în momentul în care se oprea în stații. (D. Vasile)

«CASA ÎNCHISĂ» LA RÎMNICU VÎLCEA. O inițiativă lăudabilă a Întreprinderii județene de difuzare a filmului: organizarea unei săptămîni a filmului românesc dedicat tineretului, care a atras numai în primele trei zile peste 8 000 spectatori. Cei aflați în sală, la deschidere, au avut prilejul să-l întîlnească pe Amza Pellea, care nu a făcut economie nici de timp, nici de umor, nici de sfaturi din inimă. (Tereza Lefter)

VREI NU VREI. Mănînci sau nu pîine, dacă iei masa la restaurantul «Parc» din Slatina trebuie să plătești costul unei chifle. «Intră în consumație» — răspund unii chelneri. (Tereza Lefter)

ZECE ȘCOLI, ZECE ACTORI. Aceasta înseamnă că la zece școli generale din Capitală, zece actori de la Teatrul **Ion Creangă** (Florina Lukan, Paula Sorescu, Andra Teodorescu, Anca Zamfirescu, Jeanine Stavarache, Dumitru Anghel, Ion Enache, Marius Rolea, Tatiana Serebreac, Mircea Mușatescu) se vor ocupa de activitatea artistică a elevilor. Pe cînd asemenea atenție față de celelalte școli din București de la celelalte teatre? (E. Ocea)

CONTRA CURENTULUI. Pe strada Vlad Țepeș din Ploiești, la numărul 17, se află cîteva barăci pe jumătate dărîmate. Ele adăpostesc, nici mai mult nici mai puțin, porci. Se încearcă oare o ruralizare a Ploieștiului? (Grigore Ionas)

AUTOSERVIRE, DAR CU CE? Modernul hotel «Dîmbovița» din centrul Tîrgoviștei este dotat printre altele și cu o autoservire. Din păcate, rar ne-a fost dată să vedem o mai sărăcăcioasă gamă de preparate culinare. La micul dejun se oferă murături și salată de boeuf la gheață. Prea-i de tot! (D. Vasile)

ESCULAP ÎN FAȚA ȘEVALETULUI! De curînd, la Cluj a fost inaugurat Salonul național de artă plastică al medicilor–1973, care găzduiește aproximativ 200 de lucrări de pictură, sculptură, grafică, artă decorativă. La vernisaj au luat parte oameni de artă și cultură, medici și farmaciști din diferite centre ale țării. A luat cuvîntul prof. dr. docent Octavian Fodor, membru al Academiei de științe medicale. (V. Tudor)

S-A ÎNTÎMPLAT LA CUCUIEȚI. Cu mai mulți ani în urmă începea construirea unei șosele între Slatina și Drăgășani. Lucrările mergeau din ambele sensuri; toate bune pînă s-a ajuns la un punct mort. Între Moșteni și Cucuieți lucrările s-au întrerupt din 1966, instalațiile de asfaltare au rămas aruncate, tuburile zac la Cucuieți. Am vrea să știm și noi în ce birou s-a împotmolit șoseaua. (A. Ciurlea)

VETERANII. De curînd, Reșița a găzduit un emoționant jubileu: a fost sărbătorită împlinirea unei jumătăți de veac de la înființarea clubului sportiv muncitoresc din localitate, înființat sub auspiciile Societății sportive muncitorești, constituită la rîndul ei în 1923, la îndemnul și sub conducerea Partidului Comunist Român. (Gh. Ciobotaru)

CAPCANA TELEFOANELOR. După ce au extins la Petroșani rețeaua de linii telefonice, instalatorii au uitat să închidă unele guri de canale subterane. Pînă una, alta cetățenii s-au obișnuit cu ele și reușesc să evite aceste capcane risipite pe străzi. N-ar fi bine oare să mai cadă în aceste canale unul sau doi din ingenioșii instalatori? (Ion Constanța)

PRIMA CARTE TIPĂRITĂ ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ a împlinit vîrsta de 465 ani. Este vorba de Liturghierul de la Tîrgoviște și a fost aniversată în cadrul medalionului «Macarie și tipăriturile sale», organizat de Salonul de istorie literară «Testamentum» din Tîrgoviște. (C. Ugleșici)

«DOINA BUCUREȘTIULUI» A ÎMPLINIT ZECE ANI. Zilele trecute, Ansamblul folcloric «Doina Bucureștiului» al Comitetului municipal U.T.C., avînd în palmaresul său un mare număr de premii cîștigate la festivalurile internaționale din diferite țări europene și binecunoscut publicului românesc din sutele de spectacole prezentate, a împlinit un deceniu de activitate. Cu acest prilej ansamblul a dat la Sala Palatului un spectacol de gală în cinstea tinerilor fruntași în producție. (Alexandru Păsărin)

GHICI GHICITOAREA MEA. Doriți să vedeți un film? Dacă locuiți în cartierul Ploiești-Nord nu aveți nici o șansă să aflați ce filme rulează în centru, deoarece panourile de afișaj au dispărut de la o vreme. Să le fi iubit cineva atît de mult încît le-a luat acasă? (Grigore Ionas)

«CRIZANTEMA DE AUR». Cînd apar aceste rînduri îndrăgostiții de romanță știu de mult cine sînt cîștigătorii celei de-a șasea ediții a «Crizantemei de aur», concurs de pe acum intrat în tradiție aici la Tîrgoviște. De la Anul nou, și moderna Casă de cultură din centrul municipiului va fi gazda într-adevăr potrivită pentru un concurs de asemenea ampioare. (Tereza Lefter)

MERCUR ÎN SLUJBA GOSPODINELOR. La Craiova a fost organizată o consfătuire pe tema îmbunătățirii rețelei comerciale destinate gospodinelor. Concluzii practice: să se deschidă mai multe unități de semipreparate tip gospodina, să se organizeze bufete cu semipreparate în școli și cartiere. (Tereza Lefter)

Noi am fost gazdele.

Ai, hai!, în variantă originală: Mihaela Mihai, Doru Stănculescu și Sorin Minghiat.

Din nou Mircea Florian.

De două minute Erika Jozsa și Carol Horvath cîntă o melodie nouă.

Două chitare: Costin Canelis și Panagos Iorgos.

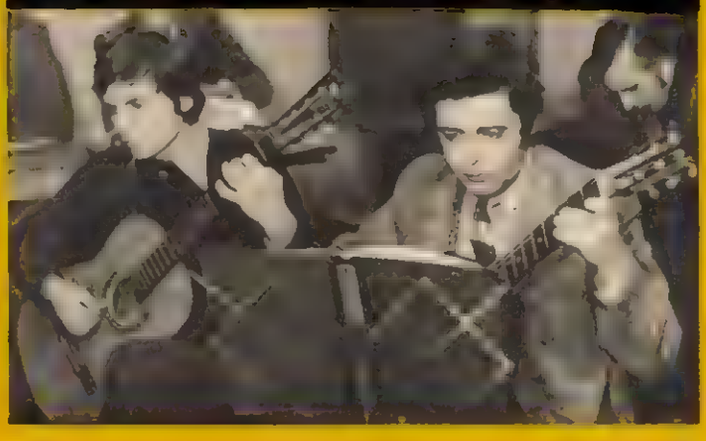

Recită Gina Patrichi.

Alexandru Andriţoiu.

Ion Horea.

Salvador Dali? Nu. «Un om pe nişte scări»: Mihai Stan

Spectatorii: Erika Jozsa, Carol Horvath, Ovidiu Lipan şi Corina Chiriac.

Invitat de Comitetul judeţean P.C.R. şi de Consiliul popular judeţean Vilcea, Cenaclul Flacăra va fi prezent simbătă 15 decembrie, ora 17,30, la Rîmnicu Vilcea, în sala Consiliului popular judeţean de pe strada Praporgescu.

Fotografii de Elena GHERA

Fără note? Nu se poate. (Cornel Ionescu)

Cum a fost (XIV)

Clubul «A», proprietatea aproape privată a Institutului de arhitectură «Ion Mincu» din Bucureşti, a găzduit, luni, 10 decembrie, întîlnirea *Cenaclului Flacăra* cu studenţii arhitecţi, iubitori de muzică şi poezie. Întîlnirea a început cu o întîrziere de o oră, fiindcă atît invitaţii, cît mai ales gazdele au găsit cu mare dificultate sediul clubului. Puţin cam blazate, gazdele au uitat să trimită furgoneta promisă pentru a transporta instrumentele formaţiei *Roşu şi Negru*, aşa încît excelenţii instrumentişti conduşi de Nancy Brandes, după 5 (cinci) ore de aşteptare în holul hotelului Athénée Palace, s-au mulţumit să asiste la programul serii, program în care ar fi trebuit să susţină un aşteptat recital. Numai Ovidiu Lipan, Superţăndărica bateriştilor, s-a produs, alăturîndu-se orchestrei volante care, de la o vreme, creează fondul muzical pe care Adrian Păunescu îşi recită poemele. Dar despre asta mai tîrziu.

Pentru început, Costin Canelis şi Panagos Iorgos, studenţi la Conservatorul «Ciprian Porumbescu», ne-au reamintit că toate chitarele electrice, de orice formă şi de orice preţ, se trag din chitarele acustice, numite şi reci. Cei doi chitarişti au avut meritul de a încălzi atmosfera şi mai presus de toate de a fi interpretat impecabil două studii. Invocînd atmosfera elegiacă pe care a moştenit-o de la Canelis şi Iorgos, poetul Ion Horea, unul dintre invitaţii noştri de onoare, a citit *Două elegii precare*. A fost apoi rîndul maestrului Cornel Ionescu. Fiindcă el este nu numai cel mai bun muzicuţist, dar şi un ironic, Cornel Ionescu a descifrat de pe o agendă 1967 un studiu cromatic aflat cam pe la paginile unde sînt înscrise de obicei distanţele, pe calea ferată, dintre oraşe ale ţării cum ar fi Bucureşti–Rîmnicu Vilcea. Cornel Ionescu ne-a oferit apoi partea a doua a unei mai vechi compoziţii a sa, *Unde?*, făcîndu-ne să sperăm că, odată şi odată, va da la iveală şi prima parte a acestei lucrări foarte aplaudate. Pentru prima oară în mijlocul cenaclului nostru, poetul Alexandru Andriţoiu a recitat două dintre cele mai frumoase poezii ale sale, dintre care *Vioara de Cremona* a impresionat în mod deosebit. Dorin Tudoran a citit cîntul al XX-lea din poemul *Cîntec de trecut Akheronul*. Cînd s-a trezit pe celălalt mal, şi-a dat seama că nici nu plecase de fapt. O singură dată a folosit Adrian Păunescu, în cursul acestei seri, cuvîntul mare. Atunci cînd a prezentat-o pe Gina Patrichi. Artista a recitat *Elan* de Ion Barbu şi *Nu m-ai înţeles* de M. Eminescu cu o sensibilitate în faţa căreia respectul cel mai adevărat este tăcerea. Unii, numai unii, chiar au tăcut. Actorul Mihai Stan a recitat excelent şi în forţă *Un om pe nişte scări* de Adrian Păunescu şi excepţional *Cîntecul chitarelor* de Peer Sörensen, poem în care a introdus, ca laitmotiv, tema cîntecului *Whole Lot a Love* (Cu toată puterea dragostei) a formaţiei Led Zeppelin. De abia dezmorţit după o călătorie friguroasă la Braşov, Mircea Florian a cîntat *Pe mine Mircea mă cheamă* şi *Cînd mă gîndesc că mă gîndesc la mama*. Nu e mai puţin adevărat că după ce l-a acompaniat pe Dorin Liviu Zaharia, Mircea Florian a trebuit să mai cînte o dată despre *Podul de piatră*. Veniţi fiecare de unde aveau treabă, Mihaela Mihai (televiziune), Doru Stănculescu (lecţii) şi Sorin Minghiat (Tîrgovişte) au cîntat *Ecou de romanţă* şi *Ai, hai!* La rugămintea sălii, Mihaela Mihai s-a despărţit de cei doi prieteni, dintre care unul chiar frate, şi a cîntat aşa cum se cuvine, de una singură, o doină. Doru Stănculescu şi Sorin Minghiat aveau să-şi ia revanşa susţinînd şi ei, mai apoi, un recital de unii singuri. Blazaţi şi plictisiţi de prea continuele succese ale lui Ilie Năstase, viitorii arhitecţi n-au dorit să-l întrebe nimic pe profesorul Ştefan Georgescu. În această situaţie, un poet ialomiţean şi necunoscut, venit special să cucerească dintr-o suflare Bucureştiul, s-a simţit obligat să «salveze» aparenţele întrebîndu-l ferm şi încruntat pe Ştefan Georgescu: «Ce este *un poet contemporan?*». Unii au rîs, alţii nu.

Ultimul poet care a recitat a fost Adrian Păunescu. Oferind din proprie iniţiativă *Calul călare*, *Mihai Viteazul încercuit*, *Royal Shakespeare Company*, *Repetabilo povară*, *Balaurul* şi, la cerere, *Daţi-ne pace*, poetul a găsit, din cînd în cînd, timp să-l mai domolească, prin intermediul mîinii drepte, pe Ovidiu Lipan, care pusese gînd rău tobiţei improvizate cu mari eforturi de Mircea Florian.

Răsfăţatul membrilor clubului «A», fostul Dorin Liviu Zaharia, actualul Ciabi Zaharia, a cîntat şi recitat. Deşi a fost rugat să «mai zică», Dorin Liviu Zaharia nu ne-a convins în această seară că ar fi găsit ceea ce caută de multă vreme. Cînd confuz, cînd furat de jocul gratuit de cuvinte, mai tot timpul amuzical, afişînd un nonconformism pueril în esenţă şi vizibil, deseori, în formele în care se manifestă, pozînd şi şarjînd peste limitele oricărei convenţii artistice cunoscute de noi, cei de rînd, Dorin Liviu Zaharia cred că nu se află acum în cea mai bună zodie artistică. Dar şi confuzia este una din formele snobismului.

Dorin TUDORAN

Golgeterul craiovean Bălan deschide scorul în ultima partidă-victorie a turului (cu Petrolul).

Fotografie de Ion PREDOȘANU

25 de puncte la 25 de ani

O potrivire oltenii așa cum numai ei știu să le potrivească. Sărbătoriră, acum exact o săptămînă, 25 de ani de la înființarea clubului sportiv Universitatea. A doua zi — «după socoteală» — garnitura de aur a fotbalului din țara Oltului și a Jiului adună în loja clasamentului exact 25 de puncte, detașată la 5 și 6 puncte, minimum, de «restul lumii».

«Glumesc oamenii pe seama noastră că ne plimbăm copiii în roabă prin pivniță, cică să-i obișnuim cu metroul, ba îl mai pun și pe nea Amzulică să le zică ei glumele, să rîdem și să nu ne supărăm. Și uite că nu ne supărăm. Și rîdem. Da'punctele le adunăm tot cu roaba. Și golurile pe care le dăm noi tot cu roaba le adună... altii. Așa-i viața. Și nu ne supărăm. Și rîdem». Vorbele acestea nu le-am auzit de la un locuitor al Craiovei. Și nici al județului Dolj. Venise omul dintr-un colț de țară — «unde oltenii se risipiră ca sarea pămîntului» — împreună cu alte zeci de foști sportivi ai clubului craiovean, venise la sărbătorirea unui sfert de veac de existență, venise cu aceeași inimă caldă și cu același spirit ca briciul.

A fost emoționantă reunirea oltenilor foști și actuali sportivi; au fost și lacrimi și glume, și glume și lacrimi. Cam ăștia au fost cei doi timpi ai întîlnirii. Nelu Oblemenco, de pildă, cînd a mulțumit pentru marea (și binemeritata) cinste care i s-a făcut decernîndu-i-se titlul de maestru emerit, avea vocea tremurîndă (își înghițea omul — nod după nod — emoția pe care o transmisese, fără să vrea, unei săli arhipline) și n-ai fi putut în ruptul capului să identifici în el teroarea portarilor, pe cel care 4 ani de zile a fost bombardierul nr. 1 al fotbalului românesc. Reparînd greșelile unor selecții care au neglijat primul și cel mai de preț dar al fotbalului, *golul, golurile, multe, marcate de la orice distanță*, conducerea mișcării sportive din țara noastră i-a acordat acestui mare și exemplar fotbalist român ceea ce merita cu prisosință.

Distinși cu titlul de maestru al sportului au mai fost fotbaliștii Marin Marcel și Ivan, precum și voleibalista Cornelia Bunescu.

Săptămîna trecută, atît în «sala albastră» a Universității din Craiova, cît și pe terenurile de sport din localitate mii de inimi au bătut mai puternic. Și asta nu numai pentru că în loja clasamentului echipa lui Oblemenco aduna într-un sac 25 de puncte.

M.P.

tenis

paris 1971, barcelona 1972, boston 1973

Trei participări, trei victorii. Trei momente care se adaugă Forest-Hills-ului '72, Roland Garros-ului '73 și multor altora, în care Năstase a lăsat în urma sa elita tenisului mondial. Trei victorii în concursurile unde dreptul de participare îl au numai cei ce s-au arătat puternici un an întreg. Ca și anul trecut, numele campionului nostru a fost trecut primul pe lista participanților, iar diferența de peste 100 de puncte ce-i despărțea de al doilea dintre cei opt jucători calificați sugera diferența valorică.

Așadar, Ilie s-a aliniat la startul ultimului mare concurs al anului împreună cu cei mai buni dintre cei buni. În prima zi a marii întreceri, Năstase avea să piardă surprinzător la cel de la care ne așteptam mai puțin. Ne așteptam mai puțin fiindcă, pînă atunci, Ilie cîștigase la el de 15 ori, iar Gorman o singură dată. Vestea ne-a întristat, dar poate tocmai această neașteptată înfrîngere i-a ajutat pe Ilie să dezbrace hermina marelui favorit, redîndu-i libertatea concurentului ce are dreptul și la înfrîngeri.

Apoi, tenacitatea lui Kodes, iscusința lui Newcombe și elanul lui Connors s-au înclinat, pe rînd, în fața dezinvolturii cu care odată scăpat de obsesia rolului de favorit, campionul nostru a știut să pună jucătorile la punct. Suita victoriilor lui Năstase capătă o semnificație aparte, dacă ne gîndim că printre învinșii săi se află cîștigătorul de la Forest Hills și din Cupa Davis, precum și cel de la Wimbledon, care aspiră la întîietate în ierarhia mondială a anului. Ilie face astfel evidentă și de necontestat supremația sa, sesizabilă dealtfel încă de anul trecut.

Finala a fost un răspuns elocvent celor ce obișnuiau să vorbească de un așa-numit «complex Okker». Ilie ne-a arătat încă o dată că nu are complexe. El are însă, ca orice artist sensibil, zile... și zile. Și dacă e să vorbim totuși de complexe, atunci să ne amintim de acele serii în care jocul dezlănțuit al campionului nostru metamorfozează adversarii săi în martori neputincioși ai unui recital fascinant. Frecvența și durata acestor serii au rămas singurele necunoscute, dacă se încearcă pronosticarea rezultatelor sale. La ele se gîndea, probabil, și Ilie în vara acestui an, cînd mărturisea cititorilor revistei «Flacăra»: «Adevărata mea perioadă mare încă n-a început».

Poate că adevărata perioadă de vîrf a lui Năstase n-a venit. Dar cert este — semnele sînt grăitoare — că ea se apropie.

Ștefan GEORGESCU

repriza a treia

18 idei coborînd cele 18 trepte ale clasamentului

Turul campionatului — perioadă competițională întotdeauna mai pură decît returul, cînd partidele se mai cîștigă și înainte de a începe — a cernut mai sever ca în alți ani cele 18 valori ale campionatului.

1. **Universitatea Craiova** (25 puncte) — S-a detașat cu o clasă de principalele sale urmăritoare, F.C. Constanța, Steaua, Dinamo și F.C. Argeș. 5 și, respectiv, 6 puncte diferență înseamnă — cam în orice campionat al lumii — o diferență de o clasă. Nemaivorbind de faptul că numeroasele (și importantele) absențe de efectiv (Oblemenco, Țărălungă, Niță, Velea, Niculescu) din finalul primei părți a campionatului au însemnat vreo 2, 3 puncte mai puțin la totalul echipei oltene.

2. **F.C. Constanța** (20 puncte) — Fără «pasul greșit» din partida cu A.S. Armata, disputată chiar pe teren propriu, marinarii ar fi fost mai aproape de lider. Oricum, echipa întorsăturii — într-o «ediție» care ne-a amintit de perioada sa de glorie — a fost singurul concurent relativ incomod pentru «11»-le craiovean.

3. **Steaua** (19 puncte) — Cu o formație oarecum cristalizată abia spre sfîrșitul turului, «11»-le militar s-a redresat, parțial, pe ultimele lungimi. Poziția (și punctele) nu se ridică însă la capacitățile reale ale lotului său.

4. **Dinamo** (19 puncte) — Bilanț nesatisfăcător și pentru campioni. Reintrarea lui Lucescu a mai salvat ceva în final. Numind (doar) componenții celor două linii din față (Dinu, Nunweiller, Moldovan, Dudu Georgescu, Dumitrache, Lucescu), îți dai seama că cele 19 puncte ale dinamovistilor echivalează — prin raportare la valoarea jucătorilor — cam cu un 6 amărît...

5. **F.C. Argeș** (19 puncte) — Evoluție contradictorie. Ambiția lui Dobrin — în principal — a săltat în ultimul ceas echipa la nivelul nobililor bucureștene de mai sus, ceea ce reprezintă o mîngîiere pentru orgoliul piteștenilor.

6. **C.S.M. Reșița** (18 puncte) — Loc bun pentru o echipă din ce în ce mai bună, apreciată ca atare de spectatori și de specialiști.

7. **U.T.A.** (18 puncte) — Serios amenințată, la un moment dat, de perspective sumbre. Școala fotbalului arădean a scos, în final, echipa la suprafață.

8. **A.S.A. Tg. Mureș** (18 puncte) — Lot cu posibilități superioare, care-și permite să învingă fruntașii campionatului, să piardă net la echipe de mîna a treia și să uite, uneori, de fotbal pe propriul teren.

9. **Jiul** (17 puncte) — După un debut catastrofal, a urcat mult, dar poate să urce și mai mult.

10. **Steagul Roșu** (17 puncte) — Sezon slab pentru stegari, care au o echipa ce calibru superior.

11. **«U» Cluj** (17 puncte) — «11» fără stabilitate, lot eterogen, rezultate contradictorii.

12. **«Poli» Timișoara** (17 puncte) — S-a pus greu pe picioare, dar odată intrați «în șut» Bojin, Dașcu și Bungău ne-au convins că vor rămîne în divizia A.

13. **Sportul studențesc** (15 puncte) — 14. **Politehnica Iași** (15 puncte) — Două echipe studențești care se zbat, curajoase, pentru un loc sub soare. Au șanse egale și pentru el și pentru un loc în umbră.

15. **Rapid** (14 puncte) — A ajuns marfar. Dar mai are destule vagoane de rapid. Echipa s-a bucurat întotdeauna de dragoste. Nu și de conducere. De sprijin să nu mai vorbim.

16. **Petrolul** (13 puncte) — Echipă nouă, antrenor nou. O poate salva tinerețea aliată cu lupta. Și cu șansa...

17. **C.F.R. Cluj** (13 puncte) — A scăpat o dată, a scăpat de două ori. Ultimele sale speranțe se numesc, biblic, Adam.

18. **S.C. Bacău** (12 puncte) — Fără Rugiubei, echipa Rădulești lor a ajuns aproape o amintire. Poate, cu jertfe, să revină unde a fost; altfel e ca și dusă pe apa Bistriței.

Marius POPESCU

P.S. Codaș autoritar la capitolul «sportivitatea publicului», adică la **Trofeul Petchovschi**, Tg. Mureșul confirmă, trist, ancheta publicată de revista noastră. Fără alte comentarii.

poșta fair-play

T. Pavelescu, str. Vasile Lupu — Constanța. Ce părere aveți, după serialul pe care-l publicați în revista «Săptămîna» nu ar merita să se realizeze un film în care dumneavoastră să fiți și interpretul principal?

— Asta-mi mai lipsea, să devin și actor de film. Închipuiți-vă cu ce vehemență ar sări actorii care provin din facultăți pe un biet actor de ocazie. Lecția cu invidia o știu din fotbal, unde pentru că n-am fost «portar-internațional» mi se refuză dreptul de a deveni «antrenor-internațional». Așa că lăsați gluma la o parte.

George Mihai — Sibiu. Dacă Rapidul și Sportul studențesc ocupă locurile 16, 17 sau 18 la sfîrșitul campionatului, federația sporește numărul echipelor la 21?

— Vă rog să mă păsuiți pînă după 14 decembrie, cînd să sperăm că se va reuni Comitetul Federal. În funcție de componența noului Birou federal și a federației, voi încerca după aceea să vă dau «un buletin meteorologic».

C. Cioboată — București. Îmi place să urmăresc polemica dintre oameni, dar o polemică cu perspectiva fotbalului, prin cuvintele unor oameni care în loc să acționeze constructiv invită la diletantism, la viață ușoară pe fotbaliștii noștri nu mai este de conceput. Ba dimpotrivă, aceștia înșiși trebuie urgent puși «la zidul desconsiderării». De aceea, ce părere aveți de interviul luat de Ion Chirilă (care a transformat «Sportul» și revista «Fotbal» în publicații de răfuială strict personală!) lui Ștefan Dobay în revista «Fotbal» nr. ...?

— Aș vrea mai întîi să spun că maestrul Dobay mi-a rămas în suflet de cînd juca la «Ripensia», singura echipă la care am ținut în viața mea! L-am cunoscut, l-am stimat și-l prețuiesc pentru probitate și onestitate. Nu vreau și nici nu am dreptul să cred că lui îi aparțin cuvintele: **«fotbalistul n-a fost niciodată ușă de biserică».** Din mărturisirile oamenilor vremii cunosc cu precizie că tocmai marile glorii ale fotbalului au fost adevărate «icoane», deci mai mult decît ușă de biserică. Reamintiți-va de Vogl, Bodola, Auer, Sipos, Binder și Dobay (poate cu excepția distracției de la restaurantul «Luzana», unde o dată în viață a stat pînă la orele douăsprezece și jumătate noaptea — nu ca Boc, care după meciul cu Steaua a ajuns tocmai vineri la Craiova!!!), Deheleanu, Schwartz, Spielman, Vintilă, Braun, Beke, frații Vilcov, Pavlovici și așa mai departe. Nu ar putea nici să se contrazică la modul infantil că: **«Pentru mine e clar. Fotbalul de astăzi este mai bine organizat»,** iar cu cîteva rînduri mai jos să accentueze: **«În condițiile organizării de astăzi a vieții fotbaliștilor noștri, aproape că ești îndemnat să intri în bar...»** După care să proslăvească pe «infractorii»: **«...că prin organizarea normală a vieții fotbalistului, drumurile la restaurante și baruri se vor împuțina pînă la normal, pentru că, orice ați spune, un fotbalist nu-i un seminarist».** Căci dacă undeva se afirmă că **«fotbalul presupune un efort extraordinar, paralel cu meseria, un efort în care trebuie să înfrunți nenumărate obstacole»,** cui îi servește atunci lozinca demagogică, că **«fotbalistul trebuie să aibă o slujbă riguros respectată, între 7 și 14 sau între 8 și 15»?**

Nicolae Pintea, str. Dristorului — București. Știți cum se joacă în divizia B?

— Am urmărit, întîmplător, duminică, la Tulcea, un derby între Delta (din localitate) și F.C. Galați. Tulcea, se știe, este orașul unde se întîmplă multe «minuni» cînd este vorba de fotbal. De data aceasta rezultatul a fost corect obținut, jocul prestat de tulceni (în special în prima repriză) a fost bine orientat și eficient jucat. Meritul arbitrului C. Manușaride este cu atît mai mare cu cît a avut de luptat — pe lîngă cei 22 de protagoniști — și cu cei doi arbitri de linie. Cei doi tușieri (Manta și Păvăluc), pentru a se «acomoda» cu clima, au poposit în Tulcea cu o Dacie 1300 de culoarea vișinei... «putrede» încă de simbătă la prînz, în loc să vină, cred eu, cu «centralul» Manușaride cu vagonul de dormit simbătă noaptea! Nu am să fac vreo legătură nici măcar între arbitrajul celor doi tușieri (mai ales cel al lui Manta, care printre multe alte năzdrăvănii, speriat că un gălățean are drumul liber spre poartă, datorită unei mingi primite direct de la aruncarea de la margine, a ridicat fanionul semnalînd ofsaid!) și faptul că la plecare mașina era ridicată în față din cauza supraîncărcării portbagajului. La urma urmei ce, în Tulcea, în afară de pește nu se găsește fasole, boabe, ciuperci... sau mai știu eu, de simbătă pînă duminică, cu prostovolul, prașcia, chipcelul, undița etc. n-ar fi putut, oamenii, să prindă un sac,doi de obleți?!

C. TEAȘCĂ

cronica de fotbal

pericolul sarmalelor

Cortina a căzut peste un sezon moale, fără drame mari (poate numai cele de arbitraj), fără partide memorabile, fără lucruri imprevizibile, dacă excepțăm ascensiunea finală a U.T.A.-ei care a produs cea mai mare surpriză din ultimii ani pe stadiul final al turului, cînd a marcat o revenire fantastică. Pentru că previzibil era ca *Universitatea Craiova* să cîștige această primă parte a campionatului, dacă ținem seama de vivacitatea ei de anul trecut, cînd a pierdut titlul dintr-o elementară greșeală tactică și din orgoliu. Ar fi de marcat evadarea de sub escortă a lui Boc, de neînțeles, lăsată cu o suspendare la club. S-o fi luat și băiatul ăsta pe urmele altora? Să nu mai fi avut el răbdare să treacă și săptămîna ultimă? E clar că O.Z.N.-iștii au o oglinjoară cu care ne iau mințile cînd ne este lumea mai dragă, altfel nu se explică.

Pe locul al doilea s-a instalat *F.C. Constanța*, după ce a fost învinsă la Cluj de o echipă care, ca și anul trecut, nu strălucește deloc. Nu știu cît or să-i țină băierile pe «marinari», dar calea spre titlu e lungă și mai vin și *Steluța* din urmă, și *Dinamo*. Pe aceștia i-am văzut la televizor înfruntînd curajos echipa argeșeană aflată pe teren propriu, decisă să cîștige ce se mai putea cîștiga într-un final lipsit de drame sociale, cum ar zice poetul. A fost un joc frumos, un joc strîns ca rezultat care putea fi cîștigat și de bucureșteni. Golurile, lucrate rapid, cred că nu am văzut prea multe în acest stil, iar prezența lui Dobrin, cu toate păcatele lui în echipa capitalei prunilor, rămîne mai departe indispensabilă, clasa lui, inteligența și mai ales o tehnică fără reproș îl situează în fruntea jucătorilor noștri, cu toată prezența excepțională a lui Dumitru pe lîngă coatele sale...

Ce ar mai fi de spus în momentul cînd numărăm boabele și ele nu sînt prea multe? Drama lui Macri mi se pare cea mai interesantă, totuși. Învins, el a plecat de la clubul *Rapid*. Nu știu cine a fost de vină, lipsa de pedagogie a antrenorului sau lipsa de generozitate a jucătorilor care vor plăti cu cariera lor, curînd, dezertarea de la datorie. Mi se spune că la *Rapid* capul răutăților rămîne Răducanu care nu vrea cu nici un chip să facă ceea ce i se cere, rămînînd un fel de vătaf ce dirijează toate acțiunile dizolvante ale micului grup rebel. Eu cred că la *Rapid* e vorba mai curînd de o criză de autoritate a conducerii, unde un președinte ferm ar fi luat apărarea antrenorului și nu pe cea a jucătorilor. Dar viitorul va arăta cine are dreptate. Victoria de duminică dimineață a feroviarilor nu are pentru noi nici un fel de semnificație. Ea este întîmplătoare și demonstrativă, dar primăvara care vine va aduce multe lacrimi pe podul Grant, după cum vom mai vedea...

Ar mai fi de discutat cazul echipei militare. Ea se află cu multe puncte în urma liderului și nu aș zice că locul pe care-l deține în prezent este un loc real, dacă ținem seama de efectivul avut la dispoziție, de numărul mare de *jucători buni* de care dispune. Duminică, la Bacău, team-ul *roș-albastru* a lăsat pe teren două puncte ce vor atîrna greu în balanță dacă această echipă mai este decisă să candideze la titlu. Să pierzi în fața formației clasate pe ultimul loc, chiar pe terenul acesteia, nu mi se pare lucrul cel mai fericit din lume, dar despre calitățile și defectele echipelor din primul eșalon ne propunem să discutăm în lunga iarnă ce ne stă înainte.

Deocamdată salut inițiativa unei vacanțe totale pînă la 5 ianuarie, vacanță impusă de către federația de specialitate. Există numai pericolul sarmalelor, al sărbătorilor stropite cu vin și al altor tentații. Să sperăm că jucătorii își vor aminti tot timpul că mai vine și primăvara și nu se vor deda la agape nesfîrșite. Ca și balerinii, ei trebuie să se uite des la acul cîntarului și să-și amintească cît de greu se dau jos kilogramele în plus.

Altfel, în fotbalul nostru e veselie mare. Avem o polemică pe chestia probității profesionale între doi cunoscuți cronicari, Teașcă scrie în continuare *Memoriile*, iar în Vasile Conta se pregătește o ședință de pomină. Oare se va produce acea cotitură pe care o așteptăm cu toții?

Eugen BARBU

TRISTE, REVOLTĂTOARE DEVIERI DE LA DRUMUL MORALITĂȚII

Un monstruos proxenet recrutează, ademenește și pervertește peste 30 de suflete tinere în plin centrul Timișoarei

O privesc și mă privește. Șade tolănită, picior peste picior, într-unul din fotoliile capitonate ale café-barului și, înarmată cu un «Muratti-Ambasador», trimite spre lustră rotocoale de fum vinețiu. Cizme cuissard, pulover cache-coeur, fustă cu pliuri, bonetă Charleston.

Mă așez la o masă, comand timid o cafea și-i urmăresc privirile severe care-mi inventariază ținuta vestimentară: pantofi «Clujana», palton «Avîntul»; servietă, pălărie și guturai din producție internă. Mă studiază cîteva clipe apoi, plictisită, mă șterge definitiv din raza ei vizuală. În local — a înțeles prea bine — și-a făcut intrarea obișnuitul delegat cu servietă, însul presat de îndatoriri profesionale, rebegit de frig și nesomn, omul cu nevastă, copii și diurnă drămuită. O interesează în schimb, și de îndată, noul grup de mușterii care tocmai și-au făcut apariția după perdeaua din franjuri de cristal: *doi bărbați corpolenți, pletoși ca* niște berbeci de caracul, echipați cu scurte fantezie, și o fetișcană guralivă și dezinvoltă (poșetă cu ținte, pantofi-elefant, căciuliță din vulpe roșcată).

Un scurt tur de orizont și cele două fete se înțeleg dintr-o privire. Noua sosită face de îndată prezentările și toți patru se transformă pe loc în prieteni de o viață. Se discută *cînd românește* («Sunteți una fetița simpatica»), cînd franțuzește («je m'appelle Mia»), mă rog, din toate cîte un pic. Apoi, subit, prezența mea începe să-i inoportuneze. Fetele șoptesc ceva, plecîndu-se peste masă și cei doi vlăjgani se întorc în scaune, fixîndu-mă cu priviri de cerber. O secundă, două, trei și înțeleg că trebuie să-mi sorb în grabă cafeaua, altminteri risc să-mi văd hainele întoarse ca la proba a doua.

Toate acestea, marți 4 decembrie, în barul de zi al hotelului «Continental» din Timișoara. Dar lumea e mică și drumul ce leagă uneori cafeneaua de tribunal — extrem de scurt. Două zile mai tîrziu am din nou prilejul de a mă întîlni cu cele două cochete din bar, de data aceasta însă nu în fața unui pahar cu Cinzano, ci într-unul din holurile *judecătoriei municipale*. Le-am zărit în trimplător, tăcute și modeste, așezate cuminți pe o bancă a sălii de așteptare, îmbrăcate amîndouă în niște paltonașe ponosite, cu gulere roase și manșete vețuite. De nerecunoscut. L-am întrebat pe judecătorul Olimpiu Teușdea dacă le știe cumva.

— Da, sînt «clientele» mele. Au fost chemate să depună mărturie în procesul «Simion», dar cum ancheta judiciară este în plină desfășurare, vă rugăm să nu le treceți numele în relatarea dumneavoastră. Vă pot informa totuși că cea din stînga (pantofi-elefant, căciulița din vulpe roșcată.) este elevă, iar cealaltă (cizmulițe italiene, bonetă «Bonnie and Clyde») este bobinatoare la o mare întreprindere timișoreană. Amîndouă au vizitat apartamentul de pe «6 Martie» și au *consimțit* să-și *ofere* «*serviciile*» *inculpatului principal*.

Dar să spunem, în sfîrșit, lucrurilor pe nume. La ora cînd încredințăm tiparului aceste rînduri, la Timișoara e în curs de dezbaterе unul dintre cele mai cutremurătoare procese penale aflate pe rol în ultimii ani. În plin centrul orașului, într-un apartament situat pe bulevardul «6 Martie», s-a desfășurat nestingherit, aproape un an de zile, un veritabil trafic de carne vie. Peste 30 de tinere, unele sub vîrsta majoratului, au acceptat să se prostitueze la cererea și la presiunile unui înrăit element antisocial, *proxenetul Simion Corneliu Decebal* zis Coca, au întreprins pe scară largă operațiuni cu valută străină. O parte din acest adevărat efectiv de «profesioniste» ale amorului reprezintă vechi cunoștințe ale miliției judiciare, tinere fără ocupație, aflate în evidența organelor de urmărire sau recente pensionare ale penitenciarelor de femei Iată cîteva exemple concludente: Viorica Sas zisă Vibe la, Victoria Borș zisă Viky, Rodica blonda, Ionica «Păpușel», Maria Ungureanu și Doina Rudolf zisă Jambonel, *ultimele două aduse* ca martore direct din penitenciar. Din păcate, lista mai cuprinde însă și tinere cu ocupații precise, eleve, studente, salariate care, momite de mirajul unei vieți ușoare, cliente zilnice ale cafenelelor, restaurantelor și nopților pierdute, au acceptat și ele, *pînă la urmă*, să facă jocul murdar al proxenetului Simion.

Apreciind situația cu maximă obiectivitate, cu putere de discernămînt și întreită responsabilitate civică, organele de urmărire penală și judecătorești au considerat că partea cea mai mare a participantelor identificate și reținute pentru cercetări vor compărea în fața instanței în calitate de martore. O dispoziție profund umană, avîndu-se în vedere că ele nu sînt la urma urmelor decît *victime ale lăcomiei și credulității, tinere cu* grave carențe de educație, fetișcane seduse de indivizi veroși sau de prietene dezagregate moral După proces ele vor fi reîncredințate familiilor și colectivelor de muncă, datoare să lupte pentru reeducarea și recuperarea lor civică. Iată de ce în cursul relatării noastre sîntem obligați să ocolim anumite *întîmplări* care ar putea duce la identificarea unor nume de persoane și fapte reale. Procesul nu s-a terminat, iar acțiunea de depistare a întregului «cerc Simion Decebal» este în plină desfășurare.

Cine este însă acest monstruos rebut social și prin ce mijloace a izbutit să contamineze și să pervertească în masă zeci de suflete tinere? Rechizitoriul întocmit de procurorul *Ieronim Ursu* răspunde pe scurt și exact acestei întrebări.

Inculpatul Simion Corneliu Decebal, trimis în judecată pentru infracțiunile de proxenetism, răspîndire de materiale obscene și operații cu valută, este originar din comuna Șag-Timișeni din județul Timiș și s-a născut la 17 decembrie 1937. Este absolvent al Facultății de medicină veterinară din Timișoara, promoția 1971. A refuzat să-și onoreze repartizarea (cu alte cuvinte să se prezinte la post în comuna Apateu, județul Arad) și, începînd cu 1971, duce o viață parazitară, frecventează cu regularitate localurile de noapte și își pune locuința la dispoziția amatorilor de jocuri de noroc sau persoanelor dornice de aventuri extraconjugale. Un început «promițător», și cu o finalitate prescrisă. Nu e de mirare deci că acolo unde se instalează huzureala, trîndăvia și banul nemuncit își face apariția climatul infracțional, teren fertil pentru întreaga suită a actelor antisociale. Între parazitism și infracțiune relația este aproape matematică.

Pentru început, Don Juanul fără ocupație se distrează seducînd inimile studentelor romanțioase apoi, generos și obosit de succese, începe să le redistribuie amicilor Pentru început, unor concetățeni de aceeași spetă, amici cheflii și noctambuli, apoi, cînd cercul se «înnobilează» prin prezența unor turiști străini — Simion Decebal trece la acțiune și își obligă victimele să facă amor contra cost. Grijuliu, prevăzător, își instalează într-unul din pereți un safe pe care-l maschează cu un tablou. Primii bani obținuți în acest mod abject îl îndeamnă să-și lărgească cercul animatoarelor și, treptat, ajunge să recruteze și să pervertească nu mai puțin de treizeci de tinere. Apartamentul din bulevardul «6 Martie» se transformă într-un veritabil bordel pus la dispoziția unor turiști sosiți de peste hotare. Lipsa de spațiu — ca să facem o glumă amară — îl obligă să exploateze intensiv fiecare metru patrat locuibil.

Victoria Novac: «La inculpat am asistat la proiecția unui film pornografic. De obicei dormeam cîte două femei cu doi străini într-o singură cameră. De obicei vizitatorii plăteau 10 000-15 000 lire, iar Coca ne dădea nouă 300-500 lei.»

Nela Ionescu: «Sînt logodită cu un cetățean italian de circa un an de zile (vechea poveste a logodnicelor de-a pururi ...n.n) și în cursul lunii decembrie 1972 acesta mi-a făcut o vizită locuind la inculpat. Logodnicul meu a schimbat 40 000 lire și inculpatul l-a plătit lei românești.»

E.D.: «Din toamna anului 1972 și pînă astăzi am făcut vizite inculpatului. Am primit suma de 400 lei și a doua oară 200 lei și o bluză. Fotografia de la dosar mi-a făcut-o inculpatul.

Maria Moise: «I-am făcut inculpatului o vizită cu o prietenă. Coca... Au mai apărut două fete, una se numea Luci, care n-au acceptat să se culce cu italienii deoarece ele au pretins cîte 20 000 lire, iar italienii le-au oferit numai 10 000 lire.»

V.D. (18 ani, elevă): «L-am cunoscut pe inculpat de la o prietenă. Tot aici am cunoscut-o pe Luci Popescu Gabor, după care cu doi străini am plecat cu autoturismul la Șag, apoi ne-am întors acasă.»

Aurelia Istodor (17 ani): «Am dormit într-o noapte în locuința inculpatului. Am cunoscut un cetățean străin cu care urmează să mă căsătoresc.»

Doina Rudolf: «La barul de zi «Continental» m-am întîlnit cu niște cetățeni italieni care m-au întrebat dacă nu știu unde se găsește locuința lui Coca. I-am condus la domiciliu.»

Acestea sînt faptele. Deocamdată sînt judecați sub stare de arest *inculpații Simion* Corneliu Decebal zis Coca, Victoria Novac și Mihaela Căpățînă. Dar cum procesul este în curs de judecare și sentința va fi pronunțată probabil la sfîrșitul lunii decembrie (răstimp în care depozițiile martorilor și rezultatele finale ale organelor de urmărire penală pot aduce amănunte și schimbări esențiale), ne abținem de a mai face comentarii personale. Vom reveni cu amănunte. Pînă atunci însă o întrebare aproape tradițională în situații ca aceasta: cum a fost posibil?

Liviu TIMBUS

bombe și bombițe la hunedoara

1. un fel de preambul

Despre celebrii ospătari, atît de oropsiți de «neiertătorii» umoriști care descoperă mereu și mereu aceleași «minunate» obiceiuri ospătărești, precum și despre prietenii și dușmanii lor de-o viață, clienții cei de toate zilele, s-a scris, slavă Domnului, destul. Din cînd în cînd problema a fost luată chiar și în serios, iar rezultatele s-au făcut simțite imediat: nici un ospătar nu mai primește bacșiș (nu mai vrea, nici în ruptul capului, să fie jignit), peste tot se fac note de plată, în scris, cu data și semnătura ospătarului (chiar dacă prietenul consumator vrea să-l scutească de acest efort sisific), iar preparatele culinare s-au diversificat printr-o amețitoare abundență de sortimente; nu mai vorbim de promptitudine, amabilitate, condiții igienice, despre unele și altele și iar altele...

Lăsînd la o parte tonul «roz-bombon-optimist», convinși că toți factorii interesați de bunul mers al lucrurilor vor depune eforturi sporite pentru remedierea acelor lipsuri pe care le cunoaștem cu toții, ne vom strădui să prezentăm cîteva aspecte ale relației consumator — unitate comercială sau, mai altfel spus, unde și cînd se bea un pahar la Hunedoara

2. un itinerar minat cu bombe

O primă perioadă de deservire (a face cuiva un deserviciu) începe încă de dimineață, conform proverbului «cine se scoală de dimineață...», cînd muncitorii care au lucrat în schimbul de noapte se-ndreaptă spre case. Nici nu ies ei bine din marele combinat, că, la absolut toate ieșirile, îi întîmpină acele minunate birturi sau bufete, cărora li se mai spune atît de dulce și frumos, bombe. Acum, sau la cealaltă ieșire din schimb care are loc cam pe la ora 15,30, începe marele itinerar minat cu... bombe. Ei bine, închipuiți-vă cîteva grupuri de patru sau cinci colegi de muncă. Unuia, din cine știe ce motive, îi vine să bea o bere, o țuică sau un pahar de vin. Poate că nu vor merge toți patru sau cinci, dar doi sau trei tot vor merge. Cel cu «ideea» va face «cinste». Ceilalți se vor simți și ei datori să contribuie cu cîte un «rînd». Arareori vreunul din ei se va-ncumeta să se-nfrupte cu micii, cîrnăciorii, chifteluțele sau... conservele care se oferă «apetisante». Nu vor mînca deoarece, în primul rînd, îi așteaptă acasă o mîncare caldă și... familia. Unii însă, invitați la... botul calului, vor mai întîrzia puțin.

Să admitem că vor trece nepăsători și grăbiți spre stația centrală de autobuze. La Hunedoara toate autobuzele pleacă din același loc, din orașul vechi, de lîngă podul de peste Cerna. Aici, în stația centrală, în timp ce se așteaptă autobuzele care sosesc mai devreme sau mai tîrziu, cu aceeași exactitate ca și buletinele meteorologice, se poate constata existența a nu mai puțin de patru birturi și bîrtulețe care desfac băutură. Menționăm că la numai 100-150 de metri de aceste «bombițe» mai sînt alte 5 localuri care se pretind restaurante de categoria a III-a. Să zicem, cu optimismul care ne caracterizează, că nici de această dată «rețeaua» de tentații n-a prea fost «onorată». Oamenii vor ajunge în apropierea locuințelor lor, în inima cartierelor hunedorene. Aici, alte cîteva bombe asemănătoare. Și după un asemenea pârjolenis de birturi și bufete, de ce să ne mai mirăm că anumiți oameni vor ajunge acasă ceva mai tîrziu, ceva mai obosiți, ceva mai tulburi? Ar trebui să ne gîndim la complexitatea profundă pe care o implică o asemenea stare de fapt. S-ar putea spune că interesat doar de realizarea nu știu cărui plan cineva a găsit această soluție de plantare a cît mai multe asemenea unități, mai ales «la vad». A nu se înțelege că denigrăm munca salariaților T.A.P.L., sau că nu apreciem eroicul detașament al muncitorilor hunedoreni, față de care nutrim sentimente de cel mai adînc respect și admirație, dar conducerea T.A.P.L., precum și conducerea consiliului popular municipal au recunoscut ca reală această situație, că s-au propus soluții, că etc. etc.

3. despre berea locală și alte lucruri

Discutăm la conducerea T.A.P.L. (care acum se numește I.L.S. a Alimentației publice) cu tovarășii Coșei Ion, șeful biroului administrativ, Cătană Ion, contabil șef, Fotache Constantin, șeful biroului comercial. Notăm răspunsurile lor în ghilimele. «Tovarășul Răceanu (prim-vicepreședintele Consiliului popular municipal — n.n.) ne cere mereu situații și statistici și dări de seamă, ne critică, ne sâpunește...» Motivele? «Păi, cam cele prezentate de dumneavoastră». «Avem în acest an, per total, 8 milioane lei sub plan, deoarece s-au desființat... patru unități. Oamenii nu prea mai beau (oare e cazul să ne întristeze acest lucru? — n.n.). Între anii '67 și '70 s-a servit 18% mîncare în local; în anul '73 s-a servit aproape 29% mîncare în local, deci o creștere evidentă (lucru pentru care tovarășii merită felicitări n.n.) Aceste cifre și afirmații ar putea duce la concluzia că situația relatată de noi, în prima parte a materialului, nu s-ar prea potrivi cu realitatea. Dar realitatea este că toate birturile și bufetele și-au îndeplinit planul, chiar l-au depășit, iar nerealizările provin de la marile restaurante, nefrecventate tocmai pentru că există acest itinerar al... bombelor. «Vom desființa în '74 și '75 aproape 32 de unități care nu mai corespund și vom construi 3 mari unități pentru care s-au alocat 2 milioane lei. După cum vedeți, se merge pe desființarea a tot ceea ce este necorespunzător». Părerea noastră și a altora este că ar trebui să se urgenteze la maximum o asemenea inițiativă.

Și acum, încep eu, despre o problemă destul de importantă. Ultimele statistici arată că hunedoreanul este un mare consumator de bere. Chiar dumneavoastră ați preluat o bună parte din cota de bere a Văii Jiului și ați adus-o la Hunedoara. La bufetul «Ardealul» (responsabil, Tat Petrică) un cetățean, pe nume Mihălțan Ion, scrie la condica de reclamații că a fost servit cu bere locală, și se arată foarte nemulțumit. În toate cele patru sesizări, responsabilul răspunde că: «berea este acră, așa cum știm cu toții că este berea locală» (sesizarea nr. 8 din 7.09.1973). Deci, care este situația cu berea locală, de ce este atît de vehement refuzată, de ce este acră și nebăubilă?

«Noi, ne răspund tovarășii Coșei și Cătană, preluăm o mare cantitate de bere din Sibiu, în butoaie. Această bere nu este de o calitate prea bună. Nici berea «Trei stejari», care vine tot de la Sibiu, dar în sticle, nu este apreciată de consumatori. Cea venită în butoaie o îmbuteliem noi, aici, la Hunedoara. Stația de îmbuteliere este foarte veche. Berea este îmbuteliată cu aer comprimat, iar uneori și sticlele sînt murdare. Aerul comprimat, sau sticlele, alterează berea foarte repede». «Și dacă această bere mai întîrzie prin cine știe ce depozit?» «...» «Avem cazuri concrete de oameni care, consumînd o celebră «bere locală», au fost internați în spital...» «Da, am auzit și noi de asemenea situații». «Și ce e de făcut?» Tovarășii Coșei și Cătană n-au reușit să-mi dea un răspuns clar, deoarece, într-un anume fel, problema îi cam depășea. Menționăm preferința consumatorului de bere din Hunedoara: berea de Craiova sau berea de Timișoara.

*

În cabinetul tovarășului Viorel Răceanu, prim-vicepreședintele Consiliului popular municipal: «Recunoaștem că sînt prea multe birturi și bufete, dar tovarășii de la comerț ne arată mereu planul, și atunci problema devine ceva mai complicată. Am pregătit chiar și un raport detaliat despre aceste lucruri care intră în atenția noastră cu toată seriozitatea. În ceea ce privește berea locală... nu se poate bea, dar dumneavoastră scrieți adevărul, așa cum este el». Da, acesta a fost și gîndul nostru, fără să ne situăm pe poziția unui membru al vreunei «ligi antialcoolice» și fără cea mai mică urmă de gînd de a umbri cîțuși de puțin pe muncitorul Hunedoarei, stăpînul deplin al locului, însetat mereu de o viață mai frumoasă, mai adevărată, pe măsura muncii lui.

Victor NIȚA

capriciile gustului

revistele de cultură

În contextul culturii noastre contemporane revistele de literatură și artă, revistele de cultură, ocupă un loc imposibil de ignorat. Se citește la noi foarte mult. Se citește literatura. Se citește eseistica. Se citește publicistica informativă. Se citește reportajul. Față de numărul de locuitori ai României, consumul de cultură realizat și prin intermediul revistelor literare și artistice este destul de mare. Avem la ora actuală la București reviste cu îndelungă tradiție și cu un prestigiu de mult cîștigat în rîndurile masei de cititori: «Contemporanul», «România literară», «Luceafărul», «Viața românească» etc. Avem în celelalte orașe ale țării reviste care apar săptămînal, bilunar, sau lunar, de asemeni, cu un prestigiu care nu poate fi pus în discuție. O problemă care se pune în legătură cu sistemul revistelor literar-artistice și culturale de la noi este aceea referitoare la necesitatea diversificării problematicii abordate în funcție de specificul cititorilor la care publicația are acces, în funcție de realitățile sociale dintr-o anumită regiune, în funcție de grupurile de scriitori și artiști care se constituie în jurul lor. În mod firesc ar trebui ca nici una dintre publicațiile care apar să nu semene prea mult cu celelalte, să-și ofere acces la un tip de informație diferit de celelalte, la un grup de valori specific. În mod firesc fiecare revistă ar trebui să aibă un profil distinct, descifrabil, nu numai la nivelul formatului grafic, al paginației, al titlului și al locului de apariție, dar și la nivelul atitudinii față de anumite probleme, față de anumite situații literare sau artistice. Din păcate, în ce privește grupul valorilor vehiculate de către o publicație sau alta, ca și atitudinea față de evenimentele literar-artistice ce au loc, multe dintre revistele noastre parcă prea seamănă. Se acordă încă insuficientă atenție încurajării și afirmării forțelor artistice locale. Scriitorii din București sînt prezenți și în București, sînt prezenți și la Cluj, sînt prezenți și la Timișoara sau Iași sau Bacău. Aș remarca în această privință ca pozitiv efortul pe care îl face redacția revistei «Steaua», avînd un grup de colaboratori proprii formați în mediile intelectuale clujene, avînd o atitudine, față de evenimentele literar-artistice ce au loc, care o situează pe o poziție ce nu poate fi confundată cu altele. Remarcînd o asemenea realitate, nu înseamnă că celelalte publicații se cer apreciate negativ, ca lipsite de personalitate, dar am impresia că efortul înregistrat în cazurile amintite trebuie totuși luat în seamă cu toată seriozitatea. E cunoscut faptul că publicațiile culturale și literar-artistice de la noi îndeplinesc în contextul vieții spirituale din România contemporană nu numai o funcție de informare și îndrumare a gusturilor, dar și o funcție ideologică. Or, din acest punct de vedere, cred că trebuie avută mai multă grijă pentru a se contracara tendințele eclectizante care se fac simțite pe alocuri destul de pronunțat. Conceptul de cultură, ca și conceptele mai restrînse de literatură și artă sînt asimilate global fără a se ține seama de specificul realităților sociale și politice de la noi. Se manifestă încă insuficientă exigență față de producțiunile livrești avînd caracter minor și dezbătînd o problematică nespecifică realităților sociale din România contemporană. Față de posibilitățile de care dispune, sistemul revistelor noastre de cultură comportă, fără îndoială, unele îmbunătățiri.

Gheorghe ACHIȚEI

tx 1, tx 2, tx 3, — secret ! ? !

Cu cîteva luni în urmă, revista «Flacăra» saluta apariția în București a acestor Tx 1, Tx 2, Tx 3. Departe de a fi un secret, faptul devenit de notorietate și prin intermediul presei, bucura sufletul tuturor pietonilor. Bucuria aceasta a avut o viață scurtă. De ce? Iată întrebarea cu care l-am abordat, la sediul de pe strada Dinicu Golescu nr. 1, pe directorul general al Întreprinderii de transporturi București, tovarășul **Horia Teiușanu.**

Așadar:

— De ce s-au desființat cele trei trasee Tx, tovarășe director general?

— E un subiect despre care nu putem discuta.

— Din lipsă de timp?

— Nu din cauza asta. De fapt cele trei trasee Tx s-au desființat în absența mea...

— Ați lipsit mult? Unde ați fost?

— Am lipsit o săptămînă. Am fost în Cehoslovacia, după piese de schimb.

— Și în absența dumneavoastră se pun în aplicare măsuri neașteptate, se iau decizii fără ca să fiți consultat?

— Nu. De fapt v-am spus de la început că nu putem discuta despre acest subiect.

— Cititorii noștri au totuși dreptul la o explicație. I-am anunțat că, în schimbul sumei de 5 lei, dumneavoastră, I.T.B.-ul, le stați la dispoziție pe traseele Barajul Dunării (Titan) — Centru — Gară, Drumul Taberei — Universitate și Berceni — Universitate. Aceste taxiuri cu traseu fix au dispărut. Oamenii vor să știe cauza.

— În nici un caz nu este vorba despre economia de energie și combustibil. Circulă întreg parcul de autobuze, troleibuze și tramvaie. Cît privește taxiurile numărul lor va crește. Așteptăm noi automobile «Dacia».

— Și cu cele trei Tx?

— Nu, nu vă pot da relații. E secret. Dealtfel nu veți putea scrie nimic nici în «Flacăra» despre acest lucru.

— ??,

Trebuie să adaug că tovarășul director al I.T.B. a fost de-o ireproșabilă politețe, mi-a mărturisit că n-a văzut nici un film de patru ani și jumătate, că doarme doar trei din 24 de ore, că mănîncă un kilogram de antinevralgice pe zi. În final, m-a asigurat că-i place foarte mult revista noastră, pentru că e curajoasă și spune lucrurilor pe nume. M-a mai rugat tovarășul director general să-i transmit sănătate redactorului șef al revistei noastre, ca dealtfel tuturor reporterilor și colaboratorilor «Flacării». Politețe ireproșabilă, deci.

Cît despre Tx 1, Tx 2, Tx 3 — nimic. Mister?!! Nu putem scrie nici un cuvînt. E secret. Iată care sînt deslușirile pe care vi le putem transmite din partea tovarășului director Horia Teiușanu. Un om amabil și discret.

Viorica CIORBAGIU

fetișuri de azi

sănătatea cu orice preț ?

«Ce este omul, dacă binele suprem, dacă binefacerea vieții sale este doar să doarmă și să mănînce? Un animal, nimic mai mult».

Shakespeare

Era generos Shakespeare. Nici un animal nu se mărginește la a dormi și a mînca. Nici măcar animalul domesticit, care înlocuiește zona activă ce i-a fost răpită cu vaste extensii afective care-l scot, ades, din sfera animală propriu-zisă. Unicul animal care se poate rezuma la mîncare și somn, prefăcînd activitățile celelalte (și mai ales ale celorlalți) în slujnice ale propriei sale reducții, e omul. El poate renunța la acuitatea libertară a spiritului, la marile pasiuni, la perseverența actului științific îndelung urmărit, pentru a-și asigura și chiar prelungi (vezi «nu bea, nu fuma etc...») existența latentă de consumator cumpătat și somnoros (un consum fără delicii, un somn fără vise), numai s-o ducă pînă dincolo de limită într-o lume pe care și-o refuză. Păcălind impulsurile speciei, individul poate coborî pînă la mineral, adică pînă la formalizarea deplină a actelor sale biologice: alimentația e programată, iar somnul absolut. Nu! Animalul se poate sacrifica, poate muri de dor sau cărînd poveri la adînci bătrînețe. Poate fi privighetoare sau levretă, poate fi artist de circ sau agent de poliție. Niciodată, nici în cazul coloniilor de corali (cîte ticuri, cîte culori, cîte obsesii chiar și la aceste celenterate), animalul nu trăiește pentru a mînca și nu mănîncă pentru a trăi. El parcurge distanțe neverosimile, din Oceanul Înghețat de Nord pînă-n rîul Negru din Macedonia, pentru a muri acolo în contemplarea icrelor. El își reduce ciclul biologic sau piere, în captivitate...

Respectul pentru legile unei vieți sănătoase *nu* poate deveni *scop în sine* decît atunci cînd micul burghez atinge absolutul condiției sale spirituale. Nimeni nu te poate sfătui să lucrezi fără întrerupere trei zile și trei nopți pentru a dormi apoi, îmbrăcat, alte trei zile, precum făcea Haendel, bruta muzicală. Nimeni nu-ți poate recomanda să nu te speli pe picioare pînă cînd între încălțări și piele se interpun pecingini, așa cum — după atestările propriei sale neveste — i se mai întîmpla lui Tolstoi care, în tinerețe, fusese ablutoman!

Nimeni nu te poate îndemna să mori de beție precum Edgar Poe sau Dylan Thomas. Dimpotrivă: chiar acești oameni de seamă au fost trași la răspundere de către societate pentru cazurile în care-și supuneau ființa lor pieritoare. Dar a trăi doar pentru a fi sănătos nu stă la temelia nici unei reguli de igienă. Sănătatea e un mijloc și nu un scop. Degeaba ești sănătos dacă nu-ți pui neîncetat potențele în slujba unei pasiuni. După cum, degeaba ai învățat să citești dacă te mărginești apoi la a recita abecedarul.

Dealtfel, epoca noastră, mai ales acum și aici, ne silește — nu o dată — să nu ținem seama de sfatul medicului, decît după ce el a fost rostit. Și atunci ne facem că nu-l auzim, pentru că lumea trebuie neîncetat construită. Altminteri, veacurile ne-ar coplești.

Fetișizarea regulii de igienă ucide sensul real al proverbului *Mens sana in corpore sano*, care subordonează sănătatea trupească celei *spirituale*: trebuie să fii sănătos ca să poți cugeta, ca să poți judeca asupra existenței, ca să poți gîndi, singura activitate — după Pascal — dă un sens vieții omenești. Și reciproc: a călca regula de igienă din teribilism e totuna cu a i te închina. În amîndouă cazurile individul piere. Rămîne doar regula, ca o propoziție absurdă, fără obiect.

Leonid DIMOV

viitorul social

Salutăm apariția numărului 4 al revistei *Viitorul social*, o serioasă publicație de sociologie și politologie, aflată acum în al doilea an de apariție. Tipărirea unei asemenea reviste este mai mult decît necesară. În studiul fenomenelor sociale, și alte publicații inserează observații sociologice, dar cel mai adesea aceste observații nu depășesc un nivel onest și cam diletant. Dezvoltarea noii sociologii românești, rezultatele și prestigiul ei, se reflectă cu fiecare număr al acestei reviste. Se înțelege că *Viitorul social* se adresează în primul rînd specialiștilor, oamenilor cu preocupări umanistice, dar multe din articolele publicate aici sînt accesibile și altor categorii de cititori. Reținem dintre acestea studiul sintetic semnat de Roman Moldovan — *Tendințe actuale în conținutul tematic și în metoda științelor sociale*, articolul aniversar Dimitrie Cantemir, semnat de Miron Nicolescu, articolul *Sistem politic, sistem internațional și Europa* de Silviu Brucan. Interesant este și studiul profesorului ieșean Al. Bărbat, *Ce devine ruralul?*, o cercetare a procesului de industrializare și felul în care acest proces acționează asupra mediului rural în diverse țări. Un număr de articole, grupate la rubrica «Știința conducerii societății», se ocupă de «experimentul politic Dolj», cum se numește această inițiativă de prelucrare automată a datelor care sprijină aici conducerea social-politică a județului. Există, desigur, și o rubrică dedicată sociologiei culturii, sector căruia i s-ar putea acorda, după părerea noastră, un spațiu mai larg și mai central, același lucru fiind valabil și pentru partea ce informează cititorii asupra unor curente și școli sociologice de peste hotare. Revista se situează în actualitate prin consemnarea desfășurării lucrărilor la cele mai recente congrese de sociologie: al IX-lea Congres mondial al Asociației internaționale de știință politică, de la Montreal, al VIII-lea Congres european de sociologie rurală, de la Roma, Conferința internațională de sociologia medicinei, din Polonia etc.

Un grup de recenzenți competenți (Abraham Dorel, Mihai Păraluță, Victor Săhleanu ș.a.) asigură comentariul critic al unor recente lucrări, românești sau străine. S-ar cuveni să se afirme în aceste articole mai multă suplețe, o orientare mai puțin rigidă în alegerea cărților, un spirit ceva mai publicistic, care să nu diminueze însă din sobrietatea științifică a publicației.

Dinu FLĂMÂND

vremea în săptămîna viitoare

ploi, ninsori și val de ger

În masa atmosferei, din cauza diferențelor de temperatură și umezeală, se creează un fel de fluvii aeriene ce transferă aerul dintr-un ținut în altul. În săptămîna ce urmează, de la 16 la 22 decembrie, regiunile noastre vor fi traversate mai întîi de un curent de aer cald și umed, apoi de un val de aer arctic.

Deci, în primele zile vom respira un aer de origine mediteraneană, apoi unul ce a fost *mai înainte respirat de eschimoși și îndeosebi de cei de pe platoul Groenlandei*.

La 16–17 decembrie este de așteptat ca vremea să fie, în general, umedă și relativ căldușă, cu îngheț general noaptea și cu dezgheț ziua, în cea mai mare parte a țării, exceptînd zona de munte. Înnourările vor fi predominante și vor cădea precipitații amestecate, cu caracter local sau parțial. Ploile, lapovițele și măzărichea vor fi mai frecvente în zona de cîmpie, pe cînd în zona de deal și cea montană vor predomina ninsorile.

Între 18 și 22 decembrie, un val de frig, puțin obișnuit, se va extinde în cea mai mare parte a teritoriului, începînd din nordul Transilvaniei. În primele zile, cînd înnourările vor fi accentuate, vor cădea ninsori în toate ținuturile. În nordul și răsăritul țării aceste ninsori vor fi, local, viscolite, în jurul datei de 20 decembrie. După această dată cerul se va înseninа în cea mai mare parte a țării, predominînd un ger uscat. Nopțile vor deveni deosebit de geroase, temperatura coborînd pînă la —27° în unele puncte din Cîmpia Dunării și pînă la —31° în Maramureș și depresiunea Giurgeu-Ciuc.

Pătrunderea, destul de rapidă, a valului de ger, în ținuturile noastre, va determina schimbări bruște în fiziologia organismului nostru, simțite mai intens de persoanele reumatice astmatice sau cu maladii cardiovasculare, cărora le va provoca crize și dureri sporite.

Dacă frigul umed favorizează *guturaiurile*, gerul uscat favorizează *pneumoniile*, ce sînt ușor făcute de persoanele surmenate, necorespunzător îmbrăcate sau slab hrănite.

TOPOR

cuvinte încrucișate

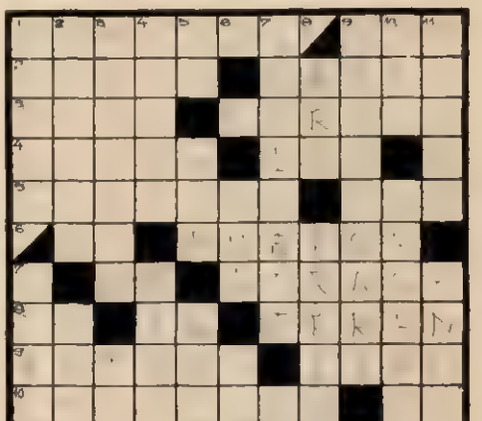

A.B.C.

Orizontal: 1) Unul dintre legendarii fondatori ai Romei (753 î.e.n.), de la a cărui «primă brazdă» se trage și expresia «Ab Urbe Condita» — Insulă lîngă Noua Guinee. 2) O distanță dinainte — Ce e scris și-n frunte-i pus (pl.). 3) De la început de viață (pl.) — Comedie de Terențiu în care apare replica «E avantajat cel care e mai întîi», devenită ulterior dicton popular. 4) A se alătura unei mișcări — A prinde. 5) Anul în care soarele este din nou în dreptul aceleiași stele (365 zile, 9 ore, 9 secunde) — Riu în Portugalia. 6) Unu la zero! — Prim guvernator al unei provincii romane. 7) Vecine cu O mare — Verb la un pol, doi... 8) Tele! — Ion Grigorescu — Loc de întrecere *în drum spre podiumul* celor dinții. 9) Au și carte, au și parte! — Afluent al rîului Taro (Spania). 10) Marele nostru poet, autor al poemului «Mai am un singur dor» — Trec primele! 11) Istoric roman (59 î.e.n.-c. 16 e.n.), al cărui tratat poartă titlul «Ab Urbe Condita libri» — Un grup de sportivi.

Vertical: 1) I-au luat-o alții înainte — Celebra fiică a Suzannei Necker, cea care a prelucrat în franceză, din Edward Gibbon, expresia «Nu-i decît primul pas care costă». 2) Poetul roman care în «Remedia amoris» lansează expresia «împotrivește-te (subînțeles, răului — n.n.) din capul locului» — Universul la plural. 3) Întîiul și cel de pe urmă «dezlegător» al nodului lui Gordius din Frigia — Marginalii ale modei! (sing.). 4) Unde-i unul nu-i putere, unde-s doi puterea crește — În primele rînduri la șah. 5) Culese! — Unul dintre marii sculptori ai secolului nostru (Hans) — Se rezolvă cu oarecare efort. 6) Papagal american — Comună în Austria. 7) Romancier picaresc și realist englez (1721–1771), autor al primului roman publicat în fascicule — o imitație după «Don Quijote» — «Sir Launcelot Greaves». 8) Riu în Brazilia — Timp înainte. 9) Vin mai apoi. 10) Numele rusesc al Adigelui — Se impune a fi luată în considerație înainte de toate. 11) Nefericita mamă a 12 copii, transformată într-o stîncă (mit.) — Cel mai mare!

Toma MICHINICI

Dicționar: UEN, TUA, CENO, ISS, ARU, ECI.

ANTON DRAGOȘ

principii și năravuri

arhitectura școlii

Am vizitat, de-a lungul anilor, destule școli de toate tipurile, ca să-mi îngădui, aici, consemnarea cîtorva opinii proprii sau culese de «pe teren». Dacă admitem — și trebuie să admitem, aceasta fiind realitatea — că *școala este un spațiu social*, nici vorbă să considerăm arhitectura școlară drept ceva imuabil, definitiv stabilit. În măsura în care instrucția și educația — pilonii activității școlare — *suferă, necontenit*, influențe firești dinafara sălilor de clasă, din zona mai largă a existenței complexe, sociale, adaptîndu-se, străduindu-se să țină pasul cu evoluția celorlalte sectoare, cum să mai credem că o *clădire oarecare* poate adăposti o *activitate specifică*? Ar putea o uzină siderurgică să funcționeze, din plin, fără să aibă inclusă, în zidurile sale, cea mai potrivită, cea mai evoluată *poziție* față cu etapa atinsă de siderurgie în general? Firește — elementar — că *nu!* Tot astfel, în măsura în care se ajunge la concluzia — aplicată dealtfel în practică printr-o Hotărîre de maximă importanță — că *educația fizică* trebuie să capete o pondere specială în școală, în viața tineretului, fără doar și poate este logic ca și arhitectura viitoarelor școli să se adapteze de urgență, tocmai pentru a sluji, categoric eficient, măsurile juste prevăzute (neapărat terenuri spațioase, bine utilate, dacă-i vorba să facem sportul în aer liber). Sau: școlarii — chiar la vîrste mici — vor învăța, de acum încolo, două limbi străine. Cum? În ce spațiu al școlii? Și cu ce mijloace, cînd există «audio-vizualul»? Oare arhitectura nu este datoare să reflecte, cît mai prompt (evident și în limita posibilităților concrete, materiale, dar care nu se cuvine să fie transformate într-o «explicație» pentru *inerție!*) *conținutul*, în permanentă schimbare și îmbunătățire, al procesului instructiv-educativ? Școala, ca atare, în anii construcției socialiste, a dobîndit succese nemaiîntîlnite în istoria învățămîntului nostru. Totuși, nemulțumirea creatoare ne dă ghes... Probabil de aceea, și pe bună dreptate, într-un articol din «Tribuna școlii» se arată printre altele: «La noi, în primăvara acestui an, Ministerul Educației și Învățămîntului, apreciind marea importanță a arhitecturii școlare, a constituit o Comisie specială cu funcție consultativă, căreia i s-a dat ca sarcină studierea problematicii (aprofundarea ei, propuneri) Comisia are o compoziție largă, complexă, fiind alcătuită din arhitecți, ingineri, pedagogi, medici. Ce elemente trebuie să caracterizeze noul stil arhitectural? Ridicarea acestei chestiuni ar cere ca *mai întîi să privim critic normativul după care se realizează încă actualele construcții. Neconcordanța dintre arhitectură și ingineria școlară este un fapt obiectiv, cu implicații care nu pot fi ignorate. Actualele normative sînt DEPĂȘITE, frînează gîndirea creatoare a arhitecților, a inginerilor și pedagogilor, împiedică astfel realizarea scopului fundamental al educației. Așadar, se impune întocmirea de ALTE NORMATIVE, la nivelul actual și de perspectivă al științei*».

Într-adevăr, numai astfel vom înlătura situațiile nefirești în care copiii mai fac gimnastică (atunci cînd nu-s condiții afară) pe un coridor întunecos și neaerisit (al unei școli clădite abia de un... deceniu), sau în care două clase sînt desființate, un zid dărîmat, pentru a se improviza acolo un atelier-școală, după ce — numai la cu un an în urmă — transformarea vizase înființarea unui laborator de fizico-chimice. Soluțiile nu se pot căuta și găsi *pe loc* și.. din aproape în aproape. Ele sînt descoperite la planșetă. Și chiar înainte de planșetă, în *concepția* clară, *multidisciplinară*, proiectată în timp, a specialiștilor.

Mihai STOIAN

● PE URMELE UNOR SCRISORI ●

despre dreptate și nedreptate!

Bacău. Strada Gheorghe Doja nr. 1. O locuință primitoare. Doi copii, Irina și Emilian cum aveam să aflu că-i cheamă, mă ascodesc speriați din priviri. Citesc în ochii lor: «Ce-o mai vrea și nenea ăsta?» Mama lor, Maria Șoșu, îi liniștește: «Nenea e de la București și a venit să vadă dacă tatăl vostru are dreptate. Că de aici, de la Bacău, n-o putem prinde»

— V-ați adresat și organelor locale?, întreb eu.

— Desigur. Și nu numai că nu s-a rezolvat nimic, dar am fost chemată să dau socoteală de ce am reclamat nedreptatea în care este ținut soțul meu. S-a discutat cu mine oricum, numai tovărășește nu. Tonul? Dar mai bine să vă reproduc discuția avută cu tovarășa Uricaru, care cred că a primit spre rezolvare plîngerea adresată de către mine forurilor superioare de la București. «De ce n-ai venit ieri, tovarășe?», m-a întrebat dînsa. «Să vedeți, că n-am putut, am motivat eu. Ies la ora paisprezece de la serviciu, sînt muncitoare la «Partizanul», și de acolo merg să iau copilul de la creșă». «Știi pentru ce ești chemată aici?» «Bănuiesc că pentru soț. Că am reclamat că stă fără serviciu de 15 luni de zile și numai cu salariul meu nu putem trăi, de pe o zi pe alta. De curînd mi s-a pus și sechestru pe bunurile mobile pentru neplata unor debite». «Așa vă trebuie. Dacă domnul Șoșu are trei condamnări și este viciat? De ce ați mai cumpărat în rate? Nu știa că-l scoate afară din serviciu? Și acum crezi că dacă v-ați adresat Bucureștiului o să vi se dea dreptate?»...

Las creionul. Mă uit la soții Șoșu. Lacrimile încep să le umezească obrajii. Continui să răsfoiesc un maldăr de hîrtii, din care desprind:

«Decizia 6/1012 din 27.I.1972. Inginer Erimicioiu Dumitru, director al Întreprinderii viei și vinului Bacău, văzînd procesul-verbal din 3.I.1972, întocmit de compartimentul A.D.T., prin care întreg colectivul cere desfacerea contractului de muncă lui Șoșu Paul, pe motiv că acesta este viciat, lipsit de demnitate, indisciplinat, nu-și achită (?) sarcinile de serviciu, caută să creeze discordie în cadrul serviciului, are o comportare nedemnă față de salariate, văzînd hotărîrea Comitetului oamenilor muncii din cadrul întreprinderii, care s-a întrunit în ședința din 8 ianuarie 1972 și a discutat cazul sus-numitului, unde în unanimitate s-a dispus desfacerea contractului de muncă lui Șoșu Paul, decid desfacerea contractului de muncă al sus-numitului conform art. 13 lit. e din Legea nr. 1/1970».

— Și aveți convingerea, tovarășă Șoșu, că decizia e tendențioasă, că motivele nu sînt reale?

— Altfel nu mă plîngeam peste tot. Suportam consecințele, și gata. Dar nu este drept.

Dau peste o adresă din iulie 1971, semnată de Aurel Popa, șeful serviciului A.D.T., prin care Paul Șoșu este «chemat» din concediu de odihnă, doar după patru zile de stat acasă. De ce? Oare pentru că este viciat, lipsit de demnitate, indisciplinat...?!

O caracterizare, nu de cîțiva ani în urmă, ci exact din 1971, semnată de același șef de serviciu A.D.T., anume Aurel Popa, cel care, zic eu, i-a «săpat groapa» lui Paul Șoșu, îmi taie respirația. Nu mai știu ce să înțeleg. Dar mai bine să o reproduc, pentru a se sesiza flagranta contradicție cu decizia 6/1012. După calificativul «Foarte bine» citesc: «Tovarășul Șoșu Paul are o experiență foarte bogată în muncă, fiind un salariat conștiincios și cu putere mare de muncă. Se achită conștiincios de toate sarcinile încredințate. Are spirit de inițiativă, ajută și pe celalți colegi la nevoie, este operativ în muncă și face lucrări de calitate. Pentru aceste argumente propunem a se aproba o gradație, mărindu-i-se salariul».

Să mai comentăm? Zic că n-are rost. Totuși, ceva e putred în Danemarca.

Altă piesă a dosarului. Proces-verbal din 3.I. 1972. Ședință cu toți salariații serviciului A.D.T. Participă și directorul Erimicioiu Dumitru. Ordinea de zi: discutarea atitudinii lui Paul Șoșu, care a reclamat cîteva abuzuri ale directorului și nu a vrut să confirme o foaie de parcurs șoferului Adam Iosif, ce nu putea justifica 10 (zece) ore staționare. De fapt, de aici a izbucnit incendiul. Și, nici mai mult, nici mai puțin, Aurel Popa, cel care l-a caracterizat pe Șoșu așa cum nici sieși nu putea să-și întocmească un asemenea certificat ireproșabil, ia primul cuvîntul și spune scurt: «Paul Șoșu e un tovarăș rău».

Ce vreți? Așa sînt oamenii. Schimbători. După cum se leagănă frunzele.

Să mergem mai departe. Pe 3 ianuarie 1972, după ședință, Paul Șoșu cere restul de 14 zile concediu pe 1971. Prin adresa 37/3.I. 1972 (ce operativitate, Doamne) i se comunică: «La cererea dvs... conducerea întreprinderii este de acord cu efectuarea a 14 zile concediu de odihnă restant din 1971, începînd cu data de 4 ianuarie 1972. (Și, să vedeți bomba-tiri-bomba!) Urmează ca dvs. să întocmiți în această perioadă actele de lichidare în vederea transferării din cadrul întreprinderii noastre la o altă întreprindere. Director Erimicioiu D.». La acea oră, în acel minut, P. Șoșu nu mai era cu experiență foarte bogată în muncă, salariat conștiincios, cu spirit de inițiativă etc., etc. Așa sînt oamenii. Schimbători. Omul îți cere concediul și tu îi pretinzi să alerge după un alt post. După o altă pîine. Și cînd? În timpul concediului de odihnă... În plină iarnă...

Credeți că e cea mai bizară poveste? Nu! Ultima o veți afla în final. Pînă atunci o relatez pe cea din 8.I. 1972. Ședință extraordinară a comitetului oamenilor muncii. Se analizează planul pe 1972 și defalcarea lui pe centre. Directorul găsește de cuviință să informeze participanții de procesul-verbal întocmit de salariații serviciului A.D.T. prin care aceștia cer îndepărtarea lui Șoșu Paul din cadrul serviciului. (De ce atîta operativitate? Și mai ales de ce în lipsa lui Șoșu? Oare salariatul nu mai are drept de apărare? După ce legi?) În unanimitate de voturi — da, așa ne-am obișnuit — Comitetul oamenilor muncii hotărăște desfacerea contractului de muncă lui Șoșu Paul.

Acum? O altă poveste? Nu! Ceva negru pe alb. Centrala viei și vinului, prin adresa 13514 22.06.1972, comunică lui Șoșu Paul: «Sesizarea făcută de dvs. atît la C.C. al P.C.R. cît și la ziarul «Scînteia» a fost verificată de organele de control împreună cu cele ale miliției. S-au constatat pagube în sumă de 6 012 lei și care au fost imputate celor care le-au cauzat. Semnat: M. Turcinschi»

— Cînd ați sesizat despre aceste pagube? Înainte sau după desfacerea contractului de muncă?

— După, îmi răspunde Paul Șoșu.

— Și dacă mai erați încă salariatul întreprinderii?

— N-o făceam.

— De ce?

— Îmi pierdeam mai devreme serviciul. De fapt, așa cred că e cauza pentru care am fost lăsat pe drumuri.

— Cum adică?

— Să vedeți. Recunosc, am greșit. Eu îmi notam toate neregulile din întreprindere, fie că se datorau colegilor sau șefului meu, fie directorului. Îmi băgam nasul cam peste tot. Nu luam atitudine imediat. Lăsam să treacă timp și numai dacă se ivea prilejul ca să mi se reproșeze o neregularitate, abia atunci căutam să le astup gura cu faptele rele ce le știam despre ei.

În timp ce cauza se afla pe rol la Judecătoria Bacău, unde Paul Șoșu s-a plîns contra deciziei de desfacere a contractului de muncă, tot el cere întreprinderii să i se comunice dacă a fost judecat de comisia de judecată. Aceasta întrucît în proces un martor afirmase că Șoșu ar fi avut un litigiu cu întreprinderea.

— Și ați fost judecat vreodată?

— De comisia de judecată, nu.

— Dar din adresa 11120/72 așa rezultă!

— E un fals grosolan. Anterior angajării mele la întreprinderea viei și vinului, da. În 1966. Am fost condamnat 4 luni pentru abuz de serviciu. Dar am fost reabilitat.

Ce scrie în adresă? Iată: «În urma verificării registrului de evidență a cauzelor judecate de comisia de judecată, rezultă că la data de 26.I. 1971 s-a înregistrat un dosar pentru sustragerea din întreprindere de către Șoșu Paul a cantității de 1 (un) litru rom, iar la data de 4.II. 1972 (?? — deci tocmai după un an, cînd Șoșu nu mai era salariatul întreprinderii) s-a dat hotărîrea nr. 8 prin care ați fost sancționat cu «mustrare cu avertisment». Președinte: Popa Aurel».

Ce mă face să cred că e vorba de o ticluire? Printre argumentele de susținere a intereselor întreprinderii, formulate de jurista Comis Rodica, în întîmpinarea nr. 2934 din 18.II. 1972, nici măcar nu se pomenește despre această sancțiune.

Mă deplasez la întreprindere. Intru fără să fiu legitimat. În biroul unde a lucrat Șoșu, dau peste Toma Nicolae, Popa Duduța și Popa Rodica. Cînd le spun că vreau să aflu adevărul despre Șoșu, Toma se face nevăzut. Rodica și Duduța se lasă greu antrenate în discuție.

— De ce șovăiți? E vorba doar de situația unui om rămas fără serviciu, cu doi copii.

— Ne e teamă, îmi răspunde Duduța. Află directorul și mîine luăm calea lui Șoșu. Așa că, de ce să mă bag? Dar vă spun: Șoșu a fost și bun și rău. Așa cum sîntem toți. Nu a creat greutăți. Părerea mea e că nu s-a procedat bine cu el. Eu nu am auzit să se lege de vreo femeie.

Popa Rodica mă invită în magazia cu imprimate unde mi se destăinuie: «Șoșu a fost un bun coleg. Își îndeplinea sarcinile de serviciu. S-a cercetat cazul său însă adevărul n-a ieșit la lumină. De ce? Fiindcă, vedeți, producem băuturi și acestea tentează. În plus, directorul nu admite să se vorbească de lipsuri»...

În fine. Îl «agăț» și peToma.

— Șoșu nu e un om rău. A greșit că scria tot și nu spunea decît cînd se lua cineva de el. Așa și-a creat dușmani. Muncea foarte mult. A fost și evidențiat, i s-au adus mulțumiri din partea conducerii întreprinderii. Cu salariatele se purta bine.

Ajung la conducerea întreprinderii. Contabilul șef, Alexandru Sichitiu, îmi spune:

— Cazul Șoșu e rezolvat oarecum de toate forurile. Este un element complet neserios.

Directoarul, Erimicioiu Dumitru, pe un ton nu prea primitor, îmi zice:

— Ce mai vreți cu Șoșu? Ne-a fost pur și simplu frică de el. Un an de ancheme am avut pentru el, pentru acest reclamagiu. Fostul director Rotman l-a tolerat pentru că nu vroia să-și aprindă paie în cap. Eu mi le-am pus. Cînd era el la A.D.T. era numai scandal și gălăgie. E omul de nimic în orașul Bacău

— În dosarul său de cadre nu se află originalul caracterizării pe 1971. Șoșu are o copie. Cum vă explicați dispariția ei?

— Nu știu. Cei de la personal vă pot spune. Părerea mea este că această hîrtie a întocmit-o Rică (Aurel Popa), șeful lui, vorbind despre Șoșu la superlativ pentru ca să poată scăpa de el. Adică întreprinderea la care urma să se angajeze să vadă că va primi un salariat plin de calități. Despre sesizarea la Centrala viei și vinului, referitor la pagubele constatate, vă pot spune că și așa le stabileam și nu era nevoie de reclamația lui Șoșu. Fiindcă situația lui a fost cercetată și de alte organe, de m-am săturat să dau relații, vă rog să obțineți date de la acestea. Și cu asta închei. Șoșu n-are ce căuta la noi în întreprindere.

Plec. Nu-l contrazic pe director. Dar mă întreb: unde este dreptatea? De ce Paul Șoșu să stea atîtea luni fără serviciu și cu atîtea motive netemeinice de desfacerea contractului de muncă? Numai pentru că își nota lipsuri din întreprindere? Că nu le-a spus la timpul lor? Așa cum era normal și necesar? Nu. Cazul Șoșu dezvăluie un întreg labirint al slăbiciunilor:

● Șoșu, cu meteahna lui. Nota și putea deveni periculos pentru toți, mai ales pentru șeful lui, Aurel Popa, și pentru directorul Erimicioiu. De aceea, aceștia l-au declarat «persona non grata»

● Prin îndepărtarea lui Șoșu, unii salariați care cunosc lipsuri au fost puși cu «boțul pe labe». Tac. Nu mai au opinie.

● Aurel Popa, cel care-l caracterizează ideal pe Șoșu, se dezice de ce-a scris și semnat, pentru a scăpa de un «spin» ce-i deranja pe director. Este tipul omului ca se rațează cu cel care și puternic, nu cu adevărul, cu cinstea, cu necazurile omului.

● Șeful serviciului personal, Ion Stoian, nu știe cum de a dispărut din dosar originalul caracterizării pe 1971 a lui Șoșu. Știe, în schimb, că Șoșu «mergea de foarte multe ori în pivniță, de la sine putere, și consuma băuturi pînă devenea în stare de beție»

● Jurista Comis Rodica, după ce tribunalul s-a pronunțat în favoarea întreprinderii, o spune lui Șoșu: «Amin». Oare cîștigase un proces atît de însemnat, sau expresia însemna mai degrabă o remușcare că nu luase în seama și probele ce-i erau favorabile lui Șoșu?!

● Că directorului i-a fost frică de Șoșu, o declară, într-un fel, singur. Să mai insistăm de ce l-a dat afară din serviciu? E inutil. O întrebare totuși se naște. Cum de atîtea anchete, făcute la întreprinderea viei și vinului Bacău, îl găsesc vinovat doar pe Șoșu?

Valeriu IVAN

ANUL XXII—NR. 52 (968)—22 DECEMBRIE 1973

flacăra

ilie năstase, aeroportul otopeni, miercuri, 19 decembrie 1973, orele 24 fără ceva: «spuneți-mi locul, ora şi cum să vin îmbrăcat»

șef sau subaltern, toți avem aceleași sarcini de partid

NOPȚILE LOCALURILOR DE NOAPTE

dispensarul l-aș lăsa, de ce să mint, dar oamenii nu i-aș lăsa

starea birocrației

Și la muzee se mănîncă mult

În «Flacăra» nr. 39, la paginile «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» a apărut o notă: «Edilii au lăsat de izbeliște strada Bacovia!» Sîntem la sfîrșitul anului și rezultatul acestei note? Același. Ce-ar fi dacă televiziunea cît și radioul (cu atîtea lumini ale lor!) ar populariza mai des muzeele G. Bacovia și Doctor Gh. Marinescu, care sînt mai puțin centrale?! La fel și fotoreporterii de la cotidianele noastre, cît și de la «Săptămîna culturală» și chiar și de la revista noastră «Flacăra».

Ar trebui publicate și reportaje de la aceste muzee unde se mănîncă mult. Și personalul de conducere, și ghidaj are atîtea lucruri foarte interesante de împărtășit. Astfel, vizitatorii acestor sanctuare ar fi și mai numeroși.

G.B. Zimbru
București,
bd. Metalurgiei nr. 42

Pentru o papiotă de ață plătim două bilete de tramvai

Mă refer la cîteva carențe ale sistemului de organizare a comerțului, care se răsfrîng în dauna cetățenilor.

Farmaciile. Am avut două în cartierul Colentina, care s-au demolat. În noul complex dat în folosință nu a apărut nici una, cum se așteptau cetățenii. Este adevărat că s-a înființat una, nr. 126, în blocul de la capătul șoselei, colț cu Ștefan cel Mare. Ne întrebăm cu toții, de ce aici? Cînd pe șoseaua Ștefan cel Mare, de la Circul de Stat și pînă la bd. Dimitrov (cinci stații de tramvai) erau patru farmacii, de ce era nevoie și de a cincea (chiar la fiecare stație de tramvai cîte o farmacie?)!

Pînă anul trecut am avut o mercerie și o parfumerie la colțul cu Teiul Doamnei. S-a demolat. Am mai avut un magazin «Ferometal». S-a desființat de un an, fără demolare. În schimb, complexul nou a fost dotat cu un «Foto studio» (o adevărată risipă de spațiu comercial) și cu un atelier de confecționat bijuterii și tăcîmuri cu argintul clientului. Asta ne lipsea? Mai avem magazine de blănuri, de încălțăminte, zice-se că sînt unicate vandabile la prețuri foarte mari. Nu spun că nu sînt necesare, dar oricine își poate face un mic calcul — frecvența cumpărătorilor într-o mercerie, parfumerie, farmacie și tehnometal nu se poate compara cu cea de la «Foto studio», blănuri, covoare etc. Pentru o papiotă de ață care costă un leu, mai trebuie să plătim și două bilete de tramvai.

Cu puțină bunăvoință și mai mult interes față de public s-ar putea rezolva multe probleme — raioane de mercerie și parfumerie la complex etc

Ioan Iuțcu
București,
str. Rondul Bisericii nr. 1

Primim la bucată, dar restituim la kilogram

Începînd cu data de 1 iulie a.c. aprovizionarea magazinelor cooperației de consum Voinești se face de către depozitele I.C.S. (comerțul de stat), iar returnarea ambalajelor se face de către I.C.V.A. prin depozitul de aprovizionare, însă în majoritatea cazurilor ambalajele lemnoase sînt valorificate la kilogram și nu la bucată, cum sînt facturate de către depozit.

1. Exemplu: am returnat cu avizul nr. 37 din 31 iulie a.c. un număr de 33 lăzi gem cu capac în valoare de 561 lei, iar recepția a fost făcută de către depozitul I.C.V.A., în valoare de 511,85, în minus cu 49,15 lei, valoarea a 3 lăzi × 17 lei, care au fost recepționate cu 0,25 lei kilogramul.

2. Cine suportă aceste diferențe care sînt destul de considerabile, cunoscînd că la stabilirea soldurilor de gestiune diferențele constatate rămîn în sarcina gestionarului?

De asemenea, dorim să știm dacă este valabilă semnătura de primire a ambalajelor la returnare depusă pe avizul de expediție cu mențiunea că ambalajele corespund cantitativ și calitativ ținînd cont că delegatul este același care a semnat la depozit și pentru marfă, care vine la magazie și care este în valoare de zeci de mii lei, iar în raport cu ambalajele ce se restituie a căror valoare este de ordinul sutelor și miilor.

Sîntem nevoiți ca salariile pe care le primim de la cooperativă pentru munca efectuată să le depunem la casierie pentru acoperirea lipsurilor în gestiune sub formă de vînzări ambalaje.

Mai există pe undeva asemenea cazuri ca la gestionarii cooperativei din Voinești?

Ion Dumitrescu
comuna Voinești
județul Vîlcea

Legea e clară, cine o aplică?

Locuim în aceeași curte, în două imobile alăturate, zece familii. De mai mulți ani, unul din locatari, Susnea Aurel, lucrează în baza unui contract cu munca la domiciliu, încheiat cu «Arta aplicată» (cooperativa, bineînțeles) «broșe, brățări de ceas, lănțișoare, folosind pentru aceasta diferite substanțe nocive și solvenți organici: tiner, acetonă, oxid de carbon, acizi azotici, de natură să producă poluarea atmosferei...» (am citat din scrisoarea de răspuns către subsemnatul a Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 5, din noiembrie 1970). Între timp ne-am mai adresat și altor foruri. În toate aceste sesizări am arătat că din cauza poluării atmosferei înconjurătoare sînt zile întregi cînd nu putem aerisi încăperile, că prin sistemul de canalizare pătrund în baie și de acolo în celelalte încăperi acizi, făcîndu-ne imposibilă viața în propria noastră locuință. În legătură cu ultima sesizare, laboratorul de epidemiologie al sectorului 5 a făcut investigații la fața locului și, în baza H.C.M. nr. 1956/1970, articolul 8 («Se interzice producerea prin muncă la domiciliu a produselor alimentare de orice fel, precum și producerea oricăror articole sau bunuri la care se folosesc materiale nocive, inflamabile sau explozive») a făcut propunere de interzicere Centrului sanitaro-antiepidemic al Municipiului București, laboratorul de igienă a muncii. Dar, stupoare! Propunerea a fost respinsă. Am cerut în acest sens personal lămuriri. Mi s-a spus la început că propunerea laboratorului sectorului 5 a fost respinsă pentru că lucrarea n-a fost prea bine motivată, că determinările de la fața locului n-au scos la iveală vreun pericol serios, că nu toți locatarii se plîng etc., pentru ca în final — la insistențele noastre că H.C.M. 1956 nu pune nici o condiție pentru interzicere, ci INTERZICE PUR ȘI SIMPLU — să-și decline competența.

Astfel am ajuns la un impas. Deși legea este cît se poate de clară, nu știm cine este învestit cu puterea aplicării și respectării ei.

Ionel Dalban
București, sectorul 5
str. Enăchiță Văcărescu nr. 50

Directorul liceului are multe absențe nemotivate

Subsemnatul Ghiță Mircea, profesor de matematică la liceul din Sulina, doctorand în matematică, relatez următoarele:

În decursul unui an școlar nu am fost asistat la nici o lecție de către directorul Giușcă Pompiliu și cu toate acestea la adresa mea se făceau ironii grosolane. Culmea nedreptății ce mi s-a făcut a fost faptul că mi s-au tăiat din salariu 12 zile, în care am prestat efectiv muncă la catedră, am semnat orele, motivîndu-se că n-am fost găsit la ora 12 în școală cînd eram de serviciu. Menționez că eram trei cadre de serviciu însă numai mie mi se cerea să fiu prezent 12 ore în școală și atunci cînd am mers la masă la ora 12 mi s-a tăiat întreaga zi din salariu, deși celelalte două cadre care erau cu mine de serviciu nici nu trecuseră prin școală.

Nu pot înțelege cum poate un am care nu dă cu săptămînile prin școală sau care stă zile întregi în circiumă, cum este directorul, își poate permite să-mi taie din salariu. Pe parcursul anului am avut ocazia să observ că în această școală este o veche tradiție de chiul și afacerism.

Ca o consecință a nivelului execrabil de pregătire a elevilor, la lucrarea scrisă de la matematică din cadrul bacalaureatului din acest an s-au obținut următoarele note de către cei 32 de candidați înscriși: 8 note de 2,11 note de 3, 9 note de 4, un 8, un 9. Cu toate acestea, profesoara Drăghici Aurelia, cea care a predat matematica la clasa a XII-a a fost lăudată în consiliul profesoral de la sfîrșitul anului de către director pentru activitatea depusă și a primit o gratificație de 400 lei.

Ca procedeu nepedagogic, directorul Giușcă aplică bătaia barbară, 32 elevi au fost bătuți cu pumnul, încît a scos măselele elevilor. Pentru acest lucru a apărut un articol și în «Scînteia tineretului», dar a rămas în continuare în funcția de director al liceului.

Profesoara de matematică Diaconu Georgeta n-a prestat muncă la catedră cu și fără concediu medical (20-I—20-II-1973). Spre a nu i se desface contractul de muncă a fost plătită în zilele în care eu am desfășurat activitate la catedră în locul dînsei.

profesor Mircea Ghiță
Sulina

Din răspunsul Comitetului județean Tulcea al P.C.R.

Cercetînd aspectele relatate în scrisoare, s-au constatat următoarele:

— S-a reținut de către directorul liceului salariul pe 12 zile profesorului Ghiță Mircea în anul școlar 1972-1973 pe motiv că a refuzat să facă de serviciu pe școală.

— Este adevărat că directorul Giușcă Pompiliu a săvîrșit unele abateri: nu respectă el însuși programul de muncă; a fost văzut deseori în restaurant în timpul orelor de școală; nu s-a preocupat suficient de controlul și îndrumarea procesului de învățămînt; a făcut puține ore de asistență la clase; nu are tact în muncă, repezind uneori oamenii și chiar jignindu-i; nu ține cont de părerile colectivului; a făcut abuz în funcție acordîndu-i gratificație soției sale deși aceasta fusese sancționată de inspectoratul școlar în 1973 etc.

— În anii școlari anteriori s-au modificat de către unii profesori notele la unii elevi și directorul școlii a știut acest lucru, motivînd că a admis aceasta fiindcă altfel nu s-ar fi putut forma comisie pentru bacalaureat.

— Este adevărat că Giușcă Pompiliu a bătut niște elevi în anul școlar 1970-1971 «pe motiv că ar fi făcut dezordine în școală».

— Față de aceste lipsuri s-au luat pe parcurs o serie de măsuri. Printre ele menționăm:

— S-au trimis în toți anii școlari colective de inspectori să sprijine munca la acest liceu, s-au luat an de an măsuri pentru încadrarea liceului cu profesori și învățători calificați și această acțiune continuă pînă la terminarea ei; s-au făcut consilii profesorale, discuții colective și în cadrul biroului organizației de partid și s-au stabilit unele măsuri pentru îmbunătățirea muncii; s-au dat unele sancțiuni directorului de școală și unor cadre didactice. Directorul școlii, Giușcă Pompiliu, a fost sancționat de M.E.I. cu «retragerea pe trei luni a ultimei gradații» pentru lipsuri în muncă, inspectoratul școlar a imputat gratificația acordată de director soției sale; profesoarele Drăghici Aurelia și Marioru Georgeta au fost sancționate cu «mustrare» pentru lipsă de răspundere (cu privire la modificările notelor și lipsă de exigență în muncă), s-a trimis și acum o brigadă de inspectori școlari la acest liceu pentru a controla și îndruma munca; s-a aprobat schimbarea din direcție a profesorului Giușcă Pompiliu și se caută un alt corespunzător, măsură ce se va realiza în curînd. De asemenea, profesoarei Diaconu Georgeta i s-a aprobat transferul în alt județ la solicitarea ei și poate în acest fel nu vor mai fi suspiciuni de «afacerism». I s-au arătat și lipsurile care-i aparțin lui Ghiță Mircea: că lipsește mult de la ore, întîrzie, nu acționează ca secretar U.T.C. la cadrele didactice, cu pionierii ș.a. Acest lucru s-a făcut și cu alte cadre didactice.

Liceul Sulina va rămîne și în continuare în atenția organelor județene de partid și de stat pînă la normalizarea situațiilor de aici.

Gheorghe Ion,
secretar al Comitetului județean de partid Tulcea

În comuna Pantelimon, medicii sînt păsări călătoare

Plecat de aproape douăzeci de ani din comuna Pantelimon, județul Constanța, dar venind în fiecare an cîteva zile aici, constat cu satisfacție progresele pe care le înregistrează oamenii noștri, membri ai unui C.A.P. prosper, în ceea ce privește îmbogățirea vieții lor materiale și spirituale, venituri frumoase, case noi etc. Un singur lucru nu s-a putut realiza în comuna Pantelimon — stabilitatea medicilor. S-au perindat în cei aproape 30 de ani poate tot atîția medici.

Și totuși, unele progrese s-au înregistrat și aici: de la un medic «universal valabil» și o soră, cît erau acum 10-15 ani, de exemplu, dispensarul comunal este încadrat în prezent cu trei medici (medicină generală, pediatrie, stomatologie), o moașă și trei sau patru asistente medicale. Acest colectiv lucrează într-un local corespunzător și dispune de condiții bune de lucru.

Necazul este că atunci cînd ar trebui să lucreze cei trei medici, navetiști mai întîi, și apoi medici, «există» dar lipsesc cu desăvîrșire. Activitatea lor se desfășoară după un program de-a dreptul surprinzător: începe uneori miercuri sau chiar joi și se termină vineri și, numai accidental, simbătă. Personalul auxiliar abia așteaptă să le urmeze exemplul.

Situația care se creează este de-a dreptul revoltătoare, dacă ne gîndim că dispensarul are pe rază 7 sate, cîte numără comuna Pantelimon. Au fost momente cînd prezența medicului era absolut necesară, iar oamenii s-au văzut nevoiți să recurgă la practici pe care medicina modernă le condamnă, ele periclitînd uneori viața bolnavilor. În aceeași tristă situație se află și punctul farmaceutic din dispensar, unde nu găsești aproape nimic.

Este revoltător faptul că medicii aceștia, ieșiți de curînd de pe băncile facultății, nu înțeleg că în 1973 medicina trebuie exercitată și aici, în mijlocul celor care prin munca lor contribuie la sporirea avuției noastre naționale, că partidul și statul nostru au investit încredere și bani în ei, iar ei ar trebui să se dedice cu pasiune și chiar sacrificiu nobilei profesiuni de medic și nu să se transforme în păsări călătoare, în permanentă goană după cîștigul.

profesor Dragoș Nedelcu
Ploiești
strada Abrud nr. 32

Cu sprijinul Comitetului Județean Constanța al P.C.R., Consiliul popular al județului Constanța — Direcția sanitară ne răspunde

La scrisoarea dumneavoastră, vă comunicăm următoarele: cele sesizate au fost analizate împreună cu organele de partid și de stat ale comunei Pantelimon și a reieșit că o bună parte din sesizările făcute privind felul cum își desfășoară activitatea personalul medico-sanitar al circumscripției Pantelimon sînt reale:

Medicii de circumscripție nu respectă întotdeauna programul de activitate, mai ales medicul stomatolog care face naveta zilnic la Constanța. Medicul pediatru a lipsit mai mult de cinci luni din circumscripție în 1973, fiind bolnav. Medicul generalist avînd familia în București nu și-a luat ziua liberă în fiecare duminică, ci a cumulat de obicei trei duminici consecutive, pleca la București la trei săptămîni o dată, pleca simbăta după program și se întorcea miercuri.

În timpul cînd nu era medic de serviciu la dispensar, răspundea de chemări în afara programului personalul mediu. Niciodată nu a rămas dispensarul încuiat și neacoperit cel puțin cu un cadru mediu.

Că medicii nu și-au făcut datoria corespunzător chiar cînd se găsesc la circumscripție este un fapt constatat de spitalul Hîrșova și de aceea în 1973 a și fost sancționat în două rînduri doctorul Memet Temirgean (medic stomatolog) cu penalizare 5% pe 2 luni și penalizare 20% pe două luni.

Doctorul Someșan Ana (medicul șef de circumscripție) a fost sancționată în 1973 în două rînduri: o dată i s-a aplicat sancțiunea «mustrare» și altă dată penalizare 10% pe trei luni.

În ultimele luni doctorul Someșan Ana a lichidat în bună măsură cu absențele de la serviciu și se preocupă mai mult de îndeplinirea sarcinilor.

Odată cu transferul la această circumscripție a unei asistente medicale, s-a reglementat și problema punctului farmaceutic gradul II pe care doctorul Memet Temirgean a refuzat să-l preia în lipsa unui cadru mediu.

Prin măsurile ce au fost luate în ultima vreme pentru indisciplină a cadrelor medico-sanitare de la această circumscripție, prin controalele mai frecvente pe care le-a făcut spitalul Hîrșova în ultima vreme prin verificarea ce o fac periodic organele locale asupra activității acestor cadre, considerăm că lipsurile din activitatea cadrelor medico-sanitare de la circumscripția Pantelimon vor fi înlăturate.

medic director, doctor Alupoaie Ioan
medic inspector, doctor Dumitrescu Romeo

Greșeala s-a făcut la mine, nu la ceilalți?

Subsemnata Spirea Tinca din comuna Gruiu Siliștea Snagovului vă scriu următoarele.

În august 1970 am rămas văduvă cu 3 copii mici pentru care am primit pensia de urmaș și alocația ce le revenea. În 1972 luna septembrie fiul meu cel mare, în vîrstă de 15 ani, a intrat ucenic la locul de muncă într-o tipografi. Prevederile sociale mi-au tăiat pentru acest copil alocația de stat fiindcă primește ca ucenic 500 lei pe lună. Eu nu am zis nimic, dar în aceeași situație mai sînt mulți băieți și cu tată și primesc alocația pentru ei. Atunci unde s-a făcut greșeala: la mine, sau la ceilalți?

Tinca Spirea
comuna Gruiu, satul Siliștea Snagovului

Răspunsul Consiliului popular al județului Ilfov Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale

Urmare scrisorii dumneavoastră nr. 2222/1973, referitoare la scrisoarea petiționarei Spirea Tinca din comuna Gruiu Siliștea Snagovului, care solicită relații cu privire la motivul încetării plății alocației de stat de care a beneficiat fiul său, vă facem cunoscut următoarele:

Conform prevederilor Decretului 285/1960 republicat, la art. 7, pct. 2 se precizează: copiii bursieri nu au dreptul la alocație de stat. Măsurile luate și urmare dispozițiilor Ministerului Muncii prin adresa nr. 94218/1973, pentru prezentarea de adeverințe din partea școlilor în care să se precizeze dacă copiii au pensie de urmaș primesc și bursă, ne-a dat posibilitatea să depistăm toate cazurile și să luăm măsurile necesare întreruperii plății alocației de stat pentru evitarea creării de debite.

Acesta este motivul sistării plății alocației de stat și dacă petiționara cunoaște asemenea cazuri de primirea alocației să ne comunice numele tutorilor pentru verificarea situației, venind astfel în sprijinul acțiunilor noastre în această problemă.

director Petre Andrei
șef oficiu asigurări și pensii A. Ianoliu

În situația de față, proverbul cu sania și carul nu este valabil

Ne mai despart foarte puțin timp de sărbătorile de iarnă și căutăm de luni de zile un pantof elegant și cu o lucrătură estetică, dar totul este în zadar.

În magazinele noastre din orașul Constanța n-ai să găsești așa ceva decît la Casa modei, de multe ori nici aici nu găsești materialul dorit, și anume lacul. Oare de ce nu se aduc pantofi la elegantele noastre magazine, așa cum este modernul magazin Tomis? Spre regretul nostru, și în momentul de față ai să mai vezi în rafturi pantofi cu fețele de pînză, deși sîntem în pragul iernii și nu mai avem nevoie de ei. Avem nevoie de pantofi închiși și dacă e posibil și eleganți. Se mai aduc pantofi, pe la unele magazine, dar nu suficienți pentru a satisface cerințele.

Și de aceea m-am gîndit să le facem o întrebare celor în drept: dacă merg din cînd în cînd prin magazinele de încălțăminte și ce părere au, să mai sperăm la o încălțăminte mai elegantă?

Maria Bălan
Constanța
str. Cișmelei nr. 1, ap. 80,

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

Colaborare frățească la Facultatea de medicină generală din Capitală. (Lică Iosif)

La alegere. (Gh. Vințilă)

Leul (scriitorul Corneliu Leu) și stegozaurul...

Un cadou pe care Moș Gerilă îl oferă iubitorilor de spectacole din Focșani: noua Casă de cultură. (Sorin Postolache)

Un recent vernisaj la București: expoziția graficianului Val Munteanu. (Elena Ghera)

La Poiana Brașov. «Souvenir» din... București! (Petre Popovici)

Se schimbă fața lumii — martori oculari în cartierul Colentina din Capitală. (Elena Ghera)

Birocrația nu este altceva decît ceea ce înțelegem în general cu toții prin birocrație. Ce o caracterizează în primul rînd este că există. Ironizată, blamată, disprețuită, criticată, negată — birocrația dispare aici ca să apară pretutindeni unde inteligenței, înțelegerii, curajului de gîndire le sînt preferate rutina, comoditatea, obtuzitatea. Birocrația este în afara legilor noastre, de aceea își caută forme legale, uneori acționînd chiar sub pretextul apărării legii. Birocrația nu dispare negînd-o sau prin ea însăși, ci opunîndu-i legea primordială a acestei țări: progresul României, creșterea continuă a bunăstării oamenilor. Oricine, oriunde, oricînd nu face totul pentru traducerea în viață a acestei legi se numește birocrat și săvîrșește un act de natură antisocială.

starea birocrației

dacă un funcționar te-a făcut maria în loc de marin, numai judecătoria te mai poate face la loc marin

Straniu dar adevărat. Absurd dar adevărat. Cine știe, poate pentru că e distrat, poate pentru că n-a dormit bine az'noapte, pentru că l-or fi stringînd pantofii, ca să nu spunem că e nepriceput, se întîmplă ca funcționarul de la starea civilă să te treacă în actul de naștere sau de căsătorie Maria în loc de Marin și viceversa, ultragiindu-ți, din cauza unei singure litere, o blată și foarte însemnată literă, identitatea ta de cetățean. Și de-aici, tot felul de urmări. Degeaba spui că tu ești Marin, nu te crede nimeni. Mai pari și nebun pe deasupra. Iar cazul nu este rarisim. Și nici singular ca situație.

Se mai întîmplă tot felul de greșeli în acte publice, de pildă să locuiești în județul Neamț, dar te-ai născut în județul Bacău și în virtutea obișnuinței funcționarul să-ți treacă drept loc al nașterii Neamțul și nu Bacăul. Și-atunci, ce te faci? Cine îndreaptă greșelile? Judecătoria, numai judecătoria. Tribunalul și numai tribunalul. Singurele instituții autorizate.

Te adresezi mai întîi primăriei al cărei funcționar a comis eroarea, se face o fișă mare, mare de tot, completată în trei exemplare, un memoriu explicativ cu ce cerem și de ce, adică să-l facem la loc pe Marin, actele ajung la judecătorie, «se pun» pe rol și cetățeanul se judecă cu primăria. Se citează părțile, adică Maria și primăria, se formează completul de judecată din doi judecători și un grefier, se dă o hotărîre judecătorească, se pronunță modificarea și numai după aceea se poate anula actul cu pricina și elibera altul de către primărie.

Numai de la o singură comună, Bicazul Ardelean din județul Neamț, judecătoria municipiului Piatra Neamț a trebuit să corecteze, anul acesta, pe această complicată cale, 111 greșeli în actele a 111 cetățeni, comise în decursul ultimilor 8-10 ani. În orașul Bicaz au fost 300 asemenea cazuri. Din comunele Girov, Săvinești, Ștefan cel Mare, Brusturi, Drăgănești au mai venit alte cîteva sertoase sute de cazuri.

— Documentațiile cerînd timp și multe, multe hîrtii, confirmă secretarul Consiliului popular județean Neamț, juristul *Petre Risipeanu*, și o anume procedură care încarcă inutil munca judecătoriilor și tribunalelor, căci, de regulă, instrucțiunile spun ca aceste modificări să se facă numai de către municipii.

În general, o poveste ca asta cu o literă durează pînă la 6—7 luni, iar omul trebuie să se deplaseze, să cheltuiască bani și vreme cu drumul. Cînd s-ar putea rezolva în 3—5 zile de către însuși organul emitent al actului, de către însăși instituția care a produs greșeala, de către comitetele executive ale consiliilor populare respective. Noi am făcut nu o dată propuneri pentru simplificarea acestei stări birocratice. Din păcate, un generator de birocrație, de complicare a birocrației, îl constituie chiar anumite ordine, instrucțiuni, circulare, dispoziții, acte normative superioare, de pe plan central. Se prevăd, pentru rezolvarea unor situații, tot felul de aprobări, avize, parafe, formalități, situații care, în fond, nu sînt cerute de practica socială.

— Ati putea exemplifica?

De exemplu, există anumiți oameni care au nevoie de ajutoare sociale. Printr-un decret din ianuarie 1972 s-a reglementat ca acestea să poată fi date cetățenilor direct în comune de către organele locale. Cu toate astea, Ministerul Muncii n-a descentralizat aceste fonduri, ca să le treacă în fondurile comunelor. Începe un carusel al hîrtiilor, către Direcția muncii, care le centralizează pe județ, le trimite la minister, ministerul le centralizează pe țară, le avizează după un anumit timp, le trimite înapoi la județe — iarăși după un anumit timp — aprobate sau nu, direcțiile muncii trimit și ele înapoi hîrtiile la comune și la orașe. Cîte hîrtii ca să i se dea omului un drept!!!

— Dar organele locale, competențele locale nu generează birocrație, excesul de birocrație, pe care îl vizăm noi acum?

— Incompetențele locale generează chiar foarte complicate fenomene. Lipsa de competență a unor cadre. De curînd, printr-o hotărîre a Comitetului executiv al Consiliului popular județean, primarul și secretarul primăriei din Urecheni au fost înlocuiți. Nu făceau măcar efortul de a-și cunoaște atribuțiile, obligațiile elementare de serviciu. Vești le trimiteau pe sătean la județ, la direcția cutare, la direcția cutare să le aprobe un act, o acțiune care ține numai și numai de competența lor.

În momentul de față și în alte comune ni se întîmplă să fie trimiși oamenii pentru orice hîrtie, ca să le-o aprobăm noi. De pildă, legislația noastră permite cetățenilor din comunele de munte să schimbe material lemnos pe cereale. Ați văzut ieri, la audiențe, țărani veniți de la 100 kilometri depărtare de Piatra, din munte, care spuneau că au fost la primărie, la comună, după «o postilă», după autorizație, și cei de-acolo i-au trimis la noi. Se întîmplă așa la Bicazul Ardelean, Bicaz Chei și la alte comune din zona de munte. Noi le-am dat *postila* ca să nu-i dezamăgim. Dar scrie clar în lege că autorizațiile le eliberează comitetele executive din comuna respectivă. Fenomenul are multe consecințe: 1. ne supraîncarcă munca noastră; 2. poartă cetățeanul pe drumuri; 3. unilateralizează bivalenta relație administrație de stat — cetățean. De ce să n-o spunem direct că se fetișizează această relație, cetățeanul fiind privit ca un subordonat al organelor administrative ca și cum el, cetățeanul, trebuie doar să asculte și nu și invers. În realitate fiind, mai ales, invers.

Cici IORDACHE

a apărut un om mare care părea foarte deștept și n-a zis decît: pfiu!

Viața muncitorului Nicolae Aldea e la fel de contradictorie ca și înfățișarea lui. Cu pantalonii întotdeauna prea largi și murdari de ulei, iar bluza prea strîmtă, pare un «Gavroche», în timp ce sub.căciulă poartă chelie. Șefii lui spun, și ei e de acord, că nu este un strălucit președinte de sindicat. I se pun la îndoială de asemenea calitățile organizatorice, pe care dealtfel nu le are deloc. Fiindcă zice: eu nu oblig pe nimeni, vă rog să munciți de plăcere, ceea ce, afirmă directorul Combinatului de îngrășăminte chimice din Slobozia, nu se poate întotdeauna. La județ mi s-a spus că lui Aldea îi cam place să bea, deși nu mi s-a precizat cînd anume o face, deoarece nu prea pleacă din combinat, ultima dată muncind fără întrerupere 72 de ore.

Dar toate cîte i s-au întîmplat se datoresc înfățișării sale, de care muncitorul nu e cîtuși de puțin mîndru, deși nici nu s-ar putea zice că o pune la inimă. Mai demult, pe vremea cînd motocicletele erau la modă, deci foarte demult, lui Nicolae Aldea i-a plăcut să aibă una și a avut. Tot jucîndu-se cu motorul numit Wankel, a ajuns să-l cunoască atît de bine încît l-a văzut compresor; și încă unul cît se poate de concret: compresor volumetric rotativ cu lamele autoghidate. După ce, forțat de împrejurări, cum zice el, la Școala de maiștri a ajuns să cunoască întreaga literatură de specialitate, și-a dat seama că în realitate ceea ce văzuse el era o invenție și a pus-o în schițe și formule. Doar că n-a botezat-o ca atare, ci l-a lăsat pe profesorul lui, Ion Cîndea, să se pronunțe și Ion Cîndea s-a pronunțat: invenție.

I-am rupt gura lui Wankel a zis inventatorul, deși își dădea seama că greul abia începe. Mai întîi, i s-a spus, invenția nu era de nasul unui maistru. Personalitatea omului nu susținea opera. Deci nu era bine s-o trimită prin poștă. Dacă ar fi mers personal, oricine l-ar fi văzut cum arată ar fi avut, poate, dreptate să-i dea un picior în spate și să-l dea pe ușă afară. Și Nicolae Aldea a procedat cum s-a priceput și cît l-a ajutat «șiretenia» lui de om simplu. La Uzinele «23 August», unde a lucrat un timp, a deschis întîmplător schițele în fața unor ingineri tineri pe care abia îi cunoscuse. Unul l-a tras deoparte, l-a urcat într-o mașină, și cu schițe cu tot au năvălit în casa profesorului universitar Stamatescu, cel mai mare specialist român în materie, pe care Nicolae Aldea îl descrie așa: a apărut un om mare care părea foarte deștept, am despăturit cearșafurile mele pline cu formule și el n-a zis decît: pfiu! Imediat, la O.S.I.M. (Oficiul de stat pentru invenții și mărci). De la O.S.I.M. a venit răspunsul: invenție; dar trebuie cesionată unei uzine și fiindcă tot lucra la «23 August», a cesionat-o propriei lui uzine, care i-a trimis răspunsul acasă la el în orașul Victoria. Pe scurt, răspunsul era următorul: nu ne dereglăm producția de serie, adresați-vă unei alte uzine.

Trecuse aproape un an. La Uzinele Timpuri noi și Hidromecanica din Brașov dosarul a mai stat un an. De la Hidromecanica răspunsul a venit mult mai cuprinzător. Printre altele, în scrisoare se menționa faptul că invenția este utopică atîta vreme cît mașina-unealtă care ar putea realiza detaliile este imposibil de realizat la nivelul tehnicii actuale și nu numai la noi în țară.

După ce a văzut stele verzi, fostul inventator s-a dus la nea Gîț, strungarul, și i-a zis cu tot năduful care-i frigea inima că dacă-i face detaliile respective îi dă o țuică, iar nea Gîț, care lucrează pe un strung de-acum douăzeci de ani, a luat schițele, l-a privit pieziș, a cîntărit din ochi schițele cu țuica promisă și peste cîtva timp i-a adus lucrarea, făcută cu grijă și dichis. Ajuns în acest moment al povestirii, Nicolae Aldea simte nevoia să se răcorească și devine răutăcios zicînd: tot l-am rupt gura la Wankel.

Avînd de-acuma și piesa la sertar, inventatorul s-a adresat iarăși la O.S.I.M. De data asta însă, știind ce păție întîia oară, Nicolae Aldea nu și-a mai botezat lucrarea drept invenție. Dealtfel, din compresor a făcut o pompă volumetrică rotativă. Povestește:... dar dînșii, analizînd la dosarele străine pe care le-am studiat și eu, au ajuns la concluzia că propunerile mele nu sînt noutate tehnică, deoarece motoare ca ale mele se fabrică de mult în străinătate și-mi dau la cap cu exemplele pe care le-am specificat eu însumi în dosarul pe care l-am întocmit, tocmai ca să vadă că sînt la curent și mă pricep. Le-am zis așa: astea sînt motoarele care se fabrică pe plan mondial, astea sînt cele propuse de mine, între ele seamănă așa cum seamănă o mîță cu un măgar, dar dînșii n-au văzut diferența. Acum știu așa: teoretic nu pot convinge pe nimeni, o să lucrez, fac mecanismul și-l voi pune pe masă. Nu mă las, ce-am avut de zis am zis, eu văd motorul mergînd, știți, asta e puterea de imaginație.

Ascultînd pățaniile muncitorului său, directorul combinatului, inginerul Constantin Iovănel, se oferă să probeze invenția chiar în combinat. În combinatul care într-un fel împărtășește soarta meșterului Aldea. Ironizat în oraș că nu produce încă amoniac, combinatului nu i se recunoaște de fapt esențialul: în fiecare zi oamenii care l-au ridicat cheltuiesc atîta eroism cît pentru o generație. Vorba meșterului Aldea: teoretic. Urmează probele practice.

Nicolae CRISTACHE

bătrîna doamnă nedemnă

Sincer să fiu, nu scriu cu mare poftă și avînt despre birocrația altora, atîta timp cît îmi joacă în fața ochilor propria mea delegație de teren, toată pictată cu ștampile, una lîngă alta, ca sardelele, dovezi umile că am fost acolo unde e clar că am fost — cu bilet de tren, decontabile — și de unde am scris sau voi scrie nu vederi prietenilor, ci articole pentru revistă. Dealtfel mi s-a și spus de către cineva, de la obraz: «parcă dumneavoastră nu cunoașteți birocrația, nu vă loviți de ea!»

Vai de mine, cum nu! Sîntem cu toții loviți de birocrație, deși trebuie să introducem și aici o nuanță; fenomenul sau boala aceasta, numiți-o cum vreți, are și ea aleșii ei. De la unii cere mai mult, de la alții mai puțin. Depinde ce se nimerește să fii într-o anumită perioadă a vieții. Ți-ai pus în cap să fii, să zicem, muncitor pe un șantier, navetist, poștaș sau tată nelegitim care consimți să-ți recunoști copilul, atunci dai, în mod sigur, mai mult piept cu dezordinea, cu arbitrarul sau chiar cu absurditatea, cărora le place să se înfofolească în numele de birocrație.

Trecînd în revistă «starea birocrației» într-un județ, în cazul de față Vîlcea, aflînd de la directorul Direcției pentru administrația locală de stat, tovarășul Dumitru Nicolin, cam cum se învîrt bezmetic o bună parte din cele 30 000 de hîrtii (adică acte) care trec pe la registratura generală a

județului într-un an, mi-am zis că niciodată nu voi scrie un rînd amuzant, stil «satiră și umor», despre această bătrînă doamnă nedemnă (a se citi birocrația), ci voi transcrie of-urile celor care, prin însăși meseria lor, par a se fi legat pe viață și pe moarte de jocul cu hîrtiile.

Of-ul muncitorilor de pe șantiere. Pentru oricare dintre noi, buletinul de identitate are, printre alte merite, și pe acela de a dovedi negru pe alb unde locuim, strada, orașul, comuna. Din acest *noi*, trebuie să excludem însă pe *șantieriști*, care, de cîteva ori pe an, trebuie să umble după o adeverință cum că «au domiciliu stabil sau spațiu de locuit» chiar acolo unde scrie pe buletin. Altfel, nu primesc sporul de șantier.

O hîrtie — un drum la Comitetul executiv comunal, o zi pierdută. De ce? Așa au șantierele dispoziții.

Of-ul navetiștilor. Degeaba certifică întreprinderea unde lucrezi că ești angajat acolo dar că dormi acasă, la nevastă și copii, deci ai nevoie de un abonament pe C.F.R. sau I.T.A. Pe lîngă actul respectiv, îți mai trebuie o adeverință «din care să reiasă exact cîți kilometri sînt de la domiciliu pînă la stație».

Prețul abonamentului este același (că asta ar mai lipsi, să fie unul pentru cei care locuiesc în capul comunei și altul pentru cei din mijloc), dar fără hîrtia absurdă nu poți intra în drepturile tale de navetist. Se înțelege ce urmează: un alt drum la Comitetul executiv. De ce? Așa au unitățile de transporturi dispoziții.

Of-ul poștașilor. Un poștaș este un poștaș, adică un om care bate drumurile ca să ne aducă vești — știm cu toții de care, mai bune, mai rele — ori ziare, reviste, mai bune, mai puțin bune și ele. Noi îl credem că a bătut drumurile pînă la noi. Întreprinderea de poște și telecomunicații nu are acest obicei; drept care poștașii comunali, în loc să povestească seara, acasă, pățaniile din timpul zilei, trebuie să aștearnă rapoarte peste rapoarte din care să rezulte că în comuna X de la casa Popeștilor pînă la a Ioneștilor sînt 500 de metri, că de la moară pînă la gară sînt 2 kilometri pe dreapta și 2,5 kilometri pe stînga. Se adună metrii cu kilometrii și, în funcție de ceea ce iese, i se dă aducătorului de vești indemnizație de bicicletă ori de șaretă.

*

— Situații și hîrtii sînt multe — îmi spune Dumitru Nicolin — nu putem veghea asupra fiecăreia, tocmai de aceea ne-am preocupat de depistarea acelor nuclee de unde pornește mai tenace atacul birocrației.

— Cum credeți că se poate preîntîmpina? Nu așa, în mare, ci, să zicem, pe plan local.

— Pentru a scuti timpul oamenilor, mai ales al celor care vin de departe, încercăm ca, săptămînal, primarul, secretarul și vicepreședintele din comună să se deplaseze în satele mai mărginașe, pentru a rezolva pe loc unele probleme ale oamenilor. Este un fel de a interpreta, în folosul nostru, povestea cu muntele și Mahomed; am mai înființat, de asemenea, o comisie de raționalizare a hîrtiilor, să vedem ce rezultate va da, cît vom izbuti să apărăm timpul oamenilor.

Și bunul-simț, aș adăuga eu. Pentru că o *hîrtie* care se încăpățînează să devină *act*, este, prin simpla ei existență, și un atentat la bunul-simț.

Magda MIHĂILESCU

o formalitate, dar de ce trebuie o audiență la un șef?

Printr-o norocoasă întîmplare — miercurea are audiențe și miercurea am ajuns eu în Bacău — asist la acele «ore grele» ale aceluia care, într-o discuție anterioară, cu cîțiva ani anterioară acesteia, mă tulburase printr-o mărturisire calmă și gravă: de cînd e activist de partid, și este de la 28 de ani, de cînd este vicepreședinte al Consiliului popular județean Bacău, și este din 1968, ceea ce îi răscolește cel mai mult conștiința, ceea ce îi sensibilizează cel mai acut starea *sufletească sînt audiențele*. Aceste întîlniri cu oamenii. Cu oameni care au dreptate și vin să-și reclame un drept ultragiat de alții, cu oameni care n-au dreptate și vin să ceară favoruri pe care egoismele lor le transformă în drepturi și principii.

Asist deci, două ceasuri, peste două ceasuri, la audiențele inginerului *Mihai Armașu* și mă uimește cu calmul cu care ascultă — calitatea de a asculta *mi* se pare una dintre cele mai frumos-omenești — și mai cu seamă cu *operativitatea de a rezolva*, de a-i rezolva omului necazul pentru care a venit. Și cînd se indignează e la fel de calm, doar un mușchi de sub ochiul stîng se zbate, singurul care îi trădează surescitarea de pe dinăuntru, tensiunea nervoasă. Și simt că mușchiul acela tresare mai ales cînd omul din fața sa a ajuns în fața sa din cauza unor încurcate țîțe birocratice.

Între *Apetrei Maria*. Este flotantă în Bacău, lucrează din 1966 în Bacău, ca muncitoare, la Fabrica «Proletarul», este căsătorită în Bacău, soțul lucrează în Bacău, iar Bacăul nu e un oraș închis. Au și spațiu locativ, deci nu-i vorba nici măcar de arhicunoscutul cerc-vicios, nu primești buletin de orașul X pentru că n-ai casă și nu primești casă pentru că n-ai buletin de orașul X. Tînăra femeie vine cu un dosar de acte, cu argumente și cu o poveste, din păcate, prea adevărată: s-a dus la spațiul locativ și acesta a trimis-o la I.L.L., I.L.L.-ul la Miliție, miliția din nou la spațiul locativ, și așa mai departe pe drumuri de luni întregi, tovarășe vicepreședinte. Și acum, scuzați-mă, am venit la dumneavoastră. Netrimisă de nimeni. Nu putem sta așa toată viața, vrem să ne facem și noi casă. Stăm în spațiul întreprinderii soțului».

— Cu cine ați vorbit la Miliție?

— Cu tovarășul maior de la evidența populației. Vicepreședintele Armașu pune mîna pe telefon, formează un număr, vorbește la Miliție, formează alt număr, vorbește cu prim-vicepreședintele Consiliului popular municipal Bacău, care — ce fericită coincidență pentru Apetrei Maria, este și dînsul în același timp de serviciu la audiențe — îi explică situația muncitoarei și reține ultimele cuvinte: «Aprobați-le intrarea în Bacău, Miliția spune că le face buletinele, dacă aprobați dumneavoastră. E o simplă formalitate, tovarășe Timofte. Nu există nici un motiv să nu se rezolve. Să se rezolve!»

Tînăra e cam sceptică și, cu timiditate, cu multă reținere, totuși împinsă de experiență, ca în povestea cu ciorba și iaurtul, întreabă:

— Cînd să mă duc? Unde? Tot la spațiul locativ? (Și oftează).

Cici IORDACHE

„nu-i prind eu în valea jiului !"

Locomotiva L.D.H.-039, *proaspăt ieșită de la Uzinele «23 August»* în beneficiul exploatării miniere Lonea, stă de șase zile garată în cîmp, lîngă stația C.F.R.-Cătelu. Stă și așteaptă în zadar să pornească spre Valea Jiului. De ce în zadar? Asta voia să afle și *mecanicul* Ioan Someșan, însă nu avea de la cine.

Ion Matei, șeful stației C.F.R.-Cătelu l-a chemat pe subalternul său Ghimpușanu Gheorghe, care a citit din registru cum că locomotiva cu pricina stă în «carantină» pentru că: 1) Uzina «23 August» *nu a trimis* avizul de principiu nr. 10c/3062/1973, aviz care figurează în acte fără a fi prezent la dosar; 2) telegrama nr. 69 trimisă de stația C.F.R.-Cătelu în 13 decembrie 1973 telegrafului stației C.F.R.-Obor a rămas fără nici un răspuns pînă la 18 decembrie 1973.

Au urmat cîteva convorbiri telefonice pînă cînd s-a stabilit legătura cu numărul 35-41, unde a răspuns Divizia de mișcare, și anume tovarășul Mircea Vasile, care mi-a vorbit într-un ritm înnebunitor despre prevederile H.C.M. nr. 770/1965, instrucțiunea nr. 328 și alte documente, care reglementează transporturile cu gabarit depășit (cazul locomotivei) apoi: «adevăratul vinovat este stația Cătelu. Tovarășii de acolo n-au știut nici atîta lucru că viza de tranzit a locomotivei trebuie cerută nu numai de la Craiova și București, ci și de la Direcția regională C.F.R.-Timișoara în raza căreia intră Petroșaniul...»

Am aflat, în schimb, cu stupoare, că telegrama expediată Direcției regionale C.F.R. București *din București* pe data de 13 decembrie 1973 a *ajuns* la Divizia de mișcare, *deci tot în București*, pe 18 decembrie 1973, adică în șase zile. Prin urmare, un alt vinovat: telegrafista de serviciu de la stația C.F.R. Obor, din ziua de 13 decembrie, care a «descoperit» că e mai aproape Craiova decît București (confirmarea Craiovei sosise).

Șeful stației C.F.R.-Cătelu i-a închis în prezența noastră ușa în nas reprezentantului minerilor, apoi s-a răzgîndit și i-a deschis o altă ușă. Mecanicul Someșan era tot o apă pe obraji și pe *frunte de furie stăpînită și de umilință nedreaptă*.

Ne place să credem că la ora cînd apar aceste rînduri, locomotiva 039 a plecat spre Lonea. Acolo unde oamenii nu încurcă hîrtiile, ci scot de sub pămînt cărbune și ca să-l transporte la Petrila au nevoie și de locomotiva 039.

Și ne-ar mai plăcea să se împlinească dorința mecanicului Someșan Ioan: «Nu-i prind eu pe Valea Jiului!»

Viorica CIORBAGIU

O locomotivă destinată Văii Jiului și un mecanic, blocați în București șase zile, de diverși încurcă-lume.

cronica pretențiilor

„je vous déteste de cincizeci de lei și I love you de-o sută"

Librăria în care ne aflăm se numește cu adevărat Mihai Eminescu. Tînărul cu care încerc să intru în vorbă susține că-l cheamă Virgil Armeanu și că este elev în ultimul an al liceului Caragiale. E înalt, are ochii albaștri, limpezi, și caută cu ei ultimul volum de poezii al *lui* Marin Sorescu. Ei, Virgil Armeanu, este unul din puținii oameni pe care am îndrăznit, necunoscîndu-l, să-l provoc la o discuție. Asta nu pentru că e mai tînăr ca mine, ci pentru că poartă la reverul paltonului o insignă roșie, de mărimea unei monede care nu circulă la noi, insignă pe care scrie cu negru: *Je vous déteste.*

— Chiar Virgil Armeanu te numești?

— Da, domnule. Mai mult ca probabil.

— Știi ce înseamnă *Je vous déteste?*

— Pot să vă spun adevărul?

— Aș prefera.

— Știu. Înghit franceza în particular de la șase ani.

— Și pe cine detești dumneata?

— Eu? Pe nimeni, domnule. Nu am timp de așa ceva.

— Atunci poate-mi explici de ce porți insigna asta.

— Pot să vă spun adevărul?

— Nu știu. Numai dumneata poți să știi dacă poți sau nu să-mi spui adevărul.

— Dumneavoastră n-ați observat că de o bună bucată de timp foarte mulți tineri poartă astfel de insigne. Cu Jimi Hendrix, cu *I love you*, cu mai știu eu ce?

— Am observat, dar m-ar fi interesat să-mi spui de ce dumneata ai ales-o tocmai pe aceasta cu *Je vous déteste*, mai ales că-mi spuneai că nu detești pe nimeni, că nu ai timp de așa ceva.

— Pe Jimi Hendrix nu l-am înghițit niciodată, așa că n-aveam de ce să-l port la piept. Adevărul e că eu aș fi dorit să-mi cumpăr una cu *I love you*. Nu mă-ntrebați dacă știu ce înseamnă. Știu. Dar nu de asta vroiam s-o cumpăr, ci pentru că, dintre toate, astea cu *I love you* sînt cele mai frumoase.

— Nu ți se pare totuși că de la *I love you* pînă la *Je vous déteste* e o distanță bunicică?

— Nu cred, sînt sigur. Dar uitați care e problema. Insignele astea nu cad din cer, ele se vînd și deci se cumpără. Cele cu *I love you* costă cam o sută de lei pe cînd astea cu *Je vous déteste* le iei și cu cincizeci. Cînd mi-a venit mie boala să-mi iau una, n-am avut atîția bani pentru un *I love you*. Și chiar dacă aveam nu dădeam. Nu face. N-am așa mulți bani și cred că și asta a mea e destul de șic. Și-apoi eu nici nu iubesc pe nimeni, nici nu detest pe nimeni. N-am timp de asta, așa că mi-e inclusiv; eu am vrut să am o insignă, și o am. Nu mă interesează ce scrie pe ea fiindcă, domnule, adevărul e că eu nu fac politică. N-am timp de asta.

— Înțeleg că nu prea ai timp de nimic. De ce cauți tocmai cartea lui Sorescu?

— Îmi place poezia. Am citit și cîte ceva din Sorescu dar acuma caut cartea asta «*Despre liliac*»...

— «*La lilieci*».

— Așa, da, «*La lilieci*», fiindcă a fost foarte injurată. Vreau să văd și eu de ce, dar să vedem cît costă. Dacă e mai mult de cinci lei, nu mă mai interesează.

— Costă, într-adevăr, mai mult.

— Atunci s-a dus. A murit.

— Cine?

— Sorescu, bineînțeles. Dacă am nevoie de poezii pot să-mi fac și singur.

— Insigne ai putea să-ți confecționezi singur?

— Nu e o idee rea. Sigur că pot.

— Dacă ți-ai face singur o insignă ce-ai scrie pe ea?

— Ceva mortal sau data mea de naștere.

— Dar dacă ai scrie poezii, ce fel de poezii ai scrie?

— Hm. Unele care să zică ceva despre mine.

— Și cum le-ai semna?

— Cu numele meu, bineînțeles.

— Adică Virgil Armeanu?

— Sigur, dacă m-ar chema așa. Dar le-aș putea semna *Je vous déteste* ori *I love you* sau aș pune degetul, domnule. Degetul meu cel mai drag. Arătătorul.

Nereușind să afle cine sînt pentru că se gîndesc numai la ei, necrezînd în gîndurile pe care le cumpără de la alții spre a-și tapeta cu ele reverele hainelor, temîndu-se de propriile lor nume, acești tineri ar trebui să poarte adevăratele lor insigne. Cele pe care să scrie: *Mă detest.*

Dorin TUDORAN

eveniment politic

de la casa albă la platforma siderurgică de la tîrgoviște

În cursul tuturor vizitelor efectuate în acest an în străinătate, am putut constata aprecierea de care se bucură poporul român, politica sa de dezvoltare economico-socială independentă, preocupările sale de a-și crea o viață liberă, prosperă, corespunzător dorinței și năzuințelor sale. Am putut constata, cu multă satisfacție, că politica României socialiste, de colaborare și pace în lume, se bucură de aprecieri deosebite, că pe toate meridianele, poporul român are prieteni. Mergînd cu fermitate înainte, pe aceeași cale, de dezvoltare economico-socială, de prietenie și colaborare cu toate popoarele lumii, aducîndu-ne contribuția activă la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, putem fi siguri că vom avea succese întotdeauna!

NICOLAE CEAUȘESCU

Abia înapoiat în țară după o vizită de interes mondial, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a gîndit — mai ales și în primul rînd — la oamenii noștri, la uzinele noastre, la fabricile noastre, *la noi*. Meleagurile patriei sale îi așteptau sosirea, fără a se gîndi poate — oamenii acestor meleaguri — că omul acesta e obosit de drum. A pășit, așadar, așa cum îl știm cu toții, mulțumind cu dreapta ridicată în sus ca și un salut, a revenit firesc printre noi, așa cum îl așteptam.

Sîmbătă, 8 decembrie, conducătorul statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se întorcea în țară după o vizită cu un uriaș ecou internațional; vineri, 14 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu declanșa turnarea primei șarje de metal la oțelăria electrică nr. 2 din Tîrgoviște, șarjă care marca intrarea în circuitul economic înainte de termenul prevăzut în planul de stat; și tot vineri, 14 decembrie, la oțelăria nr. 1 tîrgovișteană, tovarășul Ceaușescu declanșa șarja inaugurală a cuptoarelor de 10 tone.

Pentru un observator străin, două fapte ca acestea — deci o vizită la Casa Albă a șefului statului român, și prezența lui, după numai o săptămînă, la cuptoarele unor oțelării din patrie — ar putea să se înscrie în domeniul spectaculosului. Pentru noi, cei de aici, aceste fapte aparțin *normalului*, vieții noastre de toate zilele. O viață în care am învățat de la tovarășul Nicolae Ceaușescu că pentru a ajunge să semnezi o Declarație Comună, de la egal la egal cu președintele Statelor Unite, trebuie să ai permanent grijă de șarjele de oțel din țara ta.

Acum, astăzi, cînd noi toți, românii, ne îndreptăm spre un nou an al vieții noastre — avînd cu noi, printre noi și în fruntea noastră una din cele mai luminoase personalități ale lumii contemporane — încercăm, iată, un sentiment cu totul deosebit: acela de a fi, noi înșine, mai liniștiți, mai maturi, mai conștienți de rostul nostru într-o lume pe care o vrem, și căutăm s-o facem, cît mai bună.

Horia PĂTRAȘCU

la răstoaca, viața mea și-a schimbat

Răstoaca. Un sat în Vrancea, între Focșani și Galați, o așezare de cîmpie, cu vreo 2 500 de suflete, între apa Milcovului și a Putnei, într-o zonă inundabilă, serios calamitată în 1970, amenințată aproape în fiecare an de furia naturii.

Multe case noi. Schelării. Construcții la cărămidă. Un magazin universal modern. Gospodării de oameni chivernisiți, cu cățel, cu purcel, cu cîțiva butuci de viță-de-vie, cu antene de televizor, și eu rătăcind printre case, cînd pe șosea, cînd pe ulițele laterale, căutînd dispensarul medical, căutîndu-l pe doctorul Șerban Dona, despre care știu că s-a stabilit aici de mulți ani și că se simte bine, pentru că aici, la Răstoaca, e casa lui, familia lui, viața lui.

Întreb unde e dispensarul și mi se spune să mai merg spre Galați. Și-apoi, pe stînga, o să vedeți biserica. Acolo e și dispensarul. Chiar așa, mă mir, d-apăi cum, și asta nu e nimic, dar pînă nu demult, chiar în ușa dispensarului, în ogradă, era adăpostit dricul popii, că te duceai la consult și te lua cu frig pe șira spinării.

•

Programul s-a terminat. Ultimul bolnav, Gheorghe Fotin, de 68 de ani, a ieșit pe ușă, dar doctorul Dona nu e prea mulțumit, cred că moșul n-are numai colită. Îl aud, ceva îmi spune că e vorba și de artrită, da, da, e și o artrită, va mai trebui să-l chem o dată, să-l consult mai atent. E nervos. Fumează mult. Pachetul de «A» e aproape gol. Clipește des de dincolo de ochelarii fumurii, parcă derutat, parcă plictisit. Își face de lucru cu stetoscopul, iese din cabinet, revine și simt că n-are chef de vorbă, dar meseria e meserie. Încerc să găsesc cea mai deșteaptă întrebare, ceva care să-l împingă la destăinuiri, dar nu găsesc nimic, și-atunci mă trezesc rugîndu-l să-mi spună de unde e, unde s-a născut.

Șerban Dona se potolește ca la o comandă magică. Stă pironit în scaun, în fața mea, de cealaltă parte a unui birou sărăcăcios, umplut de cărți, ca o statuie stă, chemîndu-și amintirile de departe, de foarte departe, și înțeleg, într-o clipă, că întrebarea l-a prins nepregătit pe omul acesta care pare să trăiască prezentul cu o intensitate neobișnuită. Sînt bucureștean, începe, foarte bucureștean, mai bucureștean decît credeți. Am crescut lîngă stadionul «Dinamo», într-o familie de medici. Am terminat facultatea în '60 și de-atunci sînt aici, la Răstoaca. Aici m-am însurat, aici muncesc și mă zbat, îmi cresc cele două fetițe ca să iasă ceva din ele și nu știu ce îmi spune că aici am să și mor.

— De ce tocmai Răstoaca, doctore?

Ridică din umeri:

— Aici am fost repartizat. Apoi, m-am căsătorit cu o vrînceancă, din Cîndești, au apărut copiii, mi-am făcut casă. Viața mea și-a schimbat cursul aici, a luat-o pe alt drum, și de unde credeam c-o să stau la Răstoaca două-trei săptămîni, am rămas 13 ani și nu cred c-o să mai plec.

Face o pauză scurtă. Își aprinde o nouă țigară, apoi reia:

— Știi, dumneata, cum e? La început mi-a fost greu. Mi-era teamă de oameni și aș minți dacă ți-aș spune că m-am simțit dintr-o dată atașat de ei. Nu m-am simțit. Luni de zile m-am simțit străin, dezrădăcinat, frustrat de multe, dezorientat. Aș fi vrut să mă duc la un spectacol, să dau un telefon, să fac un duș. Nu puteam. Habar n-ai dumneata ce înseamnă să fii obișnuit cu viața din București și să te trezești într-o zi lipsit de ea, să vrei să faci un duș, să nu poți și să-ți vină să plîngi de necaz și să înjuri ca un birjar, să înjuri totul, viața, oamenii, soarta. Cu timpul însă m-am obișnuit. M-am apropiat de oameni, oamenii s-au apropiat de mine, ne-am împrietenit, și doctorul Șerban Dona a înțeles că există lucruri mult mai importante pe lume decît să faci duș după masă sau să mănînci ceaiul cu pesmeți. La Răstoaca am învățat meserie, satului ăstuia și oamenilor lui le datorez foarte multe și de aceea nu pot fi departe de viața lui, de treburile unor țărani simpli care, chiar dacă nu știu să cînte la pian sau să picteze ca mine, m-au înconjurat cu dragoste, mi-au dat o părticică din sufletul lor, mi-au dat și îmi dau în fiecare zi.

Îl întreb ce înseamnă mărturisirea că la Răstoaca a învățat meserie, și doctorul Dona nu-mi răspunde direct, ci îmi povestește primul său caz de după repartizare. L-au chemat noaptea la o urgență, o femeie avea febră mare, în sat nu era, pe atunci, lumină electrică, bolnava abia mai respira, rudele începuseră s-o bocească, și tînărul medic s-a pierdut. A crezut că este vorba de o meningită și a chemat salvarea. S-a dus acasă neliniștit, n-a dormit o clipă, a citit tot ceea ce a găsit în casă despre meningită și pînă să vină salvarea s-a convins că greșise. Era vorba doar de o amigdalită pultacee. Adevărata medicină, recunoaște după o clipă, nu se învață la facultate, ci se învață în cabinet, cu fiecare zi, cu fiecare bolnav, pentru că așa e meseria asta a noastră, frumoasă, dar grea și uneori neputincioasă.

— Și acum vă mai scoală oamenii noaptea? — îl întreb.

Rîde. Sigur că-l scoală. La țară, medicul adevărat trebuie să funcționeze 24 de ore din 24, fără orar afișat pe geam ca la lăptărie, îl scoală, se îmbracă pe tăcute, își ia trusa, se urcă în șaretă și se duce să-și facă datoria. De cele mai multe ori nu-și strică somnul degeaba. E nevoie de el, uneori chiar mare nevoie. Alteori însă oamenii îl cheamă anapoda, numai de frică, din panică. Cînd ajung la bolnav, îmi povestește, acesta e cîteodată mai lovit de molan decît de microbi, și-mi vine să urlu, dar mă abțin. Ar însemna să fi răgușit de mult, face haz de necaz.

— Tovarășe doctor, credeți că oamenii satului vă iubesc?

Cumpănește răspunsul îndelung, preț de o jumătate de țigară.

— Nu știu dacă mă iubesc. Vorba asta poate să fie cam pretențioasă. Sînt însă convins că seriozitatea, priceperea și cinstea mea mi-au creat un anumit prestigiu în sat și oamenii mă simt de-al lor și vin la mine ca la un prieten. Asta e mare lucru pentru un medic. Și-apoi, legăturile noastre nu sînt numai medicale, au, avem multe relații sociale, ca să zic așa, ca deputat și ca membru în comitetul de partid al comunei umblu mult printre oameni, îi ascult, caut să-i înțeleg, îi ajut atît cît pot și atît cît mă pricep, pentru că, te rog să mă crezi, oamenii de aici merită ajutați.

— Nu există nici un fel de momente de impas în această prietenie?

— Există, și încă foarte multe. Uneori în fiecare zi există. Oamenii din Răstoaca sînt buni, muncitori, drepți, dar nu vor să înțeleagă că la doctor nu se vine numai cînd te doare ceva. De 13 ani lupt să-i fac să pricepă acest lucru, ceva-ceva am realizat, dar nu destul și nu mă las. Le-am și spus-o, sînteți voi încăpățînați, ma rog, treaba voastră, dar și eu sînt al dracului de căpos, voi mai avea nevoie de 13 ani ca să vă conving, bine, și de încă 13, iar bine, dar de lăsat nu mă las și pace.

■

Traversăm satul în «mașina personală» a doctorului Dona, o șaretă rablagită, și doctorul mă întreabă dacă n-am rău de mare, că Mișu e cam nărăvaș, dar înțeleg repede că nu atît calul e nărăvaș, cît vizitiul. Nea Costache, îi strig, mînă, nene, mai cu socoteală, dar nea Costache nu aude și nu vede, e supărat cu vin. A băut ceva mai mult, de necaz. Vă rog să mă iertați, tovarășe doctor

• habar n-ai ce înseamnă să vrei să faci duș, să nu poți și să-ți vină să plîngi de necaz

• meseria noastră e frumoasă, dar grea și uneori nepunctioasă

• acum m-am cam lăsat de pictură. Nu prea am timp liber

• știi, fac parte din echipa națională de șah prin corespondență...

• dispensarul l-aș lăsa, de ce să mint, dar oamenii nu i-aș lăsa

ursul, a luat-o pe alt drum

sau ce-ți fi dumneavoastră acolo, la București, dar abia mi-am măritat fata, la Gologanu, i-am dat ceva zestre, de, cît am putut și eu, că am patru fete, și gineri-miu a și trimis-o acasă, după o lună, dracu știe din ce s-au sfădit, zice că n-o mai primește înapoi, da' parcă ce, e de capul lui?! Să mă iertați, zice, dar nu era cazul să beau?, spuneți și dumneavoastră care aveți mai multă carte. Era, nea Costache, îl aprob. Era. Apăi, să mă iertați, dar vă rog să mă strigați Bișcu, așa mă știe satul, la noi toți au porecle, și mie-mi zice Bușcu, așa mă știu toți, așa scrie și pe cărțile poștale pe care le primesc de la vecini, cînd pleacă la Tușnad ori la mare. Doctorul Dona se amuză, apoi se încruntă, nea Bișcule, ai cam întrecut măsura, am, domnule doctor, dar fii-mea... O ia de la capăt, apoi tace, doctorul s-a oprit de vorbă cu un sătean și omul se plînge de nu știu ce dureri. Chiriac, îl aud pe doctor, mîine să vii la dispensar, neapărat, în zori, și dacă ți-e rău în noaptea asta, treci pe la mine pe-acasă, omule, la orice oră. Mai mergem o sută de metri, ne mai oprim pentru o consultație. Doctorul îi știe pe toți. Ăla are ulcer, femeia de-acolo a suferit de hepatită, se pare că Șerban Dona nu și-a pierdut degeaba timpul și tinerețea — da, și tinerețea la Răstoaca.

În sfertul de oră petrecut pe ulița centrală din Răstoaca am înțeles că vorbele acelea cu «medic 24 de ore din 24» nu fuseseră aruncate de-a valma, ca o ispită pentru mine, ele erau adevărate pînă la capăt, și treaba asta mi-a plăcut, dar mai mult mi-a plăcut cum îl salutau sătenii pe medicul lor, bună ziua, tovarășe doctor, să ne trăiești, cu căciula în mînă, pînă ce șareta se îndepărta la cîțiva pași. Cu căciula în mînă, deși era un ger de crăpau pietrele.

■

Acasă la doctorul Dona, în bibliotecă. Îl întreb cîte cărți are și-mi spune, simplu, că nu știe cu exactitate. Vreo trei-patru mii. Toți pereții sînt îmbrăcați în cărți și gazda îmi explică cît de greu și le procură pe cele bune. Cumpăr tot ce găsesc la Focșani, mă lămurește, dar pierd multe lucruri. Uite, am aflat zilele trecute că a apărut un manual critic de psihanaliză, l-am căutat și nu l-am mai găsit. Dealtfel, cu treaba asta stăm prost de tot. Librarii din Focșani n-au pregătirea necesară spre a recomanda cele mai nimerite alegeri, și-apoi «Cartea prin poștă» e mai mult o farsă, tu ceri și ei n-au ce vrei tu, tu plătești și ei îți trimit altceva.

Mă învîrt prin bibliotecă. Văd pe perete o copie după Utrillo, una după Luchian, reușite cea mai aleasă calitate, zeci de discuri, poate chiar sute, mă minunez, cînd audiția e întreruptă de intrarea soției. Șerbane, fiică-ta te întreabă dacă nu vrei să joci un șah cu ea. Nu acum, dragă, mai tîrziu. Vă pasionează șahul, îl iscodesc, da, îmi place, dar aici nu prea am cu cine să joc, doar cu profesorul Nedelcu, dar îl bat. Știi, fac parte din echipa națională de șah prin corespondență... Chiar din echipa reprezentativă?!, mă mir. Da, acceptă cu modestie, zilele astea începem meciul cu Suedia, să nu crezi că sînt cine știe ce maestru, nu, joc la ultima masă.

Mă ridic să plec, dar doctorul Dona mă apasă cu blîndețe în fotoliu. Vreau să te rog ceva, îmi spune, roagă-mă doctore, îmi zic în gînd, roagă-mă orice, vreau să te rog să nu scrii despre mine, îl aud, să nu scrii nimic. La urma urmei, nu fac aici decît ceea ce trebuie, nici mai mult, nici mai puțin, poate uneori mai puțin. Chiar așa, îl întreb. Am auzit că ți s-a propus să te transferi în oraș și n-ai vrut, de ce n-ai vrut, Șerban Dona, să te muți într-un spital modern și într-o casă nouă, să ai tot ce-ți trebuie, să ai telefon, să ai chiar și duș?!

La lucrurile foarte în serios:

— Cum să-ți spun, duș am și aici, mi-am amenajat unul, iar la restul întrebării cred că ți-am răspuns. Dispensarul de la Răstoaca l-aș lăsa, de ce să mint, dar oamenii nu i-aș lăsa, n-aș putea să-i las. Așa că rămîn pe loc.

— Doctore Dona, dumneata munceșți frumos și vorbești frumos, dar tare nu-mi vine să cred că aici, într-un sat îndepărtat, lucrurile merg ca pe roate, că totul e bine și la vară o să fie cald. Chiar așa să fie?!

Își aprinde a o mia țigară, frămîntă bricheta și înțeleg că, de fapt, vrea să cîștige timp.

— Mi-ar părea rău dacă ai pleca de la noi cu impresia că totul e în regulă. L-ai auzit mai devreme pe nea Bișcu. Multe lucruri nu sînt în regulă, mai avem multe de făcut. Uite, n-avem o brutărie și trebuie să mă rog în fiecare dimineață de cineva care merge cu rata să-mi cumpere pîine de la oraș... Ți-am dat acest exemplu ca să nu înțelegi cumva că am făcut tot ce trebuie și că la noi e raiul pe pămînt. Nu e. Mai avem multe de împlinit, dar o să le împlinim, crede-mă, pe rînd, cu chibzuială, și doctorul Dona va munci cot la cot cu oamenii din Răstoaca, pentru că și el este unul dintre ei. Înțelegi?!

■

Afară mă așteptă nea Bișcu să-mi povestească situația cu fata lui, care a fost cuminte și curată ca un pahar. Afară ningea.

Ovidiu NEGOIȚĂ

principii și năravuri

cine are oameni

Mi-a scris mai demult un dobrogean, tată a trei copii, om la casa lui, despre ce i s-a întîmplat în calitate de salariat la o stațiune de mașini agricole din județul Constanța. Dincolo de «detaliile» (deloc secundare) ale cazului concret, cîteva cuvinte mi-au reținut atenția: *«Vă sesizez că mai mulți oameni mi-au spus că degeaba încerc să-mi capăt dreptatea, n-am să pot rezolva nimic, fiindcă DIRECTORUL ARE OAMENI».*

Nu știu — și e greu de verificat strict — ce suport real are afirmația corespondentului meu, culeasă, la rîndul ei, din gura altora, dar poate că n-ar strica — tocmai de aceea — să punem pe hîrtie, în văzul public, faptele care au provocat conflictul dintre șoferul care mi-a scris și directorul său (conflict încheiat prin... desfacerea contractului de muncă pentru «neexecutarea dispoziției conducerii în timpul campaniei»). Grav! Dar care a fost «dispoziția neexecutată»?, se întreabă hoțul de păgubaș: «Eram șofer pe un autocamion de două tone cu nr. 21–CT–1646 și ar fi urmat să transport, la doi kilometri distanță, de la atelier la domiciliul lor, trei muncitori care în ziua de 12 iulie lucraseră în atelierul unității, și nu direct în câmpania de treierat, în lan» (în sfîrșit, nu mai reproduc restul argumentelor corespondentului, realmente convingătoare, ci doar două dintre ele: în ziua respectivă, a «conflictului», lucrase de la 4.30 dimineața pînă la ora 18 — și ar mai fi urmat să stea, de pomană, în curtea S.M.A.-ului, pînă la ora 22, cînd ieșeau din schimb cei trei muncitori; decizia de desfacere a contractului de muncă — sancțiune maximă dealtfel — ar aparține exclusiv directorului, fără alt aviz, la ora emiterii ei, al Consiliului oamenilor muncii, de pildă).

Deci, recapitulînd, chestiunea pare limpede: un om «simplu», un șofer «oarecare», nu consimte să RISIPEASCĂ avutul public (asta chiar înainte de a apărea actualele reglementări), căci, pentru el, ECONOMIA nu-i ceva limitat în timp, un fel de campanie azi valabilă, mîine nu. Să transporți trei muncitori cu un camion de două tone — ce aberație! (dar de cîte ori nu mai vedem, cu surprindere, în viața de toate zilele, și pe peliculă, la TV, asemenea situații *inadmisibile*). Fără doar și poate, șoferul și-a luat, într-un sens, revanșa, de vreme ce a... prefigurat, prin refuzul său (și asumîndu-și riscurile de rigoare), ceea ce avea să se pună ca problemă de stat în fața unei întregi națiuni. Dar cum rămîne cu directorul? Cum doarme domnia-sa: liniștit, agitat, cu vise sau fără? Ori, poate, dacă într-adevăr se confirmă spusa unuia și-a altuia, că «are oameni», atunci nici în vis, și nici cînd este treaz, emoțiile nu-l prea încearcă?

Și dacă am pomenit despre vise într-o întîmplare reală (dureros de reală), n-am făcut-o ca să fugim, Doamne ferește, de realitate, ci numai pentru că, într-un vis recent, de-al subsemnatului, se făcea că: directorul unei stațiuni de mașini agricole nu se sfia să afirme pretutindeni, în gura mare, că ARE OAMENI, da, ARE OAMENI, însă subtextul acestor două cuvinte era că ARE OAMENI DE PREȚ în subordine, oameni care socotesc locul de muncă așa cum se cuvine, ca fiind al lor, oameni care drămuiesc mijloacele pe care le manipulează, oameni care știu să și rîste (în cazul concret, din păcate, pîinea a trei copii) etc., etc. Dacă în acest sens — zice-se — careva ARE OAMENI, atunci cinste lui! Altminteri...

Mihai STOIAN

stradă

copiii

În după-amiaza zilei de 31 mai eram la Pekin și mă pregăteam să cobor în stradă, altfel spus să văd orașul. Cum, de unde să încep? Locuiam într-un mic spațiu european înconjurat de un zid. De la început, zidul înalt, masiv, îmi dădu un sentiment de siguranță care se transformă într-o stare de odihnă binefăcătoare cînd văzui că porțile largi erau mereu deschise, ziua și noaptea. Zîmbetul ostașului de la poartă era îndatoritor, plin de bunăvoință. În blocurile foarte îngrijit construite locuiau funcționari de la ambasade europene. Priveam de la fereastră perechea de englezi bălani, tineri și bine hrăniți, carne multă, pufoasă, într-un fel ca pandișpanul, venind de la tenis, izbind portiera Ford-ului, femeia ridicînd un picior pe capotă și examinîndu-și îndelung laba îngustă, băgată în saboți de plută, bărbatul golind portbagajul de sticle cu suc de ananas și cutii Tuborg.

În autobuz sînt zidit între zîmbete binevoitoare și invitat, obligat apoi, să stau jos în locul unei femei cu un copil în brațe. Protestez, dar sînt împins pe banchetă, și mama cu copilul ajută prin zîmbetul ei la instalarea mea. Jos, încă mai protestez, dar zîmbetele izbucnesc în rîsete. Scot o gumă de mestecat, o întind copilului și o primește mama; bunăvoință rece, dar mereu zîmbitoare, copilul nu întinde mîna, cuvinte, mișcări energice din cap, mama pune guma dulce în buzunarul bluzei de doc. În autobuzul supraaglomerat mi se face loc să cobor, un adevărat culoar, caic totuși un bărbat pe picior și el izbucnește într-un hohot răsunător de rîs.

În vidul marelui bulevard sînt singur. Ce se întîmplă? O căldură uscată îmi usucă cerul gurii, între umezeala tropicelor și clima uscată de aici ce aș alege? Polenul deșertului plutește peste oraș și, mi s-a spus, în lunile de vară, pentru a străbate strada trebuie să-ți fereștî gura și nasul cu un bandaj de tifon. Chinezii au plantat sute de hectare de arbori și vegetație măruntă de-a lungul marilor artere. Este incredibil, fiecare salcîm este udat zilnic, fiecare petic de iarbă crește fiindcă i se spune să crească. Cum arată o plantă obligată să trăiască? Am văzut-o: era verde.

Stăteam pe marginea trotuarului. Era o stradă foarte largă, *dincolo* era foarte departe. Să fi fost două sute de metri? Se numea Bulevardul Liniștii, sau Al Păcii Cerești? Era o piață, o intersecție. Era ceva mult și larg, vast, fără margini. Lumina amurgului cobora gălbuie, vitroasă, colțurile, muchiile lucrurilor căpătau o consistență aparte, un fel de luminescență ciudată, praful și căldura uscată, mi-am spus. Vreau să traversez, dar cum voi face? Pot porni singur în această expediție? Trec din cînd în cînd camioane, oameni pe biciclete, cîte o limuzină neagră. Departe, adînc în cețosul amurg.

Mirosul uleiului de soia. O bătrînă tunsă băiețește, păr lucios, argintiu, labele picioarelor mici cît pumnii unui copil, se apropie, se depărtează, calcă ciudat, mărunt, se oprește des, o siluetă grațioasă, contradictorie, fără virstă.

Golul străzii mă ademenește. Să fie atît de mulți? Opt sute de milioane? Unde sînt? Fac primul pas, dar mă opresc pe bordură. De *dincolo*, într-o fugă măruntă, sub o *umaşă*, *nesîrșită cinpire* veselă, *apar* copii. Sînt frumoși, tunși, curat îmbrăcați, bluze albe, cravate roșii. Dar cîți sînt? Înaintează repede în șiruri de cîte zece, izvorăsc din cealaltă parte a străzii, ocupă întreaga lărgime a străzii uriașe, număr cam o mie în două minute, după care renunț, privesc spectacolul, copii, ce poate fi mai liniștitor, mai potrivit pentru un somn cu vise plăcute decît un cîrd de copii veseli trecînd strada?

Ehe, dar nu erau din întîmplare atît de mulți la un loc, am aflat, adult uituc ce sînt, mîine era Ziua copilului și cu văzusem unul din grupurile de pionieri veniți din împrejurimi pentru serbările de a doua zi.

George BĂLĂIȚĂ

semnale

• Iuliu Merca mai apare împreună cu formația Mondial doar în virtutea unor mai vechi obligații. De fapt, fostul «cromatic» s-a rupt de grupul său actual, vizînd un loc într-o formație de restaurant mai bine remunerată. Uneori arta poate ajunge și aici

• Noi LP-uri apărute pe piața internațională: Welcome cu Santana, Sabbath Bloody Sabbath — Black Sabbath, Spectrum — Billy Cobham (bateristul lui Mahavishnu), Brain A Salad Surgery — Emerson Lake & Palmer.

• Și doi beatleși cu noi albume: John Lennon — Mind Games și Ringo Star — Ringo. Reamintim discografia (albume) celor doi — John: Unfished Music No. 1 și 2, Wedding Album, The Plastic Ono Band, John Lennon/ Plastic Ono Band, Imagine, Some Time in New York City; Ringo: A Sentimental Journey și Beacoups Of Blues.

• Formația feminină Catena Grup 33 este în prezent colaboratoarea teatrului muzical din Ploiești, cu care a început să efectueze deplasări în diferite orașe ale țării. Anca Vițan, conducătoarea grupului, ne informează că formația s-a bucurat pînă acum de cel mai mare succes în localitatea Moreni.

• După ce din anul 1966 a avut doar patru ieșiri în public, Bob Dylan s-a hotărît ca, începînd cu data de 3 ianuarie, să întreprindă un lung turneu prin S.U.A., alături de vechea sa formație — The Band.

• Componente ale cîtorva formații mai puțin celebre: SILVERHEAD — Michael Des Bares (voce) Nigel Harrison (bas), Pete Thompson (baterie), Stevie Forest, Rod Rook Davies (ambii chitară, voce), SKULL SNAPS — Sam Culley (bas, percuție), Ervan Waters (chitară), George Bragg (baterie)

THE HANS STAYMER BAND (formație americană de country western) — Hans Staymer (voce, acordeon), Robbie King (pian, orgă), Eddie Patterson (baterie). DOOBIE BROTHERS. Tom Johnston, Pat Summons (ambii chitară, voce), John Hartman, Michael Hoossack (ambii percuție), Tiran Porter (bas).

• În fonoteca radiodifuziunii au apărut recent noi înregistrări cu formația Sfinx: Spune-mi (compoziție Dan Aldea), Ziua mea (Mihai Cernea), Peste vîrfuri (Petre Iordache).

George STANCA

disc

YES
„aproape de limită" (II)

Următorul șoc se produce atunci cînd vocea lui JON ANDERSON intră în scenă. Cu toate că datorită unei frazări stilizate și unui ton neglijent se stabilește o distanță apreciabilă între cîntul lui și emoția directă, organică, ANDERSON este fără îndoială angajat și uman. Abstracțiile lui nu devin niciodată artificiale, mulțumită unei calități vocale deosebite, o unică și stranie combinație între gentilețe și putere, unde fiecare notă este grea și solidă în interior dar văluită cu o dulce moliciune.

Din păcate, cuvintele pe care singur și le-a oferit drept texte sînt deseori inaccesibile, precum: «O vrăjitoare obișnuită poate să te cheme din adîncurile dizgrației/ Și să-ți rearanjeze ficatul la solida grație mentală/ Și să încheie totul cu muzica sosită rapid de departe/ Apoi să guste fructul omului/ toate imprimate cu întîrziere împotriva orei». Asemenea idei încîlcite predomină în textele melodiilor grupului YES. Cele mai bune versuri sînt cele simple, directe, care nu încearcă să însemne prea mult ele însele, ci doar să adauge o dimensiune literară suplimentară atmosferei muzicale, ca acel obsedant «urc, cobor», care apare către sfîrșitul acestei mișcări inițiale — «THE SOLID TIME OF CHANGE» — («Solidul timp al schimbării»).

În «TOTAL MASS RETAIN» («Totala oprire a masei»), următoarea secvență, muzica se amplifică și devine insistentă. Un solo moale de orgă ne conduce în «Urc, cobor», unde complexa parte vocală, realizată în mai multe imprimări ale lui ANDERSON, HOWE și SQUIRE, stabilește drumul exact către momentul gigantic al instrumentelor cu clape, moment creat de RICK WAKEMAN. El ne poartă rapid prin orga liturgică, apoi ne readuce la tema centrală cu o serie de explozii de synthesizer, apoi un solo neașteptat de orgă-jazz și iată-ne ajunși la ultima parte «SEASONS OF MAN» («Anotimpurile omului»). Aici toate se accelerează, aruncîndu-se înainte răzbunător, dar, în același timp, dublate de o aură eterică de iubire. Punctul culminant este atins de repetiția «Urc...» unde toate sînt la puterea maximă (extraordinar captat sunetul de către inginerul și producătorul EDDIE OFFORD), înainte de a decade încet în partea «păsărele — izvor — clopote» cu care s-a început.

Chitara acustică cu 12 corzi a lui HOWE reprezintă focarul primei bucăți de pe partea a doua, «AND YOU AND I» («Și tu și eu») Alături de partea vocală fericită, exuberantă, a lui ANDERSON, cîntecul este un minunat exemplu de dezvoltare subtilă de la o stare contemplativă moale către o situație puternică, prin îmbogățire înceată, gradată a elementelor instrumentale. Din nou există o diviziune pretențioasă a bucății în secțiuni etichetate: «THE CORD OF LIFE» («Inima vieții»), «ECLIPSE» («Eclipsă»), «THE PREACHER, THE TEACHER» («Predicatorul, învățătorul»).

«SIBERIAN KHATRU», ultima imprimare, este construită pe un model simplu, excelent dezvoltat și modificat pe parcursul cîntecului. Cuvinte și fraze criptice abundă, dar ele nu au nici o importanță în frumoasa interacțiune vocală. Există un surprinzător, dar bine ales, segment de sitar și un solo-cascadă la clavir al lui WAKEMAN. Cîntecul culminează cu o parte supradimensionată, pompată de «da-da-da»-uri vocale pline de forță și se încheie cu o cursă instrumentală cu STEVE HOWE pe locul întîi.

Ce înseamnă toate astea? Cu siguranță, nu înseamnă adolescență, protest și toate celelalte teme care sînt presupuse a fi emblema rock-and-roll-ului. Este (atenție!) muzică matură, poate obscură, dar filozofică fără îndoială. Dacă există totuși o îndoială în a plasa sau a defini muzica formației YES, aceasta este un rezultat direct al criteriilor noastre rigid stabilite și al incapățînării noastre de a nu lărgi marginile percepției în conformitate cu ceea ce adevărații artiști înțeleg să ne prezinte.

Oricine poate să spună: *«Dar este rock-and-roll»?* Mai are asta vreo importanță?

Florian PITTIȘ

*) *«Close to the edge»*

curier

Riza Abil Cairi — București. Adresa! **Virgil Nițulescu — București.** Ideea dumneavoastră este bună, dar greu de pus în aplicare. **Romeo Șerban — Brașov.** Este culmea, să-mi cereți o fotografie cu Phoenix după ce am publicat un poster cît două pagini de revistă. **Mihai Boacă — București.** Imaginea dumneavoastră despre problemele muzicii ușoare românești este atît de precisă încît coincide, punct cu punct, planului nostru de viitor. **D.D. — Iași.** Una din preferințele dumneavoastră a intrat deja în top. Chiar două, dacă privesc topul mai cu atenție. **Livius Maxim — Periam.** 1. Jan Akkerman cîntă cu formația Focus. 2. Știți dumneavoastră vreun festival pop ținut în secret? Eu nu. Oricum, dacă aflați ceva anunțați-mă la timp. Celelalte probleme ridicate privesc chestiuni de organizare și programare ce țin de Radioteleviziune (cărora nu mă pot substitui). Deci nu vă pot răspunde. **Cristiana Bărăscu — Fieni.** 1. Componența formației Pink Floyd o puteți culege din recenzia discului The Dark Side of the Moon, publicată recent în revista noastră sub semnătura lui Florian Pittiș. 2. Ați înțeles invers anunțul nostru: NU mijlocim schimburi de adrese. **Radu Tudor — București.** 1. Care ar fi după părerea mea formația ideală a lumii? Eu aș zice așa: chitară-solo — John McLaughlin, chitară-bas — Jack Bruce, baterie — Billy Cobham, orgă și moog — Keith Emerson, iar ca solist vocal Rod Stewart (sau Robert Plant). La alte instrumente l-aș lua pe Ian Anderson (flaut). 2. De ce nu se reunesc The Beatles? Nu știu, nu i-am întrebat. Cred însă că din mai multe motive. **Constantin Vasilescu — Iași.** Nancy Brandes mai are puțină vreme pînă să-și satisfacă pe deplin stagiul militar. **Ion Covaci — Timișoara.** Dida Drăgan este uneori acompaniată și de formația Romanticii **Ilie Constantin — Pitești.** Spectacolul «Un zîmbet și-o floare» a fost organizat de ATM și nu de ARIA. **Constantin Flondor — Cluj.** Spectacolele la care a participat și participă în continuare formația Sfinx și care sînt găzduite de Teatrul Bulandra se numesc: Muzică și poezie, Recital Sfinx, A 12-a noapte, Noile suferințe ale tînărului W. **Tudor Ioan — București.** Componența formației medieșene Magic este: Paul Wolf — chitară solo, voce și șeful formației, Ovidiu Surtea — baterie, voce, Paul Moldovan — chitară bas, voce, Ion Ciocîrlan — orgă. Din înregistrările făcute recent la radio amintim: Lida, Povestea codrului (ambele pe versuri de Eminescu), Pași pierduți, Speranța iubirii.

G.S.

CORINA CHIRIAC — una dintre puținele stele fără nume care au reușit să devină cu adevărat vedete.

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
2	1	Negru Vodă	Phoenix	24
1	2	Meșterul Manole	Phoenix	13
4	3	Amintiri	Progresiv TM	10
3	4	Străinul	Dida Drăgan	8
5	5	Pași pierduți	Magic	7
7	6	Undeva	Olimpia Panciu și Marius Țeicu	4
8	7	Baladă	Marcela Saftiuc	2
6	8	O, rămîi	Romanticii	11
10	9	Spune-mi	Sfinx	2
—	10	Melcul	Flacăra Folk '73	1

Compozitori: 1 și 2 Nicolae Covaci. 3. Ladislau Herdina. 4. Petre Magdin. 5. Ovidiu Șurtea. 6. Marius Țeicu. 7. Marcela Saftiuc. 8 Teodor Tufiș. 9. Dan Aldea. 10. Virgil Ioniță.

TOP FLACĂRA poate fi ascultat în fiecare sîmbătă la orele 21,00 pe programul III al posturilor de radio București.

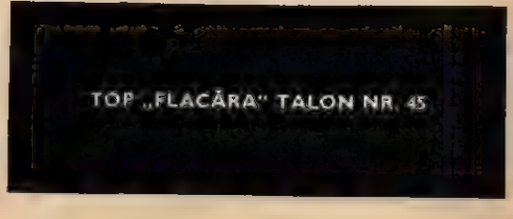

posibili cineaști

cînd vestitorii își vestesc pasiunea

Deși înființat în iulie 1972, cineclubul *Vestitorii* (al Uniunii sindicatelor din poligrafie, presă, radioteleviziune și edituri) se prezintă la acest sfîrșit de an, nu numai cu 15 filme terminate, 4 filme în diferite etape de realizare, dar și ca o instituție care are un președinte, o echipă organizată, sală și aparat de proiecție. Un bilanț încurajator pentru cei care sînt încă la început de drum, dar bun de a fi invidiat pentru cei care sînt ceva mai bătrîni în pasiune, dar mai puțin organizați și ajutați.

Cert este că *Vestitorii* au spirit organizatoric, iar acest lucru l-au demonstrat de curînd, cînd seara de gală a filmelor dedicate zilei tipografilor din R.S.R. a coincis cu seara de vizionare a comisiei de preselecție pentru festivalul bucureștean *Pelicula de aur*.

Au fost multe filme documentare și cîteva artistice. Filmul artistic, așa cum îl înțeleg cineclubiștii, și nu numai cei de la *Vestitorii*, este parcă mai ușor de făcut fiind necesari doar cîțiva interpreți, decor natural și idee; ideea e mai greu de găsit, dar și cînd există, cu ea se pot lua premii în străinătate, pentru că s-au realizat niște mici bijuterii. *Băiețelul* nu are mai mult de două-trei minute și este o satiră inteligentă la adresa tinerilor atrași doar de aparențe: într-o cameră dezordonată la culme un tînăr citește *Codul manierelor elegante*. *Cheia* și *Poveste pescărească* au ritm, au cursivitate și umor — au fost și premiate la Brno — dar folosesc, mai ales primul, imaginea cam prea solicitată a ceea ce-și închipuie unii că înseamnă viața tinerilor (bar, mașină, țigări) avînd totuși meritul de a folosi strada sau decorul firesc al orașului, nefalsificat de nici un cenograf sau arhitect grandoman. Ceea ce înseamnă că și lipsurile pot folosi la ceva.

Mînați de dorința de a descoperi realitatea, cineaștii realizează unele documentare, dintre care cele sportive se clasează, de departe, pe primul loc. Umor în surprinderea unor fragmente de viață, mișcarea Bucureștiului desfășurată în profunzimea cadrului, posibilitatea de a portretiza în *Mars* și în *Cros* pe participanții acestor manifestări, comentariul muzical inspirat — sînt cîteva din virtuțile care pot da speranță cineclubiștilor. Un poem vizual al mișcării, descompusă după ritmurile muzicii clasice, reușește Ion Petcu în *E primăvară în ianuarie*, iar *Nu vom uita niciodată* se bazează pe puterea montajului de idei realizînd un manifest pentru pace, dramatic și nelozincard.

În schimb, atunci cînd abordează documentarul pe teme profesionale, reportajul, sau documentarul turistic, cineaștii amatori ne arată că nu au asimilat din lecția profesioniștilor decît unele ticuri și șabloane exterioare care ucid — prin plictiseală, lipsă de fantezie și stereotipii verbale — temele realmente interesante: aplicații ergonomice *(Tipotehnic)*, întreceri profesionale *(Cei mai buni dintre cei buni)*,a.

Deși la început de drum, *Vestitorii* ne anunță că au ceva de spus folositor lor și celorlalți.

Rodica POP

P.S. Premiul *Pelicula de aur* a revenit documentarului *Munca noastră...* de Ion Petcu. În seara preselecției, filmul nu avea sonorul adecvat la frumoasa imagine cinematografică, montată expresiv. Între timp însă, după cum se vede, lucrurile s-au pus la punct.

cine, ce, unde, cînd?

● Cineastul cehoslovac Jiri Menzel va realiza, în Franța, filmul «Ridicarea cortinei», cu Marlène Jobert în rolul principal.

● După ce s-a dedicat o bună bucată de timp peliculelor publicitare, regizorul Pierre Grimblat s-a întors la filmul artistic cu ecranizarea unui roman de Christian Charrière, «Dites-le avec des fleurs», o poveste dramatică nelipsită de accente umoristice și poetice. Protagonista — Delphine Seyrig.

● Walter Matthau va fi «Polițistul vesel» în filmul cu același nume pe care-l realizează Stuart Rosenberg pentru casa «20-th Century Fox».

● Diahann Carroll a înlocuit-o pe Diana Sands într-un film a cărui acțiune se petrece în Harlem, intitulat «Claudine».

● La lunga listă de activități ce i-au marcat biografia, Roger Vadim și-a adăugat de curînd încă una, aceea de conducător al unei case cinematografice, «Paradox film». Primul regizor pe care îl are în vedere noul producător este el însuși, primul film — «Tînăra asasinată», «o istorie inspirată de un fapt divers autentic», după cum declară Vadim. Cineastul intenționează să lanseze și o nouă stea cu acest prilej.

● Regizorul bulgar Liubomir Șarlandiev despre noul său film «Cel mai bun om din cîți cunosc»: «Trebuie să fie un aliaj solid între lumea poeziei și cea a materiei.»

actori și roluri

FLINOR SIMMONS, tînăra și deloc intimidata parteneră a lui Frank Sinatra, în filmul polițist Tony Roume.

pe ecrane

anatomia dragostei

Ispită permanentă pentru spectatori, filmul de dragoste face mai totdeauna sală plină. Din păcate, titlul atrăgător al afișului nu validează și rigoarea lui artistică. Departe de a-l ocoli, intrăm și reușim să stăm pînă la capăt, să ne amuzăm chiar, să ne recunoaștem la un moment dat, pentru că, oricum, *Anatomia dragostei* poartă în ea sinceritatea feliei de viață.

Cei doi eroi se numesc biblic: Adam și Eva. Se știu de mult și se reîntîlnesc din întîmplare într-o expoziție. Ea, proaspăta văduvă, după o căsnicie ratată, aspiră la adevărata fericire. El, holtei jovial și nepăsător, își iubește în primul rînd meseria. Dragostea lor se înfiripă după canoane obișnuite: cu telefoane mult așteptate, cu intimitatea primelor întîlniri în restaurante, cu ieșiri bucolice în natură. Cînd rozul se topește și relația intră sub semnul suspiciunii și al repetatei gelozii a femeii, «tragedia» faptelor e salvată de necesara malitie a regizorului. Irevocabilul «n-o să te mai văd niciodată» pe care-l rostește bărbatul este ulterior convertit la împăcare. Pentru că așa se întîmplă și în viață. Irevocabilul devine revocabil. Acest balans între serios și comic dă filmului echilibrul.

Pentru a mulțumi pe toată lumea asistăm și la un transfer de sentimente. Bărbatul indiferent de la început cunoaște și el faza gelozie. Comicul situației devine astfel mai intens, dar și conflictele încep să curgă lanț. Căsătoria pare a fi singura soluție salvatoare, fapt îndeplinit și consumat în acordurile marșului nupțial din final.

Evitînd analiza de profunzime psihologică, regizorul polonez Roman Zaluski ne reține atenția doar în limitele unui film agreabil.

Rada PREJBEANU

BARBARA BRYLSKA și JAN NOWICKI, un cuplu actoricesc lansat de filmul **Anatomia dragostei**.

noptile localurilor de noapte

marile restaurante? în fine, mă rog...

Sîmbătă seara și duminică toată ziua am obiceiul să lipsesc din București, pentru că rămîn acasă, în Balta Albă. A trebuit să vină această sîmbătă în care n-am crezut niciodată pentru a-mi «petrece» seara împreună cu Delia Ștefan, Dorin Tudoran și o echipă de control a miliției economice la «Union». Ne respectam, fiecare în felul lui, o obligație de serviciu, chiar dacă unii dintre noi nu arătau prea încîntați de perspectiva de a sta la o masă de restaurant tocmai atunci împreună.

Fumul ne-a înfășurat încă de la intrare, pe cînd mergeam pe potecuța dintre mesele barului, ne-a însoțit la garderobă și pe urmă, timp de mai bine de trei ore, în fosta frumoasă sală a restaurantului «Turn». Am comandat coniac, fiecare indiferent cît, pentru că și așa, știam, nu l-am fi băut, păhărelele au fost luate la control de echipa condusă de tovarășul căpitan Ilie Nimară. Personalul a început să foșnească în jurul ospătarului căruia îi dădusem comanda, Anghel Constantin, sau cum i se spunea, colegial, Costel. Barmanul, Florin, era nervos, măsurătoarea îl «inervă» fără motiv, a spart un pahar așa, degeaba, prea se uitau mulți la el. Mai puțin cu 2-3-4 grame de pahar, nu mult, dar nu exact, ori, cum se spune: «din gram în gram ne cumpărăm și-un Fram».

Desigur, sub tejghea erau două lăzi cu bere «Radeberger», bere care aici nu se dă altfel decît clienților aleși pe o sprînceană sau două. Era «Radeberger», în traducere liberă «bere de la grup», adică ar fi refuzat un grup berea și de-aia ar fi rămas sub tejghea. Ne întrebăm însă cît poate să rămînă berea «Redeberger» în halul ăsta, în timp ce în restaurant «colegii» răspund «n-avem» cu cea mai mare seninătate?

În sfîrșit... După aproape o oră am fost serviți din nou, farfuriile îți ardeau mîinile, nu altceva, chiflele erau proaspete, șalăul proaspăt... Numai la socoteală s-a cam încurcat Costel, probabil din pricina unei emotivități exagerate. Se știe doar, se și poate demonstra, că tocmai o asemenea stare provoacă adunări greșite. Pentru un ospătar însă nu e o stare prea periculoasă, deoarece adunările și în asemenea momente se fac cu plus și nu cu minus.

Iulian NEACȘU

„bine ați venit la noi ca să ne ajutați în muncă“

Sigur, fiecare dintre noi intrăm în restaurant fără gîndul la gramajul de carne sau la măslina lipsă din platou, fără gîndul la mililitrii și gradele de alcool din pahare, nu ne interesează ce se petrece dincolo de ușa pe care intră și ies, ies și intră ospătarii și picolii. Intrăm pur și simplu. Intrăm ca să mîncăm, intrăm pentru că e sîmbătă seara, mai ales sîmbătă seara, ca să ne distrăm. Chiar și numai cu vorbe la un pahar de vodcă. Sau la o cafea. Cînd sîntem cetățeni. Dar sîmbătă seara am intrat împreună cu colegul George Stanca la restaurantul Parcul Băneasa ca ziariști. Dar tot fără susceptibilități și suspiciuni (exercițiul profesional al eliberării de aceste omenești slăbiciuni mi-l impun de vreo 13 ani, de cînd sînt ziarist). Însoțind cîțiva lucrători ai Direcției Comerciale din Inspectoratul General al Miliției, oameni care își sacrifică și pentru dînșii fireștile nevoi de a se distra sîmbătă seara ca să apere drepturile noastre cetățenești. Intrăm și cerem coniac Milcov și coniac cinci stele, vodcă, o gustare. Ne declinăm identitatea, intrăm pe ușa aceea pe unde ies și intră ospătari și chelneri, măsurăm, cîntărim și totul e în ordine. Chiar prea în ordine la gramaje și mililitrii (la grade și identități rămîne de văzut ce-o să ne spună laboratorul). Numai glasul cam mieros, gestul cam servil, vorba cam ridicolă a șefului de sală **Petre Brezoi**, în acea seară singurul șef al restaurantului (ceilalți mai mari, unul era în concediu, altul lucrase dimineața — mă rog, treabă de organizare internă, bine că era un șef, totuși), «Bine ați venit pe la noi ca să ne ajutați în muncă», mă fac să ciulesc urechea. Se controlează, din întîmplare lui, carnetul cu bonurile de marcaj ale ospătarului Adrian Crivăț (25 de ani și însurat), bonierul cu notele de plată făcute consumatorilor, i se numără banii încasați și bref, apar cîteva nepotriviri de sume și de caracter. Produsele marcate, adică cerute de la bucătărie și de la bar, fac 740 de lei, el a încasat 415 lei, mai avea de făcut note de plată la cetățeni cam de 278 lei. Și totuși, banii ăștia, ochiul dracului, nu ies și nu se potrivesc. Sînt 145 de lei (și notați, erau doar orele 21,30 seara și intrase în schimb la orele 19) încasați fără note de plată date clienților. Cu ce destinație, cine au fost trași pe sfoară? Nu știm, știm că este neîngăduit, că este o infracțiune. În plus, se găsesc asupra-i și încă 440 de lei, susținînd că e leafa sa, luată în acea seară la ora 20, fiindcă a întîrziat casierul, dar a întîrziat și el s-o treacă, așa cum scrie în Legea 3, în caietul cu banii personali (veniți cu ei de-acasă), existent «la birou». Mă rog, noi l-am crezut, cu toată nepotrivirea afirmațiilor șefului, a lui Crivăț și-a altor ospătari. S tot încurcau ițele și nu era prea clar cine a întîrziat: ospătarul la serviciu, casierul Ștefănescu de la «Ambasador», șeful care nu știa cînd i-a sosit subalternul la lucru, Adrian Crivăț ca să-și noteze suma personală în caiet? Ne-am făcut că e de vină casierul, dar 145 de lei rămîn mai departe 145 de lei! I s-a dat amenda cea mai mică, fiindcă era tînăr — 5 ani de meserie, și cam încurcat. 125 de lei, deși privirile albastre mă tăiau în două (sau în mai multe, el știe în cîte). Am plecat însă și eu cu un ghimpe: era educativă amenda organelor de miliție? Sau, cîți clienți au plătit sîmbătă seara, mai departe, după plecarea noastră, amenda chelnerului contravenient? Pe cîți s-o fi răzbunat? Dar fără susceptibilități.

La restaurantul «Doi cocoși», într-un separeu discret, foarte discret, fără felinarul din firidă (au rugat să-l scoată) ce intră în recuzita «avec specifique roumain», se vorbește italiana. Blonda, așezată și deghizată strategic, cu verighetă pe deget, cu haine «à la italienne», la perete și după umerii unui cam pîrpiriu și cam fragil italian, ea, bruna, mai la vedere, epatează masa și localul. Ea a fost, ea este mai deșteaptă, ea nu este în proces penal ca «prietena», ca fraiera care s-a lăsat prinsă pentru imoralitate, ea n-a căzut în «cursă». Tip mai sportiv, mai de-

noaptea e un sfeșnic bun...!

...Sîmbătă seara, către noapte mai bine zis: împreună cu Viorica Ciorbagiu și Mircea Fodoreanu, colegii mei de «echipă» din partea redacției, însoțiți de colaboratorii oficiali, reprezentanți ai miliției — dau din colț în colț. La restaurantul «Cina» nu mai sînt locuri, portarul în fireturi ne-a avertizat dealtfel, cu bunăvoință, locuri mai sînt ele însă, deocamdată, dar femeia de la garderobă, Stanca Ghinea pe numele ei, pare a-și face neapărat un titlu de glorie din faptul că ne ține cu brațele întinse și cu hainele în brațe, refuzînd pe un ton destul de agresiv să ne dea «jetonul de prezență»...

Nu-i nimic, vom mai reveni aici (va reveni Mircea — mai exact — așa ne-am înțeles), pînă una-alta căscăm ochii la reclamele așezate în curte, în rînd ca la armată, pe capacele a cinci butoaie: «excepțional»; «alb cu buchet»; «delicios»; încă o dată «excepțional», și încă o dată «delicios» — se recomandă de la sine același și singur vin «de 15 lei» aparținînd G.A.S. Ostrov. Imaginația celor însărcinați să facă reclamă produsului în cauză este de-a dreptul năucitoare!....

Trecem peste drum — peste piața din fața Ateneului, altfel spus — la restaurantul «Athénée Palace». Sala — arhiplină; aerul — curat. Găsim locuri în salonul hotelului, amenajat în fiecare astfel de zi de vîrf cu mese și tacîmuri de o curățenie absolut exemplară. Ne așezăm, comandăm, ni se servește prompt și cu extremă amabilitate. Este liniște aici, prezența ospătarilor — deloc simțită, niciodată deranjînd! — este într-adevăr prezentă. Printr-un consens, botezăm începerea: «salonul micului dejun», deși sîntem cu mult trecuți de miezul nopții.

«Noaptea e un sfeșnic foarte bun!» — ne anunță coordonatorul principal al acțiunii, văzîndu-ne expresia oarecum dezolată că nu găsim — profesional vorbind — nimic de criticat, dimpotrivă! (și adaugă, imediat, că «e ceva cu responsabila de la țigări»...!?!).

. . . . . .

...Un grup de tineri alătură cîteva mese în «salonul micului dejun», se așază apoi, comandă și... tac! Sosește băutura, beau și... tac! Apoi, continuă să... tacă. Privesc în jur oarecum absenți, mai sorb uneori, și... tac

Tristă masa tinerilor din «salonul micului dejun»! Ne-a trecut și cheful, îți vine să nici nu mai mănînci (și, gîndiți-vă: subsemnatul consuma, pentru prima oară — sparanghel!).

(«Se întîmplă ceva cu responsabila de la țigări!» — ni se comunică, din nou).

. . . . . .

...O tînără «vînzătoare de flori», purtînd un coș cu garoafe; rochie lungă, portocalie tivită cu negru, spatele și umerii frumoși și mai ales goi... Oare nu i-o fi frig?! Pînă una-alta, tinerii de la masă o invită mereu și inutil; au început dintr-o dată să se amuze... Foarte tristă masa acestor tineri din «salonul micului dejun»!... (s-a întîmplat într-adevăr ceva cu responsabila de la țigări, Elena Sterian, născută în Buzău în 1934: pînă una alta, niște cartușe cu țigări...!)

. . . . . .

. Apoi, aflăm mai multe: aproape 200 lei plus în gestiune găsiți într-o singură seară Elena Sterian declară, *verbal*, că acest plus «nu poate fi real, pe semne am omis a opera vreo factură de primire a mărfii, sau eventual am greșit-o»; coordonatorul nostru principal, în schimb, ia cîteva declarații *in scris* de la martorii aflați în preajmă...

(Într-adevăr, cred că a fost *ceva*, în seara aceea, de la «Athénée Palace», cu vînzătoarea de la țigări...!?!).

Horia PĂTRAȘCU

dacă 7 e minciună, 77 ce-o fi?

După ce echipa Miliției a văzut ce și cum stau lucrurile la Podgoria cu apărarea bunului obștesc și a buzunarului cetățenesc, și era gata de plecare, ce i-a venit maiorului Ion Tudose, șeful echipei? I-a venit să cotrobăiască puțin — deformare profesională — și prin vestiarele unde se echipează și se dezechipează personalul localului. Și ce-a văzut maiorul Tudose în vestiarul ocupat de barmanul Alionte Cristea? A văzut exact ceea ce barmanul Alionte Cristea dorea mai puțin să fie văzut de un maior de miliție în exercițiul funcțiunii: opt cartușe cu țigări Kent și Pall Mall. Mai exact, 7 cartușe întregi și 7 pachete rămase, adică 77 de pachete de țigări a 20 de bucăți, în total 1 540 de țigarete fine.

— De unde le ai, Alionte? Sînt din inventar?

— Le-am cumpărat de la un cetățean.

— Cît ai dat pe ele?

— 1 540 lei.

— Și de ce le-ai cumpărat?

— Pentru acasă.

— Cînd le-ai cumpărat?

— Marți care a trecut.

— Azi e sîmbătă. Dacă-s pentru acasă, de ce nu sînt acasă?

Alici se termină știința lui Alionte. Nu știe de ce țigările sînt în local și nu acasă. Nu știe cine e individul de la care le-a cumpărat. Nu știe nici dacă individul le-a furat sau poate că este reprezentant al unei forme noi a comerțului de stat. Nu prea știe nici cum arată individul. Descrierea e teribil de precară și extrasă cu cleștele.

— Măi, Alionte, de ce *nu* spui tu adevărul?

Alionte nu-l spune deocamdată. E de *presupus* că o să-l spună cînd n-o mai avea încotro. Minciuna are picioare scurte. Dacă zicala asta bătrînească e valabilă pentru minciuna cea mai inteligentă, cum *n-o* să fie pentru un lanț de minciuni stupide? Și după ce-o să spună adevărul, Alionte o să aibă și răgazul să cugete, să scrie și poate chiar — de ce nu? — să publice o lucrare intitulată «Cu privire la alți factori nocivi decît alcaloizii cancerigeni din țigări și cu deosebire din țigări Kent și Pall Mall».

E. DASCĂLU

michelangelo este domnul acela de pe hîrtia de 10 000 de lire

— Cum te cheamă?

— Meri.

— Pe buletin scrie Maria.

— Asta era acum trei ani, cînd eram la țară.

*

Silviana G. are 21 de ani, este născută în zodia Cancerului și uneori reușește să fie chiar blondă naturală. Asta *n-o* împiedică să aibă doi copii, de la doi tați care *n-au* vrut să-și recunoască progeniturile. Unul dintre acești tați nici *nu* avea cum *s-o* facă, el fiind în Elveția, unde este chiar elvețian de origine. Doi copii mici. Asta înseamnă griji multe, necazuri, mai ales cînd cel mai mic are uneori pretenția să fie și alăptat. Tocmai de aceea, sătulă de necazuri, Silviana a ieșit sîmbătă seara în centru, unde trebuia să-și întîlnească un prieten, grefier la tribunal, într-un loc dinainte stabilit. Că n-a mai ajuns la locul cu pricina nu are nici o vină. S-a întîlnit cu Meri (despre Meri nu vă pot spune nimic, dar dacă vă interesează vă sfătuiesc să citiți reportajul colegei Cici Iordache) și aceasta a *luat-o* să se plimbe puțin pe Calea Victoriei. De pe Calea Victoriei se poate ajunge destul de ușor în Străulești, la restaurantul «Doi cocoși», mai ales cînd cunoști doi italieni dispuși să-ți plătească și taxiul. Conversația se leagă repede, subiecte comune se găsesc cîci, deși a terminat numai școala elementară, Silviana este o fată destul de cultă. A învățat, fără un profesor anume, o limbă străină, cunoaște multe lucruri interesante despre OZN-uri pentru că, după cum ne declară, tatăl ei a fost astronom. Știe chiar și cine-i Michelangelo — domnul acela de pe hîrtia de 10 000 de lire. Nici la sediul miliției cunoștințele Silvianei nu prezintă lipsuri. Îl cunoaște bine pe colonelul care-i vorbește, știe la ce cameră va fi condusă, cunoaște bine și anumite puncte (nu toate, că nu o interesează) din Decretul 153. Știe, așadar, ce o așteaptă.

Deși a fost condamnată de două ori pentru prostituție, Silviana nu se consideră o prostituată. Continuăm să fiu sentimentală, bună la suflet, m-am îndrăgostit de vreo trei-patru ori. Uite, și pe Mihai, tatăl primului copil, l-am iubit, dar se purta ca un porc, mă bătea, era gelos. Eu tot îl iubeam, deci îl ajutam în privința casei, îl învățam să meargă pe o cale bună, să-mi creeze un viitor frumos, să-mi arate o viață reală. Cum adică? Cum, cum adică? Adică să am o casă și un bărbat intim în viața mea.

ÎNAINTE DE ÎNCHIDEREA EDIȚIEI primim, din partea Direcției Economice a Inspectoratului General al Miliției, o comunicare sintetică, rezultat al controlului efectuat în noaptea de 8 spre 9 decembrie (noapte în care redactorii revistei noastre au realizat această anchetă), din care vă prezentăm cîteva date interesante:

Ca urmare a analizelor de laborator efectuate la băuturile alcoolice verificate în 10 mari unități, s-a constatat că procentajul de diluare oscilează între 1° și 2° la suta de grame de consumație, în toate localurile! Printre cei mai hrăpăreți (citește, *necinstiți*) barmani, se numără următorii:

Cocoș Elena, bufet bar «Boema» (*responsabil Birsan Ion*), 2° diluare, la o sută grame șlibovițâ.

Lopa Stoian Adriana, braseria «Union» (*responsabil Dobrinescu Ion*), 2° diluare la o sută grame coniac 5 stele.

Ruse Marian, restaurantul «Gara de Nord» (*responsabil Tana Eftimie*), 2° diluare, la o sută de grame coniac «Moldova».

Dobre Florea, restaurantul «Union» (*responsabil Botaleu Ion*) 1,6° diluare, la o sută de grame coniac «Milcov» și 1,2° la coniac 5 stele etc., etc.,

Sîntem siguri că în fața unor astfel de acte grave de încălcare a normelor de deservire, organele noastre de miliție își vor face, din plin, datoria.

H.P.

noapte pestriță

A doua oară a ajuns în detenție fără nici o vină, din cauza unei prietene care a denunțat-o că are dolari și că-i gravidă. Și, acum iar din cauza unei prietene, că dacă nu se întîlnea cu Meri, precis nu ajungea aici. Mai are și ghinion. Altele se-nvîrt toată ziua prin față pe la Lido și nu le mai întreabă nimeni de sănătate. Sînt totuși o inconștientă, zice, și o cred pentru că această afirmație și-o însoțește de un he-he-he. Adică rîde. Dar nu-s născută să fiu prostituată, am vrut să lucrez în doctorat, asistentă medicală. Ce să fac dacă n-am avut condiții — am fost trei copii la o singură mamă. Și eu știu de la mine ce înseamnă să ai doi copii fără tată și două condamnări pe deasupra. E greu tovarășe, e destul de greu.

Fata asta blondă, elegantă, pe care dacă aș fi întîlnit-o pe stradă nu numai că i-aș fi spus sărut mîna, dar aș fi și făcut-o, declară cu seninătate că,din cîte își mai amintește, a avut de-a face cu 30–40 de străini, printre care 3–4 români «intimi». Și nu este numai inconștientă. Este periculoasă. Asta mai ales pentru că are doi copii care, din cauza vîrstei,încă nu înțeleg cu ce se ocupă mama lor și unde stă ea cînd lipsește cîte șase luni de-acasă. Din ziua cînd acești copii vor pricepe totul despre mama, s-ar putea ca ei să devină infirmi. O infirmitate morală pe care nici un doctor n-o poate îndrepta, tocmai pentru că este morală.

George STANCA

O seară ce avea să se deruleze sub semnul contrastelor nu putea începe altfel decît a și început: cu contrastul flagrant de la trotuare mînjite cu noroiul subțire al resturilor de zăpadă strivită sub tălpi la mocheta din holul somptuos, din ce în ce mai curată pe măsură ce te îndepărtezi de intrare, moale, roșie, cu desen negru, făcînd, în sala restaurantului, ca fețele de masă albe să pară și mai albe.

Sîntem trei perechi de ochi și de urechi hotărîte să nu scape nimic din ce-ar fi de văzut și de auzit sîmbătă seara la Athénée Palace. Cîteva ceasuri am tot văzut și auzit, mai mult bune decît rele, iar după miezul nopții mă despart de Viorica Ciorbagiu și de Horia Pătrașcu. O iau pe Calea Victoriei în jos, spre sediul I.M.M.B.

Mai întîi însă un popas la Cina, unde știu că e o nuntă și un banchet. Poate fiindcă vin de unde vin, primul cuvînt ce-mi trece prin cap cînd intru este «hărmălaie». Dar n-are rost să mă apuc acum de comparații. Mă străduiesc să uit de Athénée Palace, drept care-mi notez «animația» în loc de «hărmălaie» și mă strecor printre mese și consumatori bine dispuși. Mocheta și fețele de masă nici nu prea le-am văzut prin desimea mișcătoare de oameni, cred însă că erau destul de curate, altfel aș fi observat că nu sînt. Serviciul îmi pare că funcționează bine. Totuși nu am voie să mă mulțumesc cu «îmi pare», deci încep să pun întrebări.

Mă adresez celui pe care-l iau drept naș (e un fel de comandant al operațiunilor de nuntă). Aflu că nu este el nașul și că nu-mi va spune cum se numește (e aprobat cu entuziasm de un alt nuntaș, care vădit nu s-a jucat cu paharul: «așa-i, nu se cade să vă spună numele, dînsul are o funcție prea importantă aici, în București»), dar că la alte întrebări e gata să-mi răspundă Sigur că da, mirele este muncitor, giurgiuvean, se numește Trifu Nicolae și e maistru mecanic aici, în București, iar pe mireasă o cheamă Mihaela și e tot din Giurgiu. Serviciul? Extra! Nu, nu, nici cea mai mică nemulțumire. Și mîncărurile, și băuturile, extra. Ce mai, o adevărată nuntă frumoasă.

Acum, să vedem dacă și la banchet e la fel de extra.

Se sărbătorește a 25-a aniversare a promoției 1948 a fostei Facultăți de agronomie din București. Organizatorul întîlnirii, profesor inginer Bîrcea, mai ponderat în expresii, nu folosește cuvîntul «extra», ceea ce nu înseamnă că n-ar fi mulțumit de restaurantul Cina; bucatele ospățului sînt bune, serviciul destul de bun. Trece repede la participare: 57 din 110 absolvenți ai promoției (printre cei 53 de absenți, poate cel mai regretat, este și inginerul Ion Vlad, Erou al Muncii Socialiste, care, fiind bolnav, nu a putut veni de la Insula Mare a Brăilei). Un ministru adjunct, profesor doctor docent Ștefan Nicolae, mulți directori de I.A.S.-uri sau de alte unități agricole, proiectanți de mari sisteme de irigații, cercetători, profesori deapănă amintiri de pe vremea cînd mîncau la cantină mămăliga cu marmeladă și cînd îmbunătățirile funciare, mecanizarea și alte ramuri ale agronomiei de natură industrială erau cuprinse în denumirea mai scurtă — și, zic unii, mai frumoasă — geniu rural. Nostalgiile se întrețes cu discuții din cele mai diverse, cu planuri de viitor. Și cu toate că la mesele banchetului se rîde și se glumește, cum e și firesc să se întîmple, atmosfera are ceva parcă solemn. Poate exagerez, poate e doar o senzație reconfortantă pe care nici nu știu dacă am avut-o atunci sau abia acum, recapitulînd și punînd alături episoadele acelei pestrițe nopți.

Ora 2,30, la sediul I.M.M.B. Aflu că o echipă a miliției economice m-a precedat la Cina. Nimic de semnalat.

Urc la alt etaj, la miliția judiciară.

Într-un birou sînt interogate pe rînd o blondă, o roșcată, două șatene și o brună. Trei recidiviste, cunoscute aici; toate cinci fără ocupație, culese din baruri. Spectacol comic, dacă n-ar fi îngrozitor de trist. Cinci femei foarte tinere, curățele aparent, gătite ca de revelion sau de nuntă. Au petrecut cu cetățeni străini pe care nu-i cunoșteau nici de 12 ore măcar. În situația mai mult decît umilitoare în care se află acum, numai umilite nu par să se simtă. Nici speriate. De remușcări să nu mai vorbim. Doar ciuda de a fi fost prinse, îngrijorare pentru urmări, înjositoare încercări de a scăpa cît mai ieftin posibil.

Roșcata: Auleo, auleo, domnu' căpitan, ce mă fac, n-am bani (o paște o amendă de minimum 1 000 lei), vă rog să mă iertați, sărumîna, dacă mă mai prindeți, puteți să-mi faceți ce vreți, sînt în aer, e drept că eu sînt de vină, nu trebuie să mai fac așa ceva, ceasul rău, da' nu mă nenorociți, vă rog, domnu' căpitan, vai de zilele mele, că al meu e moldovean, dacă aude să vezi ce mă ia la poceală.

Blonda: ...păi de unde să știu cum îl cheamă! Și era și nasol, dă-l dracului... Da, am plecat cu el.

Mariana S., una dintre cele două șatene, abia a împlinit 18 ani. Povestește, cu un aer între sinceritate naivă și prostie, că e orfană, că are ulcer și a stat două săptămîni internată, de aceea nu are buletin, că l-a uitat la spital; a venit la unchiul ei, inginer în București; aseară avea poftă să danseze și unchiul i-a dat 200 de lei; pe stradă a fost agățată de doi studenți străini, cărora le-a plătit intrarea la bar și consumația, că ei n-aveau bani. Povestea ei este însă ușor contrazisă de faptul că, invitată la miliție, a fost nevoită să la fișa de garderobă de la un june autohton, aflat la altă masă, «prietenul ei». Mariana S. declară că intra prima oară într-un bar, însă în poșeta ei erau bilete de intrare la alte baruri și o notă de plată de la Intercontinental, unde «a luat masa cu o prietenă». Mai avea în poșetă fotografia unui tînăr preot chipeș, scrisă pe verso: «Iați crucea ta și vino după mine (semnătură indescifrabilă),1973, pt. Mariana cu drag».

Ora 4,30. Respir cu voluptate gerul curat al dimineții. În pasajul subteran de la Universitate dalele de piatră galbenă sînt mînjite de noroiul subțire cărat de picioarele pietonilor. Un grup de femei, înfofolite în haine foarte ponosite dacă le compari cu ale celor cinci surori ale lor despre care a fost vorba mai sus, înarmate cu perii și furtunuri, spală pe jos, cîntînd într-o doară. În urma lor, piatra galbenă sclipește udă și curată, așteptînd ghetele pietonilor dintr-o nouă zi.

Mircea FODOREANU

opinia unui alegător

...și m-a gonit la țară cu trei copii, iar el stă singur în bloc la craiova

Povestea s-a petrecut cam așa. S-a petrecut și, din nefericire, se mai petrece,și cînd se mai petrece ar trebui să se intervină și să se dea un exemplu despre care să se ducă vestea ca de Popa Tunsu.

Deci, povestea s-a petrecut cam așa. El a plecat de la țară la oraș, firește, a învățat cum-necum o meserie, s-a angajat la o fabrică, a devenit, *la drepturi și la pretenții*, muncitor, a intrat, adică, *în ceea ce privește pretențiile*, în rîndurile clasei muncitoare. Dar ei nu este, deocamdată, muncitor decît în cele 8 ore de la fabrică, atunci cînd nu poate să nu se integreze în ritmul și spiritul frontului muncitoresc. El este, încă, fără profil, pentru că nici țăran nu mai este, s-a desprins de sat, a uitat chiar din ce sat a plecat, sau nu ține cu tot dinadinsul să-și amintească, sau să-și mai amintească. Un imbold spre căpătuială, în înțelesul rău pe care îl are acest cuvînt românesc expresiv, spre căpătuială, nu spre un nivel de viață civilizată, a pus stăpînire pe el și pe măsură ce se închichinează — cum zice olteanul — părul său de lup se înăsprește și se face vînăt.

Omul nostru scrie o cerere, arată că are trei copii și o nevastă, fabrica îi dă casă, casă bună, apartament cu trei camere, cu apă curentă, cu calorifer, cu bucătărie, cu bale, cu tot ce-i trebuie unui om nou și civilizat. Dar omul nostru nou nu mai are loc în casă și cu nevasta și cu copiii și atunci, firește, începe să-i bată pe toți sistematic, săptămînal, zilnic, de două ori pe zi, în sfîrșit,doar or pleca ei singuri și de bunăvoie.

Dar ei nu pleacă, în umilința lor tragică ei stau și se lasă bătuți, ba cred, nenorociții, că trebuie bătuți, pentru că cel care-i bate este tatăl lor, este soțul ei, este șeful familiei și cum să se manifeste ei, șeful familiei, altfel decît bătîndu-i?

Neînțelegerea aceasta îl disperă însă pe fostul țăran, dar neajunsul muncitor,și iar firește, îi dă afară din casă. Îi dă afară pentru a pleca la țară de unde au venit — adică de unde a venit și el, de la țară. Iar ei rămîne singur, *omul nou*,în trei camere, cu apă, cu gaze, cu bale, cu bucătărie, cu tot ceea ce-i trebuie unui *om nou* în blană de lup.

Dar nu singur, căci nici singur de tot nu e bine, ci și cu doi copii, în gazdă, pe bani, și gata pentru o altă viață, una mai nouă...

Și pentru că e un *om nou*, obține și divorțul, obține și apartamentul, obține și dreptul, — de la cine oare? — de a nu plăti pensia alimentară de 900 lei.

El e muncitor la fabrică, nu vrea să știe de unde a plecat, ce fac părinții lui bătrîni la țară, ce fac copiii lui alungați, ce face soția lui zvîntată în bătaie, de toți aceștia față de care are o datorie lunară de 900 lei.

Această întîmplare poate fi întîlnită, din nenorocire, și în alte orașe decît Craiova, dar eu supun atenției primarului Craiovei aceste rînduri dintr-un memoriu semnat de Bumbaru I. Maria:

«Băiatul de opt ani s-a îmbolnăvit de inimă asistînd la atîtea bătăi ce le-am suportat toți».

Eroul acestei povești locuiește în *str. Brazda lui Novac, scara 1, etaj IV, apartamentul 10.*

Copiii săi se numesc: Bumbaru I. Maria de 13 ani, Bumbaru Daniel de 8 ani și jumătate, Bumbaru Vasile de 6 ani, și locuiesc în comuna Unirea, județul Dolj. Autoarea memoriului din care am citat se numește Bumbaru I. Maria și locuiește și ea pe capul unor părinți bătrîni de peste 70 de ani în comuna Unirea din județul Dolj.

În apartamentul din Brazda lui Novac, stă el, *omul nou*.

Dinu SĂRARU

cronica tv

două vedete și mai multe of-uri...

Sîntem la începutul unui nou serial «Brett și Danny» care înscrie în distribuție actori ca Tony Curtis și Roger Moore, capete de afiș, meniți să ne ia ochii într-o peliculă de aventuri unde ni se promite (în programul de sală) că umorul va juca un rol important. Se vede treaba că și pe alte meridiane umorul nu este întotdeauna la înălțime. În filmul care a început să ne ocupe cîte 50 de minute în fiecare simbătă «hazul» e subțire sau lipsește total. Un joc nebulos și confecționat în care șarmul «Sfîntului» a îmbătrînit, iar talentul lui Tony nu se mulează pe închipuita parodie care se vrea prezentă. Puține momente rețin. O intrigă dezlînată, iar niște exerciții de gimnastică (citește bătăi!), filmate cu evidentă cazmă, nu reușesc să ne facă atenți. Nimeni nu știe precis ce vor și pentru ce se bat acești bravi băieți. Redau mai jos un dialog între Nicu Stănilă (cîntăreț) și Elena Butnaru (cadru medical).

— Să mai așteptăm, sîntem la a doua serie, mai este timp .

— Da, dar măcar un semn, o promisiune trebuie să ne dea cele două serii; ziua bună se cunoaște de dimineață... Ce vrei dumneata, să așteptăm un an ca să vedem ceva? Cînd o carte nu-mi place, o dau deoparte. Televizorul merge. Ne place, nu ne place, el merge. Că nu sîntem singuri în casă. Alții vor să-i ve Unii văd totul, fără alegere. Admiră tot ce le o...

— E o parodie care pe mine mă distrează. Cele două bătăi din prima serie, și urmărirea din a doua ce, sînt de colea?

— Făcute Chiar dacă acceptăm convenția,ele rămîn incredibile, cel mult un joc. Eu cred că este cel mai nereușit serial din cîte s-au dat pînă acum...

Desigur că sînt oarecare șanse să se redreseze pe parcursul avalanșelor de serii care probabil urmează, dar cert este că mulți dintre telespectatori oftează cu gîndul la alte seriale. În decursul anilor gusturile publicului de televiziune s-au rafinat, pretențiile au crescut, astfel că un film fără dramaturgie nu poate fi salvat cu două vedete. Să mai avem răbdare, poate că... nu e chiar așa cum ni se pare.

premieră absolută

După o lungă tăcere a regizorilor, a directorilor de teatru și după o încercare abandonată (a unui teatru din București), iată că piesa din dramaturgia lui George Călines prin intermediul micului ecran, devine imagine (în premieră absolută). Spectacolul, compus din unghiul de vedere călinescian (rolul regizorului în această ipostază se conturează), are fluiditate mai ales prin rostirea dialogului și eleganța gestului. Piesa jucată în formulă teatru în teatru se vrea un pretext pentru a creiona «entuziasmul rece și spiritul pozitiv» al unei echipe de constructori de pe șantierele anilor 1960. Călinescu în postură de dramaturg aduce un elogiu constructorilor-artiști amatori care pot ușor trece, fără dificultăți de interpretare, de la preocupările lor zilnice la înfățișarea unor personaje istorice. Comportamentul figurilor «superrafinate» pare să fie la degetul mic al amatorilor de pe șantier. Or, în acest punct se putea găsi o modalitate de a mări tensiunea comică, prin inadaptabilitatea imediată la morga costumului și a gesticii de la curtea Franței secolului al XVII-lea. Jocul astfel condus regizoral, mai nuanțat deci pe datele piesei, ar fi căpătat o valență în plus, aceea a firescului situațiilor din realitate și ar fi lămurit cele două planuri care rămîn în versiunea prezentată nedefinite.

Cu această ocazie vrem să notăm aici remarcabila activitate a teatrului la televiziune,care în distribuții excelente a prezentat piese de real interes (în reluări, premiere și premiere absolute) pentru marele public al micului ecran.

Coman ȘOVA

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XLII)

păstorel

N-aș putea preciza, pentru amatorii de cronologie (printre care cu onor mă număr), la ce dată s-a stabilit Al.O. Teodoreanu în București. Mi se pare însă că de cîte ori venea în Capitală era și el atras, ca mulți alți ieșeni, de mirajul Capșei. Nu se găsea și aci bere de cea mai bună calitate? Ba bine că nu! Păstorel, cum îi spuneau prietenii, avea renumele unui mare cunoscător de vinuri. De cîte ori era vorba de organizarea unei mese «fine» și era consultat, oenologul (brr!) nostru era oracolul care stabilea pentru fiecare fel de mîncare specia de vin potrivită, ca nu cumva să iasă lucrurile anapoda. În materie de vinuri franceze, mai ales, erudiția lui Păstorel ne uimea pe noi toți, iar mai tîrziu aveam să ne crucim (de mirare, se-nțelege) cînd l-am auzit propunînd rețete pentru toate bucatele, de la cele «moldovinești» la cele mai rafinate sorturi de «grands crus». Păstorel păstrase accentul din Țara de Sus și se adresa prietenilor cu nelipsitul:

— Șe mai fași?

Faima lui de băutor atinsese proporții atît de mari (după umila mea părere, nedreaptă, ca toate faimele, atît în bine, cît și în rău!), încît pînă și medicii intraseră la grijă. Cum le-ar fi venit altfel să-l trimită la cură, la Karlsbad, dacă nu s-ar fi temut de o inevitabilă ciroză, în cazul că clientul lor, desigur gratuit, nu și-ar fi făcut acolo o cură mîntuitoare de ape minerale, și încă în luna lui ghenar! Era în anul una mie și nouă sute treizeci și șase, fără minulescianul «îmi pare», deoarece păstrez cartea poștală pe care a primit-o de acolo fratele meu, Radu, cu data fatidică de «13 ianuar 1936». Păstorel trimitea de la «Karlsbad», așa cum își data el misivele, tot felul de catrene, unul mai spiritual ca celelalte, prin care cultiva o fină autoironie pe seama negoțiosului băutor ce ajunsese. Cum își păstra ciornele de strălucit improvizator și cum primise unanime laude cu privire la talentul său de epigramist *sui-generis*, pe tema propriei lui «decadențe», Păstorel s-a hotărît să-și strîngă *în volum noua producție, de epistolier cu spirituale lamentări*. Datorită săritorului său prieten, profesorul Alexandru Rosetti, directorul Editurii «Cultura Națională», cartea *Vin și apă* a apărut într-un timp record, în primăvara aceluiași an, într-un elegant format in-octavo, cu sugestive ilustrații în alb și negru de Ion Anestin. Eram, — spre deosebire de fratele meu —, în relații protocolare.

Dedicația către mine este seacă:

«Domnului Șerban Cioculescu,
de la Al. O. Teodoreanu
13 Mai 1936».

Scrisul este ascendent, al unui impenitent optimist (cît poate fi de optimist un om din calea afară de inteligent), iar semnătura protectoare, cu bara lui T acoperind următoarele trei litere, și cu ambele o-uri deschise (semn, pentru grafologi, de încredere în oameni, calitate de om loial și fără dușmani).

Aș putea servi unele chei pentru dedicatarii cu inițiale, în ordinea catrenelor. Generalul C. era N.M. Condiescu, președintele Societății Scriitorilor Români (S.S.R.), el însuși un băutor de forță și de șampanie franceză. V.B., «fosta mea gazdă», era regizorul Victor Bumbești, care locuia în plin centru, pe Calea Victoriei, și ca hoteI (în intervale!) primea cu largheță prieteni peste noapte. «Maestrul Br.V.» era I.Al. Brătescu-Voinești, prietenul de la *Viața Românească*. Urmează, dintre cei descifrabili, Raoul A(tanasiu), Oswald T.(eodoreanu), tatăl fraților Alexandru și Ionel, Tilică I.(onid), eminența cenușie a averescanilor, iar apoi a gogiștilor, Cezar P.(etrescu), romancierul, băutor nedezmințit, *per fas et nefas*, Radu C.(ioculescu), Profesor Al.R.(osetti), Horia T.(eodoru), arhitectul, Milița P.(etrașcu), sculptorița, Mariella S.(eulescu), viitoarea tălmăcitoare a lui Montaigne. Un alt compartiment al delectabilei cărți se compune din «răspunsuri doamnelor și domnilor, membri ai conclavului care au binevoit să-mi scrie în versuri».

Exemplul fusese așadar contaminant. Primul catren, adresat unui prieten, era în limba franceză:

«Buvant cette boisson infâme, /Je me rappelle mon seul refrain: /Mon foie, je l'ai donné aux vins. /Mon coeur, je l'ai donné aux Dames.»

În românească prozaică: «Bînd această băutură infamă,/ mi-aduc aminte de singurul meu refren:/Ficatul, l-am dăruit vinurilor,/inima, doamnelor». Băutorul era, cum se vede, un desăvîrșit cavaler!

Urmau o serie de parodii: *La Maxut* (după *La steaua*), *Romanța celor trei isvoare* (după I. Minulescu), sonetul *Poveste ieșană* (după M. Codreanu), *Balada apelor minerale* (după G. Topîrceanu), *Omul cu ficatul uscat* (după Adrian Maniu), *Din tranșeele suferinții* (după Mircea Rădulescu) și *Mituri* (după Tudor Arghezi). Din data la catrenul dedicat lui Mircea Rădulescu, tot «Karlsbad», dar «3/XII 1934», reiese că Păstorel recidiva, de fapt, cu a sa cură de iarnă de la Karlovy-Vary (cum se cheamă, pe cehește, localitatea cu ape termale).

Răscolindu-mi «arhivele», cum spunea, pompos, Mateiu I. Caragiale, idolul nostru de generații, am dat peste o invitație tipărită *(Imprimat)* cu adresa «D-sale D-lui și D-na *(sic)* Șerban Cioculescu, str. Atena 3 (adresa fratelui meu) Loco, S. III».

Documentul era o invitație pentru sărbătorirea lui Al.O Teodoreanu, «*nou laureat al Premiului Național pentru proză, pe anul 1937*». Banchetul omagial era programat într-o «Vineri, 18 iunie crt. ora 9 seara la Restaurantul Strandului Bragadiru, Strada Izvora și comitetul de organizare, format din: Cezar Petrescu, președinte, Tiberiu Moșoiu, Al. Rosetti, O. Han. C. Ressu, N. Dărăscu și C Stăncescu (actorul de la Teatrul Național). Invitația mea purta numărul 85 și preciza: «Prețul tacîmului lei 200» Locurile urmau a fi reținute telefonic sau printr-o alăturată cartă poștală.

Am păstrat și *menu*-ul, cu gravura, în frontispiciu, a Hanului Ancuței, de la acea adresă (Isvor 112). Pentru amatorii de curiozități, îl reproduc: Aperitive, consommé rece, nisetru siberian cu sauce ravigote, mușchiu de vacă cu ciuperci, sauce madeira, salată de sezon, brînzeturi, înghețată, cafea, vin alb la 3 Nuci, apă minerală.

Cine ar crede că Păstorel s-a dat *în spectacol ar fi confirmat în mod invers, sau ca să fiu mai clar, voi preciza* la solemnități, bărbatul apărea elegant,. în ținută de ceremonie, «à quatre épingles», și se ținea rigid, cu o solemnă oratorie, în care se dovedea maestru. A băut cu moderație, a făcut spirite fine, a fost atent cu toți. Era, cînd voia, un desăvîrșit «om de lume».

Altfel, circulau legende că uneori, la beție, făcea urît Nu l-am văzut niciodată în această ipostază.

La Capșa, într-o zi, m-am așezat la masa lui, după ce cițiva amici se ridicaseră să plece. Mi-a făcut semn să stau. Am cerut *obișnuitul filtru*. Păstorel a repetat comanda:

— O bere!

Asta vrea să zică o sticlă de bere.

După ce a golit-o, m-a întrebat, ceremonios:

— Îmi dai voie să mai comand o bere?

— Desigur, i-am răspuns. Și mai multe, dacă-mi permiți să te tratez.

— Nu-ți permit, comanda e a mea, m-ai înțeles greșit.

Era în mare vervă. Nu știu cum a venit vorba de Verlaine. Mi-a spus că nu e de acord asupra absintului:

— O băutură infectă, nu-i așa?

— N-am băut niciodată.

— N-ai pierdut nimic. Poetul e însă unic!

Lui Păstorel i s-a dezlegat limba și i s-a declanșat memoria versurilor, care era neverosimil de bogată. În interval s-a așezat la masă și Vladimir Streinu, alt credincios capșist Păstorel ne-a uimit, recitînd impecabil — fără să ridice vocea și să atragă atenția obișnuiților de la mesele învecinate — nu mai puțin, cred, de cinci sute de versuri, fără o șovăială, într-o franceză impecabilă. Comandase a zecea sticlă de bere, dar limba nu i se împletiCea. Era formidabil!

Epigramistul făcuse tatălui său, fără să vrea, o mare pozne, în primăvara anului 1931. Prin nu știu ce zar al istoriei, fusese chemat la cîrma guvernului N. Iorga, taman în momentul cînd apărea la Iași, într-o plachetă, culegerea de epigrame ale lui Păstorel, ilustrată cu umbre chinezești de Ion Sava și cu titlul: *Strofe cu pelin de Mai, contra Iorga Nicolai*. Or, Oswald Teodoreanu era să fie propus pe lista guvernamentală, ca argetoianist, la Senat. Alarmat, tatăl ridică tot stocul din librăriile ieșene și așteaptă cu inima strînsă sosirea la Iași a susceptibilului premier, în turneu electoral pe țară. Ce e drept, prevăzătorul candidat dispusese retragerea cărții și de pe alte piețe, dar se temea că un exemplar îi va fi căzut în mîinile profesorului, căruia nu-i plăceau glumele pe socoteala sa și mai ales epigramele, în tir de mitralieră (circa una sută!).

Iorga sosi la Iași și se arătă prietenos cu Oswald. Nu citise cartea.

Din ea reținem o singură epigramă:

«Fie neamț, englez, hindus,
Omul din maimuță vine.
Numai Iorga, știm prea bine,
Că se trage din Larousse».

Pe tema enciclopedismului, era ușor înțepat omul cu o memorie fenomenală (pîndită însă și de «confuzii»).

La un an după venirea la putere, i s-a prezentat premierului, printre altele, o listă de scriitori ce urmau să fie decorați. Figurau ambii frați Teodoreanu. Prevenit, în interval, de existența buclucașului volum, N. Iorga șterse numele lui Ionel, încredințat că acesta era epigramistul și acordă culpabilului decorația. S-a rîs copios cu acel prilej. Dealtfel, în *Istoria literaturii românești contemporane*, II, *În căutarea fondului*, București, Editura «Adevărul», 1934, la pag. 257 N. Iorga scria: «...și frații Teodoreanu, cu frumoase versuri ale lui Alexandru» (în *Însemnări literare*, 1919), dar romanele lui Ionel, cărora li se consacră patru pagini nu prea binevoitoare (311-315), sînt atribuite fratelui său: «Fiul avocatului Oswald Teodoreanu și al fiicei mai mari a compozitorului Musicescu, d. Al. Teodoreanu, începea la 1920 cu povestiri din lumea boierilor moldoveni, vechi și mai noi...»

La finele acestui capitol, bag seama că n-am avut loc să spun un cuvînt despre controversa noastră pe tema Cotnarului. O las pe altădată.

ce este un

mecanic de întreținere

și ce vrea el

Costel Popa e un oltean de vîrstă mijlocie (spre 40), și de aceea în fabrică i se spune fie nea Costel, fie Costel, *fie tovarășu' Popa*. Lucrează la Fabrica textilă «Dacia» de vreo 20 de ani, iar în noul finisaj încă «de pe vremea nemților», adică din 1960–63, cînd reprezentanții firmelor furnizoare (nu erau germani cu toții, dar li se zicea așa, «nemți») asamblau mașinile acelea complicate, ultimul răcnet, ajutați de cîțiva mecanici, între care și Costel.

Nu l-am văzut de mulți ani, dar cel puțin în privința debitului verbal îl găsesc neschimbat. Totdeauna i-au displăcut frazele scurte și directe. Operează cu sugestii convergente, mai ceva ca un tînăr prozator (din cei ce strălucesc în cenacluri și în anume cronici, dar mai puțin în bibliotecile oamenilor). Numai că din grămezile de vorbe iuți și spumoase, cu aparență de dezordine și de ușurătate, te alegi pînă la urmă cu o imagine clară despre ceea ce a vrut el, Costel, să te convingă.

Așadar, un mecanic de întreținere este acel muncitor la care calitatea contează mai mult ca la oricine. Pentru că...

Unii se fac că nu pricep cum vine treaba asta, dar cu cît muncește mai mult mecanicul, cu atît merge mai prost producția. Și invers, cînd stă mecanicul, producția merge strună. Deci, puțin și *bine*. Ca acest puțin și bine să se poată realiza este necesar, iarăși mai mult decît oriunde, ca mecanicii de întreținere să nu fie păsări călătoare.

Și ce mai este, în cazul de față, un mecanic de întreținere? Mai este soțul Getei, veterană (și ea, în ciuda vîrstei) în țesătoria și în finisajul de la Dacia. E moldoveancă, dar mama unei oltence frumoase foc, de vreo 11 ani, și a unui oltenaș mai mic, isteț și vioi. Cînd vorbește despre ei (vorba însă eu am adus-o, nu el), lui Costel Popa îi strălucesc mai tare și ochii, și vorbele. După care, trece brusc la utilajele secției. Îmi reamintește de complexitatea calificării unui mecanic de întreținere. Știu, îl asigur că n-am uitat, el trebuie să cunoască și meseriile de albitor, vopsitor, apretor, imprimer și toate celelalte din finisajul textil și, n-o să credeți, chiar și meseria de electrician.

Știind toate astea și încă altele, mecanicul face ca utilajele aflate în întreținerea echipei lui să funcționeze bine, să fie uneori chiar mai bune decît le-au conceput «nemții». Pentru că orice mecanic — susține cu mărinimie Costel Popa — este și un inovator.

De vrut, vrea și mai multe decît face. Oare se cade să le înșire pe toate? Cel mai mult și mai mult vrea un lucru foarte logic: cîștigul celor din breasla lui să depindă în mai mare măsură de randamentul utilajelor pe care le întreține; adică tocmai în lunile cînd echipa de întreținere nu prea are ce face, cîștigul mecanicilor să fie mai mare. Vrea piese de schimb fără probleme. Vrea mai mult sprijin pentru inovații (adaugă grăbit: să nu înțelegi că nu sîntem sprijiniți, dar niciodată nu-i destul; zic: nu cumva spui așa din recunoștință față de conducerea fabricii pentru că, trimițîndu-te la școala de maiștri, îți deschide perspective de viitor mai bune? răspunde prompt: nu; iar eu îl cred, că n-am încotro). Vrea ca operatorii să-și iubească mai *mult mașinile*.

Vrea... Cînd părea mai pornit, se întrerupe rizînd. Nu mă oprești? Nu, oprește-te singur, cînd vrei. Nu, gata, ce atîta vorbă; pe scurt, și un mecanic de întreținere, ca tot omul, vrea să fie bine. Și ce înseamnă pentru el să fie bine? Păi înseamnă să se întoarcă la Dacia, după absolvirea școlii de maiștri, și să muncească mai departe în fabrica de care se simte atît de legat.

Mircea FODOREANU

reflexe

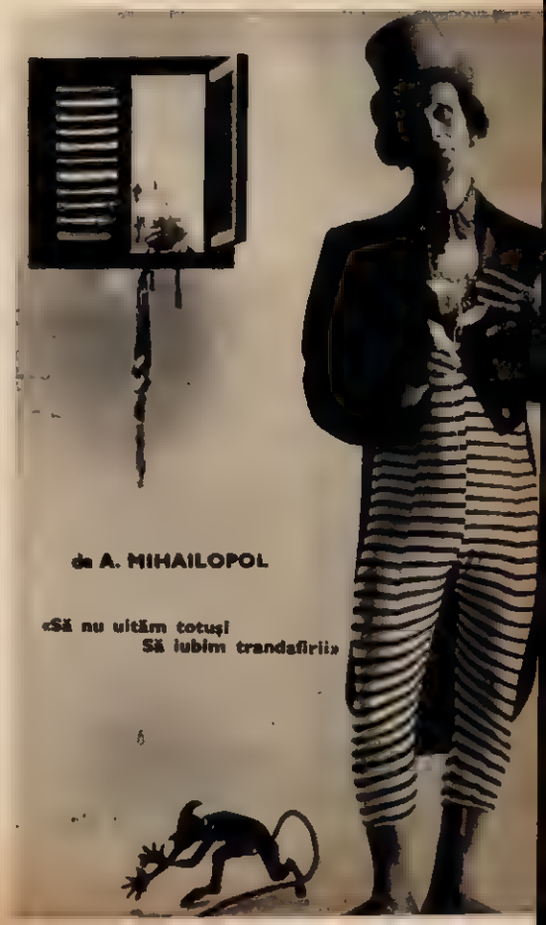

de A. MIHAILOPOL

«Să nu uităm totuși
Să iubim trandafirii»

MIRON RADU PARASCHIVESCU

Școala din Miulești

duminica mi se părea mai săracă

După absolvirea clasei întîi în particular «fără frecvență», cum se spune acuma, veni și plecarea mea la școală, în rînd cu cei de-o vîrstă cu mine. O nouă epocă-ncepea în scurta mea viață.

Institutorul clasei a doua primare de băieți era un ovrei subțire și blînd, care-și punea cînd scria sau citea și o pereche de ochelari ce-i accentuau acea distincție de om al cărții și bibliotecii, pe care-o emana întreaga lui ființă. Avea un fel blajin de a fi care nu-l făcea însă lipsit de exigență ci de violență. Era știut în toată școala că domnu' Fișer «nu bate», ceea ce pe vremea aceea era o raritate, într-adevăr.

Curînd și fără nici un efort deosebit, fiindcă învățasem să citesc încă de la cinci ani și să scriu de la șase, am ocupat îndată locul întîi în clasă, iar domnul Fișer mi se adresa mie ori de cîte ori era vorba să exemplifice prin gura unui elev ceea ce se putea să nu fi fost înțeles din ceea ce spusese el.

Stăteam în băncile din față, a întîia sau a doua, nu mai țin minte, dar știu că eram destul de aproape de catedra sau de spațiul dintre catedră și prima bancă pe unde-i plăcea domnului Fișer să se plimbe în timp ce ne explica lecțiile.

Cîtă deosebire între felul lui de a preda — și cel al mamei față de mine?

Dealtfel, dusul la școală și începerea orelor de curs era o plăcere, pentru mine, cel puțin una din plăcerile principale de fiecare zi, așa că duminica mi se părea mai săracă-n plăceri decît celelalte zile ale săptămînii.

Jebel, 11-21 martie 1968

AMINTIRI DIN COPILĂRIE (sfîrșit)

cu ochii deschiși

tochitura «tourist» și binefacerile lumii moderne

..Stai și te uiți la televizor, urmărești programul, scrii — îți place, nu-ți place, șezi și privești ecranul albastru! — te gîndești că astfel mai trece timpul, apoi îți amintești că ai nevoie de timpul ăsta, ai nevoie al dracului de el! — dar ce să-i faci: asta e moda, ăsta e confortul *cu alte cuvinte!* Și continui să stai, și să privești, sînt unele chestii care-ți plac, altele mai puțin, da' stai! Și deodată îți intră cineva în cameră!

Îți intră așa, fără a bate la ușă, se interesează cine ești, ce învîrți, el face de toate. Intră pe *muzică*, nici nu ai timp să te prinzi că se află acolo, alături, sau că ți-a dat mîncarea în foc:

«Permiteți...?!», te întreabă suav; și imediat apoi, chiar dacă arde casa, se repede zgîriindu-ți pleoapele cu imagini care dintre care mai ciudate.

Alaltăieri mi-a intrat unul dintr-ăștia în cameră, m-a privit la început puțintel buimac, apoi și-a cerut scuze și s-a năpustit peste mine cu o poveste: «vine unu' — zice — vine unu', are și chitară, și pas să-și vie în fire: se cațără pe o scară, așa, tam-nisam! Urcă băiatul, de sus din balcon o tînără dă să coboare încălecînd balustrada, e-n minijup, da' nu-i vedem decît genunchii, că altfel...!? Așa. Și ea coboară, el cîntă, ea e desculță, el are chitara, se așază pe o bancă, și aici e toată chestia: el avea asigurare ADAS!?»...

— Așa, și?!, fac, auzind cum îmi dă fasolea în foc.

— «Sesam, deschide-te...!», face intrusul drept răspuns. Și își freacă palmele asupra unui glob de sticlă, apoi dă buzna într-un magazin anume: MOBILA, domnule!... Mobilă dintr-aia, de cică o găsești pe toate drumurile, da n-o zărești niciunde!

— Tovarășe, uite ce e...!?, îndrăznesc; dar observ că tipului i-a crescut păr în nas, i se prelinge părul din nări făcîndu-i astfel un soi de mustață, el nu ține cont de asta însă, scoate sabia, și începe să se bată cu o moară de vînt: ALIVANTE PANCIO! — răcnește din toate puterile, și sînt gata-gata să o iau la fugă, da-i văd imediat apoi înfulecînd spuma de bere dintr-o halbă desenată à la Neli Cobar (cei care, știți dumneavoastră, ne-mbucurează inimile și sufletul prăpădind, cu genericul, cei puțin două minute din cele zece afectate copiilor la TV!), fasolea s-a dus dracului, dar mi-e totuna, din moment ce aici, la restaurantul morii, situat la kilometrul...

— «...*cu creionul, pe hîrtie,*
o păpuș-am desenat!», cîntă intrusul pe vocea, dealtfel adorabilă, a Olimpiei Panciu, amenințîndu-mă cu o Lotodacie model '73! Și imediat apoi un anumit tiz al meu, actor la care țin totuși, se prăvălește peste noi urmărit de către o astfel de «Dacie», învelită în prelată...!

Mă așez pe marginea patului, am senzația fizică a trăirii unui coșmar: necunoscutul rămîne în picioare, dinaintea mea, privindu-mă intens și mai ales albastru:

— UNDE (pauză) SE (pauză) AFLA (pauză) ADAS (pauza) ?!

— Aici!, răcnesc din toate puterile, convins că au tăbărît O.Z.N.-urile peste noi. Și mă arunc pe geam, intenționez mai bine-zis să mă arunc pe geam, dar nu cad, dimpotrivă, urc, pentru că o asigurare ADAS așteaptă și îmi face cu coada ochiului. Iar intrusul de care vorbeam e tot acolo, mă privește placid și ușor nedumerit:

— Dar ce s-a întîmplat?!... Camera «Drobeta» sau «Dacia» — aceasta din urmă costînd opt mii nouă sute doisprezece lei — îți oferă întreg confortul!...

Și pare a se mira, tipul:

— Ce-i cu dumneata?! Pari înspăimîntat...! Aș crede că nu ai luat cunoștință încă de faimoasa tochitură «tourist», pe care... *o puteți servi oricînd, în condiții ireproșabile, la noul han deschis la kilometrul...* pe șosea...!? Da' ce-ai, dom'le?!

— Ieși afară!, scrîșnesc.

— «Tochitura...!?», mai încearcă el.

— Ieși! Afarăăă...! Mi-a dat fasolea în foc! (Se retrage precum a venit, închide ușa după el, am rămas singur: continui să privesc ecranul albastru al televizorului, și-mi vine să plîng)... NU MAI VREAU! Nu mai vreau reclame «tourist», nu mai vreau cordoane de aspirator electric făcînd pe șerpii dresați, nu mai vreau amprente descoperite de Sherlock Holmes, urme ducînd spre un magazin universal, nu mai vreau...! Prea sînt stupide reclamele noastre de televiziune. Vreau reclamă adevărată, tonică, spirituală, comercială, în sensul bun al cuvîntului!... Înțelegeți lucrul ăsta?!...

. . . . . .

...M-am liniștit, am trecut în bucătărie, am salvat fasolea... Am turnat-o într-o altă cratiță, n-a prins nimic pe fund... n-a prins!

N-a prins, pentru că era din oțel inoxidabil! Se găsesc astfel de vase, din oțel inoxidabil; atîta doar că nu le cumpără nimeni... Oare de ce?! La urma urmei sînt mai bune ca... Ah:

«FOLOSIȚI CU ÎNCREDERE VASE INOXIDABILE! SE GĂSESC LA TOATE MAGAZINELE DE... CA ȘI MAȘINILE DACIA 1 300, ca și... ULEIURI SUPER!... NU UITAȚI: puteți procura cele necesare numai DE LA...!» Așa. Îmi vîr o bucată de sîrmă în nas, mușc fața de masă, și semnez:

Horia PĂTRAȘCU

poluarea folclorului

o inițiativă ce merită a fi cunoscută

George Carabin *m-a poftit la un spectacol montat și jucat de către studenții săi din ultimul an (IV) de la Institutul de teatru. Scopul profesorului era de a-i pune în contact cu versul și cîntecul popular. Pentru o cît mai bună desfășurare a spectacolului, s-a adresat Institutului de etnografie și folclor, care l-a pus în legătură cu doi cercetători principali:* Stanca Fotino, *pentru literatură, și* Iosif Herțea, *pentru muzica populară. Entuziasmați de sarcina ce le-a fost încredințată, specialiștii și-au dat silința să aleagă din impresionanta arhivă a institutului texte de o incontestabilă valoare antologică, prin urmare de o mare frumusețe. În acest fel exemplarele oferite studenților purtau pecetea unei încîntătoare prospețimi prin ineditul lor.*

Din cele aflate de la George Carabin, experiența s-a dovedit din capul locului mai mult decît binevenită. Prima întîlnire a studenților cu aceste comori le-a făcut o impresie care a întrecut orice așteptare. Parcă descoperiseră o nouă lume tinerii actori ai zilei de mîine. Nerăbdători, de abia așteptau să găsească limbajul actoricesc potrivit, să inventeze formulele cele mai nimerite de interpretare, spre a deveni mesagerii acestei arte noi pentru ei, bineînțeles pe alt plan decît este practicată la origine.

Atunci s-au petrecut lucruri într-adevăr impresionante ce merită a fi consemnate. Anumite strigături sau versuri ascultate — hotărîseră ei — trebuiau să fie cîntate nu obligatoriu pe muzica originală, ci, eventual, pentru a dobîndi un anume efect dorit, pe alte melodii (tot populare, bineînțeles). Ei bine, într-un foarte scurt timp (desigur că meritul revine și lui I. Herțea) au reușit să cînte atît de curat, de decent, încît mi-a fost greu să cred că tineri, avînd pînă atunci cu totul alte preocupări, sînt în stare să realizeze asemenea înfăptuire. Mai mult încă. Se punea problema muzicii instrumentale, melodii cîntate la fluier, la cobză, la vioară. Ambițioși peste măsură, studenții au refuzat categoric orice «ajutor din afară», spre marea mirare a profesorului lor. «Învățăm singuri dacă este nevoie...» Așa s-a făcut că pe scenă a apărut improvizatul cobzar și viorist popular Gheorghe Visu (căruia actorul și profesorul George Carabin a fost nevoit să-i împărtășească secretele acumulate în cei 12 ani de studiu al viorii) sau talentatul Constantin Nedelcu, viitorul actor care învățase mai înainte clarinetul la școala populară, iar acum cînta din fluierul îngemănat, pe care îl deprinsese «ad-hoc». Pentru realizarea regiei a fost folosit tînărul absolvent al institutului, Cătălin Naum.

Dar iată că m-a furat condeiul spunînd mai multe decît mi-am propus. Nu sînt eu cel chemat să fac o cronică teatrală. Dar sînt dator să aduc la cunoștința celor mulți această meritorie primă încercare (din cîte știu) a unui profesor inimos, a unor studenți plini de suflet, care au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a prezenta, plini de mîndrie, arta poporului lor. Și am convingerea că grupul celor 16 tineri, dascălul lor și cei doi specialiști ai Institutului de etnografie și folclor merită întreaga laudă pentru o inițiativă care gîndesc că poate da roade nebănuite în viitor.

Dragă George Carabin, invitîndu-mă la spectacol, ți-ai manifestat oarecare teamă. Cum oare te-aș putea include printre cei care «polusază» folclorul? Tocmai pe dumneata, care ai avut marea înțelepciune de a cere avizul și colaborarea specialiștilor în vederea unei cît mai bune reușite a muncii lăudabile pe care — în marea dumitale sensibilitate și dragoste — ai inițiat-o?

Ar fi drept ca rezultatele să împodobească drumul pe care l-ai deschis.

Hari BRAUNER

cine e de vină?

«Există din păcate însă mulți dintre cîntăreți... care în căutarea succesului ieftin profită de înghesuială. La bisuri, la rechemări, continuă să strecoare, să impună o muzică și niște texte care nu fac decît să strice, pervertind gustul marelui public, compromițînd arta noastră populară. Cîntăreții mai sus pomeniți trebuie să înțeleagă că rostul lor, înalta lor menire este să învețe publicul ceea ce merită și trebuie să fie aplaudat».

Hari BRAUNER

De-a lungul a numeroase numere, revista «Flacăra», prin intermediul rubricii «Poluarea folclorului»,semnată de profesor universitar Hari Brauner, etnomuzicolog, a arătat ce este rău și ce trebuie îndreptat în activitatea de practicare a folclorului în țara noastră la diferite niveluri: de la formațiile artistice de amatori, sindicale, școlare sau sătești pînă la cele profesioniste, de la cîntăreții amatori pînă la cei care profesează ca angajați la diverse ansambluri artistice sau rămași, voluntar, pe din afară, ca așa-ziși liber profesioniști.

Ca urmare a acestei activități de curățire a folclorului de tot ce îl infestează, îl poluează, activitate care se înscrie pe linia campaniei oficiale declanșate la scară națională, cu mai mulți ani în urmă, vizînd valorificarea largă a tradițiilor și valorilor autentice ale culturii noastre populare, multe din practicile greșit înțelese și aplicate au fost înlăturate.

Dar iată că spectacolul folcloric dat de Ansamblul «Doina Bucureștiului», la aniversarea celor 10 ani de activitate, în seara zilei de 7 decembrie a.c. la Sala Palatului, spectacol organizat sub egida Comitetului municipal U.T.C. București și dedicat fruntașilor în producție din întreprinderile Capitalei, ne-a oferit prilejul de a constata încă o dată — din păcate — ce trebuie să înțelegem prin folclor «poluat».

Nu mă voi opri asupra calității îndoielnice a unora dintre numerele din spectacol care a cuprins destule jocuri pe muzică populară «prelucrată» (de ce or fi existînd oameni care cred mai mult în făcăturile unora care se numesc prelucrători de folclor decît în creația muzicală a geniului popular!...) interpretate de tineri și tinere îmbrăcați în «strălucitoare» costume inventate de artizanatul comercial, care nu au nimic comun cu arta autentică a poporului (împotriva cărora s-au ridicat în repetate rînduri atîția specialiști), și nici asupra interpreților, ci voi trece direct la numărul final al programului: apreciatul cuplu Ion Dolănescu și Maria Ciobanu. După ce Maria Ciobanu își cîntă cu multă delicatețe și sobrietate cîntecele, urmează Ion Dolănescu.

Ion Dolănescu este astăzi un nume care nu mai are nevoie de prezentare: foarte apreciat în rîndurile interpreților de muzică populară din țara noastră, cerut de public, și cu numărul cel mai mare de discuri vîndute la Electrecord.

Primul cîntec,prezentat nu știu la inițiativa cărui regizor sau organizator, pe versuri patriotice de o factură neconvingătoare, facilă (dacă era nevoie de un moment patriotic el putea fi creat anume în program și nu expediat fără pic de responsabilitate artistică într-o singură melodie populară), l-am trecut relativ ușor cu vederea și nu ne-a produs decît o părere de rău față de modul în care a fost conceput spectacolul următorul a avut «darul» însă să ne lase de-a dreptul fără grai.

După ce deapănă povestea cu moartea lui Codin și ajunge la bocetul mamei, Ion Dolănescu încheie:

«pupa-ți-aș bocancii tăi
de jucai fotbal cu ei
pupa-ți-aș paleta ta
de jucai tenis cu ea».

Ca apoi să continue cu un cîntec însoțit, la refren, de horcăituri, sciupături, sforăituri, fluierături în microfon, de o ținută melodică și a textului de-a dreptul vulgare, dăunătoare.

Personal, nu-l ascultasem pe Ion Dolănescu niciodată, pe scenă. Acum era prima oară. Citisem, în schimb, cu mai mult timp în urmă, scrisoarea de răspuns a acestuia la articolul Sandei Faur, publicată în nr. 17 din 21 aprilie 1973 al revistei «Flacăra». Cu acest prilej Ion Dolănescu scria, explicîndu-se, că aprecierea de care se bucură activitatea sa artistică nu este, după el, «decît rodul firesc al unei munci de înalt devotament închinat folclorului românesc» și că «...acel firicel de voce (al lui) este dăruit cu mult suflet, atît de necesar interpretării cîntecului popular».

Cum se împacă atunci, mă întreb, aceste declarații cu ceea ce face Ion Dolănescu pe scenă?

Ridic această problemă foarte serios pentru că istoria se repetă, nu se știe exact pentru a cîta oară...

În Culegerea de studii de folclor, volumul I, intitulată «Cîntecul popular românesc», apărută în 1973 la Craiova sub egida Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Dolj și a Centrului de științe sociale din cadrul Academiei de științe sociale și politice a R.S. România, Aurelian I. Popescu, vorbind despre împrejurările reale care au premers apariția cîntecului epico-liric «Codin»,redă, referitor la intervențiile lui Ion Dolănescu la text, discuțiile avute cu mai mulți lăutari. Citez: «Ștind de vorbă în august 1971 cu lăutarul Ștefan Dumitru (zis Durdulan) (60 de ani) din Pești̦ani-Gorj și cu soția sa Valeria Ștefan... ne spuneau că schimbările făcute de Ion Dolănescu nu sînt pe gustul ascultătorilor. Cităm în acest sens cîteva versuri: «sub un cer de lună plină/ plîngea o mamă bătrînă».sau «Un cunoscut lăutar din Dolj (Căciulatu-Terpezita), Constantin Nicolița zis Marcu de la Căciulatu, el însuși creator de cîntece epice populare, ne-a mărturisit cu indignare că «Dolănescu își bate joc de cîntecele noastre». În acest sens, ne-a dat ca exemplu cîteva versuri pe care le auzise la un spectacol susținut de interpret pe stadionul Central din Craiova, în iulie 1972: «mînca-ț-aș bocancii tăi/ de jucai fotbal cu ei!»

«Lăutarul — afirmă Aurelian I. Popescu — își manifesta surprinderea pentru lipsa de înțelegere a dramatismului pe care îl dezvoltă cîntecul, fapt care l-a dus la ridiculizarea textului».

Și în fine, după același autor, «chitaristul» Ion Călin din comuna Ștefan cel Mare — Olt declara în mai 1971 că «încercînd la o nuntă să-l cînte pe Codin așa cum îl cîntă Dolănescu a fost oprit de meseni, cerîndu-i să-l «cînte ca la noi», «nu ca la radio».

Iată așadar că fenomenul de poluare adus în discuție are o «adevărată» istorie. Acestea să fie oare cîntecele culese și prelucrate de către Ion Dolănescu pe care dorește — așa cum declară în mai sus citata scrisoare — să le redea folclorului ca să rămînă tradiție pentru urmași întocmai cum au făcut Maria Tănase, Maria Lătărețu sau Ioana Radu? Cîți oameni responsabili cu activitatea culturală i-au trecut cu vederea acestui interpret, din 1971 pînă acum, astfel de așa-zise «contribuții» pseudoartistice? Se pare că destul de mulți...

Lor li se adaugă și cei care se fac răspunzători, pe plan artistic, de organizarea spectacolului din 7 decembrie și care, probabil nu au avut elementara curiozitate care este de fapt, o sfîntă datorie, de a-l asculta înainte de a se produce pe scenă.

Am regretat lipsa specialiștilor din sala de concert. Ar fi fost necesar să asiste măcar unul dintre cei care participă cu regularitate la diferite mese rotunde, unde se dezbat probleme actuale ale folclorului sau în jurii, la concursuri și festivaluri folclorice, s-ar fi lămurit cît de depărtată este, uneori, practica de teorie...

Și toate aceste acte de poluare pe care le mai constatăm azi ni se par cu atît mai de neconceput, cu cît cadrul general actual este acela al repunerii în drepturile sale a autenticului, cînd radioul, televiziunea, atîtea ansambluri artistice de amatori sau chiar profesioniste își dau osteneala să păstreze neîntinată frumusețea originală a folclorului.

Dar vinovați de poluare să se facă, oare, numai cîntăreții?...

Să fie, oare, numai vina lor că este posibil ca pe prima scenă a țării să mai asistăm, uneori, la spectacole cu exemplare folclorice nedorite, «poluate»?

Alexandru MICA
doctorand în științe filologice

arta care ne sosește acasă

Față de cei dinaintea noastră, noi beneficiem, fără îndoială, de multe achiziții culturale. Ne sosesc, zilnic, prin intermediul televiziunii, filmele acasă. Cu numai cincizeci de ani în urmă, acest lucru era de neimaginat. Foarte multe spectacole de teatru, foarte multe concerte, pe care nu avem posibilitatea să le urmărim în cadrul instituțiilor consacrate, le putem urmări pe micul ecran, le putem asculta la radio, le putem asculta *imprimate pe disc sau pe bandă de magnetofon*. Chiar muzeul ne poate fi astăzi oferit la domiciliu. Albumul de artă îndeplinește, în bună măsură, o atare funcție.

Cu cîteva decenii în urmă, André Malraux descoperea, ca specifică pentru civilizația secolului XX, apariția «muzeului imaginar» — un muzeu pe care cineva îl poate realiza cu piese aflate în colțuri diferite ale planetei, cu ajutorul reproducerilor. Astăzi realitatea muzeului imaginar nu mai poate fi pusă în discuție. Și fără să ne închipuim vreun moment că toată lumea e preocupată *să asculte concerte care au avut loc sub* bagheta unor dirijori celebri, înregistrate pe discurile purtînd firma «Electrecord», fără să ne închipuim că albumul cu reproduceri de artă, de bună calitate, constituie un obiect la îndemîna oricui, va trebui să consemnăm totuși faptul că valorile artei au astăzi incomparabil mai mari posibilități de inserare în existența oamenilor decît în trecut.

Era de neimaginat, chiar pentru oameni cu fantezie din secolul al XIX-lea sau mai de mult, situația în care diferite pături ale populației unei țări să se poată bucura de artă, aproximativ în egală măsură. Întotdeauna arta a fost considerată raritate, obiect de lux, privilegiu cultural. Ne aflăm astăzi în condițiile în care se poate spune că, grație noilor mijloace de difuzare, arta s-a democratizat. Întorși acasă, după o zi obositoare de lucru, într-o oră sau mai multe de tihnă, deschidem radioul sau televizorul, punem picupul sau magnetofonul în priză, ascultînd ori privind «puțină artă». E atît de mare bucuria acestor momente de «puțină artă», încît, practic, lumea ignoră faptul că la radio sau la televizor, nu se contemplă chiar arta autentică, ci artă *reprodusă*.

Pentru esteticianul de astăzi, distincția dintre cele două tipuri de artă — arta autentică și arta reprodusă — devine tot mai necesară, fiecare avîndu-și principiile sale și rigorile sale. Arta reprodusă nu poate *suplini, în nici un caz, nevoia de artă autentică*; satisfacțiile oferite de spectacolul teatral sau muzical, care are loc sub auspiciile instituțiilor consacrate în acest sens, sînt cu totul diferite de cele încercate în condițiile în care sorbind dintr-o ceașcă de cafea, privim la televizor o piesă de teatru sau un concert. Același lucru se întîmplă și cu pictura și cu sculptura și cu toate celelalte arte. Oricît de bune ar fi reproducerile, nu pot înlocui arta autentică.

Fenomenul care trebuie să ne îngrijoreze, poate cel mai mult, este legat de dispariția artei autentice *din locuința contemporană*. Cîtă pictură se cumpără astăzi de către «persoanele particulare»? Una din explicații ar fi că arta autentică este prea scumpă în raport cu salariile oamenilor. Sînt și voci care aduc în discuție posibilitatea unei explicații ceva mai complicate. Între căutările unora dintre artiștii contemporani și gusturile marii majorități a ceea ce noi numim public, s-ar fi creat o serioasă distanță. Arta modernă apare ca prin excelență destinată muzeului și colecționarilor. În interiorul pe care îl locuim avem nevoie de altceva decît o artă care își propune să producă spaimă, grijă, neliniște în cel mai bun caz. Așa se explică de ce proliferează atît de mult, chiar în rîndurile unor oameni cu o formație culturală serioasă, kitsch-ul, arta de prost-gust, pictura de gang, pictura minoră și facilă.

Ținînd seama de datele programului nostru cultural, în contextul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, va trebui să ne gîndim, totuși, la găsirea unor modalități prin care arta autentică să reintre în apartamente, să se reducă distanța care s-a creat, dintre diferitele categorii ale marelui public, și preocupările unor artiști. Convinși că arta autentică nu poate să devină niciodată atît de ieftină încît să concureze producția kitsch, nu ne putem împăca, însă, nici cu gîndul că arta autentică trebuie să *rămînă un lux, un privilegiu cultural.*

Gheorghe ACHIȚEI

a apărut!

ALMANAHUL FLACĂRA '74

384 de pagini=384 de surprize:

- Marinarii noștri pe mările lumii
- Misterele și bucuriile naivilor
- Aventura memoriei
- Centura de oțel și griji a pămîntului
- Artiști mari, interpreți de mari artiști
- Pe aici, istoria încă nu a început
- Răzbunarea vedetelor
- Cifrul secret al marilor safé-uri
- Evocare — Ultimul zbor al lui Saint-Exupéry
- Iosefini, despre circ
- Inedite pagini de istorie — *Memoriile lui Churchill*
- Serialul nostru cel de toate sîmbetele
- *Maigret și domnul Charles* — ultimul roman polițist al lui Georges Simenon
- Portretele policrome ale celor mai iubiți actori

SPORT, VARIETĂȚI, JOCURI, ANECDOTE, CARICATURI, MODĂ

- După un secol de arheologie
- Gangsteri și capodopere
- Comicii despre comic
- Scriitori despre ei înșiși
- Un nou pact cu natura
- Bolile civilizației
- Poluarea psihologică
- Arhiva Flacăra
- Revoluția cunoștințelor
- Anecdote literare
- Dimitrie Cantemir — personalitate muzicală

ALMANAHUL FLACĂRA '74

DUMITRU GAVRILEAN:

„pictura este sinceritate absolută“

— Unde ești născut, pictore Gavrilean?

— La Voroneț, în 1942.

— Înseamnă ceva să te naști la Voroneț?

— Cînd ești copil ți se pare cerul zugrăvit cu sfinți.

— Cum ai descoperit pictura?

— De la un văr, Nicolae Stoica, pictor de biserici. De la el am descoperit culorile mai întîi, culorile înaintea desenului.

— Cu ce te-ai ales din facultate, ce învață un pictor în facultate?

Portret cu garoafe.

— Cu meșteșug. Am învățat meșteșug de la maestrul Baba, care m-a îndemnat să fac lucruri solide. Am învățat și cum se privește pictura. Și încă ceva am mai învățat, ce înseamnă pictura cînd vrei să faci pictură.

— Care meșteșuguri ale picturii se învață?

— Armonia se poate și compoziția se poate, dar, o anumită forță, o anumită vînă, asa ceva nu se dobîndește. Cine n-are destulă în sine, recurge astăzi la invențiile abstracționismului care mi se par un panar de apă răsturnat în ocean.

— Cum se privește pictura, e nevoie de vreun har pentru privitul picturii?

— Nu de har, e necesar să renunți doar la prejudecăți și să redevii copil, adică sincer ca un copil.

— Cultura plastică are vreun rol?

— Cultura plastică te ajută nu numai să-ți placă pictura, ci să și descoperi lumea din ea.

— Ce înseamnă pictura cînd vrei să faci pictură?

— Har, dăruire, muncă, orizont larg, înțelegerea vieții.

— Care dintre profesorii pe care i-ai avut te-au impresionat, te-au marcat, au contribuit la erupția ta?

— Baba. Mi-a fost doi ani profesor. Pînă la el, alții m-au dezorientat mai mult. Trebuia să fac cum voiau ei, cum cereau ei. Și-a trebuit să fac, altfel rămîneam fără bursă. Există o specie de profesori care nu dezvoltă în elevi dotațiile acestora. Abia cu Baba am prins curaj să pictez cum simțeam. Baba făcea puține corecturi, în schimb, ne vorbea despre pictură, despre marii artiști. Avea un fel de a ne critica, încît și atunci cînd era foarte aspru rămîneai cu poftă de lucru. În vremea studenției mi-a achiziționat două lucrări de grafică. După absolvire, m-a vizitat la Iași și mi-a achiziționat încă o lucrare. Așa procedează și în prezent cu absolvenții mai tineri. Îi vizitează la ateliere, cumpără cînd îi place. E felul său de a încuraja și ajuta. Are multe lucrări cumpărate de la studenți.

— Tu cum ești în postura de profesor?

— Consecvent cu ce-am susținut mai înainte. Nu spun niciodată faceți așa, faceți cum vă cer eu!

— Ce trebuie să știe un pictor în vremea noastră?

— Că nu mai e suficient să reproduci magistral obiectele. Obiectul pictat trebuie învestit cu un sens care să depășească semnificația obiectului. De la fiecare obiect pictat se cere să fie un drum spre universalitate. Pictorul de azi mai are obligația să înțeleagă necesitatea ca marile idei să fie exprimate în pictură.

— Cum s-ar putea exprima în pictură ideile, ideea de creștere sau ideea de moarte?

— Relația dintre obiecte, ea absoarbe, conține și iradiază ideile.

— Pictura ta respectă datele profesiunii de mai înainte?

— Se sprijină pe mitologie, pe legende, pe un fel de magie a relației dintre obiecte.

— Ce înțelegi prin obiecte?

— Tot, inclusiv personajele. Asociind grupuri de obiecte într-un spațiu picturai-filozofic, mi-am dat seama că relația dintre ele și dintre obiecte și spațiu degajă

Minotaurul.

atmosfera proprie unor mituri. Descoperirea am făcut-o cu ocazia rememorării unor datini de iarnă din Bucovina.

— Care legende bucovinene te urmăresc?

— Legendele privind Cosmogonia nașterii și a iubirii. Fiecare om e urmărit ca de o ereditate spirituală de către elementele Cosmogoniei locului în care s-a născut.

— Ce realizezi pictînd legende?

— Mă adresez stratului mitic din privitor. Declanșez ceea ce s-a păstrat în sufletul privitorului din cosmogonia populară. Redescopăr relația adormită dintre om și mit.

— Ce ecouri are pictura ta, cu rădăcini în legendele Bucovinei, asupra privitorilor cu altă ereditate mitică, să zicem?

— În cei cu altă ereditate mitică, pictura mea trezește amintirea miturilor lor.

— Cum ai ajuns la pictura de o asemenea factură?

— Opțiunea pentru stratul mitic, pentru vehiculul mitic a venit de la sine. Nu mi-am impus. Lava răbufnește

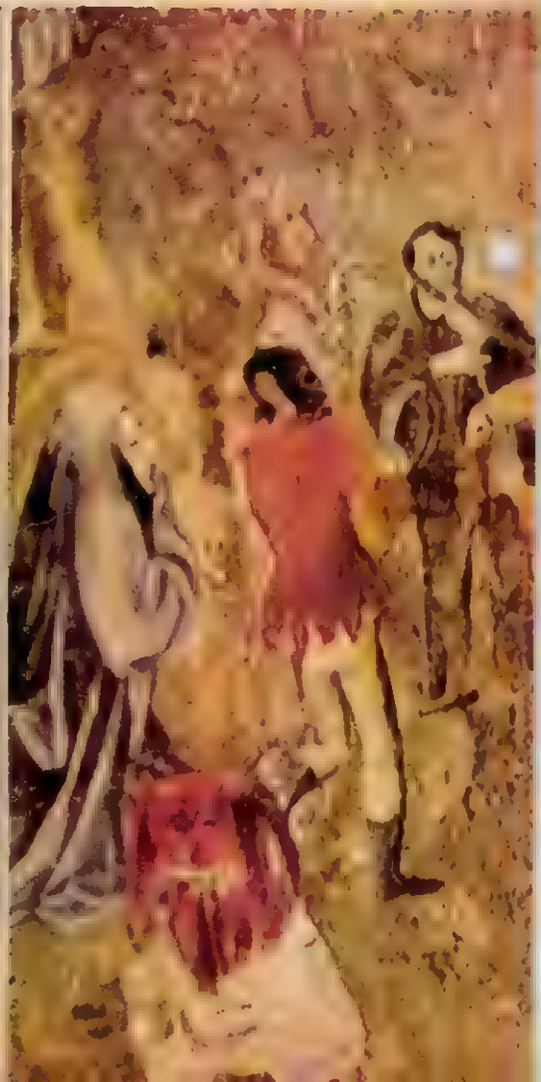

totdeauna pe unde vrea ea. Locul în care m-am născut, atmosfera de acolo, au decis fără să mă întrebe.

— Cum crezi că se integrează pictura ta în peisajul picturii moderne?

— Pare ciudată. Prin atmosfera mitică, prin relația dintre personaje și spațiu pare ciudată, și prin mijloace.

— Alt drum te mai tentează?

— Ca să mă tenteze ar trebui mai întîi să epuizez drumul acesta. Nici nu știu măcar dacă sînt departe sau

Marele voievod.

aproape de capătul drumului meu. Nu vreau să schimb pictura ca pe o haină, nu vreau să arunc un lucru cîștigat de către mine pentru un lucru cîștigat de către alții. Mi-ar trebui numeroase vieți ca să epuizez drumul acesta și ramificațiile sale.

— Ești insensibil față de curentele din cîmpul artei actuale?

— Pictura nu e modă, pictura e sinceritate absolută. Pictura mea sînt eu cu ridicările și căderile mele.

— Nu riști să devii desuet?

— Merg pe drumul meu chiar dacă risc să par unora demodat. Înțeleg să fac experiențe pentru mine. Nu experiențe pe care le încearcă alții, ci experiențe pe drumul meu.

— Ești pictorul unui singur drum. Apreciezi artiștii care au mai multe?

— Există pictori ai mai multor drumuri. În esență însă rămîn tot ei, e ceva care le unifică opera, determinîndu-i să rămînă, în fond, artiștii unui singur drum. Picasso a rămas tot Picasso și într-o lucrare de la început și în alta de acum 5 ani. Deși e pictorul mai multor drumuri, n-ar fi ajuns la ultimele lucrări dacă n-ar fi parcurs perioadele anterioare. Picasso și-a construit opera cum își ridică țăranul casa. A făcut mai întîi temelia, ala a fost o perioadă, fiecare etaj altă perioadă, așa, chibzuit, încît totul să fie solid și rezistent.

— Ce înseamnă un pictor consecvent?

— Artistul pentru care fiecare lucrare n-ar fi posibilă fără lucrarea precedentă.

— Există multă modă în pictura noastră din ultimii 10–15 ani?

— Există. Unii se supun modei de rușine. De frică să nu pară ei niște români provinciali. Neinformați chipurile despre ce se întîmplă la Paris sau despre cum se pictează la Londra. Nu pricep cum de se poate picta altceva decît simți. Nu pricep cum se poate picta ceea ce simt alții, dacă măcar simt și acei alții, dacă nu cumva au copiat și acei alții de la alții. Avem pictori care au pierdut ani de zile imitînd și acum se întorc la hainele dinainte. O durată de un an reprezintă o mare valoare, iar ei au pierdut mulți ani.

— Un artist foarte dotat ajunge și el uneori victima modei?

— Da. Foarte dotat, ori foarte dotat ca avuție. Există două mode, una generală, alta particulară. În pictură, vorbesc. Un artist face treabă bună la un moment dat și atunci transformă propria lui creație din perioada aceea într-o modă, industrializează propria lui creație, industrializîndu-se și el, cade victimă sieși, creînd propria lui modă. La moda generală nu e nevoie să mă refer. Mai spun doar că am văzut artiști loviți și de modă, și că asemenea nenorociri nu vin uneori singure.

— Care îți se pare a fi altitudinea picturii noastre în ultima vreme?

— Medie și puține piscuri. Tocmai din cauza ravagiilor modei. Partea cea mai înaltă a picturii românești con

Căderea lui Icar.

temporane e modernă în sensul cel mai bun, exprimînd configurația noastră spirituală și fiind inconfundabilă.

— Cine a dat mai multe șanse artiștilor mediocri, pictura figurativă sau nonfigurativă?

— Nonfigurativă. E mai complicat să exprimi o idee printr-un portret, printr-o mînă, prin relația dintre segmentele unui personaj și prin relația dintre toate obiectele, cum arătam mai înainte, decît să arunci trei pete de culoare și să pretinzi că exprimi prin asta o idee.

— Țăranului român îi plac uneori formele nonfigurative?

— Țăranul creează asemenea forme strunjind lemnul cu sinceritate și har. Dar sculptura noastră actuală, să zicem, nu pornește de la formele artei populare, ori pornește de la ele imitîndu-le exterior. În opoziție, Brîncuși a preluat formele, dar și spiritul acestora. Arta lui sprijinindu-se pe intransigență etică.

— E doar păcatul sculpturii?

— Pictura noastră din ultimul deceniu a pierdut și ea rădăcinile. Prin bisericile noastre există forme abstracte de o extraordinară frumusețe. Create însă dintr-o necesitate lăuntrică, nu drept invenții de formă. Pictura noastră actuală, în cea mai mare parte, nu iese din comun pentru că dorește să iasă din comun. Artistul o realizează cît mai încifrat ca să reușească repede, cît mai repede. Din păcate, în foarte multe cazuri această relație a funcționat, au izbutit cu așa ceva foarte repede.

— Ce legătură recunoști între cum e artistul și cum e creația lui, între etica autorului și opera sa?

— Lipsa unui ax etic determină artistul să se supună modelor, să se plieze după bătaia curentelor, să se dedice unei arte facile, realizată pripit în preajma expozițiilor, în afara necesității de a exprima ceva. Cînd execuți o lucrare numai ca să-ți fie marcată prezența la expoziții pentru a deveni astfel membru al Uniunii artiștilor plastici, te excluzi, de fapt, din cîmpul artei. O lucrare trebuie să-mi placă, să rezulte din necesitatea de a spune ceva, abia atunci o las să treacă înspre lume.

— Apreciezi lucrările tale?

— Nu pe toate. Dar, în locul celor care nu-mi plac fac altele. E imposibil să realizezi într-una lucrări de aceeași tensiune și ținută.

— Cunoști pictura care se face azi în lume?

— N-am văzut pictură contemporană, n-am avut unde s-o văd, n-am fost trimis nicăieri.

— E mai greu să te realizezi la Iași ca pictor decît la București?

— E foarte greu să fii pictor indiferent de loc. Reușita nu depinde în primul rînd de oraș, ci de structura ta interioară și de crez. Totuși, la dotație egală, Bucureștiul oferă mai multe șanse. În Iași, expozițiile sînt mai rare, cărțile de artă mai puține, iar bursele se împart între cei din București și călătoriile de documentare în străinătate la fel. Un pictor din Capitală pleacă de 3-4 ori cîte 4–5 luni în străinătate; cei din provincie, nici vorbă.

— Pictezi zilnic?

— Nu trece o zi fără să pun o pensulă.

— În care dintre pictorii noștri crezi mult, crezi fără rezerve?

— În Baba, dintre vîrstnici, în Sabin Bălașa dintre maturi, în Zamfirescu dintre tineri.

— Uniunea este ceea ce simți tu că ar trebui să fie?

— Cei ajunși în conducerea ei ar trebui să susțină arta bună. Altă menire n-au decît să susțină arta bună și pe marii artiști. Din păcate, nu se prea face așa. Arta plastică românească pierde mult prin încurajarea mediocrității. Concep Uniunea ca o unire a tuturor artiștilor.

Romulus BALABAN

Sărbătoarea Anului nou (detaliu)

„ce facem?!“

Sîntem tineri, sîntem aproape de sfîrșitul unei etape în pregătirea noastră pentru viață, sîntem la vîrsta marilor și micilor întrebări la care uneori găsim răspunsul, dar de cele mai multe ori apelăm la cei mai pricepuți și mai încercați în viață decît noi.

Scriu în numele colegilor mei din anul III ai Liceului «Avram Iancu» din Brad, dar sînt sigură că și ceilalți colegi din țară sînt interesați în această problemă.

Scriu în numele acestor colegi, deoarece mi s-au adresat mie, rugîndu-mă să caut împreună cu ei rezolvarea cîtorva probleme ce privesc orientarea noastră profesională. Desigur, la rîndul meu am apelat la tovarășa diriginte și am analizat problema în cadrul orei de dirigenție. Am apelat și la ceilalți tovarăși profesori dar rezolvarea nu a venit de nicăieri. Deci am decis să apelăm la bunăvoința dumneavoastră și să vă cerem un sfat.

Sîntem siguri că nu ne veți refuza.

Și acum să vă spun despre ce este vorba. La tehnica farmaceutică, la examenul de admitere, se dă ca materie de examen botanica. Pînă acum, această materie se studia în anul I de liceu. Acum, în anul I am studiat geologia, iar în ceilalți ani nu se mai face botanica. Ce vom face? Se va prezenta la examen botanica studiată în clasa a V-a de generală? Nu cred.

Cărțile se modifică de la un an la celălalt adăugîndu-se unele lecții sau reducînd din numărul lor.

Nu cred că e posibil să se schimbe materiile de examene înlocuindu-se botanica cu geologia.

Nu văd deocamdată medicamente preparate din roci, ci din plante. În viitor, cine știe, poate se va realiza și acest lucru. Dar pînă atunci ce facem?

Mandula TABÎTA

ELEVII PRIN EI ÎNȘIȘI

numai de genți e vorba?!

Citind rîndurile elevei Carmen Bălțărescu de la Liceul «Mihail Sadoveanu» din București, aș avea ceva de menționat în problemele pe care le-a pus în articolul «Cum mergem la școală». Are dreptate în tot ce afirmă; într-adevăr, de ce nu ni se dă voie să mergem cu orice fel de geantă la școală? În privința culorilor «vii» pe care ar trebui să le purtăm: dacă sîntem tineri de ce să nu purtăm culori deschise? Cei în vîrstă spun că ei nu poartă culori vii pentru că ele sînt pentru tineret. Iar nouă ni se interzice acest lucru.

Dar pentru că sînt elevă la un liceu din provincie, ca și Carmen din Capitală doresc să amintesc cîteva lucruri. Multe fete din liceele din provincie știu în ce fel merg la școală elevele din Capitală. ELE au voie să încalțe la școală pantofi de toate culorile (și bineînțeles de lac), pardesiele și paltoanele LOR sînt de asemenea multicolore, ciorapii subțiri sînt o obișnuință la ELE.

Un fapt care a intrigat toate elevele din provincie este că ELE merg cu părul despletit la școală (de panglică nici nu se discută); pe cînd noi, sîntem nevoite (a se citi «silite») să ne strîngem părul în cozi, să-l dăm peste cap (nici măcar un fir să nu stea pe frunte). Parcă am fi la mănăstire!

Oare așa se întîmplă la toate liceele din toate orașele țării? Sînt foarte curioasă să știu!

Felicia MUSCĂ
Liceul «Gh. M. Murgoci»
Brăila

iubesc

Iubesc zorii zilei cu genele grele de somnul nopții cu dulceața primului început de zi. Iubesc cîntecul păsărilor, cîntecul libertății, al avîntului, cîntecul care seară, sub vraja lunii, îmi picură în suflet dulcea dar necruțătoarea melancolie, îmi umple inima de o imensă bunătate și ochii de lacrimile dorinței nemărturisite. Iubesc florile, care, ca și sufletul omului se îndoaie și se sfarmă la orice adiere aspră și crudă; iubesc cerul albastru care se scurge în picături mari și cristaline de binefacere pe fața zbîrcită de timp a bunului pămînt. Iubesc natura, natura care aprinde cerul, care sfîșie soarele însîngerînd amurgul și care învăluie în brațele-i roditoare întregul univers. Iubesc ochii omului iubit, privirea-i caldă ce-mi înfioară sufletul, iubesc mîna-i ce cu un gest cald și tandru îmi întinde cupa iubirii din care sorb cu nesaț pînă la ultima picătură și-mi plîng fericirea în petalele unui trandafir însîngerat. Iubesc tot ce este frumos și bun, tot ce este drept și adevărat, tot ceea ce-mi face sufletul să strige, să plîngă și să admire. Iubim, iubiți, iubesc...!

Există însă o dragoste care trebuie să existe, pentru că altfel n-am avea dreptul de a purta numele de om. Această dragoste, dragostea-arhitectură a sufletului, hrana spirituală a omului nou, modern. Aceasta este dragostea de țară, de om, de semenul pe care-l întîlnești la tot pasul, oriunde, oricînd și pe lîngă care treci atît de firesc. Iubesc omul, iubesc felul lui de a gîndi, depozitul său de idei ce se cristalizează în sticlă, beton, în mii de tomuri, pe planșetele de proiecte, pe masa poetului. Iubesc capacitatea sa de muncă; iubesc chipul însorit al muncitorului ce lucrează sub blînda încuviințare a soarelui pe schelele vîrtorului; iubesc fruntea chinuită de gînduri și idei a inginerului, privirea plină de înțelegere și bunătate a medicului, voința și răbdarea învățătorului ce stă veșnic la marginea prăpastiei pentru ca drumul spre cunoaștere să fie lipsit de pericole și tentații. Iubesc zîmbetul cald al copilului mic și mă înfior cînd pămîntul își primește tributul. Iată deci care este dragostea cea mai pură.

A-ți iubi semenul înseamnă a te respecta pe tine însuți, a te cinsti pentru eforturile pe care le depui. E bine să apară așa, pentru că nu pot găsi cuvinte șlefuite pentru exprimarea acestui pur sentiment, nu pot îmbrăca aceste cuvinte în valori înșelătoare pentru că aș comite o eroare. Iată, deci, care este principalul, adevăratul sens al verbului «A IUBI» — sinceritatea!

Grațiela DOBRILĂ
anul I C., Liceul «Mihai Viteazul»
București

adevărul despre clasele umaniste

Există părerea generală că elevii de la secția umanistă au optat pentru ea și nu pentru secția reală, deoarece ar dori, majoritatea, să urmeze mai departe facultățile de filologie și literatură. *Inexact!*

De ce? Iată o statistică — privind opțiunile celor 37 de elevi din clasa mea — care va oferi un răspuns edificator:

14 = biologie și medicină
4 = I.E.F.S.
3 = școli militare
2 = filologie
2 = filozofie
2 = geografie
1 = limba și literatura română
1 = arte plastice
8 = diverse alte instituții de învățămînt superior

Concluzia: Din 37 de elevi și eleve doar 3 (trei) vor să urmeze filologia și literatura.

Desigur că aceasta nu înseamnă că la ceilalți nu le plac literatura și limbile străine. Sînt de acord, dealtfel, că nu toți cei ce iubesc literatura trebuie să urmeze facultatea respectivă. Știu de asemenea că secția umanistă din licee nu este destinată pregătirii doar a viitorilor studenți de la *filologie*. Normal! Ceea ce am vrut să demonstrez prin statistica de mai sus a fost un detaliu ce multora le scapă: oricîte pretenții am avea, secția umanistă nu mai este în zilele noastre secția celor care îndrăgesc doar literatura română și limbile străine!

Nu neg că mulți vin la *uman* și pentru a scăpa de tracasanta matematică. Dar aceasta nu înseamnă a generaliza anumite cazuri particulare. Dacă astăzi la clasele umaniste se remarcă lipsa de interes pentru materiile de bază, aceasta se datorește unui singur fapt: PROFILUL SECȚIEI A FOST SCHIMBAT TACIT DE ÎNȘIȘI ELEVII UMANIȘTI! Secția de uman a devenit o trambulină de lansare spre biologie, medicină, I.E.F.S., școli militare, geografie, diverse instituții post-liceale (de exemplu cosmetică) și doar în ultimă instanță pentru *filologie!* Tocmai acest lucru banal este uitat! În acest caz subsemnatul face următoarea propunere, fără a avea pretenția vreunui brevet de inventator:

— Ori elevii care doresc să urmeze secția umanistă vor fi pe viitor selectați pe bază de teste de aptitudini, pentru a se evita popularea acestei secții cu elevi care doresc doar să treacă mai ușor prin liceu;

— Ori liceul să aibă în viitor trei secții:

a) reală, pentru adevărații realiști;

b) umană, pentru adevărații umaniști,

c) mixtă, pentru cei care dorind să urmeze biologia, medicina etc. au nevoie de liceu, dar nu neapărat de secția umană. Celor care sînt de părere contrară, le stau oricînd la dispoziție.

Ion PETRESCU
elev, anul IV F, Liceul «Maiorescu»
Șoseaua Alexandriei nr. 7
bloc B-3, sc. A, ap. 11
Giurgiu

între snobism și lașitate

Am citit ceea ce a scris elevul Dan Bogescu de la Liceul «C.A. Rosetti» din București despre snobismul tinerilor. L-am căutat să-l cunosc, dar elevii anului III D mi-au spus că «nu există».

Și atunci m-am întrebat: oare de ce nu a îndrăznit cel care a scris rîndurile respective să-și spună și adevăratul nume? Nu dă el dovadă de lașitate? Și atunci ce e mai trist: snobismul sau lașitatea. Și mai cred că acel elev a scris despre snobism pentru că acesta poate constitui un subiect actual, la «modă». Oare nu a scris tot din snobism?

Florica PĂSAT
elevă,
Liceul «C.A. Rosetti»
anul II-D, București

de ce se plînge uneori atît de frumos?!

Îndrăznesc să vă scriu, eu, unul dintre milioanele de fii ai țării aplecați într-un gest unanim asupra tărîmului fertil al cunoașterii. Îndrăznesc să vă scriu pentru că simt nevoia să împărtășesc un gest extraordinar, de profundă umanitate. Dincolo de simpla consemnare placidă, îmi apare ca un simbol al unei generații care sădește în noi atîta primăvară...

Mi-a rămas în suflet ca o rană nespus de frumoasă. Am înțeles că se poate plînge uneori atît de simplu și mișcător. Clipa aceea, cînd cuvintele unui elev au înflorit în lacrimile tovarășei profesoare Stoenescu, clipa aceea... se vorbea despre poezia lui Blaga... «trebuie să trăiești poezia lui... să-i săruți picioarele însîngerate de atîta căutare, genunchii rotunzi, zdreliți de pietrele nemăsuratelor singurătăți,... ochii lui... ochii... cu apele lor revărsate dincolo de noi, de toate, sublime...»

Mă întreb de ce se plînge uneori atît de frumos, cu pumnii strînși la gură?! Pentru că oamenii de lîngă tine știu să te facă să plîngi. Vreau să răsplătesc gestul acesta răsfrînt în ființa mea!

Am optsprezece ani, am crescut dureros de repede, dar frumos de încet, cînd mă gîndesc că anii mei nu-i trăsc după mine, anii mei mă cheamă cu volbura tinereții lor.

Vreau să-mi trăiesc viața la temperatura marilor frămîntări și răspunsuri, vreau să-mi crească aripi peste setea mea de albastru, de cald, de cîntec, de dor. Vreau să răsplătesc gestul acesta nespus de frumos!

La optsprezece ani zborul ne este lin în preajma sublimei deveniri.

La optsprezece ani dați-ne planșeta și compasul, rigla și echerul și vom așterne în spații zborul geometriei noastre clare, neîntrerupte. Vreau să fac ceva pentru oamenii aceștia de lîngă mine!...

Cu stimă și respect,
Dan CHUMPITAS
Liceul Corabia — Olt

ne manifestăm în felul nostru

Cred că este inutil să vă mai spun că rubrica «Elevii prin ei înșiși» îmi place și o citesc cu regularitate. Am atîtea de spus și totuși nu știu cu ce să încep. Sînt contrariată de faptul că, în general, noi, tinerii la vîrsta de 17–18 ani, sîntem luați drept «aiuriți», pe motivul că ne place muzica pop, și în general muzica ușoară mai mult decît cea simfonică și că sîntem pasionați de sport, că ne place să dansăm, că, în sfîrșit, ne manifestăm sentimentele, trăirile interioare într-un mod deosebit față de generația trecută! Cred eu că e și normal să fie așa. Să nu uităm că ne-am născut și trăim într-o societate nouă. Admirăm și prețuim cum se cuvine faptele înaintașilor noștri, dar oare am putea trăi hrănindu-ne numai din amintiri și contemplînd frumosul făurit de alții?

Se vorbește foarte mult de cultura generală pe care fiecare tînăr trebuie să o aibă, indiferent de ramura de activitate pe care și-o alege. Cred eu că ar fi interesant dacă în cîștigarea unei culturi generale s-ar merge pe linia analizării, mai întîi, a unor epoci istorice în ansamblu, căutînd să se vadă în ce măsură condițiile social-istorice au influențat dezvoltarea artelor în genere, știința și gîndirea umană. În acest sens m-am bucurat citind cuvintele tovarășului profesor Ion Doncea din Timișoara. Ce bine ar fi dacă s-ar generaliza metoda dumnealui; să se pună mai mult accent pe gîndirea și judecata elevului, decît pe memorie, care și așa este suprasolicitată.

E destul de dificil să-mi expun în scris în totalitate ideile și problemele care mă frămîntă, dar vă asigur că sînt gata să particip la o discuție deschisă, susținîndu-mi ideile cu mai multe argumente.

Cu prietenie
Silvia NUCA
anul III A — Liceul
«M. Eminescu» — Constanța

cum a fost (XV)

Ovidiu Moldovan

La Rîmnicu Vîlcea, sîmbătă, 15 decembrie 1973, s-au întîmplat multe şi plăcute lucruri. De aceea aş fi mai tentat să scriu un eseu despre muzică, poezie, prietenie, ospitalitate şi iarnă autentică, decît obişnuita cronică de cenaclu. Dar cum obligaţia mea este una bine stabilită şi utilă, voi scrie *Cum a fost*. Şi o voi lua pe rînd.

Mai întîi, am plecat din Bucureşti cu autocarul, dar fără Mircea Florian, a cărui situaţie, sîmbătă, 15 decembrie, era «tristă şi amară». După un drum care ne tot scotea din Bucureşti şi alte oraşe şi ne băga în zăpada unei ierni autentice, am ajuns la limita judeţului Vîlcea. Aici ne aşteptau nişte oameni bucuroşi şi emoţionaţi, care ne-au condus pînă la Rîmnicu Vîlcea, unde ne-au cunoscut, ne-au omenit, ne-au lăsat să ne odihnim, ne-au dat flori şi ne-au aşteptat la sala *Consiliului* popular judeţean de pe strada Praporgescu la ora 17,30. Noi am ajuns mai tîrziu, fiindcă poleiul depus pe drumul de la hotelul *Capela* pînă la locul unde eram aşteptaţi era atît de alunecos încît autocarul nostru se deplasa cu viteza chibzuită dar enervantă a unui melc Mercedes. Întîlnirea *Cenaclului Flacăra* cu cei prezenţi în sală a început cu o oră întîrziere, iar întîlnirea cu cei care n-au mai găsit loc în sală şi stăteau în jurul Consiliului popular a început cu o întîrziere de numai trei sferturi de oră. Încă de la bun început programul nostru i-a pus pe gînduri pe cei din sală care au ascultat *Cugetările sărmanului Dionis* expuse de Ovidiu Moldovan. Ştefan Velniciuc a recitat apoi *De-abia plecaseşi* de Tudor Arghezi. De un succes invidiabil s-a bucurat Florin Zamfirescu, recitînd *Hanny* de M.R. Paraschivescu, recitînd ba cu stîngul, ba cu dreptul, dar cu mult talent. Jeanine Stavarache, împotriva evidenţei, a anunţat că, după părerea lui Nichita Stănescu, *A venit toamna*. Deşi nu se cunoaşte cu Ştefan Aug. Doinaş, Tamara Creţulescu a mărturisit că *Astăzi ne despărţim*. A urmat Alexandru Mica — acompaniat excelent, ca de obicei, de maeştrii Florea Cioacă şi Ion Zlotea. După aplauzele culese era evident că vor mai cînta nu peste multă vreme, lucru care s-a şi întîmplat. Dar pînă atunci, prozatorul Eugen Seceleanu, citind liniştit şi în costum maro un fragment din romanul său *Eternitate locală*, a făcut ceea ce face de o bună bucată de vreme. A obţinut un mare succes, s-a împovărat cu dragostea celor din sală şi cu invidia colegilor de redacţie. Doar Dinu Săraru, care nu a făcut nimic decît să se ridice în picioare cînd a fost anunţat sălii de Adrian Păunescu, a mai fost atît de aplaudat. Dar, mă rog, şi aici e vorba de o «eternitate locală». Actorii au luat-o de la început. Ştefan Velniciuc a recitat *Cu toţii vor să joace Hamlet* de Carl Sandburg, *Oltul* de Octavian Goga, şi a cîntat, acompaniat de Florin Zamfirescu, Doru Stănculescu, Dan Chebac şi George Stanca, o melodie pentru care nu a avut nevoie de voce şi nici de ureche muzicală. Tamara Creţulescu s-a transformat în *Eva* lui Lucian Blaga şi a cîntat, singurică, *Neghiniţă neagră*, aşa de bine cît să ne uimească. Jeanine Stavarache a restabilit adevărul meteo recitînd *Ninge* de Otilia Cazimir şi *Geneză* de Adrian Păunescu. Ovidiu Moldovan, deşi ardelean, a arătat o mare înţelegere pentru *Rică* din *Obor*. Florin Zamfirescu, profitînd de voga în care se află şi de faptul că e rîmnicean, a cules mai departe aplauze pentru *Mihnire de cărturar* de Tudor Arghezi, *Balada puiului de vulpe* de Evtuşenco, şi simfonia vocală *Cioc-cioc*, în care a fost acompaniat de două instrumente mute dar graţioase: Tamara Creţulescu şi Ştefan Velniciuc.

Alexandru Mica, admirat şi acompaniat de Ion Zlotea şi Florea Cioacă.

Ocazional Grupe: Ştefan Velniciuc, Florin Zamfirescu, Dan Chebac, George Stanca şi Doru Stănculescu

Jeanine Stavarache

Tamara Creţulescu

Eugen Seceleanu la pagina 71 a eternităţii sale.

Sorin Tudoran

Cvartetul de coarde *Opera*, compus din Tiberiu Covaci, Dan Waldenmeyer, Mihai Sofonia, Mircea Ţicu, ne-a făcut să aflăm că mai există şi în afara Bucureştiului săli care se pot bucura ascultînd Concertul nr. 4 în Mi bemol major de Beethoven. Le mulţumim.

Grupul Cameral Folk, condus de Doru Stănculescu, a cîntat în cîteva reprize la fel de aplaudate. Prinzînd curaj şi luîndu-şi chitara în braţe, Dan Chebac a debutat strălucit în *Cenaclul Flacăra* devenind, sperăm, nu numai una din vedetele serii, ci şi un prieten cumpătat şi duios al cenaclului nostru. Acompaniat la pian de Gelu Tudorache, maestrul Cornel Ionescu-Muzicuţă şi-a reluat activitatea artistică în Rîmnicu Vîlcea cu *Doina ultului*, *Temă* de Franz Lehar şi un cîntec de cow-boy. Din păcate pentru noi toţi, virtuosul Sorin Tudoran, excepţionalul chitarist, a înregistrat un eşec pe măsura marelui său talent. Căci, deocamdată, între posibilităţile sale interpretative şi posibilităţile tehnice ale unei săli obişnuite există o mare diferenţă. Aproape de 5 come. Recitatorul Petrinel Ştefănescu şi poetul George Ţărnea (localnici) au adjudecat pentru oraşul-gazdă o bună parte din aplauzele pe care speram să le cucerim tot noi, oaspeţii. Din partea noastră au recitat poeţii Dorin Tudoran şi Adrian Păunescu. Primul, cu ochelari şi brunet, a fost şi el de părere cu vecinul său Nicolae Topor că a venit iarna, poate una din cele mai grele. Adrian Păunescu, blond, exploziv şi cu o orchestră aproape personală, a recitat (cîntat, uneori) *Calul călare*, *Da, mai avem*, *Balaurul* şi *Repetabilo povară*. După terminarea întîlnirii am auzit diferite păreri cum că atît gazdele (foarte ospitaliere), cît şi invitaţii (foarte receptivi la ospitalităţi) s-au bucurat în egală măsură pentru reuşita îndelungei întrevederi cultural-artistice.

Cvartetul Opera: Tiberiu Covaci, Dan Waldenmeyer, Mihai Sofonia, Mircea Ţicu.

Petrinel Ştefănescu

Pentru că poleiul nu ne-a permis să pornim spre Bucureşti, am înnoptat la hotelul «Capela», unde unii au dormit, iar alţii nu. Dar şi unii şi ceilalţi cu bună-cuviinţă. Duminică, pe drum, unul dintre cei care n-au dormit şi avea, aşadar, mintea mai limpede, ne-a atras atenţia că, în mod ciudat, cea de-a XV-a şedinţă a Cenaclului Flacăra a avut loc într-o zi de 15. După aceea ne-am uitat tot timpul prin geamurile autocarului care ne ducea dintr-o iarnă autentică într-un oraş redacţional.

Dorin TUDORAN

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

Cenaclul Flacăra îşi întrerupe activitatea pînă într-una din însoritele zile ale lui ianuarie 1974. Pînă atunci:

La mulţi ani !

ce profețim, ce profesăm

însemnele evocatoare ale tradiției

Nu e intîia oară cînd pledez pentru cultivarea *sentimentului tradiției* în tot ce are aceasta mai durabil și mai demn de venerație. Dealtfel, trebuie spus că *puterea de exemplu* a tradiției constituie nu numai unul din izvoarele dăinuirii multimilenare pe aceste meleaguri, ci și o energie catalizatoare a strădaniilor noastre prezente. Conștiința că nu ne-am născut și nici nu ne-am afirmat în anonimat, atît de categoric formulată de un interlocutor al nostru chiar în cadrul acestei tablete de etică socială, trebuie să o nutrim fiecare dintre noi în activitatea cotidiană. Sentimentul că și tu ești o verigă de aur în lanțul nesfîrșit al eroicului efort al acestei națiuni de a se ridica la rangul de civilizație și cultură pe care-l merită datorită virtuților sale creatoare reprezintă o energie vitală dintre cele mai prețioase. O asemenea conștiință are pe de altă parte darul de a-ți insufla ideea că trebuie să continui cu modestie și tenacitate laborioasă o osteneală care vine de demult și de departe, ca însăși ziua libertății și demnității noastre.

Mă gîndeam la toate acestea cu mai multe zile în urmă cînd, participînd împreună cu cenaclul «Flacăra» la o Școală de ofițeri de securitate și miliție mi-a fost dat să văd în holul intrării principale tradiționala «Tablă de onoare» pe care de un pătrar de veac, an de an, sînt înscrise numele șefilor de promoție ale acestei prestigioase instituții de învățămînt militar. Exemplară inițiativă: tocmai într-un moment cînd mai toate școlile și facultățile din România, printr-o eronată și criticată cu timpul atitudine față de tradiție, renunțau la tot ceea ce reprezentau *însemne evocatoare ale tradiției*, la acei lauri nicidoală vestezi ai triumfului inteligenței, talentului și muncii neobosite, iată că educatorii celor ce stau de veghe cuceririlor noastre revoluționare au gîndit — și monumental au gîndit! — că pentru fiecare tînăr care va păși, cu solemnitate și dorința de a se pregăti, pragul acestei școli e foarte bine să știe zi de zi că înainte de el au fost oameni care s-au distins în această nobilă osîrdie.

Nu pot să nu-mi amintesc cu tristețe faptul că nu o dată, de-a lungul anilor, mi-a fost dat să mă izbesc încă de la intrarea unor vechi instituțe de învățămînt și cultură de climatul anonim, conservat cu îndărătnicie rușinoasă. Mă întreb de aceea: de ce oare, în contextul actual al evaluării judicioase a tradiției, nu ar fi posibil ca asemenea «table de onoare» să întîlnim la intrarea fiecărei instituții de învățămînt și cultură, și chiar al fiecărei întreprinderi? Oare pentru tînărul care pătrunde într-un asemenea univers de muncă și afirmare a aptitudinilor sale nu va constitui un adevărat imbold gîndul că pe banca sau pe bancul de lucru unde învață sau muncește el s-a aflat înaintea sa o mare personalitate a culturii, științei și tehnicii noastre? Secretarul cu propaganda al unui comitet județean de partid făcea, la o recentă consfătuire, observația că înșesi panourile fruntașilor pe care le întîlnim în multe întreprinderi păcătuiesc prin aceea că sînt niște simple *vitrine cu fotografii*, tocmai ilustrarea *faptelor de muncă* lipsind, adică puterea de înfrurire a exemplului. Un formalism de-a dreptul dezarmant face ca și o asemenea modalitate de stimulare a demnității muncii să rămînă aproape fără ecou.

Sîntem îndreptățiți să propunem ca această solemnitate a tradiției muncii, această putere de exemplu a înaintașilor să capete peste tot drept de cetate, să fie în marea cinste și cinstire atît de proprie poporului nostru și năzuințelor sale prezente și viitoare.

Nicolae STOIAN

mica publicitate

bună-ziuaaaa

Nu mi-am dorit nici mie, nici altora să aibă nevoie de meditații. O singură dată în liceu am acceptat cu plăcere un mediator, pentru că avea nevoie de bani. Nu m-am dus la meditații, zicîndu-mi că pentru atîția bani pot învăța și singur. Banii rămîneau oricum în familie. De-atunci mă-ntreb de ce se lasă meditați atîția, dacă nu din lene? Sau de ce nu, ca să fie în pas cu «o modă» de a învăța, pentru că nu se pare că prea mulți părinți au început să se mîndrească astăzi cu faptul că odraslele lor au unul, doi, chiar trei sau patru mediatori particulari.

— Știi, auzi pe cîte o mamă, Consuela are meditatori la trei obiecte și dacă vrea ea îi mai iau, să fie bine pregătită.

Din păcate, Consuela nu va fi atît de bine pregătită, cît de obosită pentru că și meditațiile, nu? Ie la după ce vine de la școală, înainte de a-și pregăti lecțiile pentru a doua zi. Nu aș vrea să simplific această problemă a meditațiilor particulare, nici nu pot stabili eu cît de necesare sînt, ori mai ales de ce ar fi atît de necesare, dacă a angaja profesori particulari e totuna cu a compensa eventuale slăbiciuni ale profesorilor de la școală. Nu aș vrea să cer cu fixație desființarea profesiei (pentru că asta și este) de meditator, poate unii (candidați la admitere în facultăți) au neapărat nevoie de asta. Nici nu-mi trece prin cap că unii profesori, amici, dar lucrînd la școli diferite, și-ar «pasa» propriii elevi (Sănducu, am uitat la română, îi-i dau ție că ai fost drăguț cînd mi-ai trimis-o pe «străina» aia). Nuuu. Mă interesează doar pînă unde poate ajunge inventivitatea «meditatorilor», a unora, zice-se dintre ei, care nu mai știu ce să mai facă pentru a lua 50-60 lei pe oră (ioneștilor-Popeștilor, doritori de sclipici social pe toate căile. Astfel, un anunț recomanda nici mai mult nici mai puțin cititorilor să învețe «să se exprime corect, clar și curgător în limba română după metoda modernă.» Metoda aparținea, evident, cu titlu de brevet, unui număr de telefon. Ce-o fi o fi, mi-am zis, ce-ar fi să învăț și eu «arta» asta cu profesor.

Profesorul era acasă și m-a corectat încă din pragul ușii:

— Bună-ziuaaa, spune clar, așa, bună-ziuaaa.

Am bîiguit «buna ziua» din nou.

— Așa, așa, mi-a spus, după ce m-a invitat să iau loc pe un taburet între un pat imens și un dulap, așa, e bine tînere că dorești să înveți să te exprimi corect, clar, convingător. Întotdeauna a fost nevoie de arta oratoriei, cu cît vorbești mai bine, cu atît ești mai respectat, mai iubit, ai deci mari avantaje, și morale și spirituale, care...

— Da, domnule profesor, eu pentru asta...

— Nooo, nu se exprimă așa, vag, hm, asta, aia, ailaltă sînt și un pic vulgare... Trebuia să spui: Da, domnule profesor, eu am venit să învăț să mă exprim corect, clar și curgător. Nu? Nu ai venit pentru asta?

— Nu, ba da, cum să...

— Desigur, ai vrut să spui. Dar să lăsăm pentru a doua lecție începutul propriu-zis. Aș vrea să știu ce ești dumneata: elev, student?

— A, nu, sînt coordonator (la ce, n-aveam de unde știi, dar îmi plăcea cuvîntul, pardon, așta).

— Coordonator. Foarte bine. Și de ce vrei să înveți să te...

L-am întrerupt, doar nu puteam înghiți atîtea și aceleași fraze în tot acest scurt timp.

— Dumneavoastră ați fost profesor de română?

— O, nu, tinere, cred că faci o confuzie, toată viața am fost avocat și trebuie să spun că nu am fost un avocat slab, am fost unul dintre piedanții cei mai ascultați de instanță.

Mi-am cerut mii de scuze «vă rog, dar vă rog să mă iertați, știți, în munca mea lucrez cu multă vroiam... înțelegeți, nu?».

Nu a înțeles, s-a întristat puțin și cînd i-am spus «bunăziua», în ușă, nu m-a mai corectat.

Iulian NEACȘU

fiica lui pitagora

În drum spre București, venind de la Rîmnicu Vîlcea, un grup de salariați ai revistei «Flacăra», au fost înșelați la cel mai nou și cel mai bun — se spune — restaurant al orașului Pitești cu suma de lei 6. Neverosimil, dar la intrare am fost rapid recunoscuți. Autoarea furtului este ospătara Ilie Gheorghița, care descinde, cred, din familia lui Pitagora, din moment ce calculează cu atîta ușurință. Mai salutăm și inițiativa T.A.P.L. Pitești care împarte ospătarilor nu plăcuțe cu numele și funcția, ci ghiuluri de la 15 grame-n sus.

E. SECELEANU

mucegăiește un tezaur

Se vorbește la Bacău, în anumite cercuri, prea restrînse cercuri, dar tot e bine că se vorbește, cu admirație și regret, despre o persoană pe nume Iulian Antonescu. Acela care, cu perseverență și îndîrjire, trecînd peste multe piedici, de toate naturile, a alcătuit, o colecție, o serioasă colecție de artă plastică. De artă plastică românească. Toate etapele picturii românești, 1 500 de lucrări de la arta veche, a iconarilor, la arta secolului XIX, la culmile picturii interbelice, la vîrfurile artei contemporane, precum și la adunarea și reconsiderarea cîtorva pictori locali. Admirația începe aici. Și regretul tot pe-aici. Admirația e clară, sinceră și totală. Cert, Bacăul are, conform părerii multor specialiști, istorici și critici de artă, un «patrimoniu surprinzător de valoros». (De ce *surprinzător*, dacă este alcătuit de un om cu simțul culturii și de gust, nu știu, dar asta-i altceva!?) Regretul are două drumuri. Unul e soarta provinciei «cum avem și noi un om valoros ne și este luat la București», deci promovarea sa în minister, în Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Al doilea este soarta secției de artă a Muzeului băcăuan, soarta celor 1 500 de tablouri, după plecarea sa. Mucegăiesc, literalmente mucegăiesc, la propriu și la figurat. Mai întîi, mai întîi să plîngem mucegaiul propriu care amenință veritabilul tezaur. De un an de zile, din iarna trecută, muzeul este închis, pînzele nu mai sînt la vedere, nu mai sînt la dispoziția iubitorului, consumatorului de artă. Asta ar fi mucegaiul la figurat, veți spune, dar de aici purcede și cel propriu. S-a închis fiindcă se năruie clădirea. Din care cauză, curînd se va demola.

Este prinsă de igrasie, cu pereții mîncați, devorați de ciupercile mucegaiului, iar muzeul n-a avut niciodată ceea ce se cheamă depozit, iar pivnițele casei din parc, cămările umede ale casei din parc, au servit drept așa ceva, infiltrînd în culori, în pînze și uleiuri, în lemnul icoanelor din secole de mult apuse, boala umezelii, acea cumplită boală care le roade și le atacă frumusețea și viața. O să vedem la Bacău, probabil, cînd va exista un muzeu de artă — cînd oare? — o artă suferindă de reumatism, care pe pînze arată ca lepra și, cuprinși de oroare, de indignare, vom blestema. Vom acuza. Dar pe cine?! Și cu ce folos cînd e prea tîrziu?! Nu-i putem aduce înapoi pe aceste pămînturi pe Luchian și Petrașcu să-și refacă pînzele, să picteze alte flori și alte peisaje. Și nici pe făurarii iconari. «După plecarea familiei Antonescu la București — soția, Eugenia Antonescu, a fost exegetul a trei pictori locali, pe care i-a adunat cu pietate și i-a adus în lumina noastră, mîndrindu-ne de ei și cu ei: Ion Diaconescu, Băeșu și Nicu Enea, pe acesta din urmă reconsiderîndu-i prin două retrospective și organizîndu-i casa memorială — muzeul a trecut și trece printr-o mare derută»; îmi mărturisește, aproape plîngînd, da, fără patetism, aproape plîngînd, muzeografa *Doina Bujor*.

Ce spun oficialitățile locale? Spun că nu sînt, deocamdată, fonduri. Un răspuns, cred dumnealor, care amuțește replica. Și totuși, chiar nu s-ar mai putea găsi în tot Bacăul un alt local pentru secția de artă a muzeului? Dacă nu pentru a fi expusă, măcar pentru depozit. Nimeni, și cu nimic, nu poate plăti un Țuculescu distrus, pentru Dumnezeu, nu sîntem convinși încă de asta? Iar la Bacău există entuziaști și iubitori de artă care au colindat județul, au colindat și au adunat un atît de mare număr și de valoroase obiecte, ca să adauge muzeului — asta le este intenția — și o secție de etnografie. Dar pînă la unde s-o expună, problema e unde s-o depoziteze? Dacă ar fi întrebați și oamenii care se mai pricep, s-ar găsi soluții și pentru una și pentru alta. Și fără investiții sau cu investiții minime. Ar fi și o splendidă soluție pentru atît de căutatul, de controversatul specific al centrului civic al orașului. Arhitecta Viorica Novac îmi spune, îmi demonstrează că «pe fosta Stradă Mare, pe actuala stradă Mihai Viteazul, luînd-o la stînga, în sus, de la hotelul «Decebal», există o veritabilă zonă muzeistică de arhitectură, mobilată cu case tip vagon, dar cu pregnantele caracteristici ale unor epoci. Fațade cu balconașe ce amintesc un romantism specific, altele ce amintesc un clasic pur, altele de un anumit baroc, cam rigid, dar existent, care, dezafectate de tot felul de insalubre magazinașe și circiumi îmbîcsite, restaurate și amenajate cu grijă, ar putea deveni săli de muzeu. În plus, ar putea constitui un centru civic interesant, prin asocierea unor elemente arhitectonice contrastante. Ar veni și în sprijinul ideii de a reduce demolările și, ca atare, a investițiilor». I-am transcris opinia cu speranța că edilii orașului Bacău se vor opri măcar pentru o clipă la ea. Și, prin deducție, poate își vor aminti, măcar pentru o clipă, că lîngă ei, la ei, răspunzători fiind ei, mucegăiește la propriu și la figurat un patrimoniu valoros de artă. Cu adevărat valoros.

Cici IORDACHE

cuvinte încrucișate

peisaj în alb

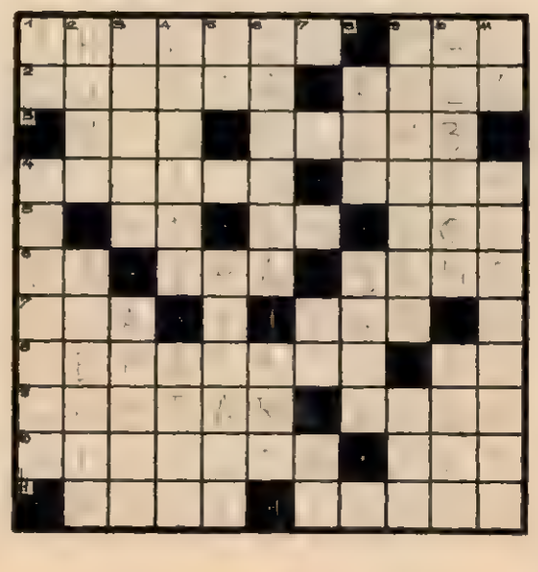

ORIZONTAL: 1) «Apă cu taină» și «Alba», iată două dintre titlurile cuprinse în volumul «Pagini din trecut» al acestui mare poet român — Alb ca laptele. 2) Albă, albă... — ...și albă, dar de emoție. 3) Există și unul Alb, care își adună apele în marele fluviu african cu același nume — Metal de culoare alb-cenușie sau «... de iarnă», cunoscut titlu din lirica bacoviană. 4) Veșmînt alb aproape obligatoriu în ocazii deosebite — Te mănîncă de viu. 5) Ca un țuțunte! — Sigur în zăpadă! — Aflat în spațiu. 6) Inimă de gheață! — Interjecție la sărîtură — Sănătos dintr-o cunoscută expresie latină. 7) Vînt oltenesc — Alb ca... peretele. 8) Albi, pur și simplu — Merg la Roma. 9) Un imens alb polar care migrează — Ca zăpada. 10) Nu este asta — Forma populară pentru oiem. 11) Și-au găsit nașul — Anotimp al peisajelor în alb.

VERTICAL: 1) Ăla mic care-și face de lucru printre albicuri — Părintele frumoasei povești a lui «Harap Alb». 2) Literă veche și misterioasă — Unul dintre marii maeștri ai celor 64 de pătrățele albe și negre. 3) Cei doi frați autori ai nemuritoarei povești a Albei ca Zăpada și a celor șapte pitici — A chema. 4) Veșmintele albe ale urmașilor lui Esculap — Merge cu motocicleta. 5) Spre sfîrșitul înghețului! — Albe la o floare de crin. 6) Eșalonul cel mai rece al temei de față — Un articol scurt! 7) Întoarse la televiziune! — Ce e al tău, e al tău. 8) Alb și pe dinafară și pe dinăuntru — Ață pentru însăilat. 9) Prozator român, autor, printre altele, și al dramei «Valea Albă» — Pronume demonstrativ. 10) Marea Britanie de altădată! — Un arbore negru. 11) Casă! — Strînge bani albi pentru zile negre.

Dicționar: SANO, OEM, SAIA.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului A.B.C. apărut în numărul trecut
ORIZONTAL: 1) ROMULUS — UEN. 2) AVANS — MARCI. 3) MICI — FORMIO 4) ADERA — LUA — B. 5) SIDERAL — TUA. 6) UO — PRETOR. 7) S — NP — ATRAGE. 8) TL — I G — TEREN. 9) AUTORI — CENO. 10) EMINESCU — TR. 11) LIVIUS — TEAM.

mai sînt și asemenea cazuri

amurgul unui campion

Strada Caraiman din Bușteni e o stradă de munte. Povîrnită. Greu de urcat pe timp frumos, aproape inaccesibilă pe vremea de acum, ciinoasă, cînd viscolul distribuie, cu furie, rafale de gheață. Manole Aldescu nu i acasă. E jos, cum mi se spune, adică în oraș, la Policlinică, internat pentru un nou control, căci piciorul i-a fost tăiat de la coapsă, dar cine știe dacă boala a fost complet îndepărtată din corp.

Sofia Aldescu deapănă zguduitoarea poveste a soțului său, care a fost cel mai mare schior de fond din istoria sportului românesc, de 11 ori campion al țării, om care a alergat pe schiuri sute de mii de kilometri și care se chinuiește acum între cîrje, căutînd să supraviețuiască. Vorbește cu voce joasă Sofia Aldescu, cu teamă, cu resemnare parcă, și ochii femeii din fața mea mă înspăimîntă. Au în ei atîta tristețe...

În casă e frig. Mi se spune că atîta timp cît Manole este plecat nu se face focul. Pentru economie, o aud. N-am primit pensia de la 15 octombrie. Au zis c-or să ne-o trimită prin mandat poștal, dar nu ne-au trimis-o. Noi o așteptăm, căci avem nevoie de bani pentru medicamente și pentru viață. Manole pentru picior, eu pentru poliartrită. Uitați-vă, abia mai pot mișca mîna stîngă. Doctorul zice că într-o bună zi mîna asta va paraliza de tot, dar eu nu l cred. Nu pot să-l cred. Prea s-ar năpusti toate nenorocirile din lume peste noi.

Vorbește fără nici o provocare. Întrebările mele rămîn suspendate, în vreme ce condeiul aleargă pe hîrtie. Tumoarea a apărut prin '69. La început, am crezut că e o gîlmă, dar n-a fost. Pînă în '71, cînd i-au tăiat piciorul, Manole a suportat cinci operații. În aprilie '71 a fost internat la București, la oncologie, și-am stat în spital, amîndoi, pînă la 12 decembrie. Ne-am întors acasă pentru Anul nou. A fost o sărbătoare nenorocită. Manole intrase în spital cu două picioare și ieșise cu unul singur.

Privesc certificatele medicale. Amputația membrului inferior drept pentru fibrosarcom recidivat. Analize. Trimiteri. Adrese. Toată nenorocirea unui mare campion, tot ghionul unei vieți demne cuprinse în cîteva hîrtii, puse una peste alta într-o cutie de bomboane fondante.

Urmează relatările despre necazul cu pensia. Același glas, aceeași tristețe fără margini. Mai întîi, a avut pensie de gradul I, cu indemnizație de însoțitor. În '72, comisia l-a trecut la gradul II, simplu, și am primit chiar o decizie, iat-o, prin care ni se opreau 466 de lei, chipurile, încasați fără temei. Am făcut memorii, ne-am zbătut și, ca urmare, în februarie '73, hotărîrea a fost schimbată în gradul II cu muncă de reconfortare. Manole a început din nou să se ducă la fabrică, printre foștii colegi. Parcă era alt om. Se simțea din nou util, nu mai era singur, ulta de boală și-apoi, de ce să mă ascund, mai cîștiga cîteva sute de lei peste pensie. Totul însă numai pînă în octombrie. O nouă comisie medicală l-a inclus în rîndul pensionarilor de gradul II, nerevizuibili, oprindu-l de la cele cîteva ore de muncă pe zi. Lipsit de activitate, alungat dintre oameni, de data asta nu de boală, ci de alți oameni, Manole și-a pierdut orice încredere, a devenit irascibil, a început să bea.

Sofia Aldescu își reține cu greu lacrimile. Jenat, stingher, înțeleg că în ziua aceea în care a fost scos de la fabrică Manole Aldescu a simțit cea mai mare durere din viața sa, dintr-o viață deloc veselă.

*

Fostul campion se ridică greu din pat, sprijinindu-se în cîrje. Intrăm în sala de mese a Policlinicii și o iau de departe, de foarte departe, rugindu-l să-mi povestească amintiri de la olimpiadele de la Oslo și Cortina, despre acel loc 9 ocupat în 1952, cea mai de seamă performanță din istoria olimpică a schiului românesc.

Vorbește la fel de rar și de trudnic ca și soția sa. Aceeași voce tristă, aceeași uitătură goală, de om care — la numai 44 de ani — nu mai are multe de așteptat de la viață. Înțeleg din prima clipă că nu-i place să vorbească despre victoriile de altădată, peste care trece cu repeziciunea unui mare modest. În cîteva minute, închidem cartea trecutului și ajungem la prezent.

— Cînd am fost ultima oară la comisie, doctorii mi-au spus că nu mă pot încadra la alt grad. Așa mi-au spus. La sfîrșit, ca și cum mi-ar fi făcut o favoare, m-au anunțat că s-ar putea să-mi trimită dosarul la București. La expertiză. Dar nu mi-a plăcut tonul... Am simțit că o făceau mai mult din milă... Deh, ne ocupăm prea mult de dosare și prea puțin de oameni.

Nu mai scoate nici o vorbă. Tace. Apoi reia, adunîndu-se din depărtări, dintr-o viață care a fost tare demult, dacă a fost vreodată:

— Nu mai e treaba cu piciorul. Cu piciorul s-a sfîrșit. Parcă nu l-am avut niciodată. Dar vreau să trăiesc ca oamenii, să-mi cîștig pîinea... Nevastă-mea e și ea bolnavă. De lucrat, nu lucrează. N-a lucrat niciodată în ăștia 20 de ani de cînd sîntem luați. S-ar duce la muncă, dar nu poate. Ea nu poate, eu nu pot. Ce-o să facem? E tare greu de trăit din pensie, cînd ai de cumpărat medicamente peste medicamente, de sute de lei.

O nouă tăcere. Se uită la cîrje și rîde amar:

— Mă duceam la serviciu, în primul rînd, ca să fiu între oameni... M-au dat afară. Mi-au spus că au primit de la comisie noua încadrare și că nu mai am voie să muncesc. Ei știau, eu nu. Nici pînă astăzi n-am primit această încadrare. Dealtfel, nici pensia pe octombrie n-am primit-o... Stau uneori și mă întreb, oare, ce rău am făcut eu lumii mai mare decît acela de a fi pierdut un picior?! N-am făcut. Și-atunci? De ce m-au uitat cu toții, de ce mă evită?! Am alergat pentru Dinamo Brașov zece ani, am avut acolo antrenori și colegi... Oare nici unul n-a auzit de nenorocirea mea? Multă vreme, cu titlurile mele, cu victoriile mele, am fost gloria sportivă a Bușteniilor. Cît am alergat, am fost bun. Acum nu mai sînt.

*

Închei aici acest trist reportaj. Îl închei, fără să găsesc cel mai fericit sfîrșit. Nu sînt în măsură să decid dacă ultima încadrare a invalidului Manole Aldescu este cea mai corectă. Nu mă pricep la asemenea lucruri. Știu însă că legile noastre sînt drepte și omenoase și mai știu că, la această oră dureroasă, indiferența unor oameni îl ucide pe Manole Aldescu mai mult decît boala.

Ovidiu NEGOIȚĂ

Stimați tovarăși,

în rîndurile de mai jos doresc să aduc în discuție situația unui fost campion național de schi-fond: **Aldescu Manolache,** *maestru al sportului, domiciliat în Bușteni, strada Caraiman nr. 18.*

De la început, trebuie să știți că, din anul 1971, soarta l-a făcut să-și părăsească schiurile, în schimbul unor cîrje, pentru că i s-a amputat un picior. În această situație a fost pensionat, cu o pensie de invaliditate gradul I, cu drept de însoțitor. După un an, i s-a retras pensia sus-arătată, fiind trecut la o pensie de gradul II cu drept de muncă pentru reconfortare, iar acum este în pericol de a-și pierde și această pensie de gradul II.

În tot acest timp, nimeni nu a binevoit să-i dea o mînă de ajutor, să se intereseze de soarta lui. Toate acestea l-au adus într-o stare sufletească deplorabilă. A ajuns să nu mai creadă în semenii săi, în eventualul ajutor pe care l-ar putea primi de la ei. Cred că înțelegeți în ce stare se află acest campion, care a apărat cu cinste culorile clubului Dinamo-Brașov și ale țării. Nimeni n-a avut inițiativa să-l ajute, de aceea vă rog pe dumneavoastră să faceți aceasta. Dacă natura a fost așa de crudă cu el, noi, oamenii, putem, și trebuie să l ajutăm în felul nostru, omenește.

Semnat: **Minas Arachelian**
Calea Griviței 212
Scara H, ap. 28, etaj VII
București

Fotografii de Ion PREDOȘANU

cine poartă răspunderea pentru acest abuz?

Duminică seara am stat la coadă, la bilete, în gara Sinaia și am cumpărat două, pînă la București, la personalul 3006, și am făcut treaba asta cu seninătate, fără să știm ce va urma. Ne întorceam nu de la distracție și nici de la bal. Ne întorceam de la muncă, după ce fusesem să scriem despre oamenii muncii și pentru oamenii muncii.

La venirea trenului, ne-am urcat într-un vagon oarecare, în cel mai apropiat, împreună cu alte cîteva sute de călători, tineri și bătrîni, femei și copii, mă rog, plătitori de-ai C.F.R.-ului. N-am apucat să facem decît cîțiva pași în vagon, cînd un tovarăș ne-a prins de piept și ne-a îmbrîncit, făcîndu-ne să înțelegem, într-un limbaj pe care hîrtia nu l-ar suporta decît dacă ar fi prea generoasă, că dînsul e de la Biroul de Turism pentru Tineret și că nu-i pasă, că e ghidul numărul 47 și că vagonul e al B.T.T.-ului, că ori ne ducem în altă parte, ori ne dă jos, că aici el e stăpîn, că a dat o telegramă și are confirmarea. Luați prin surprindere, n-am reacționat. Nu i-am spus nimic. L-am invitat să vorbească totuși civilizat, dar omul ne-a rîs în nas și ne-a ironizat, pe noi și pe cealalți aflați în aceeași situație, oameni care nu aveam altă vină decît aceea de a fi cumpărat bilete de tren fără să știm de contractele dintre C.F.R. și B.T.T. Nu i-am răspuns nimic. Nici măcar nu l-am întrebat ce-a băut, vin sau vodcă, de mirosea ca o cramă, și ne-am strecurat spre alte compartimente, spre o lume mai calmă și mai treză. După trei vagoane însă am întîlnit o ușă închisă cu lacătul și am înțeles că imperiul Beteteului se termină acolo, dar cum nu puteam ieși, nici noi, nici alți vreo zece pasageri care o apucaserăm spre coada trenului, am îndrăznit să ne întoarcem, spre a găsi o trecere prin partea cealaltă a garniturii. Ghinion. N-am apucat să facem bine stînga-mprejur și omul nostru, însoțind cu numărul 47, ne-a interceptat, lăsîndu-l liber pe un profesor căruia tocmai îi explicase civilizat, cu găinoruțe și amăruțe, că vagoanele acelea sînt ale Beteteului, lucru pe care bietul călător n-avea de unde să-l știe, căci nu avusese nici o convorbire prealabilă cu cel pe care vom afla că îl cheamă Dudu Ionescu.

De data asta, Dudu Ionescu nu ne-a mai iertat. Milos, i-a lăsat pe ceilalți «întruși» în pace și s-a ocupat de noi în mod special, enervat de fatala noastră inspirație de a manevra ceva la aparatul de fotografiat. În vreme ce călători cumsecade, cu bilet în regulă, așteptau oprirea trenului în stație, spre a migra în alte vagoane, mai mulți ghizi ai Beteteului, chemați în ajutor de Dudu Ionescu, ne-au înghesuit într-un colț și ne-au legitimat, așa cum scrie la carte, neuitînd să ne întrebe cine mama dracului sîntem, că ei sînt sătui de ziariști sau de șmecheri care fac pe ziariștii, că ăsta e vagonul lor și că dacă ni s-a urît cu binele o să zburăm pe fereastră cu aparate cu tot. Au fost momente în care s-au depășit limitele normalului, spre buna dispoziție a ocupanților de locuri, marea majoritate sub 20 de ani, încîntați de autoritatea manifestată de ghizii lor, privind amuzați la legitimarea și buscularea unor cetățeni, întrerupîndu-se doar spre a trage un fum sau un «gît» din sticlele depuse pe banchete.

În cele din urmă, am scăpat. La Comarnic, am coborît însoțiți de cîțiva călători iertați cu mărinimie de «magnificii» de la Betete, și de ironiile ghizilor, felurite și pline de culoare, cum că lor nu le pasă, că ei dau jos și pe Dumnezeu și că au mare boală să se vadă la «Flacăra».

Ne-am revenit greu după momentele de umilință încercate. Trenul continua să umble spre București în timp ce noi, nedumeriți și cu hainele mototolite, ne întrebam ce vină să fi avut zecile de călători zgîlțîiți de ghizii Beteteului. Îndrăzneam să ne întrebăm, ba chiar vorbeam cu voce tare acum, căci ne simțeam siguri, dincolo de sirma ghimpată a Biroului de Turism. După cîtva timp, un alt ghid, cu numărul 82, pe nume Grigore Petre, ne-a căutat pentru a ne cere scuze, spre a ne explica pe îndelete că apa cea se întîmplă la fiecare sfîrșit de săptămînă și că, el crede, și mai crede și Dudu Ionescu, că n-are rost să scriem despre asta, că s-ar putea să ne facem rău singuri...

Iată însă că noi scriem. În primul rînd, pentru a ne îndeplini meseria. În al doilea rînd, pentru a atrage atenția conducerii Biroului de Turism pentru Tineret, filiala București, asupra neregulilor comise de unii dintre «educatorii» săi, care se comportă ca la ușa cortului, încălcînd regulamentele și dispozițiile în vigoare.

E posibil, oare, ca o simplă insignă de ghid al B.T.T.-ului să-ți acorde dreptul de a legitima și înjura călători pașnici, de a te crede Lobodă-Vodă într-un tren, pentru simplul motiv că tu ai dat o telegramă și ai o confirmare?!

Dudu Ionescu, ghidul cu numărul 47, crede că da. Oare cei care-i semnează ordinele de deplasare cred la fel?

FL.

șef sau subaltern — toți avem aceleași sarcini de partid

ADEVĂRUL DESPRE EROI *(II)*

Eroul Muncii Socialiste Constantin DIACONESCU, maistru principal șef de atelier la Întreprinderea de construcții siderurgice Hunedoara

— Numele dumneavoastră și titlul de cinste pe care l-ați căpătat acum un an — la 25 de ani ai Republicii — se leagă de Hunedoara. Sînteți hunedorean?

— Nu, sînt din Dorohoi. Tata a fost mecanic de locomotivă. Între cei nouă frați, eu urmez al șaptelea. Încă dinainte de '52 veneam în vacanțe la două dintre surorile mele, care-s măritate de mult în Hunedoara. De 20 de ani lucrez și eu aici, fără nici o întrerupere. Vedeți, vorbesc și cu accent ardelenesc, așa că sînt hunedorean. Pe viață.

— Și cam ce înseamnă 20 de ani în viața unui constructor hunedorean, mai exact în viața unui maistru principal de la secția de construcții metalice?

— Înseamnă furnalele 6, 7, 8 și 9, oțelăria nr. 2, cuptoarele electrice, fabrica de aglomerare nr. 2, secția de laminoare, blocurile de locuințe, spital, teatru, hotel, magazine; toată partea metalică a construcțiilor din Hunedoara, din ultimii 20 de ani, a trecut prin atelierul nostru. Grinzi, ferme, stîlpi — 5 000 tone pe an. Dacă întîrzie o livrare de la colaboratori, tot la noi în atelier e salvarea: «Costică, pînă mîine să fie gata!»

— Și e gata?

— Bineînțeles că este, dacă am făgăduit. La mine nu există da și nu pe jumătate.

— Aveți în subordine aproape 150 de oameni. Cum lucrați cu ei? Prin ce metode îi cîștigați?

— Prin nici un fel de metode. Simplu, pe față. Cînd greșește careva, sau cînd face un lucru bun, trebuie să-i spui imediat. Dacă se adună gînduri nespuse, omul tot le simte și se îndepărtează de tine. După ce ai făcut curățenie generală, e mult mai ușor s-o întreții.

— Cu șefii dumneavoastră ierarhici aplicați același principiu?

— Sigur că da. Șef sau subaltern — toți avem aceleași sarcini de partid. A fi deschis și cinstit nu înseamnă lipsă de respect, ci respect adevărat. Eu așa cred că trebuie să gîndească un comunist.

— Am auzit că sînteți cam colțos. O fi bîrfă?

— Ba-i adevărat. Vedeți dumneavoastră, dacă o treabă se rezolvă singură, atunci sigur că nu e sarcină. Eu nu-s învățat să mă las. Anul ăsta am avut de tras un pic. Întîi cu colțul roșu, cu vestiarele, cu apa. Ce colț roșu? ziceau unii. Dacă aveți vreo ședință, mergeți la Ote. (Ăsta-i «orașul tinereților» de pe vremuri) Și dacă-s alții acolo? Am scos-o la capăt. Mai greu a mers cu instalația de oxigen — vreo șapte luni de tratative. La noi oxigenul e vital pentru sudor. Scăpasem de tuburi, de revizii, de întreținere. Cinci kilometri am prelungit conducta pînă la atelier, cu forțele noastre proprii, însă racordul întîrzia la infinit, fără nici un motiv. Am ajuns pînă la tovarășul Gheorghe Vasiu, primul secretar al municipiului de partid Hunedoara. A doua zi s-a rezolvat. E sarcină să facem economii. Prin prelungirea conductei de oxigen economisim în atelier peste un milion de lei. Am dat și dosar de inovație. Să vedem... Așa-i cu sarcinile, nu se fac singure. Nu se fac ușor. În fine, a trecut. Atelierul nostru și-a îndeplinit planul pe '73 încă din 25 octombrie.

— La ce oră vă începeți ziua de lucru?

— La cinci fără un sfert ne sculăm. Soția e primitor-distribuitor la un poligon de prefabricate. La cinci și douăzeci și cinci ieșim pe ușă, după ce am lăsat copiilor pachetele pentru școală. Înainte de șapte începem munca propriu-zisă.

— Și ține, cît?

— Soția mea ajunge după ora patru acasă. Eu, mai pe întuneric. Mai ales în perioada aceasta, cînd am fost rugați să dăm o mînă de ajutor la închiderea transportului de minereu. Lucrarea este rămasă în urmă și nu poate intra în iarnă descoperită, că pe frig se lucrează la instalațiile interioare. Din 7 kilometri de bandă, noi ne-am angajat să închidem 3.

— Cîți copii aveți?

— Doi. Băiatul este într-a-nțiia de liceu, fata este într-a cincea. Costică m-a întrecut în înălțime. Eu am 1,86, pantofii mei nu-l mai încap. Joacă handbal, este pasionat. Ambii copii învață bine, nu avem probleme.

— Unde locuiți? Cîte camere aveți?

— Locuiesc în Ome. («Oraș muncitoresc» — tot nume vechi) din 1961, de cînd m-am însurat. Avem două camere. Acum începe să devină strîmt din cauza copiilor. Mi s-a dat aprobare pentru un spațiu mai larg. Poate pînă la Anul nou...

— Ați avut vreo bucurie anume în 1973?

— Da, astă vară, de 23 August. Am fost acasă la Dorohoi și ne-am întîlnit majoritatea fraților. Au lipsit doar doi, Cornel de la Iași și Ștefania de la Bacău. Nu am fost laolaltă cu toții din '67, cînd s-a însurat Sandu, cel mai mic dintre noi. M-a întristat însă un amănunt, să nu rîdeți de mine. Grădina de-acasă este tăiată în două de Jijia. S-a surpat un mal, mai sus, în dreptul unei fabrici noi de cărămidă și apa curgea cu o palmă de motorină și petrol deasupra. A omorît orice vietate. Mie îmi plac peștii. Am un acvariu de zece ani, l-am dus în atelier. Am făcut acvarii și la alții.

— Aveți timp să citiți?

— Beletristică nu prea. În schimb de cărțile tehnice nu mă las. Tehnologia sudurii se schimbă de la o zi la alta. Apar materiale noi. Poți să ai surprize.

— Ce ați dori Hunedoarei la anul și în anii următori?

— Cînd am început eu să lucrez aici, noroiul era de jumătate de metru peste tot. Acum poți merge în pantofi pe orice șantier. S-au făcut multe, dar trebuie în primul rînd să dispară fumul, să instalăm mai repede electrofiltrele, pe urmă — se vorbește mereu de centrul civic al Hunedoarei. Să înceapă odată! Am rămas tot cu Ote, cu Ome, cu centrul vechi și nu avem nici un supermagazin unde să te uiți de aproape la un costum, să-l alegi și să-l cumperi fără să iscodești vînzătorul un ceas. Nici nu e timp.

— Altceva?

— U.T.C.-ul să vadă ce-i cu tinerii care mai stau pe străzi și în circiumi. Sigur că nu sînt din Hunedoara. Am putea face cîteva brigăzi de lucru bune cu ei. Dacă s-ar înființa un institut de învățămînt superior tehnic aici, nu am mai aglomera alte centre. Hunedoara este și o mare școală practică.

Viorica CIORBAGIU

viața neromanțată a unui inginer cu cinci brevete de invenție (II)

salcia din bîrsău de jos

Într-o scrisoare datată 27 noiembrie 1973, bătrînul Vasile Crișan din Bîrsău de Jos județul Satu Mare, afirmă «...îmi pare foarte rău că sînteți zbuciumați» și mai afirmă că bătrînele și neliniștitele sale gînduri se îndreaptă, pline de dragoste dar și de neputință, spre Mihăiță.

Ca să ajungi la Bîrsău de Jos, iei trenul pînă la Baia Mare, te dai jos, și urci într-o cursă care te va duce 28 de kilometri în direcția nord-vest. Apoi, 6 kilometri pe jos, pe pămîntul dur, aspru, sănătos al Maramureșului, cu pasul bărbatului, acela dîrz și sigur. Și chiar a doua casă, ridicată cu puțini ani în urmă, te-ntîmpină cu aerul ei rustic, cumva înghețat, din moment ce nu mai sînt copii, și cu doi pensionari avînd o singură pensie, Vasile și Istina Crișan.

Mama lui Ioan V. Crișan n-a știut și nu știe carte; tatăl n-a știut, dar bărbat și proletar fiind multă vreme a învățat, pentru că a simțit că și în România va începe timpul celor plecați de jos, epoca în care copiii săi vor fi altceva decît a fost el. Bătrînul, căruia îi lipsește un os al feței, a lucrat și pe la Grivița roșie și într-o zi a găsit, săpînd puțuri la adîncimi între 100 și 200 m, niște oase foarte mari. Le-a predat inginerului, acesta nu i-a spus cărui animal aparțin și nici el n-a întrebat, deși curios era. Peste ani, fiul său, în liceu fiind, ascultîndu-i povestea încă nedumerită, i-a explicat că au fost oase de mamut, animal mare și puternic care a trăit cu mulți ani înainte, chiar și înaintea lui Pintea Viteazu, originar și el, se spune, din Bîrsău de Jos.

Tot în anii liceului, Ioan V. Crișan l-a îndrăgit pe Sadoveanu, pe care-l citește și azi trist și singur, subliniind inginerește, adică ordonat, următoarele fraze: «Cînd Pitagora a soluționat o celebră problemă de geometrie, a adus jertfă zeilor o sută de boi. De atunci, ori de cîte ori se luminează în lume un adevăr, boii rag de spaimă». Sigur, la timpul său, la prima sa invenție, Ioan V. Crișan n-a adus jertfă nici unui zeu nici un bou, deși poate unul ar fi găsit în comuna natală.

«Nici nu știu cînd am învățat carte. Prin locurile noastre se nasc și cresc copii puternici, sănătoși, care nu fac ulcer duodenal decît după ce-și părăsesc casele și intră, atunci cînd intră, într-o puternică stare conflictuală, stare în care cinstea și dreptatea — stările noastre fundamentale, ale românilor — sînt tîrîte în noroiul meschin al lipsei de onoare, de grijă pentru soarta, viitorul gliei care i-a născut, i-a făcut ingineri, profesori sau chiar profesori docenți. Prin părțile noastre copiii învață carte spontan, cu ajutorul naturii și al fraților lor mai mari.

Pe la șase ani știam, le-am citit părinților dintr-un ziar al vremii un text de dedesubtul unei fotografii înfățișînd-o pe o regină a României. Ei au fost mulțumiți și și-au închipuit că voi ști carte multă, că voi rămîne bun și sincer, că revenind să-i văd peste ani, le voi povesti lucruri pe care ei nu le știu....

Șade în fața mea așa cum îl vedeți: înalt, trist, blond, nedormit, pensionar de invaliditate gradul trei la 41 de ani. Ne privim, tăcem și apoi conchidem că sîntem **bărbați și vom lupta pentru adevăr pînă la capăt. Mihăiță, prezent, desigur, spune tare și deodată: «Eu sînt aproape prea cuminte».**

Ioan V. Crișan, absolvent de liceu cu diplomă de merit, a intrat în 1951, fără examen de admitere, la facultatea de chimie industrială din cadrul Institutului politehnic București. Juca șah foarte bine, a cîștigat numeroase concursuri pentru probleme de șah organizate de reviste din străinătate, dar Smislov, da, citiți bine. Smislov, l-a bătut în 1957, la Moscova, la mutarea a 18-a.

«Cît timp am fost școlar a fost frumos, am fost fericit». Apoi privim un album cu desene. Ioan V. Crișan privește pierdut un desen cu o salcie. «Am să vă spun ceva, poate nu mă credeți. În comună, lîngă pîriu, avem o asemenea salcie. Ori de cîte ori mă duc la Bîrsău o privesc fascinat, uneori și noaptea și cred, de ce, că ea este cauza nenorocirii mele. De ce? Poate am privit-o lung cînd copil fiind, în 1940, am plecat în lume cu părinții. De ce?»

Mihăiță pleacă la plimbare cu bunica, este 5 decembrie, ghețurile se topesc și la puțin timp plec și eu. Ioan V. Crișan rămîne singur și simt nevoia să-i mai aud vocea de la primul telefon de la colțul primei străzi.

Eugen SECELEANU

(Va urma)

CORABIA CU 11 PASAGERI (XXIX)

ÎN SFÎRȘIT, VICTORIE

— Nu trebuie să-i alarmăm! — mă sfătuiește Ciogli. Dealtfel, nici n-avem ce reproșa echipei. Dar trebuie să ne concentrăm. Să nu mai greșească atîta în fața porții lui Vencel.

Băieții mă așteaptă. Sînt toți lac de sudoare, de parcă au ieșit dintr-o etuvă. Unii beau ceai, alții mănîncă lămîi. Lupescu parcă merge pe ouă...

Îi las puțin să-și descarce nervii, să înoate «în suc propriu».

— Cum am primit oare golul acela? — izbucnește Lucescu.

— Nu m-am așteptat la așa ceva — se scuză Lupescu.

— Petras ăla e nebun, vine peste tine ca un tanc! — exclamă Dinu, furios.

— De la mine a pornit, se amestecă Mocanu. Am avut o ezitare. Credeam că Vesely vrea să mai conducă balonul, dar el....

Singur Dumitrache tace (el vorbește mult mai mult în teren decît în cabină).

Cer puțină liniște.

— Ce vă zbateți ca peștii pe uscat? Ce-i așa de grav? Noi jucăm mai bine, dar nu dăm gol. Ei joacă mai slab, dar au marcat. Dacă vom evolua însă în continuare la fel e imposibil să nu învingem!

Dau apoi unele indicații lui Neagu și Dumitrache cu privire la plasamentul lor și închei:

— E imposibil să pierdem azi. Ne merge jocul bine! Trebuie să dăm goluri!

...Antrenorul și-a spus cuvîntul. Urmează apoi o altă secvență, pe care eu aș numi-o «minutul de taină al echipei». Antrenorii, conducătorii și rezervele părăsesc vestiarul. Rămîn acolo numai cei 11, care vor intra din nou pe teren. Ei se string în cerc unul lîngă altul, umăr lîngă umăr, cap lîngă cap, își dau mîinile și se încurajează:

— Hai, mă băieți!

— Să alergăm cu toții!....

— Să luptăm pentru fiecare minge!

— Nu mai strigați în teren!

— Să nu ne mai certăm. Ne facem de rîs!....

— Hai, odată, cu forță!

— Trageți la poartă!

...Acum, parcă numai o singură echipă se află pe teren... Cehoslovacii încep să simtă plumbul în picioare. Atacanții noștri zboară pe lîngă ei. În minutul 53, Radu îl deschide pe Neagu, aflat pe centru. Rapidistul intră în posesia balonului, în luptă cu Horvath, virează scurt în fața lui Migas și se trezește doar cu fundașul Zlocha în față. Dar Sandu a calculat la milimetru faza... Acum strecoară balonul pe lîngă picioarele lui Zlocha și vrea să lichideze ultimul obstacol: portarul Vencel. Neagu simulează un șut-bombă dar, în realitate, plasează mingea cu latul, ușor, în colțul lung și în plasă. Golul egalării. O acțiune abilă, demnă de un fin ceasornicar. Bravo, Neagu!

DUMITRACHE N-ARE COMPLEXE...

Banca noastră este în culmea bucuriei. Am spart, cu acest gol, ghinionul care ne urmărea parcă azi ca un demon. Îl schimb pe Lucescu cu Tătaru. Trecem la atac pe tot frontul. Golul victoriei se lasă o vreme așteptat, dar, în sfîrșit, sosește și el cu numai un minut înainte de final! Același Radu Nunweiller îi mai trimite o pasă în adîncime lui Neagu, acesta face aceeași pătrundere și e faultat în careul de 16 metri. Lovitură de pedeapsă! Cine o va executa? Printre jucători se cuibărește teama. La vestiar am stabilit însă clar: orice lovitură de 11 metri va fi executată de Dumitrache. Iar în absența lui de către Lucescu.

Florică privește întrebător spre banca noastră. Îi fac semn din cap, în semn de aprobare.

— Ca pe *Wembley*, Florică! — îl încurajează Lucescu de pe tușă. Dumitrache surîde timid și apoi se duce spre punctul unde este așezat balonul. Respiră adînc, de parcă ar vrea să-și umple pieptul cu tot aerul de pe stadion, pleacă decis, trage, și balonul se zbate în plasă. Am învins! Victorie cu 2-1.

Neagu, Dembrovschi și Sătmăreanu se aruncă spre Dumitrache și-l îmbrățișează, fericiți... În sfîrșit, o zi de mare satisfacție pentru noi toți cei aflați pe acest dreptunghi gazonat, unde legendele se scriu cu lacrimile extazului sau ale tristeții. În vestiarul nostru jucătorii plîng de bucurie... Plîng mult, cît o ploaie de vară parcă...

CONFERINȚĂ DE PRESĂ. SÎNT ÎNTREBAT: «CARE CREDEȚI CĂ E ARGUMENTUL CARE A DECIS VICTORIA ROMÂNILOR?»

— Am cîștigat datorită unei judicioase organizări în teren și unei tehnici superioare. Și-apoi, am avut o condiție fizică mai bună.

Marko: «Victoria românilor a fost pe deplin meritată».

A doua zi, «France Presse» scria: «Dumitrache și Neagu au ruinat speranțele cehoslovacilor».

Vechiul internațional britanic Billy Wright declară: «Românii au jucat mai bine decît împotriva Angliei. Ei au cîștigat, în primul rînd, datorită jocului ofensiv».

Alf Ramsey: «Rezultat excelent pentru români. Mi-a plăcut cum au jucat».

OPERAȚIUNEA «ULTIMEI SPERANȚE»
GUADALAJARA, 7 IUNIE 1970

În cantonamentul nostru adie acum zefirul bucuriei și al speranței, făcîndu-ne parcă să uităm arșița care se menține între 30 și 35 grade la umbră. Victoria asupra echipei cehoslovace are darul să ne refrigereze pe toți. Începem să facem tot felul de calcule... Dacă Anglia pierde jocul cu Brazilia, rămîne tot cu două puncte, ca și noi. Și mai mult ca sigur, așa va fi! Și-apoi... Dacă??? Dacă facem un scor alb cu brazilienii și dacă cehoslovacii se răzbună pe fiii Albionului? Ar fi fantastic!

Echipa noastră e în ascensiune de formă. Cu englezii am jucat satisfăcător, cu cehii bine, și am certitudinea că și cu brazilienii vom evolua la fel de bine! Sîntem conștienți de valoarea lor unanim apreciată, știm că avem să-i înfruntăm pe Pelé, Jairzinho, Rivelinho, Gerson, care domină cu bagheta lor miraculoasă orchestra dublilor campioni mondiali. I-am văzut dealtfel recent în partida cu cehoslovacii și mi-am simțit uneori pielea... ca de găină. Iar Ciogli, cît e el de cumpănit în aprecieri, n-a putut să nu exclame la un moment dat:

— Jairzinho ăsta nu-i jucător. E diavol!

Asistăm acum la partida Anglia-Brazilia. Echipa lui Pelé apare fără Gerson și la început pare preocupată de apărare. Dar pe mine brazilienii nu mă pot înșela. Îi cunosc. Vor «temporiza» și ei, o știu prea bine, dar sub această mască își vor pregăti cu migală și istețime terenul pentru șarjele lor impetuoase. Băieții lui Ramsey cuceresc terenul pas cu pas, ca infanteria engleză la Waterloo, tatonează poarta, dar, deodată, Pelé apasă pe declanșatorul de viteză al schimbării de ritm. Banks zboară ca un cosmonaut ca să salveze golul. În repriza secundă, brazilienii continuă jocul lor prudent, dar nu renunță la salturile de panteră. Și, iată golul așteptat și de ei și de noi: Tostao «distilează» un balon în mijlocul terenului, îl vede liber pe Pelé, îi pasează, iar acesta, care l-a ochit și el pe Jairzinho, îl servește ca pe tavă. «Diavolul» se precipită ca o rachetă printre apărătorii britanici și șutul său nemilos nu mai poate fi parat de Banks. Acest Jairzinho e în stare să dribleze echipe întregi și să ajungă cu balonul exact acolo unde plănuiește...

Cei 30 000 de brazilieni, sosiți în ultimele zile, dau semnalul, dezlănțuind carnavalul în tribune, în timp ce Alf Ramsey își semnează actul de capitulare, scoțîndu-l din teren pe marele Bobby Charlton, altădată prima vioară a echipei.

Brazilia este de-acum calificată. Astăzi e adevărat, n-a jucat la valoarea arătată în meciul cu cehoslovacii dar tot atît de adevărat e că le-a lipsit marele Gerson, «cureaua de transmisie»...

Angelo NICULESCU

(Va urma)

o nouă „victimă" a lui țiriac: fletcher

zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (IX)

Începem anul competițional 1965 la sfîrșitul lui ianuarie cu tradiționala cupă de iarnă din sala Steaua. Ilie reușește 2 victorii muncite, în cinci seturi, la Mărmureanu și Bosch, cîștigă concursul și, odată cu acesta, dreptul de a participa, alături de Țiriac, o lună mai tîrziu, la campionatele de la Cairo și Alexandria. Pînă atunci, Țiriac joacă în Finlanda unde, după ce-l bate pe cehoslovacul Palla, pierde la Lejus, dar ajunge alături de acesta în finală la dublu.

În sfîrșit, pe data de 23 februarie, într-o dimineață geroasă, plecăm spre Cairo. Facem o noapte escală la Atena, unde ne dăm jos paltoanele și ne bucurăm din plin de razele primăvăratice ale soarelui, admirînd portocalii din grădinile publice. A doua zi plecăm spre Cairo. Înainte de aterizare, Țiriac ne avertizează să nu încredințăm valizele noastre pline cu conserve hamalilor fiindcă plata se face pe loc, iar noi nu avem nici un piastru. Pe aeroport sîntem așteptați de un reprezentant al Federației egiptene de tenis care ne conduce la hotel. Ni se dau amănunte în legătură cu concursul și sîntem anunțați că organizatorii ne asigură masa de prînz.

La teren, recunosc fețe văzute pînă atunci doar în reviste! Australienii Fletcher și Mulligan, italienii Merlo și Tachini, germanul Bungert... După două zile începe Cupa Națiunilor. Jucăm împotriva primei favorite, echipa Australiei. Ilie pierde 2—6; 2—6 la Mulligan, iar Ion îl bate, surprinzător, pe Fletcher, cel mai bun jucător din concurs. Apoi pierdem la dublu și echipa Australiei se califică în turul următor. După terminarea meciului mi-am luat rămas bun de la cei cîțiva membri ai ambasadei care veniseră să ne vadă și m-am dus pe terasa clubului să-i aștept pe băieți. Mă gîndeam ce mare rezultat a făcut Ion și la faptul că dacă va juca așa are toate șansele să cîștige concursul de simplu cînd văd că în fața mea se oprește un bărbat înalt care-mi vorbește românește.

— Dumneavoastră sînteți tovarășul Georgescu?

— Da, răspund eu mirat.

— Înseamnă că nu m-am înșelat. Vă știu încă de pe timpul cînd jucați cu frații Viziru, Costică Năstase, Zacopceanu și Ștefănel Anghelescu pe terenurile de lîngă Operă. Dumneavoastră nu aveți de unde să mă cunoașteți, lucrez la ambasada de aici. Am venit să vă comunic că tovarășul ambasador vă invită să treceți împreună cu băieții pe la dînsul.

— Putem merge cu dumneavoastră?

— Cu plăcere. Eu sînt cu mașina.

— Atunci vă rog să așteptați puțin. Vreau să le spun băieților să se grăbească.

Țiriac era sub duș.

— Ioane, a venit cineva de la ambasadă care ne invită să mergem acolo. Hai mai repede fiindcă ne așteaptă cu mașina afară.

— Să știi că tovarășul ambasador a aflat de bătaia ce i-am dat-o lui Fletcher și ne cheamă să ne felicite. E un om foarte cumsecade, care întotdeauna ne-a ajutat. Și niciodată nu ne-a lăsat să plecăm de acolo înainte de a ne sătura bine. Așa că pregătește-te.

Am ajuns la ambasadă, unde cel care ne adusese, după ce a întrebat dacă putem fi primiți, îl roagă pe Ilie să rămînă în hol, iar pe noi ne invită înăuntru. Intrăm. Tovarășul ambasador ne întîmpină zîmbind. Eu îi sînt prezentat, iar Ion primește felicitări pentru victoria asupra lui Fletcher. Apoi, sîntem poftiți să luăm loc. Ion spune cîteva cuvinte despre reputația de care se bucură învingătorul său în rîndurile celor mai buni jucători din lume, iar eu vorbesc despre șansele lui Țiriac în concursul individual care trebuia să înceapă peste cîteva zile. Urmează o pauză, după care tovarășul ambasador ne spune pe un ton grav:

— Fără îndoială că pentru voi, și în special pentru tine, Ioane, succesul de azi înseamnă foarte mult și ai toate motivele să te bucuri. Din păcate, viața nu-i făcută numai din bucurii. Fiecare dintre noi, mai devreme sau mai tîrziu, primim lovituri, peste care, oricît nu s-ar părea de greu, trebuie să trecem. Astăzi a sosit de la București o veste tristă. Este vorba de mama ta. Urmează o nouă pauză. Apoi Țiriac spune:

— Mama? I s-a întîmplat ceva mamei?

— Mi s-a spus să înmormîntarea are loc poimîine. Pe obrazul lui Ion se scurge o lacrimă. Rămînem tăcuți.

Peste două ore Țiriac lua avionul spre București, iar eu rămîneam cu Ilie. Fletcher, învinsul lui Ion, cîștigă proba de simplu bărbați, dar toată lumea regretă absența lui Țiriac. O săptămînă mai tîrziu, Ion a revenit și la Alexandria a fost la un pas de a realiza o nouă victorie remarcabilă în fața lui Mulligan. A condus cu 4—0 în setul decisiv, dar finișul jucătorului australian a fost atît de puternic, încît, după o luptă aprigă, Țiriac a trebuit să cedeze. Spre sfîrșitul lui martie revenim la București, unde are loc un concurs de selecție în vederea meciului cu sovieticii, aflat atunci la cea de-a treia ediție a sa. Țiriac se clasează primul, Mărmureanu al doilea, iar Ilie nu intră între primii patru. Sovieticii vin la București fără Lejus, care era accidentat, dar și așa ei continuau să fie o formație puternică. Noi mizăm pe Țiriac și Mărmureanu, ca fiind cei mai în formă jucători. În primul meci, Ion îl bate repede 6—1; 6—0; 6—1 pe Lihaciov și așteptăm ca Mărmureanu să redditeze victoria de anul trecut la Metreveli. Petre însă dorește prea mult să cîștige, joacă crispat și pierde neașteptat de ușor 3—6; 3-6; 1-6. Înfrîngerea categorică la Metreveli îl descumpănește, iar noua ne dărîmă toate calculele. Sîntem într-un moment greu. Pentru dublu, apelez la Costică Năstase, care în primăvara aceea nu intrase în vederile noastre.

În timpul partidei a început o ploaie măruntă care a îngreuiat mingea, a înmuiat terenul și a scăzut mult ritmul de joc. Acest lucru ne-a convenit. Constantin Năstase a jucat surprinzător de bine și am cîștigat la dublu cu 3-0. În ultima zi, Bosch, care i-a luat locul în echipă lui Mărmureanu, l-a bătut pe Lihaciov, aducînd punctul necesar victoriei. Al cincilea meci al întîlnirii, împotriva lui Metreveli, Țiriac l-a jucat «contra cronometru», fiindcă a doua zi avea ultima posibilitate de a mai ajunge la primul său mare circuit de turnee în Italia, Franța, și Elveția. A întrerupt, din cauza întunericului, la două seturi la zero pentru el și conducerea a fost de acord ca Ion să plece, fiindcă și așa punctul lui Bosch ne asigurase victoria.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

TRECUTUL ÎN PREZENT

cărțile sînt nemuritoare

Cînd tăcerea amenință să acopere adevărul despre ființe și lucruri, cînd uitarea îngroapă în cazematele timpului evenimente și oameni, atunci, fără să vrem, ne îndreptăm spre cărți, spre acea imensă memorie a omenirii, păstrată cu sacrificii în pagini bătrîne în vechi biblioteci. Singur de stai în acele săli ca niște *nave de catedrală*, în tăcerea aceea plină de înțelepciune care e viața cărților bătrîne, nu se poate să nu auzi, venind din *infinitul* timpului, glasurile străluciților analiști și retori, filozofi și istorici, vorbind în limbi care poate nu mai există despre sufletul omului, despre înțelesul unui cuvînt ori armonia unui vers pe care l-au rostit neîntrerupt generații, despre triste bătălii ori zadarnice victorii, despre sexul îngerilor sau oceanul planetar, despre arhitectura cerului sau construcția unor orașe care acum sînt praf și pulbere, despre vreo țară care nu mai există, dar ale cărei rîuri mai curg prin acea țară care are acum alt nume, în sfîrșit, despre atîtea lucruri, întîmplări și gînduri care înseamnă adunate la un loc LUMEA. Abia atunci înțelegi poate mai bine măreția vieții cărților, pentru că la fel ca oamenii și ele au timpul lor de glorie ori de amenințare, de decădere și de surghiun în uitare.

Înainte ca tiparul să se fi inventat, oamenii s-au chinuit îndelung să păstreze viața cuvintelor și veacuri de nesomn și căutări s-au scurs pînă au descoperit că un bun pergament este acela din piele de iepure sau de ied, iar cel mai fin și mai trainic se poate obține doar din pielea mieilor scoși din pîntecele oilor înainte de fătare. Cartea s-a scris și s-a păstrat totdeauna cu trudă și nenumărați copiști au orbit transcriind cu o neînțeleasă răbdare propoziții. Apoi a venit tiparul și a impus cartea ca pe o putere fără egal în lume, aducînd cu sine alte chinuri și alți pătimași și dintre toți aceștia ar trebui să amintim poate în primul rînd pe Aldo Manuzio, venețianul care a închinat cărții nu numai viața dar și imaginația sa. El a crezut totdeauna că o carte trebuie să fie tipărită pentru a fi răspîndită, că ea trebuie să fie ținută cu ușurință în mînă (comodius teneri manibus) pentru ca ea să fie citită de cît mai mulți oameni, că strălucitele ediții în format mare sînt prea scumpe și obsedat de toate acestea a căutat o literă ieftină, mai mică dar nu mai puțin clară, și a descoperit-o în cancelaria curiei papale, în acea scriere de mînă fină a caligrafilor. Așa s-a născut «cancelleresca», sau cursiva aldină, care a ieftinit cartea, încununînd astfel visul despre cărți al lui Aldo. Murind, contemporanii săi i-au adus un suprem omagiu atunci cînd alături de flori, i-au înconjurat catafalcul de cărți.

De toate acestea îmi aminteam stînd printre tomuri la biblioteca Batthyaneum din Alba Iulia, printre cele peste 58 de mii de volume, 569 de incunabule și 1268 de manuscrise. «Biblioteca să fie deschisă orișicui în ceasurile stabilite, dar nimeni să nu fie admis cu mantaua pe el, nici să răsfoiască vreo carte luată de la locul ei, dacă nu i se va da de custodele bibliotecii, ci fiecare să răsfoiască tomul adus de custode în camera destinată pentru lectură și să și facă extrase, să copieze unele părți cum va voi». Așa găsuiau instrucțiunile episcopului Batthyani, pătimaș al cărților și fondatorul acestei biblioteci, pe care poate o visa încă de la Roma pe cînd colecționa codexuri și incunabule. Timp de două secole aproape, ea a fost mereu îmbogățită cu diverse donații sau prin achiziții, dintre care mai importantă este cea din 1786, an în care Batthyani cumpără biblioteca de 8000 de volume a contelui Migazzi, cardinalul Vienei, și care a fost adusă la Bălgrad cu vasele pe Dunăre, Tisa și Mureș. Din acest fond provine și unul din cele mai importante manuscrise care se află aici: «Codex aureus». Poate nici o altă scriere nu ilustrează mai bine destinul cărților vechi ca acest codex din secolul IX, scris cu litere unciale de aur, care curg pe albul paginilor pe două coloane încadrate în chenare ornamentale policrome. Bătrînii bibliologi cercetînd peregrinările manuscrisului au descoperit că el s-a aflat mai întîi în posesiunea mănăstirii Lorsch (Germania), de unde în 1555 a fost adus la Heidelberg. În 1622, în timpul jafului provocat de armata generalului Tilly, el este rupt în două. O parte a manuscrisului ajunge în împrejurări care nu se cunosc în posesia cardinalului Migazzi, altă parte în biblioteca Vaticanului, iar copertele din fildeș la British Museum și Museo Sacro din Roma.

«Cărțile au trebuit să lupte împotriva armelor», medita cu amărăciune Aldo. Și împotriva timpului care le macină tăcut paginile, și poate mai ales împotriva uitării. Dar cărțile sînt totuși nemuritoare. Pentru că poartă în propozițiile lor eternitatea.

Cornel BOZBICI

tenis

criteriile indică limpede: năstase

Acordul intervenit anul trecut între Federația Internațională de Tenis și patronul grupului profesionist Lamar Hunt a avut menirea de a pune lucrurile la punct. «Stăpînul» a 32 de jucători dintre cei mai buni din lume se transforma astfel în organizatorul W.C.T. din intervalul 1 ianuarie — 31 aprilie, iar autoritatea redobîndită a Federației Internaționale urma să se exercite asupra tuturor concursurilor în perioada mai—decembrie. Cu alte cuvinte, F.I.L.T.-ul (respectiv federațiile naționale) se obliga să nu concureze cu nici unul din turneele sale circuitele W.C.T., iar Hunt să nu mai exercite nici un fel de influență asupra foștilor săi jucători cu începere de la 1 ianuarie 1973. Dispărînd contractele dintre jucători și patroni, multe din stelele tenisului mondial și-au recăpătat dreptul de a juca în singura competiție ce nu admite printre participanți sportivi aflați «sub contract»: Cupa Davis. Echipa Australiei, cîștigătoarea salatierei, oferă un exemplu elocvent în această privință. Acordul dintre Federația Internațională și Lamar Hunt avea să-și pună amprenta și asupra altor competiții. Astfel, dacă ne gîndim la perioada mai — decembrie, Grand Prix-ul' 73, organizat sub egida F.I.L.T., a devenit o competiție totală în adevăratul sens al cuvîntului și aceasta deoarece în mod practic nici unul din concursurile ce se adresează elitei tenisului mondial nu a fost lăsat în afara lui. Grand Prix-ul a cuprins deopotrivă turnee de o maximă importanță, cum sînt cele din grupa A.A. — Roland Garros-ul, Wimbledonul, Forest Hills-ul, Cupa Davis, cotate cu 100 de puncte, și concursurile mici din gupa C, organizate de regulă mai multe în aceeași săptămînă. Exceptînd boicotul A.T.P. de la Wimbledon, Grand Prix-ul n-a cunoscut discriminări de nici un ordin, iar sistemul judicios de acordare a punctelor a obligat jucătorii la un efort permanent. Clasamentul general al Grand-Prix-ului'73 ierarhizează toți jucătorii buni din lume. Superioritatea lui Năstase a fost evidentă, iar diferența ce-l despărțea după Roland Garros de principalii săi urmăritori — Panatta, Orantes, Kodes și apoi Okker și Newcombe — a scăzut doar de cîteva ori sub 100 de puncte. Iată principalul motiv pentru care nu-mi pot ascunde mirarea văzînd clasamentele unor agenții de presă ce-l indică pe Newcombe primul jucător al anului, iar pe Ilie îl situează pe locul secund. Să fi uitat oare cei ce alcătuiesc clasamentele că pînă în luna mai, respectiv pînă la începutul Grand Prix-ului, Newcombe nu a participat la concursuri și că în întîlnirea din Cupa Davis contra Japoniei el a pierdut la un jucător necunoscut? Să fi uitat că Năstase a repurtat succese chiar din primele luni ale anului? Ceea ce mă surprinde și mai mult este faptul că unii pretind dreapta cîntărire și nu văd, sau nu doresc să vadă, strălucita dovadă de supremație pe care Năstase a făcut-o încă o dată la Boston. Și că în singura întîlnire directă dintre cei doi jucători, tot Năstase a fost cel care a triumfat.

Ștefan GEORGESCU

totuși, calul rămîne!

laptele miraculos

În localitatea Mülben din Republica Federală Germania, medicul veterinar Rudolf Storch a creat o herghelie-sanatoriu unde se fac tratamente cu lapte de iapă. O clinică asemănătoare există și în localitatea Sasbachwalden, sub conducerea doctorului Wagner.

Laptele este procurat de la iepe din rasa Haflinger care, pentru docilitatea și masivitatea lor, sînt folosite în special la tracțiune. Caii din rasa Haflinger sînt veri «mai mari» ai cailor huțuli de la noi.

Laptele este întrebuințat ca remediu al afecțiunilor cardiovasculare, gastro-intestinale, nevrotice etc. După ce au studiat, în prealabil, vechile metode pe care călăreții mongoli le aplicau pentru vindecarea bolnavilor, dîndu-le să bea lapte de iapă, medicii vest-germani recomandă bolnavilor să bea cîte o jumătate de litru pe zi.

Este cunoscut faptul că la popoarele mai vechi, femeile își căutau sănătatea și înfrumusețarea îmbăindu-se în lapte de măgăriță. Pentru prima oară, un sanatoriu curativ pe bază de lapte de iapă a luat ființă în anul 1780 la inițiativa medicului rus Bosnikov. Metoda lui s-a perpetuat pînă în zilele noastre, astfel că actualmente în Uniunea Sovietică funcționează peste o sută de asemenea sanatorii. Numeroase centre industriale sovietice au propriile lor herghelii pentru procurarea laptelui necesar prevenirii și regenerării fenomenelor de uzură psihică și fizică. O iapă bine hrănită poate da, în 5—6 mulsuri pe zi, 1000—1500 litri de lapte pe an, exclusiv laptele necesar mînzului respectiv în perioada celor 6—9 luni de lactație. Pentru mărirea productivității și asigurarea potențialului maxim al laptelui, s-au creat aparate și instalații speciale pentru hrănirea iepelor-mamă, pentru muls, conservarea laptelui și pentru obținerea laptelui praf prin uscare.

S-au făcut tratamente cu laptele provenit de la iepele de orice rasă, dar așa cum s-a constatat în clinicile din Republica Federală Germania, cele mai bune rezultate se obțin cu laptele de la iepele Haflinger.

Recunoscute fiind efectele binefăcătoare ale laptelui de iapă, înregistrăm cu satisfacție încă o victorie a calului în lupta sa pentru supraviețuire și revalorificare.

Cristian ȚOPESCU

handbal

5 bare ne-au barat drumul spre aur

Medalie de argint la campionatele mondiale de handbal feminin 1973. Răsplată pe merit a jucătoarelor, antrenorilor și a tuturor celor care, de atîta timp și cu atît succes, ostenesc pentru acest sport și cărora le adresăm sincere felicitări.

Pe lîngă cei 7 000 de spectatori din sala «Pionir» din Belgrad, care și-au susținut frenetic favorita, un rol însemnat, care a deschis victoria echipei gazdă, l-au avut barele porții apărate de Istavnovici. De 5 (cinci) ori mingea expediată de jucătoarele noastre a întîlnit aceste bare! 5 (cinci) centimetri mai la stînga, la dreapta sau mai jos ne-au închis drumul spre titlul mondial. Dacă doar două din cele cinci bare erau goluri, barele acelea din care — pe contraatac — iugoslavele au înscris prin aceeași Palaversa, rezultatul putea fi altul. Poate niciodată n-am urît atît barele porților ca în finala din 15 decembrie.

Nici pînă acum ierarhia acestui sport nu a fost stabilită de întreceri între balerine (clasarea fostei mondiale — echipa R.D. Germane — abia pe locul 9 (!), fiind cu atît mai surprinzătoare), dar această finală ne-a convins definitiv că romantismul handbalului feminin a apus, că handbalul feminin e un joc foarte... bărbătesc. De cinci ori au ajuns iugoslavele în inferioritate numerică (și mai puteau rămîne de cel puțin cinci ori dacă arbitrul voia să vadă totul) datorită jocului prea tare practicat. Adăugînd la jocul dur al adversarelor noastre neșansa și faptul că echipa noastră a avut majoritatea jucătoarelor accidentate, locul doi obținut este cu atît mai lăudabil.

Trebuie să recunoaștem totuși că reprezentativa noastră a fost învinsă de o echipă omogenă, excelent pregătită fizic și psihic, inteligent condusă în teren. A mai fost învinsă și de o Antici, jucătoare de mare talent, cu mult curaj și forță de pătrundere, care știe să angajeze decisiv un pivot și să depășească blocajul advers. A mai fost întrecută și la capitolul măiestrie, la ceea ce se învață în sute de antrenamente: trei goluri și trei... lovituri de pedeapsă (deci șase goluri) au realizat campioanele mondiale prin angajarea pivoților cu mingi trimise «la întîlnire» în interiorul semicercului de la șase metri. A mai fost învinsă și de propria teamă a antrenorilor noștri de a o menține mai mult în teren pe Lidia Stan în locul Elenei Ionescu, care o apărat cu multă dragoste... dar fără o minâ.

Ilie TUDORA

aurel urzică:

nu sînt un șahist în adevăratul înțeles al cuvîntului

— Aurel Urzică, ai fost unul dintre cei mai tineri participanți la ultima finală a Campionatului republican de șah?

— Da, și asta s-a văzut, am jucat deschis, la punct întreg, dar n-am avut tactică de concurs, experiență. Am avut și un final slab, așa că am terminat pe locurile 12-14 din 20.

— Puteai să fii mai sus?

— Pe 3, 4, 5 cel mai rău, dacă din cele 3,5 puncte care mă despart de primii aș fi făcut 2, cum ar fi trebuit. Adică am analizat slab două întrerupte, la Șubă și la Neamțu, care puteau fi cîștigate și nu remizate, și trebuia să fiu mai obiectiv acceptînd remiza în partidele cu Buză și cu Șuta, la care am pierdut. Consider că mai am mult de învățat, trebuie să fac mai mult studiu și să particip la turnee tari.

— Deși acum trebuie să înveți singur, spune-mi cine te-a învățat totuși să joci șah?

— La 6 ani, bunicul meu, Vladimir Orza, pe urmă profesorul Traian Ichim și doctorul Octav Troianescu, cărora le sînt recunoscător pentru formarea mea ca șahist de performanță.

— Ai putea fi campion național?

— Nu știu, aș dori, desigur.

— Dar mondial?

— ...Foarte, foarte greu ajungi să fii campion mondial. Aș fi putut fi — la juniori — în 1969, cînd am ieșit pe 2, 3, însă atunci a jucat Karpov senzațional. Știi, a crescut nivelul general al șahului și e greu de tot să ieși în evidență, exceptîndu-l pe Fischer, care e un fenomen.

— Ce părere ai despre «fenomen»?

— E un șahist foarte bun, dar ca om, din ce am auzit, nu-mi place, nu mi-au plăcut figurile lui din meciul cu Spasski, întîrzia mereu la partide, se ocupa prea mult de bani...

— Dar de Spasski?

— E șahistul meu preferat și sper să cîndideze din nou la titlu, cu mai multe șanse decît prima oară: joci mai bine cînd nu ești campion mondial, cînd tragi, nu aperi ceva. Spasski și Karpov sînt singurii care au șanse să-i ia titlul lui Fischer.

— Și de ce îți mai place Spasski?

— Pentru că are meseria lui, e ziarist, studiază în timpul turneelor, nu se ocupă numai cu șahul. Nici eu nu sînt șahist în adevăratul înțeles al cuvîntului, fac o facultate, energetica, în primul rînd vreau să fac asta, nu mi-am făcut din șah unicul mod de viață posibil.

— Ce șahiști preferați români poți numi?

— Îi consider cei mai buni pe Gheorghiu și Ciocîltea.

— La vîrsta ta, Florin Gheorghiu...

— Florin a fost un fenomen, îl admir pentru jocul lui inteligent și pentru tenacitatea cu care face față, de unul singur, marilor turnee.

— De ce de unul singur?

— Un alt jucător mare n-a mai apărut. Ca să apară un jucător mare e nevoie de talent, muncă, îndrumare bună și mediu șahistic. Noi avem o mișcare de masă slabă și n-avem nici antrenori prea grozavi. Pe urmă, în afară de Gheorghiu, Ciocîltea și Ghițescu nu prea mai participă nimeni la turnee internaționale mari.

— Tu pleci însă la Groningen, la Campionatul european de juniori. Ce șanse îți acorzi?

— Lupt pentru locul I, după ce anul trecut l-am pierdut în partida decisivă.

— Cine mai luptă pentru locul acesta pe care îl dorim numai al tău?

— Makaricev, Marjonovici și Miles.

— Să sperăm că pînă la urmă ei vor lupta degeaba.

Iulian NEACȘU

Profesor Virgiliu Martinescu — str. Industriei nr. 15 — Pitești. — La ce interval se numesc (sau se aleg) membrii Biroului federal sau ai Federației?

— De cîțiva ani, regulamentele au devenit o adevărată maculatură și cum trebuie să apelez la ele pentru a vă furniza date precise, mă las păgubaș...

— Cînd aveți de gînd să reluați activitatea de antrenor?

— Acum, după ce am predat manuscrisul cărții «Ce rău v-am făcut» editurii «Junimea» din Iași, pot spune că după 1 ianuarie 1974 voi redeveni antrenor

Jianu Teodor — str. Saturn nr. 45 — Galați. — Sub semnătura corespondentului județean Siriopol Telemac ziarul «Sportul» a publicat recent un material (destul de curajos zic eu), privind anonimatul în care se zbate fotbalul gălățean. Ca fost antrenor la Galați, considerați că au fost aduse la cunoștință opiniei publice adevăratele cauze ale regresului fotbalului din acest oraș?

— Am citit și eu materialul în cauză și părerea mea este că spune foarte puțin opiniei publice. Odată, într-o plenară a Comitetului federal, scriitorul Eugen Barbu a spus președintelui federației: «Tovarășe președinte, în socialism cînd treaba nu merge își dă demisia directorul, nu se concediază dactilografele».

La Galați, cred eu, s-au concediat cam des (în fotbal) dactilografele..

— Ce credeți că trebuie întreprins pentru redresarea fotbalului românesc?

Un lucru simplu, dar care se dovedește imposibil de realizat: să-l organizăm tipic fotbalistic

N. Dragomirescu — bd. 13 Decembrie 4 — Timișoara

— Întîmplător am fost martor la meciul de la Sînnicolaul Mare dintre echipa Unirea și Minerul Moldova Nouă. Într-o atmosferă de «texas», nu numai că oaspeții au fost frustrați de rezultat, dar observatorul federal trimis din București, tovarășul Roșu, s-a transformat în cel mai feroce dușman al lor. Cum e posibil?

— Problema cu observatorii a început să «miroasă». Eu știu unii care se duc numai într-o direcție, într-un anume oraș, și n-ar fi rău să se cerceteze dacă nu cumva mai au cîte o locuință... de oaspeți, bineînțeles.

— Am citit relatarea dumneavoastră cu privire la meciul Delta Tulcea — F.C. Galați și aș vrea să vă întreb cum se mai comportă publicul local?

— Am să încep prin a spune că la meciul la care vă referiți aprecierea dată de corespondentul local al ziarului «Sportul» (M Topolschi) l-ai C. Manușaride a fost: «A arbitrat excelent». Și într-adevăr așa a fost. În schimb, la ieșirea de pe teren cîteva zeci de huligani, răsturnați peste tunelul de plasă de sîrmă, au făcut ca arbitrul să iasă alb (deși era îmbrăcat în negru) de potopul jeturilor de salivă...

T. Pavelescu — str. Vasile Lupu —

ilie năstase, aeroportul otopeni, miercuri, 19 decembrie 1973, orele 24 fără ceva: «spuneți-mi locul, ora și cum să vin îmbrăcat»

Noapte de iarnă și ceață bolnavă peste Bucureștiul care se apropie de sărbători. Aflu, în ultima clipă, că avionul cu care Ilie Năstase revine în țară face cale întoarsă de la Otopeni la Arad, din cauza acestei ceți. Și mai aflu, acum, la miezul nopții de miercuri spre joi, că aerul se limpezește și avionul va ateriza la Otopeni. Îmi face plăcere să merg, pentru prima oară, spre a întîmpina un mare campion pe un aeroport. N-am făcut-o pînă acum, din cauza înghesuielii. În vreme de zi, cam mulți se înghesuie să se fotografieze cu campionul care se întoarce în țară. Noaptea — am eu presimțirea — nu vom fi mulți. Și, iată, nici nu sîntem. Șapte-opt oameni, plus cîțiva tineri militari, și aproape de miezul nopții se anunță sosirea. În fine, scurte formalități de vamă, după ce, dincolo de geamurile împiclite încă, ecoul avionului sosit se stinge. Întîi apare soția lui Năstase. Mă rog, rămîn trei pași înapoi. Și iată-l pe Năstase! E într-adevăr un copil superb! Nu prea-mi place să cunosc vedete, poate din vedetism. Mă feresc de sfintele decepții ale întîlnirii cu realitatea miturilor. Însă Năstase mă impresionează de la început prin nemaipomenita stîngăcie cu care rostește: «E așa de tîrziu și m-ați așteptat... Mi-e rușine...» Îi e rușine! În loc să le fie rușine celor care, iubind performanțele lui, au ezitat să-l întîmpine la sosirea în țară, îi e rușine toc lui! Și anume de faptul că e cam tîrziu. Și spune asta convins și candid. Și pare a încerca încă o dată să se scuze, și surîde îndatoritor, și zice: «Ei, unde mergem? Mergem undeva? La vreo circiumă, undeva?» Desigur, nu mergem nicăieri. Dar e bine că el ne întreabă asta. E bine, pentru că regula vedetei e să pară obosită. Dar regula marelui sportiv e să fie obosit și să nu facă lumea vinovată de asta, să dosească eventuala oboseală și să-și joace, fără milă, rolul de mare sportiv. Deci zice: «Ei, unde mergem?», după mii și mii de kilometri, după atîția «mergem», și «mergem», și «mergem», Năstase mai are puterea să ne provoace acel firesc refuz, la miezul nopții în care se întoarce, pentru zece zile, acasă...

Apoi, profesorului Ștefan Georgescu îi vine în cap una din ideile pe care le discutasem împreună și care înainte de a fi bine definită își găsește în Năstase un repede ecou, anume îl întreabă: «Uite, «Flacăra» vrea să-ți dea un premiu, o cupă. Ești de acord?» Năstase ne privește și răspunde prompt: «Asta mîine, nu? Că acum nu se poate asta. Mîine. Spuneți-mi numai unde să vin, la ce oră și cum să fiu îmbrăcat». Într-adevăr, asta e problema: unde să vină, la ce oră și cum să fie îmbrăcat! Firescul, superbul băiat, fără egal între toți tenismenii de azi ai lumii, cere amănunte, cu sfială, despre locul, ora și felul cum trebuie să fie îmbrăcat cînd va primi semnul nostru — desigur doar simbolic — de stimă față de performanțele lui și — iată! trebuie să recunosc în ultima clipă — de iubire față de întreaga și aleasa lui purtare, firească, la ora 12 noaptea, în ceața unui aeroport românesc, undeva, acasă...

Adrian PĂUNESCU

cronica de fotbal

ce-i de făcut ? (I)

Mult așteptata ședință a Comitetului federal de fotbal s-a amînat în mod prudent la nu știm ce dată, din motive ce ne scapă. O dulce amorțeală domnește peste sportul rege. Jucătorii sînt la părinți sau la logodnice; care nu împletește tricouri sau nu merge la schi, ia drumul plăcut al cîte unei crame pentru întremare. Vacanță obligatorie, binemeritată...

Dar problemele fotbalului nostru nu cunosc vacanța pentru că ele sînt de o stringentă actualitate. Iată, anul '73 poate fi marcat prin lipsa noastră de pe lista celor ce merg la Campionatul Mondial. La vremea pierderii oricărei speranțe nu s-au auzit lamentările de rigoare ca în ani mai vechi. Nu s-au făcut procese, dar nici resemnarea asta nu e bună la ceva. În definitiv, noul cuplu de antrenori ai naționalei promisese cîte ceva și nu s-a ținut de cuvînt. Măcar o explicație publică ar fi fost necesară, ea, această explicație, lipsește pînă în zilele celui mai blînd decembrie. Trist mi se pare că nu se anunță măsurile luate pentru viitor. S-au stabilit cîteva date pentru niște «amicale» în care noi îi vom ajuta doar pe alții să intre în formă pentru întrecerea supremă sau, pur și simplu, vom face «teste», pentru ce să facem «teste», nu pot să vă răspund.

Observatorii reci ai vieții fotbalistice pot să constate mai vechi carențe de organizare în acest domeniu, să scrie la ziare și cam atît! Măsuri nu știm a se fi luat sau în perspectiva de a fi luate. Mai întîi, surprinde monstruosul birocratism care domnește de ani de zile în Federația noastră de fotbal. O aglomerare de funcționari, cu treabă sau fără de treabă, încurcă lucrurile în modul cel mai vizibil. Comisii și comitete, decizii peste decizii, dar nimic viu, nimic eficient. O blîndețe ciudată apasă peste umerii tovarășilor noștri cuprinși de o dulce nostalgie. Nume cunoscute stau și învîrtesc hîrtiile prin birouri în timp ce aflu din ziare că mai bine de 800 de antrenori sînt așteptați la cluburile din țară, conduse de pe tușe de amatori. În agricultură și industrie acest birocratism e pe lichidate. Agronomii au fost trimiși pe cîmp și inginerii în uzină, numai în fotbal, în loc de alergătură și idei, se stă la taclale.

Încă din anul 1967 există o hotărîre de partid care prevede să se ia măsuri pentru autonomia Federației de fotbal și înființarea de cluburi. Despre autonomia celui mai înalt for fotbalistic nu am auzit încă nimic.. CNEFS-ul, ca o cloță geloasă, nu lasă să răsufle pe nimeni și mutarea sediului celor ce se ocupă de soarta balonului rotund a rămas ca pînă ieri, o utopie. Eu cred că și cei ce ar fi trebuit de mult să se adune măcar sub un cort la Herăstrău sînt vinovați pentru că nu au avut curajul de a spune: destul cu talmeș-balmeșul ăsta! Vrem să facem ochi, precum copiii! Paralizia în inițiative de aici vine, de la tutela continuă pe care o suportă Federația de specialitate. Cît despre cluburi, ele au mai crescut la număr și rezultatele nu sînt dintre cele mai rele. Dacă ne uităm la U-Craiova și la F.C. Constanța, aflate pe primele locuri, ne dăm seama că s-a schimbat ceva, pozitiv, pe malul mării și în Bănie. Nici Argeșul nu stă rău, și el e de asemenea club de fotbal. Dar după 6 ani de la Hotărîrea sus-numită era timpul ca aproape toate, ce zic eu aproape, toate echipele noastre de prima divizie să fie de-acum cluburi organizate temeinic. Aceeași inerție, aceeași lipsă de inițiativă face ca timpul să treacă și noi să rămînem la forme anacronice de existență.

Pentru tutelarea fotbalului de către CNEFS avem explicația că acesta aduce bani și poate ține pe spinare și alte discipline sportive, deși, prin degradarea lui evidentă, de la an la an, s-a ajuns la o îngrijorătoare scădere a numărului celor ce plătesc ca să vadă un soccer de calitate. De aici cercul vicios peste care nu se poate trece: banii scad, calitatea jocului se degradează, spectatorii se împuținează, și dacă spectatorii absentează, susținerea altor discipline sportive pe spinarea fotbalului devine un vis. Fotbalul produce el însuși o problemă de autofinanțare. Și atunci ce-i de făcut? Singurul răspuns la întrebarea care ne frămîntă de ani de zile este unul singur: privirea realistă a problemei, alegerea unui birou activ la Federația de fotbal, format din oameni tineri, cu inițiativă, gata să facă din acest sport și o afacere rentabilă, pentru că așa cum vom vedea, fotbalul poate fi foarte rentabil, așa cum a fost totdeauna...

Eugen BARBU

(Va urma)

poșta fair-play

Constanța — Am văzut în echipa Jiul Petroșani un tînăr jucător cu numele de Stoichiță. De unde vine și ce perspective are?

— Este crescut la școala din «Ștefan cel Mare», adică la Dinamo-București, școală ce a dat fotbalului românesc mulți jucători de valoare. Cunosc bine și pe jucător și pe tatăl său (antrenor de fotbal) și am convingerea că tînărul Stoichiță se va consacra în Valea Jiului, ca și alți predecesori: Libardi, Multescu, Roznai...

Mihai Mitrofan — str. Lenin bl. 4 — Bacău — De ce plecați atît de repede de la conducerea echipelor pe care le antrenați? Sînteți singurul antrenor — poate din lume — care nu se acomodează cu nici o echipă.

— Pentru că țin să se respecte clauzele contractuale, pentru că doresc să feresc fotbalul de imixtiune și mai ales să se înțeleagă odată pentru totdeauna că și jucătorul român are datoria să execute dispozițiile și nu să «execute» antrenorii !

Vasile Papadopol, str. Măgurii — Brăila. Ați citit cumva interviul lui Valeriu Călinoiu (maestru emerit al sportului, de 30 de ori internațional) din nr. 23 al revistei «Sport»? Dacă da, ce v-a reținut mai mult atenția?

— L-am citit și-l felicit pe Valeriu Călinoiu pentru acuratețea opiniilor. Merită a fi subliniate următoarele păreri: a) atunci cînd se analizează problemele de fond ale fotbalului, lucrurile să fie luate piept cu măsuri realiste, lucide, văzînd nu numai actualitatea, ci și perspectiva, nu vîrful piramidei, ci și baza ei; b) Ajungînd totuși pentru prima dată în anii postbelici, la un turneu final al «Mondialelor», ne-au furat apele entuziasmului și am pus iar semnul egalității între echipa națională și întregul angrenaj al fotbalului autohton; c) am ajuns să avem mai mulți așa-zișimanageri, decît antrenori; d) o poliță în alb nu poate ține locul experienței, absolut necesare. Mă îndoiesc că se poate trece cu randament imediat din terenul de joc direct pe banca antrenorilor unor echipe cu cerințe mari de performanță...; e) antrenamentul trebuie să aibă în vedere niște fotbaliști și nu niște atleți.

Teodor Florian-Drăgan — București — De ce dumneavoastră — sau alți antrenori prin mîna cărora au trecut cel puțin două generații de fotbaliști — n-ați reușit să schimbați stilul demodat, bătrînesc, departe de realitatea modernă, al jucătorilor noștri actuali?

— Probabil pentru că nu ne pricepem! Deși nu știu ce considerați dumneavoastră «realitate modernă». Oricum însă în ceea ce mă privește, îmi amintesc că echipele antrenate de mine au jucat mai mult pentru spectatori decît pentru rezultat.

Constantin TEAȘCĂ

repriza a treia

credeți că năstase o să salveze și fotbalul ?

Stimați tovarăși, legați de fotbal prin fapte sau prin vorbe, a sosit ora adunărilor și a adevărurilor.

Un an întreg —
— v-ați luat angajamente,
— ați promis,
— ați făcut «dezbateri și analize fructuoase»,
— v-ați supărat,
— ați amenințat,
— ați tăcut și ne-ați dus cu tăcerea,
— ați vorbit și ne-ați dus cu vorba,
— ați făcut publice intențiile fotbalului nostru,
— ați făcut, bineînțeles, publice materializările — în fapte — ale aceloraași intenții.

A sosit, ca și în toate sectoarele vieții noastre, ora bilanțurilor de sfîrșit de an.

Ce ne-a adus nouă, iubitorilor de fotbal românesc, anul 1973?

1) Ne-a adus multe speranțe în calificarea reprezentativei la turneul final al C.M. de la München. Speranțe sprijinite pe declarații îndrăznețe, pe planuri cu anvergură, pe angajamente. Meciul de la Leipzig ne-a culcat însă la pămînt speranțele. Fotbalul nostru nu va fi prezent la marea întrecere a valorilor soccerului mondial. Deși ne era suficient doar un rezultat egal în partida-retur cu echipa R.D. Germane, l-am ratat și am ieșit din marea competiție după o perioadă în care fotbalul românesc se prezentase onorabil atît în Campionatul Mondial cît și în cel european.

Sintetizînd: obiectivul nr. 1 — nerealizat.

2) În cupele europene — evoluțiile echipelor-ambasadoare ale fotbalului nostru s-au soldat cu foarte puțin. Destinul F.C. Argeș în Cupa U.E.F.A. fiind sacrificat de o înțelegere îngustă a raportului echipă națională — echipă angajată în competiții europene, celelalte «fronturi» ne-au adus o singură satisfacție, eliminarea Fiorentinei, echipă de calibru în fotbalul italian. Per ansamblu însă am contat mult prea puțin în competițiile europene.

3) La juniori, judecînd după rezultatele din ultimul an (Turneul U.E.F.A., partide internaționale amicale), s-ar putea crede că am avut o generație mai puțin dotată. Ceea ce ar fi, desigur, singurul argument inatacabil. Nu apar în fiecare an Dobrini, Dumitri sau Nunweilleri. Ce ne facem însă dacă «lipsa de talent» o punem greșit pe seama juniorilor și rău vine tot de la talentata noastră federație?

Cam asta ar fi totul.

N-am investigat, în rîndurile de față, fotbalul prin corespondență. Poate că acolo am fost de netrecut în apărare și mai incisivi în atac. Pentru că la fotbalul jucat pe teren am fost incisivi mai ales în vorbe. Faptele — la tenis, la handbal, la box. Credeți, oare, că Năstase o să salveze și fotbalul?

Marius POPESCU

P.S. Marțea trecută, în ședința Biroului federal, președintele F.R.F., Mircea Angelescu, i-a mulțumit — printre altele — antrenorului Valentin Stănescu pentru munca depusă la conducerea echipei reprezentative, pentru eforturile sale etc. Gest elegant, dar cu ce folos? Intențiile, să zicem bune, ba chiar și eforturile nesoldate cu rezultate însemnă azi prea puțin. Și rezultatul e unul singur: nu ne-am calificat la München.

lumea văzută de aproape

pornind de la cometă

Pe vremuri, o minte ingenioasă a născut, într-o noapte de insomnie publicitară, un stih pentru a recomanda un film: «Lăsați casa, lăsați masa, să vedeți Cenușăreasa». Iertat să-mi fie sacrilegiul de a lua numele domnului reclamei în deșert, arătînd că acum, în aceste zile de sfîrșit de an, locul Cenușăresei l-a luat cometa. Chiar dacă nu rimează cu abandonul voluntar al casei și al mesei, prezența vizitatoarei din spațiile îndepărtate este atracția numărul 1. Cometa secolului, «Kohoutek» cum l se spune va putea fi văzută în nopțile senine între constelația Fecioarei și a Balanței, purtîndu-și cu demnitate trena luminoasă, lungă se pare de peste 12 milioane de kilometri. Sigur, oamenii anului 1973 nu mai sînt cei de la începutul secolului, cînd apariția unei alte comete a provocat, cum bine se știe, panică, prezicătorii de duzină vestind chiar sfîrșitul lumii.

Sigur, nici acum nu au dispărut vocile care anunță nu știu ce dezastre. Pînă una, alta, însă, amatorii de senzații tari au cum să-și petreacă timpul în așteptarea cometei. Se dau în vînt după farfuriile zburătoare, din nou la modă, mai ceva ca minifustițele boutique-urilor pariziene. Unii spun că le-au zărit în Spania, alții chiar în America Latină, iar cele mai multe s-au înghesuit, Dumnezeu știe cum, pe cerul italian. N-are nici un fel de importanță că o asemenea apariție stranie, aducînd cu ea «inveidărșin» din alte planete, s-a dezumflat ca orice bășică banală, atîrnînd zdrențuită, ca o sperietoare batjocorită de ciori, pe o creangă de pom — zic, n-are nici o importanță, pentru că adepții O.Z.N.-urilor nu renunță nici în ruptul capului la teoria existenței blidelor zburătoare.

Mă rog, gusturi.

Și, pentru că tot sîntem la capitolul cosmic, să anunțăm că la bordul laboratorului spațial «Skylab-3», aflat de peste o lună în zbor, s-au născut cinci larve de «bombyx disparate», fluture de noapte care atacă pomii fructiferi.

Specialiștii se bucură în fața acestui eveniment, considerînd că s-ar putea ajunge, în sfîrșit, la găsirea soluțiilor pentru oprirea proliferării dăunătorului.

Sigur, știința e știință, important e să știm și de ce «bombyx-ul disparat» nu scapă ocazia de a se reproduce și în Cosmos, dar parcă mai important e să vedem cam ce se întîmplă în jurul nostru, pe planeta Pămînt.

Foamea, acest flagel al subdezvoltării, face ravagii în multe zone ale planetei. Specialiștii «Organizației mondiale pentru alimentație și agricultură» trag semnalul de alarmă. Nu prin ajutoarele ocazionale date de țările bogate celor care suferă de pe urma secetei, a înapoierii, se poate rezolva problema. Ci prin măsuri aplicate constant pentru introducerea metodelor moderne de cultură a plantelor și de creștere a animalelor, prin irigații, prin sporirea productivității — ceea ce implică mecanizare, chimizare și, înainte de toate, eliberarea omului de sub jugul sclaviei feudale.

Cred că nu este lipsit de interes să arăt că membrii celui de-al doilea echipaj «Skylab» au fotografiat o zonă a Sahelului bîntuit de secetă. În mijlocul acestei regiuni dezolante, unde foamea face ravagii și unde, potrivit geografilor, deșertul avansează în fiecare an cu cîțiva kilometri, de aici deci, din spațiu, s-a văzut o fîșie verde la est de Niger, o zonă cu vegetație bogată. Cînd s-a făcut ancheta la sol, s-a văzut că nu-i vorba de nici un miracol, nu-i nici măcar o «fata morgană» a astronauților, ci o realitate. Era o vastă proprietate, înconjurată de sîrmă ghimpată, proprietate aparținînd unui colon francez, rămas aici și după cucerirea independenței Nigerului. Pe acest teren, un adevărat Eden, colonul avea și păsuni, și apă, și irigație. În fond, avea de toate, pentru că avea bani.

Spuneam mai înainte, referindu-mă la «farfuriile zburătoare», că în prezent Italia a devenit un fel de centru al acestora. Or fi apărut sau nu «invadatorii» din respectivele obiecte neidentificate, e un amănunt. Că apar însă precum ciupercile după ploaie fel de fel de mafioți, că s-au înmulțit actele criminale, aceasta nu mai este chestie de amănunt, ci de esență.

Filmele consacrate mafiei sînt palide în comparație cu ceea ce se petrece în viață. Atacuri banditești în plină stradă, răpiri, șantaje. Cazul nepotului miliardarului american Paul Getty III, pentru eliberarea căruia magnatul a plătit cîteva miliarde de lire, după ce răpitorii au expediat prin poștă o ureche a tînărului, este tipic pentru înflorirea criminalității. Dealtfel, din 1960 și pînă în prezent, în Italia au fost răpite de mafioți 320 de persoane dintre care 312 au fost eliberate după ce s-au plătit drept răscumpărări peste 15 miliarde de lire. Specialiștii nu se sfiesc să afirme că printre răpitori se află și feciori de bani gata, de mari capitaliști, dornici să-și rotunjească averile, care au făcut din aventură și crimă un mod de viață.

Pornind de la cometă, m-am luat cu vorba și am adus-o spre lucruri mai pămîntene. De, așa se întîmplă cînd lumea e văzută de aproape și nu numai din înalturi, dintre stele.

Ion MĂRGINEANU

popas albanez

Ceea ce surprinde dintru început în țara al cărei nume înseamnă «a vulturilor» este blîndețea nemaipomenită a climei. Pentru că după ce ai trecut prin multe aeroporturi înainte de a debarca pe cel din Tirana — ceții, frigul, bruma rămîn în urmă. Aici, în plin noiembrie, clima e dulce, aerul cald, cerul strălucitor. Totul e verde pînă dincolo de coline, spre coastele abrupte ale stîncilor și pînă la linia orizontului, unde se zăresc primii pini și frunzișul argintiu al măslinilor.

Pentru cine vine întîia oară în Albania, călătoria înseamnă prilejul fericit de a vedea cu ochii ceea ce știa din literatură: adică acea fîșie muntoasă de pe țărmul Adriaticei, cuprinsă între Iugoslavia și Grecia, cu o istorie glorioasă și accidentată. Și acest lucru se vede. Se vede pește tot. Atît de puternic, încît ai senzația că fenomenul de amplificare și absorbție a timpului se produce în prezent. Aici fiecare centimetru de pămînt, fie el sterp sau plantat cu măslini și portocali — fiecare bucățică de teren îți vorbește pe limba unei epoci proprii.

La Shkodră, pentru a ajunge în cartierul industrial (și care face din acest oraș cel mai mare centru economic) din nordul țării treci pe străzi cu pietre albite de timp. Îți arunci privirea spre fortăreața ce domină de pe o colină orașul, străbați cartiere de tip medieval-oriental și, lăsîndu-te pradă fanteziei, vezi mîndri negustori venețieni cu mantiile lor de catifea brodată; evoci vocile asurzitoare ale vînzătorilor de pește, brînză, catran, ulei, fructe; auzi țiuiturile fluierelor, flautelor, cimpoaielor, atît de caracteristice muzicii scutarine; gîndul zboară către rezistența opusă aici presiunii otomane și ți-l închipui pe Paolo Veronese privind în apusul soarelui ultima mare bătălie pe care avea s-o imortalizeze în capodopera lui: Apărarea Shkodrei.

Apoi părăsești orașul, dar nu și decorul istoric. Pentru că la Lezhë faci un scurt popas spre a vizita catedrala devenită moschee în care se află mormîntul lui Scanderbeg, eroul rezistenței împotriva turcilor; la Krujë vezi cea mai importantă fortăreață a aceluiași vestit comandant medieval. Apoi străbați păduri de eucalipți și mirt, treci printre coline joase, plantate cu tutun, pentru a ajunge în golful protejat de vînturi în care s-a construit anticul Dyrrachion — azi Durrës. E frumoasă Adriatica privită de aici, din cel mai mare port al Albaniei moderne. Apele neverosimil de albastre au fost martore ale unor întîmplări intrate în legendă. Dintr-un război provocat de iliri (strămoșii albanezilor de azi) a luat naștere — spune povestea — acel lung conflict cunoscut în istorie sub numele de războiul peloponez. Mai aproape de noi, în lista triburilor lăsate de Ptolomeu, sînt menționați Albanii, unul dintre triburile ilire care au dat numele lor țării.

Privești uriașa cantitate de ceramică (șase tone) găsită în sanctuarul zeiței Afrodita și depozitată acum în muzeul orașului; gîndul te poartă către cortegiile marilor serbări închinate frumuseții și dragostei. Auzi tropăitul gălăgios al mulțimii; vezi femeile cu coroniță de frunze depunînd ofrande pe altarul zeiței; simți în nări pulberea răscolită de pași, asculți cîntecele care se confundă cu eternitatea și totul te emoționează ca o promisiune de viață. Apoi te smulgi din imaginile antice și pornești pe drumul ce duce pe cornișa șerpuind de-a lungul unor coaste abrupte în văile cărora se zăresc măslini și pîloni de înaltă tensiune — care transportă curent electric pînă în cele mai îndepărtate sate — pentru a ajunge la Gjirokastra, unde în cîteva ceasuri de popas vezi una din minunile pămîntului: un oraș muntos, construit din lamele de piatră. De o parte a muntelui — o cascadă și un lac, de cealaltă — orașul medieval cu străduțe înguste și case înălțate în jurul fortăreței — pe partere fără ferestre. Aici pavimentul străzilor, după ce a acoperit fîșia pe care se umblă, continuă în sus, pentru a forma pereții locuințelor și apoi acoperișurile. Totul e făcut din aceleași dale de piatră gri-roz, îndeminatic cioplite la dimensiunea țiglelor și îmbinate tot ca ele. Culoarea fumurie, cu delicate unduiri roz, pare pudrată cu sare cristalizată sau gheață. Fumuriul acoperă totul: străzile, parapetele, zidurile caselor și acoperișurile lor. O geometrie severă, sobră, încălzită de culoarea trandafirie, învăluie pe călător din toate părțile. Străzile urcă și coboară în crepte, se răsucesc în spirale, în meandre arcuite mereu, printre căsuțele ca niște cetăți, cu ferestre numai la catul de sus. Pe deasupra acoperișurilor gri-roz, se înalță frunzișul chiparoșilor, al copacilor ajaccia și mimoza. În jos, în vale, se înșiruie plantațiile de smochini și măslini, în rînduri regulate, de parcă și ei ar trebui să apere valea prin care se pătrunde în această minune arhitectonică.

* * *

Trecutul și prezentul laolaltă sînt străbătute de drumurile Albaniei, pentru a-ți înfățișa Tepelenë și zidurile sale în care e fixată o placă de bronz, ce amintește de vizita lui Byron aici și de versurile închinate de poet poporului albanez, dar și fluviul Drin, unde s-au construit două hidrocentrale și se vor mai construi încă trei (altădată nu era nici una); Fieri, cu uriașele combinate de superfosfați; Balsh, unde este în construcție o uzină, ce va produce începînd din 1974 un milion de tone de produse petrochimice (cu instalații importate și specialiști pregătiți în străinătate); Berat, în cel mai mare combinat textil din țară; Patos, orașul petrolului (cele mai recente cercetări geologice indică bogate surse de țiței — fericită situație pentru Albania în etapa actuală).

Tirana, oraș de 200 000 de locuitori, se situează pe primul loc cu producția sa globală — în industria mecanică, a materialelor de construcții, sticlă, ceramică, lemn, industrie ușoară și poligrafică. Ea este și principalul centru cultural al țării.

Conducerea Institutului de limbă și literatură, la invitația căreia am vizitat țara, ne-a vorbit de activitatea ce se desfășoară actualmente în Albania pentru lichidarea rămînerii în urmă. Primele facultăți albaneze, constituite în anul 1954, au dat cîteva promoții de specialiști pînă în prezent. Or, tocmai faptul că învățămîntul superior și-a început existența atît de tîrziu impunea o eficiență rapidă și mare. Acțiunea de culturalizare a devenit deci o acțiune de masă.

Inginerii și tehnicienii, directorii, muzeografii, medicii etc. pe care i-am întîlnit și cu care am stat de vorbă au trecut de la simplu la complex, adică și-au început studiile și s-au specializat, pornind de la muncă din uzină. Tinerele generații de muncitori fac același lucru.

Activitatea aceasta intensă traduce o stare de spirit și un spectacol uman demn de respect. Întreaga realitate te absoarbe, îți amplifică sensibilitatea intens ca într-o ardere, pentru a privi clar și înțelege această țară pornită pe drumul edificării și modernizării.

Neaga GRAUR

oameni despre care se vorbește

MOBUTU SESE SEKO, președintele Republicii Zair (s-a născut în anul 1930, studii superioare la Léopoldville — astăzi Kinshasa — și Bruxelles; ofițer și ziarist; militant de seamă al mișcării congoleze de eliberare, a fost proclamat președintele Republicii în anul 1965), a anunțat de curînd luarea unor importante măsuri pentru întărirea controlului de stat în economie: naționalizarea bunurilor tuturor companiilor străine care acționează în agricultură — plantații, ferme agricole și zootehnice; anularea concesiunilor în aceste sectoare; măsuri asemănătoare în domeniul asigurărilor și transporturilor.

JACQUES CHESSEX, scriitor elvețian de limbă franceză (s-a născut în anul 1934 la Payerne în Elveția romandă; studii filologice la Lausanne unde s-a stabilit și ocupă o catedră de limbă și literatură franceză; a debutat în creația literară cu un volum de poeme, dar a trecut imediat la proză, publicînd cîteva romane în edituri de prestigiu; scriitorul preferat — Gustave Flaubert), a fost distins la Paris cu marele premiu literar Goncourt pentru romanul «L'Ogre» — «Căpcăunul». Autorul face parte dintre acei scriitori care — potrivit criticii literare franceze — au întors spatele curentelor ultramoderniste.

BHUMIBOL ADULYADEJ, regele Tailandei (s-a născut în anul 1926, studii superioare la Bangkok și Lausanne; guvernează țara din anul 1946; este căsătorit cu prințesa Sirikit, are un fiu și trei fiice), a desemnat o Convenție Națională alcătuită din 2 346 membri, provenind din toate păturile populației și avînd ca obiectiv să aleagă o nouă Adunare legislativă formată din 299 de membri. Actuala Adunare, rămășiță a vechiului regim militar, a fost dizolvată. Principala sarcină a noului organ legislativ este examinarea proiectului de Constituție

de la lume adunate

Adorabile și... violente. În mod surprinzător, mai ales în contextul noțiunii de «sex slab», o anchetă efectuată în Anglia a dus la concluzia că loviturile banditești cele mai senzaționale au avut drept inițiatori «creierea» feminine. Nu e lipsit de interes nici faptul că aceeași anchetă stabilește o creștere de 60 la sută a indicelui de violență și criminalitate la tinerele între 14 și 17 ani. Și aceasta numai într-un an.

Diamantul-campion. Recent a fost extras în Iakuția cel mai mare și mai frumos diamant din toate cîte s-au găsit pînă acum în U.R.S.S. El cîntărește 232 carate (46,4 grame) și a primit denumirea de «A cincizecea aniversare a Aeroflotului».

Memento mori. Într-un magazin din Los Angeles (S.U.A.) s-au pus în vînzare niște scrumiere cu totul originale: în momentul depunerii țigării pe marginea scrumierei, un magnetofon miniaturizat emite un violent acces de tuse care durează 30 de secunde. S-ar părea că acei care au produs obiectul respectiv s-au gîndit la celebrul adagiu ce constituie titlul acestei note.

Rezistă bătrîna gardă! Potrivit unor statistici recente, în Japonia numărul celor care au depășit vîrsta de un secol este în creștere. Iată cum au evoluat cifrele: 153 în 1963; 405 în 1972; 518 în 1973. La acest număr se adaugă încă 13 centenari niponi aflători în afara granițelor țării: 7 la Honolulu, 5 la Los Angeles, 1 la San Francisco.

Hopa, sus! Tribuna vorbitorilor instalată în sala Camerei deputaților din Berlinul occidental prezintă o importantă inovație tehnică: un dispozitiv electro-hidraulic permite înălțarea, în timpul discursului, a oratorului pînă la o diferență de 17 cm. Îi ajută adică să crească în ochii ascultătorilor..

Vîrsta piesei, 21 ani! La hotelul Savoy din Londra s-a sărbătorit de curînd un jubileu cu totul inedit: aniversarea a 21 de ani de cînd celebra piesă polițistă «Cursa de șoareci» ține afișul la «Ambassadors Theatre», reprezentînd în acest domeniu un record absolut. Autoarea piesei este renumita maestră a «thriller-ului» Agatha Christie, azi în vîrstă de 83 de ani.

tereștrii și extratereștrii (I)

I-am numit pe fantaștii a căror fecundă imaginație caută să opereze prin supoziții pe baza unor fragile și discutabile dovezi concrete: «mari poeți ai irealului posibil». Sînt cei posedați de «demonul» științifico-fantasticului, cei care au inundat literatura ultimului secol cu frapantele produse ale imaginației lor, denotînd o putere de fantezie în fața căreia sînt nevoit să mă descopăr. De la Jules Verne și încă dincolo de el, am intrat într-o epocă de descătușare a imaginației care tinde să atingă nivelul autorilor cărților «sfinte», cei ce au scris Codul mexican de la Chimalpopok, textele iudeice, Vedele hinduse, manuscrisele de la Marea Moartă, legendele sancrite, Mahabharata, Ramayana și Samarangana-Sutra, sau misterioasele Kabbale după care, cartea celor mai temute secrete ale cunoașterii ar fi fost îngropată în adîncul unei peșteri pentru ca știința lor să nu încapă pe mîini «nedemne».

Nici cavourile faraonilor de pe valea Nilului, nici marea piramidă a Soarelui de la Teotihuacan construită de toltechi, de totonachi, sau de otimiși nu și-au dezvăluit întru totul secretele, în afara celor evidente și care ne demonstrează că înălțarea lor s-a făcut după calcule de o uluitoare precizie matematică, de «neadmis» pentru o epocă situată dincolo de copilăria omenirii.

Dar, în această «copilărie», astronomii și matematicienii «primitivei» civilizații Maya au calculat că pămîntul face o rotație completă în jurul soarelui în 365, 242 198 zile, evaluare de o uluitoare precizie făcută fără telescoape și fără calculatoare electronice, acestea nereușind să aducă vechilor socoteli decît o corectare infinitezimală: 365, 242 129, cifră verificată și de pe Terra, și de pe Lună și din Cosmos. Iar dacă matematicienii maya știau să calculeze cifre cu șase zecimale, nu mai puțin surprinzătoare este arta matematicilor sumeriene care realiza operațiuni cu un total de 195 955 200 000 000, cifră imposibilă pentru «civilizatul» secol al XVII-lea al Europei occidentale.

Ori de cîte ori lumea strămoșilor îndepărtați ai civilizației terestre ne pune în dificultate de explicare a tainelor ei, facem apel la posibila și atoaterezolvatoarea descindere a extratereștrilor pe planeta noastră, întratît ne este de fermă neîncrederea izvorîtă din cuceririle noastre științifice în performanțe atinse de cei dinainte de biblicul Noe

Cu gîndurile acestea stăteam pe malul fluviului Arat în fața colosului piramidal acoperit de ghețuri veșnice care se cheamă Ararat și în vîrful căruia se spune că ar fi acostat arca bătrînului Noe în așteptarea salvatorului porumbel cu ramura de măslin în cioc. Era o dimineață limpede, cu cer de cristal străveziu, în spate aveam munții Armeniei ce coborau în trepte de sub caucazianul Kazbek, la picioare mi se zbătea Araxul tăind cu apele lui tulburi frontiera dintre Uniunea Sovietică, Turcia și Iran, iar în față se înălța cea mai tainică dintre piramidele pămîntului, veșnic albul Ararat. Acolo să fi acostat Noe? Atunci gheața trebuie să fi conservat ceva din arca lui, dar cîte zăpezi nu s-or fi așternut peste ea, îngropînd-o în taina de nepătruns a ghețarilor? Iar Noe trebuie să fi fost nu numai unul singur, și nici Araratul cu porumbelul lui o sacră unicitate, căci legendele aztece vorbesc de un anume Nata, fratele sud-american al lui Noe, prevenit de iminența potopului de zeul Titlakahuan, ales între aleși și alegător al perechilor de viețuitoare, iar arca lui ar fi acostat undeva, pe un pisc al munților Anzi! Primii locuitori ai Mexicului aveau o legendă conform căreia «oamenii scăpați de potop, înmulțindu-se cu rapiditate, au început să construiască un turn foarte înalt... dar, dintr-o dată, limbile li s-au amestecat și, nemaiputîndu-se înțelege unii cu alții s-au împrăștiat să traiască în diferite părți ale pămîntului...» Dar și în dezlegarea acestei enigmatice similitudini de legendă dăinuitoare peste milenii în ciuda separării lor de restul lumii «vechi» prin două oceane «nenavigabile» și o uitare fără margini, ne vin în ajutor extratereștrii care, pasămite, după celebrul «farfurist» francez Aimé Michel n-ar fi găsit altceva mai bun de făcut în descinderile lor pe Terra decît să-i transbordeze pe aviatici în Lumea Nouă pentru ca matrozii lui Columb să aibă de cine fi salutați, în 1492, la acostare! Explicația lui, bazată pe basoreliefurile de pe faimoasa placă de la Palenque — pe care în treacăt fie spus, etnografii n-au descoperit decît motive ornamentale ale folclorului sud-american — necesită însă generoasa acceptare dată de savantul fizician sovietic I.B. Feodorov: «Poeții și scepticii sînt deopotrivă de indispensabili științei... Toate deducțiile sînt permise. Savantul are dreptul de a construi ipoteze îndrăznețe și de a-și asuma riscurile. Totodată, nu trebuie să uităm că descrierea unor fenomene stranii, inexplicabile pentru o epocă dată, nu poate fi doar amintirea unui trecut uitat, ci, probabil, un resort al viitorului, o fantezie creatoare. Și cel ce visa la covoarele zburătoare, și cel ce construia primul avion, își avea meritele sale. Și unul și celălalt nu constituie decît etape esențiale pe calea rațiunii umane».

Prin aceasta «farfurismul» contemporan din științifico-fantastic își capătă certificatul de cetățenie printre cele mai sacre drepturi ale omului, de a visa.

Ioan GRIGORESCU

o vîrstă magică

Am ajuns la o vîrstă magică. Am ajuns la o vîrstă magică, aceea cînd pot spune, cu fruntea sus, că am văzut multe. Am auzit multe. Am trăit multe. Am citit multe. E, probabil, vîrsta unei impudori. Dar sînt situații cînd a fi impudic e chiar mai pudic decît a trata acea situație cu pudoare. Simultan, țin seama de sfatul poetului — acela de a-mi făuri o armură împotriva consternării. Admit că e impudic de a fi mirat de toate cîte ți se întîmplă, de toate cele citite. De toate cîte auzi. Consternarea ne face prea vulnerabili. Există o graniță a vulnerabilității. Ea nu trebuie depășită. Am ajuns la vîrsta magică, aceea a suspectării oricărei vulnerabilități. Mă vreau puternic. Mă vreau tare. Mă vreau întărit ca orice cetate a psalmistului. Nu mă mai pierd cu firea. Îmi raționalizez fierea. Nu mai consum venin în orice adversitate care-mi iese în cale. Perplexitățile nu mă mai încîntă. Le admit poetic. Le admit stilistic.

Cînd, deodată, alaltăieri citesc cu ochii mei că în articolul său «Impresiile mele asupra lagărului de la Auschwitz în anul 1944», domnul Wilhelm Staeglich, magistrat dar și membru al partidului neonazist, scrie negru pe alb:

«Lagărul era bine îngrijit și dotat cu locuințe convenabile, paznicii erau toleranți, iar prizonierii eliberați de orice teamă».

Senatul din Hamburg a cerut să se ia măsuri împotriva acestui judecător (!) — dar ce-am eu cu senatul din Hamburg? Eu am cu mine, cu ochii mei care au putut citi aceste rînduri fără să explodeze, cu mîna mea dreaptă care nu poate face altceva decît să scrie că n-am citit niciodată nimic. N-am auzit multe. N-am văzut multe. Și, în orice caz, n-am trăit totul. Ca o bună cafea neagră de dimineață, mă simt străbătut de o caldă vulnerabilitate. După primul colț de stradă, de frază. m-a așteptat perplexitatea. M-am pregătit să nu fiu uimit — dar știu că sînt uimit, că armura nu mi-e suficient călită, inexpugnabilă. Ce voi face? Firește, am uimirea. Știu că fără uimire nu există artă. Dar sînt zile ca asta cînd nu mă vreau poet, cînd nu mă interesează arta, stilul, stilistica...

Atunci, stiletul?

Am impresia că e prea puțin.

Trebuie să ajungi la o vîrstă magică pentru a înțelege, cu fruntea plecată, că și stiletul și stilistica sînt insuficiente vieții în armura noastră de hîrtie.

Radu COSAȘU

PRIMUL MINISTRU DIRIJEAZĂ. Sir Edward Heath, primul ministru al Marii Britanii, este — dacă n-ați știut pînă acum — un mare iubitor de muzică, și nu unul platonic. Pentru domnia-sa, sfera acordurilor se poate extinde și în lumea sunetelor armonioase. Drept care, îl vedem în fotografie dirijînd la Royal Festival Hall un concert simfonic jubiliar la aniversarea a 50 de ani de existență a asociației culturale «Tineretul și muzica» înființată de Sir Robert Mayer.

am întinerit în românia

Ultimul număr pe luna noiembrie al revistei pariziene de circulație mondială «Nouveau Paris Match» închină un reportaj, desfășurat pe 12 coloane, gerontologiei românești. Autoarea articolului, ziarista franceză Noelle Namia, consemnează — sub forma unor însemnări de jurnal — informații, impresii, date documentare, culese de domnia-sa în cele 15 zile pe care le-a petrecut în postură de pacientă în clinica de la Otopeni, pe care autoarea o numește clinica-miracol.

Sejurul doamnei Namira la Otopeni a început pe la 10 octombrie al acestei toamne. După ce evocă, satisfăcută, rapiditatea călătoriei și operativitatea cu care au fost îndeplinite formalitățile vamale la aeroportul Otopeni, este descris minuțios ansamblul sanatoriului de pe șoseaua București-Ploiești: interioarele intime și prietenoase, parcul vast și odihnitor, sufrageria (pentru cei care nu doresc să ia masa în cameră) semănînd mai curînd a restaurant cochet. Concluzia autoarei — încă înainte de a lua cunoștință de tratamente — este că marele merit al sanatoriului este acela că nu seamănă cu un sanatoriu.

Toți acei care vin la Otopeni cu ideea preconcepută despre spital și despre mediul inerent unei instituții de gerontologie, au bucuria să fie dezmințiți de la primul pas. Impresia bună rămîne constantă și după ce încep tratamentele și în ciuda faptului că aceste tratamente — inclusiv analize, examene — intramuscularul Gerovital, gimnastica medicală, băile de plante, și alte proceduri balneo-fizioterapice etc. ocupă toate diminețile. Iată, dealtfel, consemnările autoarei însăși, a unei zile la Otopeni: *«Ora 8,30 micul dejun, după care urmează sfînta injecție cu Gerovital. Apoi vine rîndul lui Vasile. Vasile este masorul meu. Și ce masor! În mîinile lui sînt pur și simplu molaxată în toate direcțiile: gîtul, spatele, coapsele, pulpele... După o jumătate de oră sînt întinsă pe o masă. În jurul corpului și a gîtului mi se trec două cercuri din lemn și metal, ambele în contact, prin relee electrice, cu o mașină, invenție românească* (aluzie la instalația denumită magneto-diaflux, n.n.) *care-mi transmite unde magnetice timp de opt minute. Scopul tratamentului: relaxarea totală. Cînd mă dau jos de pe masă am impresia că plutesc asemenea unui nor ușor.*

Dintre observațiile ziaristei franceze reținem pe acelea cu privire la să-i spunem «compoziția națională» a pacienților de la Otopeni, în zilele în care ea însăși a fost pacientă. De fapt, remarcă ea, există două principale grupe naționale: americanii și italienii, la care se adaugă o mexicană, o braziliană, doi vestgermani și ea, unica franțuzoaică. Cum se explică marele număr de italieni? Doamna Emma Cerrina, 61 de ani, torineză, presupune că extraordinarul reportaj prezentat de televiziunea italiană în legătură cu profesoara Aslan și reluat apoi de revistele de mare tiraj *Grazia* și *Oggi*, au provocat acest adevărat aflux al italienilor în România.

Iată acum cîteva din experiențele unor pacienți, așa cum au fost ele consemnate în jurnalul doamnei Noelle Namira:

Cesarina Morelli, 67 de ani, genoveză. Are trei feciori, toți medici, și tustrei antigerovitaliști. A plecat în România fără să le spună, pentru a-și trata migrena care o chinuie de cînd se știe. 50 ani a suferit ca o martiră, au văzut-o zeci de medici, și fiecare a indicat o altă cauză și alt tratament, toate inutile. La Otopeni s-a opinat că durerile sînt provocate de așezarea defectuoasă a vertebrelor cervicale. De trei ani de cînd a început aici tratamentele a scăpat de dureri. Feciorii doctori au fost nevoiți să recunoască efectele și să-și revizuiască părerile. Unul din ei a hotărît chiar să-și trateze artrozele în România, cu Gerovital.

John Mileske, 56 ani, din Los Angeles, este la Otopeni împreună cu soția. Într-o seară la barul de noapte al celui mai mare hotel bucureștean (aluzie probabilă la Intercontinental n.n.) și-a invitat soția la dans, la un îndrăcit cha-cha-cha. Toată lumea s-a retras de pe parchetul de dans pentru a urmări senzaționala evoluție a perechii de americani. Șeful orchestrei s-a adresat, plin de admirație, domnului Mileske:

— Sînteți extraordinar! Locuiți în hotelul nostru?

— Nu. Locuiesc la sanatoriul Otopeni unde urmez o cură de geriatrie.

Și astăzi încă bietul șef de orchestră se crede victima unei farse.

Elisabeth, o braziliancă în vîrstă de 50 de ani suferă, sau mai bine zis suferea, de o gravă depresiune nervoasă în urma unor nefericiri familiale. «Timp de doi ani — a mărturisit ea ziaristei franceze — nu am părăsit patul, pustiită, golită de gînduri, lipsită de voința de a trăi... Acum, gîndesc, citesc, trăiesc... Cum să nu cred în Gerovital? Unii din medicii pe care i-am consultat în Brazilia s-au arătat sceptici, dar la urma urmei nu a fost însuși Pasteur victima scepticismului?

Bine camuflată în pielea de pacientă, autoarea reportajului n-a uitat nici o clipă — și cum ar fi putut să uite? — că-i ziaristă. A făcut ce-a făcut și a obținut un interviu de la profesoara Aslan, fără măcar ca aceasta să bănuiască. Iată ideea majoră a acestui interviu, consemnată în jurnal: «Să fii tînăr — spune savanta Ana Aslan — nu înseamnă să ai 20 de ani. Să fii tînăr înseamnă să fii optimist, să te simți bine, să ai un ideal în viață, să-ți faci mereu alte proiecte, să gîndești la viitor și nu la trecut.» În ciuda discreției profesoarei Aslan, ziarista a izbutit să afle numele mai multor personalități care s-au bucurat de tratamentul gerontologic. Pe răspunderea personală a reporterei reproducem lista de nume publicate de ea: Marlene Dietrich, Vittorio de Sica, Salvador Dali, Charlie Chaplin, Yma Sumak, Kirk Douglas, Phillipe Noiret și alții. Cu aceleași rezerve, reproducem afirmația ziaristei după care însuși Papa Paul al VI-lea ar fi urmat o cură cu Gerovital.

Dar pentru că doamna Noelle Namira n-a fost numai ziaristă ci și beneficiară a unei cure de întinerire cu Gerovital, în încheierea reportajului, domnia-sa face și un bilanț al acestei experiențe personale: «Dacă a întineri înseamnă, așa cum afirmă Ana Aslan, a fi optimistă, și într-o stare de bună dispoziție, atunci înseamnă că am întinerit în România».

E. D.

BIDINELE DE DUMINICĂ. Magazinul bucureștean de articole metalo-chimice de pe Șoseaua Ștefan cel Mare — cel cunoscut pe numele de Predoleanu — este deschis duminică dimineața. Stau la dispoziția publicului 15 vînzători și o singură casieră. Aștepți să plătești 40 de minute. Fiindcă — zice responsabilul Tănase Grigorescu — dacă oamenii stau și duminica la rînd ca să ia pîine, de ce n-ar sta și la bidinele? (Dragomir Istrate)

ZOO ÎN TIMP DE IARNĂ. La Tîrgoviște există o grădină zoologică, pare-se destul de bine «garnisită». Am vrut s-o vizităm, dar era închisă. Motivul: a venit iarna și animalele suferă de frig. Indiscreții, am constatat că animalele — cel puțin o parte din ele — se găsesc în continuare în cușțile lor. Atunci? (Mihai Hetco)

TOTUȘI, CUM ESTE CORECT?... Roșiori de Vede sau Roșiorii de Vede? Controversa este de lungă durată. Evident, un *i* în plus nu este un cap de țară. Totuși, avînd în vedere că numele localității respective apare scris în ambele variante, am vrea să știm cum e corect. (Gh. Rizac)

OCOLUL ORAȘULUI PENTRU UN JOLLY-JOKER. Ce se poate face cu un joc de remi care a ajuns în magazine văduvit de doi jolly-joker dar cu alte patru piese în plus? Eventual să-l contempli cîteva minute și apoi să încerci să-l schimbi. Dacă ai avut ghinionul să-l cumperi de la tutungeria din Pasajul Universității, orice speranță devine zadarnică: după bruftuluielile de rigoare, cumpărătorul este trimis să schimbe obiectul tocmai la depozitul 2 de la capătul tramvaiului 12. (Lucian Teodorescu)

LA REGIM. Gospodinele din Mănești și Drăgodănești (județul Dîmbovița), chiar și cele cu bărbați, copii și socri sănătoși tun, sînt obligate să gătească bucatele fără sare. Prețiosul articol lipsește din magazinele cooperației de consum. (Vasilica Tudor)

CARTEA DE IMPRESII, PE ALTĂ STRADĂ. Vizitatorii secției *Ion Țuculescu* a Muzeului de artă din Craiova — secție care se află într-o clădire separată — caută degeaba un caiet în care să-și aștearnă eventualele gînduri. Muzeul Țuculescu nu are carte de impresii. «Avem una — ne spune custodele — dar nu stă la noi, ci dincolo, la Muzeul mare. Care se află peste trei străzi». (Lenuța Voica)

«PETRU RAREȘ» ȘI TENISUL. La Hîrlău, membrii societății culturale «Petru Rareș» și-au construit un teren cu propriile lor mijloace, în curtea Casei de cultură. (Magda Mihăilescu)

CREMĂ MURFATLAR?! Responsabilul magazinului UNIC din București are o mare specialitate. La prima vedere magazinul pare supraîncărcat, dar în realitate aprovizionarea lasă de dorit. Să exemplificăm. Duminică 16 decembrie lipseau: gemul (de nici un fel), carne de porc (tot orașul este plin), crema de ghete (nici o marcă, nici o culoare), brînză de vaci și smîntînă (preambalate) etc. În schimb, tonetele cu specialități de vinuri și tot felul de băuturi tari gemeau. Oare se pot lustrui pantofi cu Murfatlar? (Dan Bîrlădeanu)

O NOUĂ FORMAȚIE DE ESTRADĂ și-a început activitatea pe meleagurile dobrogene. Este vorba de formația de estradă a Casei de cultură a sindicatelor din Tulcea, care a și dat un prim spectacol la sfîrșitul lunii octombrie. Tinerii membri ai formației repetă de zor în vederea unor noi manifestări. În orașul de la gurile Dunării va fi lansată și o formație de dansuri moderne. (Carmen Bărzoi)

LA KILOMETRUL 18. Recent a început construirea unei cabane turistice pe traseul Huedin-Belișul Nou, în dreptul kilometrului 18. Punctul ales prezintă un pitoresc deosebit și va da posibilitate amatorilor de drumeție să-și satisfacă din plin pasiunea. Cabana va avea o capacitate de cazare de 22 locuri, precum și numeroase amenajări de recreare. (D. Istrate)

TÎRGUL MEȘTEȘUGARILOR. Zilele folclorului bihorean au prilejuit, printre numeroase alte manifestări, deschiderea unui tîrg al meșteșugarilor din județ la Casa de cultură a sindicatelor din Oradea. Meșterii au fost prezenți alături de creațiile lor: minunate obiecte de olărie, țesături, cojoace, împletituri, podoabe pentru cap. (D. Istrate)

DELTA LA PIATRA NEAMȚ. Formația de muzică populară «Delta Dunării» a dat în acest an 250 spectacole în localitățile județului Tulcea și în orașele Constanța, Galați, Brăila, Buzău, Piatra Neamț și altele. În toate aceste manifestări formația a folosit pe lîngă cei patru soliști proprii și un număr de colaboratori, obținînd de nenumărate ori aplauze la scenă deschisă. (Gh. Rizac)

O CASĂ CARE SE MIȘCĂ. Membrii «Casei agronomului» din Caransebeș au trecut la organizarea în 50 de comune din județ de universități populare și lectorate agricole, în cadrul cărora vor fi prezentate cele mai noi metode și tehnologii de producție. Cursurile și lecțiile vor fi susținute de specialiști din județul Caraș-Severin și de invitați din afară. (P. Ionașcu)

6=3? Înainte vreme brăilenii se bucurau de serviciile a șase cinematografe, care, în linii mari, satisfăceau necesitățilecinefile ale locuitorilor bătrînului oraș de pe malul Dunării. Între timp populația Brăilei aproape s-a dublat, în schimb numărul sălilor de cinema s-a înjumătățit, ajungînd la trei! Rezultatul: aglomerație, cozi și nelipsitul «n-aveți un bilet în plus?» (L. Teodorescu)

INTENȚII BUNE, DAR NUMAI ATÎT. De la 1 iunie locuitorii apartamentelor de la etajul II la blocurile nr. 7—11 din strada Ștefan cel Mare, Mangalia, nu au apă caldă. Reclamațiile lor au fost primite cu angajamente și compătimire. Numai cu apă caldă, nu. (Iulia Moldoveanu)

SĂPTĂMÎNA CULTURII ALBAIULIENE. În sala Casei municipale de cultură din Alba Iulia a avut loc recent deschiderea festivalului cultural educativ «Săptămîna culturii albaiuliene». Cu acest prilej, scriitorul Ion Lăncrănjan, originar de pe aceste meleaguri, a prezentat publicului cîteva fragmente din ultimele sale creații. (V. Tudor)

LA RĂSCRUCE DE VÎNTURI. Comuna Aroneanu din județul lași este așezată pe un deal înalt bîntuit de vînturi. Înspre sud este o pădure tînără, dar care, oricum, mai apără așezarea. Însă vîntul cel aprig din nord intră în comună fără nici o opreliște. Ne îngăduim o sugestie pentru gospodarii de acolo: ce-ar fi să planteze o perdea de arbori și înspre nord? (I. Nicolae)

ACUM E VICEVERSA. În urma măsurilor luate, la fabrica de conserve Calafat nu se mai pun roșii în bulion în cutiile etichetate pentru fasole verde. Acum se pune fasole verde în cutii destinate roșiilor în bulion. (Ilie Tudora)

«SCUFIȚA CU TREI IEZI» NU S-A TERMINAT CU «HAPPY END». Plecat în turneu prin țară cu spectacolul *Scufița cu trei iezi*, autobuzul care transporta trupa de actori ai teatrului «Ion Creangă» a avut, la intrarea în Timișoara, un accident de circulație. Nu din cauza unui lup, ci din cauza unui autocamion, staționat fără luminile de poziție. Rezultatul a fost tragic: un mort (șoferul), doi răniți (actori) și turneul suspendat. (L. Teodorescu)

ORA VESELĂ. «Prețios ajutor prin satiră și umor», acesta a fost titlul spectacolului pe care mai multe brigăzi artistice de agitație de pe lîngă căminele culturale ale județului Vrancea l-au oferit, recent, locuitorilor din comunele Tifești și Gugești. Mesagerii artei populare din Movilița, Panciu și Cotești au fost aplaudați la scenă deschisă. (L. Voica)

DE PRIN VRANCEA. În satul Fundătura, comuna Tulnici, din ținutul Vrancei, așezare care nu cu mulți ani în urmă nu avea nici măcar lumină electrică, a fost inaugurat zilele acestea un modern magazin sătesc, realizat prin contribuția în muncă și în bani a locuitorilor din circumscripția electorală nr. 50. Dotat cu utilaj și mobilier modern, noul magazin oferă sătenilor mărfuri variate și de bună calitate. (L. Voica)

INTENȚII ENIGMATICE. Pentru eventualele vizite la prietenii sau rudele care locuiesc în blocul de nouă etaje C-16, scara A, de pe șoseaua Mihai Bravu 85-93 din București, trebuie să-ți procuri în prealabil și un echipament de alpinist. Liftul nu funcționează de circa *o lună de zile*. În ce-i privește pe locatari, probabil că întreprinderea «Ascensorul» urmărește să facă sau victime în rîndul persoanelor de peste 60 de ani, sau sportivi de performanță în rîndul tinerilor din bloc. O enigmă ce rămîne de elucidat (C. Bărzoi)

SARDANAPALICĂ. Aproximativ 27 000 bucureșteni vor sărbători revelionul în unitățile de alimentație publică de pe raza municipiului. O noapte sardanapalică, dacă avem în vedere preparatele ce vor fi îngurgitate cu acest prilej: 25 tone pește, 2 tone de icre, 16 tone de păsări, 80 000 sarmale, 28 tone carne de porc, 4 tone arahide, 3 tone portocale, 2 tone prăjituri, 800 kilograme tort, 3 tone înghețată. La sfîrșit, cantități apreciabile de ciorbă de burtă. (D. Istrate)

MÎINI HARNICE. Cu cele 1 500 ateliere-școală înființate în ultima vreme numărul lor total se apropie de 14 000. Pe baza experienței acumulate pînă în prezent, atelierele-școală au fost reprofilate ținîndu-se seama de necesitățile economice specifice fiecărui județ. Se apreciază că valoarea producției globale realizate de către elevi va fi, în anul școlar 1973-1974, de peste 240 000 000 lei. (D. Istrate)

NU ADUCE ANUL CE ADUCE CEASUL. Mușcînd dintr-o inofensivă bucată de rahat cu ciocolată, produs al întreprinderii «București», poți descoperi un ac cu gămălie. Surpriza se face simțită cînd acul cu pricina te înțeapă chiar în cerul gurii. (Gh. Rizac)

CU MICROBUZUL LA VÎNĂTOARE DE IEPURI. Un iepure buclucaș a țîșnit în calea microbuzului TV 31-3573 din Timișoara condus de șoferul profesionist Ioan Lupu (în vîrstă de 23 ani). Acesta se întorcea de la o petrecere cu mașina întreprinderii, folosită deci în scopuri personale, fără vreo aprobare prealabilă din partea conducerii instituției. În goana după iepure, vînătorul improvizat a pierdut controlul volanului intrînd cu viteza maximă într-un dud. Bilanț: trei grav răniți, un mort, iepurele a scăpat. (L. Teodorescu)

SANATORIU ÎN SALINĂ. Sînt prea binecunoscute multiplele efecte curative ale sării. În grotele salinei de la Tîrgu Ocna s-a amenajat un veritabil sanatoriu pentru astmatici. (V. Tudor)

«MIRAJ '74». Duminică, 16 decembrie, a avut loc la Athénée Palace al 3-lea concurs de machiaj. Este ingenioasă ideea cosmeticienei bucureștene Olga Tuduri, pe de o parte pentru a face educație, a învăța femeile să folosească fardurile cu artă și bun gust, iar pe de alta pentru a lansa produsele cosmetice ale fabricii «Miraj». Împreună cu Natalia Gorcea, colega sa, a creat și lansat linia românească de machiaj numită «Miraj '74». (L. Teodorescu)

ÎN BUNĂ LIMBĂ ROMÂNEASCĂ. În toate autobuzele I.T.B. de tip Ikarus, cu burduf, stă scris, pe o plăcuță metalică lipită de cabina șoferului: «Discutarea cu conducătorul este interzisă». (Ion Andreescu)

LA HALA CENTRALĂ DIN PLOIEȘTI, anomalii în ceea ce privește orarul de funcționare a magazinelor. La ora la care se deschid boxele de carne și de pește se închid cele de legume și fructe! Ce-ar fi ca tovarășii care se ocupă de sectoarele respective să se așeze la o masă și să stabilească un program comun? (I. Andreescu)

PATINOAR LA SINAIA. Prin grija organelor locale și a Clubului sportiv orășenesc (președinte, profesorul Paul Popa), tineretul din Sinaia va avea la dispoziție un nou patinoar natural, amenajat chiar în centrul orașului. Din păcate, inaugurarea patinoarului — programată pentru sîmbătă, 15 decembrie — a fost amînată din cauza viscolului. (V. Tudor)

MOȘ GERILĂ LA DOMICILIU. O frumoasă inițiativă a mai multor magazine din perimetrul comercial ploieștean: cei care vor cumpăra cadouri pentru pomul de iarnă în valoare de peste 50 de lei, pot solicita expedierea lor la domiciliu, menționînd adresa, ora și ziua la care doresc să-l primească pe... Moș Gerilă! (L. Voica)

TRATAMENT LA «BLE». Pe indicatoarele din centrul orașului Rîmnicu Vîlcea — dealtfel frumos și modern realizate tehnic — s-au ivit prescurtări de genul: Ble Govora (în loc de Băile Govora). Fără comentarii. (C. Bărzoi)

UN SPECTACOL PIPERAT. La primul spectacol cu «*Răzvan și Vidra*» al Teatrului de dramă și comedie din Constanța, o parte din public a fost format din elevii școlii 44, Pipera. Spectacolul, desfășurat la sala «Comedia» a Teatrului Național, a fost sistematic bruiat de agitația tinerilor spectatori. Educăm, reeducăm sau ne facem pur și simplu planul la încasări, fără să respectăm nici textul, nici actorii, nici spectatorii, nici ideea de teatru? (Gh. Rizac)

BRAGANÇA PAULISTA. Așa se numește centrul universitar Bragança din statul Sao Paulo din Brazilia, a cărui facultate de medicină a decernat zilele trecute savantei române Ana Aslan titlul de *doctor honoris causa*. (Ileana Nemeș)

DE 10 BANI NEDUMERIRE. La București,prețul maxim al unui bilet de tramvai este de 40 de bani. La Oradea e de 50. Or fi distanțele mai mari... (D. Ștefan)

VERIFIX. Este vorba de un aparat de verificare a cunoștințelor, conceput de profesorul de fizică Mircea Iov de la Liceul «Calistrat Hogaș» din Piatra Neamț și realizat de către elevii cercului de electrotehnică condus de profesor-maistru Constantin Strugaru. Aparatul este folosit în studiul limbilor străine, prin metoda testării pe baza semnalelor optice — ne informează cititorul Dan Filipescu. (L. Teodorescu)

ÎN STIL RUSTIC. Ion Matei, brigadier la Ocolul silvic din Gugești, județul Vrancea, împreună cu pădurarii, au ridicat în pădurea Urșești o cabană cu un etaj în stil rustic cu elemente specifice Vrancei — un loc de recreare pentru turiști în mijlocul naturii. (Sorin Postolache)

«BUCURIILE VIEȚII». La «Muzeul Olteniei» din Capitală s-a deschis o expoziție județeană de artă plastică și fotografică sub titlul «Bucuriile vieții». Aici sînt expuse lucrările celor mai talentați pionieri. (D. Istrate)

FESTIVAL DE DOINE ȘI BALADE LA SLATINA. O idee binevenită a Comitetului județean de cultură și educație socialistă Olt. Cînd am devenit conștienți, acut conștienți, că ni se poluează folclorul, e bine să ne gîndim la căile de a-l păstra neîntinat. Intenția festivalului este salutară în acest sens. Au sosit cu doinele și baladele lor reprezentanții a 11 județe. (C. Bărzoi)

FĂRĂ CUTREMUR. Etajul I al clădirii Uniunii județene a cooperației meșteșugărești din Piatra Neamț. Nou-nouț, abia dat în uz, fără cutremure, fără seisme, a început să se clatine. Tavanele au luat-o la vale, s-au deteriorat instalația electrică, un telex, o mașină de dactilografiat... Cine-i de vină? Șantierul I al Întreprinderii județene de construcții montaj, care n-a asigurat asistența tehnică necesară în timpul construcției. Este cazul deci să se cutremure vinovații. (I. Andreescu)

DAR DE ANUL NOU. Locuitorii din comuna Piatra Șoimului, județul Neamț, au primit de Anul nou un dispensar. Nu numai un local nou, ci și medici și servicii medicale noi. Proaspăt sosit, stomatologul doctor Eftimie a găsit nu numai un cabinet dotat «ca la carte», ci și casă nouă, primitoare. Lui și familiei dumisale i s-a pus la dispoziție un apartament special amenajat într-o aripă a localului. (I. Andreescu)

SLĂNIC MOLDOVA ÎN ANUL 2000. Întîlnire de lucru între arhitecții Filialei băcăoane a Uniunii arhitecților și colegii lor din Capitală. La acest prim cenaclu profesional s-a prezentat și dezbătut schița de sistematizare a dezvoltării stațiunii Slănic Moldova între anii 1974-2000. (M. Deladecima)

AICI HILVERSUM 3! Două ore a durat o emisiune radiofonică despre țara noastră, a principalului post olandez Hilversum 3. S-au difuzat interviurile luate scriitoarei Gertie Evenhuis și compozitoarei Sedjie Hemon, s-au transmis programe variate de muzică populară românească. (Ileana Nemeș)

DRAGĂ MAMĂ! «Te-ai înșelat. Ciorapii lungi maro de bumbac, tradiționali în sezonul de iarnă, nu se găsesc absolut în nici un magazin. Așa că, deși ai 65 de ani o să-ți cumpăr supraelastici subțiri, garantați, extrafini, pentru balul de simbătă seara» (A. Mihailopol)

UNA VÎNĂTOREASCĂ. Pentru o cît mai bună desfășurare a activității în noul sezon de vînătoare și pentru a preîntîmpina nelipsitele dispute și «acuze» cu privire la repartizarea pe grupe și pe zone, destinate fiecăruia, în județul Argeș se va recurge la tragerea la sorți... Să răspundă Fortuna de eventualele «furtuni»! (M. Deladecima)

DOSAR FLACĂRA

mortul de pe calea ferată

Cu pletele albe, neverosimil de lungi, călcînd de pe o traversă pe alta cu vîrful pantofilor de parcă ar fi executat un număr de balet ciudat, bătrînul autopsier care aducea în fiecare mînă acele îngrozitoare «dovezi» ale accidentului de cale ferată, cu pletele lungi bătute de vînt spuneam, bătrînul autopsier părea o ființă bizară. Bătrînul acela de treabă, imperturbabil, strîngea de-a lungul liniei ferate tot ceea ce căpitanul Bogdan notase în caietul lui, de parcă ar fi fost un contabil ce făcea un inventar. De fapt eu, ca procuror, ar fi trebuit să fac procesul-verbal, dar nu eram capabil să notez cu exactitate în ce loc, pe a cîta traversă,în ce poziție și cum au fost găsite ba o parte a trunchiului, ba alta, ba... Nu puteam face asta pentru simplul motiv că mi s-ar fi făcut rău și nu era tocmai recomandabil pentru un procuror să dea o asemenea dovadă de «slăbiciune». Și, bunul meu colaborator știa asta...

Victima

Îl chema Vasile D. și era foarte tînăr. Bogdan îmi adusese buletinul de identitate ce a rămas întreg în «partea superioară a trunchiului» (cum notase în procesul-verbal).

Ultimul tren ce trecuse pe acea linie înainte de semnalarea accidentului a fost o cursă, folosită îndeosebi de navetiști. Cei din jurul meu emiteau diverse ipoteze asupra modului probabil în care s-a produs accidentul și,cînd un impiegat a spus ceva despre marea aglomerație, despre unii care călătoresc pe scări, cu toate indicațiile că asemenea poziții sînt interzise, a explodat masivul căpitan care terminase inventarierea a ceea ce mai rămase din tînăr.

— Asta-i! Faceți instrucțiuni! Dați tot felul de ordine! Dar dumneata, ca impiegat, cite sesizări ai făcut la organele dumitale superioare ca să se pună mai multe vagoane la această cursă aglomerată de navetiști, că doar știți bine că de ani de zile oamenii stau ca sardelele pînă la primele stații?! Bine că ați dat instrucțiuni să nu mai circule pe scări!...

Reprezentantul căilor ferate nici n-a apucat să răspundă, că l-a luat în focuri medicul judiciar:

— Faceți instrucțiuni! Bravo! Tot felul de instrucțiuni. Dacă prindeți pe unul fără bilet îl amendați cu nu știu ce sumă mare, dar cînd se întîmplă vreun accident cereți tot felul de forme din care să rezulte că victima a fost în culpă, ca să scăpați de răspundere!

Impiegatul a încercat să spună ceva despre unii tineri care chiar și atunci cînd nu e aglomerație tot pe scări călătoresc, chiuind și făcînd tot felul de mișcări riscante, dar nimeni nu l-a ascultat. A înțeles omul că nu prea are simpatizanți în anturajul meu și și-a văzut de drum.

După ce toți și-au descărcat furia pînă și asupra roților de tren, am trecut la chestiunile mai realiste. Tînărul, din ale cărui acte rezulta că lucra la uzina din oraș, era probabil un navetist. Trebuiau deci căutați cei ce fac de obicei drumul cu el spre a reconstitui împrejurările accidentului. Nu am început bine investigațiile, că ne-am lovit de un prim obstacol: tînărul făcea naveta, dar pe o rută opusă. De astă dată a luat trenul, neexplicabil, în cu totul altă direcție decît spre casă.

I-am interogat pe cei care au călătorit cu cursa din care a căzut, dar nimeni nu văzuse accidentul. De obicei, navetiștii se cunosc între ei, se strîng cam aceiași la cîte un joc de «șeptic» cît durează drumul, dar pe acest tînăr, care nu făcea parte din «direcția lor» (folosesc expresia în sensul mersului) nu l-au băgat în seamă.

Am cenut relații de la cei ce îl cunoșteau la locul de muncă. Dacă aș fi suprapus una peste alta toate declarațiile strînse la uzină și apoi le-aș fi supus unui fascicol de raze penetrante, ar fi ieșit în contur ceea ce numim «portretul unui băiat bun». Era respectuos, disciplinat, harnic, făcea liceul la seral și nimeni nu știa să fi avut dușmani. Nu se putea obține nici o explicație în legătură cu urcarea lui în acea cursă. «Poate s-o fi suit din greșeală», spuneau unii. «Nu se poate, spuneau alții. Un navetist care face același drum de mii de ori, chiar și beat, chiar și adormit, nu greșește cursa.» Din păcate, nu se găsise nici biletul de călătorie asupra lui, spre a putea deduce stația unde ar fi urmat să coboare. Trebuia să admitem deci ipoteza că tînărul s-a urcat din greșeală în această cursă și apoi, cînd și-a dat seama, a încercat să sară din mers și a căzut sub roți. Cum se exprima un coleg al meu, finalizarea anchetei printr-o asemenea deducție însemna că am avansat în aflarea adevărului «exact cît înaintează găina care se învîrtește în jurul cuibului».

„Cîntecul bradului"

Cred că ideea a fost a ofițerului de miliție, de ne-am dus din *nou în satul unde locuia tînărul tocmai în ziua înmormîntării*. Se pare că familia lui se trăgea de pe undeva din părțile Hațegului, sau Zarandului, fiindcă bunica lui îl bocea spunînd acel tulburător «Cîntec al bradului». Al bradului tînăr cu o creangă uscată, de soartă însemnată... Al bradului la care în zori, cu ceață pe brațe și rouă pe frunte, vin doi peștitori care au trecut peste cîmpii, munți și ape ca să îl găsească... vin foarte de departe, pentru a-l duce și mai departe... Vor îngenunchea în fața lui și apoi vor împlini voia destinului izbindu-l cu securile. Mă gîndeam la cei doi ciobani care vor împlini față de al treilea destinul hărăzit, legarea nunții cu eternitatea, cu neființa, mă gîndeam că poate cîntecul bradului, prin modul în care prezintă demnitatea mirelui în fața ineluctabilului destin al existenței umane, este poate expresia aceleiași concepții despre contopirea cu eternitatea, mă gîndeam... dar căpitanul de miliție m-a tras deoparte. Mi-a șoptit ceva despre o fată care plîngea, iar după port nu era din acel sat, și nici din datele culese de noi nu rezulta că i-ar fi fost rudă.

Am așteptat pînă la sfîrșitul înmormîntării ca să putem vorbi în liniște cu ea. S-a lămurit foarte repede motivul pentru care nefericitul tînăr se urcase în cursa respectivă. Venea la ea. Ne-am oferit să o ducem pînă în satul ei cu mașina procuraturii și pe drum am discutat multe și de toate. Din multele spuse de ea, mintea mi-a rămas agățată de două fraze. «Nu a venit la mine decît Nelu, de la turnătorie. Am presimțit că s-a întîmplat ceva rău, că Vasile... Fratele lui, care e militar, nici nu a putut fi anunțat ca să vină la înmormîntare».

— Nelu, acel prieten care îți făcea și el curte știe de moarta lui Vasile?, am întrebat-o.

— Da, cred că da, mi-a răspuns fata mirată. Mă mir că nu a venit la înmormîntare.

Ultima confruntare

A doua zi dimineața aveam în minte un plan pe care căpitanul Bogdan l-a comentat cam așa: «Dacă află șeful că facem teatru, exact la circulație, să fac elice cu bastonul,mă trimite!» În fine, dimineața am rugat-o pe fata aceea să spună la toate prietenele ei că Vasile nu a murit și că se află în spital. Același lucru trebuia să-l spună și lui Nelu.

Am început apoi să mă interesez de acest rival. Da, Nelu era un băiat cu totul opus lui Vasile. Bețiv, petrecăreț, arțăgos, cu mai multe acte de huliganism la activ. «Dacă?...», mă întrebam și tot eu mă speriam de gravitatea bănuielii. După o serie de telefoane și adrese, am reușit să-l aduc pe fratele din armată, să-l conving la ceea ce trebuie să facă, și după ce am avut parte de alte dispute cu medicii, să-l internez în spital.

Pregătisem totul pentru marea mea «premieră» și cu cîteva clipe înainte de a-l invita în cabinetul meu pe acel Nelu, simțeam că aș fi dorit ca premiera să «cadă». Să nu se dovedească nimic în afara unui accident banal...

Nelu era calm, aproape sfidător. Evident, spunea că nu știe nimic despre Vasile. Da, îi făcea și el curte acelei fete, dar nu «prea avea spor», și atît... a auzit că Vasile ar fi murit într-un accident de tren. Îi părea rău de el, că era băiat bun... Nu l-a văzut în cursa aceea, cu care a călătorit și el.

— Spui că a murit?, l-am întrebat. De unde știi că a murit?

— Păi, așa au zis toți prin fabrică. E drept că acum au venit niște fete să spună că ar fi în spital, dar toți știu că a murit.

Am început confruntările. Mai întîi cu doi ceferiști din cursă. Apoi cu fata căreia îi făceau amîndoi curte. Se spuneau doar lucruri banale, doar situații vagi, nesemnificative, dar toți îmi respectau consemnul cu privire la internarea lui Vasile în spital.

Nelu începuse să dea semne de nervozitate. Atunci, l-am invitat la spital. «Pentru ultima confruntare», i-am spus.

În rezerva cu atîta greutate obținută pentru o zi, fratele victimei, neras, palid (era doar sincer afectat de moartea lui Vasile) și-a arătat pentru o secundă fața de sub albul cearceafului. Doctorul, bine instruit și el, ne-a poftit repede afară.

Am urcat tăcuți în mașină. Tăceam și eu, și căpitanul Bogdan, și Nelu. Acum urma să se vadă dacă e vinovat.

— Mă duceți la arest?, a întrebat Nelu în clipa în care a demarat motorul, iar noi am înțeles că avea multe de spus.

— Nu, mai întîi mergem la procuratură ca să declari cum l-ai împins din tren.

Am înregistrat o poveste tristă și cutremurătoare. Vasile, pe treptele vagonului, a mai avut timp să se opună, să se roage de Nelu, dar acesta era mai tare și l-a împins... «Acum, îmi pare bine că trăiește și că nu l-am omorît... Eram nebun după fata aceea, și el...». și-a încheiat declarația.

În seara acelei zile încărcate de emoțiile «premierei», cînd ne-am despărțit, căpitanul de miliție mi-a formulat o rugăminte: «Știți, să nu afle șeful cum am făcut de l-am dovedit pe criminal. Poate nu e tocmai procedural cum am procedat».

Poate nu a fost tocmai «procedural». Mi-am amintit însă de clipa aceea în care Vasile se agăța cu gesturi disperate, spre a-și salva viața, și celălalt l-a împins sub roți... mi-am amintit de autopsierul cu pletele cîrlionțate și neființă de lungi și am considerat că totul a fost procedural și drept.

Emil POENARU

vremea în săptămîna viitoare

ger. ceață. ninsori viscolite

Orice val de aer rece e urmat, ca o reacție, de unul mai cald și, în intervalul ce urmează, de la 23 la 29 decembrie, vom avea o astfel de succesiune.

În primele două zile, deși temperatura va fi în creștere, vremea va fi anormal de friguroasă cu nopți geroase, în cursul cărora temperatura va coborî pînă la —20° în Cîmpia Dunării și pînă la —28° în nordul Transilvaniei și Moldovei. Cerul va fi schimbător, cu înnorări predominante. Dimineața se va forma ceață însoțită de chiciură groasă. Unele din cețuri vor da, în partea de sud a țării, burnițe locale ce vor depune pelicule de polei pe sol și obiecte.

La 25 și 26 decembrie vremea se va înmoina în toate ținuturile, gerul slăbind din intensitate și în Maramureș, precum și în estul Transilvaniei. Cerul va fi foarte împestrițat de la o localitate la alta, variind de la acoperit pînă la senin. Ceața va fi un fenomen aproape general. Dimineața se va forma polei pe multe suprafețe. La orele de amiază temperatura va urca în jur de zero grade.

Între 27 și 29 decembrie se va produce o schimbare în aspectul vremii, prin pătrunderea unui front de precipitații în spațiul țării. Cerul se va acoperi în toate ținuturile. Vîntul se va roti dinspre nord-est și se va intensifica în sudul și răsăritul țării. Vor cădea ploi și lapovițe ce se vor transforma repede în ninsori. În sudul țării și în Moldova aceste ninsori vor fi viscolite. Temperatura va începe să scadă din ce în ce mai accentuat.

Aceste ninsori, din preajma revelionului, vor depune pe unele suprafețe un strat apreciabil de zăpadă, creînd astfel probleme nedorite și neplăcute serviciilor de salubritate și de întreținere a drumurilor.

TOPOR

COPERTA NOASTRĂ

Instantaneu cu mere.

Fotografie de Elena **GHERA**

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1 Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744.

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

41 505

Prezentarea artistică:
Mircea **FODOREANU**

flacara
ALBUM

Tînăra actriță de culoare

ESTHER ANDERSON

lansată de filmul lui Bob Freeman „Coruptibilele"

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU